

卷之三十一

2 v. \$5.00

السنة فرنساوية و تركية نبك لغتي

DICTIONNAIRE

FRANÇAIS - TURC.

TOME PREMIER.

جلد اول

A—F.

INSTITUTE OF ISLAMIC STUDIES

CET OUVRAGE SE TROUVE :

A PARIS,

Chez l'AUTEUR, rue du Bac, n° 84;

A la Librairie Orientale de Mme Ve DONDEY-DUPRÉ, rue des Pyramides,
n° 8, près les Tuilleries.

A MARSEILLE,

Chez Mme Ve CAMOIN, libraire, place Royale.

A CONSTANTINOPLE,

Chez M. ISKENDER, libraire;

Chez M. J.-B. DUBOIS, Négociant français;

Et chez les principaux Libraires de la France et de l'Étranger.

السنة فرنساوية و تركية نك لغتى

DICTIONNAIRE

130

FRANCAIS-TURC

5

A L'USAGE

DES AGENTS DIPLOMATIQUES ET CONSULAIRES,
DES COMMERÇANTS, DES NAVIGATEURS
ET AUTRES VOYAGEURS DANS LE LEVANT.

PAR T.-X. BIANCHI,

ANCIEN SECRÉTAIRE-INTERPRÈTE DU ROI POUR LES LANGUES ORIENTALES,
OFFICIER DE LA LÉGION-D'HONNEUR, DÉCORÉ DE L'ORDRE OTTOMAN DU NICHANI-IFTIKHAR,
MEMBRE DU CONSEIL DE LA SOCIÉTÉ ASIATIQUE DE PARIS,
MEMBRE DE LA SOCIÉTÉ ROYALE ASIATIQUE DE LONDRES.

TOME PREMIER.

جلد اول

A — F.

SECONDE ÉDITION.

PARIS,

TYPOGRAPHIE DE Mme Ve DONDEY-DUPRÉ,
IMPRIMEUR DU COMITÉ DES TRADUCTIONS ORIENTALES DE LONDRES,
Rue Saint-Louis, n° 46, au Maris.

M DCCC XLIII.

PL
193
F8B6
1843
t.1

951032

Tout exemplaire de ce Dictionnaire qui ne serait pas revêtu de la signature de l'auteur sera réputé contrefaçon, et poursuivi comme telle, en vert de la loi du 19 juillet 1793.

R. Inchi

PRÉFACE.

Le Dictionnaire dont j'offre aujourd'hui le premier volume au public aurait pu paraître quelques années plus tôt, si, bornant cette seconde édition à une simple réimpression de mon Vocabulaire français-turc, publié en 1831, je n'avais voulu donner à cet ouvrage plus de perfectionnement et d'étendue. Jusqu'à cette époque, ce simple Vocabulaire, le seul qui eût encore paru en France et à l'étranger, aurait pu, à défaut d'un ouvrage plus considérable, suffire quelque temps encore aux besoins de notre politique et de notre commerce dans le Levant, si l'édition n'en eût été promptement épuisée.

Mais depuis lors, la prépondérance inévitable de la civilisation et des idées européennes en Turquie, le goût généralement répandu de la langue française parmi les Ottomans, et l'accroissement et la fréquence de nos communications avec le Levant, faisaient, de la publication d'un dictionnaire français-turc plus complet, l'une des nécessités de l'époque actuelle, qu'il convenait de satisfaire le plus promptement possible. Cette lacune eût été comblée plus tôt encore, si la composition et la publication d'un ouvrage plus considérable, celle du Dictionnaire turc-français, qui suivit immédiatement le Vocabulaire, et celle d'un Guide de la Conversation, n'eussent absorbé une grande partie de mon temps durant plusieurs années consécutives.

De même que pour mes ouvrages précédents, la substance de ce nouveau Bictionnaire français-turc a été tirée en grande partie de l'*Onomasticon* de Meninski, ouvrage écrit en latin

et publié à Vienne en 1687, mais qui, malgré son ancéneté, est encore, pour l'abondance et le choix des mots arabes et persans, ainsi que pour la régularité d'orthographe des mots turcs, le lexique le plus précieux qui existe de nos jours. Malheureusement ce dictionnaire est devenu tellement rare aujourd'hui, que, récemment encore, des libraires de Paris demandèrent jusqu'à 500 francs des exemplaires que le hasard ou la mort de quelques savants firent tomber entre leurs mains. Toutefois, ne me bornant pas aux seuls mots de l'*Onomasticon*, j'ai extrait des ouvrages antérieurs et postérieurs à ce dernier, ainsi que des manuscrits de la Bibliothèque du Roi et des Archives du Ministère des Affaires étrangères, tout ce qui pouvait contribuer à l'utilité de ce Dictionnaire.

A ces éléments indispensables à la composition d'un ouvrage de cette nature, j'ai cru devoir ajouter une foule de locutions qui ne se trouvent point dans les anciens dictionnaires, et que j'ai été à même de recueillir, soit par la lecture des meilleurs ouvrages de la langue turque, que j'ai étudiée depuis plus de trente ans, soit par mes rapports fréquents et presque journaliers avec des hommes instruits du pays, pendant un séjour de dix années, tant à Constantinople que dans d'autres parties de l'empire ottoman. J'ai cru devoir également faire entrer dans mon nouveau travail tout ce qu'il était utile d'extraire de quelques dictionnaires, qui ont paru à l'étranger depuis l'impression des miens, tels que ceux de MM. Rhassis, Hindoglu, Tchadirdji, et du prince A. Handjeri. J'aurais désiré pouvoir extraire en plus grand nombre de l'ouvrage de ce dernier, quelques-uns des exemples bien écrits qu'il renferme, et qui constituent le mérite principal de cet important et utile dictionnaire; mais, placé dans la nécessité d'opter entre les citations de nombreux exemples et la prononciation des mots turcs en lettres européennes, j'ai cru

devoir préférer cette dernière, dans l'intime conviction où je suis qu'un dictionnaire turc sans prononciation ne pourrait être utile à la plupart des Européens, et surtout aux commerçants. J'ai été en outre porté à agir de la sorte, par le désir de publier, dans un format commode et portatif, un dictionnaire dont le prix modéré fut accessible à toutes les classes de lecteurs.

Je dois cependant observer que si, par les motifs d'économie que je viens d'indiquer, je me suis vu forcé de restreindre le nombre des exemples, je n'en ai pas moins donné tous ceux que la signification incertaine de quelques termes rendaient indispensables. Quant au nombre des mots de la langue française que j'ai fait entrer dans cet ouvrage, les lecteurs pourront se convaincre, par l'usage même, qu'il dépasse de beaucoup celui de tous les dictionnaires de ce genre publiés jusqu'à ce jour.

Une lecture attentive et suivie des journaux turcs, imprimés à Constantinople, m'ayant mis à même de recueillir sur la politique, l'organisation civile, judiciaire, militaire et municipale, sur la marine et les relations diplomatiques de la cour ottomane avec les puissances étrangères, un grand nombre de désignations et de termes nouveaux, je me suis empressé de les consigner dans ce Dictionnaire. Sous ce rapport, c'est particulièrement le journal publié sous la direction de M. Churchill, et intitulé : *Djeridë havadis* (جريدة حوادث), qui m'a été le plus utile. Cette feuille, qui compte deux années d'existence, est un journal rédigé sur le plan des journaux politiques et littéraires français les mieux accrédités. Écrit dans un style clair et précis, et en continuant d'initier, comme il l'a fait jusqu'à ce jour, la nation ottomane aux institutions, aux usages, aux sciences et aux arts de l'Europe, ainsi qu'à tout ce qui constitue la supériorité des peuples civilisés, le *Djeridë havadis* aura puissamment contribué au

PRÉFACE.

succès de la réforme, et, par ce motif même, bien mérité du gouvernement de Sa Hautesse.

Je n'ai rien négligé, j'ose au moins l'espérer, de tout ce qui pouvait ajouter à l'utilité de ce Dictionnaire; mais je ne dois pas me dissimuler que ce ne sera que dans un avenir plus ou moins éloigné encore, et lorsque les progrès des réformes en Turquie auront mis la nation et la langue des Ottomans dans des rapports d'idées plus intimes avec la civilisation du reste de l'Europe, que la science pourra s'enrichir d'un dictionnaire des deux langues véritablement perfectionné. Jusqu'à présent, il est encore un grand nombre d'expressions et de termes de notre langue que les lexicographes, malgré tous leurs efforts, n'ont pu rendre en turc, et même en arabe, que par des locutions hasardées ou des mots d'une traduction plus ou moins exacte.

En résumé, ce nouveau Dictionnaire Français-Turc contient *tous les mots d'usage général dans la langue française, accompagnés de l'indication du genre et de l'espèce, leur signification rendue en turc avec les caractères arabes et leur prononciation en lettres latines, les mots arabes et persans avec l'indication de leur origine, toutes les fois qu'ils sont usités en turc; l'indication des pluriels irréguliers arabes, celle des pluriels réguliers, lorsqu'ils sont plus particulièrement employés en turc; l'emploi des mots au propre et au figuré avec leurs acceptations diverses; les termes de pratique et de jurisprudence, les termes les plus nécessaires dans le commerce, les sciences et les arts; les dignités anciennes et modernes de l'empire ottoman, appartenant à l'ordre religieux, civil et militaire; les mots nouvellement adoptés, autant qu'ils ont été susceptibles d'être traduits en turc; les noms historiques, bibliques et patronymiques; enfin un grand nombre de désignations de pays, de villes, de fleuves, de montagnes, etc., appartenant à la géographie du Levant.*

Une des grandes difficultés que les commençants éprouvent

à se servir de l'*Onomasticon* de Meninski, est cette multitude de synonymes, faussement appelée richesse du langage, et qui n'en est véritablement que le chaos. A cet égard, je n'ai donné que les mots indispensables, et j'ai toujours placé en première ligne ceux qui m'ont paru les plus usités.

Cet ouvrage, comme l'indique le titre, est destiné à l'usage des agents diplomatiques et consulaires, des commerçants, des navigateurs et autres voyageurs dans le Levant; mais, ayant eu par état l'honneur d'appartenir moi-même, depuis plus de trente ans, au corps des Interprètes du Roi dans le Levant, c'est surtout à ces fonctionnaires utiles, à ces sentinelles perdues et souvent oubliées de la diplomatie et du service consulaire de la France en Orient, que je devais consacrer le fruit de mes travaux. Puisse ce nouveau résultat des efforts de leur vétéran et de leur ami, leur être de quelque utilité dans la carrière laborieuse et honorable qu'ils sont appelés à parcourir!

En expliquant, par des phrases courtes et concises, quelques expressions de notre langue, qui n'avaient pas encore été rendues en turc, mon but a été d'étendre l'usage de ce Dictionnaire aux Ottomans, qui, déjà depuis douze ans, se livrent avec ardeur à l'étude du français.

Du goût et de la propagation de notre langue dans l'Orient, doivent naturellement résulter, parmi les Tures, une influence toute française, et des besoins nouveaux dont notre industrie et notre politique bien dirigées peuvent un jour retirer de grands avantages. Ces considérations toutes politiques, et d'autres encore sur la littérature ottomane, se trouvant déjà suffisamment développées dans la préface de mon Dictionnaire Turc-Français, je me borne à les indiquer aux lecteurs dans cette partie de mon ouvrage. Ces derniers pourront également consulter, au besoin, l'indication du mode de transcription des mots tures en caractères euro-

péens, que j'ai placée à la suite de la préface dans le même volume.

Le nouveau *Dictionnaire Français-Turc* formera deux volumes in-8°, de chacun huit cents pages environ; un court appendice et un errata termineront le second volume. Libre désormais de donner plus de temps à l'achèvement de cet ouvrage; l'auteur espère, dans le plus court délai possible, pouvoir livrer le second et dernier volume au public.

ADDITIONS

ET CORRECTIONS AU PREMIER VOLUME.

ABATTOIR, s. m., خارج شهـرـدـه khāridjī chehirdē
بـولـنـانـ صـالـخـانـه boulounān sālkhanē, a.-t.

ANCRAGE, s. m., کـمـیـ یـتـاغـیـ guèmi iatāghy, t.—Droit d'ancrage,
کـمـیـ یـتـاغـیـ رـسـمـیـ resmi.

ALCALI, s. m., قـلـيـهـ تـوزـىـ qalia touzou, t.

ALCALIN, INE, adj., قـلـيـهـ لـوـ qalialu, t.

AMBRETTE, s. f., petite fleur, عـبـرـ چـکـىـ 'amber tchitchegui, t.

AMBROISIE, s. f., plante maritime, بـاـيـلاـ چـکـىـ iāilā tchitchegui, t.

AVANT-COUREUR, s. m., tout ce

qui précède ou annonce une chose, مـقـدـمـاتـ mouqaddemē, pl. a.
mouqaddemāt.

AVARIE, s. f., سـقطـلـقـ saqath-lyq, t.

AVARIÉ, e, adj., سـقطـ saqath, a.

DÉFAVEUR, s. f., bas prix de la marchandise faute d'acheteurs, کـسـادـ keçād, کـسـادـلـكـ keçādlik, a.-t.

FRANC, s. m., pièce de monnaie, فـرـانـقـ frānqa, t.—Le franc vaut quatre piastres turques et demie, فـرـانـقـ تـعـبـيرـ اـيـدـيـلـانـ أـقـچـهـ درـتـ بـچـقـ غـرـوـشـ کـچـورـ بـرـنـوـعـ سـکـهـدرـ frānqa ta'bīr idilān aqtchē dort boutchouq ghourouché guetcher bir nev'y sikkēdur.

CENDRION (page 224), lisez : CENDRILLON.

EMBRYON, s. m., au lieu de djennīn جـنـيـنـ; lisez : جـينـ djenīn.

TABLEAU

DES ABBRÉVIATIONS EMPLOYÉES DANS CE DICTIONNAIRE.

a.,	arabe.	pl. a.,	pluriel arabe.
adj.,	adjectif.	pop.,	populaire.
adv.,	adverbe.	prat.,	pratique.
a.-p.,	arabe-persan.	prépos.,	préposition.
a.-t.,	arabe-turc.	pron.,	pronom, pronominal.
commun.,	communément.	prov.,	proverbialement.
conj.,	conjonction.	s.,	substantif.
fam.,	familier.	s. f.,	substantif féminin.
f., fémin.,	féminin.	s. m.,	substantif masculin.
fig.,	figuré, figurément.	s. pl.,	substantif pluriel.
g.,	grec.	t.,	terme.
h.,	hongrois.	v.,	verbe.
i.,	italien.	v. a.,	verbe actif.
interj.,	interjection.	v. n.,	verbe neutre.
jurispr.,	jurisprudence.	v. pron.,	verbe pronominal.
m.,	masculin.	Voy.,	Voyez.
méd.,	médecine.	vulg.,	vulgairement.
p.,	persan.	ايتmek	
p.-a.,	persan-arabe.	it	itmek ou etmek (faire) ¹ .
p.-t.,	persan-turc..	او	
pl.,	pluriel.	ol	olmaq (être).

Le — trait-d'union pour les mots turcs, et la virgule pour les mots français indiquent la séparation entre des synonymes du même mot. Dans les verbes, lorsque l'auxiliaire *itmek* ou *olmaq* se trouve précédé de plusieurs mots séparés par des virgules ou le trait-d'union, cela indique que cet auxiliaire s'applique à chacun des mots pris séparément; ex. : - يَعْلَمُ *iaghmā*, *ghāret*, *ghasp it*; c'est comme s'il y avait : يَعْلَمُ ا-غَارَتْ - خصب ا-غَارتْ *iaghmā it*, *ghāret it*, *ghasp it*.

⁴ Le verbe actif se forme souvent en turc d'un nom et du verbe auxiliaire *itmek*, exemple : صرب *zarb it*, battre. On forme de même le verbe passif, en faisant suivre le nom ou participe de l'auxiliaire اوْلماق *olmaq*, ex. متحرك *mutcharrik ol*, être agité, se mouvoir.

DICTIONNAIRE

FRANÇAIS-TURC.

PREMIÈRE PARTIE.

A

A, subst. masc., première lettre de l'alphabet، حروف حجـانـك

حُرْفُ اَوْلَى *houroufi hedjēnuñ harfi*
evveli, a.-t.

A, particule qui marque le datif avec mouvement, se rend en turc par un ♂ *hē*, par la syllabe *اـ*, ou par l'élyt placé à la fin des mots ; ex. : Je vais à Constantinople, كيدروم استانبوله *istāmbola guiderum*, je te le dis à toi, سویلرم سـاـنـاـ *sañā seuilerm*.

A sans mouvement s'exprime par la particule **هـ** *dè* placée à la fin des mots ; ex. : Il demeure à Paris , **پـارـیـزـدـهـ** *pārīzde* otourieur , **پـارـیـزـدـهـ تـمـکـنـ** *pārīzda tēmekkun* *ider*, a.-t.

A , troisième personne singulier du verbe avoir, s'exprime en turc par وار *vär* ou وارد *värdur* : Il a un beau cheval كوزل اتنى وار- وارد *guzel aty vär* ou *värdur*.

ABA, s. m., étoffe grossière de laine, عبا 'abā, a.

ABACA, s. m., bananier des Indes,
بر جنس هندستانیک موز اگاجی
*bir djins hindistānuñ mouz aghā-
dji*, a.-t.

ABADA, s. m., rhinocéros des In-

des, هندستان کرکدانی *hindustān*, *guerguedānī*, p.-t.

ABAISSE, s. m., fond ou dessous
دیبی - بربور کک دیبی - alt يانى bir beureguñ díbi,
alt iāni, t.

ABAISSE, *e*, adj., de Abaisser,
الْجَلَنِشُ *endurylmich*,
altchaqlanmich, t.

ABAISSEMENT, s. m., diminution de hauteur, *اندرمه endurmè*, *الچقلنیه alchaqlanma*, *صارقته sārqyt-*
تذليل tenzil, *هبوط hu-*
bouth, a. — Au figuré, humiliation, *رسوايلك rızâlet*, *روسايلك rousvâilik*, t.; *re-*
zâlet, a. — Diminution de crédit, *اعتباردن دوشە - de considération, - سقوط i'tibârden duchmè, souqouth,*
a.-t. — Mépris, *حقارت haqāret*, *مدللة mezellel*, a.

ABAISSER, v. a., faire aller en
 bas, diminuer de hauteur, اندرمك *indurmek*, اشخه *achagha it*,
 الحق *achaghalaqaq*, اشغدليق *altchaq it*. — Diminuer, déduire,
 défalquer, تنزليل *tenzil it*, اكسلتيل *eksiltmek*, اشاغي وارمق *achāghy vārmaq*, t. — Humilier, mépriser,
 تحقيرا, الحقله *altchaqlamaq*.

tahqyr it, a.-t. — S'Abaisser, devenir plus bas, **الْجَقْ أَوْ** *alṭhaq ol*, **الْجَقْلِنْقَ اِيْمَكْ** *inmek*. — S'avilir, **الْجَقْلِنْقَ اِيْمَكْ** *alṭhaqlanmaq*, t.

شَاشْرُومْ—ق *shāshrumaq*, شاشدرمق *shāchturmaq*, **شَاشْرُومْ—ق** *chāchurmaq*, t. Voyez ABASOURDIR.

ABANDON, s. m., état d'une personne, d'une chose délaissée, **تَرْك** *terk*, متروكیت *metroukiyet*, a. — Désordre, **نَظَامْسَرْلَكْ** *nizāmsyzlik*. — Déréglement des passions, **صَبْطَسَرْلَكْ** *zabthsyzlik*. — Négligence aimable, **عَدْمْ تَكْلُفْ** *'ademi tekelluf*, a.; **نَكْلِيفَسَرْلَكْ** *teklifszlik*, a. — A l'abandon, على **بَابِ اللَّهِ** *ala bāb oullah*.

ABANDONNÉ, adjetif, délaissé, **تَرْك** *terk*, بِرَاغْلِمِيش *brāghylmich*, t.; اوْلَنْدَش *olounmich*, t.-a.; متروك *metrouk*. — Abandonné des médecins, **حَكِيمْلِدَنْ** *hekîmlerden* بِرَاقْلِمِيش *brāqylmich*. — Abandonné au pillage, **يَغْمَايَهْ** *iaghmāie* بِرَاقْلِمِيش *brāqylmich*. — Inhabité, **غَيْرْ مَسْكُونْ** *ghāri meskioun*. — Désert, en ruines, **وَيْرَانْ** *vīrān*, خرائب *kharāb*, a. — Lieu désert, abandonné **وَيْرَانَهْ** *vīrānē*, وَيْرَان *vīrān ier*. — Lieu inculte, مَعْطَلْ *mou'athhal* يَرْ *ier*, a.-t.

ABANDONNÉ, e, adj., livré à ses passions, **صَبْطَسَرْلَكْ** *zabthsyz*, a.-t.

ABANDONNÉE. Voy. PROSTITUÉE.

ABANDONNEMENT, s. m., délaissement entier, **تَرْك كُلَّى** *terk kulli*, a. — Déréglement excessif, prostitution, **ادْبَسَرْلَكْ** *edebszlyk*, a.-t.;

رَوْسِيْلَكْ *rousvalik*, رسوایلک *rous-poulak*, t.

ABANDONNER, v. a., **بِرَاقْجَقْ** *brāq-maq*, وازْكَچْمَكْ *vāz guetchmek*, **غُلْمَكْ** *guelmek*, **تَرْك أَ** *terk it*, فَرَاغْتَ *ferāghat it*, a.-t. — S'Abandonner, v. pr., se livrer à..., **أَنْهَمَكْ أَ** *inhimāk it*. — S'abandonner, se livrer aux plaisirs, عِيش *iysh*, وَعَشْرَتَهْ *'ysh u 'ychretē* **أَنْهَمَكْ أَ** *inhimāk it*. — S'abandonner, se confier, توْكِلْ *inānmaq*, ايدانمق *tevekkul it*. — En s'abandonnant à la Providence, متوكلاً على الله *mutewakkelen 'al allah*, a.

ABAQUE, s. m., partie supérieure d'un chapiteau, دركك اوستى *dir-reguñ ustu*, t.

ABAS, s. m., poids de Perse pour les perles, عباس *'abās*, a.

ABASOURDIR, v. a., **شَاشْرُومْ—ق** *shāshrumaq*, حِيرَانْ *hairān* ا *hairān it*, a.-t.; بِيْهُوشْ *bihouch it*, p.-t.

ABASOURDI, e, adj., مدھوْش *medhoush*, بِيْهُوش *bihouch*, p.; حِيرَانْ *hairān* شاشمش *chāchmich*, t.; حِيرَانْ *hairān* a.

ABASSIE, contrée de l'Asie en Géorgie, عبازه *'abāzè*.

ABATAGE, s. m., frais pour abattre le bois, اوْدُنْ كَسْمَدْسَنْ حَقْيَ - *odoun kesmēdsen hajqq*, eudjreti. — Action d'abattre le bois, اوْدُنْ كَسْمَدْسَي *odoun kesmēsi*, t.

ABATARDIR, v. a., بوزْمَقْ *bozmaq*, صوبنی *soñi* بوزْمَقْ *bozmaq*, t.; اَزْدَرْمَقْ *asly azdurmaq*, t. — S'abâtardir, بوزْلَمَقْ *bozoulmaq*, صوبنی *soñi* بوزْلَمَقْ *bozoulmaq*,

اصلندن ازمق *aslynden azmaq*, a.-t.

ABATARDISSEMENT, s. m., بوزله *bouzle*, *bo-zoulma*, t.; فرومایکی *furoumäigui*, p.; بتر او لمدسى *beter olmaci*, pour بدتر او لمدسى *bedter olmaci*, p.-t.; افساد *iffsâd*, a.

ABATIS, s. m., action d'abattre, يقملق *iqmaqlyq*. — Maisons abattues يقامش - منهدم اولر, *iqylmich*, *munhedim evler*. — Bois, كسلمش اغا جلر *kecilmich aghâdjlar*. — La tête, les pieds, le cou, etc., ينله جك قوشلرگ *ieniledjek qouschlari*. — سلمش باش و قزاد *kecilmich bâch ve qanâd*, t.

ABAT-JOUR, s. m., پنجره قفسى *pendjèrè qafeci*, قفسلو پنجره *qa-feslu pendjèrè*. — de lampe, قنديل *qandîl qapâghy*, قنديلك *qandilluñ uzeri*, t.

ABATTEMENT, s. m., faiblesse et découragement, زبولق *zabounlyq*, t.; غير سرزلک *ghairetsyzlyk*. — قوتسرزلک *qouwetsyzlyk*, ضعيفلک *za'iflik*, a.-t.; ضعف *z'af*, futour, a.; سستلک *sustlik*, p.-t.

ABATTEUR, s. m., qui abat, اقتريجى *oqtaridji*. — de bois, اودون *odoun kécidji*. — Abatteur, au fig., celui qui se vante de faire de grandes choses, فورنهجي *fortadji*, t.; لافزن *tâfazan*, p.; فدول *palâvradji*, t.; فضول *fuzoul*. — doul corrupt. pour فضول *fuzoul*. — C'est un abatteur qui se vante d'arrêter un lion et ne peut prendre une grenouille, بر فدول دركه ارسلانى *bir fuzoul*.

doul durki arslâni thoutârum derde, qourbaghaï thoutmâz.

ABATTRE, v. a., renverser, jeter par terre, détruire, يقمق *iqmaq*, بره دوشمرمك *aqtarmaq*, افترمك *ièrè duchurmek*. — Faire descendre, اندرمك *indurmek*, t. — Démolir, détruire, هدم *hedm* it, a.-t. — Affaiblir, ساکهك *silkmek*. — les fruits, les faire tomber, اركاري *silk eieriemek isterseñ*. — S'Abattre, tomber, دوشمك *duchmek*. — Se renverser, se détruire, crouler, يقلمق *iqylmaq*. — S'apaiser, se calmer, s'adoucir, يواشلنمق *iavâchlanmaq*, t.; تسكين *teskin boulmaq*, a.-t. — Diminuer, se dit du vent, اكسالمك *eksilmek*, t. — Se décourager, غير نسرا او *ghairetsyz ol*, بوركى *ürégui kecilmek*, a.-t. — S'abattre en parlant d'un oiseau, قونمك *qonmaq*, t. — L'oiseau s'abat, قنادرلين يايوب *qouch qanâdlerin iäüp iner*, ايذر قوش فروهشت *qouch furuhicht ider*. — Le cheval s'abat, آت چوكر *at tcheuker*.

ABATTU, e, adj., renversé, détruit, etc., يقامش *iqylmich*, *duchmich*, افترلمش *aqtarylmich*, t.; منهدم *munhedim*, a. — Abattu en parlant des traits du visage, متغىير شاشمش *châchmich*, صولمش *sölmich*, t.

ABAT-VENT, s. m., petit toit en saillie, او چانيسى *ev tchâtyey*, t.

ABBATIAL, adj., qui appartient à l'abbé, باش پاپاسه متعلق - دائر, *bāch pāpāṣa mūte'allyq, dāir.* — Droits abbatiaux, باش پاپاس حقوقی *bāch pāpāṣa houqouqy, t.-a.*

ABBAYE, s. m., باش مناستر, *bāch monāstır, t.*

ABBÉ, s. m., باش پاپاس *bāch pāpāṣ, t.*

ABBESSE, s. f., باش پاپادیا - انا *bāch pāpādiā, anā, t.*

A B C, s. m., الف با *elif bē, t.* — Commencement d'une affaire, d'une science, برا مرک ياخود بىر، عالمك اولى - ابتداسى *iākhod bir 'ylmuñ evveli, ibtidācy, a.-t.*

ABCÉDER, v. n., se tourner en abcès, دنباله اولنمق - اولمق *dum-bèlè olounmaq, olmaq, t.*

ABCÈS, s. m., دنباله *dumbèlè*, vulg. *dummèlè*, چیان *tchibān, t.*

ABDICTION, s. f., renoncement volontaire, فراغت *ferāghat, ist'yfā, in'yzāl, te'azul.* — de la souveraineté, ترك *terki salthanet, a.-t.*

ABDIQUER, v. a., فراغت *ferāghat it, te'azzul it, te'azzul it.* — استغنا *استغنا* ا *ist'yzāl it.* — سلطنتي *salthaneti brāq-maq, terk it.* — Abdiquer, résigner sa charge, منصبى برا مقى *mancy-byñy brāqmaq.* — Renoncer à ses droits, حقنى - علاقه سنى كسمك *'alāqacini kesmek, huqqyni, a.-t.*

ABDOMEN, s. m., قرن *qarn, t.*; صفاق *sýfāq, a.*

ABÉCÉDAIRE, s. m., الف سپارهسى - elif sup-pāreci *أب ت كتاب الهجاء kitāb ul-hedjā, a.*

ABECQUER, v. a., قوشخزرلى *qouchdjaghazlari beslémek* بىر قوشە يېم ويرمك *bir qouché iem vürmek, t.*

ABEILLE, s. f., آرى *āry, ārou, t.* نحله زنبور *zembour, p.* نحلات *nahlet, pl.* نحل *nahlät.* — Nom générique، نحل *nahl, a.*

ABEL, n. pr., fils d'Adam, هابل *hābil.*

ABERRATION, s. f., erreur, غلط *ghalath, zylāl.* — des étoiles, یلدزلرک دورلرندن *ül-dyzleruñ devirlerinden tchiqmacı, a.-t.*

ABÉTIR, v. a., شاشرمق *chā-churmaq.* — S'abétir, شاشمشق *chāchmaq, حیوان کىي او* او *haïvān guibi ol, a.-t.*

AB HOC ET AB HAC, adv., sans ordre, sans raison, سېيىز و نظامىز *sebebsyz və nizāmsyz, رابطه سىز* *rābouthasyz, a.-t.*

ABHORRE, v. a., اکراہ *ikrāh it, استكراه *istikrāh it, igrenmek, دىسنىمك *nefretit, tit-sinmek.* — S'abhorre, تىفرىت *bir birini nefret it, متىفرىت *tenessur it, mutenessir ol, a.-t.****

AB-INTESTAT (mourir), adverbe, وصييتسىز *vacüetsyz, a.-t.*

AB-IRATO (testament), adv., fait en colère, دارغونلۇلەد *dārghounly-ghylé, t.*; عىتبا *ghazaben, a.*

ABJECT, *e*, adj., **الْجَقْ** *altchaq*,
دون *khor*, a.; دنى *deni*, a.; خور *doun*,
فرومایه *nādjīns* ناجنس *suroumāie*, p.; حقیر *haqyr*, a.

ABJECTION, s. f., **الْجَقْلَقُ** *al-tchaqlyq*, t.; خورلق *khorlyq*, p.-t.; مذلت *denā'et*, *mezelle*, دناءت *haqāret*, a.

ABJURATION, s. f., **اِرْتَدَادُ** *irtidād*, a.

ABJURER, v. a., ديندن دونمك *dīnenden deunmek*, دينى ترک *dīnini terk it*, ارتداد ا *irtidād it*, مرفند - ملحد او *murted, mulhyd ol*, a.-t.

ABLATIVE, s. m., المفعول عنه *el-mef'oul anhou*, جرى *djerri*, a.

ABLE, s. m., sorte de petit poisson, كفال بالغى *kefāl bālyghy*, اق كفال بالغى *aq kefāl bālyghy*, اق كفال نوعى *aq kefāl av-lāmaq itchoun*, bir āghūn nev'i, t.

ABLERET, s. m., sorte de filet pour pêcher les ables, اق كفال اولامق *aq kefāl ol-lāmaq*.

ABLATION, s. f., lotion, *ghousl*. — des musulmans avant la prière, آبدست *ābdest*.

— Faire cette ablution, آبدست المق *ābdest al-maq*. — Lotion de certaines parties du corps, وضو *vouzou*. — Ablution faite avec du sable, تیمم *teïemmum*, a. — Faire cette ablution, تیمم *teïemmum it*, a.-t.

ABNÉGATION, s. f., renoncement à soi-même, ترك نفس *terki ness*, عزل نفس *azlinefs*, a. — Faire —,

كنديسيبني بر شيد صائمق *guen-duçini bir cheiè sāümamaq*, t.

AORSH, **ابوش** بعرش *baghrych*, كلب صداسى *kelb sadāci*, a.-t.; ذبح *nebh*, a.

ABOIS, s. m. pl., **الْحَالُكُ** *hāluñ perichānlyghy*. — Etre aux abois, يى مجال اولمق *bi medjāl olmaq*, a.-t. — Il est aux abois, ييانهماز *bi medjāldur*, مجالدر *dhaūānamāz*.

ABOLIR, v. a., annuler, **ابطال** *ibthāl*, **بطال** *batthāl it*, a.-t. — La loi a été abolie, قانون ابطال *qānoun ibthāl oloundou*, a.-t.

ABOLISSEMENT, s. m., action d'abolir, رفع *ref'*, ابطال *ibthāl*, a.; اورتادن *ortādan* چقرمه *tchyqarma*, t.

ABOLITION, s. f., ابطال *ibthāl*, ازاله *izālē*.

ABOMINABLE, adj., مکروه *mekrouh*, a.; اکراه اولنه جق *ikrāh olounadjaq*, a.-t., منفور *menfour*, بادي *bādii nefret*, a.

ABOMINABLY, adv., مکروها *mekrouhen*, a.; بک فنا *pek fenā*, اکراه ايله *ikrāh ilē*, a.-t.

ABOMINATION, s. f., action abominable, فنا ايش *fenā ich*, عيب *aib*, معصيت *ma'cüet*, a.

ABONDAMMENT, adv., بول بول *bol bol* وفترله *bollyghylē*, t.; بولللعله *vesfretlē*, كشرتله *berketlē* بركتله *kesretilē*, زياده سبله *ziādecilē*. — Il y a abundance de tout, هرشيك *herşik*

کثرت و بركتی دار her cheüñ kesret
u bereketi vâr, t.

ABONDANCE, s. f., grande quantité کثرت چوغلق tchoqlouq, t.
kesret, t. — فرفت بركت bereket, t. — Eu
abondance, a. ; كثرة اوزره kesret uzrè, a.-t.

ABONDANT, e, adj., qui est en
quantité, bol کثیر; بول kécür, t.
وافر vâfir, a.

ABONDER, v. a., être ou avoir en
abondance, چوق اولمق tchoq ol-
maq, t. ; چوغلمق tchoghalmaq, t. ;
وافر او لمق kesreti olmaq, t. —
فکرناڭ فکرنىڭ fikrindè dhourmaq, a.-t.

ABONNÉ, s. m. et adj., musteèdjîr, a.

ABONNEMENT, s. m., استپجار istidjär, a. ايجار idjär, a.

S'ABONNER, v. n., اجاره يد آلمق ijärçie èlmaq, t. — المق وعل سيله يكلمك
برشيك قيمتنى پيشين ويرمك
älmaq va üdecile bir cheüñ qymetini
pîchîn vîrmek, a.-t.

ABONNIR, v. a., rendre bon, ايوا
cüu it, او كرم مق onarmaq, vulgair.
اصلاح ا يكلمك ielmek, t. ;
ایوا لمق istah it, a.-t. — S'Abonnir, ايوا
olmaq, a. — اكمق oñmaq, t.

ABORD, s. m., accès، يکاشمە
اوغرامقلق oghrâmaqlyq, t. ;
وصول ruçoul. — D'Abord, adv., او كىدىن euñden,
اول داول tiz al din tiz el-
den. — De prime abord, evvel bêcvel, t. ;
لans l'instant même, hemân,

در حال ol sâ'attè, a.-t. ; اول ساعتى
der hâl, p.-t. ; ايندە enidè, t.

ABORDABLE, adj., d'un abord fa-
cile يانشهسى قولاي - قابل - ممكن
iänachmaci qolüü, qâbil, mumkin,
a.-t.

ABORDAGE, s. m., approche، يانشمە
iänachma, t. — Choc de deux
vaisseaux, كمبلەك برى برى ايله
guémileruñ biri biri ilé
tchätychmaci.

ABORDER, v. a., approcher، يقلاشمۇق
iänachmaq, t. — يذاشمۇق iaq-
lächmaq. — Tout le monde l'aborde,
هركس eteguini euper. — Approcher du rivage,
كىنارە ايرشەك قىيە - كناره qyia, kenarè
irichmek. — Prendre terre, قرهىد
qaraïe tchiqmaq, inmek. — Acoster quelqu'un,
بىر كىمسىنەتك يانتە وارمۇق
bir kimesne-
nuñ iänina vârmaq. — Traiter une
question, بحث ا bahs it.

ABORIGÈNES, s. , اصل يېلىخلىق
asl ierlu khalq, a.-t. ; اهل البلاد ch-
lul-bilâd, a.

ABORNEMENT, s. m., تحدید
tahdîd, a.

ABORNER, v. a., donner des bor-
nes, limiter، تحدید ا tahdîd it,
a.-t. ; سنور كىسمىك sinor kesmek, t.

ABORTIF, ve, adj.. avorté،
وقتندن اول دوشىك
duchuk, t. — وقتنىڭ طوغىمىش
raqtinden evvel doghmich rë eulmich oglân,
t. — Qui n'a point acquis la perfec-
tion, فاقص nâqys, a.

ABOUCHEMENT, s. m., conférence،
entrevue، مكارىمە mukiâlemè, مشاقيد

muchāfahē, ملاقات *mulāqāt*, a.;
كُوْرَشَمَه *gueuruchmē*, t.

سویلشترمک ABOUCHER, v. a., seuilechurmek, بولشتر-مق boulouchturmek, louchturmaq, روبروا rouberou it.
 سویلشمک — S'aboucher, seuilechmek, بولشم-مق boulouchmaq, t.; ملاقاتا muzākerè it, مذاکرة mūlākāt it, ملاقى mulāqq ol, a.-t.

ABOUGRI, adj., trapu, بودر *boudour*, t. (On dit mieux Rabougri, voyez ce mot.)

ABOUKIR, n. de v., rade et petit port d'Égypte, بوقير *bouqyr*, t.

ABOUTIR, v. a., toucher d'un bout à .., بتشق او *bitichyq ol*, متصل او *oulâchmaq*, t.; اولاشمق اوچى وارمۇق *mouttacyl ol*, a.-l.; *oudjou vârmaq*, t. — Tendre, mener à ..., منجىز او *mundjerr ol*, موڭىز او *mueddi ol*. — A quoi cela enfin aboutira-t-il? نېيە منجىز ؟، عاقيت نېيە منجىز ؟، اولور بو 'āqybet néïe mundjirr olour bou. — Où aboutira l'affaire? مصالحت نېيە منجىز اولور *néïe mundjirr olour*, ايش نېيە وأرر, *ich néïe vârur*. — Aller, وأرمۇق *vârmaq*, t. — Aboutir, crever (apostème), آچىلمۇق *âtchilmaq*, t.

ABOUTISSANT, *e*, adj., qui abou-
tit à..., *oulâchq*, بتشق اولاشق
bitychq, t.; متصل *mouttacyl*, a.
— Qui mène, conduit, *vârur*.
— A la ville, وارر-كت-وارر *vârur*, شهره
chehré vârur, *guêturur*.

ABOUTISSANS, s. m. pl., les te-
nans et aboutissans, *مُنْهَّى*, *مُنْهَّى*

اتصالات itty-
الاتصالات متعلقات mute'allyqāt, a.

AB ovo , adv. , dès l'origine , dès
le commencement , evāī-
linden beru , اصلندن aslinden ,
ماتقدمدن māteqaddumden , a.-t. ;
من لاصل min el-asl , a.

أورمك *eurmek*,
باغرمق *bā-*
حولامق *havlāmaq*,
نيب *nebh it*, a.-t.
ghyrmaq, t.;

ABOVEUR, s. m., بعریجی *ba-*
ghyridjî, t.

أبراهيم ibrahim , n. pr. , خليل الله khalil-ul-lah , a.

ABRAQUER, v. a., tirer un cor-
dage de main en main, *الدُّنِ الدُّنِ* *elden elē bir*
بر او رغان چکمهک *orghān tchekmek*, t.

ABRÉGÉ, s. m., réduction d'un ouvrage plus étendu, مختصر *moukh-taçar*, اجمال *idjmāl*, a. — En Abrégé, adv., اجمالاً *idjmālen*, مختصر جه *moukhtaçardjè*, a.-t.

ABRÉGER, v. a., rendre plus
court, قصلتمق *qysaltmaq*, قصه ا
qyssa it, a.-t. — Réduire en plus
petit, un ouvrage, اجمال ا *idjmāt*
it. — Pour Abréger ensfin, adv.,
والحاصل كلام *hācyli kelām*,
velhācyl, a.

ABBEUVER, v. a. , faire boire des bêtes , صوارمق *souwārmaq*. — Les chevaux , اتلارى *atlāri* *souwārmaq*, t.; اسقا *isqā* *it*, a.-t ; اچورمك *itchurmek*. — quelqu'un de chagrin, زیاده سیله کدر و بیرمک *ziādēcile keder virmek*, a.-t.

ABREUVOIR, s. m., حوض جوق

souwāradjaq ier, صواد *souwād*, t.; مصائق *mouslouq*, حوض *havouz*, a.

ABRÉViateur, s. m., قصد بحثي *qyadidji*, اجمال ايديجي *idjmāl ididji*, a.-t.; مختصر *moukhtaçyr*, a.

ABRÉViation, s. f., action d'abréger, اختصار *ykhtiçär*. — Retranchement des lettres d'un nom, d'un titre, تخفيف *takhsif hazf*, حذف *hazf*. Ainsi l'on écrit en français S. M. au lieu de sa majesté; en turc ou en arabe, سؤال pour *sou'äl*, demande; جواب pour *djevâb*, réponse; الخ pour *elakh* pour آخره, الى آخره *ila akhyrihi*, etc.

ABRI, s. m., صنفجق يير *syghynadjaq ier*, صيغنش *syghynich*, t.; ملجا *meldjā*, a. — A l'Abri, adv., à couvert, يغموردن أمين *iaghmourden emîn*, برطم التل *bir dhâm altyndè*. — Préservé *sâqlu*, صاقلو, محفوظ *sâqlânlich*, t.; صاقلانمش *mahfouz*, مصون *maçoun*, a. — A l'abri de tout dommage, جميع ضرردن مصون *djem' zararden maçoun*.

ABRICOT, s. m., fruit à noyau doux, قيسى *qaïcy*. — A noyau amer, زرداڭو *zerdâlou*, t.

ABRICOTIER, s. m., قيسى اجاجى *qaïcy aghâdji*, t.

ABRITER, v. a., صاقلامق *sâqlâmaq*, درسپر ا *dersiper it*, p.-t.; قورومق *qoroumaq*. — S'Abriter, صاغنمق *saqlânmaq*, صاغنمق *syghynmaq*, صاقنمق *sâqynmaq*, t.

ABROGATION, s. f., suppression d'une loi, نسخ *naskh*, ابطال *ibthâl*, قانون *qânoun*.

— d'un verset du Coran par un autre, آية بالالية *neskhy äietin*, bilâïe, a.

ABROGÉ, e, adj., منسخ *men-soukh*, a.

ABROGER, v. a., قالدرمق *qâl-durmaq*, t.; رفع ا *ibthâl*, ref' it, نسخ ا *neskh it*, il-ghâ it, a.-t.

ABROTONE, s. f. (plante), كافروتى *kiâfir oty*, قويين اوقي *qoïoun oty*, t.; قيصوم *qaïçoum*, a.

EX-ABRUPTO, sans phrases préparatoires, بىردىن بىرە *birden birë*, t.; بالبىدأھە *bedîhen*, بىدىپە *bilbedâhè*, ارتجالا *irtidjâlen*, a.

ABRUTIR, v. a., rendre brut, حیوان كېيى *haïvân guibi it*. — Hébête, شاشرمق *châchirmaq*, سرسەلمەك *sersemlemek*. — S'ABRUTIR, حیوان كېيى او شاشمىق *haïvân guibi ol*, شاشماق *châchimaq*, t.

ABRUTISSEMENT, s. m., شاشقىلىق *châchqunlyq*, سرساملىق *sersâmlyq*, t.; توحش *tevakhouch*, a.

ABSENCE, s. f., غىبىت *ghaïbet*, اېراقلق *ghaïbouhet*, a.; غىبوبە irâqlıq, t. — En son absence, ghaïbetindè, t. — d'esprit, voyez DISTRACTION.

ABSENT, e, adj., حاضر بولنمييان *hâzir boulounmaiän*, a.-t.; غايىب *ghaïb*, a.

S'ABSENTER, v. pron., بولنمق *boulounmamaq*, حاضر او لم مق *hâzir olmamaq*, غايىب او لم مق *ghaïb olmaq*. — Aller ailleurs,

غیر بره وارمك - كتمك *ghairi ierè värmaq, guitmek*, a.-t.

البيون *pelun*, **پليين** *pelin*. — Vin d'absinthe, **شراب شرابي** *pelin chārabi*, t.

مستقل *moustaqyll*, a. — **مترقب** *mutkebbir*, a.; **كامكار** *kiāmkār*, p. — **مطلق** *mouthlaq*, a. — **مستقل** *moustaqyll*, a. — **مترقب** *mutkebbir*, a. — **استقلال** *istiq-tāl*, a.

مطلق *mouthlaq*, adv., pour **المطلق** *el-bittād*, a. — **باليحال** *biēt-hāl*, a.

عفو *'afv*, **تحليل** *tahlil*, a.; **مفتر** *magħfiret*, **برلغ** *iarlygh*, t.

عافى *bagħychlaidji*, t. ; **بغشليجى** *āfi*, a.

شارب *chārib*, a.

-engloutir, a. — **يوتمق** *suñurmek*, **سوكرمك** *ioutməq*, t.; **بلغ** *bal'it*, a.-t. — **Épuiser**, **بتون المق** *butun ālmaq*. — **بتون** *butun*.

Il absorbe tout mon temps, **وقتني الور** *butun vaqtumu āleur*. — **S'Absorber**, **s'enfoncer**, **صوكلمق** *soqoulmaq*, t.; **غرق أولنمق** *għarr olounmaq*. — **Se perdre**, **فابدید او** *nābedid ol*, p.-t.

action d'absorber, **تجزع** *bel'*, **بلغ** *tedjerru'*, **ابتلاع** *ibtila'*, a. — **شرب** *churb*,

بغسلمق *bagħychlamaq*, t.; **غروا** *'avfit*, **تبريده** *tebriè it*, a.-t.

Absoute, s. f., **absolution publique donnée au peuple**, **حالة** *hyllat*, a.

شراب انجهمين *charāb itchmeien*, a.-t.; **صلونج** *soulandj*, t.

صقنمك *S'ABSTENIR*, v. pron., **طوقق** *saqynmaq*, t.; **پرهيز** *perhīz*, **ثوتمق** *thoutmāq*, p.-t.; **چكتنك** *tchekinmek*. — **With l'ablatif**, **بر شيدن** *bir cheiden idjtināb itmek*, **امتناع** *imtiñā' it*, a.-t.

remède émollient *ABSTERGENT*, e., adj., **qui dissout les duretés**, **خشنوت بدن** *khouchou-neti beden qaldureur dēvā*, a.-t.; **دافع خشونات** *dāfy' khouchou-nāt*, a.

nettoyer une plaie *ABSTERGER*, v. a., **بر يارهى** *br-ioumaq*, **يومق** *iāraū ioumaq*, t.; **تصفيه** *bir iāraū ioumaq*, t.; **TASFIÉ** *tasfié it*, a.-t.

متظف *ABSTERSIF*, ve, adj., **تميز ايديجى** *tēmiz ididji*, t.; **munazzif**, a.

بر يارهى *ABSTERSION*, s. f., **bir iāraū tēmiz ēlili-mèci**, t.; **تنظيف** *tanzysfi djerh*, a.

jeûne, **پرهيز** *perhīz*, p.; **پرهيزكارلوق** *perhīzkarl-lyq*, p.-t.; **امساك** *imsāk*, a. — **Jour de jeûne**, **اورج كونى** *oroudj guni*. — **Action de s'abstenir**, **امتناع** *imtiñā'*, **اجتناب** *idjtināb*, a.

perhīzkar *ABSTINENT*, e., adj., **اهل پرهيز** *ehli perhīz*, a.-p.; **Zahid**, a.

تجریدى معقول *ABSTRACTIF*, ve, adj., *Comme tedjridi, ma'qoul.*

opposé à..., منقول *menqoul*, a.

ABSTRACTION, s. f., examen d'une chose séparée de ses accessoires,

تجريد *tedjrîd*, معنى *ma'na*. — Opposé à..., صورت *souret*. — Abs- traction faite, قطع نظر *qathî' na- zar*. — Séparation, تفريق *tefrîq*, a.

ABSTRACTIVEMENT, adv., par abstraction, مجددًا *mudjereden*, بـالتجريد *bittedjrîd*, a.

ABSTRAIRE, v. a., considérer séparément les choses réellement unies,

مربوط اولان *shîlî* ايروب *birbir* بـربر ملاحظه ا *merbouth olân cheîleri* *aîrup*, *birer birer mulâhaza itmek*, a.-t.

ABSTRAIT, e, difficile à pénétrer, ادراکی *idrâki* مشكل اولان *olân*, a.-t.; مشكل *muchkil* مغلق *moughlaq*. — Séparé par abstraction, مجرد *mudjered*. — Opposé à concret, معنوي *m'anavi*. — Enfoncé dans ses méditations, متذكر *mutefekkir*, a.

ABSTRUS, e, adj., مغلق *moughlaq*, a.

ABSURDE, adj., ياقشىز *iâqy- chyqsz*, ياقشمز *iâqyhmaz*, ياراشقىز *munâcebetsyz*, مناسبتىز *iârâchyqsz*, ياراشمز *iârâchmaz*, t.; بـيـمـعـنى *bîma'na*, باطل *bîhoudè*, بـيهـودـه *bîmeâl*, بـيـمال *'abes*, عـبـث *bâthyl*. — Pensée absurde, خـيـال *khaüali bâthyl*, a.

ABSURDEMENT, adv., مناسبتىزلىكە *munâcebetsyzlıguilé*, a.-t.; بـيـمعـنى *bi ma'na*, a.

ABSURDITÉ, s. f., مناسبتىزلىكە *munâcebetsyzlik*

بـيـمعـنىـلـكـ *bi ma'-nalik*, a.-t.; عـبـثـاـتـ *'abes*; pl. 'abecût, a.

ABUS, s. m., mauvais usage, فـنـاـ *fenâ*, كـمـ عـادـتـ *kem'âdet*, بـرـشـيكـ مـخـالـفـ *bir cheüñ* استعمالـى *moukhâlif istymâli*, يـرامـزـ *-* كـمـ بـدـ اـسـتـعـمـالـ *bedisti'mâl*, a.-t.; سـوـأـسـتـعـمـالـ *suü ist'y-mâl*. — Erreur, غـلـطـ *ghalath*. — Désordre, نظامـزـلـكـ *nizâmsyzlik*, a.-t.

ABUSER, v. a., faire un mauvais usage, فـنـاـ قولـلنـقـ *fenâ qoullan-maq*, فـنـاـيـهـ قولـلنـقـ *fenâiye qoullan-maq*, t.; مـخـالـفـ استعمالـاـ *moukhâlif ist'yâl it*, a.-t. — Tromper, تـغـلـيطـ اـ الدـائـمـقـ *aldâtmaq*, t.; تـغـلـيطـ اـ الدـائـمـقـ *taghlyth it*, a.-t. — S'Abuser, v. pr., الدـائـمـقـ *aldânmaq*, t.

ABUSIF, ve, adj., خـلـافـ استـعـمـالـ *khyâlâsi ist'yâl*, عـادـتـهـ مـعـاـيـرـ *'âdetê moughâür*, عـادـتـدـنـ دـيـشـارـىـ *'âdet-ten dichârou*, مـحـلـنـكـ اوـجـيـانـ *ma-hallindê olmaüan*, قـانـونـهـ مـعـاـيـرـ *qâ-nounê moukhâlyf*, a.-t.; مـجـازـىـ *medjâzi*, a.

ABUSIVEMENT, adv., خـلـافـ استـعـمـالـ اـيلـهـ *khyâlâsi ist'yâl ilê*, قـانـونـهـ مـعـاـيـرـ اـيلـهـ *nâ haqq ierê*, نـاـ حـقـ يـهـ *qâ-nounê moughâîren*, a.-t.

ABUTILON, s. f., plante de la famille des mauves, خـبـازـ جـنـسـنـدـنـ *khoubbâz djinsinden*, اـولـانـ نـباتـ *olân nebüt*, a.-t.

ABYME, s. m., gouffre sans fin, نـرـدـابـ *derîn ier*, t.; درـيـكـ يـرـ *drîk ier*

guirdāb, p. — Précipice, ورطه *var-*
tha, a. — Enfer, جهنم *djehennem*,
 هاوية *hāriet*, a.

بوزمق boz-
maq, t.; برباد berbād it. — Précipi-
ter dans un abyme, dans un pré-
cipice, دریک بیره دوشرمک derīn
ièrè duchurmek, ورطیده دوشرمک varthaïa duchurmek. — Ruiner,
کول kul it, a.-t.; خراب kharāb it, t. — S'Abymer, v. pr., se gâter,
بوزلمق bozoulmaq. — Se corrom-
pre, چورومک tcheurumek. — Se
کندو کندینی خراب - guendu guendini kharāb it,
کول kul it, t.

ABYDOS, nom ancien d'un des châteaux du détroit des Dardanelles, اق دکز بوعازنک اولان بر قلعه لرینک *aq deñiz boughāzindè olân bir qal'alerinuñ ismi qadîmîci.*

جېش ولايېتى ABYSSINIE, s. f.,
habech viläeti, a.-t.

ABYSSIN, s. m., جَسْنٍ habe-
chi, a.

ACA, s. m., boisson de l'Inde,
هندستان مملکتینک بِر نوْع ایچقی
*hindistān memlekētiñuñ bir nev'y
itchqy*, t.

ACABIT, s. m. fam., مقوله *ma-*
qoulè, صوى *soï*, t.; جنس *djins*,
 قسم *qysm*, a.

ACACIA, s. m., *bin santh*, *bin*
طلاح *aghādji*, t.; *santh*
thylāh, a.

loumu me'ārif acādemīāci ā'zāci,
زمرة عرفاذك zumrē' 'ourē-
fānuñ birici, a.-t.

ACADEMIE, s. f., مدرسة medrècè, جاعت medjlici ourèsā, مجلس عرفا djèma'ati eulémā, a.

عُرْفًا مَجْلِسَةً، adj., *ourefā medjlicinē mençoub*,
منسوب a.-t.; علمي *y'lmi*, a.

ACAJOU, s. m., bois, arbre d'Amérique, **ماهون** *māhoun aghādji*, t.

آپانچہ ACANTHE, s. f., plante, *äiou pāntcha*, t.

ACARIATRE, adj. et s., يَكَازْ *iānāz*, فِرَاعِجْيٌ *nizā' dji*, a.-t.

ACARNANIE, province de l'Épire ,
قارلو ایلی *qarلو ili.*

ACARNE, s. m., poisson de mer,
بر جنس دکر بالغی *bir djins deñyz balyghy*, t.; فریدنہ *ferîdenet*. —
بر جنس دیکنلو، Sorte de chardon, سلبین اوت *bir djins dikenlu ot*, t.; الحمار *selbîn el-homâr*, a.

ACATALEPSIE, s. f., عدم الفهم
'adēm ul-sehm, a.

هر نسندن ACATALEPTIQUE, adj., شبهه her nesneden chubhè ایدیجی ididji, t.; اهل شکوک ehli chukkiouk, a.

ACCABLEMENT, s. m., faiblesse, قوتسلق *qouvvetsyzlyq*, a.-t.;
فتور *futour*, a. -- Découragement

غیرتسزلق *ghairetsyzlyq*, a.-t. —
Lassitude, يورعونلۇق *iorghoun-louq*, t.

ACCABLER, v. a., fatiguer à l'excès — پك يورلتىق *pek ioroultmaq*. — Surcharger, زياده سىلە يوكلىتمك *ziādēcile üukletmek*. — Opprimer, باصمق *bāsmaq*, چىنمىك *tchēnemek*, t.; ثقلت ويرمك *syqlet vir-mek*, rendjidé it. — Accabler d'affaires, ايش چوق ويرمك *ich tchoq virmek*. — Affliger, حددن *hadden ziādē ke-der virmek*. — Être accablé, fatigué, يورلمق *ioroulmaq*. — Je suis accablé, يوك *pek ioroul-doum*. — Plier sous le faix, يوك *iuk altyndè qālmaq*. — خستە كىدىن *kastalikten aghyrlan-mich*, pek خستە اولمىش *khasta olmych*, t.

ACCAPAREMENT, s. m., احتكار *yh-tikiär*, a.

ACCAPARER, v. a., احتكار *yh-tikiär it*, جمع ايدوب يعمق *djem' idup iygħmaq*, a.-t.

ACCAPAREUR, s. m., ايدېجى محتكىرى *yhtikiär ididji, muhtekir*, a.

ACCÉDER, v. n., قبول ا طرف طوتنق *qaboul tharaf thoutmaq*, قائل اولمق *qāil olmaq*, a.-t.

ACCÉLÉRATEUR, TRICE, adj., معجل *mou'addjil*, a.

ACCÉLÉRATION, s. f., تعجيبل *ta'-djūl*, a.

ACCÉLÉRER, v. a., عجلە ايتدرىمك *udjelé itturmek*, تعجيبل ا *t'adjil it*,

صقشدىرمق *iyetlēmek*, a.-t. —
gychturmaq, t.

ACCENT, s. m., pronunciation propre à un peuple, بر خلقە ياخود بىر كىسىدە مخصوص *bir khalqa iākhod bir ki-mesnēi makhsous olān teleffuz*, امالە *imālē*. — Signe qui se met sur les voyelles en arabe, حرکت *harəket*, pl. حركات *harəkiät*, a. — Accent aigu, حرکە حادە *harékë hāddë*. — grave, حرکە ثقىلە *harékë saqılë*. — circonflexe, أخرى حرکە *egri harékë*.

ACCENTUATION, s. f., وضع حركات *vaz' y harekiät*, a.

ACCENTUER, v. a., نقطە لر قومق *noqthalar qomaq*, t.; حركاتى وضع ا *harekiati vaz' it*, a.-t.

ACCEPTABLE, adj., قبول اولنىڭ جق *qaboul olounadjaq*, قبول اولنى سور *qaboul olounour*, a.-t.; مقبول *maq-boul*, a.

ACCEPTANT, e, adj., راضى - قاڭل اولان *qaboul iden, rāzi, qāil olān*, a.-t.

ACCEPTATION, s. f., قبول *qaboul*, اجابت *idjābet*. — Consentement, رضا *rīzā*, a.

ACCEPTER, v. a., مقبول طوتنق *qaboul maqboul thoutmaq*. — une lettre de change, بىر پولىچە بى قبول ايلمك *bir politchaq qaboul eilémek*. — راضى - قاڭل اوامق *rāzi, qāil olmaq*, a.-t.

ACCEPTILATION, s. f., quittance scinte, يالان تمىسى *iālān temessu-*

gui, t.-a.; دوزمه کاغدی *duzme* *kiāghydi*, t.

ACCEPTION, s. f., préférence, distinction des personnes, محابابا *mou-hābā* *meīlu mouhābā*, ميل و محابا *meīlu* *mouhābā*, امتياز *imtiāz*. — Ne faites point d'acception des personnes, ميل و محابا *meīlu* *mouhābā* *qylmañ*.

Acceptation, sens d'un mot, معنی *ma'ana*, pl. معانی *m'eāni*, a.

ACCÈS, s. m., abord, يافلشمە *iāqlachma*, كورشمە *gueuruchmə*, يانشەمە *iānachma*, t.; يول *iol*, تقرب *teqarrub*, ملاقات *mulāqāt* *dukhoul*. — Les personnes qui ont accès près de lui, اکا ياشان *akā yashan*, كىمسەنلەر *ānā iānachān kimesneler*.

— Donner accès, يول ويرمك *iol vīrmek*. — Trouver accès près de quelqu'un, يول بولمق *iol boulmaq*, كسب تقرب *kesbi teqārrub it*, a.-t.

— Accès de fièvre, استه طوقەسى *asteh thoutmaci*. — de colère, پك *ipk* دارغونلىق *darghounlyq*, t.; خصب شدتى *ghazab chiddeti*, a.

ACCESSIBLE, adj., يانشەسى *iānachmaci* قابلى *qolāi*, t.; كورشمەسى *gueuruchməci* قابل *qābil*, دخولي *dukhouli qābil*, a.-t.

ACCESSION, s. f., رضا *rizā*, a.

ACCESSOIRE, adj. et s., قاتش *zātich*, قاتمه *qātma*, t.; ضاهيم *zāmīm*, قاتمه *ziādē olān*, زياده اولان *tāb'ý*. — Les accessoires, توابع *tevāb'ý*, اتصالات *ittiçälät*, فروعات *furuwāt*, furou'āt, pl. a.

ACCESSIONNEMENT, adv., ضميمة *zāmīmeten*, a.; اندن ثانيا *andan sāniā*, t.-a.

ACCIDENCE, s. f., qualité, état de l'accident, عرضية *araziyet*, a.

ACCIDENT, s. m., événement, cas fortuit, قضيده *'āriza*, عارضه *qazūe*, حادث *hādis*, pl. وقوع *vouqou'*, a.; حوادث *havādis*; قضا دوشش *duchuch*, t.— Malheur, qazā بلا *bēlā*, a.

ACCIDENTEL, LE, adj., عرضى *arazi*, اتفاقى *ittifāq*, a.

ACCIDENTELLEMENT, adv., اتفاقا *ittifāq*, pour اتفاقا *ittifāqān*, a.; قضا ايله *qazā ilē*, a.-t.

ACCLAMATEUR, s. m., چاغريجي *tchāghyridji*, القش ايديجى *al-qyrych ididji*, t.

ACCLAMATION, s. f., چاغرش *tchāghyrich*, سرور القش *alqyech*, t.; صداسى *surour sedācy*, a.-p.

ACCLIMATER, v. a., هوايد الشترمق *havāiè alichurmaq*, a.-t. — S'ACCLIMATER, v. pr., هوايد الشمق *havāiè alichmaq*, امتزاج *imtizādj* it, a.-t.

ACCLIMATÉ, E, adj., هوايد الشمس *havāiè alichmich*, بر اقليمك آب *bir iqli* و هواسنه امتزاج او لنىش *muñ ab u havācinè imtizādj olounmich*, a.-t.

ACCOUNTANCE, s. f., آشنالق *âchinâlyq*, t.; اختلاط الفت *ulset*, الفت *yktılāth*, معاشرت *mou'ācheret*, a.

S'ACCOINTER, v. pr., كورشىك *gueuruchmek*, بولشىق *boulouchmaq*, t.; آشنالق *âchinâlyq it*, الفت *ulset it*, a.-t.

ACCOLADE, s. f., embrassemement, قوجچى *qoudjouch*, *qoudjaqlama*, بۇينە صارلىش *boïouna sârylich*, t.; معانقە *mou'ânaqa*, a.; آغوش *âghouch*, p. — Trait de plume, چىكى مقولەسى *tchizgui maqoulèci*, t.

ACCOLER, v. a., embrasser, *qoudjmaq*, قوجقلىق *qoudjaqlamaq*, بر كىسنه نك بۇينە صارلىق *bir ki-mesnentüñ boïnina sârylmaq*, t.; دراغوش *mou'ânaqa it*, معانقە ادراغوش *âghouch it*. — Accoler, lier ensemble, بىرى بىرلە بغلۇق *biri biri ilç baghlamaq*. — Joindre, قوشقىق *qochmaq*. — la vigne, اصىھ بغلۇق *asma baghlamaq*, t.

ACCOMMODABLE, adj., دوزلتىمىسى *duzeltmeci*, ممكىن *mumkin*, نظامى *nizami*, قابل *qabil*, a.-t.

ACCOMMODAGE, s.m., طعام تربىيەسى *thâm terbiëci*, قاورمه *qâvourma*, t.

ACCOMMODANT, e, adj., سوزاڭلىرى *seuz aňlar*, خاطرئىناس *khâthyrr chinâs*, a.-p.

ACCOMPAGNÉ, e, adj., ajusté en ordre, دوزلۇملىش *duzulmush*, اويدىرلىملىش *ouïdouroulmich*, t.; نظام اوزره اولان *muretteb*, a.; مرتب *nizâm uzrê olân*, a.-t.

ACCOMMODEMENT, s. m., accord d'un différent, بارشىق *bârichrq*, صلح *bârichyqlyq*, t.; اصلاح *soulh*, تصالح *teçâlouh*, اصلاح بىن *rslâhi bein ezzât*, a.

ACCOMMODER, v. a., arranger, دوزتىمك *duzeltmek*, دوزلىمك *duzen vîr-*

mek, t.; نظام ويرمك *nizâm vîr-mek*, a.-t.; اويدىرمق *ouïdourmaq*, ياقشتىرمق *tâqyçhturmaq*, t. — Réconcilier, بارشترىمك *bârichturmaq*, اىزلاشتىرمىق *ouzlâchturmaq*, t.; اىر اصلاح بىن الذات اتىمك *lâhi bein ezzât itmek*. — Apprêter, پىشىمك *häzyrlamaq*, حاضرىلمق *pichurmek*, t. — S'Accommoder, v. pr., se contenter, اويمق *râzi ol*, زمانه اويمق *ouïmaq*, مطابق او *mouthâbyq ol*. — S'Accommoder au temps, زمانه اويمق *zemânè ouïmaq*. — Agir suivant les circonstances, اقتضاي زمانه كوره *yqtızäi zemânè gueure hareket it*. — Se réconcilier, بارشمىق *bârichmaq*, t.

ACCOMPAGNEMENT, s. m., de musique, پىريولك *pëïrev*, p.; ساز *pëïrevlik*, آهنگ *âhenk*. — Avec accompagnement d'instrumens, ساز ايده *sâz ilé*. — Accompagnement, action d'accompagner, پىرو *peïrev*, p. — Action de reconduire, تشىييع *techii'*, موافقة *murâfaqat*, a.

ACCOMPAGNER, v. a., aller de compagnie, براابر كتمك *berâber gitmek*, يولداشلىق *ioldâchlyq it*, رفاقت *ioldâch ol*, يولداش او *râfqaq it*, معيتنك او *m'aetiendé ol*, رفيق او *murâfaqat it*, مرافقت *refyq ol*. — Suivre, reconduire quelqu'un, تشىييع *techii'* it, a.-t.

— Accompagner quelqu'un de la voix ou sur un instrument, پىريولك *pëïrevlik it*, p.-t. — Avec les instrumens seulement, براابر ساز *berâber sâz*, *tchâl-*چالىق *tchâl-*

għy tħalmaq. — Se faire accompagner de quelqu'un, بِرْ كِمْسَنْدَة بِرْ أَبْرَ بِرْ الْمَقْ bir kimesnët beräber ålmaq, t.

ACCOMPLIR, v. a., achever, **بْتُورمك**
 biturmek, t. ; **قَمَام** *temām it*,
تَكْمِيل *tekmil it.* — Accomplir son
 vœu, **نَذْرِي اَدَا** *nezri edā it*, a.-t.
 — Venir à bout, **بَاشْرَمَق** *bāchar-maq*, **بَجْرَمَك** *bedjermek*, باشه
چَارْمَق *bācha tchýqärmaq*, t. —
 — Exécuter, effectuer, **اَجْرَا** *idjrā*
 it, **عَمْلَه** - وجوده **كْتُورمك** *'amelē*,
يَرْبَنَه كْتُورمك *vudjoudē guéturmek*,
يَرْبَنَه كْتُورمك *iérinē guéturmek*, a.-t.

ACCOMPLI, e, adj.,	تمام <i>temām</i> ,
مکمل <i>mukemməl</i> ,	تام <i>tāmm</i> , a. ;
كمال <i>kemāldē</i> , a.-t.	— Parfait ,
کامل <i>kiāmil</i> , a.	— C'est un homme
فضل و معرفتہ کامل بر ,	فضل و معرفتہ کامل بر ,
ادمدر <i>fazl u mārifettē kiāmil bir ādemdur</i> .	

اندام *it-mām*, ACCOMPLISSEMENT, s. m., تکمیل *tekmīl*, قتمیم *tetmūm*, a.; سرانجام *ser endjām*, p.; صوک *soñ*, بتورمکلیک *biturmeklik*, t.

ACCORD, s. m., union d'intention,
de volonté ; بِرْلِكَ *birlık*, t. ; اتفاق *ittifāq* ; موافقت *muvāfaqat*,
اتحاد *ittihād*. — Accord unanime des
imams sur certaines questions de
droit , اجماع *idjmā'*. — Accord ,
convention, قول *qawl*, مقاوله *mouqā-
velē*, a. — Accord d'instrumens ,
اهنک *āhenk*, پیروں لک *pēirevlik*, p.;
دوزن *duzen*, t. ; هم آهنک *hem
āhenk*, p. Voyez ACCOMMODEMENT.
n'ACCORD, adv. , d'une manière

d'ACCORD, adv., d'une manière

ACCORDABLE, adj., qu'on peut accorder, مساعك اولنه جق *muçāedē olounadjaq*, ممکن لا ساعاف *mum-kin ul-is'āf*, a. — Qu'on peut donner, ويرله جك ويرلور *vīri lēdjek*, *vērilur*, t.

ACCORDAILLES, s. f. pl., عقد
شوط فناح 'aqdi chourouthy ni-
kiāh, a. Voy. FIANCAILLES.

ACCORDER, v. a., mettre d'accord,
 concilier, بارشدرمق *bārichturmaq*,
 اوزلشتيرمق *ouzlachturmäg*. — une
 مساعله او *virmek*, t.; ويرمك *virmek*, t.;
 muçā'edē *it*, لطف *aylmek* *louthf*
eilèmek, a.-t. — une fille en mariage,
 قزى قوجديه ويرمكه اقرارا *qyzi qo-*
djaïè virmëïe iqrar it. — Arranger,
 اويدرمق *ouïdurmaq*. — Accorder
 un instrument, برسازه دوزن ويرمك *bir sazè duzen virmek*,
 برسازى *bir sazi duzme*, t. — des
 آهنكلەمك *ahenklemek*, voix ou des instrumens,
 آهنك *ahenk it*, آهنك ا *ahenk* *virmek*, p.-t. —
 S'Accorder, v. pr., s'arranger, con-
 venir, se mettre d'accord, اويمق
 ouümaq, بولك ا *bir olmaq*, بر أولمك *bir olmaq*,
 اتفاق او زرة او *ittifäq*, birlik *it*, t.;
 uzrè ol, يكتدلاو او *iek-*
 يكجهت

djihet, iekdillu ol. — Se réconcilier, *bārichmaq*. — S'accorder, vivre ensemble, امتزاج *imtizādj it*, a.-t.

ACCORDOIR, s. m., outil pour accorder les instrumens de musique, چاله *tchāl-ghouleri duzededjek alet*, t.

ACCORT, e, adj., complaisant, doux, ملائم *mulāüm*, ادبی *edebli*, a.-t. خاطر کو زدیجی *khāthyr gueuzedidji*, a.-t.; ارکانلى *erkiānli*, t.

— Gracieux, طريف *zarīf*, a.

ACCOSTABLE, adj., يانشمه سی *iānashmeh-si*, قولي *iānachmaci qolāü*, يناسلور *iānachilur*, t.

ACCOSTER, v. a., aborder, يانشمه *iānachmaq*, ياننه وارمق *iānina vār-maq*, t.; تقرّب *teqarrub it*, a.-t.

ACCOTER, v. a., طيامق *dhaūtāt-maq*, t. — S'Accoter, v. pr., اتكا *ittikā it*, يصنمه *iastanmaq*, طيامق *dhaūnmaq*, t.

ACCOTOIR, s. m., طيابق *dhaūāq*, t.

ACCOUCHÉE, s. f., لخسه *lokhouça*, لخوسه عورت *lokhouça 'avret*, طوغوران فرى *dhoghourān qary*, t.; زاج *zādj*, p.

ACCOUCHEMENT, s. m., طوغورمقلق *dhoghourmaqlıq*, طوغولق *dho-ghourlyq*, طوغورش *dhoghourich*, طوغورمه *dhoghourma*, t. — Temps et douleurs de l'accouchement, هيلاج *heülādj*, p.

ACCOUCHER, v. a., aider une femme à accoucher, طوغورتمق *dho-ghourtmaq*, بر قاريه ابدهك انهك *bir qāriē ebēlik itmek*, بر قاري *bir qārii dhoghourmaq*, طوغرتق *bir qārii dhoghourmaq*,

طوغورمق لخوسه او *lokhouça ol*, t.; وضع حمل *vazi' haml it*, a.-t.

ACCOUCHEUR, s. m., ابدهك ايدن *ebēlik iden djerrāh*, t.

ACCOUCHEUSE, s. f., ابده *ebē*, ابه قادن *ebē qādīn*, t.

S'ACCOUDER, v. pron., طيامه مق *dirseguiè dhaūānmaq*, تکيده *tekiélenmek*, tekiè it, t.

ACCOUDOIR, s. m., درسکه طيامه جق *dirseguiè dhaiānadjaq ier*, t.; مسند *mesned*, a.

ACCOUPLEMENT, s. m., چفتلشمہ *tchisttechniè*, چفتلش *tchistlich*, t.; جماع *djimā'*, a.

ACCOUPLER, v. a., چفتلندرمک *tchistlendurmek*, چفته کوشمق *tchistlémek*, چفتلمک *tchistè qochmaq*, t. — Accoupler des bœufs, اوکوزلري *eukuzleri tchistè bāghlamaq*. — S'Accoupler, v. pr., چفتلشمک *tchist-lechmek*, t.

ACCOURCIR, v. a., قصلتمق *qys-caltmaq*, قصتمق *qysçatmaq*, t.; قصار *qasr it*, a.-t. — S'Accourcir, v. pr., قصلتمق *qysçalmaq*, t.

ACCOURCISSEMENT, subst. masc., اقتصار *qysçaltmaqlıq*, t.; قصلتمقلق *yqticār*, a.

ACCOURIR, v. n., سكردتمک *sc-gürtmek*, تيز *uchmek*, اوشمک *tız iétichmek*, t.

ACCOUTREMENT, s. m., عجايب قابس *adjāib qyāset*, a.-t.; قيافت *telebus*, a.

عجايب **ACCOUTRER**, v. a., اسپابى كيدرمك *adjaib esbabi gueidurmek*, دوزمك *duzmek*, t.

ACCOUTUMÉ, E, adj., habitué et habituel **عادت الشق**, *alichyq*, **الشمس**, *ādet idinmich*, **ايدنمش**, *alichmich*, t.; **مالوف**, *mēelouf*. — Être accoutumé, avoir coutume de, معتادى اولمك *mu'tādi olmaq*. — Ordinaire, معتاد اولان *mu'tād olān*, a.-t.

اوكرتمك **ACCOUMER**, v. a., **الشترمق**, *eugretmek*, **عادت ايتدرمك**, *ādet itturmek*, a.-t. — S'Accoutumer, v. pron., عادت **الشترمق**, *alichmaq*, t.; عادت **ايدنمش**, *ādet idinmek*, a.-t. **اعتباد**, *i'tiād it*, a.-t.

ACCRÉDITÉ, E, adj., qui a une mission autorisée d'une puissance près d'une autre, **مُرْتَّخ**, *mourakh-khas*, ماموره, *mēemour*, مأمور, *mēemourih*. — Votre ambassadeur accrédité près de nous pour conclure la paix **عقد شروط مصالحة** به مامور, و مرتخ اولان *aqdi chourouthy mouçālahati mēemour ve mourakhhās olān iltchiñyz*. — Recommandé, توصيه اولنمش *tavsié olounmych*, a.-t. — Connu, répandu, مشهور *mechhour*, a.

ACCRÉDITER, v. a., recommander par lettre missive, توصيه *tavsié it*. — Mettre en crédit, اعتبار ويرمك *i'tibār virmek*. — Donner de la réputation, اعتبارين ارتترمق *birnuñ i'tibārin artarmaq*, شهرة, *artarmaq*, مدح **ويرمك**, *cheuhret virmek*, بـ خبره *medh it*. — une nouvelle, اعظام *'yzām it*,

ایناندرمق *bir khaberē ināndurmaq*.

— une marchandise ou une chose quelconque, رواج ويرمك *revādj virmek*, **ترويج**, *tervidj it*, a.-t. — مشهور, بللو **اولمك**, *mechhour, bellu olmaq*, a.-t.

ACCROG, s. m., déchirure d'une étoffe en accrochant, يرتش *irtich*, طوق *üirtyq*, بيرتق *üirtyq ier*, t.

ACCROC ou **ACCROCHE**, s. f., difficulté, obstacle, الشك *ilichik*, ما فع *māny'*, pl. موازن *mevāny'*, a.

ACCROCHEMENT, s. m., action d'accrocher, چنكله اصمق *tchenguellémè*, قانجهلايش *qāndjalāich*, t.

ACCROCHER, v. a., suspendre à un crochet, چنگله اصمق *tchenguellèle asmaq*. — Tirer avec un crochet, جنگلەمك *tchenguellèmek*, قانجلامق *qāndjalamaq*. — Retarder, arrêter, الشترمك *ilichturmek*, اليقومق *alyqomaq*, t. — S'Accrocher, v. pr., صاتشمك *sātachmaq*, الشمك *ilichmek*, t.

ACCROIRE (faire), v. a., اناندرمق *ināndurmaq*. — En faire accroire, الداتمق *aldātmaq*, t.

ACCROISSEMENT, s. m., ازدياد *izdiād*, نماء *nemā*, ترقى *teraqqa*, *nemā'u*, vulg. *nemā*, نشو و نما *nechv u nemā*, a.; ارتمقلىق *artmaqlıq*, t. — كونلرک *gunleruñ*, اوزانمىسى *ouzānmaei*, t.

ACCROÎTRE, v. a., augmenter, ازدياد ويرمك *artarmaq*, ارتترمق *izdiād virmek*, زيادة, *ziādə it*, a.-t. — Rendre plus grand, بيوتك *büütmek*, اعظم *'yzām it*,

ترقى - *S'Accroître*, v. pr., ازدياد بولمق *teraqqy, izdiād boul-maq*; زیادة او *zīādē ol*, a.-t.; ارتلمق *artirylmaq.* — Grandir, بیومک *buūumek.* — *S'accroître* successivement, de plus en plus, کیله کیله بیومک *guīdē guīdē buūumek, t.*

S'ACCROUPIR, v. pers., چو مامک tcheumlek, اوتورمق چوملوب tcheumèlup otourmaq. — En parlant des chameaux, چو کمک tcheukmek, t.

ACCRUISSSEMENT, subst. masc. ,
قرضا ; *tcheumelmeklik*, i.e.;
qourfaçā, قعد القرضا *q.adel-qourfaçā*, a.

ACCUEIL, s. m., réception faite à une personne qui arrive, استقبال *istyqbāl*, ملاقات *mulāqāt*. — Bonne réception, التفات *iltifāt*, اكرام *ikrām*. — Mauvaise, استشقال *istisqāl*, a.

ACCUEILLIR, v. a., recevoir quelqu'un qui vient à nous, استقبال | istiqbāl it, تقتل | tegabbul it, a.-t.

يافنه المقه *iānīna almaq.* — Faire un bon accueil, التفات *iltifāt it,* بر كمسيديه لطف *ikrām it*, اكرام *bir kimseēt louthf ilē istiqbāl it*, استقبال *a.-t.*; بوز ويرمك *iuz rīrmek*, t. — Un mauvais, mal recevoir, استشقال *istisqāl it.* — Accueillir une proposition, قبـول *- qaboul, idjābet it*, a.-t. احـابت *a.*

طار و چلمز ير ACCUL, s. m., dhär vè tchyqylmaz ier, بوجق bou-djaq, t.

برطار بره صوّقمق ACCULER, v. a.,

جَمْعِيْجِي - ACCUMULATEUR, s. m., t. جَمْعِيْجِيّ *iÿghâdji*, *djem' idâdji*, a.-t.

ACCUMULATION, s. f., amas, ينخ -
يغش - يبغش *ighyn*, يغما *ghich*, t. — Réunion,
اجتماع *idjtimā'*, تراكم *terākum*. --
Accroissement, ص *zamm*, ازيداد *izdiād*, a.

يغ-هـق - **ACCUMULER**, v. a., جمع ايذوب *iÿghmaq*, ييغـهـق *djem' idup iÿghmaq*, بـرـكـدـرـمـكـ *iyghyn it*, birik-turmek, t.; جمع اـرـتـمـقـ *djem' it*, a.-t. — **S'Accumuler**, *iÿghynmaq*, بـرـكـمـكـ *birikmek*, اـرـتـمـقـ *artmaq*, جـمـعـ *tchoghalmaq*, چـوـغـلـمـقـ *olounmaq*, اـزـبـيـادـ *djem' olounmaq*, اـولـنـمـقـ *izdâäd boulmaq*, a.-t..

ACCUSABLE, adj., اولندجق *zem olounadjaq*, قولنمش *qovlan-mich*, تهمتلۇ *teuhmetlu*, a.-t.

ACCUSATEUR, s. m., et au fém. AC-
CUSATRICE, قولايدجي *qoolāüdji*,
qoovdji, t.; خماز *ghammāz*, a.

ACCUSATIF, s. m., t. de gramm., مفعول به *nasbu*, نصبي *nasbi*, *mef'oulun bihi*, a.

ACCUSATION, s. f., action d'accus-
ser, قوجيلق *qovläich*, *qov-*
djilyq. — Dénonciation, اتهام *itti-*
häm; غم *ghamz*, a. — Plainte,

شکایت شکوا *chikiäet*, — بیوزه اورمه آزار *ázär*, p.; *azär*, t. *üüzé ourma*, t.

ACCUSÉ, e, part. pass., chargé d'une accusation قولانمش *qovlan-*
mich, t.; متهم *muttehim*, a.

ACCUSÉ, e, s. m., قولانیش کیمسنہ *qovlänmich* کیمسنے، تھمتوں کشی مدعی علیہ *kichi*, a.-t.; مدعی علیہ *muddeü 'aleih*, متشکی علیہ *mute-*
chekki 'aleih, a.

ACCUSER, v. a., charger d'une accusation قولامق *qovlämaq*, t.; اتهام *southlämaq*, صوچلامق *itihäm it*. — Accuser réception, الدوغندہ اخبار - اشعارا *älدughyna ykhär*, *ich'är it*, a.-t. — S'Accuser, s'avouer coupable, صوچنے *soutchounou 'yti-*
räf, *iqrär it*, a.-t.

ACENSER, v. a., donner à cens, اقطاع *'yqtha' it*, a.-t.

ACÉPHALE, adj. des deux genres, بلا رأس *bâchsyz*, t.; باشہ - زر *biläres*, a.

ACÉRAIN, adj., چلکلو *tchéliliklu*, t.

ACERBE, adj., اکتری *kekre*, لکھام *khäm*. — En parlant du caractère d'une personne, سرت *sert*, t.

ACERBITÉ, s. f., kekrélik, t.; فجاجة *sedjâdjet*, a.

ACÉRÉ, e, adj., tranchant, کسکین *keskîn*. — Aigu, سوري *sivri*. — Mêlé avec l'acier, چلکل - و *tchéliliklu*, t.

ACÉRER, v. a., بوله چلک *iola* چلکار *çelk*

ایله دمری قارشترمق *bir myqtär tchélilik ilè dëmiri qärychturmaq*, چلکلەك *tchéliliklémek*, t.

ACÉSCENCE, s. f., حوض *hou-*
mouz, a.

ACÉSCENT, adj., حامض *hämýz*, a.; اکشیرك *ekchirek*, t.

ACÉTEUX, se, adj., حامض *ekchi*, a.; حامض *hämýz*, a.

ACHALANDÉ, e, adj., الشقق *aly-*
chyq. — Boutique achalandée, الشقلو دکان *alychyqlu dukkiän*, t.-a.

ACHALANDER, v. a., مشتری پیدا *muchteri peïdä* اتهك - بولدمرق *itmek*, bouldourmaq, t.

ACHARNEMENT, s. m., اصر مقلاقن *icirmaqlyq*. — Combat acharné, صواش *saväch*, t. — Animosité, عناد *'ynäd*, a.; عناقد *'ynädlyq*, a.-t.; کین *kïn*, p.

ACHARNER, v. a. Voy. EXCITER.

S'ACHARNER, v. pr., عناد ایله - *'ynädilé*, hyddetlè *üapychmaq*, a.-t.

ACHAT, s. m., action d'acheter, مبایعہ *ichtirä* اشترا *álum*, t.; *mubäiäa*, a. — Emplette, acquisition صاتون آلنمش نسند *állich*, a.; ساتون آلنمش *álynmich nesnè*, t.

ACHE, s. f., herbe, بیان کروبیز *iabân ke-réviz* کروبیز *iabân ke-réviz*, t.; حاشا *hâchâ*, p.

ACHEMINEMENT, s. m., بوله *iol*, t.; توجہ عزیمت *teveddjuh*, a.

ACHEMINER, v. a., بوله قومق *iola qomaq*, بوللەق *iurutmek*, بورو تەمك *iollamaq*, t.; روان *revän* itmek, p.-t.; تسيير *tecüür it*, a.-t. — S'ACHEMINER, بوله کيرمك *iola guîr-*

mek, بوله چقمق *iola tchyqmaq*, t. ; عازم - روانه او *'azim, revānē ol*, رو براه او *rou berāh ol*, p.

ACHEMINÉ, adj., بوله قونلهش *iola qonulmych*, t. ; روانه *revānē*, p. ; روانه اولمش *revānē olmych*, p.-t. ; متوجه *rehrev*, رهرو *muteveddjih*, a.

ACHÉRON, s. m., un des fleuves de l'enfer, قوم يونانيان اعتقاد نجه *iounānān* دوزخل اقان بر ايمنغك اسمى *qav-mi iounānān 'ytiqādindjè douzakh-dè aqān bir irmāghuñ ismi*, t.

ACHETER, v. a., صاثون الْمَقْ *sātoun ālmaq*, t.; اشترا الْمَقْ *ālmaq*, t.; اشترا *ālmaq*, t.; صاثون آليجي *sātoun ālidji*, t.; میشتری *muchteri*, a. — A combien avez-vous acheté cela? قاچه الْدَّكْز *qātēha ḍldyñz*.

ACHETEUR, s. m., ACHETEUSE, f., صاثون آليجي *sātoun ālidji*, t.; میشتری *muchteri*, a.

ACHÈVEMENT, s. m., اتمام *itmām*, ختم *tetmīm*, تکمیل *tekmīl*, قتیم *khatm*, a.; بتورمکلک *biturmeklik*, t.

ACHEVÉ, e, adj., بتتمش *bitmich*, تمام او لمش *temām olmūch*, t.; متمم *mutemmem*, a. — Accompli مکمل *mukemmel*, كامل *kiāmil*, a.; قصورسز *quocourcyz*, a.-t. — Ouvrage achevé, bien fait, اي ون *qāroun*, بتمش ايش *eū bitmīch ich*.

ACHEVER, v. a., بتورمک *biturmek*, t.; تمام ا *tamām it*, تکمیل ا *tekmīl it*, a.-t.; باشه چرمق *bācha tchyqarmaq*, t.

ACHILÉE, s. f., plante, espèce de jacobée, بیک پیراق دیدکلری او^ت *biñ iapräq dediklerio*, littéralement:

حشيشة千葉 *hachîchet urriat*, a.

ACHOPPEMENT, s. m., الشك *ili-chik*, دوشڪ *duchuk*. — Pierre d'achoppement, obstacle, مانع *māny'*, pl. a. موائع *mevāny'*.

ACHROMATIQUE, adj., lunette qui rend les images plus nettes, صور اشكالي *ayu kostern siveri echkiāli eū gueusteren durbun*, t.

ACIDE, adj. et subst., اكشي *ekchi*, t.; حامض *hāmyz*, pl. حامض *havouāmyz*, a.; اكشى نسنه *ekchi nesnē*, t.

ACIDITÉ, s. f., اكشيلك *ekchīlik*, t.; حموضية *hamouzat*, حموضة *hamouziet*, a.

ACIDULE, adj., اكشيرك *ekchīrek*, t.; محمض *mouhammadz*, a.

ACIER, s. m., چلک *tchēlik*, t.; فولاد *poulād*, vulg. *poulād*, p.

ACIERIE, s. f., manufacture d'acier, چلک فابریقدسی *tchēlik fābrīqācī*, t.

ACOLYTE, s. m., ملازم *mulāzim*, a.

ACONIT, s. m., plante vénéneuse, خانق النهر *qourd keuku*, قورد کوکی *khānyq unnemr*, a.

ACOQUINER, v. a., attirer, جلب *djelb it*, a.-t.; داداندرمق *dādāndurmaq*, t. — S'Acoquiner, v. pr., تبللننك *tembellenmek*, t.

ACORE, s. f., plante des Indes, galanga, قارون *qāroun*, وج *vedj*, a.

ACOUSTIQUE, s. f., théorie de قواعد قوت سامعه بى مېئىن علم *qavā'ydi qouvveti sām'yā'i mubeüien 'ylm*, a.

ACOUSTIQUE, adj., qui concerne l'ouïe قوت سامعیه دائز *qouvveti sāmy'aïe dāür*, a.-t.; سمعی *semīy*, a.

ACQUÉREUR, s. m., تحسیل ایدن *elè guèturiđji*, t.; الان *tahsyl iden*, a.-t.; — Acheteur, مشتري *muchteri*, a.

ACQUÉRIR, v. a., تحسیل اعلم *elè guèturmek*, a.-t.; کسب *âlmaq*, t.; کسب ا *tahsyl it*, کسب *kesb it*. — une terre بربرة مالک او *bir ièrè mālik ol*. — de la science, du savoir, کسب معرفت *kesbi ma'rifet it*, a.-t.

ACQUÊT, s. m., gain, قازنج *qāzandj*, t.; ماملك *māmelek*, میراث دکل کسب اولنیش مال *mîrâs deïl*, کسب *kesb olounmich māl*, a.-t.; فائٹ *fāidè*, ربح *rybh*, منفعت *mens'a'at*, a.

ACQUIESCENCE. Voyez CONSENTEMENT, ADHÉSION.

ACQUIESCR, v. n. Voyez CONSENTER, DÉFÉRER.

ACQUIS, e, adj., gagné, قزانیش *qazāñylmich*, t. — Bien acquis, تحسیل اولنیش *tahsyl olounmych*, a.-t. — Savoir, pratique, ادمان *idmān*, تجربہ *tedjrubè*, a.

ACQUISITION, s. f., صاتون آلنیش *sātoun âlynich* نسنہ *nesnè*, t.; تحسیل اولنیش شی *tahsyl olounmych cheï*, a.-t.; اشترا *ichtirā*, کسب *kesb*, a.

ACQUIT, s. m., quittance, décharge, ادا کاغذی *edā tezkerèci*, a.-t.

ibrā kiāghydi, ابرا سندی *ibrā se-nèdi*, a.-t.; رجعت *ridja't*, a. — Pour l'acquit de sa conscience, تصفیہ *tasfiē derouni it-choun*.

ACQUIT-A-CAUTION, s. m., باج *bādj tezkerèci*, a.-t.

ACQUITTEMENT, s. m., action d'acquitter une dette, بر بورجك ادا *bir bordjuñ edā eilémèci*. — Acquittement, action de libérer, d'absoudre, تبریة *ibrā tebriè*, اطلاق *ithlāq*, a.

ACQUITTER, v. a., une dette, بورجدن قورتلسمق *bordjdan qour-toulmaq* بورجنی ادا *bourdjounou edā it*; بورجنی وبرمک *bordjounou vîrmek*, بورجنی اودهمک *bordjounou euđemek*, ادای دین ا *edāi deïn it*. — S'Acquitter mutuellement, بر بربنک ذمتنے *bir birinuñ zimmetini ibrā it*, حقلاشق ایرالشمق *ibrālachmaq*, *haqqlāchmaq*. — Se désister, قطع علاقہ *qath'y alāqa it*, a.-t.

S'ACQUITTER de, accomplir, faire son devoir, اداء - اتهام خدمت ا *adāi itmāmi khydmet it*, a.-t. — س'acquitter de sa promesse, وعل سند *va'ydecinè vesā it*. — Acquitter, libérer, renvoyer quitte et absois, اطلاق ا *ibrā it*, اطلاق *ithlāq it*, تبریة *tebriè it*, a.-t.

ACRE (SAINT-JEAN-d'), ville maritime de Syrie, l'ancienne Ptolémaïs, عکا *'akkā*.

ACRE, adj., piquant, دل بوران *dil Bourān*, حمیض *ha-myż*; كکرہ *kekṛè*, t; تذکرہ *tezkerèci*, a.

ACRE, s. m., mesure de terre, un arpente et demi, بُرْ نُوعِ يَرْ أَوْلَچِيْسِي bir nev'j ier eultchuęu, بُرْ بُچْقَ bir boutchouq deunum thopräq, a.-t.

ACREMENT, s. m., sorte de peau, bir djins deri, t.; بُرْ جَنْسِ دَرِي

جلد djild nev'i, a.

ACRETÉ, s. f., kekrélik, اکشیلیک ekchılık, صرپلق sarplyq, t.; حمض حرافہ harafet, houmz, a.

ACRIMONIE, s. f., sarlyq, اتیلک itılık, t.

ACRIMONIEUX, se, adj., sarp, تلخى telkhy amız, p.

ACRISIE, s. f., crudité des humeurs, فجاجة fedjâdjet, a.

ACROMION, s. m., le haut de l'épaule, اوْمزاوستى omouz ustu, t.; رمانة الکتے remmānet ulketf, a.

ACROSTICHE, s. m., bir حرف bir بیتک ابتداسی در ism ki her harfi, bir beitun ibtidaci dur, t.

ACROTÈRES, s. m. pl., t. de marine. Voyez CAP.

ACTE, s. m. action, ایش ich, t.; عمل 'amel, حركت hareket, فعل f'yl, pl. افعال ef'äl; وضع vaz', طور thavr, au pl. طورو حركت thavru hareket, a.; سند kiär, p. — Ecrit publié et pièce probante, سندات senedât. — Actes publics, سجلات sidjillât. — Décision juridique, sentence d'un juge, حفت heuddjet, pl. حجّ houdjedj. — Partie d'une pièce dramatique,

اجزا djuz' et جـزو djuzv, pl. edjzā, a.

ACTEUR, TRICE, subst., qui joue un rôle, تقليدجي taqlîdji, a.-t.; چنكى مقلد mouqallid. — Baladin, tchingui, t. — Qui a part à une action, بيله اشليين bilè ichelien, بـر عملـه شـركـتـى اوـلانـ bir 'ameldé chirketi olân.

ACTIF, VE, adj., qui agit, qui a la vertu d'agir, ايـشـيـجـي ichlëidji, t.; چـاـپـكـ اـعـمـلـ 'amil. — Vif, prompt, چـاـپـكـ tchäpouk, p.; مـقـدـمـ mouqtim, a. —

Laborieux چـالـشقـانـ tchälich-qân, t. — Verbe actif, مـعـلـومـ m'aloum ou فعل مـعـلـومـ fy'li m'aloum, a.

ACTION, s. f., opération d'un agent, fait, ايش ich, t.; عمل ef'äl; افعال a'mel, عمل 'amäl, عـلـاتـ 'amelät, a.; اـعـمـالـ کـارـ kiär, p. — Bonnes actions, افعال حـسـنـهـ ef'ali hacenè, افعال مـهـدوـحـهـ ef'ali memdouha. — Mauvaises actions, اـعـمـالـ قـيـحـهـ 'ämäli qabyha. — Procédé et conduite, حـرـكـتـ hareket, طـورـوـ حـرـكـتـ thavru hareket. —

Manière, اوضاع vaz', pl. ev-zâ'. — Action, faculté d'agir, 'amel. — Action, demande en justice, دـعـواـ d'avâ. — Véhémence, chaleur, emportement, حدت hyddet, كـرمـيـتـ guermüet. — Action de grâces, remerciements, شـكـرـ chu-kur, تـشـكـرـ techekkur. — Action, combat, مـحـارـبـهـ mouhârebé. — Pendant l'action, مـحـارـبـدـهـ es-nâü mouhârebède. — Action, propriété dans une entreprise, حـصـهـ

حصہ دار لق hysse dārlyq, سهم sehm. — Titre de cette action, حصہ سندی - تمسکی hyscè sene-di, temesçugui, a.-t.

حصہ دار, s. m., سهم صاحبی sehm sāhybi. — Les actionnaires, أصحاب ashābi eshām, a.

مکممدیہ دعوا mehkemeiè d'avet it, دعوت ا d'avā it, a.-t.

ACTIVER, v. a., donner du zèle à quelqu'un, تحریک tahrīk it, نشوبیق techvıq it, a.-t. Voy. STIMULER. — Activer le feu, آتشی طوتشترمق átechithoutouchturmaq, t.

ACTIVITÉ, s. f., promptitude, سرعت sur'at, چاپکلک tchāpouklik, t.; aktivitet, حرکت hareket, a. — Diligence, activité dans le travail, ایشکدار لق ichguzārlyq, p.-t.; بارار لق iarārlyq, t.; قوت quvvet. — Mouvement, خدمت khyzmettē, a.-t.; بال فعل bilf'yl, a.

ACTUEL, LE, adj., présent, حاضر در کار chimdiki, t.; شمدي يكى شەدىلىك hāzir, derkiār olān. — Dans l'état actuel, le moment présent, شمدي يكى حالى chimdiki hāldē, شمدي يكى شەدىلىك chimdilik, t.

ACTUELLEMENT, adv., chimdi, شەدىلىك chimdilik, t.; شمدي يكى حال hālā, vulg. halia, a.; شمدي يكى الحال chimdiki hāldē, حاله هذه al-hāletu hazih. — Demeurant actuellement à Constantinople, حالا

استانبولك متمكن اولان hālā istām-bolda mutemekkin olān.

ADAGE, s. m. Voyez PROVERBE, SENTENCE.

ADAGIO, t. de musiquè, à l'aise, posément, بواش iavāch iavāch, t.; آهسته اهسته āhestē āhestē, p.

ADAM, nom propre du premier homme, حضرت آدم ādam, hazreti ādam. — Le père du genre humain, ابوالبشر abou l-becher, a.

ADANA, ville de l'Anatolie, ادانا adanā.

ADAPTER, v. a., ajuster, اوبرمق ouïdourmaq, ياقشترمق iāqychturmaq, يابشترمق iāpychturmaq. — S'Adapter, يابشمـق iāpychmaq, ياقشمق iāqychmaq, t.

ADDITION, s. f., ce qu'on ajoute, ارتمق qātma, قاتش qātich, قاتمه artmaqlyq, t.; صم zamm, علاوه ylāvē, a.

ADDITION, s. f., règle d'arithmétique, جمل حسابي djummel hyçabi, قره جمله djumlē, a.; qara djumlē, t.-a. — Le résultat de l'addition, le total, يكون iekioun, a.

MCAF, مصاف muzāf, a.; مصاف اولان muzāf olān, زیاده اولان ziādē olān, متزايد mutzāid, زاند zāid, a.-t.

ADDITIONNER, v. a., جمع djem' it, يكون iekioun it, ou plus correct, يكونى iekiounini it, a.-t.

ADEMPTION, s. f., révocation d'un legs, d'une donation, بروقف يابر bir vaqf iā bir عطانك ابطالى

تبطيل وقف *'athānuñ ibthāli*, a.-t.;
tebt̄yli vaqf, a.

بر علم يابر مذهبك اسرارنه واقف اولان كمسنه
bir 'ylm, īā bir mezhebuñ esrārinē
vāqqif olān kimesnē, a.-t.;
 محرم *mahrem*, a.

ADERBIAN, s. m., grande province de Perse اذربيجان *azerbaïdjān*.

ADHÉRENCE, s. f., union d'une chose à une autre, يأيشقلاق *iāpych-maqlyq*, t.;
 يأيشفلاق *iāpychyqlyq*, t.;
 تعلق *tiliqāq*, te'alluq. —
 طرفدارلق *tharafdarlyq*, طرفداری *tharafdāri*, a.-p.-t.;
 اتحاد *ytiçāb*, اعتصاب *it-tihād*, تشتت *techebbus*, a.

ADHÉRENT, e, adj., fortement attaché، يأيشقان *iāpychqān*, t.;
 ملاصدق *mulācyq*, ملاصدق *mutelācyq*, a. — Partisan, طرفدار *tharaf-dār*, a.-p.

ADHÉRER, v. n., être attaché، ملاصدق *iāpychmaq*, t.;
 مربوط او *mulāçyq, merbouth ol.* — Adhérer à un parti, à une opinion, طرف طومنق *tharaf thoutmaq*, t.;
 طرفدار او *tharafdār ol*, p.-t. —
 بر قياسه - بر راهه موافق او *bir qyacé, bir reïe muvā-syq ol.* — Consentir, قائل او *qā'il ol*, a.-t.

ADHÉSION, s. f., union, jonction, يأيشقلاق *iāpychmaqlyq*, t.;
 فلاصق *telâçouq*. — Consentement, قبول رضا *qaboul, ryzā*, a.

با پایمه *bā pā'iè*, p.

ADIANTE, s. f., plante capillaire pectorale، كشپر *kechper*, t.;
 كزبرة *kezbourēt el-bîr*, a.

ADIEU, dans la bouche d'une personne qui prend congé d'une autre، اللہ اصلردق *allaha ismarladuq*, اللہ امانت اولک *allahē emānet olouñ*, a.-t.;
 خوشجه قال *khochdjē qāl*, p.-t.;
 الوداع *elvidā'a*. — A quoi on répond : سعادتیله *se'ādetilē*, دعالر *dou'āler*, عزتلہ *yzzetilē*, دعالرسزه *dou'āler syzē*, الله بلينجہ *allah bilindjē*, اولسون *olsoun*.

ADIEU, s. m., أسلنک *ecenlik*, t.;
 وداع *vidā'a*. — Se dire adieu، اسلنلک *ecenlēmek*, t.;
 وداعلماق *vidā'lamaq*. — Se dire, se faire mutuellement ses adieux، اسلشمک *ecenlechmek*, t.;
 وداعلشیق *vidā'-lachmaq*, a.-t. — Dire adieu, se séparer, ایرلماق *aïrylmaq*, t. — Quitter, abandonner, ترك *terk it*, a.-t.

واردى بتدى ايش *vārdi guitti, betti ich*, t.

ADITION, s. f., acceptation d'un héritage، اجابت میراث *idjābeti mīrās*, a.

ADJACENT, e, adj., بتشق *bitichyq*, s. يقين *ittacyyl*, متصل *muttacyyl*, a. — Endroits, lieux adjacens، بتشق اولان بر *bitichyq olān ier*, t. — زوابياً متناظره *zevātāt mutenāzyrē*, a.

ADJECTIF, s. m., mot qui indique le mode, la qualité, وصف *wasf*,

صفات *syfət*, pl. صفات *syfāt* ;
نعت *n'at*, pl. نعوت *n'aout*, a.

ADJECTIF, verbal, participe actif, اسم فاعل *ismi fā'ył*. — Passif, اسم مفعول *ismi me'soul*, a.

ADJECTIVEMENT, adv., نعتاً *n'a-tēn*, وصفاً *wasfen*, a.

ADJOINDRE, v. a., قوشمق *qoch-maq*, قاتمق *bılè qomaq*, ببله قومق *bılè qomaq*, t.; ببله ترفيق *tersyq it*, معينه تعين *nasip it*, انصمام *maüietinè ta'ün it*, a.-t.

ADJOINT, s. m., aide, suppléant, ملازم *mulāzim*, نائب *nāib*, معين *mo'uün*, a. — Associé à un autre, ببله *ortaq*, t.; شريك *cherik*, a. اورتاق

ADJONCTION, s. f., jonction d'une personne à une autre, ترفيق *tersyq*, اشتراك *ichtirāk*, انضمام *inzi-mām*, a.

ADJUDANT, s. m., sous-officier d'après la nouvelle organisation militaire en Turcique, صول قول أغاسى *sol qol aghācy*. — major, صاغ قول *sāğh qol aghācy*, t.

ADJUDICATAIRE, s. m., حکم شرعیله *hukmi cher'yile* متصرف اولان *mu-teçarrif olān*, a.-t.; المحکوم له *el-mahkoum lehou*, a.

ADJUDICATIF, adj., حکمی *huk-mi*, a.

ADJUDICATION, s. f., تمليك *temlik* شرعی *cher'y*, a.

ADJUGER, v. a., حکم شرعیاً *hukmi cher'yile* وبرمك - تهليك *virmek*, temlik *it*, a.-t.

ADJURATION, s. f., استحلاف *is-tyhlāf*، استقسام *istyqsām*, a.

ADJURER, v. a., الله حقی ایچون *allah haqqi itchoun* شئ ایله دیمک *selān chei eılè dîmek*, استحلاف - استقسام *istyhlāf*, istyqsām *it*, a.-t.

ADMETTRE, v. a., recevoir, قبول *qaboul it*. — Reconnaître pour vrai, حقدر - كرچکدر دیمک *haqqtur*, guertcheketur *dîmek*, a.-t. — Faire recevoir, admettre, ادخال *id-khāl it*, a.-t.

ADMINISTRATEUR, s. m., public, مدیر امور ملکیه *mudîri oumouri mil-kię*, مدیر *mudîr*, mudebbir, وكيل *vekil*. — de l'autorité civile, حاكم *hâkim*. — Magistrat, حاكم شرعی *hâkimi cher'y*. — du pouvoir militaire, chargé du maintien de l'ordre, صابط *zâbith*. — d'une exploitation quelconque, ناظر *nâzir*, وكيل *vekil*. — Régisseur des biens d'une communauté, d'une mosquée, متولی *mutevelli*, a.

ADMINISTRATION, s. f., direction des affaires publiques, اداره امور *idârëi oumouri milkië*, قديم *tedbiri oumouri mem-leket* مملکت مدلبرلک *mudebbirlik*, a.-t. — Pouvoir administratif, حکومت *hukioumet*, حکم *hukm*. — Direction, inspection d'une administration publique ou particulière, نظارت *ne-zâret*, وكالت *vekiâlet*, تنظيم امور *tanzîmi oumour*, ضبط وربط *zabth u rabth*. — Sous l'administration de votre excellence, جنابتك زمان *djenâbiñuzuñ zemâni ve-* وكالتوند *kaltañond*

kiāletlerindē. — Administration des biens des mosquées. تولیة *tev-liet*, a.

ADMINISTRER, v. a., en général, مصلحت *gueuzetmek*, كوزتەك *maslahat gueurmek*, كورمەك — *tedbîr*, *idârè it*, امورى *idârëi oumour it*, اداره امورا *tanzîm it*. — les affaires publiques, ادارة امور — *surmek*, حکم *hukioumet surmek*, *hukm it*. — une province, برايالله حکومت *bir eïälêté hukioumet it*. — la justice, اجرای حق — شرع *idjrâi haqq*, *cher'*, *'adâlet it*, a.-t. — des preuves légales, les fournir, وجہ شرعی اوڑھه اثبات *cher'y uzrê isbât it*.

ADMIRABLE, adj., عجیب *'adjîb*, عجایب *'adjâüb*, عجب *'adjeb*. — *cher' idedjek cheï*, a.; *oghlânlyq*, t.; *mou'a'd-djeb*, a. معجب *te'addjub idedjek cheï*, a.; *buloughyüt*, a.

ADMIRABLY, adv., پدیدعاً *bed'yen*, عجیباً *'adjîben*, a.

ADMIRATEUR, s. m., تعجب *te'addjub ididji*, a.-t.; معجب *mou'djib*, a. ایدیجی *ididji*, a.

ADMIRATIF, adj., استعجابی *ist-i-djâbi*, a.

ADMIRATION, s. f., تعجب *te'ad-djub*, استعجاب *isty'djâb*, حیرت *häret*, a.

ADMIRER, v. a., تعجب *te'ad-*

استغراپ *istighrâb it*, عجبه قالق *adjèbè qâlmaq*, a.-t. Voy. APPROUVER.

ADMIS, e, adj., مقبول *maqboul*, قبول *qaboul olounmîch*, a.-t.

ADMISSIBLE, a dj., قبول اولنه جق *qaboul olounadjaq*, اولنور *olounour*, a.-t.; مقبول *maqboul*, a.

ADMISSION, s. f., قبول *qaboul*, قبول اولنملاق *idkhâl*, a.; ادخال *qaboul olounmaglyq*, a.-t.

ADMONÉTÉ, adj., تغذیر اولنمش *tembyh*, *ta'zîr olounmich*, a.-t.

ADMONÉTER, v. a., شرعاً توبيخ *cher'en tevbykh*, *tembyh it*, a.-t.

ADMONITION, s. f., توبيخ *tev-bykh*, تنبیه *ta'zîr*, *tembyh*, زجر *zidjr*, a.

ADOLESCENCE, s. f., تازه لک *tâzèlik*, تازه يكتلک *tâzè iëüllik*, بلوغ *bulough*, اوغلانلۇق *oghlânlyq*, t.; *buloughyüt*, a.

ADOLESCENT, s. m., أغلان *oghlân*, بالغ *guendj*, كنج *iëit*, t.; شاب *châb*, a. كنج *bâlygh*, a.; بالغ اولان *bałygh olân guendj*, a.-t.

ADONIS, s. m., très-beau garçon, صاحب *iouçouf sâni*, يوسف ثانى *sâhyb djemâl*, a.

ADONNÉ, e, adj., مایل *mâül*, هوسکار *haves-kiär*, a.-p.; هوسلو *haveslu*, a.-t.

S'ADONNER, v. pr., مایل او *mâül ol*, هوس *haves it*, هوسکار او *haveskiär ol*, a.-p.-t.

ياپىنمق *iāpynmek*, يلىتىندىك *ieltenmek*, **ماڭ** *mag*, **تى** *t.*

ADOPTER, v. a., prendre pour fils,
 اولاد ایدنمه ک evlād idinmek,
 اوغل ایدنمهک tebenni it, تبني
 اوغللجه قبول - oghoul idinmek, اختیارا
 oghoulygha qaboul, ykh-
 بقاسندن کچورمک tiär it, a.-t.; iaqācinden guetchurmek, t. —
 Choisir, prendre pour soi, préférer,
 ترجیح ا terdjih it, a.-t.

آخرت ADOPTIF, ve, adj., fils, اخْرَت
اوغلى ákhyret ogly. — Fille, اُخْرَت قىزى ákhyret qyzy. —

آخرت قرداشى *âkhyret qar-dâchi*, a.-t.

ADOPTION, s. f., action d'adopter,
تَبْنِي *tebenni*, تَرْجِحَةً *terdjih*, a.

طَامِحٌ - ADORABLE, adj., 'yādetē thāpmagha, 'ybādetē laīq سُجْنٌ قَلْنَه جَقْ sedjdē qylina-djaq, a.-t.

ADORATEUR, s. m., ظاہریجی *thā-
ṣajl*, t.; عابد *'ābid*, a.; سجل *sedjdē idīdji*, أیدیجی *idīdji*, سجل قلان *qylān*, a.-t.; پرسست *perest*.
— Adorateur du feu, آتش پرسست *ātech perest*, p.

ADORATION, s. f., سجدة *sedjdè*,
عبادت *'ybādet*, a.; طاپمقلق *thāp-maqlyq*, t.

ADORER, v. a., طاپق *thāpmaq*,
سجد سجح *sedjdé qylmaq*,
قلمق *'ybādet it*, a.-t.

ADOSSER, v. n., طیاتمک *dhaīāt-maq*, ارقدیه *arqaīa dhaīāt-maq* — S'Adosser, طیانمک *dhaīān-maq*, ارقه ویرمک *arqa vîrmek*, t.

ADOUCI, s. m., طنلولنمش *thatlu-*
lanmich, t.; **لیسن** ملايم *muläüm*,
leïn, a.

ADOUCIR, v. a., rendre doux, يومشامق *thatlu itmek*, طتلوا تمك *ioumchāmaq*, يومشاتمق *ioumchāt-maq*. — Calmer, يواشرمق *iavāch-turmaq*, يواشندرمق *iavāchlandur-maq*, كوشة-مك *guevchetmek*, ساكن - دكدرمك *diñdurmek*, t.; ساكن ا تسكين *sākin, teskīn it*, a.-t. — S'Adoucir, طتلولنمق *thatlulanmaq*, ساكن بواشنلنمق *iavāchlanmaq*, t.; تسكين بولمق *sākin ol, teskīn boulmaq*, a.-t.

ADOUCISSANT, e, adj., ملیّن *mit-leün*, a.

ملايیت ADOUCISSEMENT, s. m., mulämet سکین teskín. — Souagement, تسلی خاطر tecelli, تسلی tecellii khäthyr, a.-t.

ADOUCISSEUR, s. m., qui polit les glaces, **جلا وبريجي** *djilā viridji*, **آينه لره جلا وبرن** *āinalara djilā vīren*, t.

AD PATRES, loc. adv. (aller, être),
vers ses pères, mourir, **بو دنيادن** **انتقال** *bou duniāden intiqāl it,*
a.-t.

ADRAGANT, s. m., sorte de gomme, كثيرة *ketirè*, vulg. *kècirā*, *kitrè*, صمغ *ketirè*, a.-t.

ADRAMYTE, nom d'une ville ancienne et d'un golfe de l'Asie Mineure : la ville d'^{ادره میط شهري} *edrémith chehri*; le golfe d'^{ادره میط} *edrémith keurfèzi*.

AD REM, adv., répondre ad rem,
convenablement. - جواب شافی

خوش آمدی کافی ویرمک *djevāb chāfi, kiāfi virmek*, a.-t.

قابلیت *qābiliet*, s. f., industrie, معرفت *mehāret*, مهارت *m'arifet*, a. — Tour d'adresse, چاپکدستلک *tchāpoukdestlik*, p.-t.; دولکلک *duleklik*, t. — de lettre, مکتوب *mektoub* اوستی *us-tu*, t. — Ruse, حیله *hilē*, کید *keid*, a.

ADRESSÉ à, خطاباً *khythāben*, a. — au vice-roi d'Égypte, مصر والیسنه مصراً *mīcyr vālyciné khythāben*.

ADRESSER, v. a., بوللمق *tolla-maq* طوغرو كوندرمک *dhoghrō gueundurmek*. — la parole, برکسده يه *bir kimsçēe seuilēmek*, t.; سویلمک *bir kimsçēe seuilēmek*, t.; توجيه مقاول *khythāb it*. — S'Adresser à quelqu'un, avoir recours à lui, استمداداً *murādja'at it*, a. — استمداداً *istimdadāt it*, a.-t.

ADRIATIQUE (Mer), le golfe de Venise, ونديك دکزى - کورفرى *venedik deñyzi, keurfezi*, t.

ADROIT, e, adj., qui a de l'adresse, قابل *qābil*, مهارنلو *mehā-retru*, a.-t.; چیره دست *tchirē dest*, حیله کار *dulek*. — Rusé, دولک *hūlēkiār*, a.-p.

ADROITEMENT, adv., اصول ايله *ouçoul ilē*; قابلیتلە *qābilüctilē*, a.-t.; چاپکلکد *tchāpoukliklē*, t. — Avec grâce, ظرافتلە *zerāsetlē*, a.-t.

ADULATEUR, s. m., يلتقلنيجي *ialtaqlanidji*, t.; مداهنە جى *mudā-henē*; بوزه - صقالە كوليچى *iuzē, saqāla*; قملق ايدېيچى *te-*

خوش آمدى سوپليچى *melluq ididji, a.-t.*; khoch āmedi seuileidji, p.-t.

ADULATION, s. f., مداهنە *mudā-henē*; يلتقلنمقلق *ialtaqlanmaq-lyq*, چابلوسى *chābloucey*, t.

ADULER, v. a., مداهنە ا *mudā-henē it*; مقاله - کولمک *iuzē, saqāla, gulmek*, a.-t.; جابلوس ا *dāblous it*, t.

ADULTE, adj. et s., بيومش *buūu-much*; بالغ *iētichmych*, t.; يتشمش *bālygh*, a.; بلوغه يتشمش *bulougha iētichmych djivān*, a.-t.

ADULTÉRATION, s. f., action de gâter, d'altérer ce qui est pur, افساد *iffsād*, a.; بوزدرمقلق *bozdourmaq-lyq*, t.

ADULTÈRE, s. m., زنا *zinā*, a. — ارتکاب زنا *zina* | زنا ا *zinā it*, a.-t.

ADULTÈRE, adj., زنا کار *zinā kiār*, a.-p.; زانى *zāni*, pl. *zanāt* et زانى *zavāni*; féminin, زانىت *zāniyet*, a.

ADULTÉRER, v. a., بوزمق *boz-maq*, t.; قلب ا *qalb it*, a.-t.

ADULTÉRIN, adj., زناکاردن طوغەمە *zinākiārden dhoghma*, t.; (fils), ولد زنا *veledi zinā*, a.

ADUSTE, adj., brûlé, en parlant de sang, d'humeur, de bile, محروم *mahrouq*, a.; يانمش *iānmich*, t.

ADUSTION, s. f., état de ce qui est brûlé, احتراق *yħirāq*, a.

ADVENIR, v. a., واقع او لمق *vā-qy' olmaq*; ظبورا *zouhour it*; راست كله ك *'āriz ol*, a.-t.; عارض *rāst guelmek*, t.

ADVENTICE, adj., عرضی 'arazi, a.
 میراثدن ADVENTIF, IVE, adj., عرضی mirästen guèlän, a.-t.;
 کلان a'razi, a.; دوشن مال duchen mäl,
 مال مروٹ mäli mevrouß, a.

ADVERBE, s. m., t. de gramm., particule, mot qui se joint avec les verbes et les adjectifs pour exprimer les manières et les circonstances, ظرف *n'atu hāl* *zarf*, نعت و حال pl. ظروف *zourouf*. — Particule, حرف *harf*, pl. *hourouf*; ex. : Oui, adverbe d'affirmation, نعم *n'am*, *harfi idjāb*. Non, adverbe de négation, لا حرف *lā*, *harfi nehi*. — Nom circonstanciel, adverbes de temps, حروف زمان *houroufi zemān*; ex. : Aujourd'hui, بوكون *bou gun*; يارن *tārin*, demain.—Adverbes de lieu, ظروف مكان *zouroufi mekiān*; ex. : De-dans, ایچندے *itchindē*; dehors, دیشاردہ *dichārda*. — Nom indéclinable, اسم مبني *ismi mebni*; ex. : Hier, اولزمان *dun*; alors, دون *ol-zemān*; comment, نصل *nacyl*.

ADVERBIAL, adj., ظرفی *zarfi*, a.
 ADVERBIALEMENT, adv., ظرفیاً *zarfiā*,
zarfiān, ظرفیاً *zarfān*, a.

ADVERBIALITÉ, s. f., ظرفية *zar-siet*, a.

ADVERSAIRE, s., طوران qārsho, صدّ zydd, مخالف moukhālif, a.; اونکو eu-nègu (vieux mot), t. — Partie adverse, خصم kasm, a.

ADVERSATIF, *ve*, adj., مُضادٌ *mu-tezādd*. — Particule adversative qui marque l'opposition, la différence,

حُرْفُ المَبَايِنَه *harṣul-mubāienē*, a.
مَخَالِفٌ *ADVERSE*, adj., — La partie adverse,
moukhālif. — *d'avādjīleruñ hiri*. — Les parties adverses, le demandeur et le défendeur,
خَصَماً *khoucēmā*, مَدْعَى و مَدْعَى *mud-dei* vè *mudde'a alcīh*, a. — Faire comparaître les deux parties adverses, *yhzāri khoucēmā it*, a.-t.

بَلَاء *belā*,
ADVERSITÉ, s. f., نَكْبَتْ *nekhet*, مُصِيبَتْ
فَلَاكَتْ *felāket*, a.; **فَلَاكِتْ** *bakhtsyryk*, a.-t.

روزكارلتمنق *rouz-*
guiarlataq, v. a., يللتمنك *ielletmek*. —
 هوابي دكشترمك *havâii dëichturmek*, a.-t.

AÉRIEN, adj., هواي havāī, a.
 AÉRIFORME, adj., comme l'air,
 مانندهوا havāīe bēnzer, t.;
 mānendi havā, p.

AÉROGRAPHIE, s. f., théorie de l'air, معرفتی هوا havā ma'rifeti, بیان طبیعت هوا bēāni thabi'ati havā, a.

AÉROMÈTRE, s. m., instrument pour mesurer la densité de l'air, هوا havā mīzāni, a.-t.

دزن هوا AÉROMÉTRIE, s. f., vezni havā mā'rifeti, a.

هواوه کـزن AÉRONAUTE, s. m., havāda guezen, a.-t.

هوا كوله سے ی AÉROSTAT, s. m., havā gulēcci, t.; بالون bâlon.

AÉRUGINEUX, adj., *پاسل paslu*, t.

قَاتِلٌ طَاشْ *qārtāl thāchi*, i.;

جَرِ النَّسْرِ *hadjer unnesr*, — **الْوَلَادُتُ** *hadjer ul-rulādet*, a.

AFFABILITÉ, s. f., *iāvāchlyq*, t.; **مُلَائِمَةٌ** *mulāīmet*, a.; **خَاطِرٌ نَوَازِلُقٌ** *khāthyṛ nuwāzlyq*, a.-p.-t.; **طَلْلُو دَلْلُوكٌ** *thatlu dil-lulyk*, t.

AFFABLE, adj., **يَاوَشٌ** *iavāch*, **طَلْلُو دَلْلُو** *guler iuzlu*, **كُولْرِ بُوزْ** *kołır boz*; **وَ** **تَحْتُلُو** *thatlu*, **خَوْشٌ** *khoch*, **صَحْبُلُو** *sohbetlu*, **خَاطِرٌ فَوازٌ** *khāthyṛ nuvāz*, a.-p.

AFFABULATION, s. f., sens moral d'une fable, d'un apologue, **بِرْمَثْلِكَ**

مَعْنَى *bir meceluñ ma'naci*, **مَعْنَى مِثْلٍ** *ma'nañ mecel*, a.

AFFADIR, v. a., **لَذْتِسْرَا** *lezzetsyz*, **دَادِينِي** *thāthsyz it*, **طَاطِسْرَا** *dādīni guidermek*. — le cœur, **بُورُوكَ** *iurek boulandurmaq*, t.

AFFADISSEMENT, s. m., **طَاتِسْرَلَكَ** *thātsyzlik*, t.

AFFAIBLIR, v. a., **زَبُونٌ** *zaboun*, **أَ** **زَبُونِلَهْقَ** *zabounləq*, **صَعْفِلَمْقَ** *z'aiflamaq*, **زَبُونِلَامَقَ** *bounlamaq*, **تَصْعِيفٌ** *taz'if*, **إِنْ** **z** **ا** **تَصْعِيفٌ** *it*, **زَبُونِلَقَ وَبِرْمَكَ** *zabounlyq virmek*. — S'Affaiblir, **صَعْفِلَنْمَقَ** *zaiflanmaq*, a.-t.

AFFAIBLISSANT, e, adj., **زَبُونِلَقَ** *zabounlyq*, **صَعْفَ وَبِرَنَ** *vîren*, **وَبِرَنَ** *z'af vîren*, a.-t.

AFFAIBLISSEMENT, s. m., **صَعْفَ** *z'af*, a.; **زَبُونِلَاقَ** *zabounlyq*, **قَوْنَسْرَلَقَ** *quonvetsyzlyq*, a.-t.; **تَصْعِيفٌ** *taz'yif*, a.

AFFAIRE, s. f., **شُيُّ** *ich*, t.; **أَيْشٌ** *ichei*, **مَصَلَّحَتُ** *khoutous*, **خَصْوَصٌ** *khoutous*,

maslahat, a.; — C'est mon affaire, cela me regarde, **بُونِ ايشمَدَر** *bou benum ichum dur*. — Cela ne vous regarde pas, ce n'est pas votre affaire, **سَرْكَفِ ايشكَز دَكَل** *syzuñ ichunyz deil*. — Affaire d'état, **أَمْوَارُ** *oumour* **مُلْكِيَّةٌ** *milkiüe*, **دَوْلَةٌ** *devlet*. — Versé dans les affaires, **أَيْشٌ كَارِ** *ich gueurmich*, t.; **كَارِ** *kiär* **أَزْمُودَةٌ** *azmoudè*, **دَعْوَى** *oumour dûdè*. — Affaire, procès, **دَعْوَى** *d'avā*. — Querelle, **نِزَاعٌ** *nizā'*. — Combat, **مَحَارَبَةٌ** *mouhārebè*, **وَاقِعَةٌ** *rāqy'a*, a.

AFFAIRÉ, e, adj., **أَيْشٌ أَوْزَنَلُكَ** *ich üzérindè olân*, t; **مَشْغُولٌ** *mechghoul*, a.

AFFAISSEMENT, s. m., **فَتُورٌ** *fu-tour*, **صَعْفٌ** *zad'af*, a.

AFFAISSEUR, v. a., **أَنْدَرْمَكَ** *endirmek*, **بَاصِمَقَ** *bäsmaq*. — S'Affaisser, **أَنْمَكَ** *inmek*. — S'affaiblir, **صَعْفِلَنْمَقَ** *zaiflanmaq*, a.-t.

برْجَاقِـرِي *Affaiter*, v. a., **أَنْدَرْمَكَ** *bir tchāqiri alichturmaq*, t.

AFFALEB, v. a., t. de mar., abaisser, **أَنْدَرْمَكَ** *endurmek*, t. — S'Affaler, v. r., s'approcher trop de la côte et manquer de vent, **رُوزْ كَارْ سَرْ** *rouzkar ser*, **أَوْلَوْبْ قَرْهَيَّه** *rouzguiär syz oloup*, **بَاشْمَقَ** *qaraüe tänachmaq*, t.

AFFAMÉ, e, adj., **آجٌ** *idj*, t.; **كَرْسَنَةٌ** *gursinè*, p.

AFFAMER, v. a., épuiser par la faim, **قَرْنَى** *garni adjitmaq*, **اجْلَقِـإِيلَه** *adj thoutmaq*, **آجٌ طَوْتَمَقَ** *adjlyq ilē zaboun it*. — Affamer une place, **بِرْ شَهْرِي** *ajlq aylde*.

زیون bir chehri adjlyq ilé zaboun
 بـر شـمـرـه قـطـيـلـه مـضـاـيقـه وـبـرـمـكـ it,
 bir chehri qahthilé mouzā'aqa vir-
 mck, اـجـدـرـمـقـ adjiqturmaq.—Re-
 trancher les vivres, ذـخـيرـه لـرـى—
 قـتـلـقـ zakhyréléri kesmek,
 كـسـمـكـ كـتـورـمـكـ qytlyq guéturmek,
 a.-t.

AFFÉAGER, v. a., donner une partie du sief, **بر زعامتک حصه سنی**, *bir zi'āmetuñ hyssēcini tevdjih it*, a.-t.

AFFECTATION, s. f., دوزکون *duz-*
gun, t.; تصنّع *teçannu'*, a.

AFFECTÉ, E, adj. et part., affligé,
کدرلنمش *ghoussalu*, a.-t.; خسته لو
kederlenmich, a. t.; مکدر *mukedder*.
— Faux دوزگونلنمش *duzgunlen-*
mich, طوغرو دکل *ialān* يلان *dhogh-*
rou *dēil*, t.

AFFECTER, v. a., destiner à..., تخصيصاً takh-sys it, a. — Faire une impression pénible, اضطراب ويرمك isthyrāb vîrmek, a.; بولندرمق boulandur-maq. — Montrer, faire ostentation, كوسترمك guestermek. — Pré-tendre, ادعاً iddi'ā it, a. — Affliger, انجتمك indjitmek. — Faire un usage fréquent, چوق قولانمق tchoq qoulānmaq. — Marquer de la prédilection, مادل او mā'il ol, ترجيحاً terdjîh it, a.-t.

AFFECTION, s. f., accident du corps ou de l'âme, درد *derd*, علت *'yllet*. — mélancolique, سودا *sevdā*. — Bienveillance, خواهله *khair*.

khâhlyq, p.-t. — Amour, ميل *mœil*,
mouhabbet, a. محبت

AFFECTIONNER, v. a., سومك *sev-*
 mek, t. ; محبتي اولمق *mouhabbeti olmaq*, كوكل بعلامق *gueūñul bagh-lamaq*, محبت كوسترمك *mouhabbet gueustermek*. — S'Affectionner à quelqu'un, بركمسه دوست ايدينمك *bir kimsëi dost idinmek*, خاطرینى *khäthyriñi* ele الامق *älmaq*, محبتي اولمق *sevmek*, t.; سومك *mouhabbèti olmaq*, a.-t. — Je l'affectionne beaucoup چوقدر, *añā motuhabbetum tchoqtur.*

AFFECTIONNÉ, e, adj., محبّتو *mouhabbetlu*, a.-t. — Mon très-cher
et très-affectionné ami، بنم *benum mouhabbetlu dos-*
tum.

AFFECTUEUSEMENT, adv., دوستانه *dostānè*, p.; محبتله *mouhabbetlè*, a.-t.

AFFECTUEUX, SE, adj., محبّتـاً و mouhabbetlu, a.-t.

AFFERMER, v. a._{..} بـر نـسـنـه اـجـارـه , bir nesn e  اـيلـه يـا الـمـقـ يـا bir nesn e  idj re il e, i a  lmaq i a v rmek, a.-t. — Donner   ferme, كـراـيـه idj re e, kir ae v rmek. — Prendre  ... اـجـارـه يـا الـمـقـ..., kir ae, idj re e  lmaq, استـيجـارـا is-tildj r it, a.-t.

AFFERMIR, v. a., برکتمنک *ber-*
kitmek, متین *metin* متنیں *metin*
qavi it, قوی *qavi* ای *it*, متنافت *metānet* ویرمک *virmek*,
 استحکام *istihkām* بولمق *boulmaq*, a. — S'Affermir, a. — t.
istihkiām *boulmaq*, a. — t.

AFFERMISSEMENT, s. m., تقويد *taq-viē*, تمكين *temkīn*, a.

AFFÉTÉ, adj., دوزگون *duzgun*, t.; مصنوع *mouçanny'*, a.

AFFÉTERIE, s. f., تصنّع *teçannu'*, تکلف *tekelluf*, a.

AFFICHE, s. f., يافته *iāsta*, t.

AFFICHER, v. a., يافته اعلان *iāsta ilē i'lān it*. — Placarder, دیواره يافته *divārē iāsta iāpichturmaq*. — Publier, تشهیر ا *techhîr it*, a.-t.; دستان *destān it*, p.-t. — S'Afficher, مهارتنی صائمق *mehāretini sātmaq*, کندینی تشهیرا *guendîni techhîr it*, او دستان او *destān ol*, p.-t.

AFFICHEUR, s. m., دیواره يافته *divārē iāsta iāpichtur-idjji*, t.

AFFIDÉ, adj., معتمد *mu'temed*, a.; معتمد عليه *mu'temed 'aléih*, a. — Une personne affidée, emín bir kichi, a.-t.; محرم *mahrrem*, a.

AFFILÉ, adj., كسكين *keskin*. — Avoir la langue bien affilée, دلباز او *dilbâz ol*, p.-t.

AFFILER, v. a., بلمک *bilémek*, بلتمک *biletmek*, t.

AFFILIATION, s. f., ادخال *idkhâl*, a.

AFFILIER, v. a., بر جعيتة *bir djem'iètē idkhâl it*, a.-t.

S'AFFILIER, v. pr., بر جعيتة *bir djem'iètē guîrmek*, ichtirâk it, a.-t.

AFFILOIR, s. m., pierre pour donner le fil, بلکو طاشی *bilègu thâchi*, ou simpl. بلکو *bilègon*, t.

AFFINAGE, s. m., des métaux, نظير *tathhîri m'âden*. — du sucre, تصفيه شکر *tasfië cheker*, a.-t.

AFFINER, v. a., تمیزلمک *temiz-lèmek*, پاک ا *aïtlamaq*, t.; ایتلامق *pâk it*, p.-t.; قطمير - تصفيه *tath-hîr*, tasfië it, a.-t.

AFFINERIE, s. f., lieu où l'on affine le sucre, شکر تصفيه خانه *cheker tasfië khâneci*, a.-t.

AFFINEUR, s. m., تصفيه ايدیجی *tasfié idîdji*, a.-t.

AFFINOIR, s. m., کتانی *ketâni temizlëièdjek alet*, t.-a.

AFFINITÉ, s. f., parenté, خصلق *khyssimlyq*, قرابات *qarâbet*, معاشرت *muçâheret*. — Liaison, rapport, معاشرت *munâcebет*, a.; معاشرت *mou'âcheret*. — Avoir de l'affinité avec quelqu'un, معاشرت *mou'âcheret it*. — Affinité, communauté de genre, d'espèce, مجانسة *mudjâneccet*, a.

AFFIQUETS, s. m. pl., petits ajustements de femmes, قرى زينتجقلرى *qary zinetdjyrleri*, t.

AFFIRMATIF, ve, adj., مصدق *mouçaddyq*, a.

AFFIRMATION, s. f., تصديق *tas-tiyq*, اقرار *yqrâr*, a.

AFFIRMATIVEMENT, adv., اقرارا *yqrâr ilê*, a.-t.; اقرارا *yqrâren*, بالتصديق *bittasdyq*, a.

AFFIRMER, v. a., اقرارا *yqrâr it*, avec serment, تصديق *tastyq it*. — بیین ايله تصديق *iémén ilê tastyq*

اقرارو - تحقیقلهک *tahqyqlèmek*, *iqraru*, *tastyq it*, a.-t.

AFFIXE, adj., t. de gramm., se dit des pronoms joints à la fin des mots, صبیر متصل *zamiri muttacyl*, a. — Particule affixe, أدات *edat*, a.

AFFLICTIF, VE, adj., عقوتلو *ouqoubetlu*, a.-t.

AFFLICTION, s. f., قساوت *qaçavet*, قایغو *qayghou*, a.; الم *elem*, a.; كدر *keder*, حزن *gham*, غم *huzn*, a.

AFFLIGEANT, E, adj., elem *viren*, كدرلو *kederlu*, a.-t.; مکدر *mukedder*, a.

AFFLIGÉ, adj., حزین *hazin*, kederlu, محرزن *mahzoun*, خاطری قالمش *khäthyri qalmich*, a.-t.

قساوت وبرمک *qaçavet virmek*, كدر وبرمک *keder virmek*, a.-t.; خصمه لندرمک *ghous-salendurmek*, t. — S'Affliger, غم يېك *gham iemek*, كدرلنېك *kederlenmek*, قساوت چكەك *qaçavet tchekmek*, a.-t.

AFFLUENCE, s. f., چوقلق *tchoqlouq*, t.; کثرة *kesret*, a. Voy. FOULE.

AFFLUENT, adj., ملتقى *multeqi*, اوشىجى *bir ièrè aqan*, بريهه اقان *uchidji*, t.

AFFLUER, v. a., اوشمک *uchmek*, بريهه اقمق *bir ièrè aqmaq*. — Se jeter dans..., منصب اولمق *mounseb olmaq*, دوكلمک *deuklumek*. — Se réunir en foule, جمع -

ازدحام قلوب *djem' olmaq*, اولمق *izdihäm* غلبه ايله كلمك - *kirmek*

qylup ghalèbè ilè guelmek, *guir-mek*.

دلی - دیوانه | *deli*, *divanè it*, p.-t.; عش-قندن *'chqynden* medjnoun ا مجذون *أ*

S'AFFOLER, v. pr., s'engouer de..., برشيک *bir cheüün* اولمق *medjnoun olmaq*, t.; مجنون اولمق *medjnounolmaq*; دلورمک *délurmek*.

AFFOURCHER, v. a., t. de mer, poser les ancrens en croix, دكزده برمدر *bir demir* اوزرىنه برمدى دخى آنتق *deñizdè* *uzerinè bir demiri dakhy átmaq*, t.

AFFOURAGER, v. a., يېيكو *dhavara ieigu virmek*, t. ويومك

AFFRANCHI, E, s., آزاد اولمش *azad olmich*, t.; آزاد آزاد *azad*, عتیق *atyq*, a.; آزادلۇ *azadlu*.

AFFRANCHIR, v. a., mettre en liberté, آزادلۇق ويرمک *azadluq vermek*, آزادلۇق *azadlla-maq*. — Exempter, عفوا *afv* it. — Délivrer, قورتارماق *ourtarmaq*, t. — S'Affranchir, قورتلۇق *ourtoul-maq*, t.; اطلاق اولنۇمۇق *ithläq olounmaq*, a.-t.

AFFRANCHISSEMENT, s. m., اطلاق خلاص *khäläs*. — Affranchir une lettre, بىر مكتوبك نقلېيەسىنى پىشىين ويرمک *bir mektoubuñ naqliécini pichin vir-mek*, t. — Affranchissement d'une lettre, ويرلەجك بوسته اجرتى - *viriledjek posta eudjrëti*, پاراچى, t.

AFFRES, s. f. pl., grande peur, قورقو *qorqou*, اھوال *ehval*. — Les

موتک اهواللری affres de la mort, *mevtuñ ahwälleri*, a.-t.

AFFRÉTEMENT, s. m., نول *nevł*, نول سفینه *nevli sefinè*, t.

نول ايله آلمق- AFFRÉTER, v. a., - طوتمق *nevł ilè álmaq, thoutmaq,* كرا ايله كى طوتمق *kirā ilè guèmi thoutmaq*, a.-t.

AFFRÉTEUR, s. m., كرا ايله كى طوتنان *kirā ilè guèmi thou-tān kimesnè*, t.

وجه مکروه او زره *vedjhi mckrouh üzrè*, a.-t.

AFFREUX, SE, adj., قورقونچ *qor-qoundj*, t.; مکروه *mekrouh*, a.; مېبول *hevilnāk*, p.; مېھول *mē-houl*, a.

AFFRIANDER, v. a., يېلمەك *iem-lének*, مزەلەمەك *mezélémek*, داداندرمۇق *dādāndurmaq*, t.

AFFRONT, s. m., رسوایلقى *rous-vaylyq*. — Injure, سوكش *seuguch*, t. تھقىرىر ; *tahqyr*, a.

قورقوسز ھجوم AFFRONTER, v. a., بىضغاوا *bas-ghou it*, دشمن او زىپىنه كلمەك *duch-men uzerinè guelmek*, t.; اقداملىدە *yqtāmilè dili-rānè meidānè guirmek*, bi پروا او *pervā ol*. — Ne pas craindre, قورقمقى *qorqmamaq*, t.

AFFRONTERIE, s. f., tromperie, خيانىت *khyānet*, a.

خايىن AFFRONTEUR, s. m., *khāin*, a.

كىيچك AFFRLEMENT, s. m., كىسى *gueiuci*, t.

بدن و باشى AFFUBLER, v. a.,

اورتمىك beden vè bâchi eurtmek.

S'AFFUBLER de, v. pr., s'entêter عزادله بىر كەمسىنى بىي de quelqu'un, مصاحب چىمىق *inādilé bîr kimes-nüñ muqâhyb tchyqmaq*. — Se vêtir, وجود و باشنى اورتمىك *rudjoud vè lâ-chini eurtmek*, t.

طوب AFFUT de canon, s. m., عربىسى *thop arabaci*. — Être à l'affût, فرست اولىق - كوزلمك *surçat avlamaq, gueuzlémek*, t.

AFFUTER, v. a., mettre un canon نشانه مطابق *nishané mutħābyq olaraq thopy 'arabacine raz' iù*, t. — Affûter, aiguise, بلەمك *bilémek*, t.

فا AFIN DE et AFIN QUE, conj., بوبلە كە تاكە *täki*, ايجۇون *itchoun*. — Afin de voir, كورمك ايجۇون *gueurmek itchoun*.

افريقالو AFRICAIN, e, adj. et s., مغربى *asfriqālu*, t.; افريقي *asfriqi*; maghrebi, a.

افريقا AFRIQUE, s. f., غرب مملكتى *gharb memleketi*, a.-t.

آغا AGA, s. m., seigneur, chef militaire en Turquie, يېڭىچرى اغاسى *iñi-tchéri aghāci*. — Le chef des eunuques noirs, l'un des premiers dignitaires de l'empire ottoman, قزلر, دارالسعادة اغاسى *qızlar aghāci, ou agas*

أغاسى *dârusse'adé aghāci*. — Officiers de la cour ottomane ou agas de l'étrier impérial, ركاب اغالرى *ri-kiâb aghâleri*.

AGAÇANT, **E**, adj., **nāzlu**, عشوه کر *yechvè-guer*, p.

AGACE ou AGASSE, s. f. Voy. PIE.

AGACEMENT, s. m., قامشترمه *qāmachturma*. — des dents, دیش *dich qāmachturil-maci*. — Mes dents sont agacées, دیشلرم قامشدری *dichlerum qāmachty*.

AGACER, v. a., provoquer, قودورنمق *qyndurmaq*, تحریک *tahrik it*, a.-t. — Chercher à plaire par des manières attrayantes, نازلنمق *nāzlanmaq*, جلوه کراو *djilvè-guer ol*, p.-t.

AGACERIE, s. f., فاز *nāz*, نازو شیوه *nāzu chīwè*, p.

AGALLOCHE, s. m., bois d'aloës, عود اغاچی *'oud aghādji*, a.-t.

AGAME, s. m., كرتنکله جنسی *kertenkelè djinsi*, t.

AGARIC, s. m., غربیون *gharīqoun*, *qoun*, t.

AGASILLIS, s. m., arbrisseau, شجرة لاشق *c'hedjeretul-ou-chaq*, a.

AGATHE, s. f., باباقوری *bābā-qouri*, عقیق یمانی *'aqyqy iēmāni*, حجر یمانی *hadjeri iēmāni*, a.

AGAVE, s. f., بر جنس *ameriqaden*, عود اغاچی *djins 'oud aghādji*, t.

AGE, s. m., سن *iāch*, t.; پاش *iāch*, t.; قایچ *sinn*, a. — Quel âge a-t-il? *iāchinda dur*. — Il a vingt ans, یکرمی *iērmi iāchinda dur*. — L'âge d'or, ایتام *iāchinda dur*. — L'âge de l'enfance, ایام صباوة *eūāmi sabāvet*, a.

— Le moyen-âge, époque historique, اعصار متواسطه يعني اول ازمنه که هجرة محمدیدن بدء ایدوب نافح *açāri mutevācitha, ī ani ol ezmenè ki hidj-reti mouhammedidén bed' idup tā sethi qosthanthiniè raqtinè qadar munitedtur*. — L'âge de l'enfance, ياشلو *iāchlu*, t. — Je ne vous croyais pas si âgé, ياشلو ظن ایتمزايدم سزی *oqadar iāchlu zann itmez idum sizi*. — Agé, avancé en âge, مسن *mouinn*, a.; قوجه *qodja*, t.; ياشنی *iāchini almich*. — C'est un homme âgé de soixante ans, التمش *altmich iāchinda bir ademdur*. — Il est plus âgé que moi, بندن بیوکدر *benden buiuktur*. — Il est moins âgé que moi, بندن کوچکدر *benden kutchuktur*.

AGENCE, s. f., وکیلک *vekillik*, a.-t.

AGENCEMENT, s. m., دوزمکلک *duzmeleklik*, دوزن *duzich*, نظام *tertib*, زام *ni-zām*, a.

AGENCER, v. a., ajuster, دوزنمک *duzelmek*, وبرمک *virmek*, اوبدرم *ouüdurmaq*, پقدشد رمق *iāqychturmaq*, t.

AGENDA, s. m., بزار بوزار *iāzār bozār*, أحمق دفتری *ahmaq defteri*, t.

S'AGENOUILLER, v. réfl., چوکك *diz tcheukmek*, دیز چوکمک *diz tcheukmek*, t.

AGENT, s. m., tout ce qui agit, عامل 'āmil, pl. عمال 'ammāl. — Celui qui fait les affaires d'une société, d'un individu, وكيل vekīl, pl. وكلاء vukēlā, a.; كتخدا ketkhouda, v. كحيا kiahiā, kiaïa. — de change, اقچه دلالي aqtchē tellāli, t. — Agent politique, fonctionnaire public, مأمور mēmour. — d'un consul dans les Échelles du Levant, ou vice-consul, قونسلوس وکيل qonçolos vekīli.

AGGLOMÉRATION, s. f., اجتماع iljtimā', جمع terākum, djem' a, يعن ighyn, t.

AGGLOMÉRÉ, e, adj., جمع او لنمش djem' olounmich, a.-t.; يغلمش ighylmich, t.

AGGLOMÉRER, v. a., جمع او djem' it. — S'Agglomérer, معامله mou'amelé. Voy. AMASSER.

AGGLUTINANT OU AGGLUTINATIF, adj., او کسده لو euksèlu.

AGGLUTINATION, s. f., برياره نك bir iāranuñ يپشمى - قپانمىسى iāpichmaci, qapānmaci, او کسده لنه euksèlenmè, t.

AGGLUTINER, v. a., ياره بى تكرار iāraï tekărār يپشترمق - برکىتمك iāpichturmaq, berkitmek. — S'Agglutiner, تكرار يپشمق iāraï tekărār, iāpichmag, qabouqlanmaq, t.

AGGRAVANT, e, adj., يبوک iden, t.; معظم mou'azzem, a.

AGGRAVER, v. a., بيوتمك buüutmek, bedter it, p.-t. — une

بر کنادي بيوتمك faute, un crime, bir gunāhi buüutmek, t.

AGILE, adj., prompt, چاپك tchāpouk, چالاك tchālāk, p. — Léger, خفيف khafis, a.

AGILEMENT, adv., سرعته sur'a-tile, a.

AGILITÉ, s. f., چاپكلىك tchā-pouklık, p.-t.; سرعت sur'at, a.

AGIO, t. de banque et de change, difference entre l'argent courant et l'argent de banque ou de change sur une même place, باش bāch, باش باشي aqtchē bāchi, t. — Bénéfice qu'on fait sur des espèces dont le prix est fixé par le gouvernement, كار kiār, باش bāch, t.; ربح ribh, a.

— Dans une acceptation moins propre, quoique très-commune, intérêt de l'argent prêté, معامله mou'amelé.

— Remise sur un paiement anticipé, اذا اولنه جق مبلغك تنزيل جزوی edā olounadjaq, meblagħuñ tenzili djuzvi, a.-t.

AGIOTAGE, s. m., مرايحة murābahat, a.

AGIOTER, v. n., ايله ilè aqtchē bāchi مرايحة murābahat it, a.-t.

AGIR, v. a., par action, ايشلنك ichlémek, t.; عمل 'amel it. — par mouvement, حركت او زره harèket uzrè ol, a.-t. — Négocier, s'employer, ايش كورمك ich gueurmek. — Produire un effet, opérer une impression, تأثيرا té'cir it. — Agissant sur son esprit, ضميرنه تأثيرا zamřine té'cir idup. — ايدوب

S'Agir, falloir, كرکت او *guerek ol.*
— Il s'agit de partir, كتمك كركت *guitmek guerek.* — Il s'agit, il est question entre nous de cela, لا قرديمز *lāqyrāymuz, bou maddé uzerindé dur.*

AGISSANT, e, adj., ايشليجى ich-tēidji, t.; عامل 'āmil, a.

AGITATEUR, s. m., فتنه قوپارىجى fitnē qopārīdji, t.; فتنه انكىز fitnē enguiz, p.; زوربا zorbā, t.

AGITATION, s. f., secouement, mouvement, صالحنماق sālinmaq-lyq, صالحش sālinich, t.; حركت hareket. — des flots, دکز دالغانمهسى deñyz dāl-ghalanmaci, t.; تموج temevvudj. — اضطراب iz-thyrāb, a. — Trouble, tumulte, فتنه fitnē اختلال ykhtilāl, feçād. — Défaut, manque de calme, راحتسىلەك rāhatsyzlyk, a.-t.

AGITÉ, e, adj., en mouvement, متھرك sālanmich, t.; صالحنىش mu-teharrik. — Troublé, tourmenté, مضطرب rāhatsyz, a.-t.; راحتسىز mouztharib, بىھۇزۇر bihouzour. — Ému, متأثر mutè'escir, a.

AGITER, v. a., remuer, صالحق sālmaq, دېرتەمك tepretmek, t.; حركىتە كىتۈرك تحرىك harəketé guéturmek, a.-t. — Remuer les liquides, چالقىتق qatmaq, t. — une question, discuter, بىھىت ا babs it, a.-t. — S'Agiter, دېرنەمك teprennmek, چابالانماق tchābālanmaq, t.; حركىتلەنەمك hareketlenmek,

حرکت او زە حركت hareket it, او hareket uzrè ol. — Etre discuté, مباحثە olunmich, a.-t.

AGLACTATION, s. f. Voy. ALLAITEMENT.

AGNAT, s. m., قاين qāin, t.

AGNATION, s. f., parenté, garābet, a.

AGNEAU, s. m., قويزى qouzou, t.

— Agneau pascal, حيل الله ham-loullah, a. — Au figuré, une personne très-douce, بغايت ملايم begħāiet mulāmu mazloum bir kimesnè.

AGNELINE, s. f., قوزى يوكى qouzou iuñi, t.

AGNELINS, s. m. pl., قوزى دريلرى qouzou derileri, t.

AGNUS-CASTUS, s. m., arbrisseau, بر نوع اغا ججق bir nev'y aghādj-djiq, بش پرمق اوئى bech parmaq oty, آى تىخىي āi tokhoumy, t.; كف مریم kefi meriem, a.

AGONIE, s. f., جان چىشمەسى djān tchekichmeci, صوڭ نفس soñ nefes, t.; نزع روح nez'y routh. — Vive angoisse, عظيم اضطراب 'az̄-mi izthirāb. — Etre à l'agonie, صوڭ نفس soñ nefes vîrmek, t.

AGONIR, v. a., dire des injures, سوكمك seuimek, t.

AGONISANT, e, adj., جان چىشىن djān tchekichen, t.; جان بىرلىب djān bér leb, p.

AGONISER, v. n., جان چىشمەك djān tchekichmek, p.-t.

AGRAFE, s. f., قوبچه *qoptcha*, t.
AGRAFER, v. a., قوبچه لمق *qop-tchialamaq*, t. توقة لمق *toqalamaq*, t.

AGRAIRE, adj., تقسیم اراضیه دادر *taqṣīmi erazīe dādīr*, a.-t.

AGRANDI, e, adj., بیومش *büüt-mich*, t.; ارتلمس *arturilmich*, t.

AGRANDIR, v. a., بیوتمک *buüutmek*, بیوکت ا *buüultmek*, بیولتیک *buüük it*, t. — Donner plus d'éten-due, توسيع ارتمق *arturmaq*, *tevsy' it*, a.-t. — S'Aggrandir, ازدیاد بیوکلنمهک *buüuklenmek*, ازدیاد بولمق *izdīād boulmaq*, a.-t.

AGRANDISSEMENT, s. m., بیوم *büümē*, ارتمقلق *artmaqlıq*, t.; توسيع *tevsy'*, a.

AGRÉABLE, adj., qui plaît, مقبول *maqboul*, a.; مقبوله کچر *maqboulé guetcher*, مطبوع *mathbou'*. — Particulièrement en parlant des choses et des personnes, خوش *khoch*, پ.; لطیف *lathif*, a. — D'un naturel agréable, لطیف مشرب *lathif mechreb*. — Une personne agréable, خوش صحبت بر ذات *khoch sohbet bir zāt*.

AGRÉABLEMENT, adv., لطافتله *lē-thāfetile*, a.-t.; بر خوشجه *bir khochdjè*, t.-p. — Avec plaisir et agrément, ذوق و صفا ایله *zevk u safā ilē*, a.-t.

AGRÉER, v. n., trouver bon, بکندرمک *bečendarmek*, a.; حظ *hazz it*, a.-t.; خوشلمنق *khochlan-maq*. — Recevoir favorablement, قبول *qaboul it*. — Consentir, trouver bon, راضی او *rāzi ol*, a.-t. —

Faire agréer, بکندرمک *bečendar-mek*. — Agréer, en t. de mar., équiper un vaisseau, کمی دوناتیق *donātmaq*, t.

AGRÉEUR, s. m., qui agrée un vaisseau, سفینه کاتی ویرن *səfinə alāti vîren*. — Sorte de courtier, سیسار مقولدی *simsār maqouldeci*. — Ouvrier qui travaille le fil de fer, ایشچی دمر تلی ایشلین *démirteli ichlečen*, *ichleči*, t.

AGRÉGATION, s. f., assemblage, اجتماع *idjtimā'*, a.; مجموعه *med-jmou'a*, a.; بیغین *īghyn*, t. — Réception, admission dans un corps, une compagnie, قبولیت *qabouliet*, ادخال *idkhāl*, a.

AGRÉGÉ, s. m., en droit, en médecine, suppléant d'un professeur, ملازم *mulāzim*. — Médecin reçu au collège de médecine, مدرسة طبانتک *medrēcēti* قبل اولمش اولان حکیم *thyhabettē maqboul olmych olān he-kím*, زمره سنه معبدود اولان *hekîmlerūn zum reinē ma-doud olān*, a.-t.

AGRÉGER, v. a., recevoir, admettre, ارابه الهـق *arāiē almaq*, t.; ادخال *idkhāl it*. — S'Agréger, v. pr., برجهاعته کیرمک *bir dje-mā'atē guirmek*, a.-t.

AGRÉMENT, s. m., approbation, consentement, رضا *rizā*. — Avec l'agrément, le consentement du souverain, پادشاهک حسن رضاسی او زره *pādīchāhuñ husni rizāci uzrē*. — Bonne grâce, air qui plaît, manières qui agrément, لطفت *lethāfet*. —

Chose agréable, ذوقلو شى *zevqlu cheï*. — Plaisir, sujet de satisfaction, **ذوق و حظ** *zevq, hazz*, *zevq u safā*. — Amusement, صفا *eiglendjé*, نزهت *nuzhet*. — Ornement, زینت *zīnet*, a.

AGRÈS, s. m. pl., دوناتېسند لازم کلان جميع لاڭى *sefinenün donatmācinè lāzim guelen djēmî* alāti, t.

AGRESSEUR, s. m., اول اوران *evvel ourān*, باصىچى *bācīdjî*, t.; صائل *sāil*, a. — Repousser l'agresseur, دفع صائل *def'y sāil it*, a.-t.

AGGRESSION, s. f., باشقۇن *bāsqoun*, t.; هجوم *saclet*, صولت *hudjoum*, a.; الله هجوم *ilk hudjoum*, t.-a.

AGRESTE, adj., يیبانى *iabāni*, t.; صحرايى *sahrāt*, برى *berri*, a.

AGRICOLE, adj., adonné à l'agriculture, زراعته مشغول *zirā'at ilē mechghoul*. — Relatif à l'agriculture, زراعته دائىر *zirā'atē dāir*, a.-t.; فلاھى *zāry'*, زارع *sellāhi*, a.

AGRICULTEUR, s. m., زراعت *zirā'at idīdji*. Voy. CULTIVATEUR.

AGRICULTURE, s. f., زراعت *zirā'at*; حراشت *felāhat*, فلاحة *harāhet*; چفتچىلك *tchistdjilik*, t.

S'AGRIFFER, v. pron., طرق ايله *thyrnaq ilē īā-pishmq* - طوتىمق *thoutounmaq*, t.

AGRIPAUME, s. m., plante, فراسپيون *ferācioun*; القلب *ul-qalb*, a.

AGRIPPER, v. a., قاپىمق *qāpmaq*,

پنچەلمك *pentchélémek*. — **S'AGRIPPER**, پنچەلەنك *pentchèleñmek*, t.

AGRONOME, adj. et s. m., versé dans la science de l'agronomie, فن زراعت *'ȳlmi zirā'at*; علم الفلاحة النظرى *'ȳlm ul-felâhât unnazari*, a.

AGRONOMIE, s. f., théorie de l'agriculture, علم زراعت *'ȳlmi zirā'at*; علم الفلاحة النظرى *'ȳlm ul-felâhât unnazari*, a.

AGUERBÉ, e, adj., محاربە كورمىش *mouharèbè gueurmuch*, t.; جنك *djenk*; جنكە *āzmoudé*, p.; اوكرنمش *djenguè eugrenmich*, t. — جنك *djenk ahwâli* bilmez.

AGUERRIR, v. a., جنكە الشترمق *djenguè alichurmaq*. — **S'AGUERRIR**, جنكە الشمق *djenguè alichmaq*. — S'habituer, غيرته كلمك *ghai-retè guelmek*, a.-t.

AGUETS, s. m. pl., lieux pour guetter (vieux mot); être aux aguets, فرصتى *fourçati*; كوزتمك *gueuzetmek*, a.-t.; كمينك او پوصوده *pouçouda, kemindé ol*, p.-t.; طورمق *pouçouda dhourmaq*, t.

AH ! interject., او *āh*, واه *vāh*, vāi, a.-t.

AHEURTEMENT, s. m., عنداد *'ynād*, a. Voy. OBSTINATION.

S'AHEURTER, v. pr., pour s'obstiner, s'opiniâtrer. Voyez ces mots.

AHURI, adj., شاشقن *châchqun*; مبهوت *châchmich*, t.; شاشەش *mebhout*, a.; بيهوش *bihouch*, p.

AHURIR, v. a., fam., شاشرمق *shāchyrmaq*, t.; بیهوش *bīouch* it. — S'Ahurir, شاشرمق *chāchmaq*, t.; سرسم او *sercem ol*, p.-t.

AIDE, s. f., secours, assistance qu'on donne à quelqu'un, ياردم *iār-dum*, t.; مدد *meded*, عون *'avn*, معاونت *mou'āvenet*, اعانت *'ānet*.

AIDE, s. m., celui qui aide à un autre, le seconde, ياردمجى *iār-dumdjī*, t.; معین *mou'īn* (ce mot signifie également aide-de-camp). — Aide, lieutenant, adjoint, ملازم *mu-lāzim*, a. — Aide de cuisine, اشجى *achdjī*, يمامى *iāmāghy*, t.

AIDER, v. a., ياردم *iār-dum* it, اعانت *y'ānet* it, امداد *imdād* it, ياردمىشمىك *iārdum iētichturmek*. — S'Aider, se porter mutuellement secours, ياردملىشمق *iārdumlachmaq*, t.; بربنة معاونت *iārdumlachmaq*, t.; فaire usage, se servir, قوللنمق *qoul-lanmaq*, t.

AIDES, s. f. pl., subsides sur les boissons pour aider à soutenir les dépenses de l'état, مشروبات *mechroubāt rouçoumāti*, a.-t.

AİDİN (Guzel-Hyçar), ville de l'Asie-Mineure, ايدىن كوزل حصار, *aïdîn guzel hyçär*.

AÏE! interjection qui marque la douleur, های *hāi*, p.; واه *rāh*, t.

AÏEUL, s. m., pl. AÏEUX, بیوک *būuk* atā, جدّا *dēdē*, t.; djeddè, pl. a. اجداد *edjdād*.

AÏEULE, s. f., بیوک انا *būuk anā*, t.; جدّة *djeddè*, a.

AIGLE, s. m., oiseau, قرقال *qartāl*, نسر قوش *qara qouch*, t.; necir, pl. a. نسور *nuçour*. — L'aigle (constellation), نسر *necir*, طائر *nesr thāt̄r*. — Pierre d'aigle, حجر الولاده *badjer el-vulādet*. Voyez AÉLITE.

AIGLE, s. f., étandard, بارق *baîrāq*, t.

AIGLON, s. m., قرقال الجق *qartāl-djiq*, قرقال ياوروسي *qartāl iāvrou-cou*, t.

AIGRE, adj., acide, اکشى *ekchi*, قرشى *turchu*. — S'Aigrir, tourner à l'aigre, اکشېھەك *ekchâmek*. — Aigre, en parlant de l'humeur, du caractère, سرت *sert*, t.

AIGRE DE CÉDRE, s. m., برجنس *bir djins límoun souï*, t.

AIGRE-DOUX, adj. m., AIGRE-DOUCE, fém., مېڭھوش *maïkhoch*, p.

AIGREFIN, s. m. Voyez ESCROC.

AIGREFIN, s. m., poisson, اشڭ *ashq* بالغى *echek bâlyghy*, t.

AIGRELET, adj., اکشىچە *ekchîdjé*, t.

AIGREMENT, adv., سرتلىكە *sertly-guilè*, t.

AIGREMOINE, s. f., plante apéritive, قاسق اوتسى *qacyq oty*, t.; غافت *ghäfys*, غافى *ghäfyt*, a.

AIGREMORÉ, s. m., charbon pulvérisé pour le feu d'artifice, كەور *kumur* تۇزى *tozy*, t.

AIGRETTE, s. f., oiseau, بالقليل *bâlyqtchil*, t. — Panache, سرغوج *sarwug*.

sarghoudj. — du sultan, زلف *zulf*. — des soldats turcs, espèce de décoration qui ne se portait autrefois qu'à l'armée, چلنک *tchelenk*, t.; — Léger bouquet de pierres précieuses, aigrette du chah de Perse, گچه *tchekè*, p.

AIGREUR, s. f., qualité de ce qui est aigre, اکشیلیک *ekchilik*, t.; ککرله لک *kèkrèlelik*. — Amertume, disposition à se fâcher, سرتلک *sertlik*, t.; خشونت *khouchounet*, a.

AIGRI, e, adj., passé à l'aigre, اکشیلمنش *ekchi*, ekchilenmich. — Irrité, گوجنمش *gudjenmich*, کوسلو *kuslu*, t.

AIGRIR, v. a., rendre aigre, اکشتمک *ekchitmek*. — Irriter, گوجندرمک *gudjendurmek*, طارلتق *dhäryltmaq*. — S'Aigrir, devenir aigre, اکشیمک *ekchimek*. — S'Irriter, طارلمق *dhärylmaq*, گوجنمک *gudjenmek*, t.

AIGU, e, adj., pointu, سوئی *sivri*, اوجلو *oudjlu*, کسکین *keskin*, t. — Douleur aigue, وجع شدید *rèdjaü chedid*. — Maladie violente, مرض شدید *marazi chedid*, مرض حاد *marazi hadd*. — Angle aigu, زاویه حاده *zävië haddé*, a. — Un son aigu, قتی *qati* bir avaz.

AIGUADE, s. f., eau douce pour les vaisseaux, کمیلر ایچون *itchoun* thatlu souï, صوبی *guémîler* thatlu souï, t. — Lieu où l'on prend l'eau, طنلو *thatlu* souï tchiqaradjaq ier, t.

AIGUIÈRE, s. f., ابريق *ibryq*, t.

AIGUIÉRÉE, s. f., plein une aiguière, برا بريق مقداري *bir ibryq myqtari*, برا بريق طولوسى *bir ibryq dholouçou*, t.

AIGUILLADE, s. f., اوكندره *eugundurè*, t.

AIGUILLE, s. f., outil pour coudre, اکنه *ignè*, t.; ابره *ibrè*, a. — de montre, ساعت عقربی *sā'at 'aqrebi*. — à coudre de la grosse toile, چوالدوز *tchuväl-douz*. — De fil en aiguille, adv., دره دن *dipden* dereden *tepèden*, t.

AIGUILLÉE, s. f., longueur de fil, de soie pour l'aiguille, بر اکنه ایپلک *bir igne iplik* iakhod ipek, t.

AIGUILLETTE, s. f., باغ *bāgh*, شربت *cherüt*, t.

AIGUILLIER, s. m., اکنه قابی *igne qabi*, t.

BR جنس, بالق اغی *bir djins balyq aghy*, t.

AIGUILLON, s. m., دورتى *deurti*. — d'une boucle, توقد دلى *toqa dili*. — Bâton pointu, اوكندره *eugundurè*, euguendurè, t. — Dard d'insecte, نیش *nîch*, p. — d'abeille;

آرو نیشى *ârou nîchi*. — de la chair, نفس ghalebëi chehvét, غلبە شەھەت nefsi emmârè, a.

Dورتمک *deurtmek*. — Exciter, animer, تحریص *tahriz*, tahirk it, a.-t. — تحریک *tahrîk* a.

AIGUISSEMENT, s. m., بلنە *bilet-mé*, t.

AIGUISER, v. a., بلمک *bilemek*, سورېلتەمک *biletmek*, بلنتەك *biletmek*

sevrıltmek, t.; كَسْكِينٌ keskín it, a.-t.

AIL, s. m., صرمساق saremsāq; pl. AUX, صرمساق sarymsāqlar. — Une tête d'ail, بَرْ بَاشْ صرمساق bir bâch sarymsāq. — Une gousse d'ail, بَرْ دِيشْ صرمساق bir dîch sarymsāq.

AILE, s. f., قناد qanâd, t.; اجنهة edjnihat et بال, per, جمع djunh; بَالْ بَالْ، p.

AILS de bâtiment, s. f. pl., بنانک ikî طرفی binânuñ iki tharafî. — Une des ailes, بنانک bir tharafî, t.-a.; بُرْ طرفه dâirê, a.

AILS d'une armée, s. f. pl., عسکرک 'askeruñ qanâdleri, قنادلری jenâhein. — Une seule aile, قول qol. — droite, صاعق sâgh qol, t.; میمنه meümené, a. — gauche, قول sol qol, t.; میسره meïciré, a.

AILÉ, e, adj., قنادلسو qanâdlu, t.

AILERON, s. m., قنادلچق qanâdjyq, t.

AILLADE, s. f., sauce à l'ail, ترہ تور terètor, t.

AILLEURS, adv., غير يره ghaîr ierê, بشقه يرده bachqa ierdè. — D'ailleurs, بشقه يردن bachqa ierden. — D'ailleurs, de plus, en outre, بوندن boundan buchqa, بوندن بشقه boundan mä'edâ.

AIMABLE, adj., سویلچک seviledjek, سوکولو dil-

ber, p.; محبوب mahboub, a.; محبتلو mouhabbetlu, a.-t.

AIMANT, adj., سویجی sevidji, t.; محبتہ mäil, a.

AIMANT, s. m., pierre, minéral ferrugineux qui attire le fer, دمـر مـغـاطـیـسـ قـپـان demir qapân, t.; مقناطیس myqnâthis thâchi, mignâthjs, a. — Pierre d'aimant, مقناطیس طاشی myqnâthis hadjeri myghnâthys, a.

AIMANTER, v. a., مـغـاطـیـسـیـلـ سـوـرـمـک myqnâthicile surmek, مقناطیسـلـامـهـ قـمـلـ سـوـمـک müqnâthislamuq, a.-t.

AIMÉ, adj., محبوب mahboub, a.; سولمش sevilmich, سومش sevmich, t.

AIMER, v. a., avoir de l'affection pour un être, سومک sevmek, t.

AIMER, prendre plaisir à, hazz it, a.-t. — Être amoureux de, عاشق او 'âchyq ol, a.-t.

S'AIMER, s'entr'aimer, سوـشـمـکـ سـېـۋـىـچـمـکـ sèvichmek.

KNEDİ, كـنـدـىـ كـنـدـيـنـىـ سـوـمـكـ guendi guendini sevmek, كـنـدـوـبـىـ سـوـمـكـ guenduii sevmek, t.

AÎNE, s. f., قاسق qâcyrq, t.

AÎNÉ, adj., بـيـوـكـ buïuk. — L'aîné des enfans, اوـلوـسـىـ oghoulleruñ olouçou, t.; الك اـوـلـادـ ilk evläd, t.-a. — Le frère aîné, بـيـوـكـ قـرـدـاـشـ buïuk qardâch, t.

AÎNESSE, s. f., الـكـ اـوـلـادـلـقـ ilk evlâddyq, نـحـسـتـزـادـهـلـكـ nu-khustzâdëlik, p.-t.

AINSI, adv., de cette façon, شویله *shewile*, بوجیله *boujile*, بوچیله *beuile*, بوجیله *bou vedjhile*. — C'est ainsi, بوجیله در *beuile dur*. — S'il en est ainsi, بوجیله ایسه *beuile icè*. — Qu'il en soit ainsi, soit, بوجیله اویسون *beuile olsoun*. — Par conséquent, كذلك *zalik*, لاجل *lajl*, ایسلک *iedjli zalikè*, a. — Or, ainsi donc, امدى *imdi*, t.; بوجیله جه *beuiledjè*. — Ainsi soit-il, je le souhaite, ان شا الله *amín*, inchâlah, a.

AIR, s. m., fluide, température, هوا *havā*, روزگار *rouzguiār*. — L'air est pesant, هوا شقیلدر *havā saqyl-dur*. — Il ne fait pas d'air, هیچ روزگار, *hitch rouzguiār ioqtur*.

AIR, façon, manière, *thavrū hareket*, a.-t.; طور ادا *edā*, *thavr*, a. — Avoir l'air, ressembler à quelqu'un, بکزمهک *beñzəmek*. — Il a l'air d'un honnête homme, اهل عرض ادمه بکنر *ehli'yrz ademə beñzer*. — En l'air, sans fondement, اصلی فصلی *asly fastly ioq*. — Propos en l'air, بوش لاقردى *boch läqyrdy*. — Il a son air, il lui ressemble, اکا بکنر *añā beñzer*.

AIR, suite de tons qui composent un chant, پرده *perdè*, p.; رقم *ra-qam*, مقام *maqām*, a.

AIRAIN, s. m., cuivre rouge, تھاس احمر *nou-hās ahmer*, پرنج *pirindj*, p.; nou-

AIRE, s. f., خرمي *khymen*, vulg. حرمان *harmān*, t.

AIRÉE, s. f., quantité de froment contenu dans une aire, برحمن *bir khymen*, a.

McDARİ بعدادی *bir khymen myqtāri boghdāï*, t.

IBAN مرسینى *iabān mersni*, t.

AIRER, v. n., faire son nid (vieux mot), يوالمق *iouwālamaq*, t.

AIS, s. m., تخته جك *takhtadžik*, پداوره *pēdāvra*, t.

QOLALIQ وسعت *qolälyq*. — Commodité, *vus'at*, حضور *houzour*, a.; بسر *iusr*, iuçur. — Fortune, زنگینلک *zengünlük*, ماللوق *mällulıq*.

Douceur, tranquillité de la vie, رفاهیت *refähiet*, a.; خوشحال *khoch häl*. — Jouir de cette aisance, خوشحال او *khoch häl ol*; حالي خوش او *hāli khoch ol*. — Lieux d'aisances, ایاق يولى *aüq iolou*, t.; ادبهانه *edebkhānə*, p.; مەشا *mimchā*, a.

AISE, s. f. Voyez CONTENTEMENT, SATISFACTION.

AISE, commodité, aisance, s. f., راحت *rāhat*, a. — حضور اوتورمق *houzour rāhat*, a. — Etre à son aise, راحتلق *rahatlyq surmek*. — Al'aise, commodément, sans peine, راحتله *rāhatlē*, زحمتسز *zahmetsyz*, a.-t.; انى قونى *eni qonou*. — Avoir de la fortune, زنکىن او *zengünl ol*.

AISÉ, adj., facile, قولای *qoläi*, t.; آسان *ägeän*, p.

AISÉ, assez riche, ماللو *mällu*, او سط الحال *avsath ul-häl*, a.-t.

AISÉMENT, adv., قولایلغەلە *qoläidjè*, وجلايچە *qoläidjè*, سەھولت اسان ايلە *vedjhî açän lè*.

بالتسلوكه *souhoulet ilé*, a -t. ; **بالتسلوكه** *bissouhoulè*, a.

AISSELLE, s. f., قولنق *qoltonq*,
بغل *baghal*, p.

AJOURNÉ, adj., ایرتلنه-ش *irtē-lennich*. — Assigné, مکمده-یه *mehkemēi*, دعوت او لنه-ش *mehkemēi d'avet olounmich*, a.-t.

AJOURNEMENT, s. m., عوق 'avq, تأخير tākhyr; terākhyl, a.

AJOURNER , v. a. , ایرتلمک *ir-telêmek* ، کونه صالحق *bachqa gunè sälmaq* ، فردایه صالحق *fer-däïe sälmaq* , t.

AJOUTER, v. a., قاتمك *qātmaq*,
قوشمق *qochmaq*. — Joindre, اضم *zamm* it. — foi à....., croire,
اعتقاد *y'tiqād*, أنانمك *inānmaq*, *it*, a.-t.

AJUSTEMENT, s. m., action d'ajuster, *duzen*, ترتیب *tertib*, a. — Parure, زینت *zīnet*, a.

AJUSTER, v. a., rendre juste au
poids, تمام‌لامق *témāmlāmaq*, t.;
تمام *temām* it, a.-t. — Égaliser,
تسوية *ouüdourmaq*, t.; اويدرمق
tesvië it. — Ordonner, rendre pro-
pre à ...، ياقتشرمق *iäqycħturnaq*,
دوэмك اويدرمق *ouüdourmaq*, *duz-*
mek, برابرلەمك *beräberlemek*,
دوزلەمك *duzeltmek*. — Viser,
نشان آلهق *nichānlamaq*, *nichān* *älmaq*, p.-t. — Parer, em-
bellir, تزيين *zînetlêmek*, *teziin* it, a.-t.

S'AJUSTER, v. réfl., se parer, زینتلمک zînetlemek.—Se prépa-

rer, حاضرلنمق *hazırlanmaq*, a.-t.

— Convenir, cadrer, *ouï-maq*, *taqṣehṭa* *taqṣehṭa* *maq*, t.

AJUSTOIR, s. m., balance où l'on pèse les monnaies avant de les frapper, استعمال اولنان تربخاندهه پاره ترازو مسی *tymäl olounän pāra teräzouci*, t.

AKKERMAN, ville de la Bessarabie, اق کرمان *aq kermān*, connue particulièrement par le traité du 7 octobre 1826 entre la Russie et la Porte ottomane.

AKYSSAR, ville de l'Anatolie,
اکسار، ایق هیقار.

ALADJA, s. f., sorte d'indienne
qui se fabrique à Magnésie, *alādja*, t.

ALAMBIC, s. m., انبیق *embīq*, a.

ALAMBIQUER, v. a., fatiguer l'es-
prit, جانه ثقلت ویرم - ک *djāna*
syqlet wirmek, a.-t.

S'ALAMBIQUER, v. réfl., s'épuiser l'esprit par une recherche obstinée de subtilités, **موشكافلک** *mouskaflik*, *moushkaflik it*, p.-t.

ALAMBIQUÉ, adj., trop suktil,
trop recherché, مدقق *moudaq-*
qraq, a.

ALARGUER, v. n., t. de marine, prendre, gagner le large, *الارتفاع*, *alārgha it*, t.

S'ALARQUER, v. refl., s'éloigner
d'une côte, فردهن *qaraden*
ouzanmaq, t.

ALARME, s. f., crainte, قورقو *qor-*
qou, دتروش *titrich*. — Bruit, cri
 de détresse, پوتیره *potyrah*, وابله
velvèle, کورا—دی *geurulty*.

قاليد ماحي bâtyrdi. — Donner l'alarme, كورلدى - ولوه براقمق velvèle brāqmaq, t. — Fausse alarme, مغاطه maghlatha, a.-t.

ALARMER, v. a., قورقۇنمق qor-qoutmaq, t.

قرقمهق S'ALARMER, v. réfl., qorqmaq, t. شاشمك chāchmaq, t.

اراجيف ALARMISTE, s. m., arādjīf خبرلار وېرىجى arādjīf khaberler vi-ridji, a.-t.; اراجيف صاحبى arādjīf sāhibi, a.-t.

ارناؤد ALBANAIS, s. et adj., arnāoud, t.

ارناؤد ALEMANIE, prov. turque, arnāoud vilāeti, ولايتى arnāoudlyq, t.

اق مرمر ALBATRE, s. m., aq mermer, صو مرمرى sou mermeri, t.

البلوغ ALBUGO, s. m., taie sur l'œil, كوز بياضنه عارض اولان لکىد gueuz beüazinè 'ariz olân lekkè, t.

مجموعه ALBUM, s. m., medj-mou'a, a.

الجلدة ALBUMINE, s. f., substance semblable au blanc d'œuf, يمورطه اغينه benzéien nesnè, t.

الحاكم ALCADE, s. m., juge en Espagne, اسپانييده قاضى ispāniada qāzi tesmīeci, a.-t.

الملح ALCALI, s. m., sel tiré de la soude, قلى qâlia melhy, قاليد ماحي a.-t.

الروحي ALCALI volatil, نشاردر روحى ne-châdir rouhi, a.-t.

الملح ALCALIN, e., adj., قاليد ماحى qâlia melhinè dâir, a.-t.

قاليد ماحي ALCALISER, v. a., استخراج qâlia melhyi istikhrâdj it.

الملح ALCÉE, s. f., espèce de mauve sauvage, بيان ابم كومجيذك جنسى iəbān ēbem gumēdjînuñ djinsi, t.

الكيمياء ALCHIMIE, s. f., كيمياء alkîmiâ, kimiâ bâthyâl, a.

النمر ALCHIMILLE, s. f., pied de lion (plante), شيرپا اوئى chîrpâ oty, p.-t.; ارسلان پاچىسى arslân pâtchâci, t.; رجل لاسد redjl ul-êced, لوف السبع levful-sebâ, a.

الكيميائي ALCHIMIQUE, adj., كيميائى kimîâi باطله داڭىر kimîâi bâ-thilê dâür, a.-t.

الكيميائى ALCHIMISTE, s. m., kimîâguer, p.

الفيون ALCIBIADIUM, s. m., nom de la vîpérine (plante), انكرك اوئى en-guiërek oty, t.; بيان لسان ثور iəbān liçâni sor, t.-a.

الكونيكول ALCOHOL, s. m., poudre très-fine, كحل kohl, سرمد surmè. Voyez COLLYRE.

الروح ALCOHOL, esprit de vin pur, روح rouhi, الروح العرقى rouh ul-araqy, a.

التوز ALCOHOLISER, v. a., تو زه toz deundurmiek, انجە دوندurmek in'jé toz guibi ez-mek, t.

القرآن ALCORAN. Voyez CORAN.

الثقب ALCÔVE, s. f., بتاق يرى iâtaq ieri, t.

مارتى ALCYON, s. m., märti, مارتى مارتى قوشى märti qouchi, t.

الدبران ALDEBARAN, s. m., étoile, الدبران aldeberân, a.

ALÉGRE, adj., شن *chen*, كولار *guler* يوزل *üuzlu*, شوخ *choukh*, p.; مسرور *mesrour*, a.

ALÈGREMENt, adv., شنلکله *chenliklè*, t.; سرور ایله *surourilè*, a.-t.

ALÈNE, s. f., بیز *bız*, t.

ALÉNOIS (cresson), adj., بر نوع *bir nev'i* ترے اوئى *térè oty*, t.

ALENTOUR de, adv., چوره *tchevrè*. — Tout à l'entour, چپ چوره *tchep tchevrè*, طولانى *dholâïndè*, اطرافى *ethraflè*, a.-t.

ALENTOURS, s. m. pl., les environs, بىر يېك اطرافلىرى *bir ieruñ ethräfleri*, t.

ALENTOURS, ceux qui vivent habituellement avec quelqu'un, اشناڭلار *ashinäler*, اصحاب *ashâb*, a.

ALEP, v. de Syrie, حلب *haleb*; et avec le surnom, حلب الشهبا *haleb echchehbâ*.

ALÉPIN, s. et adj., natif d'Alep, حلبى *halebi*.

ALERTE, adj., چاپك *tchâpouk*, t.; اويانق *häzyr bâch*, حاضر باش *ouüanyq*, t.

ALERTE. Voyez ALARME.

ALERTE, interj. ou adv., debout, sur vos gardes, حاضر اول *häzyr ol*, قالق *qälq*, هاييك *häüde*, t.

ALÉVIN, s. m., انجده بالقلر, *indjé bâlyqler*, t.

ALEXANDRE, n. pr., اسكندر *iskender*.

ALEXANDRETTE, ville de Syrie, اسكندرۇن *iskenderoun*.

ALEXANDRIE, v. d'Eg., اسكندرىه *iskenderiie*.

ALEXIS, n. pr., رشا *rachâ*, a.

ALEZAN (cheval), adj., آل ات *ál at*, قولا اتى *qoulâ ati*, t.

ALÈZE, s. f., خستە يتاعنىڭ *hastە qonilän*, چارشىخىچقى *khastra iatâghinda*, قونلان *tchârchasdjiq*, t.

ALFONSIN, s. m., instrument de chirurgie pour tirer les balles, بىن انساندىن تفنك فندغانى چىرەجق *bedeni insänden tusinq fondoughyni tchyqaradjaq djerrâh aleti*, t.

ALGARADE, s. f., سوكش *seüüuch*, t.; بد معامله *bed mou'ämèle*, p.-a.

ALGÈBRE, s. f., علم الجبر *aldjebr*, الجبر *aldjebrè*, a.; علم الجبر والمقابلة *yilm uldjebir vel-muqâbelè*.

ALGÉBRIQUE, adj., جبرى *djèberi*, a.

ALGÉBRISTE, s. m., علم الجبره *'y-lmul-djeberè áchinâ*, t.

ALGER, ville de Barbarie, جزاير *djèzâir*. — L'ancienne régence d'Alger, جزاير اوچاغى *djèzâir odjâghy*, t.

ALGÉRIEN, s. et adj., جرايزل - و *djèzâirlu*, a.-t.

ALGUE, s. f., دكز اوئى *deñiz oty*, دكز ارشتەمى *deñiz erichteci*, t.

ALIBI, s. m., présence dans un lieu autre que celui indiqué, اشارت اولنـاندۇن غېرى *ichâret olounânden għâri bir ierdè hâzir boulounmaci*.

ALIBORON, s. m., ignorant, جاھل *djâhil kimesnè*, a. — Homme qui fait l'important, فورتەھى *fotudji*.

ALIDADE, s. f., règle pour mesurer les angles, زاویه جدولی *zāviye djedveli*, a.-t.

ALIDADE, aiguille de cadran, هقرب *'aqreb*, a.

ALIDES, s. m. pl., descendans d'Ali, علویان *'alevi*, pl. 'aleviān; أهل الہیت *ehl ul-beit*, a.

ALIÉNABLE, adj., صانمدى جائز *jāz*; صانمسي *sātmaci* *djāz*, t.-a.

ALIÉNATION, s. f., vente, بیع *be'i*, a.

ALIÉNATION : de l'esprit, folie, جذون *dju-noun* دلیلک *delilik*, t.; *dju-noun*, a.

ALIÉNATION des esprits, تباءند خلق *tebāidi khavāthyr*, خواطر عوامک *khalq 'aduvēti*, عداوتى خوشنودسزلىكى *'avamuñ khochnoud syzlygui*, a.-p.-t.

ALIÉNÉ, e, adj., vendu ou cédé à un autre, غيره وبرلمنش - صانلمش *ghaïrə vírlmich*, *sātilmich*. — Biens alienés, غيره صانلمش اموال *ghaïrə sātilmich emvāl*, t. — Aliéné d'esprit, مجنون *medjnoun*, a.

ALIÉNER, v. a, vendre, صانمق برملىكى ياصانمق ياخود *sātmaq*, *iākhod* bir ghaïri kimesnè uzerinè havâlè it. — Rendre fou, بغيري كىسىده اوزرنه حواله *bir mulki iā sātmaq, iākhod* bir ghaïri kimesnè uzerinè havâlè it. — Rendre fou, دلورتمك دلى *deli* it, دلورتمك *dēlurtmek*, چلدرمك *tcheldurmek*, مجنون *medjnoun* it, a.-t.

ALIGNEMENT, s. m., action de mettre en rangs, قصيف *tasfyf*. — Redressement, تسوية *tasviye*, a.;

dhoghroultma, t. — Terme طابور أوله جق *thābour oladjaq*. — A droite alignment, صاغه طابور أوله جق *sāgha thābour oladjaq*.

ALIGNER, v. a., mettre en rangs, صره اوزره ديزمك *dizmek*, sirā uzrē *dizmek*, بر ديزى اوزره قومق *bir dízi uzrē qomaq*, تصفيف *tasfīf* it, صف بغلتمق *saf baghlatmaq*. — Aligner des troupes, طابور ديزمك *thābour dizmek*, t.

S'ALIGNER, v. réfl., *dizilmek*, صف بغلمهق *saf baghlamaq*, a.-t.

ALIMENT, s. m., nourriture, طعام *tha'ām*, a.; بيجك *iēiedjek*, t.; غدای *ghydā*, قوت *qout*, a. — Alimens, plur., du corps, غدای *ghydā* djesmāni. — spirituels, غدای روحاني *ghydā rouhāni*, قوت روح *qouti rouh*, a.

ALIMENTAIRE, adj., destiné pour les alimens, غدائي *ghadāii*. — Pension alimentaire, ديرلک *dırlik*, معيشه *m'aichet*, معاش *me'āch*, نفقة *nafaqa*, a.

ALIMENTER, v. a., *beslēmek*, اطعم *yth'ām* it, a.-t.

ALINÉA, s. m., سطرك ابتداسي *sathruñ iptidāci*, a.-t.

ALIQUANTE (partie), adj., terme de mathématiques, عدد متباين *'adedi mutebāin*, a.

ALIQUOTE (partie), adj., terme de mathématiques, عدد متداخل *'adedi mutedākhyl*, a.

ALITER, v. a., يتاباغه قومق *iātāgha qomaq*, خسته ياتدرمق *khasta*

iātturmaq, t. — S'Aliter, v. réfl., صاحب فراش او *sāhyb firāch ol*, a.-p.-t.

ALITÉ, adj., صاحب فراش *sāhyb firāch*, a.-p.

ALIZARI, s. m., racine sèche de garance قردو قرل بوبیا کوکی *qou-rū qyzil boṭā keuki*, t.

ALIZÉS (vents), réguliers بحر محيطی طبع نام تغییر روزگارلر *bahri mou-hytihē nāmutegħaūr rouziguārlar*.

ALIZE, s. f., دوم نبق *nabiq*, a.

ALIZIER, s. m., دویم devim, نبق اغاجی *nabaq aghādji*, t.

ALKEKENDJE ou COQUERET, s. m., herbe کانچ *kiākendj*, a.

ALKERMÈS, s. m., confection قرمز معجونی *qyrmiz m'adjouni*, a.-t.; معجون القرمز *m'adjoun ul-qyrmiz*, a.

ALLAITEMENT, s. m., امراض ارضاع-رضاع *em-zurich*, t.; رضاع *irzā'-rizā'*, رضاعت *rizā'at*, a.

ALLAITER, v. a., امراض سود وبرمک *em-zurmek*, سود وبرمک *sud vīmek*, ممه وبرمک *mēmē vīmek*, t.; ارضاع *irzā' it*, a.-t. — Allaiter un enfant, چوجوغه ممه وبرمک *tchōdjougha mēmē vīmek*.

ALLANT, s. m., کیدن *guīden*. — Les allians et les venans, s. pl., کلوب کیدنلر *guēlup guīlenter*, t.; امد شد ایدنلر *āmed chud idenler*, p.-t.; کشت و کذار ایدنلر *guecht u guzār idenler*, p.-t.

ALLÉCHER, v. a., داداندرمق *dā-dāndurmaq*, t.

ALLÉE, s. f., passage entre deux

ایکی دیوارک اراسندک کی murs, iki divāruñ arāsında ki īol. — اغاجلق بول d'arbres, aghādjlyq īol, t.

ALLÉES et venues, s. pl., کشت کیدش guēlich guidich, t.; و کذار guecht u guzār, p.

ALLÉGATION, s. f., ایراد irād, نقل teqrīr, naql, a.

ALLÉGE, s. m., بیوک فلوقدہ buūuk fulouqa, ماونہ māona, t.

ALLÉGEMENT, s. m., تخفیف takħsfif, a.

ALLÉGER, v. a., بیکیلت-ک تخفیف taħkif it; iñuletmek, t.; تقلیل taqlil it, a.-t.

ALLÉGIR, v. a., هر طرفدن ازالتمق her tharaftan azāltmaq, t.

ALLÉGORIE, s. f., تمثیل temsīl, مجاز medjāz, a.; استعاره istyārē, کنایه kināīe, a.

ALLÉGORIQUE, adj., مجازی medjāzi, a.

ALLÉGORIQUEMENT, adv., کنایه temsīl نمیل ایله kināīe ilē, a.; ایله temsīl ilē, مجازاً mudjāzen, a.-t.

ALLÉGORISER, v. a., تمثیل temsīl, کنایه it, a.-t.

ALLÉGORISTE, s. m., مفسر کنایات musessiri kināīāt, a.

ALLÉGRESSE, s. f., سورور surour, شاذق keif, t.; کیف chāzlyq, a.;

ALLÉGUER, v. a., mettre en avant, اورتئیه ortaia tchyrqārmaq. — Citer une autorité, un fait, نقل naql, ایراد irād it. — Donner

pour motif, جچتمك *heuddjetlémek*, سبېسى سېيىلمك *sebebi seülemek*, a.-t.

سبحان الله ALLÉLUIA, s. m., soubhān allah, a.

نېچە ماماڭى ALLEMAGNE, s. f., nemtchē memāliki, لامان ولايتى alāmān viläeti, جرمانيا djerma-niā, t.

فمچەلۇ ALLEMAND, s. m., - نمسەلى Nemtchēlu ou nemseli, لامان alāmān, t.

ALLER, v. n., كېتىمك *guítmek*, وارمق *värmaq*, — Où allez-vous? اوه كيدر نزەرەيە *nérëè guídersiñy*. — Je vais à la maison, evè *guídérum*. — Partir, se mettre en route, *iola guítmek*. — Aller, voyager par terre, قرهەن *qaradan guítmek*, — par mer, دىكزدن *deñyzen guítmek*. — Aller à pied, يايان *guítmek*, ات ايلە *at ilé guítmek*. — en bateau, قايدىلە *qäigüilé guítmek*. — Aller à la Porte, signifie à Constantinople, se rendre au ministère, chez le grand vizir ou au palais du sultan, قپويە وارمق *qapouïa värmaq*. — Aller par force, زور ايلە *zor ilé guítmek*. — Aller en France, فرانسەيە *françaiia guítmek*. — Aller en avant, avancer, الرو كيتىمك *ileru guítmek*. — Aller à l'écart, se retirer, تنهايە وارمق *tenhääiे värmaq*, *guítmek*. — Aller de porte en porte, قپودن قپويە وارمق *qapoudan qapouïe värmaq*. — Aller à la selle, à

اياق يولندە وارمق - la garde-robe, - كېتىمك *aüäq iolyna värmaq*, *guítmek*. — Aller et venir, واروب كەمك *värup guelmek*. — Aller son chemin, يولندە كېتىمك *iolyna guítmek*. — Laisser aller, قويىيرمك *qoïvirmek*, صالىيۈرمك *sälývirmek*. — Laisser aller les choses comme elles vont, suivre le courant, ايشى نېچە *ichi nüdjé iürursa iürutmek*, صوپى اقندى ايلە *souü aqynty ilé iürutmek*. — Se laisser aller, يورۇتمك *iouwālanmag*. — Les allans et les venans, كلوب كيدىنلەر *guélup guidenler*. — Marcher, يورۇمك *iürimek*, اشلىنك *ichlémek*. — Aller à ..., se montrer à ..., بالغ او *bâligh ol*. — Aller, cadrer, être séant, être propre à ..., ياقشىقى *täqichmaq*. — Ce vêtement ne vous va pas, ياقشىز *bou roubā sizé täqichmaz*. — Aller, se mouvoir, en parlant des machines, اشلىنك *ichlémek*, اوينامق *oïnämaq*. — Cette montre ne va pas, *bou sā'at ichlèmez*. — Comment ça va-t-il? comment va votre santé? مزاج شريفىكىز نىصلدر *mizâdji cherîfiñy nacyl dur*. — Il y va, il s'agit de votre honneur, طوقنۇر *dhoqounour*. — Il y va سىك عرضكە *senuñ yrziñè dhoqounour*. — S'en aller, كيتىمك *guítmek*. — Allons, partons! كىلە ئەم *guídélum*, t. — Aller aux voix, مرام واختىيار *merāmu ykhtiāri*, استعلام *'avāmi ist'ilām it*.

ALLIAGE, s. m., mélange de mé-

taux, اختلاط اجزای معدنیه *ykhti-lāthy cdžzāū m'aadeniè*.

ALLIANCE, s. f., entre les familles, مقارنة *khicymlıq*, خصلق *muqārenet*. — Alliance, confédération, اتفاق *bırlyq*, t.; اتفاق *itti-fāq*, معاهد *mu'āhedē*. — Faire une alliance, اعقد معاهد *aqdi mu'āhedē it*, a.-t. — Parenté, مصادرت *mouçāheret*. — Alliance offensive et défensive, اتفاق تعرّضی و تدافعی *ittifāqy te'arrouzi vu tedāsu'i*, a.-t.

ALLIÉ, s. f., d'une puissance, خصم *muttefsiq*. — Parent, khyçim, اقربا *aqrabā*. — Les puissances alliées, دول متلفقة *duveli mut-təfīqa*.

ALLIER, v. a., mêler, incorporer ensemble, قارشترمق *qārichturmaq*. — Joindre par mariage, par parenté, خصلق بغلنچق *khycimlyq bagh-latmaq*. — S'Allier, s'unir à une famille, خصلق بعلمـق *khycimlyq baghlamaq*, مصادرت *muçāheret it*. — Se liguer, اتفاق *itti-fāq*, بولك *bırlik*, اتفاق *aqdi it*. — Se combiner, قرشمق *qarichmaq*, t.

ALLITÉRATION, s. f., consonnance des mots, تسجيح *tesdjij'*, a.

ALLOCATION, s. f., حسابـل *hyssāhdē iāzilmich nesnē*, t.

ALLOCUTION, s. f., خطاب *khy-thāb*, a.

ALLONGE, s. f., قانش *qātich*, اورغان *qātma*. — Cordage, *or-gān*, t.

ALLONGÉ, e, adj., ozadilmich, اوزادلمش *ouzādilmich*, مهدود *t.*; memdoud, a.

ALLONGEMENT, s. m., ozatmeh *ouzātma*, t.

ALLONGER, v. a., rendre plus long, faire durer plus long-temps, ozatmaq, اتطويل *tath-vil it*, a. t.; ozadibehصالمق *ouzādiè salmaq*, اوذاق *ouzāq* به صالح *ièrè salmaq*, سورمك *surmek*. — S'Allonger, اوزادلمـق *ouzādilmaq*, t.; ozanmc *ouzānməq*, t.

ALLOWABLE, adj., qui se peut accorder, ويرلهـجـك *vîrîlêdjek*, t.; مساعـل *muça'edē olounour*. — Qui peut être passé en compte, حسابـل *hyçäbtè qonoula-djuq*, a.-t.

ALLOUER, v. a., approuver une dépense, قبول *qaboul it*. Voyez ACCORDER. — Tenir compte d'une somme sur une plus grande, حسابـل *hyçäbè tahvil it*, a.-t.

ALLUMER, v. a., يقيق *iāqmaq*, يانق *iān-maq*, t.

ALLUMETTE, s. f., طوترافق *thou-trāq*, كبريت *kibrüt*, t.

ALLUMEUR, s. m., ياقـجي *iāqy-dji*, t.

ALLURE, s. f., يورش *iurich*, t.; طورو حرکت *thavru hareket*, a.; guidich, t.

ALLUSION, s. f., كنـاـيـه *kināiè*, a.

— Faire allusion, ايلـه *kināiè ilè scü'lémek*, a.-t.

ALLUVION, s. f., چـاي طاشقـلـغـى *tchāi thāchqynlyghy*, t.

ALMANACH, s. m., *rouz nâmé*, p.; *تقویم taqvîm*, a.

ALOËS, s. m., *'oud*. — Bois, صبر *'oud aghâdjî*, *sabr*, *selir*. Voyez, pour les diverses espèces d'aloës, le *Dictionnaire turc-français*, au mot صبر.

ALOI, s. m., titre de l'or et de l'argent, عيار *'aïär*, a. — Argent de bon aloi, خاص اقچه *khâss aqtchê*, عيار اقچه *'aïär aqtchê*. — De bas on de mauvais aloi, الجُّق اقچه *al-tchaq aqtchê*, t.

ALOPÉCIE, s. f.; *sâtch deuklumèci*, t.; دا الشعلب *dâ elsa'leb*, a.

ALORS, adv., أول زمان *ol zemân*, أول وقت *ol vaqît*, a.-t.; بوکز *bouguez*, t.

ALOSE, s. f., قره کوز بالق *qara gueuz bâlyq*. Voy. SÈCHE.

ALOUETTE, s. f., تویغار *toïghâr*, چایر قوشی *tchâür qouchî*, t.

ALOURDIR, v. a., اغرا *aghyr it*, t.

ALOYAU, s. m., صغر قبورغه سی *sighyr qabourghaci*, t.

- ALPES, s. f. pl., montagnes qui séparent la France de l'Italie, الپس *alpes djebâli ki itâlia memâlikini frântchia vê helvetchia vê nemtchê memleketterinden faslu tahdîd ider*.

ALPHABET, s. m., fig., élémens, commencement, هر برايشك اولى *her bir ichûn evveli*, ابتداسي *ibtidâci*, a.-t.

ALPHABET, s. m., ensemble des حروف الهجاء *hourouf ulhedjâ*, a.

ALPHABÉTIQUE (ordre), adj., حروف هجاء ترتیبی *houroufi hedjé tertibi*, a.

ALPHABÉTIQUEMENT, adv., حروف هجاء ترتیبی او زره *houroufi hedjé tertibi uzrè*, a.-t.

ALTE. Voyez HALTE.

ALTÉRABLE, adj., متغیر *muteghâir* بى قرار *bi qarâr*, a.; بوزله جق *bozou.adjaq*, t.

ALTÉRANT, adj., qui cause la soif, صوسنلاق وین *souçâdân*, صوصادان *soucouzlyq rîren*, t.; معطش *mou'-atthach*. — Remède qui change les humeurs, دوای متغیر *devâi moughâîr*, a.

ALTÉRATION, s. f., falsification des monnaies, قلپازنلاق *qalpazanlyq*, a.-p.-t. — Soif صوسنلاق *souçâdân*, پرسنانلاق *souzlyq*. — Épuisement, perîchânlyq, p.-t.; بولانقلق *boulaniqlyq*, t. — Changement, تغیر *teghâiür*, pl. a. تغیرات *teghâiürrât*, a.

ALTERATION, s. f.; چکش *tche-kich*, t.; نزاع *nizâ'*, a.

ALTÉRÉ, adj., gâté, بوزق *bozouq*. — Changé, troublé, متغیر *muteghaîr*, a.; صولمش *solmich*. — بکزی صولمش *boñzi solmich*, soldy. — صولدی *boñzi solmich*, soldy. — Qui a soif, صوسز *soueyz*, t.

ALTÉRER, v. a., vicier, بوزمق *bozmaq*. — Changer, تغیر *taghîr it*. — Causer de la soif,

صوستمق *souçatmaq*. — Altérer les monnaies, سکه بوزمق *sikkëi bozmaq*. — S'altérer, se gâter, بوزلمق *bozoulmaq*, t.

ALTERNATIF, adj., au fém. ALTERNATIVE, فُوبَتْلَه اِيْشِلِين - دكشن *nevbetlè ichleien*, t.; دوری *déichen*, t.; devri, متعاقب *neubeti*, نوبتی *mute'āqyrb*, a.

ALTERNATION, s. f., نوبت *nevbet*, متعاقب *te'āqoub*, a.

ALTERNATIVE, s. f., option entre deux choses, اختيار *ikhtiār*. — Action d'alterner, مناوبة *munāebet*, a.

ALTERNATIVEMENT, adv., نوبته *nevbetlè*, متعاقباً *mute'āqyben*, a.; دور ایله *devr ilè*, a.-t.

ALTERNER, v. a., نوبت ا *nevbet it*, نوبته دكشترمك *nevbetlè deichturmek*, نوبته ايشامك - عمل ا *nevbetlè ichlèmek*, 'amel it, a.-t.

ALTESSE (son), s. f., حضرتلى *hazretleri*, a.-t. — Son altesse le grand vizir, صدر اعظم حضرتلى *sadri a'zem hazretleri*, a.-t.

ALTHÉA, s. m., كل خاتم *gul khâtém*, p.-t.

ALTIER, iÈRE, adj., فضول *su-zoul*, vulg. *fodoul*, مغروف *maghrour*, t.; متکبر *mutékebbir*, a.

ALTITUDE, s. f., hauteur des élévations et montagnes au-dessus de la mer, روی دریا اوزرندن *deriā uzerinden* جبللرک *dje-belleruñ irtisä'i*, t.

ALTIMÈTRE, s. m., instrument pour mesurer la hauteur des objets au-dessus de l'horizon, افق اوزرنك *qāv*, t.

بولنان شيلرك ارتفاعي مساحه ايلجك الست *ufquñ uzerindè boulounan cheileruñ irtisä'i meçäha idedjek alet*, a.-t.

ALTIMÉTRIE, s. f., art de mesurer les hauteurs, فن مساحت ارتفاع *fenni meçähati irtisä'*, a.-t.

ALTO, s. m., instrument de musique, فن موسيقيه دائر بر آلتک *fenni muciqiè dâir bir áletun ìsmi*, a.-t.

ALUMINEUX, adj., شابلو *châblu*, p.-t.; شبى *chabbi*, a.

ALUN, s. m., شاب *châb*, p.-t.

ALUNER, v. a., شابلماق *châb-lamaq*, شاب صوبنه باشترماق - صوقمق *châb souïnè bâtturmaq*, *soqmaq*, t.

ALVÉOLE, s. f., cavité où est placée la dent, ديش يتاغى *dich iatäghy*, ديش چوري *dich tchou-qoury*. — Petite cellule dans un rayon de miel, آرو كلبسى *ârou kul-beci*. — L'intérieur de l'oreille, قولاغك ايجى *qoulâghuñ itchi*. — Creux où quelques fleurs sont naturellement plantées, بعض چېڭلىك ئەردى - كاسىدسى *ba'z tchitchelekleruñ zarfi, kiäccëci*, a.-t.

AMABILITÉ, s. f., محبتلوق *mu-habbetlulyq*, طبلو دللوقد *thatlu dillulyq*, t.; لطافىت *lethäset*, ملايمىت *muläimet*, دلنوازى *dilnu-väzi*, دلبرى *dilbéri*, p.; چلبىلک *tchèlebilik*, a.-t.; شېرىپىنك *chi-rinlik*, p.-t.

AMADOU, s. m., قاو *qāv*, t.

AMADOUER, v. a., اوخشامق *oxşamq*

okhchāmaq, t.; - تملق - ماداهنـةـا - *mudāhènè*, *temelluq* it, a.-t.

AMAIGRIR , v. a. , زبون zaboun
 it, p.-t.; اريقلنمق ariqlatmaq , t.
 — S'Amaigrir, v. refl. , اريقلنمق ariqlanmaq , t. ; ضعيفلنمق zaïflan-
 maq , a.-t.

AMAIGRISSEMENT, s. m., اَيْقَلْقَ, ariqlyq, t.; ضَعْفَلْقَ, zaiflyq, a.-t.

AMALGAME, s. m., mélange, خلط khalt, قارشترش qārichturich, اختلاط ykhtilāth, a. — de métaux, معدن اختلاطي ma'den ykhtilāthi, a.-t.

قارشترمق AMALGAMER, v. a., qārichturmaq. — S'Amalgamer, v. réfl., قارشترلمق qārichturilmaq, t.; مختلط moukhtelith ol, a.-t.

AMANDE, s. f., بادام *bādām*,
بادم *bādem*, t.; لوز *louz*. — Une
amande, لوزة *louzet*, a. — Huile
d'amandes, بادم ياغى *bādam iā-
ghy*.

AMANDIER, s. m., **بادام اجاجی**, *bādām aghādjī*, t.

AMANT, s. m., سوگلو *sevgulu*, t.; عاشق 'achyq, a.; يار *iār*, p.; معشوق *ma'chouq*, محبوب *mahboub*. — Une amante, معشقة *m'a-chouqa*, محبوبة *mahboubé*, a.

AMARANTE, s. f., fleur, قطيفة، سلطان qadhifé tchitchègui، چچکی بورکی soulthān beurki، امیر عاشقان emiri 'āchiqān، مخدومونه چچکی makhlmour tchitchegeui، t.

كمي يسي ياليـه بغلـه بـجـق اورـغان
guemii tälüü ba-
ghluüadjaq orghän, پالامار *pälä-*
mär, خومـنه *gomëna, t.*

AMARRER, v. a., بعلمق *bagħla-maq*, كمی بی يالیه اورغان ایله, بعلمق *guemū īałīa orghān il-ebaghħamaq*, پالامار ایله بعلمق *pälä-mär il-ebaghħamaq*, t.

AMAS, s. m., بېغان *iaghyn*, بېغان *iaghən*, t.

AMASSER, v. a., ييغمق *iagh-maq*, دوشرمك *devchirmek*, طوپلوق *thoplamaq*. — S'amasser, يغنه—ق *iaghynmaq*, جمع او *djem' ol*, a.-t.

AMASIE, s. f., ville d'Asie, آماسیه
amācia.

اماتور، س. م.، سون seven، سوېجى sevîdjî، سور sever، ت.؛
هوسكار haveskiâr، ا.پ. — Les amateurs de la science géographique،
هوسكاران فن جغرافيا haveskiârânî fenni djoghrafia.

AMAURESE, s. f., cécité, goutte
sercine, كورلّق *kieurlyq*, t.; كمنة *kuminet*, a.

جنهجي عورت AMAZONE, s. f., djenkdji a'oret, t.-a.

AMBASSADE, s. f., ایلچیلک *il-*
 tchilik, t.; سفارت *sefāret*, a. —
 Secrétaire d'ambassade, سفارت سر, کانبی *sirr kiātibi*. — Hôtel
 d'ambassade, سفارت خانه *sefāret khānè*. — Conseiller d'ambassade,
 مستشاری *sefāret muste-chāri*. — Drogman d'ambassade,
 ترجمانی *sefāret terdjumāni*, t.

AMBASSADEUR, s. m., - ایالچی - *iltchi.* — Ambassadeur résident, افامت *iqāmet il-tchici.* — extraordinaire, بیوک

فرق العاده ایاچى *buiuk iltchi*, a.-t.
ایلچى *fevq ul'-âdè iltchi*, a.-t. —
Les ambassadeurs des puissances
amies, دول متحابه ایاچىلىرى *du-vêli mutehâbbé iltchileri*. — Point
de tort à l'ambassadeur ou chargé
d'une mission étrangère, ایلچىدە زوال يوق *iltchié zavâl ioq*, prov. t.

AMBIANT, adj., قپلايان *qaplâtâan*,
t. — Air, احاطه ايدن هوا *ihâtha iden havâ*, a.-t.

صاغلو صوللو ذواليدين آدم *saghlu sollu âdem*, t.;
zoul-ïedein, a.

AMBIGU, adj., مېھم *mubhem*, a.;
شېھەلۇ *chubhélù*, a.-t. — Discours
ambigu, چتال لاقرى *tchâtal lâ-qyrdy*, t.

AMBIGUITÉ, s. f., شېھە *chubhè*,
a.; چتالقى *tchatâllyq*, t.

AMBIGUMENT, adv., شېھە ايلە *chubhè ilè*, a.-t.

AMBITIEUSEMENT, adv., حرص ايلە *hyrs ilè*, a.-t.

AMBITIEUX, adj., حسرتلۇ *has-retlu*, a.-t.; مىتكېبىر *mutekebbir*,
حرىص منصب *harîci mancyb*, a.;
حرىص شان و پايدە *harîci chân vè pâtiè*, a.-p.

AMBITION, s. f., حرص *hyrs*,
حرىص منصب *hyrei mancyb*, a.;
حرىص شان *hyrei chân*, a.-p.;
حضرت *hasret*, هوس *haves*, a.;
آرزو *ârzou*, p.

AMBITIONNER, v. a., حارص او *hâris ol*,
حرىص ايلە استمك *hyrs ilè istemek*,
قدرى *haves it*, اوس *qadri istemek*,
حضرت *asstmek*

چىكىكەك *hasret tchekmek*, a.-t.
AMBLE, s. m., بورخا *iorgha*,
اتىك اشمىسى *atûn echmeci*.
اشكىن *echkîn*, اشکىدن *echkoun*,
چاپقۇن *tchâpçyn*. — Aller à l'amble,
اشمك *echmek*, چاپقۇن *tchâpmaq*, t.

AMBLER, v. n., چاپقۇن *tchâpmaq*,
اشمك *echmek*, t.

AMBLEUR, s. m., چاپقۇن *tchapqyn*, t.

AMBRE gris, s. m., عنبر *'amber*,
ا. — Ambre jaune, succin, كاهربار
kiâhroubâ, pl. vulg. kehribar, t.

AMBRÉADE, s. f., ambre jaune
faux, ياخېمىد كاهربار *iäpma kehribâr*,
ou simplem. *iäpma*, t.

AMBRER, v. a., عنبرلىمك *'am-berlemek*, a.-t.

AMBRETTE, s. f., fleur, لختىش *lakhniş*,
lakhniç, p.

AMBROISIE, s. f., بست *qadîm* اعتقدينه كوره لاھە لىرك
پەستلەر *perestler i'tiqâ-diné* طعامى
gueuré ilâhleruñ tha'âmi.

AMBULANCE, s. f., سفرىدە بىر بلوڭ عسکرک بىيار خانەسى
se-ferdè bir buluk 'askeruñ bîmâr khâ-necî.

AMBULANT, adj., qui n'est pas fixe
en un lieu, بىر يەردە طورمیان *bir ierdè*
متحرك *dhourmaïän*, سیيار *seüär*,
muteharrik, a.

AME, s. f., principe de la vie,
دjan, a.-p.; روح *rouh*, plur.
نفس *nefes*, pl. ارواح *ervâh*; نفوس *nufous* et انفس *enses*. Ce dernier
mot signifie également l'âme de

l'homme, âme raisonnable, personne, individu. — Corps sans âme, جسد بلا روح *djectedi bilā routh.* — Mon âme, expression de tendresse, جانم *djānum*, a. — Ame, conscience, عرض *'yrz.* — Honneur, souffle, vie, نفس *nefes.* — Il a rendu l'âme, حلقه تسليم *haqqa teslimi djān eīledi.* — Les âmes des trépassés, اولورك ارواحي *eululeruñ ervāhi.* — Les facultés de l'âme, قوای مدرکه *qowāt mudrikē*, a. — L'âme d'un soufflet, كورك *kurek nefeci.* — d'un violon, کمانچه نفسی *kemāndjē nefeci*, t.

AME, individu, نفر *nefer*, nefess, pl. نفوس *nusous.* — La population de Constantinople s'élève à environ neuf cent mille âmes، محروسه استانبولك بالجمله سکنه سی تاخیندا طقوز يوز بيك نفوسه بالغ اولور *mahruccei istāmboluñ bildjumlè sekeneci takhmínen dhoquoz iuz bīñ nufoucə bālygh olour.*

AMEDJI, s. m., آمدجي *āmedji.* Secrétaire du reis-essendi, rapporteur du divan (cette charge vient d'être supprimée).

AMÉLIORATION, s. f., اصلاح *islāh*, تصليح *teslyh*, a.

AMÉLIORER, v. a., دها اي— و ييلمهك *dahā eīu itmek*, اينتمك *īeilèmeek*, او كدرمق *oñdurmaq*, اصلاح *is-lāh it*, a.-t. — S'Améliorer, v. refl., اي او لمق *oñmaq*, او كمق *eīu olmaq.* — En parlant de la santé,

شغا ساغلمق *sāghlamaq*, t.; بولمق *chifā boulmaq*, a.-t.

AMEN, s. m., ainsi soit-il, آمين *āmīn*, a.

AMENDABLE, adj., qui a mérité d'être mis à l'amende, جریمه *djérime* ويرمسنده مستحق *virmecinè mustahyqq*, a.-t. — Qui peut s'amender, قابل لاصلاح *qābil ul-islāh*, a.

AMENDE, s. f., جریمه *djérimè*, vulg. *djerémè*, a. — Payer l'amende, جرم *djerémè* ويرمك *virmek.* — Faire payer l'amende, جريمه لهك *djerimelémek*, t. — Faire amende honorable, استغفار عام *istyghsāri ām it*, a.-t.

AMENDEMENT, s. m., اصلاح *islāh*, تصحيح *tas-hyh*, a.

AMENDER, v. a., rendre meilleur, او كدرمق *oñarmaq*, او كرمق *oñdurmaq*, طوغولتمق *doghroultmaq*, اصلاح *islāh it*, a.-t. — S'amender, او كمق *oñmaq*, او كلمق *oñulmaq*, طوغولمق *dhoghroulmaq*, t.; اصلاح - متنبه او *islāh, mutenebbih ol*, انابت *inābet it*, a.-t.

AMENER, v. a., faire venir au lieu où l'on est, كتورمك *gueturmek*, t.; جلب *djelb it*, a.-t. — بيراغے *bairāghy* ايندرمك *indirmek*, t.

AMÉNITÉ, s. f., شنلک *chenlik*, t.; لطافت *lethāset*, a.

AMENUISER, v. a., انجدلتكمك *indjiltmek*, انجدلتمك *indjilemek*, t.

AMER, s. m., fiel de poisson, بالق اودى - مراةي *bālyq eudi*, *merāreti*, t.-a.

AMER, adj. m.; fém. AMÈRE, آجي *ādji*, t.; مرّ *murr*, a. — Paroles amères, آجي سوزلر *adjii seuzler*. — Triste, douloureux, كدرلو *kederlu*, a.-t.; مکدر *mukedder*, a. — Un peu amer, احیجه *adjidjé*, a.

AMÈREMENT, adv., أجيـلـكـه *adjilkeh*, *merāret ilē*, a.-t.

AMÉRICAIN, s. m., أمريـقاـلو *ameriqālu*.

AMÉRIQUE, s. f., أمريـقاـهـه يـكـيـ دـنـيـا *ameriqāhah iēni duniā*. — du nord, أمريـقاـهـه شـمـالـيـ *ameriqāhah chimāli*. — du sud, أمريـقاـهـه جـنـوبـيـ *ameriqāhah djenoubi*.

AMERTUME, s. f., goût amer, مـراـة *merāra*; اجيـلـكـ *adjilik*, t.; — Avec amertume, مـراـنـلـه *merārneli*, a.-t. — Peine d'esprit, نـاصـه *tāṣṣa*, قـصـاوـتـهـ الـمـ *qaṣāvət*, a. — de l'âme, جـانـ اجيـلـكـىـ *djān adjilik*, t.

AMÉTHYSTE, s. f., جـبـلـقـومـ *djebel-leqoum*, كـرـكـهـانـ *djemset*, جـمـسـتـ *ben sañā bou-nou*; قـبـرـسـ المـاسـىـ *qi-bris elmāci*, t.

AMEUBLEMENT, s. m., اوـطـ طـاقـهـىـ *odha thāqȳmy*, اوـدـاـنـلـقـ *avādān-lyq*, t.; اوـكـ تـجـمـلـاتـىـ *ēvuñ tedjem-mulāti*, اوـ دـوـشـتـمـهـسـىـ *ev duchet-mēci*, a.-t.; بـيـتـ *açāti beüt*, a.

AMEULONER, v. a., قـورـ اوـتـ *qourou ot ieghen*, t. يـغـنـ *i*

AMEUTER, v. a., former des chiens کـوـپـکـ سـورـبـلـرـىـ بـغـامـقـ *keupek suruleri baghlamaq*. — Soulever le peuple dans un esprit de révolte, فـتـنـهـ قـوـيرـمـقـ *zorbā it*, اـسـتـنـهـ قـوـيرـمـقـ *sitnē qoparmaq*, a.-t. — Attrouper, اـيـاغـهـ قـالـدـرـمـقـ *aīāgha qāldurmaq*, t.; جـمـعـهـ *djem' it*, a.-t. — S'ameuter, v. réfl., se réunir séditieusement, اـيـاغـهـ قـالـقـمـقـ *aīāgha qalq-maq*, t.

AMI, e, s., يـارـ دـوـسـتـ *dost*, t.; مـحـبـتـ *mouhibb*, *moukhlys*, a. — Ami peu constant, sur lequel on ne peut guère compter, اـبـوـ *ayu*, littéralement ami des beaux jours, كـونـ دـوـسـتـىـ *eüu gun dosti*. — Ami sincère, véritable, يـارـ وـفـادـارـ *üāri ve-fādār*, مـحـبـتـ صـادـقـ *moulibbi sā-dyq*, حـقـيقـتـلـوـ دـوـسـتـ *hayyqatlu dost*. — Ancien ami, اـسـكـيـ دـوـسـتـ *eski dost*. — Mon cher ami, دـوـسـتـ *dost*. — عـزـيزـ *azizum*. — Amie, مـحـبـوبـهـ *mahboubə*. — Amante, مـعـشـوقـهـ *m'a-chouqa*, a. — Il est de mes grands amis, بنـمـ پـكـ بـيـوـكـ دـوـسـمـدـرـ *benum pek buūuk dostundur*. — Je vous dis cela en ami, بنـ سـكـاـ بـوـنـىـ دـوـسـتـ *ben sañā bou-nou dost guibi seuñerum*.

AMIABLE, adj., gracieux, لـطـيفـ *lathys*, a.; مـحـبـتـلـوـ *mouhabbetlu*, a.-t. — A l'amiable, adv., sans procès, بلا نـزـاعـ *bilā nizā'*, بالـتـرـاضـىـ *bitterāzou*, a.

AMIABLEMENT, adv., دـوـسـتـانـهـ *dostanē*, a.-p.

AMIANTE, s. m., يـانـهـ زـ طـاشـ *iānmaz thāch*, t.

AMICAL, adj., محبّتاً *mouhab-beitu*, a.-t. دوستلو *dostlu*; دوستلغه *dostlygħa* لايق *läiq*, p.-a.

AMICALEMENT, adv., دوستانه dos-tānē, محبّانه muhibbānē, a.-p. ; دوست کے dost guibi, t.

AMIDON, s. m., نشاسته *nechāsta*,
p.-t.

AMINCIR, v. a., *انجلتنه ک* *in-*

djeletmek, t.

AMIRAL, s. m., chez les chrétiens,
اميرال *amirāl*, t. — En Turquie,
grand amiral قپودان پاشا *qapou-
dān pāchā*. — Vice-amiral
قپودانه *qapoudāna* beg, بک *bek*
پاتروننا بک *pātronā* beg, بک *bek*
رھاله *reāla* beg, بک *bek*.

AMIRAUTÉ, s. f., charge d'amiral, امیرال پایه سی - منصبی *amirāl pātī-
ci, mancebi.* — En Turquie, دریا قپودانلغی *deriā qapoudānly-ghy.* —
Siège du conseil d'amirauté et arsenal, ترسانه عامره *tersānē 'āmirē*, t.

دوستاق *dostlyq*, s. f., Amitié, محبّت *mouhabbet*, مودّت *p.-t.*; محبّت *meveddet*. — apparente, feinte, يوزدن *iuzden dostlyq*. — constante, qui ne varie point, قوى *qavi dostlyq*. — ancienne, دوستاق *eski dostlyq*. — Faire amitié, اسکى *mouhabbet it*. — اظهار *izhāri mouhabbet it*. — Témoigner de l'amitié, اظهار *moukhālaçat*, مصادقة, *mu-*
gādaqat, خلوص *khoulous*. — Être en rapports d'amitié, la cultiver, دوستاق او زره *dostlyq üzrə ol*,

دوستلاغه رعایت است *dostly gha rīāyet it, دوستاشمهق dostlachmaq, محبتشمهک mouhabbetlechmek , a.-t.*

نَانْخَوَاهُ AMMI, s. m., plante, *nānkhāh*, p.; ام الخالل *oumm el-khalāl*, a.

AMMONIAC, s. m., sel, *ni-chādir*. — liquide, *ni-chādir rouhy*, a.-t.

AMNISTIE, s. f., عفو عامّ 'afwā'، كچنک اوندلەمەسى 'āmm, a.; guetchenuñ ounoudoulmacı, t.

ازلنمق azalt-
maq, t.; تقليل taqlîl it, a.-t. —
ازلمق azal-
maq, t. اسلامك eksilmek,

نقيل AMOINDRISSEMENT, s. m.,
زوال taqlîl, a.; كسلك KSILKLIK, t.

آمولیر, v. a., بومشاتمق *ioum-*
 chātmaq , t ; نرم *nerm* it. — En
 mouillant, اسلاتنق *islatmaq*, صوده
 بومشاتمق *souda* *ioumchātmaq*. —
 S'Amollir, v. réfl., devenir mou,
 بومشانق او *ioumchānmaq*,
 $ioumchaq$ ol. — S'amollir, au fig.,
 s'efféminer, كوشك *guevchek* ol,
 mouthannes ol, a.-t.
 مخنث او

AMOLLISSEMENT, s. m., تلبيس *teliin*, a.; يوم شاذ مقلق *ioumchāt-maqlyq*, t.

AMOME, s. m., plante, *māma* he.
māma, a.

بِيغْهَق AMONCELER, v. a., -
بِيغْن *iyghmaq*, *ieghmaq* يعمق
جَمْع *iyghyn*, *ieghyn it*, يعنٰ
أَيْدُوب *djem' idup* يعمق

a.-t.; بیعمق *tepēiè tilgh-maq*, t.

AMORCE, s. f., appât pour prendre les poissons, يم *iem*, دادانمە *dā-dānma*. — Amorce d'une arme à feu, طوتراق *aghyz oti*, اغزاوتى *thout-rāq*, t.

AMORCER, v. a., garnir d'amorce et attirer, يملەمك *iemləmek*, داداندرمق *dā-dāndurmaq*. — Amorcer une arme à feu, اغزاوتى قومق *aghyz otou qomaq*, t.

AMORTIR, v. a., calmer, دکدرمك *diñdurmek*, سویندرمك *seuiundurmek*, کوشتمك *guevchetmek*. — Rendre moins violent, moins ardent, شدتى ازالتنق *chiddeti azältmaq*. — Amortir une dette, اطفاى دىن *ihfāt dein it*. — S'Amortir, v. pr., کوشنمك *guevchenmek*, t.

AMORTISSEMENT, s. m., extinction, دوکنمهلىك *tukennmeklik*, انطفا intifā. — de la dette d'un état, دىن مملکنك افظفاسى *dēñi memlekētuñ inthisāci*. — Caisse d'amortissement, ادائى دىن مېلکت *edāñ deini memleket khanzīeci*, a.-t.

AMOUR, s. m., affection, حب *mouhabbet*, a.; سوكو *sevgü*, t.; عشق *hubb*, *hybb*, موقدت *meveddet*. — d'un sexe pour l'autre, عشق *'ychg*, vulg. *'achq*, a.; عاشقلق *'a-hyqlıq*, a.-t. — divin, الله عشقى *allah 'ychg*. — de la patrie, حب الوطن *hubb ul-vathan*, a. — paternel, عطوفت پدرانه *'athuseti pederānè*.

شفقت مادرانه *chesqati māderānè*, p.-t. — mutuel, سوش *sevich*, t.; محبت مشاركه *muhab-beti muchārikə*, a.

ХОД ПІНЦІК *khod bînlıq*, خود پسندلچ *khod pe-cendlyq*, p.-t.

АМОУР ЧАРНЕЛ, شہرتوت *chehvət*.

АМОУР (pour l') de Dieu, الله عشقى *allah itchoun*, الله عشقى *allah 'ychg* *itchoun*, اللھی سورسک *allahi seversən*. — de moi, بنم خاطرم *benum khāthy-rum* *itchoun*.

АМОУРС (les), s. f. pl., l'objet aimé, محبوب *mahboub*, سوكولو *sevgulu*, t.

С'АМОУРАЧЕР de, v. réfl., عاشق او *'āchyq ol*, a.-t.; سودایه دوشمک *sevdāñe duchmek*, p.-t.

АМОУРЕТТЕ, s. f., attachement passager, عشق بى قرار *'ychg bi qarār*, a.-t. — Amourettes des prés (fleur de coucou), ايرق اوئى *aïryq oty*, t.

АМОУРЕУСЕМЕНТ, adv., عاشقانه *'āchiqānè*, a.-p.

АМОУРЕУХ, s. et adj., عاشق *'āchyq*, a.; يارقلىو *iāvouqlu*. — Amoureuse, معشوقه *m'achouqa*, a.

— Devenir amoureux d'une personne, بى كمسىيە عاشق او *bir kim-siē 'āchyq ol*. — Brûler d'amour, عشقلىد يانمۇق *'ychgile üānmag*.

АМОВИБИЛІТÉ, s. f., قرارسزلىق *qa-rārsyzlyq*, a.-t.

АМОВІBLE, adj., قرارسز *qarārsyz*, عزلی ممکن *'azli mumkin*, a.-t. — بى قرار *bi qarār*.

AMPHIBIE, adj. et s., يرلو صولو *ierlu soulu*, هم آبی هم ترابی *hem ābi hem turābi*. — Animal amphibie, هم صوده هم قرده پاشان حیوان *hem souda hem qarada īāchān hāt-vān*.

AMPHIBIOLOGIE, s. f., ابہام *ib-hām*, a. Voy. AMBIGUITÉ.

AMPHIBIOLOGIQUE, adj., مبهم *mubhem*, a.

AMPHIGOURI, s. m., معنی سز *m'anasiz*, لاقردى *lāqirdi*, t.

AMPHITHÉATRE, s. m., درجه ايله احاطه او نمش *dérèdjé ilé ihāta olounmich ier*, تهاشا برى *tēmachā īeri*, تماشاکاه *temāchāguiāh*. — d'anatomie, تشریح خانه *techrīh khānē*, a.-p.

AMPHORE, s. f., شراب قابی *charāb qābi*, مشربه *machraba*, a.-t.

AMPLE, adj., ککش *guēñich*, بول *bol*, t.; واسع *vāry'*, a.

AMPLEMENT, adv., زیاده سیله *ziādēlyq*, بول بول *bol bol*, و سعته *vus'at*, بول الغبله *bollyghylē*, t.; a.-t.

AMPLEUR, s. f., ککشلک *guē-nichlik*, بول لق *bollyq*, t.; و سعت *vus'at*, a.

AMPLIATIF, adj., موسع *muvesey'*, a.

AMPLIATION, s. f., برسندک *bir senēduñ ikindji sourèti*, ایکنجی صورتى *sourèti*, ارتقمه *artyrma*, artmaqlyq, t.

AMPLIFICATEUR, s. m., مبالغه *mubālagha*, ایدیجى *ididji*, a.-t.; ارتقىچى *arturidji*, t.

ZİÂDËLYQ, s. f., زیاده لق *ziādēlyq*, a.-t.; اطرا *ithrā*, مبالغه *mubālagha*, a.

AMPLIFICATION, s. f., سوزى قبارتقى *seuzi qabārtmaq*, بیوتەمك *buüut-mek*, قبارتەمك *qabārtmaq*, t.; مبالغە *mubālagha it*, a.-t.

AMPOULE, s. f., قبارچى *qabār-djiq*, قبالق *qabālaq*, شبىشە *ehū-ché*, t.

AMPOULÉ, adj., قبارتمش *qabārt-mich*. — Discours, style ampoulé, قبارتمش سوزى *qabārtmich seuz*, t.; کلام صحم *kelāmi zakham*, a.

AMPUTATION, s. f., کسش *ke-cich*, t.; قطع *qath'*. — d'un membre, قطع عضو *qathyr 'yzz*, a.

AMPUTER, v. a., کسmek *kes-mek*, t.; قطع عضوا *qath it*, قطع *qathyr 'yzz it*, a.-t.

AMULETTE, s. m., حمايل *hamāil*, تمایم *temimet*, pl. a. temāüm.

AMUSANT, adj., کوزل *guzel*, t.; مقبول *khochdjé*, p.-t.; خوشجه *maq-boul*, a.; اکلندجىلۇ *eglendjelu*, t.; ذوقلىو *safālu*, a.-t.

AMUSEMENT, s. m., اکلندجە *eglen-djë*, t.; صفا *safā*, a. — Tromperie, اوپيون *oïoun*, t.; ملاعنة *mulā'ebet*, a.; يالان سوزلى *iālān seuzleri*, t.

AMUSER, v. a., اکلندرمك *eglendurmek*, صفا و برمك *safā vermek*, ذوق اتدرمك *zevq etdurmek*. — اوزاغه صالحق *ouzāgha sālmaq*, اوزاتماق *ouzāt-maq*. — Trainer en longueur, Arrêter, اکلندرمك *eglendurmek*. — Faire perdre le temps, وقتىنى غايىب اتدرمك *vaqtyny*

الداتيق *ghāibitturmek*. — Tromper, *aldātmaq*, t. — Amuser par de vaines promesses, *مَوْاعِيدُ عَرْقَوِيهِ أَيْلَه* *mevā'ydi 'arqoubiè ilē eīglendurmek*, a.-t.

اكلنمهك *S'AMUSER*, v. réfl., *eglenmek* صفا سورمك *safā surmek*, a.-t. — Perdre son temps, *اكلنجه* *eglendjè*, *dji-dji*, t.

امسحه *AMUSETTE*, s. f., *oīoun-djiq* اویونجق، *eglendjè* حیجی، *dji-dji*, t.

الداديچي *AMUSEUR*, s. m., *al-dādīdjī*, t.

amygdales, s. f. Voy. GLANDE. AN, s. m., douze mois, بیل *üil*, t.; *senè*, a.; سال *sāl*, p. — كچن بیل - سنه *gue-tchen üil*, ou *senè*, بولدر *boldur*. — L'an prochain, کلهچک بیل *guelé-djek üil*. — Jour de l'an, پیل باشی *üil bāchi*. — Une fois par an, سنه ده *iuz üilden soñra*. برکره *sénède bir kerrè*. — Tous les ans, بهر سنه *beher senè*. — Dans cent ans, يوز بیلد نصکره *iuz üilden soñra*.

حكایات مختلفه ذک *ANA*, s. m., *hikiātīti muktelīfenuñ medjmoua'ci*, a.-t.

اناقاره, s. m., fruit de l'Inde, قاقوله *qāqoula*, t.

اناقورهتے, s. m., زاهد *zāhid*, a.; مذزوی *munzəvi*, a.

تواریخل *ANACHRONISME*, s. m., *tavārykħtē olān ghalath*, a.-t.

انادولیه, partie de l'Asie-Mineure, *anađholı*. — Bureau

du département des finances à Constantinople, أناطولي محاسبة *anātholj mouhācebēci qalēmi*.

تحريف *ANAGRAMME*, s. m., *tah-rif*, pl. *tahrifat*, a.

أناليپتيك *ANALEPTIQUE*, adj., qui rend les forces, دواى مقوى *mouqavvi*, a.

بکريش *ANALOGIE*, s. f., *beñ-zeich*, مشابهت *ténācoub*, تناسب *muchābehāt*, قیاس *qyās*, a.

مطابق *ANALOGIQUE*, adj., *mu-thābyq*, مطابق *iāqrehyqlı*; قیاسی *qyāci*, a.

مشابهت *ANALOGIEMENT*, adv., اوزره *muchābehāt uzrè*, بروجھه *ber vedjhi qyās*, a.-p.-t.

موافق *ANALOGUE*, adj., *muva-syq*, موافق *muchābyh*, a.

تحليل *ANALYSE*, s. f., réduction d'une chose à ses principes, حل *hall*, تفرق *teserruq*, توزیع *tevzi*, a.

تحليل لغوي *ANALYSE GRAMMATICALE* des mots, قميزيز *temiiz*, حل *hall*, تفصيل *tesrif*. — Faire l'analyse d'un discours, le réduire dans ses parties principales, اختصار کلام *ykhtiçāri kelām it*, a.-t.

تحليل *ANALYSER*, v. a., *hall it*, a.-t.

تحليل *ANALYTIQUE*, adj., *halli*, تفصيل *tafsili*, a.

حل ايله *ANALYTIQUEMENT*, adv., *hall ilē*, a.-t.

اناناس *ANANAS*, s. m., fruit, *anānās*, يکي دنيانک برمیوهسى *iēni dunānūn bir mēvēci*, t.

دواى *ANAPLÉTIQUE*, adj.,

مقطّب devāū *mouqaththib*, a.

حکومتسلک ANARCHIE, s. f., a.-t.; **اختلال** *ikh-tilâl*, a.-t.; **فتنه** *fitnè*, a.

حکومتسر ANARCHIQUE, adj., *hu-kioumetsyz*, a.-t.

انارشیست ANARCHISTE, s. m., *bāghy*, a.; **زوربا** *zorbā*, t.

لعنتمک ANATHÉMATISER, v. a., *l'anetlémek*, a.-t. **لعنت** *l'anet* it, **لعنت ا** *l'anet oqoumaq*, a.-t.

اناتھمہ ANATHÈME, s. m., *l'anet*, a.

اناطولی ANATOLIE, Asie-Mineure, *anādholou*. Voyez ANADOLIE.

علم تشریح ANATOMIE, s. f., *'ylmi techrih*, a.

اناتومیک ANATOMIQUE, adj., *tech-rîhi*, a.

قواعد ANATOMIQUEMENT, adv., *qavā'ydi 'ylmi techrih uzrè*, a.-t.; **ازره** *qavā'ydi 'ylmi techrih* a.-t.; **تشریحاً** *techrih-en*, a.

اناتومیز ANATOMISER, v. a., *techrih it*, a.-t.

علم تشریحک ANATOMISTE, s. m., *'ylmi techrihtè māhyr*, a.-t.

اتالر ANCÊTRES, s. m. pl., *atālar*, t.; **اجداد** *edjdād*, a.; **اسلاف** *eslāf*, a.; **ابا** *ebā*. — Nos augustes ancêtres, اجداد عظام منز *edjdādi'yzānumuz*.

ساردلہ ANCHOIS, s. m., *sārdella*, شابسی بالغی *chābsi*, شابسی *chābsi bālyghy*, t.

اسکی ANCien, adj. et s., *eski*, t.; **کہنہ** *keuhnè*, p.; **قدیم** *qadim*, a.—

Les anciens, متقدّمين *muteqadde-mín*, اسکی زمان ادمیری *eski ze-mân ademléri*. — Un ancien ami ne devient pas (facilement) un ennemi, اسکی دوست دشمن اولیز *dost duchmen olmaz*.

اسکنے ANCIENNEMENT, adv., ما تقدّمین زمان *eski zémândè*, a.-t. *mā tqadademden*, a.-t.

اسکنے ANCIENNETÉ, s. f., قدیمیق *qa-dímlyq*, a.-t.

انکولی ANCOLIE, s. f., plante, اخیلیا *akhylüä*, a.

انگریز ANCRAGE, s. m., lieu où l'on peut jeter l'ancre, دمر آنچ جق بیر *demir atâdjâq ier*, a. — droit d'ancrage, دمراهچه سی - حقی *merça*, a. — droit d'ancrage, *demir aktchêci*, *haqqı*, t.

انگریز ANCRE, s. m., لنکر *lenguer*, p.; کمی دمیر *guèmi demiri*, t.; سکان *sukkiän*, a. — Jeter l'ancre, لنکر برآقمق *lenguer bräq-maq*, لنکر انداز او لمق *lenguer en-dâz olmaq*. — Lever l'ancre, لنکر قالدرمك *lenguer qăldurmaq*.

انگریز ANCRER, v. a., دمر برآقمق *dè-mir bräqmaq*, دمر آتمق *démir átmag*, p.-t.

بر مکانلے یاخود S'ANCRER, v. pr., برمکانلے *bir mekiändè iâkhod* bir mancybtè *qarär boul-maq*, t.

اندلوس ANDALOUSIE, s. f., province d'Espagne, *andelous*.

بومبار ANDOUILLES, s. f., *boumbâr*.

بومبار جق ANDOUILLETTE, s. f., *boumbârdjıq*, t.

اندريا ANDRÉ, n. pr., *andriâ*, t.

ANDRINOPLE, s. f., ville de Turquie, ادرنه *edirnē*.

ANDROGYNE, adj., خنثی *khounsa*, a.

ANDROMÈDE, s. f., constellation, الامراة *el-imrat el-mucelleslē*, a.

ANDROS, s. f., l'une des Cyclades, اندره *andra adhaci*.

ANDROSACE, s. m., ou ANDROSELLA, s. f., plante, قبیع *qaby'*, a.

ANE, s. m., اشک *echeck*, t.; همار *hymār*, مركب *merkeb*, a.; خر *kher*, p. — sauvage, يبان اشکی *iabān echègui*, t.

ANÉANTIR, v. a., يوق ا *ioq it*, t.; ازاله ا *iżālē it*, a.-t.

— S'anéantir *ioq ol*, a.-t.

ANÉANTISSEMENT, s. m., هلاکت *helāk*, a.; عدم *ioqlıq*, يوقلق *'adem*, *'udm*, انعدام *in'idām*, a.

ANECDOTE, s. f., قصة *qyssa*, معلوم او لم يمش *hikiāütet*, حکایت *m'aloum olmamich qyssa*, a.-t. قصة

ANÉE, s. f., يوکی *echeck iuki*, خروار *khervār*, p.

ANÉMONE, s. f., کلذچیک *guélindjik tchitchègui*, چچکی *n'umān*, نعمان *n'u-mān tchitchègui*, a.-t.

ANERIE, s. f., اشکلک *echecklik*, حماقت *hamāqat*, a.

ANESSE, s. f., دیشی اشک *di-chi echeck*, حمارت *hamāret*, a.

ANETÉ OU ANET, s. m., plante, شبّت *dhourāq oij*, t.; طوراق اوئى *chibitt*, a.

ANÉVRISME, s. m., dilatation d'un

artere, طمار شیشمەنەی *dhamār chichmeci*, انورسما *anèvrismā*. — انئریسمەنەی *anèvrisme* des vaisseaux de l'œil, سبل سبل *sebel*, a.

ANFRACTUEUX, adj., اعوج *a'vedj*, معوج *m'uavvedj*, a.

ANFRACTUOSITÉ, s. f., عوج *'avedj*, انعواج *in'yvadj*, a.

ANGE, s. m., ملک *melek*, a.; فرشتە *férichtè*, p.

ANGÉLIQUE, adj., ملکە منسوب *mèlèguè mensoub*, بکز - *beñzer*, t.-a.; ملکى *meleki*, a. — Figure angélique, ملکە منظر *melek manzar*, ملک پیکر - سیما *melek peïker*, سیما, a.-p.

ANGÉLIQUE, s. f., plante, ملایکە سنبل خطابى *mèlāük otou*, t.; اوئى *otou* سنبل *sumbuli khathāü*, a.

ANGÉLIQUEMENT, adv., ملایکە كىيىكى *mèlāükè guibi*, a.-t.

ANGINE, s. f., خناق *khounāq*, vulg. *hunaq*, a.; بوغاز قىلىمىسى *boğaz q'cilmaci*.

ANGLAIS, e, s. et adj., انگلیز *ingliz*.

ANGLE, s. m., کوشە *kieuchè*, زاویه *boudjāq*, t.; زاویە *zāvié*, a. — droit, زاویه *zāviü qāümé*. — aigu, زاویه *zāviü hāddé*. — obtus, زاویه منفرجه *zāviü mun-faradjé*.

ANGLETERRE, s. f., انگلیز *ingliz*, مەلکەتى *memlékëti*, انگلترە *ingüiltera*.

ANGLICAN, adj., انگلیز مذهبىندن *ingliz mezhebinden*, t.

لغوة انكليزية *laghvèti inglîzîè*, t.

انكليز طيرداري *inglîz tharafdâri*,
انكليز ملتى سون *inglîz milleti seven*, t.

انكليز تقليدي *inglîz taqlîdi*, t.-a.

angoisse, s. f., خصه *ghoussa*,
مصاديقه *mouzâïqa*, a.; كدورت *ké-douret*, t.; غم *ghamm*, a. الم èlém,

ANGORA, ville de l'Asie-Mineure,
l'ancienne Ancyre, انغوري *enghouri*.
— Chat d'Angora, انغوري كدیسي *enghouri kédîci*. — Chèvre d'Angora,
انغوري كچیسى *enghouri ketchici*.
— Châli, étoffe particulière d'Angora, انغوري شاليسى *enghouri châlici*, t.

anguille, s. f., بيلان بالعى *iilân bâlighy*, t.

ANGULAIRE, adj., كوشللو *kieu-chêlu*, t.; ذرأوبيه *zou zâvîè*, a.

ANGULAIREMENT, adv., زوايا ايله *zévâïâ ilè*, a.-t.

انجوك كوشللو *tchok keuchêlu*, بوجاقلو *boudjâqlu*, كوشللو *keuchêlu*, t.

ANICROCHE, s. f., الشك *ilichik*,
مانع *thoutouq*, طونق *mân'y*, a.

ANIER, s. m., اشكچى *echech-tchi*, t.

ANIL, s. m., چويد اوتي *tchivîd oty*, t.; شتلة النيل *chetlet ennil*, a.

ANIMADVERSION, s. f., تعذير *ta'-zîr*, a.; عيبلامه *a'yplâma*, t.; ذم *zemm*, a.

ANIMAL, s. m., حيوان *haïvân*,
جانور *haïvânât*, a.; حيوانات *haïvânât*, pl.

حيوان *djânver*, p. — raisonnable, ناطق *haïvâni nâthyq*. — Animal privé de raison, حيوان غير ناطق *haïvâni ghaïri nâthyq*. — Les animaux domestiques, او حيواناتي *ev haïvânâtî*, طوارلر *dhabârlar*, مواشى *mevâchi*. — Animal sauvage, بيان *tabân haïvâni*.

حيوان *haïvân*, Homme stupide ou privé de bon sens, حيوان احمق *ahmaq*, اشك *ecek*, داير - متعلق *haïvânè daîr*, mute-allyq, a.-t.

حيوانجق *haïvândjîq*, s. m.

ANIMALITÉ, s. f., حيوانية *haïvâ-nüet*, a.

روح ايله *rouh ilè* جسدك اتحادي - برلكى *djecedûn itihâdi*, birligui, a.-t.; جانلنمه *djânlanma*, p.-t.

ANIMÉ, adj., يوركلنمش *iureklen-mich*, جانلو *djânlu*, t.

ANIMER, v. a., donner le principe de la vie, جان ويرمك *djân vîrmek*, حيات ويرمك *haïât vîrmek*, احياء *ihüâ it*. — Exciter, encourager, غيرت ويرمك *ghâïret vîrmek*, تشويق *techvyq it*. — Donner de la force, قوت ويرمك *gouvvet vîrmek*, تقوبست *taqviët it*, بوركلندرمك *iureklenurmek*. — S'Animer, v. réfl., يوركلنمش *iureklenmek*, t.; غيرته كلمك *ghâïretè guelmek*, a.-t.

ANIMOSITÉ, s. f., دارغۇنلىق *dâr-*

بشارت **بىشەرت** ANNONCIATION, s. f., *bechāret guny*, a.-t. كونىي *qolān*

اشارت **اشاھەر** ANNOTATION, s. f., *ichāret*, a.

سنوىي **سەنەفي** ANNUEL, adj., *sènèvi*, a.; بىر يىللەك *bir iillik*, t.

يىللەق **يىللەق** ANNUELLEMENT, adv., *iy'l-lyq*, t.; سەندەد **سەندەد** هەرىيىل *her iy'l*; سەندەن **سەندەن** سەندەن *sènède*; سەندەن **سەندەن** سەندەن *sènède*.

ائىلە بىر **مۇعاملە** مۇعاملە اىلە بىر، سەرمایىھە مۇدارىنىڭ **اداي** سەنۋىسى *mou'āmelə ilə bir ser mālē myqtāri-nuñ ēdāi senèvüci*, t.

اوکسز **اوکسز** ANNULAIRE (doigt), adj., *euksyz parmaq*, t.

مبطل **مېھىم** ANNULATIF, adj., *moub-thyl*, ناسخ *nacykh*, a.

ابطال **ابطال** ANNULATION, s. f., *ibthāl*, رفع *ref'*, a.; بطال **بطال** آتمە *batthāl itmè*, t.-a.

قالدرىق **قالدرىق** ANNULER, v. a., *qāl-durmaq*, t.; يوق - رفع *ioq, ref' it*, بطال **بطال** ابطال *batthāl*, ib-thāl it, a.-t.

اولولۇق **اولولۇق** ANOBLIR, v. a., *oulou-lamaq*, t.; شرف **ۋېرمىكى** شرف *cheres vîrmek*, تشرىف **تشرىف** تشرىف *techrif* it, a.-t.

تشرىف **تشرىف** ANOBLESSEMENT, s. m., *techrif*, a.

مىلييەن **ملىيەن** ANODIN (remède), adj., *mu-leïin*, a. Voy. CALMANT.

خارج **قاۋاعىدەن** قاۋاعىدەن ANOMAL, adj., *qā'idēdēn khāridj*, a.-t.

قاۋادىزلىق **قاۋادىزلىق** ANOMALIE, s. f., *qa-vā'ydsizlyq*, قانۇنسىزلىق *qānounsyz-lyq*, a.-t.

اشنجىك **اشنجىك** ANON, s. m., *échédjik*, صپە *sypa*, قولان *sepa*, سەپا *so-pa*, t.

يلتىكىدىك **يلتىكىدىك** ANONNER, v. n., *yel-teklémck*, t.

آسىي **آسىي** آدسز *âdsiz* ANONYME, adj., *ismi nā m'aloum*. — Un anonyme آسىي معلوم اولمايان *kimseñ* كىمسىد *ismi ma'loum olmaüān kimesnè*, a.-t.

اشتهيا **اشتهيا** ANOREXIE, s. f., dégoût des aliments, عدم اشتھىا *ademi ichtihā*, a.

قولب **قولب** ANSE, s. f. (d'un vase), - قلب *qoulb*. — Les anses d'un pot, باردىڭ **باردىڭ** بىر باردىڭ *bir bārdagħuñ qoulbleri*. — L'anse ou l'anneau d'un cadenas, كلىد پەرسى *kilid pérəci*. — Petit golfe, چىكمەچە *tchekmèdje*.

خصم **خصم** ANTAGONISTE, s. m., *kha-cym*, a.

جنوبى **جنوبى** ANTARCTIQUE, adj., méridional, *djenoubi*, a. Voy. PÔLE.

ايلاروکى **ايلاروکى** ANTÉCÉDENT, adj., *ilē-ruki*, t.; مقدم *mouqaddem* سابق *sâbyq*, a. — Les antécédens, سوابق *sevâbyq*. — L'antécédent, terme de grammaire (dans un rapport d'annexion), المضاف *el-mouzāf*. — L'antécédent dans l'argument, متقدّم *muteqaddem*, a.

دجال **دجال** ANTECHRIST, s. m., *de-djäl*, a.

طوفانىدىن اول اولان **طوفانىدىن اول اولان** ANTÉDILUVIEN, adj., qui a précédé le déluge, طوفانىدىن *evvel olān*, مقدم *mouqaddem*, a.-t.

ارتنە **ارتنە** ANTENNE, s. f., vergue, *ser-ren*, artena, t.

cornues des ANTENNES, s. f. pl., cornues des

insectes, بوجک بوینوزى *beudjek boïnouzy*, t.

آخردن اخـرden adj., قبل لاـخر *qabl akherden* evvel, اـول *el-ākher*, a.

Antérieur, adj., ايلروكى *iléruki*, متقدـم *sâbiq*, سابق *muteqad-dim*, a.

Antérieurement, adv., مـقـدـمـاً *mouqaddemā*, a.; انـدـنـ اـولـ *anden evvel*, t.-a.

Antériorité, s. f., تـقـدـمـ *teqad-dum*, اوـلـيـتـ *evvəlüt*, a.

Anthologie, s. f., choix de fleurs, اـنتـخـابـ شـكـوفـهـ *intikhābi chukioufə*.

— Choix de poésies, مـجـمـوعـهـ اـشـعـارـ *medjmou'aï ech'āri muten-nevvī'a*, a.

Anthrax, s. m., حـرـتـ مـقـوـلـهـسـيـ *hounret maqoulèci*, a.-t.; شـيرـ پـنـچـهـ *chîr pentchè*, p.

Anthropoforme, adj., animal qui a quelque ressemblance avec l'homme, نوعـ اـنـسـانـ اـيـلـهـ مـشـابـهـتـىـ اـولـانـ *nev'en insān ilè muchābehati olān haïvān*, a.-t.

Anthropophage, s. m., اـدـمـ يـيجـيـ *adem iëidji*, t.; مرـدـ مـخـوارـقـ *merdum-khārlyq*, p.-t.

Antichambre, s. f., مـاـبـيـنـ اوـطـهـسـيـ *mābeïn odhaci*, a.-t. — Faire antichambre,

ماـبـيـنـ اوـطـهـسـيـ بـكـلـمـكـ *mābeïn odhacindèbeklémek*, t.

Antichrétien, adj., دـيـنـ سـوـيـيـهـ مـحـالـفـ *dini 'yceviīe moukhâliʃ*, a.-t.

ANT دـيـنـ سـوـيـيـهـ مـحـالـفـ *dini 'yceviīe moukhâliʃ*, a.-t.

Antichristianisme, s. m., مـسـيـحـيـنـكـ مـخـالـفـتـىـ *dini mecy-hinuñ moukhâléfeti*, a.-t.

Anticipation, s. f., پـيـشـيـنـ *pí-chín*, سـبـقـتـ *sebqat*, تـقـدـيمـ *taqtím*.

— Par Anticipation, adv., بـرـوـجـهـ پـيـشـيـنـ *ber redjhi píchín*, a.-p. — Anticipation, usurpation, تعـدـىـ *té'addi*, a.

Anticiper, v. a., prévenir, پـيـشـيـنـ *píshin*, تـقـدـمـ *teqaddum it*, sur les droits de, *píchín it*. — Prendre en avance, نـقـصـانـ ضـرـرـ كـتـورـمـكـ *noqsān, zarar güeturmek*. — Donner, payer, پـيـشـيـنـ آـلـمـقـ *píchín álmaq*, p.-t. — وـيـرـمـكـ *píchín vírmek*.

Anticonstitutionnel, adj., قـوـاعـدـ مـمـلـكـتـهـ مـعـاـيـرـ *qavā'ydi memlekete moughāür*, a.-t.

Anticonstitutionnellement, adv., قـوـانـيـنـ مـمـلـكـتـهـ مـعـاـيـرـ *qavā-nīni memlekete moughāüren*, a.-t.

Antidate, s. f., قـارـيـنـ مـقـدـمـ الـوقـوعـ *tārikhi mouqaddim cl-vou-qou'*, قـارـيـنـ مـقـدـمـ *tārikhy mouqaddem*, a.

Antidater, v. a., قـارـيـخـيـ مـقـدـمـ *tārikhy mouqaddem iāzmaq*, a.-t.

Antidote, s. m., پـادـ زـهـرـ *pād zehr*, vulg. *panzher*, تـرـيـاقـ *tariāq*, دـافـعـ الزـهـرـ *dāf' y uzzehr*, a.-t.

Antienne, s. f., début de chant, بـرـتـنـمـكـ اـبـتـدـاسـىـ *bir terennumutuñ*

ibtidāci. — Au figuré, mauvaise nouvelle **فَنَا بِرْ خَبَرٍ** *fenā bir khaber.*

دَافِعُ الْحَمْى *dāf'y el-houmma*, a.

أَسْتِسْقَايِهِ نَافِعٌ *istisqātē nāfi'*, a.-t.

مَرَاقِعُ الْهَيْوَانِيَّةِ *merāq 'ylletinē nāf'y*, a.-t.

رَحْمٌ عَلَقْتَنَهُ نَافِعٌ *rahm 'ylletinē nāf'y*, a.-t.

أَنْتِيلُوبَة *antilope*, s. f., **أَهُوَ** *āhou*, p.; **غَزَالٌ** *ghazāl*, a.

دَافِعُ الْعَفْوَةِ *antiméphytique*, adj., *dāf'y ul-'oufounet*, a.

رَاسِقٌ طَاشِيٌّ *rāstyq thāchi*, s. m., **أَنْتِيمُونٌ** *antimoun*, t.

قِرْالِلْعَدِ *antimonarchique*, adj., **أَصْوَلُ** *qrāllygha* **مَغَارٌ** *moughār*, **سُلْطَنَتَهُ** *oçouli salthanetē* **مَخَالِفٌ** *moukhālif*, a.-t.

رَاسِقٌ طَاشِلُوٌّ *antimonial*, adj., *rāstyq tāchly*, t.

كَنْدُو مَلْتَنَهُ مَخَالِفٌ *antinational*, adj., *guendu milletinē mukhālif*, **بَدْ خَوَاهِ مِلْتَ** *bed khāhi millet*.

بُوبِرَكٌ طَاشِيٌّ نَافِعٌ *antinéphritique*, adj., *beubrek thāchi 'yl-letinē nāf'y*.

إِيْكِي قَانُونٌ *antinomie*, s. f., **يَبْنِنُكَ أَولَانٌ مَخَالِفَتِيٌّ** *iki qānoun bei-nindē olān moukhālefeti'*, **اِخْتِلَافِيٌّ** *ykhtilāfi cher'*, a. **شَرِعٌ** *shar' rīm*.

انْطَاكِيَّة, ville de Syrie, *antakkiē*.

شَرِيعَ اُولَمِيَّانٌ *antipape*, s. m., **رِيمٌ پَابِسِيٌّ** *cher' rīm olmaïän rīm pā-päci*, t.

أَنْتِيپَارُوسُ, île de l'Archipel, **أَنْتِيپَارَهُ** *antibāra*.

ضَدَ الطَّبِيعَةِ *antipathie*, s. f., **نَفْرَتٌ** *ziddul-thabi'i'at*, a.

مَخَالِفٌ *antipathique*, adj., **مَضَادٌ** *moukhālif*, a.

دَافِعٌ لِلْأَوْبَاءِ *antipestilentiel*, adj., **ضَدَ الطَّاعُونَ** *dāf'y ul-vebā*, a.

كَلَامٌ بِالْعَكْسِ *antiphrase*, s. f., **كَلَامٌ بِالْعَكْسِ** *kelāmi bil'aks*, a.

دَافِعٌ لِلْوَرْمِ *antiphthisique*, adj., **ضَدَ السَّلِّ** *dāf'y ul-verem*, a.

ضَدَ الطَّبِيعَةِ *antiphysique*, adj., **ضَدَ الطَّبِيعَةِ** *zidd utthaby'at*, a.

بَرِيٌّ بِرِينَهُ *antipodes*, s. m. pl., lieu ou habitans de la terre diamétralement opposés, **أَرْضَكَ تَحْتَنَهُ وَفَوقَنَهُ** *olān kureē arzuñ tahtindē vē feqyndē olān sukkiān umekiānleri*, a.-t. — Contraste, **عَكْسٌ** *'aks*, a.

دَافِعٌ عَفْوَنَتِ *antiputride*, adj., *dāf'i' oufounet*, a.

اسْكَى شِيلَرٌ *antiquaille*, s. f., **اسْكَى شِيلَرٌ** *eski cheiler*, a.-t.

اسْكَى زَمَانَدَن *antiquaire*, s. m., **قَالَان شِيلِرِينِي اِرْأَيَان** *eski zemānden qālān cheilérini arāiān*, اِثْار **اَثَارٌ** *açāri qadımceti' vāqif*, a.-t.

قَدِيمٌ عَتِيقٌ *antique*, adj., *qadīm atyq*, a.

الْأَنْتِقُوَنِيَّاتُ *antiquité*, s. f., les temps anciens, **اسْكَى زَمَانٌ** *eski zemān*, **قَدِيمَيَّةٌ** *qadimüet*. — Antiquités,

آثار قديمه *aqāri qadīmē*, انتقه لور *antiqeler*, اسکیدن *eski qālma*, اسکى قالمه *eskiden qālma thāchlar*, t.

اضداد کلمات *izdād kelimāt*, a.

فرنك علتنه *frenk 'ylletinē nāf'yr*, a.-t.

صوغاجان *soghouldjān* طالتنه *'yllētinē nāf'yr*, a.-t.

ضـدـ *zidd ul-djēdēri* الجـدرـي دافع *dāf'yr ul-djēdēri*, a.

ANTONOMASE, s. f., emploi de l'é-pithète pour le nom propre, كـنية *kīniyat*, *kuniet*, غـلـبـة *ghalebet*, a.

ANTOINE, n. pr., أنطون *anthoun*, t.-a.

ANTORE ou ANTITORE, s. m., قـرـيـاقـ الـبـيشـ *teriāq ul-bīch*, قـيـقـقـ *qyhaq*, a.; طـولـقـ جـقـقـ *dhoulgħadjiq*, t.

ANTRE, s. m., اـينـ *in*, t.; كـهـفـ *ghār*, مـخـارـهـ *mèghārē*, kehf, a.

S'ANUITER, v. refl., كـيـجـهـ لـهـكـ *guidjē qālmaq*, كـيـجـهـ اـيلـهـ بـولـنـمـقـ *guēdjē ilē iolda boulounmaq*, t.

ANUS, s. m., كـوتـ *gueut*, beuzuk, مقـعدـ *maq'ad*, a.

ANXIÉTÉ, s. f., كـوكـلـ طـارـغـىـ *gueūñul dhārlighy*, t.; كـدرـ *kēder*, دـلـ تـنـكـىـ *izthirāb*, a.; اـضـطـرـابـ *dil tengui*, p.; دـلـ كـيـرـلـكـ *dilgūrlik*, p.-t.

مضـارـعـ *mouzāry*, a.

AORISTE, s. m., شـاهـ طـمـارـ *chāh dhamār*, يـورـكـ بـيـوـكـ طـهـارـىـ *iurēgun buūuk dhamāry*, t.

AOUT, s. m., اـبـ *āb*, a. aghostos, g.

APASIER, v. a., calmer, تسـكـيـنـ *teskin it*, دـكـدـرـمـكـ سـاـكـنـ *sākin it*, خـصـبـىـ *dīndurmek*. — la colère, غـازـابـ *ghazabi teskin it*. — une sédition, فـتـنـةـ *fitneē teskin it*. — Adoucir, يـمـشـاتـمـقـ *ioumnātmaq* خـاطـرـيـنـ خـوـشـ *khāthyrin khoch it*. — S'Apaiser, يـواـشـلـمـقـ *ia-vāchlannmaq*.

APAMÉE, ville de Syrie, فـامـيـةـ *sāmīt*, a.

APANAGE, s. m., اـرـپـهـلـقـ *arpalyq*, نـانـپـارـهـ *nāmpārē*, p.

APANAGER, v. a., اـرـپـهـلـقـ وـيرـمـكـ *arpalyq vūrmek*, t.

APANAGISTE, s. m., اـرـپـهـلـقـ صـاحـبـيـ *arpalyq sāhībi*, t.-a.

A PART, exp. adv., séparément, باـشـقـدـجـهـ *bāchqa*, باـشـقـدـجـهـ *bāchqadjē*, بـرـ طـرفـ *ber tharaf*, p. — Plaisanterie à part, لـطـيفـهـ بـرـ طـرفـ *la-thifē ber tharaf*.

APARTÉ, s. m., كـندـوـ كـنـدـيـنـهـ *guendi guendiné*.

APATHIE, s. f., طـوـيـارـلـقـ *dhoū-mazlyq*, طـوبـمـقـلـقـ *dhoūmamwqlyq*, بلـادـتـ *belādet*, a.-t.

APATHIQUE, adj., طـوـيـارـ *dhoū-māz*, حـسـسـزـ *hyseyz*, بلاـحـسـ *bilā-hyss*, a.

APEPSIE, s. f., قلة الهضم *qyllet ul-hezm*, a.; عدم امكانی *hezmé 'adémi imkiāni*, a.-t.

APERCEVABLE, adj., طویلور *dhouü-lour*, كورمسی قابل *gueurmeci qabil*, طویله سی ممکن *douümaci mumkin*, a.-t.

APERCEVOIR, v. a., commencer à voir, اوزاقدن *gueurmek*, كورمك *ouzāqtan gueurmek*, خیاللملق *khaüällamaq*. — Il aperçut de loin les maisons, اولرى اوzaقدن *evleri ouzāqtan gueurdu*. — J'aperçois un vaisseau, بر کهـى *bir guëmi khaüälleurum*. — Remarquer, sentir, دوبيق *douü-mäq*, واقف او طويمق *dhouümaq vāqif ol*, a.-t. — S'Apercevoir, v. pr., طوبلمق *dhouüoulmaq*. — Découvrir, كشف ا *kechf it*, a.-t.

APERÇU, s. m., vu, *gueurmuch*. — Exposé sommaire, تلخیص *telkhys*, a.

APÉRITIF, adj., اچـار *atchūär*, اچـق ايـدن *atchüldji*, اچـجـيـجي *atchyq iden*, كچـورـن *guëtchuren*, t.; دـوـایـ مـفـتـحـ *devüü nusettyh*, a.

APETISSER, v. a., كوـچـلـتـهـكـ *kutchultmek*, كـوـچـكـلـتـهـكـ *kutchukletmek*, اـكـسـلـتـهـكـ *eksiltmek*. — S'Apetisser, v. réfl., كـوـچـكـلـنـمـكـ *kutchuklenmek*, t.

A PEU PRÈS, adv., تـخـبـيـنـاـ *takhmīnə*, *takhmīna*, a.

APIÉLIE, s. m., كـونـشـدـنـ بـرـ *gunechten*, سـيـارـهـنـكـ اـقـصـاـيـ بـعـدـيـ *bir süärēnuñ aqsāi bu'di*, a.-t.

APHÉRÈSE, s. f., حـذـفـ *hazf*, a.

APHORISME, s. m., دـكـشـ *deich*, t. — Sentence, maxime, رـايـ *rāü*, pl. — اـرـايـ *arā*, نـكـتهـ *nuktè*. — Les aphorismes d'Hippocrate, اـرـايـ بـقـرـاطـ *arāü bouqrāth*.

APHRODISIAQUE, adj., شـهـبـوـتـ *efzā*, مـحـرـكـ الشـهـبـوـةـ *mou-harrik uchchehet*, a.

APHRONITRE, s. m., كـهـرـچـلـهـ *guhertchilè*, كـوـپـكـيـ *kieupugui*.

APHITES, s. m. pl., اـغـزـ قـبـارـجـعـيـ *aghyz qabārdjyghy*, t.

API (pomme d'), s. m., مـسـكـتـ *misket elmāci*, t.

APITOYER, v. a., تـحـريـكـ رـقـتـاـ *tahrîki ryqqat it*, جـذـبـ مـرـحـمـتـ *merhamet it*, مرـحـمـتـهـ كـتـورـمـكـ *djezbi merhamet it*, merhametè guëturmek, a.-t. — S'Apitoyer, v. pr., اـسـرـكـمـكـ *èsirguémek*, اـجـيـقـ *adjımaq*, t.; مـرـحـمـتـ *merhamet it*, a.-t.

APLANIR, v. a., دـوـزاـ دـوـزـلـهـكـ *duz it*, دـوـزـلـهـكـ *duzlèmek*, دـوـزـبـوـرـمـكـ *dumduz it*, dumduz دـوـزاـ دـوـزـلـهـكـ *duzi-virmek*, يـاـصـيـ *iäci it*. — Faciliter, تسـهـيلـ *qoläülamaq*, قـوـلـاـيـلـمـقـ *qoläülamaq*, بـرـىـ *ihil it*, a. — Aplanir la terre, دـوـزـلـهـكـ *iéri suruklèmek*, t. — Rفع موافع ا *ref'y mevâny' it*. — S'Aplanir, v. réfl., دـوـزـ اـولـمـقـ *duz olmaq*. — S'arranger, قـوـلـاـيـلـنـمـقـ *qoläilanmaq*, t.

APLANISSEMENT, s. m., بـرـاـبـرـلـهـكـ *beräberlik*, دـوـزـلـكـ *duzlik*, t.; تسـهـيلـ *tesviiè*, تسـوـيـهـ *teshil*, a.

APLATI, adj., دـوـزـ *duz*, يـبـسـيـ *yibsi*,

ياصيلنهش، ياصىـى *iäci*, ياصـىـى *iäcylanmich*, t.

APLATIR, v. a., دوزتمك *duztemek*, انجهـا *indjèletmek*, indjè *it*, يصىـى *iassylamaq*, ياصـىـى *iassy it*, قـسـطـيـحـا *tasthyh it*, a.-t.
— S'Aplatir, v. réfl., دوز او *duz ol*, ياصـىـى *iäcyylanmaq*, t.

دوزلـكـ *duzlik*, دوز ايلـمـلـكـ *duz eïlémeklik*, ياصـىـىـلـقـ *iäcylik*, t.

APLOMB, s. m., ligne perpendiculaire, خط عمود *katty 'anoud*. — D'aplomb, à angle droit, زاوـيـهـ *zâviéi* قـاـيمـهـ *qâimè uzrè*. — Aplomb, gravité, وقار *waqâr*. — Fil à..., شاقـولـىـ *chäqouli ip*. — Le soleil tombe d'aplomb sur nous, كونـشـ طـوـغـرـوـ اـوزـرـمـ زـدـهـ *gunech dhoghrou uzerumuzdè dur*.

APOCALYPSE, s. f., livre du Nouveau Testament, كتاب ابو قاليس *kitabi abouqâlicys*, t.; الہام *ilhâm*, a.; رویـاـیـ مـرـیـوحـنـاـ *rouiâi mar iouhanâ*, a.

APOCOPE, s. f., retranchement à la fin du mot, حـذـفـ *hazf*, a.

APOCRYPHE, adj., اصلـسـزـ *acıyl-syz*, سـاخـتـهـ *sâkhtè*, p.; دوزـهـ *duzmè*, t.; شبـهـلـوـ *chubhèlu*, a.-t.; مستورـ *mestour*.

APOGÉE, s. m., ذروـهـ *zervè*, اـوجـ *evdji semâ*, a. — Apogée de la fortune, de la gloire, ترقـىـ اـفـتـابـ *tereqqiyi ásitâbi devlet u idjlâl*, a.-t.

APOLOGÉTIQUE, adj., qui contient

مدـيـكـيـ *medihi*, معـذـرـتـ آـمـيزـ *ma'ziret ámîz*, a.-p.

APOLOGIE, s. f., justification, cloge, مدـحـ *medh*, معـذـرـتـ *m'azi-ret*, اعتـذـارـ *i'tizâr*, a.

مدـحـ ايـديـجيـ *medh idîdjî*, مـادـحـ *mâdyh*, ثـناـكـوـيـ *senâgouï*, p.

APOLOGUE, s. m., مثل *mecel*, pl. اـمـثـالـ *emsâl*. Voyez FABLE.

مقال حـكـماـ *maqâli hukemâ*, a.; كـوـزـلـ سـوـزـ *guzel seuz*, t.; فـكـاتـ *nuktè*, pl. ni-kîât, a.

APOPHTEGME, s. m., saillie sur un os, سـنـسـنـ *synsyn*, pl. synâ-cin, a.

DAMMLALU, adj., - سـكـتـىـ *sekhti*, a. طـهـلـلـوـ *dhamlalu*, t.;

APOPLEXIE, s. f., دـمـلـهـ دـمـلـهـ *dhâmla*, t.; سـكـتـهـ *sektè*, a.

APOSTASIE, s. f., اـرـتـدـادـ *irtidâd*, a.

APOSTASIER, v. n., دـيـنـنـدـنـ *dîninden* deunmek, اـرـتـدـادـ اـرـتـدـادـ *dîninden deunmek*, دـوـنـمـكـ *irtidâd it*, اوـ مرـتـدـ اوـ *murted ol*, a.-t.

APOSTAT, s. m., دونـمـهـ *deunmè*, t.; مرـتـدـ *murtad*, a.

APOSTÈME, s. m., دـبـلـهـ *dubbèle*, vulg. *dummèle*.

APOSTER, v. a., mettre dans un poste pour surprendre, پـوسـدـهـ قـوـقـقـ *pousde qoqaq*, beklenmek, كـيـنـدـارـلـقـ *kemindärlyq it*, p.-t. — des espions, جـاسـوسـ *djâcous qoqaq*, قـومـقـ *Qomcq*.

APOSTILLE, s. f., حـاشـيـهـ *hâchié*.

در کنار *der kēnār*, p. — Recommandation, توصیه *teveüe*, a.

حاشیه قومق *hāchië qomaq*, *tāzmaq*, کنار *kenār* *tāzmaq*, p.-t. يازمق *yazmanq*

پیغمبرلک *pēïghamberlik*, رسالت *récālct*, a. ازاجیلک *ezādjılık*, t.

APOSTOLAT, s. m., qui vient de l'apôtre de Dieu ou des apôtres, پیغمبری *pēïghamberi*, a.; رسولی *reçouli*, a. — Qui est du Saint-Siège, پاپاسنه منسوب اولان *rīm pāpācīnē mensoub olān*, ریم *rīm*

پاپاسی طرفندن اولان *rīm pāpāci tharafinden olān*, t. ازاجیلک *ezādjılık*

رسول *reçoul*, a. کبی *guibi*. اتک *otuk*

APOSTROPHE, s. f., allocution, توجیه کلام *moukhāthebet*, خطاب *tevdjihî kelām*, *khythâb*, a. — Petit signe d'élation, بر حرفک *bir harfün* *hazfiné*, ترخیمنه مستدلل نشان *terkhiminé müsttedil nichān*.

خطاب ا *khythâb it*, توجیه خطاب ا *tevdjihî khythâb it*. — S'Apostropher, v. réfl., خطابشمق *khytâblachmaq*, a.-t.

APOSTUME. Voy. APOSTÈME.

APOSTUMER, v. n., se former en apostème, قبارمق *qabārmaq*, ایرکلمک *irinlêmek*, t.

APOTHÉOSE, s. f., تالیه *tāliéh*, a.

APOTHICAIRE, s. m., اجزاجی *edjzādji*, vulg. *èzādji*, a.-t.

APOTHICAIRERIE, s. f., magasin *qourmaq*, حاضرلمق *hâzirlamaq*.

اجزاچی دکانی *edjzādji dukkiāñi*, t.-a. — Art de l'apothicaire, ازاجیلک *ezādjılık*, t.

APÔTRE, s. m., رسول الله *reçoul allah*, a. — Apôtre de J.-C., حواری *havāri*. — Les apôtres, حواریون *havārīoun*, a.

قاينامش اوتك *qāünämich otuñ souï*, t. صوبی *souibî*

کوزکه-ک *zouhour it*, ظهورا *zâhîr*, نمایان او *numâiän ol*, a.-p.-t.

APPARAT, s. m., اتک *äläü*, t. ظنطنه *thanthana*, a. عنوان *'unvān*

APPAREIL, s. m., pompe, عظیم *äläü*. — Grands préparatifs, قدارک *'azîm têdâruk*. — de guerre, تدارکات *tedârukiâtı harbüç*, براق سفرمهماتی *sefer muhimmâti*, *üarâq*, t. — Bandages et remèdes mis sur une plaie, براچاره اوزرنه قونلان *bir iära uzeriné qoni-lân bâgh rë' ilâdjler*. — Lever l'appareil, بریاره نک با غلری چوزمک *bir üaranuñ bâghlari tcheuzmek*.

APPAREILLAGE, s. m., t. de mer, يلکن اچمقلغى *ielken atchmagly-ghy*, t.

APPAREILLEE, s. f., voile mise au vent, روزکاره اچلمش يلکن *rouz-guiârè atchilmich ielken*, t.

APPAREILLER, v. a., joindre deux choses pareilles, اويدرمق *suïdourmaq*. — Accoupler, چفتلمک *tchiftlêmek*. — Préparer, disposer, قورمق *qourmaq*, حاضرلمق *hâzirlamaq*.

يلكن آچمق — Mettre à la voile, *ielken átchmaq*, t. — S'Appareiller, v. réfl., چفتلەنەك *tchis'tlenmek*, v. réfl. *berä'er ol*, t.-p.

APPAREMENT, adv., غالباً *ghālibā* ظاهر حالك *zāhirdè*, *zāhiri hāldè*, a.-t.; مكر *meier*, p.

APPARENCE, s. f., extérieur, كورنىش *gueusterich*, *gueurunuch*, t.; صورت *souret*, a. — En apparence, صورتاً *soureten*, vulg. *soureta*, صورت ظاهره ده *soureti zāhirèdè*. — Vraisemblance, احتمال *yhtimāl*, a.

APPARENT, adj., كورزن *gueurunen*, عيان ظاهر *zāhir*, بلو *bellu*, t.; 'aiān, a.

S'APPARENTER, v. réfl., خصيق *khycymlyq* بعلمق *baghlamaq*, t.; مصاھرت *muçāheret* it, a.-t.

S'APPARESSER, v. réfl., تبلىڭىك *tembellenmek*, t.; تىكاسل *tékiäçul* it, a.-t.

APPARIEMENT, s. m., action d'apparier, چفتلەشە *tchistlechmè*, t.; تزویج *tezvîdj*, a.

APPARIER, v. a., چفتلەك *tchistlèmek*. — S'apparier, چفتلەنەك *tchis'tlenmek*, t.

APPARITEUR, s. m., محضر *muhzyr*, a.; چاوش *tchavouch*, t.

APPARITION, s. f., ظبور *zouhour*, a.; كورنەكىك *gueurunmeklik*, t.; صدور *scoudour*, a.

APPAROIR, v. n., ظهر او *achikiär*, ظهر ده *zāhir ol*, a.-t.; پدید او لمق *pedül olmaq*, p.-t.

قونغىك APPARTEMENT, s. m., بىر دايىرسى *qonaghuñ bir dāirèci*, حرم *ha-reem*, a.

APPARTENANCE, s. f., dépendance, لواحق *tevâby'*, توابع *tevâhyq*, تعلق *te'allu-qât*, pl. انتساب *intiqâb*, a. — Ce mur est une des appartennances de cette terre, بو ديوار اراضي مذكوره نك *bou dívár, crâzii mez-kiourènuñ tevâby'indendur*.

APPARTENIR, v. n., avoir rapport, انتساب *mutc'allyq ol*, متنسب *intiqâb it*, متنسب *mutceib ol*, a.-t. — Être à quelqu'un, بىر كېسىنەنەك *bir kimesnènuñ māli ol*. — Cela lui appartient, Cela m'appartient, بو بنمۇر *bou benum dur*. — Être parent, خصمىي او *khysmy ol*, a.-t.

APPAS, s. m. pl., كوزللىك *gu-zellik*, t.; جازبە *djazibet*, a.; دلنوازلىق *dilnuwâzlyq*, p.-t.

APPAT, s. m., يىم *īem*, t. APPATER, v. a., يىلمىك *īemlémek*, t.; ويرمك *vîrmek*, t.

APPAUVRIR, v. a., فقیرا *faqyr it*. — S'appauvir, فقيرلىق *faqyr-lanmaq*, a.-t.

APPAUVRISSEMENT, s. m., فقيرلىق *faqyrlyq*, a.-t.; افتقار *fâqâr*; istiqâr, a.

APPEAU, s. m., يىم *īem*, t. APPEL, s. m., action d'appeler à haute voix, چاغرش *tchägħyrych*,

مذادات *munādāt*. — Recours à un juge supérieur, **حاکم اکبره مراجعت** *hākimi ekberè murādja'at cīlémeklik*, t. — Défi, **دعوت d'avet**. — Appel canonique à la prière, **اذان اوچونمسى اذان** *ezān*, a.; **اذان اوچونماقى اذان** *ezān oqounmaci*, a.-t.

محکمہ اکبرہ مراجعت ایدن *mehkemēi ekberè murād'at iden*, a.-t.

appelez, part., nommé, **تسمیہ اولنمش** *tesmīè olounmuch*, a.-t.

Appeler, v. a., inviter à venir, **چاغرمق خدمتکاری چاغر** *tchāghyrmaq*. — Appeler le domestique, **خدمتکاری چاغر klyzmetkiäry tchāghyr**. — Appeler par le nom, **ادیله چاغرمق** *adîle tchāghyrmaq*. — en justice, **محکمہ بە اوچومق** *mehkemēiè oquu-maq*, **دعوته ا دعوته** *d'avet it, murāfa'a it*.

— Appeler les causes, **دعالرى بیان** *d'avâleri beïān it*. — Défier, **میدانه دعوت** *meidânè d'avet it*, a.-t. — Nommer, **ادقومق** *ad qomaq*, **تسمیہ ا** *tesmīè it*.

— Comment appelle-t-on cette fleur? **بو چچکە نە دېرلەر** *bou tchitchèguè nê derler*. — Je m'appelle Ahmed, **احمددرادم** *ahmedtur adum*. — Appeler, attirer, faire venir, **جلب ا djelb it**. — Appeler, recourir à un autre tribunal, **دعاء غير محکمہ بە فالدرمق** *d'evāi, għaġri mehkemēiè qāldurmaq*. — En appeler d'une sentencée, **بر قاضینک چتى قبول** *bir qażiñuñ heuddjèti qaboul itmemek*, a.-t. — Appeler au

مدد چاغرم—ق meded tchāghyrmaq. — En appeler à quelqu'un, **بر کىمسەنک رأينه** - قیاسىنەد **bir kimesnenuñ reïnè**, **قىaciñ murād'at it**, a.-t.

اسم جنس *ismi djins*, a.

APPELLATION (d'un jugement) s. f., **مرافعت murāf'aat**. — des lettres, **تسمیہ حروف tesmīè hourouf**, a.

APPENDICE, s. m., **ارتەم artma**, t.; **ذیل zəil**, ضمیمه *zamīmè*, a.

APPENDRE, v. a., **اصلە قومق aqā-qomaq**, t.

APPENTIS, s. m., **تخته سایيە بانى takhta sātēbāni**, سایيە بان *sātēbān*, p.

APPESANTIR, v. a., **اغرلىق agherlatmaq**, t..

S'APPESANTIR, v. refl., devenir plus pesant, **اغرلىق agherlanmaq**. — sur un sujet, **اوزاتق ouzātmaq**, **تطویل کلام** *tathwîl it*, **تطویل ا** *tathwîli kelām it*, a.-t.

APPESANTISSEMENT, s. m., **اغرلىق aghyrlatma**, t.; **تشقیل tesqîl**, a.

APPETENCE, s. f., **اشتەپا ich-tihā**, a.

APPÉTER, v. a. (peu usité), désirer vivement, **حسرنله استمك has-retlè istèmek**, a.-t.

APPÉTISSANT, adj., **اشتەپا وېرىجى ichtihā vîrîdji**, a.-t.

APPÉTIT, s. m., **اشتەپا ichtihā**, a. — Appétits sensuels, **ھواى نفسانى nefsanî**, شھوات نفسانىيە *che-havāi nefsanî*, a.

APPLAUDIR, v. a., en battant des mains, الْقَافِقَى el qāqmaq. — Approuver, أَفْرِينْ اُوْقُومْقَى ḥerīn oqoumaq, p.-t.; تَحْسِينْ اَ تَحْسِينْ tahsīn it, a.-t.

S'APPLAUDIR, v. résl., كندينى guendini tahsīn it, a.-t.; تَحْسِينْ بِكَنْمَكْ bēūnmek, t.

APPLAUDISSEMENT, s. m., الْقَافِقَى el qāqmaci, أَفْرِينْ قَاقِمْدَى ḥerīn, تَحْسِينْ tahsīn, a.

APPLAUDISSEUR, s. m., تَحْسِينْ اَيْدِيجِى tahsīn ididji, a.-t.

APPLICABLE, adj., يَاْقِشْقَى iāqiq-chiq, t.; راجع rādji'. — A quelle personne cette épithète est-elle applicable? بِو صفت قَنْغَى ذَاتَهْ bou sisat qanghy zātē rādji' dur, a.-t.

APPLICATION, s.f., كوشش kiou-chich, p.; جَدْ وَ جَهْدْ سَعْيْ sa'i, a. — djedd u djehd, تَقْيِيدْ teqaüüd, دَقْتْ diggat, مَطَالِعْ mouthāl'a, a.

APPLIQUER, v. a., mettre une chose sur une autre, يَاْپِشْرُمْقَى iā-pishürmeq, اوْزَرِينَهْ قَوْمَقْ uzerinē qomaq. — la main, el ourmaq, t. — Destiner, تَخْصِيصْ اَ takhsys it, a.-t. — l'esprit, l'attacher à..., تَحْلِيقْ اَ tchālichmaq, بِرْ قَانُونَى bir qānouni idjrā it. — une loi, اَجْرَا اَjgrā it. — une peine, حَرَاسْ وَبِرْمَكْ djézācın vírmek, a.-t.

S'APPLIQUER, v. résl., s'attacher, se poser sur, يَاْپِشْمَقْ iā-pishürmeq,

طُوقْنِمْقَى thoutounmaq. — S'appliquer à une chose, بِرْ اِيشَهْ اَلْ اُورْمَقْ bir iché el ourmaq, تَشْبِثْ اَ tchebibus it. — au travail, تَحْلِيقْ اَ tchālichmaq, سَعِىْ اَ sa'i it, a.-t. — مَطَالِعْ اَ yqtām it. — à la lecture, مَوْتَهَلَّا اَتْ كِيُوتُوبْ mouthāl'a aī kiutub it. — راجع اوْ سَعِىْ اَ rādji' ol, a.-t.

APPPOINT, s. m., كسوْرْ kuçour, a. **APPOINTÉ**, adj., كدکلو guèdiklu, t. عَوْفَدْلُو 'ulufəlu, a.-t.

APPOINTEMENT, s. m. pl., كدک عَوْفَدْ uluʃë, - كدوک وظيفه razifë, a.

APPOINTER, v. a., donner des appointments, عَوْفَدْ وِيرْمَكْ - تعبيِنْ ا 'ulufë vírmek, ta'iin it, a.-t.

APPORT, s. m., بازار bāzār, p.-t.

APPORTAGE, s. m., حَمَالَقْ ham-mällyq, a.-t.

APPORTÉ, adj., كتوْرِلْمَشْ guéturilmich, t.

APPORTER, v. a., كتوْرِمَكْ guèturmek. — Apportez cela, كتسور shoni guctur chounou. — Causer, باعْثْ bā'is, sebeb ol. — Apporter du dommage, ضرَرِينَهْ zararinen sebeb ol, ضرراً سَبْبْ zarar it, a.-t.

APPOSER, v. a., قَوْمَقْ qomaq, وضع vaz' it, a.-t. — les scellés, مهْرَلَمْكْ muhurlémek, p.-t.

APPOSITION, s. f., وضع اَنْكَكْ raz' etmeklik, a.-t.; وضع اَنْزْ raz', a.

APPRÉCIATEUR, s. m., بِرْ اِسْبِيْجِى behā kesiğji, t; وَبِمَتْ شَدْ اَسْ waz', a.

قېمتىنى بىلەن، a.-p.;
qymetini bilen, a.-t.

APPRÉCIATION, s. f., تقدیم - ت *qydim*, طوتمقاق *qymet thoutmaglyq*, a.-t.; اعتبر *'ytibār*, نشمين *tesmin*, a. — Cas, opinion, ظن *zann*, مظنه *mezennè*, a.

APPRÉCIER, v. a., طوْتْمَق *thout-maq*, قيَمْتَه طوْتْمَق *qymetē thout-maq*, اغْبَارٌ قيَمْتُنِي *i'tibār it*, - قدرِينِي بِيلِمَك *qymētini, qadrini bilmek*, a -t.

APPRÉHENDER, v. a. V. CRAINDRÉ.

APPRÉHENSION, s. f., crainte, قورقوٰ *qorqou*, خوف *khavf*. — Simple idée qu'on prend d'une chose sans porter de jugement, وهم *vehm*, pl. اوهام *evhām*, a.

APPRENDRE, v. a., acquérir une connaissance, اوکرنه‌ک *eugrenmek*, تعلم ا *te'allim it.* — par cœur, ازبئلمک *ezberlēmek*. — Enseigner, اوقدرمق *eugretmek*, t.; اوکرتهک *oqoudourmaq*, تعلیم ا *t'alim it*, a.-t. — Ouïr dire, اشتهک *ichitmek*, t.; مسیوی او *mesmou'y ol.* — Être informé, خبر آلمق *khaber almaq*. — De qui avez-vous appris cette nouvelle? بو خبری کیدن الدکز? *bou khaberü kímden aldınıyz*, a.-t.

شاکردىك APPRENTISSAGE, s. m., شاکردىك وقتى chägürdlik, عجىلك 'adje- chägnirdlik raqtı,

mīlik, p.-t. — Étude, تعلم *te'al-lum*, a.

APPRÉT, s. m., تدارك *tedāruk*,
تهبیة *tehüüt*. *tehüè*, a. — Assaisonnement, تربیه *terbīc*. — De grands apprêts, تدارکات *ṭadārikat* *ṭadāru-kiāti* *'azēmè*, a.

APPRÉTER, v. a., حاضرلماق *hâz-
zyrlamaq*, حاضراً *hâzîr it*, تهیيّة | *tahîye it*, a.-t. — Assaisonner,
تهیيّة | *tahîye it*, a.-t. — Assaisonner,
پیشرمک *pichurmek*, پیشرمک *ièmek pichurmek*. — Don-
نر l'apprêt, صیقل ویرمک *sâi-qal virmek*.

S'APRÉTER, v. réfl., حاضرلنمق hāzylənmaq, حاضر او hazyr ol, تداركلنمهك tedärüklenmek, a.-t.; يراقلذ-ميق iaräqlənmaq, t.

APPRIVOISÉ, adj., اليق aly-
 chyq, t.; متأنس mu-
 rām, p.; رام rām, te'ennis خانه perver, p.
 - Animal apprivoisé، اوكرنېش djānver,
 elde eugrenmich جانور
 i.-p.

APPRIVOISER, v. a., الشيره—ق متانس ا رام ا alichturmaq, rām it. — mute'ennis it. — S'Apprivoiser, v. refl., الشيق alichmaq, t.

APPROBATEUR, s. m., تحسین *tahsīn idīdji*, a.-t.

APPROBATION, s. f., تحسین *tahsīn*
 استحسان *is-tihsān*, تصویب *tasvīb*, بکنه‌کلک *rīzā*, a.;
 beizmeklik, t.

APPROBATIF, adj., بکنن *beïenen*,
t.; رضا *rizā* *gueusteren*,
استخوابی *istisvābi*, a. .

APPROCHANT, adv., يقين *iagyn*, بذكر *qarib olän*, a.-t.; قریب اولان *beñzer*, تخيمنا *takhmînâ*, a.

APPROCHES, s. f. pl., voisimage, قریب بیلر *iagynlyq*, a.; يقینلیق *iagynlyq*, a. — Les approches d'une place, قلعه دیه يقین بیلر, *qal'aïe iagyn ierler*.

APPROCHER, v. a., avancer vers, يقین قومق *iaglachturmaq*. — Faire approcher, يناثرمق *ianächurmaq*. — Mettre proche, يقین *iagin qomaq*. — S'avancer, يقین کلمک *iagyn guelmek*. — Approchez, يقین كل *iagin guel*. — Ressembler, بکزمک *beñzemek*. — Être en faveur auprès de quelqu'un, بزر *vêzirk* نظرنل *nazirun* - کوزنل *bir kimesnenuñ nazarinde ol*. — Il approche du vizir, il est en faveur auprès de lui, وزیر ک نظرنل *vêzirk nazarinde*, ou يقشوند *gueuzuñdè dur*.

S'APPROCHER, v. réfl., يقاشمق *iaglachmaq*, بناشمق *ianächmaq*, t.

APPROFONDIR, v. a., rendre plus profond, creuser, قازمق *qâzmaq*, درین *derin it*. — Un fossé, بزر خنداغی درین *bir khandâghy derin qâzmaq*, تعمق *te'am-mouq it*. — Pénétrer plus avant dans la connaissance, استکناه *istiknâh it*, bir cheïn *bir cheïnun kunhînâ vârmaq*, امعان *im'an it*, تهل ایله اکلمق *temel ilè añałamaq*, تدقیق *tadıyyq it*, a.-t.

APPROPRIATION, s. f., action de s'approprier une chose, کندینه آلمق *guendinâ*, a.

استملات *istim-lâk*, a.; تخصیص *takhsis*, a.

APPROPRIER, v. a., conformer, rendre propre à..., اویدرمق *ouï-durmaq*, تخصیص *takhsis it*, a.-t.

S'APPROPRIER, v. réfl., prendre pour soi, کندینه آلمق *guendinâ al-maq*, مالک او *mâlik ol*; نفسنے تخصیص *nefsinâ takhsis it*. — سatribuer, کندو کندویه اسناد *isnâd* ا *guendu guenâduñ isnâd it*, a.-t.

APPROUVER, v. a., bénir, تحسین *tahsin it*, a.-t.; راضی او *râzi ol*, قبول *qaboul it*, معقول *m'aqoul gueurmek*, آفرین اوقومق-دیمک *âferin ogou-maq, dîmek*, استحسان *istihsân it*, a.-t.

APPROVISIONNEMENT, subst. m., تدارک *tedâruk* gueurmâri, ذخیره تدارکی *zakhyrâ tedârugi*, d'une place ou d'une armée, بو شہرک يابر عسکرک *bir chehrûñ iâ bir 'askerûñ muhimmâti*, صورصات *sorsât*, t.-a.

APPROVISIONNER, v. a., ذخیره *zakhyrâ hâzyr it*, حاضرا *zakhyrâ telâruk it*, ذخیره تدارک *zakhyrâ gueurmek*, a.-t.

S'APPROVISIONNER, v. réfl., لازم اولانی *guendinâ lâ-zim olâni tedâruk it*, ذخیره جمع *zakhyrâ djem' it*, a.-t.

APPROXIMATIF, adj., تخمینا *tekh-minâ*, a.

APPROXIMATION, s. f., تخمین *takhsîn*, a. — Par approximation,

تختمین ایله takhmín ilè , a.-t.
 APPUI, s. m., étaie, soutien,
 دسته ک *testek*, طیاق *dhaūāq*.
 — Protecteur, aρقه arqa, مسند mes-
 ned, a. — Il a de l'appui, de la pro-
 tection, ارقه سی وار arqacy vār, ou
 مسندی وارد mesnèdi vārdur.

APPUYER, v. a., soutenir avec un
appui, طيامق *dhaïātmaq*, قومق *dhaïāq qomaq*. — Favoriser,
aider, ياردم ا *iārdum it*. — Prendre
parti pour, صاحب چمق *sāhub tchiqmaq*. — Insister, قوى طورمق *qavi dhourmaq*, طيانق *dhaïānmaq*.
Voyez PROTÉGER. — S'Appuyer,
v. réfl., طيانمق *dhaïānmaq*, t.; استظهارا *istizhār it*, a.-t. — sur un
coussin, ياصدانمق *iāstānmaq*, t.

صرپ sarp , سرت sert , ککرے kekré , t.

APREMENT, adv., سرتلکله *sertli-*
خشوخت! *khouchouonet*
ilè, a.-t.

بعد الوقوع *üäryñ dëïl obir gun.* — Après coup, *b'ad el-voujou'.* — Après midi, اویلهدېن *euïlèdèn soñra.* سکرە يارىن دكلى اوبرى كون

APRETÉ, s. f., سرتلّق *sertlyq*,
ككرهلك *kékkrélik*, خاملق *khämlyq*.

بارار يراشق *iārāch yq*, adj., *iārār*, t.; قادر قابل *qādir*, *qābil*, *mousta'ydd*, a.—Un homme apte, يار آدم *iārār* *ádem*.

APTITUDE, s. f., بِرَاسْقُلْقَى *iara-*
chyqlyq, t.; قَابِلِيَّةٌ *qabiliyet*,
 استعداد *isti'dad*; اهليت *ehliyet*, a.

حسابی APUREMENT, s. m., قطع hyçabi biturniè, a.-t.; بدور مد qath'y hyçâb, a.

حساب کسمهک APURER, v. a.,
قطع حساب qath' y
hyrāb it, a.-t.

AQUATILE, adj., صولی *souli*,
صوده کی *soudéki*, t.

AQUATIQUE, adj., صوده کی *sou-dé*, صوده گلور *soudé guélur*, t.; ابی *abi*, p.

AQUEDUC, s. m., صوبولي *sou ioli*,
صوترازو *souterâzou*, t.

A^QUEUX, adj., مُوْلَوْ soulu, t.; أبْدَارْ abdār, p.; مَابِي mā'i, a.

AQUILIN (nez), adj., *qartāl* *bourounlou*, t.

AQUILON, s. m., قیش بیلی *qysh*
iel'i, پویراز *po'iraz*, t.

ARABE, s. et adj., عرب 'arb, عربی 'arebi. — Langue arabe, لسان عربی liçāni 'arebi, ou لسانی 'arb.

'areb *līqāni*, عَرَبِيَّد 'arebūè. — En arabe, عَرَبِيَّه 'arubtchē. — Arabe, homme dur, avare, طَعْمَكَار *itham'a-kiār*, a.-p.; خَسِيس *khacīs*, a.

ARABESQUE, adj., dans le genre des Arabes, عَرَب جَنْسِي 'arab *djinsi*, a.-t.

ARABESQUES, s. m. pl., ornement, عَرَب زَينَتِي 'arab *zīnēti*, a.

ARABIE, s. f., عَرَبِسْتَان 'arabis-tān. — Arabie heureuse, يَمِن iē-men. — Arabie déserte, حَجَاز *hedjāz*. — La presqu'île des Arabes, جَزِيرَة الْعَرَب *djézirat ul-'arab*, a.

ARABIQUE, adj., عَرَبِي 'arabi. — Gomme arabique, صَمْغ عَرَبِي *samghy 'arabi*, a.

ARABISME, s. m., locution arabe, عَرَبِيَّة اصطلاحى 'arab *isylāhi*, a.-t.

ARABLE, adj., زَارَعَتَه صَالِح zi-ra'atē *sālih*, a.-t.

ARACK ou RACK, s. m., sorte d'eau-de-vie, عَرَاق 'arāq, a.

ARAFAT (mont), s. m., montagne peu éloignée de la Mecque, عَرْفَة عَرَبَلِي 'arefat *djebēli*, a.

ARAGONITE, s. m., minéral, مَعدَن ma'den *djinsi*, a.-t.

ARaignée, s. f., اُورمچک *eurumdjek*, t.; عنكبُوت 'ankebout, a.

— Toile d'araignée, اُغْيى *aghy*, پردهُ عنكبُوت *verdeē 'ankebout*. — de mer, مَلَحَى اُورمچک *eurumdjek bāly-ghy*, t.

ARARATH ou MONT-ARARATH, mou-

tagne d'Asie, اغْرَطَاغ aghyr *dhāgh*, اغْرَطَاغِي aghyr *dhāghy*.

ARATOIRE, adj., زَارَعَتَه دَائِرَ زَرَاعَتَه دَائِرَ لَاتَلَر zyrrā'atē *dāir* *latler*, a.-t.

ARBALÈTE, s. f., منجنيق men-djényq, t.; قَذَاف qazzāf, a.

ARBITRAGE, s. m., اصْلَاح بَيْنَ قَوْسْطَطَتَه التَّذَارَاتَةَ islāh bēn ezzāt, t.; تَوْسُطَتَه التَّذَارَاتَةَ tēvasçouth, a.

ARBITRAIRE, adj., اَرَادَتَه مِنْوَطَتَه عَرْفَيَّتَه eurfi, a. — Volontaire, اخْتِيَارِي ikhtiāri. — Tyrannique, ظَاهِرِي zoulmi, a.

ARBITRAIEMENT, adv., اَسْتَدِيَّكَيِّي istēdugui, a.; مرادِنجَه murādindjē. — Selon son bon plaisir, حَسْنَ اخْتِيَارِيَّه husni *ykhtiāri* ilē, a.-t.; خود bekhood.

— Par violence, زَورَه - ظَلْمَه zor, zoulm ilē, a.-t.; ظَلْمًا zoulmen, a.; قَوْاعِدَ شَرِيعَه مَغَايرًا moughāren, a.

ARBITRAL, adj., تَوْسُطِيَّتَه tevas-suthy. — Sentence arbitrale, مَتَوْسِطَه سِيَّله mutēvessith *hukmi*, a.

ARBITRALEMENT, adv., مِيَانِجِيَّنَك miāndjinūn *rūcithacilē*, وَاسْطَه سِيَّله وَاسْطَه سِيَّله *tēvasçouthilē*, a.-t.

ARBITRE, s. m., juge choisi par les parties, يَارْغُوْجِي iārgħoudji, t.; مَصْلِحَه miāndji, p.-t.; مَيَانِجَه مِيَانِجَه mouslih, مَتَوْسِطَه mutēvescyth, مَصْلِحَه mouslih bēn ezzāt, بَيْنَ الذَّارَاتَه p.-t. — Libre arbitre, اخْتِيَار ikh-

ارادت کلیده - جزویه *irādēti*
kulliē, *djuzvīē*, *djuzvī* جزوی اختیار *djuzvī*
ykhtīār, a.

یارغوجی او مصلح بین الذات حکم او *iārgħoudji ol*,
mouslih bēn ezzāt ol, *hukm it*, a.-t.

ARBORER, v. a., دکمک *dikmek*,
nasb it. — l'étendard,
 بیراغی دکمک *bairāghy dik-*
mek, t.

ARBOUSE, s. f., قوجه یمشی *qo-*
dja iēmichi, t.

قوچه یمشی *qodja iēmichi aghādjī*, a.

ARBRE, s. m., اغاچ *aghādj*, t.; شجر درخت *dirakht*, p.; اشجار *echdjār*, a. — Arbre à fruit,
 یمش اغاچی *iēmichlu aghādjī*. — Qui ne donne pas de fruits,
 کتورمز اغاچ *iēmich guēturmez aghādj*. — Lieu planté d'arbres,

اغاچلوق *aghādjlyq*. — Arbre généalogique, سلسله نامه *silsilə nāmē*, سلسله نامه *silsilə āl osmāni*. — Portion
 دفتری صوی *soi desteri*. — L'ar-

bre généalogique des sultans otto-

مانس، شجره سلسله آل عثمانی *che-*

djērēi silsilē āl osmāni. — Portion

de la circonférence, قوس *qavṣ*, a.

ABRISSEAU, s. m., اغاچجق *aghādjdjiq*,

نہال چالی *tchāly*, *nihāl*, p.

ARBUSTE, s. m., فدان *fidān*, t.

ARC, s. m., بایی *iātī*, t.; قوس *qavṣ*, a.; کهان *kemān*, p. — de

trionphe, دونانها کبری *donānmā*

بر بایی *kemerī*. — Tendre un arc, ياصحق *bir iātī iāsmaq*.

ARCADE, s. f., کهر *kemer*, p.-t.

ARCADIE, ville et canton du Pélo-
 ponèse, ارقدیا *arcadiā*.

ARCANSON, s. m. V. COLOPHANE.

ARCANUM-DUPLICATUM, s. m., سر الضعاف *sirr el-muzā'af*, a.

ARC-BOUTANT, s. m., درسک *dir-*
 sek, طیاق *dhaīāq*, a.; کمر درکی *kemer dirègui*, t.

ARCEAU, s. m., کمرجک *kemer-*
 djik, p.-t.; قوس قبله *qavṣ qoubbè*.

ARC-EN-CIEL, s. m., الکم صغمہ *ilēgum saghma*, t.; قوس قزح *qavṣ ouzah*, a.

ARCHAL (fil d'), s. m., پرنج تلی *pirindj teli*, t.

ARCHANGE, s. m., باش ملک *bāch melek*, ریس ملایک *rē̄ei me-*
lāikē, ملک مقرب *meleki mouqar-*
reb, a.

ARCHE, s. f., arche du pont, کمر نوح *keshṭibbi* — نوح کشتیبی *nouh kechtīci*, سفینه نوح *sefīnēt nouh*. — Arche d'alliance, coffre mystérieux, تابوت العهد *tābout ul-*
'aht, عهد صندوقی *'aht sandou-*
ghy, a.

ARCHÉOLOGIE, s. f., علم اشار *'ylmi aṣāri qadīmē*, a.

ARCHER, s. m., soldat armé d'un arc, اوچچی *oqtchi*. — Soldat de police, قواص *qaṣās*, a.

ARCHET, s. m., کهان بایی *kemān-iātī*, t.

ARCHÉTYPE, s. m., اصل *asl*, a.; اورنک *curnek*, t. نۇمۇنە *numounè*, p.

ARCHEVÊCHÉ, s. m., jurisdiction, territoire de l'archevêque, باش پىسقىپوس-لىق *bâch pysqoposlyq*, متروپوليتلق *métropolitlyq*. — Palais de l'archevêque, باش قۇناغى *métropolit qonâghy*, t.

ARCHEVÊQUE, s. m., باش متروپوليت پىسقىپوس *bâch pyscopos*, mitropolit, g.

ARCHIDIACONAT, s. m., باش دىباۋۇزلىق *bâch diâqozlyq*; باش شىماسىلىق *bâch chemmâslıq*, t.

ARCHIDIACRE, s. m., باش دىباۋۇز *bâch diâqoz*; باش شىماسى *bâch chemmâs*, t.

ARCHIDUC, s. m., باش دوقه *bâch douqa*, ارقيدوقة *arqîdouqa*, t.

ARCHIÉPISCOPAT, s. m., متروپوليت *metropolit*, پايدىسى *pâüeci* - منصبى *mancebi*, a.-t.

ARCHIFOU, adj., پك دلى *pek delli*, t.

ARCHIFRIPON, s. m., عيّار *üttär*, a.

ARCHIMANDRITE, subst. masc., ارخيماندريت *arkhymândrít*.

ARCHIPEL, s. m., اطەلار اراسى *atħalar arāsi*, a.; اق دىكىز جىزىئەلىرى *dikiz djezîrlerci*, t.

ARCHIPRÊTRE, s. m., باش پاپاز *bâch pâpaz*, t.

ARCHITECTE, s. m., معهار *mî'mâr*, بىنا *bennâ*, a.

ARCHITECTURE, s. f., معارق *mî'mârlıq*, بىنا علمى *binâ'ilmi*, a.-t.

ARCHITRAVE, s. f., درك اوشتى *direk ustu*, t.

ARCHIVES, s. f. pl., lieu où elles sont déposées, دفتر خانە *defter khânè*, a.-p. — Anciens titres, papiers importans, سندات *senâdât*, a.; دفترلر *defterler*, a.-t.

ARCHIVISTE, s. m., دفترخانە حافظى *defter khânè hâfızı*, a.; دفتر امينى حافظى *hâfız ul-qouïoud*, a.; دفتر القىود *defter èmîni*, a.

ARCHONTAT, s. m., ارخن پايدىسى *arkhoun pâüeci*, t.

ARCHONTE, s. m., ارخن حاكم *arkhoun hâkimi* قوم يۇنانىان *qavmi ýounâniân*, t.

ARÇEN, s. m., pièce de bois qui sert à faire le bois de la selle, ايدىر كولپلرى *eier qâchi*, قاشى *eierüñ kulumleri*. — Instrument de cardeur, حلاج *halâdj* الەتى *alâti*, a.-t.

ARÇONNER, v. a., يوك - اىپك *iuñ*, اورمق *ipek ourmaq*, t.

ARÇONNEUR, s. m., حلاج *halâdj*, a.

ARCTIQUE, adj., septentrional, قطب شەمالى *chimâli*. — Pôle, شەمالى *qouthbi chimâli*, a.-t.

ARCTURES, s. m., السپاك الرامح *essimâk ür-râmih*, a.

ARDEMMENT, adv., حرارتله *harâ-retilé*, غيرتىلە *guermüetiile*, كرمىتىلە *ghairetilé*, كل اشتىاقىلە *tulli ichtiâqilé*, a.-t.

ARDENT, adj., enflammé, en feu, قىرغىن *üanâr*, اتشلۇ *atechly*, يانار *qyzghyn*, يانق *üanyq*. — Impé-

كرم *hiddetlu*, a.-t.; حَدْتُلُو *hiddetlu*, a.-t.; مقدم *guermi mizādj*. — Actif, مزاچ *mouqtim*. — à l'étude, هوسلو *haveslu*, هوسکار *haveskiär*, a.-p.

اسیالق *iscillyq*, t.; اسیالق *harāret*, a. — Forte chaleur, اسیجقانق *iscidjaqlıq*, t.; كرمیت *guermüiet*. — Véhémence, حَدْت *hiddet*. — Courage, غیرت *ghairet*, a.

ARDILLON, s. m., توقه دلی *toqah dili*, t.

ARDOISE, s. f., قره طاش *qara thāch*, قایغان *qāīghān*, t.

ARDU, adj., صعب *sa'ab*, مشکل *muchkil*, a.; دشوار *duchwār*, p.; چتین *tchetin*, t.

AREC, s. m., fruit des Indes, فوفل *fevfel*, a.

ARÈNE, s. f., menu sable, انجه قوم *indjè qoum*. — Lice, میدان *meidān*, a.

ARÉOMÈTRE, s. m., مواييع ميزاني *mervîj mîzâni*, a.-t.

ARÈTE, s. f., بالق كموکى - دكنى *bâlyq guémigui*, *dikenî*, t.

ARGEMON, s. m., ulcère du globe de l'œil, ارغامون *arghāmoun*, a.

ARGEMONE, s. f., pavot épineux, كومش كوكى *gumuch keukî*, t.

ARGENT, s. m., métal, كومش *gumuch*, t.; سیم *sím*, p. — D'argent, en argent, كومشلو *gumuchlu*. — Argent blanc, بیاض اقچه *beïāz aqtchè*. — comptant, نقد اقچه *naqt aqtchè*. — Monnaie, اقچه *aqtchè*,

پاره *pāra*. — Gagner de l'argent, پاره قزانمق *pāra qazāmaq*. — Argent qui ne porte pas intérêt, ياتغىن اقچه *iātghyn aqtchè*, t. — Vif-argent, جيوه *djivè* et *djiva*, p.

ARGENTER, v. a., كومشله كومشله *gumuchlèmek*, قيلامق *gumuchlè qaplāmaq*, t.

ARGENTERIE, s. f., كومش سفره طاقمى *gumuch sofra thāqymy*, كومش طاقمى *gumuch thāqymi*, كومش اوادانلىق *gumuch avādānlyq*, كومش اوادانلىق *gumuch avādānlyghy*, قابلرى *gumuch qâbleri*, t.

ARGENTEUR, s. m., كومش قيلابىجي *gumuch qaplāidji*, t.

ARGENTIÈRE (I'), petite île de l'archipel, l'ancienne Cimolos, كوجك دكرمنلىك *kutchuk dēirmenlik*.

ARGENTIN, adj., كومش رنكلى *gumuch renkli*. — Son —, كومش صداسى *gumuch sadaci*.

ARGENTINE, s. f., بر چىككى *bir tchitchequñ ismi*, t.

ARGILE, s. f., بالچق *bâltchyq*, t.

ARGILEUX, adj., بالچقلو *bâltchyqlu*, t.; كللو *guillu*, p.-t.

ARGOT, s. m., كزلو سوز *guizlu scuz*, خرسز لسانى *khyrsyz liçāni*, t.

ARGOUSIN, s. m., فورسه لررك *fırçalaruñ bekchēci*, t.

ARGUER, v. a., montrer, prouver, كويسترمهك *gueustermek*, الزام اكلاتمق *il-añlatmaq*, t.; دل ازارلمق *il-zām it*. — Accuser, reprendre, تعزېرى ازارلمق *dil t'aziri it*,

azārlamaq, t.; عیبلمق *aiplamaq*, a.-t.

ARGUMENT, s. m., raisonnement par lequel on tire une conséquence, حجت *qyās*, *houddjet*, دلیل *burhān*. — Preuve, دلیل *de-lil*. — tranchant, قاطع *burhāni qāthy'*, a.; دلیل ساطع *delīl sāthīy*. — Sujet abrégé d'un livre, اچوال *idjmāl*, مصیون *mazmoun*, a.

ARGUMENTATEUR, s. m., مباحثت *mubāhys*, a.; بحث ایدیجي *bahs idījī*, a.-t.

ARGUMENTATION, s. f., قیاس *qyās*, اثیات *isbāt*, دلیل *delīl*, a.; تبرهن *istidlāl*, استدلال *tēber-hun*, a.

ARGUMENTER, v. a., نتیجه *netūlje* netūlje *tchiqārmaq*, چقارمق *tchiqārmaq*, برهان *istidlāl it*, استدلال *istidlāl it*, قیاس *qyās it*, کتورمک *burhān guēturmek*, ظن *zann it*, a.-t.

ARGUS, s. m., جاسوس *djācous*, رقیب *raqyb*, a.

ARGUTIE, s. f., بیهوده سوز *bihoudè scuz*, p.-t.; کلام باطل *ke-lāmi bāthyl*, a.; خردہ دانلوق *khourdādānlyq*, p.-t.; نکته *nuktē*, a.

ARGYRITE, s. f., مردانستک *murdācink*, p.

ARGYRO-CASTRO, petite ville de l'Albanie turque, اکری قاستری *eghri castri*.

ARIDE, adj., یابس *iābis*, a.; حاصلسز *hā-cylsyz*. — Terre aride, قورو *qourou*. — خیر منبت *ghāri mumbit ier*. — Esprit —, بی *iēr*.

'عقل غیر مشمر *'aqli ghāri mus-mir*, a.

ARIDITÉ, s. f., قورولق *qourou-lyq*, t.; ببوسة *īeboucet*, a.

ARISTARQUE, s. m., باحت *bāhis*, a.

ARISTOCRATE, s. m., partisan de l'aristocratie, اصل زاده لرک *zādeleruñ tharasdāri*, طرفداری *ridjālē taby'*. — Partisan de l'ancien régime en France, قدیم فرانسه حکومتىك طرفداری *qadīmi frānča hukioumetinuñ tharasdāri*, a.-t.

ARISTOCRATIE, s. f., gouvernement des personnes les plus considérables d'un état, کبرای ملتک دولتی *kuberāū millētuñ devlēti*. — Souveraineté des nobles, des grands et des riches, شراف و اغنىها و کبارلرک حکمدارلىغى *churesā ru aghniā rē kibārlaruñ hukmdārlıgħy*. — Collectivement, les personnes même les plus considérables d'un pays, d'une nation, کبرای ملت اولولر *oloulər*, اصحاب مال و اقتدار اولانلر *kuberāū millet*, olanlar, a.-t.

ARISTOCRATIQUE, adj., کبارلرک حکمنه دائز *kibārlaruñ hukminē dāir*, a.-t.

ARISTOCRATICQUEMENT, adverbe, کبارلرک حکمی اوزرە *kibārlaruñ hukmi uzrē*, a.-t.

ARISTOLOCHE, s. f., زراوند *zerā-vend*, p.

ARISTOTE, n. pr., أرسطو *aristhou*, ارسوطاليس *aristouthālis*.

رقمجي ARITHMÉTIEN, s. m., اهل رقم *ehli raqam*, رقمني *raqamdjî*, a.-t.; محاسب حسابجي *hyçäbdji*, a.-t.; حساب *mouhacýb*, a.

ARITHMÉTIQUE, s. f., علم رقم *'ilm i'lmi raqam*, a.; علم حساب *'ilm i'lmi hyçäb*, a.

ARITHMÉTIQUEMENT, adv., علم حسابه كوره *'ilm i hyçäbè gueurè*, a.-t.

ARLEQUIN, s. m., مقلد *mouqallid*, a.; مسخره *maskhara*, a.

ARLEQUINADE, s. f., فرفوهلق *farfaralyq*, t.; مسخره لق *maskharalyq*, a.-t.

ARMATEUR, s. m., marchand, صاحبي *guèmi sâhibi*, a.-t. — en course, قورصان *qoursân*, t.

ARME, s. f., سلاح *silâh*, a.; يراق *iarâq*, t. — الت حرب *aleti harb*. — Arme blanche, قلبيج *qylidj*. — تفندك - پشتو - *tufenk*, *pichtov*, *thop*, t. طوب *tusen*.

ARMES, s. f. pl., اسلحه *eslyha*, a.; يات سلاحلىر *silâhler*, a.-t.; يراق *iarâq*, t. — offensives et défensives, ضرب ودفع يات-يراق *zarb u def'iât*, *iarâq*, a.-t.

ARMES (Appeler aux), حرسي *harbi tchâlmaq*. — Passer par les armes, fusiller, چالمق *tufenk ilé euldurmek*, t.

ARMES, profession de la guerre,

صنعت حربيه *san'ati harbiè*. — Armes, voyez ARMOIRIES.

مطراچچيلك ARMES, escrime, *mathrâqtchülik*, مسایفه *musäïfè*. — مطراچچي باشي Maitre d'armes, *mathrâqtchi bâchi*, t.

عساكر ARMEE, s. f., دريا *'asker*, pl. *'aqäker*. — navale, عساكر *deriä donänmaci*, p.-t.; دونانمه سى دونانمه *donänma*, t.

عساكر ايله ARMEE (à main), *'asker ilè*, a.-t.; فهرا *qahren*, a.

مهمات ARMEMENT, s. m., appareil de guerre, سفر *muhimmât*, تداركتى *sefer tedärukiâti*, a.-t. — Action d'armer un ou plusieurs vaisseaux, كمى دوناتمىسى *guèmi donatmäci*, t.

ارمني ولايتسى ARMÉNIE, s. f., ارمەنستان *ormèni vilâeti*, *arménistân*.

ارمني ARMÉNIEN, adj., ارمەنی *ermenî*.

اسکر ARMER, v. a., fournir, revêtir d'armes, سلاحلىندرمق *silâhlandurmaq*, يراقلمق *iarâqlamaq*, t. — عساكر قالدرمق Lever des troupes, *'asker qâldurmaq*, *asker djem it*. — un fusil, تفندك *tufenk*, *qourmaq*. — un vaisseau, بركمى دوناتمق *bir guèmi donatmaq*. — سلاحلىندرمق *silâhlanmaq*, سلاح قوشانمق *silâhouchanmaq*, a.-t.

دمر باشق ARMET, s. m., دمر باشق *démir bâchlyq*, t.

کوه ARMILLAIRE (sphère), adj., كوه *ARMILLAIRE* (sphère), adj..

سواری kurëü sivāri, كُرْه عالم kurëü 'ālem, a.

ARMISTICE, s. m., مatarke mutā-rekē, a. مهادنه muhādēnē, a.

ARMOIRE, s. f., دولاب dolāb, t.

ARMOIRIES, s. f. pl., نشان nichān, p.; علمت 'alāmet, a.; نسب علامتى nēceb 'alāmeti, a.-t.

ARMORIER, v. a., - نشان قومق nichān qomaq, tasvir it, تصویر a. - p. - t.

ARMOISE, s. f., مسک اوئى misk oty, t.

ARMURE, s. f., کوكس جيسي gueugus djèbèci, کوكسلك gueuguslik, t.; سينه بند sinē bend, p.; سلاح طاقمى silāh thāqymi, a.-t.

ARMURIER, s. m., سلاح يايسيجي silāh iāpīdjī. — Corps militaire d', جييلر djèbèdjīler.

AROMATE, s. m., بيار bahār, ebzār, عطر 'athar, ادويد edviè, a.

AROMATIQUE, adj., معطر mou'at-thar, a.; بهارلو behārlu, a.-t.

AROMATISATION, s. f., تبخير teb-khyr, بهايرلماقلق t'athyr, a.; تعطير behārlamaqlyq, a.-t.

AROMATISER, v. a., تبخيرا teb-khyr it, معطر را mou'atthar it, بهايرلماقلق bahārlamaq, a.-t.

AROME, s. m., عطر 'athr, a.

ARPENT, s. m., دونم deunum, t.

ARPENTAGE, s. m., action de mesurer, بير او لچمهسى ier cultch-mēci, t. — Art de mesurer, مساحت

meçāhat, مساحت صنعتى san'ati. — Mesure par arpent, بير او لچيسى ier cultchuçu.

ARPENTER, v. a., مساحت ا ieri cultchmek, t.; meçāhat it. — Marcher vite, چاپك tchāpouk iurumek, t.

ARPENTEUR, s. m., مساحت ا ايديجى ididji, a.-t.; او لچيجى muhendis, a.; eultchudji, t.

ARQUEBUSE, s. f., چرخلو تفنك tcharkhlu tufenk, ششخاندلو تفنك chichkhānēlu tufenk, ou simplem. ششخانه chichkhānē, t.-p.

ARQUEBUSIER, s. m., تفنكجي tufenkdjī, t.

ARQUÉ, e, adj., ياي كبي اكري iāi guibi egri, eülmich, t.; الکمش معوج mou'avvedj, a.

ARQUER, v. a., courber en arc, ياي شكلنده اكمك iāi cheklinē cümek, ياي كبي اكمك iāi guibi cümek, t.

ARQUER, v. n., se courber, كهان شكلنده كيرمك eilmek, kemān cheklinē guirmek, a.-t.

ARRACHEMENT, s. m., كوكدن keukten qopārich, قوبارش keukten qopārmaqlyq, t.; استيصال isticūl, a.

ARRACHE-PIED (d'), adverb., اولاشتري oulāchturi. — Travailler d'—، ارالق براقمىوب چالشمـق aralyq brāqmaüp tchalichmaq.

ARRACHER, v. a., قلع و خلع ا

qal' ou khal' it, قوپرمق *qoparmaq*. — Tirer par force, استیصال *istīççāl* *it*. — Arracher, obtenir avec peine, بىك زھمتله الله كتormek. — تھصیل *bîn zahmet ilè èle gueturmek*, *tahsyl it*, زھمتله آلمق *zahmetlè álmaq*. — une dent, دېش چقارمك *dîch tchiqärmaq*. — S'Arracher à, v. réfl., زور اپلە چکلمك *zorilè tchekilmek*, *qoparib-maq*, t.; نزع اوئلمق *nez' oloun-maq*.

ARRACHEUR, s. m., قوبارىجى *qopāridji*. — de dents, دېشىجى *dich-dji*. — Il mènt comme un arracheur de dents, اما يالانجىدر *ammā īālāndji dur*.

ARRAGON, s. m., province d'Espagne, اراغونيا نام اسپانيانك *arāghoniā nâm ispāniā-nuñ bir īüälëti*, t.

ARRANGEMENT, s. m., dispositions, ترتیب *duzen*, t.; دوزن *tertib*, *nizām*, a. — Conciliation, نظام *bārichyq*, t.; صلح *soulh*, a. — d'une affaire, رابطه *rāboutha*, a.

ARRANGER, v. a., mettre en ordre, يېرىنە قومق *ierlinè qomaq*, *ierlu ierindjé qomaq*, *ier-lechturmek*. — Disposer, يېرىلىشترمك *duzmek*, دوزمك *duzen vîrmek*, دوزن ويرمك *vîrmek*, a.-t. — S'Arranger, v. réfl., s'accorder, اوزلاشمىق *ouzlâchmaq*,

تصالح *teçälouh it*, a.-t. — Se contenter, être satisfait d'une chose, راضى او دوزلمش *ni-duzulmuch*, t.; نظام او زره اولان *nizām uzrè olān*, a.-t.; منظم *munazzam*, منظوم *manzoum*, a.

ARRETER, v. a., donner à rente, كرايد ويرمك *kirāïc vîrmek*. — Prendre à rente, كرايد آلمق *kirāïc álmaq*, t.; استيجار *istîdjär it*, a.-t.

ARRÉRAGES, s. m. pl., باقى قالان *bâqy qâlân*, a.-t.; كرو قالانى *guiru qâlâni*, t.

ARRESTATION, s. f., طوتسق—ق *thoutsaqlyq*, t.; حبس *haps*, احتباس *ihtibâs*, a.

ARRÊT, s. m., sur les biens, اليقوقلاق *aliqomaqlyq*, t. — Prison, حبس *habs*. — Les arrêts du ciel, قدر و قضا *qader ou qazâ*, حكم شرعى *taqdir*, a. — Sentence, اعلام *'ilâm*. — Les arrêts chez soi, كوز حبسى *gueuz hapsi*. — Mettre aux arrêts, خانه ا جبس *khânè bend it*, a.-p.; بند *haps it*, a.-t.

ARRÊTÉ, s. m., résolution, مضبوط *mazbouth hukmi*, حکمی - نیتى *nüiet*. — du gouvernement, حکم دولت *hukmi devlet*. — de compte, حساب *hyçâb kesmekligui*. — Arrêté, conclu, قرارداده او لمش *qa-râr dâdè olmuch*, p.-t. — Arrêté,

retenu, **اليقونلش** *alyqonoulmouch*, t.
— Arrêté, emprisonné, **جسل** *ha-pysta*, a.-t.; **محبوس** *mahbous*, a.

ARRÉTER, v. a., empêcher d'avancer, **اليقوم—ق** *alyqomaq*, طورغوتمق *dhourdourmaq*, طوردرمق *dhourghoutmaq*, توقيف *tevqyf fit*. — Saisir, mettre en prison, **ثوتمق** *thoutmaq*, ا **حبس** *haps it*, a.-t. — Retenir, **اليقومق** *alyqomaq*. — Retarder, **اكلندرمك** *eilendurmek*. — sa vue sur, **كورز دكمك** *gueuz dikmek*. — Arrêter un compte, **حساب** *hiçâb kesmek*. — Fixer, déterminer, **قرار ويرمك** *qarâr vîrmek*. — Arrêter le sang, **قان** *qân diñdurmek*, a.-t. — S'Arrêter, v. réfl., **طورمق** *dhourmaq*, **مکث** *eglenmek*, ا **اكلنيك** *mekst it*. — Être arrêté par une difficulté, un doute, **بر مشكل بوليق** *bir muchkil boulmaq*, شبهه *chubhè it*. — S'arrêter aux apparences, **فقط** فقط *faqath nesnèlèruñ sourèti zâhyrècinè baqmaq*, a.-t.

ARRHES, s. f. pl., پسي *pëi*. — Donner des —, پسي *pëi* ويرمك *vîrmek*, t.

ARRIÉRE, s. m., **گروده قالان** *gui-rudè qâtân*, t.; **متاخّر** *muteâkh-khyr*, a.

ARRIÈRE, s. m., ارد *ard*, t.; ارد حولي *ard verâ*, a. — cour, **ard havli**. — de vaisseau, **کينك قچي**, *guémînuñ qytchi*. — faix, **حوله** *hav-la*, a.; **مشبهد** *mechîmè*, t. — garde,

طوفدار *dhondâr* (altération de مواخر الجيش, *muâkher uldjéich*, a. — neveu, **قرداش** اوغلونىك *qardâch oghlounuñ oghlou*. — petit-fils, **نبيره اوغلو** *nêbûrê oghlou*. — En Arrière, adv., en retard, **کيروده** *guîrudè*, t. — Arrière-pensée, **غراز** *gharaz*, a. — Arrière-saison, **صوك بهار** *soñ behâr*.
کيرو قاليش *guiru qâlmich*, t.

ARRIÉRER, v. a., différer un paiement, اداء دين **تعلل** *edâi deïndè te'allul it*. — S'arriérer, ne pas payer à l'époque, **وقتنى بورجنى** *waqtindè bordjounou edâ itmemek*. — demeurer en arrière, **کيرو قاليمق** *guîru qâlmaq*, **کيروده قاليمق** *guîrudè qâlmaq*.

ARRIMAGE, s. m., استف *istif*, كمئى استفي *guèmi istifi*, t.

ARRIMER, v. a., استف *istif*, كمينك يوكنى ييرلشترمك *iükini ierlechturmek*, t.

ARRIVAGE, s. m., يانشهه *iānach-ma*, t.; ورود *vuroud*, a.

ARRIVÉE, s. f., كلش *guélich*, t.; ورود *voussoul*, **vuroud**, a.

ARRIVER, v. a., parvenir, **يتشك** *iètichmek*, **کلېك** *guelmek*, t.; **وارد** *vârid ol*. — Survenir, عارض او *vâriz ol*, واقع او *vâqi ol*, وقوع **ظہورا** *vugou' boulmaq*, بولمق *zou-hour it*, a.-t. — Laisser arriver vent arrière (un vaisseau), **روزكار او كنهه** *rouzguiär cüñunè duchmek*, p.-t. — Approcher du rivage,

قرایه بناشق *iānachmaq*, يانشق *iānachmaq*. — Que vous est-il arrivé? نه اولدى سزه *nè oldou syzè*. — Faire arriver, ایرشدمرمک *irichturmek*, ايركىرمك *irgueurmek*. — Arriver à bon port, ايو كلهك *eïu guelmek*. — Arriver sain et sauf, صاغ سليم وصول بولمهق *sāgh selîm vuçoul boulmaq*. — Arrive ce qui pourra, نه اولورس *nè oloursa*. — او لسون *olsoun*. — Il m'est arrivé un événement, بىر قصايده او غرادم *bir qazāïe oghrādum*, t.-a.

ARROCHE, s. f., plante, بیان *iābān* kérèvîz, t.; سرمە *sermē*, كروپىز *qathaf*, a.

ARROGAMMENT, adv., تكبير ايبله *tekebbur ilè*, a.-t.

ARROGANCE, s. f., سركشلەك *serkechlik*, t.; مغوروڭ *maghrourlyq*, a.-t.; غوروڭ *ghourour*, tekebbur, a.

ARROGANT, adj., سركش *serkech*, مغوروڭ *maghrour*, متكتبر *mutekebir*, a.

S'ARROGER, v. réfl., آدعى *iddiā* it, تخصيص *takhsys* it, دعوا *davā* it, a.-t.

ARRONDI, e, adj., مدور *mudever*, a.

ARRONDIR, v. a., دكرمى *dēir-mi* it, مدورا *mudever it*, a.-t. — S'Arrondir, v. réfl., devenir rond, مدور او *mudever ol*. — Augmenter زنگىنكى ارتقى *zen-guinliguini artmaq*, t.

ARRONDISSEMENT, s. m., action d'arrondir, تدوير *tedvîr*. — Canton, سنجاق *sandjāq*, ناحيە *nāhiè*. — Subdivision, quartier d'une ville, محلە *mahallè*, a.

ARROSAGE et ARROSEMENT, s. m., اسقا *sowārich*, t.; صوارش *isqā*, a.

ARROSER, v. a., humecter, mouiller, اصلاح مقىد *islātmaq*. — un arbre, une fleur, صوارمەق *sowārmaq*, صولمۇق *sousermek*, soulamaq, t.; اسقا *isqā* it. — Arroser un pays (en parlant d'une rivière), دوكلمەك *deukulmek*, t.; جريان *djériān it*, a.-t.

SOLAMق ايجچون *soulāmaq itchoun qoşa*, t. قوه

ARROSOIR, s. m., ترسخانە *ters-khānè* ترسانە *tersānè*, vulg. tersana, جىەخانە *djebè khānè*, vulg. djeb-hanè, p.-t.

ARSENIC, s. m., سچان اوچى *si-tchān oty*, t.; زرنىيىخ *zernykh*, سـ الفار *summ ul-fär*, a.

ARSENICAL, e, adj., زرنىيى *zernykhj*, a.

ART, s. m., métier, صنعت *sana'at*, حرفت *hyrfat*. — Savoir, habileté, معرفت *ma'riset*. — Méthode pour faire un ouvrage selon certaines règles, فن *fenn*, pl. funoun. — Ruse, adresse, حيلە *hylè*, huner, هنر *fenn*. — L'art oratoire, علم كلام *'ilmī kelām*. — de la guerre, صنعت حربىيە *sana'ati harbîè*. — Les produits de

الصناعات محسولات *mahsoulāti sanā'iē*, a. Voy. MÉTIER.

ARTA—AMBRACIA (l'), ancienne ville de l'Albanie turque, نارطه *nārdha*.

ARTÈRE, s. f., نبضلو طير *nabzlu dhamar*, p.-a.; شرعن *cheren*, شريان *cherīān*, pl. a. شريانين *cherāīn*.

ARTÉRIEL, adj., نبضلو طير داير, *nabzlu dhamaré dāir*, a.-t.

ARTICHAUT, s. m., انكيناو *en-gūnār*, t.

ARTHRITE, s. f., goutte aux jointures, دا المفاصل *dā el-messācyl*, a.

ARTICLE, s. m., partie d'un écrit, d'un traité, ماده *māddè*, pl. مواد *mēvādd*; شرط *charth*, pl. شروط *chourouth*. — de foi, دين قيدي *din qādi*. — de marchandise, مقوله *maqoulé*. — Article, jointure des os, مفاصيل *mefsel*, pl. مفاصيل *mefācyl*, a.; اويناق برى *oīnāq ieri*, t. — Partie du discours qui précède les noms arabes, et qui répond à le, la, les, ال *al* ou *el*, ex. : Le juge, القاضى *el-qāzi*. Cet article se nomme grammaticalement, لام تعریف *lāmi t'arīf*, ou حرف تعریف *harfi t'a-rīf*. — Article, petite portion d'un discours, فصل *fasl*, pl. فصول *su-coul*, a.

ARTICULAIRE, adj., مفاصله داير, *mefācylé dāir*, a.-t.

ARTICULATION, s. f., jointure des os, اك برى *añ*, اك *añ ieri*, اوينق برى *oīnaq ieri*. — de la voix, تلفظ *teleffuz*. — Déduction des faits, تفصیل *tafsīl*, a.

ARTICULER, v. a., prononcer nettement, كلهبي ايولطف *kēlimē eū teleffuz it*. — un fait, l'affirmer, le circonstancier, تفصیل *tafsīl it*, ماده بماذه بيان *māddè bemāddè beiān it*, a.-t.

ARTIFICE, s. m., ruse, fraude, حيله *hylē*, آل *āl*. — Art, industrie, صنعت *sana'at*. — Finesse, manière adroite de faire, فن *fenn*. — Feu d'artifice, آتش بازلق *ātech bāz-lyq*, فشك شنلکى *fichek chenli-gui*, t.

ARTIFICIEL, LE, adj., fait par art, يابيه اشله *ichlēmē*, دوزمه *duzmē*, iāpma, t.; مصنوع *mou-canna*, a. — Factice, عاربى *'āriēti*, vulg. eürēti, a.

ARTIFICIELLEMENT, adv., صنعتيله *sana'atilē*, a.-t.

ARTIFICIER, s. m., فشكجي *si-chekdji*, t.

ARTIFICIEUSEMENT, adv., حيله ايله *hylē ilē*, a.-t.

ARTIFICIEUX, SE, adj., حيلهكار *hylēkiār*, a.-p.

ARTILLERIE, s. f., طوپلر *thoplar*, طوپلر ايله أدوات *thoplar ilē adevāti harbiē*, a.-t.

ARTILLEUR, s. m., طوپچي *thop-tchi*, t.

ARTIMON (mât d'), s. m., پوپاه يلکنک درکى *poupa iēlkēnuñ dirégui*, چنبر درکى *tchember diré-gui*, t.

ARTISAN, s. m., ouvrier dans un

اھل صنعت art mécanique, a. *ehli sana'at*, a.; اھل صنعتجي *sana'atdji*, a. — حرفت *chli hyrfet*, a.-t. — L'auteur, la cause, سبب *sebeb*, مسبب *mucebbib*, a.

اھج قوردى ARTISON, s. m., a. *aghādj qourdou*, t.

معرفتلو ARTISTE, s. m. et f., a. *m'arifetlu ustāz*, a.-t.; اھل استاذ *ustāz*, a.-t.; اھل معرفت *chli sana'at*, a.; صنعت *chli m'arifet*, a.; صنعتکر *san'atguer*, a.-p.

معرفته ARTISTEMENT, adv., a. *m'arifetile*; استادنه *ustādānē*, a.-t.; مهارتله *mehāretile*, a.-t.

اینک ARUM, s. m., plante, a. *inek pātchaci*, t.; ایون *aroun*, پاچهسى *ridjl el-baqarat*, a.

عراف ARUSPICE, s. m., a. *arraf*, a.

اس As, s. m., point seul marqué sur une carte, a. *as*, p.; اس *üök*, p.; اس *as*, t.

اساروم ou ASARET, s. m., plante. Voyez CABARET.

ascalon ASCALON, ville, a. *'asqāloun*.

ascarides ASCARIDES, s. m. pl., petits vers, a. *qourdjaghaz*, t.

ascendant ASCENDANT, s. m., pouvoir, empire sur quelqu'un, a. *qoudret*, قدرت *nu-fouz*. — Ascendant donné par Dieu à quelqu'un sur un autre, a. *tcelluth*. — Signe qui monte sur l'horizon, طالع *thāl'y*, pl. *tha-vāl'y*. — Il a un heureux ascendant,

طالعى ايشلر *thāl'yī ichler*, طالعى وار *thāl'yī vār*.

ascendans ASCENDANS, s. m. pl., les personnes dont on descend, ابا واجداد *ebā u edjdād*, a.

ascension ASCENSION, s. f., action de monter, چقش *tchiqyçh*, t.; صعود *sou'oud*, مصعد *mas'ad*, a. — de Jésus-Christ, حضرت عیسیانک کوکه چقمهسى *hazreti içānuñ gueugü tchyqmaci*. — de Mahomet, مراج *m'irādj*, معراج نبوی *m'irādji nebevi*, a. — L'Ascension, fête des chrétiens, 'ydus-sou'oud, عید الصعود، معراج *'ydul-irtisā'*, عید لارتفاع حضرت عیسی *m'yārādji hazreti yça*, a.

ascensionnel ASCENSIONNEL, adj., ارتفاعى *sou'oudi irtisā'i*, a.

ascète ASCÈTE, s. m., زاهد *zāhid*, سالك راه *dervîch*, درویش *sāliki rāhi tharyqat*, a.

ascétique ASCÉTIQUE, adj., زاهدى *zāhidi*, تزهد رياضتى *riāzeti*. — Vie — ، طریقت *tezehhud*, طریقت *tharyqat*, a.

ascite ASCITE, s. f., hydropisie du bas-ventre, استسقاي بطنى *istisqāt bathni*, a.

ascétique ASCITIQUE, adj., مستنقى البطن *moustasqy ul-bathn*, a.

asclépias ASCLÉPIAS ou DOMPTE-VENIN, s. m., plante, ضد السموم *zidd us-soumoum*, a.

asiatique ASIATIQUE, adj., اسيالو *aciālu*, اسيابه منسوب *aciāli mensoub*, شرقى *charqy*, a.-t.

ASIE, s. f., اسیا *aciā*. — mineure, ا Anatoli *anādhoulū*, a.-t.

ASILE, s. m., صنچق *syghy-nadjaq ier*, ملاذ *meldjée*, a.; ملاد *melāz*, مأوى *meēva*, a.; پناه *penāh*, p.

ASPALATHE, s. m., bois odorisé-rant, بر جنس قوقلو اگاج *bir djins qoqoulū aghādj*, t.; قندول *qandoul*, دار شیشان *dār chīch'ān*, a.

ASPECT, s. m., كورش *guruch*, منظر *gueurunuch*, كورنش *manzar*, چهره *bāqich*. — Air, یوز *iuz*, باقش *tchehrē*. — Au premier aspect, الك كورش *ilki gueuruchtē*. — Qui a l'aspect ou la figure d'un ange, ملك منظر *melek manzar*. — D'un aspect terrible, كريه المنظر *kerīh ul-manzar*, a.

ASPERGE, s. f., قوش قونمز *qouch qonmaz* (littéralement l'oiseau ne s'y perche pas), t.; اسفراج *isfirādj*, p.

ASPERGER, v. a., سرپمك *serpmek*, صو سرپمك *sou serpmek*. — en soufflant de l'eau, پوسکرمك *puskurmek*, t.

ASPÉRITÉ, s. f., خشوفت *khouchounet*, a.; صرپلق *sarplyq*, t.

ASPERSION, s. f., سرپيش *serpich*, سرپيه *serpime*, t.

ASPERSOIR, s. m., مرش *merech*, مرشت *merechchet*, a.

ASPÉRULE, s. f., كوكب *kevkeb ul-v'ar*, a. الوعر

ASPHALTE, s. m., bitume de Judee, بر نوع قطران *bir nev'y qathrān*, t.; قفر اليهود *qafr ul-iéhoud*,

قفـر اليهودية *qafr ul-iehoudiē*, a.

ASPHALTITE (lac) OU MER-MORTE, لوط دکزى *louth deñizi*.

ASPHODELE (lis), s. m., زنبق *bir nev'y zambaq*, t.; وحداح *vahdāh*, a.

ASPHYXIE, adj., طمله *dhamla*, بوغلهـش *boghoullych*.

ASPHYXIÉ, s. f., بوغلـش *bo-ghoulmich*, t.; غشيان *ghachiān*, a.

— Ètre —، بوغلمق *boghoulmaq*, t.

ASPIC, s. m., petit serpent très-venimeux, صاغر بيلان *sāghir üü-lān*, t.; افاعي *ef'y*, pl. افعى *efā'y*, a.

ASPIC, plante, espèce de lavande, bir nev'y khazāmet, سنبلي هندي *sumbuli hindi*, a.

ASPIRANT, adj., طالب *thālib*, استيان *istēiān*. — Pompe aspirante, صواني يقارو فالدران طلومبه *souï īoqaru qāldirān thoulouumba*, t.

ASPIRATION, s. f., action d'aspirer, نفس *teneffus*, a.; صوالـق *solouq*, t. — Terme de grammaire, manière de prononcer en aspirant, بوغاز تلفظى *boghāz telef-fuzi*, t.-a.

ASPIRAUX, s. m. pl., فرونجـق *fourounljyq*, دلکلرى *delikléri*, t.

ASPIRÉ, e, adj., lettre aspirée, حرف الحلق *harf ul-halq*, a.

ASPIRER, v. a. (l'air), فـسـس *teneffes*, a. تـنـفـس *âlmaq*, a. آـلـقـ *te-neffus it*. — Prétendre, اوـلـمـكـ *cuzlēmek*, اـرـزـوـلـمـقـ *arzoulamaq*, a. قـصـدـكـ *istēmek*, a. قـصـدـكـ *qast it*.

أَدْعَا ا طالب او *thālib ol*, *iddi'ā it*,
a.-t. — Aspirer à une place, بُر
منصبه طالب او *bir mancybē thālib ol*.

ASPRE, s. m., petite pièce de monnaie, $\frac{1}{120}$ de la piastre turque, أَقْجَه *aqtchē*, t.

ASSA, s. m., halte, *haltīt*, a.

ASSA-FOETIDA, s. f., شيطان بوقى *sheitħān boqy*, t.; خيل *khaïl*, a.

ASSAILANT, s. m., agresseur, أول اوران *bācīdji* باصيجى *evvel ourān*, t.; صائل *sāil*, a. — Qui assiége une place, محاصر *mouhācir*. — Les assaillants, يورىش ايدنلر *iurīch idenler*, t.; محاصرین *mouhācīrin*, a.

ASSAILLIR, v. a., باصمق *bāsmaq* او زرنه دوشمك *uzerinē duşmek*, *hudjoum* - يورىش ا *hudjoum, iurīch it*, a.-t.

ASSAINIR, v. a., بريک هواسنى *bir ierūn havācini khoch itturmek*, t.-a.

ASSAISONNEMENT, s. m., تربیة طعام *tha'ām terbiēci*, t.; ابزار *ebzār*, a.

ASSAISONNER, v. a., تربیة *terbiē qomaq, it*, a.-t.; قومق - طوز *thouz, biber qomaq, t.*

ASSASSIN, s. m., اولدريجى *euldurīdji*, t.; قاتل *qātil*, a. — Au fig., yeux assassins, حرامى *ha-rāmi*, a. — Au fig., yeux assassins, چشم خونبرىز *tchechmi khounriz*.

ASSASSINAT, s. m., قتل *qatl*, a.; آدم اولدرمى *ādem culdurme*, t.

قتل أولئك *ASSASSINÉ*, e, adj., مقتول *qatl olounmich*, a.-t.; *maqtoul*, a.

آدم اولدرمك *ASSASSINER*, v. a., خيانتله اولدرمك *ādem euldurmek*, *khyānetilē euldurmek*, t.; قتل ا *qatl it*, *harāmīlik it*, a.-t.

ASSASSINER, ennuyer extrêmement, ثقلت ويرمك *siqlet virmek*, او صادر مق *oçāndurmaq*, t.

ASSAUT, s. m., يورىش *iurīch*, t.; هجوم *hudjoum*, a. — Donner l'assaut, يورىش ا *iurīch it*. — Soutenir l'assaut, يورىشه طيانمق *iurichē dhaiānmaq*, t.

ASSEMBLAGE, s. m., مجتمع *medjma*, مجموعه *medjmou'a*, a.

ASSEMBLÉE, s. f., مجلس *medjlis*, درنك *djemii'et*, a.; جمعية *dirnek*, انجمن *endjumen*, p.

ASSEMBLER, v. a., réunir, جمع *djem' it*, ديرمك *dirmek*. — Recueillir, ديشيرمك *devchirmek*. Voy. JOINDRE. — S'Assembler, v. r., بركمك *djem' ol*, a.-t.; بريه كاهك *bir ierē guelmek*.

ASSÉNER, v. a., شدتله اورمق *chiddettile ourmaq*, برصب محكم ا *bir zarbi muhkem it*, a.-t.

ASSENTIMENT, s. m., رضا *rīzā*, a.

ASSEOIR, v. a., اوتورتفق *otourtmaq*. — Mettre, poser, قومق *qomaq*, t.; وضع ا *vāz' it*, a.-t. — les fondemens d'un édifice, بربانك *bir binānuñ temellerini qomaq*, *vaz' it*, a.-t. —

Fonder, établir, وضع *vaz' it*,
أ تأسیس *tečis it*. — Asseoir l'im-
pôt, تعیین *ta'iini vīrgu it*.
ویرکوأ

S'ASSEOIR, v. pr., اوترمق *otour-*
maq. — à table, سفره ده او تورمق *sofrada otourmaq.* — S'asseoir sur le
 trône, تخته جلوس *takhta djulous it*, ou simpl. جلوس *djulous it.* — à la turque, sur les
 jambes, بعجاج قورمق *baghdādī gourmaq*, t.

ASSERMENTÉ, E, adj., *anda itchmich*, *يَمْبِينْ أَنْمِشْ etmich*, a.-p.-t.

ASSERMENTER, v. a., نیہیں کھورمک *iémén guetchurmek*, a.-t.

ASSERTION, s. f., قول *qawl*, plur. مدعى *mazynnè*, مظنه *aqyāl*, اقوال *muddé'ā*, a.

ASSERVIR, v. a., rendre esclave,
حکمی قول ا *qoul it.* — Soumettre, *hukmi altinè qomaq*,
التنہ قومق *altynè*, *zabtyne èlmaq*, *qomaq*. — les pas-
شہوأت نفسانیہ سندھ غالب *ghālib*
کلمک *chehvāti nessāniècine* *ghālib*
guelmek. — S'Asservir, v. réfl.,
بر کمسنہیہ تابع او *bir kimesnēiè*
tāb'yr ol, a.-t.; كوله او *keulè ol*, t.

ASSERVISSEMENT, s. m., esclavage, servitude, اسیرلوق *écirlyq*, استرقاق *istir-qāq*. — Dépendance, متابعت *mu-tābe'at*, a.

assesseur, s. m., ييله او تور بيجي билэ otouridji, t.; مجالس mudjālis, a.; همنچين hemnichín, p.

بیشتر ASSEZ, adv., suffisamment
 یتھر ietichur. — Il suffit, یتھر ieter,
 کافیدر kifāiet ider, یتھر ارتق kiāfi dur. — C'est assez, یتھر artyq. — Quantité suffisante,
 بیته جک qadri kesāīè, قدر کفایہ kifāiyeh مقداری qadar, یتھر قدر یتھر
 یتھر miqtāri, a. — Je n'ai pas assez de force, یتھر قدرتم qoudretum
 یتھر ietmcz. — Assez souvent, یتھر seugtcha. — Voir assez clair, یتھر bir khochdjé gueurmek.
 یتھر خوشجہ bounouñilé یتھر termi.

مواظِب ASSIDU, E, adj., *muwā-
zyb*, مدَّاوم dāūm, a.
— au travail, چالشچان tchālich-
qān.

استدامت *isti-dāmet*, s. f., مداومت *mudāvemet*, a.; ملازمت *mulāzemet*. — au travail, تقید *teqaïiud*, جهاد *djehd*, مواضیت *muwāzabet*, a.

مداومت ASSIDUMENT, adv., *mudāvemet* *uzrē, ilē, t.*; اوزره = أيله دایماً على التوالی *alet-tevāli, dāī-mā, a.*

محاصرة ASSIÉGANT, e, adj., a. t. *mouhācérē iden,* a. t. *mouhācyr,* a.

، ASSIÉGER, v. a., محاصره *mou-*
hacère it, a.; قوشانمق *qouchât-*
maq, t.

محاصره او لمش ASSIÉGÉ, e, adj.,
محصور mouthacérè olmuch, mahsour,
محاصره او لانلر a. — Les assiégés,
مۇھىھەنلەر mouhacrè oulounänlar, a.-t.

ASSIETTE, s. f., position, situation, موقع *mevqy'*, a.; حال *hāl*. —

تعيین ویرکو *ta'iini virgu*, a.-t. — Vaisselle, تپسى *tepsi*, طبق *thabaq*, t.

برطبق طلوسى *bir thabaq dholouçou*, t.

ASSIGNABLE, adj., تعیین *t'aïin* و تحدیدی قابل - ممکن *tahdidi qabil*, *mumkin*, a.-t.

اچھے بېرىنە وېرلىن *aqtchê iériné vîrilen* کاغد *kiâghyd*, t. — Papier-monnaie mis en circulation à Constantinople en 1840, سهم *sehm*, *sehim*, pl. a. سهام *sîhâm*.

ASSIGNATION, s. f., حواله *havâlè*, تحويل *tahvil*, a.

ASSIGNER, v. a., indiquer, désigner, تعیین *takhsîs* it, تخصيص *takhsîs* it, a.-t. — تحویل *tahvil* it, a.-t. — Appeler en justice, مکھمەت دعوت *mehkemetiè d'avet* it, a.-t.

ASSIMILER, v. a., بىزىتمك *beñ-zetmek*, تمثيل *temsîl* it. — S'Assimiler, v. réfl., متشابه او *mutechâbih ol*, متشاكل او *mutechâkil ol*, a.-t.

ASSIMILATION, s. f., تمثيل *temsîl*, تشبیه *techbîh*. — injurieuse, ظهار *zihâr*, a.

بر دىزى اوزره *bir dizi uzrè* قونمش طاشلر *thâchlар*, طاش صرهسى *thâch sy-racy*, t.

ASSISES (cour d'), s. f. pl., مجلس شرعى *medjlici cher'y*, a. — Séances des juges, قاضيلر مجلسى

- جمیعتى - *qâziler medjlici*, *djemü'eti*, a.-t.

ASSISTANCE, s. f., présence, houzour. — L'assemblée, جماعت *djemâ'at*. — Aide, secours, ياردم *iârdum*, t.; امداد *imdâd*, a.

ASSISTANT, s. et adj., présent, حاضر- موجود اولان - بولنان *hâzyr*, *mevdjoud olân*, *boulounân*, t.; حاضر *hâzir* *bilmedjlis olân*. — Qui aide, ياردەجي *iârdumdjii*, t.; معين *mu'in*, a.

ASSISTER, v. a., être présent, حاضر بولنمق *hâzir boulounmaq*, حاضراو *hâzir ol*, a.-t. — Secourir, يارداد ا *imdâd it*, t. — Aider, يارداده كامك *imdâdè guelmek*, t.; اعانت ا *iânet it*, a.-t.

ASSOCIATION, s. f., اورتاقلق *ortaqlıq*, t.; شوكت *chirket*, a.

ASSOCIE, e, adj., اورتاق *ortâq*, t.; شريک *cherîk*, a.

ASSOCIER, v. a., prendre pour collègue, شريک ايدنماك *cherîk idinmek*, t. — Admettre, قبول *qa-boul it*, a.-t. — S'Associer, v. pr., اورتاقلق بعلمق *ortâqlıq baghla-maq*, t.

ASSOMMER, v. a., دېلەتك *tepè-lêmek*. — Fatiguer, importuner, اوصدىرمق *toroultmaq*, يورولىمك *oçandurmaq*, باش اغرتىق *bâch aghyrtaq*, t.; تعجيز زا *t'adjiz it*, a.-t. —

ASSOMMANT, e, adj., تعجيز ايدن *t'adjiz iden*, ثقلت وېرن *syqlet vî-ren*, a.-t.

ASSOMPTION (jour de l'), s. f.,

مَعْرَاج مَرِيم كُونْيٰ mirādji meriem guny, t.

ASSEMBLAGE, s. m., convenance, يَاشْقَلْقَى تَطَابِق tāqyelyqlıq, — Assemblage complet de choses qui conviennent ensemble, طَاقِم thāqym, t.; اجْنَاسْ edjnās, اَنْوَاعْ envā'. — de marchandises, اِمْتَهَاجْنَاسْ emti'a edjnāci, a.-t.

ASSEMBLER, v. a., réunir des choses qui se conviennent, اوِيدِرْمَق oïdourmaq, طَاقِم اَتْحَق thāqym it, دُوزْمَك duzmek. — un magasin, دَكَانِي اِمْتَهَادْتَوْعَهْ aïlle; طُولْدِرْمَق dukkiāni emti'aïi mutennev'i'a ilé dholdourmaq, a.-t.

S'ASSEMBLER, v. réfl., اوِيمِق ouïmaq, t.

ASSEMBLANT, e, adj., اوِيَار ouïär, t.

ASSEOUPER, e, adj., endormi, اوِيَقُوبِيَهْ dālmich, اوِيَتْمَشْ oïoutmich, t.

ASSEOUPER, v. a., endormir, اوِيشْتَرْمَق ouïoutmaq, — تَسْكِينْ ouïouchturmaq. — Apaiser, تسکین اَتْبَسْ - تَبْسْ tebs it, a.-t.; باصدِرْمَق bāsturmaq, t. — S'ASSEOUPER, v. réfl., s'endormir, اوِيشْمَق ouïouchmaq, اوِيَقُوبِيَهْ وَأَرْمَق ouïouquïe vārmaq, اوِيَقْلَمْقَى ouïouqlamaq, اِمْزَغْنَمْقَى imizghanmaq, t.

ASSEOUPANT, e, adj., اوِيدِيَجِى ouïoudoudjou, اوِيَقُو وَيَرْنَ ouïqou rýren, t.

ASSEOUPISSEMENT, s. m., léger sommeil, اِمْزَغْنَمْقَى imyzghanmaq-

خَوَاب سَبَكْ lyq, khäbi subuk, p.; پِنْدَكَه n'as, a.; غَفَلَةْ penéké. — Grande négligence, ghaslet, a.; خَوَاب غَفَلَةْ khabî ghaslet, p.-t.

ASSOUPIR, v. a., يومِشْتِيق iou-mouchatmaq, t.; تَلِيَيْن telüin it, a.-t.

ASSOURDIR, v. a., صَاغِرَا sâghyr it, t. — S'Assourdir, v. pr., صَاغِرَا وَسَاغِرَا sâghyr ol, t.

ASSOUIR, v. a., طَوِيْرَمْقَى dhoïourmaq, طَوِيْرَمْقَى dhoïdourmaq. — S'Assouvir, v. pr., طَوِيْمِقَى dhoïmaq, قَانِمْقَى qānmaq, t.

ASSOUVISSEMENT, s. m., قَانِمْقَى qānmaqlıq, طَوِيْمِقْلَق dhoümaqlıq, اَشْبَاع ichbâ, a.

ASSUJÉTIR, v. a., soumettre à sa domination, التَّنْهَى الْهَق altné álmaq, مَقْهُور قَلْمَق maqhour qylmaq, تَحْتَ حُكْمَتِنَه قَوْمَق tahti hukioumetiné qomaq. — Lier fortement, مَحْكُم بَعْلِق muhkem baghlamaq. — Fixer, برْكَتْمَك berkitmek, t.

V. SOUMETTRE. — S'Assujétir à..., بَيْوَنْتَه الْمَق boiouniné álmaq, عَهْلَك سَنَدْ الْهَق iltizâm it, التَّزَامْ اَوْعَتِقَنَه álmaq, a.-t.

ASSUJÉTISSANT, adj., زَهْتَلُو zahmetlu, a.-t.; اَغْرِيَ aghyr, a.

ASSUJÉTISSEMENT, s. m., contrainte, اِجْبَار idjbâr, a. — Soumission, inqyâd. — Gène extrême, بَيْوَكْ سَقْنَدِي buük syqyñty, a.-t.; شَقْلَتْ syqlet, a.

ASSURANCE, s. f., certitude ac-

quise, ایقان *iqān*. — Promesse, وعل *va'dē*, اقرار *iq-rār*, a. — Garantie, sûreté, امینلک *emīnlık*. — Nantissement, کفالت *kefālet*. — Garanties des pertes éventuelles, سقرطه *siqourtha*. — Courage, hardiesse, جسارت *djeçāret*, a.; جان قوتی *djān qouvvēti*, a.-t. — Il a de l'assurance, کمال *kemālī* جسارتی *djeçārēti* vār.

ASSURÉ, e, adj., certain, vrai, صحیح *sahīh*. — Sûr, امین *emīn*. — Etre assuré, savoir avec certitude, یقین بیلمک *iaqyn bilmek*, t.

ASSURÉMENT, adv., sans doute, بلى *beli*, البته *elbettē*, صحیح *sahīh*, a.; شبہ سر *guertchek*, کرچک *chubhēsyz*. — Avec confiance, غیر تله *ghairetilē*, a.-t.; پروا سر *pervāsyz*, p.-t.

ASSURER, v. a., rendre ferme, قوى *qavi it*, بر کتمک *berkitmek*; محكم *muhkem baghlamaq*. — Faire croire, اناندروم *ināndur-maq*. — Affirmer, اقرارا *tastiq*, *iqrār it*, a.-t. — Payer l'assurance, سقرطه *siqourtha* ایتدرمک *itturmek*; سقرطه *siqourtha* ویرمک *virmek*, t.

S'ASSURER de quelqu'un, se confier à lui, بر کمسنیده *bir kimesnide* اینانهق *inānhaq*, اعتماد *itimād it*. — Connaître ses intentions, بسر کمسنیدنک *bir kimesnide* نیتني *nütəlini* بیلەك *bilmek*. — S'assurer de sa protection, بر کمسنیدنک *bir kimesnide* حیاتندن *bir kimésnēnūn* امین او

himäütinden emīn ol, حیاتندن *himäütinē dhaïānniaq*. — S'emparer d'une chose, d'une personne, بر نسنه بی *bir nesnēbī* ياخود بر کمسنیدن *bir kimesnēi* ضبط *zabth it*, a.-t.

ASSUREUR, s. m., سقرطه جی *si-qourthadjī*, t.

ASSYRIE, contrée d'Asie, اسور *açour*, کورستان *kurdistan*.

ASTÉRIE, s. f., pierre précieuse, برجنس *bir djins* قیمتلو طاش *qymetlu thāch*, t.; حجر شمسی *hadjēri chemsi*, a.

ASTÉRISQUE, s. m., نشان *nichān*, اشارت *ichāret*, a.

ASTHMATIQUE, adj., ضيق نفس *zīyq nefes*, t.; تنک نفس *tenk nefes*, vulg. تک نفسلو *tek nefeslu*, tek nefes, p.-a.

ASTHME, s. m., ضيق النفس *zīqoun-nefes*, سلوغان رنجی *soluğān rendji*, rendji *tenk nefeslik*, طارلغى *dhärlygħy*, a.-t.

ASTICOTER, v. a., انجتمک *indjitmek*, t.

ASTRACAN, ville de la Russie asiatique, اژدرهان *ajderhān*.

ASTRE, s. m., نجم *ildiz*, t.; ستاره *sitārē*, p.

ASTREINDRE, v. a., زورا *zor it*, حصر ا *hasr it*, a.-t.; جبرا *djebr it*, مجبورا *medjbour it*, زورلمق *zorlamaq*, بغلق *baghlamaq*. — S'astreindre à..., کندوبه بر شی اتکه *guendüüe bir chēi itmēiè zor it*, a.-t.

ASTREINT, s. f., ملتمز *medjbour*, مجبور *multezim*, a.

ASTRICTION, s. f., انقباض *inqy-bâz*, a.

ASTRINGENT, e, adj., صقیچی *si-qîdji*, قابض *qâbyz*, a.

ASTROÏTE, s. f., حجر الكوكب *hadjer ul-kevkeb*, a.

ASTROLABE, s. m., اسطرولاب *us-tourlâb*, a.

ASTROLOGIE, s. f., منجمانق *mûnèdjimlyq*, a.-t.; علم نجوم *'ylmi nudjoum*, علم تنجیم *'ylmi tendjîm*, a.

ASTROLOGIQUE, adj., علم نجومه *'ylmi nudjoumè dâir*, a.-t.; تنجیمی *tendjîmi*, a.

ASTROLOGUE, s. m., منجم *mûnèddjim*. — Le premier astrologue de la cour du sultan, منجم باشی *muneddjim bâchi*, a.-t.

AHLE HİYET, s. m., اهل هیئت *ehli heiët*, رصاد *neddjâm*, نجام *'ylmi rassâd*, a.

ASTRONOMIE, s. f., هیئت *heiët*, علم هسته *'ylmi hüt*, علم فلك *'ylmi selek*, a.

ASTRONOMIQUE, adj., علم هیته *'ylmi heiëtè dâir*, a.-t.; فلكی *feleki*. — Sciences astronomiques, علوم فلكیه *'ouloumi selekië*, a.

ASTRONOMIQUEMENT, adv., قواعد *qavâidi*, هیته *heiëtè hacé-bindjë*, a.-t.

ASTUCE, s. f., قلاشق *qallâch-liq*, t.; حيله *hylè*, فن *fenn*, vulg.

send, حيله بازلق *hylè bâzlyq*, p.-t.

ASTUCIEUSEMENT, adv., حيله ایله *hylè ilè*, بازلغله *hilè bâzly-ghylè*, p.-t.

ASTUCIEUX, se, adj., فلاش *qal-lâch*, t.; حيله باز *hylè bâz*, a.-p. (dans le langage ordinaire); فتان *set-tân*, a.

ATELIER, s. m., کارخانه *kiâr khâne*, دستکاه *destguiâh*, vulg. دزکاه *dezguiâh*, p.

ATERMOIEMENT, s. m., ادای دینه *edâi deïnè*, دائز مهلت *dâir muhlet*, a.-t.

ATERMOYER, v. a., ادای دینه *edâi deïnè teekhyr it*, a.-t.

S'ATERMOYER, v. pr., لا جلوسندن *alâdjaqlusinden*, مهلت بولمق *muhlet boulmaq*, a.-t.

ATHÉE, adj., ناخدا *nâkhouda*, اللہی انکار ایدن *allah iñ-kiâr iden*, a.-t.; منکر الله *munkir ullah*, زندیق *zendiq*, a.

ATHÉISME, s. m., اللہ تعالیینک *allah t'ea-lanuñ vuđjoudini inkiâr itmeklik*, a.-t.; الحاد زنده *zindeqat*, il-hâd, a.

ATHÈNES, ville de la Grèce, اتینا شهری *atîna chehri*, t.

ATHÉNIEN, NE, adj., اتینالو *atî-nâlu*, t.

ATHLÈTE, s. m., lutteur, پهلوان *pehlevân*, كورشجي *gurechdji*. — Homme robuste, جسامتل - و

بیوک کناه - شناعت كمنه *djèçāmetlu vè tendurust kimesnè*, a.-t.

بحر , adj. , بحیط *bahri mouhyth*, a.

ATLAS, montagne d'Afrique, درن *dern djebeli*. — Recueil de cartes, جغرافيا خرطيلرك *djèghrāfiā khartilèruñ medjmou'aci*, a.-t.; اطلس *athlas*, t.

ATHOS ou MONT-ATHOS, Monte-Santo , haute montagne de Grèce , آیونوروز *año noroz*, t.

ATMOSPHÈRE , s. f. , هوا *havā*, جو هوا *djevvi havā*, a.

ATMOSPHÉRIQUE , adj. , هوايد دائر *havātē dāir*, a.-t.

ATOME , s. m. , شمه *chemmè*, *zerrè*, هبا *hebā*, pl. هباب *hebāb*, a. — Un atome de, بر ذره قدر *bir zerré qadar*.

ATONIE , s. f. , قوتسلق *qouvvet-syzlyq*, a.-t.; ضعف *za'af*, a.

ATOUPS , s. m. pl. , قاري زنترى *qāri zinetléri*, t.

ATRABILAIRE , adj. , سوداوي *sevdāvi*, a.

ATRABLE , s. f. , سودا *sevdā*, a.

ATRE , s. m. , اوچاق *odjāq*, t.

ATROCE , adj. , cruel, ياورز *iāvouz*, يیمان *iemān*, t.; بی رحم *bi rahm*, پک ظالم *pek zālim*, a. — Douleur —, بیوک اغري *buūuk aghry*. — Crime —, بیوک کناه *buūuk gunāh*, t.-p.

ATROGEMENT , adv. , ياورلعله *iāvouzlichylè*, t.

ATROCITÉ , s. f. , action atroce, يیمانق *iemānq*, ياورزلق *iāvouzlyq*, بی شفقلق *bi chefqailyq*. —

بیوک کناه - شناعت *buūuk gunāh*, *chinā'at*, t.-p.

ATROPHIE , s. f. , هزال *verem*, *huzāl*, a.

S'ATTABLER , v. pr. fam. , سفراده اوچورمق *sofrāda otourmaq*, t.

ATTACHANT , e. , adj. , دقتہ سزا *diqqatē sezā*, *moustahyq*, a.-t.

ATTACHE , s. f. , باغ *bāgh*, *qāich*, t.; بند *bend*, p.-t.

ATTACHÉ , e. , adj. , محبتو *mouhabbetlu*, a.-t. — Il lui est très-attaché , انک بیوک *anuñ buūuk dosti dur*.

ATTACHEMENT , s. m. , محبت *mouhabbet*, علاقه *'alāqa*, a.

ATTACHER , v. a. , يابشترمق طاقمق *iā-pichturmaq*, *dhāqmaq* et *thāqmaq*. — Lier, بغلمق *baghla-maq*, بند *bend it*, p.-t. — Joindre, reunir, چاتمق *tchātmaq*. — avec un clou, میخلامق *mykhlamaq*, t.

S'ATTACHER , v. pr. , s'appliquer, يابشمق *iāpichmaq*. — S'attacher d'affection à quelqu'un, بر کمسه بی *bir kimsēi sevmek*. — Donner son attention à une chose , دقت *diggat it*; تشبیث *techebus it*, a.-t.

ATTAQUABLE , adj. , چجومی قابل *hudjoumi qābil*, a.-t.

ATTAQUE , s. f. , اورش *ourouch*, باصقن *bāsqun*, t.; هجوم *hudjoum*, حمله *hamlè*, a.

ATTAQUER , v. a. , commencer une attaque , assaillir, باصمق *bāsmaq*,

قارشولمق اورمق *ourmaq*, *qār̥chou-lamaq*. — Se jeter avec furie sur quelqu'un, *havlāmaq*, حولامق، او زرنه برجم اثبات او لنسه *hudjoum it*, *hudjoum* هجوم اوزرنه دوشمك *uzerine duchmek*. — Provoquer, commencer une querelle, طاقلمق *thāqylmaq*. — Attaquer de paroles, *hudjoumè daīānmaq*. — Soutenir l'attaque, résister au choc, هجومه دایانمق *seuz atmaq*. — S'Attaquer à..., v. pr., طوتشمق *thoutouchmaq*, t.

ATTEINDRE, v. a., toucher, طوقنمق *doqounmaq* et دوقونمق *dhoqounmaq*. — Il m'a atteint, بکا دوقندی *bañā doqoundou*. — Arriver jusqu'à une chose, un lieu, يتشمه دوقندی *iētichmek*. — Je n'y puis atteindre, دقهه مم يتشه مم *iētichemem*, *doqounamam*. — Pourrons-nous atteindre aujourd'hui Constantinople? بو کون استانبوله يتشه بیلورمیز *bou gun istāmbola iētichè bīlurmīz*. — Rejoindre quelqu'un en chemin, بر کمسه يده بوللی يتشمه *iolda iētichmek*, اولاشمق اولاشمق *oulāch-maq*. — Atteindre le but, نشانی او زاقدن اورمق *nichāni ouzāqtan ourmaq*. — Frapper de loin, اوزاقدن *ouzāqtan ourmaq*, اصابت اورمق *ouzāqtan ourmaq*. — le but de ses désirs, ایچابهت *içābet it*.

ATTEINT, e., adj., frappé de..., طوقنمش - دوقنمش *dhoqounmich*, او لاشمش *oulāchmich*, t.; مبتلا *mubtelā*. — de maladie, خسته لغـه *khaṣṭaḥ ḥaṣṭaḥ*, او غرامش *oghrāmich*.

— Atteint et convaincu d'un délit, او زنه برجم اثبات او لنسه *uze-rinè bir djurmi isbāt olounmich*, بر قباحتله الزام او له-ش *bir qabāhat ilē ilzām olmich*. — Atteint, frappé, او رلمش *ouroulmich*. — de folie, مجنون *medjnoun*, a. — Être atteint, en proie à..., مبتلا او... *mubtelā ol*, a.-t.

ATTEINTE, s. f., action d'atteindre, دوقونمه *doqounich*, دوقونما *doqounma*, او رش *ourich*. — Dom-nage, lésion, ضرر *zarar*, *noqsān*, خلل *khalel*, a. — Porter atteinte, كتورمك - كتورمک *khalel vīrmek*, *guēturmek*. — Porter atteinte à la paix, صلح و صلاحه *soulh u salāhè khalel guēturmek*, a.-t.

ATTELAGE, s. m., action d'atteler, قوشون *qočma*, *qočhoun*, t. — Animaux attelés, قطار *qṛthār*, usit. *qathar*, a.; چفت *tchift*, t.

ATTELER, v. a., des chevaux, اتلارى عربىدې قوشمق *atlari arabaīa qočmaq*. — En général, قوشمق *qočmaq*, بغلمق *bagħlamaq*, t.

ATTELLE, s. f., صارغى *sārghy*, t.

ATTENANT, e., adj., بتنشق *bitt-chiq*, t.; متصل *montacil*, a.

ATTENDANT, e., adj., منتظر ايكن *moun-tazir iken*. — En attendant, بوار القلع *bou arālyqta*, ارا يرده *arā īerdē*. — qu'il vienne, كلنجه قدر *guēlin-djè qadar*.

ATTENDRE, v. a., بكمك *beklēmek*, قاتلنمق *qatlanmaq*, دورمق *oghrāmich*.

dourmaq, منظر او *muntazir ol*, انتظار او زره او *intizār it*, انتظار *uzrè ol*. — Attendre quelqu'un, بکلمک bir kimcëi beklemek. — Faire attendre, bekletmek. — J'attends de jour en jour de ses lettres, كوندن كوفه *gunden guné mektoubine mountazir inv.* — Attends دور، *dour*. — Compter sur, مامول *mèemoul it*. — S'attendre mutuellement, بيريند بکلمک *bir birinè beklemek*. — S'attendre à..., espérer, اومق *oummaq*. — Je ne m'attendais pas à cela de votre part, سرک طرفکردن بوشی او ماز ايدم *sizuñ tharaſuñuzden bou cheï oummaz idum*.

ATTENDRI, e, adj., متاثر *mutè'es-sir*, a.

ATTENDRIR, v. a., rendre tendre, تلیین *ioumchatmaq*, يومشتمق *teliin it*, a.-t. — Toucher de compassion, اسیرکتمک *esırguetmek*, t.; میرحمة کتورمک *merhameté gueturmek*, تانییر ا *teecir it*. — Ayant attendri son cœur, ضمیرنه zamırinè teecir idup. — S'Attendrir, v. pr., devenir plus tendre, يومشتمق *ioumchanmaq*. — Compatir, اسیرکمک *ecirguémek*. — Eprouver de l'attendrissement, de l'émotion, متاثرا او *muteessir ol*, رقت *riqqat it*, a.-t.

ATTENDRISANT, e, adj., رقت *riqqatè guetu-* كتور *-kten*

ren, gueturidji, تأثیر ايديجي *tèecir ididji*, a.-t.

رقت ATTENDRISSEMENT, s. m., ryqqati qalb, a. رقت قلب

چونك ATTENDU QUE, conj., tchinuki, ملاحظه سيله *mulâhazacile*.

— Attendu sa probité, on a cru à sa parole, صلاحیتنه بىدا سوزىنە *salâhiyetinè binâen seuzinè inändiler*.

ATTENTAT, s. m., contre la vie de quelqu'un, جانه قصد *djâna qast*. — Crime en général, يرامزلق *iarâmazlyq*, t.; قصد *qast*, باش *bâsh*, كيدجك *bâch guîdêdjek khatâ*, t.-a.

بر قلمروك ATTENTATOIRE, adj., حقوقنه خلل *bir qalemrêvuñ houqouqinè khalel guèturen*, a.-t.

اميل ATTENTE, s. f., انتظار *intizâr*, a. — Espoir, أميد *umid*, emel, a. — Être dans l'attente, انتظار او زره او *intizâr uzrè ol*. — فوق Au-delà de toute attente, zamîrinè *jevq ul-méenoul*. — Cela est arrivé contre l'attente de tout le monde, هيچ كمسندنک أميدى *hîtch kimesnenuñ umidi ioghiken, bou, väqy' oldy*.

ATTENTER, v. a., comploter, تراامر *qast it*. — aux jours de quelqu'un, بركمسندنک جاننه *bir kimesnenuñ djâninc qast it*, t.-a.

مقيدد ATTENTIF, adj., mouqaïied,

اعلان *dinqatlu*, t. — Être —،
مقید او *dinqat it*, *mouqaüed ol*, a.-t.

ATTENTION, s. f., دقت *dyqqat*,
تفقید *teqaiiud*, a. — Égard, défé-
rence, رعایت *rü'äuet*, التفاتات *ilti-
fät*, a.

دقت ایله *dinqat ilè*, a.-t.

ATTÉNUANT, e, et ATTÉNUATIF,
IVE, adj., تقلیل ایدن *taqlül iden*,
a.-t.; ملطف *mulethiyf*, a.

ATTÉNULATION, s. f., ترقیق *ter-
qyq*. Voy. AFFAIBLISSEMENT.

ATTÉNUER, v. a., diminuer,
تقلیل ایکسلته ک *eksiltmek*, t. ;
ترقبیق ا *terqyq it*. — Af-
faiblir, اضعاف ا *iz'af it*, a.-t.;
ارقامق *aryqlamaq*, t.

بر کمینک او زاقدن الک طپراغی کشف
او زاقدن ایلدیکی مکان *bir guémunuñ ouzäqtan ilk thopräghy kechf eilédiki me-
kiän*, a.-t.

بره اورماق - ATTÉRER, v. a., -
چالمق *iérè ourmaq*, *tchälmaq*. Voy.
ABATTRE, ACCABLER.

کمیک ایکن او زاقدن طپراغی کشف ایله ک
guémûdè iken ouzäqtan thopräghy kechf eilémek, a.-t.;
قره به چیقمق *qaraïe tchyqmaq*.

چای کنارنک اولان قوم ياخود طپراغ
یعنی *tchäi kenärindè olan qoum üakhod thopräq ighyni*, t.

شهادت *shahadat*, s. f., شهادت

اعلان *chehâdet nâmè*, a.-p.;
کاغذی *i län kiäghidi*, a.-t.

ATTESTER, v. a., شهادت *che-
hâdet it*, a.-t.; اثبات *tastiq*, *isbât ich-
hâd*, *istichhâd it*, a.-t.

الیجق *elidjaq*, it. — S'Attiédir,
v. pr., الیجق او *alidjaq ol*, t.

ATTIÉDISSEMENT, s. m., tiédeur,
relâchement, برودت *buroudet*,
futour, a.

ATTIFER, v. a., parer, - بزمک
bezemek. — S'Attifer, v. r.,
se parer, بزنمک *bezinmek*, t.

ATTIQUE, s. f., pays dans la
Grèce, dont Athènes était la capi-
tale, قدیم لا یامک اتینا ولاینک
قادیم *qadîm uleüämdè atinâ vi-
laiëtinuñ ismi*. — Partie et orne-
ment d'architecture, ایندا لورزنه
بر بنانک حصہ سی ياخود زینتی
atînâlu tharzindè bir binânuñ hys-
sêci üakhod zinneti, t.

جنک لا تلری طاقم *djenk alâtleri*, p.-a.-t.;
ادوات *alât* طاقم *thâqym*, ادوات *alât* adevât.—
ادوات حربیه *adevâti harbiye*, a.; عسکر اغزلغى *'asker aghyrlyghy*, a.-t. — de cuisine,
مطبخ *mathbak* alâti, a. —
Train, bagage, غلبەلق *ghalabalyq*, t.

ATTIRER, v. a., tirer à soi,
یانده چكمک *tchekmek*, چكمک
nina tchekmek, جذب و جلب ا *djezb u djelb it*, a.-t.

S'ATTIRER, v. pr., كندى كندىند *guendu guendinè djelb it.*
— l'amitié de quelqu'un, جلب ابرىء بىرىنىڭدىكى *bir kimsëü dost idinmek.* — S'attirer des désagréments, دوست ايدىندىك *belâcînè guendu, sebeb ol.*

ATTISER, v. a., le feu, آتشى *âtêchi thoutouchturmaq,*
p.-t. طوتشرتىق *thoutouchturmaq,*

ATTISEUR, s. m., آتشىش *âtech thoutouchtouroudji.* طوتشرتىجى

ATTITUDE, s. f., وجودك وضع *vudjouduñ vaz' u hâli,* a.-t.;
وحالى *vudjouduñ vaz' u hâli,* a.-t.; قيام *qīām,* a.

ATTOUCHEMENT, s. m., طوقنيش *dhoqounich,* t.;
لمس مَس *mess,* a. المَس *lems,* a.

ATTRACTIF, ve, adj., جاذب *djâzib.* قوت جاذبه *qouvvèti djâzibè,* a.

Attraction, s. f., جذب *djezb,*
انجذاب *indjizâb,* a.

ATTRAIT, s. m., دادانمه *dâdânma,*
ناز *nâz,* p. — Charme,
جاذبه *djâzibè,* a.

ATTRAPE, s. f., الداتمه *aldâtma,*
رنك *renk,* p.

ATTRAPER, v. a., tromper,
الداتمق *aldâtmaq.* — Prendre,
طوتمق *thoutmaq.* — Attraper une
maladie, بىر خستەلەعه اوغرانمق *bir khasalygha oghrânmaq.* — Attra-
per en courant, يقالمق *ïaqâlamaq.*

S'ATTRAPER, v. pr., être trompé,
الداتمق *aldâmaq.* — en courant

بورېشلۇ طوتشمۇق *iuruchtè thoutouchmaq,*
ياقلۇنماق *ïaqâlanmaq,* t.

ATTRAPOIŘ, s. f., طوزاق *thou-
zâq,* t.

ATTRAYANT, te, adj., جاذب *djâzib,* a.

ATTRIBUER, v.a., rapporter, اسنادا حمل *isnâd it,* نسبت *nispet it,*
haml *it,* a.-t. — Donner, annexer,
كندىندىق *âlmaq,* ويرمك *vîrmek,* t.; ضم *zamm it.* — S'Attribuer,
v. pr., كندىندىق *âlmaq,* منسوب *guendinè mensoub it,*
مخصوص *makhsous idin-
mek,* a.-t. — Prendre pour soi,
كندىندىق *guendinè âlmaq,* t.

ATTRIBUT, s. m., propriété parti-
culière d'une chose, كيافية *keifîyet,*
خاصية *khâciyet,* pl. a. خواص *kha-
vâss.* — Qualité innée ou affirmée
d'un sujet, صفت *sifet,* الخبر *kha-
ber,* a. — Le sujet et l'attribut,
المبتدأ والخبر *el-mubtâdâ vel kha-
ber.* — Les attributs ou noms de
Dieu, اسم الله الحسنا *ismâ' oul-
lah el-hosnâ,* a.

ATTRIBUTION, s. f., prérogative,
امتياز *imtiâz,* a. — Attribution,
مأمورية *roukhsât,* رخصة *meémouriet,* a. — Les choses dont
الدن كلان *elden guèlen cheiler,* t.

ATTRISTANT, e, adj., كدر ويرن *keder vîren,* a.-t.

ATTRISTÉ, e, adj., محزون *mah-*

zoun, a. ; **قساوتو** *qaṣāvetlu* ; **کدرلو** *kederlu*, a.-t.

ATTRISTER, v. a., **محزون** *mahzoun* ا **تحزين** *tahzīn* it, **کدر** *kadr* *it*, **قساوت** *mahzoun ol*, **محزون او چکمک** *qaçāvet tchekmek*, **کدرلنگ** *kederlenmek*, a.-t.

ATTRITION, s. f., **توبه** *teubè*, **توبت** *tevbet*, a.

ATTROUPEMENT, s. m., **ازدحام** *izdihām*, **زحام ناس** *zihāmi nās*, a.; **خلق ک جمیعتی** *khalquñ djemieti*, a.-t.

ATTROUPER, v. a., **جمع ا** *djem it*, a.-t. — **S'Attrouper**, v. réf., **جمع اولمق - اولنمق** *djem olmaq olounmaq*, a.-t.; **اوشمک** *uchmek*, t. — Le peuple est attroupé, insurgé, **خلق ایاقل در** *khalq aüäqta dur*.

AUBADE, s. f., **نوبت** *nevbet*, **مهتر خانه نوبتی** *mehter khānē nevbeti*, p.-a.-t.

AUBAIN, s. m., étranger non naturalisé, **غريب مستأمن** *musteëmin*, **اجنبي** *edjnèbi*, a.

AUBAINE, s. f., **متوفى اolan** *mutəveffa olān* **اقلان مال موروثي** *edjnèhiden qälān māli mevrouci*. — Bonne aubaine, bien inattendu, **نعمت غير متربدة** *nū'metü ghāri mutəraqqibé*, **خير من الله** *khaür min allah*, a.

AUBE, s. f., **فجر** *soubhi*, **صادر** *sādyq*, a. ; **کون اغمره** *gun aghermaci*, t.

sedjr, صبح *soubhi sādyq*, a. ; **کون اغمره** *gun aghermaci*, t. — **Aube**, vêtement de prêtre, **بر جنس پاپاز کیسی** *bir djins pāpāz gueici*, t.

AUBÉPINE, s. f., **اق دکن** *āq di-ken*, t.

AUBERGE, s. f., **قوذاق** *qonāq*, **لوداريہ خان** *khān*, **لوسداريہ کروان سرای** *losdāria, kervān serāi*, p.

AUBERGINE, s. f., **بادلجان** *bād-lidjān*, commun. *pātlidjān*, p.

AUBERGISTE, s. m., **قوناقچی** *qonāqtchi*, **لوسداريہ جی** *losdāriadji*, t.

AUBIER, s. m., arbre, **توز اجاجی** *toz aghādjì*. — Le nouveau bois qui se forme annuellement sous l'écorce de l'arbre, **اجاج اوزی** *aghādj euzi*, سند بسته قبوق ایله اجاجک *senē qabouq ilè aghādjūn arācindè īēñiden biten odoun*, t.

AUBIFOIN, s. m., **ماوى قىدح** *māvi qadēh tchitchègui*, t.

AUBIN, s. m., t. de manège, allure qui tient de l'amble et du galop, **دورنامه واشكنه بکنر آتك يورېشى** *deurtlemè vè echkinè beñzer ātuñ iuruchi*. — **Aubin**, blanc d'œuf, **يمورطه آغى** *imourtha aghy*, t.

AUCUN, e, adj. (sans négation), **هېچ كىمسە** *kimse*; (avec négation), **هېچ كىس** *hütch bir kimse*, **بر كىس** *bir kimse*; **هېچ بىر كىرە** *hütch kes*. — **Aucune fois**, **hütch bir kerrè**. — En aucun lieu, **هېچ بىر دىردە** *hütch bir ierdè*.

AUCUNEMENT, adv., هیچ hîtch,
هیچ بروجہلہ hîtch bir vedjhilè,
اصلًا aslā, a.

AUDACE, s. f., جرأة *djurā'at*,
بی پروالک جسارت *djēcāret*, a.; *bi pervālik*, p.-t.

AUDACIEUSEMENT, adv., جرأةيله djurā'atilè, جسار نله djèçäretilè, a.-t.

AUDACIEUX, SE, adj., جرأة تلو *dju-*
rā'atlu, جسار تلو *djeçäretlu*, a.-t.;
 دلazor *diläver*, جسسور *djessour*, a.;
 يوركلو *iureklu*, t.

AUDIENCE, s. f., attention donnée à celui qui parle, استماع *istimā' istimā'*. — Entrevue accordée par un supérieur, ملاقات *mulāqāt*, بولشمقلق *boulouchmaqlyq*. — Donner audience, entendre, écouter, استماع *istimā' it*. — Avoir une audience, une entrevue avec quelqu'un, ملاقات *mulāqāt*, بولشمق *boulouchmaq*, حصورمزه ملاقات اولدی *houzourumuzè mulāqāt oldou*.

AUDIENCE publique et royale du
 monarque, دیوان همایون *divāni humāioun*, دیوان پادشاهی *divāni pādīchāhi*. — Salle d'audience, دیوان خانه *divān khānē*. — Au-
 dience privée, ملاقات خاصه *mulāqāt qāti khāssé*, a.

AUDIENCER, s. m., ~~mouh-~~ *mouh-
zyr*, a.

AUDITEUR, s. m., سامع *sāmi'*,
استمع *musté-*
ايشدجي *ichididji*, a. Voy. MAÎTRE DES REQUÊTES.

AUDITOIRE, s. m. ایشدنلر ichi-denler, حاضر سامعین sāmi'in, بالمجلس hāzir bilmedjlis olānlar, a.-t. -

auge, s. f., حوض *havouz*, a.;
تکنہ *teknè*. — Auge aux pourceaux,
طوکز تکنہ سی *doñouz teknèci*. —
Auge de puits, قوبو مصلوغی *qoïou
mousloughy*, t.

AUGÉE, s. f., bir teknèlik, bir teknè طلوزی, dholoucou, t.

AUGET, s. m., petit vase en bois, **دکرمن** *guerdel.* — de moulin, **سندوشه** *déïrmen sandhoughy*, t.

AUGMENT, s. m., addition,
زيادة لق *ziādəlyq*, a.-t.

AUGMENTS, s. m. pl., t. de grammaire, lettres accessoires, زوايد za-väid, a.

AUGMENTATIF, ve, adj., t. de
grammaire, المبالغة حروف *hou-rouf elmubâleghat*. — Faculté augmentative, نامية قوت *qouvvâti nâ-miyye*, a.

AUGMENTATION, s. f., ترقی *tē-raqqi*, ازدیاد *tēzā'iud*, *izdiād*, a.; ارتقا *artmaqlrq*, t.

AUGMENTÉ, E, adj., ارتلمس ar-turlmich, t.

AUGMENTER, v. a., ارتყەق *artir-*
maq, چوغلتىمەق *tchoghaltmaq*,
 زىياده - ازدىياد *buütmek*, بىوتىك
 ziādē, *izdiād it*, وېرمك *iz-*
diād vîrmek, a.-t.

S'AUGMENTER, v. pr., ارتلیق arturilmaq, ارتمق artmaq, چوغلیق

tchoghalmaq, t.; ازدیاد بولمق *iz-diād boulmaq*, a.-t.

AUGURE, s. m., présage, pronostic, اوغور *oghour*, t.; فال *fāl*, a. — De bon — اوغورلو *oghourlu*, a. — اوغورسز *oghoursiz*. — Cette année d'heureux augure, بو سال خجسته *bou sāli khudjestē fāl*. — Augure, devin, فال الجى *fāldji*, a.-t.; كاهن *kiāhin*, a. — Consulter l'augure, interroger le sort, فال آچمك *fāl ātchmag*, آتنق *ātmac* - *fāl ātchmag*, *ātmag*, t.

AUGURER, v. a., présager (bien), تفال *tesfā'ul it*, a.-t. — Conjecturer, قیاس ا تخمین *takhmīn it*, *qyās it*. — Je n'en augure pas bien, بکا کوره ایو علامت دکل *bañā gueurē eū' alāmet deil*. — J'en augure bien, فال نیک عد ایدرم *fāl nik 'add iderum*.

AUGUSTE, adj., grand, magnifique, عظمتلو *'azametlu*, همایون *humāioun*, a.-t.; مختار *muh-tarəm*, جلیل *djèlil*. — Par sa volonté auguste, اراده جلیله سیله *irādēti djèlilecile*.

AUJOURD'HUI, adv., بو کون *bou gun*, الیوم *el-īevm*, a. — Au jour d'aujourd'hui, بو کونکى کون *bou gunki gun*. — Pour aujourd'hui, بو کون *bou gun* *itchoun*, بو کونلک ایچون *bou gunluk itchoun*.

— Les hommes d'aujourd'hui, بو کونکى آدملى *bou gunki ādemler*.

AUMÔNE, s. f., صدقه *sadaqa*,

زکات *zekiāt*, a. — Faire l'aumône, صدقه زکات *zekiāt vīrmek*, اولاشتurmec *sadaqa oulāchturmaq*, a.-t.

AUMÔNER, v. a., صدقه ویرمک *sadaqa vīrmek*, a.-t.

AUMÔNERIE, s. f., charge d'aumônier, امام پایدسى *imām pāiēci*, a.-p.-t.

AUMÔNIER, s. m., امام *imām*, پیش نماز *pich namāz*, p. — Grand aumônier du sultan, خونکار امامى *khounkiār imāmi*, p.-a.

اوچمکلک ارشین اوچمکلکى *cultchmeklik*, archin *cultchmekligui*, t.

AUNE, s. m., arbre, قزل اغاچ *qyzil aghādj*, t.

AUNE, s. f., دراع *archin*, زیرا *zirā'*, اندازه *endāzē*. (L'*endāzē* ou pic est de trente-deux pouces; l'*archin* est un peu plus long.)

AUNÉE, s. f., plante médicinale, راسن *endouz oty*, t.; اندوز اوتي *rācen*, a.

AUNER, v. a., اندازه ایله اوچچک *endāzē ilē cultchmek*, t.

AUPARAVANT, adv., avant toute chose, هر شیدن اول *her cheiden evvel*. — Antérieurement, مقدم *mouqaddēmā*, a. — Un an auparavant, بى سنە اول *bir senē evvel*.

AUPRÈS, prép., tout contre, voisin, یقین *iaqin*, a. — Auprès du marché, چارشوبه یقین *tchārshouïe iaqin*. — Auprès de quelqu'un,

يَانْدَل *tāninda*. — Il est auprès de lui, يَانْدَل در *tāninda dur*. — Il l'avait chassé d'auprès de lui, اني *ani* يَانْدَن قَوْدِي *aydī* يَانْدَن قَوْدِي *qovdi idi*. — Être bien auprès de quelqu'un, dans ses bonnes grâces, نَظَرْنَك او *nazarindē ol*. — Il est en faveur auprès du vizir, وزيرك *vəzīruñ nazarindē dur*. — En comparaison de, ايله *ilē*, t.; نَظَرًا *nazaren*, طَبْيِقًا *thatbīqān*. — Un fleuve est bien peu de chose auprès de la mer, نَظَرًا *nazaren*, بَر اِرمق دَكْزَه *bir irmaq deñizē nazaren*, كُوچُكدر *kutchuktur*.

أوليا الله ك باشنىڭ كى نورلو اكلىل *evliā oulla-huñ bāchindēki nourlu eklîl*, a.-t.

AURICULAIRE, adj., qui regarde l'oreille, اذنى *qoulāqlu*, t.; uzni, a. — Le doigt auriculaire, سرچه پرمق *sertchē parmaq*, t.

AURONE, s. f., قويون اوئى *qoïoun oti*, t.

AURORE, s. f., كون اغمرمى *gun agharmaci*, صباح اغارمىسى *sabāh aghārmaci*, a.-t.; طاك *dhāñ*, mot turc vieilli); فجر *sedjr*, a.

AUSPICE, s. m., augure par le vol des oiseaux, قوشلرك اوچمسىندن *qouchlaruñ outchmacinden* تفأّل *teſe'oul*, اوغور *oghour*. — Secours, faveur, appui, همت *himmet*. — Sous vos auspices, همتىز ايله *himmetñiz ilē*. — Protection, حمايت *himāiet*, سايده *sāiē*. — Sous les auspices du monarque, سايده پادشاهىك *sāiē pādshahik*.

سَالِئِيْ پَادِيْخَاهِيْدَه. — Sous les plus heureux auspices، اشرف ساعدى *echref sā'atdē*, a.-t.

دَخِيْ *dakhy*. — Aussi, conj., encore, *dakhy*. On écrit et l'on prononce également maintenant دَهَا *dāhā*.

— Dans le but de faciliter encore davantage l'échange des produits de l'un des deux pays avec l'autre, مهلكتىندىن يېكىرىك مىادىلە مەھسۇلاتنى دە زىادە تىسەپىلە memlèkëtëinden iekdiguèruñ mubâdèleü mahsoulâtini dahā ziâdè teshîl zimmindê; دە est également employé pour دَخِيْ *dakhy*. — Il a des enfans aussi beaux, انك دە بوبله كوزل چوجقلرى وار *anuñ dē beuile guzel tchoudjouqleri vär*. — Aussi peu, بوبله از *beuile az*. — Il est aussi beau qu'il est instruit, اوقومش اولدىغى قدر كوزلدر *oqoumouch oldoughy qadar*, guzel dur, hem. — Lui aussi, او دَخِيْ *oda-khy*.

درحال *p.-a.*; في الحال *fil-häl*, a.; اولدم *oldem*, هماندم *hemändem*, ايندە *anidē*, p.-a.

صرب *sert*, سرت *sarp*, صعب *sa'b*, t.-a. — Personnage, اهل رياضت *ehli riāzet*. — Visage, برك بوزلو *berk iuzlu*.

سرتلعاهه *sert-lyghilé*, سرتلعله *sert-lyghilé*.

سرتللک *sert-lyk*, t.; رياضت *riāzet*, a.

جنوبى *austral*, adj., méridional,

djenoubi. -- Les terres australes , اراضی جنوبیه erāzii djènoubiè, a.

AUTANS, s. m. pl., روزگارلر djenoubi rouzguiārlar, a.-p.-t.

AUTANT, adv., قدر qadar, olqadar, vulg. oqadar. — Autant que je puis ou que j'ai pu, قادر qādir oldoughoum qadar. — Autant que j'ai compris , اکلا دوغمە کوره aňlādugumè gueurre. — D'autant que , خصوصاً کے khouçouçā ki. — Tout autant, همان hemān oqadar. — Autant que j'ai pu voir, کورمکہ قادر اولدوغم قدر gueurmèguiè qādir oldoughoum qadar. — Autant qu'il faut , لازم lāzim oldoughoum qadar.

AUTEL, s. m., table pour les sacrifices, قربانکاه qourbānguiāh, p.; مذبح mezbah, pl. a. مذبح بیه mezbah bih. — Dans les temples mahométans, محراب mihrāb, a.

AUTEUR, s. m., première cause , باعث sebeb سبب asl, اصل. — C'est toi qui es l'auteur de cela , یو شیک سن سبب اولدک cheūn sen sebeb oldoun. — Inventeur, ایجاد ایدن idjād iden, a.-t.; میجاد moudjād, a. — Qui compose, مصنف muellif, a. — L'auteur du livre, مؤلف muellif kitāb, a.

AUTHENTICITÉ, s. f., صحت sih-hat, حقیقت haqqat, a.

AUTHENTIQUE, adj., qui fait preuve, qui est légalisé , مبرهن mu-

berhen, اصلی مبرہ—ن asli mu-berhen, محقق sahīh, صحیح mu-haqqaq, صحیح sahh. — Qui a l'autorité et les formes exigées par la loi , معتبر شرعی cher'y. — Notable, معتبـر mu'teber, a.

AUTHENTIQUEMENT, adv., حقیقت وجه شرع اوزره ایله haqqat ilè, vedjhí cher'y uzrè, a.-t.

AUTHENTIQUER, v. a., - امضای اصلی amsa sahīh, mouhaqqaq it, تسلیی imzā vu tesdjil it, صحیح چکمک sahh tchekmek, a.-t.

AUTOCÉPHALE, s. m., ریم پاپانک اطاعتک اولمیان rim pāpānuñ ithā'atindè olmaiañ roum piscopoci.

AUTOCRATIE, s. f., استقلال istiq-lāl, a.

AUTOCRATE, TRICE, s., پادشاه mustaqyll pādichāh, ایمپراطور imperāthor.

AUTOGRAPHE, adj., بر کشیننک bir kichinuñ el iāzouci. — impérial, de la main du sultan , خط شریف khatthi chérif, a.

AUTOMATE, s. m., عینیله دیری diri insān ياخود حیوانک طورو حرکاتنى تقلید ایدن 'aïn ilè harekiätini taqlid iden mudjessem souret, t. — Personnage stupide , احمق ahmaq, t.

AUTOMNAL, e, adj., خربقی kharbi, a.; کوز زماننک guiuz zemānindè ki, t.

AUTOMNE, s. m. et f., كوز *guiuz*, t.; خريف *soñ bahār*, t.; صوك بهار *kharīf*, a.; خزان *khyzān*, p.

AUTOPSIE, s. f., بر جنازه نك *darjineh bēnzer*; تفتيش جميع اجزاى باطنيدسى *bir djenāzēnuñ testīchi djemî' edjzāi bāthinièci*, t.

AUTORISATION, s. f., رخصت *rōukhsat*, اجازت *idjāzet*, اذن *izn*, توصيده *tevslē*, a.

اذن - رخصت AUTORISER, v. a., ويرمك *vîrmek*, a.-t.—S'autoriser, acquérir de l'autorité, تحصيل اقتدارا *tahsili iq-tidār it*. — de quelque chose pour faire de même, عبرت آلوب يايپمق *'ybret əlup iāpmaq*, نقليلدا *taglid it*.

AUTORITÉ, s. f., puissance souveraine, اقتدار حکومت *hukioumet*, *yqtidār*. — absolue, استقلال *is-tyqlâl*. — Les autorités civiles et militaires, حکام و ضابطان *hukkiām uzābithān*. — Il a de l'autorité, كچر حکمی - سوزی *hukmi*, seuzy guetcher. — Parler avec autorité, حکم بوزندن سویلمك *hukm iuzinden seuüleme*. — Par l'autorité du souverain, امر پادشاهی ايله *emri pādichāhi ilē*. — Preuve, دليل *dē-lîl*, حجت *burhān*, *hud-djet*, a. — Exemple, عبرت *'ibret*.

— D'Autorité, adv., sans droit, جبرا *djebrən*, قهرا *qahren*, a. — اطرافك *athrāsfē*, a.-t. — Tout —, چپ چوره *tchep tchevrē*, t.; — de la forteresse, حصارك *hyçāruñ ethrāfinde*.

AUTOUR, s. m., oiseau de proie, طوغان جنسى *tchāqyr*, t.; dho-għān *djinsi*, t.

AUTOUR, s. f., espèce d'écorce qui ressemble à la canelle, دارچينه بکزر *dārtchinè bēnzer qabouq maqoulèci*, t.; لظر *lothr*, a.

AUTRE, adj., باشقە *bāchqa*, t.; غير *ghair*, a.; diguer, p.; آخر *ākher*, a. — C'est un autre homme, bir bāchqa ademdur. — Une autre fois, غير كرہ *ghairi kerrè*. — L'autre jour, اوته *eutè gun..* — L'un et l'autre, كون *ikicidè*. — D'une autre façon, غير بوزدن *ghairi iuzden*.

AUTREFOIS, adv., گېنلىدە *guētchenlerdè*, اول زمانىڭ *ervel zemāndè*, سابقا *sābiqā*, a.

AUTREMENT, adj., d'une autre manière, غير درلو *ghairi turlu*, باشقە *bachqa*, غير بوزدن *ghairi iuzden*. — Sinon, sans quoi, والا *ve illā*, يو خسە *iokhsā*, *ioghsa*.

AUTRE PART, adv., بىشىق بىر دە *bachqa ierdè*, غير بىر دە *ghāri ierdè*, t.

AUTRICHE, s. f., contrée, اوستريا *ostriā*, بىچ مملكتى *betch memléketi*.

— L'empereur d'Autriche, اوستريا *ostriā imperātori*.

AUTRICHEN, NE, adj. et s., اوستريا *nemtchelu*, nemtchelu, t.

AUTRUCHE, s. f., دوه قوشى *devê gouchi*, t.; نعام *ne'ām*, a.

AUTRUI, s. m., *اييل il*, t.; *خيرلر ghairler*, a.-t. — Le bien d'—, *اييل il*; *يمالي il māli*. — Affaire d'—, *اييل il ichi*. — Qui n'a pas besoin d'autrui, *غيركمسيده محتاج اولميان ghairi kimsiye muhtādj olmaian*.

AUVENT, s. m., *سايبان sāīē-bān*, p.; *ساقچه كېنگىك ساچە ke-penک*, t.

اعانت ايدين *iānet iden*, a.-t.; *ياردمىجي iār-dumdji*, t.; معاون *mou'āvin*. — Armée —, *امداده كلن عسکر imdādē guèlen'asker*, معاون عسکر *mou'āvin 'asker*. — Troupes —, *عسکر aṣākiri ençāriè*, a.

AUXILIAIRES (verbes), *ef'āli ensāriè*, a.

S'AVACHIR, v. n., devenir lâche, sans vigueur, se détendre, *كوشنهك koshnehk* *guevchenmek*. — Devenir mou, *يومشانمق ioumchānmaq*, t.

aval, s. m., ظهرنە يازلەش *bir po-litəhanuñ zahrinè iāzilmich* *va'de, kesālet*, t.

avalanche et AVALANGE, s. f., *حدنه طاغدن دوشن قار dhāghden duchen qār*, a.-t.

AVALASSE, s. f., سيل *seïl*, vulg. *sel*; *طاشقىنلەك silāb*, p.; سيلاب *silāb*, t.

avalé, e, adj., qui est avalé, *صاراتمەش sārqyt-mich*, t.

avalée, adj., *يۇتم ioutoum*, t.

AVALER, v. a., *يوتنق ioutmaq*, لقمه *bel' it*. — une bouchée, *بلع* *logmaï ioutmaq*. — sans mâcher, *چىنمەن tcheinémèden ioutmaq*. — Faire avaler, *يوتىرقىق ioutturmaq*, t.

AVALEUR, s. m., *يوتىچى iouti-dji*, t.

AVALOIRE, s. f., gourmand, vorace, *بوغاز قولى bogħaż qouly*, t.; مبلغ *mibla'*, a.

AVANCE, s. f., argent payé en avance, *پېشىن وېرىلىش aqṭhè*. — Paiement avant le terme, *وعلەن اۆل ادا vā-dēden evvel edā*. — Saillie, *تىقىقىش tchiqych*, چىقەمە *tchyqma*. — Ce qui se trouve déjà préparé, *ھمان حاضر hemān hāzir boulounān chèi*. — Espace de chemin que l'on a devant quelqu'un, *ميدان meūdān*.

— D'avance, par anticipation, *بروجه پېشىن ber vedjhi pichín*. — Avances, jeu de coquetterie, agaceries, *نازلەندىن nāz-lanma*, *جلوه djilvè*. — En faire, *نازلەندىن nāzlanmaq*. — Faire des avances, payer avant le terme, *پېشىن اودىك pichín evdémek*. — à quelqu'un pour se lier avec lui, *بر كىسىدە يە اۆل كېيدوب دوستلەڭ bir kimesnëtë evvel guidup dostlıghinuñ taksilinè tchālichmaq*, t.

AVANCEMENT, s. m., progrès, *الروكىتمە surich*, سورش *ileru guít-mé*, *استدراج istidrādj*. — Élévation

ارتفاع *irtifa'*, *irti-qā'*, a. — Obtenir de l'avancement, ارتفاع بولحق *irtifa'* *boulmaq*, a.-t.

AVANCER, v. a., aller en avant,
 ایلرو ilèru *guîmek*, كیتهك
 وارمق ilèru *vârmaq*. — Dépasser,
 صرهدن چقمق *tchiqmaq*,
 syraden *tchyqmaq*. — Avancer de
 اقچه پیشین *aq-tchê* *pichín* *vîrmek*, t. — S'Avancer,
 v. refl., aller en avant, ایلرو ilèru *vârmaq*,
 كیتهك *guîmek*. — Dépasser, déborder,
 دیشاری *dichâri* *tchiqmaq*,
 چقمق *tchyqmaq*, t.

AVANIE, s. f., افتراء *istirā*, a.

AVANT, prép., اول evvel, a.;
 ايلرو ilèru. — Avant d'aller, de par-
 tir, كيتهزدن اوّل guîmezden evvel.
 -- Avant tout, مقدّم djum-
 lèden mouqaddem.

AVANT QUE, conj., s'exprime par l'ablatif du verbe, ex. : Avant que de venir، **كَمِزْدَنْ** اَوْلَى *guelmezden evvel.*

EN AVANT, adv., ايلرو iléru, t.
— Mettre en avant, تقديم taq-dim it, a.-t.

AVANT (l'), s. m., la proue d'un navire, كِيْمِنُك اوکى *guèminuñ euñi*.

AVANTAGE, s. m., فایل *fāidé*, منفعت *menfa'at*, a.; أصى *assi*. — Tirer —, استفاده *istisfādē* it.

مختـص AVANTAGER, v. a.,
زیاده ویرمک moukhtass it, a.-t.;
زیاده virmek, a.-t.

فاید AVANTAGEUSEMENT, adv., a.-t.
اولد fāidē ilē,

فَائِلُ لَوْ fā'il-lu , AVANTAGEUX , adj. . — افْسَلْ es-
 dēlu , a.-t. — Excellent , يَقْشَلُو iqshalo , zel. — Qui sied , يَرَارْ iarar , iaqychiqlu , t. — Présomptueux ,
 فَضُولْ fodoul , a.-t. اوْزَلُو euzlu ,

AVANT-BRAS, s. m., بلک bi-lek, t.; زند اسفل zendi esfel, a.

AVANT-COUREUR, s. m., الرُّوَيْدَةُ ilèru *séguididji*, سکردیجی - پیشرو *qoulâghouz*, t.; طلایب *thalâïi*, a.; طلایع *thalâïe*, p.

AVANT-DERNIER, 1ÈRE, adject., قبل اوسٰتى *soñ ustū*, t.; قبل الآخر *qabl ul-akher*, a.

الغار *ilghār*,
عسکر *tchārqādjlār*, چارفاچیلر
أوكى *'asker euñu*, t.

چاشنی AVANT-GOUT, s. m., tchachni, t.

AVANT-HIER, adv., اول بِر کون ol bir gun, vulg. o bir gun, دون دکل dun dëil evvèli gun, دون او لی کون dun dëil o bir gun.

اونک اوکی AVANT-MAIN, s. m., *ātun euñy*, t.

AVANT-PROPOS, s. m., مقدمة *mou-
qaddème*, a.

AVANT-SCÈNE, s. f., نماشہ کا ہک
اوکےی temāchāgūiāhuñ
euñi, t.

بر طوب AVANT-TRAIN, s. m.,
با بر عربى نك اوک تکرلکارى
bir thop īā bir 'arabanuñ euñ teker-
lekleri, t.

AVANT-TOUT, adv., اوّلاً *evvèlā*, جمله‌دن مقدم *djumlèden muqad-dem*, a.-t.

ایکی کون AVANT-VEILLE, s. f., اوّلی *iki gun evvèli*, t.

طبع کار-طعکار AVARE, s. et adj., خسیس *khacís*, tam'a kiär, a.-p.; طمع *bakhl*, *boukhl*, tam'a *thama'*, vulg. *tamah*, a. — Par pure avarice, a.; طمع خام ایله *thama'i khām ilè*.

avarice, s. f., طمع‌کارلق *tam'a kiärlyq*, p.-t.; خسیسلک *khacís-lik*, t.; بخل *bakhl*, *boukhl*, *thama'*, vulg. *tamah*, a. — Par pure avarice, a.; طمع خام ایله *thama'i khām ilè*.

avarie, s. f., ضرر *zarar*, a.; سقطلق *saqathlyq*, a.-t.

AVARIÉ, e., adj., بوزق *bozouq*, سقط *saqath*, *bozoulmich*, t.; بوزلمش *bozoulmich*.

AVEC, prép., ایله *ilè*, له *lè*, بله *benum*; بنمله *benum ilè*. — Avec moi, *benum ilè*. — Avec tout cela, بو جمله ایله *bou djumlè ilè*. — Avec soi, کندو ایله *guendu ilè*. — Être en querelle avec quelqu'un, بیر کمسمه ایله قوغه‌سی او، *bir kimsè ilè qavghaci ol*. — Avec remplace quelquefois en turc la conjonction *et*, ex. : Entre la Sublime-Porte et le gouvernement français, دولت علیه ایله فرانسه دولتی بینلک *devlèti 'aliè frânça devleti be-nindè*. — D'avec se rend par دن *ilen*, ex. : Distinguer le bien du mal, ایولکی فذالقدن آیرموق *eiüligui senälyqden äürmaq*.

AVEINDRE, v. a., چقارمق *tchi-qärmaq*, چقارم-ق *qärmaq*, يرندن *ierinden*

thach-raïa tchiqärmaq, طشره‌بیه چقارمق *tchiqärmaq*, t.

FENDUQ, FENDIC AVELINE, s. f., بیوک *buüük* fundouq, t.

AVENANT, e., adj., کوزل *guzel*, t.; طفیل *lathyf*, a.; یاره‌شق *iā-rachyq*, t.

AVÈNEMENT, s. m., گلش *guèlich*, t.; ورود *wuroud*. — d'un souverain, تخته جلوس *takhta djulous*, a.-t.; ou simpl. جلوس *djulous*. — Son avènement eut lieu en telle année, جلوسلى فلان سنه ده واقع او لمشدرا *djulousléri félân senèdè vāqy' ol-muchtur*.

AVENIR, s. m., temps futur, کلچک وقت - زمان *guèlèdjek vaqit*, zemān, t.-a. — A l'Avenir, adv., شمدن صکره *chimden soñra*.

AVENIR, v. n., arriver par accident, واقع - دوشمک *duchmek*, عارض او حادث او *rāqy*, *hādis ol*, *āriz ol*, *zouhour it*, a.-t.

AVENT, s. m., نصارا عندرلزك بوزقدن اوّل اولان اورج کرنازى *naçārā 'yndlérindè bojouqdan evvel olân oroudj gûnléri*, t.

ADVENTURE, s. f., وقعد - واقعه *qaq'a*, قضا *qazā*, قتنیه *qazîe*, سرانجام *serendjâm*, p. — Dire la bonne aventure, فال آنمق - آچمق *fâl átmag*, *átcımag*. — Mal d'aventure, پارمق اوچنه کلان چبان *pârmaq oudjounè guèlen tchibâñ*, t.

D'AVVENTURE ou par AVENTURE, اتفاقا *ittifâq*, اتفاق *ittifâqā*, a.; قضا ایله *qazā ilè*, a.-t.

AVENTURER, v. a., تهلكديه
براقمق *tehlikëè brāqmaq*, a.-t.
— SAventurer, v. réfl., تهلكديه
كيرمك *tehlikëè guírmek*, a.-t.

AVENTURIER, ÈRE, s., vagabond,
خوارده *khovärda*, t.; دربدر *derbèder*, p. — Soldat d'avant-garde,
چارقهجي *tchârqadji*, t.

AVENTURINE, s. f., يلدز طاشى
حجرة البرق *hadjret el-barq*, a.

AVENUE, s. f., allée d'arbres,
اغاجلق بول *aghādjlıq iol*. — Passage,
رهنکذر *rehguzer*, كچد *guètchit*, t.; مدخل *medkhal*, a.

AVÉRER, v. a., کرجکلەمك *guertcheklémek*, t.; تحقيق *tahqiq üt*,
تصديق *tastyq it*, a.-t.

AVÉRSE, s. f., صغانق *saghānaq*, t.
صجانق *sadjānaq*, t.

AVERSION, s. f., کوكسمازاق *gueñülsizlyq*, ستك راه *istikräh*,
نفترت *nesret*, a.; ابا *ibā*, a.

AVERTI, E, adj., خبردار - اکاه *khaberdär*, aguiāh *olmucht*,
اولمش *a.-p.-t.*; متنبه *mutènebbih*. — Ètre
khaberdär ol. — Il est bien
averti, اکاهدر *aguiähtur*, ايوبيلور *eïü bílur*, a.-p.-t.

AVERTIR, v. a., خبر ويريمك *kha-
ber vîrmek*, t.; اکاه *aguiāh* it,
p.-t.

AVERTISSEMENT, s. m., خبر *kha-
ber*, a. — Conseil, اوكت *eugut*,
اکاه *aguiāh*. — Sorte de préface,
كتاب مقدمسي *tembîh*, a.; تنبيه
kitâb *mouqaddemeci*, a.-t.

AVEU, s. m., اقرار *iqrâr*,
تirâf, a. — Consentement,
rizâ, a. — Homme sans aveu,
دربدر *derbèder*, p.

AVEUGLE, adj. et s., كور *keur*,
kior, aعمى *a'a-ma*, a.; نابينا *nâbînâ*, p. — Faire
l'aveugle, كورمزلىنك *gueurmelenmek*.

AVEUGLEMENT, s. m., كورلەك *keurlyk*,
كورمزلىك *gueurmmezlik*. —
d'esprit, عقلسىزلىق *'aqylsyzlyq*, a.-t.

AVEUGLÉMENT, adv., دوشنگىسىزىن *duchunmekszyn*, t.;
بي تامىل *bi teemmul*, a.; غافلانە *ghâfilânè*,
a.-p.

AVEUGLER, v. a., كوراتېك *keur itmek*,
كورلمك *keurlémek*. — S'aveugler,
كورلەمك *keurlenmek*. —
Ne pas voir, بقمعق *baqmamaq*. —
Ne pas réfléchir, دوشىمەك *du-
chunmèmek*, t.

AVEUGLETTE (à l'), adv., قراڭلىق *qarâñlyqta*,
بوقلايىو بوقلايىو وأرمق
ioqlâiu ioqlâiu vârmaq, t.

AVICENNE, n. pr., ابو على سينا
abou 'ali cînâ, a.

AVIDE, adj., ارزولو *arzoulu*,
حرصلو *hirslu*, طمعكار *thama'kiâr*,
حربس *harîs*, a.

AVIDEMENT, adv., حرص ايلنه *hirs ilè*, طمع ايله *tham'a ilè*, a.-t.;
hirs ilè, حرص *hirsen*, a.

AVIDITÉ, s. f., طمع *thama'*, a.;
اج كوزلولق *adj gueuzlulyq*, t.;
حرص *hirs*, a.

AVILI, E, adj., رذيل *rezîl*, a.

AVILIR, v. a., **الچقلمق** *alchaq-*
رذيل *tahqyr it*, **تحقيرا** *rē-*
خورلمق *ednā it*, a.-t.; **ادنا** *khorlamaq*, t. — S'Avilir, v. pr.,
بوركى *khärlnamaq*, **خوارلنمق** *iureguini qyrmaq*, t.; familiè-
 rement **اوجزلنمق** *oudjouzlanmaq*.
ذلاله باعث *zelālētē bā'is*, a.-t.; **ذليل** *zelil*, a.
AVILISSEMENT, s. m., **رذالت** *rezälét*, **مذلت** *haqäret*, **حقارت** *me-*
zillet, a.; **الچقلق** *khorlyq*, **خورلق** *khorlyq*, t.; **altchaqlıq, t.**

AVIRON, s. m., **كورك** *kurek*, t.
AVIRONNER, v. a., **كورك چكمك** *kurek tchekmek*, t.
AVIS, s. m., **صانو** *sanou*, **opinion**, t.; **ظن** *zann*, **مظنه** *mazinné*, a.;
خبر *qās*. — Avertissement, **خبر** *khaber*, a. — Donner —, **خبر** *virmek*, a.-t.;
AVISÉ, e, adj., sage, prudent,
عقللو *'aqyllu*, a.-t.

AVISER, v. a., donner avis, **خبر** *aviser*, a.; **خبر** *khaber virmek*. — à..., **برقولايق بولمق** *bir qoläilyq boulmaq*. — Réfléchir,
برشيه دوشنك *bir cheïe duchun-*
mek.

S'AVISER de..., penser à..., **بىر** *bir cheïe fikr it*, a.-t. —
Voy. IMAGINER.

AVITAILLEMENT, s. m., **قلعه** *gal'a zakhireci*, a.-t.

AVITAILLER, voyez RAVITAILLER.

AVIVER, v. a., rendre plus frais,

احياء **نازه لهك** *tâzélémek*, **قوتلندرمك** *quovvetlendurmek*, **تقويه** *taqvië it*.

آت مرضى *ke* **ات** *marazi ki aña* **doloudjé derler**, t.

AVOCAT, s. m., **وكيل دعوا** *vékili d'avā*, **دعوا وكيل** *d'avā vekili*, **mouqarriri** *d'ava*, a.

AVOINE, s. f., **يولاف** *joulâf*, t.

AVOIR, v. a., **مالك اولدق** *mâlik olmaq*. Ce verbe, qui n'existe pas, comme nous l'entendons, dans la langue turque, s'exprime par l'irrégulier **واردر** *vâr dur* ou **وار** *vâr* (il y a) en ajoutant aux objets possédés, les terminaisons des pronoms possessifs singuliers **كىن** *iñ*, **يىن** *iyñ*, et celles du pluriel, **يېز** *imiz*, **يېزىز** *iñyz* et **لىرى** *léri*; ex. : J'ai un livre, **كتابىم** *kitâbum* **واردر** *vârdur*, ou simpl. **كتابام** *kitâbum* **وار** *vâr*. — Il a un cheval, **اتى** *aty* **وار** *vâr*. — Tu as une rose, **بركلەك** *bir guluñ* **وار** *vâr*. — Nous avons une maison, **bir evimuz** *vâr*. — Vous avez de l'argent, **اقچە كزوار** *aqtchênyz vâr*. — Ils ont un conteau, **بچاقلىرى** *bitchägléri vâr*. — Du présent, **وار** *vâr* ou **واردر** *vârdur*, on forme l'imparfait par l'addition du mot **أيدى** *idi* : J'avais un beau jardin, **بركوزل باعچەم** *bir guzel bâghtchem* **وار** *vâr* **ايدى** *idi*. — Le préterit et le plus-que-parfait s'expriment comme l'imparfait en sub-

stituant ايدى *imich* à ايمش *idi*. — Le futur n'existe pas quant au verbe irrégulier وار *vār*; mais on y supplée par le verbe اولمك *olmaq*; ex. : J'aurai un beau sabre, بركوزل *bir guzel qylidjum oladjaq*. Toutes les formes du verbe vārdur sont applicables à son négatif يوقدر *ioqtur*, il n'y a pas. — Il n'y avait pas, يوغىدى *ioghydi*. — Il n'y avait pas eu, يوغىميش *ioghyimich* — S'il n'y a pas, يوغىسە *ioghissa*. (Voyez, pour plus de détails, la *Grammaire turque*). Nous ferons observer que le verbe مالك *mālik* اولمك *olmaq*, avoir, posséder, se conjuguerait mieux suivant les temps composés du verbe français avoir; mais il est d'un usage moins général en turc, bien qu'il soit employé dans quelques cas; ex. : Il a un gros rhume شدت نوازىدە مالكدر *chiddeti nevāzilə māliktur*.

AVOIR, s. m., ce que l'on possède, ماملك *vār olān*, وار اولان *vār olān*, a.-t. — On lui a pillé tout ماملكنى نهب و غارت *māmēlēguini nehb u ghāret eilēdiler*.

AVOISINER, v. a., يناسەق *ia-nâchmaq*, قوكشو *iaqyr ol*, يقين او، هنجوار او *qonchou ol*, a.-t.

AVORTEMENT, s. m., دوشش *du-chuch*, چوجق *tchodjouq*, دوشورمه *duchurmè*, t.

AVORTER, v. n., اوغلان دوشورمك *oghlān duchurmek*. — Accoucher avant terme, وقتندن اول طوخورمك *heldj aghādjī*.

ваqtinden evvel doghourmaq. — Ne راست كليك *rāst guelmèmek*, باشه چقىمىق *bā-cha tchyqmamaq*, t.

AVORTON, s. m., né avant terme, سقط دوشوك *syqth* et souqyth, a.

ناقص اولان *nāqys olān aghādj.* — Fruit, آغاچ بتمىش *bitmēmich mēwē*, t.

AVOUÉ, s. m., وکيل *vekil*, a.

AVOUER, v. a., اقرارا *iqrār it*, طونزو *iitirāf it*, a.-t.; اعتراف ا سوبلىمك *dhoghrou seuilémek*, t.

AVRIL, s. m., نیسان *nīçān*, a.

AXE, s. m., دنگل *dinguil*, محور عالم *mihver*, du monde, سوپلىمك *mihveri 'ālem*, a.

AXILLAIRE, adj., de l'aisselle, قولتعه داير *qolthougha dāir*, t.-a.

AXIOME, s. m., مقال *maqāl*, a.; قاعل *qā'iđe*, a.

AXONGE, s. f., graisse, طوك *itch iāgħi*, ياخى *doñ iāgħi*, ياغى *iāgħi*, t.

AYAN, s. m., officier municipal en Turquie, اعيان *a'iān*, a.

AYANT-CAUSE, s. m., بر كمسند ذاك *bir kimesnēnuñ chèrik vè adémici*. — Héritier, وارت *vāris*, a.

AZÉDARAC, s. m., arbre, ازاد *azād*, درخت *dirakht*, a.

AZÉROLE, s. f., fruit, هلچ *heldj*, a.; يبيان ويشنە *iabān vichna*, t.

AZÉROLIER, s. m., arbre, هلچ *heldj aghādjī*, a.-t.

AZI, s. m., présure de lait et de vinaigre, سرکه ایله سود مایدیسی *sirkè ilè sud māïdési*, t.

AZIMUT, s. m., point vertical, سمت ایله *essimt*, a.; السمت *sem̄t ilè uſ-qy qath' iden dāirè*, a.-t.

AZOF, ville de Russie, اراق *azāq*. — Mer d' اراق دکزی *azāq de-nizi*.

AZOTE, s. m., sorte de gaz en chimie, هوای مماتی *havāt mémāti*, a.

AZUR, s. m., لاجورد *lādjiverd*. — Couleur bleu de ciel, ماوی *māvi*, a.; کوک رنکی *gueuk rengui*, t.

AXURÉ, e, adj., لا جوردي *lādjiverdi*, a.; کوک رنکلو *gueuk renklu*, t.

AZYME (pain), adj., مایدسر اتمک *māïèsiz etmek*, خیرسز اتمک *kha-mîrsyz etmek*, t.; فطیر *fathyr*, خبز *khoubzi fathyr*, a.

AZYMITE, s. m., مایدسر اتمک *māïèsiz etmek* پیین *iēien*, t.

B

B, s. m., seconde lettre de l'alphabet, حروف هجاؤنک حرف ثانیسی *houroufi hēdjēnuñ harfi sā-nīci*, a.-t.

BABEL, nom de ville, بابل *bābil*. — Tour de Babel, برج نمرود *burdji nemroud*. — (Tour de —), grande confusion, قرشللق *qarichyqlyq*, قارمه قارشقلاق *qārma qārichyqlyq*, t.

BABEL-MANDEB (la porte du deuil), détroit par lequel la mer Rouge communique à la mer des Indes, باب المندب *bāb el-mandeb*, a.

BABIL, s. m., caquet, superfluité de paroles, یاکشقلق *iāñchaqlyq*, کوزه لک *guèvèzélik*, t.

BABILLARD, e, adj., qui a du babil, یاکشق *iāñchaq*, لافزن *lāfa-*

zan

کوزه *guevèzè*. — Femme —, لافزن قرى *lāfazan qury*, p.-t.

BABILLER, v. n., caqueter, چوق او سویلمک *tchoq seuilèmek*, *kozeh ol*, t.

BABINE, s. f., lèvre de certains animaux, حیوان دوداغی *haïvān doudāghy*, t.

BABIOLE, s. f., jouet d'enfant, chose puérile, چیجی اویونچق *djidji oïoundjaq*, t.

BABORD, s. m., côté gauche d'un navire, کمینک صول یانی *guémî-nuñ sol iāni*, t.

BABOUCHE, s. f., pantoufle en usage au Levant, پاپوش *pāpouch*, p.-t.

BABOUIN, INE, s. et adj., enfant badin, étourdi, دپرنیچی *diperniči*

بۈش كىزمەك و خورتەجى چوجق *teprenidji ve khoratadjı tchoudjouq.* — Gros singe, بىيوك مېمۇن *buūuk maïmoun*, t.

BABYLONE, s. f., ancienne et célèbre ville d'Asie, بابل *bābil*.

BABYLONIE. Voy. CHALDÉE.

BAC, s. m., grand bateau plat servant à passer des voitures d'un bord à l'autre d'un fleuve, تومباز *tombāz*, اسپلاتا *isplāta*, چىنبر *tchenber*, t.

BACCHANAL, s. m., grand tapage, اورانسىز شمانەد *gueurultu*, كورالتسى *orānsyz chamāta*. — Faire un grand bacchanal, كورلەمك *guruldəmek*, اورانسىز شماقتە *orānsyz chamāta* it, t.

BACHIQUE, adj., qui a rapport au vin, شرابە دائر *charābè dāir*. — Chanson bachique, شرابە دائز ترکى *charābè dāir turku*. — Fumée bachique, سرخوشلىق *serkhochlyq*, p.-t.

BACHOT, s. m., petit bateau, كوچك *kutchuk* *qāiq*, t.

BACILE, s. m., fenouil marin, دكز *deñiz raziāneci*, t.

BACLER, v. a., fermer une porte par derrière avec une barre, سوركولمك *surguləmek*. — Expédier à la hâte, تىز بتورمك *tīz biturmek*, t.

BADAUD, s. m., homme qui est d'une curiosité frivole, حۆپىد *hoppa*, زرزوپ *zirzob*, شاشقن *chāchqyn*, دانغلۇق *dāngħalāq*, t.;

BADAUDER, v. n., niaiser, s'amuser à tout, اوئدېد بىرىۋە كىزمەك *eu-*

بۈش كىزمەك *teñet berüç guezmek*, boch guezmek, t.

BADAUDERIE, s. f., action de badaud, زىزوبلىق *zirzoblyq*, شاشقىنلىق *chāchqynlyq*, t.

BADIGEON, s. m., couleur blanche ou jaune dont on peint les murs, بدانادى *badāna*, بدائد *badāna*, t.

BADIGEONNER, v. a., اورمق *badāna ourmaq*, t.

BADIGEONNEUR, s. m., باداناجى *bādānādji*, t.

LATIFEH جى *lathifədji*, خورتەجى *khoratadjı*, t.

BADINAGE, s. m., لطيفە *lathifə*, خوراڭە *khorāta*, شقا *chaqā*, t.

BADINE, s. f., petite baguette, اينجه ال *tchiboudjiq*, چوجق *Dekniki* *indjé el deñicgui*, t.

BADINER, v. n., شقا *chaqā* it, لطيفە *khorāta* it, خوراتە *lathifə* it, a.-t.

BADINER, v. a., plaisir quelqu'un, مىزەلمك *mezəlemek*, t.

BADINERIE, s. f., بىھۇدە شىيلەر *bihoudə cheïler* و سوزلر *vè seuzler*, t.; جۈزىات *djuziät*, a.

BAFETAS, s. m., toile de coton blanc des Indes, قالك وبياض *pambouq* پنبوق بىزى *qālyñ vè beiāz* *maskharaiā álmaq* *bezy*, t.

BAFOUER, v. a., traiter injurieusement et avec mépris، مىخىرىھىدە *kecindie* كىمندى يەدە *maskharaiā álmaq* *almec* *kecindie* *álmaq*, t.

BAFRER, v. n., manger goulument, چوق يەك *tchoq iemek*,

اج کوزلوكله بیوب ایچمک *atch gueuzlulyq ilé ietüp itchmek*, t.

BAFREUR, SE, adj., grand mangeur, **چوق بیجى** *tchoq ietidji*, **قورساقىسىز** *qoursaqsiż*, t.

BAGACE, s. f., canne à sucre passée au moulin, **ازلمش شكر قامشى** *ezilmich cheker qāmichi*, t.

BAGAGE, s. m., équipage, effet, **اگرلۇق روبَا** *roubā*, اوروبا **اغرلۇق روبالىرى** *agheryq*. — militaire, **عسکر اثواب و ائقاللىرى** *'asker esvāb u esqälleri*.

— Gros bagage, **ارى و اغىر روبالىرى** *iri vē agher roubalar*. — Plier bagage, au propre, **روبالىرى باڭلۇق** *bāghlamaq*, **قىلدۇرمۇق** *qāldurmaq*. — Plier bagage, au figuré, déloger furtivement, s'ensuir, **قاچىمۇق** *qātchmaq*. — Homme qui a soin des bagages, particulièrement des tentes, en Turquie, **عکام يكىام** *ykkiām*.

— Le chef des bagages, **عکام باشى يكىام باشى** *ykkiām bāchi*, a.-t.

BAGARRE, s. f., tumulte, bruit, **شمانە** *chamāta*, **عربى** *'arbēdē*, t.

BAGASSE, s. f., femme prostituée, **روسپۇ** *rospou*, t.

BAGATELLE, s. f., chose de peu l'importance, **أوفاق توفىك** *oufāq uſek*, **جزى بىر بوش شى** *boch chei*, جزیيات شى *djuzi bir chei*, a.-t.; **ljuziūat**, a.

BAGDAD, s. f., ville de l'Irak-Arabe, **بعداد** *baghdād*.

BAGNE, s. m., prison des forçats, les esclaves, **کورك زندانى** *kurek zindāni*, t.

بۈزۈك *iuzuk*, s. f., anneau, **حلقە** *halqa*. — servant de cachet, **خاتم** *khātem*, a. — Bague en brillant, **پېرلنطە بۈزۈك** *pyrlantha iuzuk*.

بۈنچە — **اغاجىنك مېوهسى** *iondjè aghādjii-nuñ meïvəci*, t.

BAGUENAUDER, v. n., **بەوش كىزمك** *boch guezmek*, *iclmek*, t.

BAGUENAUDIER, s. m., arbre, **يۈنچە اغاچى** *iondjè aghādjii*, t.

BAGUETTE, s. f., **چىپۇق** *tchibouq*. — Petite **اينچە چىپۇق** *indjè tchibouq*. — de fusil, **تەفدىك چىپۇق** *tufenk tchiboughy*, t.

BAGUIER, s. m., **بۈزۈك قوتىسى** *iuzuk qoutouçou*, t.

BAH! interj. d'étonnement, **ئە يى** *üä*, t.

BAHUT, s. m., sorte de coffre, **سېپەد** *sepət*. — couvert en cuir, **جلد ايله** *djild ilē*, قىلانمىش **بىيۆك** *qaplānmich buūuk* صندوق *sandouq*, t.

BAI, E, adj., **دۈرى** *dory*. — **Cheval** —, s. m., **دۈرى ات** *dory at*, t.

اچق ليمان *atchiq limān*, t.; **مرسى** *merçā*, a. — Petit fruit mou, **جبە** *habbè*, a.

BAIGNER, v. a., mettre dans le bain, **حمامه قۇمىق** *hammāmè qomaq*. — Mouiller, **اصللىمۇق** *islatmaq*, **تېليل** *teblîl* it. — Se Baigner, v. pr., entrer au bain, **صومىھ - حمامە** *صومىھ - hammām*

کیرمک *souïè, hammāma guîrmek*,
a.-t.

اصلنمق *islannaq*, t.

صویه - حمامه *souïè, hammāma guîren*. —
کیرن *Teneur de bain*, حمامجى *hammāmdji*. — Baigneuse, s. f., حمامه قارى *hammāmè guîren qāry*, t.

قورنە - قرنە *gourna*, t.

اجاره مقاوله سندى *idjärè senèdi*,
اجاره معينة *mouqâvelé senèdi*, a.;
اجاره سندى *idjärëi mou'aïnè*, a.

اسنیش *es-néich*, t.

BAILLER, v. n., ouvrir involontairement la bouche, اسنەك *esnémek*. — Donner, v. a. fam., وېرمك *vîrmek*, t.

BAILLET, s. m., cheval à poil roux tirant sur le blanc, برآت کە رنگى bir át ki rengui qyzil ve beiázdur, t.

BAILLEUL, s. m., چقۇچى *tchi-qyঃgħitchi*, t.; مجبىر *mudjebbir*, a.

BAILLON, s. m., اغز باخى اکىك *agħez bāghy, enek aghħad-djib, keleptchē*, تاپا *tāpā*, t.

BAILLONNER, v. a., اغز بالغمق *agħez bāgħlamaq*, تاپالىمك *tāpālamaq*, t.

BAIN, s. m., حمام *hammām*, a.
— public, چارشى حمامى *eupmek*,

tchārchou, tchārchy hammāmi. —
d'eau chaude naturelle, قېلوجە قدرت حمامى *qoudret hammāmi*, ایلېچە سو *ilídja sou*.

صوغوق صو حمامى *soghoulq sou hammāmi*,
صوغوق حمام *soghoulq hammām*. — Domestique, garçon de bain en Turquie, تلاق فاطر *nāthyr, tel-lāq*, t.

BAIN-MARIE, s. m., eau chaude dans laquelle on met un vase pour faire cuire les viandes ou les autres سjac سچاق صو كەءا
ایچە بىركاسە قويوب بو كاسەدە اولان ات ياخىر سندەلىرى پىشىورلىرى *sidjāq sou ki itchini bir kiācè qoïup, bou kiācè olān et iā għairi nesneleri pīchururlar*. — Bain de sable, آتشلە ئاتشىل ئەتكەتە icinmich *qoum*; t.

BAIONNETTE, s. f., سکو *suñu*, t.
— Croiser la baionnette, سکو داۋرانمۇق *suñu dāvrānmaq*. — Fusil à baionnette, سکولو تېنكى *suñulu tufenk*, t.

BAÏRAM, s. m., fête turque, بيرام *bairām*. (Voy. ce mot dans le Dictionnaire Turc-Français.)

BAIROUT (l'ancienne Berytus), ville et port de Syrie, بیروت *beīrout*.

BAISE-MAIN, s. m., دست-بوس *destbous*, p.-t.; دستبوسى *destbouci*, p.

BAISER, v. a., appliquer ses lèvres ou sa bouche sur, اوپىك *eupmek*,

تقبیل *taqbîl* ا. — la main, t.; تقبیل *taqbîli dest* it. — Se baiser, s'embrasser, اوپشمک *eupuchmek*. — Baiser, terme bas et populaire, jouir d'une femme, سکمک *sikmek*, t.

BAISER, s. m., action de celui qui baise, اوپش *eupuch*, t.; شفتالو *cheshfalu*, قبله *qoubâle*, p. — Donner un —, اوبمک *eupmek*. — de Judas, de traître, خائن اوپشی *khâein eupuchi*, t.

BAISEUR, SE, s., اوپیجی *eupî-dji*, t.

BAISOTTER, v. a. fam., baisser souvent, صق صق اوپمک *syqsyq eupmek*, تقبیل والتثام *taqbîl u iltisâm* it, a.-t.

BAISSE, s. f., diminution, abaissement, اندرمه *indermè*, t.; تنزیل *tenzîl*, a.

BAISSER, v. a., mettre plus bas, اشاخی قومق *achâghy qomaq*. — Abaisser, اندرمک *endurmek*. — Courber, اکمک *eigmek*. — la tête, باشنى اکمک *bâchnî eigmek*. — Décroître, اکسل-مک *eksilmek*, انھک *inmek*, vulg. *enmek*. — Baisser le prix, اندرمک *indermek*, تنزیل ا. — azâltmaq, t.; ازالتمق *azâltmaq*, t. zîl it, a.-t.

SE BAISSE, v. réfl., se courber, اکلمک *eilmek*, t.

BAISSIERE, s. f., reste de vin mêlé de lie, شراب دردوسی *charâb tortouçou*, t.

BAKTSCHESERAÏ, ville de la Crimée, باعچه سرای *bâghtchê saraï*, t.

BAL, s. m., بالو *bâlo*, bâlos, t.

BALADIN, s. m., danseur, tchingui, رقص *raqqâs*, djânbâz, p.

BALBECK, s. f., ancienne ville de la Syrie, بعلبک *b'albek*.

BALAFRE, s. f., ياره نشانی *iâra richâni*, t.-p.; يوز چالغى *iuz tchâlyghy*, دیوزدە کى چالق *iuzdëki tchâlyq*, بره *bère*, t.

BALAFRÉ, E, adj. et s., tchâlyq, بره لو *bérêlu*, t.

BALAFRER, v. a., يوزی ياره لمق *iuzu iâralamaq*, t.

BALAI, s. m., سپرکە *supurguié*, t.

BALAIS, (adj.), rubis, ياقوت *rubis*, وزنە *reznâ*, موانىي *remmâni*, a.-t.; عل *iâqouti remmâni*, a.-t.

BALACHAN, بدخشان *l'ali badakhchân*, a.-p.

BALANCE, s. f., instrument pour peser, وزنە *reznè*, terâzou, a.-p. — Équilibre, موازنة *muvâzenet*. — Signe du zodiaque, میزان *mîzân* *bourdji*, a. — État final de compte, حساب *kesmekligui* — Emporter la balance, چقمق *ghâlib tehyq-maq*. — Dépasser la balance, déranger l'ordre établi, ترازوون چقمق *terâzouden tchiqmaq*. — Mettre en balance, peser, examiner en comparant, وزن *rezn it*, طارتقم *thart-maq*, t.; وزن چكمک *reznè tchek-*

تطبيق - Comparer, ا مقالله *tathbyq, mouqâbelé it.* — Être en balance, irrésolu, شبده *chubhèdè qâlmaq.* — Qui est en balance, متربد *mutêreddid.* — La balance (politique), de l'Europe, دول اوروپا موازنی *duvèli europâ muvâzenèi, a.-t.*

BALANCEMENT, s. m., mouvement alternatif d'un corps qui balance, صالنمق *sâlinmaq, sâlin-* *maglyq.* — Le balancement des vagues, دالعنمه *dâlghalanma, t.;* تیوج *têmeyvudj.* — Balancement du corps, اهتزاز *ihtizâz, a.*

BALANCER, v. a., faire mouvoir en balançant, صاللائق *sâllamaq, sâlyndurmaq.* — Examiner, peser le pour et le contre, برشیک ضریب و فائیل سند تقیش *bir cheïüñ zararinè vè fâidécinè tef-tîch it.* — Compenser une chose par une autre, تعدل - تضمین *t'adîl, tazmîn it.* — Égaliser le poids des ballots, موازنت *denk it, denk!* ا دنک *muvâzenet it.* — Pencher tantôt d'un côté tantôt d'un autre, صالنمق *sâlynmaq.* — Être incertain, تردد *têreddud it, mutêreddid ol, a.-t.*

SE BALANCER, v. réfl., se pencher d'un côté et d'un autre, کاه بویانه *guiüh bou iâna, guiüh otâne eîlmek.* — Se balancer en marchant avec fierté, صالننه *sâlyna sâlyna iûru-*

mek, a.-t. طاوسلنمق *thâouslanmaq.* — Se balancer avec une escarpolette, صالحنمق *sâlanmaq, t.*

BALANCIER, s. m., pièce d'horloge, ساعت رقادس *raqqâs, a.;* رقادسی *sâ'at raqqâci.* — Machine pour battre monnaie, جندره *djen-dère.* — Longue perche de danseur de corde, جانبازک النک کے اووزون سرغی - اغاچی *djânbažuñ elindè ki ouzoun syrighy, aghâ-dji, t.*

BALANÇOIRE, s. f., صالنجق *sâ-lindjaq, t.*

BALAUSTE, s. f., fleur du grenadier sauvage, بیان کلناڑک چچکی *ïabân gulnaruñ tchitchègui, t.*

BALAYER, v. a., سپرمک *supurmek, t.*

BALAYEUR, SE, s., سپریجی *supurîdji, t.*

BALAYURES, s. f. pl., سپرفدی *supurundi, vulg. supruntu, t.*

BALBUSARD, s. m., aigle de mer, پلتکلک *deñiz qârtâli, t.*

BALBUTIEMENT, s. m., پلتکلک دل صارشمقلعی *dil sârmachmaqlyghy, t.*

Dل صارشممق *dil sârmachmaq,* پلتکلمک *pelteklemek,* پیکی سوبیمک *pepègui seuîlémek,* پېلەمک *pêpêlémek, t.*

BALCANS (les), ou Mont-Hœmus, chaîne de montagnes qui séparent la Bulgarie de la Roumélie, بالقان *bâlgânlar,* بالقانلر *bâlgân dhâghlari.* طاغلى

BALCON, s. m., شاهنثیین *chāh-nichīn*, p.; پرمقلق *parmaglyq*, t.

BALDAQUIN, s. m., سایبان *saiē-bān*, pour سایبهان, p.

BALEINAS, s. m., membre de la baleine, اطه بالغنك ذکرى *adha balyghnuñ zekéri*, t.

BALEINE, s. f., poisson، قادرغه اطه *qādyrgha bālyghy*, بالغى حوت *adha bālyghy*, t.; بونس *houti iounous*, a. — Constellation, قيطس برجى *qytha burdji*. — Fanons de baleine, corne pliante, اطه بالقئ اوفاق قنادى بېرىنە اولان كوك *adha bālyqta oufāq qanādi iériné olān kémuk*, t.

BALEINÉ, e., adj., garni de baleines, اطه بالق كوكى اىلە دوزلمش *adha bālyq guémugui ilè duzelmich*, t.

BALEINEAU, s. m., petit d'une baleine, اطه بالغنك ياوروسى *adha bālyghnuñ iāvrouci*, t.

اطه بالغى اولامدنه كيدن سفيينه *adha bālyghy avlāmacinè guíden sefinè*, t.

BALISE, s. f., قیا نشانى *qaīā ni-chāni*, a.-t.

ساحل درياده بولنان قيالرى بر نشانله اشارت ا *sāhili dēriādē boulnan qāīāléri, bir nichān ilè ichāret it*, a.-t.

هند فامشى *hind qāmichi*, t.

BALISTE, s. f., منجنيق *mendjē-nūq*, t.; قذاف *qazzāf*, a.

BALIVEAU, s. m., arbre réservé dans la coupe des bois pour laisser croître, بر اورمانك اغاچلىرى كسلدكىل كروفالان اغاچك اسى *bir ormānuñ aghādjılıri kesildikte guiru qālān aghāduñ ismi*, t.

BALIVERNE, s. f., بىھۇدە سوز *bī-houdè seuz*, بوش لاردى *boch lā-qyrdi*, t.; ترهات *turrehāt*, a.; ياوە *iāvè*, p.

BALIVERNER, v. a., بىھۇدە سوز - ياوە سوپامك *bīhoudè seuz, iāvè seuñləmek*, a.-t.

BALKH, ville d'Asie, au pays des Usbecks, بلخ *balkh*.

BALLE, s. f., طوب *thop*. — Jouer à la طوب اوینامق *thop oīnāmaq*. — Balle de plomb, قوشۇن *qourchoun*. — de marchandises, فرده *denk, serdè*, t.

BALLET, s. m., danse figurée, رقص جنسى *raqs djinsi*, a.

BALLON, s. m., vessie pleine d'air et couverte de cuir, اوفرلمش طوب *eufurilmich thop*, ييل طوبى - طوبى *iel thopi, thopou*. — Ballon aérostatique, هوا يوكسكلنكه صعود ايدن *havā iūksekliguinè son'oud iden iel thopy*, *bālon*, t.

BALLOT, s. m., de marchandises, دننك *denk*, فرده *serdè*, t. — Lier en ballot, دننك ا *denk it*. — Défaire un دننك بوزمق *denk bozmaq*.

BALLOTER, v. a., une affaire, la

discuter, ایزرند سوپلشەك *bir* ماده ایزرند سوپلشەك - مباحثه *maddè uzériné seuilechmek*, *mubâharâ it*, a.-t. — Baloter quelqu'un, s'en moquer, بـر كىمسىنە يى ذوقلىمك *bir kimesnëi zevqlenmek*. — Choisir entre deux candidats, قىرعە ايلە سىچمك *qour'a ilè setchmek*, a.-t.

BALLOTTEMENT, s. m., discussion, مباحثه *moubâhaça*, قىرعە *qour'a*, a. Voy. SECOUSSE.

BALOURD, e, s., شاشقىن *châch-qyn*, t.; أحمق *ahmaq*, a.

BALOURDISE, s. f., أحمقلىق *ahmaqlıq*, a.-t.

BALSAMINE, s. f., plante, بلسان *belesân almâci*, t.; بلسمينة الماسى *belsamînet*, a.

BALSAMIQUE, adj., بلسانلىو *belesânlu*, معطر *mou'atthar*, a.-t.

BALSAMUM, s. m., arbre qui produit le baume de la Mecque, اق *aq* بلسان *beleçän*, بلسان *beleçän*. Voy. OPOBALSAMUM.

BALTIQUE (mer), بالتقى دىكىزى *bâltiqâ denizi*, t.

BALUSTRADE, s. f., پرمقلق *parmaqlıq*, t. — Galerie autour d'un minaret, شرفه *churfe*, vulg. che-refe, a.

BALUSTRE, s. m. Voy. PILIER.

BALZAN, adj., بياض *aïaklu* ات *at*, a.-t.

BALZANE, s. f., ات اياڭنىڭ كى *at aïaghindëki aqlyq*, t.; اقلق جلة *hadjlet*, a.

BAMBIN, s. m., بغانە حق *bagħā-nadjiq*, كوجك *kutchuk tchodjouq*, t.

BAMBOCHE, s. f., marionnette, ايازل *aiāzil*. — Personne de petite taille, قصه بولىو كىمسىنە *qışça boılı kimesnè*. — Farce, مسخرە لق *mas-kharalyq*, a.-t.

BAMBOU, s. m., هند قامشى *hind qāmychi*, a.-t.

BAMIA ou ALCEA-EGYPTIACA, s. f., plante, بامية *bāmiyat*, t.

BAN, s. m., proclamation de promesse de mariage, نکاح اعلامى *nikiâh i'lâmi*. — Annonce en général, ندا اعلان *nidâ, i'lân*, a.

BAN, exil. Voy. BANNISSEMENT.

BAN, mandement quelconque, cri public, مناداة اعلان *munâdât*, a.

BANAL, e, adj., commun, qui sert à tout le monde, عام *'âmm*, عومى *'oumumi*, a.

BANAL, trivial, بياڭى *baūnghy*, t.

BANANE, s. f., fruit, موز *mouz*, a.

BANANIER, s. m., arbre, وز اگاجى *mouz aghâdjî*, a.-t.

BANC, s. m., siège long, پيش تخته *pîch tahta*, vulg. *pestahata*, اوزون اسكمىد او توراق *otourāq*, ozoun *iskemlè*. — Écueil, rocher, قىيا *qaïä*.

— de sable, قومسال *qoumsâl*, قوم سغى *qoum syghy*. — de glace, بوز پارەسى *bouz pârèci*, t.

BANCAL, BANCROCHE, s. m.,

اکری باجاقلو بجاقسز *badjāqsyz*, *badjāqlu*, t.

BANDAGE, s. m., صارغى *sārghy*, t.; بند *bend*, p.; قونداق *qondāq*. — Bandages des roues, تکرلک داڭرهسى *tekerlek dāürəci*, t.-a.

صارغى *sārghy ichlēüdji*, t. ايشليجى

BANDE, s. f., lien plat et large, چېنېر *tchenber*, صارغى *sārghy*, t.; باخ *bāgh*, p.— Longue ligne étroite, صرە *syra*. — Bordure, زنجف *zin-djef*. — Troupe, الای *ālāū*, بلۇك *beuluk*, t.; كروه *gurouh*. — Parti, لigue, زمرە *zumrè*. — Une bande de voleurs, بىر خىرسىلىبى *bir khyrsyz* بىر *ālāū*. — Faire bande à part, جىمعىتىن *bir djem'i etten* آيرلىمەق *āirilmaq*. — Bande ou file de cheveaux, دوه قطارى *dèvè qathāri*, t.-a.

BANDEAU, s. m., bande qu'on met sur les yeux, كوز باغى *gueuz bāghy*, t. — royal, diadème, اکليل *iklîl*, a.

BANDELETTES, s. f., باش باغى *bāch bāghy*, t.

BANDER, v. a., lier, serrer, باغلەق *bāghlamaq*. — une plaie, يارهېي *iāraī bez ilē* بزايلە صارمۇق *sārmaq*. — un arc, يەقىق *iāt qourmaq*, يەسماق *iāsmaq*. — Lier fortement, مەحکم بىغلىق *muhkem baghlamaq*. — Tendre, guermek اوزانەق *ouzātmaq*. — Se dresser, قالقىق *qälqmaq*. — Se ban-

der, s'opposer, se raidir contre, قارشو طورمىق *qāranchou dhourmiaq*, مخالفت *moukhālefet it*, a.-t.

BANDIÈRE, s. f., بىراق *baïrāq*, باندرە *bāndēra*, i.

كوجىك الاف *kutchuk baïrāq alef*, t. بىراق

BANDIT, s. m., حرامى *harāmi*, يول كسيجى *iol kēcēdji*, t.; ازباندىد *izbāndid*, i.

BANDOULIÈRE, s. f., اومىز قايىشى *omouz qāichi*, t.

BANGUE, s. m., chanvre des Indes, بنك *benk*, p.

BANLIEUE, s. f., بىر شەھەرەن اطراف *bir chehrūn ethräf u havālīci*, a.-t.

BANNE, s. f., toile tendue pour couvrir les marchandises dans un bateau, بىر قايىغىك بىز اورتىسى *bir qāigħuñ bez eurtuc̄i*, t.

BANNEAU, s. m., sorte de vase en bois, بىر جنس اغاچ چناغى *bir djins aghādj tchanāghy*. — Tombeau léger à deux, ايکى تکرلکلو *iki tekerleklu' arabadjiq*, t. عربىدجق

BANNETTE, s. f., زنبيل *zenbil*, a.-p.-t.

BANNI, e, adj., سوركۈن *surgun*, منقى *menfi*, a. مطرود *mathroud*

Sنجق-سنچاق *sandjāq*, بىراق *baïrāq*, t.; لوا *livā*, pl. رايىت *rāiet*; الويه *elviè*; رايات *rāiāt*, pl. علم *'alem*, a. رايات

BANNIR, v. a., سوركىرن *surgun*, طرد *thard it*, a.-t.; نفى *nəfi it*, a.

واجْبُ النَّفْيِ BANNISSABLE, adj.,
vādjib ul-nēfi, a.

سُورَكُونْلِكْ BANNISSEMENT, s. m.,
surgunlik, t.; نَفْيٌ nēfi, a.

بَانْكَهُ BANQUE, s. f., commerce d'argent,
fonction de banquier, sarraflik, a.-t. — Caisse publique, نَقْوَدٌ
عُمُومِيَّةٌ سَنْكَهُ nouqoudi
'oumoumiyyəcinūn khazinèci, a.-t.

مَفْلَسْلِكْ BANQUEROUTE, s. f.,
mufluslik, a.-t.; افلاس iflās, a. —
Faire — مَفْلَسْ مَفْلَسْ ol, a.-t.

مَفْلَسْ BANQUEROUTIER, s. m.,
muflis, vulg. muhlus, a.

صِيَافِتْ BANQUET, s. m., ziāfet, a.

كُوچُكْ اسْكَمْلَهُ BANQUETTE, s. f.,
kutchuk iskemlē, قُولْسْزْ اسْكَمْلَهُ qolsyz iskemlē, t.

صَرَافْ BANQUIER, s. m., sarraf, a.

دُورَتْ كُوشَهُ لو سِپَدْ BANSE, s. f., dort keuchèlu sèped, t.

وَافْتَرْلِمْقْ BAPTÈME, s. m., vāftiz, t.;
t تعْمِيدٌ t'amīd, a.

وَافْتَرْلَمَقْ BAPTISER, v. a., vāftizlamaq, وَافْتَرْزَا vāftiz it, t.;
t تعْمِيدٌ t'amīd it, a.-t.

وَافْتَرْتَزَهُ BAPTISMAL, e, adj., vāftirzeh, منسوب mençoub, t.-a.

بَابِتِيْسْتَهُ BAPTISTE (Saint-Jean), n. pr.,
یَحْيَى iahīa, پِيغْمَبَرِي peigħambəri.

بَابِتِيْسْتَرْهُ BAPTISTÈRE, adj., fonts de bap-
tême, تَعْمِيدٌ قَرْنَهُ سَيْ qournaci, a.-t.

بَابِتِيْسْتَاءِرْهُ BAPTISTAIRE, s. m., extrait de bap-

تَعْمِيدٌ سَنَدَى t'amīd senēdi, a.-t.

بَاقِيْتْ BAQUET, s. m., tekne, t.
بَارَاجُونْ بَارَاجُونِيْجْ BARAGOUIN ou BARAGOUINAGE, s. m., يَبَانِي دَلْ īabāni dil, خَلْطٌ ghalath seuilémeklik, t.

بَارَاجُونِيْنْ BARAGOUINER, v. a., طَلْ ghalath seuilémek, t.

بَارَاقْ بَارَاقْ BARAQUE, s. f., أَدْبَرْ oba, قَلْبَهُ qaliba, t.

بَارَاتْ بَارَاتْ BARATTE, s. f., يَأْيَقْ īāiq, t.
بَارَاتَرْ بَارَاتَرْ BARATTER, v. a., سُودْ يَأْيَقْ چَالْقَنْقَقْ sud īāiqta tchālqatmaq, t.

بَارَاتِرِيْ بَارَاتِرِيْ BARATTERIE, s. f., tromperie de la part d'un patron de navire, سَفِينَهُ رَسْنَكْ حَيْلَهُ سَيْ sèsinè reicinūn hiléci, a.-t.

بَارَاقَانْ بَارَاقَانْ BARBACANE, s. f., terme de fortification, مَزْغَلْ دَلْكَى mazghal delgui, سَچَانْ يَوْلَى sitchān ioli, t.

بَارَارْ بَارَارْ BARBARE, adj. et s., étranger, حَجْمْ harbi, t.; 'aadjem, p.

مَرْحَمَتْسَرْ بَارَارْ — Cruel, يَأْوَزْ īāvouz, t.; merhametsyz, ظَالِمٌ zālim, a. —

خَوْبِرَاتْ بَارَارْ Grossier, sauvage, au fig., khoirāt, ادْبَسْزْ èdebsyz, turk, türk, جَاهِلْ يَبَانْجِي īabāndji. — Ignorant, جَاهِلْ djāhil. — Impropre, inusité, غَيْرَ مُسْتَعْمَلْ għaġri musta'mel, a.

بَارَارِسْكْ بَارَارِسْ BARBARESQUE, adj. et s., اوجَاقْلو għarbi odjāqlu, مَغْرِبِيْ ma-
ghrebi, a.

بَارَارِلْ بَارَارِلْ BARBARIE, s. f., cruauté, iāvouzlouq, t.; مَرْحَمَتْسَلْكْ merhametsyzlik, a. — Ignorance, جَاهِلَيْتْ kħoirātlyq, djā-

hiliet, a. — Contrée d'Afrique,
مغرب ولاية-ى *maghreb vilāeti*,
غرب اوجاقلريقدسى *gharb odjāq-*
lar īaqaci, t.

غلط مشهور BARBARISME, s. m., a. ghalathi mechhour,

BARBE, s. f., صقال *saqāl*, t.;
 rich, p.-a.; لحية *lyhiet*, a.—
 Fairc la —, ريش
 صقال تراش *saqāl trāch* it. — Se faire faire la barbe,
 صقالى تراش ايتدرمك *saqāli trāch itturmek*. — Barbe d'un épi,
 بشق *bashaq* tuidjighyzi. — A
 تو. بـجـفـزـى *tuidjighyzi*. —
 la barbe de quelqu'un.

BARBE (SAINTE-), s. f., endroit du
vaisseau où l'on met la poudre ,
کمیع اولان باروت مخزنى *guè-
mídé olän bärout makhzéni*, t.

BARBE-DE-BOUC, s. f., plante, sal-
sisis, کچی صقالی اوئى *ketchi sa-*
qali otz, t.

BARBEAU ou BARBOT, s. m., poisson تكير بالغى *tekîr bâlyhy*. — Fleur, voy. BLUET.

أوزون توبلو، BARBET, s. m., ouzoun tuülu koupek, t. كويك

BARBIER, s. m., بَرْبَر berber. —

Boutique de —، ببر دکانی *berber dukkiāni*, p.-t.

BARBIFÈRE, adj., صقاللو *saqāl-*
lu, t.

BARBIFIER, v. a., ا ترأشْ صقالی *saqāly trāch it*, t.

کوچک صقال BARBILLON, s. m., بالغی *kutchuk saqāl bālyghy*, t.

دنج قوجهمان BARBON, s. m., dindj qodjamān, t.

BARBOTER, v. n., marcher dans la boue, چامور ایچنگ tchāmour itchindè iurumek. — Agiter l'eau avec les mains, صوبی الیله souï elilé tchālgatmaq, t.

BARBOTEUR, s. m., canard privé,
او ده بسلنمش اوردک evdē beslen-
mich curdek, t.; او اوردکی ev cur-
dègui, t.

BARBOTEUSE, s. f., prostituée des rues, fam., زوقة روسپوچی zoqāq rouspoucou, t.

BARBOTINE, s. f., semence, poudre contre les vers, خراسانی *khorā-çāni*, سوغلجان اوتنی *soghouldjān oty*, t.

مردارلمه *mardarlmeh*, s. m., Barbouillage, s. m.,
 بولاشقلق *boulâchqylq-*
 لکه *lekhe*, t. *mourdârlyq*, مردارلق *mourdârlaq*,
mourdârlama

BARBOUILLET, v. a., souiller,
بُلْاشْتِرْمَق boulâchturmâq. — Salir,

مُرْدَارْلَمْقَ مُرْدَارْلَامَاq. — Gâter, كاغد بريادا *berbât it.* — du papier, قره لمق *kiāghyd qaralamaq*, t.

باربُولِيلان *mourdârlaiān*, بولاشتَرَان *boulâchtyrân*, بولاشتريجي *boulâchturûdji*, t. — عجمى نقاش *'adjêmi naqqâch*, a.-t.

باربُو، e., adj., qui a de la barbe, صقاللو *saqâllu*, t.

باربُعَ، s. f., poisson, فلقان *qalqân bâlyghy*, t. بالغى

برقه *barqa*. — Le désert de —، برقه *barqa tcheulu*, t. چولى

بارد، s. m., sorte de civière، برد جنس تجکره *bir djins tedjkère*, t.

بارداچَ، s. m., pouicht، بودجه *pouicht*, t. طول عورت اوتنى *dhoul 'avret oty*, t.

باردة، s. f., armure de lames de fer dont on couvrait autrefois les flancs et le poitrail des chevaux، اسکى زمانلىق قولانلىان آت پوساتى *eski zemândê qoulânîlân ât pouçati*, t.

باردة de lard, s. f., tranche de lard mince dont on enveloppe une volaille، طوكز پاصدرمه سنك انجه، دلى *doñouz pâstyrniacinuñ indjë dilumi*, t.

باردَه، s. m., petit ais, پداروه *pédâvra*, چندره *tchindère*, t.

باردَه، mullet du cheval et de l'ânesse، آت ايله ديشى اشكدن *'adjâib*,

حاصل اولان قاطر *ât ilè dichi echekten hâcil olân qâthyr*, t.

قبا بزدن بىر، s. f., جنس اير *qabâ bezden bir djîns eîer*, t.; جلال *djul*, vulg. *tchul*, pl. *djulâl*, a.

باردر، v. a., un cheval, le couvrir de bardes، پوسات ايله اتنى *pouçât ilè aty rakhila-maq*, t.

باردر une volaille, la couvrir de bardes de lard، کبابى طوكز پاصدرمه سنك *kebâbi doñouz pâstyrmacinâ sârmaq*, t.

باردوت، s. m., petit mullet qui chemine à la tête des autres، قترجق *qatyrdjyq*, قاطر سپاسى *qâthyr sy-pâci*, t.

بارگونير، v. n., hésiter، شېھىدە *chubhêdê qâlmaq*, a.-t.

باريل - وارول *vâril*, *vârol*, فوجى *foutchou*, t.

بارiolage، s. m., renk qârichyqlyghy، رىشك قارشىلىخى *alâdja boulâdja*, t.

بارiolé، adj., turlu turlu *renkli*, t.

رنك قارشىتمق *renk qârichturmaq*, لاچىدمق *alâ-djalamaq*, لاچى بويامق *alâdjaboïâmaq*, t.

باروميتر، s. m., havâ terâzouci، هوا ترازوسي *havâ* ميزانى *mîzâni*, a.-t.; ميزان الهاوا *mîzân ul-havâ*, a.

بارoque، adj., عجايىب *'adjâib*,

اکری بوکری *usloubsyz*, اسلوبسز; *eghry boughry*, t.

BARQUE, s. f., قایق *qāiq*, t.

BARRAGE, s. m. (droit de), باج *bādj*, p.; کچد اقچدسى *guetchid aqtchèci*, p.-a.

BARRE, s. f., longue pièce de métal - کالچه *keultchè*, كولچه *kölçhe*, کلچه - کالچه *keultchè*. — Trait de plume, چزکى *tchizgui*. — de bois, اغاچ *aghādj*, تپرقاراز- طرقاز *tūrqāz*, صرق *syryq*. — de fer, قول دمرى *qol dēmīri*, دمر چبوعى *dēmir tchouboughy*. — Entrée intérieure d'un tribunal, d'une assemblée, دیوان صفحەسى *divān sofaci*. — d'or ou d'argent, التون *altoun iā-khod gumuch keultchèci*, سېيىكەد سىخىدە *sc-bikè*. — Banc de sable à l'entrée d'un port, d'une rivière, صغىرى *sygh ièri*, بوغاز *boghāz*, t.

BARRES d'un cheval, endroit de la mâchoire où pose le mors, آت اغىزىڭ *ât aghzindè*, كم طوقندۇغى *guiem dhoquondoughy* ier, t.

BARREAU, s. m., sorte de barre, قول *qafes* دمرى *dēmīri*, پىرقلق دمرى *qol dēmīri*, دمرى *parmaqlıq dēmīri*, طرقاز *thyrrqāz*, دمر قفسى *dēmir qafeci*. — Lieu où se tiennent les avocats en cour de justice, مەممەدە دعوا و كىللەينىك *mehkémédé d'avā rēkîllérinuñ*, اۋۇرۇدقلىرى مەكان *otourdouqléri mëkiān*.

— Leur corps, دعوا و كىللەينىك *d'avā rekîllérinuñ thäqymi*, a.-t.

BARRER, v. a., une porte, قېۋىسى سىرقىندى *qaqouï semerqandi* ايلە قېامق طرقارلمق *ilè qapāmaq*, — une fenêtre, قول *ihyrqāzlamaq*. — le chemin, clore le passage, كچد *ioly qapātmaq*, يولى قېاتمق ويرمەك *guetchit virmemek*. — une veine, آتكىڭ طمارىنى قېامق *âtuñ dhamārini qapāmaq*, t. Voyez RATERER.

BARRETTE, s. f., برتا *berèta*, t.

BARRICADE, s. f., طابور *thābor*, t.; متىرس *metèris*, سىد *sedd*, a.

BARRICADER, v. a. (les rues), faire زقاڭلىرى قېامق - سىدا *zoqāqleri qapāmaq*, سىد it, طابور چىمك *thābor tchekmek*. — اطرافلىرى قېامق *ethrāsléri qapāmaq*. — derrière une porte, بر قېۋىسى اىچىرۇدىن مەكمەن قېامق *bir qapouï itchérudan muk-kem qapāmaq*, t.

BARRIERE, s. f., traverse, قېپو پارماق قېپو *qapou surmeci*, سورمهسى سىرقىندى *semérqandi* *qapou*. — d'une ville, قېپو *qapou*, t.; دروازە *medkhel*, a.; حدود *dervāzè*, p. — Borne, limite, حد *hadd*, حدود *houdoul*, سىد *sedd*. — Barrières naturelles, طبىعى حدود *thab'iî houdoud*. — Empêchement, مانع *mān'y*, a.

BARIQUE, s. f., بىرىك فوجى *buüük soutchou*, وارول *vārol*, varil, t.

قرمزى قرمزي , s. f., ككلك *qyrmizi keklik*, t.

Bas, s. m., vêtement des jambes, چوراپ *tchorāb*. — Bas de soie, اىپىك چوراپى *ipek tchorābi*, t.

الحق altchaq, ذليل *zəlūl*. — Vil, الحق عيارلو *altchaq 'aiārlu*. — Une personne de basse condition, الحق كمسنة *altchaq kimesnè*. — Caractère bas, méprisable, الحق طبیعت *altchaq thab'iat*. — Qui a la vue basse, يقين *iāqyn gueurídji*. — A bas prix, اوجوز *oudjouz*. — Bas, qui est au-dessous, أشاغى - أشاغى *achāghy et achagha*. — Ce qui est en bas, أشاغى كى *achāghaki*. — En bas, أشاغى بىك *achāghyda*. — Plus bas que nous, أشاغى بىزدىن *bizden achāgha*. — Le bas, اشاغى سى *achāghysi*. — Tomber en bas, اشاغى دوشمىك *achāghy duchmek*. — Au bas de cette feuille, ذليل *zəlli varaqpārèdè*. — Mettre bas les armes, les déposer, سلاحلى آتمق - ترك - ترك *silâhlari átmaq, terk it, brāqmaq*.

— A bas, qui est bien bas, ruiné, دوشكسن *duchqun*. — Mettre bas, faire des petits, en parlant des animaux, ياورىلمق *iāvroulamaq*. — Particulièrement d'une chienne, انكلەمك *eniklémek*. — Faire main basse sur les ennemis, les tuer tous, دشمنلرک جملەمنى *Qaljend*

كچورمك *duchmenlèruñ djumlécini qylidjen guètchurimek*. — Mettre à bas, renverser, détruire, iiqmaq, t.

يواش, adv., doucement, يواش *iavāch*. — Parlér bas, سويمك *iavāch seuilèmek*, t. — التزلع altindè, التند *alt iānindè*. — Avec mouvement, التند altine. — Il est en bas, اشاغىك در achāghydré dur, vulg. achāghada dur. — De haut en bas, يوقارىدىن اشاغى قدر *ioqāridan achāgha qadar*.

Shéquée Mettre chapeau bas, l'ôter, چترمك chapqaï tchiqarmaq. — Là bas, اوول طرفك orāda, اوراده ol tharasta. — Ici bas, بو دنیاده bou dunīāda. — Les choses d'ici bas, بو دنیانك احوالى bou dunīānuñ ahvāli. — Les biens d'ici bas, بو دنیانك اموالى bou dunīānuñ emvāli. — متاع دنيا metāi' duniā, a.

BASALTE, s. m., bir nev'y qara mermer, t.

BASANE, s. f., كودرى *gudéri*, كوسله *keucèle*, t.

BASANÉ, e, adj., اسمر esmer, a. — Les Arabes ont tous le teint basané, قوم عرب جميعاً اسمر اللوندر qavmi 'arab djémien esmer ullevndur.

BASCULÉ, s. f., jeu d'enfant, صالحچق *sälindjaq*, t.

BASE, s. f., pied, اياق aïāq. — Ce qui soutient le fût de la colonne, طبانى direk thabāni, درك طباني

thabān, t. — Principe, fondement, قاعده temel, a.; اساس *eçās*, a.; تمل *qāidē*, a.; بنیاد *bunīād*, p.; اصول *ouçoul*, a. — Jeter les bases, les fondemens, تمل اور مق - بر اقمق *temel ourmaq*, *brāqmaq*, t.

BASER, v. a., appuyer, تمل قومق *dhaïätmaq*. — Fonder, temel *qomaq*, بنا قومق *binā qomaq*, تمللەمك *témellèmek*. — Se Baser, v. pr., se fonder sur, تمللەمك *témellenmek*; طيانەق *dhaïänmaq*, بىر شىدە استاد *bir cheiè isnād it*, a.-t.

BAS-FOND, s. m., terrain bas et enfoncé, چقور بير *tchouqour ier*, t. — Bas-fond, fond de mer où il y a peu d'eau, صبغ بير *sygh ier* ou *sygh*, t.

BASILIC, s. m., plante, فسلکن *sesliguen*, t.; ریحان *reihān*, a. — Serpent fabuleux, سهقها *qahqahā*, t.; صلت *syllét*, a.

BASILIQUE, s. f., grande église, باش کليسا *bāch kēliçā*. — Veine de la partie interne du bras, قولدن بير *golden bir dhamaruñ ismi*.

BAS-RELIEF, s. m., اويمە *oïma*, t.

BASIN, s. m., بازە *bāzè*, دمى *dimi*, t.

BASQUE, s. f., pan d'habit, اتك *etek*, بر اورو بانک *bir ouroubānuñ etègui*, t.

BASSE, s. f., les tons les plus bas en musique, فن مسيقيك نرم اوازلر *fenni musiqj;dè nerm avāzlar*, قبا *qāltcha ke-*

قالن - يوغون اواز صدا *qabā sèdā*, *ioghoun avāz*. — Abaissement de la voix, اوازك فرمى *avāz nermi*, t.

BASSE, instrument de musique, بىر جنس بىوڭ *bir djins buūuk kēmāntchè*, بىر نوع چالغۇ *bir nev'i tchālghou*, t.

BASSE-COUR, s. f., حيوان *haïvān havlîci*, a.-t.; حولىسى *haïvān dhāmi*, t.

BASSEMENT, adv., حقيرانە *haqîrānè*, a.-p.; الچقلە *altchaqly-ghilè*, t.

BASSES, s. m. pl., bancs de sable, rochers sous l'eau, صغار sygh-lar, دكز صوبىك التنڭ بولنان *deñyz souïuñ altindè boulou-nān qaiälar*, t.

BASSESE, s. f., de naissance, ناجنسلىك *nādjinslik*, p.-a. — de sentimens, الچقلق *altchaqlyq*, t.; دنائەت *denā'et*, a.

BASSET, s. m., chien de chasse à jambes courtes, زغار *zagħār*. Voyez COURTAUD.

BASSIN, s. m., vase, لەyen, t. — de jardin, pièce d'eau, havouz, بركە *burkè*, a. — Bassin avec jet d'eau, فسقىيە *sisqiè*, شادروان *chādirévān*. — Bassins d'une balance, ترازو طاسلىرى *terāzou thāsléri*, t. — Bassin d'un port de mer, ليمان *limān havouzi*, t. — Le bassin, la partie inférieure du tronc humain, حوضى *qāltcha ke-*

نیک دیبی قارنک *qarnuñ dibi*,
حوضة havzat, است *ist*, a. —
Belle plaine ronde entourée de monta-
gnes, دره *derè*. — Bassin d'un bain,
حوضی hammām havouzi.

BASSINER, v. a., un lit, دوشکى *duschegui man-*
منغال ايله *ischūmaq*, t. — Fomenter en
ghāl ilè islātmaq, t. — mouillant, اسلامق *islātmaq*, t.

BASSINET, s. m., فالیه *fālia*, طاوه *ṭāwa*, thāva, t.

دوشـك BASSINOIRE, s. f.; يـاق tendouri, *duchek*, *tendouri*, *iataq mañghāli*, t.

BASSORA, n. de v., بصرى *basra.*

BASTION, s. m., حصار *hyēcār*,
باستيون *bās-tioun*, *metēris*, a.; مترس
تاییده - *ṭābi'ah* - *thābi'a*, t.

الْمَقْـ falāqāïa álmaq, t.

BASTRINGUE, s. m. popul., bal de
guinguette, میخانه خورا دپمدسى
meikhānè khorā tepmèci, t.

فَاسِقٌ qā-
BAS-VENTRE, s. m.,
cyq, t.; جَوْفٌ djevsi esfel, a.

BAT, s. m., queue de poisson,
بالق قويرغي *bālyq qoïrouroughy*, t.

BAT, selle des bêtes de somme,
سر سمر **پالان** *pälän*. — d'âne,
اشك **پالاني** *echek pälani*, t.

BATAILLE, s. f.; جنگ djenk, p.;
 دوکش *duguch*, t.; مهاربه *mouhārebé*. — Champ de —, مهاربه *mouhārebé meidāni*, میدانی.

مَحَارِبٌ *meïdāni mouhârebè*. — رانِجِر *Ranger* l'armée en ordre de —، عَسْكُرِيِّ *askeri* صَفٌ *saf* saf قَوْمَقٌ *qomaq*. — Se mettre en —، صَفٌ *saf* بَغْلَمَقٌ *saf baghlamaq*, t.

BATAILLER, v. n., conteste,
نَزَعْ أَنْزَعْ tchekichmek, t.;
nizā' it, a.-t.

BATAILLON, s. m., corps d'infanterie de huit cents hommes, officiers et soldats, en Turquie, طابور *ṭābour*, *thābour*, t. بـ طابور سـكـز بـوز نـفـر ; *t. bir thābour sekiz və zābihiten murekkebtur.* — carré, قـلـعـه *qal'a*, a. — Chef de bataillon en Turquie, بـيـك باـشـى *bīn bāchi*, t.

BATARD, e, adj. et s., روپسی BATARD, e, adj. et s., روپسی
ولد زنا; ospou oghlou, p.-t.; اوغلى ospou oghlou, p.-t.;
velèdi zina, a.; پیچ pîdj, p. — En parlant des arbres et des fruits, voy.
SAUVAGE.

BATARDEAU, s. m., digue, ڈے-
sedd, a.; صوبندی *sou bendi*, p.

BATEAU, s. m., پیاده *pīādē*,
قايق *qāīq*. — Grand bateau, grosse
allège, ماہونه *māhōnē*, t.

BATELAGE, s. m., métier, tour de
bateleur, حقة بازلق *hoqqa bāzlyq*,
a.-p.-t.

كوجك قايق BATELET, s. m.,
kutchuk qāiq, t.

BATELEUR, s. m. *حقد باز* *hoqqa bāz*, p. t.; *ایازچی* *cüüzildji*, *اینادچی* *äünadji*, t.

BATELIER, ÈRE, s., قایقچی *qāīq-*
tchi, t.

BATER, v. a., سهربلەمک *sem'erləmək*, t.

BATHOMÈTRE, s. m., instrument pour sonder les profondeurs de la mer; بىر نووچ اسقندىلىل *bir nev'i is-kendil*, t.

چوجوق كېرى، اوپنامق *tchodjouq guibi oināmaq*, شقا *chāqā* it, t.

BATI, s. m., grosse couture, قالك دىكىش *qāluñ dikich*. — Jointure, engrenage de pièces de menuiserie, چاتىھە *tchātma*, t.

BATIMENT, s. m., édifice, بىنە *bi-nā*, a.; او *ev*, t. — Navire en général, سەفيەنە *guèmi*, t.; كەمى *sèfiné*, a.

BATINE, s. f., sorte de selle rembourrée, جلال *djurāl*, a.

BATIR, v. a., édifier, بنا *binā* it, بۇرماق *binā qourmaq*, a.-t.; ياپو يايپىق *iāpou iāpmaq*. — une maison, براو يايپىق *bir ev iāpmaq*. — Bâtir des châteaux en Espagne, faire des projets en l'air, هـ واده كوشكلر يايپىق يعني بىيھىدە فىكىلرا *havāda keuchkler iāpmaq*, i'ani bī-houdé fikrlar it, a.-t.

BATIR, t. de tailleur, coudre à grands points, قالك دىكمىك *qālyñ dikmek*, t.

BATISSE, s. f., ياپىق *iāpou*, بنا *binā*, a.

BATISSEUR, s. m., t. familier, qui aime à bâtit, هـ زمان يايپىق *her zemān iāpou iāpmaq isteien kimesnē*, t.

BATISTE, s. f., باتىستە *bātista*, اينجە بىز *iñdjë bez*, t.

BATON, s. m., دكىنك *deynek*, تىچىپق *tchibouq*. — Petit —, دكىنجىك *deinédjik*. — Gros —, سopa, t.; عسا 'açā, a. — Bâton à deux bouts, ferré aux deux extrémités, ايکى اوچى دمەلۇ دكىنك *iki oudjou demirlu deïnek*. — Battre l'eau avec un bâton, faire des efforts inutiles, ئازىلە چالشىق *nāsilè tchālichmaq*. — Le tour du bâton, profits, casuels d'un emploi, ئۆزۈرەت *zouhourāt*, a. — Bâton de commandement, صابط دكىنكى *zābith deïñegui*. — A bâtons rompus, كىشان *kèchān kèchān*, كىشان بىر كىشان *kèchān ber kèchān*, t.-p.

BATONNISTE, s. m., joneur de bâton, دكىنك چالان *deinek tchālān*, t.

BATONNER, v. a., دكىنك ايلە *deïnek ilè ourmaq*, اورمق كوتىك *deynek*, keutek كوتىك بىھق - اورمق - *ourmaq*, چالمق *keutek basmaq*, *ourmaq*, *tchālmaq*. — Rayer, چىزمىك *tchizmek*, t.

BATONNIER, s. m., chef du pour présider un corps, بىر طايىندىك *bir thāifendüñ reeci*, باشى رىسى - *bāchi*.

BATTAGE, s. m., action de battre le blé, بىغدى خىرمن دوكىمەسى *bogh-dāñ khyrmən deugulmeci*. — Temps بعدىدى درس اتىمك *ders itmek* وقتى *boghdāñ ders itmek raqtı*, t.

BATTANT, s. m., de porte, قىنادى *qanād*, قپۇ قىنادى *qapou qanādi*.

— de cloche, چاک دلى *tchāñ dili*, t.

BATTANT, adj., celui qui bat, جالان *tchālāñ*. — Mener tambour battant, maltraiter, پك طوتمق *pek thoutmaq*. — Marcher tambour battant (armée), طاول چالارق *dħāvoul tchālāraq iuru-mek*, t.

BATTEMENT, s. m., action de battre, دوكش *deukuch*, دوكمكlik *deuvmeklik*, ضرب *zarb*. — Battement de mains, ال قاقمقلق *el qāq-maqlyq*, t.; ال صفق *safq*, a.; ال قاقهسى *el qāqmaci*. — Battement de cœur, خفغان *khafaqān*, a. — Battement d'artère, نبض *nabz*, a.

BATTE, s. f., instrument pour battre, طوتمق *thoqmaq*, t.

BATTERIE, s. f., querelle avec coups, دوكش *detüch*, t.; غوغاء *ghawghā*, p.-t. — Lieu où l'on place les canons de vaisseau, طوب يرى *thop ieri*. — Pièces d'artillerie réunies, mobiles, الای طوبى *alāi tho-pi*. — à demeure fixe, طابيه *thābia*. — élevée, يوكسک طابيه *iüksek thābia*. — Batterie de vaisseau de guerre, طوب انبارى *thop ambāri*. — Pièces d'une arme à feu, چاققى *tchāqmaq*. — de cuisine, مطبخ *mathbakħ alāti*, a.-t.

BATTEUR, se, s., qui aime à battre, قوغاجى *vouridji*, اوريجى *qavghādji*. — Batteur en grange, ترکه خرمند دوكن *terekēi khymendē deuyen*, خرمنجى *khirmandji*. — Batteur d'or, ورقجي *qārichturmaq*, t.

varaqtchi. — Batteur de pavé, oisif, vagabond, سورتك *surtuk*, بوش *boch ielen*, guèzen, كزون *khovārda*, t.

BATTOIR, s. m., طوتمق *thoqmaq*, كورك *keurek*, t.

BATTRE, v. a., donner des coups, frapper quelqu'un, دوكمك *deuy-mek*, *deuvmek*, اورمق *ourmaq*, t.; ضرب *zarb it*, a.-t. — monnaie, سکه ourmaq. — l'ennemi, دشمنه غالب *duch-mènē ghālib guelmek*. — L'eau bat ou baigne le pied de la muraille, صو حصارك ديبنه اورر *sou hyçāruñ dibinē ourour*. — la campagne, être en délire, سايقلمق *sāiqlamaq*. — le tambour, طاول چالمق *dħavoul tchālmaq*. — les liquides, چالقتمق *tchālqatmaq*. — des mains, ال قاقق *el qāqmaq*. — la mesure, la marquer, اصول طوتمق *ouçoul thoutmaq*. — Nettoyer, frapper avec une baguette, چيوقلمق *tchibouqlamaq*. — un tapis, سلكپك *bir qālidjai silkntek*. — le blé, ترکه خرمند دوكمك *térèkei khymendē deuvmek*. — les cartes, اویون كاغدلرى قارشترمك *ouioun kiaghyléri qārichturmaq*, t.

BATTRE, v. n., éprouver un mouvement d'agitation, دېرنەك *tēprenmek*. — Palpiter, دېرمك *titrēmek*. — Le cœur lui bat, يورىكى دئرر *iurəggi titrer*. — Battre en retraite, se retirer, كرو چكلەك *guiru tchekilmek*. — چكلەك *tchekilmek*, ou simpl.

— Il faut battre le fer quand il est chaud, il ne faut pas laisser échapper l'occasion, دمیری اسیجاچ ایکن , دوکمک کرک یعنی فرصت الله دوکمک ایکن قاچرماملو *démîri escidjâq iken, deûmek guerek, i'ani fourçat eldè iken qâtchurmâmalu.*

دوکشک دوکشک *deuguchmek, ourouch-maq, t.*

BATTU, part., frappé, *ouroulmich, deuülmich.* — كوزهش دوكلش *deuülmich.* — En parlant des yeux, كوزلري ماوي *gueuzléri mävi.* — Battu (chemin), *frayé, اشلك يول ichlek iol, t.*

BATTUE, s. f., recherche du gibier dans les bois, dans la plaine, اورمانك شكار ارامقلغى *ormânda chikiär arâmaqlyghy, t.*

BAUCHE ou BAUGE, s. m., enduit sur les murs, ديوار صواسى *divâr si-vâci, t.*

BAUDET, s. m., اشجك *échêdjik, قولان qolân, t.*

BAUDRIER, s. m., قلچ باغى *qılıdij bûighy, t.*

BAUDRUCHE, s. f., صغر بعرسگك *sighyr baghirsa-għuñ ousadjiq dērīci, t.*

BAUGE, s. f., يبان طوكز يتاتى *iabān douñouz iatāghi, t.*

BAUME, s. m., liqueur qui découle de certains arbres, بلسان باغى *ba-leçän, balsân iāghy, ou simpli.*

بلسان بلسان *belèçän.* — de la Mecque, بلسان مكى *belèçäni mekki.* — du Péron, بلسان هندى *belèsëmi hindi.*

بلسم التعقبية *bel-sem utta' qibet.* — de Judée, بلسم اسرایيل *belècemi isrâil.* — Onguent, مرهم *merhem, vulg. melhem, pl. a. merâhem.* — Herbe odoriférante, نعنة *n'anè, t.*

BAUMIER, s. m., arbre qui porte le baume, بلسان أغاجى *belèçän aghâdjii, t.*

BAUX, pl. de BAIL, voyez ce mot.

BAVARD, e. s. et adj., كوزه guè-vezè, t.; لافزن *läfzen, vulg. lafazan, p. tchâlyq aghyzlu,* چالق اخزلو;

BAVARDAGE, s. m., كوزه لك guèvèzèlik, t.; لاف و كذا ف *läf u guzâf,* ou simpl. لاف *läf, قيل لافن لق lâfazanlyq, p.-t.;* و قال *qıl ou qâl, a.*

BAVARDER, v. a., چوق سویلمك tchoq seuilènek, كوزه لك guèvèzèlik it, چكه چالمق *tcheñè tchâl-maq,* لافنلاق *lâfazanlyq it, a.-t.*

BAVARDERIE, s. f., كوزه لك guèvèzèlik, t.; ياكشاقانق *iāñchâq-lyq, t.*

BAVAROIS, se, adj. et s., باواريدلو *bâvârialu, t.*

BAVAROISE, s. f., boisson, بير جنس سدلوا ايجقى *bir djins sudlu itchqy, t.*

BAVE, s. f., صاليار *sâliär, aghyz souü, t.*

BAVER, v. n., صاليار دوکمک *sâliär deukmek, صاليارى اقتھق *sâliäri aqytmaq, t.**

BAVETTE, s. f., petite pièce de toile que l'on met sur la poitrine des enfans, معصوم كوكسلكى *m'asoum*

gueugusligui, ou simpl. كوكسلك
gueugusluk, t.

BAVEUX, se, adj., qui bave,
صالیارلو *sälïärlu*, t.

BAVIÈRE, état d'Allemagne, باواریه
bāvāriä باواریه مملکتی
bāvāriä memlekëti.

اعزبندی اچ-وب باقمق
aghezini atchup bāqmaq. —
BAYER, v. n., Bayer aux corneilles, s'amuser à re-
garder en l'air niaisement, شاشقون
shashqun كبی بیقارو باقمق
chächkun guibî ioqâru bāqmaq, t.

BAZAR, s. m., marché couvert,
بازار *bâzâr*, p.

مقـل مقل ازرق
mouqli ezraq, ازرق صمغی
mouqli ezraq samghy, a.-t.

BÉANT, e, adj., ouvert, اغـرـ آـچـ
aghez åtchyq, t.

BÉAT, e, adj. (ironiquement), qui fait le dévôt, صوفـی
soſi, *soſou*, منافق
munâſiq, a.

BÉATIFICATION, s. f., action de béatifier les morts, تطـوـبـ لـامـوـاتـ
tathvibul emvât. — Dans le langage des Sophis, وصول
vuçoul, a.

بر کمسنـةـ اوـلـیـاـ اللهـ صـرـهـ سـنـهـ قـومـقـ
bir kimesnî evliâ ullah syracinè qomaq, a.-t.

BÉATIFIQUE, adj., اسعـادـ اـيـدـنـ
is'âd iden, a.-t.

BÉATITUDE, s. f., قـوـنـالـقـ
qoutluq, مبارـكـلـكـ
mubâreklik, a.-t.; سـعـادـتـ
sé'âdet. — éternelle, خـلـدـ
sc'âdeti ebâdiè, سـعـادـتـ اـبـدـیـهـ
khould, a.

کوزـلـ بـرـ زـبـاـ حـسـنـ
guzel, t.; خـوبـ زـبـاـ
khoub, زـبـاـ حـسـنـ
hacen, a. جـمـيلـ
djémîl, a. حـسـنـ

بر کوزـلـ آـتـ بـرـ اـغاـجـ
bir guzel åt. — Un bel arbre, بـرـ اـغاـجـ
guzel bir aghâdj. — Une belle femme, بـرـ کوزـلـ عـورـتـ
bir guzel'avret. — Il fait beau, هـواـ کـوـزـلـدـرـ
havâ guzel dur. — Prendre le plus beau, اـکـ اـبـوـسـیـ
ak ibûsi. — اـکـ کـوـزـلـیـ الـقـ
en eiuci, en guzeli al-
maq. — Belle, pris substantivement pour amante, سـوـکـولـ دـلـبـرـ
dilber سـحـبـوـبـةـ
sevgulu, t.; مـحـبـوـبـةـ
mahboubet, a.

نـافـلـهـ نـافـلـهـ بـوـیـلـرـ
nâfilè. — Il a beau parler, نـافـلـهـ سـئـلـرـ
nâfilè seuiler. — Il a beau faire, نـافـلـهـ هـرـنـهـ اـیدـرـسـهـ
her nê idersa, نـافـلـهـ چـالـشـورـ
nâfilè tchâlichur.

باـوشـ تـوـتـ باـوشـ
tout *iâvach iâvach*, t.

بـهـوـقـ تـهـقـقـ زـيـادـهـ
tchoq zîâdè. — Vous êtes de beaucoup plus grand que lui, سـزاـنـدـنـ چـوقـ
siz ânden tchoq buüksînyz. بـیـوـکـسـکـزـ

چـوقـ آـدـمـ تـهـقـقـ زـمانـ
tchoq âdem. — Beaucoup de temps, فـرـقـیـ چـوقـدرـ
khaïli zemân. — Il s'en faut de beaucoup, نـقـصـانـیـ چـوقـدرـ
fârqî tchoqtur. — Il s'en manque de beaucoup, رـیـبـ رـیـبـ
noqsâni tchoqtur.

بـهـاـلـیـلـ اـکـهـ اوـغـلـیـ
beâulîl akhe oghli, اوـگـلـیـلـ اوـغـلـیـ
euguëi oghli, رـیـبـ رـیـبـ
rebib, a. —

Beau-fils se prend aussi pour gendre, voyez ce mot.

BEAU-FRÈRE, s. m., celui dont on a épousé la sœur, قاین *qāīn*. — Frère du mari, ار قرنداش *er qarindāch*, t.; اخ الزوج *akh uzzevdj*, a. — Le mari de la sœur d'un homme, انشتەءە *enichtë*. — Nom d'alliance de deux personnes qui ont épousé deux sœurs, بجاناق *badjā-nāq*. — Ils sont beaux - frères, بجاناقدىرلر *badjānāqturlar*.

BEAU-PÈRE, s. m., second mari d'une mère, اوکى اوکە اتا *euguè atā*, بابا اوکى اوکى پىدر *eugui bābā*, eugui pēder. — Nom donné par le mari au père de sa femme, ou par la femme au père de son mari, قاین اتا *qāīn atā*, t.

BEAUPRÉ, s. m., mât à la proue d'un vaisseau, سرن دىرىكى *sérén di-régi*, t.

BEAU-TEMPS, s. m., كوزل هوا *guzel havā*, أچق هوا *âtchyq havā*, a.-t.

BEAUTÉ, s. f., de forme et de couleur, خوبىدك *guzellik*, t.; كوزللك *khoublık*, p.-t.; حسن *husn*, a.; جمال *djémäl*, ديلرك *dilberlik*. — d'homme, جلالت *djélälät*. — de femme, لطافت *lē-thäfet*, a. — La beauté du corps, ملاحتى *bedenüñ* *husn u melähaty*. — du visage, چهره نك *tchehrənuñ guzelligui*, محبوبەنك *حىسىن* *mahboubənuñ husnu böhaci*.

— **Beauté** de la taille, حسن فد *husni qadd*. — La beauté passe vite, كوزللك از وقت اىيچىڭ *guzellik az raqyt üchindë sāvär*, حسن و جمال سربع الزوالدر *husnu djémäl sery' uzzaväldur*. — Beauté naturelle, حسن خلقى *husni khoul-qy*, حسن طبعى *husni thab'y*. — d'emprunt, حسن عارىتى *husni 'āriëti*. — artificielle, يايپە كوزللسكى *iápma guzelligui*, t.; ساختە كوزللك *sákhtë guzellik*, p.-t.; دادسز *dädsyz guzellik*. — Beauté journalière, حسن يكروزه *husni iekrouzé*, حسن يكدمە *husni iekdémé*. — de l'esprit, عقلەك لطافتى *'aqluñ lêthäfeti*. — de l'âme, قىلىن لطافت نفس *lethäfeti nefes*. — de la voix, لطافت صوت *lethäfeti savt*, a.

BEC, s. m., d'oiseau, قوش بورنى *qouch bourni*, t.; منقار *minqär*, a. — de plume, قلم اوجى *qalem ou-dji*, a.-t.; سن القلم *sinn el-qalem*, منقار اعقة *minqāri a'qaf*. — d'aiguière, امزك *emzek*, ابرىغىك امزكى *ibrîghuñ emzëgui*. — d'un alambic, ابىق *embiq* *lulëci*. — Tenir quelqu'un le bec dans l'eau, l'amuser de vaines promesses, مواعيد بىبىودە *mevâ'idi bïhoudé ilé èilendurmek*.

BE CABUNGA, s. m., ou cresson

de fontaine, صو ترهسى *sou tèrèci*, صو كردمىسى *sou guerdémèci*, t.

BÉCASSE, s. f., يلوه قوشى *ielvè qouchou*, tchulyq, t.

BÉCASSINE, s. f., كوچك ييلوه قوشى *kutchuk ielvè qouchou*, t.

BEC-DE-CORBIN, s. m., دو دو بورنىسى *dou dou bournou*. — Une canne à bec-de-corbin, قرغە بورن *qargha* باشلو بردكىنک - عصا *bouroun bâchlu bir deïnek*, 'açā.

BEC-DE-GRUE, s. m., plante. Voyez GÉRANIUM.

انجير BEC-FIGUE, s. m., oiseau, *indjir dèlen*, ديلان *indjîr qouchou*, t.

BÊCHE, s. f., بل چپا *tchapā*, bel, t.

BÊCHER, v. a., چپا ايله فازمق *tchapā ilè qâzmaq*, bellèmek. — Bêché, چپا ايله قازلىش *tchapā ilè qâzilmich*, t.

BÊCHIQUE ou PECTORAL, adj. et s., كوكسى *gueukusè nâfi*, يومشد يجى علاج *gueukuci ioumcha-didji* دوا صدرى *dèvâï saderii*, pl. أدوية صدرية *edviëï sa-drüe*, a.

BÉCONVILLE, s. f., racine, عرق *yrrq*, الذهب *uzzéheb*, a.

BECQUÉE, s. f., ce qu'un oiseau porte à ses petits, قوشك بورنيله *qouchuk bournile*, ياورىسىنە ويردىكى يىم مقدارى *qouchuñ Bourounilè iavroutcînè vîrdî-gui iem myqtâri*. — Un oiseau qui donne la becquée à ses petits, ياورىلىرىنە بورنيله يىم دىرىن ۋوش *qouchuk bournile iem myqtâri*.

iavroulérinè bourounilè iem vîren qouch.

BECQUETER, v. a., قوش بورنيله زدەلمك *gouch bourounilè zedèle-mek*, فقاڭالاقق *qaqâlamaq*, t. — Se Becqueter, v. réc., se battre à coups de bec, بورن ايله اورشق *bouroun ilè ourouchmaq*. — Se caresser avec le bec, قوشلر برى بىرلایله اوپىشمك *qouchlar biri birlerilè eupuchmek*, t.

BEDAINE, s. f. (comiquement), gros ventre, بىيۈك قىرن *buüük garn*, t.

BEDON, s. m., homme gros et gras, طوباج *thopâdj*, t.

BEDEAU, s. m., قوجى *qapoudji*, محضر چاوش *tchiavouch*, t.; *mouhzir*, a.

BÉDOUIN, s. m., arabe nomade, بدأوى *bèdävi*, pl. a. *bèdävi*, a.

BEFFROI, s. m., tour ou clocher d'où l'on fait le guet, où l'on sonne l'alarme, bekçi كوشكى *bektchi keuchki*. — La cloche même du beffroi, bekçi كوشكى چاكى *bektchi keuchki tchâñi*, t.

BÉGAIEMENT, s. m., پېپەلەمە *pè-lème*, پېتکلىك *pelteklik*, پېتکلىك *pelteklik*, پېپەلىك *pèpèlik*, t.

BÉGAYER, v. a. et n., پلتکلەك *pelteklêmek*, ايتەك *pe-pëlik itmek*, سويلىك *pèpèyi seuilémek*, t.

BÈGUE, adj. et s., پلتک *peltek*, پېكى - پەپەيى *pèpèyi*, كچزبان *guetch zébân*, p.

BÉGUEULE, s. f., اونکو عورت *eunègu 'avret*, t.; شرسا *chersā*. — Faire la bégueule, انکولك *eunègulik* *gucustermek*.

BÉGUEULERIE, s. f., اونکولك *eunègulik*, t.; شراست طبی *chérâceti thab'j*, a. — On ne peut supporter sa bégueulerie, شراست طبعنه قحمل اولندمار *chérâceti tha-b'yne tehammul olounamāz*.

BÉGUIN, s. m., coiffe pour les enfants, چوجوق تاقیه‌سی *tchoudjouq tāqyēci*, t.

BEIGE, s. f., sorte de serge en laine, صایه جنسی *sāta djinsi*, نهد کچه *nēmed ketchē*, t.

BEHEN, s. m., racine, بیمن *behmen*, a.

BÉHEN, arbre, voy. BEN.

BEIGNET, s. m., ارشته erichtē, کوزله *gueuzlémè*, t.

BEİLERBEI, s. m., gouverneur général en Turquie; il y en a deux: روم ایلی *roumili beïlerbēici*; et اناطولی *anatholy beïlerbēici*; l'un pour la Roumilie, بکریکیسی *roumili beïlerbēici*; et l'autre pour l'Anatolie, بکریکیسی *anatholy beïlerbēici*.

BEILIKDJI, s. m., chef des trois bureaux de la chancellerie d'état à Constantinople, بکلچی *beilik-tchi*, t.

BÉLANT, e, adj., مله بیجی *mē-lēüdji*, t.

BÉLÉDIN, s. m., coton du Levant, برجنس اناطولی پنبوغی *bir djins anâthoulou pamboughy*, t.

BÉLEMENT, s. m., cri des moutons, مله - مله *mēlēmē*, t.

BÉLEMNITE s. f., pierre de lynx, حجر النشاب *hadjer unnechchāb*, a. BÉLER, v. n., ملمک *melèmek*, ملمک *mellèmek*, t.

BEL-ESPRIT, s. m., qui affecte de l'esprit, نکته بعلیجی *nukte bagh-laïdji*, p.-t.; نکته دان *nuktedān*, p.

BELETTE, s. f., گنجک *guèlin-djik*, سراعیب *ser'oub*, pl. سراغیب *serā'ib*, a.

BELGE, s. et adj., بلجیقالو *bel-djīqālu*, t.

BELGIQUE, s. f., بلجیقا *beldjīqā*, باجیقا مملکتی *beldjīqā memlēkēti*, t.

BELGRADE, capitale de la Serbie, بلغراد *belghrād*. — Village du même nom dans une forêt à quatre lieues de Constantinople, بلغراد کویی *bel-ghrād kouyyi*, دمر hamel. — Machine de guerre, منجینق *dēmir tchomāq*, چوماق *mendjēnīq*, a.-t.

BÉLIER, s. m., mâle de la brebis, قوش *qotch*, t. — Premier signe du zodiaque, حمل برجی *hamel bourdjī*, a.-t.; برج الحمّل *bourdj ul-hamel*. — Machine de guerre, دمر mendjēnīq, a.-t.

BÉLITRE, s. m., کالحانی *kulhāni*, ناکس *nākes*, p.

BELLA-DONA ou BELLE-DAME, s. f., plante vénéneuse, حشیشة *hachichet ul-hamrat*, s.

BELLE-DE-JOUR, s. f. Voy. HÉMÉROCALE.

BELLE-DE-NUIT, s. f., fleur, کیچه صفا *guûdjé safā*, t.-a. Voyez JALAP.

BELLE-FILLE, s. f., fille du mari relativement à la femme, et fille de la femme par rapport au mari, اوکی اوزى *eugui qyzy*, t.; ربيبة rebibet, a. — La bru, كلين guélín, t.; كنة kennet, pl. كنایین kénāin, a.

BELLEMENT, adv., يواشجہ iā-vāchdjé, يواش iavāch iā-vāch, t.

BELLE-MÈRE, s. f., relativement aux enfans, la femme que leur père a épousée après la mort de leur mère, اوکی والک eu-gui vālidè, t.; رابتة rābbet, a. — Relativement au gendre, la mère de sa femme, قاین انا qāün anā. —

Relativement à une bru, la mère de son mari, قاین انا qāün anā, t.

BELLERIE, s. f., espèce de mirobolans, هليلچ جنسی heliledj djinsi, a.-t.

BELLE-SOEUR, s. f., nom donné par le mari à la sœur de sa femme, بالدز bāldyz. — Par la femme à la sœur de son mari, ينکه ienguè. — Par un frère ou une sœur à la femme de son frère, كورمجه gueurumdjé. — Et à deux femmes qui ont épousé deux frères, ايلتی ility, t.

BELLIGÉRANT, e, adj., مبارز mu-bāriz, a.-t. — Les deux puissances belligérantes, جنك اوزره اولان djenk uzrē olān duvel, دول djenk uzrē olān duvel, دول duvèli muhārebein, محاربین duvèli muhārebein, دولتين devlètein mubāri-zein, a.

BELLIQUEUX, se, adj., جنكجي

djenkdji, p.-t. — Nation belliqueuse, جنکاور ملت *djenguiāver millet*. — Humeur, disposition —, جبلت *djibillèti harbüe*. — Prince belliqueux, جنکاور پادشاه *djen-guiāver pādichāh*, p.

BELLISSIME, adj. des deux genres, très-beau, پک کوزل *pekk guzel*, t.; احسن ahsen, اجمل edjmel. — Sorte de poire, بر نوع ارمود *bir nev'ý armoud*. — Espèce de tulipe, لاله جنسی *lālē djinsi*, t.

BELVÉDER, s. m., چارتاق *tchārthāq*, vulg. چارداق *tchārdāq*, p.; فوكانی کوشک *sevqāni keuchk*, a.-t.

BEN et BEHEN, s. m., arbre ou chicot d'Arabie, شجر البان *chēdjer ul-bān*, a.; سورقون اغاچي *sorqoun aghādji*; بن اغاچي *ben aghādji*. — Noix de ben, سرقون تخمی *sor-qoun tokhomiy*. — Huile de ben, بان ياغى *bān iāghy*, t.

BÉNÉDICTE, s. m., électuaire purgatif, خوشلق ايلد يورك سورېجي *khochlouq ilē iurek suridjiylādj*, t.

BÉNÉDICTION, s. f., vœux en faveur de quelqu'un, خير دعا *khaïr dou'ā*, دعای خير *dou'āt khaïr*, au pl. تبرك edîicë khaïrië, تبركه tēberruk, بركۃ bērēket. — Grâces, faveurs du ciel, تبرك رباني *tēber-ruki rabbāni*, تبرکات ربانيسه *teber-rukiati rabbānié*, a.; اللھك كرمی allahuñ kērēmi. — Recevoir la bén-

nédition de quelqu'un, بر کیمسنده نک bir kimesnēnuñ خیر دعا سنی آلهق *kha'ir dou'ācini ālmaq.* — Homme qui est en bénédiction, dont on ne cesse de bénir la mémoire, خیر دعا bir kimesnēnuñ ایله ذکر او لذور آدم *kha'ir dou'ā ilē zikr olounour ādem.* — Bénédiction se dit aussi quelquefois pour abondance de biens, بر کة بركتة *bèrèket, her cheiuñ kesrēti.* — C'est une vraie bénédiction, ممحض mahzi بركتدر *bèrèkettur.*

BÉNÉFICE, s. m., profit, avantage, فایدہ *fāidē*, نفع nef', منفعت *mensa'at.* — Titre ecclésiaistique accompagné de revenus, رهبان rouhbān زعامتي *z'yāmēti.* — Posséder un —, بر زعامته متصرف او bir z'yāmete mutēçarryf ol.

BÉNÉFICIAIRE, s. m., hissēdār, a.; فایدہ طویجی *fāidē thoutidji*, a.

Z'YAMETE معاشر *z'yāmētē mutē'allyq*, a.-t.

BÉNÉFICIER, s. m., صاحبی *z'yāmet sāhibi*, a.-t.

BÉNÉFICIER, v. n., tirer profit, فایدہ *fāidē it*, a.-t.

BENÊT, adj. et s. m., niais, sot, ابلد *ebleh*, a.; بون *beun*, t.

BÉNÉVOLE, adj., bien disposé, ایولک صانیجی *čiulik sānēdji*, t.; خیر استیجی *muwāfsyq*, موافق *kha'ir istēdji*, a.-t.

BENDER, ville de la Bessarabie, بندر *bender.*

بنکاله BENGALE, contrée de l'Inde, benguiālc.

BÉNI, e, adj., مبارک *mubārek*, a.

طاتلوق - BÉNIGNEMENT, adv., خوشلق *thatlulyq*, khochlyq ilē, ایله لطف *louthf ilē*, a.-t.; بالرفق والهلاينة *birryfq vel mulāienet*, a.

ایولک - BÉNIGNITÉ, s. f., طاتلوق *thātlulyq*, eīulyk, ایلک khochlyq, t.; رفق *rjsq*, ملائینت حالم *hylm*, mulāuenet, ملاطفت *mulātheset*, لطف *louthf*, a.

BÉNIN, NIGNE, adj., doux, hūmain, طاتلو *thātlu*, یواش *iavāch*, halim, حليم *halim.* — D'une excessive tolérance, رضاجو *rizādjou*, a.-p. — Au figuré, favorable, propice, موافق *muwāfsyq*, مساعد *muçā'yd.* — Astre bénin, نیکو آخرتر *nīkiou ākhter*, p.

BÉNIR, v. a., consacrer au culte, مبارک *mubārek it*; تقدیس *taqtis it*. — En parlant des pères et des mères qui donnent la bénédiction à leurs enfans, دعا *dou'ā it.* — Bénir des choses, تبریک *tesmīt it*, a.-t. — Bénir les assistans, leur donner la bénédiction, مبارکلمک *nubāreklemek.* — Faire prospérer, en parlant de Dieu, موتنلو قلائق *moutlu qylmaq.* — Que Dieu vous bénisse, برکات وبرسون *bērēkiāt versoun.* — Que Dieu bénisse vos soins, الله حسن همتکزه *allah hasan hemtkezhe.*

يَهْن وَ بُرْكَتْ احْسَانِ إِيلِيَّهِ *allah husni himmētiñyzè iumnu béréket yhsān eileiè.* — Dieu vous bénisse (se dit à quelqu'un qui éternue), خَيْرٌ أَوْلَهُ *khaïr ola.* — A un pauvre pour marquer qu'on n'a rien à lui donner, اللَّهُ وَيْرَهُ *allah vîrè.*

شَكْرًا شکر ایڈر *'âlem sañā chukr ider.*
— Bénir, louer, rendre grâce, **شَكْرًا** تَشَكْرُ *techekkûr it.*
— Tout le monde vous bénit, عَالَمْ سَكَا *dhaïān adjaq deïnek, t.*
— شکر ایڈر *rahmet oqoumaq, اوقومق* رحمت ایله *يادِ rahmet ilè iād it.* — Je bénis le jour et le lieu où je vous ai vu, سَزْكَ دیدار کر泽ه مظہر اولدیغم محل و وقتہ رحمت اوقورم - رحمت *sizuñ dīdāruñyzè mazher oldoughoum mahal u vaqtè rahmet oqouroum, rahmet ilè iād iderum, t.*

بَنِيت, *E*, part., مبارڪ *mubārek, مقدس* *mouqaddes.* — Pain bénit, نان مبارڪ *nāni mubārek.*
— Eau bénite, ماء مقدس *mā' mouqaddes, a.*

بَنِيتير, *s. m.*, مبارڪ صو قويه جق طاس *mubārek sou qoïadjaq thās, t.*

BENJAMIN, *s. m.*, enfant préféré à d'autres, ولد محبوب *vélèdi mahboub, بنیامین benāmīn, a.*

BENJOIN, *s. m.*, عسلبند *'acilbend, a.-p.*

BENOITE, *s. f.*, plante, حشيشة *hachîchet mubârèket, a.*

BÉQUILLARD, *s. m.*, دکنگله کزن *memlèkèti 'ouloumu funoun-*

فوجامان *dëineguilè guézen qodjâ-mân, t.*

قولتق دکنگى *qoltouq dëinègui*, طيانه جق دکنگ *dhaïān adjaq deïnek, t.*; عکازه 'ak-iâzè, a.

BÉQUILLER, *v. n.*, فلتق دکنگد *qoltouq deïnèie dhaïān maq, دکنگد طيانرق يورىمك dei-nèguè dhaïānaraq ürumeck, t.*

بربريس, *s. m.*, *berberis*, زرشک *zirichk.* Voyez ÉPINE-VINETTE.

MANDRE, *s. m.*, *bergerie*, ماندره *mândra, آغىلى قىيون qoïoun ãgħily, t.; حظيره hazîrè, a.*

ASQENDFILIOUN, *s. f.*, *plante*, اسكندلیون *asqanteflioun, اسفندلیون asfendelion, a.*

BERCEAU, *s. m.*, lit d'enfant à la manelle, بشك *bechik, keh-vârè, p.;* مهد *mehed, a.* — Enfant encore au berceau, هنوز بشيكىڭ كى *henouz bechikdeki tchoudjouq.* — Dès le berceau, pour dire dès l'enfance, عهد صباحوتدىنبرو *'ahti sabâvettenberu.* — Au berceau, en bas âge, أيام طفولىتىك *eitāmi thou-souliettè.* — Au figuré, lieux où une chose a pris naissance, اصل *asl,* مطلع *mathla',* منبع *memba',* مولد *mevled,* منتشر *menchā'e.* — La Grèce ancienne a été le berceau des arts et des sciences, يونان مملكتى *memlèkèti ouloumu funoun-*

علوم و فنونلارك مولدى اولە-ش *iounân memlèkèti 'ouloumu funoun-*

teruñ mevlèdi olmuch. — Berceau de jardin, كولكەلـك gulguelyq. — couvert de vigne, اصەلـق asma-lyq, اصەه چارطاغى asma tchār-dhāghy, اوستى اورتولو قەرىئە ustu curtulu qamèriüè, t.

BERCER, v. a., بشك صالحق bechiq sällamaq, ou بشـك صالحان durmaq. — Amuser de paroles, d'espérances, سوزايىله الداتەق seuz ilè aldātmaq. مامولات بېمەودە ايله اکلندرمك meémoulati bihoudè ilè eïglendur-mek, مواعيد عرقوييە ايله اکلندرمك mèvā'ydi 'arqoubiè ilè eïglendur-mek, او زاغه صالحق ouzāgha säl-maq. — Se Bercer de, v. réfl., se nourrir d'espérances vaines, بېمەودە أميد بغلەق bihoudè umid baghla-maq, p.-t.

BERGAMOTE, s. f., orange très odorante, بر نوع پورتعال bir nev'i portoughāl. — Espèce de poires, بک ارمودى beg armoudi, t.

BERGE, s. f., بر خندىخك صرب اولان کنارلى bir tchāñuñ, īakhod bir khandaghun sarp olān kenärleri, t.; سـد sedd, a.

BERGER, ÈRE, s., چوبان tchobān, p.-t. — Bergère, espèce de grand fauteuil, قولتنقلو صندالىي qoltouqlu sandālîc, t.

BERGERIE, s. f., مندره māndra, قويون qoïoun māndraci. — On dit proverbialement : Enfermer le loup dans la bergerie, c'est-à-dire fermer une plaie avant d'en

avoir fait sortir tout ce qui est nuisible; ou laisser quelqu'un dans un lieu où il peut nuire, قوردى قويون ماندره سنك qourdy qoïoun māndracindè qapātmaq.

BERGERONNETTE, s. f., petit oiseau blanc et noir qui suit les troupeaux, چوبان الدانقجي tchobān ḥaldānqyđji, قويرق صالحان قوش qoïrouq sälān qouch, t.

BERLUE, s. f., éblouissement passager, كوز بولانقلغى gueuz boulā-nyqlıgħy, t.; زـغار بصرى zīghār baçary, a.

BÉRIL, voyez BÉRYL.

BERLIN, capitale de la Prusse, برلين شهرى berlín, برلين chehri, پروسيا دولتنك دار الملکي prouciā devlētinuñ dār ul-meliki.

BERLINE, s. f., هنطوقسى hintov qysmy, t.

BERNER, v. a., faire sauter quelqu'un en l'air par le mouvement d'une couverture, بر كىسنەبىي بر يورغان او زرنك سچـراتمك bir ki-mesnëñi bir iorghān üzərindè sych-rätmaq, صالحق sällamaq. — Au figuré, se moquer de quelqu'un, مسخرىيە الـق maskharaiè álmaq, a.-t.

BERNEUR, s. m., ذوقـلىنجى zev-qlenidži, t.

BÉRYL ou AIGUE-MARINE, s. m., كوك ياقوتى gueuk īaqouti, بـزـادى اـرـق bezädi erzaq, t.; حـرـلـاـرـق hadjer ul-er-zaq, a.

BESACE, s. f., *dāghārjق* *dāghār-djyq* تویره - طوربه *thorba*, a. *tobra*, t.; شلاق *chellāq*, a.

BESACIER, s. m., t. de mépris, qui porte la besace, داغارچق كوتوريجى *dāghārdjīq* *gueuturūdji*, t.

BESICLES, s. f. pl., *gueuzluk*, t.

BESOGNE, s. f., ايش *ich*, t.; خدمت *khydmet*. — Une rude besogne, آغر برايش *āghyr bir ich*. — S'occuper de sa besogne, ايشند *ichiné mechghoul ol*. — Il fait plus de bruit que de besogne, مشغول او *chamāthaci*, *tehinden zīādē dur*.

BESOIN, s. m., احتياج *ihtiādj*, حاجت *hādjet*. — naturel, قضای *qazāi hādjet*, a. — Indigence, ضرورت *zārouret*. — Nécessité, لزوم *luzoum*, a. — Faire ses -, حاجته وارمق *hādjētē vārmaq*, چشمدهيہ کتمک *tchechmēiè guitmek*, a.-p.-t. — J'ai besoin, احتياجم وار *yhtiādjum vār*. — Au besoin, وقت حاجتلع *vaqtī hādjettē*.

BESSARABIE, s. f., بوجق *boudjaq*, t.

BESTIAL, adj., وحشی *vahchi*, حیوانی *haïvāni*, a. ببیی *behīmi*.

BESTIALEMENT, adv., حیوان کبی *haïvān guibi*, حیوانچه *haïvāndjē*, a.-t.

BESTIALITÉ, s. f., حیوانلۇق *haïvānlıq*, حیوان ايله جماع *haïvān ilə džimā'*, a.-t.

BESTIAUX, s. m. pl., حیوانات *haïvānāt*, دواب *devāb*, a. Voyez BÉTAIL.

BESTIOLE, s. f., petite bête, حیوانچق *haïvāndjīq*. — Au figuré, jeune personne qui a peu d'esprit, عقلی ازاolan قیز *'aqly az olān qyz*, t.

BÉTAIL, s. m., حیوانلر *haïvānlar*, حیوان قسمى *haïvān qysmi*. — Gros — ايرى *iry haïvānlar*. — Menu — اوفاق *oufāq haïvānlar*. — Bétail gros et menu, مواشى *mevāchi*, حیوانات طوارلر *dhavārlar*, a.-t.

BÉTA, s. m. fam., très-bête, بودالا *boudālā*, t.; پك حیوان *pek haïvān*, t.-a.

BÊTE, s. f., animal irraisonnable, جانور *haïvān*, *djānver*, vulg. *djanvar*.

BÊTE, s. f. et adj., personne stupide, احمق *ahmaq*, حیوان سفیده *sesih*, a. — بوك طوار *dhavār*, بارکير طوارى *iuk dhavāri*, بارگuir, vulg. *beguir*, p. — sauvage, وحشی حیوان *vahchi haïvān*. — اوده بسلنمش حیوان *evdē beslenmich haïvān*. — à cornes بونوزلى حیوان *boïnouzlu haïvān*. — féroce, برتیجى حیوان *irtūdji haïvān*. — Animaux féroces en général, سباع *sibā'*, وحش *vuhouc* a.

BÊTE noire, au fig., personnage مکروه اولان كېسنسە *mekrouh olān kimesnè*, a.-t.

BÉTEL, s. m., plante, پان *pān*,
p. temboul, a.-t.

BÉTEMENT, adv., احتمل غله *ah-maqlichilè*, حیوانچه *haïvāndjè*,
a.-t.

BETHLÉEM, village de Palestine,
بيت الله *béit ullahm*.

BÉTISE, s. f., défaut d'intelligence,
اشكالك حیوانات *haïvānlyq*, عقلسلنك *'aqylsyzlik*,
ècheklik, t.; بودالدق *boudālalyq*. — Action ou
جاقت propos qui annonce la bêtise,
hamāqat. — Il a dit une bêtise, بر
bir hamāqat seuüleidi.

BÉTOINE, s. f., كستره *kestière*, t.

BETTE, s. f., plante potagère,
پازى *pāzi*, t.

BETTERAVE, s. f., پانجار *pān-djär*. — Sucre de —, پانجار شکری *pāndjär chekeri*, t.

BEUGLEMENT, s. m., بوکوریش *beüürích*, کومورمه *gumurmè*,
بوکرمد *beugurmè*. — des bœufs et des vaches,
اوکوز و اینسلکرک بوكرمىسى *eukuz və īneklérūñ beugurmèci*.

BEUGLER, v. n., en parlant du
cri des bœufs et des vaches, بوکورمك *beüürmek*, کوموردمك *gueumurdemek*. — Au fig., jeter les hauts cris,
باغرمق *bāghyrmaq*. — Il se mit à
beugler, باغرمغه باشладى *bāghyrmagha bāchlādi*.

BEURRE, s. m., صای ياغى *sāi tāghy*. — frais, تره ياغى *tèrè tāghy*.
— fondu, سوزلمش ياغ *suzulmush tāgh*. — salé, طوزلو ياغ *thouzlu*

ياغ بوطندىسى *iāgh*. — Pot à beurre, iāgh pothnaci, t.

BEURRÉ, s. m., sorte de poire fondante, ياغ ارمودى *iāgh armoudi*, صول ارمود *soulu armoud*, t.

BEURRÉE, s. f., tartine de beurre,
تره ياغلو اتمك ديلمى *tèrè iāghlu etmek dīlimi*, t.

BEURRER, v. a., تره ياغ آيا *tèrè iāgh ilè terbié it*, t.

BEURRIER, ère, adj. et s.,
تره ياغچى *tèrè iāghdji*, باعچى *iāghdji*.

BÉVUE, s. f., غلط *ghalat*, schw, a.; ياكىمە *iāñilma*, t.

BEY, s. m., seigneur turc, gouverneur d'un district, tout étranger de considération, بىك *beg*. — Le bey Moustafa, مصطفى بىك *mous-thasa beg*. — Monsieur l'ambassadeur —, ايلچى بىك *iltchi beg*.

BÉZESTAN, s. m., marché couvert en Turquie, بزستان *bezistān*, t.

BEZOARD, s. m., پادزهير *pādzéher*, vulg. *panzehir*, p.

AKRILIK, اكريلىك *akrilik*, obliquité, انحراف *inhiraf*, a. — Au fig., moyen détourné, طلاشمە *dholâchma*, t.; اكري حرکت *egri hareket*, t.-a. — De Biais, adv., obliquement, ارقورو-ارقورى *arqourou*, يانبىكى *iāmbegui*, t.

BIAISEMENT, s. m., marche en biaisant, اكري كتملىك *egri gitmeklik*. — Détour pour tromper, حيله طلاشمقلق *dholâchmaglyq*, hîlî, حيله كارلاق *hîlî kiärlîk*.

BIAISER, v. n., aller de biais, ارقورى كىتمك *egri guitmek*. — Em-
ployer la finesse, حىلە كارلىق *hîlë kiärlyq it*, a.-p.-t.

BIAISEUR, s. m., homme qui biaise, اكىرى حرکت *egri hareket ididji*, t.; حىلە كار *hilëkiär*, a.-p.

BIBERON, s. m., homme qui aime à boire, بىرىچىجي *itchiqidji bekri*. — Petit vase, أبىجق *ibri-djiq*, a. مشرپىد *machrapa*.

BIBLE, s. f., كتاب توراة *tevrât*, مقدس *kitâbi mouqaddes*, a.

BIBLIOGRAPHE, s. m., كتابلرگ *kitâblaruñ ismu qymetiné vâqyf*, a.-t.

BIBLIOGRAPHIE, s. f., فن كتبىيە *fenni koutoubiïè*, a.-t.

BIBLIOMANE, s. m., كتاب دليسى *kitâb dêlucy*, a.-t.

BIBLIOMANIE, s. f., كتاب دوسى *kitâb haveci*, a.-t.

BIBLIOPHILE, s. m., كتابلر سوېيجى *kitâbler sêvîdji*. Voy. BI-

BLIOMANE.

BIBLIOTHÉCAIRE, s. m., كتب خانەدى *koutoub khânèdji*, a.-p.-t.;

كتابخانه ناظري *kitâbkhânè nâziri*,

حافظ كتب *hâfizi kiutoub*, a.

BIBLIOTHÈQUE, s. f., كتابخانە *kitâbkhânè*, a.-p.

BICHE, s. f., كىيك صىغنى *gueik sîghyni*, أهو دېشىسى *âhou dichici*.

BICOQUE, s. f., پلانقة - پلانقة *palânqa*, t.; كوجىك غير معمور و *mâldar* آدم.

قصبه *ghair ma'mour vè kutchuk qassaba*, a.-t.

BIDET, s. m., petit cheval, باركىرجىك *bârguîrdjik*, vulg. bê-guirdjik, مددلى *midilli*. — Cuvette de propreté، نظافته مخصوص بىنوع *nezâsete makhsous bir nev'yleien*, a.-t.

BIDON, s. m., عسکره مخصوص، askerî makhsous *sou qâbi*, a.-t.

BIEN, s. m., ce qui est utile, avantageux، اىولىك *eiulyk*, t.; فايىل *fâidé*, خير *khâir nef*. — Vertu, فىنكىاري *salâh*, a.; صلاح *nîkioukiäri*. — Action bonne, ايو عمل *eiü amel*. — Faire du bien, être utile (en parlant des choses), فايىل *fâidé it*, نافع او *nâfi' ol*. — Faire le bien, اىولىك اىتك *aiylâk*, *eiulik itmek*, *eilemek*. — Vouloir le bien de quelqu'un, ou du bien à quelqu'un, بر كىمسەنەنەك *bir kimesnenuñ eiliguini istemek*. — Service, bienfait, احسان *ihsân*, pl. فعيت *ihsânât*. — احسانات *n'yimet*, pl. فعم *nî'am*. — Faire du bien à quelqu'un, بر كىمسەنەنەك *bir kimesnenuñ haqqindé eilik it*. — Homme de bien, صالح آدم *sâlih âdem*, a.-t. — Fortune, richesse, avoir, مال *mâl*, pl. a. ماملىك *mâmlek*; اموال *emvâl*; ارزاق *ryzq*, رزق *erzâq*, a. —

Un homme qui a de grands biens, مالدار آدم *mâldâr âdem*, a.-t.

صاحبی *mäl sâhibi*. — Amasser de grands biens, مال دیوشرمک *mäl dîvchirmek*. — Il a dissipé son bien, ماملکنی تلف اتدى *mâmelèguini telef itti*.

BIEN, adv., beaucoup, چوق *tchoq*, قتى چوق *khaïli*, خيلى *qatı tchoq*. — Il y a bien du temps, خيلى زمان وار *khaïli zemân vâr*. — Il y a bien long-temps que, خيلى مدتدرک *khaïli muddetturki*. — Il y a bien du monde, وار *tchoq âdem vâr*. — Très-bien, پك *pek*, ايو *peki*, كوزل *guzel*. — Soyez le bien-venu, خوش *khoch guelduñ*, safâ *guelduñ*; à quoi l'on répond en turc : خوش بولدق *khoch bouldouq* (bien trouvé). — Vivre bien d'accord avec quelqu'un, خوش *guetchinmek*. — Bien vivre, passer ses jours dans l'aisance, ايو كچنەك *eïu guetchinmek*, i. — Bien que, quoique, كرچه *güertchi*, p. — Bien loin de, au lieu de, tant s'en faut que, قانع *qânda*, قالدى *qâldi*, vulg. *handa qaldi*, فرقى چوقدر *fargy tchoqtur*.

BIEN, adj., ايو *eïu*, t.; خوش *khoch*, p. — Bien fait, كوزل *guzel*, ايو انداملو *zarîf*, a.; صاحب *eïu endâmlu*, p.-t.; وجاهت *sâhyb vidjâhet*. — C'est une bien belle femme, پك كوزل *pek guzel*, برعورتدر *bir'avrettur*.

BIEN-AIMÉ, adj. et s., سوكولو *segulu*, t.; محبوب *mahboub*. — Au

محبوبة a., la bien-aimée, معشوقه *m'achouqa*, a.

BIEN-AISE, adj., محظوظ *mahzouz*, a.; خشنود *khochnoud*, p.

BIEN-DIRE, s. m., langage poli, فصاحت اللسان *feçâhat ul-lisân*, a.

BIEN-ÊTRE, s. m., fortune aisée, غذا يسار *iusr içär*, سمعت *vus'at*. — Situation agréable de corps et d'esprit, خوشحال *khochhâl*, p.-a.; خوشدارلک *khochdârlık*, p.

BIEN-FAIRE, v. a., s'acquitter de son devoir, ايو ايشلمك *eïu ichlêmek*, t.; اتهام خدمتني *itmâmi khyzmetini it*, a.-t. — Faire de bonnes œuvres, pratiquer la vertu, اعمال صالحه *a'mâli sâliha it*, a.-t.

BIENFAISANCE, s. f., ايلك *ciulik*, جومردىك *cîlyk*, t.; ايلك *cîlyk*, احسان *ihsân*, انعام *in'am*.

BIENFAISANT, e, adj., ايلك *ciulik ididji*, نيكوكار *nîguioukiar*, ايديجى *muhsin*, منعم *mun'im*, a.

BIENFAIT, s. m., ايلك *ciulik*, احسان *yhsân*, لطف *louthf*, نعمت *nîimet*, a.

BIENFAITEUR, TRICE, s., - ايلك *ciulik*, kerem *ididji*, كرم ايديجى *kerim*, ولی النعم *vêli unni'am*, a.

BIEN-FONDS, s. m., immeuble, املاك *mulk*, pl. ملك *emlâk*, عقارات *'aqârat*, a.

BIENHEUREUX , se , adj. , سعادتلو se'ādetlu , جنت مکان sa'iđ , سعید djennet mekiān , a. — Le séjour des bienheureux , بیشت bihicht , p.

BIENNAL , e , adj. , ایکی سنه سورر iki senē surer , t.

BIENSÉANCE , s. f. , ادب edeb , بول ارکان erkiān . يقشلق iaqichiqlıq , t.

BIENSÉANT , e , adj. , ادبلو edeblu , مناسب munācib , a. ; سزا sezā , p.

BIENTÔT , adv. , چاپک يقینل iaqīndē , a.-t. ; عنقریب 'anqarīb , a. ; tchāpouk , p.

BIENVEILLANCE , s. f. , خیرخواه لق khairkhählyq , a.-p.-t. ; عاطفت 'āthyset , a.

BIENVEILLANT , e , adj. , خیرخواه khairkhäh , p.

BIENVENU , adj. , regardé d'un bon œil , مقبول maqboul , a. — Il est bienvenu du peuple , خلق انى سور khalq anî sever . — Soyez le bienvenu , خوش کلدک صفا کـدک khoch guelduñ safā guelduñ .

BIENVENUE , s. f. , heureuse arrivée , خوش کلمه khoch guelmè , p.-t. ; ورود مسعود قدومن qoudoum , vuroudi mas'oud , a.

BIENVENUE , entrée dans un corps , دخول idkhāl , a. ; خوش آمدی khoch āmèdi , p. — Payer sa bienvenue , منصب mançoub bakhchi-chi vîrmek , a.-p.-t.

BIÈRE , s. f. , cercueil , تابوت tābout , p.-t.-a. — Espèce de boisson ,

بیبره arpa souïi , ارپد صوبی tchizmek ,

BIFFER , v. a. , چزمک ricid it , a.-t.

BIGAME , s. et adj. , ایکی عورتلو iki avretlu , ایکی اولو iki evlu , t.-a. ; وسني vesni , a.

BIGAMIE , s. f. , ایکی عورتلولق iki 'avretlulik , t.-a.

BIGARADE . s. f. , اکشى ترنج ek-chi touroundj , a.-t.

BIGARRÉ , e , adj. , لا جه alādja , لا جه بولاجه alādja boulādja , t.

BIGARREAU , s. m. , فراغانه کراز trāghāna kirāz , t.

BIGARREAUTIER , s. m. , تراغانه کراز اجاجی trāghāna kirāz aghādji , t.

BIGARRER , v. a. , لا جه لمق alā-djalamaq , t.

BIGARRURE , s. f. , لا جه لق alā-djalyq , رنک او بونسلغى renk ouighounsyzlyghy , t.

BIGLE , s. et adj. , louche , شاشى châchi , شاشى کوزلو châchi gueuzlu . — Sorte de chien de chasse , برجنس bir djins û keupègui , t.

BIGLER , v. n. , - شاشى بقمق châchi baqmaq , gueurmek , t.

BIGOT , e , adj. , faux dévôt , صوف sofou , منافق munāfiq . — Fanatique , mute'assyb , a.

BIGOTERIE , s. f. , dévotion outrée , صوفيلق sosoulyq , a.-t. — Hypocrisie , ريا riā , a. ; منافقلىق munāfiqlyq , a.-t.

BIJOU , s. m. , جوهز djevher , a..

BIJOUTERIE , s. f. , جواهر djevā-

hir, a. — Métier de bijoutier,
جواهرجيلىق *djēvāhirdjīlyq*, a.-t.

BIJOUTIER, s. m., جواهرجيلىق
djēvāhirdji, a.-t.

BILAN, s. m., پوصله *pousla*, t.

BILBOQUET, s. m., حاجى ياتمىز
hādjī iātmaz, t.

BILE, s. f., صفرا *safrā*, a.;
cud, t. — Au fig., colère, échauffer
la bile de quelqu'un, صفرايى
safrāi boulāndurmc. — Sa bile s'est échauffée, صفراسى
safrāci boulāndurdy.

BILIEUX, se, adj., صفرونى
safrevi, a.; تيز مزاج *tīz mizādj*, p.-a.

BILLARD, s. m., jeu, بيلارت
bil-lārt; بيلارت اوينى
billart oïou-ni, t.

BILLE, s. f., طوبىجىز *thopdjighiz*,
iouwālaq. — Bille de billard,
بلارت *billārt thāchi*, t.

BILLET, s. m., petite lettre, تذكرة
tezkérè, ورقه *varaqa*, شقه *chouqqa*,
a. — Promesse par écrit de payer,
دين تذكرهسى *deīn tezkérèci*. —
Effet public, كاغذ تعينى *kiāghyd*
sa'īni. — Marque pour entrer dans
quelque endroit, بر يره كيرمك
ایچون اذن كاغدى *bir iērē guīr-*
mek itchoun izin kiāghydi.

BILLEVESÉE, s. f., بوش لاقىدى
boch lāqyrdi, t.

BILLION, s. m., mille millions,
بيك ميليون *bīñ milioun*, t.

BILLON, s. m., بقر پول
اوافق پارهسى *baqir onsfāq pāraci*.

كچمزاچىبىي BILLONER, v. n., كچراچىه guetchmez
aqtcheï guetcher aqtchē ierīnē vīr-mek, t.

THOUROCHE, طومروق *thoum-*
rouq, كوتوك *keutuk*, t.

BINAIRE, adj., composé de deux
unités, ايکى رەھلو *ikiraqamlu*, t.;
مشنى *mucenna*, a.

BINER, v. a., كرە thoprāghy *iki kerrē bellē-*
mek. — la vigne, باغى چاپدەلمق *bāghy tchāpalamaq*, t.

BIOGRAPHE, s. m., سيرت نويس
sīret nuvis, a.-p.

BIOGRAPHIE, s. f., سيرت sīret,
نامه اعیال *nāmē terdjemē*, ترجىه
a'māl, p.-t.

BIOGRAPHIQUE, adj., سيرته دائر
sīrētē dā'ir, a.-t.

BIPÈDE, s. m., اياقلۇ *iki*
aīāqlu.

BIQUE, s. f., كچى *ketchi*, t.
BIS, e, adj., noirâtre, قره-جە
qaradjé, كول رنكى *kul rengüi*,
سياه اكىك *siāh*. — Pain —, سياه
siāh ekmek, t.

BIS, adv., ايکى كرە *iki kerrē*,
bir bir dakhi, t.

BISAÏEUL, s. m., père de l'aïeul,
ددنهنك باباسى *dēdēnuñ bābāci*,
ددنهنك ددهسى *dēdēnuñ dēdēci*, t.;
جىد ثانى *djeddi sāni*, a.

BISAÏEULE, s. f., بىيوك والدنهنك
buūk vālidēnuñ anāci,
t.-a.

ایکی بیللوق *iki* بیللوق *iky* سنه سورر *sen* ایکی سنه سورر *iki sen* surer, t.

BISBILLE, s. f., چکش *tchekich*, t.; نزاع *nizā'*, a.

BIS-BLANC, adj., مائسل *siāhē mā'il*, a.-t.

BISCAÏEN, s. m., بر نوع اوزون *bir nev'y ouzoun* تفنك *tufenk*, t.-a.

BISCORNU, e, adj., اسلوبیسز *ous-loubsyz*, اورانسیز *orānsiz*, t.

BISCOTIN, s. m., بر جنس بوارلق *bir djins iowārlaq* پکسها *peksi-māt*, t.

BISCUIT, s. m., pâtisserie, کورک *guevrek*. — de mer, - پکسپت *peksimet* ou پکسیمات *paksimāt*, t.

BISE, s. f., قش بیلی *qich īeli*; پیراز *poīrāz*, t.

BISER, v. a., devenir noir, سیاهلانه-ق *siāhlanmaq*, a.-t.; قرار-مقد *qarārmaq*. — Dégénérer, بوژلمق *bozoulmaq*. — Reteindre une étoffe, بر قماشی تکرار *bir qoumāchi lekrār* بیاتنمق *boīātmaq*, t.

BISET, s. m., pigeon, تخته *takhtā* gueuguerdjini, t. کوکرجینی *gueuguerdjini*, t.

BISMUTH, s. m., مرقسیطہ *marqa-chūtha*, a.

BISQUAIN, s. m., peau de mouton en laine, بیکلو قیون دریسی *iūnlu qoīoun derīci*, t.

BISQUER, v. n. fam., se fâcher, کوسمهک *gudjenmek*, کوجنمهک *kusmek*, t.

BISSAC, s. m., هکبہ *heibē*, t.

BISSEXTE, s. m., jour ajouté tous les quatre ans au mois de février, هر درت سندده ماہ شباطه ضسم *her bir dort senède māhi chubāthè zamm olounmich iēv'm*.

BISSEXTIL, e, adj., intercalaire, کبیسه *kēbīcē*. — Année سال *sāl kēbīcē*, p.-t.

BISTORTE, s. f., plante, قورد پنچه‌سی *qourd pentchēci*, t.

BISTOURI, s. m., djerrāh kezlegui, a.-p.

BISTRE, s. m., قورم بوباسی *qou-rōum boīāci*, t.

BITHYNIE, s. f., بوئینیا *boutinīā*, خداوندکار سنجاغی *khoudāvendiguiār sandjāghy*.

BITUME, s. m., پرساقزی *ier sā-qyzi*. — Noir qui découle des rochers, قیر *qyr*. — Pétrole ou bitume liquide, نفت یاغی *nafth iāghy*, a.-t.

BITUMINEUX, se, adj., قیرلو *qyr-lu* نفطی *nafthy*, a.

BIVALVE, s. m., ایکی قاتل و صدف *iki qātlu sadef*, t.

BIVIAIRE, adj., ایکی بول اغزی *iki iob aghzi*, t.

BIVOIE, s. f., چتاللو بول *tcha-tāllu iol*, t.

BIVOUAC OU BIVAC, s. m., کیجھہ بکچیلکی *guīdje bekchilligui*, t.

BIVOUAQUER, v. n., اوردو د کیجھہ بکچیلکی *ordouda guīdje bekchilligui it*, آیازدہ یاتنق *āzda iātmaq*, t.

BIZARRE, adj., capricieux, یکاز *īkāz*

ناموزون *nāmezoun* طبیعتلو, *iānāz*, *thabiātlu*, p.-a.-t. — Étonnant, extraordinaire, عجایب *'adjāib*, غریب *gharīb*, a.

BIZARREMENT, adv., غریانه *gharībānè*, a.-p.; ضبطسرلکله *zabthsyz-lyguilé*.

BIZARRERIE, s. f., humeur bizarre, یکازاق *iānāzlyq*. — Singularité excessive, عجایب شی *'adjāib chēi*, a.-t.

BLAFARD, e, adj., صارم *sarārmich*, صولم *solmich*, t.

BLAIREAU, s. m., بورسوق *bour-souq*, بورزوق *bourzouq*, t.

BLAMABLE, adj., مدموم *mezmoūm*, ذم اولنه جـق *zemm olounadjaq*, عیبلنه جـق *'aiblanadjaq*, a.-t.

BLAME, s. m., ذم *zemm*, طعن *ta'an*, a. — Reproche, آزار *ázār*, t.; تعییب *tevīb*, توبیخ *tevbīkh*, لوم *levm*, *ta'ūb*, a.

BLAMER, v. a., ذم ا *zemm it*, تعییب ا *'aiblamaq*, آزارلماق *ázarlamaq*, *t'aīib it*, لوم و توبیخ ا *levmu tevbīkh it*, a.-t.; ازارلمق *ázarlamaq*, t.

BLANC, che, adj., بیاض *beīāz*, a.; اق *aq*, t.; سپید *sipid*, p. — Barbe blanche, اق صقال *aq saqāl*. — Qui a la barbe blanche, اق *aq saqāllu*, t. — Vin —, بیاض شراب *baīāz charāb*.

BLANC, propre, تمیز *témiz*. — Linge —, تمیز چماشیر *témiz tchamāshir*, قلح *qylidj* و مزاقلر کبی سلاحlar *rəmiz*.

rāqler *guībi silāhlar*. — Carte blanche, pleins pouvoirs, رخصت کامله *roukhsati kiāmilè*, a.-t.

BLANC, s. m., le blanc, بیاض *beīāzi*. — Couleur blanche, رنگی *beīāz rengui*. — Blanc d'œuf, بیورطه اغی *imourtha aghy*, بیاضی *imourtha beīāzi*. — Le blanc des yeux, کوزاغی *gueuz aghy*, t.

BLANC, but, نشان *nichān*. — Tirer au blanc, آورمق - اورمق *nichānè átmaq*, *ourmaq*, t. — En blanc, sans écriture, اچق ایله *atchiq ilè*, t.

BLANC-BEC, s. m., سقالسز *sa-qālsyz*, کوسـه *kieucc*, یکی فدان *üeni fidān*, t.

BLANC-DE-BALEINE, s. m., اطـه بالـگـك سـفـیدـی *adha bālighuñ se-fídi*, t.-a.; منـى الـحـوت *meni ul-hout*, a.

BLANC-DE-CÉRUSE, s. m., استـبـاج ustubādž, a.

BLANC-D'ESPAGNE, s. m., سـفـیدـه sesid, a.

BLANC-SEING, s. m., مـهـرـلـو و اـمـصـالـو بـیـاضـ کـادـدـ *muhurlu ve imzālu beīāz kiāghy'd*, a.-t.

BLANCHATRE, adj., بـیـاضـجـه *beīāzdjé*, بـیـاضـه مـائـلـ *beīāzè māil*, a.-t.

BLANCHEMENT, adv., تـیـزـلـکـله *témiz-liguité*, اـوزـرـنـه تمـیـزـ چـماـشـیرـ اوـلـانـ *uzériné témiz tchamāshirı olān*, t.

BLANCHERIE ou BLANCHIRIE, s. f., Voyez BLANCHISSERIE.

BLANCHEUR, s. f., اقلق *aqlıq*,
t.; بیاضلق *beüazlıq*, a.

BLANCHIR, v. a., rendre blanc,
بیاضلق *beüaz* it, بیاض *beüaz-*
lamaq, a.; اغرتمق *aghartmaq*, t.
— une muraille, *badāna* it.
— le linge, چماشیر بیمق *tchamā-*
chırıqamaq. — Étendre au soleil,
چرپمک *tchirpmek*, t.

BLANCHIR, au fig., justifier, faire
paraître innocent, برو کمسنەذکەك
صوچسزلىنى اثبات *bir kimesnē-*
nūn soutchszlüni ispät it, t.

BLANCHIR, v. n., devenir blanc,
اغرمق *agharmaq*, بیاض او
beüaz ol, بیاضلنمق *beüazlanmaq*. —
Vieillir, اختيارلەق *ykhtiārlanmaq*.
— Une personne dont la barbe et
الصالچى *sâtchi*, *sâ-*
qâli agharmich *kimesnè*.

BLANCHISSAGE, s. m., بیمقلق
ieñqamaqlıq. — Linge blanchi,
چماشیر *tchamāchır*, t.

BLANCHISSEUR, se, s., چاشیرجى
tchamāchır — de toiles, چېيىجى
tchirpıdji, بز اغارىدېجى *bez aghar-*
dıdji, قصار *qassär*, a.

BLANCHISSERIE, s. f., قصارخانه
qassär khānə, بز چرپەجك *bez*
tcherpadjek ier, t.

BLANQUETTE, s. f., sorte de petite
poire, كوجىك *kutchuk* ارمود قسمى
armoud qysmı, p.-t. — Fricassée de
veau, بوزاغۇ اتنىك *bouzaghoul* قاورمهسى
itinuñ qāvourmacı, t.

BLASER, v. a., بقىتمق *byqtur-*
maq, بزدرمك *bezdurmek*. — Se
blaser, بىزمك *byqmaq*, *bez-*
mek, t.

BLASON, s. m., سلسە نشانى *sil-*
sile niçhāni, a.-t.

BLASPHÉMATEUR, s. m., كفر
كفر سوپاينجى *kufr idıdji*, ايدىجى
kufr seuileidji, a.-t.

BLASPHÉMATOIRE, adj., كفر آسيز
kufr ámız, a.-p.

BLASPHÈME, s. m., كفر *kufr*,
لعن *l'anet*, a.

BLASPHÉMER, v. a., كفر *kufr it*,
كفر سوپايمك *kufr seuilemek*, a.-t.

BLATIER, s. m., marchand de blé,
بعداي بازكانى *boghdāü bāzir-*
guiāni, t.-p.; ذخيره جى *zakhîrē-*
dji, a.-t.

BLÉ OU BLED, s. m., bogh-
dāü. — de Turquie, مصر بعديسي
missir boghdāü. — Blé noir, voyez
SARRAZIN.

BLÊME, adj., صارارمش *sârâr-*
mieh, صاري *sâri*, a.

BLESSÉ, e, adj., ياره لىمش *iāra-*
lanmich, باره لو *iāralu*, t.;
محروم *medjrouh*, a.

BLESSER, v. a., ياره لمق *iāra-*
lamaq, t.; مجرح *medjrouh it*,
جرح *djurh it*, a.-t. — L'honneur
بر كمسنەذك عرضند *bir kimesnē* طوقىق
yrziné dho-
qounmaq. — Faire du tort, اذىت *eztiet it*, a.-t.; انجتمك *indjüt-*
mek, t.

SE BLESSER, v. réfl., se faire une
blessure à soi-même, ياره لىمق *iā-*

مجروح او ralunmaq. — Être blessé, متفعل او medjrouh ol. — Affligé, رنجيڭ munfe'il ol. — كوسلو keuçulu, خاطر او rendjîdè khâthyr ol, a.-t.

BLESSURE, s. f., ياره iāra, t.; جرح djurh, a.

پازى pâzi, s. f., plante, BLETTE, . s. f.,

يموشاق - imouchâq, adj. f. (poire), كچەش ارمود guetchmich armoud, t.

BLEU, e, adj., ماوى māvi, a. — céleste, سود ماويسى sud māvîci. —

Bleu clair, آچق ماويسى māvîci, t.-a.

BLEU, s. m., la couleur bleue, ماوى ماوى māvi rengui, نيل nil.

BLEUATRE, adj., ماويجه māvî-djè, t.; نيلكۈن nîl gun, p.

BLEUIR, v. a., rendre bleu, ماوى māvi it. — Bleuir, v. n., devenir bleu, ماويلىنمك māvi ol, a.-t.

BLOC, s. m., amas, assemblage, يېغۇن iīghin. — Gros morceau informe, كوتوك kutuk, طوب thop.

EN BLOC, adv., sans compter, بىردىن bir oghourden, birden, كوتورى ilé. — Payer en bloc, براوغوردىن اودمك bir oghourden eulêmek.

BLOCAGE ou BLOCAILLE, s. m., انجه دیوار طاشى indjè dîvâr thâ-chi, طاش قرنتىسى thâch qyren-tîci, t.

BLOCUS, s. m., محاصره muhâ-cere, a.; قوشاتىمدا qouchâtma, t.

BLOND, e, adj., صارى sâru,

اچق قومرال atchyq goumrâl, t. — ardent, tirant sur le roux, صارمترك sârymtrek, t.

BLOND, s. m., la couleur blonde, صارى رنكى sârylyq, صارىلېق sâry rengui, t.

BLONDIN, e, adj., sâry sâtchlu, t.

BLÖNDIR, v. n., صارمرق sârar-maq, t.

BLOQUER, v. a., mou-hâcère it, a.-t.; قوشاتىمدا qouchât-maq, t.

SE BLOTTIR, v. réfl., bur-runmek, چۈكمك tcheukmek, t.

BLOUSE, s. f., اوست كىسى ust guïici, t.

SE BLOUSER, v. réfl., se tromper, الدانمق aldânmaq, t.

BLEUET ou BARBEAU, s. m., ماوى بىداق lakhnîch, a.; لخنيش چىكى māvî bardâq tchitchégui, ماوى پىغەپ چىكى māvî peïgham-ber tchitchégui, t.

BLUETTE, s. f., étincelle, قلغامق qyghylđüm, t. — Petit trait d'esprit, نكته nukte, a.

BLUTEAU ou BLUTOIR, s. m., دىرىمن الڭى elek, الڭى deîrmen elègui, t.

BLUTER, v. a., المك elémek, دىرىمن الڭىندىن ellémek, اللەمك كچورمك deîrmen elèguinden guë-tchurmek, t.

BLUTERIE, s. f., اونى الليجىك ouni ellégedjek ier, t.

شمعدان أغزى cham'dân aghzi, t.

BOBINE, s. f., ایک - اک *ig.*
— pour la soie, مقره سی *ipek maqaraci*, t.

BOCAGE, s. m., اورمانچق *or-māndjīq*, قورو *qourou*, t.

BOCAL, s. m., شیشه *chichè*, اغزی *chichè*, شیشه *shishé*, بیوک *aghzi buük chichè*, t.

BOEUF, s. m., اوکز - اوکوز *eukuz*, صغری *syghyr*. — Viande de —, صغیر *syghyr eti*. — Bœuf-marin, صغیر *syghyr eti*. — Ayé بالغی *ayè bâlyghy*, t.

BOEUF, au fig., gros homme stupide, بوداله *boudâla*, t.

BOHÈME, contrée d'Europe, چه *tcheh*, چه مملکتی *tcheh memlèkèti*. — Homme ou femme de Bohême, چه *tcheh*, چهلو *tchehlu*, t.

BOHÉMIEN, NE, s., sorte de vagabonds des deux sexes, چنگانه *tchinguiānè*, t.

BOÏARD, s. m., seigneur russe, moldave ou valaque, بویار *boüär*.

BOIRE, v. a., ایچمک *itchmek*, t.; شرب *churb it*, a.-t. — de l'eau, صو ایچمک *sou itchmek*. — Boire à petites gorgées, صوره صوره *sora sora itchmek*. — à la santé, عشقنه ایچمک *'yqhinqinè itchmek*, a.-t. — Se griser, سرخوش او *serkhoch ol*. — S'adonner à la boisson, عشرتہ مائل او *ichrète mā'il ol*, a.-t. — Cela se boit, c'est bon à boire, ایچلور *itchilur*. — Faire boire, ایچورمک *itchurmek*. — Boire, se pénétrer, s'imbiber, تائیرا *tæecir* it, اوندے یانندہ کچمک *eute*

iānyna guetchmek. — Le pour-boire, بخشیش *bakhchich*, p.

BOIRE, s.. m., ce qu'on boit, شرب ایچمک *itchèdjemek*, t.; churb, a.

Bois, s. m., substance dure des arbres, اغاچ او دون *aghādj*, حطب *hathab*, a. — de charpente, کراسته *kérastè*. — Forêt, اورمان *ormān*. — Bois à brûler, بقدح-ق او دون *iaqadjaq odoun*, يانه جق او دون *iānadjaq odoun*. — d'aloës, عود اغاچی *'oud aghādji*. — du Brésil, باقام *baqam*. — d'une selle, کیک بوینزوی *ēicruñ aghādji*. — d'un cerf, ses cornes, گوئک بوینوزی *guëik bouïnouzi*. — Un morceau de bois, بر پارچه او دون *bir pārtcha odoun*, او دون پارچه سی *odoun pārtchaci*, اغاچ پاره سی *ağħādj pāraci*. — Qui est de bois, construit en bois, اشاجدن *aghādjtan*, بارچادن *ağħādjtan iāpyllān*. — Bois de lit, کروت *kerevet*. — Bois flotté, صالح اغاچی *sāl aghādji*. — Bois de coupe, کسله جک *kecileđek odoun*. — Du petit bois, او دون اوفاق او دون *ousāq odoun*. — Faire du bois, en couper, کسمک *odoun kesmek*. — Bois de citron, لیمون اغاچنک او دونی *leimoun aghādjünū odouni*. — Bois de corail, بقم مرجانی *baqami merdžāni*. — Bois de fer, بقم حدیدی *baqami hadidī*. — Bois de rose, de Rhodes, de Chypre, بقم قبرسی *baqami qybrici*, t.

BOISAGE, s. m., le bois d'une boiserie, تخته قیلنمسی *takhta qaplanmaci*, t.

BOISÉ, adj. (pays), *ormānlyq*. — Terre garnie de bois, d'arbres, اورمانلو *ormānlu*, كثیر لاشجار *aghādjī tchoq*, t.; چوق *kēcīr ul-echdjār*, a. — Ouvrage —, اغاجدن *aghādjtan*, t.

Tخته ایله دوشمک - *takhta ilē duchémek*, قپلامق *qaplāmaq*, t.

BOISERIE, s. f., تخته ایشی *takhta ičhi*, دولکر ایشی *dulguer ičhi*, t.

BOISEUX, SE, adj., de la nature du bois, اودونلو *odounlu*, t.

BOISSEAU, s. m., کیله *kilē*, *kildjè*, t.

BOISSELÉE, s. f., contenu d'un bosomeau, کیله طولوسی *kilē dholoucou*, بر کیله قدر *bir kilē qadar*, t.

BOISSON, s. f., آیچەجك *itchēdjek*, آیچەفى *itchēdjek*, آیچەجك شى *itchēdjek chēi*, t.; شرب *churp*, a. — Les boissons, مشروبات *mechrubāt*, a.

BOÎTE, s. f., قوتى-قوطى *qoutou*. — Petite caisse, صندوقچە *sandouq-tchē*, t.

BOÎTEMENT, adv., action de boîter, اقساقلىق *aqṣaqlyq*, طوباللۇق *thopāllyq*, a.; عرج *'aredj*, a.

BOITER, v. n., اقسماق *aqsāmāq*, طوبال او *thopāl ol*, طوبال كزمك *thopāl guezmek*, t.

BOITEUX, SE, adj., اقسق *aqsaq*,

اعرج *ā'redj*, a. طوبال *thopāl*, t.

BOKHARA, ville de Tartarie, بخاره *bokhāra*.

BOL ou BOLUS, s. m., petite boule composée de drogues médicinales, حب *habb*, لقمه جق *loqmadjyq*, t.; a. — Espèce de terre, كل *guil*. — d'Arménie, كل ارمى *guili ermēni*, p.

BOL, jatte creuse, طاس *iħūs*, *kiācē*, p.

BOMBANCE, s. f., بیوب ایچمکل *īeüp itchmeklik*, t.; عيش و عشرت *'ich u ī'chret*, a. — Faire bombance, عيش *īeüp itchmek*, عشرت *'ich u ī'chret*; بیوب ایچمک *mechghoul ol*, a.-t.

BOMBARDE, s. f., pièce d'artillerie, هاون طوبى *hāven thopou*. — Sorte de navire, کمى قسمى *guēmi qysmi*, t.

BOMBARDEMENT, s. m., قومبره اتنقلعى *qoumbara atmaqlıghy*, t.

BOMBARDER, v. a., قومبره اتنقى *qoumbara ātmaq*, t.

BOMBARDIER, s. m., خمبره جى *khoumbaradji*, قومبره جى *qombardji*, t.

BOMBASIN, s. m., étoffe de soie, بر جنس ایپك *bir djins ipek*, قماشى *qoumāchi*, t.

BOMBE, s. f., قومبره *qoumbara*, خمبره *khoumbara*, t.

BOMBÉ, adj., محدب *mouhaddeb*, قبدلى *qoubbəlenmich*, قېدلى *qoubbəlu*, a.-t.

BOMBEMENT, s. m., convexité, قبّه لَنْمَه egrılık, اکریلیک qoubbelenmə, t.; تقییب taqbib, a.

BOMBER, v. a., rendre convexe, قبّه لو ا محدب ا quubbəlu it, a.-t. mouhaddeb it, a.-t.

BOMBER, v. n., محدب او mouhaddeb ol, قبّه لَنْمَك qoubbelenmek, a.-t.

BON, NE, adj., ایبو eüu, t.; خوش khoch, بخشنی نیک nîk, p.; ایبو آتمک etmek. — Bon pain, ایبو آتمک eüu etmek. — Bon naturel, خوش مشرب khoch mechreb. — Né sous une bonne étoile, نیک اختر nîk akter. — de bonne heure, ارکین erken. — Dieu est bon, الله کریم در allah kerim dur.

— Les bons (opposés aux méchants), ایبو آدملىр eüu ademler, صالحین salihin, محسنیون muhcinin, a. — Bon, propre à quelque chose, برار iarar, ایشہ برار iché iarar. — Bon à rien, برسیہ برامز birchei iaramaz. — Utile pour, مفید mufid, فایل لو fäidelu. — Bon, propre à la guérison d'un mal, نافع nafi. — Bon pour l'estomac, معکیده نافع m'ideté nafi, a.. — Bon, c'est bien, adv., پک ایبو pek eüu. — Soit, اولسون ol-soun. — Bon au goût, طنللو that-lu, لذیذ leziz, a. — Très-bon, بکنک كوزل pek guzel, كوزل guzel.

— Trouver bon, approuver, بکنک bëienmek, اقوال qaboul it. — Tenir bon, résister, طیانق dhaiänmaq, قوى qavi dhourmaq.

وائی، BON! interj. d'étonnement, اویله می euilemi, t.

TOUT DE BON, adv., sérieusement, کرچ کدن guertchekten, t.; فی الحقيقة fil-haqiqat, a.

BON, s. m., conseillement par écrit, اذن تذکره سی izin tezkereci, a.-t.

BONACE, s. f., calme de mer, ایمانلق ilimanylýq ou limanylýq, ملتم meltem, a.

BONASSE, adj., simple, sans malice, ساده دل sâde dil, p.

BONBON, s. m., شکرایشی cheker ichi, حلوالر nefäüs, a.; نفایس halvâler, a.-t.

NFAYIS, نفایس, BONBONNIÈRE, s. f., قوتیسی nesfâüs qotouçou, a.-t.

BON-CHRÉTIEN, s. m., poire, بیر جنس bir djins armoud, t.

BOND, s. m., صحرایش sytchräich, پرتاپ pertab, صحرامد sytchrâma, t.; قالغش pertab, vulg. pertav, p.; سوزنک طورماق qâlghych. — Faire faux-bond, manquer de parole, سوزنک طورماق seuzindè dhourmamaq.

BONDE, s. f., قپاق qapaq, t.; صوبندی sou bendi, بند bend, p.; de tonneau, فوجی چشیده سی soutchi tchechmeci, tâpaci, t.

BONDIR, v. n., صحرامق sytchrâmaq, قلعیق qalghymaq, t. صحرایان sytchräian, t.

BONDISSANT, E, adj., sytchräian, t. BONDISSEMENT, s. m., saut, صحرایق sytchräich. — du cœur, قوى صحرایش

répugnance pour une chose, نفرت *nafret*, a.

طپه - تاپا - تاپه *tāpā* - تاپه *tiqādj*, t.

BONDONNER, v. a., طپه لمق *tha-palamaq*, t.

BONHEUR, s. m., دولت *devlet*, a.; قوتلوق *qout-lulyq*, t.; بخت *bakht*, p.; طالع *thā-li'*, a.

BONHOMIE, s. f., طوغريلق *dhogħroulyq*, t.; پارسالق *pārsālyq*, p.-t.; ابولك *eūlik*, t.

BONHOMME, s. m., ساده دللو *sādē dillu*; ساده دللو وجه مان *sādē dillu qodjamān*, p.-t.

BONIFICATION, s. f., amélioration, يكلم كلک *iēguilémeklik*, اصلاح *duzeltmeklik*, تنزیل قیمت *islāh it*, a.-t. — Remise, *tenzīl qymet*, a.

BONIFIER, v. a., améliorer, يكلم ایوايتمك *iēw itmek*, t.; اصلاح *islāh it*, a.-t. — Faire une remise, *bir cheiuñ qymetini azāltmaq*, a.-t.; دوزلتک *du-zeltmek*, اوکدرمق *oñdurmaq*.

BONJOUR, s. m., salut du matin, صباح حکز خیر اوله *sabāhyñyz khair ola*, صباح *sabāh khair*. — Bonsoir, اخشاڭز خىر اوله *akhchāmyñyz khair ola*. A ces deux saluts on répond : عاقېتىڭز خىر اوله : *āqy'bētiñyz khair ola* (que votre fin soit heureuse), a.-t.

BON-MOT, s. m., facétie, طبیخه *lathisē*, a.

BONNE, s. f., d'enfant, دایه *dāiē*, بسلمه *beslēmē*, t.

BONNE-AVENTURE, s. f., vainne prédiction, استخاره *fāl istikhārə*. — Disseur de bonne aventure, فالجى *fāldji*. — Dire la bonne aventure, فال آچىق *fāl ātchmaq*, فالجىلک *fāldjilik it*, a.-t.

BONNE-DAME, s. f., plante, بیان *iabān kerēvizi*, t.

BONNE-FORTUNE, s. f., avantage inattendu, بحث *devlet*, *bakht*. — C'est une bonne fortune, محسن دولتدر بو *mahzi devlettür bou*.

BONNET, s. m., قلپاچ *qalpāq*, اسکوف *uskiouf*. — de nuit, كيجهلک *guīdjēlik*. — de femme mariée, طاقىه - ناقىه *thāqia*. — Bonnet rouge des Turcs modernes, فس *fes*, a. — Qui a la tête près du bonnet, au fig., prompt à se mettre en colère, تىز *dārghoun*, t. — Gros honnet, homme important, اولوكشى *tīz mizādj*, t.-a. — Gros honnet, homme important, *oulou kichi*, بىوڭ كشى *buūuk kichi*, t.

BONNETERIE, s. f., métier de bonnetier, قالپاقچىلىق *qālpāqdjiliq*, فسجىلک *fesdjilik*. — Fabricant de bonnets, فابريقيسى *fābrīqāsi*, t. — ses *fābrīqāci*, t.

BONNETIER, s. m., قلپاچىنى *qal-pāqtchi*, فسجي *fesdjī*, t.

BON-SENS, s. m., عقل 'aql, فراست *sirācet*, a.

BONSOIR, s. m., اخشامكىز خېير akhchāmñuz *khair ola*, t.-a.

BONTÉ, s. f., qualité de ce qui est bon, خوشلۇق *ehülik*, t.; ایولك *khochlyq*, p.-t.; نکویىسى *niguiouū*, p.; طيبة *thybet*, a.—Qualité morale, douceur, bienveillance, كرم *kérem*, a.; اطف *louthf*, حلم *hylm*, رافت *rèefet*, a. — Remercier quelqu'un de ses bontés, نشكر *techek-kur it*, a.-t.

BORAK, s., jument mentionnée dans le Coran, sur laquelle Mahomet doit être monté au ciel, براق *buraq*, a.

BORAX, s. m.; sel, بوراق *bourāq* (corruption de بورق *bèvraq* et de بوره *bouře*, t.); تنكار *iengär*, p.

BORBORISMÈ ou BORBORYGME, s. m., vent dans les intestins, قرن *qarn*, كورلدەمەنى *guruldəməci*, t.

BORD, s. m., کنار *kēnār*, etek, ذيبل *oudj*, اوچ *zeil*, a. — Le bord de la mer, le rivage, کنار بحر *kēnār bahr*, ساحل دریا *qyi*, قى *sāhili dēriā*. — Le bord pris pour le navire, كمى *guèmi*, سەغىندە *sefînë*. — Prendre, recevoir à bord, سەفيئە ئالىق *séfînëïè ãlmaq*. — Je l'avais sur le bord des lèvres, دلم اوچنىڭ *dilum oudjounidé idi*. Voyez RIVAGE. — Ruban pour border, سنجف *chirít*. — Frange, شىرىد *sindjef*, t.

BORDAGE, s. m., طشىرە منىڭ كى تختىلر *guèmi thachra-sindéki takhtalar*, t.

BORDAT, ou mieux BORDÉ, s. m., petite étoffe d'Egypte en laine, انجە مىسرلۇ يوك قماشى *indjè myçyrlu üñ qoumâchi*, t.

BORDÉE, s. f., گەينبىك بىر ياندىن جەيىع طۈپلۈك اتلەھىسى *guéménüñ bir iänindan djèmy' thop-larun atilmaci*, t.

BORDÉE, s. f., أولتە *olta*, volta. — Courir des bordées, louoyer, اولتە اورماق *olta ourmaq*, tchâlmaq. Cette phrase, au fig., signifie se promener en allant et revenant.

BORDEL, s. m., lieu de débauche, بابوللىق *bāboul khānè*, بابل خانە *bāboulyq*, صقال دوكن *saqâl duken*, t.

BORDELIÈRE, s. f., poisson du genre des carpes, سازان *sāzān* جنسىندەن *djinsinden* bir bâlyq, t.

KNAR قومقلق, s. m., کنار *qomaqlyq*, t.

BORDER, v. a., کنار قومق *kēnār qomaq*. — Ourler, قورماق *qyvir-maq*. — Entourer, قوشاتق *quochâtmaq*. — Mettre une frange, un passe-poil, زنجف طاقىق *zindjef thâqmaq*. — Border la côte, côtoyer la terre, قى صره بورىشك *qyi syra iurumek*. — Border les rames, terme de marine, كوركلرى قالدرمۇق *keu-reklerï qaldurmaq*, t.

BORDEREAU, s. m., تذکرہ *tezkérè*. — قائمہ *qāimé*, a.; پوصلہ *poucoulà*, t.

BORDURE, s. f., کنار *kénar*. — Bordure en soie ou en fourrure, پرواز زنجف *zindjef*. — de cadre, پرواز *pervâz*. — Frange, سچاق *sâtchâq*, t.

BORÉAL, e, adj., du côté du nord, فجر شہالیں ک ایدنلاغی *chimâli*, a.-t. — Aurore horéale, *sedjri chimâlinuñ ñüdinlighy*, a.-t.

BORÉE, s. m., vent du nord, قیش *qîch illi*, بوریزار *poitrâz*, t.

BORGNE, adj. et s., بر کوفلو *bir gucuzlu*, t.; یکچشم *ïektchechm*, p.

BORNAGE, s. m., سنور طاشی *sinor thâchi qomaqlıghy*, t.; تحدید حدود *tahdidi houdoud*, a.

BORNE, s. f., pierre qui marque les limites, سنور طاشی *sinor thâchi*. — Au fig., limite, sinor, t.; حد *hadd*, pl. *houdoud*. — Passer les bornes, کچھک *hadden guetchmek*. — Au-delà des bornes, حد دن طشره *hadden thachra*, a.-t.

BORNÉ, e, adj., محدود *mahdoud*, a. — d'esprit, عقلی از *'aqli az*, a.-t.

BORNER, v. a., restreindre, تحدید *tahdîd it*. — Fixer des limites, سنور کسمک *sinor kesmek*. — Restreindre, حصر *hasr it*, سرحد قومق *serhadd qomaq*. — Se قناعت *qanâ'at it*, a.-t. — Se restreindre,

بر شید منحصر او *bir cheïè mounha-cyr ol*, اکتفا *iktifâ it*, a.-t.

BORYSTHÈNE, s. m., اویزی صوبی *ozi souïi*, t.

BOSNIAQUE, adj. des deux genres, بوسنہ *bosnèvi*, a.-t.

BOSNIE, province de Turquie, بوسنہ ایالاتی *bosna eïâleti*, t.

BORNOYER, v. a., فقط بر کوزیلہ *saqath bîr gueuzilé bâq-maq*, t.; بر کوزایلہ شاقوللمق *bir gueuzilé châqoullamaq*, t.

BOSPHORE de Thrace, فره دکز *qara dênyz boghâzi*, استانبول *istâmbol boghâzi*, t.

BOSQUET, s. m., petit bois, قوری اورمانچق *ormândjiq*. — Petite touffe de bois, قورو *qourou*, قوری *qouri*, t.

BOSSE, s. f., اورکوج *eukudj*, t.; حدبہ *hudbè*, a. — du chameau, دوه اورکجے *dêvè eukudju*. — d'un bossu, قانپورا لق *qambourlyq*. — Tumeur, شیشه *chiché*. — Ouvrage en bosse, اویمه ایشی *oïma ichi*. — Dessin d'après la bosse, متوڑ رسی *mouçavver resmi*.

SFERہ طاقمی مصوّر لق *muçavverlyq*, a.-t.

BOSSELAGE, s. m., سفرہ طاقمی اوزرنلک کی اویمه ایشی *sofra tha-qymi üzérindéki oïma ichi*, t.

KOMİSİLÜ سفرہ طاقمی اویقق *gumuchlu sofra tha-qymy oïmaq*, t.; دوکمەلوا *deuî-mêlu it*, t.

BOSSELER, v. a., قمبور *qam-hour*, t.

BOSSEUR, v. a., faire des bosses, قانبورلۇق *qambourlyq it.* — Se اکری *egri*, être bossué, او *ol*, اکرېلىمك *egrilmek*, t.

BOSTANGI, s. m., jardinier turc, ou garde des jardins du séail, بۇستانجى *boständji*, p.-t.

BOSTANGI-BACHI, s. m., intendant des jardins du Grand-Seigneur, بۇستانجى باشى *boständji bāchi*, p.-t.

BOSTON, s. m., jeu de cartes, بىر نوع كاغد او يونى *bir nev'y kiaghdy oïouni*, بوستون او يونى *boston oïouni*, t.

BOT, adj., pied, اياق *egrilmich aïdq*, t.

BOT, s. m., sorte de navire, کىمى *guèmi*, مقولەسى *maqouléci*, t.

BOTANIQUE, s. f., علم نباتات *'ylmi nebâtât*, a.

BOTANIQUE, adj. des deux genres, qui appartient à la botanique, علم *nâbatât*, نباتات دائر *'ylmi nèbâtât dâir*, a.-t.

BOTANISTE, s. m., او تلىرى بىلەجى *otlari bilidji*, t.; علم نباتاتلۇ ماھر *mâhir*, a.-t.

BOTTE, s. f., faisceau lié, باغۇ *bâghou*. — de paille, صمان باغوسى *samân bâghoui*. — de foin, او تلىق *otlouq dêmëti*. — Grand tas, saman *dihän*, p. — دەتىي دەن *ighyn*. — Lier en bottes, دەتمەتكى *démellèmek*, t.

BOTTE, s. f., chaussure de cuir, چىزمه *tchizmè*. — Une paire de —,

bir tchift tchizmè. چىزمه كىيمك *tchizmè guëimek*. — Tirer les چىزمه، چىزمه چىزمه *tchizmè tchyqarmaq*. — De grosses bottes, اپرى چىزمه *iri tchizmè*, t.

BOTTE, coup que l'on porte, اورش سېبىسز سوپىلمك *ourouch*, t. — Parler à propos de bottes, sans raison, سېبىسز سوپىلمك *sébebsiz seuülemek*, t.

BOTTER, v. a., چىزمه كىيدارمك *tchizmè gueïdurmek*. — Se Botter, v. réfl., چىزمه كىيمك *tchizmè gueïmek*, t.

BOTTIER, s. m., چىزمه جى *tchizmedjî*, t.

BOTTINE, s. f., كوچك - اينجىه چىزمه *kutchuk, indjé tehizmè*, t.

BOUC, s. m., ارکىج تكىيە *erkedj*, tekië, t.

BOUCAGE, s. f., plante, بىر نوع نبات *bir nev'y nebât*, t.-a.

BOUCAN, s. m., lieu où l'on fume la viande, اتى تقدىيد ايلەجك بىر *etü taqdîd idedjek ier*. Voy. BORDEL.

BOUGANER, v. a., faire fumer ou griller la viande, اتى تقدىيد اتى *etü taqdîd it*; پاسترمه *pästurma it*, t.

BOUCHE, s. f., partie du visage qui reçoit les alimens et par où sort la voix, اغز *aghez* et *aghz*, t.; فەم *sem*, دەھان *dihän*, p. — Ouvrir la —, اغز آچمك *aghyz åtchmaq*.

— Bouche, ouverture, دلك *dëlik*. — Bouches, au pl., pour emboucher, بوغاز *bogħaz*, اىاق *aïaq*.

— Les bouches du Danube, طونه *thouna* بوغازلوي *boghazléri*. — Dire de bouche, de vive voix, أغزدن *ağyzden* سوبلmek *seülème*. — Faire venir l'eau à la bouche, au fig., exciter en parlant le désir d'une chose, أغزى صولانمق *ağzı sülənmaq*. — Bonne bouche, mets le plus exquis, اك طتلويهـك *en thatlu ième*. — Garder pour la bonne bouche, أغزى طتلويتمك *ağzı thatlu itmek* ايجچون صاقلامق *aghzy thatlu itmek* itchoum *säqlämaq*. — Être sur la bouche, بوغاز قولى او *boghaz qouli ol*. — Il a la bouche dure, en parlant d'un cheval, أغزى پکدر *-* — سرتدر *aghzi pektur*; ou *serttur* —

Bouche à feu, canon, طوب *thop*.

BOUCHÉ, *e*, adj., sans intelligence, مغلق العقل *'aqylsyz*, a.-t.; عقلسز *moughlaq ul-'aql*, a.

BOUCHÉE, s. f., لقمة *loqma*, a. — de pain, بـ لقمة اـ تمك *bir loqma etimek*, t.

BOUCHER, v. a., clore, قپانمق *qapätmaq*, طقامق *thyqämaq*, *qapämäq*. — Boucher un trou, بـ دـلك قـپـانـمـق *bir delik qapätmaq*. — Se Boucher, v. réfl., se fermer, قـپـانـمـق *qapänmaq*, t.

BOUCHER, ÈRE, s., قـصـاب *qassâb*, a.

BOUCHERIE, s. f., سـخـانـه *sal-khanè*, a.-p. — Boutique de boucher, قـصـاب دـكـانـي *qassâb dukkiäni*, a.-t.

BOUCHON, s. m., قـصـاب *qassâb* qui sert à

boucher une bouteille, تـاـپـا *täpä*. — de paille, de foin, poignée de paille tortillée, بـ دـوـنـام بـوكـلـهـش سـمـانـ *bir-toutäm beukulmuch sumän iän qourou ot*, t.

BOUCHONNER, v. a., chiffonner, صـمـانـه سـلـمـك *samänile silmek*, *ovmaq*. — un cheval, برـآـت صـمـانـ اـيلـه سـلـمـك *bir át samän ilè silmek*, temizlémek.

BOUCLE, s. f., sorte d'anneau de métal avec un ardillon, قـوـبـچـه *qop-tcha*, تـوـقـقـه *toqa*, mieux تـقـه *toqa*, قـورـمـ *halqa*, a. — de cheveux, *qyvirim*, كـلـ زـلـف *küäkul*, كـيسـوـ *keïçou*, p.-t. — d'oreilles, كـوـپـه *keupé*, t.

BOUCLER, v. a., قـوـبـچـهـلـمـق *qop-tchalamaq*, تـقـهـلـمـق *toqalamaq*. — les cheveux, صـاج قـورـمـق *satch qyvirmaq*, t.

BOUCLIER, s. m., قـلقـانـ *qalqän*, t.; سـپـر *siper*, p.

BOUDER, v. n., اـكـشـى بـعـزـا *ek-chi iuz it*, چـهـرـه صـورـت *tchehrë*, souret it, بـورـنـى شـشـورـمـك *bourounou chichurmek*, كـوسـمـك *kusmek*.

BOUDERIE, s. f., چـهـرـه *tchehrë*, t.

BOUDEUR, SE, adj., اـكـشـى بـعـزـا *ekchi iuz iden*, اـيدـنـ *ekchi iuzku*, چـهـرـه يـاـپـانـ *tchehrë iä-pän*, t.

BOUDIN, s. m., كـودـنـ *gücüden*, قـان سـجـوـغـي *qän soudjoughy*, t.

BOUDOIR, s. m., اـيـجـ اوـطـه *itech oïha*, t.; خـلـوتـ خـافـهـ *khaleet khänè*, a.-p.

BOUE, s. f., چامور *tchāmour*, t.
— Couvrir de — چامورلىق *tchā-mourlamaq*, t.

BOUÉE, s. f., شماندره *chamān-dura*, t.
لنكىرنىشانى *lenguer nichāni*, t.

BOUEUR, s. m., سوقاق سپرىجى *soqāq supuridji*, t.

BOUEUX, se, adj., چامولۇ *tchā-mourlu*, t.

BOUFFANT, e, adj., qui paraît gonflé شيشمىش كېلى *chichmich guibi*, t.

BOUFFÉE, s. f., halenée *cufurich*, اسشن *eschič*, اسمە *esmē*, t.

— Action passagère du vent، روزكارك براسمەسى *rouzguiāruñbir esmēci*, قاصرغە *qācyrgha*, t.

Masse de fumée بىردن بىرە، باخود غير يردن چقان او جاقدن *birden birē odjāqtan iākhod ghairi īerden tchýqān tuşun*.

BOUFFER, v. n., eufler les joues، يكاللىرى *iānāqléri* شيشىشمك *chichurmek*. — Gonfler، شيشىشمك *chichurmek*. — En soufflant، او فليوب *eufleüup chichurmek*, t.

BOUFFETTE, s. f., اسكل *uskiul*.

BOUFFI, e, adj., شيشىشم *chich-mich*, او فورلىمتش *eufurilmich*. — Replet، شيشقۇ *chichqo*, t.

BOUFFI, v. a., غوردن قبارمش *ghou-rounden qabārmich*, طاوسلىنمىش *thāvouslanmich*, مغورو *maghrour*, t.

BOUFFIR, v. a., شيشىشمك *chichurmek*, قبارماق *qābarmaq*, t.

BOUFFISSURE, s. f., شيش *chich*, قبارجق *qabārdjiq*, t.

BOUFFON, s. m., qui fait rire، مسخره *maskhara*, a. — Facétieux, plaisant، خوراتەجى *khorātadji*, t.

BOUFFONNER, v. n., مسخره لق *maskharalyq it*, a.-t.; شقا *chaqā it*, كولدرمك *guldurmek*, t.

BOUFFONNERIE, s. f., شقا *chaqā*, مسخره لق *maskharalyq*, t.; لطيفە *lathyfə*, a.

BOUGE, s. m., espèce de petit cabinet، او طەجق *odhadjiq*. — Réduit auprès d'une chambre، او طە كوشەبى *odha keucheci*. — Logement malpropre، مردار قوناق *mourdar qon-aq*, t.

BOUGEoir, s. m., شمعدان *kutchuk cham'dān*, p.

BOUGER, v. n., قىمىلداڭىق *quimildāmaq*, قىمىلداتق *quimildātmaq*.

— Se mouvoir، قىمىلداڭىق *qymyl-dānmaq*, دېرنەك *tēprenmek*, t.; حرکتە كلهك *hareket it*, harékëtë guelmek, a.-t.

BOUGIE, s. f., بال مومى *bāl moomi*, t.

BOUGON, NE; s., مرلدايان *miryl-dāiān*, t.

BOUGONNER, v. n. fam., murmur entre ses dents، مرلداڭىق *miryl-dāmaq*, t.

BOUGRAN, s. m., ايرى وقطرانلو بىز *iry vē qathrānlı bez*, كىپاس *kir-pās*, t.

BOUILLANT, e, adj., قينار *qaïnār*, — Eau bouillante، قينار صو *qaïnār sou*, t.

BOUILLI, s. m., viande, bœuf,

سکوش *suüuch*, ouf صوبیش *seuüuch*, حاشرلەمە *hāchlama*, t.

سود ایله قینامش *sud ilè qāināmich* oun, بولاماچ اوون *boulāmādj*, لاپە *lāpa*, t.

BOUILLIR, v. n., *qāināmaq*, غلیان ای *ghaliān it*, a.-t. — Faire →, *qāinātmaq*, فایناتھق حاشلەق *hāchlamaq*. — Eaire bouillir dans l'eau, صوده قایناتمۇق *souda qāinātmaq*. — Bouillir à gros bouillons, فاینابیوب طاشمۇق *qāināüp thāchmaq*, t. — Entrer en effervescence, bouillir et s'agiter comme les flots, جوشە كەمك *djouché guelmek*, جوش ای *djouch it*, p.-t.

BOUILLOIRE, s. f., گوکم *geüüm*, t.

BOUILLOON, s. m., bulle, صو قبارجغى *sou qabārdjyghy*. — de viande, ات صوبىي *et souyou*, t.

BOUILLON-BLANC, s. m., plante, صغر قوبىرغى *sighyr quūrougħou*. — Bouillons de ruban ou d'étoffe, قبارتمە *qabārtma*, t.

BOUILLONNANT, e, adj., قینار *qaïnnär*, t.; غلیان ایدر *ghaliān īder*, a.-t.

قاينابيش *qāinābış*, جوش *qāinātch*, قاینامە *qāināma*, t.; قاینامق *qāināmaq*, غلیان ای *ghaliān it*, a.-t.

BOUILLONNER, v. n., قینامق *qāināmaq*, غلیان ای *ghaliān it*, a.-t. — BOULANGER, v. a., faire du pain, اتمکى يوغروب پىشىمك *etmegui iogħouroup pīchurmek*, اتمك *etmek pīchurmek*, t.

BOULANGER, ère, s., اتمکىجى *et-*

اكمىكچى *ekmekchi*, فرانجلاجى *frāndjēlādji*, t.

BOULANGERIE, s. f., métier de boulanger, اتمکىچىلەك *etmektchilik*. — Boutique de boulanger, اتمکىچى دکانى *etmektchi dukkiāni*. — Four, فرون *furun* ou *fouroun*, t.

BOULE, s. f., طوب *thop*. — Petite boule ou boulette, toute petite chose ronde, یوالق *iowālaq*. — Jen de boule, طوب اوپنى *thop ouïouni*. — Mettre en boule, former en boule, - طوب شىكلە دوندرىمك *thop cheklinè deundurmek*, qomaq, t.

CAIEN, s. m., arbre, قاین *qāin* aghādji, t.

BOULET, s. m., كوله *gueulè*, gullè, vulg. كورله *gurlè*. — rouge, قىزغىن كوله *qyzghın gulè*. — ramé, زنجىرلو كولدېلر *zindjırıla gulèler*. — d'un cheval, jointure au-dessus du paturon, آت دوكومى *āt deugumu*, آت طپۇغى *āt thopoughy*, t.

BOULETTE, s. f., petite boule ronde, یوالق *iowālaq*. — Peloton, سارما *sārma*, t. — Boulette de viande, كوفته *kiustè*, p.-t.

TABIEH - طابىيە *thābiā*, بىيوك طابىيە *buūuk thābiā*, t. — Au fig., digue, سد *sedd*.

— Promenade autour d'une ville, بىر شهرك داڭىدار اولان كىزنجىك *bir chehruñ dāññ madār olāñ guēzinēdjek iéri*, t.-a.; مىسېرە *mēcîrë*, a.

دوييرلыш BOULEVERSÉ, *e*, adj., يقلمش *iigylmich*, t.

دوييرش BOULEVERSEMENT, s. m., خراب *iigyllich*, t.; يقلمش *iigyläb*, a.

دوييرمك BOULEVERSER, v. a., - الدت اوستت *devirmek*, دورمك *alt ust it*, التنى اوستنە چورمك *altini ustunè tchêvirmek*. — Ruiner, خراب *kharâb it*, a.-t.

BOLEVUE (à la), adv., vaguenement دوشىنميرك *duchunmeièrek*, وجه غير معين او زره *vedjhi ghaïri* *moua'iien uzrè*, على باب الله *ala bâboullah*; a.

BOULIMIE, s. f., جوع الكلب *djeou'ul-kelb*, a.

BOULIN, s. m., كوكرجين يولىغى *gueuerdjîn iouvalyghy*, t.

BOULINE, s. f., t. de mar., corde amarrée sur un côté d'une voile, يلکند بىر اتكىنە باخلىمش اورغان *ielkenuñ bir ètèguinè bâghlanmich orghân*, t.

BOULINER, v. n., اورسەلمق *or-salamaq*, اورسە كىتمك *orça guitmek*, t.

BOULINEUR, s. m., qui vole dans un camp (peu usité), اوردو خىرسى *ordou khrysizi*, t.

BOLINGRIN, s. m., يېشىللەك *ièchillik*, يېشىللەك ميدانى *ièchilllik meidâni*, t.

BOLINGUE, s. f., بىر دركك *bir dire-* باشنىڭ كى كوچك يىلكن

guñ bâchindé ki kutchuk ielken, t.; بنىتا *benetâ*, t.

BOULINIER, s. m., ايو اورسى *ieu orsa* كىدىن كمى *guiden guemi*, t.

BULOIR, s. m., برجنس بالقىجى *bir djins bâlyqtchü aleti*, t.

BOULON, s. m., cheville de fer, سماخور اكسرى *samâkhor ekseri*, دەمك چىپسى *dëmir ketchici*, t.

BOULONNER, v. a., سماخور اكسرى *samâkhor ekseri* ايله مىخلامق *ilê mykhlämaq*, t.

دار كچد - BOUQUE, s. f., بوغاز *där guetchid*, boghâz, t.

ZOR AYLÉE اوپىك ZOR ilê eupmek, t.

چىچك دەتىرى *tchitchechek*, بىر طوتىم چىچك *dëmeti*, bir thoutam tchitchechek. — Parfum du vin, شرابك رايحە طېيەسى *charâbuñ râihâi thaïbeci*, a.-t.

چىچىقىچى قارى BOUQUETIÈRE, s. f., *tchitchechtchi qâry*, t.

يبان اركىجى *iabân erkêdji*, طاغ اركىجى *dhâgh erkêdji*, t.

BOUQUIN, s. m., vieux bouc, قرت اركىج *qart erkedj*. — Lièvre ou lapin mâle, طاوشان يا اطھا *thâouchân iâ adha thâouchânuñ erkëgui*. — Vieux livre, اسکى كتاب *eski kitâb*. — Embouchure de pipe, امامە *imâmè*, t.

اسکى كتابلىرى ارايوب دوشىمىك *eski kitâbları araiup devchirmek*, t.

اسکى کتابلر تجارتى
BOUQUINERIE, s. f., *eski kitâbler tidjârëti*, a.-t.

اسکى کتابلر ارايچى
BOUQUINEUR, s. m., *eski kitâbler arâïdji*, t.

اسکى کتاب صاتيجى
BOUQUINISTE, s. m., *eski kitâb sâti-dji*, t.

BOUR ou BOURMIO, sorte de soie
de Perse, برجنس عجم ايپكى
bir djins 'adjem ipëgui, t.

BOURACAN, s. m., صوف *söf*, a.

BOURBE, s. f., بالچق *bâltchyq*,
چامور *tchâmour*, كل *guil*, p.;
وحل *vahal*, a.

چامورلو و *tchâmourlu*, t.

BOURBIER, s. m., بشاق *batâq*,
وحلزار *tchâmourlu ier*, چامورلو ير
vahalzâr, p. — Le bourbier de l'ignorance, وحلزار جهالت
vahal zâri djehâlet. — Bourbier, au fig.,
affaire fâcheuse, فنا ايش *fanâ ûch*.
— Danger, péril, مخاطره *moukhâtaré*, tehliké, a.

قويو ارييك
quïiou èrin, t.

BOURDE, s. f., mensonge,
يالان *iälân*, t. ; يالان خبرى *iälân kha-beri*, t.-a.

BOURDON, s. m., insecte,
ايش آريسى *iabân âreu*, آرى
echek âreuci. — Cloche, بىشك
چاك *buûuk tchâñ*. — Bâton de pèlerin, حاجى دنكى *hâdji dëñê-gui*, t.

BOURDONNEMENT, s. m., d'insecte,
وزلدى *vizildama*, vizildi.

— d'oreille, voy. TINTEMENT. —
چاك صداسى *tchâñ sadâci*, a.-p.-t.

BOURDONNER, v. n., زلدمق *vi-zildamaq*, وزلمق *vizlamaq*, t.

BOURG, s. m., قصبه *qaçaba*, a.

BOURGADE, s. f., كوشچك *kutchuk qaçaba*, قصبه حق *qaçaba-djiq*, a.-t.

BOURGEOIS, OISE, s., شهرلو *che-hirlu*, شهر اوغلانلى *chehri*, شهري *chehir* ogglâni, t.; اهل بلد *ehli bê-led*, a. — Bourgeoise, شهرلو قارى *chehirlu qâry*, t.

BOURGEOISEMENT, adv., شهرلو *chehirlu guibi*, t.

BOURGEOISIE, s. f., شهر اوغلانلىق *chehir ogglânyq*, شهرلولر جماعتى *chehirluler djemâ'ati*, t.-a.

BOURGEON, s. m., des plantes, طومروجق *thoumrour-djyq*. — de vigne, باغ طومروجقى *bâgh thomroudjighy*. — Élevure ou bube qui vient au visage, يوز چچكى *iuz tchitchègui*, t.

BOURGEONNÉ, E, adj., qui a des
bourgeons, طومروقلنمش *thoumrourq-lanmich*. — Qui a des bourgeons sur
le visage, چچكلو *tchitcheklu*, t.

BOURGEONNER, v. n., pousser des
bourgeons, طومروقلنمق *thoumrourq-lanmaq*, فلسلىنك *filislenmek*,
فلسلىنمك *filislenmek*, فلس چقارمك *filis tchiqârmaq*. —
Avoir des boutons au visage, يوزه چچك چقهق
iuzé tchitchek tchyq-maq, t.

BOURGUÉPINE OU BOURG-ÉPINE,

عوسج *aq diken*, t.; اق دکن *av sadj*, a.

BOURGUEMESTRE ou BOURG-MESTRE, s. m., اعيان *'aiān* ou باش *bāch* اعيان *'aiān*, t.-a.

BOURRACHE, s. f., صغر دلي *syghyr dili*, t.; لسان الثور *liçān ussevr*, a.

BOURRADE, s. f., coups de crosse ou du bout du fusil, تفندك *tufenk* يا دمرېنك *dəmirenk* قونداغينك *qoundāghinuñ* صربى *zarbi*, a.-t. — Répartie vive, حاضر *hāzir* و سرت جواب *sert djēvāb*, a.-t.

BOURRASQUE, s. f., قاصر غە *qācyrgha*, فورتنه *forṭouna*. — Au fig., caprice, mauvaise humeur, يكازلق *iānāzlyq*, t. — Accident imprévu, قضاى ناكهانى *qazāi nāguīchāni*, a.-p.

BOURRE, s. m., gros drap, bure, عبا *'abā*, t.

BOURRE, s. f., d'une armé à feu, قرقنى *ieūn qyrqeni*, يوڭ قرقۇنى *qyrqinti*. — de soie, de laine, تفتىك *testik*, قتىق *qytıq*. — de soie, خام اىپىك *khām ipek*, t.

BOURREAU, s. m., جلد *djellād*, a.

BOURRÉE, s. f., fagot de menues branches, قوروچالى دمتى *qourou tchālī dəmeti*, t.

BOURRELÉ, e, adj., منفعل *munfē'il*, a.

BOURRELEMENT, s. m., ندامت *nēdāmet*, a.; حسرت درون *hasrēti*

قلبك اضطرابى *deroun*, 'a.-p.; *qalbuñ izthyrābi*, a.-t.

BOURRELER, v. a., tourmenter خاطرنى *tektir it*, تکدىرا *khāthyrini* يقمق *iqmaq*, اذىت *eziiet* ايرمك *irmek*, a.-t.

BOURRELET, s. m., d'enfant, pour l'empêcher de se blesser en tombant, چوجقلار دوشىدكلرنىڭ باشلىرىنى يېرەلمەدن مخاۋىظە اىچۇن كىدرىكلىرى بر نوع قالپاق *tchodjouqlar duchduklerindè bāchlerini īaralmaden mouhāfaza itchoun gueïidukléri bir nev'i qālpāq*, t.

BOURRELIER, s. m., بويندرقچى *boïundurouktchi*, t.

BOURRER, v. a., une arme à feu, قرقندى *qerqenti ilə dholdurmaq*. — Faire manger autre mesure, چوق يدرمك *tchoq iēdurmek*. — des coups, خيالىچە اورمق *khailidjè ourmaq*. — Bourrer quelqu'un, lui adresser des paroles dures, ازارلماق *azārlamaq*, t.

BOURRIQUE, s. f., دىشى اشك *dichi echeck*, t.; حمارە *hymāret*, a.

BOURRIQUET, s. m., petit ânon, سپا *sipā*, t.

BOURRU, e, adj., d'humeur rude, سرت مزاج *sert Mizādj*, سرت تىيز مزاج *tiz mizādj*, p.-a. — Capricieux, bizarre, تىيز *titiz*, t.

BOURSE, s. f., petit sac pour mettre l'argent, كېسە *kicè*, *kēcē*, sourret ou sourré. — à tabac, دوتىن *tutun* كېسەسى *kicēci*. — Lieu où s'assemblent les négocians, بازرگانلىرىك *bażrakānlarık*

جِمْع اَوْلَادْ جَقْ بَرِي *bāzarguiānlaruñ djem' gladjaq ièri*, vulg. *lon-dja*. — Bourse de 500 piastres turques, *kīcē*. — Bourses, peau des testicules, طاشق دریسی *thāt-chaq dērīci*, حیا کیسیدسی *haāā kē-cēci*, t.; صفن *soufn*, a. — Bourse à pasteur ou tabouret, plante astrigente, چوبان چانته‌سی - اوت *tchobān tchāntaci*, ot *ismi*, t. — Coupeur de bourse, voleur, يان کسیجی *iān kecidji*, t.

بُورْسِيَّر; ÈRE, s., celui ou celle qui vend et fabrique des bourses, کیسہ یاپار *kīcēdji*, *iāpār*. — Enfant élevé dans un collège aux frais de l'état, دولت مصرفیله مدرسده تربیه اولنه‌ش *devlet masrafîle medrē-cēde*, *terbié olounmich tchoudjouq*, t.

بُورْسُون, s. m., petite bourse ou poche, کیسہ جق *kicēdjiq*. — Gousset, ساعت جبی *sā'at djēbi*, t.

بُورْسُونْفَلَاج, s. m., قبارتمدسى *seuz qabārtmaci*, t.

بُورْسُونْفَلَى, e, adj., enflé, منقوخ *chichmich*, t.; شیشمش *men-soukh*, a. — Gros, boursouflé, شیششو *chichqo*, t.

بُورْسُونْمَك, v. a., قبارتمق *qabārtmaq*, t.

بُورْسُونْلُر, s. f., شیش *chich*, قبارتمد *qabārtma*, t.

بُولْسُولَر, v. a., اتیم برمک *itlivirmek*, t.

بُوزْ بوفی *syghyr boqou*, قورک *tēzck*, t.

بُوسِيلَاج, s. m., chaume et terre détrempés, اوامش سماںیله *ousfānmich samān ilē tchāmour*.

چامور *tchāmour dīvāri*, t. — Ouvrage mal fait, فنا ایش *fanā ich*, t.

بُوسُولَه, s. f., بوصوله *poussola*, قبله نما *qyblē numā*. — Au fig., guide, conducteur, رهمنما *rehnumā*, p.

بُوتْ, s. m., extrémité d'un corps, اوج *oudj*. — Terme, آخر *ākher*, a.;

کذار *kenār*, p. — Le bout du doigt, پارمق اوجی *pārmaq oudjou*. — Le bout d'une pique, بر حربه‌نک اوجی *bir harbanūn oudjou*.

— Bout du sein, ممل باشی - اوجی *mēmē bāchi*, *oudjou*. — Le bout du nez, بورن اوجی *bouroun oudju*. — Le bout d'une canne, دکنک اوجی *deinēguñ oudjou*.

— J'ai ce mot sur le bout de la langue, دل اوجنل در *dil oudjindē dur*, ou دلم اوجنل در *dilum oudjoundē dur*. — Le bout

du monde, دنیانک اخرى - نهایتی *duniānuñ akhyri*, *nihāīeti*. — D'un bout à l'autre, باشدن باشه *bāchdan bācha*. — Le haut bout,

la place d'honneur, صدر *sadr*, *keuchüi sađr*. — Le haut bout de la table, سفره باشی *sofra bāchi*.

— Bout, fin d'un temps, d'un ouvrage, انمام صوک *soñ*, *itmām*, انجام اندازم *endjām*. — Au bout d'une année, بیر بیلد نک - ور *bir illden soñra*.

— Au bout du monde,

دېيانك نېيەندىن دېيانك *duniānuñ ni-häiētindè*. — A l'autre bout de la ville, شەرك اوبر اوچنڭ *chehrūñ obir oudjindè*. — Un bout de..., une petite partie de..., بىر پارچە bir partchia. — Un bout de corde, بىر اپ پارچەسى *bir ip pārtchaci*. — Un bout de chandelle, مۇم پارچەسى *moum pārtchaci*. — Un bout d'homme, un petit homme, قىصە بوبلو بىر آدم *qyssa .bōlu bir ädem*. — A tout bout de champ, à chaque moment, هر آنلە *her ändè*. — Être à bout, dans le dernier embarras, نە ئىل جىنى بىلمەك *nè idèdjeïni bilmemek*. — Être à bout, perdre patience, صبر وقارى *sabrou qarāri qālmamaq*. — Ma patience est enfin à bout, خر صبر وقارام قالىدى *ākher sabru qarārum qālmadi*. — Venir à bout de quelque chose, réussir, باشى بىرمەك *bācha tchyqmaq*, bedjermek, اوچىن بولمىق *oudjin boulmaq*, t. — Venir à bout d'une personne, l'amener à ce qu'on veut, بىر كىمسەدن ئىستەيىكىنى آلمق *bir kimesneden istèdiguini álmaq*. — Venir à bout de ses ennemis, دىشىنە دەكىنەك *duchméninè ghālib guelmek*. — Au Bout du compte, adv., tout considéré, après tout, عاقبىت لامىز عاقبىت *'āqybet ul-emr, 'āqybet ul-hâl*, a. — Tirer à bout portant, يېقىندىن اورمىق *'aqyndan ourmaq*.

استېرىكت كولمەك *istèmeïerek gulmek*, t.

BOUTADE, s. f., caprice, accès de gaîté, كېيىف *keïf*. — Saillie d'esprit, لطىفە نىكتە *lathysè nuktè*, a.; قىنتاسىيە *fantasia*, t.

قورو بالق يومرەسى *qourou bālyq ioumour-thaci*, t.

BOUT-EN-TRAIN, s. m., homme de plaisir, qui excite les autres, نىكرە اهل صفا *nekre ehli şafā*, a.

BOUTE-FEU, s. m., qui excite les séditions, فىتنە قۇيارىجى *fitnè qoparidji*, a.-t.; فىتنە انكىز *fitnè engüz*, a.-p. Voy. INCENDIAIRE.

BOUTEILLE, s. f., vaisseau de verre, شىشە *chîchê*. — Ce que la bouteille contient, plein une بىر شىشە قدر *bir chîchê qadar*. — de vin, بىر شىشە شراب *bir chîchê charâb*. — Ampoule ou vessie pleine d'air, صو قبارجى *sou qabârdjighy*, t.

BOUTIQUE, s. f., دەكان *dukkiān*, a. — de barbier, بىر بىر دەكانى *berber dukkiāni*, t.

BOUTIQUIER, s. m., دەكانجى *dukkiāndji*, a.-t.

BOUTOIR, s. m., instrument de maréchal pour parer le pied d'un cheval, نىلېنگەك اويمە بچاغى *n'al-benduñ oïma bitchāghy*, t.

BOUTOIR de sanglier, groin, يېبان طۆزىك بورۇنى *iabān doñoutzuñ bourouny*, t.

BOUTON, s. m., d'habit, دوكەن

deuîmè. — Bourgeon des arbres, طومروق *dhoumroutq.* — de rose, كل غنچهسى *ghontchè*, *gul* غنچەدە *ghontchèci*, p. — au visage, pus-tule, چىك *tchitchek*, چيان *tchibän*, t.

BOUTON-D'OR, s. m., plante، ربیعہ *roub'iè tchitchègui*, t.

BOUTONNÉ (homme), adj., qui ne laisse pas pénétrer ce qu'il pense, کتوم *kétoum*, a.

BOUTONNER, v. n., pousser des boutons aux arbres, طومرقلەم—ق *thomrouqlanmaq*. — Boutonner un habit, v. a., ايلكلەمك *iliklèmek*, دوكەدەمك *deuimèlèmek*. — Se Boutonner, v. réfl., كندواورو باسنى *guendu ouroubacini* دوكەدەمك *deuimèlèmek*, t.

BOUTONNIER, s. m., qui vend ou fabrique des boutons, دوكەدەجى *deuimèdji*, t.

BOUTONNIÈRE, s. f., ايلك *ilik*, دوكەدەلىكى *deuimè dëligui*, t.

BOUTURE, s. f., فدان *fidän*, t.

BOUVERIE, s. f., اوکوز آخرى *eukuz akhori*, t.; اصطبل *isthtable*, a.

BOUVIER, s. m., صغرتماج *sighyrtmädj*, t.; صغراچوبانى *sighyr tchobäni*, p.-t.

BOUVIER, constellation près de la Grande-Ourse, النقار *avvā*, عوا *en-naqqär*, a.

BOXER, v. n., se battre à coups de poings, يومنق ايله اورشم—ق *ioumroutq ilé ourouchmaq*, t.

BOYAU, s. m., بغرسق *baghersaq* et *borsaq*, t.

BRACELET, s. m., بلزك *bilèzik*. — Ce qui couvre, garantit le bras, гантелей, قولچاق *qoltchäq*, t.

BRACHIAL, e, adj., قوللو *qollu*, t.; قوله دائير *qola däïr*, t.-a.

BRACONNER, v. n., کزلوجه آولامق *guizludjè àvlâmaq*, t.

BRACONNIER, s. m., اذنسـز *izinsyz* و کزلوجه آولایان *guízlu-djè àvlâüän*, t.

BRADYPEPSIE, s. m., t. de médecine، هضم غير كامل *hazmi ghâiri kiâmil*, a.

BRAGUES, s. f. pl., haut de chaussettes, شلوار *chalvâr*, t.

BRAI, s. m., sorte de goudron propre à calfat, کمى قطرانى *guèmi qathrâni*, t.

BRAIE, s. f., lingue, بزپارچەسى *bez pârtchaci*, قونداق *qoundäq*, t.

BRAILLARD, e, adj., باغرىجى *bâghiridji*, t.

BRAILLER, v. n., باغرمـق *bâghermaq*, t.; حىقىرمق *haïqyrmaq*, t.

BRAILLEUR, se, adj. Voy. BRAILLARD.

BRAIMENT, s. m., cri des ânes, اشڭ صداسى - اكرمهسى *ashek sadaci, aňyrmaci*, t.

BRAIRE, v. n., اكرمىق *aňyrmaq*, انغىرمق *anghyrmaq*, t.

BRAISE, s. f., كورز *korz*, قور *qor*, keuz، يانمش كمور *iänmich keumur*, t.

BRAISÉ, e, adj., قور اوزرنـك *qor uzérindé*, پېشىمىش *pichmich*, t.

BRAISER, v. a., faire cuire sur la braise, قور او زنل پشۇرمەك *qor uzérindé píchurmek*, t.

BRAISIÈRE, s. f., vase de cuivre qui remplace, en Turquie, la cheminée, من غال *mangħāl*, t.

BRAMANE, BRAMIN, BRAMINE, s. m., prêtre ou philosophe indien, براهمه *berehmen*, pl. *berāhimè*, a.

BRAMER, v. n., كىيک صداسى ديرمك *gueïk sadāci vîrmek*, t.

BRAMINISME, s. m., religion des brames, براهمه دينى - اعتقادى *berāhimè dîni, y'tiqādi*, a.-t.

BRAN, s. m., matière fécale, بوق *boq*, t.; نجاست *nèdjācet*, a. — Bran de son, ابرى كېك *īri kepek*. — Bran de scie, دستره نلاشى *des-tère télachi*, t.

BRANCARD, s. m.; تجکره *tedj-kèrè*, دزکرہ *dezkèrè*, t.

BRANCHAGE, s. m., دالق *dāllaq*, داللر *dāllar*, t.

BRANCHE, s. f., bois qui sort du tronc d'un arbre, دال *dāl*, بوداق *boudāq*, t.

BRANCHE, famille issue d'une même tige, فرع صرهسى *fer'*, فروع *furou'*. — Branches du bois d'un cerf, كىيک بوئوزىنك اىكى بىوڭ داللى *guëïk boïnozïnuñ iki buüük dälleri*. — Parties d'une chose composée, فروع *furou'*, حصە *hyssè*. — Branches du mors d'un cheval, كم داللى *kom dälleri*.

guiem dälleri. — d'un fleuve, قول *qol*. — Le Danube se divise en six branches, et se jette dans la mer Noire, طونه نهري التي قول أوله رق بحر سياهد منصب أولور *thouna nehri alti qol olaraq bahri sīāha munsabb olour*.

BRANCHE-URSINE OU ACANTHE, s. f., plante, آيو پانچە *āïou pān-tcha*, t.; شوكت اليهود *chevket ul-iéhoud*, a.

BRANCHU, e, adj., بوداقلو داللى چوق *bou-däqlu, dällu*, داللر *dälleri* *tchoq*, t.

BRANDE, s. f., menues branches, چالى *tchāli*, t.

BRANDEVIN, s. m. Voy. EAU-DE-VIE.

BRANDILLEMENT, s. m., صالحنه *sällanma*, صالحنىش *sällanich*, t.

BRANDILLER, v. a., صالحمق *säl-lamaq*, دېرتىمك اوينا تىمق *oïnätmaq*, *tépretmek*, t. — Se Brandiller, v. réf., صالحنىك *sällanmaq*, دېرنىمك *té-prenmek*, t.

BRANDILLOIRE, s. f. Voyez BALANÇOIRE.

BRANDIR, v. a., صالحمق *sällamaq*, صالحماق *sälmag*, t.

BRANDON, s. m., آتش پاره *ātech pärè*, ييل مومى *tchirā*, چـرا *iēt moumi*, t.

BRANLANT, e, adj., صالحنان *sä-lynän*, صالحقانان *tchālqanän*, t.

BRANLE, s. m., agitation de ce qui branle, صالحنىم *sällanma*, t.; حركت *hareket*. — Mettre en branle,

حرکتە قىلداتەق qymildātmaq, — كتۇرمك harékétè guéturmek. —

Donner le branle à une affaire, برايشە مبادرت ايتىمك bir íchë mubäderet itmek. — Être en branle, douter, شېھىدە قالىق chubhëdë qälmaq. — Se mettre en branle, حرکتە قىلدانىق qymildānmaq, — كلمك harékétè guelmek, a.-t.

صالانىش sällanich, t.; حركت hareket, a.

BRANLER, v. a., صالق sälmaq, — Branler la tête, باشى قىلدانىق bächi qymildānmaq, t.

BRANLER, v. n., être agité, قىلدانىق sällänmaq, — صالانىق qymildānmaq, t.

BRANLE-QUEUE, s. m., oiseau, قويرق صالان quöïrouq sälän, t.

BRAQUE ou BRAC, s. m., chien, زغر zaghar, t. — Au fig., se dit d'un homme étourdi, écervelé, شاشقن châchqoun, سرسم sersem, t.

BRAQUEMART, s. m., عجم قلچى adjem qylidji, t.

BRAQUER, v. a., دوزتمك duzetmek. — le canon, طوب قورماق thop qourmaq, t.

BRAQUES, s. f. pl., ينكج مقصلىرى ienguedj maqasłeri, t.

BRAS, s. m., بازو قول qol; t. — ساعىد sülid, a. — Recevoir à bras ouverts, سرور ابله استقباله كلمك surour ilé istiqbâlé guelmek. — Avoir quelqu'un sur les bras, à sa charge, بر كىمسەبى خرجلق وېرۇب.

كۈزىتمك bir kimsëü khardjlyq virup gueuzetmek, t.

A BRAS, adv., à force de bras, قوت بازو ايدا qouvvetü bázou ilé. —

Frapper à tour de bras, قول قوتىلە صقلق اورمىق qol qouvvetilé syqlıq ourmaq. — Bras dessus, bras dessous, قول قولە وېرمك qol qola virmek. — Qui a les bras longs, qui a

du pouvoir, نۇسۇزلۇ كىشى kichisi. — الندىن چوق شى كلور آدم elinden tchoq chëi guélur ádem. —

Bras, division d'une rivière, چاي elinden tchoq chëi guélur ádem. —

Bras, division d'une rivière, چاي elinden tchoq chëi guélur ádem. —

Bras, division d'une rivière, چاي elinden tchoq chëi guélur ádem. —

Bras, division d'une rivière, چاي elinden tchoq chëi guélur ádem. —

Bras, division d'une rivière, چاي elinden tchoq chëi guélur ádem. —

BRASER, v. a., دەملىمك demiri lehimlémek, t.

BRASIER, s. m., feu de charbons ardents, كمور آنسى keumur átèchi.

— Grand bassin de métal, قورلۇق qorlyq, منغال manghäl. — Au fig., feu de l'amour divin, عشق الله آنسى yçhq oullah átèchi, a.-t.

BRASIERE, s. f., bassin de métal pour mettre la braise, منغال manghäl, t.

قور باصدى قور باصدى qor bâsty itmek, t.

BRASSE, s. f., قولاج qolädj, t.

BRASSÉE, s. f., قوجاق qodjäq, t.

BRASSER, v. a., faire de la bière, ارپىھ صوپىي ا al ayillé چالقىمىق arpa soui it. — Remuer à force de bras, el ilé tchälqatmaq, t.

ارپه صوبیہ BRASSERIE, s. f., کارخانہ سی arpə souü kiärkhāneci, t.-p.

ارپه صویی BRASSEUR, s. m., arpa souï qāñadān, t.

BRASSIÈRES, s. f. pl., زبون ziboun, t.
boun, زيبون ziboun, t.

بیرا تکنے سے
BRASSIN, s. m.,
birā tekneci, t.

BRAVACHE, s. m., fanfaron,
فُرْتَدْجِي *sortadji*, t.

BRAVACHERIE, s. f., jactance fri-vole, فرفة *forta*, t.

BRAVADE, s. f., لافزنلّق *lāfzənəq*-
lyq. — Faire des bravades, سوز،
آنوب قورقتنق *seuz ḍtup qorqout-*
maq, t.

BRAVE, adj., ایرار *iarrār*, t.;
 يکت شجاعتو *chedjā'atlu*, a.-t.;
 یوغیت بورکلو *keskīn*, *iu-reklu*. — Brave homme, homme
 bon, ایبو آدم *eū adem*, t.

BRAVEMENT, adv., دلیرانه *délir-
rancé*, شجاعانه *chedjî'ânè*, a.-t.

BRAVO, interj., t. pour applaudir, *افرین* áferín, p.

BRAVOURE, s. f., غیرت *ghaïret*,
يكتلوك شجاعت *chedjâat*, a.;
iiiguitlyk, t.; بهادرلوك *behâdir-lyk*, p.-t.

BRAYER, s. m., bandage, قاپق qācyq bāghy, t. باغی

دون يارېغى *don*
BRAYETTE, s. f.,
يېرىتماچ *irtmādj*, t.

BREBIS, s. f., femelle du bélier, ديشی قيون díchi qoïoun, ما ربیده mā-riā. — Au fig., chrétiens sous un pasteur, رعيه raiîè. — Brebis ga-leuse, fam., personne dont la société est dangereuse, تهلكه لوبرا آدم teh likelu bir ádem, t.

BRÈCHE, s. f., ouverture faite à un mur, کدک *guèduk*, t.; رخنه *rakhnè*, p. — Ouvrir la —, حصاره کدک *hyçäré* *guèduk* átchmaq. — Brèche à un cou-
teau, بچاق کدوکی *büchäq* *gué-
duüi*. — à l'honneur, عرض يقملغى *'yrz* *iqmaqlyghy*. — Tort, dom-
age, ضرر *zarar*, سكته *sektè*, s. — Faire brèche, نقصان كتورمك *zarar*, *noqsân* *guéturmek*.

BRÈCHE-DENT, s. comp., اون *dibshi* کدک *eun díchi guedik*, ou simpl. کدک *guèduk*, t.; اهتم *eh-tem*, a.

BREDOUILLEMENT, s. m.; كوهلهه *guèvèlemè*, *kèkeïlik*, t.; طانه *rathāna*, a.

BREDOUILLER, v. n., parler d'une manière peu distincte sans articuler, دلی دولاشه—ق *dili dolāchmaq*, طوقون سویلمک *thoutqoun seuï-lémek*, t.

طوقۇن BREDOUILLEUR, SE, S., كىكىنى سوبىليان thoutqoun̄ seuilien, kékéü, t.

BREF, vE, adj., **جَسْسَةٌ** *qyssa*, a.

BREF, adv., en un mot, والحاصل elhācil, velhācil, الحاصل في الجملة fildjumlè, a.

BREF, s. m., lettre du pape, ريم پاپا فرمانی - براتى rim pāpā fermāni, bérāti, t.

BREHIS, s. f., quadrupède de Madagascar, برف نوع جانور bir nev'i djānver, t.

BRELAN, s. m., jeu de cartes, بر جنس کاغذ اویونی bir djins kiāghyd oīouni, t.

BRELANDIER, s. m., قمارجي goumārdji, t.

BRELOQUE, s. f., bijou, اوینجق öoundjaq, حیچی djidji, t.

BRÉSIL, s. m., برازيليا bráziliā. — Bois de —, بقم baqām, t.

BRETAGNE (la Grande-), s. f., انگلتره inguiltera. — Province de France, برتانيا ايالتى bretāniē eīāleti.

BRÉTAILLER, v. n., مطرقةيلق ا mathraqtchilq it, t.

BRÉTAILLEUR, s. m., مطرقةي ایکیت mathraqtchi, iğuit, t.

BRETELLES, s. f. pl., قايسش qāich, پانتالون قايسى pāntalon qaichi, t.

BRETON, n. e., برتانيي a بر تانيي aهالي سندن bretāniā ehālicinden.

BRETTE, s. f., longue épée, اووزون ouzoun metch, t.

BREUVAGE, s. m., ایچقى itchqi, شرب ایچچىك churb, a.

BRÈVE, s. f., syllabe prononcée

هجاً وجز hedjēi mou-djiz, a.

BREVET, s. m., برات berāt, pl. براوات berāvāt, a. — d'invention, privilége accordé à un inventeur, ايجاد براتى idjād berāti. — Brevet ou diplôme de décoration, نشان nichān bérāti, a.-t.

BRÉVETAIRE, s. m., porteur d'un brevet du roi, براتلو berātlu, دارنده صاحبى bérāt sāhibi, a.-t.; برات dārendēi bérāt, p.-a.

BREVETER, v. a., donner le brevet d'un office, برات ويرمك bérāt vīrmek, t. — Accorder un privilége à un auteur pour une découverte, ايجاد براتنى توجيه idjād bérātini tevdījih it, a.-t.

BRÉVIAIRE, s. m., كتاب صلوات kitābi salavāt, فرض اولان farz olān salā-vātuñ kitābi, a.-t.

BRÉVITÉ, s. f., opposé à longueur, اختصار ikhtiçār, a.

BRIBE, s. f., gros morceau de pain, اتمك پارهسى etmek pārēci, اكمك پارچىسى ekmek pārtchaci.

BRIBES, au pl., restes des repas, طعامدن باقى - قالانى bāqy, qālāni, a.-t.

BRICHE, s. m., le sternum, كوكس كميكي gueugus guémigui, t.

BRICOLE, s. f., longe de cuir, قايش qāich, t.

BRIDE, s. f., دزكن كم guiem, dizgun, اويان ouüan, t.; لجام li-

djām, a. — Bride de bonnet, bride بارته باغی *bārēta bāghy*. — Lien, باغ bāgh. — Bend, p. — Courir à toute bride, à bride abattue, دلودزکن *dolou dizgun ilē*. — Un coup, ایله اویان سلکهی *oiān silkimi*. — Tenir en bride, dans le devoir, اویانلمق *oiūānlamaq*, اویانلمق *zabth it*. — Lâcher la bride à, cesser de retenir, اویانی بوش قومق *ouīāni boch qomaq*. — Rendre la bride à un cheval, دزکنی صالحورمک *dizguini sālyvūrmek*. — Serrer la bride, tenir la bride courte à un cheval, دزکین چکهک *dizguin tchekmek*. — Tourner la bride, اعط عنان *'athfi 'inān it*, a.-t.

BRIDER, v. a., کملمک *guuem-lèmek*, اویانلمق *oiūānlamaq*. — un cheval, آنه اویان ادرمق *āta ouīān ourmaq*. — Au fig., réprimer, منع *men' it*, a.-t.

BRIDON, s. m., bride légère, قنطره *qanharma*, t.

BRIEF, ève, adj., قصہ *qyssa*, مختصر *moukhtaçar*, a. قصیر *qacyr*,

BRIÈVEMENT, adv., مختصر *moukhtaçaridjé*, a.-t.

BRIÈVETÉ, s. f., قصہ لق *qyssalıq*, اختصار *yakhtiçär*, a.-t.

BRIGADE, s. f., لوا *livā*. — Général de —, ou maréchal de camp, میر لوا *mīri livā*, a.

BRIGADIER, s. m., sous-officier dans la cavalerie, اتلۇ عسکر چاوشى *atlu 'asker tchāvouchou*. — Briga-

dier de bateau, le canotier qui borde l'aviron le plus de l'avant, باش کورکچى *bāch kurektchi*, t.

BRIGAND, s. m., حیدود *haïdoud*, یول کسیجینى *harāmi*, a.; حرامى *tol kēcīdji*, t.

BRIGANDAGE, s. m., vol, حیدودلۇق *haïdoudliq*; یول کسیجیلەك *tol kēcīdji-lik*, t.; شناعت *china'at*, a. — Déprédition, غارت و تخریب *ghāret u takhrīb*, a.

BRIGANDER, v. n., خرسلىق *khyrсызlyq* it; یول کسیجیلەك *tol kēcīdji-lik* it, t.

BRIGANTIN, s. m., چكتىرى *tchek-turi*, کوچك *qorsan* کېسىمى *kutchuk* *qorsan guemici*, t.

BRIGNOLE, s. f., اريک *erik* مقولەسى *maqouləci*, t.

BRIGUE, s. f., poursuite vive, دعوا طلب *d'avā iddi'ā thaleb*. — Faction, parti, سوزى بىر *seizi bir itmich-léruiñ syraqaqy*, t..

BRIGUER, v. a., طالب *thaleb* او *thālib ol*, a.-t.; جان آتمق *djān ātmaq*, t.

BRILLAMENT, adv., کوزلجه *gu-zeldjé*, t.; رونق ایله *revnaq ilē*.

BRILLANT, e; adj., qui brille, پارلايچى *pārlāidji*, پارلاق *üldirāidji*, t.; شعله *ch'culé vīrīdji*, a.-t. و بيرايچى *pirlānta*, t.

BRILLANT, s. m., éclat, lustre, جلا *djilā*, رونق *revnaq*. — Diamant, elmās, a.-t.; الهاس *birlānti*, پيرلانتى *pirlānta*, t.

BRILLANTER, v. a., tailler un
brillant, بِر المَاس طاشی يونمق
bir elmās thāchi ionmaq. — Orner
de pensées subtiles, نکته ایله زینتلئمک
nukte ilè zīnetlēmek,
a.-t.

BRILLER, v. n., jeter une lumière éclatante, پارلماق *pārlamaq*, يلدرامق *ildirāmaq*, t.

BRIMBORION, s. m., جزئی *dju-*
z'i, a.

BRIN, s. m., premier jet d'un végétal, tige d'arbre، فلیس *filis*. — Brin de plante، فدان *fidān*. — Parcelle، ذره *zerrē*. — Il n'est pas resté un brin، ذره مقدار قالمدی *zerrē myqtār qālmadi*. — Un brin de paille، صمان صاپی *samān sāpy*. — Un brin, pop., un peu، براز *birāz*, بیر پارتچه *bir pārtchia*, t.

BRIOCHE, s. f., gâteau, چورک
tcheurek, t.

BRION, s. m., توزاق *touzāq*, t.

BRIQUE, s. f., non cuite, كرپیچ
kerpidj. — cuite, طوغـاـ، thoughtla, t.

BRIQUET, s. m., چاقمق *tchiāq-*
maq. — Battre le briquet, آتش چاقمق *âtech tchiāqmaq*, t.

BRIQUETERIE, s. f., طبیعت کارخانه سی *thoughla kiarkhaneci*, t.

BRIQUETIER, s. m., طعامه جے-ئی
thoughladji, t.

BRIS, s. m., قرلمه *qyrylma*, قرمه *qyrma*, t.

BRISANS, s. m. pl., شاب châb.

— Brisant, vague qui se brise contre la côte, دالعَة *dālgħa*, t.

BRISE, s. f., petit vent frais,
رسوبن روزگارچ-ق rouzguiārdjīq, serīn rouzguiār. — Brise du
روزگار soir, qui se fait régulièrement sen-
تir dans l'archipel, et particuliè-
ریان ment dans le golfe de Smyrne, انباد
embād. — Jolie brise, سربن روزگار serīn rouzguiār, باد عاصف bādi
'ācīf, p.-a.

BRISE-COU, s. m., اوجرم *outchou-roum*, t.

BRISE-RAISON, s. m., دلی *déli*, t.

BRISÉES, s. f. pl., t. de chasse, اثر ایز, *izr*. — Suivre les brisées de quelqu'un, ایزلمهک, *izlēmek*, تقلید, *taqlid it*. — Aller sur les brisées de quelqu'un, برقمه به, *bir kimsətē raqib ol*.

BRISEMENT, s. m., des vagues, طلغه چاتلمدھسی *dhalgha tchātila-maci*, t.

BRISER, v. a., rompre, mettre en
pièces, قرمق *qyrmaq*, كسر أ *kesr it*,
پارهلمق *pāralamaq*, صمق - *symaq*
پاره *pāra*, پاره *parā*, چانلمق
it. — En parlant des flots,
tchātlamaq, t.

بِكَلْمَقْ يُورْلَتْمَاقْ pek iouroultmaq. — Briser les reins, fatiguer,
 خاطری شکست ا khāthyri chikest it. — Briser la paille,
 اواتمق صماني samāni oufātmaq.
 بتوهه لم biturēlum. — Brisons là,
 اسْفَارْلَهْمْ assafarlehm. — Briser ses fers, s'affranchir de la
 قومق زندجِيرلَرِيني zendjirlerini qymaq.
 ظلمدن خلاص بولمق ظلمدن خلاص بولمق qyrmaq.

zoulmden khalās boulmaq. — Briser les chaînes de quelqu'un, le dégager, Se Briser, v. réfl., se casser, être mis en pièces, قرلمق *qyrylmaq*, منكسىر *pāralanmaq*, پارەلنمەق او *munkecir ol*. — Se Briser ou Briser, v. n. (contre la côte), اوزرىنە دوشىك *qaiā uzériné duchmek*, t.

BRISOIR, s. m., instrument à briser le chanvre, la paille, كتن دوكەچك طوقمۇق *kēten deukēdjek thoqmaq*, t.

BRISURE, s. f., partie brisée, قرقلىق *qyrıqlıq*, t.

BROC, s. m., *testü* دستى, *kilinder*, t. — De bric et de broc, اوئىدىن بىرۇدىن *eutèden béruden*.

BROCANTER, v. a., بد للشىك *bē-dellechmek*, t.; مبادله *dēich*, *nubādèleit*; تھافچىلەك *tahafdjilik*.

BROCANTEUR, s. m., مطرب باز *ma-thrabāz*, دكشىجى دىئىچىدەك *deichidji*, صاتىجى *sātidji*, t.

BROCARD, s. m., raillerie piquante, كىسىدى كىسىنى *kēcindi*, t.

BROGARDER, v. a., railler, كىسىدىيە آلمق *kēcindie álmaq*, t.

BROCART, s. m., étoffe de soie, d'or ou d'argent, دىپا *dibā*. — d'or, سراسرى *seräcer*, p. — d'argent, كومشلو دىپا *gumuchlu dibā*, t.

BROCHAGE, s. m., دىپا! يېشىلمەسى *dibā içhlenmecci*, t.

BROCHE, s. f., شىشى *chich*. — pour le rôti, كېباپ شىشى *kebāb chich*

شىشىد *chi*, t. — Mettre à la —, تەپلەمەق *chichè saplamaq*. — Tourner la —, كېباپى چۈرمەك *kēbābi tchewirmek*.

BROCHÉE, s. f., بىرىشىش طولوسى *bir chich dholouçou*, t.

BROCHER, v. a., tisser, اورىك *eurmek*, طوقۇمىق *dhoqoumaq*. — عجلەد ايلە *adjèle ilè tasnif* it. — Couvrir un livre de papier, كەنگەرەك جىزلىرىنى دىكەمك *kañgel - kiaghidlè qāplamaq*, t.

BROCHÈS, s. f. pl., défenses du sanglier, يېسان طوکىزك ازو *iabān dphonouzuñ ázou díchleri*, t.

BROCHET, s. m., poisson, طورنە بالغى *thourna bālyghy*, t.

BROCHETTE, s. f., شىشىجىز *chich-djaghaz*, t.

BROCHEUR, EUSE, s., de livres, كتاب جىزلىرى باغانىجى *kitāb djuzléri bāghlaïdji*, t.

BROCHURE, s. f., action de brocher. Voy. BROCHAGE.

BROCHURE, livre broché, فەقەط جىزلىرى دىكەمش كتاب *saqath djuzléri díkilmich kitāb*. — Petit ouvrage, كىتابجىك *kitābdjik*, t.

BROCOLI, s. m., قره لەنە زېبوطا *qara lahana*, t.; zenbouth, a.

BRODEQUIN, s. m., لاپچىن *lāptchin*, t.

BRODÉ, adj., نقشلىو *naqychlu*, اشىلمەد *ichlenmich*, اشلىمە *ichlémé*, t.

BRODER, v. a., نقش‌لماق *naqich-tamaq* نقش اشلمک *naqch ichlémek*, a.-t.; کرکف ایشلەمک *ker-guiief ichlémek*, t.

BRODERIE, s. f., ouvrage de celui qui brode, نقش *naqch*, a.; کرکف *naqch*, a.; ایشلەمک *ker-guiief ichi*, t. — d'or, زردوزلیق *zerdouzi*, p.; زردوزی *zerdouzlyq*, p.-t. — Ornament, زینت *zinet*, a.

BRODEUR, se, s., نقش ایشلیجی *naqch ichlëjdji*, نقشجی *naqichdjji*, t.-a.; کرکف ایشلیان *ker-guiief ich-léien*, t. — en or, زردوز *zerdous*, p. — BROIEMENT, s. m., دوکمه *deug-mè*, از لش *ezilich*, t.

BROMÉLIE, s. f. Voy. ANANAS.

BROMOS OU BROMOT, s. m., plante vulnéraire détersive, بیان بولاف *iabān iolāfi*, t.; دوسرا *davser*, a.

BRONCHADE, s. f., faux pas d'un cheval, سورچمہ *surchmè*, دوشش *duchuch*, t.

BRONCHEMENT, s. m., سورچمکلک *surchmeklik*, t.

BRONCHER, v. n., سرچمک *surtchmek*; سورچتورمک *surtchturmek* ou سورچرمک *surtchurmek*. — Au fig., faillir, یاکله-ق *iāñilmaq*, t.; خطا *khathā it*, a.-t.

BRONCHES, s. f. pl., vaisseaux du poumon qui reçoivent l'air, آق *āq* djiguer *dhamarlari*, جکر طمرلاری *medjāri urriat*, a.; مجاری الریة *medjāri urriat dāür*, a.-t.

BRONCHIAL, e, adj., qui appartient aux bronches, مجاری الریة *medjāri urriat*, a.-t.; دادر *dāür*.

پرنج توج *toudj*, *pirindj*, p.-t.

توج رنگنے‌ی *toudj renguni vírmek*, t.

کوچک اکسر *kutchuk ekser*, p.-t.

BROSSE, s. f., vergette, کفه *kefè*.

— Gros pinceau, بییک توی قلمی *buüük tuï qalemi*, فورچه *sourtchia*, t.

فورچه لمق *four-tchialamaq*, کفه‌لەمک *kiëfélémek*, t.

FRÈRE, s. m., فرجه ج—ی *fourtchadji*, t.

جوزک پشل قبوغی *djèvizuñ içchil qaboughy*, t.

BROUET, s. m., ترید *tirít*, t.

BROUETTE, s. f., ال عربیسی *el 'arabaci*, t.

ال عربیسیله کوتورمک *el 'arabacila gueuturmek*, t.

BROUHÀHA, s. m., کورلنی *gueurtulu*, t.; دمدمه *demdémè*, p.

BROUILLAMINI, s. m. Voy. EM-BROUILLAMINI.

طومان *dhoumān*. — Temps de brouillard, طومانلو و صوغوق هوا *dhoumānlu rē soghouq havā*. — Livre de commerce, مسووده *mucevvède*. — Papier brouillard, adj., چرچوه کاغدی *tchertchivé kiāghydi*, t.

BROUILLASSER, v. imp. Voyez BRUINER.

BROUILLER, v. a., mêler, mettre pêle-mêle, قارشترمیق *qārichturmaq*,

قارمه قارشق qārma qārichyq it.
 — des personnes, بوزوشتر-مق bozouchturmaq. — un liquide, le ren-
 dre trouble, بولاندرمق boutlāndur-
 maq. — Se Brouiller, v. réfl.,
 بوزوشمق bozouchmaq, t.

بوزشقلق *boz-
zouchiqlyq*, بوزش *bozich*, t.;
نزاع *nizā'*, شقاق *chiqāq*, a.

BROUILLON, s. m., qui jette la dissension, قارشتریجی *qārichturi-dji*, نزاوجی *nizā'dji*, a.-t. — Ce qu'on écrit avant de le mettre au net, قرالہد *qaralama*, تسویید *tasvīd*, مسندۃ *muuccvēdet*, a.

قراغودن‌سکره کنش BROUIR, v. a., حرارتندن qyrāghouden
یانه-ق *sənra gunech harārētinden iānmaq*,
کوشش چالهق gunech tchālmaq, t.

BROUSSURE, s. f.;
qyrāghou zīāni, t.

BROUSSAILLES, s. f. pl., چالی
tchāli, چالی چرپی *tchāli tchir-pi*, t.

BROUSSE, ville de Bythynie, بروس
brouca.

BROUTER, v. a., اوللمق *otla-*
maq, t.

BROUTILLES , s. f. pl. , menues
 branches , اغاج *dāl jaz̄l̄i* *aghād̄j*
dāldjaghazl̄ari. — Bagatelles ,
 جزئیات *djuz̄ūāt*. — Vieilleries ,
 اسکى بوسکى *eski bouski*, t. ;
 خرت مرت *khourt mourt*, t.

BROYEMENT, s. m., ازیش *ezicht*,
ازلش *ezilich*, ازلہ *ézilmè*, t.

BROYER, v. a., ازمک *ezmek*, سحق *sahq it*, a.-t.

سحق أيد. بجي BROYEUR, s. m., sahq ididji, سحاق sahhaq, a.

بويالرى ازەجىك BROYON, s. m., boyälari ezëdjek thäch, t.

BRU, s. f., كلين *guélín*, t.
 BRUANT, s. m., قوشى *qouchi*, صارى *säry*, اسم *as-
 ma*, t.

برصوى قتى BRUGNON, s. m.,
شفتالو bir soi qaty cheftālou, t.

BRUINE, s. f., قراغو. *qyrāghou*, t.

BRUINÉ, *e*, adj., gâté par la
bruine, قراغویه-ش *qyrāghou iē-*
mich, t.

BRUINER, v. imp., پوس-قراغو *qyrāghou*, *pous tāghmaq*,
ياغمق *qyrāghou duchmek*.

BRUIR, v. n., شماته - هنگامه - *henguiāmè, chamāta it*, p.-t.

BRUISEMENT, s. m., شماته *cha-māta*, t.-p.; ولوه *velvèle*, a.

BRUIT, s. m., son, شماته *cha-māta*, كوتري *keuturdi*. — Assem-blage de sens confus. كلاة *ku-*

بلage de sons confus, *پاتردى* *pātyrdi*. — Faire du bruit, *شماته* *chamāta* *it*, — Bruit des pieds de personnes qui

ایاق پاتردى سی sautent, courent, نیوچللے

khaber. — qui court, سوز ses, سوز *seuz*, جوادی havādis. — Le bruit

سس چېقدیکه، سزلىتى *s'est répandu que, ses tchyrqtiki.* — Murmure,

sizilt, — Renommée, شهرت
cheuhret, a.

BRUIT, éclat que font certaines choses dans le monde, پاتلاق *pātlaq*, پاتلامد *pātlama*, ولوله *velvèle*.

— Exciter du bruit, du tumulte, ولوله براقمق *velvèle brāqmaq*. — Bruit des coups de fusils, ولوله تفندك *velvèle tufenk*.

Bruit, querelle, trouble, غوغاء *gavghā*. — A grand bruit, avec ostentation, طنطنه ايله *thanthana ilè*, a.-t.

A petit bruit, يواش *iāvāch*, يواش مخفیجه *makhfījeh*, a.-t.

BRULANT, e., adj., يinar *iānār*, حرارتلو *harāretlu*, ياقبجي *iāqydjī*.

BRULÉ, s. m., consumé, يانمش *iānmich*, t.; محروق *mahrouq*, a.

— Odeur d'un corps qui brûle, يانق قووسى *iānyq qoquçou*, t.

BRULÉ, adj., trop cuit, چوق پيشميش *tchoq píchmich*, t.

BRULER, v. a., consumer par le feu, ياقمق - ياقمق *iāqmaq*, احراق ا *ātēchē iāqmaq*, اتش ياقمق *ātēsh iāqmaq*, *ihrāq it*, a.-t. — Faire du feu de..., آتش يافق *ātēsh iāqmaq*, t.

BRULER, v. n., être consumé par le feu, يانمق *iānmaq*. — Être très chaud, پك استجاق او *pek issidjāq ol*, اتش كبي يانمق *ātēsh guibbi iānmaq*. — Brûler d'amour, عشقه يانمق *r'ychqilè iānmaq*. — Brûler du désir, پك ارزو ا *pek arzou it*, اشتیاق ا *ichtiāq it*, a.-t.

BRULER, v. a., appliquer le feu sur une partie malade du corps pour la guérir, ياقمق *iāqmaq*. — Cau-

tériser, داغ ياقمق *dāgh iāqmaq*, کي اتمك *kēi etmek*, a.-t. — Se Brûler, v. réfl., يانمق *iānmaq*. — Je me suis brûlé la main, الھي ياندم *elimi īāndum*. — Brûler le café, قهوه قاورماق *qahwē qāvourmaq*.

BRULOT, s. m., حرارقه *harrāqa*, a.; آتش كميسي *ātēsh guémici*, t.

BRULURE, s. f., يانقلق *iāniqlyq*, t.; اثر حرق *ēcēri harq*, a.

BRUMAL, e, adj., قيشاق *qıchlyq*, قيشه منصوب *qıchē mensoub*, t.-a.; شتوى *chetvi*, a.

BRUME, s. f., بلوت *boulout*, t.

BRUMEUX, se, adj., طومانلى - و *dhoumānlu*, بلوتلۇ *bouloutlu*, t.

BRUN, e, adj., اسمر *esmer*, بغدادي *tcherdē*, قرمترق *qaramtraq*, اكلو *boghdāi cñlu*, t.

BRUNATRE, adj., اسمرجه *esmer-djē*, a.-t.

BRUNE, s. f., chute du jour, يانسى زمانى *iātci zemāni*, t.-a.

BRUNELLE, s. f., plante vulnéraire, نوريه *nouriet*, a.

BRUNET, te, adj., diminutif de brun, اسمر كيمسنه *esmer kimesnē*, a.-t.

BRUNI, s. m., t. d'orfévrerie, جلالو *djlālu*, partie polie, *djlālu*, t.

BRUNIR, v. a., devenir brun, اسمر ol. *esmer ol*. Voy. POLIR.

BRUNISSAGE, s. m., جلاله *dji-lālama*, t.

BRUNISSEUR, se, s., جلاجي *dji-lādji*, t.

BRUNISSOIR, s. m., مصقله *mas-qala*, a.

تیز مزا جلو BRUSQUE, adj. com., سرت tiz *mizādjlu*, p.-a.-t.; عجول sarp, 'adjoul, a. t.;

سرتلکله BRUSQUEMENT, adv., سرتلگی *sertlguilè*, a.-t.

برایشی عجله ایله بترمک BRUSQUER, v. a., offendre par des paroles dures, سرت سویلمک *sert seuülemek*. — une affaire, la terminer vite, سرتلک *sertlik*, t.; عنف 'unf, a.

BRUT, adj., qui n'est pas raffiné, خام *khām*. — Qui n'est pas poli, *djilāsyz*. — Qui n'est pas net, تیز او لمیان *tēmīz olmaīān*, t.; غلیظ *ghalīz*, a.

خوبیرات BRUTAL, e, adj., grossier, *khoīrāt*, t.; قبا qabā. — Emporté, دارغون *dārghoun*, t.

خوبیراتلغله BRUTALEMENT, adv., *khoīrātlyghilè*, t.; حیوانچه *haīvāndjè*, a.-t.

خوبیراتلقا BRUTALISER, v. a., سوکمک *seuīmek*, t.

BRUTALITÉ, s. f., خوبیراتلقا *khoīrātlyq*, t.; حیوانلقا *haīvānlyq*, a.-t.

حیوان BRUTE, s. f., animal, *haīvān*, pl. بهایم *bēhīmè*; بهیمه *bēhīm*. — غیر ناطق *haīvāni ghair nāthyq*. — Personne sans esprit ni jugement, بوداله *boudāla*, t.; عقلسز کمسنده *'aqylsyz kimesnè*, a.-t.

BRUXELLES, capitale des Pays-Bas, بروکسلا - brouqsèlā.

شماته ایله شماته ایله BRUYAMMENT, adv., سرت *chamāta ilè*, t.

شماته لو شماته لو BRUYANT, e, adj., کورلک بیجی *chamātalū*, t.

سپرکه او قی سپرکه او قی BRUYÈRE, s. f., سپرگه *spurgue* oti, t.

چماشیر چماشیر BRUANDERIE, s. f., tchamāchir iāqadjaq ier, t.

چماشیرجی چماشیرجی BRUANDIER, s. m., tchamāchīrdji, t.

بوبه قبارجق بوبه قبارجق BUBE, s. f., élèvre sur la peau, *qabārdjyq*, t.

بهرت بیمرو خیارجق بیمرو خیارجق BUBON, s. m., pestilentiel, *humret*, *khīārdjyq*, t.

بوینوز شکلند بولان صدف بوینوز شکلند BRUCCIN, s. m., *boīnouz cheklindè olān sadef*, t.

بuche ایدون پارچه سی بوكه BUCHE, s. f., gros morceau de bois, *iri odoun pārtehaci*, کوتک keutuk. — Familiar, homme stupide, ابله *eblēh*, شاشقن *chāchqyn*, t.

ادونلوق اودون اودون لوق BUCHER, s. m., Pile de bois, *odounlouq*. — odoun بیغندی *üighini*, t.

ادونجی اودون کسیجی اودون بکیدجی BUCHERON, s. m., *odoundji*, *odoun kēcidjī*, t.

انجده اودون پارچه سی بوكه BUCHETTE, s. f., menu bois, *indjè odoun pārtehaci*, هیزم *hīzum*, p.

بدون بودون بودون BUDE, ville de Hongrie, *boudun*.

دولتك سنوى ایراد و مصرف حسابى دفتری DOLLET, s. m., *BUDGET*, s. m., دفتری

devlētuñ sénèvi írād u masraf hi-çäbi, defteri, a.-t.

سفره طاقي *sou sofra thaqymi dolabi*, t.

BUFFLE, s. m., quadrupède, صو مانك - ماندا *sou syghiri* صغرى *mānda*, قره مانك *qara mānda*, t.; جاموس *djāmous*, a.

BUFFLE, s. m. (cuir), مانك دريسى *māndā dērīci*, t.

BUFFLETIN, s. m., jeune buffle, صو صغرى ياوريسي *sou syghyri iāvrīci*, t.

BUGLOSE, s. f., صغر دلى *syghyr dili*, t.; لسان التور *liçān us-sor*, a.

BUGRANE OU ARRÊTE-BOEUF, s. f., plante, دلبوران اوتي *dilbourān oty*, t.; عجم *'adjrum*, a.

BUIS, s. m., چمشير *tchimchır*, t.

BUISSON, s. m., چالي *tchāli*, چاليق *tchālilyq*, t.

BUKHAREST, ville de Valachie, بوکرشن - بکرش *boukrech*.

BUKHARIE, contrée d'Asie, بخارا *boukhārā*.

BULBE, s. f., چچك صوغاني *tchitchek soghāni*. Voy. OIGNON.

BULBEUX, se, adj., صوغان *soghān* كوكلى *keuklu*, t.

BULGARE, s., habitant de la Bulgarie, بلغار *bulghār*, t.

BULGARIE, s. f., province de Turquie, بلغار مملكتى *bulghār*, بلغار *bulghār memlēkēti*, t.

BULLE, s. f., d'eau, صوبارجى *sou qabārdjyghy*, قبالق *qabālaq*. — Bulle d'or, پافتە *pāfté*, t.

BULLETIN, s. m., nouvelle, état حوادث de la situation journalière, اخبار يومية *havādis nāmē*, نامه *akhbāri ievmiē*, a.-p. — Petit billet, تذكرة *tezkérè*, a.

BUPHTHALMUM OU OEIL-DE-BOEUF, s. m., plante, صغر كوزى *syghyr gueuzi*, t.; عين البقر; *'aün ul-baqar*, a.

BUPLEVURM OU OREILLE-DE-LIÈVRE, s. m., plante, خير الله *khāir oullah*, اذان لارنب *ezān ul-er-neb*, a.

BUPRESTE, s. f., insecte, چابرده اولان اوزون باجلو بر زهلو سكك *tchārda olān ouzoun bādjaqlu bir zehirlu siñek*, t.; خنفس *khanfas*, pl. a. خنافس *khounāfis*.

BURALISTE, s. m., يازيجى *iāzī-dji*, t.

BURAT, s. m., bure grossière, قبا - عبا قسمى *qabā, 'abā qysmi*, a.-t.

BURE, s. f., عبا *'abā*, a.

BUREAU, s. m., cabinet où l'on travaille, يازو اوطدىسى *iāzou odha-ci*, t.

BUREAU d'administration, قلم *qalem*, pl. a. اقلام *aqlām*. — de la chancellerie d'état à Constantinople, بلكى قلمى *bēlik qalēmi*, a.-t. — Table à écrire, چكمجه سفره *tchek-mēdjə sofra*, أقچە تختەسى *aqtchē takhtaci*, t.

BURETTE, s. f., ابريجق *ibri-djyq*, t.

BURIN, s. m., دمرقام *dēmir qalem*, t.-a.; منقاش *minqāch*, a.

BURINER, v. a., اویمق *oümaq*, دمر قلم *démir qalem ilè ionmaq*, t.

BURLESQUE, adj., خوراٹە جى *khorātadji*, شقاچى *chaqādji*, khorātalu, كولجك *gulē-djek*, t.

BURLESQUEMENT, adv., شقا ايله *chaqā ilè*, t.

Busc, s. m., سینە بندى *sînè bendi*, p.

BUSE, s. f., espèce d'oiseau de proie, غم خورك *gham khorek*, i. — Au figuré, sot, ignorant, بوداله *boudāla*, t.; جاھل *tijāhil*, a.

BUSQUER, v. a., mettre un busc, سینە بندى قومق *sînè bendi qomaq*, t.

BUSSEROLE, BOUSSEROLE, s. f., arbrisseau, بر نوع قوجه يمشى *bir nev'i qodja iemichi aghādji*, t.; عنب الذب *'aneb uddeb*, a.

BUSTE, s. m., انسانك يارم *insānuñ īārim boılù olān mudjessim sourèti*, a.-t.

BUT, s. m., point où l'on vise, نشان *oq nichāni*, t.-p.; اوق نشانى *nichān*, p.; هدف آماج *āmādj*, hedef. — Frapper au but, le toucher, فشارنە اورمق *nichānè ourmaq*, a. — Intention, نىيٽ *nüyet*, مراام نىيٽ *mérām*, مقسود *maqsoud*, a. — At-

مرامنە واصل او *teindre son but*, مرادنە نائل او *merāminè vācil ol*, murādinè nāil ol. — De but en blanc, inconsidérément, دوشنهكسىزىن *duchunmekszizn*, t.

BUTER, v. n., نشانە آتمق *nichānè átmaq*, ourmaq. Voy. BRONCHER.

SE BUTER à..., v. refl., se déterminer, كوكلى صاپلتىق *gueñüli sāplatmaq*. — Être contraires, opposés l'un à l'autre, بىرىنە مخالىق *bir birinè moukhālif ol*. — Tendre vers, قصد ا *qasd it*, a.-t.

BUTIN, s. m., دۆبىم يغها *iaghmā*, دېۈمىلەن شكار *chikiär*, p.; دېۈمىلەنلىق *doïoumlyq*, اقتىرمە *aqtarma*. — لەgal, غىبىت *ghanīmet*, a.; مالى *ghanīmet māli*, a.-t.

BUTINER, v. n., بىغمالۇق *iaghmālamaq*, يغما ا *iaghmā it*, t.

BUTIREUX, se, adj., de la nature du beurre, ياغلو *iāghlu*, t.

BUTOR, s. m., oiseau de marais, بالقچىل بانقىچىل *bātaqtchıl*, ماهى خور *māhi khor*, p. — Au fig., stupide, lourdaud, ابلە شاشقۇن *ebléh chāch-qun*, اوغوز *oghouz*, t.

BUTTE, s. f., petite élévation, دېپ *tepē*. — Être en butte à..., exposé à..., مظھر نشانە او *nichānè ol*, او *mazher ol*. — En butte à l'ini-mitié, مظھر عداوت *mazheri 'adāvet*. — Se mettre en butte à, وجىپ او *moudjib ol*, a.-t.

BUVABLE, adj., ایچلور *itchilur*, آیچەجك *itchèdjeck*, t.

BUVEUR, se, s., simplement celui ou celle qui boit, ایچەجى *itchidji*. — de vin ou liqueurs fortes, باده نوش *itchqydji*, t.; ایچەقىجى *itchqyqidji*.

عشرت اربابى *'ichret erbäbi*, a. — ایچەجك *Ivrogne bekri*, t.

BUVOTTER, v. n. fam., صوره *sora sora* صوره ایچەجك *itchmek*, يوتنم يوتنم *ioutoum ioutoum* ایچەجك *itchmek*, t.

C

C, s. m., troisième lettre de l'alphabet, حروف هجاؤنک اوچنجى *houroufi hêdjënuñ utchundju harfi*, a.-t.

ÇA, interjection pour commander ou encourager, هايىك *hâudè*. — Çà, or ça, maintenant, à présent, امدى *imdi*, دى امدى *di imdi*, t.

Çا, adv., بونڭ *bounda*, *bourâda*, شوراده *chourâda*. — Çà, allons, هايىك *hâtidè*, كيكلەم *guidélum*, يا الله *iâllah*, a.

Çا et là, اوتهده بروده *cutedè berudè*, شورايده بورايده *chourâia bou-râia*. — Par deçà, اوته طرفدن *eute tharaftan*. — Courir ça et là, اورايده سگۇرمەك *orâia Bourâia sê-güirtmek*, t.

ÇA, pron. pop. fam., cela, cette chose là, بو نسنه *bou nesnè*, بو شى *bou cheüi*, بو *bou*, t.

Ça (DE-), en deçà, prép., de ce côté-ci, بروده *berudè*, برو *bou*, طرفن *beru tha-*

rafta. — En-deçà de la montagne, طاغك برو طرفند *dhâguñ beru tharafinda*. — Qui ça? qui est-ce? كېيىدر كىمىد *kîmdur kîmdur bou*, كېيىدر او *kîmdur o*.

CABALE, s. f., art prétendu du commerce avec les esprits, عالم روحانى *'ylmi rouhâni*, a.-t.; سحر بازلق *syhyrbâzlyq*, a.-p.-t.

— Complot, intrigue, machination, يارامزلىق بىرلشمە *iârâmazlyqta bir-lechmè*, حيلە بازلق *hylébâzlyq*, دسايس دېسىس *dâcîs*, pl. دېقانىس *dêçâis*, a.; كزلاو اتفاق *guizlu itti-fâq*, a.-t.

CABALER, v. n., بىرلە بازلق ا *hilebâzlyq it*, a.-p.-t.; يارامزلىق ا *iârâ-mazlyqta oghrâchmaq*, كزلاو اتفاق ا *guizlu ittisâq it*, a.-t.

CABALEUR, s. m., intrigant, چالىيجى *iârâmazlyqtatchâlidji*, t.; حيلە باز *hîlè bâz*, a.-p.; مەھرك *mouharrik*, a.

CABANE, s. f., قابنه *qāliba*, vulg. صلاش *salāch*, اویه *oba*, كلبه *kulbè*; ایزبه *izbè*. — Fête des cabanes pour les juifs, عید المظللة *'y'd el-mezellet*, a.

CABARET, s. m., lieu où se vend le vin, میخانه *meikhānè*, p.-t. — Gargote, آشخانه *āchkhānè*. — Plateau, *thabla*, طبله *tēpsi*. — Plante, اسارون *açāroun*; چوبان *tchobān*; دودکی *dudugui*, t.

CABARETIER, s. m., میخانه‌جی *āchdjī*, p.-t. — Gargotier, آشجی *āchdjī*, t.

CABAS, s. m., کوفه *kioufè*, t.

CABESTAN, s. m., بوجورغات *boudjorghāt*, حلات *halāt* چقريغى *tchiqryghy*. — Virer le —, حلات *halāt tchiqryghy* چقريغىنى چوييرمك *tchēvîrmek*, t.

CABILLAUD ou CABIAU, s. m., morue fraîche, تازه باقله *tāzè bāqlè*, باقله بالغى *bāqla bālyghy*, t.

CABILLE ou CABILE, s. f., tribu des Arabes, قبيلة *qabilat*, pl. قبائل *qabā'il*, a.

CABINET, s. m., petite chambre, ایچ اوطة *itch odha*. — de travail et d'étude, يازو اوطة سى *iāzou odhaci*, a.-p. — خلوت اوطة سى *khalvet odhaci*, a.-p. — Lieu où l'on conserve des objets précieux, خزنة *khaznè*, corruption de خزينة *khazīnè*; اشياء اوطة سى *khazīnè odhaci*, عجيبة الصناعتى مشتمل خزينة *cchiā' adjibet us-sanā' ati muchtemil*

قدیم الزمان *khazīnè*. — des médailles, سکه لرینتك خزینه اوطة سى *qadī-muzzemānsikkélérinuñ khazīnè odhaci*. — Conseil intime d'une cour, خاصه دیوانى *khässa divāni*, مشورت ملکيە *mechvèrèti milküe*, a. دیوان پادشاهى *dīvāni pādi-chāhi*. — Secrets d'une cour, اسرار دولت *esrāri devlet*. — Courier de —, دولت اوغانى - قربى *devlet oulāghy, qourieri*. — Tonnelle, berceau couvert de verdure, باعچى كوكى *bägtchë gueulgüieligui*. — Lieux d'aisance, ادبخانه *edeb khānc*, a.-p.

CABLE, s. m., پالامار *pālāmār*, غمنه *ghomēna*. — Filer le —, غمنه بىي صالبويرمك *ghomēnai sālyvîrmek*, t.

CABLER, v. a., faire des câbles, پالامار ايشلمك - اورمك *pālāmār ichlèmek, eurmek*, t.

CABOCHE, s. f. fam., tête, کله *kel-lé*. — Grossc ايرى *iri kellè*. — Petit clou à grosse tête, ايرى باشلو اكسى *iri bāchlū ekser*, t.

CABOCHON, s. m., pierre précieuse ايشلنماش *ichlenmämich* جوهر طاشى *djevher thāchi*, خام طاش *khām thāch*, t.

CABOTAGE, s. m., navigation le long des côtes, کيىنك قىلىرى طولاشقلاغى *guéméninuñ qyiléri dholächmaqlyghy*. — Première partie de قولانوز علمك *us-sanā' ati muchtemil* la science du pilotage,

ابتدائي *qoulâghouz 'ylminuñ ibti-dâcy, t.*

CABOTER, v. n., ساحلدن ساحله طلاشمق *guèmi ilé sâhylden sâhylè dholâchmaq,*
كمى ايله اسلهدن اسلهديه امتعه *guèmi ilé iskélédén iskéléc emti'a guéturmek,*
كمى قيلرى *guèmi qyiléri* صيبيروب كنهك *sürrup guitmek, t.*

CABOTEUR, s. m., کەھىي كراجىسى *guèmi kirâdjîci, t.*

ساحلدن ساحله امتعه كتورون كيراجى - *sâhylden sâhylè emti'a guèturen kîrâdji, guémîci, t.*

CABOUL, ville de l'Indostan, کابل *kiâboul.*

CABRER (Se), v. r., se dresser sur les pieds de derrière, se dit particulièrement des chevaux, شاخ قالقمق *châkh qâlqmaq,* شاخلنمق *châkh-lanmaq.* — S'emporter, پەك تهوره *peh dhârylmaq, t.*; كەمك *têhâvvurè guelmek, a.-t.*

CABRI ou CABRIL, s. m., jeune chevreau, كچى اوغلانق *oghlâq,* ياريسى *ketchi iâvryey, t.*

CABRIOLE, s. f., پرتاۋ *pertâv, t.*

CABRIOLER, v. n., قالغمق *qâlghymaq, t.*; پرتاوا *pertâv it, p.-t.*

CABRIOLET, s. m., ايکى تكرلكلو *iki tekerleklu 'araba, t.* عربى

CABROLEUR, s. m., پرتاۋ ايديجى *pertâv ididji, t.*

CACA, s. m. pop., excrément d'en-

اوغلانچق بوقى *oghlândjyq boqy, t.;* ققا *qaqâ, a.*

CACADE, s. f., décharge du ventre, سچىھە *sytchma.* — Au fig., entreprise folle, تدبىرسز عەلى *tedbîrsyz 'ameli,* يولسزلىق *iolsyzlyq, t.*

CACALIA, s. f., plante, قاقلى *qâqyli, a.;* مىشك *misk oty,* دوه اوئى *dêvè oty, t.*

CACAO, s. m., هند بادمىي *hind bâdëmi,* چوقولانه بادميسى *tchoqolâtâ bâdémici, t.*

CACHALOT ou CACHELOT, s. m., عروسة البحر *'arouset ul-bahr, a.*

CACHE, s. f. fam. V. **CACHETTE**.

CACHÉ, e, adj., مقلۇ *guizlu,* saqlu, كىزلىنىش *guizlenmich, t.;* مخفي *makhfi, a.* — Rien ne lui est caché, اكا كىزلى نىسىنە يوقدر *añâ guizlu nesnè iqtur.*

CACHE-CACHE, s. m., بىر جنس چوجق اوپىنى *bir djins tchodjouq öiouuni, t.*

CACHECTIQUE, adj. com., سۇقىنېدە *souï qanië 'yllétiné mubtelâ, a.-t.*

CACHEMIRE, s. m., la ville ou le pays même, كشمير *kechmîr.* — Esپەقىچە شال *châl,* شال *châli kechmîr,* لاهور شالى *lâhor châli* ou شال لاهورى *châli lâhori, a.-t.* Voy. شال dans le Dictionnaire Turc-Français.

CACHER, v. a., كىزلمىك *guizlêmek,* صقلمق *saqlamaq, t.* — Ne pas

laisser voir, **گوسترمەك** *gueuster-mémek*, t.; **سترا** *k̄tm̄ it.* — **سترا اخفا** *ikhfā it.*, a. — Cacher un secret, **سرّ صقلمق** *sirr saqlamaq*. — Couvrir, **اورتىك** *eurtmek*, t.

SE CACHER, v. réfl., **گزلنەك** *guizlenmek*, **صقلنمق** *saqlanmaq*, **مستور** - **مخفى او** *mestour, makhfi ol*, a.-t.; **سكمك** *siñmek*. — Ne pas se laisser voir, **گورنەمك** *gueurnüməmek*, t.

CACHET, s. m., pour cacheter et empreinte, **مهر** *muhur*, p.-t.; **خاتم** *khātem*, a. — L'empreinte même du cachet, **مهرك نقشى** *muhuruñ naqchi*, a.-t.

CACHETER, v. a., **مهرلىك** *muhurlèmek*, **مهر اورمق** *muhur ourmaq*, p.-t.; **تمهيرا** *temhîr it*, a.-t.

CACHETTE, s. f., lieu propre à se cacher, **گزلنجىك** *guizlu īer*, **گزو بىر** *guizlu īer*, **گزو لەجە** *guizlendjek īer*, t. — En cachette, **گزلى وجە** *guizludjè*, t.; **خفيه** *makhfidjè*, **مخفيچە** *khousièten*. — En cachette de moi, **بندن** *benden guizlu*. — Faire une chose en cachette, **برايىشى خفيه** *bir ichi khafieten ichlèmek*.

CACHEXIE, s. f., dépravation des humeurs, **سوالاخلاط** *souïl-ākhlāth*, **سوالقنية** *souïl-qanüe*, a.

CACHOT, s. m., **زندان** *zindān*, **قاڭلو** *guizlu zindān*, **گزو زندان** *guizlu zindān*; **بودرم** *boudroum*, **قوېي** *qānlu quūi*, t. — Mettre au —, **بودرمە وضع** *boudroumè vaz' it*, t.

GACHOTTERIE, s. f., **گزلو حرکت** *guizlu hareket*, a.-t.

CACIS, s. m., **بر جنس قره فرنك** *bir dj̄ins qara frenk uzu-mu*, t.

CACOCHOLIE, s. f., **صفرا بوزلەمىسى** *safrā bozoulmaci, inqylābi*, **انقلابى** *inqylāb us-safrā*, a.

CACOCHYME, adj. com., **ضعيف** *zaïf ul-mízādj*, a.; **ردئي المزاج** *redii ul-kímous*, a.

CACOCHYMIE, s. f., **اخلاط فاسلەتكىرىتى** *ākhlāthy fācidē-nuñ kesrēty*, a.-t.; **رائنت لاخلاط** *redā'et ul-ākhlāth*, **رائنت الکيموس** *redā'et ul-kimous*, a.

CACOPHONIE, s. f., **اهنكسزلىك سىك** *āhenksyzlyq, p.-t.*; **اوېغۇنسىزلىغى سىك** *seqün ouïghounszlygi seqün bedligui*, t.

CADASTRE, s. m., **كافه املاك مملكتك حسابى** *kiā-fēi emlāki memlēkētuñ hiçäbi, te'a-dādi*, a.-t.

CADAVÉREUX, se, adj., **لاش و** *lächlu*, t.; **جيغەلۇ** *djifēlu*, a.-t.; **جييفى** *euluüe bēñzer*, t.; **اولوبە بىزىز** *djifîi*, a.

CADAVRE, s. m., **لاش** *läch*, **لەچ** *lech*, t.; **جيغە** *djifet*, **مييت** *meit*, a.

CADE, s. m., **grand genévrier**, **بر جنس بىوڭ ارچى** *bir dj̄ins buüük erdedj aghādji*, a.-t.

CADEAU, s. m., **هدىيە** *hèdiïè*, pl. **ارمعان** *ermaghān*, **هدايا** *hedāüä*, a.

برکزار *bakhchich*, *berguzar*, بخشیش *bakhchich*, *berguzar*, p.

CADENAS, s. m., اسمه کلید *asma kilid*, کلید *kilid*. — Cadenas à lettre, حرفلو کلید *harflu kilid*, a.-t.

CADENASSER, v. a., کلیدلەمك *kilidlemek*, تـقـفـيـلـ ا *tagfil it*, اسمه کلیدلەمك *asma kilid*, dilè *kilidlemek*, t.

CADENCE, s. f., terminaison d'une phrase harmonique, آهنگ *âhenk*. — Mesure qui règle le mouvement de la danse, اصول *ouçoul*. — Measure des vers, وزن *vezn*, pl. اوزان *evzân*, a.

CADENCÉ, adj., موزون *mevzoun*, a. آهنگلو *âhenklu*, p.-t.;

CADENCER, v. a., des phrases, سوزى صرهلمق *seuzu syralatmaq*. — des vers, وزن *vezn* ايله اوقومق *ilə oqoumaq*, a.-t.

CADÈNE, s. f., chaîne de fer avec laquelle on attache les forçats, فورسہ *força* زنجیری *zendjiri*, t.

CADENETTE, s. f., اورلمش صاج *eurulmush sâtch*, t.

CADET, te, s., celui ou celle qui est le plus jeune des enfans, اک کوچک *en kutchuk evläd*, اولاد کوچک *evlادن kutchu-guy*. — Frère, قرداش *kutchuk qardâch*. — Sœur cadette, کوچک قز قرداش *kutchuk qyz qardâch*, t. — Cadet dans l'armée, جنکجي شاکردى *djenkdji châgnirdi*, t.

CADETTE, s. f., pierre de taille

ایرى قالدرم طاشى *qaldurum thâchi*, t. pour le pavé,

قاضى *qâzy*, vulg. *qâdy*, pl. قضات *quozât*, a. — Monsieur le juge, قاضى افندي *qâzy efendi*, قاضى عسكر *qâzi'asker*. — Grand juge; il n'y en a que deux dans l'empire ottoman : l'un pour la Turquie d'Europe, et l'autre pour celle d'Asie. Voy. le mot قاضى dans le *Dictionnaire Turc-Français*.

CADIX, ville d'Espagne, قادس *qâdis*.

CADMIE, s. f., espèce de sueie métallique, قلميما *qlymia*, قلميما *qylimiâ*, a.-p.

CADOGAN ou CATOGAN, s. m., صاج *sâtch bâghy*, t. باڭى *sâtch bâghy*, t.

CADOLE, s. f., bir djins qapou mândâli, t. بر جنس قـدـوـسـىـ مانـدـالـىـ

CADRAN, s. m., solaire, كوفـشـ سـاعـتـ *gunech sâ'ati*, a.-t.; ساعت *sâ'ati* شـمـسـيـهـ ارتفاع *chemsiè*, تختهـسـىـ *takhtaci*. — de montre, ساعت تختهـسـىـ *sâ'at takhtaci*, a.-t.

CADRE, s. m., bordure de tableau, تصویر کنارى *pervâz*, پرواز *pervâz*, a.-t. — Châssis, چـرـچـوـهـ *kénâri*, a.-t. — Tableau, تصویر *tasvir*, a. ; تصویر تختهـسـىـ *tasvir takhtaci*, a.-t.

اوېغۇن كـمـكـ اوـيـقـمـقـ *ouighoun guelmek*, يـقـشـمـقـ *iaqychmaq*, اوـيـقـقـىـ *ouümaq*, t.

CADUC, que, adj., vieux, cassé, اختيارلىمش *qodjämän*, قوجامان

ykhtiärlanmych, t.; فرتوت *fertout*, a. — De peu de durée, فانی *fāni*, بی بقا *bi baqā*, غير جاودانی *ghair djāvidāni*, a.-p. — Mal caduc, épilepsie, طوطارق *thouthāryq*, صرع طوطارقلق *thouthāryqlyq*, صرع خبسته لعی *sara' khastalyghy*, a.-t.; صرع *sar'*, vulg. *sara'*, a.

CADUCITÉ, s. f., état de l'homme caduc, قوجامانلۇق *qodjāmānlıq*, عجز اختيارلىق *ykhtiärlyq*, a.-t.; عجز *adjz*, هرم *herm*, a.

CAFARD, e, adj., مرايسى *murāū*, a.; ریاکار *riäkiär*, a.-p.

CAFARDERIE, s. f., مرايلك *mu-rāılıqy*, a.-t.

CAFAS ou CAPS, s. m., sorte de panier fait en branches de palmier, قفص *qafas*, pl. *agfās*, a.

CAFFA, ville de Crimée, كفه *keffè*; l'ancienne Théodosie.

CAFÉ, s. m., fève du cafier, قهوه *qahvē*. — Café moka, بمن قهوهسى *qahvēsi*. — Lieu où l'on prend le café, قهوه خانه *qahvē khānē*. — Un café, قهوه خانه *qahvē khānē*, دکانى *qahvēdjii*, *dukkiāni*, بىن *bunn*, a. — Une tasse de قهوه فنجانى *qahvē findjāni*. — Brûler le café, قهوه يى قاورمق *qahvēyi qā-vourmaq*. — Le moudre, قهوه يى اوکوتىك *qahvēü eugütmek*.

CAFETAN, s. m., robe d'honneur en Turquie, قفتان *qaftān*, t. —

Revêtir d'un كيدرمتىك, — *qaftān guëïdurmek*.

CAFETIER, s. m., قهوه جى *qahvē-dji*, a.-t. — On appelle également ainsi en Turquie, dans les hôtels des grands, le valet chargé de la préparation du café.

CAFETIÈRE, s. f., قهوه ابرېغى *qahvē ibrīghy*, a.-t.

CAFFILLA, s. f., caravane en Asie et en Afrique, قافلة *qāsilet*, pl. قوافل *qavāfil*, a.

CAFIER, s. m., arbre qui porte le café, قهوه اغاچى *qahvē aghādjii*, a.-t.; شجر البن *chedjer el-bunn*, a.

CAGE, s. f., pour renfermer les oiseaux, قفس *qafes*, a. — de bâtiment, les quatre gros murs, بنانك *binānuñ qāfeci*, بر بنانك *bir binā-nuñ dort buüuk dívārléri*, t.

CAGNARD, adj., paresseux, tembel, اشنكى *uchunguen*, t.

CAGNARDER, v. n., tembellik it, t.

CAGNARDISE, s. f. fam., tembellik, t.

DZLRI قصق *dizléri*, adj., اكري باجاقلو *qycyq*, ègri bädjäqlu, t.

CAGOT, e, adj., صوفيلق صاتىجى *sofoulyq*, *sätidji*, t.; مرايسى *murāū*, a. Voy. HYPOCRITE.

CAGOTERIE, s. f., ساختە صوفيلق *säkhtë sofoulyq*, مراييلق *murāiliq*, a.-t.; كاذب *zohdi kiäzib*, a.

زاهد کاذبک **CAGOTISME**, s. m., مشربی - زعمی *zāhidi kiāzibūn̄ mechrēbi, zu'mi*, a.-t.; صوفیا-ق *sosoulyq sātma*, t. صائمہ *sātma*.

CAHIER, s. m., دفتر *dēstir*, *djuz*, a. — Le cahier des charges, des dépenses, مصرف *masraf* دفتری *dēstiri*, a.-t.

CAHOS, s. m. Voy. CHAOS.

CAHOT, s. m., دپرنس *tēprēnich*, عربہ صارصلمه سی *'araba sārçalmaci*. Voy. SECOUSSE.

CAHOTAGE, s. m., صارصلمه *sārçalma*, دپرندہ *tēprenmē*, اوپنامہ *oñama*, t.

CAHOTANT, e, adj., دپردیجی *tēprēdīdji*, اوینادیجی *oñadīdji*, t.

CAHOTER, v. a., صارصمق *sārçamaq*, اویناتمک *tēpretmek*, دپرتمک *tēpətmek*, *oñätmaq*, t.

CAHUTTE, s. f., کلبه *kulbē*, *gueutch ēvi*, t.

CAIEU, s. m., - چچک صوغانی *tchitcheq soghāni*, فلزی *filizi*, قوزوسی *qozoucy*, t.

CAIQUE, s. m., esquif long et léger en usage à Constantinople, قایق *qāiq*; voyez ce mot dans le Dictionn. Turc-Français.

CAILLE, s. f., بلدرجن *bildurdjin*, بولدرجین *buldurdjīn*, t.

CAILLE-LAIT ou GALLIUM, s. m., سدی بوعرد-ج-ق اوت *sudi ioghourdadjaq ot*, مایه *māïe*, t.

CAILLEMENT, s. m., قوبولہ *qoïoulə*, اتفقاد قوبولق *qoïoulyq*, t.; *in'jqād*, a.

يعورت قایقلنمش - بوعورت *ioghourt*, - بوعورتلنمش سود *qāümaqlanmich*, *ioughourtlanmich sud*, t.

CAILLER, v. a., coaguler, *quïoulatmaq*, بعورلمق *ioghouriulanmaq*. — Se cailler, *qoïoulanmaq*, بعورتلنمق *ioghouriulanmaq*, مایه طوت-ق *māïe thoutmaq*, انعقاد بولمق *pékichmek*, t.; پکشمک *in'jqād boulmaq*, a.-t.

CAILLETEAU, s. m., بلدرجن پلازی *bildurdjīn palāzi*, t.

CAILLETER, v. n., یاوه سویلهک *iāvē seuilemek*, t.

CAILLETOT, s. m., برفع کوچک *bir nev'y kutchuk qal-qān bālyghy*, t.

CAILLETTE, s. f., partie de l'animal où l'on trouve la présure à faire prendre le lait, حیوان معلسی کی ایچنل سود مایه سی بولنور *haï-vān m'iđeci ki itchinde sud māïeci boulounour*. — Femme babillarde, یکشاق قاری *iañchaq qāry*, t.

CAILLOT, s. in., بوعورتلنمش قان *qoïoulanmich*, بوعورتلنمش *ioghourtlanmich qān*, t.

CAILLOU, s. m., چاقل طاشی *tchāqyl thāchi*, چقمق طاشی *tchāq-maq thāchi*, t. — Caillou de rivière, چای طاشی *tchāi thāchi*.

CAILLOUTAGE, s. m.,amas de cailloux, چاقل طاشی بیغذی *tchāqyl thāchi üighyni*. — Ouvrage de cailloux, چاقللو ایشی *tchāqyllu ichi*, t.

چاقاللو , CAILLOUTEUX , se , adj. , tchāqyllu . — Chemin — , جاڤللو بول tchāqyllu iol , t.

CAIMACAN , s. m. , lieutenant du grand visir , قایقام qā̄meqām , a. (Ce mot signifie également aujourd'hui en Turquie lieutenant-colonel.)

گایم ان KAİMAN , s. m. , دنیادن iēni duniāden bir nev'y timsāh , t.

CAIRE (le) , capitale de l'Égypte , قاهرة qāhiret , qāhirè , el-qāhyret , مصر قاهره mycyr qāhire .

CAISSE , s. f. , coffre , صندوق sandīq , pl. صناديق sēnādīq . — Coffre-fort de banquier , de marchand , خزینه صندوخي kha-zīnē sandoughy , صراف صندوخي sarrāf sandoughy . — militaire , اوردو خزینه سی ordou khazinēci . — Tambour طاول dhāvoul , t. ; طبل thabl , a. — Battre la طاول — , چالمق dhāvoul tchālmaq .

CAISSIER , s. m. , دار kha-zīnē dār , vulg. haznadār , a.-p. ; صندوق امینی sandouq èmīni .

CAISSON , s. m. , خانہ djebè khānē sandoughy , a.-t. صندوخي

CAJOLER , v. a. , او خشامق okh-chāmaq , t. ; مداهنه ایلمک mudā-hēnē eilēmek , طاتلو دیل ایله الداتمق thātlu dil ilē aldātmaq , t.

CAJOLEUR , s. f. , او خشامه okh-chāma , t. ; تملق tēmelluq , مداهنه mudāhēnē , a.

CAJOLEUR , se , s. , او خشا یجی

مداهنه جی okhchāidji , t. ; mudātiē-nēdji , a.-t.

CAL , s. f. , callosité , nā-cour , t. ; طاوق کوتی thāvouq gueutu , t. — Avoir des cals aux mains , ناصور لنمق nāçourlanmaq . — Cal ou calus sur un os fracturé , قربق کمیکل قالمش یاره اثری qyryq guémikié qālmich īāra ecéri .

CALADE , s. f. , انیش enich , t. ; نزوی nuzoul , a.

CALAISON , s. f. , profondeur d'un navire , کمی دریلکی guēmi diriñ-ligui , کمینک اشاغی طرفی guēminuñ achāghy tharafī , t.

CALAMENT , s. m. , plante , بیان صویار پوزی iabān nānēci , نانه سی sou iārpouzī , t. ; حبقة التمساح habaqat et-temsāh , حب الماء habaq el-mā , a.

GALAMINE , s. f. , اق توپیا aq tou-tiā , t. ; حجر سلیمانی hadjèri sulēi-māni .

McNATIEN طاش miqnāthis thāch , دمر قیان démir qapān , a.-t. ; مقناطس miqnā-this , a.

CALAMITÉ , s. f. , بلا belā , mousibet , آفت āfet , بلیه beliè , فلاکت selāket , a.

CALAMITEUX , se , adj. , fē-lāketlu , مصیبتلوا mousibetlu , a.-t. — Temps مصیبت وقتلى , وقته vaqyteri .

CALAMUS , s. m. , (verus) , roseau du Levant , قلم qalem , بیراعۃ ie-rā'at , a.

CALAMUS-AROMATICUS, s. m., قصب الدربرة *qaṣab ez-zerīret*, a.

CALANDRE, s. f., sorte de grive ou
alouette, برجنس چاییر قوشی *bir
djins tchāt̄r qouchy*, t.

TAKHL BITI, تحمل بتی *takhl biti*, بعدای بتی *boghdāt̄ biti*,
غله بتی *gallē biti*, t. — Cylindre
pour lustrer les étoffes, قماش منکنده‌سی *qoumāch menguenēci*,
مهره *mehrē*. — Passer le drap à la
calandre, چوقدی مهره‌لمک *tcho-
qāi muhrēlēmek*. — Action de ca-
landrer, مهره‌لمه *muhrēlēmē*, t.

CALANDRER, v. a., مهره‌لمک *muhrēlēmek*, مهره اورمق *muhrē
ourmaq*, t.

KRJELTEN BİLEH JEK, كرجلته بيله جك *kiredjlēnē bilēdjek*. — Pierre —,
كرجلنه بيله جك طاش *kiredjlēnē
bilēdjek thāch*, t.

CALCANÉUM, s. m., os, اوقچه *eugtchē*, عظم *guèmugui*, t.;
كکى *azm ul'-aqab*, a. القعْد

CALCÉDOINE, ville de l'Asie-Mineure, située en face de Constanti-
nople, قاضی کویی *qādi keūi*, اخليد دنيا *akhlid douniā*, a.
— Agathe blanche, اق بابا قوري *aq
bābā qouri*, بلغمى طاش *balghami
thāch*, t.

CALCINATION, s. f., تکلیس *teklis*, a.; كرجلنه *kiredjlenmē*.

CALCINÉ, e, adj., كرج حالت *keredj hālinē deunmich*, دونهش.

CALCINER, v. a., تکلیس *teklis*, a.; برنسنده كرج *bir nesnēci kiredj it*,

کرجه دوندرمک *keredjē deunder-
mek*, کرج حالت دوندرمک *keredj
hālinē deundermek*, t.

CALCUL, s. m., compte, صایش *sāich*, حساب صاغش *sāghych*, t.;
بنم *hicāb*, a. — D'après mon —, حساب *bēnum hyçābumē gueu-
rē*. — Erreur de calcul, سه و حساب *selvi hyçāb*. — Pierre qui se
forme dans les reins, حصات *haçāt*, a.; قوم *qoum*, طاش *thāch*, t.

CALCULABLE, adj., صایلور *sāilur*, حساب صایله بیلور *sāila bílur*,
یحصی اولنده جق *hyçāb olounadjaq*, iouhça, a.

CALCULATEUR, s. m., صایيجي *sāidji*, حساب ايديجي *hyçāb idī-
dji*, a.-t.; محاسب *mouhācib*, a.

CALCULÉ, e, adj., صایلمش *sāil-
mich*, t.; محسوب *ma'doud*, محسوب *mahsoub*, a.

CALCULER, v. a., صایيمق *sāi-
maq*, حساب ا *hiçāb it*, a.-t.

CALCULEUX, se, adj., graveleux, حصواتلو *haçātlu*, حصاتلو *haça-
vii*, a.

CALCUTTA, ville du Bengale, كالكته *kiālkēta*.

CALDÉE, s. f. Voyez CHALDÉE.

CALE, s. f., abri pour les vais-
seaux sur chantier, اورتولو قزاق *eur-
tulu qyzāq*, t. — Pour les vaisseaux
entre deux pointes de terre ou de ro-
chers, دکز قولنغي *dēnyz qoltoughy*.
— Fond de cale, lieu le plus bas d'un
vaisseau, کینک دیبی *guèminuñ
dibi*. — Petit morceau de bois pour

redresser une chose , درسک *dirsek*, بسلمە *beslémè*. — d'un vaisseau , كېيىنەك دېبىيى *guémunuñ dibi*, صابوره محلى *sâboura mahalli*, t.

CALEBASSE , s. f., fruit en forme de citrouille , قباق *qabâq*. — Sorte de bouteille faite d'une courge vidée, ياتق *iātyq*, t.

بر جنس آچق *GALÈCHE*, s. f., كالشقد *bir djins atchyq hintov*, هنقو *kâlechqa*, t.

ایچ دونى *CALEÇON*, s. m., طومان *dhoumân*, t.

آتشك *CALÉFACTION*, s. f., اسيلكىي *âtêchuñ icyliguy*, t.; حر النار *hourr en-nâr*, a.

CALEMBOUR , s. m., تجييس *tedj-nîs*, a.

بوش *CALEMBREDAINES*, s. f., خلطیات *boch lägyrdy*, لاقردى *khalthyât*, au pl. ترهات *turrehât*, t.

CALENDER , s. m., classe de religieux turcs et persans qui se rasent les cheveux et la barbe , قلندر *gälen-der*. Voyez ce mot dans le *Dictionnaire Turc-Français*.

CALENDRES , s. f. pl. fam. , هـر آيك الـك كونى *her ñüñ ilk guni*, قالنداس *äi bâchi*, اي باشى *qâ-lendâs*, a.

CALENDRIER , s. m., ordinaire , تقويم *taqvîm*, a. — perpétuel , روز نامه *rouz nâmè*, p.

CALEPIN , s. m., دفتر *ku-*

tchuk defter, يازار بوزار *iāzār bo-zâr*, t.

CALER , v. a., baisser la voile , يلکنى اندرمك *ïelkëni indurmek*, يلکنى دیوشورمك *ïelkëni dev-chirmek*. — Assurer une chose , un meuble , طياتمهق *dhaiätmaq*, بسلمە *dhoghroutmaq*, وضع *beslémè vaz' it*, t.

CALFAT , s. m., celui qui calfate , قلفاتجى *qalfâtdji*. — Maître —, قلفاتجى اوستەسى *qalfâtdji ousta-ci*. — Étoape et ouvrage de celui qui calfate , قلفات *qalsât*, t.

CALFATAGE , s. m., قوللانلان *guémî qalfâtindé* كتان *coullânîlân kêtân*, t.

CALFATÉ , e, adj., قلفاتلەميش *qal-fâtlanmich*, قلفاتلو *qal-fâtlu*, t.

CALFATER , v. a. , قلفات *qal-fât it*, قلفاتلەميق *qal-fâtlamaq*, t.

CALFEUTRAGE , s. m., يارىق طيقامەد *iāryq thyqâma*, t.

CALFEUTRÉ , e, adj., قپانمىش *qa-pân-mich*, طيقانمىش *thyqân-mich*.

CALFEUTRER , v. a., بر قپو ياخود بى پنجرەنك دىلىرىنى قپانەق *bîr qapou iā khod bir pen-djérénüñ deliklérini qapâtmaq*, كدكلىرى طيقامەق *thyqâmaq*, ou simpl. *guédikléri thyqâmaq*, t.

CALIBRE , s. m., grandeur, l'ouverture d'une arme à feu, چاب *tchâp* طوب چاپى *thop tchâpi*. — Gros calibre, ايرى چاپ *iri tchâp*. — Grosseur de la balle , قىيە *qriè*, وزن *vezn*. — Ce boulet est de tel ca-

libre, بوڭىد شوقدر قىيەكىدر *bou kullè chou qadar qyialyqtur.* — Grosseur, épaisseur d'une colonne, قاللىق *qāliñlyq.* — Espèce, genre, qualité d'une personne, مقوله *maqoulè*, t.; جنس *djins*, عيار *'aiār.* — Ils sont tous deux du même calibre, اىكىسى بىر *ikici bir* 'aiārdé *dur.*

كىلەذك ارىلىكىنى *calibrer*, v. a., اندازەسنى آلمق *kullēnuñ irili-guini*, endazecini ñlmaq, t.

CALICE, s. m., Coupe pour l'eucharistie, مبارك قدح *mubārek qadēh.* — des fleurs, چىچككى اىچىنلىكى *qadēh.* — قدح *tchitcheguñ itchindéki tokhoum iéri,* a. — Boire le calice, سم شربتى اىچىكت يعنى *semim cher-beti itchmek i'ani khaüli zahmet tchekmek,* a.-t.

CALIFAT, s. m., خلافت *khytlâfet*, a.

CALIFE, s. m., خليفة *khalîfâ*, pl. خلفا *khoulîfâ*, a.

CALIFOURCHON (à), adv., آپشى *âpchi* ايررق *aüraraq.* — Se mettre à —, آپشى ايررق بنمك *âpchi aüraraq biñmek*, t.

CALIGINEUX, se, adj., قراكلو *qa-rânlu*, قراكو *qarânu*, t.

CALIGO, s. m., obscurcissement de la vue, كوز طومانلىغى *guenz dhoun-mânlıghy*, t.

CALIN, e, s., enfant qui caresse pour obtenir quelque chose, نازارە

نازلو چوجق *nâzlu tchou-djouq.* Voy. INDOLENT, NIAIS.

كوشنمك خورادەلق *guevchenmek*, khorā-dalyq it.

NACIROLU *nâ-courlu*, t.

CALLIGRAPHIE, s. m., يازىسى خطا طاط خوشنبىس *iäzyçi guzel khatthâth, khoch nuvíš*, p.

CALLIGRAPHIE, s. f., علم الخط *husn ul-khatth*, a.; يازو كوزللكى *iäzou gu-zelligui*, t.

CALLOSITÉ, s. f., ناصور *nâçour*, t.

CALMANT, s. m., remède, يوم شد يجى علاج *ioumouchadîdji 'ylâdj*, t.; دواى مليّن *devâii mulëün*, a.-t.

CALMAR ou CALEMAR, s. m., étui فلمدان *qalemdân*, a.-p. — Vaisseau de verre, جام قابى *djâm qâbi.* — Sorte de poisson appelé aussi cornet, مرکب باللغى *murekkeb bâlyghy*, t.

CALME, adj., sans agitation, ساكن *dhourghoun*, t.; طورۇن *sâkin*, راحتلو *râhatlu*, راحت *râhat*, a.-t.; غايىلەسز *ghâilêsz.* — La tranquillité d'esprit, راحتلىق *râhatlyguy*, راحت *râhat*, a.; راحتلىق *râhatlyq*, a.-t.; رفاهىت *açoudâlyk*, p.-t.; اسودەلك *rëfâhüet*, a. — Le calme en mer, اليمانلىق *ilimânlıq*, vulg. *limânlıq.* Voy. TRANQUILLE.

GALMER, v. a., دکدرمک *dīn-durmek*, دیکلندرمک *dīnlendurmek*, t.; تسکین *teskin it*, a.-t.; سکتمک *sekitmek*; au fig., راحتلندرمک *rāhatlendurmek*. — Faire cesser, بصردمق *basturmaq*. — Se Calmer, v. résl., دکمک *dīn-mek*, راحتلنمق *rāhatlanmaq*, ساکن او *sākin ol*, a.-t.

CALOMEL, s. m., کبریتیل *kibrūtilē* فارشترلمش *qārichtutilmich jīva*, t.

CALOMNIATEUR, TRICE, s., افتراجی *istirādji*, a.; بهتانجی *bouhtāndji*, a.-t.; مفتری *mustéri*, a.

CALOMNIE, s. f., افترا *istirā*, غیبت *bouhtān*. — Habitude ou action de calomnier, افتراجیلک *istirādjilik*, a.-t.

CALOMNIER, v. a., افترا *istirā it*, غیبت *bouhtān it*, بهتان *it*, سویلەمک *ghaibet seuülemek*, a.-t.

CALOMNIEUSEMENT, adv., افترا *istirā ilē*, a.-t.

CALOMNIEUX, se, adj., افتراسو *istirālu*, a.-t.; بهتان آمیز *bouhtān āmīz*, a.-p.

CALORIMÈTRE, s. m., میزان الحرارة *mizān ul-harāret*, a.

CALORIQUE, s. m., مبدأ حرارت *mebdē harāret*, حمو *houmō*, a.

CALOTHROPIS, s. m., plante, اگاجی *tighālē aghādjī*.

CALOTTE, s. f., کله پوش *kelle pouch*, p. — en drap ou en laine, افس *fes*, t.

CALOYER, s. m., moine grec, کشیش *kēchīch*, t.

CALQUE, s. m., جام اردندن *djām ardinden* النش رسم *ālinmich recim*, t.

CALQUER, v. a., جام اردندن رسم *djām ardinden recim* آلمق *āl-maq*, t.; نقل رسم *naqli resm it*, a.-t.

CALUMET, s. m., اوزون چبوق *ouzoun tchibouq*, t.

CALUS, s. m., callosité, ناصور *nāṣūr*. — Nœud résultant d'un os rompu, کمیکل اولان باره بیری *guémikē olān īāra īeri*. — Au fig., endurcissement du cœur, یوزرک *iurek qātylyghy*, t.

CALVINISTE, s. et adj., لوتران *loutrān*, قالوبن مذهبی *louterān* لوتران *qālvān mezhēbindē loutrān*, t.

CALVITIE, s. f., طاسلق *thāslyq*, vulg. طازلق *thāzlyq*, t.; صلح *salā*, t.

CAMARADE, s. m. com. یولداش *ioldāsh*, آیاقداش *āiāqtāsh*, ioldāch, p.-t.; ارقداداش *arqadāch*, t.; رفیق *rēsfyq*, a. — de voyage, سفر یولداشی *sefer ioldāchi*.

CAMARADERIE, s. f., یولداشلق *ioldāchlyq*, طرفدارلق *tharef-dārllyq*, a.-t.

CAMARD, e, adj., پتقة - پوج - پوچه *patqa, poutcha*, بورنلو *bourounlu*, پصی بورنلی *iassi bourounly*, t.; افطح لانف *astah ul-enf*, a.

CAMARINE, s. f., شیطان *chēülhān* بوقی اوٹ *bogq ot*, t.

CAMBISTE, s. m., celui qui fait le commerce de lettres-de-change, پولیچه صرافی *polîtcha sarrâfi*, t.-a.

CAMBOUIS, s. m., اسکنی طوک *eski doñ iāghy*, ياخى عربه قطرانى *'araba qâthrâni*, t.

CAMBRÉ, adj., courbé, beuklumuch. — Voûte, کمرلو *kemerlu*, t.; قبه لو *qoubbèlu*, a.-t.

CAMBRER, v. a., courber, beukmek, اکرینتمک *egrîtmek*, t.; تقویس ا *taqyîs it*. — Courber en voûte, کهرلمک *kemerlêmek*. — Se Cambrer, v. pr., بوکلمک *beukulmek*, t.

CAMBRURE, s. f., بوکندی *beukndi*, بوجریلک *beugrilik*, t..

CAMBUSE, s. f., کمی کلری و صو، guèmi kiléri vè sou ambâri، انباری ذخیره مخزنی *zakhîrè makhzêni*, t.

CAMBUSIER, s. m., کهئی ذخیره جیسی *guèmi zakhyredjîci*, t.

CAME, s. f., coquillage, bir جنس صدف *bir djins sadef*, t.

CAMÉADE, s. f., آیبان قره ببر *ia-bân qara biber*, t.

CAMELÉE, s. f., کوچک زیتون اغاجی *ktutchuk zeïtoun aghâdjî*, t.

CAMÉE, s. m., بر جنس قیمتلو بونلماش طاش اویمه طاشی *bir djins qîmetlu io-nýlmich thâch*, t.

CAMÉLÉON, s. m., بوقلمون چفوٹ کلری *bouqa-témoun, tchifot klerî*; squat kêtêri, t.

CAMÉLÉOPARD, s. m., c'est le même que la Girafe; voyez ce mot.

CAMELINE, s. f., plante, bir djins nêbât, t.-a.

CAMÉLIA, s. m., بر نوع چچک *bir nev'i tchitchek*, t.

CAMELOT, s. m., شالی *châli*, t.; صوف *sof*, a. — Camelot d'Angora, انکوری شالیسى *engouri châlîci*, a.-t.

CAMELOTTE, s. f., برجنس قماش *bir djins qoumâch*, t.

CAMERISIER, s. m., plante, برجنس کچی يپراخى - چچکى *bir djins ketchi iāprâghy, tchitchegui*, t.

CAMÉRISTE, s. f., قرالیچه اتاباعندن *qrâlitchâ etbâ'inden qâdy'n*, t.

CAMION, s. m., اوافق طوپلۇ *ou-fâq thoplou*, t.

CAMISADE, s. f., کیچه بصفونى شېیخۇن *guidjé basqouny*, t.; che-bikhoun ou شېیخۇن *chebkhoun*, p.

CAMISOLE, s. f., پلک *ièlek*. — de toile, بزدن پلک *bezden ièlek*.

CAMOMILLE, s. f., پاپادىيە چچکى *pâpâdia tchitchegui*, ou simplement پاپادىيە *pâpâdia*, t.

CAMOUFLET, s. m., رذالة *rezâlet*, تحقیر *tahqyr*.

CAMP, s. m., lieu où séjourne une armée, اوردو کاہ *ordou guiâh*, معسکر بىرى *ordou ierài*, t.-p.; leshker *guiâh*. — fortifié، اوردو *mahsoun ul-ethrâf ordou*.

CAMP - VOLANT, s. m., l'armée campée, اوردو او رو *ordou*. — Partie armée de cavalerie et de troupes légères, چاپل عسکری *tchāpoul'askeri*, چاپولجی بلوکی *tchāpoul-djî beulugui*, يوکرک عسکر *iuyruk'asker*, t.

CAMPAGNARD, e, s., كويلو *keuülu*, صحرانشين قيرآدمى *qyr ademi*, t. sahrā nichīn, p.

CAMPAGNE, s. f., étendue de terrain, اوه قیر - قر *qyr ova*. — En rase campagne, سحراده *sahrāda*. — Le temps, la saison de la campagne, ياز *iāz*. — Les champs, par opposition à la ville, کوي *keuü*. — Allons à la campagne, کويه کيلم *keuüe guídélum*. — Maison de —, چفتلک *tchiftlik*. — Temps ordinaire durant lequel les armées sont en campagne, سفر *séfer*, موسم سفر *mevsimi séfer*. — La campagne d'Egypte, مصر سفرى *mycyr sèseri*. — Campagne de mer, دريا سفرى *dérūa sèseri*. — Pièce de campagne ou d'artillerie légère, سرعت طوبى *sur'at thopi*, a. — Battre la campagne, déraisonner, صايقلمق *säiqlamaq*. — Tu bats la campagne, tu radotes, يباشه صايقلرسن *iabāna säiqlarsen*, t.

CAMPAN, s. m., بونوع ييشيل bir ney'yečil vè bēčāz mermer, t.

CAMPANE, s. f., پشكول *puchkiul*, t.

کوچك *kutehuk tchānlyq*, t. چاناق *tchikerguè aüaghýr*, t.; جرسه djèrcet, a.

CAMPÉ, e, adj., قونەش *qonmich*, t.

CAMPÊCHE (bois de), s. m., بقى baqam ou بقى اغاچى *baqam aghādji*, t.

CAMPEMENT, s. m., action de camper, قونمه *qonma*. — Lieu de —, اوردو يرى *ordou ieri*, قوناق *qonāq*, t.

CAMPER, v. a., dresser un camp, اوردویي قورماق *ordou qourmaq*. — S'arrêter en quelque lieu, قونمسق *qonmaq*. — Se placer, séjourner, اوتزومق *otourmaq*, يرلشمك *ierlechmek*, ير طوقىق *ier thoutmaq*, t.; افامىت *iqāmet it*, a.-t.

CAMPHORATA, s. f., plante, كافور *kiāfour oty*, t.

CAMPHRE, s. m., كافور *kiāfour*, p.-a.-t.

CAMPHRÉ, e, adj., كافورلو *kiāfourlu*, t.

كافور، كافورة *kiāfour oty*; اوتى *kiāsouret*, a.

چوكك *tcheukuk*, ياصى - پتقە بورنلو *iāci*, patqa *bouroiňlu*, پوج بورنلو *poudj bourounlu*, t.; آخناس *ākhnās*, et آخنس *ākhnes*, a.

CANAILLÉ, s. f., populace, قىبا gaba, الچاق خلق *alčaq khalq*, t.

حذله طاقمی *hezle thāqymi*, .
خلقک کوتوسی *khalquū kutuçu*.
— En parlant d'un individu et pris
adjectivement, **کولخانە** *kulkhānè*,
نکبىتى *nekbēti*, t.

CANAL, s. m., pl. CANAUX, con-
duit d'eau découvert, **صو بولى** *sou ioly*, او لو ق *olouq*. — Souterrain,
کونك *keunk*. — Lit d'une rivière,
چایك اقىندى يرى *tchātiūn aqynti ieri*. — Pièce étroite et longue ser-
vant d'ornement aux jardins, ص و **آرقى** *sou árqi*, t.; **جدول** *djedvel*,
pl. *djēdāvil*. — Canal de
communication pour la commodité du
commerce, **آچالمش آرقى** *ātchilmich
āryq*, t.; **مذانب** *mezneb*, pl.
mezānib. — Bras de mer, **خليج** *kha-
lidj*, **بوغاز** *boghāz*. — Le canal de
Malte, **مالطيه بوغازى** *māltha boghāzi*. — Le canal de Constantinople,
خليج قسطنطينيه *khalydjī qosthan-
thintiē*. — Au fig., médiation, en-
tremise, **واسطه** *vācitha*, a. — Par
son canal, **انك واسطه سيله** *anuñ
vācithacilé*. — Conduit dans le
corps, **مجاري** *medjra*, pl. *medjāri*, a. — Le canal de la verge,
سدك بولى *sidik ioly*.

CANAPÉ, s. m. Voyez SOFA.

CANAPSA, s. m., داغرچق *dāghar-
djyq*, a. — Le canal de la verge,

اوردك *eurdek*.
— sauvage, **ييان اوردى** *iabān
eurdègui*, t.

او زاقدن **تفذك** *tafdik*

ایلد او رمق *ouzāqtan tufenk ile our-
maq*, پوصيدن آتمق *pouçoudan át-
maq*, t.

قناريه قوشى *qanāria qouchi*, t.

قناريه **جزايرى** *qanāria djezāiri*, t.

CANAUX, s. m. pl. Voy. CANAL.

CANCAN, s. m. pop., ديدى قودى *dedy qody*, t.

CANCAMUM ou CANCAME, s. m., بر
جنس صەمەغ *bir djins samgh*,
a.-t.; **كمكام** *kemkām*, a.

CANCELLE, e, adj., چيزلمش *tchi-
zilmich*, t.; منسوخ *mençoukh*, a.

CANCELLER, v. a., annuler une
écriture, بر بازوبى ابطال - محو *bir iāzouü ibthāl*, *mahv it*, a.-t. —
Raturer, چيزmek *tchizmek*, بوزمق *bozmaq*, t.; نسخ *neskh it*, a.-t.

CANCER, s. m., tumeur, آكله *ākilé*,
t. — Signe du zodiaque, سرطان *serthān*, a.

CANCRE, s. m., écrevisse de mer,
استاقوس *istākos*, ينكچ *ienguetch*,
t. — Avare, خسيس *khācis*, a.
Voy. CRABE.

CANDÉLABRE, s. m., شەدان *buïuk chami dān*, p.-t.;
ایلکمن **چراقامه** *tcherāqmā*, *ilek-
men*, t.

CANDEUR, s. f., بىرەك تىزلىكى *ü-
rek témizligui*, طوغىرلۇق *dhoghrou-
lyq*, t.; بىال خلوص قلب - *bāl khou-
louci qalb*, صفوت قلب *saf-
veti qalb*, صفوت درونى *safveti dē-*

rouni, *khoulous*, a. — Agir avec —, خلوص اوزره حرکت ا *khoulous uzrè harèket it.*

CANDI, s. m., sucre, *nèbât chèkéri*, قند شکر *qand cheker*, a.-p.-t.

CANDI, e, adj., réduit à l'état de sucre *candi*, قندلنمش *qandlenmich*, t.; مقند *mouqannid*, a.

CANDIE (Crète), قندیه *qandia*, کرید *kirit*. — Ville de l'île de Crète, قندیه شهری *qandia chèhéri*. — Ile de la Méditerranée, کرید اطهسی *kirit adhaci*.

CANDIDAT, s. m., qui aspire à une charge, رتبه استکلوسی *rutbè istekluci*, t.; طالب *thālib*. — dans les facultés, ملازم *mulāzim*, pl. ملازمین *mulāzimīn*, a.

CANDIDE, adj., طوغرو *dhoghrou*, صاف *säfdéroun*, p.; صافدون *säfdéroun*, صلوکار *säfi ul-qalb*, a.; خلوسکار *khoulous kiār*, a.-p.

CANDIDEMENT, adv., صفوت قلبله *sasveti qalbilè* پاکلکله *gueunul* پاکلگیلے *päkliguiilé*, خالصانہ *khāliçānè*, a.-p.-t.

CANDIR, v. n., ou SE CANDIR, v. refl., قندلنمه ک ک *qandlenmek*. — Faire candir du sucre, شکر قندلنده مک *cheker qandlendurmek*, نوبت شکر تقنبید ا *cheker taqnîdit*, شکر پاپمق *neubet cheker iāpmaq*, t.

CANE, s. f., femelle du canard, دیشی *dichi* اوردک *eurdek*, t.

CANÉE (la), chef-lieu actuel de l'île de Candie, خانیه *khānia*.

CANEPIÈRE, s. f., ousâq *thoï*, t.

CANETER, v. n., اوردک کبی *eurdek guibi* بوریمک *iurumek*, t.

CANETON, s. m., اوردک پالازی *eurdek päläzy*, پالاز *päläz*, t.

CANETTE, s. f., petite cane, دیشی *dichi* اوفاق اوردک *ousâq curdek*.

— Mesure de liquide, صولو نسنه *soula nesnè* اولچیسی *eultchuçu*. — Petit robinet, لوله جک *lulèdjik*.

CANEVAS, s. m., grosse toile claire, استوبی بزی *ustubi bèzi*. — Ébauche, plan d'un ouvrage, رسم *resm*, مسودة *mucevvèdet*, a. — Tracer un canevas, رسم چیزمهک *resm tchízmek*, t.

CANGRÈNE. Voyez GANGRÈNE.

CANICHE, s. m., chien barbet, تویی اوزون کوپک *tuüu ouzoun keupek*, t.

CANICULAIRE, adj., باحوري *bāhourii*. — Jours caniculaires, أيام باحوريه *eüämi bāhouriè*, a.

CANICULE, s. f., constellation, يالدق *el-daq* کلب اکبر *iäldyq üldyz*, t.; بلدر *kelbi ekber*. — Temps dans lequel on suppose que cette constellation domine (du 24 juillet au 23 août), أيام الباھور *eüäam el-bāhour*, a.

CANIF, s. m., à long manche, à l'usage des Turcs, فلمتراش *qalemtarâch*, a.-p. — de poche, چاقی *tchâqy*, t.

CANIN, *e*, adj, qui tient du chien; كُبْيَه kieupektchē, الكلبى kelbi. — Dents canines, أزو ديشلىزى azou dichléri, t. — Faim canine!, كُوبِك اچلىعى keupek atchlygħy, جوع الكلب djou' ul-kelb, a.

CANNALE, s. f., lieu planté de cannes, قامشلة *qāmychlyq*, t.

CANNE, s.. f., roseau, قامش qāmash
 mich. — à sucre, شکر قامشی chè-
 ker qāmichi, t. — Bâton pour s'ap-
 puyer, دکنچه dēnek, t.; عصا
 'acā, a.

طارچین شکری CANNELAS, s. m., thārṭchin chèkōri, t.

CHANDELÉ, adj., qui a des cannelures, شەخانەلۇ او بىلمىش *öülmich*, *chechkhānèlu*, اولۇقلۇ *olouqlu*, t. — Couleur de cannelle, دارچىنى *tär-tchíni*, t.

اوْلُوق CANNELER, v. a., اوْبِهْ-ق oulouq oulouq oïmaq,
شَشْخَانْدَلْوَا chechkhānèlu it. — Une
colonne cannelée, اوْلُوق اوْلُوق olouq olouq oïoul-
mich bir sutoun.

CANNELLE, s. f., écorce odoriférante, دارچین dārtchín, vulg. دارچین اغاجی thārtehín, طارچین dārtchín aghādji. — sauvage, بیان iabān thārtchíni. — طارچین-چیبوغی Écorce de cannelle, tchyboughy. — Poudre thārtchín thārtchín tozi, soufoufi. — Essence de طارچین توزی — سفوی thārtchín rouhi. — طارچین روحی

Cannelle ou cannette, robinet, لوله lulè. — de tonneau, فوچى لولەسى soutchi lulèci, t.

CANNELLIER, s. m., arbre qui donne la cannelle. **دارچین**, **اگھادجی**, **därchén aghādji**, t.

CANNELURE, s. f., اولو قلمه olouq-lama, او بمه cüma, t.

CANNETILLE, s. f., طرطله صرمہ
syrma thyrrhyl, t.

CANNIBALE, s. m., غول ghoul,
p. آدم آدم adem iādji, t. —
Au fig., homme féroce, يواز-يابان yāwaz-īyābān
آدم īāvouz, imān adem, t.

CANON, s. m., pièce d'artillerie, طوب *thop*. — Pièce en batterie, طابیہ طوبی *thâbia thopy*. — de campagne, لای طوبی *alâi thopi*. — de fonte, دوکمہ طوب *deukmeh thop*. — Gros canon, اغر طوب *agher thop*. — Le bruit du —, اغیر *thop*. — Le recul du —, کورل دیسی *thopun gurul-ducy*. — Le recul du —, طوبک *thopuk* کرویده دپشی *thopun guiruë tecchi*. — Enclouer le —, میخلمق *mykhlamaq*. — Un coup de —,

بر ضربه طوب *bir zarbēi thop.* —
 Partie des armes à feu où l'on met la
 charge, دمر *démir*, قونداق *qondāq*.
 — Le canon du fusil, تفسنگ *tusengüñ*, دمری *démiri*, ۱.

CANON, en parlant d'un cheval,
l'espace de la jambe depuis le genou
au boulet, قوری انجک *qourou in-djig.*

CANONS, s. m. pl., règles, statuts.

قانون qānūn, pl. a. قوانین qānūniñ; pl. a. فتوا fetva, pl. فتاوی fetāvā. — Les canons de l'église, — قوانین qānūniñ, qavā'īdī kibisīyah قواعد کبیسیہ qavā'īdī kibisīyah, a.

CANONIAL, e, adj., réglé par les canons, شرعی قانونی qānūnī, قانونی قانونی qānūnī, cher'j, a.

CANONICITÉ, s. f., qualité de ce qui est canonique, قانونیة qānūniyyet, مشروع عبید mechrou'iyyet. — La canonnicité des livres saints, كتب شریفه نک kioutoubi chérifénūn mechrou'iyyeti.

CANONIQUE, adj., قانونی qānūnī, شرعی cher'j, مشروع mechrou'. — Les livres canoniques, كتب شریفه نک kutoubi cher'j, a.

Canoniquement, adv., قانون qānūn, موجنبه moudjebindjè, اوزره qānūn uzrè, شریعت اوزره cher'iat uzrè, a.-t.

CANONISATION, s. f., تقدیس taq-tīs, تقدیس اولیا taqtīci evlūā, a.

CANONISER, v. a., تقدیس اولیا taq-tīs it, صره سینه وضع اولیا evlūā syracinē vaz' it, a.-t.

CANONISTE, s. m., قوانینی بیلن qavā'īni bīlen, a.-t.

CANONNADE, s. f., طوب thop ātīlmaci, آتمدسى آتمدسى پاتردیسی thop pātyrdīci, t.

CANONNER, v. a., طوب آتمق thop ātmaq, طوب ایله دوکھ - دوکھ thop ilē deukmek, deumek, ourmaq, طوبامق thoplamaq, t. — اورمچ thop ātīlmaci, t.

بری بربی اوزرینه طوب Secanommer, آتشمق biri biri üzériné thop ātich-maq, t.

CANONNIER, s. m., طوبچی thopdji. — Commandant de l'artillerie طوبچی باشی thopdji bāchi.

CANONNIÈRE, s. f., embrasure pour les canons, مزغال دلیکی mazghāl dēlīgūi. — Sorte de petite tente en forme de toit, شمسیہ chemsiyé. — Autre sorte de tente à deux mâts, ایکی دیرکلو چادر iki direklu tchādir. Voy. CHALOUE.

CANOPE, s. f., étoile, سهیل su-hēl, a.

CANOT, s. m., صندال sandāl, t. اری قابوقلو iri qābouqlu qāvoun, t.

CANTATE, s. f., اغنية منظومة ough-niyyet manzoumè, نشید neshid, a.-t.

CANTATRICE, s. f., ایرلایجی irlāidji 'avret, a.-t.; مغنية irlāidji 'avret, a.-t.; عورت moughanniyet, a.

CANTHARIDE, s. f., قودوز بوجکی qodoz beudjègui, ذروح zurouh, a.-t.; زرروح zurrouh, pl. ذراریح zurāryh, a.

CANTINE, s. f., coffret de voyage à compartimens pour le vin et les liqueurs, عنبریه و طانلو شراب sandoughi, 'anbəriè vè thātlu charāb sandoughy, a.-t.

CANTINE, cabaret, lieu où se distribue le vin aux soldats, اوردو ordou meïkhāneci, t.-p. میخانه سی

CANTINIER, ère, substantif، اوردو ordou meïkhānèdjīci, t. میخانه جیسی

CANTIQUE, s. m., الْهَيٰ *ilāhi*,
الْهَيَّةِ *ilāhüë*, مُزْمُور *mezmour*, au pl.
تَسْبِحَاتٍ *tesbihäät*, a.

CANTON, s. m., سمت *sem̄t*,
ناحیه *nāhiē*, pl. نواحی *nēvāhi*, a.;
سو *sou*, p.

بر ناحيەدە مەتمكىن اولان *bir nähüedé mutemek-kin olän*, a.-t.; قوناقلاردا قونمىش *qonqlarda qonnich.*

عسکر CANTONNEMENT, s. m., 'asker qondoughy.i.er,
بر قوندوغى يىر 'asker qonāghy, au pl.
عسکر قوناڭى 'asker qonāqlari,
عسکر قۇنالىرى a.-t.; معسکر mou'asker, a.

CANTONNER, v. n., des troupes,
 - عسکری محللرنىڭ اوتۇرتىمەق - 'askeri mahallérindé otourtmaq, qondurmaq. — Se cantonner, محللربىنى طۇتمق mahallérini thoutmaq, قۇزىھەق qonmaq, قوناق طۇتمق qonāq thoutmaq. — Prendre ses cantonnemens en parlant عسکر قوناقلارده كىرمك 'asker qonāqlarda guirmek, t.

CANULE, s. f., لوله جق *lulèdjiq*,
امزك *emzek*, t.

بۇرۇنى *bourouni*. — Doubler le cap, بۇرۇنى آشورمۇق *bourouni ächur-maq*.

CAPACITÉ, s. f., largeur et profondeur d'un vase, كيكلك *guēñlik* صبغة جق ميدان بوللق *bolliq*, *syghadjaq mēidān*, t.; كنجايش *kundjāīch*, p. — La capacité de l'estomac, معننك مرتبة اتساع *mī-dēnuñ mertēbēi ittiçāñ*, t.; وسعة *vus'at*. — Capacité, portée de l'esprit, قابلق *iarārlyq*, *qā-billyq*, a.-t.; قابليت *qābilüet*, معرفت *chlüet*, *ma'riset*, عقلك *aqluñ sy'ghichi*, t.; اتساع العقل *ittiçā' ul-'aql*. — Selon la capacité, la portée de l'esprit, عقلك متحمل اولدېغى *aqluñ mutéhammyl oldoughy qadar*.

CAPARAÇON , s. m. , جَل d^jul , vulg. چول tchul , pl. جلال djulāl .

CAPARAÇONNÉ , adj. , چلنـمـش tchullenmich , t.

CAPARAÇONNER , v. a. , چولـمـق tchullamaq , آته چول اورـمـق atē tchul ourmaq , t.

CAPE , s. f. , manteau , qāpout كپنـكـك kēpenek (vieux mot) . — Rire sous cape , fam. , rire en dessous , en cachette , كزـلـيـجـه كولـمـك guizlīdjē gulmek , بـيـقـقـنـكـه bijq altindē gulmek , t.

CAPELET , s. m. , sorte d'enflure à l'extrémité du jarret des chevaux , آـنـكـ بـرـنـوـع وـرـمـى - مـهـرـهـسـى atuñ bir nev'i vèrèmi , muhrèci , t.

CAPIDJI-BACHI , s. m. , portier du séрай قـبـيـجـي باـشـى qapidji bāchi , Voy. cet article dans le Dictionnaire Turc-Français .

CAPILLAIRE , s. m. , se dit de certaines plantes dont les feuilles sont très-déliées , بـيـرـاغـى بـغـايـت اـيـنجـه اـوت iaprāghy bēghäiet indjè ot . — des racines longues et filamentuses , صـحـاقـلـو كـوـك satchāqlu keuk . — d'un tuyau très-étroit , طـارـاـلـوـق dhār olouq . — Veine capillaire , اـيـنجـه طـمـر indjè dhamar . — Andante (plante) , بالـدـرـى قـرـه bāldiri qara , t. ; كـزـبـرـة kuzbèret , بـرـ بـرـ kuzbèret ul-bîr . — شـاوـشـان ber chāvuchān , ou بـرـ سـيـاـشـان ber stāvuchān , a.

CAPILLAIRE , adj. , délié comme les

cheveux , صـاـچـكـبـى اـنجـه قـل qyl , sātch guibi indjè , t.

CAPILOTADE , s. f. , ragoût , اـبلـق قـاـورـمـسـى iblyq qāvourmaci , t.

CAPITAIN , s. m. , chef d'une compagnie de gens de guerre , بـوـز باـشـى īuz bāchi . — Commandant d'un navire , كـهـي قـبـوـدـانـى guèmi qapoudāni , كـمـى رـئـيـسـى guèmi reïct . — Homme de guerre versé dans les connaissances de son art et habile au commandement , جـنـكـ عـلـمـى بـيـلـورـ جـنـكـهـى djenk 'ylmini bīlur . — Grand guerrier , djenk 'ylmini bīlur . — Grand guerrier , جـنـكـهـى djenkdji , غـازـى ghāzi , رـئـسـى reïs , a . — d'un part , لـيـمـان رـئـيـسـى līmān reïci , t.-a .

CAPITAINERIE , s. f. , charge de capitaine , قـبـوـدـانـلـق qapoudānlıq . — بـرـ قـبـوـدـانـكـ زـيـرـ حـكـمـنـكـ bir qapoudānuñ ziri hukmindē olān ier . — Logement du capitaine , قـبـوـدـانـكـ مـحـلـ اـقـامـتـى qapoudānuñ mahalli iqāmeti , t.

CAPITAL , s. m. , somme constituée , fonds — , سـرـمـاـيـه ser māiè , p.-t. ; بـرـ رـأـسـ الـمـال rees ul-māl . — Il a de grands capitaux , بـيـوـك سـرـمـاـيـهـسـى buük ser māeici vārdur .

CAPITAL , e , adj. et s. , principal , مـادـهـ اـصـلـى asli , t. ; بـاشـلو bāchlū , t. ; بـرـ maddè , a . — Point capital , بـرـ مـصـاحـتـكـ bir maslahatuñ nuktei aslièci . — Le plus important des choses , اـهـمـ اـمـورـ ehemmi ounour . — Crime capital ,

qui mérite la mort, باشلو صوج *bāchlu*, *southch*, اغـر صوج *āghyr soutch*, ذنب عظيم *djurm kebīr*, جرم كبيـر *zembî azîm*, باش كيدجـك خطا *bâch guîdêdjek khathâ*. — Encourir قتلـه مستـحق او *qatlê mustêhyqq ol*. — Peine capitale, قـتـل شـرعـي *qatli cher'j*. — Lettre capitale, باش حـرـفـار *bâch hârfâlar*. Voy. MAJUSCULE.

CAPITALE, s. f., ville principale d'un royaume, دار السـلطـنة *dâr es-salhânet*, پـاـيـتـخـت *pâütakht*, p.; كـرسـى اـيـالـت *maqarri hukioumet*. — d'une province, kurcii cîâlet. — La capitale de la France est la ville de Paris, فـرـانـسـه دـار الـحـكـومـتـى پـارـس *frâncâ memlékétînuñ dâr ul-hukioumeti pâris chehrîdur*.

CAPITALISTE, s. m., qui possède de l'argent placé, سـرـمـاـيـهـ مـالـ *ser mâtë, mäl sâhibi*, p.-t. ذـيقـدرـت *ziqoudret sermâtë sâhibi*, a.-t.

CAPITAN, s. m., fanfaron, voy. ce mot.

CAPITAN-PACHA, s. m., قـپـوـدـاـن *qapoudân pâchâ*, t.; قـپـوـدـاـن *qapoudâni dêriâ*, t.-p. Voyez AMIRAL.

CAPITATION, s. f., خـرـاجـ *kharâdj*, جـزـيـةـ الرـأـسـ *djézîe*, جـزـيـةـ *djéziet ur-rees*. — Sujet soumis à la capitulation, خـرـاجـكـذـارـ *kharadjguzar*,

ذـمـىـ *zimmi*. — Femme, زـمـيـهـ *zimmié, a.*

CAPITEUX, adj., كـسـكـيـنـ *keskîn*, باـشـهـ اـورـانـ *bâcha ourour*, باـشـهـ اـورـرـ *bâcha ourân*, t.

CAPITOLE, s. m., رـوـمـاـ شـهـرـنـلـ *româ cheh-rindê* کـسـهـورـ بـرـ قـلـعـهـنـكـ *mekhour bir qal'anûn ismi*.

CAPITON, s. m.,bourre, et ce qui reste de plus grossier après qu'on a dévidé la soie, اـيـپـكـ خـرـدـهـسـىـ *ipek khourdêci*. — La coquille du ver à soie, اـيـپـكـ قـوـزـهـسـىـ *ipek qozaci*.

CAPITULAIRE, s. m.,ordonnance مـلـوكـ فـرـانـسـهـذـكـ *mulouki frâncânuñ ahkiâmi cher'yeci*, a.-t.

CAPITULATION, s. f., traité pour la reddition d'une place assiégée, وـبـرـهـ *vîrê*. — Cette ville a été prise par capitulation, اـولـ شـہـرـوـبـرـهـ اـیـلـهـ آـلـنـدـىـ *ol chêhir vîrê ilê alundý*. — Acte écrit de la capitulation, اـسـتـیـمـانـ *istimân senêdi*. — Observer, tenir la capitulation, شـروـطـ اـسـتـیـمـانـهـ *chourouti istimânê reâ'it* it. — Capitulation, moyen d'arrangement, de composition, بـارـشـقـ *bârichyq*, t.; صـلحـ *soulh*, a. — Traité impérial ou avec la Porte, عـهـدـ نـامـهـ *'ahd nâmëi humâïoun*, a.-p. Voy. le mot عـهـدـ نـامـهـ dans le Dictionnaire Turc-Français.

CAPITULER, v. n., rendre par capitulation, وـبـرـهـ اـیـلـهـ *vîrê ilê teslim it*. — De-

امان طلب ا mander à capituler, *amān thaleb it*, a.-t. — Traiter de la reddition d'une place, بىر قلعدىڭ bir qal'anuñ teslīmi خصوصىنىڭ مذاكرە - مقاولە bir qal'anuñ teslīmi *khouçoucindè muzākèrè, muqāvèlè it*, a.-t. — Entrer en accommodement; سۈپىشىك seuülechmek, t. بارشق bārichmaq, t. صالح soulh idichmek, a.-t.

CAPIVERT, s. m., animal amphibia, اوپونك khynzır ul-mā, a.

CAPON, s. m., joueur rusé, حيلهكار ouïounda hîlèkiār. — Capon, hypocrite à dessein, مرايىسى murāi, منافق munāfiq, a. — Popul., lâche, جيابن qorqāq; قورقاق djèbān, a. — En t. de marine, crochet de fer, دمرچنگلى dēmir tchen-güeli, t.

CAPONNER, v. n., user de finesse au jeu, اوپونك چالمق - حيلهكارلىق! oïounda tchālm̄aq, hîlèkiārl̄yq it. — Popul., dissimuler, مدارا! müdārā it, p.-t.; كتم نيت ketmi nüet it, a.-t. — Montrer de la lâcheté, غيرتسزلىق ghār-retsyzlyq gustermek. — Haler l'ancre avec le capon, چىڭل ايله لنكري tchenguel ilè lengueri qāldurmaq, t.

CAPORAL, s. m., اون باشى on bāchi, t.

CAPOT, s. m., يابونجه iāpoundja, ياخورلق iāghmourlouq. — Demeurer capot, voir ses espérances frustrées, فازقاتى قالمق qāz qāty qāl-maq, t. ; محروم قالروم mahroum qalmaq, a.-t.

CAPOTE, s. f., manteau d'homme, ياغورلق iāghmourlouq, t. — de femme, فراجە ferādjè, a.; اوستلەك ustlik, t.

CAPOU-AGHA, s. m., chef des eunuques blancs, قپو اغا qapou agħā, قپو اوغلان qapou oglān. — Garçon de la Porte, nom des domestiques du drogman de la Sublime-Porte, qui s'appelle lui-même قپو ترجمانى qapou terdjuñāni; voyez ce mot dans le *Dictionn. Turc-Français*.

CAPOTER, v. n., terme de marine. Voy. CHAVIRER.

CAPRE, s. f., كبره guibère et kēbère, t.

CAPRICE, s. m., boutade, fantaisie, چالقلق djālyqlyq, t. ; هوس havēci 'aql, a. — Humeur morose, مراق يكازلىق iañazlyq; merāq. — Inconstance, هر جايىك her djālyk, t.

CAPRICIEUSEMENT, adv., چالقلعله يكازلىك iañazli-guilé, t.

CAPRICIEUX, sé, adj., عقلى aqli tchālyq, مهوس العقل mouhavves ul-'aql, يكاز iañaz, متلوں merāqlu, t.; مراقلو mutelevin, a.; هر جايى her djāii, p. — C'est un homme capricieux, چالق بىر آدمدر aqli tchālyq bir ademdur.

CAPRICORNE, s. m., signe du zodiaque; جدى برجى djèdi bordji, برج جدى bordji djèdi, a.-t. -- Sorte d'insecte, بىر نوچ بوجىك bir nev'y bendjek, t.

CAPRIER, s. m., arbuste, كبسه شجرة *guèbère aghādji*, t.; أغاچى شجر *chedjer ul-kebār*. — Faux caprier ou sabago, قبار البقلة *qabbār ul-baqlat*, a.

CAPRISANT, adj., se dit d'un pouls inégal et irrégulier, قانى وقارشق *qātī vē qārichyq nabz*, t.-a. بعض

CAPRON, s. m., grosse fraise, ارى *iri tchilek*, t.

CAPSULAIRE, adj., qui appartient à une capsule ou qui en a la forme, كبسه شكلنڭ *kīcē cheklindē*, كېسىدە كېلىك *kīcē guibi*. — Fruit, قابلو *qāblu iemich*, t. يېش

CAPSULE, s. f., couvercle, قپاق *qapāq*. — Espèce de boîte, حقة *hoqqa*. — Ce qui renferme la graine des plantes, قبوغ - كېسىسى *tokhoum qaboughou, kīcēci*, t. — Membrane qui enveloppe une articulation, غشا المفصل *ghychā ul-messyl*, a.

CAPTATEUR, s. m., دوباره جى *doubāradji*, t.; حيله باز *hilē bāz*, a.-p.

CAPTATION, s. f., دوباره *doubāra*, فن *fenn*, vulg. *send*, a. حيله *hilē*

CAPTÉ, e, adj., قازانلمىش *qāzānlılmich*, t.

CAPTER, v. a., ravir, اولامق *av-lāmaq*, فازانىق *qāpmaq*, قاپىمق *qāzānmaq*, t.; تحصىل *tahsıl it*, a.-t. — les bonnes grâces de quelqu'un, بر كمسندىك خاطرنى *bir kimesnēnuñ khāthyrini djelb it*, كوكنى الله آلاق *gueuñulinī él álmaq*, t.

CAPTIEUSEMENT, adv., بلېس او بالندىرەرق *telb̄ts ilē*, أىلە *ouïālanduraraq*, a.-t.; حيله بازلغله *hylē bāzly guilē*, p.-t.

CAPTIEUX, sé, adj., او بالندرىجى *telb̄islu*, اىلە *ouïālanduridji*, t.; اغفال *yghfāl āmt̄z*, a.-p. — Argument captieux, دليل مغلط *dēlili moughallath*, a.

CAPTIF, IVE, adj., طونساق *thout-sāq*, t.; اسپير *ecīr*, vulg. *icēr*, pl. a. اسرا *ucērā*.

CAPTIVER, v. a., rendre captif, محکرم *qoul it*. — Assujétir, قول ا *qoul it*. باغلەمۇق *mahkoum qylmaq*, قلمق *bāghlāmaq*, t.; ضبط *zabth it*. — l'esprit, خاطرى الله آلاق *khāthyri élē almaq*, a.-t. — le cœur, كوكل *gueuñul avlāmaq*, t. — Se Captiver, voy. S'Assujétir.

CAPTIVITÉ, s. f., esclavage, اسپىرك *ecīrlik*, a.-t.; قوللىق *qoul-lyq*, رقية *rouqyiet*. — Retenir en —, حال رقىتىك *hāli rouqyiettē thoutmaq*.

CAPTURE, s. f., prise, طوتىم *thoutma*. — Butin, طوبىملق مال *dhouïoumlıq māl*. — Saisie de marchandises défendues, قاچرمە ضبطى *qātchurma zabthy*, t.-a.

CAPTURER, v. a., طوتىم *thoutmaq*, t.; ضبط *zabth it*, a.-t.

CAPUCHON, s. m., كشىشك باش *kēchichun bāch eurtuñ*, اورتىسى *rouhbān*, قوقلا *qouqoulā*.

CAPUCIN, s. m., قپوچىن *qapouchin*, رهبان *rouhbān*, p.

CAPUCINADE, s. f., مراييلق *murāilik*, منافقلىق *munāsyqlyq*, a.-t.

CAPUCINE, s. f., fleur potagère, فرنك *hind tèrèci*, هند ترهسى ابو خنجر *frenk tèrèci*, t.; *abou khandjer*, a.

CAQUET, s. m., كوزه لک *guèvèzèlik*. — Des caquets, لقلقيات *laqlaqyāt*.

CAQUETAGE, s. m., كوزه لک *guèvèzèlik* لاف او رمقلىق *lāf ourmaqlyq*, t.; بربره *berbère*.

CAQUETER, v. n., causer beaucoup, چکه كوزه لک *guevèzèlik it*; الاف *tchénè tchälmaq*, چالمق *lāf*; وكذا *lāsu guzāf it*. — Au propre, se dit du bruit que font les poules sur le point de pondre, طاوق *thāvouq qāqalamaq*.

CAQUETEUR, s. m., كوزه *guèvèzè*, t.

CAR, conj., زيراكه *zirā*, زيراكه *zirā ki*, p.-t.

CARABÉ, s. m., ambre jaune, كهربا *kehroubā*, vulg. *kehribar*, t.; كارم اصفر *kiārim asfar*, a.

CARABIN, s. m., جراح شاكردى *djerrāh chāgurdī*, ساكردى *sāgūrīdi*, a.-t.

CARABINE, s. f., ششخانه تفنك *chichkhānè tusenk*, ou simplement ششخانه *chichkhānè*, ۋرابىنا *qarābinā*, t.

CARABINIER, s. m., قرابيننا كترن *qarābinā guëturen' as-*

ker nēféri, قرابينه جى *qarābīna-dji*, t.

CARACHE ou **CARAC**, s. m., capitulation imposée en Turquie aux sujets non musulmans; خراج *kharādj*, ترجمة *djéziè*, a. Voy. خراج dans le *Dictionnaire Turc-Français*.

CARAGO, s. m., ب نوع عورت *bir nev'y'avret guëici*, t.

CARACOLE, s. f., mouvement du cheval, ات اوينمهسى *ât oïnamaci*, طولندرق *dholanaraq guez-mè*, t.

CARACOLER, v. n., اتى اويناتمق *âty oïnatmaq*, اتى طولندررق *âty dholanduraraq guez-durmek*, t.

CARACOULER, v. n., crier, se dit du pigeon. Voy. Roucouler.

CARACTÈRE, s. m., marque, empreinte, نشان *nichān*. — Lettre, حرف *harf*, خط *khath*, a.; يازى *iāzi*, vulg. *iāzou*. — Gros caractères, ايپرى *iry iāzouler*. — Petits —, اينجهه يازولر *indjē iāzouler*. — Inclination naturelle, طبیعت *thabi'at*, خلق *khoulq*, a.; مشرب *mechreb*, خوى *khoui*, p. — Titre, rang, رتبه *post*, عنوان *unvān*, پوسـت *rutbè*, a. — Qualité de ce qui distingue par l'esprit ou les mœurs, صفة *syfat*, pl. صفات *syfāt*; سيرت *siret*. — En parlant des traits par lesquels l'auteur ou l'artiste désigne les objets qu'il présente à notre esprit, هئيت *heiet*, اسلوب *usloub*. — En botanique, caractère

générique, صفت جنسیّه *syfati djinsiè*. — Caractère spécifique, صفت نوعیّه *syfati nevy'iè*. — Caractères en chimie, ارقام اهل الكيمياء *arqāmi ehlil-kimiā*. — algébriques, *arqāmi nudjoumīè*. — Force d'âme, حزم *hazm*. — Homme de caractère, ferme dans ses sentimens, متأفت صاحبی *metānet sāhybi*, a.-t.

CARACTÉRISER, v. a., marquer le caractère, صورت ويرمك *souret virmek*, وصفی - طبیعتی بیان *vasfi, thabi'ati beiān it*, وصف *vasf it*, a.-t. — Marquer, نشانلماق *nichānlamaq*.

CARACTÉRIQUE, adj. com., ممیز *mumeiiez*, مبین *mubeiien*. — Caractéristique d'un logarithme, son exposant, مرفوع *merfou'*. — En terme de grammaire arabe, l'une des lettres qui détermine la forme du verbe, فعلک علامتی *fylūn 'alā-meti*, a. — Signe caractéristique, ادات *adāti mumeiiez*, a. — Lettre caractéristique, ممیزه *adāti mumeiiez*, a.

CARAFE, s. f., شیشه *chiché*, t.; صراحی *sarāhi, surāhi*, p.

CARAON, s. m., شیشه جک *chî-chedjik*, t.

CARAÏTE, s. m., juif qui s'attache à l'Écriture et rejette les traditions,

قرابین *qarrā*, pl. a. قرائین *qarrāün*.

CARAMANIE (la), قرامان مملکتی *qarāmān memlekēti*.

قینامش شکر، حقیقی *qaïnāmich chèker*, عقیل شکری *'aqy'dè chèkèri*, t.

CARAT, s. m., poids de quatre grains قرات *qyrrāth*, a. — Titre de l'or, عيار *'aïār*. — Or à vingt carats, يکرمی عیاره التوون *iärmî 'äïärde altoun*.

CARAVANE, s. f., کروان *kiarvān*, kervān, p.

کروانسرای *kervānseraï*, خان *khān*, p.

CARAVELLE, s. f., sorte de navire, قراوله *qarāvèla*, t.

CARBATINE, s. f., بوستکی *poustekî*, t.

CARBONE, s. m., قاربون *qārboun*, t.; فحم *fahm, saham*, a.

CARBONÉ, e, adj., قاربونی *qārbouni*, t.; فحمی *fahmi*, a.

CARBONIQUE (acide), adj. et s. m., حامض قاربون *hāmizi qārboun*, t.; حامض فحم *hāmizi sahm*, a.

CARBONISATION, s. f., کومورلنه *keumurlenmè*, کوموره منقلب او لمده *kumuré munqalib olma*, t.-a.; تفحّم *téfahhum*, a.

CARBONISER, v. a., کمورا *keumur it*. — Se carboniser, کومورلنه ک *keumurlenmek*, t.

CARBONADE, s. f., toute espèce de viande grillée، هر دورلو کباب *her turlu kēbāb*, کول بصدی *kul basty*.

CARCAN , s. m. , collier de fer des criminels , چنبر tchember , p.-t. ; لاله démir tāsmaci , دمر تاصمدسى lāla. — Écrevisse de mer , سرطان بحري serthāni bahri. — Espèce de collier de pierreries , بر نوع مجوهر قلاده bir nev' y mudjevher qalāde , t.

CARCASSE , s. f. , ossemens décharnés , mais encore joints , d'un animal , انسانىك ياخود جیوانك فسسه insānuñ īā khod hāvānuñ qafecē deunmich lāchēci , اتى صيرلماش كوده èty syrylmich guevdē. — Charpente , pièces de bois taillées , كراسته kerastē , vulg. kirastē. — d'un navire , قره چاو qara tchāv. — Se dit d'une personne extrêmement maigre , قالماش قوري qālmāmich qourou guémīk. — Sorte de bombe , بر نوع قره خمبشه bir nev' y khombara , t.

CARCINOMATEUX , EUSE , adj. m. ou fém. , آكله لو ākilēlu , t.

CARCINOME , s. m. , sorte de cancer ou tumeur , بر نوع آكله bir nev' y ākilē , t.

CARDAMINE , s. f. , cresson des prés , چاير ترهسى tchāür tērēci , t.

CARDAMOME , s. m. , graine aromatique , قوله qaqoula , t.

CARDE , s. f. , peigne , طراق tharāq , كنان طراغي kētān tharāghy , t.

GARDER , v. a. , la laine , peigner avec la carde , طرامق tharāmaq , بپانچ طرامق iapāghy tharāmaq ,

بیوک و پمپوق آتمق ieuu vē pam-

bouq ātmaq , t. ; حلاج haldj īt , a.-t.

CARDEUR , SE , s. , طرابيچى tharāidji , t. ; حلاج hallādj , a.

بورك أغريسي iurek aghrīci , t.

CARDIAQUE , adj. , propre à fortifier le cœur , قوبشدريچى iurek qavilechturidji , t. ; قبله نافع qalbē nāfy' , دوای مقوى القلب devāi mouqavvi ul-qalb , a.-t. — En terme d'anatomie , ce qui appartient au cœur , بوركه متعلق بقلب iurēguè mu-te'allyq , t. ; قلبي qalbi , a.

CARDIAQUE OU AGRIPUME , s. f. , plante , فراسيبون ferāctioun el-qalb , a.

CARDINAL , s. m. , pl. CARDINAUX , prélat , قردینال qardīnāl. — Les quatre points cardinaux , فلكىك fēlēguñ dort tharasi , درت طرفى djēhāti erba'a , a. — أصللو درت يل acyllu dort iel. — Nombres cardinaux , اسماء اعداد اصللى esmāi 'ādādi asliē.

CARDINALAT , s. m. , پايدىسى qardīnal pāïeci , t.

ASHK CARDON , s. m. , plante , اشڪ بسان echek , kunguéri , كنكري دكتنلو دكتنلوا انكناري iabān enquināri , اوت dikenlu ot , t.

CARELET ou CARRELET , s. m. , poisson , سرچه بالغى sirtcha bāly-ghy , چروس بالغى tchirous bāly-ghy , t.

CAREME , s. m. , - بيوک ادرج

اروج *buüük oroudj, perhız*, *perhız* پرهیز
oroudj vagly, t. — Durant وقتی
 le اثنای صیامك —
 — Faire carême, *orodj* اورج طوتمق
thoutmaq. — Rompre le اورجی, *orodji bozmaq*. بوزمق

CARÉNAGE, s. m., lieu où l'on donne la carène, *qalfât ieri*. — Action de caréner, *qalfât*, قلفاتلنمه *qalfâtlanma*, t.

CARENCE, s. f., *heudjet eunnësi*, a.

CARÈNE, s. f., longue pièce de bois qui s'étend dans la partie la plus basse d'un navire, کمی انباری اوکراغه سی *guèmi ambâri oñurghaci*, کمینک قرینه سی *guéménun qarí-naci*. — La partie du navire comprise depuis la quille jusqu'à la flottaison, کمینک صوایچنہ کیرن بیری *guéménun sou útchiné guïren ieri*. — Travail que l'on fait pour caréner, قلفاتلنمه *qalfâtlanma*, t.

CARÉNER, v. a. Voy. RADOUBER.

CARESSANT, e, adj., اوخشايجي *okhchäidji*, t.; نواز *nuwaz*, p.

CARESSE, s. f., اوخشامه *okhchäama*, اوخشايش *okhchäich*, t.; دلکيچيلك *nuwazich*, p.; نوازش *tilkîdjlilik*, t.

CARESSÉ, e, adj., اوخسانه مش *okhchänmich*, t.; ملتفت *multefit*, a.

CARESSER, v. a., اوخشامق *okhchämaq*. — un enfant, برجوغى *tchoudjougy*; اوخشامق *bir tchoulougy*: *okhchämaq*. — Caresser avec la main,

ال ايله يوقلامق *el ilé ioqlâmaq*, t.
 — Bien accueillir, التفات ا *iqrâm, iltifât it*, a.-t.

CARET ou GARRET, s. m., sorte de tortue, برقلوباغه *bir nev'y qaploubâgha*. — Fil de caret, غومنه دن چيقارلمش *ghomenaden tchiqârylmich iplik*, t.

KMİ يوكى *guèmi* كمی حموله سی *guèmi hamouléci*, a.-t.

CARGUE, s. f., يلکن هابليسي *iel-ken hâblyci*, t.

هابلى بى چكوب *CARGUER*, v. a., يلکنى قصدلتقم *hâblıi tchekup, iel-kéni qyssalatmaq*, t.

مسخره صورتى *CARICATURE*, s. f., قاريقاتوره *maşkhara soureti*, *qâriqâ-toura*, t.; كوله جك *gulèdjek kisvê*, t.-a.

چورك *CARIÉ*, adj., *tcheuruk*, رېمىم *tchurumuch*, t.; چوريمش *rém*, a. — Dent cariée, چورك دېشى *tcheuruk díchi*, t.

کېيىك چوركلكى *CARIE*, s. f., *guémik tchurukligui*, t.

GARIER, v. a., gâter, pourrir les blés, بنداي بى چورتمك *boghdâi tchurutmek*. — Se carier, en parlant des os, چوريىك *tchurumek*.

چاك چالمەسى *CARILLON*, s. m., *tchâñ tchâlmaci*, t.

چاكى پك اورمق - چالمق *CARILLONNER*, v. a., *tchâñi pek vour-maq, tchâlmaq*, t.

چاكن *CARILLONNEUR*, s. m.,

اور بھی - چا^{بھی} tchāñ vourūdji, tchālīdji, t.

CARLET. Voyez CARELET.

CARLIN, INE, s., espèce de chien, بر جنس کوپک bir djins keupek, t.

CARINE, s. f., pleureuse dans les funérailles, نایحۃ nāīhat, a.; نوحہ کر قاری nevhaguer qāry, t.

CARME, s. m., religieux du Mont-Carmel, کرم‌ل طاغی کشیشی ker-mel dhāghy kechīchi, t.

KERMEL (mont), s. m., طاغی kermel dhāghy.

CARMIN, s. m., آں لوك لک براق lekk berrāq, a.

CARMINATIF, VE, adj., يسل بصدر بیجی علاج iel basturidji 'ylādj, iel 'yllētinē nāsy, a.-t.

CARNAGE, s. m., فیرغن qyrghyn, مقاتله mouqātèle, a.

CARNASSIER, ÈRE, adj., ات چیک اتناہ et iēldji, t.; بسلنور tchig etilé beslèneur, لاحم lāhim, a.

CARNASSIÈRE, s. f., sac où l'on met le gibier tué à la chasse, چانٹه tchāntha, آوجی چانٹھے سی ávdji tchāntaci, t.

CARNATION, s. f., et rengui, a. — Représentation des chairs de l'homme par le coloris, آدم کوڈھے سی رنکی - صورتی kevdeci rengui, soureti. — Teint d'un homme, چھڑے tchehrē, آدم

چھڑھے سی - درېسندک رنکی ádem tchehrēci, dèricinuñ rengui.

CARNAVAL, s. m., ات کسمی et kècimi, ات کسمدھے سی et kesmeci, شکبک کونلری chekbuk, شکبک chekbuk gunléri, t.

CARNE, s. f., angle extérieur d'une pièce, کوشہ اوچی keuchè ou-dji, tr.

CARNET, s. m., petit livre d'achat, اشترا دفترچک desterdjik, دفتری ichtirā desteri, a.-t.

GARNIFICATION, s. f., کمیک انه، دونمک guémik ètè deunmek, تالحتم telahhum, a.

CARNIVORE, adj. com., ات ایله، ات بیجی et ilé beslèneur, بسلنور لحم خور lahm khor, a.-p.

CARNOSITÉ, s. f., پاره اطرافلرنک iāra ethrāflerindè bitmich et, t., لحم زائید lahmi zāid, a.

CAROGNE, s. f. pop., فاحشہ fā-hiché, a.

CARONADE, s. f., خزینہ سی ککش khazīnèci برونوں کبیر و قصہ طوب guénich bir nev'y kebtr ve qyssa thop, قارونہ طوبی qārona thopy, t.

CARONCULES, s. f. pl., انجغز et-djighaz, ات بکی et begui, t.; کوشت پارہ - پاره سی pārēci, p.-t. — lacrimales, کوز بیکاری gueuz blñāri, t.

CAROTIDES, s. f. pl., ابھرتا الدماغ ebhertā uddamāgh, وردان vèridān, a.

CAROTTE, s. f., plante, هوج hordj,

vulg. هاوج *hāwoutch.* — de tabac, دوتون پاپراقلرى *tutun* طومارى *iaprāqleri thoumari*, t.

کچى CAROUBE ou CAROUGE, s. m., خرنوب *ketchi boïnouzi*, بوبنوزى *kharnoub*, t.

کچى بوبنوزى CAROUBIER, s. m., اغاچى *ketchi bouïnouzi aghādji*, t.

CARPE, s. f., poisson d'eau douce, سازان بالغى *sāzān bālighy*, t.

CARPE, s. m., partie entre le bras et la paume de la main, آوج ايلە قولك اورتا يرى *āwūj ilē qoloun ortā ieri*, t.

سازانه بک-زر کوچك بالق CARPEAU, s. m., *sūzāna beñzer kutchuk bālyq*, t.

سازان بالغى CARPIE, s. f., قمهسى *sāzān bālighy qymaci*, t.

کوچك CARPILLON, s. m., سازان بالغى *kutchuk sāzān bāly-ghy*, t.

اوقلق CARQUOIS, s. m., ترکش اوقي قبوري *oqlıq*, *oq qouboury*, t.; terkech, p.

بر دورت کوشە CARRÉ, s. m., *deurt kieuchè*, t.; مربع *murebby*, a.

دورت کوشە لسو CARRÉ, e, adj., *deurt kieuchèlu*, t.; مربع *murebba'*,

— شكل مربع *chekli murebba'*, درت کوشە لسو صورت *dort keuchèlu souret*. — Rendre

carré, former une figure carrée, درت کوشە لسو صورت *murebba it*, a.-t. — Nombre

carré, مجدور *medzour*. — Racine carrée, جذر *djezr*. — Tirer la racine

جذري استخراج Carré جذری استخراج *djezri istykhrajdj it*, a.-t.

CARREAU, s. m., pavé plat en terre, دوشە طغلهسى - طاشى du-chèmè thoughtlaci, thāchi. — de marbre, يىصى مرمر تختەسى *iassy mermer takhtaci*. — de verre, جام djām, p.-a.; پنجره جامى *pendjérè djāmi*. — Coussin pour se mettre à genoux, ديز يصدغى *diz iastyghy*, شيتە *chüttè*. — Fer de tailleur, اوئى *otı*, vulg. *euti*. — Signe du jeu de carte, کاخد اوينشك بىر قارا او *qāro*, لونى *kiāghyd ouïioninuñ bir levni*.

— Maladie des enfans, چوچقلره مخصوص خستالىك *ku-tchuk tchodjouqlara makhsous khas-talik*, قارن قاتىلەنلىغى *qārn qātyly-ghy*, t.

CARREFOUR, s. m., آغزى *iol aghzi*, t.

CARRÉGER. Voy. LOUVoyer.

CARRELAGE, s. m., ouvrage de carreleur, طغله تختە دوشەسى *doughla takhta duchémeci*. — Prix de ce travail, طغله دوشە سىنك قىمتى *toughla duchémecinuñ qymeti*, t.-a.

CARRELER, v. a., pavier avec des carreaux, طغله تختە دوشەك *thou-ghla takhta duchémek*, t. — les souliers, اسکى پاپوشلىك *eski pāpouchléri* دوزمك *duzmek*, t.

CARRELET, s. m., grosse aiguille de cordonnier, پاپوشجي اكندىسى *pāpouchdji igneci*, t. — Poisson de mer, چروس بالغى *tchirobāligh-*

għy, پیسی بالغی *pissi bāly-*
għy, t.

CARRELEUR, s. m., qui pose les carreaux طغله *thou-*
ghla, takħta duchēidji, t. — de souliers, اسکیجی *eskīdji*, t.

CARRELURE, s. f., semelles neuves تسممه يامدسى *tasma īāmaci*, t.

CARRÉMENT, adv., دورت کوشـه دورت *dort keuchè uzrè*, t.; دورت اوزره *dort keuchèlu ola-*
raq, murebbi' en, a.

CARRER, v. a., donner une figure carrée دورت کوشـلوا *dort keu-*
chelu it. — Se Carrer, v. réfl., صالنى صالحى *sālyny sā-*
lyny iurumek, t.; اختیال *ikhtīāl* اختیال *ikhtīāl* it, a.-t.

CARRIER, s. m., طاشچی *thāch-*
tchi, طاش چیقاریجی *thāch tchy-*
qāridji, t.

CARRIÈRE, s. f., de pierres, طاش معدنی *thāchlyq*, طاشلق *thāch ma'deni*, t. — Lice, lieu fermé pour courrir, میدان *meidān*, طاش *halāib*; حلایب *halāib*; حلبة *halbet*, pl. — Profession, état, مصامير *myzmār*, pl. مضمار *mēzā-mīr*. — Durée de la vie, عمر مدتی *'eumr muddeti*, عمر *'eumr*, منزل عمر *'eumr*, منزل *'eumr*. — Profession, état, طریقة *tharyqat*. — Carrière, cours des astres, دور کواكب *devri kevā-kib*. — Fournir une longue carrière, vivre long-temps, چوق ياشه مق *tchok īāchamaq*. — Donner carrière, laisser aller, صالیویرمک *sālyvir-*

mek. — Se donner Carrière, v. réfl., سونمک *sēvinmek*. t.

CARRIOLE, s. f., ایکی تکرلکلو *iki tekerleklu 'araba*, t.

CARROSSE, s. m., هنطـو *hintov*, قوچـو *qotchi*, عربـه *'araba*, *qoutchou*, t.

CARROSSIER, s. m., هنطـوجـی *hin-*
thovdj, هنطـو پاپوجـیسـی *hinthov īā-*
poudjici, t.

CARRURE, s. f., اوموز باشـی *omouz*
bāchi, اموز اینـلـکـی *omouz īnly-*
ghy, t.

CARTAME, s. m. Voy. CARTHAME.

CARTE, s. f., اوبـن *ouioun* کاغـدـی *kiāghydi*, قـمـار *qoumār kiāghydy*, کاغـدـی *qārta oīouni*. — Un jeu de cartes, بـر دـستـه اوـبـن کـاغـدـلـی *bir destè oīoun kiāghydlèri*. — Battre les cartes, کـاغـدـلـی قـارـشـرـمـق *kiāghydlèri qārichturmaq*. — Être le premier en carte, au jeu, کـاخـد اوـبـنـلـکـ *kiāghyd oīouninda nev-*
betlu ol. — de géographie, خـرـیـطـه *kharītha*, جـعـرـافـیـه خـرـیـطـهـسـی *djo-*
ghrafia khārīthacy. — Carte marine, درـیـا خـرـیـطـهـسـی *dérīā khārī-*
thaci. — Carte générale de l'Europe, اورـوـپـا اـقـلـيـمـنـکـ عمـومـی *evropā iqlimīnuñ 'ou-*
mouni kharithaci. — Carte blanche, permission de se conduire comme on voudra, رـخـصـت کـامـلـه *roukhsati*
kiāmilè, a. — Donner carte blanche, بـول بـول رـخـصـت وـیرـمـکـ *bol bol roukhsat vīrmek*. — Tirer les قـمـار کـاغـدـلـیـلـه باـقـیـجـیـلـقـ *qoumār*.

kiāghydlerilè bāqydjilyq it. — Carte, note de la dépense chez un traiteur, طعام مصرفی پوصله‌سی
thām masrafi pouçoulacy. — Connaître le dessous des cartes, avoir le secret d'une affaire, بِرْ مَصْلَحَتُكَ bir maslahatuñ sirrīnē vāqqys ol. — Brouiller les cartes, désunir, causer des divisions, اِقْرَارْشِ مُورِشِ اِقْرَارْشِ mourich it, بُوزْشِترْمَقْ bōzouchturmaq, t. — Perdre la carte, se troubler, شاشِمَقْ shāchmaq, پوصله‌یی شاشِمَقْ poucoulaï chāchirmaq, t.

CARTEL, s. m., défi par écrit pour un combat، میدان او قومق ایچون، دعوت تذکره‌سی meidān oqoumaq itchoun d'avet tezkérəci. — Traité d'échange des prisonniers، اسرا مبادله‌سنه دائز معاهده ucérā mubān dèleciné dāir motā'ahdē, a.-t.

CARTHAME, s. m., قرطم qyrtham, آصفور asfour, a.; vulg. اَصْبُورَ as- pour. — Graine de—، آصفور تکمیی، اَصْبُورَ tokhōumy.

CARTILAGE, s. m., كيرك guëi-rek, ساروسکر sârou siñyr, كمرتلک guémertlek, t.; غضروف ghazrouf, pl. غضاريغ ghazārif, a.

CARTILAGINEUX, se, adj., كيركلو gueireklu, كمرتلکلو guemertleklu, t.; غضروفی ghazrousi, a.

CARTON, s. m., grosse carte, مقوا mouqavva, مقوی mouqavvā, مقوا کاغذی mouqavvā kiāghydi, ایزی کاغذ iri kiāghyd. — Boîte en carton, مقوا صندوقی mouqavvā san-

doughy, مقوی قوطی mouqavvā qou-thou. — Portefeuille en —، مقوی جزدانی mouqavva djuzzdāni, t.

CARTONNER, v. a., مقوی ایلـهـ CARTONNER, v. a., قیلمق mouqavvā ilē qaplamaq, t.

CARTONNIER, s. m., مقوایـجـ CARTONNIER, s. m., mouqavvādji, t.

CARTOUCHE, s. f., charge d'une arme à feu، فشك fichek, fichengue. — Charge entière du canon، خرتوج khartoudj. — Déchirer la فشنکـی دیش ایلهـ بـرـتـمـقـ fi-chengui dich ilē irtmaq. — Cartouche, congé d'un militaire، اذن izin tezkérəci, a.-t.

CARUS, s. m., سکتهـ سـکـتـهـ sekête, سهـرـیـ subāti sehrii, a.

CARVI, s. m., کراویا kérāviā, قرمان karmān kēmiouni, a.

CARYBDE EN SCYLLA (tomber de), بـرـ بلـدـنـ قـورـتـلـوبـ بلـدـیـ دـیـکـرـهـ bir beläden qourtouloup beläi diguère oghrāmaq, t.

CARYOPHYLLATA, s. f. Voy. BE-NOITE.

CAS, s. m., désinence des noms déclinables، صـيـغـهـ sygha. — Conjoncture، حـالـ hāl, حـالـتـ hālet, pl. حـالـاتـ hālāt. — Accident، اـعـرـاقـ bir béläden qourtouloup ittifāq, a. — En tout cas، بـهـرـ حـالـ bēher hāl، هـرـ حـالـ her hālde. — Par cas fortuit، اـتـفـاقـ ittifāq pour ittifāqan. — Dans ce cas، اـتـفـاقـاـ ittifāqan.

بو حالك *bou hälde.* — Faire cas de, صایمق *säimaq*, اعتبارا *ütbär it.* — En pareil cas, بو حالك *bou hälde*, بو تقدیرده *bou taqtirdè.* — Dans des cas analogues, قصاید *qazaïti mumäcilede.* — Voilà le cas, حال بو که *häl bou ki,* حال بو در *häl bou dur.* — En ce Cas, adv., alors, les choses étant ainsi, بو تقدیرچه *bou taqtirtchë,* ایش بو پله ایکن *ich beülé iken.* — صایمق *säimaq*, شی بیرینه صایمق *chëi üer-rinè säimaq*, t.; اعتبارا *'ytibär it*, a.-t. — Ne faire aucun cas, هیچ *hüç* بر شیء صایمق *bir chëi säi-mämaq*, t. — Crime, faute, قباحت *qabähat*, pl. قبایح *qabäih*, a. — Accusé d'un cas grave, جسمیده *qabähati djécimè ilè mut-téhim.*

اونك *CASANIER*, ière, adj., اودن *evindè otouridji*, او توریجى *evden tchyqmaz*, t.

خپونجه *CASAQUE*, s. f., یپونجه *iapoundja*, t.

سلسبيل *CASCADE*, s. f., silsebil, a.-t.

او او *CASE*, s. f., maisonnette, خانه *khänè.* — Petits compartiments carrés d'un échiquier, يير *üer*, t.; خانه *khänè*, p.-t.

بر آلتى ايزبه *CASEMATE*, s. f., izbè, t.

بر place, يير *CASER*, v. a., mettre en place, بير نه قومق *üer nürmek*, وبرمک *tchälinmaci.* — En t. de fondeur,

رینے *qomaq.* — Se Caser, v. réfl., مکان طوتمق *üer, mekiän thoutmaq*, a.-t.

قشلاق *CASERNE*, s. f., qychlā, قشلاق *qychlāq*, t.

قشلاق *CASERNÉ*, e, adj., او تورميش *qychlaqta otourmich.*

قشلاق *CASERNEMENT*, s. m., او تورتمقلق *qychlāda otourtmaqlıq*, t.

قشلاق *CASERNER*, v. a., او تورتمق *qychlāda otourtmaq.* — Se caserner, قشلاق *qychlāda otourtmaq.* قشلاق *qychlāda otourtmaq*, كيرمك *qychlāta guirmek*, t.

caseux, se, adj., پینیرلو *peinirlu*, پینیرسى *peinirci*, t.

بحر خزر *CASPIENNE* (mer), bahri hazer, كیلان دکزى *guilan deñyzi*, t.

باشقۇق *CASQUE*, s. m., طولغۇ *bächlýq*, thoulgha, مغفر *mighfer*, a.

رنك *CASSADE*, s. f., mensonge pour rire, renk, p.

نظس *CASSAILLE*, s. f., (hors d'usage), nadhas, t.

قرلور *CASSANT*, e, adj., قرلور *qyrylur*, تىز قرلور *tyz qyrylur*, t.

حکمی *CASSATION*, s. f., acte juridique qui annule un jugement, بوزان سند *hukmi bozän sened*, قبطيل شرعى *tebthili cher'y*, a.

خپار شبىر *CASSE*, s. f., plante, خپار شبىد *khäär chebr*, vulg. chembe, p. — T. de gens de guerre, اسامينك چالنسى *éçäminuñ tchälinmaci.* — En t. de fondeur,

bassin qui reçoit le métal en fusion , دوکیجی قورنەسى *deukidji qournaci*. — En t. d'imprimerie, longue casse partagée en petits carrés appelés cassetins, حروف تختەسى *hurrouf takhtaci*, t.

CASSE-COU, s. m., *outchouroum ier*, كميك قرار ير *guémik qyrär ier*, t.

CASSE-LUNETTE, s. m. V. BLUET.

CASSE-MUSEAU, s. m., سله *sillé*, t.

CASSE-NOISETTE, s. m., فندق *syndyq qyrän*, چىركەك *tchekerdek tchekitchi*, t.

CASSE-PIERRE, s. f. Voy. SAX-FRAGE.

CASSE-TÊTE, s. m., peine d'esprit, باش أغرىسى *bâch aghryci*.

— Vin qui porte à la tête, باشـه اوران شراب *bâcha ourân charâb*.

— Sorte de massue de bois, چوماق *tchomäq*, t.

CASSÉ, e, adj., brisé, قرق *qyrq*, شكسىت *qyrilmich*, t.; قيرلمىش *qyrilmich*, t.; شكسىت *chikest*, p. — Affaibli, قوتىزز *qouvetsyz*. — Vieux, infirme, پىر *pîr*, ناتوان *nâtuvân*, p.; بلى قرق *bâli qyrq*, t.

CASSER, v. a., briser, قرمق *qyrmaq*, شكسىتە *symaq*, صەمەق *symaq*, - شكسىتە *chikesté*, شكسىت *chikest it*. — Affaiblir, تضعيف *taz'if it*. — Annuler, ابطال *ibthâl it*, a.-t. — une sentence, un testament, un contrat, نقص - نسخ *- bozmaq*, t.; نسخ - نسخ *- neskh*, بوزمق *bozmaq*, t.;

الغا *naqz*, neskî, ilghâ it, a.-t. — Le testament a été cassé, وصيّتدا مەد *sis-*

ننسخ اولنـدى *veciet nâmè neskî oloundou*. — Casser un fonctionnaire, يېرىنى *hakk it*. Voy. DESTITUER. — Se Casser, v. refl., être brisé, قىرىلماق *qyrilmäq*, t.; شكسىت بولماق *chikest ol*, شكسىت بولماق *chikest boulmaq*, p.-t. — Se casser la tête, s'appliquer fortement à une étude, چوق چالشىق *tchoq tchâlichmaq*, درشمەك *duruchmek*, باشى يارماق *bâchi tâarmaq*, t. — Se casser le nez, ne pas réussir, راست كلاماك *râst guelmämek*. — Devenir vieux, اختىارلىمۇق *ikh-tiârlanmaq*. — Il se casse, il vieillit, اختىار اولىيور *ykhîtiâr olieur*. — Se casser, éclater, چانلىمۇق *tchâtlamaq*, t.

CASSEROLE, s. f., تنجرە *tendjérè*. — de cuivre, باقر تنجرە *bâqyr tendjérè*. — de terre cuite, چولمەك *tcheumlek*. — Petite —, اوفاق تنجرە *ousfâq tendjérè*, t.

CASSERON, s. m., پىر نەۋىي outchâr bâlyq, t. بالق *bir nev'y*

CASSETTE, s. f., صندوقچە *sandouqtchê*, چكمەجە *tchekmädjë*. — La cassette du roi ou du sultan, جىب همايون *djébi humâïoun*, t.

CASSEUR, s. m., qui casse, قىرىجى *qyrîdji*. — Fanfaron, فورتەجى *furdadji*, t.

CASSIE, s. f., arbre, سىسبان *sis-bân*.

خيار شبەد *khyâr chembé aghâdjî*, t. اغاچى *agachî*.

CASSIOPÉE, s. f., constellation, ذات الكرسى *zāt el-kurci*, a.

CASSEOLETTE, s. f., réchaud sur lequel on brûle des parfums، بخور دان *boukhourdān*, t.; مبخرة *mebkharet*, a. — L'odeur même qui s'exhale de la cassolette, بخور بوغومى *boukhour boghoumou*. — Composition odoriférante, قوقولو بوغوم *qoqoulu boghoum*, t.

CASSONADE, s. f., خام شکر *khām cheker*, t.

CASSURE, s. f., فرق برى *qyrıq ieri*, t.; كسر *kesr*, a.

CASTAGNETTES, s. f., چارپاره *tchārpārē*, vulg. چالپاره *tchāl-pārē*, p.

CASTE, s. f., بوی اویاق *oīmāq*, *boī*, t.; صنف طائفه *thāifé*, *synf*, اصناف *esnāf*, قبیله *qabilə*, pl. قبایل *qabāil*, a.

CASTEL, s. m., château, قلعه *qal'a*, a.

CASTILLE, s. f. fam., petite querelle, دیدی قودی *dèdi qody*, t.

CASTELANE, s. f., برجنس یشیل اریک *bir djins iēchīl èrik*, t.

CASTOR, s. m., قندوز - قندز صو کوپکی *qoundouz*, *sou keupègui*. — Peau de —, - قندوز دریسی *qondouz dērici*, *post-guici*. — Drap de —, قندوز توپیله پوستکیسی *qondouz tuüle men-soukh tchoqa*, t.

CASTORÉUM, s. m., قندوز خایدیسی *qoundouz khāïeci*, t.

CASTRAL, s. m., خادم *khādim*,

خادم از کیچی *khādim ezguïdji*, a.; اننمیش *enenmich*, *inenmich*, t.; طواشی *thavāchi*, a.

CASTRAMÉTATION, s. f., اوردو قورماقلغی *ordou qourmaqlyghy*, t.

CASTRATION, s. f., en parlant des hommes, خادملمه *khādimlama*, اخسا اینتمکلک *inetmeklik*, t.; يخسأ *khosā*. — En parlant des animaux en général, انهمه *enemē*. — d'un coq, اکدیجلمد *ikdidj-lémè*, t.

CASUALITÉ, s. f., عرضیة *aryziyet*, *keifiyyet 'āryzüè*, a.

CASUEL, s. m., revenu fortuit, ظهورات *zouhourāt*, a.

CASUEL, e, adj., fortuit, accidentel, عرضی *'āryz*, عارض *aryzi*, قریلور اتفاقی *ittifāqi*, a. — Fragile, قریلور *qyrilur*, t.

CASUELLEMENT, adv., اتفاقاً *ittifāqā*, *qazā ilē*, a.

CASUISTE, s. m., مساله جی *mécé-lèđji*, مبین مشکلات *mubēiini muchkilāt*, a.

CATACHRÈSE, s. f., منافرة بالعبث *ysthylāh bil'-abes*, التشبیه *mūnāferet ut-techbīh*, a.

CATACLYSME, s. m., طاشونلۇق *thāchqunlyq*. Voy. DÉLUGE.

CATACOI, s. m., sorte de petit mât, بر کمینک اک کوچك *bir guemünun eñ kutchuk di-regui*, t.

CATACOMBES, s. f. pl., زیر زمینلۇ *ziri zemində olän maq-*

pérèler, a.-t.; الحاد *lahad*, pl. elhād, a.

CATA DOUPE ou CATA DUPE, s. f., چای صولرینک اشاغیه دوکلشی *tchāī soulérinuñ achāghyē deukuluchy*, t.

CATA FALQUE, s. m., جنازه زینتی *djénazè zinèti*, جنازه سربی *djénazè séríri*, a.-t.

CATA IRE ou HERBE-AU-CHAT, s. f., کدی اوئى *kedi oŷ*, t.

CATA LEPSIE, s. f., طمله *dhamla*, t.; دالثبات *noqthat*, نقطة *dè-essé-bāt*, a.

CATA LEPTIQUE, adj., طمله لو *dham-lalu*, t.; مشبوت *mesbout*, a.

CATALOGUE, s. m., دفتر *dester*. — de livres, کتب دفتری *kutoub destéri*, a.

CATAPLASME, s. m., يغامه *iagh-lama*, مرهم *lāpa*, لایپ *merhem*, vulg. *melham*, a. — Appliquer un —, بر لایپ اورمق *bir lāpa ourmaq*.

CATARACTE, s. f., chute des eaux d'un fleuve, جندل *djendil*, pl. a. جنادر *djénādil*. — Les cataractes du Nil, مسقط نیل *masqathi nil*, sur l'œil, پرده *perdè*, کوز طومانی *gueuz dhoumāni*, t.; علت سبل *'yllèti sebl*, a. — Pluie excessive, قتى *qatı̄ iaghmour*.

CATARRHAL, e, adj., fièvre catar-thale, حمای نوازل *hoummāt nevāzil*, a.

CATARRHE, s. m., نوازل *nevāzil*, نزله *nouzla*, nuzlè, a. — Un catarrhe

صدریند، نزله ایندی *sadrinè nouzla endi*.

CATARRHEUX, se, adj., نزله لو *nouzlu*, نزله علننه مبتلا *nouzla 'yl-létinè mutbèla*, a.-t.

CATASTROPHE, s. f., évènement funeste, فلاکة *fèlāket*, نكمة *nekmet*, مصايب *macybet*, pl. meçäib. — Fin malheureuse, سوءاقبت *souï 'aqybet*, a.

CATÉCHISÉ, e, adj., دینی اوکرنش *dini eugrenmich*, t.

CATÉCHISER, v. a., instruire des mystères de la foi, دینی اوکرتمک *dini eugretmek*, talim it, تلقین ایمان *talqyni imān it*. — اوکرتمک سوز اوکرتمک *eugretmek*, seuz eugretmek, t.

CATÉCHISME, s. m., دین درسى *dīn dersi*, تلقین ایمان *talqyni imān*, a.; تعلیم دین *ta'līmi dīn*, مسیحی *ta'līmi mecīhi*, a.-t. — Le livre du catéchisme, کتاب عقاید *kitābi aqā'id*.

CATÉCHUMÈNE, s. com., دین واقتز *dīn eugrēnen*, اوکرزن اوندجق *västyz olounadjaq*, واقتزلندجق *västyzlanadjaq*, a.-t.

CATÉGORIE, s. f., مرتبه *mertebè*, طبقه *thabaqa*, مقوله *maqoulè*, pl. مقولات *maqoulāt*, a.

CATÉGORIQUE, adj., dans l'ordre, à propos, محلنک *iérindè*, مناسب *ma-hallindè*, مناسیب *munācib*. — Pré-cis, قاطع *qāth'y*, a. — Réponse,

قاطع *djevābi qāthy*, جواب *qāthy djevāb*, شافی - کافی *djevābi chāfi, kiāfi*, پاک *chāfi djevāb*, a.; جواب *pāk djevāb*.

تمیزجه *tēmīzdjè*, آشکاره *āchikiārè*. — Répondre —، جواب قاطع ویرمک *djevābi qāthy vîrmek*.

بیورکى *bîurkî*, منقى *iurègui surudji*, t.; سورىجى *munaqqii*, a.

باش كليسا *bâch keliçâ*, t.

صدردە *sadrđe*, مشكل *sadrdè otourân*, t.; اوپوران *otourân*, a. كشا *muchkil kuchâ*, a.-p.

اتى *etî*, اشندىرىجى *achenduridji*, علاج *'ylâdj*, t.; دوا اکال *dêvâi ekkiâl*, a.

قاوق يوقلىجى جق *qavouq ioglaïadjaq álet*, ميل *mîl*, t.; مجراف مئانه *mîhrâfi mîcânë*, a.

قاطولك *qâtholik*, اعتقادى دينى *qâtholik dîni*, يتىقى *yitiqâdi*, t.-a.

CATHOLICITÉ, s. f., pays des catholiques, قاطولك مملکتلىرى *qâtholik memlèketléri*, ممالک قاطولكىيە *qâtholiküi*, doctrine catholique, قاطولكلىك *qâtholiklik*, قاطولك قاطولكىيت *qâtholiküiet*, قاطولكىيە *qâtholik mezhébi*, t.-a.

CATHOLIQUE, adj. com., قاطولكى *qâtholiki*, لاطين *lâthîn*, پاشته *pâ-*

pichta, t. — s., celui qui suit la religion catholique, قاطولك - قاتلک *qâtholik* mezhebi uzeré, t.

CATHOLIQUEMENT, adv., قاطلک *qâtholik* مذهبى *mezhébi* uzeré, t.

CATHOLISER, v. n., قاطلکلر ايله *qâtholikler ilè* boulouchmaq, t.

CATI, s. m., مهره *muhrè*, djilâ, a.

CATILLAC, s. m., sorte de poire, برايرى *bir iri ar-moudak* اسمى *ismi*, t.

CATIMINI ou EN CATHIMINI, adv., en cachette, كزوجه *guizludjè*, t.; مخفىجه *makhfidjè*, a.-t.; خفيه *khaifiyeten*, a.

CATIN, s. f. (expression libre et popul.), prostituee, روسيو *rouspou*.

— Femme ou fille déréglée dans sa conduite, ياشمىقىز *iâchmaqsyz*, پوستال *postâl*, t.

CATIR, v. a., جلا ويرمك *djilâ vîrmek*, چندرەدە پرداخلمق *djen-dérédè perdâkhlamaq*, t.

CATISSEUR, s. m., جلا ويرىجى *djilâ vîridji*, t.

CATON, s. m., un sage, اوصلو بىر *ouslou bir adem*, t.

GATTARO, ville de l'Albanie, قوتور *goutour*.

CAUCASE, s. m., mont, قاف *qâf*, البرز طاغلىرى *el-bourz dhâghléri*, يالپرزاڭ طاغسى *iälporz dhâghy*, چركس طاغلىرى *tcherkes dhâghléri*.

أَغْرِي بِاصْهَى CAUCHEMAR, s. m., اغْرِق كَه اوْيَقُودَه aghyr bāsma, بِاصْهَى بَاصرَ aghyrllyq ki ouïouqouda bāçar, t.; — J'ai eu le cauchemar cette nuit, بَنِي بوْكِيجَهَ کاْبُوسْ kiābous, a. — آغْرِلَقْ بِاصْدَى آغْرِلَقْ بِاصْدَى aghyrllyq bāsty. — Il est sujet au cauchemar, کاْبُوسْهْ مِبْتَلَادَرْ kiāboucē mubtēlādur.

CAURIS OU CORIS, s. m., monnaie de l'Inde, غُورِي ghorī, p.

CAUSALITÉ, s. f., سَبْبَيْتَ sèbèbüet, a.

CAUSATIF, ve, adj., t. de grammaire, سَبْبَى sèbèbi. — Particule causative, حَرْف سَبْبَى harfi sèbèbi, أدَاتُ التَّعْلِيلَ adāt utta'lil, a.

CAUSE, s. f., motif, سَبْبَ sèbeb, pl. a. اسْبَابَ esbāb; مَوْجِبٌ moudjib, pl. مَوْجِبَاتٍ moudjibāt, عَلَةً 'yllet, pl. بَاعِثٍ عَلَلَ bāüs, مَبْدَأً mebd'a, pl. مَبْدِيَّ mebādi, مَبْدَأً مَبْدِيَّ mebdēi evvel. — secondes ou secondaires, اسْبَابُ جَزِيَّةٍ esbābi djuziïe. — finale, غَائِيَّةً 'yl-lēti ghātiïe. — Origine, cause première, أَصْلَ asl. — Cause, sujet, مَادَه māddé, خَصْوصَه khouçous. — Par cette cause, بو سَبْبَيْلَه bou sèbebile, بو سَبْبَدَنْ bou sèbebtén. — Sans cause, سَبْبَيْزَ sèbebsyz. — Cause principale, سَبْبَ مَسْتَقْلَ sèbebī moustaqyll. — Cause légale, مَوْجِبٌ شَرِيعَيْ moudjibi cher'y. — Telle était ou a été la cause, اصْلَى بو ايمش asli bou imich. — Quelle est la cause?

سَبْبَى نَهْ sèbèbi nè. — A cause de moi, par égard pour moi, بنِمْ خَاطِرَمْ bēnum khāthyrum itchoun. — Prendre fait et cause pour quelqu'un, صَاحِبْ قَمْقَمَ sāhyb tchyg-maq, اسْتَصْحَابَ istishāb it. — A cause de, pour l'amour de vous, خَاطِرَكَزْ ايچون رِعَايَةً khāthyryñyz itchoun. — En considération de, ri'āiēten. — A cause de vous, par égard pour vous, سَزَهْ رِعَايَةً sizez ri'āiēten. — A cause de cela, بَوْ شَيْهَ رِعَايَةً bou chēiië ri'āiēten. — A cause que, conj., كَهْ ol سَبْبَلَهْ sèbèbilé ki. — Et pour cause, pour bonne raison, مَوْجِبَهْ moudjibile, أَصْلَى وَارْ بلا مَوْجِبَهْ ايتمندي bilā moudjib itmēdi. — Chercher des causes, prétexter, بَهَانَهْ آرَادَقْ bē-hānè drāmaq.. — Cause matérielle, عَلَتْ مَادِيَّةً 'yllēti mādiïé. — efficiente, فَاعِلَيَّةً 'yllēti fā'illië, سَبْبَ فَاعِلَيَّهَ sèbèbi fā'yli. — apparente, عَلَتْ صَوْرَيَّهَ 'yllēti sourië. — En t. de pratique, ayant cause, عَلَقَهْ صَاحِبَيْ alāqa sāhybi. — La cause, pour la chose même ou l'intérêt qui en résulte, مَصْلَحَتْ maslahat. — La cause publique, مَصْلَحَتْ عامَهَ maslahati 'āmmé. — des pauvres et des infirmes, مَصْلَحَتْ فَقَرَاءَ وَضَعَفَا maslahati fouqarā vu zou'afā.

CAUSE, s. f., procès, دُعَوا d'avā, mieux دُعَويَّ d'ava. — Gagner sa

دعاىسى قزانمك cause, son procès, d'avācini qazānmaq. — douteuse, دعواى مشكوك d'avāi mech-kiouk, a.

CAUSER, v. a., être cause de, باعث - موجب sebeb ol, سبب او bā'iš, moudjib ol, a.-t. — la guerre, سفره باعث او sēférē bā'iš ol. — du dommage, سبب ضرر sēbebi zarar u ziān ol. — ايراث حزن و كدر a. ايراث حزن و كدر a. irāci huzn u keder it, a.-t.

CAUSER, v. n., converser, لاقدى ا seülechmek, سوبىشىك lāqyrdy it, صحبت ا sohbet it. — افاقى eṣāqy sohbet it, a.-t.

CAUSERIE, s. f., صحبت sohbet, a.; كوزه لىك guèvèzèlik, t.

CAUSEUR, SE, adj. et s., چوق tchoq seuüler, سوپىلر tchoq seuzlu. — Causeur indiscret, inconséquent, بوش بوغاز boch bo-ghāz, t. — Causeuse, femme qui cause, ياكشاق قرى iānchāq qary. — Petit sofa, كوچك صفه kutchuk sofa, t.

CAUSTICITÉ, s. f., inclination à dire des choses mordantes, دل زفېرىلىكى dil zəfīrlīlīgui. — de la langue, ذرب لسان zerbi lişān, هجو hedjv, a.

CAUSTIQUE, adj., corrosif, brûlant, محرق ياقىجي iāqydjii, t.; دواى mouhryq. — Remède —, دواى dil zefīrli, محرق devāi mouhryq. — Au fig., satirique, دىلى زفېرىلى dilī zefīrli, هجو hedjvē müäl, a.-t.

CAUTELEUSEMENT, adv., احتياطله yhtiāthilē, حيله ايله hīlē ilē, a.-t.

CAUTELUX, SE; adj., fin, rusé, كفالت hīlēkiār, حيله باز hīlēbāz, a.-p.

CAUTÈRE, s. m., petit ulcère fait volontairement à une partie extérieure du corps, ياقى dāgh, p.-t. — Caustique qui sert à faire l'ouverture d'un cautère, ياقى جەھنم طاشى iāqy thāchi, djehennem thāchi. — S'appliquer un ياقى آچق - آچدرمك átchmaq, átchturmaq. — L'appliquer à quelqu'un, ياقى داغلىقى iāqy dāghlyghy ourmaq, اورمق داغلمق dāghlamaq, t.

CAUTÉRIQUE, adj. com., محرق البحم iāqydjii, t.; محرق ul-lahm, mouharryq, a.

CAUTÉRISATION, s. f., ياقى اورمه iāqy ourma, t.

CAUTÉRISÉ, E, adj., يانمش iān-mich, داغلۇنمش dāghlanmich, t.

CAUTÉRISER, v. a., brûler de la manière que font les caustiques, ياقمق iāqmaq, t. — Ce poison lui avait cauterisé l'estomac, بوسىم كفلانىك معكىسىنى ياقمىشىدى bou summ felānuñ mi'decini iāqmichidi. — Faire ou appliquer un cautère, mais il est moins usité en ce sens. Voy. CAUTÈRE.

CAUTION, s. f., celui qui répond, كفيل kèfil, pl. a. kufēlā. — La caution, كفالات kèfālet, a. — caution personnelle, كفالات بالنفس

kèfālet binness, — valable, كفیل
مقدر *kesilli mouqtèdir*, — bonne et
suffisante, بوار کفیل *iārār kèfil*. —

Être caution, كفیل او صامن و متکفل او
keffil ol. — Fournir une caution,
کفیل وبرمک *kèfil vîrmek*. — Ser-
vir de — كفیل مقامن او *kèfil ma-
qâmindè ol*. — Se rendre caution
d'une chose, تکفل ا *tèkefful it*. —
J'en suis caution, ایدرم *bouñā tèkefful idérum*. — Sujet à
caution, douteux, dont il faut se mé-
fier شایان اعتماد دکل *chāūāni 'ytî-
mâd dêil*. — Personne d'une sincé-
rité douteuse, مشکوک *sudâqati mechkiouk*
اولان *olân kimesnè*, a.-t.

CAUTIONNÉ, e, adj., كفیللو *kèfillu*,
a.-t.; مکفل *mukeffil*, a.

CAUTIONNEMENT, s. m., action de
celui qui cautionne, et gage pour la
sûreté d'une promesse, کفالۃ *kèfālet*,
رہین *rēhîn*. — Acte juridique par
lequel on cautionne, *kesâlet heuddjèti*, a. — Moyennant,
par cautionnement, کفالۃ ایله *kè-
fâlet ilè*, a.-t.

CAUTIONNER, v. a., کفیل او *kèfil*
ol, a.-t. — quelqu'un, بر کمسه *ay-*
کفیل او *bir kimsîti kèfil ol*. — Je
le cautionne, اکا کفیل او لورم *añā
kèfil olouroum*.

CAVALCADE, s. f., marche pom-
peuse de personnes à cheval, آتل او
کلابی *dîlu alâi*. — Simple prome-

nade de quelques personnes à che-
val, آتلو جماعی تفرجی *âtlu djè-
mâ'ati teserrudji*, t.-a.

CAVALCOUR (écuyer), adj., باش
سییس *bâch sëïs*, آخر کھیاں-ئی *âkhor kiahîaci*, t.

CAVALE, s. f., قسراق *kysrâq*, t.
CAVALERIE, s. f., آتلو عسکری *atlu
'askeri*, سواری عسکری *souvâri 'as-
keri*, سواری *souvâri*. — Officier de
cavalerie, آتلو عسکری صابطی *atlu
'askeri zâbithi*. — Premier inspec-
teur aux revues de la cavalerie,
سواری باش یوقلمه جیسی *souvâri
bâch ioqlamadjîci*. — Combat de ca-
valerie, سواری جنکی *souvâri djen-
gui*, t.

CAVALIER, s. m., homme à cheval,
آتلو فارس *âtlu sâris*, a. — Bon
cavalier, بینیجی *bînidji*. — Beau
cavalier, qui monte avec grâce, ینشی
یاقشلو *binichi tâqychyqlu*. — Ca-
valier, simple soldat de cavalerie,
آتلو عسکری نفری *âtlu 'askeri nê-
féri*. — Sorte de demi-lune placée
devant l'entrée d'une fortification,
قپو او کنل بر جنس طبیه *qapo eu-
nundè bir djins thabia*. — Partie
élevée de fortification où l'on place
du canon, او زرینه طوب وضع *az-
zérinè thop vaz oloun-*
Mich quollé. — Libre, dégagé,
اشپد تکلیفسز *teklîfsyz*, achpa, t.
— Brusque, incivil, سرت *sert*,
ادبسز *edebsyz*, a.-t.

CAVALIÈREMENT, adv., lestement,
تیزجه *tîzdjè*. — De bonne grâce,

بالطوع والرضا *bitthav ver-rizā.* — Avec hauteur, تکبر ایله *tēkebbur ilē*, a.-t. — Répondre cavalièrement, avec hauteur, رندانه جواب ویرمک *rendānē djevāb vīrmek*, p.-t.

CAVE, s. f., lieu souterrain pour le vin, شراب مخزنی *charāb makhzēni*, ييرالسى مخزنی *iēr alty makhzēni*, a.-t.; پودرم *podromi*, t. — Cave voutée, کمرلو زيرزمین *kērmerlu zirzemīn*. — Mise au jeu, اویونك پارهسى *oïounuñ pāraci*, t.

CAVE (veine), adj., l'un des plus gros vaisseaux du sang, يورك *iurek* *dhamari*, t.; وتنن *vētin* عرق اجوف *'yrqy edjvef*, a.

CAVE, adj., creux; قوق *qovouq*, بوش ایچى *itchi boch*, t.

CAVÉ, e, adj., قازیلش *qāzil-* *mich*, t.

CAVEAU, s. m., مغاره جق *magħā-* *radjyq*. — Petite cave à vin, كوچك *kutchuk* شراب مخزنی *charāb makhzēni*. — Tombe souterraine, مزار بودرومى *mèzār boudroumi*, t.; لحد *lahad*, a..

CAVÉE, s. f., endroit creux et plein de ravins, چورلق *tchouqour-* *lyq*, t.

CAVECÉ, e, adj., ne se dit que d'un cheval qui a la tête noire, باشى ياغزات *bāchi iāghyz* át. — Cheval rouan cavecé de noir, باشى ياغز بوز آت *bāchi iāghyz bouz* át, t.

CAVEÇON, s. m., بوشه *iōwācha*, t. — Mettre un cayeçon à un cheval,

آنک بوروننه بوashedه اورمك - كچورمك *ātuñ bourouninè iōwācha ourmaq*, *guetchurmek*, t.

CAVER, v. a., creuser, miner, آشندروب چقورلتەق *qāzmaq*, *āchen-* *durmaq*, آشندرومك *āchendurup* *tchouqourlatmaq*, t.; حڪ حفر - حڪ *hafr*, *hakk it*, a.-t.

CAVERNE, s. f., مغاره *magħārə*, غار *ghār*, a.; اين *in*, t. — Repaire d'animaux malfaisans, حيوان يتانى *ħaġħān iatāghy*. — Caverne de brigands, خرسز يتانى *khýrsyz iatāghy*. — Gaverne obscure, غارتار *ghāri tār*, كهف مظلم *kehfi mouzlim*. — Profonde, غار عميق *ghāri amīq*, a.

CAVERNEUX, se, adj., معارضتان *magħāristān*, a.-p.; چقورلو *tchouqourlu*; معارهسى *megħāräci tchouq*, t.

CAVERNOSITÉ, s. f., بوش يير *boch iēr*, t.

CAVESSON, s. m. Voy. CAVEÇON.

CAVIAR, s. m., œufs d'esturgeon salés حويار - حاوبار *haviār*, t.

CAVILLATION, s. f., مغالطة *magħla-* *that*, pl. مغالطات *moughħalathāt*, a.

CAVITÉ, s. f., چقور *tchouqour*, قوقلق *qovouqlaq* يير *iēr*, *qovouqlaq* جوف *djevāf*, pl. جوايف *djevāif*. — Les cavités du cœur, جوايف *djevāif* qalb, — du cerveau, قلب *djevāif* qalb, — du cerveau, دماغ *djevāif* جوايف *damāgh*. — قيانك قوق ييرلى *qaiānuñ qovouq iērléri*.

Ceci, adj. démonstratif, cette chose-ci بوايشه bou ich, بو ايشه bou chéï, شو شى chou. — Ceci est à moi, cela est à vous، اشتە بوبىنم ol بىرى سزكدر ichtë bou'hénum, ol

biri sizuñdur. — Que veut dire
ceci? بو نه دېمکدر *bou nè dimektur.*

بُورَادَه بونلٰی CÉANS, adv., *bounda*, *bourāda*.

جیلی *'amā'i djibilli*, a.
عماي *'amā*. — de naissance, keurlik,
کورلک CÉCITÉ, s. f., t.;

CÉDANT, e, adj., qui cède son droit, برأقیجی *brāqidjī*, حقنی *haqqnī*, ترک ایدن *terk iden.* Le cédant et le cessionnaire, فارغ له و مفروغ له *fārygh an-hou və mesfrough le-hou*, a.

CÉDER, v. a., abandonner,
فراغت *brāqmaq*, t.; - برآمقد
ترک *ferāghat*, *terk it.* — la place,
se retirer, بیری *iéri* ویرمک *vîr-*
mek, پرینسی *tchékilmek*, چکلمک *terk it.*
آخره *iérini akhèrè*

— Se rendre, capituler, ويـرـه وـيـرـه اـيـتـمـك *vîrè itmek*. — le haut du pavé قالـدـرـمـدـن اـيـنـمـك *qâldyrym-den inmek*. — Consentir, se soumettre à رـاضـى او *râzi ol*. — Cédons, مـادـاـمـكـه اـقـتـصـاـاـيـدـرـ *mâdâmki iqtizâ ider*, puisqu'il le faut, رـاضـى اوـلـمـوـاـيـز *râzi olmalu iz*. — Céder ses droits, حقوقـنـى بـرـغـيرـبـنـكـ اوـزـبـنـه نـقـلـ فـرـاغـتـ *houqouqyni bir ghâîrinuñ uzérinè naql, férâghat eîlémek*. — Se désister, قـصـمـ بـدـ *qasri ied it*. — Céder

وقت au temps, aux événemens, وحاله متابعتا
raqt u hâlè mu-tâb'at it. — Céder, plier, الكلمك *egüilmek*. — Se reconnaître inférieur, ايو الله ايتمك *civâllah itmek*. — Cé-

der à la raison, *añlamaq*. — Reculer, *گرو فالمق* *giru qälmaq*, — En fait de savoir et de mérite il ne le cède à personne, *علم و معرفتك* *'ylm u ma'rifet* *kimsiēiē etvāllah itmez*. — Il ne le cède pas à son père, *کرسنده ایو الله ایتمز* *bābasinden قالماز*-*کرو*, *قالماز* *bābācinden qālmaz*, *giru qālmaz*. — S'affaïsser, *ینمک* *inmek*, *بل ویرمک* *bel virmek*, *چوکمک* *tcheukmek*. — Menacer ruine *خرابه بوز طونمق*, *kharābə iuz thoutmaq*. — Acquiescer, ne pas résister, *طیانمه-ق* *dhaūānmamaq*, *مقاومت ایتممک* *mouqavemet itmēmek*, a -t.

اغاج قاونوںی *agħādji qavounou*, t.

Cedre, s. m., du Liban, سرو *servi azād*, p.; ارز لبان *'arezi lebnān*, a.

Cédrée, s. f., résine du cèdre, سرو ازاد اجاجی صمعی *servi azād aghādji samghy*, t.; صمع ارز *samghy arez*, a.

Cédule, s. f., *امصالو تذکره* *imzālu tezkere*, t.; *تمسک* *tēmessuk*, *تحویلات* *tahvil*, pl. a. *تھویل* *tahvilāt*.

Céilan, île d'Asie, *سېرندىب* *sērendib*, p.

Ceindre, v. a., entourer, *قوشاتمق* *gouchātmaq*, t.; *احاطه* *ihātha it*. — Assiéger, bloquer, *قوشاتپق* *gouchātpaq*. — Ceindre d'une ceinture, *قوشاق قوشاتمق* *gouchāq gouchātmaq*, *چوره بىلەلىق* *tchēvrētiē*.

اطرافنى چویرمک *ethrāfini tchēvirmek*. — Ceindre l'épée à quelqu'un, la lui placer au côté, *بر کمسه يه* *bir kimsēiē chemchir gouchātmaq*. — Ceindre le sabre à un sultan, cérémonie qui répond, en Turquie, au couronnement, *تقلید* *taqlidi seif it*. — une ville dé murailles, *بر شہری دیوار ایله*, *bir chehrī dīvār ilē yhātha it*. — Ceindre le diadème, prendre la couronne, *تاج کیمک* *tādj gueümek*. — Se ceindre la tête d'un bandeau, *باشه بر باغ طاقمق* *bāchā bir bāgh thāqmaq*. — Se ceindre avec une ceinture, *قوشانمق* *gouchānmaq*. — d'une épée, *قلح قوشانمق* *qylqdj gouchānmaq*, *قلجی بلذہ طاقمق* *qylqdji bēlinē thāqmaq*.

کھی چوره سنبی *guēmi tchēvrēcini qaplātān orgħānlar*, t.

Ceinture, s. f., ce dont on ceint le milieu du corps, *قوشاق* *gouchāq*, t.; *نطاق* *nithāq*, a. — Bord supérieur d'un caleçon, *اوچورلۇق* *outchqourlouq*, t. — Ceinture, endroit du corps où s'attache la ceinture, *میان قوشاق بىرى* *gouchāq ieri*, *میان بىل* *bel*. — des religieux, *زئار* *zonnār*. — pour serrer l'argent sur soi, *کمر* *kēmer*. — Lien, *باغ* *bāgh*. Voy. CIRCUIT, CONTOUR.

Ceinturier, s. m., *قوشاقچى* *gouchāqdji*, t.

CÉINTURON, s. m., قلچ باغی *qylq bāghy*, قلچ قولانی *qylq qolāni*, t.

CÉLA, pron. démonstr., او *ol*. — Cette chose-là, اول شی *ol chēi*, t.; مع هذا *zalikē*. — Avec cela, ما *haṣā*, a.

CÉLEBRANT, s. m., prêtre qui dit la messe, قداس ایدن *quoddās iden*, قداس شریف او قویجی *quoddāci chērif oqouidji*, a.-t.

CÉLÉBRATION, s. f., de la messe, قداس شریفک اوقونمه‌سی *quoddāci chērifūn oqounmaci*, اجرای لوتوریا *idjrāī loutouriā*. — du mariage, اجرای آبین نکاح *idjrāī aībiñ nikāh*, a.-t. — d'une fête, يورتى طوتمى *iortou thoutmaci*, t.

CÉLÈBRE, adj., ادلو *adlu*, فاملو *nāmlu*, صانلو *sānlu*, مشهور *nāmdar*, p.-t.; mechhour, a.; شهرتلو *cheuhretlu*, a.-t. — Être célèbre, مشهور او *mechhour ol*. — Le devenir, نام قزانمق *nām qazānmaq*, شهرت بولمق *cheuhret boulmaq*. — Très-célèbre, غایتلىك *ghāiettē nāmdār*.

CÉLÉBRER, v. a., louer, او كمك *eugmek*, t.; مدح *medh it*. — avec éclat, مبالغه اپله مـدح *mubāla-gha ilē medh it*. — Célébrer la messe, اجرای قداس *quoddās it*, قداس ا *quoddās it*, مـدح *medh it*. — un mariage, اجرای رسم نکاح *idjrāī resmi nikāh it*. — une fête, يورتونك *bir ior-*

CÉLÉBRÉ, s. f., *tawāñ merācimini idjrā it*. Voyez FÊTER.

CÉLÉBRITÉ, s. f., فام *nām*, p.; اشتہار *cheuhret*, شهرت *ichtihār*, a.; اولولق *oloulouq*, t.

CÉLÉ, e, adj., کزلو *guizlu*, صاقلو *sāqlu*, صاقلنـش *sāqlanmich*, t.; مكتوم *nektoum*, a.

CÉLER, v. a., سقلامق *saqlāmaq*, کـتم *ketm it*, سـویلمامـک *seuile-mèmek*. — Taire, هـیچ بـر کـمـهـه اـیـلـه کـورـشـمـمـک *hitch bir kimsè ilē gueuruchmèmek*, قـونـشـمـمـق *qonouchmamaq*.

CÉLERİ, s. m., کـرفـس *kérèfis*, کـروـزـ کـروـبـزـ *kéréviz*, vulg. کـروـبـزـ سـلاـطـهـسـی *kéréviz salāthaci*.

CÉLÉRITÉ, s. f., چـاـپـکـلـکـ *tchā-pouklik*, تـیـزـلـکـ *tezlik*, سـارـعـتـ *sur'at*, سـارـعـتـ سـرـعـتـ *muçāre'at*, سـارـعـتـ عـجلـهـ *'adjèlè*, a. — Avec la plus grande célérité, کـمـالـ مـسـارـعـتـلـهـ *kemāli muçāre'at ilē*.

CÉLESTE, adj., qui appartient au ciel, کـوكـهـ منـسـوبـ مـتـعلـقـ *gueugé mensoub*, مـعـطـلـهـ *muté'allyq*, t.-a.; اسمـانـیـ سـماـوـیـ *sémavi*, a.; اسمـانـیـ سـماـوـیـ *sémāni*, p. — Qui vient de Dieu, اللهـنـ *allahden guelen*, اللهـنـ *ilāhi*, a. — Inspiration céleste, الـهـامـ الـهـيـ *icəzdāni*, p.; الهـامـ الـهـيـ *ilāhi*, a. — Inspiration céleste, الهـامـ الـهـيـ *ilāhi*, a.

ریانی - *îlhâmi ilahi, rebbâni*, a.
غضب الله — La colère céleste, —
ghazab ullah. — Les corps célestes, s. m. pl., اجسام علویة *edjsâmi uluwîye*. — Les esprits —، ارواح *ervâhi semâviye*, a.

CÉLIAQUE, s. f., flux de ventre, يورک سوurmâsi *iurek surmeci*, t.; اسہال *ishâl*, a.

CÉLIBAT, s. m., بکارلیق *bekiarlyq*, ارکنلیک *erguienlik*, t.; عزویۃ *'azeb*, pl. عزوبیۃ *'ouzoubet*, a.

CÉLIBATAIRE, s. m., بکار *bekiar*, ارکن *erguien*, t.; عزب *'azeb*, pl. عزاب *ouzzâb*, a.

CELLE, pron. démonstr. fémin. Voy. CELUI.

CELLERIER, ÈRE, s., کلارجی *klardji*, t.

CELLIER, s. m., کیلار کلار *kilar kiler*, t.

CELLULAIRE, adj. comp. (partie du corps), membrane, خلی *khalâli*, a.

CELLULE, s. f., petite chambre d'un religieux, رهبان حجره‌سی *rouhbân heudjreçi*, t.; جرت *hudjret*, کلبہ *kulbè*, a. — Retraite qu'on se plaît à habiter, تنهالق بیر *tenhâlyq ïer*, t.; خلوتخانہ بیر *khalvetkhânè*, p. — Alvéoles où les abeilles déposent leur cire, کومج *gumedj dêligui*.

تجاویف الدماغ *tâdjâvif uddemâgh*. — Petites cavités du cerveau, loge, tèdjâvif *uddemâgh*. — Cavité, loge,

دربلک کچور بیر *tchouqour ïer*, derûnik, t.

CELUI, CELLE, pron. dém. sing., اول ol, اول ol, — CEUX, pl. m., anlar. — Celui que j'ai vu, کوردم *ol ki gueurdum*, mieux کوردیکم *gueurdugum*. — S'il est question d'un homme, d'une femme ou d'une chose, on dit آدم *âdem*, نسنه *'avret, nesnè*.

CELUI-CI, pron. dém. m., بو *bou*, اشبو *ichbou*, t.

CELLE-CI, pron. dém. f., بو *bou*; (femme), بو عورت *bou 'avret*.

CELUI-LA, pron. dém. m., اول ol; (avec désignation de la chose,) cet arbre, اول اغاج *ol aghâdj*.

CELLE-LA, pron. dém. f., اول ol. — Cette fille-là, اول قز *ol qyz*, t.

CÉMENT, s. m., باروت یاپمق *barout yapmaq*, معادن توز و کبریت اخنلاطی *itchoun m'eâdâni touz ve kibrît ykhtilâthy*, t.

CÉMENTER, v. a., ایله معدانی تظیرا *âtech ilè me'âdeni tathhîr it*, p.-a.-t.

CENDRE, s. f., کول کل *kul*, t. رماد *rêmâd*, a. — Réduire en cendres, کول it, — Les cendres, les restes d'une personne, باقی *bâqqi*, بر میتک ترابی *bâqiqe*, a.; باقیه *bâqiqe*, a.-t. — Réduire en cendres, کول it. — Cendres de plomb, صاقمه *sâtchma*.

CENDRÉ, e, adj., couleur de cen-

کول رنگی *kul rengui*, کول رنگلو *kul renklu*. — Gris cendré, کول رنگیسی قیر *kul renguici qyr*.

CENDRÉE, s. f., petit plomb pour la chasse, صاصمه *sātchma*, t.

کول ایله *kul ilē*, adj., طولو *dholou*, کوللو *kullu*, کول بیلاشمشن *kul bulāchmich*, t.

CENDRIER, s. m., کوللک *kullik*, t.

CENDRION, s. m., کولخانه *kul-khānè*, t.-p.

CÈNE, s. f., dernier souper de J.-C. avec ses apôtres, عشای ربانی *'achā'i rebbāni*, a.

CÉNOBITE, s. m., کشیش *kechīch*, اهل مذاستر *ehli roubān*, رهبان *rouhbān*, monāstir, تکه نشین *tekkə nichīn*, vulg. *tekə chīn*, p.

CÉNOBITIQUE, adj. com., رهبانی *rouhbāni*, a.

CÉNOTAPHE, s. m., ایچی بوش *itchi boch*, مزار طاشی *mēzār*, مزار *mēzār thāchi*, t.

CENS, s. m., بھر سندھ ملک *bēher sēnē*, صاحبندن آلان ویرکو *mulk sāhybindan alinān vīrgū*, رسم طوپی - طاپی *resmi thopou, thāpou*, خراج لارض *kharādj ul-'arz*, a.

CENSAL, s. m., courtier dans le Levant, دلال سمسار *simsār dellāl*, comm. *tellāl*. (Ce dernier mot signifie aussi crieur public.)

CENSÉ, e, adj., réputé, صانلمش *sānilmich*, صایبلور *sā'ilur*, عد اونور *sailmich guibi*, t.; کبی *add olounour*, a.-t.

CENSERIE, s. f., دلالق *tellāl-lyq*, سمسارلق *simsārlyq*, t.

CENSEUR, s. m., celui qui est chargé d'examiner et de vérifier، اهل صاحب عیار *ehli khybrè*, خبره *sā-hyb 'yār*, مفتتش *mufettich*, a. — Garde des mœurs, عیبکیر *'aibguir*, p.; مؤدب *mueddib*, a. — Qui blâme, qui réprimande، قناییجی *qanāiidjī*, لوم *levvām*, عیاب *a'iiāb*.

— Censeur pointilleux، خردجه *'a'iiāb khourdè djou*. — équitable, نقاد عادل *naqqādi 'ādil*.

— Qui critique les ouvrages d'esprit، قصور ارشدریجی *qouçour ārāchturidji*, حرفکیمر *harfguir*, a.-p. — La personne commise par le gouvernement pour l'examen des livres، تأییفler تفتیشجیسی *teelifler tef-tichdjici*, a.-t.

CENSIER, ÈRE, s., propriétaire، ملک - املاک صاحبی *mulk, emlāk sāhybi*, a.-t. — Qui tient une ferme à cens، ملتزم *mullezim*, a. — Celui à qui le cens est dû، رسم طاپو *resmi thāpou alān*.

CENSITAIRE, s. m., کراجی *ki-rādjī*, t.; ملتزم *multezim*, a.; طاپو *thāpou resmi* رسمي *thāpou resmi altindē olān*.

CENSIVE, s. f., بر زعامتک *bir ziāmetuñ virilu*, ویرلو کلن ایراد *guēlen irād*, a.-t.; يللق *illyq kēcim*, t.

CENSURABLE, adj. com., قنامدسى *qonāmaci lāzim*, تعذیره *ta'zīr* لازم *mustahyqq*, a.-t.

CENSURE, s. f., dignité de censeur, مفتسلک *mufettichlik*. — Réprehension, ازارلما *azārlama*, عیبلامه *'iblāma*, تعذير *qynāīch*, t.; قنایش *ta'zīr*. — Critique d'un livre, فحص *fahsi*, اصلاح *kitāb*, كتاب *islāhi kitāb*, a.

CENSURER, v. a., reprendre, ازارلماق *azārlamaq*, قاقيمق *qāqymaq*, ملامت *qynāmaq*, t.; فحص *melāmet*, تعذير *ta'zīr it*. — Critiquer, revoir et modifier, طغرلتمق *dhoghroultmaq*, اصلاح *islāh it*, a.-t. Voy. CONTRÔLER.

GENT, s. m. et adj. num., يوز *iuz*, صد *sad*, p. — Deux cents, ایکى *iki iuz*. — Cent mille, يوز بىك *iuz bīn*. — Deux cents hommes, يکى يوز ادم *iki iuz ādem*. — De cent pieds, يوز اياقلو *iuz aīāqlu*. — Onze cents, بىيىك *iuz aūāqlu*. — Douze cents, بېيىك *bīn iuz*. — Cent fois, ایکى يوز *bīn iki iuz*. — Deux pour cent, يوز كـره *iuz kerrē*. — Trois pour cent, يوزده اوچ *iuzdē utch*.

CENTAINE, s. f., يوزى *iuzu*, يوزلۇق *iuzerlyq*. — Une centaine d'hommes, بريوز ادم *bir iuz ādem myqtari*. — Une centaine de piastres, يوز غروش قدر *iuz ghourouch qadar*. — Centaine, brin de fil ou de soie par lequel tous les fils d'un écheveau sont liés ensemble, طورەنك دوكىي تلى *thouranuñ duümu teli*, t.

CENTAURÉE, s. f., كنـتـارـيون *kentārioun*. — La grande —,

كنـتـارـيون كـبـير *kentāriouni kēbir*. — La petite كـنـتـارـيون صـغـير *kentāriouni saghyr*, a.

CENTAURE, s. m., nom d'une constellation, قـنـطـورـس *qynthavris*, كـنـتـارـس *kentāris*, a.

CENTENAIRE, adj. com., de cent ans, يوز يـلـق *iuz illyq*. — Possession centenaire, يوز سـنـدـلـك تـصـرـف *iuz sēnēlik tēçarruf*. — Homme âgé de cent ans, يوز يـاشـنـك آـدـم *iuz iāchinda ādem*, t.

CENTENIER, s. m., officier qui commande cent hommes, يوز باشى *iuz bāchi*, t.

يوزنجى *iuzindji*, adj. et s., صـدـم *sadum*, p. — La centième année, يوزنجى سـنـه *iuzundju senē*. — Partie d'une chose divisée en cent, يوزـدـه بـر *iuzdē bir*.

CENTIME, s. m., bir frānghuñ *iuzundju hyssēci*, t.

Mehr سـلـيـمـان *muhuri sulēimān* كـوكـى *keuki*, t.; عـصـا التـرـاعـى *açā urrāi*, a.

BIR نـوع قـصـيـل *bir nev'y qacidé*, a.-t.

Merkzى *merkəzi*, adj., مـيـانـى *mētiāni*. — Quartier —, شـهـر اـورـتـهـسـنـك اـولـانـ مـحـالـهـ *chehr ortacindē olān mahallē*. — Point —, نقطـة المـرـكـز *nogthat ul-merkəz*. — Force —, قـوـتـ مـرـكـزـىـهـ *qouvvəti merkəzii̇e*, a.

TJEMMÜ TELLING, s. f., CENTRALISATION, s. f.,

djemmu' انصمام *inzmām*, a.

بریده جمع ا CENTRALISER, v. a., *bir ierdé djem' it.* — Se centraliser, *bir ierè djem' ol*, او زم تکاک CENTURION, s. m., *bir ierè djem' it*, a.-t. *bāchi*, t.

CENTRE, s. m., مرکز *merkez*, اورقا بیر *ortā īer*. — Dans le centre de la ville, شهرک اورتاسنگ *cheh-rūn ortācindē*. — Lieu où les choses tendent naturellement, مرکز اصلی *merkəzi asly*. — de gravité, مرکز *merkəzi mizāni*. — Centre, milieu, اورتا *orta*, کوبک *gueubek*, t.; وسط *vasth*, a.; قلبکاه *qalbguiāh*, p. — Le centre du royaume, قلبکاه *qalbguiāhi memləket*. — de l'armée, قلبکاه عسکر *qalbguiāhi'as-ker*. — des affaires, مرکزدائرہ امور *dārī' oumour*. — merkəzi dārī' oumour.

مرکز CENTRIFUGE, adj. com., زمیندن متباعد *merkəzi zémīnidē mutēbā'yd*, a.-t.

مرکز CENTRIPÈTE, adj. com., زمیننه منجذب *merkəzi zémīninē moundjézib*, a.-t. — Force —, قوت ممیة الى المركز *quovvəti mūmīyat ilal-merkez*, a.

یوز اقدر CENTUPLE, s. m., *iuz oqadar*, یوزقاتلو CENTUPLE, s. m., *iuz qātlu*, t.; یوز صد چندان CENTUPLER, v. a., *iuz sad tchendān*, p. — Donner le —, یوز قاتنی ویرمک CENTUPLÉ, e, adj., *iuz kerré olmuk*, t.

یوزکره اولمش CENTUPLÉ, e, adj., *iuz kerré olmuk*, t. — یوزقات CENTUPLER, v. a., *iuz qāt it*, یوزکره CENTUPLER, v. a., *iuz kerré it*.

یوز باشی CENTURION, s. m., *iuz bāchi*, t.

اصمه کوتکی CEP, s. m., de vigne, *asmā keutugui*, او زم تکاک CENTURION, s. m., *uzum tēkiāki*, t.

طومرق CEPS, s. m. pl., *thomrouq*, t.

نامه ایکن CEPENDANT, adv., néanmoins, لکن *beuīlē iken*, t.; اما CEPENDANT, pendant que, اول CEPENDANT, pendant que, اول اشناوه ارالقہ *ol arālyqta*, اول اشناوه *ol esnāda*, ارده *arada*.

باش اغرسی CÉPHALALGIE, s. f., صداع *bāch aghrycy*, t.; *soudā'*, a.

بینی به CÉPHALALOGIE, s. f., متعلق فصل *bēinūc mute'allyq fasl*, t.-a.

کفال CÉPHALE, s. f., poisson, بالغی *kēsāl bālyghy*, t.

باشه CÉPHALIQUE, adj. com., مخصوص - متعلق *bācha makhsous*, mutē'allyq, a. — s. f., veine du bras, قیفال *qysfāl*, a.

کفالونیہ اطہسی CÉPHALONIE, n. pr., île de la Grèce, کفالونیہ اطہسی *kēsālonia adhaci*.

الملتهب CÉPHÉE, s. m., constellation, قیفاؤس *qysāvous*, el-multehib, a.

صاری مرحم CÉRAT, s. m., ملهم *sāry merhem*, melhem, t.; دهن مسموع *dehni mechmou'*, a.

طاشی یلدرم CÉROUNIAS, s. m., pierre de foudre, طاشی *ildyrym thāchi*, hadjéri sā'yrqa, a.

CERBÈRE, s. m., جەنەم كلىبى *djè-hennem kelbi*, a.-t.; سكسار *segśār*, p.; سرباح *serbāh*, a.

CERCEAU, s. m., cercle de bois, فوچى چىنرى *sou-tchember*, قىسىنلىق *qysnāq*. — Sorte de filet à prendre des oiseaux, قوش طوتەج-ق آغ *qouch thoutadjaq ágh*, t. — Prendre des oiseaux au cerceau, آغ ايله قوش *ághylé qouch ávlāmaq*.

CERCLE, s. m., figure dont toutes les parties sont à distance égale du centre, دادۇرە - وۇرە *tchevrè*, t.; دايرە لافقى *dāirè*, a. — horizontal, دايرە لافقى *dāiret ul-ufq*. — de l'équateur, دايرە لاستىوا *dāiret ul-istivā*. — تربیع الدائرة *terbi' ouddāiret*. — Assemblée, réunion, مجلس جمیعت *djémiet*, *mèdjlis*, a. — Cercle vicieux, faux raisonnement, قىاس كاذب - باطل *qyaci kiázib*, *bâthyl*, تذوير سقىيم *tedvíri saqím*, a. الكلام *ul-kélam*

CERCLÉ, e, adj., چىنرىلەمىش *tchemberlenmich*, چىنبرلۇ *tchemberberlu*, t.

CERCLER, v. a., چىنرىلەك *tchemberlèmek*, چىنرى قومق *tchember qomaq*, فوچى باغلاق *soutchou bâghlamaq*, t. — un tonneau, فوچى بە چىنرى كچورمك *soutchouüe tchember guetchurmek*.

CERCUEIL, s. m., تابوت *tâbout*, t.

CÉRÉBRAL, e, adj., دماغى *dimāghy*, a.

CÉRÉMONIAL, s. m., usage réglé pour les cérémonies, قىشىفات *techrisât*, رسم *resm*, a. آيىن *âiin*, a.

CÉRÉMONIE, s. f., du culte, رسم *resm*, pl. آئىن *âiün* — Marque de déférence, تكليف *tekliif*, اكرام *ikrām*, a. — Sans cérémonies, قىلىفسىز *tekliifisz*. — Entre amis il n'y a pas de cérémonies, دوستلار اراسىنلۇ تكلىيف *dostlar arâcindè tekliif ioqtur*. — Maître des cérémonies, تشرىفاتچى *techrifâtchi*, t. — Grand maître des —، باش تشرىفاتچى *bâch techrifâtchi*. — Habit de —، كسوه *kisvëi resmîi*. — En cérémonie, avec pompe، آلاي ايله *âlâi álhâ* *ilê*.

CÉRÉMONIEUX, se, adj., مكرم *mukrim*, a.

CERF, s. m., quadrupède sauvage, كىيىك *gueïk*. — Corne de cerf, كىيىك بوينوزى *gueïk boïnouzi*, t.

CERF-VOLANT, s. m., jouet d'enfant, اوچورتمە *outchourtma*. — Es-carbot، اوصورغان بوجىكى *oçourghân beudjëgui*, t.

CERFEUIL, s. m., فرنك معدنوسى *firenk ma'dénoci*, t.

CÉRIGO, n. pr., île de l'archipel، چوقە أطەسى *tchoqa adhaci*.

CÉRIGOTO, petite île au sud-est de Cérigo, كوچك چوقە أطەسى *ku-tchuk tchoqa adhaci*.

CÉRINTHÉE, s. f., plante، لسان العصفور الجبلى *liçän ul-asfour ul-djebeli*, a.

CERISAIE, s. f., lieu planté de cerisiers, كراز-ق *kirāzlyq*, باغْدَسْي *kirāz bāghtchēci*, t.

CERISE, s. f., كراز *kirāz*. — aigre, وشنہ *vichnè* ou *vichna*, t.

CERISIER, s. m., كراز اعاجي *ki-rāz aghādji*, t.

CERNÉ, *e*, adj., battu, en parlant
des yeux، لـوـرـمـلـوـ surmelu،
سـيـاهـلـانـمـيـشـ siählanmich, t.

اطراف CERNÉ, E, adj., entouré, چورلمش *ethrāfi tchēvirilmich*, a.-t.

قازه جوز *tazé*
CERNEAU, s. m.,
djèvîz, جوز ایچی *djèviz itchi*,
p.-a.-t.

قوشاتمق CERNER, v. a., entourer, gouchatmaq. — Assiéger, bloquer, اطرافنی قوشاتمق - باخامق ethrāfini gouchatmaq, bāghlamaq, اطرافنی چویرمک ethrāfini tchē-virmek. — une place, فلعله بی حصر, qal'aï hasr u ihātha it. — دکرمی کسmek Couper en rond, dcürmi kesmek. — Cerner des noix, جوزی قابوقدن چقرمق djèvizi qā-bouqtan tchylqarmaq, جوز صوبیمق djèviz soūmaq, t.

qaqtur. — De science certaine، علم
 اليقين 'ylm ul-iaqyn. — Je sais de
 science certaine que، علم اليقين
 ببیلورمکه 'ylm ul-iaqyn bilturumki.
 مقرر — Regarder comme certain،
 ببیلهـک mouqarrer bilmek. —
 Je suis certain de votre amitié،
 دوستلەتكىزە dostlygħynyzè
 inānurum.

CERTAIN, quelque, بِرْ *bir*. — Une certaine personne, بر کیمسنے *bir ki-mesnè*. — Certaines personnes, بعض کیمسنہلر *ba'zi kimesnèler*. — Certains, quelques-uns parmi eux, بر قاچ *bir qātchi*, بعضیسے *ba'zīci*, بر قاچی *bir qātchi*. — En certains endroits, بعض بیرلرده *ba'zi ierlerde*, t. — Certain, préfixe, déterminé, تَعِینَ اولنـهـش *ta'uūn olounmich*, a.-t.; معین *mou'āüien*, a.

CERTAINEMENT, adv., en vérité,
 كِرْچَكْ *guertchek*. — Avec exactitude, كِرْچَكْدَن *guertchekten*, t.;
 على التحقيق *alet-tahqyq*. — Évidemment, في الحقيقة, *fil-haqīqa*,
 تَحْقِيقاً *tahqyqen*, ظاهر *zāhir*, vulg. شَهِيد سُزْ *shuhbəsəz*. — Indubitablement, *chubhəsyz*. — Savoir certainement, علم اليقين بِيَلْمَكْ *yilm cliaqyn bilmek*. — تَحْقِيق بِيَلْمَكْ *tahqyq bilmek*. — Savez-vous cela certainement? يَقِين بِيَلْور مِيسَكْز *iagyn bilur miciniz*, بلا شَهِيد مَعْلُوم كَمْبَدَر *bilā chubhə ma'loumiñy z mīdūr*.

CERTES, adv., ~~a~~[—] ~~et~~ ~~l~~ *elbette*,

حقيقته *hagyqattè*. — Certainement, حقيقة في الحقيقة *fil-haqyqat*, *ha-qyqaten*, a.

اغلان كاغدى *ilān kiāghydi*, a.-p.-t.; شهادت *chēhādet nāmè*, service نامه - سندى *nèdi*. — de service, شهادتنامه *khydmète dāir chēhādet nāmè*, a.-p.

CERTIFICATEUR, s. m., celui qui certifie, تحقیق ایدیجی *tahqyq idīdji*, برشیک کرچکلکنہ کفیل *bir chēiuñ guertchekliguinè kèsil*, a.-t.; محقق *mouhaqqyr*, a.

CERTIFICATION, s. f., تحقیق داير,証明書 *syhhatè dāir këfâlet*, *tahqyq*, a.

CERTIFIÉ, e, adj., تصدیق او لئىمەش *tastyq olounmich*, a.-t.

CERTIFIER, v. a., تحقیق ایت *tahqyq it*, تصدیق ایت *tastyq it*, a.-t.; کرچکلەمک *guertcheklémek*, تحقیقلەمک *tahqyqlamaq*, a.-t.

CERTITUDE, s. f., assurance pleine et entière, کرچکلک *guertcheklik*, شېھەسز بىلەش *chubhèsyz bïlich*, آیيغان *iaqyn*. — Confiance, اعتماد *'ytimād*. — Donner la certitude, assurer, اقرارا *iqrār it*, a.-t. — علم الیقین *'ylm el-iaqyn* بىلۇرم *bïlurum*. — Certitude, stabilité, قرار *qarār*, دوام *dèvām*, ثبات *sèbât*, a. — Certitude morale, تحقق عقلی *tehaqqouqy 'aqlı*. — physique, تحقق طبیعی *tehaqqouqy thabi'y*.

CÉRUMEN, s. m., l'humeur jaune des oreilles, قولاڭ كېرى *qoulāq kiri*, t.

BAL, مولۇ مومنى وارى *bäl moumi vāri*, *moumlu*, t.; شمعى *chem'i*, a.

CÉRUSE, s. f., اوسېباچ *eusteubèdj*, اسېيداچ *isfyrdađj*, p.

CERVEAU, s. m., substance molle dans le crâne, دماغ بىنى *beini dimāgh*, t.; مغز *maghz*, a. — Esprit, jugement, عقل 'aql, فهم *fehm*, *firâcet*, a. — Cerveau fêlé, بىنلى چورك *bëni tcheuruk*. — Cerveau brûlé, hommè emporté, باشى قىزىن *bächi qyzghyn*, t.

CERVELAS, s. m., شىرىد *chirden*, بهارلو سجوق *bëhârlu soudjouq*, t.

CERVELET, s. m., partie postérieure du cerveau, دماغك ارد طرفى بىنلىك *dimâghuñ ard tharâfi*, مخ *moukhkhan*, a. — اكسەسى *beïnînuñ eñsëci*, t.; مخرا *mukhîr ul-moukhkh*, a.

CERVELLE, s. f., بىنى *beini* et منخ *bëin*, t.; مغز *maghz*, p.; خرماء *moukhkhan*, a. — de palmier, بىنلىسى *khourma beïnici*.

CERVICAL, e, adj., بوغازدەكى *boïounè râdji'*, عنقى *'ounqy*, a.

CERVIER (loup), adj., va-chaq, p. — Pelisse de loup cervier, وشق *vachaq kurku*, p.-t.

CERVOISE, s. f., ارپە اېچقى *arpa itchqy*, t.

CÉSAR, s. m., empereur, titre,

قیصر *qaïçar*, pl. a. قیاصرة *qaïâcy-ret*. — Empereur grec, romain, de Constantinople, قیصـر روم *qaïçari-roum*.

CESARÉE, n. pr., ville de Natolie, قیصریہ *qaïçariiè*.

CESSANT, e, adj., qui cesse, منقطع *moun-qathy'*, a. — Toute affaire cessante, کسلیش *kècilmich*, a. — کافه مصالح معطل ایکن *kiâfèi mè-çâlyh mou'atthal iken*.

CESSATION, s. f., ترک *terk*, انقطاع *férâghat*, *inqythâ'*, و تیره *vêtîrè*, a.; دکمکلک *diñmeklik*, کسلہ *kècilmè*, a. — de travail, انقطاع عمل *inqythâ'i amel*.

CESSE (sans), adv., على التوالي *'alet-tèvâli*, طور مقسرين *dhourmaq-sizén*. — أردی *árdy* آرھسی اولیہ رق *ol-maüaraq*, اولاشتري *oulâchturi*, بلا *bilâ* و تیره سز *vêtîrè*, *sîz*, a.-t. — Il n'a point de cesse, لا ينقطع تکلم ایدر *lâ iünqathy tekllum ider*. — Il parle sans cesse,

CESSÉ, e, adj., کسلمش *kècilmich*, t.; متروک *metrouk*, a.

CESSER, v. a., discontinuer, دکمک *dhourmaq*, طور مقس *diñmek*, کسلہ ک *kècilmek*. — de parler, سویلمکدن *seuïlèmemekten* *kècilmek*. — La pluie a cessé, بغمور *iaghmour diñdy*. — Interrrompre, واز کچمک *vâz guetchmek*. — Cesser, passer, صومـق *savmaq*.

— Laisser, abandonner, بوشلامق *bochlâmaq*, دکلتدرمـک *diñletturmek*, فراغت ا *férâghat it*, a.-t. — Faire cesser, صودرمـق *savdurmaq*. — Cesser de lire, واز کچھک *vâz guetchmek*. او قومـدن او لنه بیلور *bochlana bîlur*, t.; فراغت او لنه بیلور *férâghat oulouna bîlur*, a.-t.

CESSON, s. f., abandon, ترک *terk*, براقمـه *brâqma*, فراغت *férâghat*, نقل *naql*, حوالہ *havâlè*, a.

CESSONNAIRE, adj., qui accepte la cession, فراغتی قبول ایدن *firâghati qaboul iden*, a.-t.; مفروغ الیہ *mefrough ileih*. — Celui qui fait cession, بوشلیان *bochlaiân*, فراغت ایدن *férâghat iden*.

CÉSURE, s. f., سجع *sedj*, a.

C'EST-A-DIRE, adv., يعني *ia'ni*, a.; کوپا *guïouïâ*, p.

CET, voyez CE.

CÉTACÉ, e, adj. et s., qui est du genre de la baleine, اطہ بالغی *adha bâlyghy*, قسمندن بر نوع بالق *qysminden bir nev'y bâlyq*, t. — Ce mot désigne généralement les grands animaux de mer, دکز جانوری *dènyz djânvèri*.

CETERA (ET), وغیره *vê ghâïrihi*, الى آخره *ila akhyrihi*. — Par abréviation, ilakh, a.

CÉTERAC, s. m., طلاق او تی *tha-lâq oty*, t.; حشیشہ الذهب *ha-*

حشيشة الطحل *chichet uz-zéheb*, a.
hachichet *ut-thahal*, a.

CEUTA, ville d'Afrique, سبتة *sibtè*.
— Detroit de Ceuta ou de Gibraltar, سبتة بوخاري *sibtè bogħazi*.

CEYLAN, n. pr., île des Indes, جزيرة سيلان *sérēndib*, سونديسب *djēzirēi seilān*.

قوپوپ بیقلهش *qopoup iiqylmich aghādj-lar*, t.

قيا بالغى *qaïā bālighy*, t.

CHACAL, s. m., چقال *tchaqāl*, شغال *chaghāl*, t.

CHAGUN, e, pr. indéfini sans pluriel, هر کم سه *her kimsè*, her kimsè. — Tout le monde, هر کس *her kes*, p.-t. — Chacun à son tour, نوبتچه *nevbetçhè*. — Chacun de nous, de vous, هر بومز *her birumuz*, هر بريکز *her biriñyż*. — Chacun à sa place, يېرلو يېرنك *iérlu iérindè*. — Dans chacun de ces paniers, بو سپدلرک *bou sepedlēruñ* her birindè.

چرکین و قصہ *tchirkīn vè qışsa* بوللو کمسنے *boıllu kimesnè*, t.

قساوت *qaçāvet*, قاسه *tässä*, قاسه الم *elem*, a.; درد *kèder*, كدر *derd*, p.; دھام *gham*, a. — Colère, dépit, طارغۇنىق *dhārghounlyq*. — Dissiper le —, دفع غم *def'y gham* it.

قاسدلو *qasədlu*, adj., triste,

غصّدلو *ghoussalu*, مکدرلو *qaçāvetlu*, a.-t. — Affligé, مکدر *mukedder*. — ملancolique, مراقلو *merāqlu*. — Avoir du —, معصوم و مکدر او *magħmoum vè mukedder ol*. — Peau de Chagrin, s. f., صغرى *saghri*, p.

TASSELDNEDRİ *tāṣṣalū*, مکدر *mukeddir*, a.; جان صقله جق *djān syqyladjaq*, p.-t.

CHAGRINÉ, e, adj., تاسدلو *tāṣṣalu*, مکدر *mukedder*, a.

CHAGRINER, v. a., تاسدلندرمك *tāṣṣalandurmek*, vulg. تاسدلندرمق *tāṣṣalandurmaq*, كدر ويرمك *keder virmek*, a.-t.; انجتمك *indjitmek*. — Se Chagriner, v. refl., تاسدلنكمك *tāṣṣalenmek*, vulgair. تاسالانماك *tāṣsalanmaq*, قساوت غم يېمك *gham ièmeek*, چكمك *qaçāvet tchekmek*. — Cela me chagrine, بو كيفيت بکا موجب حزن و كدر او لور *bou keiſiet bañā moudjibi huznu keder olour*.

ZINDJIR, زنجیر *zindjir*, p.-t. — Au fig., continuité, صره *syra*. — Enchaînement, série, suite, سلسەل *selsèle*, a. — Une chaîne d'or, التون زنجيري *altoun zindjiri*, t. — de montre, كوستك *keustek*. — de montagnes, واردى طاغلار *syra vārdi dhāghlar*. — زنجیر *zindjir*. — Mettre à la chaîne, در زنجیر *der zindjir it*. — Chaîne, اسیرلک *zindjir*, au fig., esclavage, joug,

قولق باغی - زنجیری *ecîrlik*, t.; زنجیری *goullouq bâghy*, *zindjîri*, *ribiqat*. — La chaîne des idées, سلسۀ المعانی و لافکار *silcilet ul-mâ'ani vel-eskiâr*. — Chaîne des condamnés aux galères, پایین طاقمی *pâzen thâqqymî*. — Chaîne, fils tendus d'un métier pour la toile, اریش تار *arîch, târ*, t.; ارش *arch*, t.

CHAÎNETTE, s. f., petite chaîne, کوچک زنجیر *kutchuk zindjîr*, زنجیرک *zindjîrek*, t.

ZHÂINON, s. m., زنجیر حلقه‌سی *zindjîr halqaci*, p.-t.

LAHM, ات *et*, t.; لحم *lahm*, a.; کوشت *guioucht*, p. — de mouton, قوبن اتنی *qoïoun èti*. — de fruit, یمش اتنی *iémich èti*. — vive, صاغ ات *sâgh et*. — morte, اولمش ات *eulmucht et*. — Au fig., concupiscence, شهوت *chehwet*, نفس *nêssi ammârè*. — La nature humaine, بشریه *bêchérîè*, a. — La peau de l'homme, دری *dêri*. — Cette personne a la chair douce, دریسی *derici ioumchaqtur*.

CHAIRE, s. f., tribune *membre*, a. — Chaire de professeur, معلم - مدرس منصبی - پایدۀ - *mou'allim, muderris mancèbi, pâïeci*, مقام *maqâmi tedrîs*. — La chaire apostolique, ریم پاپا *rîm pâpâ sandâlièci*, t.

CHAISE, s. f., siège, اسلمه *iskem-lê*, صندالیه *sandâlièc*. — Chaise percée, حوروز صندالیه‌سی *havrouz*

تسکره *tes-kere*, — à porteur, سدیه *sédia*, t.

CHALAND, e, adj. et s., celui qui achète ordinairement، مشتری *much-teri*, a. — Sorte de bateau plat، ماعونه *mâ'ouna*, t.

CHÂLASTIQUE, adj. com., دواز مرخی *dévâï mourakhhîy*, a.; کوشدیجی *kuchidûdjî*, t.

CHALCIDE, s. m., برقع کوچک *bir nev'y kutchuk ilân*, t.

CHALCITE, s. m., قره بوبه *qara boïa*, t.; قلقدیس *qalqadîs*, a.

CHALCOGRAPHE, s. m., باقریا معدن اوزرنل *bâqyr iâ ma'den uzérindé qâzidjî*, t.

CHALCOGRAPHIE, s. f., باقریا معدن اوزرنل فازیجیان *bâqyr iâ ma'den uzérindé qâzidjilyq*, t.

CHALDAÏQUE, adj. coin., کلدانی *keldâni*, pl. a. کلدانیون *keldânioun*.

CHALDÉE, s. f., la Babylonie, بلاد کلدان *keldet*, عراق الکلدانیون *bilâd el-keldâniñ*, a.

CHALDÉEN, NE, adj. et s., habitant de la Chaldée, کلدانی *keldâni*. — Langue لسان کلدانی *liçâni keldâni*, a.-t.

CHALE, s. m., شال *châl*, p. — شال کشمیر *châli kechmîr*, a.-t.; شال لاهوری *châli lâhorî*, p. Voyez, au mot شال *châl*, le Dictionn. *Turco-Français*.

CHALEUR, s. f., اسجاقلق *issi-djâqlyq* et سjacق *issidjâq*,

sidjāq, اسلک - اسیلک *iscilik*, t.; حرارت *harāret*, a. — Chaleur naturelle, حرارت طبیعیه *harārēti thabüe*, a. — de l'été, يار اسیلکی *iyar asiliki*; بو غلمه *iāz icyligui*. — étouffante, درجہ سنگ سجاقلق *boghoulma dērēdjēcindē sydjāqlyq*. — tempérée, حرارت معتدلہ *harārēti mute'dilē*. — Ardeur, كرمیت *guermüet*, p. — Zèle, غيرت *ghäret*. — Parler avec chaleur, دار غونلغله *hiddet ilē*, سوپلەك *dārghounly-*; حرارت ایله نطق *ghilē seüləmek*, harāret ilē nouthq u tekellum it. — Dans la chaleur du combat, حمیای حرب و قتال اشناش *houmiiāt harb u qytāl esnācindē*. — Chaleur, état des animaux en chaleur, ارکەھ قىزغىنلىق - يلاقيمه *er-kęgę qyzghynlyq*, یالاقىما, t.; استحرام *istihram*. — Cette chienne est en chaleur, بو قانچق ارکەھ *bou qāndjyq erkęgiiq qyzghyndur*. — S'abriter sous un arbre durant la grande chaleur du jour, كونشك پك سجاقلۇنىڭ بىر اغاچ *gunechuñ pek sidjāq-lyghyndè bir aghādj altindē syghynmaq*.

CHALEUREUX, se, adj., qui a beaucoup de chaleur, يۈركى سجاچ *iürəgii sydjāq*, t.; محررر الراز *mahrour ul-mizādj*, حرارتلو *harāretlu*, a.-t.

GHALI, s. m., sorte de camelot, انکورى شالى *chāli*. — d'Angora, شالى *chāli*.

شالىيىسى - engouri *chālīci*, t. چلکلو *tcheliklu*, t.

کروت kérèvet, t.

CHALON, s. m., sorte de filet, أغريب *aghrib*, t.

CHALOUPE, s. f., صندال *sandāl*, کەھىي صندالى *guèmi sandāli*, فلوقد *tchāloupa*, foulouqa, t.

CHALUMEAU, s. m., tuyau de paille, صەمان صاپى - چوبى *samān sāpy*, tcheupy, ماسوره *mācoura*. — Flûte, چوان قوالى *qavāl*, قوال *qavāli*, دودك *tchobān qavāli*, t.; *duduk*.

CHAMADE, s. f., ويره نشانى *viré nichāni*, t.; استيمان *istimān*. — Battre la —, امان دلەك *amān dilemek*, a.-t.

CHAMAILLER, v. n., disputer, غوغما *ghavghā it*, vulg. *qavgha*, p.-t. — Se battre confusément, قرقشە *qarqacha ilē deuüuchmek*. — Se Chamailler, v. recip., كىشكش *tchekichmek*, t.; چىشكش *kechmèkech it*, p.-t.

CHAMAILLIS, s. m., دوكش *deuüutch*, *deuvuch*, قوغما *qavghā*, t.; فزان *nizā'*, a.

ZINJELLO, زنجفلو *zin-djeflu*, شريتلۇ *chérülu*, t.

ZINJELLEK, زنجفلەك *zindjeßlēmek*, شريتلەك *cherüllēmek*, دوناتەق *donätmaq*, t.

CHAMARRUE, s. f., galons, dentelles, etc., دونانش *donānich*,

شريست chirít et chiríd. — Action de chamarrer, دونانهه *donañma,t*.

چوچى باشى qapoudji bâchi, t.; جتاب had-djâb, a.

CHAMBRANLÈ, s. m., pilier de porte, قپو سواسى *sivâ*, سوا *sivâci*. — de cheminée, بر او جاڭك *bir odjâghuñ iki tharafleri*, t.

CHAMBRE, s. f., اوطه *odha*. — Chambre à coucher, ياتاق او طهسى *iataq odhaci*. — Grande chambre, كۈچك او طه *buñuk odha*. — Petite chambre, كۈچك او طه *kutchuk odha*, t.; حەرە *hudjret*, a. — Chambre haute, فوقانى او طه *sevqâni odha*. — Chambre basse, تختانى او طه *takhtâni odha*. —

Chambre à feu, à cheminée, او جاقلو او طه *odjâqlu odha*. — à louer, كرايە وېرلور او طه *kirâïe vîrilur odha*. — Chambre d'un navire, قامرد *qâmara*. — Valet de chambre, فراش *qaftândji*, t.; قفتانجى *ferrâch*, a. — La Chambre des députés (en France), وكلا و مختاران *vukêlù nè moukhtârân millet medjlici*.

La Chambre des pairs, اصلزادكان مجلسى *äslzâ-deguiän medjlici*. — Ne pas sortir de la chambre, او طه دن چقا مق *odhadan tchyqmâmaq*. — Travailler en chambre, او طده ايش ايشلەك *ich ichlêmek*. — Chambre d'une mine, لغم خزینهسى *laghoum*.

khazîneci. — Chambre d'un mortier ou d'un canon, l'endroit où l'on y met la poudre, خزىنەه *khazînè*, باروت خزىنەسى *bârout khazîneci*.

CHAMBRÉE, s. f., بر او طده برابر bir odhada berâber otourân'asker nêferléri. — Chef de chambrière, او طه باشى *odha bâchi*, t.

CHAMBRETTE, s. f., كۈچك او طه *odhadjiq*, كۈچك او طه *kutchuk odha*, t.

CHAMBRIÈRE, s. f., بىسلەه beslê-mé, t.

CHAMEAU, s. m., دوه *dêvè*, t.; جەل *djêmel*, a. — Femelle du chameau, ناقفة *nâqat*, vulg. *naqa*. — Poil du chameau, دوه توپى *dêvè tuü*.

CHAMECISSE, s. f., plante, خاقوس *khamâqyçous*, a.

CHAMEDRYS, s. m., plante, کادارپىس *khamâdrious*, خادارپوس *kemâdrious*, a.

CHAMELIER, s. m., دوه جىلى *dêvédji*, t.; ابىال *ebbâl*, a.

CHAMELLE, s. f. Voy. CHAMEAU.

CHAMÉPITYS ou IVETTE, s. f., plante, کهافىظ-پوس *kemâfitous*, a.

CHAMOIS, s. m., طاغ كچىسى *kemâfitous*, dhâgh kêtchîci, t.

CHAMOISER, v. a., طاغ كچىسى *dhâgh kêtchîci derici*, درىسى كېي يايپىق *guibi iápmaq*, t.

CHAMOISERIE, s. f., lieu où l'on prépare les peaux de chamois, طاغ كچىسى درىسى دېغانخانە *dhâgh*.

kéetchici derici debbâghkhânè. — طاغ کچیسی dhâgh kétchici dérîci, t. CHAMOISEUR, s. m., طاغ کچیسند دتاغی dhâgh kétchicinuñ debbâghy, t.

CHAMP, s. m., pièce de terre labourable ou labourée, تارلا târlâ, چفت tchift. — Champ cultivé, مزارع mezra', pl. مزارع mezâry. — de terre inculte, وبرمز mahsoul vîrmez târlâ. — Une pièce de terre, بروطوبی زمین bir thopou zemîn, t.-p. — Fond sur lequel on peint ou grave, زمین zemîn. — Champ de combat, میدان meidân. — de bataille, جنگیک djenk meidâni, میدانی m'arékè, a. — Espace, ییر ier, اچق اچق atchyq meidân. — En plein champ اوهده atchyq ovala. — Étendue qu'embrasse une lunette d'approche, بر دوربینیک.

bir dourbinuñ medüü nezâreti. — Sujet, matière, ماده maddè, میدان meidân. — Sur-le-champ, adv., او ساعت o sa'at, همان hemân, p.-t.; در حال derhâl, p.-a. — A tout bout de champ, adv., ایکیده ikidè birdè, هر زمان her zémân. — Mettre de champ, poser de champ, c'est-à-dire, sur le côté le moins large, بر نسندی اکداری اولان بوزی اوژره nesnëi cû dâri olân iuzu uzrè qomaq, t. — Les champs, la

campagne, قیر keuï, qyr, t.; صحرا sahrâ. — Maison des champs, قیر اوی qyr evi.

CHAMPEAUX, s. m., چاير tchâïr, چایرلق tchâürlyq, t.

CHAMPÊTRE, adj. com., صحرابی sahrâïi, a.; یبانی iabâni. — Maison, قیر اوی qyr evi.

CHAMPIGNON, s. m., ordinaire, منتار manthar, مفتر menter, منظر mantâr. — Bon à manger, ینلان ienilân manthar. — Vénéneux, دلوچه zehirlu manthar. — Ragout aux champignons, منتار يخنيسی mantâr iakhnici. — Qui pousse sur l'écorce des arbres, اجاج منطري aghâdj manthari, t.

CHAMPION, s.m., صواشجی savâch-dji, پهلوان gurechtchi, کورشچی pehluwân, p. — Défenseur, پاردەمچی iârdumdji, t.; حفظ ايدېيچى hysz idîdji, a.-t.; حامى hâmi, a.

CHANCE, s. f., fortune, sort, قسیت bakht hâli, بخت qysmet, طالع thâly'. — Je n'ai pas de chance, طالع بونقدر thâly'im ioqtur. — Chance, jeu de dés, زار او بونى zâr oïouni. — Je veux courir la chance, بختی کورمك bakhtymi gueurmek istêrum. — Chance pour bonheur, اوغۇر، oghour, t.; بخت bakht, بەمن iumni bakht. — Mauvaise chance, disgrâce, malheur, بختىزلىك bakhtsyzlyk.

CHANCELANT, é, adj., qui chan-

اوچه صارصلاح celle, *sarsylān*, پوجه *ortcha podja*. — Sans stabilité, بقا *nāpāidār*, p.; قرارسز *qarārsyz*, a. — Irrésolu, قیلسز *tēmelsyz*, a.-t. — Mal assuré, تیلسز *tēmelsyz*, a.-t.

CHANCELER, v. a., n'être pas ferme sur ses pieds, سندرمک *sindérémek*, صارصلاح-ق *sārsylmaq*, سورچمک *surchmek*. — en chemin, اورچه پوجه *ortcha podja iurumek*. — Hésiter, متعدد او *mutereddid ol*, a.-t. — Chanceler en parlant des choses comme des personnes, قرارسز او *qarārsyz ol*, تیلسز او *tēmelsyz ol*, a.-t.

CHANCELLIER, s. m., d'un consulat, قانچیلار *qāntchēlīär*. — d'état, dépositaire du sceau, مهردار *muhurdār*, p. — Secrétaire du conseil, دیوان افندیسى *dīvāne sendici*, a.-t.

مهردار CHANCELLERIE, s. f., كتابخانه *muhurdār qalēmi*, قلمى *qouttābkhānē*, a.-p. — Bureau de اقلام *aqlām*, pl. a. قلم *qalem*, pl. a. اقلام *aqlām*. — Frais de chancellerie ou de bureau, قلم مصري *qalem masrafi*, a.-t.; قلمىي *qalēmūtē*, a.

Chanceux, se, adj., heureux, fortuné, نصيبلو *nacyblu*, بختلو *bakhtlu*. — Qui n'est pas chanceux, نصيبيسز *nacybsyz*. — Chanceux, soumis aux chances, شبهه لو *chubhēlu*, a.-t.

CHANCI, e, adj., كوفلنپيش *ku-fenmek*, t.

CHANCIR, v. n., كوفلنپيش *ku-*

کوف بالغلىق *kuf bāgh-lamaq*, t.

CHANCISSURE, s. f., کوف *kuf*, t.

CHANCRE, ulcère, s. m., آكله *ākilē*, شير پنچه *chīri pentchē*, p.; تاکوله *takiulē*, a. — Elevure qu'une fièvre ardente produit sur la langue, les lèvres, le palais, اوچوق *ou-tchouq*, t.; عقبله *'aqboul*, عقبيله *'aqabil*, pl. a.

CHANCREUX, se, adj., آكله لو *ākilēlu*, ينرجه لـ *iānardjēlu*, t.; خوره ناك *khoranāk*, p. — Ulcère chancreux, قرحة آكلية *qourħā ākiliē*, a.

CHANDELEUR, s. f., fête catholique de la Purification de la Vierge, نظهير حضرت مریم *thatħ-hiri hazreti meriem iortoucou*, t.

CHANDELIER, s. m., qui fait ou vend de la chandelle, مومنجي *moum-dji*. — Flambeau, شمعدان *cham-dān*, a.-p.

CHANDELLE, s. f., مومن *moum*, ياغ مومني *iāgh moumi*. — de cire, بآل مومني *bāl moumi*. — Allumer la —, مومني ياققق *moumi iaqmaq*. — Moucher la —, مومنك فتيلنى *moumuñ fitilini*, آلىق *ālmiq*.

مومنى سوندرمهك *moumi seundurmek*. — Souffler la —, مومنى پوبلوك *moumi pufləmek*. — Travailler à la —, مومن ده ايش *moumda ich ichlēmek*.

CHANDELLE, s. f., bois jaune des Antilles, بقم اصغر *baqqami asfer*, a.

أَتْ باشِينْكَ CHANFREIN, s. m., أَتْكَ الْفَى اوكي át bâchínuñ euñu, átuñ álini, t.

CHANGE, s. m., troc, دکش *deūich*, ترانپه *trānpa*, t.; مبادله *mubādèlè*. — Lettre de change, پولیچه *polítcha*. — Change, droit du banquier pour ses traites, پولیچه عوایدی *politcha 'avāidi*, معاملہ *mou'āmèle*, a. — Profession de banquier, صراف‌لق *sarrāflyq*, پولیچه جیلیق *politcha-djilīq*. — Bureau de change, دکانی *sarrāf dukkiāni*, a.-t.; صراف بیری *sarrāf iéri*. — L'intérêt de l'argent qu'on prête selon le cours du change, باش *bāch*, اچه باشی *aqtchè bāchi*. — Donner le change, الداتق *aldātmaq*. — Prendre le —, الدنمق *aldānmaq*. ياكليق *iānilmaq*, t.

CHANGEANT, *e*, adj., variable, qui change aisément, بـرـقـارـدـكـلـ *berqarār dēil*, t.; بـسـى قـرـارـ *bi qarār*, متـلـوـنـ *mutèlevvin*, a.; درـلو دـونـيـجـى *turlu deunidji*. — Esprit chan- رـأـى كـثـيرـالـتـلـوـنـ *rei kécir uttèlevvun*, a.

CHANGEMENT, s. m., دکش *deïch*, دکمەد *deïchturich*, دکمەد *deïch-*
 دکشترش *mè*, تغیر *tèghaûr*, تبدل *tè-*
beddul, تبدلات *tèbeddulât*. —
 continual تبدل دائمى *tèbedduli*
däimi. — de saison, تبدل موسم *tè-*
bedduli mevsim, a.

CHANGÉ, E, adj., دکشلش *dei-*

دیکر کونه او لمش di-
guier guionè olmuc، دکشم-ش
deichmich، t.; متبّدل mutèbeddel.

— Altéré, متغيّر *mutèghaür*, a.;
 صولمش *solmucht*. — Changé en,
 متبدل أولمش *mutèbeddel olmucht*,
 a.-t.

CHANGER, v. a. et n., دکشترمک *deéchturmek*, t.; تبدیل *tébdil* it, دکشمک *deéchmek*. — Troquer, ترانپه *deich it*, دکش *tränp it*.

— Faire changer une chose en une autre, convertir en, دوندرمک *deundurmek*, تبديل *tebdil it*. — Faire changer quelqu'un d'avis, تدبىرندن *tedbîrinden* *deundurmek*. — Changer l'inimitié en amitié، دوستلخه *dostlygha* *deundurmek*. — Changer de chemise, كوملک *gueil* *deichturmek*. — de logis, قوناق *qonâq* *deichturmek*. — دكشترمک *deichturmek*.

تبديل نيت tebdil نيت it. — Changer de la monnaie, aqtchēit bozmaq. — دكشمك deichmek, تبدل deichturilmek, a.-t. اقچىي بوزمۇق Se changer, دكشىلمك olounmaq, a.-t.

چهره دکشترمک - Changer de visage, *tchehré deichturmek*, *bozoul-maq.* — N'être plus le même, باشقة او *bāchqa ol*, متغير او *moutèghaïir ol*. — Le vent changea, روزکار *deichti*, دکشدي *rouzguiār*.

CHANGEUR, s. m., صَافٍ *sar-*
rūf, a.

راهب قانونی, rāhibi qānouni, a.

CHANSON, s. f., turku. — nouvelle, iēni يکی چیقمش ترکی tchyqmich turku. — à boire, عشرت 'ychet bestəci, a.-p.-t.

CHANSONNER, v. a., bir kimesnēt turku ilē istihzā it, يره جك ترکى turkuy, يارچى turku iāpmaq, t.

CHANSONNETTE, s. f., turkudjik, شرقى chargy, t.

CHANSONNIER, s. m., faiseur de chansons, turku mouscannisi, turku iāpān. — Recueil de chansons, turku medjmou'aci, t.-a.

CHANT, s. m., ایرلامق irlāich, turki مصنفى turku iāpān. — ازکى azki, غناء ghynâc, نغمه naghma, لحن lahn, a. — Chantharmonieux, آهنکلوكصدا áhenklu sèdā, موزون Lahni mevezoun. — triste, لحن حزين tahni hazin. — pastoral, چوبان ازکيسى tchobân ezgui'ci. — nuptial, سرود suroudi 'arouci. — des oiseaux, قوش اوتمەسى - اوتشى qouch eutmeci, eutuchi. — Cri du coq, خروس khoros sâcy. — Le lever du jour, خروس اوته جك khoros eutêdjek zemâni. — Chant d'église, ترنم têrennum, زمانى tilavet. — Annonce des prières dans les mosquées, ادان èzân, a.

CHANTANT, r, adj., facile à chan-

ایرلامسی فولادی irlâmaci qolâü, t.; باغنى ioughanni, a.

CHANTEAU, s. m., gros morceau de pain, ایرى اكمك iri ekmech pârtchaci. — Dernière pièce du fond d'un tonneau, بر فوجينك bir fouthchounuñ dibi, t.

CHANTEPLURE, s. f., sorte d'entonnoir, قفسلى خونى qafesli khouni. — Fente pratiquée dans les murs pour l'écoulement des eaux, دیوار دېبنىڭ كى صواقە جق دىلە dibindë ki sou aqadjaq delik.

CHANTER, v. a., ایرلامق چاغرمق - سوپلەمك turku tchâghyrmaq, seuilémek. — اوتمەك eutmek. — Chanter dans les églises, turki têghanni it, ترنم têrennum it, a.-t. — Chanter, parlant du coq, خروس eutmek. — Louer, مدح medh it. — En parlant des prières, اوقومق oqoumaq, turki tilâvet it. — Réciter ou lire d'une manière peu naturelle, مقام اوقدور كېيى سوپلەمك maqam oqour guibi seuilémek, a.-t.

CHANTERELLE, s. f., corde d'instrument de musique, سازك اينجه indjé kirichi, teli, t. — Oiseau qui sert à appeler les autres, چاغرغان قوش tchâghyr-ghân qouch. — Sorte de champion, bir nev'y mangtar, t.

CHANTEUR, s., ایرلايمىچى - ىرلايدى khantndi, p.;

ترکى اوچۇجى turku oqonüdji, t.

أودون CHANTIER, s. m., de bois, كراؤستە odoun meïdāni, ميدانى

أودون يېرى kérastè meïdāni, ميدانى

أودون odoun ièri. — Amas de bois,

يېغىنى odoun iğhyni. — de construc-

tion pour les vaisseaux, ترسانه ter-

cānè. — Pièce de bois servant de

support, قزاق qyzāq. — Ce mot

désigne également la cale et le chan-

tier de construction des vaisseaux;

ex. : Il y a six vaisseaux sur chan-

tier, فراقلە التى كەمى فاردر qyzāqta alti guëmi vārdur. — Ate-

للى كراسـتـە، کارخانەسى kérastè kiärkhanècì. —

Pièce de bois sur quoi on pose les

tonneaux, فوچى كرويدى fouthou kèrevidi. — On dit d'un ouvrage en-

train, qu'il est sur chantier, هنوز hénouz destiguiâtè dur.

دستكاهەدر دستكاهەدر

CHANTRÉ, s. m., خوانىڭ khā-

nendè, p.; ازكيلو دعا ezel-

guilu dou'ā oqoüdji. — de mos-

quée, باش مۇذىن bāch muezzin, a.

— Poète, شاعر chā'ir, pl. a.

شعراء شاعر شاعر chou'arā.

CHANVRE, s. m., كنوبىر kènevîr,

كندر kendir. — Graine de chanvre,

كىنوبىر تىخمى - دانەسى kè-

nèvir tokhoumi, dānèci. — Chanvre

bâtarde, يەبان kendri. —

Toile de —, كندر بىزى kendir

bézi, t.

CHAOS, s. m., هرج herdj

merdj, قارش qārich mou-

righ, أنا بابا guni,

ھيولا hèïoulâ. — Au fig., confusion,

نظامىزلىق qārichyqlyq, قارشلىق

nizāmsyzlyq, a.-t.

CHAPE, s. f., large vêtement,

غفارە ghafäret, ghaffäré.

أبیق ambiq qapāghy. — Partie

d'une boucle qui tient au soulier où

à la ceinture, توقە حلقة toqa halqaci, t.

CHAPEAU, s. m., شىقە chapqa. —

قوندوز درىسىندىن مصنوع qondouz dericinden masnou'

شىقەسنى chapqa. — Oter son —،

چىقارماق chapqācini tchiqārmaq.

امام قايم qā'im, imām, a.

CHAPELER, v. a., ôter la superficie

اكىكك اوست اوسىت قپوغىنى ekmèguñ ust qa-

poughyni tchiqārmaq, t.

CHAPELET, s. m., grains enfilés,

مرجان tesbih. — de corail، تسبیح

مرجان merdjān tesbih. — Tourner

تسبیح lè chapelet dans les mains،

چورمك tesbih tchêvîrmek. — Dé-

filer son chapelet, dire tout ce que

l'on sait، بىلدىكتى سويمك bil-

diguini seuïlème. — Chapelet, ma-

chine à éllever les eaux، صوطولابى

sou dholâbi. — Pustules، elevures

qui viennent autour du front، دم

فاسد چىيانلىرى dëmi fâcîd tchibân-

léri, a.-t.

CHAPELIER, s. m., شىقەجى chap-

qadji, t.

CHAPELLE, s. f., petite église, كلیسا کوچک *kutchuk kēlēçā*. — Petite mosquée, مسجد *mesdjid*, a. — Endroit d'une église, d'une maison où l'on dit la messe, محراب *myhrāb*, pl. a. مهاریب *mehārib*, نماز *namāz* ieri. — La chapelle de la Vierge, محراب شریف حضرت *myhrābi chérifi hazrēti me-riem*.

CHAPELURE, s. f., croûte ôtée, اتمکدن چیقارلمش قبوغىك اوغانى *etmekten tchīqārlimich qaboughun oufāghy*, t.

CHAPERON, s. m., sorte de coifure, تاقىدە جار *djär, tāqya*. — Le haut d'un mur, بىرىوارك اوستى *bir divāruñ ustu, satchaq*. — Coiffe de cuir dont on couvre la tête des oiseaux de proie, پەتكە pə-tchë, t.

CHAPERONNER, v. a., un oiseau de proie, بىر چاىرك باشنى اورتىمك *bir tchāqyrūñ bāchini eurtmek*, دیوارى سچاق ايلە اورتىمك *divāri satchaq ilè eurtmek*, t.

CHAPERONNIÈRE, s. f., plante, ساق دوه طباني *dēvē thabāni, sātch oty*, t.

CHAPITEAU, s. m., la partie du haut d'une colonne, درك اوستى *dīrek ustu, direklik tēpēci*. — Corniches ou autres couronnemens, چانىھە تېھلىك *tchātma tēpēlik*, t.

CHAPITRE, s. m., division d'un

livre, باب *bāb*, pl. *ebvāb*, فصل *fasl*, a. — du Coran, سوره *souret*, a. — Assemblée de religieux, كشيش انجىنى *kēchîch endjumēni*. — Matière, ماده *māddē*, بحث *bahs*, pl. *ebhās*, a. صدد *saded*. — Sur ce chapitre, touchant cette affaire, بو ماڈدە *bou māddēdē*. Comme nous en sommes sur ce chapitre, چونكە بو *bo*, بىھىدە كلدك *tchunkibou bahsé guel-duk*. — Le chapitre des revenus et des dépenses, واردات ومصروفات *vāridātu māsrōufāt fasly*. — Chapitre, corps des chanoines d'une église, زمرة رہبان *zumrēi rouhbāni kēlīça*. — مسحوع الكلام در *mesmou' ul-kelam dur*. — Il ne l'a pas, دىكدر *mesmou' ul-kelam dēildur*.

CHAPITRÉ, adj., ازارلنىش *azār-lanmich*, t.; معائب *mou'ātib*, a.

CHAPITRER, v. a., ازارلاق *azār-lamaq*, t.; عتاب ا *'ytāb it*, a.-t.

CHAPON, s. m., coq châtré, ابلق *iblyq*, vulg. امليق *imlyq*, t.

CHAPONNEAU, s. m., iblidjig, املاجق *imlidjyq*, t.

CHAPONNER, v. a., ابلق ا *iblyq it*, انكلەك *eniklémek*, امليقلەك *emlyqlémek*, t.

CHAQUE, a. com., هر *her*. — Chaque mois, هر آيڭ *her aïdē*. — Chaque homme, هر ادم *her adem* ou هر كس *her bir adem*, هر بىر ادم *her bir adem*.

her kes. — Chaque fois que, هر بار کد her bār ki.

قدیم کلایامدئ CHAR, s. m., استعمال اولنان عربیه qadīm ul-eīāmdē ist'yāmāl olounān 'araba, a.-t.

بر نوع لغز - معهداً bir nev'y laghaz, mou'ammā, كلمه بی بوله رق چیقان بیله جه kelimēi boularaq tchyyqan bilmēdjé, t.

تخل بتی CHARANÇON, s. m., takhyl biti, t.

-کیور CHARBON, s. m., à brûler, keumur, آغاچ کومری aghādj keumuri. — de terre, یر کومری ier keumuri. — Charbon ardent, braise, کوز keuz, átech qory. — Tumeur pestilentielle, خیار جرق khyārdjyq, چره djumrè, خرم houmret. — Maladie des blés, بعيري چورکلکی boghdāi tcheuruk-lighy. Voy. NIELLE.

کور ایله CHARBONNÉ, e, adj., keumur ilè qaralan-mich, t.

کل بصدی CHARBONNÉE, s. f., kul basty, t.

CHARBONNER, v. a., noircir avec du charbon, کور ایله قره له - ق Kumur ilè qaralamaq, کسور لته ک کسور لته ک keumurletmek. — Peindre grossièrement, قباصیا قره له - ق qabā sapā qaralamaq, t.

CHARBONNIER, s. m., qui vend ou porte du charbon, کمور جی kumurdji. — Magasin de charbon, کمور لرق kumurlyq, t.

CHARBONNIÈRE, s. f., endroit où on fait le charbon, کمور اوچانگی keumur odjāgħy, کمور کارخانه سی keumur kiārkhanecī, t.

CHARBOUILLET. Voy. NIELLER.

CHARCUTER, v. a., tailler mal-proprement la viande, طوغرا ماق dhogħra maq, تکه طوغرا ماق tēkē tēkē dhogħramaq, t.

لحم خنزیر CHARCUTERIE, s. f., تجارتی lahmi khynzir tidjārēti, a.-t. — Boutique de charcuterie, دوکز قصابی دکانی doñouz qas-sabi dukkiāni, t.

دوکز قصابی CHARCUTIER, e, s., doñouz qassabi, t.

دکنلو CHARDON, s. m., plante, دکن dikenlu ot, دکن diken, t.; مبارک شوک chevk, a. — bénî, چابردکنی mubārek diken, دکن tchaqyr dikeni. — de Notre-Dame, دکنی peïghamber dikeni. — argentin, کومش دکنی gumuch dikeni. — à cent têtes, بوز باشلو iuz bāchlū diken. — étoilé ou chausse-trappe, دمر دکنی demir dikeni, t. — à foulon ou à carder la laine ou le drap, دوه دکنی dēvē dikeni, t.

شاردون نر CHARDONNERET, s. m., petit oiseau سقا قوشی saqā qouchi, t.

شاردون نت CHARDONNETTE, s. f., espèce d'artichaut sauvage بیان engui-nāri, t.

یوک شارڈ CHARGE, s. f., fardeau, iūk, t.; بار bār, p.; حمل haml,

pl. a. احیال ahmāl. — pesante, أغر بوك agher iuk. — légère, حمل خفيف hamli khafīf. — que peut porter une personne, un animal كوتورله بیله جک بوك gueuturilé bîlédjek iuk. — d'un animal حیوان بوكی haïvān iuki. — d'un navire, voy. CHARGEMENT. — مصرف خرج khardj, masraf. — Poids résultant des dépenses, مصرف بوكی masraf iuku, t.; مونت mounet. — Cahier des charges, مصارف قایمه سی meçārif qāimēci. — Être à charge à quelqu'un بىر كىمسىدە بار او bir kimes-nëü bär ol, ثقلت ويرمك syqlet vîrmek. — Imposition, ويركو virgu, نكليف tekliif, plur. tekîâlis. — Dignités, fonctions, office, منصب mansyb, mansoub, pl. مناصب menacyb, pâide. — Les émolumens d'une charge, بـر منصب bir mancybuñ 'avâ'ydâti. — Être en charge, en place, منصبده او mancoubtè ol. — S'acquitter des devoirs de sa charge, مقتضای منصبى اجرا mancybini idjrâ it. — Se démettre منصبندن استيفا mancybinden istifâ it, استيفاسنى istifâcini ويرمك vîrmek. — مأموریت mèvmourüiet. — Attaque, يورش iuruch, جله hamlè. — Ce qu'on met dans une arme à feu, طوب تفنك thop, tufenk fîchê-

gui. — Choc des combattans, صدمت صفين sadêmëti saféin, a.; بوشرطله كـه bou charth ilè ki. — Indice contre un accusé, تهمت علامتى teuhmet 'alâmëti. — Témoin à charge, تهمتى اثبات iden châhid. — Exagération dans la description ou dans un tableau, مبالغه mubâlagha, a.

CHARGEMENT, s. m., cargaison کىي يــوكى d'un vaisseau, - ووكى guèmi iuki, hamouléci, چولەسى كەينىك بوكى guèminuñ iuky, t.

CHARGÉ, e, adj., يــوكى يوكلىش ük-klenmich, يوكلىو üklu, t.; مھمول mahmoul, a. — d'années, ياشلو iâchlu, اختيار ikhtiâr, t. — de péchés, كناھكار gunâhkiâr. — de dettes, بورجي چوق boudjou tchoq, t. — Temps chargé, بولۇتلۇ havâ. — Couleur chargée, كسکىن رنگ keskîn renk. — Chargé d'affaires, représentant d'une puissance, مصلحتكدار maslahat-guzâr. — Représentant d'un particulier, قپوكتىخاداسى qapou ketkhoudâci, t.-p.; وکيل vekîl, a.

CHARGER, v. a., mettre un fardeau sur, يــوكى يوكلىك iukletmek, تحميل اورمك tuk ourmag, آغىلشىتمق aghylachturmaq. — Peser sur, معده يــه آغىرقى كىتۈركى my'deic ághyrlyq guêturmek. — Une arme à feu, طولدرمك dhol-

durmaq. — Une chose, **مِيالْخَدَّا** *mubâlîgha* it. — d'impôts, **وِبِرْكُو** ويرکو *vîrgu tchogħaltmaq.* — فکرى **سِكْرِي** *fikri* *iżoroultmaq.* — خاطره **بِرْلِشْتَرْمَكْ** *bir lishtrmek* *khathyrè ierlechturmek.* — L'ennemi, exécuter une charge, **بِرْبِشْ** *bir bish* ا *دشين اوْزَرِيْنَهْ* *durich it*, **جَلَّهْ** *duchmen uzériné* *hamlè*, *hudjoum it*, *sâlmaq.* — de coups, battre quelqu'un avec excès, **طِيَاقْ بِصْمَقْ** *dhaïaq basmaq.* — quelqu'un, lui recommander quelque chose, **اِصْهَرْلِقْ** *ismarlamaq*, **سِپَارِشْ** *sipārich*, *kâvâlè it*, a.-p.-t. — une pipe, **بِرْ چِيَوْغِيْ** طولدمرق *bir tchiouboughy dholdurmaq.* — un navire, **دِهْلِمْقْ** *dholdurmaq.* — **بِرْ كَهْيِيْ بِيْ** *bir guémüi* *ükletmek.* — Accuser quelqu'un, **صَوْچَلَامْقْ** *southchlâmaq*, قهمت **بِوْكَلَتْهَكْ** *teuhmet ükletmek.* — Se charger, se mettre un fardeau, **بِوْكَلَنْمَكْ** *üklenmek.* — Prendre sur soi, s'engager à quelque chose, **بِوْيَنْنَهْ الْهَقْ** *boüinè álmaq*, t.; **عَمَلْ سَبَهْ الْمَقْ** *iltizâm it*, الترام **أَلْهَقْ** *ouhtecine álmaq*, **دَرْ عَهْلَكْ** *der ouhtè it*, a.-p.-t.; **أَوْزَرِيْنَهْ الْهَقْ** *uzériné álmaq.* — Je ne puis me charger de cette affaire, **بِوْ مَادِيَيِيْ** اوْزَرِيْمَهْ الْهَمْ *bou maddëi uzérime álamam.* — Prendre le soin de quelque chose, **أَيْشْ** *ayesh*, **كُورْمَكْ** *gueurmek*, **كُورْمَكْ** *ich gueurmek.* — Se charger de la dépense de quelqu'un,

بِرْ كِيمْسَنْدَنْكْ خرجنى **كُورْمَكْ** *bir kimesnenuñ khardjini gueurmek*, t.-a.

CHARGEUR, s. m., qui charge, **بِوكَلَدِيْجِيْ** *iuklèdîdjî.* — Propriétaire d'une cargaison, **بِرْ كَمَى** *bir kamî* **جَوْلَهْ سَنْكْ** صاحبى *hamoulècinuñ sâhibî*, a.-t.

CHARIOT, s. m., voiture, **عَربَهْ** *'araba*, درت تكرلكلو **بِيْوَكْ** *dort tekerleklu iuk 'arabaci.* — de bagage, **عَربَهْ سَيْ** *arabesi* **جَوْلَهْ** *zakhire arabaci.* — Chariot d'artillerie, طوب و مهِمَاتْ عَربَهْ لَرِيْ *thop ve muhimmât arabaléri.* — de vivres, ذخیره عَربَهْ لَرِيْ *zakhire arabaléri.* — d'enfant, **جَوْجَقْ** *tchodjouq 'arabaci*, t. — constellation boréale ou la Petite-Ourse, **كُوچْ كَكْ يَدِيَكْ رَرْ** *kutchuk iediguier.* Voy. OURSE.

CHARITABLE, adj., compatissant, **أَيْوَلَكْ** *merhametlu*; a.-t.; مر جتلو ايشابيجى *eülik ichlèidjî.* — Envers les pauvres, صدقة و بِرْجِيْ *sadaqa viridji*, صدقه سى چوق *sadaqaci tchoq*, a.-t.; متصدق *mousécaddyq.* — Qui part de la charité, جَيْسِيْ *sevâblu*; Conseil, نصيحت *houbbi*, a. — Conseil —, نواب *nacyhati savâb ãmîz.* — Avis —, رأى قرین **الثَّوَاب**, *reü qarîn ussavâb*, a.

CHARITABLY, adv., avec charité, محبتله *merhametile*, مر جتله *mouhabbet ilé*, الله ايجون *allat itchoun*, a.-t.

CHARITÉ, s. f., amour suprême de Dieu تکری به کوکل با غله، *tañriè gueuñul bāghlama*, t.; عشق الهی *'yehqy ilahy*, a. — Amour de son prochain, ایل محبتی *il mouhabbeti*, a. — Avoir de la charité pour son prochain, قرین حقنه رضا، *qarín haqqyna rizāen lillah mouhabbet it*. — Compassion, مرحمت *merhamet*. — Aumône, صدقة *sadaqa*, a. — Faire des charités, صدقه ویرمک *sadaqa vîrmek*. — Demander la charité, صدقه استمک *sadaqa istemek*, دلنگ *dilenmek*. — La charité, l'hôpital où l'on reçoit les malades pauvres, فرقرا خسته خانه سی *fouqarā khasta khāneci*, a.-t.

CHARIVARI, s. m., bruit confus, کورلتی *pāturdy* - پاتردی *gueurultu*, شاوه *chamāta*, t. — خرشفه *kharchafa*, a. — Querelle, قوغما *qavghā*, t.

CHARLATAN, s. m., en parlant d'un mauvais médecin, حکیمیک *hekimlik* لافنی ایدن *läfni iden*. — Bavard qui cherche à en imposer, لافزن *läfzen*, usit. *lafazan*, اینه جی *aïnadji*, t.

CHARLATANERIE, s. f., لافنلوق *läfazanlyq*, t.

CHARLATANISME, s. m., لافزن مشربی - خوبی *läfzan mechrebi*, *khouii*, لاف وکذاف *täf uguzüs*, a.-t.

CHARMANT, e, adj., مقبول *bèghäuet maqboul*, كوكل قاپیچی *guñul qāpūdji*, a.-t.; طیف دلبر *lathyf*, a.; دلربا *dil roubā*, p. Voy. RAVISANT.

CHARME, s. m., arbre, اق اغاج *aq aghādj* كولكن *gulguen* *aghādji*, كولكن *gulguen*, t.

CHARME, s. m., enchantement, کوز باعیجیلیق *efsoun*, افسون *gueuz baghydjılıq*, t. — Faire un سحرا *syhyr it*. — Lever, détruire un رفع سحرا *ref'y syhyr it*. — Attrait, کوزلک *guzellik*, t.; طافه *lethāfet*, a.; جذبه *djezbē*, جاذبة *djāzibet*, قوت جاذبه *qowveti djāzibē*, a.

CHARMER, v. a., produire un effet extraordinaire par charme, سحرا *syhyr it*, a.-t. — Plaire, زیاده سیله مقبولة کچه ک *ravir*, ziādecile *maqboulé guetchmek*, بکنه ک *gueuñuli qāpmaq*. — Être charmé, se réjouir, حظ ا *hazz it*, a.-t.

CHARMOIE, s. f., گولکنلاک *gulguenlik*, t.

CHARPENTAIRe, s. f., plante, دکز صوغان اوتنی *deñyz soghān oty*, t.

CHARNEL, ELLE, adj., sensuel, جسمانی *nessāni*, نفسانی *djesmāni*. — Plaisir, لدت *—*, جسمانی *lezzeti djesmānič*. — Désir, شهوت *chehvət*. — Com-

merce — , جَاع *djimā'*, a. — Voluptueux, شہوٽہ مائل *chehvète mā'il*, a.-t.

CHARNELLEMENT, adv., من جهت *chehet ilè*, a.-t.; میت *الجسماۃ min djehetil-djesma-niè*, a.

CHARNEUX, EUSE, adj., etlu, t.; لحمی *lahmii*, a.

CHARNIER, s. m., lieu où l'on garde les viandes, توزلو ات دولابی *touzlu et dolabi*, t. — Lieu où sont les os des morts, مزارلقد میت *mezärlyqta mejt guuemuklerinuñ ieri*, t.

CHARNIÈRE, s. f., pièces de métal enclavées et mobiles, بندکش *bendekchë*, رزه *rëze*, t.; قلاب *qollab*, زر *zerr*, a.

CHARNU, e, adj., اتی چوق *eti tchoq*, t.; کثیراللحم *kecîr ul-lahm*, a. — Corps — , بدن *mulahham*, a. — Corps — , اتلو کوده *etlu gueuydè*, t.; بدن *bëdëni lâhîm*. — En parlant des fruits, on dit des abricots bien charnus, کثیراللحم قایسی *kecîr ul-lahm qâci*, t.

CHARNURE, s. f., parties charnues, اتلر *etller*, اتلولك *etlilik*, لحامة *laham*, لحامہ *lahamet*. — Ferme, لحامت قویہ *lahamet qaviye*, a. — molle, کوشک *etlilik*, لش *lech*, جیفہ *djifé*, لاشہ *lachè*, لش *laš*, جیاف *djiäf*.

CHAROGNE, s. f., cadavre de bête, pl. a. — لاشہ *lachè*, جیفہ *djifé*, لش *laš*, جیاف *djiäf*.

CHARPENTE, s. f., pièces de bois de construction, کراسٹہ *kérastè*. — Bois de — , کراسٹلک اگاج *kérastèlik aghâdj*.

CHARPENTE de bois de chêne, میشد اگاجی *mîshd aghâjî*, کراسٹے سی *kérastèci*.

— Ouvrage de — , dulguer ichi. — Au fig., structure, بنه بونیہ *terkib bunie*. — du corps, sa structure, کوڈه نک کراسٹے سی - یاپوسی *gueydenuñ kérastèci iápoucy*, t.; ترکیب بدن *terkibi bëden*, a.

CHARPENTER, v. a., travailler le bois, کراسٹہ ایشلمک - دوزمک *kerastè ichlémek*, duzimek, دوکنلک *dulguerlik* it. — Couper, tailler, taillader, طوغرامق - دوغرامق *dhoghrâmaq*, تکه قکه طوغرامق *tekiè dhoghrâmaq*, t.

CHARPENTERIE, s. f., art du charpentier, دوکنلک *dulguerlik*. — دوکن ایشی *dulguer ichi*. — La charpente, کراسٹہ کروتی - کرویدی *kerastè kerèvîti*, kerèvidi.

CHARPENTIER, s. f., دوکنلک *dulguer*, t.; نجار *neddjar*, a. — Maître — , دوکن باشی *dulguer bâchi*, t.

CHARPIE, s. f., filament de linge usé, تفتیک *testik*, t. — Faire de la — , تفتیک *testik iáp-maq*. — Viande réduite en charpie, تفتیکلنمش ات *testiklenmich* et.

CHARRETÉE, s. f., برعربه طولوی *charretée*.

bir 'araba dholouçou. — Une demi-charrette, عربه نصف طلولي *nysf 'araba dholouçou*, t.

CHARRETIER, ère, s., qui conduit une charrette, عربجهى 'arabadji. — Celui qui mène une charrue, صپان سورىجي *sapān suridji*, t.

CHARRETIÈRE, adj. fém., se dit uniquement en parlant d'une porte, d'une voie de voiture. Porte —, عربه كھر، قپوسي *'araba qapouçou*, *qapou*. — Voie charretière, بولى عربه *'araba őlou*.

CHARRETTE, s. f., عربى، 'araba, يوك عربسى *iuk 'arabaci*, t.; ايکى تکركلو عربه *iki tékerleklu 'araba*, t.

CHARRIAGE, s. m., action de charrié, يوكتمە *iukletmè*. — Salaire du voiturier, عربجهىنك اجرتى *'arabadjinuñ eudjrëti*, t.

CHARRIER, v. a., transporter en voiture, — ايله كتورمەك *'araba ilé guéturmek*, *thâchîmaq*. — Porter des glaçons, en parlant des rivières, بوز پارچەلىرى اقتدق *boz partchaléri aqqımaq*, *thâchymaq*. — La rivière charrie des glaçons, فهر سو ايله nehr souïle *beräber boz partchaléri aqqıceur*.

CHARROI OU CHARIAGE, s. m., conduite de voiture, كوتورمه *'araba ilé gueuturmè*. — Corps destiné au transport de l'artillerie et des

bagages de l'armée, طوب و ذخیره عربجهىلر *thop ve zakhyrè 'arabadjiler*, t.

CHARRON, s. m., عربادجي 'arabadji, عربجهى اوستاسى *arabadji oustâci*, t.

CHARRONNAGE, s. m., عربجهىك 'arabadjılık, t.

CHARROYER, v. a., عربىيە يوكلتىك *'arabaïè iukletmek*, t.

CHARRUE, s. f., instrument aratoire, صپان *sapān*, پلوغ *pulough*. — Conduire la —, صپان - پلوغ *sapān sapāy*, *goulbi*. — Charrue attelée de deux bœufs, اوکوز قوشلۇش صپان *eukuz gochylmich sapān*, t.

CHARTRE OU CHARTE, s. f., anciens titres, اسکى براتلر *eski bérâtler*, مناشير قديمه *menâchîri qadîmè*, a.

CHARTRE, s. f., lois constitutionnelles, قوا عاد - قوانين مملكت *qavâ'ydi* ou *qavâñini memlêket*, قانون فامە *qânoun nâmè*. — Charte-partie, acte entre le propriétaire du navire et celui des marchandises, كمى رئىسى ايله حوجىه صاحبى اراسنەك اولان *guèmi rëci ilé hamoulè sahibi arâcindé olun mouqâvelé*. — Charte privée, او حبسى *ce habsi*, t.-a.

CHARTRIER, s. m., lieu où l'on conserve les chartes, بروات و سندات خزینه سى *bérâvât u sénâdât khazî-*

néci, a. — Conservateur des chartes,
حافظ بروات و سندات قدیمہ
hafizi bərəvāt u sənēdāti qadīmē, a.

CHAS, s. m., trou d'une aiguille,
اکنہ دلکی - یودیسی ignè déligui,
ioudici, t.

CHASSE, s. f., action de chasser les bêtes sauvages et le gibier même,

شکار chi- آو او لمد *ávlama*; t. — Chasse aux
 kiār, p.; صید *saíd*, à. — levriers, ایله او لمد *iāzi ilè áv-
 lama*. — à la grande bête, یرتیجی *irtidji haïvan ávi*. — au
 جیوان آوی *irtidji haïvan ávi*. — au
 اوچار قوش آوی *outchār qouch*
 آوی. — شکاره *áva*, chikiārē
 چیقمق *guitmek*, *tchyqm̥aq*. — Chien de
 chasse, او کوپکی *áv keupègui*. —
 Fusil de —، او تفسنکی *áv tusengui*. —
 Etre à la —، او ده او *ávdè ol*. —

La chasse , métier ou occupation du
chasseur, أوجيلق *āvdjilik*, t.;
صياد *saiādet*, a.—Donner la chasse,
poursuivre, قاچورمۇق *qātchurmaq*,
دوشىك *ənscëïè dtchmek*.
— Prendre la chasse , se dit d'un
vaisseau qui se retire devant l'ennemi
pour éviter le combat, قاچمه يولنە *qātchma iolyna*
طوغىرى صاپەق *qātchma sāpmaq*, t.
dhoghrou sāpmaq, t.

CHASSE, s. f., coffre pour les reliques, قَدِيدٌ صَنْدُوقٌ *qadīd sandūq*, t.

CHASSE-MORTE, s. f., affaire commencée que l'on ne poursuit pas,

يَصِّي قَالْمِش *iām iāssy qālmich*, t.;
مُتَرُوكٌ عَلَى حَالِهِ *metrouk 'ala hā-lyhy'*, a.

سکلک، *CHASSE-MOUCHE*, s. m.,
یلپازه، *siñeklik*, t.

CHASSELAS, s. m., sorte de raisin,
asmā أَسْمَاء asma uzu-niu, t.

CHASSER, v. a., mettre dehors,
قوغمق *qovmaq*, قومق *qoghmaq*, چقارمق *tchiqārmaq*, طرد *thard*, def' it. — Il a été
دفع *thard*, def' it. — Il a été
chassé de la ville, طرد *thard* اولندي *chehirden* oloundou.

— les bêtes sauvages, **أولاد مق** *āvlā-maq.* — Chasser, pousser, faire marcher devant soi, **بورتمك** *tūrutmek,* **سوق ا سورمك** *sevq it, surmek,* — un troupeau de moutons, **قـيون سوريـنـي سورـمـك** *qoicun surucini surmek.*

CHASSEUR, s. m., qui chasse,
آوجى *āvdji*, t.; صياد *sā'iād*, a. —
أوجى قرى *āvdji qary*. — Soldat armé à la lé-
gère، بسبکبار عسکری *subuk-bār 'askerī* نفرى *nēseri*. — à cheval,
سوارى آوجىسى *souwāri āvdjisi*, t.

CHASSIE, s. f., humeur des yeux,
چپاق *tchapāq*, t.

چپاقلو، CHASSIEUX, EUSE, adj., tchapāqlu. — Yeux — چپاقلو کوز؛ tchapāqlu gueuz, t.

CHASSIS, s. m., ouvrage de menuiserie, ~~o—o~~ ~~o~~ tchertchivé. — dormant, qui ne s'ouvre ou ne se

لرندن اویناماز بیرلار و چرچوھە كىستانەد
lève pas, اویناماز بيرلار و چرچوھە كىستانەد
tchertchivè. — Faiseur de —
tchertchivèdji. — Clore
de châssis, چرچوھە لەك tchertchivè
vèlèmek. — Papier à châssis,
چرچوھە كاغدى كاغدى tchertchivè kiāghy-
di. — Châssis de papier, چرچوھە سى
کاغدى كاغدى tchertchivècî.
— en toile, بىز چرچوھەسى bez
tchertchivècî, t.

CHASTE, adj. com., پاك pâk, p.;
تميز temîz أهل عفت ehli 'yffet,
a.; پاك دامن pâk 'yffetlu, عفتلو
dâmen, p.

CHASTEMENT, adv., پاك كله pâk-
liguîle, t.; پاك pâk, p.

CHASTETÉ, s. f., پاك كلك pâk-
lik, p.-t.; عفت 'yffet, عصمت
'ysmet, a.

CHASUBLE, s. f., sorte de vêtement
de prêtre, برئونع پاپاز كىسى
bir nev 'y pâpâz guëici, t.

CHAT, s. m., كىدى kedi, t.;
گربه gurbè, p.; قط qytth, a. —
Chatte, كىدى دېشىسى kedi dîchî-
ci. — Chat sauvage, يبان كىدىسى
ïtabân kédîci, qyttoul-berr, a.

CHATAIGNE, s. f., كىستانەد kestâne.
— bouillies, قينامش qâinâ-
mich kestâne. — rôties, قاورلمش
qâvouroulmich kestâne, كىستانەد
كىستانەد qâvouroulmich kestâne, كىستانەد
كىستانەد kebâb kestâne. —
d'eau, كول كىستانەد سى gueul kestâ-
neci. — de mer. Voy. OURSIN.

CHATAIGNERAIE, s. f., كىستانەد كىستانەد
kestânelik, t.

كىستانەد kestâne aghâdjî, t.

CHATAIN, adj. m., couleur de
châtaigne, قومرال qoumrâl رنگى
kestâne rengüi, قومران qoumrân iaghyz, t.
اشقر achqar. — Châtain clair, آچق
achqar. — Barbe de couleur châtain, قومرال صقال
qoumrâl saqâl. — Cheval bai,
obscure, بىغۇزات iaghyz ât, t.

CHATEAU, s. m., forteresse, قلعه
qal'a, pl. a. حصار qyl'â; hyçär, a. — palais, grande maison,
سراي sarâi. — royal, قوناق
qonâq. — Château de poupe ou
d'arrière, de proue ou d'avant,
espèce de logement élevé sur poupe
ou sur la proue d'un vaisseau,
كمينك قىچ كوشكى و كمينك
guémînuñ qytch keuchki vê guémînuñ bâch keuchki.
— Le Château d'Europe, sur le Bosphore, رومايلى حصارى roumili
hyçari. — Celui d'Asie, situé en face
du premier sur la rive asiatique,
اناطولى حصارى anâtholi hyçari.
— Faire des châteaux en Espagne,
يدى اقليمدە بنا قورمۇق ièdi iqlimdè binâ qourmaq.
CHATELAIN, e., s. m., propriétaires et seigneur d'un château,
قىلغىدۇ صاحبى qal'a sâhibi. — Châ-

telaine, قلعه صاحب‌دسى *qal'a sāhibēci*, a.-t. — Autrefois le mot châtelain signifiait gouverneur ou commandant de château (دزدار *dizdār*), mais en ce sens il est très-vieux.

CHAT-HUANT, s. m., sorte de hibou, اوکو بایقوش *bāiqouch*, *eugu*, اوکو قوشى *eugu qouchou*, t.; پوهاچ *pouhātch*, t.; *boum*, p.

CHATIÉ, e, adj., تادیب اولنیش *teedīb olounmuch*, مظہر تادیب *mazhēri teedīb olmuch*, a.-t. اوپوش

CHATIER, v. a., punir, تادیب ا جیزاں ویرمک *djezācin virmek*, حقوقن کلهک *haqqyn-dan guelmek*. — publiquement, سیاست *sīacet it*, Retoucher, تصحیح *tashīh it*, corriger le style, طوغولتھق *dhoghroultmaq*, t.

CHATIMENT, s. m., جزا *djezā*, تادیت *ta'zīr*, تعزیر *teedīb*. — public, infligé par la justice, سیاست *sīacet*, a. — léger, خفیف *khafīf*. — rigoureux, تادیب شدید *teedībi chedid*, a.

CHATON, s.. m., petit chat, کدی باوریسی *kedi dījik*, *kedi īāvrycy*. — Partie de la bague qui enchâsse une pierre précieuse, نگین *iuzuk qāchi*, t.; *niguín*, p.

CHATOUILLEMENT, s. m., قبقلیش *qydjyqlaich*, قبقله *qydjyq*, قبقله *qydjyqlama*. — Impressions agréables qu'on éprouve quelquefois,

اوینايش *oīnāich*, t. — des sens, تہزہز حواس *tehazhuzi havāss*, a.

CHATOUILLER, v. a., قبقلیق *qydjyqlamaq*, t. — Flatter les sens ou la vanité de quelqu'un, تہلیق *-*، کوسترمک *temelluq it*, gueustermek, a.-t.

CHATOUILLEUX, se, adj., تیز قبیقدن *tiz qydjyqlēnur*, قبقلنور قورقار *qydjyqtēn qorqār*. — Etre chatouilleux, قورقق *qydjyqtēn qorqmaq*. — Etre susceptible, تیز کوجنور *tiz gudjēneur*, t.

CHATOYANT, e, adj., dont la couleur varie, رنکی دکشلور *rengi deichilur*, درلو رنکلر باغلر *turlu turlu rengler bāghlar*, t.

CHATRÉ, e, adj., انکلنیش *enik-lennich*, اننهش *inenmich*, t.; خادم *khādim*, طواشی *thavāchi*. — En parlant des animaux, انهمش *enēmich*. — Cheval châtré ou coupé, آننهش آت *inenmich āt*, usit. اکدج *igdidj*, t.

CHATRER, v. a., les animaux, اینهک *inetmek*, enetmek, اننهک *inēmek*, اننهک *enēmek*, انکلەمک *eniklēmek*. — Oter les testicules, خاید چرمق-کسپک *khātē tchyqarmaq*, kesmek, t.; خادم آ *khādim it*, a.-t.

CHATREUR, s. m., qui châtre les animaux, انهییجی *ineüdji*, t.

CHATTEMITE, s. f., qui a l'air doux pour tromper, مرائی *murāii*, a.; دکو مراجلو *tilku mizādjlu*, t.-a.

دَكْوَلَكْ ا — Faire la chattemite , *tilkulyk it* ، مِرَايِيلِقْ ا *murāilyq it* , a.-t.

CHATTER, v. a., mettre bas en parlant de la chatte, يَاوْرِيلْمَقْ *iāvroulamaq* ; t.

CHAUD, e, adj., qui a de la chaleur, اسْيِجَاقْ *issydjāq*, vulg. *sydjaq*, اسْتِي *issy*, t.; حَارَ *hārr*, a.; كُرم *guerm*, p. — Eau chaude, اسْيِجَاقْ صَوْ *issydjāq sou*. — Fer —، قِيزْغَنْ دَمْرَ *qyzghyn demir*. — En parlant du temps, il fait bien chaud, هَوَّا پَكْ سَجَادَرْ *havā pek sydjāqtur*. — Ardent, vif, harāretlu. — Chaud, qui procure de la chaleur, اسْيِدِيجِى *issididji*, مَهِيَجْ *qydzidridji*, t.; قِيزْدِيرِبِيجْ *qydzidridji*, الْحَارَتْ *muhēüedj ul-harāret*. — Fièvre chaude, يَاقِيْجِى حَمَّا *iāqy'dji*, houmma, حَمَّا مَحْرَقَه *hummāt mohriqa*. — Attaque chaude, combat rude et sanglant, قِيزْغَنْ دُوكَشْ *qyzghyn deuiuch*. — Chaude, en chaleur, ارْكَه قِيزْمَشْ *erkēguē qyzmich*. — Cette chienne est en chaleur, بُو قَانْجَقْ قَزْدِى *bou qāndjyq qyzdy*. — Chienne en —، ارْكَكْ *qāndjyq*. — Chienne en قِيزْمَشْ قَانْجَقْ *qāndjyq*. — Chaud, récent, تَازَه *tāzeh*, يَيْنِى *iēni*. — C'est tout chaud, tout récent, يَيْكِى بِرْشِيدَرْ *iēni bir cheï dur*. — Ardent pour les femmes, شَهْوَنْلُو *shəhənlu*, نَفْسَانِى *nəssəni*. — Zélé, chehvəetlu, guermiitlu. — Sources d'eaux chaudes, الْيِجَهْ لَرْ *ilüdjeler*.

— Chaud, qui se met aisément en colère, آشْ *ātech*, قِيزْغَنْ مَرَاجُو *qyzghyn mīzādjlu*. — Qui a le sang chaud, قَانِي قِيزْغَنْدَرْ *qāny qyzghyn dur*, مَحْرُورُ الدَّمْ *mahrour ud-dem*.

— Ami chaud, zélé, شِيرْتَلُو دَوْسْتْ *şirretlu dost*, a.-p.

CHAUD, s. m., chaleur, اسْيِجَاقْ *issydjāq*, حَرَاتْ *harāret*, طَبَعِيَه *harāreti thabīe*. — Véhémence, حَرَارَتْ *harāret*, كَرْمِيَتْ *hyddet*, guermiit. — J'ai chaud, اسْيِجَغمْ وَارْ *issydjaghun rār*. — Il fait bien chaud ici, بُونَلَهْ پَكْ اسْيِجَاقْدَرْ *bounda pek issydjāqtur*. — Il souffle le chaud et le froid, أَيْكِى يُوزُلُودَرْ *ayki iuzludur*. — Pleurer à chaudes larmes, اوْكَرَاوْكَرْ *eukur eukur āghlamag*.

CHAUDE, s. f., feu violent des forges, اوجَاغِيَنْكَ آتَشِى *demirdji odjāghynuñ átēchi*, t.

CHAUDE-PISSE, s. f., bel soghouqlyghy, t.

BRUNOUE AT, bir rev'y et soiou, t.

CHAUDEAU, s. m., de manière que là chaleur se conserve, سِيَجَاقْ *sydjāq*. — Tenez-vous chaudement, كَنْدِيكَرْ *guendik*, طَوْتَكَرْ *ñyzi sidjaq thoutouñyz*. — Chaudement, avec chaleur, اوزَرَه *sydjāqlyq uzrə*. — Au fig., avec ardeur, كَرْمِيَتَه *harāretile*.

عېرىتىلە — Avec zèle, *guermüetiilé*. — Avec vivacité, *ghäirëtilé*, a.-t. — Avec ardor, *چاپكىلدە* *tchäpoukliguile*, t.; prendre une aventure, *hyddetile*, a.-t. — Prendre une aventure, faire chaudement, *بىر مىلاختى* *bir maslahati guermüictlu thoutmaq*.

قزان qazān, CHAUDIÈRE, s. f., بیوک qazān. — de
قزان buïuk qazān. — teinturier, بویاچی qazān bouïâdji
qazān, t.

کوچک قزغان CHAUDRON, s. m., *kutchuk qazghān*, t.

بِرْ قَزَانْ CHAUDRONNÉE, s., f., bir qazān dholouçou, t.

CHAUDRONNERIE, s. f., ouvrage de قرانجى ايشى - مالى *qa-zāndji ichi, māli.* — Métier de chaudronnerie, قرانجىلىق *qazān-djilyq*, t.

فرانجی CHAUDRONNIER, ère, s., qazāndji, با فرجی bāqyrdji, t.

CHAUFFAGE, s. m., quantité de bois que l'on brûle dans une année pour son usage, يانه ج-ق اودون *iānadjaq odoun zakhy-réci.* — Bois de chauffage, ياقه جق اودون *iāqadjaq odoun.*

CHAUFFÉ, E, adj., اسندش issin-mich, قزمش qyzmich, t.

CHAUFFER, v. a., donner de la
chaleur, أَسْتَمِق issitmaq, اسْتَمِق issy it, اسْجُق issy djaq it, اسْبِلِمَك issilèmek. — de l'eau, صو أَسْتَمِق sou issytmaq. — les pieds, les mains, الْأَيَاقَاتِ el aïaq issitmaq. —

les draps du lit, اسْنَمْق چارشا فلری *issitmaq*. — Le four
ichārchiāsleri issitmaq. — Le four
 chauffe, فرون یناز *souroun ianār*.
 — le four, فرونی یا قمْق *sourouni īāqmaq*. — Chauffer, échauffer, ren-
 dre rouge, قزدْرْمَق *qyzdurmaq*. —
 Chauffer, v. n., recevoir de la cha-
 leur, اسْنَمْق *issynmaq*. — Se chau-
 fer au feu, اتْشَلْ اسْنَمْق *ātechtē issynmāq*, قزْمَق *qyzmaq*. — Est-ce
 que l'eau est chaude? صو قزدِیه—ی *sou qyzdīmi*. — Se chauffer au so-
 leil, كونشل اسْنَمْق *gunechtē issyn-
 maq*, t.

آياق CHAUFFERETTE, s. f., قندواری *tādāq tandouri*, t.

CHAUFFERIE, s. f., forge où l'on
réduit le fer en barres, دمرجی *démirdji*, *odjāghy*, t.

CHAUFFOIR, s. m., lieu échauffé, où l'on se chauffe, مکان اسنهش بز-*issynmich ier, mèkiān.* — de monastère, مناستر اوچاغی-*monāstèr odjāghy.* — Linge pour essuyer ou couvrir un malade, اسیجحق بز-*issydjaq bēz, t.;* كماده *kémādet.* — Linge de propreté à l'usage des femmes, حیض بزی - پاچاوره-سی *haiz bēzi, pātchāvraci, t.*

CHAUFOUR, s. m., four à chaux,
کرج فروني *kiredj fourouni*, اوچانى *kiredjdji odjāghy*, t.

CHAUFOURNIER, s. m., درججی
kiredjdji, t.

CHAUMAGE, s. m., action de couper le chaume, اکیز کسیوی *añyz kē-*

cîmi. — Le temps auquel on le coupe, صمان دېبىي اكىز كىسىمەي وقتى *añyz kécüni raqty*, t.-a.

CHAUME, s. m., partie du tuyau de blé, اكىز دېبىي اكىز *añyz samân dibi*. — Le tuyau de blé tout entier, اكين اوزدكى *ekin euzdëgïi*. — Maisonnette couverte en chaume, اوستى صمان دېبىي ايله اورتىيا اوچكىز *ustu samân dibi ilê eurtulu evdjiguiz*, t.

CHAUMER, v. a., arracher le châume, اكىز قۇپارماق *añyz qoparmaq*, *kesmek*, t.

صمان ايلە اورتىلا او *samân ilê eurtulu ev*, ايزىدە چوبان اوى *tchobân èvi*, صلاخ *salâdj*, t. — Méchante châumiére, كوتى ايزىدە *keutu izbè*.

CHAUMINE, s. f., قلبه جق *qalibadýq*, صمانله اورتلۇ اوچكىز *samân ilê eurtulu evdijighyz*, t.

CHAUSSAGE ou CHAUSSÉAGE, s. m. (vieux mot), entretien de la chaussure, آياق قابى تداركى *äiäq qäbi tedärugui*, آياق قابى ايىنەمى *äiäq qäbi idinmëci*. — Droit de péage pour l'entretien d'une chaussée, قالدرم رسمى - حقى *qaldyrym resmi*, *haqqı*, t.-a.

آياق قابى *äiäq qäbi gueümich*, t.

CHAUSSE, s. f., à passer les liqueurs, sirops, etc., چوقە كلاھ *tchoqa kulâh*.

CHAUSSÉE, s. f., قالدرم *qaldy-*

rym, بند *bend*, p. — d'une rivière, d'un étang, دیواره *divârè*, t.

CHAUSSER, v. a., mettre à quelqu'un des bas ou des souliers, lui en fournir, چوراپ ياخود پاپوج كيدرمك *tchorâb iâkhod pâpoudj gueidurmek*, پاپوجنى ويرمك *pâ-poudjini vîrmek*. — Se chausser, چوراپ - پاپوج - چزمە كيمك *tchorâb, pâpoudj, tchizmë guëïmek ou qomaq*, آياق قابى *äiäq qäbi guëïmek*. — Ce soulier chausse bien, بو پاپوج آياغە اوېغۇن كلور-أوفاق كلور *bou pâpoudj äüägha ouïghoun guélur, oufâq guélur*.

CHASSE-TRAPE, s. f., piège, طوزاق *thouzâq*. — Instrument garni de pointes de fer que l'on sème sur le passage de la cavalerie ennemie, طوكز آياغى دىمردىكى *démirdikeni*, حسڪ *hacek*, p. — Plante appelée aussi Chardon étoilé, چوبان قالقدان *tchobân qâlyqdân*, t.

CHAUSSES, s. f. pl., شلوار *chalyär*, چاقشىر *tchäqchir*, t.

CHAUSSETTE, s. f., كوچك *kutchuk* چوراپ *tchorâb*, آيچىچ *itch* چوراپلى *tchorâbi*, t.

CHAUSSON, s. m., ترلک *terlik*, t.

آياق قابى *äiäq qäbi*, t.

CHAUSSURE, s. f., طاسلىق *thâs-laq*, طاس باشلىق *thâs bâchlu*, اصلع باشى طاس *bâchi thâs*, t.

asla', a. — Commencer à devenir —, طاسلمق *thāslanmaq*.

CHAUVE-SOURIS, s. f., يارسه *iār-* recè, vulg. *iāracā*, t.; شبپرہ *cheb-*père, p.

CHAUVETÉ, s. f., état d'une tête chauve (inusité). Voy. CALVITIE.

CHAVIR, v. n., dresser les oreilles en parlant des chevaux, آت قولاقلارینی دیک طوتمق - دمک *āt qoulāqlarini dik thoutmaq, dīmek*, t.

CHAUX, s. f., كرج *kiredj*. — vive, کرج طاشی *kiredj thāchi*. — éteinte, détrempee, کرج سودی *kiredj sudu*, t. — Four à chaux, اوجانی *kiredj odjāghy*, t.

CHAVIRER, v. a., renverser, الـ دورمك *alt ust it*, اوست دورمك *dēvirmek*. — Retourner, چورمك *tchēvirmek*. — Chavirer, se renverser, دورلمك *dēvirilmek, dīvirilmek*, t.

CHEBEC, s. m., كوجك بلك *kutchuk beilik guémici*, t. كميسى *kmīsī*

CHEF, s. m., tête, باش *bāch*, كله *kellē*, t.; سر *ser*, p.; رأس *rees*, a. (Ces mots, excepté *kellē*, désignent aussi celui qui occupe le premier rang, qui commande). — L'interprète en chef ou le premier drogman, باش ترجمان *bāch terdjumān*. — Point principal, article, باش ماده *bāch māddē*. — Général en chef, سر عسکر *ser'asker*. — Chef d'entreprise, سرکار *serkiār*. — de cuisine, آشچي باشى *āchdji bāchi*. — d'office, كيلارجي باشى *kīlārdji bāchi*.

موجب تهمت *moudjibi teuhmet*. — En premier chef, اوـل مرتـبـدـه *evel mertebədə*. باـشـلو خـود بـخـود *bāchlu bāchina*, t.; باـشـنـه khod bekhol. — Être en chef dans une affaire, باـشـ اوـلـهـرقـ بـرـ مـصـاحـجـتـكـ اوـزـنـلـ اوـلـمـقـ *bāch olaraq bir maslahatuñ üzərində olmaq*. — En matière de succession, de son chef, de son côté, كـذـذـو طـرـفـنـدنـ *guendu thārasinden*.

CHEF-D'OEUVRE, s. m., ce qu'un ouvrier exécute pour prouver son habileté, اوـنـدـلـقـ ايـشـيـ *oustādlyq ichi, eurnəgui*. — Ouvrage parfait, کـارـمـکـلـ ايـشـكـ اـعـلاـسـيـ *kiāri mu-kemmel a.; ichuñ ā'lāci*, t.-a.

Кـرسـىـ مـهـلـكـتـ *kurcii memləket*. — d'une province, كـرسـىـ ايـالـتـ *kurcii eüälet*. — Le chef-lieu de la Valachie est la ville de Bucharest, ايـالـتـ اـفـلـاقـكـ كـرسـىـ بـكـرـشـ قـصـبـهـ سـيدـرـ *eüäləti iflāquñ kurcici bouqrech qaçabacıdur*.

CHEÏK, CHEÏKH, s. m., chef arabe et supérieur d'un monastère turc, شـيخـ *cheïkh*, pl. a. شـيخـ chuïoukh. — Le chef de la religion chez les Turcs, شـيخـ لـاسـلامـ *cheïkh-ul islām*, a,

CHÉLIDOINE ou ÉCLAIRE, s. f., plante, قـرـلـانـجـ اوـقـىـ *qyrlānghydj oty*, t. — de la petite espèce, زـرـدـهـ *zurdə*

چوب *zerdè tchiop*, p. — Pierre, قرلانغىچ طاشنى *gyrlānghydj thā-chi*, t.

CHÉMER (SE), v. pr., maigrir beaucoup (vieux mot), چوق *tchoq za'ışlanmaq*, a.-t.

CHEMIN, s. m., voie, route, يول *iol*, t.; طريق *tharyq*, راه *rāh*, p. — Grand —, اولو يول *olou iol*, طريق عام *tharīqi 'ām*.

— battu, fréquenté يول، ايشلک *ichlek iol*. — frayé، اچلش *tchāqyr*, *tchouqour iol*. — uni, دوزيول *duz iol*. — pierreux، طاشلاق يول *thāchlyq iol*. — raboteux، چاقر *tharyqi hadidii*. — détourné، طولاشق يول *dholāchyq iol*. — praticable، كيدلور *ianlich iol*.

— impraticable، كيدلمز يول *guídilmez iol*. — droit, بول *dhoghrou iol*. — faux، يكلاش *ianlich iol*. — de traverse, ارقى *arqoury iol*. — Perdre le —، يولدن شاشق *ioldan chāchmaq*, يولي شاشرمق *ioly chāchirmaq*, يولدن چيقق *ioldan tchyqmaq*. — Montrer le —, donner l'exemple, -، يولي كوسترمك *ioly gueustermek*, eu-gretmek. — Demander le —، يولنى اوكرتهك *eugretmek*.

— Aller le droit —، طوغرى يوله كيتكىك *dhoghrou iola guitmek*. — Suivre son —، يولنه كيتكىك *iolyna guitmick*. — Se mettre en —، يوله

چيقق *iola tchyqmaq*. — Faire ايرشك *irtchmek*. Voy. REUSSIR. — سار-رêter en beau —، يولك اورتاسىنلۇ فالقى *ioluñ ortācında qälmaq*.

— A mi-chemin، يارى يولىدە *iāry iolda*. — Une heure de chemin، برساعتلەك يول *bir sā'atlik iol*. — Chemin faisant، par occasion، آراالىدە *ärälyqta*. — Chemin couvert, endroit où le soldat est à couvert du feu des assiégeans، سىركەم يولى *seirdum ioly*. — Chemin de Saint-Jacques. Voy. VOIE LACTÉE.

CHEMINÉE, s. f., endroit où l'on fait le feu، اوچاق *odjāq*. — Tuyau de، اوچاق بورىسى *odjāq bouroucou*. — Partie qui sort du toit، اوچاق باجەسى - قوتونلىكى *odjāq bādjaci*, *tutunligui*, t.

CHEMINER, v. n., يورىك *iuru-mek*, يوله كيتكىك *iola guitmek*, t.

CHEMISE, s. f., كوملك *gueum-lek*. — En chemise، سلت كوملكه *salt gueumlèguile*. — N'avoir pas de، كوملكى او لمىق *gueumlègui olmamaq*, پك فقير او *pef saqyr ol*. — blanche، تىمىز-بىياض *temiz, bēñaz gueumlek*. — كيجەلەك كوملك *gui-djëlik gueumlek*. — Chemise ou cotte de maille، زره كوملكى *zirh gumlègui*, t.-p.; زره *zirh*, p.

CHEMISSETTE, s. f., زېيون *zuboun*, *zyboun*, ايجىلەك *itchlik*, t.

CHEMOSIS, s. m., ou CHEMOISIE, s. f., maladie de l'œil، كوزك بىر

نوع علتنی *gueuzuñ bir nev'y'yllèti*,
t.-a.

CHÉNAIE, s. f., میشەلەك *mîchelik*, t.

CHENAL, s. m., courant d'eau en
forme de canal, صوبولى *sou ioly*, t.

CHENAPAN, s. m., نابکار *nâbékär*,
kiär, p.

CHÈNE, s. m., arbre, میشە *mîchê*,
mèchè. — Arbre et bois de —,
میشە اغاچى *mîchê aghâdji*, t.

CHÈNEAU, s. m., jeune chêne,
کوچك *kutchuk* میشە اغاچى
mîchê aghâdji, تازە میشە *tâzé mîchê*, t.

اوجاق دمرى *odjâq dëmiri*,
اجاق اسقرهسى *odjaq isqaraci*, t.

CHÈNEVIÈRE, s. f., کندویر *kènèvîr* تارلاسى
tärlæi, t. Voy. ÉPOUVANTAIL.

CHÈNEVIS, s. m., chanvre *kènèvîr*,
کندر *kendir*. — Graine de
chanvre, کندر-کنویر تختى *kendir, kenvîr tokhoumi*, t.

کنویر صمافى *kènèvîr samâni*, t.

CHÈNEVOTTER, v. n., باغ *bâgh* بوداقلىق *boudâqlanmaq*, t.

CHENIL, s. m., logement des
chiens, کوپك دامى *keupek dami*,
صامسون خانه *sâmsoun khânè*.
— Logement sale et vilain,
مردار و فنا *mourdâr vê senâ bir*
qonâq, t.

CHENILLE, s. f., طرتيل *thyrtîl*,
vulg. *thyrrhyr*, يپراق قوردى *iap-*

râq qourdy. — Tissu de soie ve-
louté, بى نوع قطيفه لو قەاش *bir nev'y qadhisêlu qoumâch*, t.

CHENILLE, CHENILLETTTE, s. f.,
plante, عقربانەت *'aqrabânet*, a.;
عقرب قويروغى اوت *'aqreb quïroughy ot*, t.

CHENU, e, adj., blanc de vieil-
lesse, صاچى سقالى اغرمىش *sâatchi, saqâli agharmich*,
اچ *aq* صاچا - و شايىب *chaib*, a. — Montagnes che-
nues ou couvertes de neige, دېھلىي آق طاغلر *tèpeleri âq dhâghlar*.

CHER, ÈRE, adj., aimé, عزيز
'azîz, a.; سوكولو *sevgulu*,
کوكىدىن *gueuñulden sevgulu*, t.; محبتو *mouhabbetlu*. —
Mon cher père, پدر عزيزم *pêdéri*
'azîzum. — Mon ami très-cher et
très-affectionné, بنم محبتو دوستم *bënum mouhabbetlu dostum*. — Mon
cher (terme familier), جانم *djânum*.
— Qui coûte beaucoup, بهالو *behâlu*,
vulg. *pahâlu*, t.; قىيتلىك و غالي *qymetlu*,
a.-t.; Tout est cher
dans cette ville, أول شهرده هر *ol chehirdé her chëi*
گالىدەر *ghâlîdûr*. — C'est trop cher,
پك *pehâlu dur*. — Qui vend
à haut prix, پك بهالوصاتان *pehâlu sâtân, sâtâr*. —
Cher, qui vend à plus haut prix que
les autres, طوق صانىجى *thoq satidji*. — Cher, pris adverbial-
ment, à haut prix, آغر بىا اىلە *âgher*

behā ilē. — Vendre cher, أَغْرِي بِهَا *āgher behā ilē sātmaq.* أَيْلَه صَاتِقَه
CHERCHER, v. a., اَرَامِق *arāmaq.* — Se chercher l'un et l'autre, أَرَاصِق *ārāchmaq.* — Chercher avec la main, الْأَيْلَه يُوقَلَامِق *el ilē iqlāmaq.* — une personne, بِر, بر, *br*, *kimesnēi thaleb it.* طَرْف طَرْف *partout*, أَرَاشْدِرْمَق *tharaf tharaf ārāchturmaq.* — En cherchant on trouve, اَرَايَان بُولور *ārātān boulour.* — Envoyer chercher quelqu'un, بِر كَوْسَه بِي چَاغْرِتِق - جَلْب *bir kimsei tchāghyrtmaq, djelb it.* — querelle, قَوْغَاهِيد بِهَانَه اَرَامِق *qavghāā behānē arāmaq.* — Chercher à, tâcher de, چَالْشِق *tchālichmaq, t.; saī it, a.-t.*

CHERCHEUR, s. m., اَرَاجِيَّى *arāidji, t.*

CHÈRE, s. f., يِيك *ièmek, t., th'aām, a.* — Bonnie chère, grande chère, اَيْو يِيك *eïu ièmek, t.* اطْعَه نَفِيسَه *ath'yemēi nefisē, ziāfet, a.* — Faire bonne, ضيافت *ziāfet, a.* — عيش *ziāfetté ol, ol,* او *'aich u ychret it, a.-t.* طعام خسيس *thāmi khacīs, a.*

CHÉREMENT, adv., tendrement, جَان و كوكلن *djānu gueuñulden, p.-t.*; محبتهله *mouhabbet ilē, a.-t.* — بهالو *bēhāludjē, t.* haut prix, بهالوجه *bēhālu, a.-t.* أَغْرِي بِهَا اَيْلَه *āgher behā ilē.*

جاننى *djānini* طوزلو صاتەق *touzlu sātmaq.*

CHÉRIF, s. m., descendant de Mahomet, شَرِيف *chérif, pl. chourèsā* سید *sciid.* — Chef des chérifs, نقیب لاشراف *nāqyb ul-echrāf, a.*

CHÉRI, e, adj., سوكولى *sevgulu, t.; aziz* محبوب *mahboub a.*

CHÉRIR, v. a., سومك *sevmek, djānden, iurekten seomek, t.* جاندن — يوركدن سومك

سوبله جك سوپلور *sevilur, t.*

CHERSONÈSE, s. f. Ce mot signifiait autrefois presqu'île, نَبِيم جزيره *nîm djezîrè, p.-a.*

CHERTÉ, s. f., بهالولك *behālulik.* — قنلاق *qytlyq, t.* — grande غلای عظیم *ghalāi azim, a.*

CHÉRUBIN, s. m., كروين *keroubin, pl. keroubioun, a.*

CHERVIS, s. m., plante potagère, بیان حوجى *iabān havoudjou, cheker chalghami, t.*

CHÉTIF, i ve, adj., vil, altchaq, حقير *haqyr.* — كوتۇ *kutu, a.* فاible، ضعيف *zaäf, a.*

CHÉTIVEMENT, adv., الچقلاغله *al-tchaqliguilé, t.; meskinlikâh* مسکینلىكاه *meskinli-guilé, a.-t.*

CHEVAL, s. m., entier, آت *ât, esp, t.; اسپ *fers, a.* — hongre, باركىر *bārguir, vulg. beguir,**

أيغدش - أغدش *yghdich*, vulg. عربه آتى *igdidj*. — de train, اكديج *'araba âty*. — arabe de race, كهيلان *kuheilân*, عرب آتى *'arab âty*. — de selle, بينك *bînek*. — de main, سايسخانه *sâiskhané*. — de charge, يدك *sâiskhâne*. — de voiture, هنطو *hintov*. — باركيري *bârguiri*. — de poste, منزل *menzil*. — منزل باركيري *bârguiri*. — de parade, آلاي آتى *âlâi âty*. — qui bronche, سورچك ات *surtchek ât*. — qui va l'amble, چاپقون ات *tchâpqoun ât*. — Cheval fait, ديشلري *tcharkhi fêlek*, p.-a. — Cheval marin, ات بالعى *ât bâlyghy*. — Chevaux, pris pour gens de guerre à cheval, آتلو عسکري *âtlu 'askeri*. — Chevaux légers, cavaliers légèrement armés, سبکبار آتللو *subukbâr âtlu 'askeri*, p.-t.

CHEVALERESQUE, adj. com., à la manière des anciens chevaliers, héroïque, ديلرانه *dilîrânè*, p.

CHEVALERIE, s. f., dignité de chevalier, قوالير پائيدسى *qavâlier pâïedi*. — Ordre des chevaliers, قواليلر *qavâlierlik*, طاقمى *qavâlierler thâqmy*, t.

CHEVALET, s. m., morceau de bois qui tient élevées les cordes d'un violon, كمانجه اشكى *ecek*, اشكى *aşkî*.

kémântchê echègui, t. — Instrument de supplice, اشكنجه اجاجى *ich-kendje aghâdji*, t.

CHEVALIER, s. m., بکزاده *beïzâdè*. — de la Légion-d'honneur, لژيون دونور نشانك *légion doneur nichânuñ hâmili*. — décoré de l'ordre ottoman du Nichâni-Istikhar, فشان *nichâni istikhâruñ hâmili*. — Chevalier, une des pièces du jeu des échecs ; dans cette acceptation on dit plus souvent cavalier, اسب آت *esb, ât*, p. — d'industrie, دال مفت خور *mustkhor*, قاوق *dâl qâvouq*, t.

CHEVALINE, adj. fém., بکزاده *chevaline*, cheval, jument, ات آت *ât, ât*, قبراق *qysrâq*, بندك *binek*, t.

CHEVELU, e, adj., qui a de longs cheveux, اوزون *ouzoun sâtchlu*. — Qui a de petites racines, انججه كوكلو *indjé keuklu*. — Racines chevelues, سچاقلو كوكلر *satchâqlu keukler*. — Petits filaments attachés aux racines, كوك سچاقلري *keuk satchâqleri*. — Comète chevelue, پرچملو يلدز *pertchemlu ieldyz*, t.

CHEVELURE, s. f., صاچلر *sâtchlar*. — Avoir une longue —, اوزون *ouzoun sâtchlu ol*. — d'une comète, بيلدز قويروغى - صياقانى *il-dyz quïroughy, satchâghy*, t. — Chevelure de Bérénice, constellation, الهنعة *el-hen'at, a*.

BASH يصدىعى *bash iastighy*, t.

CHEVÈTRE, s. m., كوبشلمه ديركى *kuibishlende dirègui*, t.

CHEVEU, s. m., صاج ساچ *sātch*, t.; موئى *mouï*, p. — Cheveux crépus, قورجق صاج *qyridjyq sātch*. — اق صاج *aq sātch*. — Sarri صاج *sāry sātch*. — ياغز صاج *iāghyz sātch*. — سياه صاج *siāh sātch*. — قره ياغز صاج *qara iāghyz sātch*. — قومرال صاج *qoumrāl sātch*. — طاغق — en désordre, طاغق طاغلمش صاج *dhāghyq, dhāghyl-mich sātch*. — Tordre les —, صاج *tchātains*. — اکرتى صاج *eirèti sātch*, t. — Laisser croître les —, صباحى *sātchi sālyvirmek*.

CHEYILLE, s. f., آغاچ چوى *tchivi*, دمرچوى *aghādj tchivi*. — de bois, فلكى *filgui*. — de fer, دېمیر *tchivi*, t. — ouvrière, morceau de fer qui réunit le brameard de la voiture à l'avant-train, باش باش —, بىيوك چوى *bāch, buïuk tchivi*, عربه ميلى *'araba mili*. — du pied, كعب كعب *thopouq*, t.; طويق طويق *k'ab*, a. — de luth, de violon, etc., طنبوره بورغوسى *thamboura borghoucou*, t.

CHEVILLER, v. a., چيولمهك *tchivilemek*, t.

CHÈVRE, s. f., femelle du bouc, ديشى كچى *dichi ketchi*, كچى *ketchi*. — Peau de chèvre, كچى پوستى *ketchi pousti*. — Poil de —,

كچى قويى *ketchi tuūn*. — Prendre la chèvre, se fâcher, دارلماق *dārylmaq*. — Machine pour lever les fardeaux, اغرىوكلى قالدرە جق آلت *aghîr üukléri qalduradjaq älet*. — La chèvre, constellation, عـيـوق *'aitouq*, a.

CHEVREAU, s. m., petit de la chèvre, اوغلانق *oghlaq*, t.

CHÈVREFEUILLE, s. m., arbrisseau, كچى بىسراڭ *ketchi iapräghy*, t.

CHEVRETTE, s. f., la femelle du chevreuil, ديشى طاغ كچىسى *dichi dāgh ketchici*. — Petite écrevisse de mer appelée aussi Crevette, تكە تكە *tekië*.

CHEVREUIL, s. m., قراجە *qarādja*, طاغ كچىسى *dāgh ketchici*, چۈپۈر *tchoupour*, t.

CHEVRIER, s. m., كچى چوبانى *ketchi tchobāni*, t.

طاغ كچىسى *dāgh ketchici iävriçey*, باورىسى *dāgh ketchici iävriçey*, t.

CHEVRON, s. m., pièce de bois, كوچك مرتەك *kutchuk mertek*, چاتى طبانى *tchäti thabāni*, t.

CHEVROTER, v. n., chanter d'une voix tremblante, كچى كبى ملەمك *ketchi guibi mélémek*. — Faire des chevreaux, en parlant des chèvres, كچى ياورىلمق *ketchi iävrylamaq*.

— Perdre patience, سبرساز او *sabirsyz ol*. — Aller par sauts et par bonds, سچرايـەرق يوريـەك *sytchräaraq iürümek*.

دِباغْتَلْنِمَش - CHEVROTIN, s. m., سپلنمش اوغلاق دریسى *dēbāghat-lanmich*, *seplenmich oglāq dērīci*, t.

قراچه‌بىي قراجه‌بىي CHEVROLINE, s. f., اوره جق صاچمه *qarādjaï* *ouradjuq sātchma*, t.

chez يانىڭ *iānindè*, auprès, قىتنىڭ *qatindè*, t.; عند *ynd*, a.; بىز *nezd*, p. — lui, dans sa maison, اونىڭ *evindè*. — Chez moi, بىنك *bendè*. — Dans ma maison, اومىك *evumdè*. — Chez lui, عندىڭ *iāhindè*, عىندىڭ *yndindè*. — Il est chez lui, اوده در *evdè dur*. — Donnez-vous la peine d'entrer chez moi, اۈمە بىورىك *evumè bouïourou*. — Je viens de chez lui, خانەسندۇن *khānecinden* *guëlieurum*.

— Chacun est maître chez soi, هر کس کندو خانەسندۇن اغادر *her kes guendu khānecindè aghādur*. — Chez, parmi, ارا *arā* يېنىڭ *beinindè*, دەدە. — Chez les anciens, متقدمىنىڭ *meteqaddemindè*. — Un chez soi, s. m., maison qu'on a à soi, بىر كىمسىنەنك اوئوردىغى او خانە *bir kimesnēnuñ otourdīghy ev, khānè*, مىسکەن *mesken*, a.

چاوش CHIAOUX, s. m., *tchā-vouch*, t. Voyez ce mot dans le *Dictionnaire Turc-Français*.

صىكك بوقى CHIASSE, s. f., écume de métaux, معدن بوقى *ma'den boqou*, كپوكى *ma'den keupuguy*. — Excrément des mouches, سكك بوقى *siñek boqou*, t.

شىرتلىك CHICANE, s. f., subtilité captieuse, تىلىپىسىلىك *chirretlik*, شىرتلىك *telbīslik*, a.-t.; تزویر *tezvîr*, a. — Contestation, نزاع *tchékich*, t.; چىش *nizā'*, مجادلة *mudjādèlet*, vulg. *mudjādèlè*, a.

شىرقىلىك CHICANER, v. a., user de chicane, تىلىپىسىلىك *chirretlik*, *telbīslik it*. — Susciter des embarras, contestez, مجادله *moughālatha*, *mudjādèle it*. — Se chicaner, نزاڭلاشىق *nizā'lachmaq*, a.-t.; شىر اتمق *chirr ātmaq*. — Reprendre, critiquer, عىبلەق *aïbla-maq*, a.-t.

أصلسىز نزاع CHICANERIE, s. f., acylsyz *nizā'*, شىرتلىك *chirretlik*, دعواى بى مساس *d'avā'i bi meçās*, a.-t.

شىرت CHICANEUR, s. m., شىرت *chirret*, نزاڭچى *nizā'dji*, مزور *muzevvir*, تىلىپىس *telbīs*, a.

معالطەجى CHICANIER, ÈRE, s., معالطەجى *moughālathadijì*, a.-t.

خىسيس CHICHE, adj. com., peu obligeant, الى پىك *khacīs*, خىسيس *elipek*. — Mesquin, chétif, جرى *djemri*, الحق *altchaq*, t. — Pois chiche, نخود *noukhoud*, vulg. *nohoud*.

خىسيسلەغلىك CHICEMENT, adv., *khacīsliguilc*, جىربىلك اىيلە *djemrilik ilé*, جرىيجه *djemrīdjé*, t.

خىچىن CHICON, s. m., laitue romaine, بىر نېۋى مارول *bir nev'y mārol*, t.

خىچىرەكى CHICORACÉ, ÉE, adj., هند بالو *hindibālu*, a. — Plantes chicoracées,

qui tiennent de la nature de la chie-
corée هندبالو او تلر *hindibālu otler.*

CHICORÉE, s. f., هندبا *hindibā*, اجی مارول *adji mārol*. — sauvage, هدبای *keunik oty* کونیکب او تی *berri*, t.

CHICOT, s. m., reste de bois, tronc d'arbre, کوتک *keutuk*, آگاج کوکی *aghādj keuku*. — Petit fragment de bois, آگاج قیرنیسی *āghādj qyrintici*. — Reste de dent cassée, قرق دیشنک کوکی *qyryq dīchinuñ keuku*, t.

CHICOTER, v. n., نزا علشق *nīz'ālachmaq*, t. On dit plutôt Chicaner.

CHICOTIN, s. m., nom donné à l'aloës de Socotora, صبر سقطری *sabri soqouthouri*. — Suc amer dont on frotte le bout des mamelles pour sevrer les enfans, ذبیرة ذیار *ziār*, زیرت *zīret*, a.

CHIEN, s. m., quadrupède domestique, en général, کوپک *keupek*, آیت-ات *it*, t.; سک *sek*, p.; کلاب *kilāb*, pl. a. کلبت *kelbet*, a. — اوكوپکی *ev keupègui*. — de chasse, وجی کوپک *āvdji kieupek*, آوكوپکی *āv keupègui*. — de berger, چوبان کوپکی *tchobān keupègui*. — de campagne ou de ferme, بلابان کوپکی *balābān keupek*. — qui mord, اصریجی کوپک *yçyridji keupek*. — dogue, صامصون *sāmsoun*. — Chien marin, poisson, کوپک بالغی *keupek bālyghy*.

COURANT, زغر تازی *tāzi zaghār*. — Petit chien à long poil, ماستی فیندو *māsti fino*. — Pièce d'une arme à feu, خروس *khoros*. — Le Grand-Chien, constellation, کلب اکبر *kelbi ekber*. — Petit chien, کلب اصغر *kelbi asghar*, a. — Faire le chien couchant, کوپک قوبوق صالحیعنى *keupek guibi qouïrouq sālmaq iāni īalqaqlanmaq*. — CHIENDENT, s. m., plante, ایرق *aīryk*, racine de —, اورتی *otou*. — Racine de —, ایرق کوکی *aīryq keuky*, t.

CHIENLIT, s. m., مسخره لق *mas-kharalyq*, t.

CHIENNE, s. f., قانچق *qāndjyrq*, دیشی کوپک *dichi keupek*, t.; کلبت *kelbet*, a. — Chienne chaude, en chaleur, قزمش قانچق *qyzmich qāndjyrq*.

CHIENNER, v. n., mettre bas (se dit des chiennes), انکلپک *eniklēmek*, t.

CHIER, v. n., expression basse et populaire, سچق - سچق *sytch-maq*, ایاق بولانک چوملوب سچق *aūq iolynda tcheumelup*, *sytchmaq*, تغوط - ساح *teghāiiuth*, *teghavruth*, *selh it*. — On dit plus poliment, aller à la selle, à la garde-robe, حاجت *hādjet it*, حاجت *qazāñ hādjet it*, حاجته *hādjete vārmaq*. — Avoir besoin de سچاجنی او *sytchādjaghy ol*, تقاضی کلهک *teqāzi guelmek*.

CHIEUR, EUSE, s., سچاغن *sychaghyn*, حاجته واران *hadjetè vārān*, t.

CHIFFE, s. f., étoffe faible et mauvaise, انجه قبا قاش *indjé qabā qoumāch*, چول *tchoul*. — Se dit par extension d'un homme mou et sans caractère, کوشک *guev-chek*, t.; مخت *moukhannes*, a. — Mou comme une chiffre, چول کی *tchul guibi* کوشک *guevchek*.

CHIFFON, s. m., اسکی بز *eski bez* پارچه‌سی *pārčahāci*, اسکی بوسکی *eski buski*, tchā-pout *tchā-pout*, بوکلوبز *beuklu bez*, t.

CHIFFONNER, v. a., بوزمک *buzmek*, بوکلہک *beukiulmek*, اورسلمک *eur selcmek*, t.

CHIFFONNIER, s. m., qui ramasse des chiffons, - اسکیلر آلیدجی *eskiler alydji*, devchuridji. — Au fig., celui qui ramasse et débite sans choix les nouvelles qui courrent les rues, حوادث دوشريجی *havādīs devchiridji*. — Personne vétillente, tracassière, هر دم آزار *her dem ázār*, p.

CHIFFRE, s. m., pour marquer le nombre, رقم *raqam*, pl. a. ارقام *erqām*. — Chiffres arabes, ارقام هندیه *erqāmi hindīè*. — romains, ارقام رومیه *arqāmi roumūiè*. — Somme totale, يک ون *iekioun*. — Ecriture mystérieuse convenue entre certaines personnes, رقم یازیسى *raqam üazouçou*, حروف معهوده *houroufi ma'houdè*.

houroufi ma'houdè. — Arrangement des lettres capitales d'un nom, نقش اسم *naqohi ism*, a.

CHIFFRÉ, e, adj., رقملو *raqamlu*, حروف معهوده ایله محرر *houroufi ma'houdè ilè mouharrer*, a.-t.

CHIFFRER, v. a., marquer par des chiffres, رقم یازمق *raqam üazmaq*. — Marquer les pages, les folios, وضع رقم *vaz'y raqam it*. — رقم ا

Écrire en caractères convenus, حساب *hyçāb* ا

CHIFFREUR, s. m., حساب *hyçāb* حساب *ididji*, رقملری *hasçāb*, حساب ایدن *raqamlari hyçāb iden*, a.-t.

CHIGNON, s. m., derrière du cou, اکسە *ense*, t.; قفا *qafā*. — Cheveux retroussés sur le derrière de la tête, بر باشك اردنلکی قورق *bir bāchuñ ardyndè ki qyviriyq sātchlar*.

CHIMÈRE, s. f., être imaginaire et monstrueux, غول ghoul. — Imagination vaine, خیال ناطل *khaüäli bāthyl*, a.-t.; شجا *chedjū* a. — محض خیال *mahzi khaüäli bāthyl dur*.

CHIMÉRIQUE, adj. com., sans fondement, بیهوده *bihoudè*, اصلسز *acylsyz*, خیالی *khaüäli bimēças*. — Prétentions chimériques, خیال محال *qibilazden*. بر, ب.

مطلوب *khaïâli mouhâl qabilinden bir mathloub*, a.-t.

CHIMIE, s. f., art d'analyser les corps, علم کیمیا *kîmîâ*, کیمیا *kîmîâ* 'علم یلミ *y'lmi* kîmîâ, علم حل *y'lmi hall*, a. — L'art du chimiste, کمیاچیلیک *kîmîâdjilik*. — Les secrets de la chimie, اسرار علم کیمیا *esrâri 'y'lmi kîmîâ*.

CHIMIQUE, adj. com., متعلق کیمیاییه *kîmîâye*, مخصوص *makh-sous*, *mute'allyq*; a.-t. — Opération —, عمل کیمیاوى *'ameli kîmîâvi*, a.

CHIMISTE, s. m., کیمیاجی *kî-mîâdji*, اهل کیمیا *ehli kîmîâ*, a.; کیمیاگر *kîmîâguer*, a.-p.

CHINA. Voy. SQUINE.

CHINE, s. f., pays, چین *tchîn*, چین مہلکتی *tchîn memléketi*.

CHINOIS, se, adj., homme de la Chine, چینلو *tchînlu*. — Qui provient de là Chine, چینکاری *tchîn-kiâri*. — Vase chinois, چینکاری *tchînkiâri*. — كاسه ساقز *tchînkiâri kiâcè*.

CHIO, île de l'Archipel, ساقز *sâqyz*, ساقز اطهسى *sâqyz adhaci*.

CHIOURME, s. f., بر قادر غدنك *bir qâdirghanuñ djumlé keurektchileri*, t.

CHIPER, v. a., en t. populaire, voler, dérober, قاپمق *qâpmaq*, t.

CHIPOTER, v. n., travailler peu à peu et lentement, ازد ازرايشلنك *azer azer ichlémek*, اغرا پرنمك *ağyr teprénmek*, t.

CHIPOTIER, s. m., ازرايزليان *azer azer īchlëiān*, اغرا پرنسلو *ağyr teprénichlu*, t.

CHIQUE, s. f., sorte d'insecte, برو نوع کوچك *bir nev'y kutchuk beudjek*. — Petite tasse à cafe, کوچك قهوه فنجاني *ku-tchuk qahvè findjâni*. — Tabac à mâcher, آغزده چينن توتون *āghyzde tcheïnenen tutun*, t.

CHIQUENAUTE, s. f., فسکه *fiskè*. — Donner une برسکه اورمق *bir fiskè ourmaq*, t.

CHIQUER, v. a., mâcher du tabac, بورمه دونني چينهك *bourma tun-tuni tchêinèmek*, t.

CHIRAGRE, s. f., goutte qui attaque les mains, اغريسي *el niqrîci*, آغريسي *aghrici*. — Celui qui en est attaqué, آل نقرسلو *el niqrîslu*, t.

CHIROGRAPHAIRE, adj. m., سند - تمشك صاحبى *sened temessük sâhibi*, a.-t.

CHIROLOGIE, s. f., پرمق اشاره تلربيله مرام اكلاتمنك فنى *parmaqichâret-lerilè merâm ânlatmanuñ fenni*, a.-t.

CHIROMANCIE, s. f., علم كيف *kef*, اوج فالجيلغى *yaljîlgî*, *avoudj fâldjîlyghy*, a.

CHIROMANCIEN, s. m., اهل علم الکف *ehli 'ylmil kef*, قاييف *qâif*, a.

CHIRURGICAL, e, adj., جراحتي *djerrâhi*, djerrâhü, a.; djerrâligha *mute'allyq*, a.-t. — Opération جراحتي عمل *'ameli djerrâhi*.

CHIRURGIE, s. f., جراحلىق *djer-rāhlyq*, جراحتى *djerrāhlyq san'aatı*, علم جراحة *z̄lmi djer-rāhat*, a. — Exercer la chirurgie, جراحتى *djerrāhlyq it.*

CHIRURGIEN, s. m., جراح *djer-rāh*, a.

جراحىدە متعلق *djerrāha mute'allyq*, a.-t.

CHITE, s. f. pl., toile des Indes, بىر نوع ھند بىزى *bir nev'y hind bəzı*, شىت *chit*, t.

CHIURE, s., f., excrémens des mouches, سكك بوقى *sinek boqou*, t.

CHOC, s. m., heurt de deux corps, طوقشى *dhoqouch*, طوقش *dho-qouchma*, چاشمىدە *tchātichma*, صدمە *tchārpichma*, t.; صدمە *sadmet* et *sademet*, a. — Secousse, سلکشى *silkich*. — Rencontre hostile, اوغراس *oghrāch*, صواش *savāch*. — Choc de deux corps armés, تقابل صفيين *teqābuli safiin*.

CHOCOLAT, s. m., چوقلاتە *tcho-qolāta*, t.

CHOCOLATIER, s. m., چوقلاتېجي *tchoqolātadji*, t.

CHOCOLATIÈRE, s. f., چوقلاتە *tchoqolāta ibrighy*, t. ابرىغى

CHOEUR, s. m., troupe de chanteurs, خوانىلەر لايى - طاقمى *khānendeler alāü*, *thāqymy*, t.; *khānendeler guroohi*. — En chœur, آهنگله *āhenguile*. — Pièce exécutée par plusieurs chanteurs, ترئى خوانىلەكان *teren-*

numi khānendēguiān. — Partie de l'église où l'on chante, بىر كىيسانىك *bir kelisānūn orta ieri*, merkəzi. — Ordre des esprits célestes, ارواح سماویه *ervāhi semāviē*. — Morceau de musique qui est chanté en chœur, فصل *fasl*, pl. a. فصول *suçoul*.

CHOIR, v. n., دوشەك *duchmek*. Voy. TOMBER.

CHOISI, e, adj., سچىلمىش *setchilmich* اختيار او لىنىش *ykhtiär oloun-mich*, t.; مختار *moukhtār* مختار *muntakhab*, a.; كزىلە *guzidē*, p. — Être choisi, بىچىلمىك *setchilmek*.

CHOISIR, v. a., سچەمك *setchmek* او كىرتلىمك *eüürtləmək*, اورنۇلىمك *eurundiləmək* اختيار - انتخاب *ykhtiär, intikhāb* it. — Prendre le meilleur, ايوسنى آلمق *ātlamaq*, ترجىح *terdjih* it, a.-t.

CHOIX, s. m., action de choisir, اختيار *ikhtiär* انتخاب *intikhāb*, a.; سچىلىش *setchilich*. — La ou les meilleures parties d'une chose, بىر كزىلەسى *eiucini*, t.; ايوسنى *bir guzidəci*, a. اعلاسى *a'laci*, a.

CHOLAGOGUE, adj. com., qui fait couler la bile, صفرايى اقتران *dwa* صفرايى *safrāii aqturān* دەۋا، suridji, a.-t.; سورىجى *safrāii suridji*, a. دافع الصفرا *dāf'y ussasfrā*, a.

CHOLÉDOQUE, s. m., مجرای الصفرا *medjrāis-safrā*, a.

CHOLÉRA-MORBUS, s. m., هيضة *heizat*, a.; قولرا موربوس *qolérā morbus*, قولرا علني *qolérā 'ylléty*, قرا صاريقي *qarā sārylyq*, t.

CHOLÉRIQUE, adj. com., bilieux, صفراوي *safrāvi*. — Appartenant au choléra-morbus, قولرا علننەه *qolérā 'yllétiné* متعلق *mutel'allyq*. — s. m., malade du choléra, قولرا *qolérā*, علنه مبتلا *'yllétiné mutlēla*, t.-a.

CHÔMABLE, adj. com., qui doit se chômer ايشدن *icheten* كسلمك كركلو *keçilmäge guereklu*. — Jour —, ايشدن *ichsyz vaqtı*, وقتى *kecilmə vaqtı*, وقتى تعطيل زمانى *t'athıl zemāni*. — Terre en chômage, معمل بير *mou'atthal ier*.

CHÔMAGE, s. m., temps pendant lequel on ne travaille pas, ايشسز *ichsyz* وقتى *vaqtı*, تعطيل *kecilmə* وقتى *vaqtı* زمانى *t'athıl zemāni*. — Terre en chômage, معمل بير *mou'atthal ier*.

CHÔMER, v. a. et n., ne rien faire, بوش طورمق *boch dhourmaq*, ايشدن بوش قالمق *ichten boch qālmaq*, فارغ او *fārygh ol*, a.-t. — سولenniser une fête, يورتى طونمق *iortou thoutmaq*, t. — Chômer en parlant de la terre, la laisser reposer, يري دكتدرمك *iéri diñletturmek*, براقمق *bräqmaq*. — Le moulin chôme, دكرمن ايشلمز *deirman ichlèmez*.

CHONDRIILLE, s. f., plante صهبلو *samghlu*, شكوريه *hindibā*, t.; هندبا *chukiouriet*, قندرون *qandéroun*, a.

غضروفار *ghazroustler* بیانی *beïāni*, a.-t.

CHONDROLOGIE, s. f., احواله دائر مقاله *ghazroustler āhvālinè dāir magālē*, a.-t.

CHOPINE, s. f., mesure de liquide, برب نوع اوجچى *bir nev'y eultchu*, t.

CHOPINER, v. n., صقچە شراب ايجەك *syqtcha charāb itehmek*, t.-a.

CHOPPER, v. n., heurter contre une pierre, etc., الشمك *ilichmek*, سورچمك *seurtchmek*, t.

CHOQUANT, e, adj., offendant, خاطره طوقنن *khāthyṛē dhoqu-nan*, a.-t.; كوكل انجيديجى *gueu-nul indjididji*, سوكيجي *seugudji*, ستم آميىز *sitem āmīz*. — Dé-sagréable, نا مقبول *nā maqboul*, نا مرضى *nā merzi*, p.-a. — Paroles choquantes, سوز طوقانلى *khāthyṛē dhoqānyqly seuze*.

CHOQUÉ, e, adj., vexé, indjinmich, t.

CHOQUER, v. a., heurter, طوقونمق اورم—ق *dhoqounmaq*, طوقوندرمق *dhoqoundurmaq*, چارپيق *tchārpmaq*. — Déplaire, مقبول اولاماق *maqboul olmāmaq*. — Offenser, خاطرنە طوقنمق *khāthyrinè dhoqounmaq*, خاطرمانك اينجتىك *khāthyṛ māndē it, indjitmek*. — Se choquer, se heurter, طوقشىق *tcharpichmaq*, dhoqouchmaq. — Se choquer de, خاطرى انجهنەك *indjinmek*, خاطرمانك *khāthyṛi qālmaq*.

او *khāthyrmāndè ol.* — Être contraire à *moukhālf* - مخالف او *moughāir ol.* — Cela choque la raison, *moughāir*, *bou 'aql u idrākè moughāir dur.* بو عقل و ادراکه مغایر در

CHORÉGRAPHIE, s. f., art de noter la danse, ترقیم رقص *terqymi raqs*, a.

CHORION, s. m., membrane extérieure qui enveloppe le fœtus, *ءَوْسُمْ* *مَكْحِمَةٌ*, a.

CHORISTE, s. m., chantre du chœur, خواننده khānendé, p.

تعريف CHOROGRAPHIE, s. f., تصویر البلاد *tasvîr bilâd*, بلاد *ta'rîf bilâd*, *ul-belâd*, a.

CHOROÏDE, s. f., tunique de l'œil
كوز پردەسى *gueuz perdèci*, t.;
طبة العين *thabaqat ul-'ain*, a.

CHORUS, s. m., accord musical,
آهنگ āhenk. — Faire chorus,
chanter ensemble, جرا بر ایرلامق bē-
rāber irlāmaq. — Émettre ensemble
la même opinion, رای بر او reī bir
ol, a-t.

CHOSE, s. f., ce qui est, شی *cheï*,
 pl. a. اشیا *echiā*, نسند *nesnè*. —
 Toute chose, chaque chose, هر نسند *her nesnè*. — C'est une chose sans
 exemple, مثلی نامسبوق برشیدر *misli nā mesbouq bir cheïdur*. — Af-
 faire, امر *emr*, pl. امور *oumour*. —
 Chose importante, امر مهم *emri mu-
 himm*. — Quelque chose, نسند *nesnè*,
 بعض شی *ba'zi cheï*. — Une — بـ،
 bir شی *bir cheï*. — Peu de —، از
 قلیل شی *az cheï, nesnè*, نسند *shī*.

cheï qalil. — C'est une chose ordinaire, بیانی بر شیدر *baïāghy bir cheï dur.* — Ce n'est pas peu de chose, دکل از نسنه *dékly az nesnè dëil.*

Chou, s. m., légume, لحنة la-
hana, t. — cabus, لحنة باش bâch
lahana, t.

CHOU DE CHIEN, s. m., mercure
rial sauvage, purgative, كرنب
الكلب kerneb ul-kelb, ملفوف
الكلب melfouf ul-kelb. Voy. CHOU-
FLEUR.

CHOUCAS, s. m., petite corncille,
الْأَدْجَاجَةُ alādja qargha, t.

لحمه تورشیسی CHOUCRUTE, s. f.,
lahana tourchoucy, t.

CHOUETTE, s. f., *bîq-وش*, *bai-*
gouch, كيجه قوشى *guidjé qouchou*,
 ييلاق قوشى *iailâq qouchou*, t.

قرنیت *qarnibit*, s. m., قرنابت *qarnabit*, t.

CHOYÉ, e, adj., كوزدلمش *gœu-*
zèdilmich, قېرلىمچ *qaïrilmich*, t.

CHOYER, v. a., soigner, conserver,
صاقنمق *säqyn-maq*, دقت *dyqqat it*, كورتمك *gueuzetmek*: — quel-qu'un, avoir de grands égards, خاطرني *khâthyrini gueuzetmek*. — Se —, كنديي *kozntmek*. — قيرلمق *guenduui gueuzetmek*, qai-rylmaq, t. — les enfans, چوجقلري *tchodjouqléri gueuzetmek*.

CHRÈME, s. m., huile sacrée,
مبارك ياغ *mubārek iāgh*, a.-t.;
المقدس البيرون *el-mīrouni el-
mouqaddes*, a.

انتخاب CHRESTOMATHIE, s. f., الكلام كتابي intikhāb ul-kelām kī-tābi, a.-t.

خرستيان CHRISTIEN, adj. et s., قرستيان qrysṭiān, t.; عيسوي 'ycēvi, فصرافي nasrāni, مسيحي mēcyh. — La nation chrétienne, ملة عيسوبية mil-lēti 'ycēviiē, mēcihiē, a. — La foi خريستيان dini, —

CHRÉTIENNEMENT, adv., d'un manière chrétienne, خريستيانجه khrys-tāndjē, t.

CHRÉTIENTÉ, s. f., les chrétiens, نصارى khrysṭiānlyq, — خريستيانلارى khrysṭiānlyq, — Les pays chrétiens, بلاد عيسوبية bilādi 'ycēviiē, خريستيان مملكتلىرى khrysṭiān mem-lēketlēri, فرنكستان frenguis-tān, p.

CHRIST, s. m., oint, le Messie, مسيح حضرت عيسى hāzrēti 'yça, — Sa figure attachée à la croix, حاچلەمش hātch-lanmich hazrēti 'yçanuñ sourēti, t.

CHRISTIANISME, s. m., دین عیسوى dīn 'ycēvi, مذهب عیسوى mezħebi 'ycēvi, a.-t.

CHROMATE, s. m., بىر نووڭ مالىخىك bir nev'y milluñ ismi, a.-t.

CHROME, s. m., substance métallique bir nev'y ma'den, a.-t.

CHRONICITÉ, s. f., caractère des maladies à longues durées، أمراض

مزمندىك كيفيتى emrāzi muzmi-nēnuñ keïsiüti, a.-t.

CHRONIQUE, adj. com., de longue durée, مزمن muzmin. — Maladie —، مرض mazmin, pl. أمراض emrāzi muzminè, a.

CHRONIQUE, s. f., époque, histoire selon l'ordre des temps، تارىخ tārykh, pl. a. توارىخ tevārykh. — ancienne، قديم tārykhy qadīm, a.

CHRONIQUEUR, s. m., موّرخ muer-rykh, muverrykh, a.

CHRONOGRAMME, s. m., تارىخ tārykh، تارىخ بىتى bēti. Voy. le Dictionn. Turc-Français au mot تارىخ.

CHRONOLOGIE, s. f., نظم زمان nazmi zémān 'ylmi, علمى علمى 'ylmi tevārikh, حسابى حسابى tārykh hycəbi, a.

CHRONOLOGIQUE, adj. com., تارىخ tārykh حسابى متعلق hycəbinè muté'allyq, a.-t.

CHRONOLOGISTE, CHRONOLOGUE, s. m., نظم زمان علمى آشنا nazmi zémān 'ylminè áchinā, اهل توارىخ اهل tevārykh, a.

CHRONOMETRE, s. m., مقىاس myqyās ur-zémān, مقياس الزمان myqyās ul-evqāt, a.; موقت لاوقات muvaqqyt áleti, a.-t.

CHRYSLIDE, s. f., état d'un insecte qui passe au papillon، قوزه qo-za, بوجك beudjek qozaci

شُرَانْق شرنقة t.; *chournaqat*, pl. *chèrānyq*, a.

CHRYSANTHÈME ou CHRYSANTHE-MUM, s. m., plante, بر نوع صارى bir nev'j sâry tchitchek, t.; چىچك zehr ussâiiâgh, a.

CHRYSANTIN, s. m., تقدك tif-tik, t.

CHRYSOCALE, s. m., بر نوع معدن bir nev'j ma'den, a.-t.

CHRYSOCOLLE, s. f., matière détachée des mines de cuivre, d'or, etc., الصاغة molh us-sâghat. — Nom donné autrefois au borate de soude, بوره bourié, vulg. *bora*. Voy. BORAX.

CHRYSOCOME, s. m., plante, آلتون اوئى áltoun oty, t.

CHRYSOPÉE, s. f., آلتون يامق áltoun iápmaqsana'aty, t.-a.

CHRYSOPRASE, s. f., كۆز بونجخى gueuz *boundjoughou*, t.; كەھلە kuhlet, a.

CHRYSOLITE, s. f., pierre précieuse, زېرجد zéberdjed, a.

CHUCHOTEMENT, s. m., فسلدە fycylđama, t.

CHUCHOTER, v. n., parler bas, فسلدامق چولىدەك fycylđamaq. — Il est venu me chuchoter à l'oreille, كلوب قولاڭمە كلوب قولاڭمە guélup, qoulâghyma fycylđy فسلدى

CHUCHOTERIE, s. f., فسلدى fycylđy, چولىدى tchivildi. — Faire entre soi des chuchoteries, چولىشق tchivilichmaq, t.

CHUCHOTEUR, EUSE, s., فسلدايان fycylđâiān, فسلدايېچى fycylđâidji, t.

CHUT! interj., سوس sous, دوشش sous ol, t.

CHUTE, s. f., mouvement de ce qui tombe, دوشەد duchuch, دوشەدە duchmè, t.; سقوط souqouth, a. — Chute d'eau, آقان صو têpè-den áqân sou. — Chute des feuilles, اغاچ يېراغنىڭ aghâdj iaprâghynuñ duchmeci, يېپرەق deukumi vaqty. — Faute envers Dieu, معصية ma'cyet, a. — Éblouissement, vertige et erreur, خطا zellet, pl. زلات zellât. — Au fig., pour disgrâce, يېقىش iyqylich. — La fin d'une pièce de poésie, مقطع بىتى magthaï bëiti, a.

CHYLE, s. m., كىلەس kilous, كيموس kimous, a.

CHYLIFÈRE, adj., vaisseaux chylifères, كىلەسىك قابلىرى kiloçuñ qâbléri, t.; اووعية avîati kilous, a.

CHYLIFICATION, s. f., تىكىيـمـ akkilous tahkím ul-kilous, a.

CHYME, s. m., bol alimentaire, كىمۇس kîmous, a.

CHYPRE, île de la Méditerranée, قبرس qybrys اطەسى adhaci. — Vin de —, قبرس شرابى qybrys chérabi, t.

CI, adv. de lieu, de proximité, بو bou, اشبو chol, ichbou. — بورەدە bou, شول chol, ichbou. — Ici, dans cet endroit, بورادا bou mahallâdè. —

بومحلىن *bou mahallé* Les personnes ci-présentes, حاضر اولان *kimesneler* كمسنةلر *hâzır olân kimesneler*. — Cette année-ci, بو سنه *bou sénè*. — Ci-joint, بونكله *bounouñilé bérâber*. — Ci-après, بوند نصرکه *bounden soñra*. — Ci-devant, بوندن اول *boudan evvel*, مقدمما *mouqaddemâ*. — Ci-derrière, بونك اردىك - وراسنك *bou-nuñ ardindè, vérâcîndè*. — Ci-dessus, بالاده *bâlâdè*. — Ci-dessous, زىرده *zîrde*, بونك التنى *bounuñ altindè*. — Ci-inclus, joint à là lettre, بومكتوبه مطويأ *bou mektoubé mathviën*. — Qu'est-ce ceci? qu'est ceci? *bounè nedur bou*. — Ci-gît, هو الباقي *houvè el-bâqy*. — Par-ci, par-là, او ته ديه برويه *cucieë bêruïè*, او ته دن برودن *eutèden bêruden*, t.

قاب *qâbi* CIBOIRE, s. m., vase sacré, مقدس *mouqaddes*, a.

صوغانچق *soghândjyq* CIBOULE, s. f., او فاق *oufâq* صوغان *soghân*, t.

ياره نشاني - بره *bere*, t.; يرى *iéri*, اثر جرح *ecéri djurh*, a.

ياره يىسى *iära iäsi* CICATRISING, E, adj., قپادان *qapädän* دوا *dewä*, t.

ياره نشاني برافق *iära nichâni brâqmaq*, بره لمك *bêrélémek*.

ياره يىسى قپانمك *iära iäsi qapät-maq*, bitichturmek. — Se Cicatriser, v. réfl., ياره قپانمك - بشمك -

قوفلنمق *iära qapänmaq*, bitichmek, qabouqlanmaq, t.

CICÉROLE, s. f., espèce de pois chiche, بـنـوـع نـحـود *bir nev'y na-houd*, t.

CICINDÈLE, s. f., espèce d'insecte, يـرـاع اوـبـاـز سـكـكـى *ouüaz siñegui*, t.; يـرـاع شـوكـرـان المـاـ *choukrân el-mâ*, a.

CICLAMEN. Voyez CYCLAMEN.

CICUTAIRE, s. f., ciguë aquatique, صـوـ بالـدـرـانـى *sou bâldyrâni*, t.; شـوكـرـان المـاـ *choukrân el-mâ*, a.

CIDRE, s. m., boisson faite de jus de pommes, المـاصـوـبـى *elmâ souii*, المـاـ نـارـدـنـكـى *elmâ nârdengui*, t.

CIEL, s. m., pl. CIEUX, vaste espace qui entoure notre globe, كـوكـ *gueuk*, pl. كـوكـلـرـ *gueukler*; t.; سـماـ *açunân*, p.; سـماـ *semâ*, pl. آسمـانـ *semâvât*. — Ciel, Dieu lui-même, الله *allâh*. — C'est un arrêt du ciel, بو قـسـنا اللـهـدـرـ *bou qazâ oullahtur*. — Grâces au ciel, الحـمـدـ للـهـ *el hamdou lillah*. — Ciel des planètes, فـلـكـ *selek*, plur. افـلاـكـ *cslâk*. — Le ciel des étoiles fixes, فـلـكـ ثـوابـتـ *selègui cevâbit*. — de la lune, فـلـكـ الـقـمـرـ *selek ul-qamer*. — Le ciel le plus élevé, فـلـكـ الـافـلاـكـ *selek ul-cslâk*. — Le mouvement circulaire des ciels ou des corps célestes, دور فـلـكـ *devri selek*. — Ciel, temps, هـوا *havâ*. —

Le ciel est serein, هـوا أـجـقـدـرـ *havâ âtchyqtur*. — Le ciel est obscur, هـوا پـوسـدرـ *havâ poustur*. — Ciel sombre, سـبـلـ هـوا *sumbul havâ*. —

nuageux بلوتلۇ هوا *bouloutlu havā*. — neigeux قارلو هوا *qārlu havā*. — Ciel de lit يناق طوانى *iataq thavāni*, t. — Élever au ciel, louer excessivement عبوقه چيقرمىق *übüqə tchyqarmaq*. — Ciel, séjour des bienheureux, جنت *djen-net*, a. — Dieu, la Providence, تكرى *tanry*. — Grâces au ciel, اللە شکر و جد اولسۇن *allahē chukru hamd olsoun*. — Ciel, climat، اقلیم *ijklim*, a.

بیوک بال GIERGE, s. m., شمع شمع *buūuk bäl moumy*, t.; شمع شموع شموع *chem'*, pl. *chumou'*, a.

چرتلیق TCHIRTLÄIK, s. f., insecte چکرکە *tchekirguè*, اوراق قوشى *tchyrläiq*, صرار صرار *sarrār*, a. — Le chant dela اوراق قوشنىڭ، اوتهسى *orāqouchounuñ eutmeci*.

CIGARE, s. m., صغار *syghār*, t.

CIGOGNE, s. f., لقلق *laqlaq*; vulg. لیلک *leklek*, لکلک *leülek*, t.

CIGUE, s. f., بالدران *bäldirän*, بالدران اوتى *bäldirän oty*, t.; شوکران *choukerän*, a.

CIL, s. m., كريپك *kirpik*, kir-puk, t.; جفن *djefn*, a.; مژه *mujè*, مژك *mujk*, pl. p. مژكان *muj-guiän*.

CILICE, s. m., chemise de crin، چول - *qylden gueumlek*, ايپ قوشانى *ip qouchaghy*, ايپ *tchoul*. — Ceindre le ايپ - چل *tchoul*.

قوشانىق ip qouchäghy *qouchänmaq*, t.

CILLEMENT, s. m., كوز قېمىھسى *gueuz qypmaci*, كوز اویناتمە *gueuz oïnatma*, t.; رمش العين *ramch ul-aïñ*, a.

CILLER, v. a., كوز قېمىق *gueuz qypmaq*, ou simpl. قېمىق *qypmaq*, كوز قېقاڭلىرىنى اویناتمە *gueuz qapäqlarini oïnatmaq*, t.

CIMBALAIRE, s. f., plante حشيشة الشفقة *hachîchat uch-chouqouqat*, a.

CIMBRE, s. m., sorte de poisson، بر نوع بالق *bir nev'y bâlyq*, t.

CIMBRES, s. m. pl., anciens peuples جرمانيا مەلکەتىڭ *djermäniä memlekëtinuñ* قديمىسى *aqvämî qadimeci*, a.-t.

CIME, s. f., extrémité، اوج *oudj*. — Sommet، دېپ *tèpè*. — d'une montagne، طاخ دېپسى *dhägh tepèci*, t.

CIMENT, s. m., sorte de mortier خراسان de chaux et de tuiles، khoräçän خراسانلو كرج *khoräçänlu kiredj*. — de chaux et de sable، ساروج *sâroudj*. — au fig., liens d'amitié، روابط دوستى *revâbythy dosti*, a.-t.

CIMENTÉ, e, adj., enduit de ciment، خراسانلو كرجله صوانىش *khoräçänlu kiredj ilè syvänmich*. — fortifié، قويلاشەش *qavilechmich*, مشيد *muchëüed*, a.

CIMENTER, v. a., joindre avec du ciment، خراسانلە ياشىرىمەق-صوانىق *baghlu*, t.; *muchëüed*, a.

khorāçānilē iāpichturmaq, syvāmaq.
— Lier, affermir, *bāghlamaq*, t.; *taqviē* تقویہ ایت. — Cimenter l'amitié, تأکید محبّت ایت، *teeküdī mouhabbet it*, a.-t.

CIMETERRE, s. m., قلچ *qylýdj*, بیتاغان *iataqghān*, t.

CIMETIÈRE, s. m., مزارلق *mezārlyq*, مقبره لک *maqpérelyk*, a.-t.; مقبرة *maqpèret*, a.

CIMIER, s. m., ornement au haut du casque, باشلاق سورخوجی *bāchlyq*, طولعه دپسی *sorghoudjou*, *thoulgha tepèci*, t.

CIMOLÉE, s. f., espèce d'argile, کفه کلی *kefè guili*, t.

CINABRE, s. m., زنجفر *zindjefr*, سوکن *zindjefir*, سنجف *sindjef*, طاشی *sulgun thāchi*, t.

CINÉRATION, s. f., réduction en cendres par le feu, کوله دونمکلک *kulè deunmeklik*, کوللنمه *kullenmè*, t.; ترمد *teremmud*, a.

CINGLAGE, s. m., chemin que fait ou peut faire un vaisseau en vingt-quatre heures, یکرمی درت ساعتلک *termi dort sā'atté bir guèminuñ qath' idè bildigui meçäfeci*.

CINGLER, v. n., voguer à pleines voiles, یلکن دولدرمق *ielken dol-dourmaq*, دولو یلکنله کیتمک *dolou ielkénilé guitmiek*. — en haute mer, انکین طرفنه طولو یلکن ایله کیتمک *enguin tharasina dholou ielken ilé guitmek*, t.

CINGLER, v. a., frapper, قامچی *qamçı*

اورمق - چالمق *qāmtchi ourmaq*, *tchalmaq*, اورمق *ourmaq*, t.

CINNAMOME, s. m., چانلے *dartchún*, تارتچن *tärtchún*, t.

CINQ, adj. com., nombre ord., پنج *bech*, t.; جسمہ *khamsè*, a.; بش *pendj*, p.

CINQUANTAINES, s. f., nombre de cinquante, اللى عدد *elli 'aded*, اللى قدر *elli qadar*. — Une cinquantaine de personnes, اللى كيشی *elli kichi*.

CINQUANTE, adj., com., اللى *elli*, t.; جمسون *khamsounè*, جمسین *khamsín*, a.; پنجاہ *pendjah*, p.

CINQUANTIÈME, adj. commun, الخمسیون *ellindji*, t.; النجی *elkhamsin*, a.; پنجاہم *pendjāhum*, p.

CINQUIÈME, adj., nombre ordin., خامس *khāmis*, a.; بشنجی *bechindji*, t.; پنجم *pendjum*, p. — Le cinquième, پنجیک *pendjik*, بیشده *bechidje bir*, t.; جس *khoums*, a.

CINQUIÈMEMENT, adv., بشنجیده *bechindjidè*, t.; خامسا *khāniçā*, a.

CINTRE, s. m., voûte, arcade, کمر اوکی *kemer euñy*. — Arcade de bois sur laquelle on bâtit les voûtes, تخته کمر *takhta kemer*, کمر التی *kemer alty*, t. — En cintre, کمرواری *kemervāri*, کمر شکلی *kemer chekeli*, a.

CINTRÉ, e., adj., کمرلو *kemerlu*, قبلہ *qubbèlu*, a.-t.

CINTRER, v. a., bâtit en cintre, کمرلەک *kemerlèmek*

کمرواری یا پمک *ke-meroāri iāpmaq*, t.

CIRAGE, s. m., action de cirer, موملمه *moumlama*, موملمه *moum-latma*. — de chaussure, پاپوج *pāpoudj*, بوباسی *bōīāci*. — Cire appliquée sur quelque chose, موم *moūm syvāci*, t.

CIRCASSIE, s. f., pays d'Asie, چرکس *tcherkes*, مهلکتی *mehleketi*.

CIRCASSIEN, NE, adj., *tcherkès*, pl. a. چراکسہ *tcherākecē*.

CIRCÉE, s. f., herbe de Saint-Étienne, ابو سلام *ychryq*, عشق *abou selām*, a.; قان قورودان *qān qotroudān*, a.; مرماخور *mermākhōr*, t.

CIRCONCIRE, v. a., سنت *sunnet it*, اختن *khatn it*, a.-t.

CIRCONCIS, adj., سنتلو *sunnetlu*, سنتلئیش *sunnetlenmich*, اهل سنتلئیش *ehli sunnet*, مختارون *makh-toun*, سنت *makhtoun*, a.

CIRCONCISION, s. f., سنت *sunnet*, ختانت *khoutnet*, ختنت *khy-tānet*, ختان *khytān*. — des princesses, ختنه شہزادکان *khatnēi chehzādēguiān*.

CIRCONFÉRENCE, s. f., چوره *tchevrē*, t.; دائره *dāirē*, کرد *gourd*; پیرامن *pīrāmen*, p.

CIRCONFLEXE, adj., accent, اگری *egri*; حركة *hareket*, a.-t.; الهد *hareket ul-medd*, a.

CIRCONLOCUTION, s. f., تطویف *thatrif*, افاده *kelām*, الکلام *al-kalam*.

سوزی طولاشدreme *isādēi kelām*; a.; seuze dholachturma, t.

تحدید *tahdīd*, حدود *houdoud*, انحصار *inhygār*, محدودیت *māhdoud-dīet*, a.

CIRCONSCRIRE, v. a., mettre des limites, حد تحدید *hadd tahdīd it*, a.; سنور کسمک *hou-doud, sinor kesmek*, سنورلهک *sinor-lēmek*, t.

حدودی *houdoudi*, کسلمیش *kecilmich*, a.-t.; مصوژ *muh-sour*, محدود *māhdoud*, منحصر *mounhācyr*, a.

CIRCONSPPECT, e, adj., بصرت *bacīretlu*, a.-t.; کوزی آچق *gueuzu átchyq*. — Prudent, retenu, اوصلو *ouslōu*, احتیاط او زره اولان *yhtyālh uzrē olān*, a.-t.; مختاری *mouhtariz*, a.; صایقیلو *sāiqyly*, t.

CIRCONSPCTION, s. f., کوز آچقلخی *gueuz átchyqlıghy*, انتباھ *intibāh*, صایقیلیق *sāiqylyq*, t.; احتیاط *yhtyāth*, احتراز *yhtirāz*, a.

CIRCONSTANCE, s. f., particularité d'un fait, کیفیت *keifüet*, حال *hāl*, pl. a. قضیة *ahvāl*, قضاۓ *qa-züiet*. — Les circonstances et dépendances, بر شیک لواحق *bir cheiuñ levāhyq u mutéallyqāti*.

— Occasion, temps, فرصة *vajtu hāl*, وقت وحال *sourçat*. — Détails, تفصیلات *tafsilāt*. — Il faut en connaître les

تفضيلاتنى بىلەك , circonstances , كرك tassilâtini bîmek guerek. —

حسب Suivant la circonsistance , حال اوزره hasbi hâl uzrê.

CIRCONSTANCIEL , adj., (terme), d'état , حال hâl. — de temps , lieu , مکان ظرف زمان zarfi zemân. — de lieu , مکان ظرف زمان zarfi mekiân, a.

CIRCONSTANCIER , v. a., اطرافيه tascîlin beüan it, بيان افريقيه tascîlin beüan it, فراده فراده ethrâfîle naql it, نقل ا سوبليك furadè furadè seûlêmek. — مصلحتك جريان maslahatuñ djeriän itmich ahvâlini tasryh it.

CIRCONVALLATION , s. f., متعرس meteris tchevrêci. — ترا-
cer une ligne de — اردوبي بردوره ordouï استحکامات ايله احاطه bir devrîi istihkiâmât ilé ihâtha it.

CIRCONVENIR , v. a., طولاندرميق dholândurmaq, الداتق aldâtmaq, طواب قورماق dholâb qourmaq, دوباره ايله الداتمق doubâra ilé aldâtmaq, t.

CIRCONVENTU , E, adj., الدائمش aldânmich, t.

CIRCONVENTION , s. f., الدائمه aldânmâ, دندن دوباره doubâra, t.; send, غبن ghabn, a.

CIRCONVOISIN , E, adj., proche , قربنك اولان iqqyn, يقين qour-bindê olân, اطرافده اولان ethrâstê olân, a.-t.; همجوار hemdjivâr, p.; محمدود hemhoudoud, a. — Les lieux circonvoisins , يقين يرلر

جوارده اولان يرلر iaqyn ierler, djivârdê olân ierler.

CIRCONVOLUTION , s. f., deunich, دوره devrê, a.; pl. a. دورات متتابعة devrâti mutêtâ-be'at.

CIRCUIT , s. m., enceinte , détour, طولاي چوره tchevrê, dholâi, t.; اطراف وجوانب اطراف ethrâf u djevânih, دائره dâirê. — Les environs , حوالى havñli. — Le circuit ou contour de la bouche, أغز چوره سى aghyz tchevrêci. — Ce qu'on dit avant de venir au fait, طولاشىد dholâchma, t.

CIRCULAIRE , adj. com., rond, مستديپر dëürmi, t.; دکرمي mustêdir, مدور mudever — Qui va en rond, دورى devri. — Mouvements circulaires , حرکات دورىسى harêkiâti devriè, a.

CIRCULAIRE , s. f., lettre par laquelle on informe plusieurs personnes d'une même chose , بىردىن بىرە mustedîr, كىزرلەجىك عومىھ خطاب kâgħid ierden ierè guezdurilèdjem 'oumoumè khythab kiagħyd, t.

CIRCULAIREMENT , adv., en rond, طولانرق dholâ-naraq, دور ايله devr ilé, t.; چوره يانە tchevrê iänê, t.; مستديپر mustediren, a.

CIRCULATION , s. f., mouvement de ce qui circule , دور devr, a.; دوشun deunich, t. — Mouvement , حرکت hareket, a.; جولان djevelân, du sang hareketi dem. — de l'argent , نقودك

دوران و مداوله‌سی دوران nouqoudūn devrān u mudāvelēci, a.-t.

CIRCULER, v. n., se mouvoir en rond, devr it طولاشیق dholachmaq, — Passer, couler, devrān it, الدن الله كچمك elden elē guetchmek. — Avoir cours, رواج بولمق revādj boulmaq. — Répandre, انشاعه nechr u ichā'a it, a.-t.

CIRE, s. f., بال مومى bāl moumi. — Cire blanche, بياض بال مومى beīaz bāl moumi. — Cire vierge, خام بال مومى khām bāl moumi. — Cire d'Espagne, مهر مومى muhur moumi. — Humeur des oreilles, قولاق كيرى qoulāq kiri, t.

CIRÉ, e, adj., mom لنمش moumlanlich, mom سورلمش moum surulmich. — Toile cirée, مشمع muchemma'. — مشمع bez, a.-t.

CIRER, v. a., enduire de cire, مومنق moumlamaq, مومنه-ق moumlatmaq. — Appliquer le cirage, سورمك moum surmek. — aux bottes, چزمه‌يه mom سورمك tchizmēēt moum surmek, t.

CIRIER, s. m., ouvrier en cire, بال مومجي bāl moumdji, momجي moumdji, t.

مشعلو مرهم muchemma'lou merhem, a.-t..

CIRON, s. m., très-petit insecte, قورددجىڭىز qourddjigkyz, t.

CIRQUE, s. m., ميدان meidān, قوشو qochou meidāni, t.; مصمار myzmār, a.

CISAILLER, v. a., couper avec des cisailles, قاصاجلمق quocatchlamaq, مقص ايله كسمك maqas ilē kesmek, t.

CISAILLES, s. f. pl., gros ciseaux à longues branches pour couper le métal, دمرجي مقصى dēmirdji maqacy. — Cisaille, rognure qui reste de la monnaie, سكه كستنيسي sikkə kēcintici, t.

CISALPIN, e, adj., طاخلىي alpes dhäghlari béruci, t.

CISEAU, s. m., instrument d'arts et métiers, plat et tranchant d'un bout, آى دمرى āi dēmiri. — de menuisier, طوغراەمچى آى دمرى dhoghrāmadji āi dēmiri. — de sculpteur, اويماجى آى دمرى oimādji āi dēmiri, t.

CISEAUX, s. m. pl., instrument à deux branches tranchantes mobiles, مقص maqas, t.; مقارض myqrāz, pl. myqāryz: — Ciseaux pour tondre les brebis, قوبن qoïoun qyrqadjaq syndy. — de tailleur, سندو syndou, ترزي terzi syndy. — de jardinier, باغچەوان maqacy. — مقسى bāghtchēvān maqaci, t.

CISELER, v. a., اوېق oïmaq, قلم ايله يوندق qazmaq, قرمق qalem ilē ionmaq, t.

CISELET, s. m., petit ciseau, كوچك kutchuk āi dēmiri, مقصىچىق maqasdijiq, t.

CISELEUR, s. m., اویمده جى *ouï-madji*, t.; قلمكار *qalemkiär*, a.-p.

CISELURE, s. f., اویمده جىلىق *ouï-madjilik*, ايشى *ouïma ichi*, قلمكارلىق *qalemkiärlyq*, a.-p.-t.

CISTE, s. m., arbrisseau qui donne لادن اغاجى - اوتى *täden aghādji*, oty, t.

CITADELLE, s. f., ايچ قلعه *itch qal'a*, حصار داخلى *hyçarı dâkhylü*, a.

CITADIN, e, s., شەھرلۇ *chêhirlu*, شەھرى *chehri*. — Citadine, femme de la ville, شەھرلۇ قىرى *chêhirtü qary*. — Sorte de voiture, هەنتو قىسى *hintor qysmi*, t.

CITATION, s. f., allégation d'un passage, ذکر *naql*, نقل *irād*, اپراد *irād*, zikr. — Assignation à comparaître, دعوت *d'avet*, احضار حكمى *yhzār hukmi*, a.-t. Voy. AJOURNEMENT.

CITATOIRE, adj. com., طلبى *thalébii*, احصارى *yhzārii*, a.

CITÉ, s. f., yille, شەھىر *chêhir*, chehr, t.; بلدة *beldet*, pl. بلاد *bélād*, مدینە *medinè*, a. — La sainte cité, Jérusalem, قدس شريف *qoudsi chérif*.

ذکر, ذکور *zíkr olounân*, a.-t.; اولنان *mezkiour*, a.

CITER, v. a., appeler pour comparaître devant le magistrat, دعوت *d'avet it*, محضر ايله دعوت *muhzur ilé d'avet it*, مکمەيدە احضار *mehkemëiè yhzār it*. — Alléguer le texte d'un auteur, مؤلفك *qych qabāghy*.

كلامنى نقل واپراد *muellisiñ két-lâmini naql u irād it*. Voy. ALLÉGUER, MENTIONNER.

CITÉRIEUR, e, adj., بو طرفلى *bou tharaflu*, بو طرفلى كى *bou tharastaki*, برو طرفلى اولان *bëru tharastakolän*, t.

CITERNE, s. f., سارنج - سارنج *sârnidj*, p.-t. — Eau de —, سارنج *sârnidj souüi*.

CITERNEAU, s. m., کوچك سارنج *kutchuk sârnidj*, t.

CITOYEN, ne, s., شەھرلۇ *chêhirlu*, اهل مدینە *chl*, اهل يېرلۇ *ehli medinè*. — Les citoyens, les habitans, اهالى مملكت *ehâlii memlekät*, a.

CITRAGON OU MÉLISSÉ, قوان اوتى *qovân oty*, t.

CITRIN, e, adj., couleur de citron, ليمون رنكلو *limoun renklu*, يیمون رنکلو *lîmouni*, t.

CITRON, s. m., ليمون *limoun*, t. — Couleur de —, ليمون رنگى *lîmoun rengui*, t.

CITRONNAT, s. m., confiture d'écorce de citron, ليمون قبوغى رچلى *lîmoun qaboughy retcheli*, t.

CITRONNÉ, e, adj., ليمونلى *lîmounli*, t.

CITRONNELLE OU MÉLISSÉ, s. f., قوان اوتى *qovân oty*, اوغل اوتى *oghoul oty*, t.

ليیمون اغاجى *qabāghy*, lîmoun aghādji, t.

CITROUILLE, s. f., plante rampante, son fruit, قباق *qabāq*, قباغى *qabāghy*, t.

جیوادره یا لکنی CIVADIÈRE, s. f., djiwādra ielkēni, t.

گیوادره یا لکنی CIVADIÈRE, s. f., planté potagère, ousaq اوافق بیشل صوغان iechil soghān, t.

طاوشان بخنیسی CIVET, s. m., thāvchān iakhnici, t.

طاوشان بخنیسی CIVETTE, s. m., chat musqué, مسک misk kèdici. — Liqueur tirée de cet animal, غالیه ghāliè مسک ghāliè misk, p.-t.

طیوریه تجکره CIVIÈRE, s. f., tedjkèrè, t.

طیوریه تجکره CIVIL, e, adj., qui concerne les citoyens, ملکی bélédii, اهالی ehāli memlèkèt dāir. — Opposé à criminel, حقوق عباده متعلق houqouq y'bādē muté'allyq. — Honnête, poli, مکرم edebli, ادبلو edebli, چلبی tchèlebi, حرب moukrim, a. — Guerre civile, حروب harbi dākhylīi, au pl. Troubles civils ; اختلالات داخلیه y'kh-tilālāti dākhylīi. — Les autorités civiles et militaires, حکام و ضابطان hukkiām u zābithān, a.

طیوریه تجکره CIVILEMENT, adv., en matière civile, دعوای حقوق قاعل سنجق d'avāi. houqouq. qā'ydecindjè. — Avec civilité, politesse, ادب edebili, چلبیلکله zérāfetile, a.-t.; طرافتله tchélbiligule.

طیوریه تجکره CIVILISATION, s. f., action de civiliser, تأديب teedib, - تهذیب tehzib, teedibi akh-lāq. — État de ce qui est civilisé,

هذب لاخلاق unsüet انسیت hezb ul-ākhlaq, مدینیت insāniyet u modonüet, تمدن tē-meddoun, a.

مهدب لاخلاق CIVILISÉ, e, adj., muhezzeb ul-akhlāq, a. ادب edeb-lu, a.-t.

مهدب لاخلاق CIVILISER, v. a., rendre sociable, civil, ادب اوکرتمک edeb eugretmek, تهذیب اخلاق tehzibi akh-lāq it. — Rendre civile une affaire criminelle, حقوق دعوای صورتند قویمیق houqouq d'avāci sourétinè qoïmaq, a.-t.

مهدب لاخلاق CIVILITÉ, s. f., courtoisie, چلبیلک zariflik, tchél-bilik, t. — Civilités, actions civiles, اکرام ikrām, ملاطفت mulātheset, a. — Faire des civilités à quelqu'un, بر کمسنده حقنده bir kimesnə haqqynə izhāri ikrām umulātheset it, a.-t.

حبت و غیرت CIVISME, s. m., hubb u ghairēti bélédii, بلدیت غیرت وطن vathan, a.

حبت و غیرت CLABAUD, s. m., chien qui chasse صارقق قولاقلو sārqaq qoulāqlu keupek. — Homme stupide, بوداله boudāla, t.

حبت و غیرت CLABAUDAGE, s. m., aboiement de plusieurs chiens, بر قاچ كوبکلرک bir qātch keupeklēruñ havlamaci. Voy. CLABAUDERIE.

حبت و غیرت CLABAUDER, v. n., aboyer souvent ; au fig., crier mal à propos,

سېبېز باغرەق - حولامق *sébebz*
bāghyrmaq, havlāmaq, t.

GLABAUDERIE, s. f., هایقرمە *hāt-*
qyrma, t.

حایقرىجى, *hātqyridji*, t.

CLIAE, s. f., چەت *tchit*,
qafes, a.

CLAIR, e, adj., lumineux,
rouchen, أيدنلو *āidinlu*. — Clair,
 éclatant, luisant, پارلاق *pārlāq*,
 روشن *pārlāidji*. — Qui a beau-
 coup de jour, نورلو *nourlu*. — Clair,
 parent, شفاف *cheffāf*. — Qui n'est
 pas trouble, بولانق دکل *boulānyq*
dēil, طوري صاف *sāfi*, صاف
dhoury. — Eau claire, طوري صو
dhoury sou. — Clair comme de l'eau
 de roche, قیا صوبى کېي صاف و برآق
qaīā souii guibi sāf u ber-
rāq. — Peu foncé, آچق *ātchyq*. —
 Bleu clair, آچق ماوي *ātchyq māvi*.
 — Peu épais, صولى *souly, soulu*.
 — Peu serré, سيرك *seïrek*. — Clair-
 semé, سيرك اکلمش *seïrek ekilmich*.
 — Gaze claire, اينجه *indjè*. — Pur
 et serein, تۆيز *témiz*, پاك *pāk*, صاف
 اينجه *sāfy*. — Sonore, net, aigu, اينجه
indjè, t.; رقيق *raqyrq*. — Facile à
 comprendre, آچق *ātchyq*; فەھىي
 آسان *sehmi ḍcān*. — Clair, évident,
 manifeste, اشكار *bellu*, t.; اشكار
achi-kiār, بىدىھى *bēdihi*, واضح
rāzyh. — Il est clair que, واضح و اشكار

در كە *vāzyh u achikiār dur ki*. —
 Clair, en parlant du temps, آچق
ātchyq. — Un temps clair, les lu-
 mières et les ombres ramassées
 avec art, آيدىنلۇق ايلە كوكەلەك
āidynlyq ilə gueulguelik.

CLAIR, s. m., clarté, lumière,
āidynlyq, t.; نور *nour*, آيدىنلۇق
 زىيا *zyā*. — Le clair de lune,
 آى ايدىنلىغى *āi āidynlyghy*. — Il
 fait clair, آيدىنلۇق وار *āidynlyq vār*. — Le jour paraît, صباح اولىور
sabāh olyeur. — Clair, comptant,
 en parlant de l'argent, نقد *naqd*. —
 نقد C'est dè l'argent clair, حاضر در
naqdī hāzir dur.

CLAIR, adv. Voy. CLAIREMENT.
 سيرك اکەم *seïrek ekmek*. — Tirer une chose à
 clair, au clair, بىلەك *bir cheiuñ haqqatini bilmek*.
 CLAIREMENT, adv., nettement,
 تميزجه *temizdjè*. — Ouvertement,
 آشكاره جە *āshkarah jə*، آشكاره
āshkarah jə, اشكاره جە *āshkarah jə*. — Parler
 آشكاره *āshkarah*, سوبادىك
āshkarah *seuïlème* *mek*.

CLAIRET, adj. m., se dit du vin
 rouge, سیاه شراب *siāh charāb*. —
 En terme de joailliers, se dit aussi
 des pierres dont la couleur est trop
 faible, رنگى سونق *rengui sonq*.

CLAIRE-VOIE (A), s. f., clair-semé,
 سيرك اکلىش *seïrek ekilmich*. —
 A claire-voie, طوقنمەش *ṭoqnməş*

seïrek dhoqounmich. — On nomme aussi claire-voie les mannequins, les claies, etc., سپد قفسلارى *seped qafesléri*, t.

بر اورماڭىك · اشجاردىن عارى اولان بورى *bir ormānuñ echedjärdēn'āry olān ieri*, t.

CLAIRON, s. m., سرفا *surnā*, vulg. زورنا *zournā*, بورى *bory*, *borou*, t.

CLAIRVOYANCE, s. f., کوزى *gueuzu* آچقانلىغى *ātchyqlyghy*, بصيره *bacyrét*, فراسة *firacet*, تبصر *tebas-sur*, زيركلەك *zeüreklik*, p.-t.

CLAIRVOYANT, e, adj., کوزى آچقانلىغى *gueuzu* آچقانلىغى *ātchyq*, t.; متبصر *metebassyr*, زيرك *zeürek*.

CLAMEUR, s. f., grand cri, هايقرش *haïqyrich*, كورلىسى *gurultu*, t. — publique, فرياد عمومى *feriāli oumoumi*, a.

CLAN DESTIN, e, adj., کيزلو - و *guizlu*, مكتوم *mek-toum* خفى *khafi*, t.; .

CLANDESTINEMENT, adv., کيزلوجە خفياً *guizludjé*, t.; خفياً *khāfien*, a.

CLANDESTINITÉ, s. f., کيزلولك *guizlulik*, t.; خفية *khoufiet*, a.

CLAPET, s. m., زېركلۇ طاپە *zen-bereklu thāpa*, t.

CLAPIER, s. m., اطه طوشانى *adlia thavchāni* يېتاغى - دىكى *iata-ghy*, *deligui*, t.

CLAPIR, v. n., se dit du cri naturel du lapin, اطه طوشانى كېىى *guibi tchāghyrmaq*. — Se Clapir, v. refl., se blottir, چۈملەك *tcheum-lmek*.

چوماپ بىر دىكە صوقلىق *tcheumelup bir deliguë soqoulmaq*, t.

دەزك انجە دالغەلەنىھىسى *denizuñ indjè dālgħa-lanmaci*, t.

CLAPOTEUX, se, adj., انجە دالغەلۇ *indjè dālgħalu*. — Mer clapoteuse, انجە دالغەلۇ دەزك *indjè dālgħalu deñiz*, t.

CLAQUE, s. f., coup du plat de la main, إل اوروشى *el ourouchou*. — Sorte de sandale qu'on met par dessus le soulier, اوست ادك *ust edek*, t.

CLAQUEDENT, s. m., لافزن اورد صاتان *lā-sazan*, p.; ourd sā-tān, t.

CLAQUEMENT, s. m., des dents, قىجردەمە *qydjirdich*, قىجردەمە *qydjirdama*. — des mains, ال چالمق *el qāqmaci*.

CLAQUEMURER, v. a., زندانە جس ا فومق *zindānè qomaq*, t.; hab's it. — Se Claquemurer, v. refl., قپانىق *qapānmaq*, t.

CLAQUER, v. n., faire un bruit éclatant, aigu, seslen-durmek, سىلسىندرمك *pātlāmaq*. — Clamer des mains, ال چالمق - قاققق *el tchalmaq*, *qāqmaq*. — Clamer des dents, دېش چاتىزدىق - قىجردىق *dich tchaturdatmaq*, *qy-djirdatmaq*. — Lorsqu'elles claquent d'elles-mêmes, قىجردەمەق *qy-djir-damaq*; قىجردانىق *qy-djirdānmaq*. — Clamer, v. a., donner des claques, ال ايلە اورمىق *el ilē ourmag*,

سَلَةُ اُورْمَق sillè ourmaq. — Faire claquer son fouet, en parlant d'un charretier, النَّدَهُ كَى قَامِچَى يَسى elindéki qamıçhii ses-lendurmek. — Au fig., se faire valoir, مَهَارَتُ صَاتِمَق thasra, mehāret sātmaq, t.

چاقْلَدَاق CLAQUET, s. m., دَكْرَمَنْ چاقْلَدَاغْيَى tchāqyldāq, deirmen tchāqyldāghy, t.

طُورْلَتْمَه CLARIFICATION, s. f., دَحُورُولْتْمَا dhouroultma, t.; استصْفَا istisfā, a. — du sucre, شَكْرُ تَصْفِيهِ سَيَّى cheker tasfiēci.

طُورْلَتْمَق CLARIFIER, v. a., طُورْلَى dhouroutlmaq, — le sucre, شَكْرِيَ تَصْفِيهِ ا terviq it, a.-t. — Se Clarifier, v. pro., طُورْلَنْمَق dhouroulanmaq, t.

طِيلَانْ CLARINE, s. f., clochette pendue au cou des animaux, حَيْوانْ چَاكِى hāvān tchāni, a. — اَرْدَالَه ardāla, t.

قَوَالْ CLARINETTE, s. f., t.

أَيْدَنْ CLARTÉ, s. f., lumière, splendeur, آيَدِنْ aïdinlyq, aïdin, t.; روشنَلِك rouchenlik, p.-t. — d'esprit, ضَيَا ziā. — du soleil, ضَيَا شَبَسْ ziā chems. —

تمِيزَلِك Transparency, netteté, temizlik, t.; صَفَوت safvet, a. — آچِيقْلَاق آچِيقْلَاق atchyq-lyq, t.; روشنَى roucheni, p. — Parler avec clarté, آچَق سُوبِلِمَك aitchyq seuilemek.

نقْسِيَّمْ - تَرْتِيب CLASSÉ, e., adj.,

اولنمش taqsim, tertib olounmich, a.-t.; مرتب muretteeb, a.

طِيقَات CLASSE, s. f., ordre, rang des personnes, طِيقَات thabaqāt, pl. صَنْف synf, pl. اصْنَاف esnāf. — Rang donné au mérite ou à la capacité, مرتبه rutbē, pl. رتبہ meritēbē, pl. مراتِب merātib. — Salle d'étude, مَكْتَب اوْطَهْسِي maktab odhaci. — درس Temps que dure une leçon, وقتی ders vaqty, a.-t. — L'école même, مَكْتَب mekteb, a.

تقْسِيمْ CLASSEMENT, s. m., taqsim, تَرْتِيب tanzim, تنظيم terrib, a.

بَابَت CLASSER, v. a., distribuer par classes, صَرْهَ سَنْجَه syracindjé qomaq, پَايِه بَيْيَايِه تَرْتِيب païe bë-païe tertib it, a.-t. — Mettre en ordre, تَنْظِيمْ tanzim it, a.-t.

تقْسِيمْ CLASSIFICATION, s. f., اِيلِمَكْلِك taqsim eilmeklik, a.-t.

مَوْلَف CLASSIQUE, s. m., (auteur), مَعْتَبْ mu'ellisi ma'teber, a.

چوق حَوْلَامَق CLATIR, v. n., imbécile, اوْغُزْ-بُودَالَه oghouz boudāla, t.

أَوْغُزْ CLAUDE, s. et adj., sot, imbécile, اوْغُزْ-بُودَالَه oghouz boudāla, (vieux mot).

اقْسَاقْلَاق CLAUDICATION, s. f., action de boiter, اَقْسَاقْلَاق aqsāäch, a. — aqsāqlyq, t.: عَرْج 'aredj, a.

طِيشْ CLAUSE, s. f., طِيش chirth, pl. a.

شروع شروط *chourouth.* — Expressé, شرط مخصوص شرط *charti makhsous.*

CLAUSTRAL, e, adj., appartenant au cloître, - مناستره مخصوص - شرط مخصوص *monāsterè makhsous, mule-'allyq, a.-t.; دیری deirii, a.*

CLAVEAU OU CLAVELÉE, s. m., f., چالق مرضی *tchālyq marazi, t.-a.*

CLAVETTE, s. f., sorte de clou, برکتمنه برمدی *berkitmè demiri, برکده جک berkededjek ekser, t.*

بر نوع فرنك چالغیسى *bir nev'y frenk tchālghoucou, چنباولو tchimbālo, t.*

CLAVICULE, s. f., os, کمیکى *keuprudjik guemigui, t.; ترقوة terqouat, terqouva. — La clavicule droite, terqouati tumna. — gauche, terqouati iesra, a.*

CLAVIER, s. m., anneau ou petite chaîne servant à tenir plusieurs clefs ensemble; افاختارلر کچوره جک *anākhtārlar guetchurèdjek halqa. — Touches d'un piano, پیانو دیدکلری چالغونك باشماغى piāno dedikləri tchālghounuñ bāsmāghy, t.*

CLAYON, s. m., پینیر سوزکوسى *peñir seitzguçu, t.*

CLAYONNAGE, s. m., چت *tchit, حیت tchitlyq, حیت دیوار tchit divār, t.*

CLEF, s. f., instrument pour ouvrir et fermer une serrure, افاختار *anākhtār, t.; مفتاح mistāh, pl. a.*

كليد kelid, p. - شرك *mesātih; Les clefs de la ville, chehruñ anākhtārléri. — On dit au sig. d'une place, qu'elle est la clef d'un pays, فلان قلعه felān كلید مملکت مشابه سنده در qal'a kelidi memleket meçābēcindè dur. — Clef d'un pressoir, منکنه نك menguenenuñbourmaci. — Clef d'un chiffre servant à chiffrer et à déchiffrer, حروف معهوده houroufi ma'houdé mistāhi. — Clef pour accorder un instrument de musique, لابد lābud, a:*

DALIEE سودا *dāliet soudā, a.*

CLÉMENCE, s. f., اسیركمه ecīrguemè, شفقة رحائق rahymlyq, t.; chefqat, حلم مرحمت merhamet, hylm, رحم rahm, a.

CLÉMENT, adj., اسیرکىيچى ecīrgueïdji, t.; مرحامتو marhametlu, شفقتلو chesqatlu, a.-t.; حليم halim, a. — Très-clément, زياده ziādē merhametlu chefqatlu, a.-t.

CLEPSYDRE, s. f., horloge d'eau, صنو ساعنى sou sā'aty, t.-a.

CLERC, s. m., celui qui par la tonsure est entré dans l'état ecclésiastique, كشيش kechîch. — Clerc, celui qui travaille sous un homme de pratique, كاتب iāzīdji, t.; يازىجى kiālib, pl. كتاب kouttāb, a.

CLERGÉ, s. m., پاپاسلىр pāpāslar,

كشيشلرک صنفی ;
synfi, رهبان جاعته rouhbān
djemā'aty, a.-t.

CLÉRICAL, *e*, adj., kechichluñ
رهبان طربقته متعلق rouhbān tharyqatinè mutc'allyq,
a.-t.

كشيشجە CLÉRICALEMENT, adv., kechichdjé, t.

كشيشلک CLÉRICATURE, s. f., kechichlik, t.; رهانیت rouhbā-nüet, a.

CLIENT, s. m., celui qui a chargé
un avocat de sa cause, موکل muvekkil. — L'une des parties à l'égard
du juge, دعواجى d'avādji. — Les
clients, دعواجىلر davaādjiler, a.-t.
— Celui qui est dans la dépen-
dance d'un autre, créature, چراغ
tcheragh, p.-t.

CLIENTELLE, s. f., tous ceux qui
sont sous la dépendance d'une seule
personne, اتباع etbā'. — Protection,
صیانت syā-net, a.

CLIGNÉ, adj., كوز قیپمەش qyp-mich gueuz, t.

CLIGNEMENT, s. m., كوز قىمەسى gueuz qypmaci, كوز قېيىشى gueuz qypichi, t.

CLIGNE-MUSETTE, s. f., jeu d'en-
fans, صقلابىچ saylānbedj, t.

CLIGNER, v. a., fermer l'œil à
demi, les yeux, remuer les pa-
pières, كوز قېمەقى gueuz qypmaq, t.

CLIGNOTEMENT, s. m., كوز اوینەمىسى gueuz oīnamaci, t.

اختلاج العين ykhtīlādj ul-a'īn,
برقة العين berqaqat ul-a'īn, a.

كوز اویناتمۇق CLIGNOTER, v. n., gueuz oīnātmaq, سقچە كوز قېپمەق syqtcha gueuz qypmaq, t.

CLIMAT, s. m., partie de la terre, اقلیم iqlim, pl. eqālēm, a.—
La température de l'air d'un pays,
آب و هوا برولايتىك آب bir vilāuetuñ ab u havācinè álichmaq. — Climat se
prend aussi pour région, pays,
كشور kichver, p.; ارض arz, pl.
اراضى erāzi. — Climats tempérés,
اراضى معتدلة arāzii m'utedilé. —
اراضى بارده erāzii bāridé. —
Un climat agréable, اقلیم لطیف iqlīmi láthyf.

CLIMATÉRIQUE, adj., se dit de
chaque septième année de la vie hu-
maine, انسانىك هەرىز her bir
سەندى haūati insānuñ her bir
ىەدىندىji senè, حەكەم سەنىن haddi kiāmili seb'at senin, a.— An-
née climatérique, année fatale,
سنة قطوعية senet qouthou'iet, a.

CLINCAILLERIE, CLINCAILLIER.
Voy. QUINCAILLERIE, etc.

CLIN-D'OEIL, s. m., mouvement
subit des paupières, كوز يومۇپ اچاهە gueuz ioumup átchilma,
اچاهە كوز قېيىشى gueuz qypichi, t.; طرفة العين tharset ul-a'īn, a.—
En un clin-d'œil, en un moment,
طرفه العينde tharset ul-aändé. —

Faire un clin-d'œil à quelqu'un , كوز ايله اشارت ا
it, *gueuz ilè ichāret*, *gueuz itmek*, t.

CLINOPÓDIOUM, s. m., faux basilic, قرنفل ياربوزی
qaransil iārpouzi, ریحان مسک اوئى *misk oty*, t.; مسک برى *reihāni berri*, a.

CLINQUANT, s. m., petite lame d'or ou d'argent, التون تلى *altoun teli*, كومش تلى *gumuch teli*, t.; شماته قالى *varaq*, ورق *chamata teli*. — Au fig., en parlant des ouvrages d'esprit, faux brillant, عنوان حارىتى رونق *'ārieti rəvnaq*, *'unvāni kiāzib*, a.

CLIQUE, s. f., gens réunis pour cabaler, برامز جعيتى *iārāmaz djē-mi eti*, a.-t.; طایفه اشرار *thāifē echrār*, a.

CLIQUET, s. m., pièce de moulin à grain qui tient à la trémie, دکرمن چافلداڭى *deürmen tchāqylāghy*, t.

CLIQUETER, v. n., طاقرداڭى *tchāqyldamaq*, *thaqyr-dāmaq*, t.

CLIQUETIS, s. m., bruit des armes, سلاح قوشداڭى *silāh qyঁghichdāmaci*. — En t. de chirurgie, craquement des os, كمېكىرك چىرىھەسى *guemiklēruñ·tchekrē-meci*, t.

CLIQUETTE, s. f., sorte d'instrument qu'on passe aux doigts et dont on tire un son mesuré. Voy. CASTAGNETTE.

CLISSE, s. f., claié d'osier ou de

jonc pour égoutter les fromages. Voy. CLAYON. — Bande de bois, de fer-blanc, pour contenir les os fracturés, قرېق كېيىك باڭى, *qyrq guemik bāghy*, t.

CLISSÉ, e, adj., *has-syrlu*. — Bouteille clissée, حصىرلو شىپىشە *hassirlu chichè*, t.

CLISSER, v. a., اورمك *curmek*, صارمۇق *sārmaq*, t.

CLITORIS, s. m., دلاق *dilāq*, *tylaq*, t.; بنظر *banzar*, a.

CLITORISME, s. m., دلاق مرضى *dilāq marazi*, t.-a.

CLIVER, v. a., t. de lapidaire, fendre un diamant, الاس طاشى ياروب كىسەك *elmās thāchi iārup kesmek*, t.

CLOAQUE, s. m., aqueduc souterrain, بىرالىندە سوبولى *ier altindè sou ioly*. — Lieu destiné à recevoir les immondices, کارىز *kiārız*, vulg. *gueriz*, اوغۇن *oghoun*, t.

CLOCHE, s. f., چاك *tchān*, t.; ناقوس *nāqous*; pl. *nevāqqys*.

— Sonner la cloche, چالق *tchān tchālmaq*. — Certaines fleurs dont la figure approche de celle d'une cloche, قندىللۇ چىچك *qandillu tchitcek*. — Ampoule sur la peau, قبارجىق *qabārdjiq*. — Aller à cloche-pied, بىر اىڭىدە *bir aīāq ilè ürume*. —

براياق ايله بۈزۈك *bir aīāqta sytchrāmaq*. — Sauter à cloche-pied, بىر اىڭىدە سچىرامق *aqsāich*, اقساقلىق *aqzaqlıq*. — Voy. CLAUDICATION.

چاک فلەسى
CLOCHE, s. m., tchāñ qoullèci, چاکلىق tchāñlyq, t.

CLOCHE, v. a.; aqsa-maq, اقساق aqhsamaq, اخسمق aqsaq يورىيەك
— du صول آياقدىن pied gauche, aqsaq ürumeck. — du pied sol aïäqtan aqsaq. — du pied droit صاغ اياق aqsaq. — Au fig., on dit d'une affaire : Il y a quelque chose qui
فلان ماڈەنگ اقساق cloche, بىرى واردە يعنى سقط بىرى واردە
selān maddēnuñ aqsāq ieri vardur iæ'ni saqath ieri vārdur.

CLOCHETTÉ, s. f., petite cloche, چانكىرق tchiñraq, چىركىرق tchāñ-gucraq, چاكىجۇز tchāndjighaz. — fleur, چىچك اسىمى tchitchek ismi.

CLOISON, s. f., muraille de charpente ou de maçonnerie, چىيت صوندرمه tchit divär, دیوار sondurma, تخته پرده perdè. — en bois, takhta perdè. — En maçonnerie, کاركىير پرده kiärguir perdè. — Membrane qui sépare l'intérieur des fruits, زار zär, t.; پرده perdè, p.

CLOISONNER, v. a., tchit divär it, صوندرمه يايپەق sondurma iapmaq, t.

CLOÎTRE, s. m., monastère, صومعه monästir, t.; مناستر savma'a, pl. a. صوامع saväm'y. — Galerie مناسترگ بىر داڭەسى monästiruñ bir dañreçi, t.

CLOÎTRÉ, e, adj., مناستر بند monastir bend, a.-p.

جيراً مناسىره كىيردرمك djebren monästiré guür-durmek, مناستردى حېس اى monästir-dé haps it, a.-t.

CLOPIN-CLOPANT, adv., دوشەرك ducherek qälqaraq, قالقەرق اقسەرق aqsaraq ürumeck, t.

CLOPINER, v. n., يكەرك براز tegürek ürumeck, يورىمك bir az aqsaq, t.

CLOPORTE, s. m., devê-djik, تسبىح بوجى - قوردى tes-bih beudjëi, qourdy, t.

CLORE, v. a., fermer, qapamaq, بغلەق baghlamaq, t.; سەدا sedd it. — les passages, كچىدلرى baghlumaq. — l'œil, كۈز قىامق gueuz qapänaq. — la bouche, empêcher de parler, اغزى قپانىق qapätmaq. — Achever, terminer, تىامالىق biturmek, t.; بتۈرمىك tamämlamaq. — Entourer de, دیوار - چىيت اىلە قپانىق divär, tchit ilé qapätmaq, t. — Clos, مسدود قپالىو qapalu, t., mesdoud, a. — A huis clos, à portes fermées, قپولىر قپالىو اولدەرق qapäly olaraq. — Yeux clos, كۈز قپايدەرق gueuz qapäitäraq.

CLOS, s. m., چورەسى قپالىو تارلا tchevrëci qapalu tärлä, t.

CLOSSEMENT, cri de la poule. Voy. GLOUSSEMENT.

CLOSSER. Voy. GLOUSSER.

CLÔTURE, s. f., چیت - چیت tchit, چورنی tchevrini. — Action de terminer, اتهام itmām, ختم khatm. — d'un compte, قطع qath'y hyçāb. — d'une assemblée, جساب اختتام مجلس ykhtitāmi medjlis, a.

CLOU, s. m., morceau de métal à tête et à pointe, اکسر ekser, چیوی tchivi, t.; ايرى mykh. — gros, مېخ mykh. — اوفاق iri ekser. — Petit, اوجى oufāq ekser. — pointu, اکسر اوجى oudjou sivri ekser. — à tête, دېلۇ دېلۇ ekser. — à crochet, قرغە بورونى qargha bourouni ekser. — de girofle, قورو qourou qaranfil. — Furoncle, قرنفل qabārdjyq, چبان tchibān, t.; de mer, coquillage, بىر جنس bir djins sadef, t.

CLOUCOURDE, s. f., قره موق qaramouq, t.

CLOUER, v. a., attacher avec des clous, مېخلەق mykhlamaq, اکسر ايله tchivlèmek, چيولىمك ياشىتىرمق ekser ilé üapichturmaq. — des planches, تختە مېخلەق takhta mykhlamaq, t.

CLOUTER, v. a., اکسەلمەك eksertemek, خردە قبارە ايله دوناتىق khourdè qabārè ilé donätmaq, t.

CLOUTERIE, s. f., fabrique de clous, اکسەر کارخانەسى ekser kiärkhaneci. — Commerce de clous, اکسەرجىلىك ekserdjilik, t.

CLOUTIER, s. m., اکسەرجى ekserdji, t.

CLOUTIÈRE OU CLOUVIÈRE, s. f., اکشىرجى ekserdji mas-thabaci, t.-a.

CLUB, s. m., جىيىت djem'üet, a.

CLUBISTE, adj., اهل جىيىت ehli djem'üet, a.

CLUDIFORME, adj., اکسر شكللى ekser chekilly, t.-a.

CLYMÈNE, s. f., plante قرا كۈز qarākuz, a.

CLYSTÈRE, s. m., حقنە hoqna, pl. a. حقن hoqan. — Donner un clystère, ويرمك vîrmek. — Prendre un clystère, اختقادا يىتىقان it.

CLYSTÉRISER, v. a., حقنە ويرمك hoqna vîrmek, a.-t.

COACCUSÉ, e, s., hem muttehim olān, a.-t.

ZORLAJEGI, adj., زورلاجى zorlāidji, t.; مجبىر mudjbir. —

COACTIF, iVE, adj., Pouvoir —, قوت qouvveti mudjbire, a.

COACTION, s. f., زور zor, t.; djebr, قهر qahr, a.

COADJUTEUR, s. m., ملازم mulâzim, a. — d'un prélat, پسقۇپوس pisqopos mulâzimi, t.-a.

COADJUTORERIE, s. f., ملازملىك mulâzimlik, a.-t.

COAGULATION, s. f., قويولنىمىدە quöiouilanma, t.; انقاد in'yqâd, a.

COAGULÉ, e, adj., قويولنىمىش quöioulanmich, t.; تاخەپپر takhmır olouumich, a.-t.

COAGULER, v. a., قويولنىمىش قويولنىمىش takhmır olouumich, a.-t.

qoïoulatmaq, قوبولمۇق qoïoulatmaq, پىشىتمەك pekichturmek, يوغرلمۇق ioghourlamaq. — Se coaguler, ioghourtmaq, t.; قوبولنمۇق takhmır it, qoïoulanmaq, تاخمير اىنقاد pekichmek, پىشكەك in'yrqād boulmaq, a.-t.

COAGULUM, s. m., terme de chimie, قوبولىنىش نىسند qoïoulanmich nesnə, t.

COALESCENCE, s. f., امت-زاج imtizādj, a.

COALISÉ, e, adj., متنفق muttefiq, a.

COALISER (SE), v. a., بىرلەشكەت birlechmek, اتفاقى ا - با Glamق ittisāq it, bāghlamaq, عقد اتفاقى a 'aqdi ittisāq it, a.-t.

COALITION; s. f., union intime de plusieurs substances, بىرلەشمە birlechmè, t.; امتزاج imtizādj, a. — Confédération de plusieurs puissances, اتفاقى ittisāq, a.; بىرلەشىدە birlechmè. — Puissances coalisées, دول متنفقة duveli muttesifa, a.

COASSEMENT, s. m., قربغە qourbagha cutmeci, cessi, t.

COASSER, v. n., قربغە اوتمەك qourbagha cutmek, t.

COBALT ou COBOLT, s. m., substance minérale dont on tire l'arsenic, زرىنيخ طاشى zernykh thächi, a.-t.

COCAGNE, s. f., (pays de), بولق bollouq ier, كىشتى و بىركى چوق يۈر

بر مملكت kesretu bereketi tchoq bir memlekет, a.-t.

COCARDE, s. f.; شابقە نشافى شابقە او زىنە قونلان ملت نشانى chābqa uzerinè qonylān millet nichāni, t.

COCASSE, adj. com., خوراطە جى khorāthadji, t.

COCCYX, s. m., os à l'extrémité du sacrum, قويرق صومقى qotürouq soqoumy, بزدم كىيىكى bezdum gue-migui, t.; مصعى 'ous'ous, a.

COCCUS, s. m., ou KERMÈS. Voy. ce mot.

COCHE, s. m., espèce de voiture, اورتولو قوچى curtulu qoutchou, قوچى qoutchou. — Coche d'eau, بازار قايىغى bāzār qāūghy, t.

KERTIK, s. f., entaille, kertik, p.; كزى guez, p. — de flèche, او ق كزى oq guèzi. — Faire une coche à un bâton, دكىكى كرتىك deinègui kertmek. — Coche, truie, طەكزى دېشىسى doñouz dichici, t.

COCHEMAR. Voy. CAUCHEMAR.

COCHÈNE, s. m., cormier sauvage, يبان او س اغاچى iābabān uves aghādji, t.

COCHENILLAGE, s. m., قرمىزى qyrmizi souii, t.

COCHENILLE, s. f. — La couleur, قيرمزى qyrmyz, قرمىزى qyrmizi, چىچك tchitcek boïäci. — L'insecte qui la produit, قرمىزى بوجىكى qyrmiz beudjegui, t.

COCHENILLÉ, e, adj., قورمىز ايلە, قورمىز ايلە

بويانمش *qyrmiz ilè boïānmich*, t.
قرمز ايله *COCHENILLER*, v. a., قرمز ايله *qyrmiz ilè boïātmaq*, t.

عربيه جي *'araba-dji*. — Le Cocher, constellation, ماسك العنان *mācik ul-'ynān*, قاعد *qā'yd*, a.

عربيه *COCHÈRE*, s. f. (Porte), كيره جك *'araba guyredjek qapou*, t.

خرس سجق *COCHET*, s. m., khoros pīlidji, t. خرس پايجى *khoros pīlidji*, t.

خرس سجق *COCHEVIS*, s. m., alouette huppée, چكك *tchekik qouchi*, ابلو توغار قوشى *ibyqlu touïghār qouchou*, t.

herbe, قاشق اوقي *COCHLÉARIA*, s. m., *qāchyq oty*, t.

طوكوز - طوكز *COCHON*, s. m., doñouz, vulg. *domouz*, t.; خنازير *khynzyr*, pl. a. خنازير *khynāzyr*. — de lait, طوكز يورىسى *dhoñouz iñorouçou*, طوكز اينكى *dhoñouz enigui*. — Cochon, t. de métallurgie, sorte de scories, بزنوع معدن *bir nev'y ma'den boqou*, t.

en parlant de la truie qui fait ses petits, طوكوز اينكلرى *dhoñouz enikléri* طوغرمق *dhogourmaq*. — Cochonner, v. a., au fig., faire mal, salement, gros-sièrement un ouvrage, برايشى فنا *bir ichi senā ichlémek*, مردارلماق *mourdārlamaq*, t.

chose sale, COCHONNERIE, s. f. pop., chose sale, *mourdārlaq*. — Faire

مودارلوق *des cochonneries*, t. *mourdārlaq it*, t.

Coco, s. m., fruit du cocotier, جوزى *hindistān djevizi*, t.; نارجيل *nārdjil*, a.

Cocon, s. m., ipek قوزه سى *ipek qozäci*, ou simpl. *qoza*, t.

Hندستان *COCOTIER*, s. m., جوزى آغاچى *hindistān djevizi aghādji*, t.

Coction, s. f., digestion des aliments, معدده طعامك پشەدى *my'dēdē tha'muñ pichmeci*, a.-t.; نضج غدا *nazdji għadā*, a. — Cuisson, پشورش *pichich*, پشىش *pichu-rich*.

Cocū, s. m., ديوس *deïous*, ديوز *deïouz*, a.-p.; كراته *kerāta*. — et content, كدى *guidi*, قاتلابان *qāltabān*, t.

Coupage, s. m., état du cocu, كذيلك *kerātalik*, كراتله لىك *guidilik*, قالطبانلاق *qālthabānlj*, t.

Cocufier, v. a., ديوزا *deïouz it*, t.

Cocyte, s. m., fleuve des enfers, انهار جهنمك *enhāri djeħennemuñ*, t. بر نهري *bir neheri*, a.-t.

Code, s. m., قانون نامه *qānoun nāmē*, p.; مجموعه قوانين *madjmou'aï qavānīn*. — penal, جزا *djezā* قانون نامهسى *qānoun nāmēci*, a.-t.

Codétenteur, s. m., بيل طوبىجي *bîlē thoutidji*, t.

CodeX, s. m., collection de lois, مجموعه قوانين *qavānīn medjmou'aci*. — Pharmacopée ou col-

علاج دفة—رى علاج دفة—رى
'ylādj defteri, a.-t.

ضميمة وصيٰت صميمة وصيٰت
zamīmēi vacüet, t.;
 صکرهدن صمّ اولنهش وصيٰت صکرهدن صمّ اولنهش وصيٰت
soñradan zamm olounmich vacüet, t.-a.

بر نوع اوپون bir nev'j oïoun, t.

بغسلهه بعشراتي اوتناغي baghichlama ortāghy, t.;
 مشارک الى الہبة muchārik ilal-hibet, a.

كودن بغرصاق gueuden baghersāq, t.; عفج y'fdj,
 pl. اعفاج y'sādj, a.

بر يربه bir ierē sy:ghdurilur, t.;
 صغدريلور isty'ābi mumkin, a.-t.

قهرى qahri, a.; زورلىان zorlaïān, t.

COERCITION, s. f., قهر qahr, a.;
 زور zor, p.-t.

Co-ÉTAT, s. m., پادشاهلىق padichählyq oriāghy, t.;
 اورتاغي hussèdāri hukioumet, a.-t.

ابديشده ebedüetté beräber, muçāvi, a.-t.

COEUR, s. m., partie noble de l'animal, principe de la vie, قورك iurek, قلب qalb, pl. a. قلوب qouloub; دل dil, p. — Palpitation du قورك iurek titreméri, خفقان khasaqāni qalb. — Mal de

œur et d'estomac; بورك اغريسي iurek aghrycy, بورك بوريسي iurek bouroucy. — Soulèvement de —, بورك بولانهسـى iurek boulān-maci. — Cœur, siège des passions, فواد suvād, a.; دل dil, درون deroun, p. — Il a le cœur attristé, مكدر الفوادر mukedder ul-suvādtur. — Gela me brise le cœur, بوكيفيت بوركمى پارچە پارچە ايدر bou keifiiet iureguimi pārcha pār-tcha ider. — Qui a le cœur sincère, خالص الفواد khālis ul-suvād. — مجريح الفوادر medjrouh ul-suvādtur. — Avoir à cœur, prendre à cœur une chose, s'y intéresser, جان و كوكدن استىك djān vè gueuñulden istemek. — Se ronger le cœur, s'affliger, مكدر أوليق mukedder olmaq. — Cœur, penchant et disposition de l'âme, نفس خوى khouü, a. — C'est un bon cœur, nef, a. — C'est un mauvais —، ايجى فنا itchi fenā. — Cœur gâté, طاش چورك itchi tchuruk. — dur, طاش كېىي thach gutbi bir iurek. — de pierre, طاش يوركلو thach iur-reklu. — Cœur, courage, vigueur, غيرت يوركلىك iurekkilik, t.; غيرتلو ghäiret. — Homme de cœur, غيرتلۇ bir adem. — Il n'a pas de cœur, غيرتسزدغ ghäiretsyz-dur. — Relever le cœur, rendre du قوت قابى تازەلمەك قويت قابى تازەلمەك

gouvvèti qalbi tāzèlemek. — Je n'ai pas le cœur à cela, je n'en ai pas envie *djānum istemez*, **جانم استىز**, *haveçum ioqtur.* — Il a le cœur porté à cela, **قلبى فلان**, *qalbi felân cheïe māil-dur.* — Du fond du cœur, **درون**, *deroun dilden.* — Dilatation du cœur, contentement, **كـوـكـل**, *gueuñul åtchilmacy.* — Milieu, intérieur, **أورتا**, *orta*, **آيـچـى**, *itch*, **كـوبـكـى**, *gueubek*, **قلـبـكـاهـ**, *qalbguiāh.* — Au cœur de l'hiver, **قـيـشـىـكـ**, *ortasندـهـ*, *qychuñ ortacindè.* — Le cœur de la ville, **شـهـرـكـىـ**, *chehrūn gueubegui.* — Au cœur du royaume, **ملـكـهـ**, *qalbguiāhi mulktè.* — Affection, **كـوـكـلـ**, *gueuñul baghlamaci*, t.; **محـبـتـ**, *'ychg*, **عـشـقـ**, *mouhabbet.* — Gagner le cœur de quelqu'un, **برـكـسـنـذـكـ قـلـبـنـىـ**, *bir kimesnenuñ qalbinı djelb eilèmek.* — Ils n'ont qu'un cœur et qu'une âme, **جـسـمـ وـجـانـ**, *djism ivè djān guibi durler.* — Par cœur, de mémoire, **ازـبـرـدـنـ**, *ezberden.* — Apprendre par cœur, **ازـبـرـلـمـكـ**, *ezberlèmek.* — De bon cœur, volontiers, **كـوـكـلـ**, *gueuñul khochlyghile.* — A contre cœur, **استـمـيـهـرـكـ**, *istemetièrek.* — Mon cœur, terme de tendresse, **جانـمـ**, *djānum.* — Ami de cœur, celui qu'on aime tendrement, **جانـ**, *djān.* — Cœur, l'intérieur, **دـوـسـتـىـ**, *dostı.*

ضـمـيرـ، le fond de l'âme, **دـرـونـ**, *zamîr*, pl. **ضـمـاـيـرـ** *zamāîr*, a.; **دـرـوـنـ**, *deroun.* — Ouvrir son cœur à quelqu'un, **يـورـكـىـ آـچـمـقـ**, *iuregui åtchimaq.* — كـشـفـ **دـرـوـنـ**, *kechsi deroun cilèmek.* — Parler à cœur ouvert, **صـفـوتـ قـلـبـ إـيـلـهـ سـوـبـلـكـ**, *safvèti qalb ilè seuilèmek.* — Le cœur ou l'intérieur d'un fruit, **يـمـيـشـ**, *iemich itchi.* — **لـحـنـهـ اـبـچـىـ**, *lahana itchi.* — Avoir sur le cœur, garder rancune, **كـيـنـ طـوـمـقـ**, *kin thoutmaq.* — Carte marquée d'un cœur, **أـوـبـونـ كـاغـدـيـنـكـ قـلـبـ نـشـانـىـ**, *oïoun kiäghyдинuñ qalb nichāni*, t.

وارـقـدـهـ, s. f., **برـاـبـرـلـكـ**, *värlyqta beräberlyq*, t.; **هـمـ هـسـتـىـ**, *hem hesti*, p.

وارـقـلـ, v. n., **برـاـبـرـأـوـ**, *värlyqta beräber ol*, t.

Coffin, s. m., petit panier d'osier, **كـوـفـهـ**, *kioufè*, t.

Coffre, s. m., **سانـدوـقـ**, *sandoug*, pl. a. **صـنـادـيقـ**, *sanādyk*.

Coffre-fort, s. m., **آنـقـهـ صـنـدـوـغـ**, *aqtchè sandoughy*, t.

Coffrer, v. a., **صـنـدوـغـهـ قـوـمـقـ**, *sandoughha qomaq.* — Il n'est plus usité dans ce sens; il signifie familièrement mettre en prison, **زنـدانـهـ**, *zindānè qomaq*, t.

Coffret, s. m., **سانـدوـقـهـ صـنـدوـغـهـ قـبـغـزـ**, *sandouqtchè sandouqdji-gaz*, t.

COFFRETIER, s. m., صندوقجي
sandouqtchi, t.

COGNASSE, s. m., آیوه *iā-bān āīvā*, t.

أیوه اعاجی COGNASSIER , s. m.,
اعاجی aīwā agħadji, t.

COGNAT, s. m., parent par les femmes, طرفندن *qāry tharafinden* اقرباً *agrabā*, t.-a.

قاری طرفندن COGNATION, s. f., qāry tharasinden اولان خصلق olān khycymlyq, t.

COGNÉE, s. f., بالته *bālta*, كسر *kṣer*, kecer, t.

بُوش شِيَّه COGNE-FÉTU, s. m., چوق boch cheïè tchoq iouroulân, t.

COGNER, v. a., frapper pour enfoncer, etc., قاقق *qaqmaq*, ou simplement frapper, اور-ق *our-maq*. — Se cogner, heurter, v. réfl., اورنمق *ouroulmaq*, طوقنه-ق *dhoqounmaq*, چاتېق *tchat-pmaq*, t. — Il s'est cogné la tête contre la porte, باشنى قپو او زېرینە *bâchini qapou uzeriné* چارپدى *tchârpty*.

برابر کچنیه *beraber ketchinme*, s. f., اوتور مقلق *bilé otourmaqlyq*, t.; اتحاد معاشرت *ittihādi mou'āchēret*, a.

بله او تور مق COHABITER, v. n., bilè otourmaq, برابر كچنمك berā-ber guetchinmek, برابر ياتمق berā-ber iätmaq, t.

COHÉRENCE, s. f., اولاشقلق ou-
lāchylqlyq, بتشكلك *bitichiklik*, t.;
 ارتياط التفاق *irtibâth*, a.

COHÉRENT, adj., بتشك *bitichik*, مرتب *murtebyth*, اولاشق *oulâchyq*, متصل *mouttaçyl*, a.

COHÉRITIER, ière, adj., میراث ده mirāsthē muchterik, میراثک mirāccē chērik, a.-t.

COHÉSION, s. f., يَاشِقْلَقْ tā-pišeqalq; يَاشِقْلَقْ tā-pišeqalq-
lraq, التصاوة *ilticāq*, a.

COHORTE, s. f., corps d'infanterie بولک beuluk, بولگی beuluguy, t.; کروه پیادکان piādēguiān, p. — En poésie, toutes sortes de gens de guerre, جنکجی djenkdji. — Toutes sortes de gens, خلق khalq, a.

COHUE, s. f., assemblée tumultueuse, شاهاته لو جعيت *chamatalu djemiet*, بـالـاـي شـاهـاتـهـ حـيلـرـ *bir alāt chamātadžiler*, t.

Coi, Coite, adv., tranquille,
آسوده حال راحت *rāhat*, *āçoudè hāl*, p.-t.; دخددخسز *daghdagha-syz.* — Se tenir coi, آسوده حال او *āçoudè hāl ol.*

COIFFE, s. f., باش اۇزرتۇسى
bâch eurtuçu. — particulière aux
 femmes, تاقىقىدە ئەطۇز *tâqya hâthoz.*
 — de nuit, كىيچەلەك *guidjëlik.*
 — Serre-tête, باڭلىقىن *bach bâghlyghy,* t. — Membrane que
 quelques enfans apportent sur la tête
 en venant au monde, نقاب *nyqâb,*

a. — Enveloppe membraneuse des plantes, قبوجـق *qaboudjouq*, t.; غلاف *ghylāf*, a.

BAŞ BÜLMEŞ باش بعلمىش *bāch baghlamich*. — Né coiffé, né sous une bonne étoile, نیک اختر *nîk akhter*, p.

COIFFER, v. a., une femme, صاحـلـرـه دوزـنـكـ *sâatchlara duzen vîrmek*. — Se Coiffer, v. réfl., mettre sa coiffure, en parlant d'une femme, صاحـلـرـبـنـى دوزـمـكـ *sâatchlarini duzmek*. — Mettre son turban, en parlant d'un homme, صارـقـ *sâryq*. — Coiffer une bouteille, شيشـهـبـى مـهـرـلـكـ *chîchêi muhurlêmek*. — S'engouer, كوكـلـ وـيرـمـكـ *gueuñul vîrmek*, غـرـضـلـوـأـوـ *gharazlu ol*. — d'une personne, d'une opinion, عـقـلـىـ بـرـ *'aqly bir*. — كـسـنـدـ يـاخـودـ بـرـ رـأـيـهـ صـارـمـقـ *kimesnè iâkhod bir reïè sârmaq*, a.t.

COIFFEUR, EUSE, s., باش باخى *bâch bâghy* duzedüjî, t.

COIFFURE, s. f., tout ce qui se met sur la tête, باش اورـتوـسـى *bâch eurtuçu*, باش باخى *bâch bâghy*. — Celle des musulmans, le turban, عـامـهـ *'ymâmè*, صـارـقـ *sâryq*, قـاـوـقـ *qâvouq*. — La calotte ou bonnet rouge des Turcs modernes, فـسـ *fes*. — Le chapeau des Européens, شـابـقـهـ *châbqa*, t.

COIN, s. m., angle, کوشـهـ *kiou-*

chè, kieuchè, p.; زـقـافـكـ کـوشـهـ باـشـىـ *zoqâquñ keuchè bâchi*. — Coin de l'œil, کوز قـوـبـرـوـھـ *gueuz quüroghou*, oudjou, t.; کوشـهـ چـشمـ *keuchëi tchechm*. — Faire un signe du coin de l'œil, اـیـلـهـ اـشـارـتـ *gueuz ilè ichäret itmek*. — Coin d'un châle, fleurs, palmes dans les coins, کوشـهـ keuchè (les châles qui ont de ces palmes aux quatre coins se nomment کوشـهـ دـارـ *keuchè-dâr*). — Un petit coin, بـرـ کـوشـهـ جـكـ *bir keuchèdjik*. — Se cacher dans un coin, بـرـ کـوشـهـ دـهـ کـزـلـنـهـ کـكـ *bir keuchèdè guizlenmek*. — Les quatre coins de la terre, اـقـطـارـوـ اـطـرـافـ *aqthâru ethräfi ã'lem*. — Coin, portion de logis, réduit caché, اوـكـ *evuñ boudjâghy*. — Coin aux ordures, سـپـرـنـدـیـلـیـکـ *supurundi-lik*. — Coin, outil de fer pour fendre, قـامـهـ *qâma*, چـوـىـ *tchivi*. — Enfoncer un —, چـوـىـ صـوـقـقـ *tchivi sogmaq*. — Poinçon pour l'argenterie, sa marque, دـامـغـهـ *dâmgha*. — Marqué au coin, contrôlé, دـامـغـهـ لـوـ *dâmghalu*, t. — Fer gravé pour frapper la monnaie, سـكـهـ *sikkè*, a. — Marqué au coin, سـكـهـ لـوـ *sikkelu*. — Marquer une monnaie au coin, سـكـهـ لـمـكـ *sikkelêmek*.

COIN OU COING, s. m., fruit du cognassier, سـفـرـجـلـ *aïvâ*, t.; سـفـارـجـ *seserdjel*, pl. a سـفـارـجـ *sesâridj*.

COÏNCIDENCE, s. f., بـرـینـهـ *berinneh*

چاتشمہ *biri birinè tchātichma*, t.; مقارنت *muqārenet*, a. تلاقی خطین *telāqii khatthein*. — de deux surfaces, مقارنت سطحین *mouqāreneti sa-thein*.

بری بربند *biri birinè tchātichān*, چاتشان بربند *biri birinè olān*, a.-t. متنلاقی اولان *mutelāqi olān*.

COÏNCIDENT, e, adj., s'ajuster l'un sur l'autre, - چاتشمق *biri birinè tchātichmaq*, قاوشمق *qāvouchmaq*. — Au fig., en parlant des événemens, برابرجه وقوع بولحق *berāberdjé vuqu' boulmaq*, بر وقتده راست کلهک *bir vaqytte rāst guelmek*.

COION, s. m., terme bas, poltron, lâche, مخت *moukhannes*, a.

COIONNER, v. a., t. bas, se moquer de quelqu'un, ذوقلنمه *zevq-lenmek*, t. — Coionner, v. n., dire des coionneries, خاط ایتمک *khalth itmek*, a.-t.; هرزه سویلمک *herzè seuilémek*, p.-t.

COIONNERIE ou COIONNADE, s. f., farce, مسخره لق *maskharalyq*, هرزه *herzè*, p. — Bassesse de cœur, الچقلق *alichaqlyq*, t.

COIT, s. m., سکش *sikich*, t.; جاع *djimā*, a.

COL ou Cou, s. m., (on prononce *kōl*) lorsqu'il signifie la partie du corps qui joint la tête aux épaules, et *kole* dans toutes les autres accep-

tions). Partie du corps qui joint la tête aux épaules, - بوبن *boïoun*, رقبة *raqabet*, بوبون *boïoun*, a.; عنق *'unq*, a.; كردن *guerden*, p. — Allonger le cou, بویون او زاتق *boïoun ouzātmaq*. — Tendre le —, se soumettre, بوبون ويرمك *boïoun virmek*. — Couper le —, بویون اورمق *boïoun ourmaq*, بوغازلامق *boghāzlamaq*. — Qui a un long cou, او زون بوبونلو *ouzoun boïoun-lu*. — Sauter au cou de quelqu'un, l'embrasser, قوجاقلمق *qoudjāqlamaq*. — Col d'un vêtement, يقه *iāqa*. — Col de chemise, كوملک *gueumlek iāqaci*. — de la matrice, دول يتاغى *doul iataghy*. — de la vessie, قاوق بوغازى *qāvouq boghāzi*. — Col, passage étroit entre deux montagnes, بوغاز *boghāz*, t.; دربند *derbend*, p.

COLATURE, s. f., séparation d'une liqueur d'avec quelques matières grossières, سوزمه *seuzmē*, t. — Colature ou sirop de chicorée, هندبا *hindibā* سوزمهسى *seuzmēci*, t.

COLEMIQUE, s. f., plante, مخدر *makhmour tchitchègui*, t. Voy. CYNOCRAMBE.

COLCOTAR, s. m., بوبانک *qara boīanūn sāroucy*, t.

COLÉRA ou COLÉRA-MORBUS, s. m., قولرا علتى *qolerā yllēti*, قولرا موربوس *qolerā morbus*, t.; هيضة *heizat*, a.

COLÈRE, s. f., irritation violente, دارغناق او يكه *eukē*, او كه *euūkē*.

dārghounlyq, t.; غضب *ghazab*, a; خشم *khychm*, p. — Se mettre en colère, غضبة كلهك *ghazabè guelmek*. — Mettre quelqu'un en colère, أغصاب ا طارلتمق *dhāryltmaq*, t.; 'yghzāb it. Voy. ALLUMER. — Qui est en colère, خصبه كلامش *ghazabè guelmich*. — Appaiser la colère, غصوبه *ghazabi teskin* it, a.-t.

COLÈRE, adj. com., طارغون *dhārghoun*, t.; غضوب *ghazoub*, a. — En parlant d'une femme, غصوبه *ghazoubè*, a.

COLÉRIQUE, adj. com., enclin à la colère. Voy. COLÈRE, adj. — Célui ou celle qui est atteint du coléra-morbus, هیصہ حلتنہ مبتلا *heiza 'ylletinè mutela*, a.-t.; dans ce cas on écrit mieux Cholérique.

COLIART, s. m., آق قیا بالغی *âq qaiā bālyghy*, t.

COLIFICHE, s. m. Voyez BAGATELLE.

COLIMAÇON, s. m. Voy. LIMAÇON.

COLIMB, COLIMBE OU COLIN, s. m., poule d'eau, قره بطاق *qara bathāq*. — Morue noire, برونغه بالغی *bir nev'y mourouna bālyghy*, t.

COLIN-MAILLARD, s. m., jeu, كوز بغلمه او بوني *gueuz baghlama oïouni*, كوز او بوني *gueuz oïouni*, فراجه چپیش او بوني *qarādja tchepich oïouni*, t.

COLIQUE, s. m., قولنج *qouloundj*, بعرسق سانجی - سانجو

قولنج اغريسي *baghyrsaq aghryci*, على *qouloundj'yllèti*. — venteuse, قولنج ریسي *qouloundji rihi*. — J'ai la colique, سانجیم وار *sandjum vār*. — Colique d'estomac, قولنج معده *qouloundji m'ydè*, t.-a.

BILLET, s. m., بيله *bilè ichlēen*, ايشللين *ich orthāghy*, t.; معين *mou'in*, a.

COLLABORATEUR, TRICE, s., ايش اورتاغي *ich ortāqlyghy*, t.; ايشللى اعانت *y'anet*, a.

COLLABORATION, s. f., COLLAGE, s. m., يا پشدروم *tāpich-turma*, t.

COLLATÉRAL, e., adj., pl. collatéraux, نسب العرض *neceb ul'ourz*, عن الكلالة *'an elkelālet*. — Héritier, وارت عن الكلالة *vāris an el-kelālē*.

— Parent collatéral, éloigné, قريب *ouzāq khycym*, t.; عن الكلالة *qarīb 'an elkelālet*. — En t. de géographie, points collatéraux, points, les points qui se trouvent au milieu des points cardinaux.

اورنه کرتهلر *orta keurteler*, t.; درجات متوسطه *deredjāti mutevassitha*. — Les points du nord-est, du nord-ouest, du sud-ouest et du sud-est, sont les quatre points ou vents collatéraux, پويزارز و قره بيلى *poirāz vè qarābili*, و كشسلمه و لدوس درجات اربعه *poirāz vè qarābili*, درجات متوسطه *deredjāti* poirāz vè qarābili vè kechiklemec vè lodos, poirāz vè kechiklemec vè lodos, deredjāti erba'aï mutevassitha riāhindendur.

COLLATIF, TIVE, adj., توجيه

أولنده بيلور *tevdjih olouna bilur.* — ميكن التوجيه *mumkin uttevdjih olān mançoub,* a.-t.

COLLATION, s. f., action de comparer la copie d'un écrit avec son original, اصلی بی صورتى ايله *aslii soureti ilé tathbyq u mouqâbelè eile-mèci.* — Repas léger, قهوه آلتى *qahvè alty,* t.

COLLATION, s. m., action ou droit de conférer un bénéfice, توجيه *tevdjihi haqqı,* a.-t.

COLLATIONNER, v. a., comparer une copie avec l'original, صورتى اصلی ايله تطبيق و مقابله *soureti asli ilé thatbiq u mouqâbelè it.* — Faire le repas qu'on appelle collation, قهوه آلتى *qahvè alty it.*

COLLATIONNÉ, adj., comparé, تطبيق اولنيش *thatbiq olounmich,* a.-t.

COLLE, s. f., طوقال *thoutqäl,* چرش - *tchirich.* — Colle forte, دری طوقالي *deri thoutqaly,* t.; غرا جلود *ghyraï djouloud,* a. — Colle à bouche ou de poisson, بالق طوقالي *balyq thoutqaly.* — Colle de farine, اون چريشى *oun tehirichi.* — terme bas et populaire, lourde menterie, يالان *ialan,* duzme. — G'est une colle, اختراع *ikhitirā dur bou,* a.-t.

COLLÉ, e, adj., enduit de colle, طوقاللو *tchirichlenmich,* چرشلنيش *thoutqullu,* t.

COLLECTE, s. f., levée des impositions, نقود ميريه ديوشرمىسى *nou-qoudi miriye dechirmeci,* تحصيل *tahsili tekialis,* a.;

COLLATION, s. f., action de comparer la copie d'un écrit avec son original, اصلی بی صورتى ايله *djabilik,* t. — Faire la levée des impositions, اموال ميريه بى *enväli miriye tahsil it.* — Quête, اقچه ديوشرمىسى *aqtchë divchurmeci.* — Faire une collecte, اقچه ديوشرمك *aqtchë divchurmek,* t.

COLLECTEUR, s. m., celui qui fait la collecte, دوشېجى جابى *djabi divchuridär,* a.-p.; محصل *mouhassyl,* a.

COLLECTIF, IVE, adj., جامع *djämmy.* — Nom —, اسم جامع *ismi djämmy,* a.

COLLECTION, s. f., recueil, مجموعه *medjmou'a,* مجمع *medjma', medjmi'*, a. — Compilation d'ouvrages qui ont des rapports ensemble, ديرنتى *dirinti*, جعيت *birkinti,* t.; *djem'yet,* a.

COLLECTIVEMENT, adv., مجموعاً *medjmou'en,* جميعاً *djemey'en,* a.

COLLEGATAIRE, s. m., pour Collégataire, وصيت ايله ترك اولنيش *raciiet ilé terk olounmich hibeïc ortaq.*

COLLEGE, s. m., compagnie de personnes qui sont en même dignité, مجلس زمره *medjlis zumrè.* — des cardinaux, قارديناللى زمره سى *qärdinällerüñ zumrëci.* — Lieu

destiné à l'enseignement، مدرسه medrecè, a.

قپو يولداش COLLÈGUE, s. m., هم منصب hem mancyb, همپایه hempäüè, p.

COLLER, v. a., joindre avec de la colle طوقال thoutqal ilè ياپشترم ق tchirichlémek, t. — Coller quelque chose contre un mur، برشی دیواره bir cheii divaré tāpichturmaq. — Enduire de colle، طوقال thoutqällamaq, سورمك surmek. — Se coller, v. réfl., پاشق iāpichmaq. — Avoir les yeux collés sur une chose، کوز دیکمك gueuz dikmek, دیگه دیگه باقهق dikè dikè baqmaq, t.

COLLERETTE, s. f., يقدلق iaqa-lyq, قربله makhsous يقه بزى qary-lérè iaqa bezi.

COLLET, s. m., partie de l'habillement qui est autour du cou، يقه قفتان qastān يقدسى iaqaci. — Sauter au collet de...., saisir au collet، يقه لمق iaqalamaq. — Collet, lacs à prendre des lièvres، طوشان thouzāghy. — Collet de mouton، قيون qouïoun boïouni, t.

COLLETÉ, e, adj., qui a un collier، حلقهلو halqalu, a.-t.

COLLETER, v. a., يقه لمق iaqalamaq, يقددن يقددن طوتق iaqaden thoutmaq, بيوندن قاوره ماق boïounden qavramaq. — Se Colleter, v. recipr., يقددن طوشق iaqaden

thoutouchmaq, قوللشه ق qollach-maq, بري برينى تعنيق ايليك biri birini t'anıq eilèmek.

COLLETIN, s. m., pourpoint sans manches، قولسمز زبون qolsyz ziboun, t.

COLLEUR, s. m., ياپشتر بجي iāfta tāpichturidji, t.

COLLIER, s. m., de femme، بوغق boghq maq. — de pierreries، مجوهر قلاده mudjevher qyläde; guerdānlyq. — de perles، انجو ديزبىي indjou dizici. — d'or، التون زنجيري altoun zendjiri. — Cercle de métal qu'on met au cou des esclaves ou des animaux، بيون boïoun halqaci, تسمى حلقسى tasma, t.; طوق thavq, pl. athvāq. — Marque naturelle en forme de cercle، يقا halqa, t.;

طوق thavq. — Pigeon à collier، بيونى حلقهلو boïouni halqalu guguerdjin. — Partie du harnois autour du cou، بويندراق boïoundourouq. — Collier de colonne، astragale d'un chapiteau، ديرك direk qouchāghy. — Mettre ou passer au cou un collier، بويونه قوشاغى boïounè كردانلىق طاقق- كچورمك guerdenliq thaqmaq, guetchurmek.

COLLINE, s. f., دېيcepè bâür, قلال tell, pl. اوېق ouïq, تل tilâl, a.; پشتە puchtè, p. — Haute colline، يوكسک دېي iuksek tepè.

COLLIQUATIF, IVE, adj., محلل

الاَخْلَاطُ *mouhallil ul-ākhlāth*, a.

انْهِلَالٌ COLLIGATION, s. f.,
الْأَخْلَاطُ *inhilāl ul-akhlāt*, a.

Collision, s. f., طو^قش dho-
youch, a. طو^قش dhoqouchma, t.; صدمة sadmet, مصادمة muçādemet,
تصادم tecādum, a.

COLLIGANTS, s. m. pl., بُری biri biri ilə
بُری ایله دعوا ایدنلر da'vā idenler, t.

COLLOCATION, s. f., action par laquelle on range les créanciers dans l'ordre où ils doivent être payés,

آلە جقلولرك اداسىچۇن تنظيم
 ۋەرتىتىبى *äladjaqlulérüñ edäci
 ütchoun tanzím utertibi*, a.-t. —
 Collocation de l'argent, emploi qu'on

en fait en le plaçant, اقچە يېلشدىمك *aqtchè ierlechturmek.*

COLLOQUE, s. m., سویلشہ *seui-*
 lechmè, t.; مکالہ *mukialémè*, a.;
 محاوہ *muháveré*, a.

الله جقلولرى COLLOQUER, v. a., دفترى aladjaqluleri dexter it, داينلىرى صرهلر نجه تحريرى däün-
leri syralerindjè tahrir it, a.-t.

الدات-هـ ق COLLUDER, v. a.,
ایچون موزی بر ایتهک aldātmaq
itchoun seuzu bir itmek, t.

الداتمـق COLLUSION, s. f., ایچون سوز برلکى - اتفاق aldat-maq itchoun zeuz birligui, itti-faqy, t.

الداتيق *COLLUSOIRE*, adj. com., سوز برلکیله اولمش *aldât-maq itchoun scuz birliguile olmush.*

الداتيقده COLLUSOIREMENT, adv.,

سوز بىرلىكى اولەرق *aldatmaqta seuze birligi olaraq*, t.; كىزلو اتفاق ايلە *guizlu iitifäq ilë*, a.-t.

COLLYRE, s. m., سورمه surmè, كوز علاجي gueuz 'ylādji, t. —
 Style, instrument qui sert à appliquer le collyre sur les paupières, ميل mîl, a. — Se mettre du collyre sur les paupières, سورمه كوزه surmè gueuzé tchekmek.

COLOCASIE, s. f., plante potagère, باقلاء مصرى *qoulqās*, قلقاس *ba-qyllāi mysrii*, a.

COLOMBACÉ, E, adj., كوكرجين guguerdjin nev' ynden, t.-a. نوع عند

COLOMBAGE, s. m., صورمهه sundurmè qāzylqleri, t.

COLOMBE, s. f., le pigeon même
 (ne se dit qu'en poésie et dans le
 style soutenu), كوكرجين *gueuguer-*
djin, t.; حامامة *hamāme*, a.;
 كبوتر *kebouter*, p. — constellation,
 نوح *hamāmeti nouh*, a.

COLOMBIER, s. m., كوكرجينلك
guguerdjinlik, t.

COLON, s. m., le deuxième des gros intestins, كودن بغرساق *guden baghyrsaq*, t.; قولون *qoulon*, a.

COLON, s. m., habitant cultivateur d'une colonie, چفتچی *tchift-dji*, متوطن *mutevettin*, a. — Émigré, كوچ *gueutch*, t.; مهاجر *mouhā-djir*, راحل *rāhil*, pl. a. راحلين *rāhilīn*, a.

COLONIE, s. f., personnes envoyées d'un pays pour en cultiver un autre, **مُجَاهِر** *gueutchler*, t.;

مهاجرین *mouhadjirin*, a. — Lieux où l'on envoie des habitans, كوكچلار كوكچلار اسکان *gueutchler ieri*, بىرى او لىنىش *gueutchler iskiān oloun-mich ierler*, t.; امكىنە الراھىلەن *emkinet errāhilin*, a..

COLONEL, s. m., مىرالاى *mîr alâi*, t.

COLONNADE, s. f., دېرىك صرهسى *dîrek syraci*, صرهلىنىش *syralanmich direkler*, t.

COLONNE, s. f., pilier rond, عمود *a'moud*, t.; دېرىك - درك *dîrek*, t.; اعمدة *oumdet*; pl. اعمدة *a'midet* a.; ستوں *sutouñ*, p. — de marbre, مرمر ستون *mermer sutoun*. — Division d'une armée, قول *qol*. — d'un livre, ستون *sutoun*. — Ce dictionnaire est à deux colonnes, بو لغتىك صحىفەلرى *ikicher sutounlidur*.

COLOPHANE, s. f., رچنە *retchina*.

COLOQUINTE, s. f., ابو جهل *abou djéhel qārpouzi*, t.; قارپوزى *hanzal*, a.

COLORANT, e, adj., ابو يابيان *boüäiän*, رنگ ويرىجى *renk vir-i-dji*, t.

COLORÉ, e, adj., رنكلو *renklu*, t.; ملۇن *mulevven*, a.

COLORER, v. a., donner la couleur, رنگ ويرىمك *renk vîrmek*, تلۋىن *telvíñ it*, a.-t. — Au fig., donner une belle apparence à ce qui est mauvais, بد نسنه لىرە حسن *bed nesneleré*

صورت *husni souret vîrmek*. — Un mensonge, كذبه صورت *kezbè, soureti haqyqat vîrmek*. — Se Colorer, v. pr., رنگى بىلەق *renklenmek*, رنگىنىك *renk baghlamaq*, t.

COLORIÉ, e, adj., بو يالۇ *boüalu*, منقشلو *naqchlu*, t.; منقش *munaq-qach*, a.

COLORIER, v. a., رنگ اورماق *renk ourmaq*, بو يامق *boüamaq*, نقشلىق *naqichlamaq*. — un tableau, تصویرى نقش *tasvîri naqch it*, a.-t.

COLORIS, s. m., نقشه *naqch-lama*, t.; نقش *naqch*, اللوان *el-vân*, a.

COLORISTE, s. m., وضع الوانه *vaz'y elvâne mâhir bir paqqâch*, a.-t.

COLOSSAL, e, adj., افراطىله *ifrâthilê buïük*, t.; بىيۈك *'azîm ulheïkel*, a.

COLOSSE, s. m., statue d'une grandeur démesurée, ديو شكللو صورت *div chekillu' souret*. — Personne extraordinairement grande et forte, بغايت جسامتلۇ و اوزۇن *begħaiet djiegāmetlu ve ouzoun boülu kimesnè*. — Au fig., ce qui est très-grand, دىزمان *dizmân*.

COLOSTRE, s. m., premier lait qui se trouve dans le sein des femmes après leur délivrance, اغوز *aghouz*, t.

COLPORTAGE, s. m., كىزدىرىلوب *guezdurilup satılma*, صاقلىمه *mathrabâzlyq*, t.

COLPORTER, v. a., faire le métier de colporteur, كَزْدُوب صَاتِهِ قَ — *guezdurup sātməq*, t. — de fausses nouvelles, حَوَادِثٌ كَذِبَيِّي خَانَهٌ — *havādici kiāzibē khānē bē khānē nechr it*, a.-t.

COLPORTEUR, s. m., صَانِيْجِي zoqāqta guèzer sātidji, مَطْرَبَه باز mathrabāz, t.

COLURE ou LES COLURES, s. m. pl., se dit en terme de géographie de deux grands cercles qui s'entre-courent à angle droit aux pôles du monde, دَوَائِرٌ مُتَقَاطِعَه devātīri mu-teqāth'ya. — Colure des solstices, دَائِرَهُ تَوقُف شَمْس dāīrēi tevaq-goufi chems. — Colure des équinoxes, دَائِرَهُ اعْتِدَال لَيل وَنَهَار dāīrēi y'tidāli leīlu nehār, a.

COLUTEA ou BAGUENAUDIER; s. m., arbre, بُونْجَهِ أَغَاجِي iūndjē aghādji, a.; سَدَا قَلْوَةَ sena qoloutat, a.

COLSA ou COLZA, s. m., سَلْجُوم bir nev'y lahana, t.; *seldjem*, a..

COMBAT, s. m., دُوكَش deuüuch, deuwuch, اوْغَرَاش oghrāch, t.; مَحَارَبَه djenk, p.; مَحَارَبَه muhārēb, pl. حَرْب harb, pl. *houbroub*. — Affaire entre deux armées, مَقَانِلَه muhārebē, مَحَارَبَه — ايکی کشی آراسنده — singularier, اولان جنک olān djenk. — Combat à coups de poings, يومرق دوكشي ioumrouq

deuüuchu. — Appeler au combat, مِيدَانَه اوْقُومَق meidānē oqoumaq. — Au fig., état d'agitation, تنَازِع اضطَرَاب tenāzu', a.; كِشْكَش kechmekech, p. — Contestation, dispute, مناقشَه munāqachē, مَجَادَه mudjādē. — Opposition de certaines choses entre elles, مَصَارِبَه عَنَاصِرَه dogouchma, t.; مَصَارِبَه طُوقَشَه mouzārebē. — Le combat des éléments, مَصَارِبَه عَنَاصِرَه 'anācyr.

COMBATTANT, s. m., جَنَاحِي djenkdji, دُوكَشْجَى deuüuchdji, صَوَاسِجِي savāchdji, t.; مَبَارِز mu-bāriz, p. — Qui combat pour la foi, يَكْرِمَى بِيَكَ نَفَر جَنَاحِيدِن عَبَارَت بر عَسْكَر iermi bīn nefer djenkdjiden ybāret bir'asker.

COMBATTRE, v. a., attaquer ou soutenir une attaque, جَنَكْ دُوكَشْمَك djenk it, p.-t.; رَسِيْرَه savāchmaq, t. — Résister, صَوَاسِمَق mouqāvemet it, t.; مقاومَت ا مَحَارَبَه muhārebē it, a.-t. — les passions, امراض نفسيَّه مقاومَت ا emrāzi nefsāniyye muqāvemet it.

COMBIEN, adv. de quantité, قَاج qātch, نَهْ مَقْدَار neqadar, نَهْ myqtār. — Combien de fois, قَاج كَوْه qātch kerrē. — Combien êtes-vous? قَاج qātch kichi-sīnyz. — En combien de temps, نَقْدَر وَقْت ا ieqadar waqyt

itchiñdè. — Combien? lorsqu'on demande le prix, بیهاسى نقدىدر *be-haci neqadar dur.* — A combien l'avez-vous acheté? قاچە الدكىز *qatcha aldyñyz.* — Combien, à quel point? مرتېدە نە *nè mertëbedè.* — Combien? avec exclamation, نقدر نە *nè qadar.* — Combien il est beau! qu'il est beau! نە كوزلۇر *nè guzeldur.*

COMBINAISON, s. f., arrangement, disposition d'après un plan, دوزن *duzen*, t.; ترتیب *tedbir*, t.; تدبیر *tertib.* — Union intime, بىرى بىرى ايلە *biri biri ile oïdourma*, t.; اويدرمە *oïdourma*, t.; انتظام *intizam*, a. — En terme de chimie, union par laquelle les parties de deux corps se joignent pour former un nouveau corps, بىرلشىمە *birlechmە*, t.; ترکب *terekkub*, a.; اتحاد *ittihad*, a.

COMBINÉ, e, adj., *ouïdurmış*, *ouïdourilmich*, t.; مركب *murekkeb*, a.

COMBINER, v. a., disposer, arranger d'après un plan, دوزمكى *duzmek*, *biri biri ile ouïdourmaq*, *duzen virmek.* — Mêler, قرشىرمق *qarichturmaq.* — Armées combinées, عساكر متتفقة *'asäkeri muttesifa.*

COMBLE, s. m., ce qui dépasse une mesure, اولچىك باشى - طلوسى *cultchek bachi, dholoucy.* — Mesure comble, طورقلەھە *dhourouqlama*, t.; فصلە *fazlە.* — Faîte d'une maison, طام *coustu*, او اوستى *dhäm.* — Le plus haut degré, اوج *evdj*, - اقصى *aqsä.*

اقصى *aqsä.* — Le comble de nos desirs, اقصای مرادمۇز *aqsai murādumuz.* — Pour comble de...., pour surcroît, ارتق *artyq.* — De fond en comble, entièrement, بالكلىيەت *bil-kullüet*, كلىيەت اوزره *kullüet uzrè*, a.-t.

COMPLEMENT, s. m. (mot peu en usage), طولدۇرمە *dholdourma*, باشلو يېغىمە *bachlu üighma*, t.

COMBLÉ, e, adj., rempli, طواپش *dholmuch*, طورقلۇ *dhorouqlu.* — Rayi, enchanté, مەنۇن *memnoun*, مەحظۇظ *mahzouz*, a.

COMBLE, adj., plein outre mesure, طوب طولو *thop dholu*, t.

COMBLER, v. a., remplir une mesure par dessus les bords, طورقىلىق *dhourouqlamaq*, اولچىكى باشلو *cultchegui bächlu dhol-durmaq.* — Remplir un vide, طولدۇرمق *dholdourmaq.* — de biens, de faveurs, ايلەھە و الطاف *aväthy su elthäf ile lebriz it.* — la mesure, پىيمانىيى طولدۇرمق *peimänëi dholdurmaq*, p.-t.

COMBRIÈRE, s. f., *aghrib äghy*, t.

Fوچىلارى *soutchoulari islatmaq*, t.

YANNEQUELQ, s. f., يانماقلۇق *ianmaqlıq*, t.

COMBUSTIBLE, s. m. Matière —, نىسندە *ianadjaq nesnè*, t.

COMBUSTIBLE, adj., يىدار *ianär*, قابل احتراق *iānidji*, t.; يانېجى *qāibili yhtirāq*, a.-t.

COMBUSTION, s. f., action de brûler, سوزش *iqaqmaqlıq*, t.; *souzich*, p.; احتراق *yhtirāq*. — Au fig., grand désordre, grand tumulte dans le peuple, dans un état, فتنہ لک *fitnəlik*, a.-t. — Être en combustion, شورش *chourich u ykhti-taldə olmaq*. — Mettre en combustion, فتنہ قوپارمی *fitnə qo-parmaq*, a.-t.

COMÉDIE, s. f., représentation théâtrale, قومدیا *qomediā*. — تقلید *taqlid oïouni*. — Pièce écrite, تقلید اویوننە دائر مقالىه *aqlid oïouninè dāir meqālə*, a.-t. — C'est une comédie, une feinte, une hypocrisie, بوبى اویوندر *bou bir oïoundur*.

COMÉDIEN, NE, تقليدجي *taqlidji*, a.-t.

COMESTIBLE, adj. s., يندجك *iñejek*, ينور *iñeur*. — Comestibles, s. m. pl., vivres, ماکولات *mekioulât*, pl. a.

COMÈTE, s. f., قوبىقلۇ يىلدز *qouï-rouqlu iildyz*, t.; ذو ذوابه *zou ze-väbə*, a.

COMIQUE, adj. com., qui appartiennent à la comédie, تقليد اویوننە *taglid oïouninə* منسوب *mensoub*. — Plaisant, propre à faire rire, مضحك *guldurulji*, t.; كولدرىچى *mouzhik*, a.

COMIQUEMENT, adv., كولدرە جك *guldurèdjem* منوال اوزره *minväl*

هزل طریقیله *hezl thariqitə*, هزل *hezlen*, a.

COMITÉ, s. m., مجلس *medjlis*, مجلس خاص *medjlici khäss*, a.; انجمن *endjumen*, p.

COMMANDANT, s. m., chef de troupe, عسکر باشى - صابطى *'asker bāchi, zābitih*. — Chef de bataillon, بىيك باشى *biñ bāchi*. — d'une place, d'un château, دىدار حافظ *dizdär, mouhāfiz*, a. — En parlant d'un commandant européen, قومدان *qomandān*, t.

COMMANDÉ, s. f., commission, سپارش *ismärlama*, t.; اصمارلمە *sipärich*, p. — Ouvrage commandé ou de commande, اىشى اىشى *ismärlama ichi*, اىشارلۇش شى *ismärlanlich cheii*, t.

COMMANDEMENT, s. m., ordre, بىورق *bouïourouq*, امر *emr*, pl. a. احکام *evāmir*, حکم *hukm*, pl. ahkiām. — Injonction, تنبیه *tem-bih*. — verbal, تنبیه اغزدن *aghyż-den tembih*. — par écrit, تحریراً امر *tahrīren emr*. — Autorité, pouvoir de commander, بىورىمە *bouïouruma*, t.; حکومت *hukioumet*. — Commandement, ordre écrit du grand-seigneur et revêtu de son monogramme, فرمان *sermān*, p. — Être sous le commandement, حکمی التى ده *hukmi altində olmaq*. — Il a le commandement des troupes, عسکر او زىيە حکومتى *'asker nzerinə hukioumeti vārdur*. — Militairement on se sert également au-

jourd'hui en Turquie pour commandement du mot nouveau قوماندا قوماندای *qomānda* ou قوماندای *qomandātī*. Voy. à ce mot le *Dictionnaire Turc-Français*. — Bâton de commandement, حکومت دکنگی *hukioumet deinègui*. — Les commandements de Dieu, احکام الٰهیہ *ahkiāmi ilahiiè*. — de l'Église, وصایای دین *veçātā dīn*, a.

COMMANDÉ, e, adj., ordonné, مأمور *me'mour*, a. — Reçu en commission, اصمارلمش *ismārlamich*, t. بیورم—ق *bouïourmaq*, t.; امراء *emr it*. — On lui a commandé telle chose, اکا فلان *aña felān cheï emr eilədiler*. — Donner une commande à un ouvrier, اصمارلیق *ismārlamaq*, t.; سپارش *sipārich it*, p.-t. — Commander un habit, بروزیابی *bir roubāz ismārlamaq*. — les troupes, اسکرہ حکم *'askerē hukm it*. — Le père commandé à ses enfans, پدر کندواولادینہ حکم *ider*, *peder guendu evladinè hukm ider*. — Commander, v. a., être élevé au-dessus, مشرف - حوالہ او *muchrif, havālē ol*. — Cette colline commande la ville, بو تپہ شهرک اوزرینہ حوالہ در *bou tepé chehrūn uzerinè havalē dur*. — Avoir le commandement sur une armée, عسکر اوزرینہ باش *'asker uzerinè bāch*, سردار او سردار او *serdār ol*.

COMMANDERIE, s. f., مالطہ *z'yāmet*. — de Malthe, زعامتی *z'yāmet*.

جزیرہ سنک زعامتی *māltha djē-zirēcinūn z'yāmeti*, t. a.

COMMANDEUR, s. m., صاحبی *z'yāmet sāhibi*, a.-t.

COMMANDITAIRE, s. m., طریقیله اورتاق *mouzārēbē thariqilē ortaq*, t.

COMMANDITE, s. f., اشتراکی *mouzārēbē ichtirāki*, مصاربہ طریقیله اورتافق *mouzārēbē thariqilē ortāqlıq*, a.-t.

COMME, adv. de comp., de même, کبی *guibi*, t.; مثللو *micillu*, a.-t.; مانند *mānend*, p. — Froid comme glace, بوز کبی صوغوق *bouz guibi soghouq*. — Comme vous, سرگ *sizuñ guibi*. — Comme si, کویا که *goułā ki*. — Comme, adv. de temps, قچانگکه *qatchāŋki*, اول زمان *ol zemānki*. — Comme, dès qu'il entraît, کیردیکی *guirdigui guibi*, زمان *zemān*. — Comme je venais, بن کلور ایکن *ben guelur iken*. — Comme, conj.; puisque, vu que, چونکه *tchunki*. — Comme il faut, کرکی کبی *gueregui guibi*. — Comme par le passé, کیاکان *kemā kiān*. — Comme, de quelle manière, نوجھیله *nēvedjhilē*, نہ صورتده *nē souretdē*. — Comme, combien, نقدر *nēqadar*, نے *nē*. — Comme il est beau, از *nē guzel dur*. — Comme, autant que, قدر *qadar*. — Il n'est pas riche comme lui, انک قدر زنکین *anuñ qadar zenguin dēildur*.

COMMÉMORATION, s. f., ne se dit proprement que du jour des morts, ذکر دعای اموات *zikri dou'āt emvāt.* — En terme familier, mémoire, mention, ذکر *zikr*, a.; یاد *iād*, p.

COMMÉMORATIF, IVE, adj., ذکر ایدن *zikr iden*, a.-t.

COMMENÇANT, TE, s., مبتدی *mubtedī*, a.

COMMENCEMENT, s. m., ابتداء *ibtidā*, a.; باشانج *bāch*, t. باشانج بدایت *bāchlanghydj*, t. *bedāiet*, a. — de l'année, ییل باشی *üil bāchi*. — Dans le commencement, وقت بدایتinde.

COMMENCER, v. a., - باشلامق شروع - باشلهق *bāchlamaq*, *bāchlamaq*, *mubācheret*, *aghāz it*. — Commencer une chose, بر ایشه باشلهق *bir ichē bāchlamaq*, t.

COMMENDAIRE, s. m., زعامت صاحبی *z'yāmet sāhibi*, a.-t.

COMMENDE, s. f. Voy. COMMANDERIE.

COMMENSAL, pl. COMMENSAUX, adj. m., طعام همسفره *hemsofra*, p.; *th'ām aīāqdāchi*, a.-t. آیاقداشی

COMMENSURABILITÉ, s. f., طعام آیاقداشلیغی *th'ām aīāqdāchlighy*, a.-t.

COMMENSURABLE, adj. com., کرک عدد کرک مقیاس ایله *guerek' aded*, *guerek miqyās ilē mutenācyb olān*. — Quantités commensurables, مقادیر

کامله اوزره حسابی ممکن اولان *meqādiri kiāmilē uzrē hy-çābi mumkin olān kemiiāt*, a.-t.

COMMENT, adv. inter., de quelle manière, نه وجھیله *nē nedjhile*, نه کونه *nē guiouné*, نه شکل *nē chekil*, نیچه *nīdjē*. — Comment vous portez-vous? نیچه سکن *nīdjē siñyz*, مزاجکز نیچه در *mizādjīnyz nīdjē dur*. — Comment cela s'appelle-t-il? بوكا نه دیرلر *bouñā nē dirler*. — Exclamation d'étonnement, نصل *nacyl*. — Comment avez-vous fait cela? بونی نصل پاپدیکز *bounou nacyl iāptiñyz*. — Pour faire répéter un discours qu'on n'a pas compris, نصل اکلامدم *nācyl, añlamadum*. — Le comment, la manière dont une chose est arrivée, صورتی *soureti*, کیفیت حال *keiñüeti hāl*. — J'ignore le comment, صورتنی بیلم *sourèttui bilmem*.

COMMENTAIRE, s. m., sur un livre, شرح *cherh*, تفسیر *tessir*, a. — Interprétation maligne, معنا *m'anā*, a. — Faire des commentaires, معنا *m'anā virmek*, بولمق *boulmaq*.

COMMENTATEUR, s. m., مفسر *tessirdji*, a.-t. شارح *musessir*; مفسر *chārih*, a.

COMMENTER, v. a., un livre, شرح *cherh*, تفسیر *tessir* it. — sur les actions, les tourner en mauvaise part, معنا وبرمک *m'anā virmek*, بولمق *boulmaq*, a.-t.

دیدی قودی COMMÉRAGE, s. m., dédi qodou. Voy. BAVARDAGE.

کچر COMMERÇABLE, adj. com., guetcher, t.; **راجح** رایج guetcher, t.; **تاجر** tādjir, pl. a.

کچار بازارکان تاجر بازارکان tādjir bāzirkān, tuddjār, tuddjār, t.; **تجارت** تجارت bāzirkān, t.; **تجار** تجارت tiddjāret, a.

کچار طایفه‌سی تجارت طایفه‌سی tiddjār thāīfēsi. — Le corps des commerçans, a. — Fréquentation, communication, اختلاط qonouchlyq, t.; قوشلاق ykhitalāth, a. — Commerce de lettres, مکتبه mektoubelshid, a. — Union des sexes, مراسله murāœlè, a. — Union des sexes, جای džimā'. Voy. INTRIGUE.

بازارکانلوق COMMERCER, v. n., - بازارکانلوق bāzirkuiānlyq, álich virich it, a.-t. تجارت ا تجارت tidjāret it, a.-t.

تجارت دائره COMMERCIAL, e, adj., - تجارت دائره tidjāretē dāïr, a.-t.

تجارت اوزره COMMERCIALEMENT, adv., وجد تجارت اوزره vedjhî tidjāret uzrè, a.-t.

کمپنی COMMÈRE, s. f., qui tient ou a tenu sur les fonds un enfant, صاحدج قادن sāghdidj qādyn. — **یاکشاق** Femme curieuse et bavarde, قرى iāñchāq qary, ou simplement قرى iāñchāq, t.

وکیل ایدن COMMETTANT, s. m., vekîl iden, a.-t.; **موکل** muvekkil, a.

ارتكاب ا COMMETTRE, v. a., pratiquer, ایشلمک ichlémek, t.; **ارتكاب** ا ایشلمک irtikiāb it.

ارتكاب جرم ا irtikiāb it. — Un délit, ارتكاب زنا irtikiābi zinā it. — Un adultère, بركنه ایشلمک bir gunah ichlémek. — quelqu'un, le proposer à، نصب تعیین nasb, ta'īn it, تغوص tefvîz it. — Brouiller deux personnes، ایکی کشی بی بوژشترمق iki kichii bozuchturniaq. — Se commettre avec quelqu'un, بركنه ایله bir kimesnè ilè bozouchmaq.

منذر COMMINATOIRE, adj., munzir, انداري inzāri mutedzammin, a.

کاتب COMMIS, s. m., employé de bureau, بازیچی iāzidji, t.; **خليفة** khalifé, prononcé ordinairement qalfa, désigne également un commis d'administration et un garçon de boutique. — Le premier garçon d'une boutique, comme le premier commis d'une administration, se nomment bâch qalfa. On nomme aussi un chef de bureau ou premier commis کیسدار kecédär, t.-p.

مامور COMMIS, e, adj., préposé à, me'mour, a.

اسیرکلک COMMISÉRATION, s. f., ccırğuemeklik, t.; **شفقت** شفقت chefqat, **مرحامت** merhamet, a.

دélégué COMMISSAIRE, s. m., délégue, قوسار qomsar, t.; **وکیل** وکیل vekîl, a. — de quartier, صوباشی sou bâchi. — nommé par le gouvernement pour terminer une affaire spéciale, مباشر ichlémek.

mubāchir, a. — ذخیره des guerres, zakhyrè vè 'eulufé و علوفه مباشری *mubāchiri*.

COMMISSION, s. f., l'opposé d'omission, fait, action, ایش *ich*, t.; عمل *a'mel*. — Péché de commission, معصیت بالعمل *ma'ciyet bil'amel*. — Charge donnée à quelqu'un de faire quelque chose, سپارش *ismārlama*, t.; امر *emr*, a. — مأمورية *me'mouriyyet*, امراء *emrā'iyet*, a. — Mandement, حکم *hukm*. — Charge de commissaire, قومساريق *qomsārlıq*, t. — Réunion de personnes, بزر ایشه مامور *bir ichə məmouri*, اولانلرک جمعیتى *olānleruñ djemüeti*. — Droit prélevé, حق السعى *haqq-ussaï*, a. — Droit d'une commission, برهالك *bir hammāluñ eudjrēti*. — اجرتى *bir hammāluñ eudjrēti*.

COMMISSIONNAIRE, s. m., chargé de l'achat ou du débit de marchandises, يازيجى *yazidji*, a.; وكيل *vekil*, a.; عامل *a'mil*, a. — Portefais, حمال *hammāl*.

COMMISSEUR, s. f., jonetion, قاوشچق *qāvouchadjaq* يېرىشچق *tchātich*, a.; چاتش *tchātich*, a. — موصى *mevcyl*. — دوداقلرک خاوشدیغى *doudāqlarun qāvouchdoughy ier*.

COMMODAT, s. m., فائضسىز اودنىج *fāizsiz eudundj*, a.-t.

COMMODE, adj. com., حضورلو و راحتلۇ *houzourlu*, قولي *qolāi*, راحتلۇ *rāhatlu*. — Maison commode, خانه *houzourlu bir*.

khānè. — En parlant d'un homme d'une société douce et aisée, يېمشق *ioumouchaq* khouülu. — Trop indulgent, يواش *iavāch*, t.

COMMODE, s. f., چكمجه *tchek-medjé*.

COMMODÉMENT, adv., - راحت ايله *houzour, rāhat ilē*.

COMMODITÉ, s. f., situation commode, حضور *houzour*, راحتلىق *rāhatlyq*. — Occasion, temps propre à..., مناسبة *munāsibet, munācibet*.

— Facilité, قوليلىق *qolāılıq*, وسیله سهولت *vecilei souhoulet*.

COMMODITÉS, s. f. pl., facilités, اسباب سهولت *esbābi souhoulet*. — Les lieux d'aisance, كنف *kēnef*.

COMMOTION, s. f., ébranlement violent, صارصلەم *sārcylma*, صارصلش *sārcyllich*. — Agitation des esprits, دېرنىش *teprēnich*, t.; اضطراب *izthyrāb*, a.

COMMUER, v. a., تېبدىل جزا *tebdili djəzā it*, زادىبىك صورتىنى *teedibuñ sourētini dēich-turmek*, a.-t.

COMMON, e, adj., à quoi tous peuvent participer, عومنى *'oumumi*, a.; عاممه *'āmmēc īāilur*, a.-t.

— Dont l'usage appartient à plusieurs, مسترك *muchterek*. — Chemin — طریق مسترك *tharyqy muchterek*. — D'un usage général, خلقك چوغىنىلىك مستعمل اولان *khalquñ tchoghinda must'amel olan*.

— Universel, عومنى *'oumoumi*.

Ordinaire, بیانگی *baūghy*. — Des termes, du langage, خوبرات *khoīrāt*. — Qui se trouve en abondance, کثرت اوزره *kesret uzrē*. — بول *bol*, t.;

— Médiocre, qui n'est pas de première qualité, اوسط *evsatḥ*. — Très-commun, de peu de valeur, قیمتی از *qymēti az*. — Le commun des hommes, عوام ناس *'avāmi nās*. — حس مشترک *hassi muchtērek*. — En commun, en société, بالاشتراك *bil-ichtirāk*, a.

بر کوییک *bir koyik*, adj., اهالیسنہ مشترک *keuūn ēhālīcinē muchtērek*. — Biens communaux, قصہنک املاک عامہ سے *qaçabanuūn emlāki 'āmmēci*.

COMMUNAUTÉ, s. f., société de personnes vivant sous la même règle, جاعت *djēmā'at*. — Le corps des habitans d'une ville ou d'un village, بولو خلقی *iерlu khalqy*. — Société de biens entre plusieurs personnes, مشارکت اموال *muchārēkēti emvāl*. — En communauté, voy. En commun. — Biens communs, اموال مشترکہ *emvāli muchtērikē*.

COMMUNAUX, s. m. pl., pâtrages, عامہ اوتلاقلری *'āmmē otlāqlēri*, بکلکٹ اوتلاقلری *bēlik otlāqlēri*, t.

COMMUNE, s. f., corps d'habitans d'un village, des bourgeois d'une ville. — La commune de tel endroit, فلان برك اهالیسی *fēlān ierūn īerūn ēhālici*. — Communes, les peuples de la campagne, کوی خلقی *keuū khalqy*, t.

COMMUNÉMENT, adv., ordinairement, اولہ کله رک *ola guēlērek*, t.; عادتی *'adēten*. — Généralement, عموماً *'oumoumen*, a.

COMMUNICABLE, adj. com., qui peut se communiquer (biens, pouvoir), بشقہیہ کچھ بیلور *bachqaïē guētchē bilur*, t.; آخرہ تجاوز اوسراپتی ممکن *ākhērē tēdjāvuz u si-rāiēti mumkin*. — Que l'on peut dire, سویلنور *šeūlēnur*. — En parlant d'une maladie, اولاشغون *oulāch-ghan*. — En parlant de deux rivières, بربلاه قاوشه بیلور *biri biri ilē qavoucha bilur*.

COMMUNICATIF, IVE, adj., qui se communique aisément, کچھ ساری *bachqaïē guetcher*, t.; ساری *sāri*. — Qui aime à communiquer ce qu'il sait, بیلدیکنی کتم ایتمز *bēldiqini ketm itmez*, t.

COMMUNICATION, s. f., action d'associer un autre à, حصہدار لق *hys-sēdārlēq*, مشارکة *muchārēket*, a. — Connaissance donnée à quelqu'un de quelque chose, اخبار *ykhbār*, اعلام *y'lām*. — Commerce, familiarité, علاقہ قونشمہ *'alāqa, qonouchma*, مخالطة *moukhālathat*. — par lettres, مکتبہ شدہ *mektoubéchmē*, a.-t.; مراسلہ *murācélè*. — Passage, voie qui communique d'un lieu à un autre, کچھ جک بیول *guētchēdjek ier*. — Porte de communication, اورتہ قپو *orta qāpou*, t.

COMMUNIER, v. a., قربان تناولی

ایتدرمک *qourbān tēnāvuli ittur-mek.* — Communier, v. n., قربان *qourbān tēnāvuli it*, a.-t. تناولی ا

COMMUNION, s. f., action de communier, قربان *qourbān tēnāvuli*. — Union de plusieurs dans une même foi, ملت *millet*, امت *oummet*. — des fidèles, مؤمنین *ouummēti mouminūn*, a.

COMMUNIQUANT, e, adj., contigu, بتشق *bitichyq.* — Qui passe, pénétre, نافذ *guetcher*, t.; كچر *nā-siz*, a.

COMMUNIQUER, v. a., rendre une chose commune à...., وبرمک *vīr-mek*, كچورمک *guetchurmek*, اوناق *onamaq.* — Faire participer, حصہدار *hyssēdār*, حصہبخش ا *hyssēbakħch* it, اشتراك *ichtirāk* it. — Faire parvenir à...., ایصال *içāl* it. — Communiquer une maladie, اولاشترمق *oulāchturmaq.* — Donner connaissance, بيلدرمک *bildurmek*, t.; اخبارا *ikhbār* it. — Avoir commerce, relation, كورشك *gueuruchmek*, قونشمـق *qonouch-maq.* — par messages, اولاق *oulāq* ايله *ilē* مخابرہ *moukhabere* it. — Communiquer, v. n., avoir communication, en parlant de deux appartenants, ايکي اوٹھے كچید ايله بري *iki odha ketchidilē* biri birinè mutevācīldur. — Se Communiquer, v. refl., الفت *ulfet*, انسیت *unsüet*, موافقت *muvañecet* it, a.-t.

COMMUTATION, s. f., de peine,

تحویل - قبديل جزا *tahvil, tebdili*
تادیب صورت نـك *djeza*, دکشتارلمسى *teedib souretinuñ deich-turilmeci*, a.-t. — En commutation de la peine de mort, قتلہ بدال *qatle bedel*.

COMPACITÉ, s. f., اريلك *irilik*, صقلق *seuqlyq*, t.; كثافة *keçäfet*, a. COMPACTE, adj. com., ارى *iri*, كثيف *keçif*, a.

COMPAGNE, s. f., اياقداش *aïāq-dāch*, t.; قرينه *qarinet.* — Épouse, زوجه *zevdjē*, حليله *halilē.* — Femelle d'oiseau, ديشى *dichi.* — A l'égard des choses, اورتاق *ortāq*, t.; رفيق *refiq*, a.

COMPAGNIE, s. f., société, réunion, مجلس *medjlis*, djemüet. — d'hommes, مجلس *medjlisi ridjāl.* — de femmes, مجلس نسوان *medjlisi nis-vān.* — Corps, جاعت *djemā'at*, طائفه *thāīfē.* — Assemblée de personnes qui conversent ensemble, مصاحب *sohbet*, صحبت *mouçāhebet.* — Tenir compagnie à quelqu'un, مصاحب *muçāhebet* it. — Une bande, لالاي *alāi.* — Société de marchands ou de gens d'affaires, اورتاقلق *ortaqlıq*, t.; شركت *chirket*, a. — Nombre de gens de guerre sous un capitaine, بلاوك *beuluk.* — Compagnie d'infanterie, پياده بلوكى *piādē beulugui.* — de cavalerie, سوارى بلوكى *souvarı beulugui.* — De Compagnie, adv., برابر بيله *bilē berāber.* — Aller de

compagnie, بیلە کیتمک *bilè guitmek*.

COMPAGNON, s. m., camarade, associé, بولداش *ioldāch*, قفددار *qafadār*, t.; رفیق *refiq* — d'armes, سفر بولداشی *sefer ioldāchi*. — Égal, اقران *agrān*. — ouvrier, قلفه *qalṣa*. — Compagnon serrurier, چلنکر قلفه‌سی *tchelinguir qalfaci*, t.

COMPAGNONAGE, s. m., قلفه‌لق وقتی *qalfalyq vaqty*, t.

COMPARABLE, adj. com., qui peut se comparer, قیاسه کلور *qyās olouna bilur*, قیاس اولنہ بیلور *qyās olouna bilur*, t.; ممکن بکرزلور *beñzedilur*, t.; ممکن *mumkin ul-qyās*. — Semblable, بکرزر *beñzer*, t.; مشابه *mu-chābih*, معادل *mouadil*, a.

COMPARAISON, s. f., action de comparer, بکرتمه *beñzettmē*, قیاس *qyās*, تشبیه *techbih*. — Assimilation, allégorie, تمثیل *temsīl*, pl. a., تمثیلات *temsīlāt*. — Faire comparaison de deux choses, برى شى برى *iki chēi biri biri* ilē *qyās it*. — Par comparaison, en égard à, par rapport à, نسبت ايله *nisbet ilē*, نظرًا *nisbeten*, نسبة *nisbeten*, Sans comparaison, قیاس ايله *qyās ilē*. — Sans comparaison, بلا تشبیه *bilā techbih*.

— Comparaison, confrontation, مقابلہ *mouqābelə*, تطبیق *tathbyq*, a. — des écritures, يازولاری *iāzouleri*, قارشولتمد *qār̥choulatma*, مقابلة الخطوط *mouqābelet ul-khou-thouth*.

COMPARAÎTRE, v. n., devant un juge, en justice, حاکم حضورینه *hākim houzouriné* چیقمق *tchiq-maq*, حضور محاکمه‌ید کلهک *houzouri mehkemēye guelmek*. — Faire comparaître les parties, احضار *ihzāri khoucēmā it*, a.-t.

COMPARATIF, IVE, adj., تشبیه‌ی *techbihî*, قیاسی *qyāciî*, a.

COMPARATIF, s. m., t. de gram., اسم تفضیل *ismi tafzil*, a.

COMPARATIVEMENT à, adv., نسبة مقابلہ سندہ *mouqābelēcindē*, nisbeten, a.

COMPARER, v. a., examiner le rapport qu'il y a entre les personnes et les choses, قیاس ا - ایله‌ک *qyās it, eilēmek*. — Égaler, بکرتبک *beñzetmek*, برابر قومق *berāber qomaq*, معادل طوته‌ق *mou'ādil thoutmaq*. — Marquer les rapports de ressemblance, تمثیل - تشبیه *temsīl, techbih it*. — Confronter, مقابلہ *mouqābelə*, تطبیق *tathbyq it*, روبارا *roubārou it*, روبارو *roubār it*. — les écritures, يازولری *iāzouleri*, يوزلشترمک *iuzlechturmek*, t.

COMPAROIR, v. n. Voy. COMPARAÎTRE.

COMPARTIMENT, s. m., figures symétriques, رسم *resm*, pl. رسم زمینلی زمانلی *zemīnlī zemānlī* رسم *zemānlī resm*. — Petites cases de tiroirs, جھرہ *heudjre*, a.-t.

COMPARUTION, s. f., احضار *yhzār*, a.; حاضر بولونه *hāzir boulounma*.

بالنفس حاضر en personne, *binnefs hāzir boulounma*, a.-t.

COMPAS, s. m., instrument servant à décrire des cercles, پرکار *perkār*, vulg. پرگل *perguiel*. — Décrire un cercle avec le پرکار ایله — *perkiār ilē dāürē tchīzmek*. — En t. de marine, compas, boussole, پوشله *pouçola*, t. — Compas de proportion, مقیاس *mīqās, a.*

COMPASSEMENT, s. m. — Ne se dit qu'au fig., dans le sens de régularité froide et affectée, سوزك دیزلمسى *seuzuñ dizilmeci*, t.

COMPASSER, v. a., mesurer avec le compas, پرکار ایله او لچمک *perkiār ilē eultchmek*, پرکار لمق *perkiārlamaq*. — Bien proportionner, اندازه ایله دوزمک - اويدرمق *endāzē ilē duzmeq*, ouïdurmaq, چرپى ایله دوزمک *tchirpi ilē duzmeq*. — Ses actions, کمال حقل و دقت ایله حركت *kemali 'aql udiqqat ilē hareket it*, a.-t.

COMPASSÉ, e, adj., personne افعال و اقوالنى دقت او زره ترتیب *ef'ālu aqvālini diqqat uzrē tertib iden kimesnē*, a.-t.

COMPASSION, s. f., اجیمه *adjīma*, t.; شفقة *chesqat*, مرجت *merhamet*. — Avoir compassion de quelqu'un, اجیمه-ق *adjīmaq*, t.; مرجت *merhamet it*, a.-t.

COMPATIBILITÉ, s. f., اویغۇنلۇق *ouïghounlouq*, t.; موافقت *muwā-*

امتزاج *saqat*. — d'humeur, طبیعت *imtizādji thabi'at*. — d'esprit et d'idées, موافقت عقل و رأى *muwāsaqati 'aqlu rēi*, a.

COMPATIBLE, adj. com., اویار *oïar*, t.; ممکن *mumkin ul-imtizādj*, a.

COMPATIR, v. n., avoir compassion, اسیرکمک *adjīmaq*, ecirguemek, t.; مرجت *merhamet it*. — Être compatible avec, اویمک برى بىرنە اوېق *ouïmaq*, *biri birinè ouïmaq*, t.; امترزاج *imtizādj it*. — Fermer les yeux sur les fautes de quelqu'un, کوز يۈمىق *gueuz iouummaq*, a. — اغماض عىن *yghmāzi 'aün it*, a.-t.

COMPATISSANT, e, adj., اسیرکىچى *ecirguëidji*, t.; مرجتلۇ *merhametlu*, شفتلى *chesqatlu*, a.-t.

COMPATRIOTE, s. com., hemchehri, t.; هموطن *hemvathan*, a.

COMPENDIUM, s. m., اجال *idj-mäl*, مجموعه *medjmou'a*, a.

COMPENSATION, s. f., dédommagement, عوض *'rvaz*, مقابله *mouqābelə*. — En compensation de, مقابله نىدە *mouqābeləcində*. — Action de compenser les avantages et les désavantages, موازنەة *muvāzenet*, a. — Dédommagement, تضمين *tāzmīn*, a.

COMPENSER, v. a., عوض *'rvaz* it, عوض ويرمك *'rvaz virmek*, بدل *bedel* it; عواضلمق *ivāzlamaq*, تضمين *tazmīn* it. — Dédommager, ضررى *tazmīn it*. — Le dommage,

چیقرمـق *zarari tchiqarmaq*, a.-t.

صاغـدـجـلـقـ *sāghdīdjlyq*, t. — Accord, camaraderie, اـرـقـدـاـشـلـقـ *arqadāchlyq*, t.

COMPÉRAGE, s. m., qui tient un enfant sur les fonts, صـاـغـدـجـ *sāghdīdj*. — Camarade, soutien, اـرـقـدـاـشـ *arqadāch*. — Gaillard, éveillé, fin, حـيـلـهـ کـارـ *hilčiār*, a.-p.

COMPÉTENCE, s. f., droit de connaître et de juger, حـکـمـ وـرـائـ *hukmu rei* وـیرـمـکـهـ صـلـاحـیـتـیـ *vir-mēē salāhüeti*. — Ceci n'est pas de ma compétence, بـوـمـاـذـهـنـکـ حـکـیـیـ *bou māddenuñ hukmi benum oumourinè nuute'allyq cheülerden deildur*. — Capacité, قـابـلـیـتـ *qābilüet*, وـقـوـفـ *vouqouf*, a. — Concurrence, بـنـمـ اـمـوـرـینـهـ مـتـعـلـقـ شـیـلـرـدـنـ دـكـلـدـرـ *bou māddenuñ hukmi benum oumourinè nuute'allyq cheülerden deildur*. — Capable, قـاضـیـ وـقـوـفـ *ehli vuqouf*. — Juge, قـاضـیـ *chāki*, بالاستحقاق *qāzii bil-istihqāq*. — Qui appartient, qui est dû, رـاجـعـ *rādjy*.

— Partie compétente, رـاجـعـ اـولـانـ *rādji olān hyssè*, a.-t. .

COMPÉTER, v. n., appartenir à, مـتـعـلـقـ اوـ *muté'allyq ol*. — Être de la compétence, رـاجـعـ - عـائـدـ *rādj'y*,

'āid, a.-t. — Ce qui peut compéter ou revenir par droit d'héritage, مـیرـاثـدـنـ عـائـدـ اـولـانـ حـقـ *mirāsten 'āid olān haqq*.

COMPÉTITEUR, s. m., hem اـنـکـوـلـشـجـبـجـیـ *mathlab*, a.; eunègulechdjî, t.; رـقـیـبـ *raqyb*. — مـطـلـبـدـهـ رـقـیـبـیدـرـ *mathlabdè raqybîdur*.

COMPILATEUR, s. m., بـونـدـنـ آـلـوبـ جـعـ اـیـدـنـ *andan boundan alup djem' iden*, دـیرـجـیـ دـلـقـطـ *dīrjī dirūdji*, t.; مـلـقـطـ مـلـقـطـیـ *mulaqqyth*, a.

COMPILATION, s. f., مـجـهـوـعـهـ *medjmou'a*, a.; دـیرـنـتـیـ *dīrnti*, t.

COMPILER, v. a., بـونـدـنـ اـلـوبـ جـعـ اـیـدـنـ *andan boundan alup djem' it*, تـلـقـطـ اـتـ *telaqquth it*, a.-t., دـیرـمـکـ *dirmek*, t.

COMPLAINANT, ۱. e., s., شـکـاـیـتـجـیـ *chikiäietdjî*, a.-t.; شـاـکـیـ *chāki*, دـعـواـ اـیـدـنـ مـتـشـکـکـیـ *mutechekki*, a.-t.

COMPLAINTE, s. f., plainte en justice, دـعـواـ شـکـاـیـتـ *chikiäiet*, فـرـیـادـ وـفـغـانـ قـصـیدـهـسـیـ *feriād u syghān qacidièci*. — Complaintes. Voy. LAMENTATIONS.

COMPLAIRE, v. n., - خـاطـرـ آلـمـقـ *khāthyrr almaq*, gueuzetmek, كـوـزـتـهـكـ *gueuzetmek*; رـضـاـ كـوـسـتـرـمـكـ *rizā gueustermek*, كـوـكـلـیـ خـوشـ اـ *gueuñuli khoch it*. — Pour vous complaire, تـطـيـبـ خـاطـرـكـزـ اـیـچـونـ *tathüibi khathyriñyz itchoun*. — Se Complaire en

v. réfl., se plaire en soi-même, احظى *hazz it*, a.-t.

كوكل COMPLAISAMMENT, adv., ملاطفته *gueūnūl ilē*, t.; *mulā-thasetilē*, حسن رضا *husni rizā ilē*, a.-t.

COMPLAISANCE, s. f., douceur d'esprit, خاطر شناسق *khāthy'r chināslyq*; رضا جوبي *rizādjouii*, a.-t.; ملاطفت *mulāthaset*. — Ayez la complaisance de, كرم ايله *kerem eilē*. — Auriez-vous la complaisance de, عنايت ايدرميسكز *'ynāiet idermisiñz*. — Par complaisance pour vous, خاطركز ايچون *khāthyriñz itchoun*. — Effet et marque de complaisance, خاطر کوزنمکلک *khāthy'r gueuzetmeklik*, راضيلق *rāzi-lyq*, a.-t.

COMPLAISANT, e, adj., qui a de la complaisance, خاطر شناس *khāthy'r chinās*, كوكل خوش ايديجى *gueūnūl khoch ididjī*, خاطر يابان *khāthy'r īāpān*. — Assidu auprès d'un autre, qui s'attache à lui plaire, مداهنەجي *emr qouly*, امر قولى *mudāhenēdji*, a.-t.

COMPLÉMENT, s. m., تته *tetim-mē*; تاملق *tamamlyq*. — Complément d'une somme, مبلغ تکله *tekmilē meblagh*. — Achèvement, fin, بدور مكلك *temāmet*, a.; تمامه *biturmeklik*, t.

COMPLET, ète, adj., بتون *butun*, مكيل *kiāmil*, كامل *temām*, تمام *mukemmell*. — Trois jours complets,

أوج كون تهام *utch gun tamām*.

COMPLÉTEMENT, s. m., action de rendre complet، تماملهه *temamlama*, t.; استكمال *istikmāl*. Voy. ACHÈVEMENT. — Complet, adv., تامج *tamāmdjē*, تكميلاً *tekbusbutun*, t.; بوسبيتون *bittemilē*, بال تمام *temāmen*, بالكلية *bil-kulliyye*, a.

COMPLÉTER, v. a., تماملقه *temamlamaq*; تكميل *tekmil*, اتمام *itmām* *it, a.-t.*

مركب COMPLEXE, adj. com., *murekkeb*, a.; قاريشق *qārichyq*. — مسلة مركب *mecelēi*, *murekkēbē*.

COMPLEXION, s. f., constitution du corps, بدن ترکىب *beden*, جسد *djeced*, بنيه *bunīe*; وجودك قورلشى *vudjoudūn qouroulchy*, ياپوسى *ya-pousi* *pouçou*. — Humeur, inclination, خوى *khouü*, p.; مزاج *mizādj*, طبيعت *thab'yat*, a.

COMPLEXIONNÉ, e, adj., (bien), معتدل المزاج *mu'tedil ul-mizādj*. — ضعيف *z'aif* *utterkib*, a.; تركيبى *terkibi z'aif, sācid*, فاسد *a.-t.*

CARSHQLAQ COMPLICATION, s. f., *qārichyqlyq*, t.; اختلاط *ikhtilāth*, مخلوطيت *makhlouthüet*, a.

COMPLICE, adj. com., هم تهمت *hem teuhmet*, p.-a.; قيادت *qiyādat*

شريك; اور تاغي *qabāhat ortāghy*, t.; *cherik*, a.

قیاحات COMPLICITÉ, s. f., اور تاقلغى qabāhat ortāqlyghy, a.-
چرم داشل-ق djurmidačlyq, ۱.; تهمت مشارکت جرم muchäreketi
djurm, teuhmet, a.

COMPLIES, s. f. pl., prières après vêpres; اخشم - پاتسی نمازی *akhchām, iātsy namāzi*, t.

COMPLIMENT, s. m., paroles de civilité et de respect, salutations, **دعا** *dou'â*, **تاهيي** *tahiië*. — Après

تَحْمِيَّةٌ les complimens et salutations, *tahitië* و ثنا مراسمنی ادا ایتدکده *vu cenā merācimini edā ittiqta.* — Félicitations, تهنیة *tehniet, tehnïë,* pl. a. *tehnüät* تهنیات *teb-rik, a.; tebrïk* دعا-سی *dou'āci.* — Mauvais complimens, ناخوش دعا *nākhoch dou'ā.* — Cérémonie, تکلیف *tekliif, au plur.* نکلفات *tekellusfät.* — Trêves de complimens, تکلیفس اوله لام *teklifsyz olalum.*

COMPLIMENTER, v. a., تبریک *tebrik it*, a.-t. — quelqu'un sur son emploi, تبریک منصب *tebriki mancoub it.*

تملّق COMPLIMENTEUR, adj., temelluq ididji, ايدىچى tekelluflu, a.-t.

COMPLIQUÉ, e, adj., composé, mêlé avec d'autres, قارشق *qāri-chyq*, t.; مركب *murekkeb*, مخلوط *makhlouth*, a. — Les maladies com-

أمراض مرکبہ *emrāzi mu-rekkebè*. — Embrouillé، قارش *qārich* mourich، مورش *qārma qārichyq*, t.

COMPLIQUER, v. a., mêler,
قَارِشْتُرْمَقْ qārichturmaq. Voyez
EMBROUILLER.

کیزلو اتفاق COMPLOT, s. m., اتفاق *guizlu ittifāq*, ou simplement *ittifāq*, a.; یرامزلقدہ برشیه *iārā-mazlyqta birlechmē*, t.; خیانت *khyānet*, a.; یرامز قصد *iārāmaz qasd*.

KİYİZLÖĞE عقد COMPLETER, v. n., ایتفاق *ittifāq* *it*, *guizludjè* *'aqdi ittisāq* *it*, قصد *qast* *it*, ایتفاق *ittisāq* *it*, **İYARAL** عهد لشک *iara-* a.-t., *mazlyqtə* *'ahdlechmek*.

پشمانلوق COMPONCTION, s. f.,
pichmānlyq, t.; ندامت nedāmet, a.

COMPORTER, v. a., permettre,
souffrir, supporter, چکچک *tchek-mek*, t.; كوتurmek متتحمل او *gueuturmek*,
mutehammil ol. — Votre
revenu ne comporte pas tant de dé-
penses, ايرادكزك قلتى بو قدر *irādīn y zuñ*
مصرفه متتحمل دكدر *qyllēti bou qadar masrafē muteham-*
mil dēil dur. — Se Comporter, v.
réfl., حرکت *hareket it.* Voyez
SE CONDUIRE.

COMPOSÉ, s. m., ترکیب terkib, a.; ترکیب‌لئەش شى terkiblenmich chei, t.-a. — Un composé de différentes parties, اجزای مختلفدر.

عبارة بـ تـركـيـب *edjzāï moukh-telisèden 'ybäret bir terkîb.*

COMPOSÉ, e., adj., *murekkab*, a.; دوزـمـكـش *duzulmich.* — Mot —, لفـظـمـكـب *lafzi murekkab.*

COMPOSER, v. a., faire un tout de plusieurs parties, دوزـمـكـ *duzmek*, يـاـپـمـقـ *iāpmek*, دوزـلـتـمـكـ *duzeltmek*, يـاـپـمـقـ *iāpmek*, تـرـكـيـبـلـكـ *terkiblemek*, تـرـكـيـبـ *terkîb it*, a.-t. — un ouvrage d'esprit, يـاـپـمـقـ *iāpmek*, t.; اـنـشـاـ *inchâ* — Inventer, اـبـجـادـ *idjâd* it. — des vers, شـعـرـ *shur* يـاـپـمـقـ *iāpmek*, *ch'ir iāpmaq.* — un air en musique, مقـامـ *maqâm iāpmaq.* — son visage ou se composer, چـهـرـهـيـىـ *tchehrêi* *divichurmek*, شـكـلـ وـسـيـماـيـىـ جـعـ وـتـالـيـفـ *sheklu simâi djem' u télif*; اـيـلـمـكـ *ëilemek.* Voyez **CAPITULER**. — Composer, en t. d'imprimerie, assembler les caractères pour en former des mots, حـرـفـلـرـيـ دـيـزـمـكـ *harfleri dizmek*, a.-t.

COMPOSITEUR, s. m., de musique, الحـانـ مـصـنـفـىـ *elhân mouçannîsi*, مقـامـ قـوـيـيـجـىـ *maqâm qoïidji.* — Amiable —, arbitre, مـصـلـحـ *mouslyh.*

— d'imprimerie, حـرـفـلـرـيـ دـيـزـيـجـىـ *harfleri dizidji*, a.-t.; مرـتـبـ *murrettib*, a.

COMPOSITION, s. f., action de composer, دوزـمـكـلـكـ *iāpma*, يـاـپـمـهـ *iāpmeh*, *duzmeklik*, دوزـنـ *duzen*, t.; تـرـكـيـبـ *terkib.* — La composition du corps

ترـكـيـبـ بـدـنـ اـنـسـانـ *humain, bedeni insân.* — d'un ouvrage d'esprit, تـالـيـفـ *tasnîf*, t.; اـنـشـاـ *inchâ.* — Metal composé, اـجـزـاـيـ مـخـتـلـفـدـنـ مـرـكـبـ *edjzâï mukhtelisèden murekkek bir m'aden.* — Accommodation, اوـزـلـاشـمـهـ *ouzlachma*, t.; صـلـحـ *soulh*, a. — Arrangement des caractères d'imprimerie, حـرـفـلـرـكـ *harflarun dízilmecî.* — Capitulation, وـبـرـهـ *vîré.* — Par composition, صـلـحـ طـرـيـقـيـهـ *soulh tharyqîle.*

COMPOTE, s. f., رـجـلـ *retchel.* — de poire, اـرـمـودـ رـچـلـ *ârmoud retcheli*, t. — En Compote, adv., اـزـدـرـلـمـشـ *ezdurilmich.*

COMPRÉHENSIBLE, s. f., اـكـلاـشـلـورـ *añlächileur*, t.; مـيـكـنـ لـاـدـرـاـكـ اوـلـانـ *mumkin ul-idrâk olân*, a.-t.

COMPRÉHENSION, s. f., اـكـلاـيشـ *añlaïch*, t.; قـوـتـ اـدـرـاـكـ *idrâk*, *quovveti mudrikè*, ou simpl. مـدـرـكـهـ مـدـرـكـهـ *mudrikè.* — Il a la compréhension facile, قـوـتـ مـدـرـكـهـ دـهـ سـرـعـتـ وـسـهـولـتـ صـاحـبـيـدـرـ *quovveti mudrikèdè sur'atu souhoulet sâhibidur.*

COMPRENDRE, v. a., contenir, renfermer en soi, آـلـمـقـ *âlmaq*, آـلـمـقـ اـيـچـنـهـ آـلـمـقـ *itchinè âlmaq*, اـشـتـهـالـ *thoutmaq*, t.; آـلـمـقـ اـيـچـنـهـ آـلـمـقـ *ichtimâl, isty'âb it*, استـهـالـ *muchtemil ol*, اوـحـاطـهـ اـيـچـنـهـ اوـحـاطـهـ *ihâtha it.* — Y compris, مشـتـهـلـ *ihâtha it.*

muchtemilen. — Faire entrer dans un tout, **أيچنە قويمق** *itchinè qoïmaq*, t.; **درج** - **ادخال** *derdj*; *itkhäl it.* — Faire mention, **ذكر** *añzikr it.* — Concevoir, **اكلامق** *añlamaq*, t.; **فهم** *bilmek*, t.; **درک** - **ادراك** *fehm, derk, idrāk it*, a.-t. — Je ne puis comprendre, **اكلایام** *añlañamam*.

بز يصدیغى *bez iastighy*, t.

COMPRESSE, s. f., **صيقشىغە** *syqışmagha* **كامللىك** *guelmek-lyk*, **انحصار** - **تضاريق** *قابلېتى*, *inhyçär*, *tezäüq qabilüeti*, a.-t.

COMPRESSIBLE, adj. com., **صيقشە** *syqıcha* **بىلۇر** *bilur*, t.; **قابل** *qabili* **تضاريق** *tezäüq*, a.

COMPRESSION, s. f., action de comprimer, **منقاھە** *syqylma*, **صيقشىدە** *syqyrchma*, **بىشمە** *basma*, **تضييق** *tazüq*, a.

COMPRISE, e, adj., **صلەمەش** *syqylmich*, **باصلەمەش** *bäçylmich*, t.; **تسكين** *teskín* **بولەش** *boulmich*, a.-t.

COMPRESSER, v. a., presser ou servir, **قصەق** *qısqmaq*, **صەقەق** *qısqmaq*, **صەقدىرمق** *bäsmaq*, **بااصەق** *syqichturmaq*, t.; **تضييق** *tazüq it*, a.-t. — une faction, la contenir; — des factieux, au fig., les contenir, **فتنهبى** *fitnəi* **باصدرەق** - **تسكين** *teskín básturmaq*, *it*, a.-t.

COPROMETTRE, v. a., exposer quelqu'un à des chagrins, à une peine, **بلایە صوقمق** - **أوغرااتەق**, *beläiे soqmaq*, *oghrätmaq*. — Mettre

مخاطرەبە قومق *mou-khätaräü qomaq*. — Compromettre sa vie, **اتەق** *djäni oñamaq*, *ätmaq*. — Passer un compromis, **معاهده** *mou'ähedé it*. — Compromettre, v. n., convenir d'arbitres, **دعawsى ميانجى حكم** *da'vacini müändji hukmu reïnè havâlè it*. — Se Compromettre, v. refl., **عەركەنندوبى مخاطرەبە قومق** *guendüii moukhatharaïe qomaq*. — sa réputation, **عەرض و ناموسى خلل كتورمك** *yrgyz u nāmoucinè khalel gueturmek*.

مقاولە سندى *mouqâvelè senedi*, **كاغدى** *kiäghydi*, a.-t.

COMPROMISSAIRE, **COMPROMISSIONNAIRE**, s. m., **ميانجى** *miändji*, **يارغوجى** *iärgħoudji*, t.

COMPTABILITÉ, s. f., **حساب** *hiçäb* **وبرمكىك** *virmeklik*, t.; **كلىفت حساب** *kelfeti hyçäb*, a.

COMPTABLE, adj. com., **حساب** *hyçäb* **ميرمكە مجبور** *virmëiè medjbour*, **دفتر طونان** *dester thoutan*, a.-t.

COMPTANT, adj. et s. m., argent en espèce, **نقد** *naqd*, pl. a. **نقد** *nouqoud*, **نقد اقچە** *naqd aqtchè*, **حاضر اقچە** *häzyr aqtchè*, a.-t. — Comptant, adv., en espèces, **نقد** *naqd olaraq*, a.-t.; **نقدا** *naqden*, a.

COMPTE, s. m., **حساب** *hyçäb*, a.; **صايىسى** *säii*, t. — Faire ses comptes, régler ses comptes avec

COM

quelqu'un, حساب ! *hyçâb it.* —
 Régler un حساب ! *hyçâb it.* — قطع حساب
qath'y hyçâb it, حساب لشمق *hyçâb-lachmaq.* — Papier sur lequel est écrit un compte, دفتر *dester.* — Compte de recette et de dépense, واردات و مصروفات دفتری *vâri-dât u masroufât desteri.* — Au fig., تقریر نقل *naql,* تقریر *taqrîr.* — Rendre compte, نقل تقریرا *naql, taqrîr it.* — Mettre sur le compte de quelqu'un, lui attribuer, اسناد ! *isnâd it.* — Prendre sur son compte, اوزرینه آلق *uzérinè álmaq,* t.; در عهده ! *der 'ouhdé it,* p.-a.-t. — A votre compte, suivant votre opinion, سزه کوره *sizè gueuzè.* — Au compte de, صایمق *sâümaq,* t.; اعتبارا *'ytibâr it,* a.-t. — Faire compte, avoir le projet d'aller, کارایدر *inè kiär ider.* — Faire tenir compte de, estimer, صایمق *sâümaq,* t.; اعتبارا *'ytibâr it,* a.-t. — Faire compte, avoir le projet de venir, کیتمک نیتندہ او لم مق *guitmek nüietindè olmaq.* — Au bout du compte, adv., حاصل کلام *hâ-cyli kelâm.* — A compte, s. m., آچھہ پیشین *pichín âqtchè.* — A compte sur, محسوب اولہ رق *mahsoub olaraq,* محسوبا *mahsouben.* — A bon compte, اوجز *oudjouz,* t.

صایق COMPTER, v. a., calculer, *saïmaq*, t.; حساب *hyçâb* it. — آچه صایق *aqtchë* de l'argent, *saïmaq*. — sur ses doigts, پارمچ *pârmç*.

ایله صایمق *pārmaq* *ilé saīmaq*,
 پارمق حسابی *pārmaq hycābi*
it. — Compter avec quelqu'un,
 حسابلشەق *hyçäblachmaq*. — تعداد
 Faire le dénombrement, *te'adād it.* — Payer, s'acquitter,
 ادای دین *edāū deīn it.* — Rendre
 compte, ویرمک *hyçäb virmek*. — Se proposer de —،
 نیتە او *nüet it*, نیتە ol.
 کیتمەك *guitmek* نیتندە در *nüetindè dur*. — عدا
 صانمق *sānmaq*, *'add it.* — Estimer, réputer,
 اعتبارا *sāūmaq*, *t.;* صایمق *'ytibār*
it. — Compter pour rien, بر شىئە *bir cheīc sāūmāmaq*. —
 صایمامق *dhaīānmaq*, *itimād it.* — Espé-
 رىنامق *guvenmek*, كونەك *oummaq*. — Croire,
 اینامق *inānmaq*. — J'ai compté
 سوزکزە ایناندم *seuzuñuzè ināndum*. — Compter ses
 يواش *iavāch*, *iavāch iuru-*
 بورىمك *meke*.

COMTEUR, s.m., celui qui compte, صایدجی *sā'īdji*. — Pièce d'horlogerie, ساعتک بِرْچَرْخی *sā'atūn bir tcherkhy*, t.

COMPTOIR, s. m., table sur laquelle le marchand compte son argent et sur laquelle il étale la marchandise، *pichtakhta*. — Chambre où travaillent les commis، *tāzidjīler odhaci*.

— Maison de commerce ou facterie en pays étranger, بازرگان اوی bāzirguiān evi, t.; تجارتخانه *tidjāretkhānē*, a.-p.

دفترلری COMPULSER, v. a., آراشدرمق *desterleri ārachturmaq*, t.; کش夫 *kechfi defâtir*, a.-t. دفاتر

قيودات COMPULSOIRE, s. m., کوسترilmecini امر - بیورلدى *gueusterilmecini emr, bouiourouldou*, a.-t.

تقویم COMPUT, s. m., حسابی *taqvím hycäbi*, a.-t.

کونتهلک COMTE, ESSE, s., قوفته *qontè*, غروف ghrouf, t.

فونتهلک COMTÉ, s. m., *qon-*
tèlik, غروفلاق *ghrouflyq*, t.

اوافنهش CONCASSÉ, adj., اری *ousfān-*
mich, دوكلمش *deuüülmich*, دوكلمش *iri deuüümich*, t.

اوافنمق CONCASSE, v. a., *ou-*
fâtmaq, pour اوائنمق *owātmaq*, ايرى دوكمك *iri deuüümek*, t.

قووق CONCAVE, adj., قوق *qovouq*, t.; مقعر *mouq'aar*, a.

قاعرة CONCAVITÉ, s. f., le creux d'un corps, قوقلاق *qovouqlıq*, جوف *djevf*, a. — Endroit, ير قوق *qovouq ier*, t.

ميرمك CONCÉDER, v. a., آليوبرمك *alyvirmek*, باششلامق *baghychlämaq*, t.; احسان *muçā'edē it*, مساعدە *yhsān, in'ām it*, a.-t.

concurrence CONCENTRATION, s. f., action de concentrer ou l'effet de la concentration, برىيە بىركەم *bir ierè birik-*

اجتماع djem', جمع *idjtimā'*, a.

مرکزه بىركەش CONCENTRÉ, e, adj., merkezè *birkimich*, t.; مرکوز merkiouz, مجتمع *mudjtemi*. — Caché, مكتوم *mektoüm*. — Absorbé, المانولي، متفرد *mutefekkir*, a. — مراقلو *meräqlu*, t.

reunir au centre, جمع bir ierè djem' it, بىرىيە بىركەمك CONCENTRER, v. a., كتم ketm it, a.-t. — Rendre plus actif (un sel), بىرماڭىڭ عەلنى *melhün 'amelini arturmaq*. — sa colère, غضبىنى *ghazabini ketm it*. — Se Concentrer, بىركەمك birik mek, t.; جمع اولنمق *djem' olounmaq*, a.-t.

مرکزى بىر merkezi bir, t.; هم hem merkez, p.-a.

فکر fikr, خاطره khâthyryè, تصور teçavvur, a.

كمبه اولمقلق CONCEPTION, s. f., guebè olmaglyq, حاملەلک hāmil-lélük. — Faculté de concevoir, de comprendre, اكلايش *añläich*, t.; ادراك *idrâk*, a.

طولايسى CONCERNANT, prépos., داير muté-allıq, متعلق *dholäii*, t.; داير daır, a. — Concernant une affaire, بىر مصالحە داير bir maslahaté daır.

متعلق - داير CONCERNER, v. a., راجع او rādji' mute'allyq, داير ol, a.

ol, a.-t. — Ceci vous concerne, **بۇ سزه راجعدر** *bou sizè rādji' dur*.

CONCERT, s. m., harmonie de voix et d'instrumens, **ساز و ساز** *səz u sāz ouīghounlyghy*, t. — d'instrumens, **توفيق** *kālat* **موسيقى** *tevafugy ālāti mouçiqiy*. — **سازنده** Réunion musicale, **و خوانندە جييتى** *sāzendè vu khānendè djēmî' eti*. — Union, **برلک** *birlilik*, t.; **اتفاق** *ittifāq*. — D'opinion, **اتفاق ارا** *ittifāqi arā*. — De Concert, adv., **سوز بولكيلە** *seuz bir-liguilè*, **بالاتفاق** *bil-ittifāq*, a.

CONCERTANT, e., s., **ساز** *sāz* **چالان** *tchālān*, t.

CONCERTÉ, e., adj., résolu, **میتم** *mouçammem*, a.; **اتفاق ارا ايلە** *ittifāqiarā ilè* قرارداده او لمش *qarār-dādè olmucht*, a.-t. — Étudié, affecté, **دوزکون** *duzulmich*, **تکلفلى** *tekelluſli*, a.-t.

CONCERTER OU SE CONCERTER, v. a., conférer ensemble, **سوپلشمەك** *seuilechmek*, **شوزى برا** *seuzi bir it*. — Traiter d'une affaire, **مذاكرە ا** *muzākerè it*. — une entreprise avec, **بالاتفاق ترتيب ا** *bil-ittifāq ter-tib it*, a.-t.

CONCESSION, s. f., don, octroi, **كرم** *kerem*, **خطيبة** *'athüe*. — que fait une partie contractante à l'autre, **مساعدە** *muçā'edè*. — Cession, abandon, **فراغت** *ferāghat*. — Terrain concédé par le souverain, **بغشلنەش ير** *baghichlanmich ier*.

Figure de rhétorique par laquelle on accorde ce qu'on ne peut disputer, **تسليم** *teslim*. — Je cède, je me rends, **تسليم** *teslim* وارد در *vārdur*.

CONCESSIONNAIRE, s. m. — d'un privilége, **اجازنى آلان** *idjāzeti ālān*. — d'un terrain colonial, **انعام** *in'ām* او لنهش برى آلان *olounmich ieri ālān*, a.-t.

CONCETTI, s. m., **نكتة** *nuktet*, vulg. **nuktè**, a.

CONCEVABLE, adj. com., **اكلاشلور** *anlāchileur*, t.; **فهمى مەمكىن** *feh-mi mumkin*, a.-t.; **مەكىن لاذرەك** *mumkin ul-idrāk*, a.

CONCEVOIR, v. a., devenir grosse d'enfant, **كىد قالماق** *guebè qālmaq*, t.; **كىد او** *hāmilè ol*, **guebè ol**; se dit également en parlant des animaux. — Entendre, **اكلامق** *añ-lāmaq*, **فهم - بىلەك** *bilmek*, t.; **ادراك** *fehm*, *idrāk it*. — Exprimer, **بيان - افاده** *beiān*, *ifādè*, *edā it*. — Cette phrase est conçue en termes obscurs, **بو قرکىب** *bou terkib*, **كلات مېھمە** *kelimāti muhhemè* **ilè ifādè olounmichtur**. — Éprouver, **كوكىدە حاصل ا** *hyss it*, **حس ا** *gueūnuldè hacyl it*. — Nous en avons conçu une grande joie, **بوندن** *boudan* **سۈرۈر مۇفورىز** *sourouri mevsourumuz* **hacyl olmuchtur**.

CONCIERGE, s. m., **قىوجى** *qa-poudji*, **قوناق بىچىسى** *qonāq bek-*

tchici. — زندان زندان *bārichmaq*, t.; بکچیسى *zindān bekchici*, t.

CONCIERGERIE, s. f., demeure ou appartement d'un concierge, زندان بکچیسى اوطةسى - قوناغى *zindān bekchici odhaci, qonāghy.* — Prison du palais de justice, محکمە زندانى *mehkemə zindāni*, a.-t.

CONCILIABLE, adj., ouzlaşdırıcı اوپريلور *ouïdouroul-*lour, t.; قابل لاصلاح *qābil ul-is-lāh*, a.

CONCILE, s. m., پسقې-وسلر *pisqoposlar djemī'eti*, t.-a.

CONCILIABULE, s. m., concile il- شرع اولميان *cher'y olmaiān* رهبان مجلسى *rouhbān medjlīci.* — Personnes assemblées pour un complot, براماز *iārāmāz djemī'eti*, t.-a.

CONCILIANT, e, adj., ouzlaştırıcı اوپريلىجى *ouzlāchturidji*, t.; مصلح *mouslyh*, دلنواز *dilnuvāz*, p.

CONCILIATEUR, TRICE, substantif, مصلح *bārichturidji*, t.; بارشترىجى *mouslyh*, pl. a. مصالحون *mousli-houn.*

CONCILIATION, s. f., اوزلاشتىرمە ouzlāchturma, اصلاح *islāh*, بین الذات *islāhi bein ezzāt*, a.

CONCILIER, v. a., accorder des personnes, اوزلاشتىرمق *ouzlāchturmaq*, بارشترىمق *bārichturmaq*, t.; قرار توافق *islāh it*, a.-t. — les choses, توافق *ouïdourmaq*, t.; اوپرلەرقىق *tevāsuq it.* — Se concilier, v. réfl., sympathiser, اوزلاشمەق *ouzlāchmaq*,

امتزاج ا bārichmaq, t.; جلب ا imitādj it. — Attirer, س'accorder, djelb it. — Se Concilier, v. pro., اوپرلەرقىق *ouïdouroulmaq*, تواافق *tevāsuq it.* — Se concilier l'amitié, les bonnes grâces de quelqu'un, بر كمسنەنك خاطرين الله *bir kimesnēnuñ khāthyrin elē almaq.* — les esprits, جلب قلوب *djelbi gouloub it.*

CONCIS, adj., مختصر *qjsça*, moukhtaçar, a. — Ecrire en style concis, موجلا يازمق *mudjmelen iāz-maq.* — Discours —، کلام موجز *kelāmi moudjez.*

CONCISION, s. f., اختصار *ykhiti-gār*, a.

CONCITOYEN, NE, s. هەشھەرى *hem-chehri*, t.

CONCLAVE, s. m., يكى بى پاپا اشتىابى *qardınallař* اىيچۇن *qardınallař* قاردىناللىرىك *intikhābi* چىعىتى *itchoon qārdinallarun djemī'eti*, t.

CONCLU, e, adj., بغلەمش *bagh-lanmich*, t.; منعقد *mun'aqd*, a.

CONCLUANT, e, adj., اثبات ايدن *isbāt iden*, فتىجەلۇ *netidjelu*, a.-t.; مشبت *musbit*, a. — Preuve concluante, دليل متعة *delili* ثابتات *muntidj ul-isbāt.*

CONCLURE, v. a., terminer, بغلەق *baglamaq*, كىسمەك *kesmek*, t.; عقد *'aqd it*, a.-t. — Venir à conclusion, résoudre, قرار ويرمىك *qarār virmek*, چىقارماق *netidjē tchiqārmaq.* — Conclure un discours, ختم *khatmi* كلام ايلەمك *khatmi*

kelam eilémek. — Un traité، عقیدہ *agdi mou'âhedè it.* معاہدہ ! Inférer de, حکم چیقارمق *hukm tchiqâr-maq,* استدلل ا *istidlâl it.* — Il en conclut de là que, بوندن شو حکمی استنباط ایلدیکه *boundan chou hukm-i istimbath eilèdiki.* — Que faut-il en conclure? نتیجہ سی ندر *netidjè nedur.* — Terminer, بtorsك *bûturmek,* قطع ا *qath it,* پرطرف ا ثبات ا *sharaf it.* — Prouver bien, اثبات ا *isbât it.* — Proposer les fins de la demande (en parlant d'un avocat), کلامہ قرار - نتیجہ ویرمک *kelâmè qarâr, netidjè vîrmek.* — Donner son avis, رای ویرمک *reî vîrmek,* حکم ا *hukm it, a.-t.*

CONCLUSIF, ve, adj., قرار - *qarâr, netidjè vîrur,* a.-t.

CONCLUSION, s. f., fin d'une affaire, بتوں *baghlaïch, biturum*, اتمام *bitum, t.*; بتم *itmâm.* — خاتمه ختم *khatm,* قرار *qarâr.* — Conséquence d'un raisonnement, نتایج *netidjè, pl. a.* نتیجہ *netidjè, pl. a.* — حکم احکام *hukm, pl. ahkâm.* — Conclusions, demandes des parties en justice, استدعا *istid'â, mustèd'â, a.*

CONCOMBRE, s. m., خیار *khyâr.* — sauvage, یبان خیاری *iabân khyâri.* — Concombre confite au vinaigre, خیار ترشیسی *khyâr tur-chuçu, t.*

CONCOMITANCE, s. f., بوابلک

صاحبہ *muçâhabet*, مرافقت *murâfaqat, a.*

CONCOMITANT, e, adj., معیننگ *ma'iétindè boulounân, a.-t.* بولنان مقارن *mouqârin, a.*

CONCORDANCE, s. f., اویغونلوق *ouïghounlyq, t.* مطابقت *muthâbaqat, a.* — de l'adjectif et du substantif, صفت *syfat u mevsuñ muvâfaqati.* موافق

CONCORDAT, s. m., مواد دینیہ بیہ *mevâddi dinüetiè dâir*, دادر معاہل *mu'âhèdè, a.-t.* ریم پاپا ایل - دادر معاہل *rîm pâpâ ilè mou'âhèdè.*

CONCORDE, s. f., کوکل بولکی *gueuñul birligui, birlîk,* بولک اتفاق *ittifâqlyq, a.-t.* اتفاق *ittifâq, a.* اتحاد *ittihâd, a.* یکدی *iekdili, p.*

CONCORDER, v. n., بولشمک *bir-lechmek*, یکدل او *iekdil ol, p.-t.* مطابق - موافق *muvhâbyq, muvâfîyq ol, a.-t.*

CONCOURIR, v. n., برابر *berâber ichlêmek*; ایشلمک *berâberdjè tchâlichmaq.* چالشہق

— Tendre au même but, disputer de mérite pour une chose, دعوا سنی *ustlik d'avâcini it.* — pour, être en concurrence pour، اونکولک ا *eunegulik it,*

رقیب اونکولشمک *eunegulechmek* او *raqyb ol, hem math-leb ol.* — En t. de géométric, se rencontrer, التقا - اجتماع *iltiqâ, idjtimâ' it.*

CONCOURS, s. m., action d'agir conjointement, عمل ایامه برا برجه berāberdjè 'amel cülemè. — Rencontre, ياردملشمە ياردەلشىمە t.; مقارنت اعانت 'yānet. — Affluence de monde, خلقك قلباق qalabālyq, t.; ازدحام اوسمىكى khalquñ uchmègui, a. ناس izdīhāmī nās. — Réunion, اجتماع idjtimā'. — pour un prix, مكافات دعواسى mukiāfāt d'āvāci, a.-t.

CONCRET, ète, adj., coagulé, منجمد qouïoulanmich, a. — (terme), اسم عين ism 'aïn.

CONCRÉTION, s. f., طوبىلنمە thop-lanma, t.; تجمع tedjenmu', a.

CONCUBINAGE, s. m., بلە ياتمقلق bilè iätmaqlyq, t.; اشلنە سكلك ech-lennmeklik, a. — Vivre en concubinage, اوطلق طوتق odhalyq thoutmaq, t.

CONCUBINAIRE, s. m., نکاحسز عورتله ياتان ارکك nikiāhsız 'avretile iätän erkek, t.

CONCUBINE, s. f., اوطلق odhalyq, a. — اويناش اويناشمە oïnâchma, a. oïnâch, t.

CONCUPISCENCE, s. f., شهوت chehvət, a. — Désir de la نفس ness 'ärzoury, pl. شهوات أرزوسى zemm olounadjaq, a. — نفسيات nefsâniië chehvāti nefsânië.

CONCUPISCENT, e, adj., آرزولايچى arzouläidji, t.; نفس ارزوسنە مېتلە ness ärzoucine muttela, a.-t.

CONCUPISCIBLE, adj., نفسانى nef-sāni, a.

CONCURREMMENT, adv., conjointement, بىلە bilè berāber-djè, t. — Par concurrence, هم مطلب اولەرق hem mathleb olaraq, رقاپتله raqābet ilè, a.-t.

CONCURRENCE, s. f., prétention de plusieurs à la même chose, هم مطلباق hem mathlablyq, a.-t.; اونكولك eu-nègulik, t.; رقاپة raqābet, a. — Entrer en concurrence avec, هم مطلب رقاپت قىدىيىنە او hem mathleb ol, دوشىك raqābet qaïdinè duchmek, انكولشىك eunègulechmek. — Jusqu'à concurrence de, مقدارىنه قدر myqdārinè qadar. — de dix mille piastres, اوں بىيڭ غروشە قدر on biñ ghourouchè qadar.

CONCURRENT, e, s., compétiteur, بىلە dileïdji, t.; همخواه hemthaleb, a.; همطلب hem-khāh, p. — Rival, رقيب raqib, a.; اونكولشىجى eunèguluchdji, t.

CONCUSSION, s. f., ظلم zoulm, pl. مظالم mezâlim, a.; جور djevr, a.; ظلمكارلۇق zoulmkiärlyq, a.-p.-t.

CONCUSSIONNAIRE, s. m., ظلمكارلۇق zoulmkiär, a.-p.; ظالم zâlim, a.

CONDAMNABLE, adj. com., qui mérite condamnation, حكم اولندىچق hukm olounadjaq. — Blâmable, ذم زم zemm olounadjaq, a. — Que l'on doit rejeter, ذميىم zémim, a. — شایان مردوبيت chäüäni merdou-diict, p.-a.

CONDAMNATION, s. f., jugement, حکم *hukm*. — à une peine, عقوبة *hukm* — à une peine, حکمی *'ouqoubet hukmi*. — d'une chose inadmissible, مردودیت حکمی *merdoudüet hukmi*. Voy. BLAME. — Passer condamnation, برعکسند حقی *bir kimesnè haqqı* او لمدیغنى اقرارا *olmadıghyni iqrar it*.

CONDAMNER, v. a., par jugement, حکم *hukm it*, برعکسند حقی *qazā it*. — كہسندنک *bir kimesnēnūn 'alcīhinē hukm it*. — à la mort, برعکسندنک قتلنی حکم *bir kimesnēnūn qatlini hukm it*. — Blâmer, ذم *zemm it*. — Désapprouver, تقبیح *taqbih it*, a.-t.— Rejeter, رد *redd it*. — Condamner une porte, une fenêtre, en interdire l'usage, بطاللهق *batthällamaq*, ابطال *ibthāl it*. — Se Condamner, v. réfl., استقباح نفس *istiqbāhi nefs it*, a.-t.

CONDAMNÉ, e, adj., jugé, حکم *hukm olounmich*, a.-t. — Blâmé, مذموم *mezmoum*. — Rejeté, مردود *merdoud*, a.

CONDENSATION, s. f., صیقیاق *syqlyq*, قوبولنم *qouïoulanma*, t.; تکشیف *teksif*, a.— de l'air, هوا *tékessufi havā*.

CONDENSÉ, e, adj., صیقشمش *si-qydmich*, t.; متکائف *mutekiaif*, a.

CONDENSER, v. a., قوبولنم *qouïoulatmaq*, t.; تکشیف *teksif*

قوبولنم *qouïoulanmaq*, t.; تکشیف *teksif* it, a.-t. — Se Condenser, قوبولنم *qouïoulanmaq*, t.; تکشیف *teksif* it.

CONDESCENDANCE, s. f., رضیا *rızā*; تنزل *gueustermè*, t.; کوسترمہ *tenezzul*; مساعدة *muçāhelet*, muçā'adet, a.

CONDESCENDANT, e, adj., رضیا *rızā*; تسنل *vırıldji*, ویریجی *tenezzul iden*.

CONDESCENDRE à, v. n., رضا *rızā*; تنزل *gueustermek*, کوسترمک *tenezzul it*, bir kimesnēnūn 'alcīhinē hukm it. — à la mort, برعکسندنک *muçāhèle*, muçā'edè it. — à la faiblesse et à la dé-tresse de quelqu'un, برعکسندنک *bir kimesnēnūn z'aff u mouzātāaqacine muçā'adè it*.

CONDISCIPLINE, s. m., خواجهداش *khodjadach*, همشاک *hemchā-*رد *gurd*, p.

CONDITION, s. f., l'état ou la qualité d'une chose, حال *häl*, pl. a. شان *keïsiyet*; احوال *ahvāl*; تکشیفت *chān*. — Telle est la condition de l'homme, احوال انسان اویله در *ahvāli insān cuile dur*. — Qualité requise, شرط *charth*, pl. a. شروط *chourouth*. — État de l'homme quant à la naissance, اصل *asl*, pl. a. حییت *haicüiet*; نژاد *nējād*, p.—Homme de condition, اصلزاده *acylzāde*. —

اصلی الچاق *asly altchāq*. — profession, حال *häl*, حرفت *hyrsct*. — Chacun dont

vivre dans sa condition, — حالتہ *hālinē, hyr-*
fetinē gueurē guetchinméludur. — خدمتکارلے *khyzmetkiärlyq.* — Il est en condi-
 tion, *khyzmetkiär dur.* — Chercher une condition, بـرـ *bir khyzmet arā-*
maq. — Clause, شرط *charth, قول qavl,* مقاولہ *mouqāvelē.* — Imposer des
 conditions, شرط قومق *charth qomaq.* — A condition que, بـو شرطیله کـه *bou charthile ki.*

CONDITIONNÉ, e, adj. (acte bien), شرط موجنبه اولان سند
moudjebindjé olän sened. — Sans
 défectuosité, قصورسز *quçotırsyz.* — Mal conditionné, ناقص *näqys, a.*

CONDITIONNEL, le, adj., qui ren-
 ferme une condition, شرطلو *charth-*
lu, شرطی متضمن charthy mutè-
zammin. — Temps du verbe, فعلك
charthüeci, a.-t. صورت شرطیہ سے

CONDITIONNELLEMENT, adverbe,
charth ilè, مشروطاً mech-
routen, a.

CONDITIONNER, v. a., دوزمک *duzmek,* نظاملمق *nizāmlamaq,*
 ترتیب - تنظیم *tertib, tanzim it,* a.-t.

CONDOLÉANCE, s. f., complimens de condoléance, تعزیة *ta'ziet, ta'ziè,* a. — Lettre de —، تعزیتنامہ *ta'ziet nâmè.* — Faire le compliment de —، ادای مراسم تعزیہ ادای *merâcimi ta'ziè it.*

CONDOR, subs. m., oiseau, رخ roukhkh, a.

CONDUCTEUR, TRICE, s., guide, یول كوستريجى *iol gusteridji,* قولاڭھۇز، t.; هنـا renumā, p.; دليل delil, a. — des voyageurs وـرـيـجـى surudju, t.

CONDUIRE, v. a., guider, قولاڭھۇزلىق qoulāghouz, a. دلالـتـا lyq it. — Indiquer, diriger, delälet it. — Montrer le chemin, یول كوستـرـمـكـ *iol gueustermek.* — Accompagner, برـاـبـرـ كـيـتـمـكـ beräber guitmek, t.; رفاقتـا refäqat it. — les animaux, سورـمـكـ surmek, صـوـكـتـورـمـكـ sou gueturmek. — Surveiller, inspecter, كـوزـتـمـكـ gueuzetmek, ناظـرـلـقـا názirlyq it. — Diriger, commander, administrer, ادارـهـا idärè it. — Disposer, ordonner, تدبـیرـا tedbîr it. — Conduire, commander une armée, اردوـيـیـيـ بـيـلـهـكـ ordouïi idärè it. — Conduire bien sa barque, ايشـنـىـ بـيـلـهـكـ ichini bilmek. — Se Conduire, v. réfl., كـچـنـهـكـ guetchinmek, حركـتـا hareket it. Voy. SE COM-
 PORTER.

CONDUIT, s. m., canal, égoût, مجرـىـيـ یـولـىـكـ kunk, t.; كـونـكـ kunk, a. مـجـارـىـيـ medjrâ, pl. a. مـجـراـيـ medjâri.

CONDUITE, s. f., action de guider, یـولـىـكـ كـوـسـتـرـيـجـىـلـىـكـ iol gueusteridjilik, قولاڭـھـۇـزـلىـقـ qoulāghouzlyq, بـولـهـ كـوـتـرـمـهـ iola gueuturmè. —

Action de mener quelqu'un à..., de l'accompagner, رفقة *refāqat*. — سهاندار—ق *myhmāndārlıq* khydməti. — d'un ambassadeur, — خدمتی *nāzyrlyq*, nazāret. — d'affaire, direction, inspection, نظارت *nazāret*. — حکومت—ک *hukioumetlik*, a.-t.; a. — Commandement, اداره *idārə*, a. — La conduite d'un troupeau, بر *bir* سورپنک *surunuñ guturulməci*, sevqy. — des affaires publiques, اداره ام—ور *idārəi omouri memleket*. — Manière d'agir, حرکت *hareket*, طورو حرکت *sulouk*, sulouk. — اطوار *thavr*, pl. a. طور *thavr*, pl. a. — Bonne conduite, حسن سلوک *husni sulouk*. — Mauvaise —, سوئحرکت *souïi hareket*. — déplacée, نابجا *nābedjā*. — Homme de bonne conduite, مهدوح لاطوار بر *memdouh ul-athvār bir ādem*. — C'est un homme qui n'a pas de conduite, حسین سلوکی یوق بر *husni sulouki iōq, bir ādem dur*.

CONDYLE, s. m., éminence des articulations, بوغوم باشی *boghoum bāchi*, t.; عجزة المفاصل *'adjret el-mefā cyl*, a. — Jointure des doigts, برمق بوغمى *parmaq boghoumou*, t.

CONDYLOME, s. m., باسور *bāçour*, t. Voy. EXCROISSANCE.

CÔNE, s. m., pyramide à base circulaire, مخروطة *makhrouthat, ma-*

چام *khroutha*. — Pomme de pin, فستغى *tchām fystighy*, t.

CONFCTION, s. f., action de composer des drogues, ترکیبی *edviè terkibi*. — Drogue composée, معجون *m'adjoun*, pl. معجون *m'eādjīn*. — d'hyacinthe, ياقوت *iāqout m'ādjouni*, a. — Action de faire, ایشلمه *ichlēmē*, t.; اتمام *itmām*, ختام *khytām*. — Jusqu'à parfaite et entière confection, ختام اتم و اكمله *khytāmi etemmu ekmēlinē qadar*.

CONFCTIONNER, v. a., faire fabriquer, یاپمق *iāpmaq*, ایشلمک *ichlēmek*. — Achever, بتورمک *biturmek*, t.

CONFÉDÉRATIF, TIVE, adj., معاہدہ *ittisāqa*, دائر *mou'āhedēiē dāir*, a.-t.

CONFÉDÉRATION, s. f., معاہدہ *ittisāq*, مكافلة *mukāfala*, عہدلشہد *'ahdlachma*, a.-t.

CONFÉDÉRÉ, s. m., متفق *muttesfyq*, a. — دول متفقہ *duvēli muttefiqa*. — Les états confédérés,

CONFÉDÉRER (SE), v. récipr., عہدلشہق *'ahdlachmaq*, آندلشہق *andlachmaq*, p.-t.; معاہدہ *ittisāq*, mou'āhedē it, تقد معاہدہ *aqdi mon'āhedē it*, a.-t.; تحالف *tehāluf*, تعاقد *te'āqūd it*.

CONFÉRENCE, s. f., entretien,

مذاکره مکالمہ *mukiālcemè*, *muzākerē*.

— Les conférences pour la paix,

صلح مکالہ لری *soulh mukiālemeləri*.

— Comparaison, مقابله *mouqābelē*,

تطبیق *tathbyq*, a.

— CONFÉRER, v. a., comparer deux

choses, برع بری ایله بیوزلشترمک *biri biri ilè iüzlechturnmek*, —

مقابله *mouqābelē*, *tathbiq it*, a.-t.

— Donner, accorder des honneurs,

اعطیا و بخش *tevdjih it*, توجیه ا *bakhch u'ytha eilemek*. —

— Parler ensemble d'une affaire,

مذاکره ا سویاشتمک *seülechmek*, t.;

muzākerē it, a.-t.

CONFERVER ou CONFERVA, s. m.,
plante aquatique, صو سونکری *sou sungueri*, t.

CONFESSE. Voy. CONFESSION.

CONFESSÉ, e, adj. avoué, اقرار اولنمش *iqrār olounmich*, a.-t.

CONFESSER, v. a., avouer, — اقرار ا

اعتراف ا *iqrār*, *'ytirāf it*. — sa

faute, کناھنی اقرارا *gunāhini*

iqrār it. — Oùir une confession,

پاپاز مقامنده کمسندنک کناھلری

دکلمک *pāpāz maqāmindē bir ki-*

mesnēnuñ gunāhleri diñlēmek, t.—

Se Confesser, v. pro., — à un

prêtre, کناھلرینی پاپازه سویلەك

gunāhlerini, *pāpāzə seüleme*. —

Confesser, avouer qu'on a tort,

حقی اولمدىغنى اقرارا *haqq ol-*

madughini iqrār it. — Confesser la

foi chrétienne, avouer qu'on est

chrétien, عیسیوی بى اقرارا *dini icəvü iqrār it*, a.-t.

توبه کارک *CONFESSEUR*, s. m.,

کناھلری دکلین پاپاز *teubekiärün*
gunāhleri diñleïn pāpāz, t.

CONFESSTION, s. f., اعتراف *'ytirāf*, اقرار *iqrār*. — des péchés,
اعتراف ذنوب *'ytirāfi zunoub*, a.

CONFÉSSIONNAL, s. m., siège, کرسی *kurci ul-'ytirāf*, a.

CONFIANCE, s. f., espérance ferme, اعتماد *y'timād*, اعتماد *y'tiqād*.

وثوق *vuçouq*, a.; اینانمه *inānma*, سزه *sizē* انانورم *inānurum*. — Confiance

en Dieu, توکل *tevekkul*. — Plaçant

sa confiance en Dieu, توکل على الله *tevekkulen'āllah*. — Avoir confiance

en quelqu'un, اعتماد *bir kimesnēiè* اعتماد *y'timād it*. — Personne de confiance, معتقد *mu'temed*,

کمسنہ *mu'temed kimesnē*. — Confiance, assurance que l'on prend

sur la probité, la discrétion de quel-

qu'un, امنیت *emīnlîk*, امنیت *eminüet*. — De confiance, امنیت *eminüet ilè*. — Homme sûr, de

confiance, امین آدم *emin adem*. — Sécurité, hardiesse, présomption,

audace, جسارت *djeçāret*, a. — Assurance, sécurité; بی پروالق *bipervālyq*, پرواسزلک *pervāsızlik*, p.-t. — Avec confiance, assur-

ance, بی تکلف *bi tekelluf*.

اعتماد ایدن *Confiant*, e, adj., قولای امنیت ایدر *'ytimād iden*,

قولای امنیت خود *qolāi emnüet ider*, a.-t. — Pré-

somptueux, جسوس *djeçour*, a.

محرمانه, adv., *mahremānē*, a.-p., سرّا *sirren*, a.

CONFIDENCE, s. f., part de confiance donnée ou reçue, سردادشلاق *sirrdachlyq*, محرمیت *mahremüet*, a. — Communication d'un secret, کشف راز *kechfi rāz*, a.-p. — Faire — à quelqu'un de quelque chose, بر کیزلو نسنه بی *bir kimesnē* سرنه محرم ا *sirrinē mahrem it*, کیزلو نسنه بی *guizlu nesnē* سوپلیک *seuilemek*, t.

CONFIDENT, e, adj., *sirrdāch*, a.-p.; محرم *mahrem*, a.; محرم اسرار *mahremi esrār*, a.

CONFIDENTIEL, le, adj., *mahremānē*, a.-p., کیزلو *guizlu*, t.; سری *sirri*, a. — Lettre confidentielle, محرمانه پازلیش مکتوب *mahremānē tāzilmich maktoub*.

CONFIDENTIELLEMENT, adverbe, محرمانه اولدراق *mahrəmānē ola-raq*, وجه محرمیت اوزره *vedjhi mahremüet uzrē*, a.-t.

CONFIER, v. a., commettre à la fidélité de quelqu'un, اینانمك *inān-maq*, اعتمادا *ytimād it*. — Déposer, امانت قومق *emānet qomaq*, امانت *emānet it*. — Confier un dépôt à quelqu'un, ودیعه بی *bir*, کمسنہ نک *yid amantne* تسليم ا *vēdi aii bir kimesnē* یedi emanetinē teslīm *it*. — Confier son secret سری بر دوسته سوپلیک *sirri bir dosta seuilemek*, امانت ا *mānet it*. — une place, بر قلعه بی *bir qal'a*, بر کمسنہ نک *yid amantne* تفویض ا *bir kimesnē*.

bir qal'a bir kimesnēnuñ یedi emānetinē teslīm *it*. — Se Confier en, v. réfl., à quelqu'un, بربندہ انانہق *birinē inānmaq*. — Se reposer sur, کندو شخصنی دیکو بر *guendu chakhsini diguer* bir kimesnēnuñ یedinē teslīm *it*. — Se confier en la Providence, تقدير ربانیه توکل *taqtiri rabbāniè tevekkul it*. — Se confier en soi-même, کندو قدرت *guendu qoudret u imkiāninē ytimād it*.

CONFIGURATION, s. f., forme extérieure, شکل *chekl*, pl. a. اشکال *echkiāl*, صورت *souret*, a.

CONFIGURÉ, e, adj., *chekillu*, a.-t.; متشکل *mutechekkil*, a.

CONFIGURER, v. a., صورت *souret* تشكيل *virmek*, ویرمک *techkil it*, a.-t.

CONFINER AVEC, v. n., toucher aux consins - همحدود او *sinordāch*, hemhoudoud ol, p.-a.-t. — Confiner, reléguer, v. a., سورمک *surmek*, ایراق بره صالحق *irāq ierē sālmaq*. — Se Confiner, v. réfl., چکلکت *tchekilmek*. — Dans un coin, انزوا *inzwā* it. — Il a été confiné dans un monastère, برمانته نفی اولندي *bir monāsterē nefi oloundou*.

CONFINS, s. m., سنور *sinor*, t.; حدود *houdoud*, a.

CONFIRE, v. a., شکرلمک *cherkerlemek*, شکرایله پیشورمک *cherkerlemek*,

ker île pichurmek. — dans du vinaigre, سرکه يه قومق sirkeïïe qomaq, ترشوا tourchu it. — Confitures ou conserves de tous genres dans le vinaigre, ترشى turchi, toursho tourchou, t.

CONFIRMATIF, IVE, adj., تأكيدی *mou-*
حاوى *teekidi hāvi*, **مقوى** *qavvi*, **تصديق ايدن** *tasdyq iden*,
تصديقى متضمن *tastyqy mutezam-*
min, a.-t.

CONFIRMATION, s. f., ce qui rend
 plus ferme, plus stable, مَدْرَمَةً qavilecheturmè, t.; فَاكِيدٌ teekíd,
 استقراراً استحکام istyqrār, istihkiām.
 — des priviléges et immunités,
 معافیات و امتیازاتك استقراری mou'āfiāt u imtiāzatuñ istiqrāri. —
 dans une dignité, ابقا ibqā. —
 Preuves dans le discours, اثباتات istbāt, تحقیق iahqyq. — d'une
 nouvelle, کرچکلنه guertcheklenmè,
 بخبر برکت tastyq, قصیدیق قصدیقی bir khaberuñ tasdyqy. —
 Cette nouvelle a besoin de confirmation, بو خبر تحقیقه محتاجدر bou
 khaber tahqiqe mouhtādjtur. —
 Sacrement de l'Église, تسبیت آیهان tesbīt imān, a.

CONFIRMER, verbe act., affermir,
قوبلشدەرمك qavilechturnmek, t.;
تقويدا تقايد teekid, taqvië it,
قرار وىرمك qarär virmek. —
ابقا ا Quelqu'un dans sa dignité,
ibqā it. — Donner des preuves,
اثباتا كرچكىندەرمك ishät it, guertchekle:durmek. — Rendre plus

certain, تصدیق *tastyq*, *tahqqiq* it. — Vérifier, constater la vérité, كرچكىمك *guertcheklemek*, t.; تصحیح *tashih* it. — Se Confirmer, v. réfl., استحکام *-qot* - قوت - *qouwvet*, *istihkiām*, *qrār boulmaq*, a.-t.; كرچكىنەمك *guertcheklenmek*. — Devenir plus certain, تصدیق اولنمق *tastyq olounmaq*. — Cette nouvelle ne se confirme pas, بوخېر تصدیق اولنمىيور *bou khaber tastyq olounmaieur*.

CONFIRMÉ, E, adj., قویلشم—ش qavilechmich, قوتلنمه—ش qouvvetlenmich, قرار بولمش qarār boulmich, کرچکلنمش guertcheklenmich, تصدیق — ابقا olounmich, tastyq, ibqā olounmich, a.-t.

CONFISCABLE, adj. com., ضبط اولنده ج—ق zabth olounadjaq, مصادره يه کلور muçâderetiè guelur, a.-t.

جانب CONFISCATION, s. f., میریدن مال ضبطی *djānībi mīrī-den māl zabthy*, اموال ضبط zabthy emwāl, a.-t.; مصادرة muçāderet, a.

CONFISERIE, s.. f., شکرچیلیك
chekerdjilik, t.

CONFISEUR, s. m., شکرچی *che-kerdji*, رچلچی *retcheldji*, t.

CONFISQUÉ, E, adj., مییرید--- miriè *duchmuchi*. — Biens دویشمش. — مصادره اولندهش اموال muçāderé *otounmuch emvâl*, a.-t.

CONFISQUER, v. a., - دکل که آلوچ

قبض **ا** *bēiliqūè ãlmaq*, *qabz it*,
تصادره **ا** *miriè zabth it* ميريه ضبط **ا**
muçäderè it, a.-t. — Etre confis-
qué، ميريدن ضبط اولنيق،
djānibi miriden zabth olounmaq.

CONFITURE, s. f., رچل *retchel*,
لچر *letcher*, t.; مرتب **ا** *murebba*. — de
coings, ايوا **ا** *aïvā mureb-
baci*. — de roses, *gulbechê-
ker*, t.

CONFITURIER, s. m. Voy. CONFIEUR.

CONFLAGRATION, s. f., embrasement général, احتراق **کلى** *r̄htirāqi*
kulliî, a. — d'une planète, كواكب
سياره **دن** *kevâkibi seïareden* *birinuñ teeddjudji*, a.-t.

CONFLIT, s. m., choc, combat,
طوقش *dhoqouch*, دوکش **ت** *deuguch*,
جنك *mouzârebé*, a.; مضاربه **ت** *djenk*, p. — entre diverses juridictions sur le droit de juger une cause,
فصل دعوايه **دان** *fasli da'vâüe daïr mou'âraza*, a.-t.

CONFLUENT, s. m., ايکى **ا** *iki ir-mâghuñ qavouchtouqleri ïer*, t.;
مجموع **ا** *medjmè un-nehreïn*, النهريـن
ملتقاي **ن** *multeqâi'nehreïn*, a.
بىلە آقمق **ا** *bîlë âqmaq*, t.; برابر آقمق **ا** *berâber âqmaq*, t.

CONFONDRE, v. a., meler, قرشنـمـق **ا** *qarichturmaq*, t.; خلط **ا** *khalth it*,
قارش **ا** *qârich mourich it*. — Mettre en désordre,
الـتـتـ **ا** *tathbyq it*, a.-t. — طارطغان **ا** *dhâr-*

dhaghâñ it. — Couvrir de confusion, troubler, شاشـمـق **ا** *châchurmaq*. — Réduire à ne pouvoir répondre, يـيـ **بـ** *bi medjâl it*. — Embarrasser quelqu'un par des louanges excessives، اوـنـدـرمـق **ا** *outândurmaq*. — نـيـ **بـ** *beni* *outândurieuriş-nyz*. — Se Confondre, v. réfl., se troubler, شاشـمـق **ا** *châchmaq*, t.

CONFONDU, e, adj., mêlé, قارـمـه **فـ** *qârma qârichyq*. — Troublé, شاشـورـمـش **فـ** *châchmich*, *châchurmich*. — En désordre, طارـطـغان **فـ** *dhârdhaghâñ*, t.

CONFORMATION, s. f., يـاـپـوـ **فـ** *iäpou*, t.; تـركـيـبـ **فـ** *terkib*, a. — Vice de conformation، بدـنـكـ **فـ** *terkibi bedenuñ saqûmeti*.

CONFORME, adj. com., semblable, يـاـپـوـ **فـ** *ouïghoun*, اوـبـارـ **فـ** *ouïär*, اوـيـغـونـ **فـ** *beñzer*, t.; مـطـابـقـ **فـ** *mouthâbyq*, موـافـقـ **فـ** *muwâfsyq*, a. — Convenable, منـاسـبـ **فـ** *munâcib*, a.

CONFORMEMENT, adv., موـجـبـهـ **فـ** *moudjebindjè*, وـقـنـجـهـ **فـ** *vesqindjè*. — à cela, بوـكاـ **فـ** *bouña gueurè*, اـكـاـ **فـ** *añâ binâen*. — Conformément aux ordres suprêmes, اوـامـرـ **فـ** *evâmiri 'âliè*, mouqtezâcindjè.

CONFORMER, v. a., rendre conforme, اوـدـرـمـقـ **فـ** *ouïdourmaq*, يـاـقـشـرـمـقـ **فـ** *beñzetmek*, بـكـزـمـكـ **فـ** *iäqycturmaq*, t.; موـافـقـ **فـ** *muwâfsyq*, تـطبـيقـ **فـ** *tathbyq it*, a.-t. — Se Conformer, v. réfl., اوـيـقـ **فـ** *ouïmaq*.

موافقـت **1** *muwāfaqat* it, t.; رضا كـوـسـتـرـمـك *rīzā gueustermek*. — à un ordre, اـمـتـشـالـاـلـاـ فـرـمـانـهـ اـمـتـشـالـاـلـاـ *fermānē imtiçāl* it.

CONFORMÉ, e., adj., organisé, مـتـرـكـبـ يـاـپـلـمـشـ *mūterekkib*, t.; تـرـكـيـبـ اوـلـنـمـشـ *ter-kib olounmich*, a.-t.

CONFORMITÉ, s. f., rapport entre des choses conformes, اوـبـعـونـلـقـ *ouïghoulnouq*, t.; موـافـقـةـ مـطـابـقـةـ *muwāfaqat*, *muthābaqat*. — Soumission à la volonté de Dieu, اـرـادـتـ الـيـهـيـهـ *irādēti ilahüēiē mutābe'āt*.

En Conformité, adv., مـقـتـضـاـنـجـهـ بـنـاءـ عـلـىـ *mouqtézācindjé*, a.-t.; ذـلـكـ *bínāen 'ala zalik*, a.

CONFORT, s. m. (vieux mot). Voyez **CONSOLATION**, SECOURS, ASSISTANCE.

CONFORTABLE, s. et adj., حـضـورـلـوـ وـرـاحـتـلـوـ *houzourlu vè rāhatlu*, a.-t.

Voy. **CONFORTATIF**.

CONFORTATIF, v., adj., قـوـتـ قـوـيـجـىـ *qouvvet vīridji*, a.-t.; مـقـوىـ *mouqavvi*, a. — Remède —، قـوـتـ قـوـيـجـىـ عـلـاجـ *qouvvet vīridji 'ylādj*, دـوـایـ مـقـوىـ *devāi mouqavvi*.

CONFORTATION, s. f., تـقـوـيـةـ *taqviet*, قـوـتـلـنـمـهـ *qouvvetlennmē*, t.

CONFORTER, v. a., fortifier, قـوـتـلـنـدـرـمـكـ وـيـرـمـكـ *qouvvetlendurmek*, تـقـوـيـهـ اـلـاـ *taqviè.it*, a.-t. — Encourager; en ce sens ce

mot est vieux, et ne s'emploie plus en français que dans le style badin ou critique, يـورـكـلـنـدـرـمـكـ *iureklen-durmek*, يـورـكـهـ قـوـتـ وـيـرـمـكـ *iurēguèqouvvetvīrmek*, t.; تقـوـيـتـ قـلـبـ اـلـاـ *taqvièti qalb it*, a.-t.

CONFRATERNITÉ, s. f., رـفـقـةـ *ioldāchlyq*, t.; رـفـقـ *refiq*, pl. a.

CONFRÈRE, s. m., بـيـلـدـاشـ *iol-dāch*, t.; رـفـيقـ *refiq*, pl. a. *rufaqā*.

CONFRÉRIE, s. f., رـهـبـانـ اـخـوـتـىـ *rouhbān ukhuvvèti*, dje-mi'èti, a.-t.

CONFRONTATION, s. f., يـوزـلـشـتـرـمـهـ *iuzlechturmè*, t.; مـوـاجـهـهـ *muwādjèhè*.

— Examen d'écritures, مقـابـلـهـ *mou-qābélè*, تـطـبـيـقـ *tathbyq*, a.; يـازـولـرـكـ *iāzoulāruñ*, تـطـبـيـقـىـ *tathbiq*, t.-a.

CONFRONTER, v. a., mettre en présence pour interroger, يـوزـلـشـتـرـمـكـ *iuzlechturmek*, يـوزـ يـوزـهـ كـتـورـمـكـ *iuz iuzè guéturmek*, t.; مـوـاجـهـهـ *muwādjèhè* it. — Comparer les choses entre elles, مقـابـلـهـ تـطـبـيـقـ *mou-qābélè*, *tathbyq* it. — la copie à l'original, صـورـتـىـ اـصـلـهـ تـطـبـيـقـ *squareti aslinè*, *tathbyq* it.

CONFUS, e., adj., brouillé, confondu, قـارـشـقـقـ *qārichyq*. — Voix confuses, قـارـشـقـ سـسـلـرـ *qāri-chyq sesler*. — Paroles, discours confus, obseurs, مـشـوشـ كـلـمـاتـ *muchev-vech kēlimāt*. — Honteux, embarrassé, اـوـتـانـمـشـ شـاشـمـشـ *outānmich*, خـجـيلـ *khadjil*. — الطـافـ *taqviè.it*, Je suis confus de vos bontés,

و اکرامکنک مسجحوبی ایم *elthāf u ikrāmūñuzuñ mahdjoubi im.*

CONFUSÉMENT, adv., pêle-mêle, قرش مرش *qārichyq*, قارشق *qarich mourich*, t.—D'une manière confuse, اختلال ایله *nizāmsyz*, نظام سر *ykhtilāl ilē*, هرج مرچ او لدرق *herdji merdj otaraq*.

CONFUSION, s. f., mélange confus, پریشانق *qārichyqlyq*, قارشق-قلق *périchānlyq*, t.; اختلط *ykhtilāth*, اختلال *ykhtilāl*. — Dispersion, داغینلق *dāghynlyq*. — Trouble, دغدغه *daghdagha*. — Désordre, فرقشہ لق *nizāmsyzlyq*, نظام سر *qarqachalyq*. — Affluence de personnes, قلبہ لق *qalabalyq*, t.; ازدحام *izdihām*, a. — En confusion, sans ordre, قارمه قارشق *qarma qārychyq*. — Abondance de choses, چوقنی *tchoqlouq*. — Mettre tout en confusion, هرشیئی قارشت Fermق *her chéii qārichturmaq*. — Honte, خجالة *outānyqlyq*, t.; اوتانقلق *khydjālet*. — Honte par modestie, عار *'ār*, a.

CONGÉ, s. m., permission de se retirer, d'aller, اذن *izn*, اجازت *idjāzet*. — Adieu, وداع *vidā'*. — Prendre congé les uns des autres, داعلشہق *ridā'lachmaq*. — Jour de congé, نعطیل کونی *ta'thyl guny*. — Donner congé à, permettre de se retirer, اذن - اجازت ویرمک *izin*, idjāzet virmek. — Renvoyer, قوغمق *qoghmaq*, *qormaq*. — Déclarer à quel-

qu'un qu'il doit se retirer, se désister d'une chose, رذ ایله دفع *djēvābi redd ilē def' it*. — Prendre congé, اذن - اجازت آلهق *izn*, idjāzet ālmaq. — Faire ses adieux, اوداع *elvidā' it*, a.-t.

CONGÉDIÉ, e, adj., renvoyé, قوغمش *qoghmych*. — du service, خدمتدن چقارلمش *khyzmetten tchiqārlımych*, t.

CONGÉDIER, v. a., اجازت ویرمک *izn*, idjāzet virmek. — du service, خدمتدن چیقارمك *khyzmetten tchiqārmaq*. — les troupes, عسکره اجازت ویرمک *'askérə idjāzət virmek*, a.-t. **RENOVYER**.

CONGÉLATION, s. f., action du froid qui gèle les liquides, طوکمہ *doñma*, t.; جود *djumoud*, tedjmūd. — État des liqueurs congelées, طوک - بوز با غلمه *dhoñ, bouz bāghlama*, *indjimād*. — حال *hāl el-djumoud*. — Congélations pierreuses, مجمدات *mudjem-mēdāt*.

CONGELÉ, e, adj., منجمد *doñmich*, t.; منجمد *mundjémid*, a.

CONGELER, v. a., طوکدرمیق *doñdurmaq*, t.; تجمید *tedjmūd it*, a.-t. — Au fig., coaguler, قوبولمیق *quōoulatmaq*. — Se Congeler, v. réf., بوزلنمیق *bouzlanmuq*, طوکمیق *doñmaq*, متجمد *mundjémid ol*, اول *tēdjemmud it*. — Se coaguler, قوبولنمیق *quōoulanmaq*, t.

CONGÉNIAL, adj., se dit des mis-

cles qui concourent à un même mouvement, **عضلات متواافق العمل az-lāti mutəvāsyq ul-'amel**, a. — Planètes qui sont du même genre, **بر bir** صوبلن **soïda olān ot-lar**, t.

Congestion, s. f., **اخلاط akhlāth**, a.; **اخلاطك akhlāthun thoplanmaci**, a.-t.

اجتماع idjtimā'ī dēlā'il, a.

اجتماع العدد idjtimā'ul-ghadeed, a.

يُوْقَلْمَق iomaqlamaq, يومغه صارمق **iūma-gha sārmaq**, t. يعمق **īighmaq**, t.

Conglutination, s. f., action par laquelle une chose est rendue gluante et visqueuse, **يُلْمَشْكِلْنَمَه ielmècheklenmə** طوتقاللنمه **thoutqāllanma**.

Conglutiner, v. a., **يُلْمَشْكِلْتَمَك ielmèchekletmek**, اوکسەلوا **eukselu** it, t.; **تلزید telzidj** it, a.-t.

Congratulation, s. f. Voy. **Félicitation**.

Congratuler, v. a. Voyez **Féliciter**.

Congréation, s. f., **جَاءَت djemā'at** جعيت **djēmy'at**, a.

دَكْر يَلَان بالغى denyz ülān balyghy, t.

Congrès, s. m., assemblée des plénipotentiaires des différentes puissances, **دول مختلفة نك مرخصلار duveli moukhtelifenuñ mura-rakhkhaslar** جعيتى مكارىم **djēmy'eti**, a.;

مجلسي mukiālemə medjlici. — Assemblée des représentans des États-Unis d'Amérique، **أمريقة شمايدىه ameriqā'i chimālidē eīlāti mudjtemi'a djumhourinuñ vuketāi millet djemi'eti**.

Congru, e, adj., suffisant, **يَتَر ieter**, t.; **كاف kiāfi**. — Convenable, **لَا يَقِن lāiq**, a. — Réponse congrue, précise, **طوغرو جواب dhoghrouq djevāb** جواب شافي **djevābi chāfi**.

Congruité, s. f., convenience, **لياقت liāqat** ياقشقلاق **iāqyryqlyq**, t.; **توفيق الهينك مناسبتى tevsiqi ilahinuñ munācebeti**.

Congruement, adv., **يَكْشِسْر iañlyehsyz** ياقشقغلە **iāqyryqlyrghylē**, t.; **مناسبتله munācebetile**, a.-t.

مبيوهسى كلاه meivəci kulāh شكلنده اولان اغاچ **cheklində olān aghādj**, t.

Conique, adj., **كلاه بچمده kulāh bitchimdə**, t.; **مخروطى الشكل makhrouti uch-chekel**, a.

تخيينى takhminii, adj., **ظنى zannii**, a.

قرىنه تخيين qarinə ilə, a. **ايله takh-min ilə**, a.-t.

Conjecture, s. f., **تخيين takh-min** وهم **rehm**, pl. a. **ظن evhām**, وھوم **vuhoum**, اوهام **zann**, pl. a. **ظنون zunouñ**. — Par

conjecture, تَخْمِينًا takhmīnen, a. —
 Forte conjecture, ظَنْ قُوى zanni
qavi. — légère, ظَنْ خَفِيفٌ zanni
khaſif. — Vaine, ظَنْ باطِلٌ zanni
bāthyl, a.-t.

CONJECTURÉ , E , adj., maznoun, a.

CONJECTURER , v. a., قرینه ایله qarīnē ilē bilmek,
 اکلمق aňlamaq, ظَنْ - تَخْمِينٌ zann,
takhmīn it, a.-t.; سرمک sezmek, t.

CONJOINDRE, v. a., اولندرمک evlendurmek, t.; تزویج ا tezvīdj it,
 نکاح ا nikāh ilē 'aqd it, a.-t.

CONJOINT , E , adj., uni, joint,
 اولاشمش baghlunmich, بالغنمیش
oulāchmich, اولاشق oulāchyq. —
 Conjoints , au plur., les époux,
 زوج و زوجه zevdj u zevdjé. — L'un
 des conjoints, زوجینک برى zev-
djeñuñ biri.

CONJOINTEMENT , adv., برابرجه beräberdjé, بىلەجه bîlê, بىلەجه
bil-m'aüe, معًا mā'en, a.

CONJONCTIF, IVE, adj., t. de grammaire, وصلی vasly. — Particule
 conjonctive, حرف صلة harfi sylé, edät ul-vasl. — Nom
 اسم موصول ismi mevsoul, a.

CONJONCTION , s. f., union par
 mariage , ازدواج izdivâdj, a.;
 ذکا حلشمه nikiâhlachma, a.-t. —
 Termie de grammaire, عطف 'athf,

وصل vasl. — Rencontre apparente
 des astres, اقتراان rqitirân, قران
qyrân, اجتماع idjtimâ', a.

CONJONCTIVE, s. f., membra ne de
 l'œil, كوز آقدىك زاري gueuz
aqynuñ zâri, t.; بياضه العين beïazet ul-'ain, a.

CONJONCTURE, s. f., circonstance, حال hâl, حالت hâlet. — Rencontre,
 مقارنة mouqârenet. — Occasion,
 فرصت sourçat, a.

CONJUGAISON, s. f., t. de grammaire, variations dont le verbe est
 susceptible, تصریف tasrif. — Paradigme de la —, وزن vezn, pl. a.
 اوزان evzân, a. — Conjonction
 des nerfs, سکرلرک برى بىريلە siñyrlaruñ biri birilë
 باغلنمهسى baghlanmaci, مزاوجت الاعصاب muzâwedjet ul-'açâb, a.

CONJUGAL, E, adj., زوجى zevdjii,
 تزویجى tezvîdji. — L'état —,
 اوبرق nikâhlulik, نکاحلوك
 حال زوجية ev barq hâli, t.; حال hâli zevdjiet, a. — La foi conjugale,
 صداقت زوجيد sadâqati zevdjii.

CONJUGALEMENT , adv., حال hâli zevdjiet uzre,
 زوجیت اوزره زوج و زوجه كېرى guibi, a.-t.

CONJUGUER , v. a. — un verbe,
 فعلی sy'li tasrif it, a.-t.

CONJURATEUR, s. m., زوربالرک zorbalarun bâchi, حلیف باشى
halifi fitnè, a. — Magicien,
 سحر باز sihir bâz, a.-p.

زور بالق CONJURATION, s. f., معاهدہ سی انتفاعی - zorbâlyq ittifâqy, mou'âhedèci. — Paroles magiques سحر بازلغه دائر کلمہ لر, sihîrbâzlygha dâir kelimeler, a.-p.-t. — prières, دعا dou'â, a.; تصرعات tezarru', pl. a. تصرع tezarru'ât.

CONJURER, v. a., prier instantanément, رجا - يلوارمق iâlvârmaq, t.; تصرع ridjâ, temennâ it, تمدا tezarru' vu niâz it. — Je vous conjure au nom de Dieu, رب العالمين حرمته او لسون سکا تصرع rabbul 'âlemîn heurmetinê olsoun, saña tezarru' vu niâz îderum. — Détourner, chasser, قاچرمق qâtchurmaq, def' it. — Un malheur, دفع المصيبة def'y mouribet it. — Conjurer, éloigner par des paroles magiques les choses nuisibles, ضررلو شيئاً - رى قاچرمق ايچون سحر بازلق سوزلري zararlu cheñleri qâtchurmaq itchoun, syhyrbâzlyq seuzléri oqoumaq. — Former un complot, ال برا اندلشمق andlachmaq, el bir it, سو قصد souï qasd it. — La perte de quelqu'un, بر كمسنه فك bir kimesneñi ilâfinè souï qasd eilémek. — Exorciser, استعاده isti'âze it.

CONJURÉS (LES), subs. m. pl., زور بالق ايچون عهدلشانلر itchoun 'ahdlachanlar, djelâlîler, a.; زوربه لر zorbâler, t.

بیلدنو تشخصیسى ممکن CONNAISSABLE, adj. com., tech-khyci mumkin, a.-t.

CONNAISSANCE, s. f., notion, بیلکو bîlich, t.; معرفت ma'rîset. — La connaissance de Dieu, معرفت الله ma'rîset oullah. — Avis, instruction sur une chose, خبر haber, علم و خبر ylm u khaber, a.; آکاهى águiâh, águiâhi. — Je n'en ai pas connaissance, خبر - رى آکاهى águiâh. — Prendre connaissance, khaber u águiâhum ioqtur, ou simplement خبرم يوق khaberum ioq. — Prendre connaissance, اکلامق bîmek, بیلمىك añlamaq, تحصىل علم و وقوف ا tahsîli ylmu vuqouf it. — Qui a une grande connaissance des affaires, امور و مصالحه بغايت واقيف oumouru meçâliha beghäitet vüqysu áchinâ. — Savoir, علم ylm. — Acquérir des connaissances, تحصيل معارف tahsîli me'ârif it. — Qui a beaucoup de connaissances, چوق بیلشلو tchoq bîlichlu, t.; كثیر المعارف kecîr ul-me'âris. — Exercices de la faculté de distinguer les objets, شعور chou'our. — Il a perdu sa connaissance, بى شعور bi chou'our olmuchtur. — Il a sa connaissance, شعوري يرنده در chou'ouri ierindè dur. — Il a perdu toute connaissance et le sentiment,

chou'ourini kullüien zâti cîledi. — Perdre connaissance, s'évanouir, بايلمه - ق bâülmaq. — Reprendre connaissance

sance, آيلمق *aïlmaq*. — Liaison
 peu intime, liaison, fréquentation,
 كوز آشنالغى *āchinālyq*, أشنالق
gueuz āchinālygħy. — Connaissance,
 personne que l'on connaît, أشنا *āchi-nā*. — Faire de nouvelles connais-
 sances, يكى آشناڭر پيىدا *iēny āchināler peidā it*.

CONNAISSEMENT, s. m., حِوْلَةٌ
قايمدسى *hamoulé qāimēci*, a.t.

بیلیجی CONNAISSEUR, **سے**, adj., **ارباب** bīlīdjī, t.; **اکلایجی** añlāidji, t.; **وقوفین** اولان erbābi vrougousten olān, p.; **اشنا** áchinā, a.-t.

CONNAÎTRE, v. a., avoir notion, بِيلمك *bilmek*, *añlämaq.*
 — une chose, بِيلمك *bilmek*, بِر نسنه بىي *bir nesnöi bilmek.* — Connaitre parfaitement, s'y entendre, بِر شىيدن *bir cheiden* *añlämaq.* — les tableaux, اكلامق *aklamq*, *tas-virden añlämaq.* — Faire connaître, اكلاتمىق *aklatmik*, *bildurmek*, بِيلدرمك *añlätmaq.* — sa façon de penser, فكر و رأىنى *fikr u reeini bildurmek.* — Avoir une grande pratique de..., ايو بيلمك *eüu bil-mek.* — Il connaît bien les affaires, امور و مصالحه يه وقوف تامى وارد *ounouru meçälthaiè vuqousi tämmi värdur.* — Discerner, سزمك *sez-mek*, سچمك *setchmek*, فرق - *sarq, temüz,* تمييز-ز- تشخيص *techkhys it.* — Quelqu'un, طاينيمق *thänämaq.* — 1. بر كمسنه بىي *bir kimesnëi thänämaq.* — طاينيمق *thänämaq.*

Cohabiter avec une femme، جهاع
 ايلمك *djimā' cīlēmek.* — Avoir
 autorité de juger une cause، دعوا
 كورشك *d'avā gueurmek.* — Con-
 naître d'une cause ou d'une affaire
 quelconque، بر ماده بي روبيت *bir*
māddēi rouēt it. — Se connaître en,
 v. réfl., bien juger، اكلامق *añla-*
maq اكلامغه قادر او *añlāmagha*
qādir ol. — Il se connaît en bons
 livres، کتب فخیسدن اکلار *kiou-*
toubi neficēden añlar. — Ils se con-
 naissent mutuellement، بري برينى
 طانيورلى *biri birini thanicurlar.* —
 Connu، بيلنـش *bilinmich*, بللو
bellu, t.; معلوم *m'aloum.* — Il est
 connu de tout le monde، عامـهـنـك
 معلومـيدـر *'ammēnuñ m'aloumidur*

CONNÉTABLE, s. m.,	الجملة عساكر بالـ
مملكتك سر عسكري	<i>bil-djumla</i>
'açākiri memleketuñ ser 'askeri, a.-t.	

CONNEXION ou CONNEXITÉ, s. f.,
بنشلک اولاشقلق *oulâchyqlyq*,
مناسبت *munâcèbet*,
خطف *'athf.* — Qui n'a aucune
connexion (discours), ایپی صاپی, *ipi sâpi* يوق.

CONNIL, s. m. (vieux mot). Voy.
LAPIN.

CONNIVENCE, s. f., complicité
par tolérance et dissimulation, اغهاض *yghmāz*, اغماض عین *yghmāz:i'aīn*, مسامحة *muṣāmaha*. — Complicité, قباحت ارتاقلغى *qabāhat ortāqlıy-*

għy. — Qui est de connivence avec, اغماض عين iden. — Par indulgence, اغماض عين yghmāzī 'aīn ilè. — De complicité, اتفاقله ittisāq ilè, a.-t.

CONNIVER, v. n., اغماض دن کلمک yghmāzden guelmek, کورمزکدن gueurmezlikten guelmek, کوز قیامغلہ ارتکاب کوز qapāmagħil ī-tikiabi muchārēket it. — Laisser faire, چواز کوسترمک djewvāz gueus-termek, a.-t.

CONQUE, s. f., بیوک و مجوف صدف t.-a. — Conque de Vénus, مصقل masqal, مهره mihre, p.; مهرق mihraq, a.

CONQUÉRANT, s. m., فاتح fātihih, صاحب ظهور sāhyb zouhour, a.; قهرمان qahrēmān, p. — Le conquérant de Constantinople, Mahomet II, فاتح استانبول سلطان محمد خان ثانی fātihi istāmboleoul soultān Mehemed khān sāni.

CONQUÉRIR, v. a., فتح feth it, فتوحات futouhat it, تسبیح ممالک tes-khyri memālik it. — Simplement s'emparer, ضبط zabth it. — L'amitié, les bonnes grâces de quelqu'un, بر کمسندنک محبتندی وحسن توجھنی جلب - تحصیل bir kimesnēnuñ mouhabbetini vè hus-ni t'veeddjuhini djelb u taħsil it. —

Conquis, conquise, فتح اولمش feth olmich, a.-t.

CONQUES, s. f. pl., cavités de l'oreille, قولاڭىچى قولاغۇن itchi, t.; تجاويف لاذن tēdjāvif ul-uzn, a.

CONQUÊTE, s. f., فتح feth, pl. a. usité, فتوحات futouhāt. — Pays conquis, فتح اولمش مملکت feth olmich memlēket. — Conquête galante, succès en amour, كوكل قاپىمە - تسبیح قیز gueuñul qāpma, teskhyri, a.-t. — Il ne cesse de faire des conquêtes, قلوب ایتمکدن خالى دکدر teskhyri qouloub itmekden khāli dēıldur.

CONSACRANT, adj. m., qui sacre un autre, تقدیس ایدن taqdīs iden, a.-t.

CONSACRER, v. a., dédier à Dieu, rendre sacré, مبارک قلمق mubārek qylmaq, تقدیس taqdīs it. — une église, بىر كېلىسا بىي تقدیس bir keliçäi taqdīs it. — Donner, dévouer à Dieu, الله يولنه وقف al-lah iolina vaqfit. — Dévouer, destiner, تخصيص takhsīs it. — Sanctionner, en parlant de l'usage, كثرت استعمال ایله ثابت kesrēti isti'māl ilè sābit it, a.-t. — Se Consacrer, v. réfl., à Dieu, كندوبىي الله يولنه فدا guendüi allah iolyna fidā it. — Donner tout son temps, جميع وقتني برشيد صرف djem'i raqtini bir chèie sarf it, a.-t.

CONSANGUIN, e, adj., parent du

côté paternel, ne se dit qu'en cette phrase : frère consanguin, بابادن *bābāden*, قرنداش *qarindāch*, t.

CONSANGUINITÉ, s. f., اقربالق - خصلق *bābāden aqrabālq* *bālyq, khycymlyq*, t.-a.

CONSCIENCE, s. f., sentiment intérieur du bien et du mal, ضمير *za-mīr*, قلبك *qalb*, a.: شاهدلكي - بيلاوكى *qalbuñ chāhidligui*

شهادت قلب *chēhādēti qalb*, كوكل اخطاري *gueuñul ykhthāri*, a.-t.; نفس مخطرة *nēssi moukhthyret*, a.; درون *dēroun*; آکاهى دل *águiāhi dil*, p. — Examen de conscience, فحص ضمير *fahsi zamīr*. — Bonne conscience, صافى *sāfi zamīr*. — Qui a une bonne conscience, درونى پاك *dērouni pāk*.

— Remords de conscience, قلبك *qālbuñ yzthyrābi*. — Il y a conscience, c'est conscience, خطادر *khatħā dur*. — Un homme de conscience, اهل عرض و صداقت *ehli 'yrz u sadāqat*. — En conscience, طوغرولغله *dhogħroulyghylè*, t.; صدق له *sydqilè*, a.-t.

CONSCIENCIEUSEMENT, adverbe, صدق درون *sydqī deroun ilè*, حقاییت انصاف *insāf ilè*, ایله *haqqānūt ilè*, a.-t.

CONSCIENCIEUX, se, adj., انصافلو *insāflu*; C'est un homme — بر ادمدر *muncif bir ādem dur*, a.-t.

CONSCRIPTION, s. f., عسكرك *Nħarrir*

سنويسى *'askeruñ takħiri sénəvici*, a.-t.

CONSCRIT, s. et adj., اولنمش *cher'en tahrir olounmich* عسكر نفري *'asker nēfēri*, a.-t.

CONSÉCRATION, s. f., تقدیس ایلمه *tagħidis eilem*. — Action par laquelle le prêtre consacre la messe, اجراء *idżrāū merācimi lotouriya riā*, a.-t.

CONSÉCUTIF, ve, adj., اردنج *biri biri ardindjè*, t.; متعاقب *mute'āqib*, a.

CONSÉCUTIVEMENT, adv., . بري بري *biri birini mute'āqi-ben*, برينه متعاقب اولدرق *biri birinè mute'āqib ola-raq*, اولاشدرق *oulācharaq*, a.-t.; متعاقباً *mute'āqiben*, متوايلاً *mutēvālīen*, a.

CONSEIL, s. m., avis, نصيحت *eugut, euüut*, t.; اوکوت *nacyhat*, pl. a. نصائح *naçāħih*. —

Bon —، نصيحت خيرية *nacyhati khařriiè*. — Consultation, دانشق *dānichyq*, دانشقلاق *dānichyqlaq*.

— Donner conseil, اوکوت *eugut, nacyhat virmek*, دانشمق *dānichmaq*, ويرمك *eugutlēmek*. — Prendre conseil de, دانشمق *dānichmaq*,

بر کمسندنک رأى و نصيحتنى *bir kimesnēnuñ rēi u nacyhatini sormaq*. — Suivre le conseil de quelqu'un, اوکوت - نصيحت *eugut, nacyhat, seuz thoutmaq*.

— Conseil, réunion de gens qui délibèrent, مشورت *meħ-*

veret, مجلس مشورت *medjlici* — mechveret, شورى - شورا *chourā*, *divān*. — Grand conseil, مشورت عظمى *mechvèrèti ouzma*. — privé, شوراي خاص *chourā khäss*. — Action de délibérer, مشاوره *muchävèrè*. — Tenir conseil, ديوان طوقيق مشاوره *muchävèrè it*, *divān thoutmaq*. — Convoquer un —, ديوان قورمق *divān gourmaq*. — Le conseil de justice, مجلس احكام العدليه *medjlici ahkiām ul-'adliè*. — d'utilité publique, امور نافعه مجلسى *ouimouri nāsfya medjlici*. — de guerre, عسکر ضابطلىرى مجلسى *'asker zābithləri medjlici*. — Les membres du conseil, ارباب شوري *erbābi choura*, a.

CONSEILLER, s. m., celui qui donne conseil. — نصيحت ويرمك *eugut, nacyhat virēdji*. — Bon conseiller, عاقل ناصح *nācyhi 'aqyl*. — Membre d'un conseil d'état, مستشار دولت *mustechāri devlet*. — d'ambassade, سفارت مستشارى *sesürel mustechāri*, a.-t.

CONSEILLER, v. a., اوكت - نصيحت ويرمك *eugut, nacyhat virēmek*, it, a.-t.; اوكتلمك *eugut-lemek*, t. — Je vous le conseille amicalement, دوستانه سكا نصيحت *dostānē sañā nacyhat iderum*.

CONSENTANT, adj., راضى اولان *rāzi olān, olmuc̄h*, a.-t.

CONSENTEMENT, s. m., رضا *rizā*. — Par consentement volontaire,

حسن اختيارايله *husni ykhṭiār ilè*. — تراضى طرفين ايلاهه *terāzii tharasein ilè*.

RASCI - قائل *qā'il* رضا ويرمك او *rāzi, qā'il ol*, — كوسترمك *rizā vîrmek, gueuster-mek*, a.-t.; بلى ديمك *beli dîmek*, t. — J'y consens, رضا ويرم *rizā virirum, qā'il im*.

CONSENTI, e, adj., djāz gueürulmuc̄h, a.-t.

LAGRM لاجرم *lādjerem, iltizāmen*, a.; اصولنه مطابق وجهله *ouçoulinè muthābyq vedjhile*.

CONSÉQUENCE, s. f., netidjè, pl. a. نتائج *netāidj*, لازمه *lazemē* حالي *hāl*. — Tirer une conséquence, فتيجه چيقارمق *netidjē tchyqārmaq*, استخراج حكم *istikhrādji hukm it*. — Conséquences, suites d'une action, صوك *soñ*, t.; عاقبت *'aqybet*, pl. a. *'avāqyb*. Voy. IMPORTANCE. — En conséquence, موجنه *moudjebindjè*.

شيان اعتداد *chaïāni 'ytidād* معنده به *m'uteddun bih*. — Personnage شيان —, اعتداد بر ادم *chaïāni 'ytidād bir ādem*. — Affaire de —، امرهم مصلحت *emri muhimm maslahat*, Sans consequence, sans importance ou considération, emri muhimm. —

اعتبار سرز *'yti-bārsyz*, صايلماز *sāilmāz*, t.; ضررسز *zararsyz*, a.-t.

CONSÉQUENT, s. m., terme de logique, تالی *tāli*. — L'antécédent et le conséquent, مقدم و تالي *mou-qaddem u tāli*, مقدمه و مؤخره *mou-qaddemē vu mouakhkherē*. — Le Conséquent, t. de grammaire, dans un rapport d'annexion, المضاف *elmuzāfu* الـ *ileūhi*, a.

CONSÉQUENT, e, adj., rābouthalu, عقل صاحبى *'aql sāhibi*, a.-t.; منظم لا حوال *mun-tazym ul-ahvāl*. — Conséquent dans ses discours, منتظم لا قوال *mun-tazym ul-aqvāl*. — Dans ses actions, منتظم لا اطوار *mun-tazym ul-athvār*. — Par conséquent, adv., اکا بـنـا *añā bināen*, a.-t.; بوندن او توري *boundan uturu*, a.; بـنـا على ذلك *bināen 'ala zalikē*.

CONSERVATEUR, TRICE, substant., کوزهـدـيـجـي *saqlāidji*, سـقـلـايـجـي *gueuzedīdji*, t.; نـاظـرـر *hāfiz*, حـافـظـر *hāfiz*, a.

CONSERVATION, s. f., صـلـايـش *saqlāiš*, حـفـظـمـهـ *gueuzetmē*, t.; کـوزـتـمـهـ *gueuzetmek*, t.; وـقـاـيـةـ *hyfz*, وـقـاـيـةـ *viqāiet*, *viqāie*. — La conservation de la vie, حـفـظـ جـانـ *hyfzi djān*, a.-p.

CONSERVATOIRE, s. m., de musique, تعـلـيمـخـانـهـ فـنـ *ta'līm khāne fenni mouciqy*.

CONSERVATOIRE, adj., صـاقـلـمـعـهـ *sāqlamagha*, وـسـيـلـهـ اـولـانـ *vécilé olān*, moudjibi *viqāietē*, a.-t.

CONSERVE, s. f., confiture, رـچـلـ *retchel*, t.; خـمـيرـهـ *khamirē*, a. — Navire qui fait route avec un autre,

براـبرـجـهـ بـيلـهـ كـيدـنـ *bèrāberdjé*, bîlē guiden guèmi. — Aller de conserver, بـيلـهـ كـيـتـمـكـ *bîlē guitmek*. — Conserve, s. f. pl., sorte de lunettes, كـوزـلـكـ *gueuzluk*, وـقـاـيـهـ بـصـرـهـ مـخـصـوصـ *viqāieti baçārè makhsous gueuzluk*, a.-t.

CONSERVER, v. a., garder soigneusement, کـوزـتـمـقـ *sāqlamaq*, صـاقـلـمـقـ *gueuzetmek*, حـفـظـ *hyfz*, وـقـاـيـهـ *viqāie*. — Garantir du dommage, نـعـتـكـ ذـكـرـيـذـنـىـ *nymētuñ zikrini*, حـفـظـ *viqāiet*. — Conserver sa réputation, عـرـضـ *siānet*, صـيـانتـ *it*. — la mémoire d'un bienfait, نـعـتـكـ ذـكـرـيـذـنـىـ *nymētuñ zikrini*, حـفـظـ *viqāiet*. — حـفـظـ *hyfz* it. — dans sa mémoire, خـاطـرـهـ *khāthyrdè*, دـرـونـنـدـ *dērounindè*, صـاقـلـمـقـ *sāqlamaq*. — Se Conserver, v. pr., soigner sa santé, حـفـظـ *hyfzi syhhat*, صـحـتـ وـعـافـتـتـهـ اـهـتـامـ *u'āfiētiné yhtimām* it. — Avoir soin de soi, کـنـدوـسـنـىـ *guenducini*, حـفـظـ *gueuzetmek*. — Ne point changer, ne pas se gâter, طـيـانـمـقـ *thaïānmaq*, بـوزـلـمـقـ *bozoulmamaq*. — Se préserver, کـنـدوـسـيـ *guendui*, قـورـتـمـقـ *qouroutmaq*. — Conservé, صـاقـلـنـمـشـ *sāqlanmich*, t.; مـخـفـظـ *mahsouz*, a.

CONSIDENCE, s. f., آـنـمـهـ *inmē*, هـبـوـطـ *hubouth*, a.

CONSIDÉRABLE, adj. com., digne de considération, صـاـيـلـلـورـ *sāüileur*, شـايـانـ *chaüani*, اـعـتـابـ *'ytibār*. — Important, مـهـمـ *muhimm*, a. — Personnage considérable, بلاـوـ اوـلوـ *olou*, باـشـلوـ *bellu bāchlu*. — Grand, nom-

breux كليتلو بيوك *buūuk*, t.; كليتلو جسيم *kullüetlu*, a.-t.; — Quantité كليتلو مقدار *kullüetlu*, *myqtār*. — Somme مبالغ كثير *meblaghy*, *kecīr*. — Dépense —, كليتلو مصرف *kullüetlu masraf*. — Ouvrage d'esprit, تاليف جسيم *tēelisi djecīm*, a.

CONSIDÉRABLEMENT, adv., چوق' *tchoq*, غایت امه *ghāietile*, a.-t.; كليتلوجه *kullüetludjé*, بغايت *bēghāet*, a.

CONSIDÉRANT, s. m., motif, سبب *sèbeb*, pl. a. أسباب *esbāb*. — d'un jugement, d'une sentence, بغايت *mouqaddēmet el-hukm*, a.

CONSIDÉRATION, s. f., action de considérer, فكر *fikr*, تفکر *tēfekkur*, ملاحظه *mulāhaza*, a. — Cela mérite considération, بو سزاوار دقت *bou sizāvāri dyaqat* و ملاحظه در *mulāhaza dur*. — Circonspection, احتراز *ihtirāz*. — Réflexions, مطالعات *mouthāle'aler*, مطالعه *mouthāle'āt*. — Motif, سبب *sèbeb*. — Égard pour quelqu'un, حرمت *heurmet*, رعایت *rī'āiet*, a. — En votre —, سزه حرمة *sizē heurmeten*. — Attention dans la conduite, دوشنمه *duchunmē*, رویت *rouiet*. — Il agit sans considération, دوشنمه يه رک عمل *duchunmē ierék 'amel ider*. — Estime, اعتبار *'ytibār*. — C'est un homme de considération, قدرو اعتبار ايله معروف *gueuz habsi*.

بر آدمدر *qadr u 'ytibār ilē ma'rouf bir ādemdur*.

CONSIDÉRÉ, e., adj., examiné, دقنه باقلهش *diqqatlu bāqylmich*. — Honoré, معتر، *mu'tēber*, a. — Compté pour, عد اولنمش *'add olounmich*, a.-t.

CONSIDÉRÉMENT, adv., دوشونرك *duchunerek*, فكر و رویت ايله *fikr u rouiet ilē*, ملاحظه ايله *mulāhaza ilē*, a.-t.

CONSIDÉRER, v. a., examiner attentivement, دقته باقمق *diqqatilē bāqmaq*. — Réfléchir sur, *duchunmek*, a. — ملاحظه ا *mulāhaza it*: — Faire attention, دقت ا *diq-qat it*, فاصل ا *teemmul it*. — Faire distinction, regarder à, خاطرا *khā-thyr it*, خاطر کوزتمك *khā-thyr gueuzetmek*. — Avoir égard à, اعتبار *'ytibār it*. — Compter pour quelque chose, صايمق *sā'imiq*, a. — عد ا *'add it*, a.-t.

CONSIGNATAIRE, s. m., emānetkiār, حافظ و دیعه *hāfiizi ved'ya*, a.

CONSIGNATION, s. f., dépot juridique, امانت *emānet*, و دیعه *vēd'yat*, a. — Consignations ou le bureau des consignations, امانت مالي *emānet māli khazīnēci*, a.-t.

CONSIGNE, s. f., ordre, emr, قنبية *tembīh*, a.; اصمارله *ismārlama*, t. — Punition militaire, کوز جيسي *gueuz habsi*. — Concierge

qui enregistre les personnes qui entrent dans une place de guerre
بر، قلعه قیوسندن کیرنلرک تحریریند
قلاعه قیوسندن کیرنلرک تحریریند
bir qal'a qapoucinden guirenleruñ tahririné me'mour qā-poudji.

امانة ويرلش
تسليم او لنسمش
البيوونلش
emānēten vīrlmich, teslím olounmich, a.-t.; alyqonylmich, t.; mahbous, a.

CONSIGNE, v. a., mettre en dépôt, امانت ويرمك - قومق
امانت طریقیله *emānēt tharyqilè vīrmek.*
— Remettre, *teslím it.* — Mentionner, ذکر *zikr it.* — Insérer, ایچنه قومق *itchinè qomaq, t.; derdj it, a.-t.* — Donner
بكچیده أمر - امر *bir kimesnēnuñ dughoul-linè rouksat virmémek.* — un soldat, بر عسکر نفری جس *bir'as-ker nēfəri habs it.*

CONSISTANCE, s. f., épaissement, تعقد قويولق
— Solidité, dureté, قتيلق *qatılıq, t.; qavām.* — État de stabilité, قواام
امور دنياده اصلأا، ثبات *qarār, cebāt, dēvām,*
a. — Les choses du monde n'ont point de consistance, دوام يوقدر
asmā cebāt u dēvām ioqtur.

CONSISTANT, e, adj., qui consiste,

عبارت 'ybāret. — Terre cōnsistant
اورماندن عبارت اراضی
ormänden 'ybāret erāzi. — Qui a de la cōnsistance, قاتی *qāty, t.*

CONSISTER, v. n., avoir son essence dans, عبارت او 'ybāret ol. — Cette maison consiste en une cour et six chambres, بوخانه بر حوالی ايله *bou khānè bir havli ilè alty odhaden 'ybārettur.* — مترکب - مركب *muterekkib, murekkeb ol, a.-t.*

CONSISTOIRE, s. m., assemblée du pape et des cardinaux, ریم پاپا ايله قارديناللرک *rīm pāpā ilè qārdināllēruñ djemý'eti.* — des ministres protestans, لوتنران پاپارلرینك مجلسی *loutrān pāpāz-lērinuñ medj'līci, a.-t.*

TSILITI, adj. com., ممكن *teslieti qābil, a.-t.; mumkin uttēcelli, a.*

CONSOLANT, e, adj., قابل *qaçāvet guiduriđji, tesliet vīridji.* — موجب تسليت ويريجى *moudjibi tesliet dēldur.*

CONSOLATEUR, TRICE, s., تسلى *tēcelli vīridji, tesliet gueturidji, a.-t.*

CONSOLATIF, ve, adj. Voy. CONSOLATEUR.

CONSOLATION, s. f., تسليت *tesliet tesli, tēcelli, a.* — تسلى خاطر *tē-cellii khāthyr.* — Satisfaction, كوكل

خوشلۇغى *gueñul khochlyghy*, t.; صفای خاطر *safäi khäthyr*. — Sujet de consolation ou la personne qui console, *medäri*, *moudjibi tesliet*. — Je n'ai point d'autre consolation que vous, سزدن ئىرى مدار تسلیتىم يوقدر *syzden ghäiri, medäri teslietum iqtur*.

تسلیت *CONSOLÉ*, e, adj., *boulmich*, a.-t.; بولميش *tesliet*; متسلى *mutecelli*, a.

تسلیت ويرمك *CONSOLER*, v. a., *virmek*, a.-t. — *tesliet virmek*, تسلیتىدە *tesliè it*, تسلی *tecelli virmek*, it, a.-t. — Se Consoler, verbe réfl., تسلی بولمق *tecelli boulmaq*, *älmaq*. — Avec ses amis, احبابنىڭ مصاجىتىلە كىسب *ahbabinuñ muçähebetile kesbi tecelli it*.

پىشتىرىجى *CONSOLIDANT*, s. m., *pekichturidji*, t.; الحام لحم ايدن *ihäm lehem iden*, a.-t.

بر عانىدەنك استىحکامى *CONSOLIDATION*, s. f., d'une dette publique, *bir 'äidënuñ istihkiämi khouçouci*. — État d'une plaie qui se cicatrice, *bir iäranuñ pekchmeci*, t.; التپام *iltiäm*, a. — de l'usufruit à la propriété, *haçylät u ghallätuñ mulkè merbouthüeti*.

بر يارهى پىشتىرمى *CONSOLIDER*, v. a., (une plaie), *bir iäraï*

الحام لحم *pekichturmek*, t.; دين مەلكىتە قرار *ilhämi lehm it*. — Affermir une dette publique, *deini memlekete qarär u istihkiäm virmek*. — عقد اولنان معاهىدە يە تقوىيە و استىحکام ويرمك *aqd olounän mou'ähedëè taqoïè vu istihkiäm virmek*, a.-t.

قوبىلشىمىش *CONSOLIDÉ*, e, adj., *saghlanmich*, a.-t.; صاخلىنىمىش *istihkiäm boulmich*, a.-t.; مستىحکىم *mustahkem*, a.

CONSOMMATEUR, s. m., celui qui consomme, دوكىدىجى *tukedidji*. — تىامىلدىجى *temämladidji*, t.; مكمل *mukemmil*, a.

CONSOMMATION, s. f., achèvement, استكمال *itmäm*, اتمام *inqyräz uz-zemän*. — Grand usage des choses, استهلاك *teukenmè*, t.; ذخایرك *istihlak*. — des vivres, *zakhäiruñ bezl istihlaki*. — بذل واستهلاكى du mariage, *guerdek*. — Nuit de la consommation du mariage, *guerdék guuldjeci*, t.; زفاف كىچەسى *zufäf gujdjeci*, a.-t. Voy. DÉBIT.

CONSOMMÉ, s. m., bouillon sin et succulent, پك قىنامش ات صوبى *pekk qaiñamich et souïu*, t.

دوكتەش *CONSOMMÉ*, e, adj.,

teukenmich, t.; مېڈۈل *mebzoul*, a.
CONSOMMER, v. a., achever, ac-complir, تمامەق *temämlamaq*, تكىيىل - *biturmek*, t.; بىتۇرمەك اتىام ا consommer de la viande, اتى پىك قايناتەمەق *eti pek qäinätmaq*. — Détruire les vivres par l'usage, صرف *teuketmek*, - دوكتىمەك بىذل *sarf, khardj it*, خرج استهلاك *bezl u istih-läki zakhäür it*, a.-t.

CONSOMPTIF, IVE, adj., اخلاقى دوکدىجى و اتلارى آشندىرىجى *akhläthy teukedidji*, vè etléri achenduridji 'ylädj, t.; دواى اکال *deväi ekkiäl*, a.

CONSUMPTION, s. f., دوكتىمەت *teuketmè*, t.; اسراف *isräf*, telef, اتلف *itläf*. — par le feu, احتراق *yhtiräq*. — Sorte de phthisie, verem, ورم *sil* et سل *sill*, a.

CONSONNANCE, s. f., accord de sons سىس اوېغۇنلىق *ses ouïghoun-toughy*, t.; موافقت اصوات *mu-väfaqati esvät*. — Rime, قافىءة *qäfiet, qäfië*, pl. a. قوافي *qaväfi*.

CONSONANT, adj. m., نىخەمەلرى *naghmeleri ouïghoun*, t.; اوېغۇن *naghmeleri* hem اھنەك *ähnenk*, p.

CONSONNANTE, s. f., بىر نوع *bir nev'y tchälgou*, t. چالغا

CONSONNE, s. f., حرف سالىم *harfi sâlim*, pl. حروف سالمة *hourousi sâlimet*, a. — redoublée, حرف

مشدود *harfi mechdoud, muzäf*, a.

CONSORTS, s. m. pl., اورقاقلار *or-täqlar*, t.; رفقا *roufaqä*, a.

CONSOUDE, s. f., سطف *symsyth*, a.

CONSPIRANT, e, s. m., t. de physique, puissance ou force conspirante, قوا متحدة القصد *qaväi muttehid ul-maqsad*, a.

CONSPIRATEUR, s. m., زوربا *zorbä*, اهل فساد *ehli feçäd*, halif, a. Voy. CONJURÉ.

CONSPIRATION, s. f., يرامزلق *iärämazlyq* itchoun birlechmè, t.; فساد *feçäd*, a. Voy. COMPLOTT.

CONSPIRER, v. a., être uni pour un même dessein, بىرلىشىك *bir-lechmek*, al bir it, t.; عقد *'aqdi ittifäq it*. — Se dit aussi des choses qui concourent au même effet, توافق *teväsuq it*, a.-t. — Tout conspire à la gloire et à la prospérité de ce pays, جميع احوال *djemî ahväi boumemleketuñ chän u iqbaļi khoucoucinè teväsuq ider*. — Faire une conspiration. Voy. CONJURER.

CONSPUER, v. a., cracher sur, توكرىلە *tukurlemek*, بولاشترىمق *tukurile boulächturmaq*. En ce sens il n'est plus usité. — Fig. et fam., mépriser d'une façon marquée, افراطىلە تحقىير *ifräthilë tak-qyr it*, a.-t.

CONSTAMMENT, adv., avec constance ثبات - قرار او زره *qarār uzrè*, - مداومت ایله *cebāt, mudāvemet ilē*, متنانت ایله *metānet ilē*. — Continuellement, دائماً *her dāim, dāimen, dāimā*, a.

CONSTANCE, s. f., fermeté d'âme, يورك طيانقلعى *iurek dhaiāny-qlyghy*, t.; ثبات قلب *cebāti qalb*, متنانت *sebāt, metānet*, قرارق *qarārlýq*, قرار *qarār*. — Persévérence, مداومت *mudāvemet*, a. — Faire preuve de constance, ثبات و متنانتني اظهارا *sebātu metānetini izhār it*.

CONSTANT, e, adj., qui a de la fermeté, يورکي طيانغان *iuregui dhaiānghan*, ثبیت الفواد *sebít ul-fuvād*. — Certain, كرچىك *guertchek*, محقق *mouhaqqaq*. — La chose est constante, كييفيت حال ثابت و متحقققدر *keifüeti häl sābit u mutehaqqaqtur*. — Invariable, دکشمز *deichmez*, t.; ثابتقدم *sābit qadem*, a.-p. — Il est constant dans ses desseins, مقاصد *meqācid u menviātindē sābit qadem dur*. — Persévérant, قوى *qavi*, t.; مداوم *mudāvim*. — Qui demeure long-temps ou toujours dans le même état, بـ قرار *qarārлу, ber qarār*, قرارلو *mustedim*, a.

CONSTANTINOPLE, nom de ville, استانبول *istāmbol*, اسلامبول *islāmbol*, قسطنطينيه *qos-*

thanthinüc, بلده طېبې *beldēi thaibē*.

CONSTANTIN, n. pr., *qos thanthīn*.

CONSTATÉ, e, adj., اثباتلو *isbātlu*, اثبات او لىميش *isbāt olounmich*, a.-t.

CONSTATER, v. a., اثبات *isbāt it*, a.-t.

CONSTELLATION, s. f., صورت كوكبيه *sourēti kevkēbiè*, t.; كواكب *kevkeb*, pl. برج burdj, pl. a. بروج *bouroudj*. — Constellation sous laquelle quelqu'un est né, طالع *thāli*, vulg. *thālih*, pl. a. طوالع *thāvāli*.

CONSTELLÉ, e, adj., طاسملو *thy-lismlu*, a.-t.; مطلسم *mouthlism*, a.

CONSTER, v. n., être certain, ظاهر او *zāhir ol*, t.; بـ *bellu ol*, a. — Il conste que, تحقق ايدركه *təhaqqouq ider ki*.

CONSTERNATION, s. f., عظيم قورقو *'azīmi qorqou*, دهشت حيرت *hairet*, dehchet, انكسار قلب *inqyçarı qalb*, a.

CONSTERNÉ, e, adj., شاشمىش كوزى *chāchmich*, قورقمش *gueuzu qorqmich*, t.; منكسر *munkēcir*, a.

CONSTERNER, v. a., شاشورماق *chāchurmaq*, t.; مدهوش *med-houch it*, a.-t.

CONSTIPATION, s. f., قبض *qabz*, قبضلاق *inqybāz*, a.; انقباض *qabyzlyq*, a.-t.

CONSTIPÉ, e., adj., منقبض *mounqabyz*, مقبوض *maqbouz*, a.

CONSTIPER, v. a., قبض ا *qabz it*, قبضل *qabzlyq guèturmek*, a.-t.

CONSTITUÉ, e., adj. (bien), يابوسى *iāpouci sāgh*, t.; صحيح البنية *sahyh ul-buniē*. — **Mal**, يابوسى *iāpouci fēnā*, t.; كريه البنية *kērih ul-buniē*, a.

CONSTITUER, v. a., composer un tout, وجوده *terkib it*, ترتيب ا *vudjoudé guèturmek*. — **أقامت** ا *iqāmet it*, عبارت قلمق *'ybāret qyl-maq*. — Établir, قومق *qomaq*, نصب - تعين *nasb, ta'iin it*. — بر كمسندي *bir kimesnēii* حال محبوسيته وضع *hāli mahboucūietē vaz' it*. — quelqu'un en frais, مصرفه او غرائمه *masrafē oghrātmaq*. — une pension à quelqu'un, معاش ا *tertībi me'āch it*, a. — quelqu'un son procureur fondé, يكيل *tevkil it*. — توکیل ا *cher'y nasb it*, une dot, ou une somme en dot, مهر *muhri* معجل ايچون مال *mou'addjel itchoun māl tertib it*, a.-t.

CONSTITUTIF, iVE, adj., ذاتي *zāti*, ترتيب ايدن *terkib iden*, ما به الترتيب *mā bih it-terkib*, a.

CONSTITUTION, s. f., composition, يابو *iāpou*, ترتيب *terkib*, a.; Lois fondamentales d'un état, قوانين *qānūn*

مملكت *qavānīni memlēket*, ملكية *qavānīni mülkiē*. — Réglement, loi, نظام *nizām*, pl. *nizāmāt*; قانون *qānoun*, pl. a. قوانين *qavānīn*, شريعة *cher'iat*.

ترتب ايراد *tertibi irād*. — Complexion, يابو *iāpou*, بنية *buniet*, مزاج *mizādj*, بدن *beden*, قوي البنية *bedeni qavi ul-buniē*. — De mauvaise سقيم البنية *saqim ul-buniē*. — du corps humain, بدن انسانك *bedeni insānuñ terkibī*, a.-t.

CONSTITUTIONNAIRE, s. comm., شريعته *cher'atē tābi'*, a.-t.

CONSTITUTIONNEL, LE, adj., قانون *qānoun nāmēi* نامة مملكته موافق *memleketē muvāfiq*, a.-t.; قانونى *qānouni*, a.

CONSTITUTIONNELLEMENT, adv., قوانين ملكيه *qānounen* قانون *qavānīni mulkiē moudjeb-indjē*.

CONSTRICTEUR, s. m., عصلت *azāleti qābīzat*. — Les contracteurs قابضة du pharynx, عصلات قابضة *'azalāti qābīzaï ghalsamet*. — du vagin, عصلات قابضة مهبل *azalāti qābīzaï mehbil*, a.

CONSTRICITION, s. f., بوزلمه *beuzlē*, بوزلمكlik *beuzulmeklik*, t.; تقپض *teqabbuz*, انقباض *inqabāz*, a.

CONSTRINGENT, e., adj., فابص *qābīz*, a.

ياپوجى CONSTRUCTEUR, s. m., iāpoudji, t.; بانى bāni, a. — يابوجىسى كمى guēmi iāpoudjici, بنای سفاین ben-nāi sefāin, a.

CONSTRUCTION, s. f., action de construire, يابو iāpou, دوزمكىك duzmeklik, t.; بنا binā, a. — Arrangement des parties d'un bâtiment, يابونك ترتيبى iāpounuñ tertib, صورت بنا soureti binā. — Au fig., arrangement des mots selon les règles du discours, انشا terkib, inchā, a.; سوز دوزمهسى seuz duzməci. — En t. de géométrie, figure qu'on trace et lignes qu'on tire pour la solution d'un problème, انشاء inchā ul-echkiāl vel khouthouth.

CONSTRUIRE, v. a., bâtir, يابمق iāpmaq, يابو يابمق iāpou iāpmaq, t.; بنا ا قورمق binā it, qourmaq, a.-t. — Arranger les mots, سوزلرى seuzléri dizmek et ديزمك duzmek, t. — une phrase, بر عباره bir 'ybārē inchā it.

CONSTRUIT, e, adj., يابلمش iā-pilmich, t.; بنا اولنمش binā oloun-mich, a.-t.; مبني mebni, a.

CONSUBSTANTIALITÉ, s. f., اتحاد الجوهر ittihād ul-djevher, a.

CONSUBSTANTIUEL, le, adj., متعدد muttehid ul-djevher, a.; همذات hem zāt, p.-a.

CONSUBSTANTIUELLEMENT, adv.,

من جهة الاتحاد الجوهر min djehet il-itihād ul-djevher, a.

CONSUL, s. m., envoyé d'un état dans un autre pour la protection du commerce, قونسلوس qonsolos, باش بايلوس bāilos. — général, قونسلوس bāch qonsolos. — Vice-consul, قونسلوس وکیلى qonsolos vēkili. — Consul de la Sublime-Porte dans les ports d'Europe, شاهبندر chāh bender, p.-t.

CONSULAIRE, adj. com., متعلق qonsoloça mutə'allyq, t.-a.

CONSULAT, s. m., l'emploi de consul, قونسلوسلىق خذمتى - مامورىتى qonsoloslyq khyzməti, m'e-mouriïeti, شاهبندرالق chāh bender-lyq. — Temps pendant lequel on exerce la charge de consul, قونسلوسالق وقتى qonsoloslyq vaqty. — Habitation du consul, hôtel consulaire, قونسلوس قوناغى - قاپوسى qonsolos qonāghy, qāpoucy, t.

CONSULTANT, s. m., ويريجى eugut vīridji, t. — Médecin طبيب مشاور thabibi muchāvīr, a.

CONSULTATION, s. f., conférence pour consulter sur une affaire, une maladie, دانشق dānichyq, دانشقلىق dānichyqlyq, t.; مشاوره muchāvèrè, مشاوره muchāvèrè, مشورت mechvèret. — Longue, grande مشاوره عظيمه - مدبلع muchāvèrè'i azimè, mediidè. — Avis donné par un avocat ou un médecin, تحريرا ويريلان رأى tahrīren viri-

lān reïi. — Avis demandé, istichārè, a.; مطلوب اولنان نصیحت *mathloub olounān nacyhat*, a.-t.

CONSULTATIVE, adj. f., (voix), رأى على طريق الاخطار *reïi 'alā tharyq ul-ykhthār*, a. — Il a seulement voix consultative dans le conseil مجلس مشورته فقط على طريق, لاخطار رأى صاحبیدر *medjlici mechveretté faqath 'ala tharyq ul-ykhthār reïi sāhibidur*.

CONSULTER, v. a., prendre conseil, avis, instruction, دانشمـق *dānichmaq*, t.; استشاره *dānichyq it*. صورمـق *sormaq*, a. استشاره *istichārè it*. — le médecin, حکیمـه *hekīmè dānichmaq*. — le dictionnaire, لغتہ مراجعت *loughatè mourādje'at it*. — Consulter, v. n., délibérer sur, مذاکره *muzākerè*, *muchāverè it*, a.-t., مشاوره *seuilechmek*. — Ils consultèrent ensemble, بینلرنـدہ استشاره ایلـدیلـر *beinlerindè istichārè eilēdiler*. — Se consulter soi-même, نفسـه دانشمـق *nefsinè dānichmaq*, a.-t., کندو نفسـدن استصالح *guendu nefinden istinsāh it*.

CONSULTEUR, s. m., docteur commis par le pape pour donner son avis sur des points de doctrine, etc., دینـه متعلق مشکلات آچیجـی *dinè mut'e allyq muchkilât ātchidji*.

CONSUMANT, e, adj., ياقـبـجـی *sāqydjî*, t.; محرـق *mouhryq*, a.

CONSUMER, v. a., dissiper, dé-

دوكتـهـك *tuketmek*, اسراف *isrāf*, telef it. —

ماملکـنـی *māmeleguini telef eilēdi*. — Consumer le temps, تصـبـیـع اوـقـاتـ *tazii' evqāt it*.

صرف خـرـجـ *tarf, khardj it*. — User, اشـدـرـمـق *achendurmaq*. — En parlant de l'action du feu sur les corps, اـحـرـاقـ *ihrāq it*, اـفـنـاـ *ifnā it*.

Le feu a consumé cette اـنـشـ بو خـانـهـیـ *kāyīa*, maison اـفـنـاـ *ātech bou khānēkul-lien ifnā itmichtur*. — Il se consume de chagrin, حـزـنـ وـكـدـرـ اـیـلـهـ *huzn u keder ilē ifnā vudjoud ider*. — Se Consumer, v. réfl., آـشـهـقـ *āchinmaq*, t.;

تلفـهـ *teukenmek*, t.; دوكـهـكـ *telef olounmaq*, a.; بـرـبـادـ *ber bād ol*, p.-t.

CONTACT, s. m., طـوقـنـمـقـلـقـ *dhoqounmaqlyq*, بـرـیـ بـرـینـهـ *biri birinè dhoqounma*, چـاتـشـهـ *tchatichma*, t.; مـهـاسـهـ *mess*, memasset, a.

CONTAGIEUX, se, adj., اـولاـشـكـنـ *oulāchguen*, سـارـیـتـ *sāri*, a.; سـارـیـ *sāri*, a.; سـارـیـ *sāri* سـارـیـ *sirāiet idūlji*, سـالـغـونـ *sālghoun* خـسـتـهـ لـغـیـ *kastalyghy*, مـرـضـ سـارـیـ *marazi sāri*, مـارـیـ *sāri* بـرـ صحـبـتـ *sāri bir sohbet*. — Être

contagieux سرایتلو او sirāietlu ol, سرایت ا sirāiet it, a.-t.

CONTAGION, s. f., communication d'une maladie، اولاشمه oulāchma, اولاشقق boulāchma, اولاشقق oulāchyqlyq, t.; سرایت sirāiet, a. — Peste, ييرجق ioumourdjaq. Voy. PESTE. — Contagion des mauvaises mœurs، اخلاق ردينهنک سرایتى akhlāki rediēnū sirāeti. — Communiquer la contagion à quelqu'un, اولاشتزمق oulāchturmaq.

CONTAMINATION, CONTAMINER. Voy. SOUILLURE, SOUILLER.

CONTE, s. m., حکایت hikiāiet, قصہ qyssa. — Conte fait à plaisir, مثل maçal, a.; دوزمہ duzmè, t. — Ce sont des contes, مثل در بو maçal dur bou.

CONTEMPLATEUR, TRICE, subst., نماشاجی temāchāji, سیرجي seīrdji, تماشاجی temāchāji, a.-t.; باقيجي bāqyrdji, t.; مطلع moutthalý', a.

CONTEMPLATIF, IVE, adj., adonné à la contemplation par la pensée, متأمل mutemmil. اهل باطن chli bāthīn. — Vie contemplative, mysticité, تصوف teçavvuf. — Adonné à la vie contemplative, mystique, اهل تصوف ehli teçavvuf, a.

CONTEMPLATION, s. f., par les yeux, باقمه bāqma, t.; سير seīr. — Par la réflexion, مطالعه mouthāle'a, تأمل mulāhaza, ملاحظه te'emmul, a.

CONTEMPLER, v. a., des yeux، دقت ايله باقمق bāqmaq, قماشا dyqqat ilè baqmaq, t.; - تفرج سيرا temāchā, teserrudj, seīr it. — Avec les yeux de l'esprit, مطالعه ملاحظه muthāle'a, mulāhaza, teemmul it, a.-t.

CONTEMPORAIN, e, adj., هعصر hem 'asr, p.-a.; برمانده olān bir zemändè olān. مؤلفين mu'ellefin, معاصرین mu'ācyrīn.

CONTEMPORANÉITÉ, s. f., بروقتلک bir vaqytlyq, t.

CONTEMPTEUR, s. m., خورلايچي khor gueurídji, كوريچي khorlāidji, اهانتجي ihānetdji, a.-t.

CONTENANCE, s. f., capacité, كيكلك syghych, صخش gueiñlyq, t.; استيعاب isti'āb, a. — Un navire de la contenance de deux cents tonneaux, ايكيي وز فوجى iki iuz soutchou isti'āb ider guèmi. — Maintien, posture, وضع وحال vaz', uhāl, edā, a. — Faire bonne contenance, متنانت كوسترمك metānet gueustermek. — Perdre contenance, شاشمق chāchmaq, t.

CONTENANT, e, s., آلان آليچى itchiné álān, محيط qaplāidji, قپلايچى mouhyth, حاوي hāvi, a. — Le contenu et le contenu, طرف و مظروف zarfu mazrouf.

CONTENDANT, s. m. et adj., غوغَا خصم *qavghā iden*, t.; خصما *khy'sm*, pl. a. خصما *khoucēmā*. — Les parties contendantes, مخاصله او زره *moukhācēmē uzrē olānlar* اولانلار.

CONTENIR, v. a., comprendre, renfermer dans un espace, المـقـ *álmaq*, ایچنـه المـقـ *itchinè álmaq*, اشتـهـالـ *thoutmaq*, t.; طـوـتـمـقـ *ichtimāl*, *isti'āb it*. — Cette cuve contient vingt seaux d'eau, بو حوض يـكـرمـي قـوـغـهـ صـوـ آـلـورـ *bou havouz iermi goougha sou áleur*, *isti'āb ider*. — Ce livre contient deux chapitres, بو كـتابـ اـيـكـيـ فـصـلـيـ مشـتـمـلـدـرـ *bou kitāb iki fasli muchtemil dur*. — Retenir dans les bornes, طـوـتـمـقـ *thoutmaq*, t.; ضـبـطـاـ *zabth it*. — Réprimer ses passions, نفسـيـ ضـبـطـاـ *neffini zabth it*. — Se Contenir, v. réfl., كـندـوسـنـيـ ضـبـطـاـ *guenducini zabth it*. — Se contenir, s'abstenir, se modérer sur, صـاقـنـمـقـ *sāqynmaq*, t.; اـمـسـاكـاـ *imsāk it*, a.-t.

CONTENT, e, adj., satisfait, راضـيـ *rāzi*, a.; خـشـنـودـ *khochnoud*, p.; قـانـعـ *qāni'*. — Qui jouit de ce qu'il a, كـوكـلـيـ خـوشـاـ *gueūñulu khoch*, t.; مـمـنـونـ الـبـالـ *memnoun ul-bāl*. — Content de son état, de son sort, اـزـهـ اـزـيلـهـ قـانـعـ *qy'smētinè qāny'*. — de peu, اـزـهـ اـزـيلـهـ قـانـعـ *azè, azilè qāni'*. — Être content de, être satisfait d'une chose, d'une personne, بـرـشـيـدـنـ بـرـكـسـنـهـ دـنـ خـشـنـودـ *bir birshiyidən birkessnəden xochnouda*.

cheiden, bir kimesnèden *khochnoud ol*. — Avoir le cœur content, مـهـنـونـ الـبـالـ *memnoun ul-bāl ol*.

Être content, agréer, consentir, قـائـلـ رـاضـيـ اوـ رـضاـ وـبـرـمـكـ *qā'il, rāzi ol, rizā vīrmek*, a.-t.

CONTENTEMENT, s. m., joie, satisfaction, كـوكـلـ خـوـشـلـغـىـ *gueūñul khochlighy*, t.; فـرـاغـ بـالـ *firāghy bāl*; مـحـظـوـظـيـةـ *mahzouzüiet*. — de peu, قـنـاعـتـ *qanā'at*, a. — Donner du صـفـاـ وـبـرـمـكـ *safā vīrmek*, a.-t. — Avoir du خـاطـرـيـ *khāthyri* *khoch ol*, صـفـادـهـ خـوـشـ اوـ اوـ *safādē ol*, a.-t.

CONTENTER, v. a., faire plaisir, رـاضـيـ خـشـنـودـ *rāzi, khochnoud it*, اـغـنـاـ *yghnā it*. — Contenter l'esprit, خـاطـرـيـنـيـ خـوـشـ *khāthy-rini khoch it*, تـطـيـبـ خـاطـرـاـ *tath-iibi khāthyra it*. — On ne saurait contenter tout le monde, عـامـهـ ذـكـ رـضـاسـنـيـ تـحـصـيـلـ اـيـتـمـكـ اـمـرـ *āmmēnuñ rizācini tāhsil itmek, emri mouhāldur*. — Contenter, apaiser, اـسـكـاتـاـ *iskiāt it*, اـرـضـاـ *irzā it*. — Se Contenter, v. réfl., رـاضـيـ خـشـنـودـ *rāzi, khochnoud ol*, a.-p.-t. — Être content, خـاطـرـيـ خـوـشـ اوـ *khāthyri khoch ol*, t. — Se suffire, قـنـاعـتـاـ *qanā'at it*, قـانـعـ اوـ *qāni' ol*. — S'en tenir à ce que l'on a fait, اـكـتـفـاـ *iktifā it*, a.-t.; يـتـمـكـ *iēmek*, t. — Se contenter de peu, اـزـهـ قـنـاعـتـاـ *azè qanā'at it*, a.-t.

منازعتهـلـهـ، adv.، CONTENTIEUSEMENT، munaza'at ilè، a.-t.

نـزـاعـهـ وـ، adj.، CONTENTIEUX، nizā'lu، a.-t.؛ منـازـعـ فـيـهـ munāzī'un fihi. — Un droit —، منـازـعـ فـيـهـ munāzī'un fihi olān bir haqq.

Contention، s. f.، débat, dispute، نـزـاعـ لـجـوـجـاـقـ ledjoudjlyq، a.-t.؛ منـازـعـةـ munāze'at، a. — Forte application de l'esprit، ذـهـنـ يـورـمـهـ zihن tōurma، چـالـشـمـلـقـ tchālich-maqlyq، t.; اـتـعـابـ دـهـنـ zihن a.

CONTENU، s. m.، ce qui est dans quelque chose، اـيـنـدـهـ اـولـانـىـ itchindé olāni، t. — d'un écrit, d'un discours، مـآلـ مـصـمـونـ mazmoun، a. — de la lettre، مـصـمـونـ mazmouni mektoub.

Conté، e.، adj.، naql olounmich، a.-t.; منـقـوـلـ men-
qoul، a.

نقل اـولـنـمـشـ naql it، حـكـاـيـتـ hikiäet it، a.-t. — une histoire، بـرـحـكـاـيـبـيـ نـقـلـ bir hikiäet naql it. — une fable، faire un conte، مـثـلـ سـوـيـلـمـكـ maçal seuilémek, oqoumaq.

معارضـهـ يـهـ، adj. com.، CONTESTABLE، mou'ārazaïè guèle bīlur، a.-t.; قـابـلـ مـجـادـلـهـ qāibili mudjādelè، a.

نـزـاعـ اـيـدـنـ nizā' iden، چـكـشـانـ tchekishān، t. — Les parties contestantes،

معارضـهـ اوـزـرـهـ اـولـانـلـرـ mou'āraza uşrə olānlar.

CONTESTATION، s. f.، dispute، débat، چـكـشـهـ tchekich، tchekichmè, t.; مـعـارـضـهـ mou'āraza، مـجـادـلـهـ mudjādelè. — en justice، مـرـافـعـةـ murāfe'at, a.

CONTESTER، v. a., refuser de reconnaître des droits, des préentions، حقوقـىـ انـكـارـاـ houqouqy inkiär it، مـعـارـضـهـ مـبـاحـثـهـ inkiär it. — Entrer en contestation، مـعـارـضـهـ مـبـاحـثـهـ - مـبـاحـثـهـ - مـجـادـلـهـ mou'āriza, mubāhacé, mudjādelè it, a.-t.

CONTESTÉ، e.، adj.، مـبـاحـثـهـ اـولـنـهـشـ mubāhacé olounmich, a.-t.

CONTEUR، se.، s., qui aime à conter، حـكـاـيـتـ سـوـبـلـيـجـىـ seuülëidji، قـصـهـ خـوـانـ qyssè khān. — dans les cafés turcs, durant les nuits du Ramazan، مـدـاحـ meddāh، a. — Menteur، يـلـانـ صـاتـيـجـىـ īalān sātidji, اـرـاجـيـفـكـوـ erādjis'guiou, a.-p.

CONTEXTURE، s. f.، tissure، eurgu، طـوـقـومـهـ dhoqouma، t.; نـسـجـ سـوـزـكـ nesdj، a. — du discours، سـوـزـكـ oulāchyqlyghy، اـوـلـاشـقـلـغـىـ seuzuñ oulāchyqlyghy، t.; نـسـجـ مـقـالـ nesdjii meqāl، اـرـتـبـاطـ كـلامـ irtibāthi kelām.

CONTIGU، e.، adj.، بتـشـكـ bitichyk، متـصلـ اـولـاشـقـ oulāchyq، t.; مـلاـصـقـ muttacyl، مـلاـصـقـ mulācyq، a. — Maisons contiguës، بـرـيـنـهـ بتـشـكـ biri birinè bitichik evler.

CONTIGUITÉ، s. f.، بتـشـكـكـ bi-

tichiklik, t.; ملاصلق *mulâcyqlıq*, a.-t.; اتصال *ittiçäl*, a.

CONTINENCE, s. f., des plaisirs de la chair, *perhîz-kiärlyq*, p.-t.; امساك *y'ffet*, a. — Capacité, étendue. Dans ce sens on dit mieux Contenance. Voy. ce mot.

CONTINENT, adj., qui a la vertu de la continence, صاقنیجی *sâqy-nîdji*, t.; زکار *perhîzkiär*, p.;

أهل غفت *ehli y'sfet*, a. عفيف *'affîf*, a.

CONTINENT, s. m., grande étendue de terre ferme, قره *qara*, t.; بتر *berr*, a.

CONTINGENCE, s. f., casualité, ایشلرک *ichleruñ* حصولی - حدوثی *houçouli*, *houdouci*, t.-a. — Selon la contingence des affaires, امورک *oumouruñ* تبدلاتنه کوره *tebeddulâtinè* gueûrè. — Angle de contingence, متمکنه *zâvîcî* زاویه *mutemekkinè*.

CONTINGENT, subs. m., portion qui peut appartenir à quelqu'un, دوشن پای *duchen pâi*, حصہ *hyssè*. — Part que chacun doit fournir, پای *pâi*, t.; بهره *behrè*, p.; حصہ *hyssè*, a.

CONTINGENT, adj., اوامسى *olmaci* اولمامسى *olmamaci* ممکن *mumkin*, t.; محتمل الظهور *muhtemil uzzouhour*, a.

CONTINU, e, adj., dont les parties s'entre-tiennent, اولاشق *oulâchyq*,

1.; متصل *muttacyl*. — dont la durée n'est pas interrompue, آردی *ârdi* آرەسى *kecilmez*, t.; غير منقطع *ghâri mounqathy*. — Fièvre continue, جای دائىي *hom-mâüi dâimi*. — Dix jours continuos, اون كون على الاستمرار - على الاتصال *on gun'alel-istimrâr*, *alel-itticâl*. — A la continue, à la longue, كتد كچە *guiderek*, كيدەرك *guittiktcê*, t.

CONTINUATEUR, s. m., صکرەسنى *soñracini* يازان *tâzân*, t.; ذيل *zeil* نوبس *nuvis*, a.-p.

CONTINUATION, s. f., action de continuer, مداومت *mudâvemet*, مواظبت *muvażebet*. — Prolongation, امتداد *imtidâd*. — de la guerre, امتداد محاربە *imtidâdi* mouhârebë. — Suite d'un ouvrage, ذيل *zeil*, a.

CONTINUEL, LE, adj., آرەلق *âralyq* دائم *dâim* وبرمز *vîrmez*, دائمي *dâimi* غير منقطع *ghâri mounqathy*, a. — Pluie continuelle, آردی *ârdi* آرەسى *kecilmez* ياغمۇر *âracy kecilmez tâghmour*.

CONTINUELLEMENT, adv., toujours, دائما *dâima*, مستمرا *mustenmirren*, على التوالى *'alet-tevâli*, a.

CONTINUEMENT, adv., اولاشتىرى *oulâchturi*, صرا ايله *syrâ ilé*, t.; بلا انقطاع *bilâ inqîthâ*, a.

CONTINER, v. a., poursuivre ce qui est commencé, طورماق *dhour-*

māmaq الدن براقامامق *elden* اردينى كىممامك *ardini kesmemek*, t. — Ajouter à ce qui est fait, *ustlèmek*, t.; اوستلەمك *ustèlemek*. — Persister, s'efforcer, *duruchmek*, t.; دورشمك *mudāvemet it*, دوام *devām* u *istimrār it*. — واستمرارا *bir ھالىدە دوام* ا un travail, *'ameldè devām it*. — Prolonger, مەد و تقطيل ا *ouzātmaq*, اوزانتمق *medd u tathvil it*. — Quelqu'un dans une charge, *ibqā it*. — Laisser les choses comme elles sont, اولدىيغى *oldoughy vedjh uzrè brāqmaq*. — Se continuer, se prolonger, *ouzānraq*, اوزانهق *vārmaq*. — S'étendre, وارمق *vārmaq*. — Cette forêt continue jusqu'à la mer, بو اورمان دكزەدك وارر- مەند اولور *bou ormān deñizèdek vārur, mumted olour*. — Continuer, v. n., durer, امتداد بولمق *imtiidād boulmaq*. — La pluie continue, ياغۇر سورر *iāghmour surer*.

CONTINUITÉ, s. f., liaison non interrompue des parties, اولاشقلا-ق *oulâchyqlyq*, اتصال *ittiçāl*, a. — Solution de continuité, آيرلمد *airilma*. — Durée continue, امتداد *imtiidād*, a.

CONTINUMENT. Voy. CONTINUEMENT.

CONTONDANT, e, adj., berçledidji, t.

CONTORSION, s. f., بورما *bourma*, t.; تلوى *televi*, a. — causée par la

colique, كوبك بوروسى *gueubek bouroucou*. — Grimaces, چەرە *tchehrè bourouqlıgħy*, t. بوروقلغى

CONTOUR, s. m., چوره *tchevrè*, طلای *dholāū*, t. — de la bouche, اغز چورهسى *aghyz tchevrèci*. — Les contours, اطراف و جوانب *ethrāf u djevānib*, a. Voyez ENCEINTE.

CONTOURNÉ, e, adj., qui est de travers, اكريلمش *egri*, egrilmich. — Disloqué, بورلمش *bouroulmich*, t.

CONTOURNER, v. a., donner le contour, دورىيە كىسيم ويرمك *devrèè kecim vîrmek*, t. — Au fig. penetrer le secret de quelqu'un, بىر كىمسىنەنگ سىرىنى *bir kimesnènuñ sirrini anlāmaq*.

CONTRACTANT, adj., subs. m., حىدىلىشان *qavllachān*, قوللىشان *ahdlachān*, a.-t.; متعاهد *mute'āhid*, a. — Les deux parties contractantes, طرفين متعاهدىن *tharafeïni mute'āhideïn*.

CONTRACTER, v. a., faire un contrat, une convention, قوللىشە-ق *qavullachmaq*, قول ا *qavl it*, عقد *'aqd it*. — un mariage, عقد نكاح *nikiāh*, izdivādj it, ازدواج *'aqdi nikiāh*, بغلماق *baghlamaq*. — une alliance, اتفاق ا *'aqdi ittisāq it*. — Faire un traité, عقد *'aqdi mou'āhēdē it*. — des dettes, معاهدە دىن *'aqdi deïn idinmek*, بورجه كىرمك *bordja guîrmek*. — ادلت *Aqquérir une habitude*.

ایدندمک 'âdet idinmek. — Gagner une maladie, - مرضی قازانمەق - marazi qâzânmaq, akhz it.

اـشـنـالـقـ اـ - Former des liaisons, - بـغـلـمـقـ achinâlyq it, baghlamaq. — amitié, دوـسـتـلـقـ بـغـلـمـقـ dostlyq baghlamaq. — Resserrer, raccourcir les nerfs, چـکـیـلـوـبـ بـوزـلـمـكـ tchekilup buzulmek. — Se Contracter, v. réfl., قـصـقـلـنـمـقـ قـصـقـلـنـمـقـ qryçyqlanmaq, t.; تـقـلـصـ اـ teqallus it, a.-t.

بـغـلـمـشـ baghlanmich, t.; منـقـدـ mun'aqy'd, a.; قـصـقـلـنـهـ شـ qryçyqlanmich, مـتـقـاـصـ muteqallys, a.

CONTRACTION, s. f., چـکـلـمـهـ tchekilmè, قـصـقـلـنـهـ aـ qryçyqlanma, t.; قـبـصـ يـ قـبـصـ qabz. — spasmodique, تـشـنـجـ techennudj. — Réduction de deux syllabes en une, حـذـفـ هـجـاـ hazfi hedjâ, a.

قارـشـوـ CONTRADICTEUR, s. m., قـارـشـوـ qârçhou scuileïdji, t.; سـوـبـاـيـجـىـ munâqyz, مـعـارـضـ مـنـاقـصـ. — En t. de jurisprudence, légitime contradicteur, خـصـمـ شـرـعـيـ khasmi cherîy. — Acte sans contradicteur, par défaut, خـصـمـلـكـ غـيـبـتـنـدـهـ khasmlerûn ghaibetindê vîrilân heuddjet.

قارـشـولـقـ CONTRADICTION, s. f., قـارـشـولـقـ qârçhoulyq djêvâb, t.; جـوابـ mou'âraza. — Disparité, مـعـارـضـهـ tenâquz. — Opposition, تـنـاقـصـ مـخـالـفـ khylâf, خـلـافـ moukhâlef, a.

برـىـ CONTRADICTOIRE, adj. com, بـرـىـنـهـ biri birinè moukhâlif.

مـتـنـاقـصـ مـعـنـىـقـ مـخـالـفـ mutenâqyz, a. — Jugement contradictoire, استـمـاعـ خـصـمـادـنـصـكـهـ وـبـرـلـانـ حـكـمـ istî'mâi khoucémâdensoñra vîrilen hukm, a.-t.

برـىـنـهـ صـدـ CONTRADICTOIREMENT, adv., مـخـالـفـ اـولـهـرـقـ biri birinè zidd, moukhâlif olaraq, وجـهـ تـنـاقـصـ اوـزـرـهـ vedjhi tenâquz uzrè, a.-t.

مـلـزمـ CONTRAIGNABLE, adjectif com., مـلـزمـ zorlana bílur, t.; زـوـرـلـانـهـ بـيـلـورـ mulzem oladjaq, a.-t.; وـاجـبـ لـاجـبارـ vadjib ul-idjbâr, a.

گـوـجـ CONTRAINdre, v. a., forcez, obliger à, كـوـجـ gudj, زـوـرـاـيـلـهـ اـيـتـرـمـكـ zor ilè iturmek, زـوـرـلـمـقـ zorlamaq, جـبـرـ اـجـبـارـ djebr, زـوـرـ اـجـبـارـ idjbâr it. — à payer, اـجـبـارـاـ edâiè idjbâr it. — Être contraint, forcé, مـضـطـرـ mouztharr, medjbour ol. — Contraindre, gêner quelqu'un, ثـقـلـتـ تـعـجـيزـاـ ta'djîz it, السـعـيـدـ تـعـجـيزـاـ siqlet vîrmek. — Au fig., serrer, mettre à l'étroit, تـصـبـيـقـ اـ taziiq it. — Se Contraindre, v. réfl., كـنـدوـيـهـ نـفـسـنـهـ زـوـرـ تـصـبـيـقـ اـ guendüüc, nessinè zor, taziiq it, a.-t.; كـنـدوـيـسـيـ صـقـلـقـ syqylmaq, t.

مـضـطـرـ CONSTRAINT, adj., forceé, مـضـطـرـ zorlanmich, t.; زـوـرـلـانـهـ شـ medjbour. — Géné, شـقـلـتـلـاـ syqletla. — Air con-

تقلت اثري *syqlet eceri*,
a.-t.

CONTRAINTE, s. f., violence qu'on exerce contre quelqu'un, زور *zor*, t.; مجبوريت *medjbourüet*. — État de celui à qui on fait violence, حال *hal*; اصطرار - مجبوريت *hāli yzthyrār*, *medjbourüet*. — Retenue commandée par le respect, ادب و حرمتک *edeb u heurmetün*; اقتضائی *yqtizäci*. — Gêne, pour être trop serré, طارق *dhārlyq*, صيقى *syqy*. — Contrainte par corps, حبس ايله *habs ilè* تضيقى *tazüiqy*. — Par contrainte, زور ايله *gudj*, زور *ilè* جبراً *djebrən*. — Gêne dans le style, اثار ضرورة تأليف وانشا *açäri zaroureti teelif u inchä*, a.-t.

CONTRAIRE, s. m., ضد zidd, pl. اضداد *ezdād*, خلاف *khylāf*. —

Le noir est le contraire du blanc,
 أسود أبيضك صدیدر esved ebia-
 zuñ ziddidur. — Je ne dis pas le
 contraire, خلافنه سوز سوبالم khy-
 lāfinè seuz seuilémem. — Au Con-
 traire, adv., عكسه 'aksinè, a.-t.;
 بالعكس bil'aks, a.

CONTRAIREMENT, adv., خلافنجه *khyläfindjé*, عكسينج *'aksindjé*, a.-t.; ضد *ziidden*, a.

CONTRARIANT, *e*, adj., en parole, خلافن سوبلين *khy lāfin seuileien*.—
En action, ايدر صدلك *ziddlik ider*, a.-t.

CONTRARIER, v. a., dire ou faire
 le contraire d'un autre, ضدینه ziddinè seuilemek,
 سوبامه-ك سوبامه-ك ziddlik guestermek, it, ضد کلمک zidd guelmek, a.-t. — Il me contrarie
 toujours, هر امورده بکا ضد کاور her ouniourdè baña zidd guelur. —
 Faire obstacle, مخالفت ا moukhā-
 leset it, a.-t.; قارشو کلمک qārchou
 guelmek, t. — Se Contrarier, v.
 réfl., نفسنه ضد لک nefsinè zid-
 dlik it.

CONTRARIÉTÉ, s. f., opposition

entre choses contraires, قرشولق qarchoulyq, t.; ضدلك ziddlyk, a.-t.; مخالفت ziddiet, تضاد tezadd. — Obs-
tacle, empêchement, مانع māny', pl. عایق mevāny', موائع ā'iq, pl. عوایق avāiq.

CONTRASTE, s. m., opposition,
ضدلك *'aks*, a.; تباین *ziddlik*,
a.-t.; تباین *tebāün*, a.

CONTRASTER, v. a., أو عکسی CONTRASTER, v. a., او عکسی
 'aksi ol, مخالف or moukhālif ol.
 — Sa conduite contraste avec son état.
 طور و حرکتی حالته متناظر نیست.
 thavr u hareketi hālinē mutenāqyz dur.

CONTRAT, s. m. — verbal قول *qawl*. — Arrangement, مقاوله *mou-qâvelè* قرار *qoul u qarâr*. — par écrit sous l'autorité publique, مقاوله سندی *mouqâvelè senedi*, وثيقه *veciqa*, حجت *heuddjet*, a. — de mariage, نکاح *nikiâh* *heuddjeti*. — de vente, بيع *heuddjeti*. — Signer un contrat, *bei' heuddjeti*. — Dresser un contrat, برقطه شرطنامه‌ی *bir qyth'a charth nâmëi imzâ it*. — برقطه مقاوله سندی *bir qyth'a mou-qâvelè senedi qalemë almaq*.

مخالفت CONTRAVENTION, s. f.,
خلاف moukhâlefet, a.; حرکت hareket, a.-t. Voy. INFRAC-
TION.

CONTRA-YERVA, s. f., plante, قونثرا يربا *qonthra ierbā*, a.

CONTRE, prépos. marquant opposition, قارشو - *qārshou*, خلافنه *khylā-finé*, auzerinè, t.; علىنه 'alēihinè, a.-t. — Contre moi, بکا *bañā qārshou*. — Contre le courant, اقندیه *aqyntiè qārshou*. — Contre le vent, روزکاره *rouzguiārè qārshou*.

— Être contre quelqu'un, بَرِّ bir kimes-nēnēdeñk علیهندہ او nēnūn alēihindè ol. — Contre sa volonté, رضاسنہ مخالف rizācinè moukhālif. — Malgré, مغایر اولہ رق moughāir olaraq moughāt- ren. — la paix, صالحہ soulha moughātren. — Auprès, proche, قربنده iānindè, یاننده qourbindè. — Ma maison est contre la sienne, بنم او مخانہ سی قربنده در benum evum khāneci qourbindè dur. — Le pour et le contre, نفع و ضرر nefu zararî tharafî. — Attacher quelque chose contre la muraille, دیوارہ برنسنہ بی طاقمق - divarè bir nesnēt thāqmaq, اصمق asmaq.

اوچنجی CONTRÉ-AMIRAL, s. m., utchundju amirâl. — en Turquie, ریاله بک - قپودانی riâla beg, qapoudâni, t.

CONTRE-APPROCHES, subs. fém.,
محاصرلریندك متىرسلىرىنە مقابىل
اچىلان متىرسلىرىنە *mouhâcyrlerinüñ*
meterislerinè mouqâbil atchilân meterisler, a.-t.

دَنْكٌ اَ وَ مُوازِنٌ اَ
CONTRE-BALANGER, v. a.,
denk it, t.; *muwâzené* it,
a.-t.

CONTREBANDE, s. f., commerce contre les lois d'un état, قاچرمە qātchurma, t. — Marchandise prohibée, قاچقۇن مالى qātchqoun māl, اموال مهندىمە emvāli memnou'a, مال olān māl. — Faire ja —, مال قاچىرقىقى māl qātchurraq. — Faire commerce de —, اموال مهندىمە لىيىش emvāli memnou'a alich, vírichi it.

CONTREBANDIER, ère, s., قاچىرىجى māl qātchuridji, t.

CONTRE-BASSE, s. f.. بىر نىوڭ bir nev'i tchālghou, t.

CONTRE-BATTERIE, s. f., مىتىرسە قارشۇ أچىلان مىتىرس metericə qār-chou átchilān meteris, t.

CONTRE-BOUTER, v. a., دىوارى بشقىد دىوار ايلە طياندرىقى bachqa divār ilè dhaīāndurraq, t.

CONTRECARRER, v. a., قارشۇ طورمىق - طوبىق qār-chou dhour-maq, thoutmaq, t.; مخالفت املىخالفت oukhālefet it, zidd guel-mek, t. — ظهار مانع او املىخار māny' ol, t. — ضدىت املىخار izhāri ziddiit it, a.-t.

CONTRE-CHARME, s. m., سحرى بوزىجى syhri bozidji, t.; ضدى السحر ziddus-syhyr, a.

CONTRE-COEUR, A CONTRE-COEUR, adv., كوكلسزلىكلىك gueuñulsyzli-guilé, استېئەرك istemeüerek, t.; كرها kerhen, a. — Faire une chose à كوكلسزلىكلىك gueuñulsyzli-guilé ichlémek, t. — كوكلسز ايشلىك gueuñulsyz ichlémek, t.

CONTRE-COUP, s. m., répercussion d'un corps sur un autre, اوروشك ourouchuñ عكس الضرب guíruïè tepichi, t.; بىر ضرىدەنك عكسى 'aks uz-zarb, t. — Effet pour quelqu'un d'un événement ou d'un malheur arrivé à un autre, عكس ضررك 'aks teecir, a.; فنالغىك سرپىندىسى zararuñ, fenälyghuñ serpinticy. — Vous en sentirez le contre-coup, ضررك زارارۇنىڭ 'aksini dhoïa djaqsinyz.

CONTREDANSE, s. f., دانچە gonañtcha, t.

CONTREDATER, v. a., بشقىد تارىخىن قومق bachqa tārykh qomaq, t.

CONTREDIRE, v. a., dire le contraire, سوز قارشولمىق seuz qār-chou-lamaq, قارشۇ سوپىلمىك qār-chou seuülémek, صىدىنە سوپىلمىك ziddiné seuülémek, t. — quelqu'un, بىر كىمسىدەنك كلامنە جوابىدە bir kimesnenuñ kelaminé djevābi redd ilè mouqābelé it. Voy.

CONTRARIER. — Se Contredire, v. refl., بىرى بىرىنە متناقص او biri biriné mutenāqyz ol, اخلاق لاف قىشىقى شىقىقى bir kimesnenuñ kelaminé djevābi redd ilè mouqābelé it. او زەرە او ykhtilaf uzrè ol.

CONTREDITS, adj. pl. de Contredire, قارشۇ سوپىلەنەش qār-chou seuülenmich, قارشۇلغى سوپىلەنەش qār-choulyghy seuülenmich. — Contredit, s. m., قىشىقى سۈز qarchou seuz, قارشۇلۇق سۈز qār-choulyq seuz,

جواب رد *djevābi redd.* — Cela est sans contredit, يوقدر *bouñā djevāb ioqtur.* — Sans Contredit, certainement, adv., سوز بوق *seuz ioq, سبېسىز chubhèsyz.* — Contredits, اخلاقلار *ykhtiläfler.* — En t. de palais, جرح *djerh, دىرىج redd.* — Ce moyen ne donne pas lieu à contredit, بودليل مستلزم *bou delîl mustelzimi djerh deildur.*

قطر سمت *sem̄t* CONTRÉE, s. f., ناحية *qouthr, pl. aqthār*, ناطقار *aqthār*, ناحي *nāhiēt, pl. a. nevāhi*, a.

دکش *deich* CONTRE-ÉCHANGE, s. m., دکش *deich qārchoulyghy,* بدل *mubādelə*, مقابل *bedeli mouqābil, bedel*, a.

بر معدنك الت طرفني مينالمق *bir ma'denuñ alt tharafini mīnälamaq, t.*

ديواره يقين دكمش ميوه آغاجى *divārē iaqin dikilmich mēvē āghādji, t.*

Contrefaçon, s. f., fraude qu'on fait en contrefaisant une chose qu'on n'a pas droit de faire, ساخته كارلۇق *sākhtekiärlyq, p.-t.* — Imitation, تقلید *taglíd, a.*

ساخته كار ساخته جى *sakhtedji, p.-t.*

Contrefaction, s. f., تقلید *taqlid, a.*

CONTREFAIRE, v. a., imiter, تقلید ا *taglíd it, a.-t.* — Déguiser, دكشترمك *deichturmek.* — l'écriture, la voix de quelqu'un, بر كمسندنک اوازنى ويازو سى *bir kimesnēnuñ avazini vē tāzoucini taglíd it.* — Se contrefaire, déguiser son caractère, كند وسى بشقى كوسىترمك *guenducini bachqa gueustermek.* — Rendre difforme et désiguré, بوزمق *bozmaq, t.*

CONTREFAIT, e., adj., imité, falsifié, ساخته *sākhtē, p.*; قلب *qalb,* دوزمه *duzme.* — Papiers dont la signature est contrefaite, دوزمه كاغذلر *duzme kiāghydler.* — Difforme, اسلوبىسز *usloubisiz, t.*

CONTREFAISEUR, EUSE, s., celui qui contrefait, qui imite, مقلد *mouqallyd.* Voy. HYPOCRITE.

CONTRE-FINESSE, s. f., حيله *hy'lēiē bedel hylē, a.-t.*

CONTREFORT, s. m., دیوار طيانى *divār dhaūāghy, t.*

CONTRE-FOSSE, s. m., اوک خندى *euñ khandaghy, t.*

CONTRE-GAGE, s. m., بورجه بدل *bordja bedel rehin, t.-a.*

CONTRE-GAGER, v. a., رهن آلمق *rehin ālmaq, a.-t.*

CONTRE-GARDES, s. f. pl., fortification en avant d'un ouvrage, طشىھ مترسى *thachra meterici, t.*

CONTRE-INDICATION, subst. f.,

مخالف قرینه - علامت *moukhālif qarīnē*, *'ulāmet*, a.

كونى *CONTRE-JOUR*, s. m., اولميان ير *guny olmaīān ier*, t.; *zidd ez-zav*, a.—A contre-jour, كونى اولميان يرده *guny olmaīān ierdè*.

أشكار سندى *CONTRE-LETTRE*, s. f., سندى بوزان *āchikiār senedi bozān* *guizlu sened*, t.

contre-Maître, s. m., sur un navire, *aiyekنجى رئىس* *ikindji reüs*, قوجه رئىسى *qodja rečici*. — Dans une manufacture celui qui dirige les ouvriers, *ايشچيلر كھياسى - ناظرى*, *ichdjiler kiahīāci*, *nāziri*, t.

امـر مـقدمـى *CONTREMANDEMENT*, s. m., مـقدمـى اـبطـال اـيدـن اـمـر *emri mouqaddeemi ibthāl iden emr*, a.-t.

امـر مـقدمـك *CONTREMANDER*, v. a., خـلـافـنـه اـمـر وـبـرـمـك *emri mouqadèmeñ khyläfinè emr vîrmek*, a.-t.

بـشقـه بـولـه *CONTREMACHE*, s. f., عـدـول صـاـپـه *bachqa iola sāpma*, t.; *'udoul eilemè*, a.-t.

امـر مـارـمـق *CONTREMARQUE*, s. f., seconde marque à un ballot, à la vaisselle d'argent, *ايـكـنجـى تـغـاـنـشـان* *ikindji tamghā, nichān*, t.

امـر مـارـمـق *CONTREMARQUER*, v. a., *تمـعـايـى اـورـمـق* *ikindji damghāii ourmaq*, t. — Contremarqué, *ايـكـنجـى تـغـاـيـلـه تـغـالـنـشـ* *ikindji damghā ilé damghālanmich*.

mine pour en éventer une autre *CONTRE-MINE*, s. f., *لغـمـق* *laghouma qārchou laghoum*, لـغـمـق *laghoum qārchoulyghy*. — Mine extérieure pour faire sauter l'ennemi, *نيـشـلـه* *dich laghoum*, t.

لغـمـق *CONTRE-MINER*, v. a., *قارـشـولـمـق* *laghoum qārchoula-maq*, t.

لغـمـق *CONTRE-MINEUR*, s. m., *قارـشـولـغـى آـچـان* *laghoum qārchoulyghy åtchān laghoumdji*, t.

طـاعـك دـهـسـنـه طـوـغـرـو *CONTRE-MONT*, adv., gravir contre mont, *چـيقـقـه* *dhāghūñ tepecinè dhoghroutchyqmaq*. — A contre-mont, *اقـنـدى يـهـقـارـشـو* *agyntüe qārchou*, t.

ديـوار اوـزـنـه دـيـوار *CONTRE-MUR*, s. m., *حـفـتـه دـيـوار* *divār uzérindè divār*, *دـيـوار* *tchistè dīvār*, t.

چـقـنـه دـيـوار *CONTRE-MURER*, v. a., *يـاـپـقـقـه* *tchistè dīvār üäpmaq*, t. — *چـفـة دـيـوار ايـلـه* *Contre-muré*, *قوـبـلـشـيش* *tchistè dīvār ilé qavilech-mich*.

امـر مـغـايـر *CONTRE-ORDRE*, s. m., *خـلـافـنـه اـمـر* *khyläfinè emr*, a.-t.

رأـيـك *CONTRE-PARTIE*, s. f., d'opinions, de sentimens contraires, *خـلـافـي* *reüñ khyläfi*, a.-t.

فكـرـنـدن دـونـكـ *CONTRE-PENSER*, v. n., *fikrinden deunmek*, a.-t.

عـكـسـنـدن دـلـمـكـ *CONTRE-PERCER*, v. a., *aksinden delmek*, a.-t.

مقـابـلـأ *CONTRE-PESER*, v. a., *طارـقـقـه* *mouqābilen thārtmaq*, a.-t.; *دنـكـلـشـمـكـ* *denklechmek*, t. Voy.

CONTRE-BALANCER, qui a la même signification et qui est plus usité.

CONTRE-PIED, s. m., au fig. le contraire de quelque chose, عکسی 'aksi, عکسلگی 'aksligui, خلافی khylläfi, a. — A contre-pied, عکسنه 'aksinè, a.-t.

CONTRE-PILASTRE, s. m., کمر kemer dhaïaghly, t.

CONTRE-PLEIGE, s. m., رهندک rehinuñ guertchek-liguine keşil, a.-t.

CONTRE-PLEIGER, v. a., رهندک کرچکلکنده گفیل او rehinuñ guertchekliguinè keşil ol, a.-t.

CONTRE-POIDS, s. m., دنک denk, موازنہ sendjè, t.; سنجیدہ muçāzenet, عدل 'ydl, a. — de tourne-broche, کباب شیشیندک پارسندکی kebāb chichinuñ pārsengui. —

آسمه ساعندک دنک d'horloge, اولدیغی اولدیغی ásma sā'atiniñ denk thopy. — Longue perche ou balancier de danseur de corde, جانباز صراغی djānbāz syryghy. — Au fig., وزن vezni mouqābil. — Ses belles qualités naturelles sont un contre-poids à sa tyrannie, مجبول اولدیغی medjboul oldoughou evsāfi hamidéci zoulm u te'ad-dicinè bir vezni mouqābil olour.

CONTRE-POIL, s. m., le rebours, le sens contraire du poil, قیلک qyluñ ters tharafı. — A contre-poil, ترسنہ tersinè, دکنہ dikinè. — Raser, faire la barbe à —,

دکنہ تراش dikinè trāch it. — آتی دکنہ —

ترسندہ قشعلیق áty dikinè, tersinè qachaghylamaq. — Sens contraire à celui dont le poil d'un drap est coupé, پروزک ترسی puruzuñ terci. — Nettoyer un drap à contre-poil, چوقدبی پروزینک ترسندہ سپورمک tchoqai puruzinuñ tercinè supurmek.

CONTRE-POINT, s. m., accord de deux ou plusieurs chants, نغه اهنکلکی naghmè ãhenkligui, a.-p.

CONTRE-POINTER, v. a., piquer des deux côtés certains ouvrages de toile, نکنده لک niguendèlemek.

— En t. d'artillerie, opposer une batterie à une autre, طوبی طوبی ایله فارشولیق thopy thop ilè qār-choulamaq, t.

CONTRE-POISON, s. m., پادزهـر pādzehr, p., vulg. پانزهـر pānzehir, تریاق dāfūz الزهر uzzehr, t. (Ce dernier mot sert également pour le sens fig.)

CONTRE-PORTE, s. f., ایکنچی قپو ikindji qapou, t.

CONTRE-PORTER, v. a. Aujourd'hui on dit mieux et plus souvent colporter. Voy. ce mot.

CONTRE-PORTEUR, s. m. Voy. COLPORTEUR.

CONTRE-POSER, v. a., mal poser un article dans le grand livre d'un marchand, بازرگان دفتریند يکلش bāzirgian defterinè īānlich قیدا qāid it. — Poser en sens contraire, ترسندہ tercinè qomaq, t.

دفتة—**CONTRE-POSITION**, s. f., *يکاش قید ایلمند* *defterîe iāñlich qañd eñlemé*, t.

CONTRE-PROPOS, s. m., خلط کلامه *khalti kelāmè djevāb*, a.-t.

CONTRE-RÉVOLUTION, s. f., تغییر دولتك خلافنه اوله رق بر تغییر اخر tegħaġġuri devletuñ khiläfinè olaraa bir tegħaġġuri ákhar, a.-t.

CONTRE-RÉVOLUTIONNAIRE, adj.,
ثاني تغيير دولتك احداثه موافق
*sānūi tegħaġġuri devletuñ yħdāċinè
muvāfīq, a.-t.*

CONTRE-RÉVOLUTIONNER, v. a.,
ثانی تغیر دولتی احداث *sānii*
teghātūri devlēti ihdās it.

CONTRÉ-RONDE, s. f., بکچیلر bektchîler ioqlamaci, t.

CONTRE-RUSE, s. f. Voy. CONTRE-
FINESSE.

لوبنبار CONTRÉ-SABORD, s. m., قباغی loumbār qapāghy, t.
طوب CONTRÉ-SALUT, s. m., آیله سلام thop ilè reddi selām eilemè, t.

بر قلعه CONTRESCARPE, s. f., خنداغنک bir اپیشی - بوقشی qal'a khandaghynuñ eničhi, iou-gouchi, t.

بیوکنگ CONTRE-SCEL, s. m.,
کنارنده وضع اولنان کوچک مهر
*büüguinuñ kenärindé vaz' olounan
kutchuk muhur, t.*

آخرک CONTR-SEING, s. m., امراضی ذیلندہ وضع اولنان امضا akharuñ imzāci zeilindé vaz' o.su

nān imzā, a.-t. — Avoir le —,
کوچک صحہ ماذون او *kutchuk*
sahha nāzoun ol.

خَلْفٌ CONTRÉ-SENS, s. m., معنی khylāfi ma'na, a. — A —, عَكْسٌ 'aksiné, سُنْدٌ تُ tersiné.

صاحب CONTRÉ-SIGNER, v. a., امضاسی ذیلندہ امضای تحریراتک *sâhyb tahrirâtun imzâci zeü-lindè imzâ qomaq*, کوچک صحیح چکه ک *kutchuk sahh tchekmek*, a.-t.

CONTRE-TEMPS, s. m., آسزین *ānsizén* euñē اوکه چمش مانع *tchyqmich māni'*, a.-t.; مخالفت *moukhâlefeti vagtu häl*, وقت و حال *'avāïq*, pl. a. عایق *'avāïq*. — Il a essuyé bien des contre-temps, نیچه عایق اوغرادى *nîchê nîchê 'avāïqa ogh-râdy*. — A contre-temps, وقت سر *vagytsyz*, a.-t.; بیوقت *bivaqyt*. — Venir, arriver à —، وقت سر کمک *vagytsyz guelmek*. — Agir à —، بیوقت عمل و حرکت *bivaqyt 'amel u hareket it*.

اردندن CONTRÉ-TENIR, v. a.,
طیاتق ardinden dhaüätmaq, t.

بکـى CONTRÉ-TIRER, v. a., با صلمش نقشك او زندن صورت
چقارمق *ieñi bacylmich naqchui*
uzerinden souret tchíqärmaq, a.-t.

CONTRE-TRANCHÉE, s. f., دشمنه قازلپىش *qarşılıkçılar*, طرفندن *qāzylmich* مترس *qāzylmich meteris*, a.-t.

CONTREVAL (A), adv. اینه رکت *inerek*, t.

محاصره CONTREVALLATION, s. f., اولمش قلعه نک اطرافنده *mouhâcerè olmych qal'anuñ cihrâsinè tchevirilmich khandaq vè meterisler.* — Lignes de قلعه نک اطرافنده, چویرلماش خندق و متross صره لری *qal'anuñ ethrâsinè tchevirilmich khandaq vè meteris syraleri*, a.-t.

خلافنده CONTREVENANT, e, adj., حركت ایدن *khylâsinè hareket iden* خلافنی ایشلیان *khylâsini ichleiän*, a.-t.

خلافنده CONTREVENIR, v. n., حركت ا *khylâsinè hareket it*, خلافنی ایشلماک *khylâsini ichlemek*. — à un ordre, امره مخالف *emrè moukhâlif hareket it*.

کپنگنک CONTREVENT, s. m., *kepenk*, t.

عکسندہ CONTRÉ-VÉRITÉ, s. f., عکسی سوز- لاقدی *'aksînè, 'aksi seuz, lagyrdy*, a.-t.; تغییر بالعكس *ta'bîr bil'aks*, a.

ویرکو ویرن CONTRIBUABLE, s. m., خراجکذار *virgu vîren*, t.; *kharâdj-guzâr*, p.

Contribuer CONTRIBUER, v. a., aider à l'exécution d'une chose, d'une entreprise, ياردم - اعانت *iärdum, y'ânet, himmet it*, امداداً *imdâd it*, مدحلى او *medkheli ol*. — Contribuer à la tranquillité et à la prospé-

ریت du pays, استراحتنے بذل همت *memleketuñ iqbâl u istirâhatinè bezli hymet it*. — de ses deniers, کیسے سندن اعانت *guendu kîcêcinden y'ânet it*. — Payer les contributions, les impôts, ویرکو ویرمک *vîrgu vîrmek*. — Payer sa part, پایینی - حصہ سنی *pâni*, ویرمک *hyssécini vîrmek*. — Payer extraordinairement, نکیف ویرمک *teklîf vîrmek*, ادای تکلیف ایلهک *edâi teklîf eilemek*. — Payer à l'enemi pour se garantir du pillage, مال امان ویرمک *mâli amân vîrmek*, a.-t.

CONTRIBUTAIRE, subst. et adj., ویرکودن حصہ سنی ویرن *vîrguden hyssécini vîren*, t.

ویرکویه CONTRIBUTIF, IVE, adj. متعلق *vîrgûiè mute'allyq*, t.-a.

CONTRIBUTION, s. f., levée des deniers, imposition, ویرکو *vîrgu*, t.

— extraordinaire, تکلیف *teklîf*, pl. a. تکالیف *tekiâlîf*. — Celle qui se paie en temps de guerre à l'ennemi, مال امان *mâli amân*. — Contributions militaires, نکالیف *tekiâlîsi* *harbiye*. — arbitraires, تکالیف عرفیه *tekiâlîsi'eurfîiè*. — ordinaires, عادیه *tekiâlîsi 'âdiîe*, a.

ویرکویه CONTRIBUTOIRE, adj., مخصوص *virguîè makhsous*, t.-a.

CONTRIBUTOIREMENT, adverbe, اصول تکالیف او زر *ouçouli tekiâlîf uzrè*, a.-t.

CONTRISTER, v. a., کدر و برمک *keder vîrmek*, - ملول - مک زون *meloul, mahzoun, tâhzün* it, a.-t.; غصه لند رمک *ghousçalendurmek*, t. Voy. **AFFLIGER**.

CONTRIT, e, adj., کدرلو *kederlu*, غصه لنه ش *ghousçalu*, ghousçalenmich, t.; محرزون *mahzoun*, مغموم *maghmoum*, a.

CONTRITION, s. f., انکسار *inkiçär*, استغفار *istighfär*, توبه *teubè*, ندامت *nedāmet*, a.

CONTRÔLE, s. m., registre de vérification, مقابله دفتری *mouqâbelè defteri*, روزنامه دفتری *rouz nâmè defteri*, a.-t. — Droit que l'on paye pour le contrôle, قید رسی *qaïd resmi*, قیدیه خرجی *qaïdiye khar-dji*. — Marque sur l'argenterie, تپغا *temgha*, vulg. *damgha*, p.-t.

CONTRÔLÉ, e, adj., دفتره قید *defterè qaïd olounmich*, تپغالو *damghâlanmich*, عیبلدنمش *'aiblenmich*, a.-t.

CONTÔLER, v. a., mettre sur le contrôle, دفتره قومق *defterè qo-maq*, مقابله دفترینه قید ا *mouqâbelè defterinè qaïd it*. — Marquer du contrôle, تپغا اورمق *damghâ ourmaq*, t. — Au fig., critiquer, تعییب ا *'aiblamaq*, تپییب ا *ta'üb it*, a.-t.

CONTÔLEUR, s. m., officier qui contrôle دفتر امینی *defter emîni*, روزنامه جی *rouznâmèdjî*. — des

finances, مقابله جی *mouqâbeledji*. — Maître d'hôtel dans les maisons des princes, مصرف امینی *masraf emîni*. — d'argenterie, تپغا اوریجی *damghâ ouroudju*. — Qui se mêle de censurer, فصال *fascâl*, عیتاب *'aïïab*, a.-t. عیبلایجی *'aiblaïdjî*, a.-t.

CONTROUVER, v. a., - پیلان پیدا *ialân peïdâ it*, duzmek, t.; اختراع کذب ا *ykhtir'âi kezb it*. — Chose controvée, اختراع اوپش *ykhtirâ 'olmych bir cheï*.

CONTROVERSE, s. f., مباحثه *mubâhacè* معارضه *mou'âreza*. — Sur ce point il n'y a pas lieu à controverse, بونده جای مباحثه *bounda djâi mubâhacè ioqtur*. — Controverse religieuse, مباحثه دینیه *mubâhacè dînîye*, a.

CONTROVERSÉ, e, adj., مباحثه اولنمش *mubâhacè olounmich*.

CONTROVERSISTE, s. m., مباحثه ایدیجی *mubâhacè idîdjî*, a.-t.; مباحث *mubâhis*, a.

CONTUMACE, s. f., défaut de répondre, de comparaître en justice, مرافعه دن قاچنده *murâfe'aden qâtchinma*, a.-t.

CONTUMACE OU CONTUMAX, s. com., مرافعه دن قاچنمش *murâfe'aden qâtchinmich*, a.-t.

CONTUS, se, adj., بره لمش *berêlenmich*, از لمش *ezilmich*, t.

CONTUSION, s. f., بره *berê*, t. Voy. **MEURTRISSEUR**.

CONVAINCANT, e, adj., الزم *ilzâm idîdjî*, a.-t.; ملزم *ilzâm idîdjî*, a.-t.

mulzim, مسکت *muskit*, a. — C'est un argument convaincant, برهان *burhāni* *muskittur*.

CONVAINCRE, v. a., الزام *ilzām* it. — par de bonnes raisons, دلایل *ilē ilzām* it. — être convaincu de (accusé), اوزرینه اثبات جرم *uzerinè isbāti djurm olounmich.* — Persuadé, الزام او لئىميش *ilzām olounmich*, a.-t.; ملزم *mulzem*, a. — Se Convaincre, v. réfl., تحصيل يقين الزام او *tahsīli iaqīn* it.

افاقت *ifāqat*, CONVALESCENCE, s. f., افاقه *ifāqa*, شفا *chisā*, a. — Entrer en افاقتہ کلہک *ifāqatē guelmek.* — Puissiez-vous avoir une prompte convalescence, افاقت *ifāqati 'ādjilē boulasyz.*

شفا *chisā*, CONVALESCENT, e, adj., بولمش *boulmich*, افاقتہ کلمش *ifāqatē guelmich*, a.-t.

CONVENABLE, adj. com., sortable, qui convient, ياقشق *iāqyhyq*, t.; مناسب *lāiq*, *lāiq* *munācib*, a.; شایان *d'espān*. — Digne, *chāīān*, p. — Décent, qui est à propos, *iollu*, t.; جائز *djātz*, a. — Juger convenable, مناسب *lāiq*, *lāiq* *munācib* *gueurmek.*

CONVENABLY, adv., كرکى *gueregui guibi*, وجه مناسب *vedjhi munācib uzrē*. — à la position, حالتہ مناسب *hālinè munācib.*

CONVENANCE, s. f., rapport, conformité, ياقشق-ق *iāqyhyqlyq*, مناسبت *iarāchyqlyq*, t.; يراسقلق *munācibet*, موافق *muwāseqat*, a.; لایقلق *lāiqlyq*, a.-t. — Accord, توافق *tevāsuq*. — Convenance d'humeur, موافق *muwāfaqati mizādj*. — Rapports d'âge, d'état, de caractère, او بعونلق *ouīghounlyq*, t.. — موافق *muwāfaqati hāl*. — Bienséance, ادب *edeb*, حسن *husni edeb*. — Il sait les convenances, رسم ادب آشنا در *resmi edebē āchinādur.*

CONVENIR, v. n., demeurer d'accord, اوزلاشیم-ق *ouzlāchmaq*, متافق *muttesfyq ul-kelām ol*, برو اولمق *qā'il ol*, قائل او *bir olmaq*. — Convenir du prix, بهایی *behā'i kesmek*, *qath' it.* — Je conviens de ce que vous dites, سزک کلامکزی *Teslim iderum*, *syzuñ kelāmīnyzi teslím iderum*. — قوللشم-ق *qavoullachmaq*, قول *qavl* it. — Etre conforme, avoir des rapports de convenance, او بیم-ق *ouümaq*, ياقشق *iāqyhyq*, او بعون *ouīghoun guelmek.* — Etre propre, convenable, *el vīrmek*, *iāqyhyqmaq*, ال ويرمك *el vīrmek*, او لایق *lāiq ol*. — Cela me convient, بو بکا ال وير *bou baña el virur*. — Convenient-il? *lāiqmīdur*. — Fixer, déterminer, قرار ويرمك *qarār vīrmek*. — Etre expédient, مناسب او بوللو *iollu*, t.; مناسب *lāiq* *lāiqmīdur*.

munācib ol. — Cela ne vous convient pas, n'est pas de votre ressort, *bou sizé duchmez.* —

برى بىرلەپىنه متوافق الحال او
mutevâfîq ul-hâl ol. — Convenu,
arrêté فاراداده او لمش *qarârdâdè*
olmucht.

CONVENTICULE, s. m., جمعيىتى *iarâmaz djemî'ieti*, t.-a.

CONVENTION, s. f., pacte, accord, مقاوله *mouqâvelè*, عهد 'ahd, pl. a. عهود 'ouhoud; شرط *charth*, pl. شروط *chourouth*. — par écrit, تحریراً معاهده *tahrîren mou'âhedè*. — Sous la convention de, بو شرطىلە كە *bou charth ilè ki.*

CONVENTIONNEL, le, adjetif, اعتبارى اولەرق قوللىشىمىش *i'tibâri olaraq qavoullachilmich*, a.-t.; شرطى *charthii*, a.

CONVENTIONNELLEMENT, adverbe, مقاولە كىلە *mouqâvelè ilè*, a.-t.

CONVENTUALITÉ, s. f., مناسىر *monâstir hâlî*, t.

CONVENTUEL, adj., داير مناسترلو *monâsterè dâîr, monâstirlu*, t.

CONVENTUELLEMENT, adv., رهان قواعدىنە كورە *rouhbân djem'iinetinuñ qavâ' idinè gueurè*, a.-t.

CONVERGENCE, s. f., يقىنىشىمە *biri birinè iaqynlachma*, t.; تهابىل *teqârub*, te-*mâil*, a.

CONVERGENT, e, adj., متقارب *teqârub*.

برى بىرلەپىنه تقارب *biri birlerinè teqârub iden*, a.-t.

چاتشەق CONVERGER, v. n., ايجۇن بىرلىك *tchâ-tichmaq itchun biri birinè teqârub it.*

CONVERS, adj., religieux servant, مناستىرە خذىتكارلىق *ayden Rêban monâstirdè khyzmetkiârlıq iden rouhbân*, t.

CONVERSATION, s. f., سوپىلشمە *seuïlechmè*, قونوشقلق *qonouchouq-lyq*, t.; صحبت *sohbet*, محاورة *mouhâveret*, تكلم *tekellum*, a. — Entrer en conversation, صحبتە كېرمىك *sohbetè guîrmek*. — Être en — مذاكرە او زره او *muzâkerè uzrè ol*. — Interrompre la conversation, صحبتىك ارهىسىنى كىسمك *sohbetüñ aracini kesmek*.

CONVERSER, v. n., سوپىلشمە *seuïlechmek*, t.; صحبت *sohbet it.*

CONVERSIBLE, adj. com., (mot peu usité). Voy. CONVERTIBLE.

CONVERSION, s. f., transmutation, دىكشىھە *deîchmè*, t.; تغىير *teghaiiur*, تبديل *tebdîl*. — des métaux, معدنلرەك استحالەسى *ma'denlerüñ istihâlèci*. — des monnaies, اجناس دراهمك تبديلى *edjnâci dirâhem-muñ tebdili*. — de front, دونش *deunich*, دونھەن *deunmè*, t.;

CONTRARIETY, s. f., انصراف *incyrâf*, توجە تېۋەدەجۇھە *teveddjuh*, a. — Changement de foi, تبديل *tebdîli mezheb*. — Retour à la foi, اىيماندىك كەمكلىك *imânè guelmeklik*.

CONVERTI, *e*, adjectif, changé, *deîchmich*, مبدل *mubeddel* دکشمیش *deunmich*. — à la foi, دونیش *deunish* ایمانه کلمش *imânè guelmich*.

CONVERTIBLE, adj. com., تبدیلی - بیلور *deîchê bilur*, *t.*; استبدالی مهکن *tebdîli*, *istibdâli munikin*, *a.-t.*

CONVERTIR, v. a., changer une chose en une autre, دوندرمک *deundurmek*, چویرمک *tchevîrmek*, *t.*; تبدیل - تحويل *tebdîl*, *tahvil it*, *a.-t.* — Faire changer, دکشدرمک *deîchturmek*. — d'opinion une personne, بر کمسندنک عقلنےی *bir kimesnenuñ 'aqlyni tchevîrmek*. — Faire changer de croyance, مذہبی تبدیل ایتدرمک *mezhebi tebdîl itturmek*. — Convertir à la foi, دینه - ایمانه کتورمک *dînè, imânè gueturmek*. — Se Convertir, v. réfl., changer de croyance, دکشمک *deîchmek*, *t.*; تحوّل *tehavvul it*, مبدل *tebeddul*, *a.-t.* او *mubeddel ol*.

CONVERTISSEMENT, s. m., دکشمہ *deîchmè*, تبدیل اولنمہ *tebdîl olounma*, *a.-t.*; تبدیل قبّل *tebeddul tehavvul*, *a.*

CONVERTISSEUR, s. m., ایمانہ هدایت *imânè gueturidji*, کتوریجی *hidâiet gueusteridji*, *a.-t.*

CONVEXE, adj. com., محدب *tehad-dub*

قبدلو *qoubbelu*, *a.-t.*

CONVEXITÉ, s. f., تحدب *tehad-dub*, *a.* — du globe terrestre, کره *kurêi arzuñ tehad-dubi*.

CONVICTION, s. f., effet d'une preuve évidente, d'une vérité sur l'esprit, علم اليقين *ilzâm*, شبہ سز بیلش *'ylm ul-iaqyn*, *a.*; *chuhbész bîlich*, *t.* — Preuve certaine, ثبوت *subout*, *a.* — Avoir la conviction d'une chose, بر شیک حقيقة واقع او *bir cheüñ hagyqatinè vâqif ol*.

CONVIÉ, s. m., دعونلو *d'avetlu*, دعوت اولنهش *d'avet olounmich*, *a.-t.*; مدعو *med'uuv*, *a.*

CONVIER, v. a., دعوت ا *d'avet it*, *a.-t.* — à un festin, ضيافتہ *ziâfet* دعوت ا *davet it*.

CONVIVE, s. com., طعامده برابر *thâmda berâber olân*, *t.*; مسافر دوکنجی *muçâfir*, *a.* — d'une noce, *deugundji*.

CONVOCATION, s. f., دعوت *d'avet*, *a.* — d'une assemblée, دعوت جمعیت *d'aveti djêni'et*, *a.*

CONVOI, s. m., enterrement, جنازہ *djenâz*, *a.-t.* — Alla à *alâi* کلبی موكب جنازیہ وارمق، *mevkebi djenâzeiê vârmaq*. — Transport de provisions pour un camp, ذخیرہ و مهمات قافله سی *zakhyrè rî muhimmât qâsilèci*. — Vaisseaux servant d'escorte, پساقجبلک ایدن بکلک کیسی

iaçanqitchilik iden beilik guémici. — Réunion de bâtimens marchands escortés par des bâtimens de guerre,

بىكىك سەينىدىسىنگ مەحافظەسىنگ بىر يان بازركان كەمپىلار *beilik sejîne-cinüñ mouhâsazacindé iuruiän bâzerguiän guemîler.*

حرص ايلە طمع استمك *hyrs ilè istêmek, thama' it, a.-t.*

ارزو لايجى حريص *ärzouläüdji, harîs, a.*

CONVOITISE, s. f. حرص *hyrs, thama'*, a. — de richesses, حرص مال *hyrsi mäl.*

CONVOLER, v. n., se marier en secondes noces, تكرار اولنمك *tekrâr evlenmek, nihâh it, a.-t.*

CONVOQUER, v. a., بىر يەره چاغرمق - دعوت اىچىون *bir ierè tchâghyrmaq, da'vet it, t.-a.* — les députés de la nation, ملت وكلاسنى *millet vukelâcini djemi' ete d'avet it.*

CONVOYER, v. a., مەحافظەسىنگ بىراپت كەتىمك *mouhâsaza itchoun berâber guitmek, a.-t.*

CONVULSIVE, adj., سکرچىكىجى مورث *sinyr tehekidji, t.; mou-rici techennudj, a.*

CONVULSION, s. f., mouvement violent et involontaire des muscles, سکر چىكەسى *syñyr tchekilmeci, t.;*

— اختلاج *ykhtilâdj, t.;* تشنچىج *techennudj, a. —* اختلاج *ykhtilâdj a'-za, a. —* تشنچىج كرفتار او، — *Tomber en*

techennudjé gueristâr ol. — Empottement, grand mouvement convulsif, لقۇقا *laqvet, a.*

CONVULSIONNAIRE, adj. com., اعصاسى چىكلىور *a'-zaci tchekilur, a.-t.;* منتشر *mutechennidj, a.*

BRUNNÉE, s. f., sorte d'herbe, پىرە اوئى *bir nev' y pîrê oty, t.*

COOBLIGÉ, e., s., برابر تعهد ايدن *berâber te'ahhud iden, a.-t.;* شربك *cherik ul'-ahd, a.*

COOPÉRATEUR, TRICE, s., بىلە ايشلىجى *berâber ichlëidji, bilè tchâlichân, t.;* معين چالشان *mou'ïn, a.;* هەدست *hem dest, p.;* ياردەمجى *iärdumadjî.*

COOPÉRATION, s. f., بىلە ايشلەمە *berâber tchâlichma, bilè ichlemè, iärdum, t.*

COOPÉRER, v. n., بىلە چالشەق *bilè tchâlichmaq, berâberdje ichlèmek, iärdum it, bil-ichtirâk 'amel it, a.-t.*

ADHAL, AYLMED, ادخال اىيلە *idkhâl cileme, a.-t.;* ادخال *idkhâl, اتخاذ *ittikhâz, a.**

COOPTATION, s. f., مساعدە طرىقىلە *muçâ' edè thariqilê qaboul it, idkhâl it, a.-t.*

COORDONNÉ, e., adj. de Coordonner, تنظيم اولندىش *tanzîm olun-mich, a.-t.*

COORDONNER, v. a., تنظيم ا *tanzîm it, a.-t.*

COPAHU, s. m., baume, بلسم *belsüm ella'qibet, a.*

COPAÏBA OU COPAIER, s. m., arbre du Brésil, بلسم التعقيبة اغاچى *belsem etta'qibet aghādji*, a.-t.

COPAL, s. m., سندروس بلوري *sanderous bellouri*, a.

COPALME, s. m., عنبر سايل *'an-beri sā'il*, a.

COPARTAGE, s. m., حصه دار لق *hyssèdārlýq*, a.-p.-t.

COPARTAGEANT, e, s., پايشان *pā'ilachān*, t.; حصه دار *hyssèdār*, مقاشه ده مشترک اولان *mouqācémédé muchterik olān*, a.-t.; مقاسم *mouqācim*, a.

COPARTAGER, v. a., پايشاق *pā'ilachmaq*, t.

COPEAU, s. m., rognure de bois, بونقد *iōngha*, يونقد *iōngqa*. — Éclat de bois, اغاچ قيرنتيسى *aghādj qyrinticy*, او دون او فانتيسى *odoun oufānticy*, t.

COPECK, COPEEK OU COPEICK, s. m., monnaie russe, کاپك *kiāpik*, t.

COPENHAGUE, s. m., ville capitale du Danemark, قوبنهاغ *qopenhāgh*.

COPHITE. Voy. COpte.

COPERMUTANT, s. m., بريبله *biri biri ilè dēichen*, t.; دكشن *mou'āvaz*, a.

COPERMUTATION, s. f., بريبله *biri biri ilè dēich*, t.; دكش *mou'āvazat*, a.

COPIE, s. f., écrit fait sur un autre, نسخه ثانية *souret nous-khaiū sānīè*. — conforme à l'original, اصلنه مطابق صورت *aslina*

mouthāby-q souret. — Imitation en fait de peinture et d'objets d'arts, تقلید *taqlid*, a.

COPIER, v. a., prendre, faire une copie, صورت آلاق - چیقارمق *souret ālmaq*, *tchiqārmaq*. — d'une

بر مكتوبك صورتنى آلاق *bir mektoubūn souretini ālmaq*. — un livre, استنساخ *istinsākh* it.

— au fig., imiter, اويمق *ouīmaq*, t.; تقلید *taqlid* it, a.-t. — Contrefaire, ياكسلمك *iāñsylmaq*. — Se copier, v. réfl., برينى تقلید *biri birini taqlid* it.

COPIEUSEMENT, adv., بوللغله *bol-lyghyliè*, بول بول *bol bol*, پك چوق *peh tchoq*, t.; وفرتله *vesret ilè*, a.-t.

COPIEUX, se, adj., چوق *bol*, دليم *delim*, t.; وافر *vāfir*, كثير *kecīr*, a.

COPISTE, s. m., qui prend copie, صورت آليجي *souret ālidji*, a.-t.; ناسخ *nāsykh*, a. — Qui imite, اوبييجى *ouïidji*, t.; مقلد *mouqallid*, a.

COPRENEUR, s. m., برابراستيجار *berāber isti'djär ididji*, t.

COPROPRIÉTAIRE, adj. com., ملك اورتاغي *mulk ortāghy*, a.-t.; مشارك الماك *muchārik el-mulk*, a.

COPTE OU COPUTE, s. m., قبطى *qybthii*. — ancienne langue d'Egypte, قبطى لسانى *qybthy liçāni*, a.-t.

COPULATIF, i've, adj., وصلی *vaslîi*. — Conjonction copulative, حرف صله 'athf, *harfi sylè*, a.

COPULATION, s. f., accouplement des sexes, جماع *djimâ*, مجامعة *mu-djâme'a*, a. — En parlant des animaux, چفتلشمه *tchiftlechmè*, t.

COPULE, s. f., عطف 'athf, صله *kâlimet ul-vasl*, a.

Coq, s. m., خروس *khoros*. — Crête de —, خروس ابکی *khoros ibigui*. — Le chant du —, خروس، اوتبهسى - سىسى *khoros eutmeci, séci*.

COQ-A-L'ANE, s. m., بوش *boch* لاقردى *läqyrdy*, بىھوده *bihoudé* سوزلر *sezulr*, t.

COQUE, s. f., en général, قبوق *qabouq*, هر نسنه نك قبوغى *her nesnenu qaboughy*. — d'œuf, يمورطه قبوغى *ioumourtha qaboughy*. — de noix, جوز قبوغى *djeviz qaboughy*, t. — Oeuf à la coque, رفدان *rafadân ioumourtha*. — Coque de ver à soie, قوزه *qoza*, ايدىك قوزهسى - قوزاغى *ipek qozaci, qozâghy*. — du Levant, سم *sem* الحوت *sem ul-hout*, a.

CoQUELICOT, s. m., plante, يبان *iabân* خشخاشى *khachkhâchi*, خشخاش برى *khachkhâchi berri*, a.

COQUELOURDE, s. f., plante, nom vulgaire de l'anémone. Voy. ce mot.

COQUELINER, v. n., se dit du chant du coq, خروس كېيى اوتكىك *khoros*

guibi eutmek. — Courir après les jeunes filles, کنج قزلرى آرامىق *guendj qyzleri áramaq*, t.

COQUELUCHE, s. f., بوغهاچا اوكسورك *boghmâdja euksuruk*, t.; سعال كلبي *sou'âli kelbi*, a.

COQUELUCHON, s. m. Voy. CAPUCHON.

COQUEMAR, s. m., گوكم *gugum*, t.

COQUERET OU ALKEKENDJE, s. m., كاكنج *el-kiakeñdj*, plante, الاكاكنج *kiâkendj*, a.; فنرچىكى *fener tchitchegui*, قنبيل أوتى *qambel oti*, t.

COQUET, te, adj., qui fait le galant, زنپاره *zenpârè*, vulg. *zampara*, عشقباز *yçhqbâz*. — Femme coquette, عشقباز قاري *yçhqbâz qâry*. — Qui est recherché dans sa parure, élégant, ظرافتلۇ *zarif*, ظريف *zârâsellu*, a.-t.; قوقونۇز *qoqonoz*, t.

COQUETER, v. n., عشقبازلىق *'yçhqbâzlyq* it, a.-p.-t.

COQUETIER, s. m., marchand يمور طەجى *ioumourthadjî*, طاوچى *thâwouq-dji*. — Petit vase pour manger les œufs à la coque, رفدان قوياجق *rafadân qoïädjaq*, قاب - ظرف *qâb, zarf*, t.

COQUETTERIE, s. f., عشقبازلىق *'yçhqbâzlyq*, a.-p.-t.; مغازله *moughâzelé*. — Parure affectée, élégance, ظرافت *zarâset*, a.

COUILLAGE, s. m., petit poisson قبوقلى بوجك *qabouqli beudjek*, t. — Coquillages de mer,

أصداف بحرية *asdāfi bahrīc*, a.

COQUILLE, s. f., coque ou enveloppe des limaçons, سموكلو بوجك قبوعي *sumuklu beudjek qaboughy*. — Coquille d'œuf, ببورطه قبوعي *ioumourtha qaboughy*. — Enveloppe en général des testacés, surtout lorsqu'elle est cassée, et particulièrement celles qui renferment les perles, صدف *sadef*, pl. a. أصداف *as-dāf*.

COQUIN, e, s., نابكار *nābekiār*, نكبيتى *nekbeti*, يراماز *iarāmaz*, كاخنلىكى *kulkhanīlik*. — Coquine, femme de mauvaise conduite, روسپو *rouspou*, t.; قھپە *qahpē*, a.

COQUINERIE, s. f., يرامازلۇق *iarāmazlyq*, كوتىلۇك *keutuluk*, كاخنيلۇك *kulkhanīlik*, t.

COR, s. m., dūrillon aux pieds, طاوق كوتى - كوزى *thavouq gueutu*, *gueuzu*, t. — Instrument à vent, بورى - بورو *borou*. — de chasse, أوجى بوروسى *āvdji borouçou*, t. — Sonner ou donner du —, بوروچالىق *borou tchālmaq*. — Chasser à cor et à cri, سورکون آوى *surgun āvi it*. — avec grand bruit, كورلتى ايله *gurultu ilē*.

CORAIL, pl. CORAUX, s. m., مرجان *merdjān*, a. — rouge, اجر *ahmer*. — blanc, مرجان *merdjāni abiaz*.

CORAILLER, v. n. On dit mieux CROASSER. Voy. ce mot.

CORALINE, s. f., plante, دره *derē iouçouni*, يوصوني *iouçouni*.

مرجان *merdjān dālgħadji*, t.

CORALLIN, e, adj., qui a la couleur du corail, مرجان رنكلو *merdjān renklu*, a.-t.

CORALLITHE OU CORALLITE, s. f., طاشه دونمش مرجان *thācha deun-much merdjān*, t.

CORAN OU ALCORAN, s. m., livre de la loi de Mahomet, قرآن *qour'ān* كتابى *qour'ān kitābi*, a.-t. Voy. le Dictionnaire Turc-Français, au mot قرآن.

CORASSIN, s. m., bir nev'ý sazān bālyghy, t. باللغى

CORBEAU, s. m., gros oiseau à plumage noir, قوزغون *qouzghoun*, t.; غربان *ghourāb*, pl. a. ghourbān, أغربة *aghrebat*. — Pièce de fer scellée dans la muraille, قارغە *qārgha* بورنى جاوته *bourni djāwta*. — Sorte de harpon, قانجه *qān-dja*, t.

CORBEILLE, s. f., سپد *seped*, زنبيل *zenbîl*, t.

CORBEILLEE, s. f., bir seped dholouci, t. طلوسى

CORBILLARD, s. m., voiture pour le transport des morts, میت *meit'* arabaci, a.-t. عربسى

CORBILLAT, s. m., petit du corbeau, قارغە پلازى *qārgha palāzi*, t.

CORBILLON, s. m., زنبيلجك *zembildjik*, سپدجك *sepedjik*, t.

CORDAGE, s. m., toutes les cordes d'un bâtiment, حلاتا - ر *halāttar*,

بر کمینک حلات طاقهی *bir guò-miññü halät thäqymy.* — Grosse corde, اورغان اورغان *orghān*, t.

اورغانے‌ی *CORDAGER*, v. n., بوکمک *orghānı beukmek*, t.

قالک ایپ *CORDAT*, s. m., *qäljän ip*, t.

CORDE, s. f., tortis fait de chanvre ou d'autres matières, ایپ *ip*, t.; جبل *habl*. — Corde à puits, ایپ *quïou ipi*. — d'instrument à boyau, کرش *kirich*. — de métal, قل *tel*. — Au fig., la puissance, *dar aghajı*, دار اغاجی *där*, *där aghādji*. — Gens de sac et de corde, اصله جق *acyladjaq*. — Gros câble sur lequel dansent les bateleurs, جانباز ایپی *djānbuz ipi*. — Échelle de corde, نردن *nerden*, فربان *nerdubān*. — Corde d'arc, بای کربشی *iäi kirichi*.

— Bande la corde, کربشی *kirichi guermek*. — Corde d'acier, چلک *tchelik*, تلى *teli*. — Détendre les cordes d'un instrument, تللرى *telléri*, کوششک *guevchetmek*. — les hausser, تللرى *telléri ükseltmek*. — Corde, tension d'un muscle, توئر عضله *tevatturi azale*. — Corde de drap, les fils dont il est tissu, چوقەنک ایپلکى *tchogqanuñ ipligui*.

CORDEAU, s. m., چریپ *tchirpi*, چرپی ایپی *tchirpi ipi*, t. — Des rues tirées au cordeau, چرپی ایپیله *tchirpi ipi ilè tchekilmich soqaqlar*.

اورمک *cordeler*, v. a., eurmek. — Des cheveux cordelés, اورلمش صاج *eurulmucha satch*.

ایپچغز سچمک *CORDELETTE*, s. f., *ipdjighiz sidjimdjik*, t.

CORDER, v. a., faire de la corde, ایپ ایشلمک *ip ichlémek*, *beukmek*. — اورغان اورمک *orghān eurmek*. — Lier avec des cordes, ایپ ایله بعلمق *ip ilè bagh-lamaq*. — Vendre le bois à la corde, اودون اولچی ایله صاتمق *odoun eultchu ilè sätmaq*. — Tabac cordé, بورمه توتونی *bourma tutunu*.

CORDERIE, s. f., lieu où l'on fait la corde, ایپ کارخاندسى *ip kiär khäneci*. — L'art de faire des cordes, ایپچیلک صنعتی *ipdjilik san'aati*. — L'endroit où l'on garde les cordes, ایپ انباری *ip ambari*, t.

CORDIAL, e, adj., qui conforte le cœur, قلب قوت و بن علاج *qàlbé qoūvet vîren 'ylâdj*. — Au fig., qui procède du cœur, قلبی *qalbi*, a.; درونی *derouni*, p.; صمیمی *samîmi*, a.

جان *CORDIALEMENT*, adv., و کوکلدن *djän u gueuñulden*, t. — جان و کوکلدن سومک *Aimer djän u gueuñulden sevmek*.

CORDIALITÉ, s. f., خلوص *khou-lous*, خلوص قلب *khoulouci qalb*, جاندن دوستلاق *khâlicat*, a.; خالصة *djänden dostlyq*, t.

CORDIER, s. m., ایپچی *ipdji*, اورغانچی *orghāndji*, t.

CORDON, s. m., une des petites

cordes dont une plus grosse est composée, سجيم sidjim. — Lien ordinaire, باغ bāgh. — Tresse plate, شربت chirīt. — Large ruban auquel est attaché une décoration, نشان شربت nichān chirīti. — Petite tresse de coton, de fil ou de soie, غيتان ghaïtān. — Suite de postes militaires, عسكرو م محللى syaravārdi' askermahalleri. — Bord façonné d'une pièce de monnaie, سکه زنجيرى zindjir, زنجير zindjir, sikkè zindjiri. — ombilical, كوبك gueubek ipi, سرة surret.

CORDONNER, v. a., بوكمك beukmek, ايپ ip beukmek, t.

CORDONNERIE, s. f., métier de cordonnier, پاپوچچىلەك pā-poutchdjılık, t.; خفافلق khaffāflıq. — Lieu où l'on vend des souliers, des bottes, پاپوچچى - جزمهجي, دكانى pāpoutchdji, tchizmedji dukāni.

CORDONNET, s. m., għaïtāndjyq شربت chirīt, t.

CORDONNIER, ÈRE, s., پاپوچچى pāpoutchdji, قوندرهجي qoundurəradji, t.

CORDOUAN, s. m., كون gueun, سختيان sakhtiān, t.

CORDOUE, nom de ville, قرطبه garthabé.

CORFOU, île de la Méditerranée, قورفة qorfa, keursez, قورفه qorfa, قورفه qorfa adhaci. — La ville de قورفة شهري chehiri.

CORIACE, adj. com., dur, قاتى -

چيندىسى قاتى tchei-némeci qāti, قاتى némeci qāti. — Au fig., difficile, dur, avare, خسيس khacīs, t.

Sختيان كبى قاتى sakhtiān guibi qāti, قاتى qāty.

CORIACÉE, adj., كشنش kech-nich. — Semence de coriandre, كشنش tokhoun-mu, t.

CORINTHE, ville de Morée, كشمش kichmich, قوش اوزمى qouch uzumu, t.

CORISE, s. f., زكام zukiām, a.

CORME OU SORBE, s. m., اووس uves اووس يمشى uvez, iemichi, t.

CORMIER OU SORBIER, s. m., arbre, اووس اغاچى uves aghādji, t.

CORMORAN, s. m., قره بتاق qara batāq, t.

CORNAC, s. m., فيلاجى fildji, t.

CORNALINE, s. f., pierre précieuse, عقابق 'aqāiq, pl. 'aqāiq, a.

CORNARD, s. m. fam., cocu, kerāta, قلتبان ديوس deious, qal-tabān, t.

CORNE, s. f., partie dure qui sort de la tête, بوينوز boïnouz, t.; قرن qarn, pl. a. قرون qouroun. — Donner un coup de corne, بوينوز أيله boïnouz ilè ourmaq. — Partie dure du pied d'un animal,

طرنافق bir حيوانك طرناغي thyrnāq, bir haïvānuñ thyrnāghy. — Bête à cornes, بوينوزلو حيوان boïnouzlu haïvān. — Tabatière en corne, حيوان

بۇينۇزىنەن انفيه قوطوسى
boïnouzinden enfié qouthouçou.

كېك CORNE-DE-CERF, s. f.,
بۇينۇزى gueïk boïnouzi, t.

كورن دامون CORNE-D'AMMON, s. f., pierre,
قرن هامان qarni hamāmān, a.

كوز طرناجكى CORNÉE, s. f.,
فرنیة العین gueuz thyrnādjjigi, t.;
قىرنەت ul-aïn, a.

قرغە CORNEILLE, s. f., oiseau,
qargha, t.

كورنەمەت CORNEMENT, s. m. Voyez TINEMENT.

كورنمۇس CORNEMUSE, s. f., تلۇم tuloum,
غيىدە ghaïdè, t. — Jouer de la —,
قولاق كورلەمك - قىلدە tchälmaq.
غىيدە چالىق tchälmaq.

كورنە قورلۇق CORNER, v. n., sonner du cornet,
بۇرو چالىق bourou tchälmaq,
قولاق كورلەمك - اوتىك
qouläqlarum euter, eutmek. — Les
oreilles me corrent, اوتىر
qouläqlarum euter, eutmek. —
اهىنەف اذنم اهىنەف اذن
ih̄tisāfi uznum vārdur. —
تعجىز سامعە اتعجىز سامعە
ta'djizi sām'ya it, a.

كورنە قورلۇق CORNET, s. m., petit cor, kutchuk
بۇرو Bourou. — Vase pour
l'encre, بۇينۇزىن دويد - حقد
boïnouzden divid, hoqqa. — à jeter les
dés, حقد hoqqa. — Sorte d'enton-
noir à l'usage des sourds, قولاق قورلۇق
qouläq Bourouçou. — de
papier, بورىسى كاغد بوكلىمى
kiäghyd beukulumu, t.

كورنەت CORNETTE, s. f., sorte de coiffe à

عورتلەر مخصوص بىر فوج تاقييە
'avretlerè makhsous bir nev'y tāqīè. — Cornette, s. m.,
porte-étendard dans la cavalerie,
اتلو عسکر بايراقدارى atlū 'asker bāraqtāri.

بورۇ چالان CORNEUR, s. m., bou-
rou tchälän, t.

كورنەچىچىق CORNICHE, s. f., پرواز pervaz, p.;
چىقىمە آفادانلىق tchyqma ávadanlyq.
— Sorte de tablette en bois, راف rāf, t.

كورنەچىچىق CORNICHON, s. m., petite corne,
بۇينۇزدىچق bouïnouzdjyq. — Petit
concombre, كۈچك خىار kutchuk khīär. — Pop. et bassement, un
homme imbécille, بىر بودالى bir boudala.

كورنەت CORNIÈRE, s. f., sorte de gouttière,
اولوق olouq, t.

كورنە پلازى CORNILLAS, s. m., قىرغە پلازى qar-
gha palāzi, t.

كورنە قىزلىجىق CORNOUILLE, s. f., قىزلىجىق qyzil-
dijq, t.

كورنە قىزلىجىق CORNOUILLER, subst. m., arbre,
قىزلىجىق اغاچى qyzildijq aghādjı, t.

كورنۇ CORNU, e, adj., qui a des cornes,
بۇينۇزلۇ boïnouzlu. — Au fig., mau-
vais, faux en parlant d'une raison,
دۇشنىڭ قىاس باطل
qyāci bāthil, a.

اكىرى شىشە CORNUE, s. f., كە كىپىما جىيلر قولاڭىرلار
egri chichè ki kimiäjdjiler qoulānurlar, t.

كورنەت COROLLAIRE, s. m., ce qu'on
ajoute de surabondant pour prouver,
دليل زائىد delili zāid. — Consé-

quence tirée d'une proposition, نتیجه *netidjè*, pl. a.

CORONAL OU FRONTAL, s. m., os, حظم آلن كميىدى *ālin guémigui*, t.; ئەللىن كەمىيەتى *azmi eklil*, a. ئەللىن كەمىيەتى *'azmi djebhè*, a.

CORONA-SOLIS, s. f., plante, آى كون چىكى *āï gun tchitché-gui*, t.

CORONOPE, s. f., plante, قوزخ-ون اياڭى *qouzghoun āïäghy*, هلال اوچى *hilâl oty*, t.

CORPORAL, s. m., لفافة *lifâfet*, pl. لفافى *lefâfis*, a.

CORPORATION, s. f., اصناف *es-nâf*, pl. de صنف *synf*; ce pluriel est, d'après l'usage, employé pour le singulier.

CORPOREL, LE, adj. qui a un corps, جسامتو *gueuvdèlu*, t.; كودهه *djeçämetlu*, a.-t. — Qui concerne le corps, جسمانى *djesmâni*, *djècèdi*, a. — Opposé à spirituel, بىشىرى *becheri*, جسمانى *djesmâni*. — Peine corporelle, عقوبىت *'ougotbeti* جسمانىت *djesmânîti*.

CORPORELLEMENT, adv., جسمانىباً *djesmânüen*. — Punir —, جسمانىباً *djesmânüen teëdtb it*.

COPPORIFICATION, s. f., وجود تجسس *wudjoud bâghlama*, باغلمه *tedjessum*, تجسسيم *tedjsim*, a.

COPPORIFIER, v. a., supposer un corps à ce qui n'en a point, فرض *sarazân djeced* جسد ويرمك *vîr-*

mek. — Faire reprendre aux esprits le corps qu'ils avaient perdu, ارواحلىرى يېكىدىن جىسىدە دوندرىك *erwâhlari içñiden djecèdè deundurmek*, a.-t.

Corps, s. m., substance impénétrable, اجساد جسىد *djeced*, pl. *edjsâd* جسم edjsâm; جسم *djism*, pl. *edjsâm*. — Corps animé, بدن beden, pl. وجود *wudjoud*, a.; كودهه *guevdè*, t. — Le corps humain, بدن انسان *bedeni insân*. — inanimé, masse, قالب بى جان *qâlyb*, جرم *qâlybi bi djân*, اجرام *djirm*, pl. *edjrâm*. — Cadavre, اولو *culu*, t.; ميت *meit*, a. — Au fig., portion d'armée, بولىك *beuluk*, قول *qol*. — Société, جمعية *djemü'et*, جماعت *djemâ'at*. — Corporation. Voy. ce mot. — Le corps des négocians, تجارتائىدى *tud-djär thâifeci*. — Globe, disque des planètes, جرم *djirm*, p. اجرام *cdjrâm*. — Les corps naturels, اجام *edjsâmi thabi'üç*. — Épaisseur, solidité d'une étoffe, فالكلق *qâlyñlyq*, قن *ten*. — Force intérieure du vin, شرابىك قوتى *charâbuñ qouvrëti*, كسىكىنىلىكى *keskinligui*. — Être uni de corps et d'âme avec quelqu'un, بىر كىمسىدە ايلە *bir kimesnî ile djism u djân ol*. — Le corps diplomatique, دول اجنبىيە ايلچىلىرى *duveli edjnebiič iltcileri*.

CORPS-DE-GARDE, s. m., soldats

posés en un lieu pour faire la garde،
قوللوق *qoullouq*. — Lieu où se tiennent les soldats de garde، قوللوق *qoullouq ièri*, t. بيري *ièri*.

CORPS-DE-LOGIS, s. m., دايره
dāīrè, a.

CORPULENCE, s. f., *تنولک* *tənulik*, p.-t.; *جیملک* *djeçimlik*, a.-t.; *جسمات* *djeçämet*, a.

CORPULENT, E, adj., gros, كوده لو
 guevdèlu, ايرى كوده لو *iri guevdè-
 lu*, اتلو تنلو *elalu tenlu*,
 ششمان *chichmān*, t.; جسيم *dje-
 cím*, a.

وَفَدْجَقْ CORPUSCULE, s. m., نَسْنَدْ كُودْه جَقْ ousfadjjyq nesnè, guev.
ذَرْرَه زَرْرَه dèdjijq, t.; ذَرْرَه زَرْرَه zerrél, zerré, a

CORRECT, E, adj., طوغرى *dhoghrou*, t.; صحيح *sahyh*, a.; صلاح *isläh olounmich*, a.-t.

CORRECTEMENT, adv., sans faute
بِلَاغْطَ *bilāghṭ*, t.; يَا كَلْشِسْرُ *iānlichsyz*, t.; اِمْلَأْ إِلَهْ *imlā ilē*, a.-t.

CORRECTEUR, TRICE, s., qui corrige les fautes, دوزلديچى *duzel-didji*, t.; تصحیح آيدىچى *tashih-ididji*. — d'imprimerie, بىتمەد خانە *bitemed hanە*.

basma khânè mouçahhi-
hi, t. — Qui réprimande, وَذَبْ -
mueddib, a.

CORRECTIF, s. m., qui a la vertu
de corriger, اصلاح *islâh* *idîdji*, a.-t.; مصلح *mouslih*. —
Adoucissement au discours, تدعیل *ta'dîl*, تدعیل *ta'dili kelâm*, a.;
يؤمنتم *ioumouchatma*, t.

CORRECTION, s. f., d'un ouvrage, طوغىلتمە duzeltmè, دوزلىتمە dogh-roultma, t.; تصحیح tashîh, اصلاح islâh, a. — Réprimande, تعزیز ta'-zîr. — Châtiment, نادیب te'dîb, a. — Pureté du langage, سوز دل - قمیز لکى dil, seuz temizligui, صنوت الکلام safvet ul-kelâm, a.

CORRECTIONNEL, E, adj., زادیبی *tèdibii*, a.

CORRÉLATIF, IVE, adj., بِرِينَهُ birīnē متعلّق *birī birīnē* mute'allyq, a.-t. متّناسب *mutenācib*, a.

بِرِيلَةٌ CORRÉLATION, s. f., *biri birilé nisbet*, a.-t.
نِسْبَةٌ تَعْلُقٌ *te'allouq*, a.

CORRESPONDANCE, s. f., rapport entre les choses, les personnes, مناسبت *munâcabet*, a. — Relation entre les marchands pour le commerce, تجارتہ دائر تعلق *emri tidjâretè dâîr te'al louqu munâcabet*, a. — معاملہ *mou'âmelé*, علاقہ *'alâqa*, a. — Commerce de lettres, مکتبہ *mektoublechmè*, a.-t.; مکاتبہ *mukiâbet*, a. — مراسلة *mu'râcelet*, a.

CORRESPONDANT, s. m., négociant en correspondance avec un autre, تاجر دیکر ایله معامله‌سی اولان بازركان *tādjiri diguer ilè mou'āmel-leyci olān bāzirguiān.* — Celui avec qui on est en correspondance de lettres, مكتوبشن كمسند *mektoub-lechen kimesnè,* مکاتبه ایدن *mu-kiātchē iden,* a.-t.

CORRESPONDANT, *e.* adj., qui se

برى بىريلە قارشۇقلۇيى correspond, مطابق biri birilə qārchoulyqly, t.; muthābyq, — متقابل muteqābil.

زواياً متناظره زواياً متناظره zevālātā mutenāziré, a.

CORRESPONDRE, v. n., répondre de sa part par sentimens, par actions, قارشۇلغۇنى يايپەق mouqābelè it, مقابله ا a.-t. — avec quelqu'un par lettres, مکتوبىلەشكىmektoublechmek.

— Se donner avis mutuellement, خبرلىشەك khaberlechmek. — Se rapporter à, مطابق او muthābyq ol. — Se Correspondre, v. récipro., symétriser ensemble, يقشمۇق iaqychmaq, t.; متذاسب mutenācyb ol, a.-t.

CORRIDOR, s. m., galerie étroite, رواسکاھ guetchiil, کچد revānguiāh. — avec des chambres à droite et à gauche, حیات haūt, t.

CORRIGER, v. a., ôter les défauts, طوغرلىتمق dhoghroultmaq, يىكىشنى duzeltmek, دوزلىتمك iañlichini duzeltmek, اصلاح ا تصحیح tashihit, a.-t. — Reprendre, azārlamaq, t.; تغزير - مواخذه ta'zir, mouākhazé it. — Punir, tēdib it. — Tempérer les effets, تادىب ا تعلل ta'dil it. — Se Corriger, v. réfl., s'amender, اصلاح نفس ا islāhi nefsi it, a.-t. — Se corriger de ses défauts, اوصىلمق oustanmaq, t.

CORRIGIBLE, adjetif commun,

دوزلەمىسى مېكىن duzeltmeci mumkin, t.-a.; قابل لاصلاح qabil ulislāh, a.

CORROBORATIF, IVE, adj., مقوى qouvvet vîridji, t.; وبرىجى mouqarri, a. — Remède دواي devâi mouqarri.

CORROBINATION, s. f., تقوية qouvvetlendurmè, t.; taqvüiet, taqviïe, a.

CORROBORÉ, E, adj., قويىلەمشق qavilenmich, تقويه بولمش taqviïet, taqviïe, a. مقوى boulmich, a.-t.; mouqarri, a.

CORROBORER, v. a., قوت وبرىمك qouvvet vîrmek, ا تقويه وبرىمك taqvüie vîrmek, it, استحکام وبرىمك istihkiām vîrmek, a.-t.

CORRODANT, E, adj. Voy. CORROSIF.

CORRODER, v. a., آشىدرەمق akıl ekl it, a.-t.

CORROI, s. m., درى سېلىمەسى deri seplemeci, t.; دباغەت dibāghat, a.

CORROMPRE, v. a., gâter, bozmaq, t.; افساد ا ifsâd it. — Corrompre la viande, چورىتمك tchurutmek. — Débaucher, pervertir, ايارتمق ázdurmaq, a.-t. — ازدرمق izlâl it, a.-t. — Gâ-

گىنەن رشوت، un juge, un officier, richet vîrmek, وبرىمك aldurmaq. — Se laisser corrompre, رشوت الەرقىق richet álmaq. — Alterer un passage, un texte, metni صىخىھىيى بوزمىق - تغىيرى a.

sahîfî bozmaq, *taghûr it.* — Se Corrompre, v. réfl., se gâter, بوزلەق *bozoulmaq*. — Se pervertir, ازمق *azmaq*, t. — Se vicier, فساد بولق *boulmaq*, *feçad boulmaq*, خلل پذير او *khal-el pezir ol*, a.-t. — Se pourrir, فساد *tchurumek*, t. — En parlant de l'air, کسب تعفن *kesbi te'affun it*.

CORROMPU, e, adj., gâté, بوزلەش *bozoulmich*, فنالنمش *bozouq*, بوزق *fenâlanmich*. — Eau, viande corrompue, چورىميش *tchurumich*, چورك *tchuruk*. — En parlant d'une personne, des mœurs, ازمش *azmich*, فساد بوليش *azdurilmich*, ازدرلەش *feçad boulmich*, فاسد *fâcid*, a.

CORROSIF, IVE, adj., اکال *ekkiâl*, a.; اشندرىجى *achenduridji*, t.

CORROSION, s. f., اشندرەمە *achin-durma*, اشنەمە *achinma*, t.; اكل *ekl*, a.

CORROYÉ, e, adj., سپلەمش *sepilmich*, t.; دېغانلىمش *debbâghlen-mich*, a.-t.

CORROYER, v. a., apprêter le cuir, دېاغت ا *seplemek*, t.; سپلەك *dybâghat it*, دېغ ا *dibgh it*, a.-t.

CORROYEUR, s. m., دېاغ *debbâgh*, a., vulg. طباق *thabâq*.

CORRUDE, s. f., asperge sauvage, يېبانى قوش *iabâni qouch qonmaz*, t.

CORRUPEUR, TRICE, s., au fig., qui corrompt les mœurs, l'esprit, etc., ازدرىجى *azduridji*, t.; افساد *ifssâd idîdji*, a.-t.; مفسد *ifssâd idîdji*, a.-t.

mussid, a. — d'un juge, رشوت *richvet* ويرىجى *vîridji*, a.-t.

CORRUPTIBILITÉ, s. f., بوزلمۇغۇق *bozoulmagha qâbillik*, قابىللىك *feçad qabiliieti*, a.-t.

CORRUPTIBLE, adj., sujet à la corruption, بوزله بىيلور *bozoulur*, بوزلور *bozoula bîlur*, قابىللىق *ta'bii feçâd*, a.-t. — Qui peut se laisser corrompre, افساد اولنە بىياور *ifssâd olouna bîlur*, قابىل افساد *qâbili ifssâd*. — Juge corruptible, رشوت آليجى *richvet ali-dji*, قبول ايدىجى *qaboul idîlji*.

CORRUPTION, s. f., altération dans les qualités soit physiques, soit morales, بوزلمۇقاق *bozoulma*, بوزلەمە *bozoulmaglyq*, بوزقلق *bozouqlyq*, t.; فساد *feçâd*, a. — En parlant des viandes, چوركلىك *tchuruklik*, چورىمە *tchurumè*, بوزلەمە *bozoulma*.

— Action de corrompre, ifssâd, a. — Au figuré, dépravation, فساد *azghounlyq*, t.; فساد *feçâd*, a.; اخونلاق *azxonalq*, اخلاق *feçâdi akh-lâq*. — Changement vicieux dans le texte d'un livre, تحریف *tahrîf*, pl. a. تحریفات *tahrîfat*. — Mot corrompu, barbarisme, خلط *ghalath*, كلام محرّف *kélâmi mouharref*. — Moyen de corrompre un juge, رشوت *richvet*, a.

CORS, s. m. pl., بويۇزجۇنى *gucük-boïnouzdjighy*, t.

CORSAC, s. m., renard de Tartarie, قورصق *qoursaq*, t.

CORSAGE, s. m., بوى *boï*, t.;

اندام *endām*, p. ; قامت *qāmet*, قد *qadd*, a. Voy. TAILLE.

CORSAIRE, s. m., pirate qui commande un navire, قورصان *qoursān*, t. — Vaisseau armé en course, قورصان كميسى *qoursān guémīci*. — Au fig., homme méchant, dur, سرت ويراما زادم *sert vè iarāmāz adem*, t.

CORSE, île de la Méditerranée, قورسقہ اطھسی *qorsiqa adhacy*, t. — Qui est de la Corse, قورسقہ لو *qorsyqalu*, t.

CORSELET, s. m., corps de cuirasse, جبهہ کوکسی *djebe gueukuçu*. — Tronc d'insecte, بوجک کوکسی *beudjek gueukuçu*, t.

CORSET, s. m., کوکسلک *gueukuslik*, زندلہ مخصوص کوکس کیسی *zennelère makhsous gueuks guéicci*, زبون *zuboun*, t.

CORTÉGE, s. m., گلای *ālāi*, t.; مواكب *mevkeb*, pl. a. موکب *mēvūkib*. — En grand cortége, بیوک گلای ایله *buūuk ālāi ilè*.

CORTÈS, s. m., assemblée des états en Espagne، اسپانيا مہلکتنک *ispāniā mēliketinū*

وکلای ملت مجلسی *vukēlāi millet medjlici*. — Membre de l'assemblée des cortès, مجلس مزبورک عضاسی *medjlici mezbouruñ azāci*.

CORTICAL, e₂ adj., qui appartient à l'écorce, قبوغہ متعلق *qabougha mute'allyq*, a.-t. — Substance corticale, la partie extérieure du cerveau, قیص الدماغ *qamys uul-dēmāgh*, a.

CORUSCATION, s. f., t. de phys., éclat de lumière, یلدرا مقلق *ielyd-rāmaqlyq*, شعلہ پارلمہ *pārlama*, t.; cheu'lè, a.

CORTUSE OU OREILLE-D'OURS, s. f., آیو قولانچی *āiou qou-lāghy*, صغر قوبروغی *syghyr gouïroughou*, t.; اذان الـدـبـ *ezān ed-dubb*, a.

CORVÉABLE, adj. com., آنقاریہ چکن *anghāria tchèken*, t.

CORVÉE, s. f., آنقاریہ، آنقاریہ *anghāriè, anqāria*, t.; سخرا سخرا *soukhret*, a. — Au fig., embarras, غایله *ghāüle*, a.

CORVETTE, s. f., قوروتہ *qorvēta*, قوروتہ کمیسی *qorvēta guémīci*, t.

CORYPHÉE, s. m., باش *bāch*, t.; پیشو، پیشووا *pichvā*, a.; رأس *rees*, a.; پیشوا *pichrev*, p.; مقتدا *mouqtēdā*, a.

CORYSE OU CORYZA, s. m., t. de المد، rhume de cerveau، زکام *zu-kiām*, a.

COS, aujourd'hui Stancho, île de l'Archipel، استانکوی اطھسی *istān-keuī adhaci*, t.

COSAQUES, s. m. pl., la nation des قزاق طائفہ سی *qozāq thāfi-feci*. — Cosaque de nation, قزاق *qazāq*, t.

COSMÉTIQUE, adj. com., دریے کوزللدیجی اجزا *dērii guzellēdūlji edjzā*, t.-a.

COSMOGONIE, s. f., اصول تکوین *ouçouli tekvíni 'ālem*, a., عالم

COSMOGRAPHIE, s. m., علم ہیئت،

عالمه عارف 'ylmi hieti 'alemè
'arif, a.-t.

علم هيئت 'ylmi hieti 'alem, a.

علم عالم 'ylmi hieti 'alemè däir, a.

علم قواعد 'ylmi qavä'yd ed-duniä, a.

علم قواعد عالم 'ylmi qavä'ydi 'alemè däir, a.-t.

اول كمسنہ که ربع مسکون کند وطنی کبی در
ol kimesnè ki roub'y meskioun guendu
vathani guibi dur, t.; ابن لارض ibn ul-arz, a.

Cosse, s. f., قبوج - وق qabouq,
قبوج قشر qaboudjouq, t.; قبوج قشر qychr, a.

Cosser (Se), v. récipr., قوج - وق qotch dhoqouchmaq
قوچلر qotchlar طوقشمق دوكشمك - اورشم - ق
deuïuchmek, ourouchmaq, t.

Cosson, s. m., petite vermine qui
gâte le blé غله بتى - قوردى ghallè
biti, gourdy. — Nouveau sarment
qui pousse sur le cep de la vigne,
تازه بىتمىش باغ بوداغى
tazè bit-mich bagh boudagh, t.

Cossu, e, adj., qui a de grosses
cosses، ارى قبوقلو iri qabouqlu. —
Au fig., riche، زنكىين zengüin, t.

Costal, e, adj., قبورغاهىء متعلق
qabourghaiè muté'allyq, t.-a.; ضالعى zyl'i, a.

Costume, s. m., قيافت qyäset,

كيسوة قلقي kisvët,
كيسوه kisvè, a. — Prendre le costume
hongrois, مجار قيافتنه كيرمك madjär qyäfelinè guirmek.

قيافتنه شن qyäfetenmich, a.-t.

Costumer, v. a., كيدرمك kisvè gueidurmek,
قيافتلىدرمك qyäfetlendurmek. — Se costumer,
qyäfetlendurmek. — Prendre tel costume, كيسوه كيمك kisvè guëümek.
قيافت كيرمك qyäfetè guirmek, a.-t.

Costus, s. m., arbrisseau des
Indes، قسط هندى qosth, qosth
hindii. — arabique، قسط عربي qosth 'arabii, a.

Cote, s. f., marque numérale pour
l'ordre des pièces، نشان nichan, رقم
raqam, pl. أرقام arqam. — La cote
deux, la cote trois، - ايکي رقمى iki raqami, utch raqami.
— Cote mal taillée، arrangement en
gros، بى طوب bir thop. — Cote,
quote-part، حىىه پايى päi, hyssé.

Côte, s. f., os recourbé et plat,
placé obliquement sur les côtés du
thorax، ايکو كميكي eigu، صحيح
guémiguy، قبورغاه qabourgha، كميكي
qabourgha guémiguy, t.; ضلعل zyl', pl. a. اصلاح azlä'. — Côte
sternale ou vraie، ضلعل zyl'y
sahih. — asternale, fausse، ضلعل
zyl'y kiázib. — Côte à côté,
يازه iän iäna. — Serrer les
côtes، صقشدرومك syqychturmaq,
تضبييق taziiq it, a.-t. — Côte

ou coteau, penchant d'une montagne, يوقش طاغ اتكى *dhāgh ètəgui*, يالى *iouqouch*. — Rivage de la mer, يالى *iāly*, دكز ياليسى *qri*, قى *dēñyz iālycy*, t.; ساحل *sāhyl*, pl. a. سواحل *sevāhyl*; كنار *kēnār*, p. — Les côtes de France, فرانسه سواحلى *frānṣa sevāhili*. — Faire côte, échouer, قره يە دوشەك - اوئورەق *qaraïè duchmek, otourmaq*. — Gardes-côtes, navire armé pour la garde et la défense des côtes, وارده قوسطە *vārda qostha sēfīneci*.

CÔTÉ, s. m., partie d'une chose, طرف يان *tharaf*, pl. a. جانب اطراف *ethrāf, djānib*. — صاغ - طرفى صول يانى *sāgh, sol iāni, tharasi*. — De tous côtés, هر طرفدن *her tharastan*. — Asseyez-vous à côté de moi, يانمك اوئور *iānumda otour*. — Côté, flanc, يان *iān*. — Le côté me fait mal, يادم اغمر *iānum aghrur*. — چايك اوئە سەھىپىسى *tchāiūn eutè iāqaci*. — Se mettre l'épée au côté, مىچ يانى *mētch iāni tharafina ásmaq*. — Je ne sais de quel côté aller, نە سەمەت كىيڭىم بىلەم *nē semitè guidèd jëguim bilmem*. — De différens côtés, طرف طرف *tharaf tharaf*. — Côté, face, aspect, يۈز *iuz*. — Le bon côté du drap, l'endroit, چوقدنک يوزى *tchoqanuñ iuzu*. — D'un autre côté, جەرت، دكز كىارلىرىنە *djeheti akharden*. — Côté, parti, طرف *tharaf*. — Être du côté de quelqu'un, de son parti, بىر

كمىندنك طرفنى طوتىق *bir ki-mesnēnuñ tharafini thoutmaq*. — A côté, prép., ياندىڭ *iāninda*. — De côté, par le côté, adv., يابىكىندن *iānbèguinden*. — Regarder de côté, avec dédain, اكىرى باقمق *egry baqmaq*. — Mettre de côté, en réserve, بشقى وقت اىچۇن ساقلىق *bachqa vaqyt itchoun sāqlamaq*. — Laisser de côté, قومق ايتەك - بر طرف ايتەك *ber tharaf itmek, qomaq*.

COTEAU, s. m., دپ - دپەجىك *tepē, bāir, tepēdjik*, t.

CÔTELETTE, s. f., قبۇرغە *iguioudjik*. — cuite, قازارتمەسى *qabourgha qyzärtmaci*, كلبىسى *kulbasty*, t.

COTÉ, e., adj., رقملو *raqamlu*, نشانلو *nichānlu*, a.-t.

COTER, v. a., رقملە نشانلىق *raqam ilé nichānlamaq*, ترقىم *terqym it*, a.-t.

COTERIE, s. f., قوكشو جىعىتى - صحېتى *qoñchou djemü'l eti, sohbeti*, t.-a.

Dكز كىارلىرىنە آشنا *deñyz kēnarlériné áchinā*. — دكز ياليسى قولاخزى *dēñyz iālyci qoulâghouzy*, t.

CÔTIÈRE, s. f., suite des côtes de mer, دكز ياليسى صەرسى *dēñyz iālyci syracý*, t.

COTIGNAC, s. m., ايوارچىلى *aïvā retcheli*, t.

COTILLON, s. m., فستان *fustān*, اىچىڭ انترى *itch antéri*, t. — Aimer les cotillons, au fig., aimer les fem-

mes زنپاره لکه مائل او zenpârèliguè māil ol.

هر کس ویره جك her kes vîrèdjek حصہ سنک تخصیصی hissécinün takhcici, t. توزبیع tevz'j, a.

COTISER, v. a., حصہ سنی تخصیص ا her këçün hys-secini takhsis it. — Se Cotiser, v. réfl., ویرله جك آقچەسنىك áqtchecik تعیین حصہ ا nun ta'iini hisse it, t.

COTISSURE, s. f., ازک ezik, t.

COTON, s. m., پنبوق pambouq, قطن quthn, a. —

اتلمش پنبوق átilmich pambouq. — رشتہ پنبہ richtet pembè. — Toile de coton, en parlant d'une étoffe, حاو آنمق hāv átmaq. — Fait en پنبوقدن pambouqtan. — Duvet, poil follet, تازه تویی tâzé tuü, t.

COTONNADE, s. f., هرجنس دن her djïnsden pambouq قماشی goumâchi, t.

COTONNÉ, e, adj., se dit des cheveux courts et frisés, قورجق صاج qyvrıdjq sâtch, t.

COTONNER, v. a., garnir un vêtement de coton, پنبوقدن ilè qaplâmaq, t. — Se Cotonner, v. n., se couvrir d'un certain duvet, ذوى بتەمك tuü bitmek, t.

COTONNEUX, se, adj., pâteux, se dit des fruits, خمیرلۇ khamîrlu, vulg. hamourlu, t.

COTONNIER, s. m., arbuste, پنبوق اغاچى pambouq aghâdjî, t.

COTONNINE, s. f., يلکن بزى ielken bèzi, t.

COTONNIS, s. m., بر نوع اطلس bir nev'y athlaci hindi, t.

COTOYER, v. a., suivre le rivage, قى صره syra iurumek, guitmek. — Aller côté à côté de quelqu'un, يانى كتمك iän iäna guitmek, يانى صره كتمك iän syra guitmek, t. —

COTRET, s. m., چالى و اوفاق tchâli rë ousfâq odoun demeti, desteci, t.

COTTE, s. f., jupe, فستان sustân. — de mailles, s. f., زرہ zirh, p.; زرہ كوملکى zirh gueumlégui, p.-t.

COTTÉE, s. f., bir nev'y eurdek, t.

COTTERON, s. m., كوچك انترى kutchuk antéri, t.

COTULA, s. f., plante, بر نوع پاپادیه اوچى bir nev'y pâpâdia oty, t.

Co-TUTEUR, s. m., وسى اورتاغى vacy ortâghy, t.

COTYLE, s. f., t. d'anat., كېيىك چقورى guémik tchouqoury, t.; وقب العظم vaqb el'-azm, a.

COTYLÉDON, s. m., زھەرە كوبكى zuhré gubegui ساقسى كوزلى sâqsi gueuzli, قدح مریم qadehi meriem,

اذان القسيس *ezān ul-qacīs*, a.
COTYLOÏDE, adj. et s. des deux genres, t. d'anat., قالچه كېيكلرېنك *qälcha guemiklérinuñ* *tchouqouri*, t.

Cou, s. m., بويون - بيون *boïoun*, اکرى *akri*. — Qui a le cou de travers, *egri boïounlu*. — Au fig., rompre le cou à quelqu'un, renverser sa fortune par de mauvais offices, بر كەمسىندىك *bir ki-mesnenuñ bëlini qyrnaq*. — Cou ou col d'une bouteille, d'un matras, بوغاز *bogħaż*. Voyez COL.

COUCHANT, s. m., l'occident, باطى طرفى *bāthy*, باطى - بانى *bāthy tharafî*, كون بانىسى *gun bātyci*, t.; غرب *gharb*, a. — Soleil couchant. Voy. COUCHER, s. m. — Chien couchant, sorte de chien de chasse, زغر *zagħar*, t. — Au fig., capon, voyez ce mot.

COUCHE, s. f., lit, دوشك *du-chek*, فراش يتاق *firāch*, — nuptiale, فراش عروسى *firāchi 'arouci*, a. — Le seul bois de lit, طوغرمه *dhogħourma*, t.; وضع حمل *vaz'y haml*. — Le temps des couches, لخوسه لق وقتنى *lokhouċalyq vaqtı*. — Femme en couche, لخوسه *lou-khouċċe*, *lokhōça*. — Fausse-couche, چوچق دوشورمه دوشوك *dučuk*, *tchodjouq duchurmè*. — Faire une fausse-couche, چوچق دوشىمك *tchodjouq duchurmek*, t.; اسقاط *isqāthy djenūn it*, a.-t. —

Linge dont on enveloppe un petit enfant, قونـداق *qondāq*, *tchodjouq qondāghy*. — ايکى Enduit, صوا *syvā*. — double, قات صوا *iki qāt syvā*. — Couche, en t. de jardinage, ياصدق *iāstyq*, فرش *fidān iāstyghy*. — Couche se dit des choses qu'on met par lits, par rangées, comme fruits, mets, etc., قات *qāt*, t.; سرچ *serch*, a.

COUCHÉE, s. f., قونـاق *qonāq*, يتاجق يير *qonāq ieri*, قونـاق ييرى *iātādjaq ier*, t.; منزل *menzil*, a.

COUCHER, s. m., action de se coucher, ياتـمه *iātma*. — des astres, يلدـلرـك *ildyzlēruñ bāt-maci*, t. — du soleil, غروب شـهـسـى *ghouroubi chems*. — Le moment du coucher du soleil, غروب وقتـى *ghouroub vaqty*. — Le point où il se couche, كونـش ياتـديـنـى يير *gu-nech iāttughy ier*.

COUCHER, v. a., mettre au lit, يـذاـغـه قـومـق *iātturmaq*, يـاتـدرـمـق *iātāgha qomaq*. — v. n., passer la nuit dans un endroit, كـيـجـه لـمـك *guīdjelémek*. — y loger, كـيـجـه *guīdjè qalmaq*. — Il couche dans la maison d'un ami, دوـسـتـك اوـنـك قالـدى *guīdjè bir dostuñ evindè qaldy*. — Étendre de son long, اوـزـاـتـمـق *ouzātmaq*, اوـزـادـوب يـاتـدرـمـق *ouzādup iātturmaq*. — Renverser par terre, يـرـه يـاتـدرـمـق *iērē iātturmaq*, يـوـزـى يـيـقـمـق *iiqmaq*. — la face contre terre, يـوـزـى

قویون ياتدرمق *iuzu quouioun iāt-turmaq.* — Incliner, *eillmek.* — par écrit, *iāzmaq,* يازمق قلمه *qalemè guéturmek.* — Se Coucher, v. réfl., *iāt-maq.* — Se mettre au lit, خوابه *khābè vārmaq.* — S'étendre de son long, اوزانوب *ou-zānup iātmaq.* — sur le dos, ارقه *arqa ustundè iātmaq.* — ensemble, avec quelqu'un, براابر *berāber iātmaq.* — En parlant du soleil et des astres, باتمق *bātmaq, t.;* غروب *ghouroub it, a.-t.*

COUCHÉ, e, adj., ياتمش *iātmich,* يره يېقلەمش *ouzānmich,* اوزانمش *ïerè üqylmich, t.*

COUCHERIE, s. f., جماع *djimā', a.*

COUCHETTE, s. f., bois de lit, دوشك سريري *duchek serīri, t.*

Couci-Couci, adv., اولدقچه *ol-douqtchè, اشته بولله *ichtè beuîlè, بولبر *elvîtryr, t.***

COUCHEUR, se, s., برايريتان *bē-râber iatān, يتاق اورتاغى *iataq ortāghy, t.;* همنراش *hemfrâch, p.**

Coucou, s. m., oiseau, قوقو *quou-qou, quouchou, t.*

COUDE, s. m., la partie extérieure du bras, où il se plie, درسک *dirsek, t.;* مرفق *mirsaq, pl. a. me-râfîq.* — Angle, détour, كوشە *keuchè, طولاشق بىر *dholâchyq ier.* — S'appuyer sur son coude, درسکه طاینمق *dirséguè dhāñanmaq, ارتقاقي *irtisâq it.***

ذراع *zirā', pl. a. اذرع *ezrā'.**

COUDE-PIED, ou mieux COU-DE-PIED, s. m., اياق اوستى - ارقسى *aīāq ustu, arqaci,* طپوق *thopouq, t.;* كعب *ka'b, a.*

COUDER, v. a., بوكمك *beukmek.*

درسک ايلد *dirsek ilè ourmaq,* درسک اورمق *dirsek oudjou ilè qāqqyrîmek, t.* — Se coudoyer, برى برينى درسک ايلد طوقنمق *biri birini dirsek ilè dhoqounmaq, t.*

COUDRAIE ou COUDRETTE, s. f., فندقلق *syndyqlyq, t.*

COUDRE, v. a., دكمك *dikmek, t.;* خيات *khyāthet it, a.-t.* — برى برينه دكمك *biri birinè dikmek.* — Au fig., rassembler, ajouter l'un à l'autre des passages de livres, بركتابك عباره لرى برى برينه ربطا *birkitâbuñ 'ybârâlêri biri birinè rabth it, a.-t.*

COUDRE, s. m., noisetier sauvage, يبان فندق اغاجى *iabān syndyq aghâdji, t.*

COUDRIER, s. m., noisetier, فندق اغاجى *syndouq aghâdji, t.*

COUENNE, s. f., طوكز دريسى *dhoñouz derîci, t.*

COUETTE, s. f., lit de plumes, پوپله دوشكى *poupla duchègui, t.*

COUFFE, s. f. Voyez COFFIN.

COULAGE, s. m., وش *âqyâh, t.*

COULAMMENT, adv., d'une manière coulante, اقار صوبىسى *aqār sou-*

سہولت ایله سہولت ایله , — Aisément , aisément , a.-t.

COULANT, e, adj., qui coule , جاری *djāri*, a. آقیچی *aqy dji*, t.; — نئد coulant , دوکم *inlikli deūüm*. — Espèce d'anneau , حلقہ *halqa*; اسکی *asgui*, کردا ناق *asqylu guerdānlyq*. — معقول آدم هشیش الطبع *hechich utthab'*, a. — En parlant du style , facile , سلاستا *selaceilu*, سهل و سلیس *sehl u selis olān ybārē*.

COULER, v. n., fluer, جاری *djériān it*; اهقمق *aqmaq*, t.; دامله دامله *dāmla dāmla*; صیزمق *syzmaq*. — En parlant d'un vase d'où le liquide sort, آقمهق *aqmaq*. — Se répandre, بو کوب *bou kioup her tharastan* طرفدن آقار *aqar*. — Cette chandelle est de mauvaise qualité, elle coule, بوموک *bou moumuñ* یاغی فنا او لغله آقار *iāghy fenā olmaghylē* آقار *aqar*. — Faire couler, اقتمق *aqytmaq*. — Glisser doucement, صیرلمق *syrylmaq*. — de la main, échapper de la main, الدن صیرلمق *elilen syrylmaq*. — Au figuré, passer (temps), کچمک *guetchmek*. — Insérer, faire glisser adroitement, صوقمق *soqmaq*. — Couler, en parlant de ce

qui est écrit avec facilité, d'abondance , صوکبی اقیور *sou guibi aqyeur*.

Couler bas, à fond, s'enfoncer, صوبہ باتمق *bātmaq*, باتمق *souie bātmaq*, غرق *gharq it*. — Faire submerger, باتدرمق *bātturmaq*. — un navire, بر کمی بی *bir guemü bātturmaq*. — v. a., passer à travers une étoffe, etc., کل صوبینی سوزمک *kul souini seuzmek*. — une lessive, سوزمک *seuzmek*. — Verser dans un moule une matière fondue, دوکمک *deukmek*, قالبه دوکمک *qālyba deukmek*.

Mettre adroïtement en quelque endroit , parmi quelque chose , ایچندہ قاییدرمق *itchiné qāidurmaq* - صوقمق *soqmaq*. — Dire doucement, adroïtement, یاواش یاواش - اصول ایله اکلنمق *iāvāch iāvāch ouçoul ilē aňlatmaq*. — Au fig., un sujet, l'épuiser, بر مادہ بی دوکتمک *bir maddēi teuketmek*. — une personne, la ruiner, بر کمسنہ بی خراب *bir kimesnēi kharāb it*. — Se couler parmi les personnes , سوشهک *sivichmek*. — Se laisser glisser, بیوالنمق *soqoulmaq*, t.; صوقمق *ioqylanmaq*, t.

COULEUR, s. f., impression que fait sur l'œil la lumière réfléchie par les surfaces, رنگ *renk*, p.-t.; لون *levn*, pl. a. الـلوـان *elvān*; گـون *gioun*, p. — claire, اچق رنگ *atchiq renk*. — foncée, قـوـیـوـرـنـک *quiyū renk*. — rouge, قـرـمـزـی *qyrmezi renk*. — De رنگ *qazyl*, *gyrmezi renk*.

couleur paille, رنکلو *sariān*
renklu. — De couleurs variées,
 آلاچه *âlâdja.* — de toutes couleurs,
 رنگارنک *renguârenk.* — Cou-
 leur ou robe d'un cheval, طون *dhon.*
 — De quelle couleur est votre che-
 val, ذه طونده در آتکز, *nè dhonda dur*
atyñyz. — Fort en —، رنکلو *renklu.*
 — Sans رنگی *rengui* يوق, —
 — Drogue pour teindre, بويما *boïā,*
 — Broyer les couleurs, بوبالىرى *boüälari* ازمك *ezmek.* — Teint, بکز *beñz.* — Il a changé de couleur,
 بکزى صولدى *beñzi soldy.* — Il a
 repris sa couleur, بېرىندى كلدى *beñzi tèrinè gueldy.* — Au fig., ap-
 parence, يوز *iuz,* صورت *souret.* —
 Sous couleur, apparence de vérité,
 صحیت و حقیقت صورتى ايله
syhhat u haqyqat soureti ilè. — Sous
 prétexte, بېانە ايله *behänè ilè.*

COULEUVRE, s. f., قره يلان qara
üilân, t. — Avaler des couleuvres,
 souffrir des désagrémens, نیچه ها nîchê
 حالات غیر مرضیه به دوچار او häläti ghäri merzüïëè dou tchär ol.

COULEUVREAU, s. m., قرہیلان
qara ülān īāvrycy, t. يارپسى

Couleuvrée ou Brioine, s. f.,
 بیان قباق *semiz qabāq*, سمز قباق *iabān qabāq*, اق أسماء *aq asma*, t.;
 فاشرا *fāchirā*, a.

COULEUVRINE, s. f., *qoulouvrina thopy*, t.

COULIS, s. m., suc de viande, پک قاینامش و سوزلمش ات صوبی *pek qānāmīch vē seuzlmich*

et souiu. — Vent coulis, دلک، ارasedan — دلکدن اسن رفزکار, *delik eräcinden, delikden ecen rouziguiär, t.*

COULISSE, s. f., rainure de châssis ou volet pour le mouvoir en glissant, قناد سورمه سی *qanād surmeh-e*. — Volet qui va et vient dans les rainures, مه قناد سورمه *surmeh qanād*, t.

COULOIR, s. m., vase où l'on coule une liqueur ; سوزك سوزگی *seuzgui*, سوزج سوزج *seuzgudj*. — Passage de dégagement, كچید guetchid, a.-t. — Canal de la bile, الصفراء مجرای *medjrāi us-safrā*, a. .

COULOIRE, s. f., سوزگی *seuzgui*,
سیدجک *sepedjik*, t.

CÔLPE, s. f., la tache du péché,
کناه لکھے-ی *gunâh lekèci*, p.-t.
(Vieux mot.)

COULURE, s. f., دانه لر بند *uzum dānelerinūn deu-kulmeci*, t. دوكمهسى

Coup, s. m., choc, son, impression,
ضربه *zarb*, t.; ضرب *ourouch*, a. اورش
zarbè, a. — de sabre, قلمه اورشی
qylidj *ourouchou*. — Donner un
coup, اورمق *ourmaq*. — Recevoir
des coups de bâton, چالهق کوتک
keutek tchälmaq. — de poing,
دپمه *ioumrouq*. — de pied, دپمه
tepmè. — La marque même d'un
coup, برهه *zarbè*, a. برهه
berèci, a. — Coup de feu, چورشون
gourchoun iāraci. — Coup
de pied de cheval, دپمه *tepmè*. —
du plat de la main, سله *sillé*. —

Frappement, اورش *ourich*, چالمهه *tchālma*, — de cloche, چالم *tchālum*. — de sang, چاك *tchān*, چالنمههسى *tchālynmaci*. — de vent, چاصلغە *zarbē dem*. — قاصرغە *qācyrgha*. — de tempête, فورتنەنگىك *fertounanuñ bir zarbi chedidi*. — de canon, طوب *thop átma*, آتىھە *thop zarbi*. — Tirer un coup de canon, طوب آتىق *thop átmaq*. — A coups de canon, ضرب طوب *zarbi thop ilè*. — Tirer un coup de fusil, طوب آتىق *bir tusenk átmaq*. — Fusil à deux coups, چفتەلۇ *tchiftélu*, چفتە تىفندىك *tchifté tu-senk*. — Action de jouer, اوپۇن *oïoun*. — de tonnerre, كوك *guezuk gur-léméci*, *gueurultuçu*. — Jet, آتىم *átum*. — Coup de main, attaque subite, اكسزىن بىصەه *añsizín basma*. — de soleil, كونش چالىھ *gunech tchālma*. — Action, dessein, ايش *ich*, t.; فعل *fy'l*, حركت *hareket*. — Il a fait un mauvais coup, فنا *bir thāch ilè iki djèvîz our-maq*. — Il a manqué son coup, بجرەمدى *bedjerémédi*. — Coup-d'œil, باقش *bäqych*, نظرە *nazaret*. — Au premier coup-d'œil, نظرە *nazarëi oulyda*. — fois, كرە *nazareti*.

kerrè, دفعه *def'a*. — C'est assez pour ce coup, بو دفعه أیچچون كافيدر *bou def'a itchoun kiāfidur*. — Tout d'un coup, ناکاه اکسزیپین *nā-sizīn*, بختة *baghteten*. — A coup sûr, certainement, البته *elbettè*. — Coup sur coup, بىرى بىرىنەك *biri birinūn ardindjè*, متوايلاً *mutevālien*. — Après coup, ايش ايشدن كچد كدىصىكىره *ich ichden guetchediktensoñra*. — A tous coups, ايکىدە بىردى *ikidè bïrdè*, هربار *her bär*. — Pour le coup, بو دفعه *bou def'a*. — Encore un coup, بىرداخى *bir dakhy*, بىرداھا *bir dahan*. — مجزم *mudjrim*, a. — Je n'en suis pas coupable, بنم صوجم يوق *benum soutchum iøq*.
COUPABLE, adj. com., صوچا و *soutchlu*, t.; جرم و *djurumlu*, تهمتلۇ *teuhmetlu*, a.-t.; مجزم *mudjrim*, a. — Je n'en suis pas coupable, بنم صوجم يوق *benum soutchum iøq*.
COUPANT, e, adj., کسيجى *kecij*-*djë*, قاطع *keskin*, t.; کسىكىن *keskin*, a. — kecilmich, t.; کىلىش *maq-thou'*, a.
COUPÉ, e, adj., کسەك *kecik*, odoun *maq-thou'*, a.
COUPE, s. f., action de couper, قطع *qath'*. — du bois, ادون کسەسى *odoun kes-meci*. — des arbres dans les forêts, اغاچلەك کسېمىي *aghādjalaruñ kecimi*, قطع اشجار *qath'y echdjär*. — Le temps de la coupe, او دون کسېمىي وقتى *odoun kecimi vaqtı*.

— La coupe des pierres, **تقطيع** **اجار فنى** *taqthy'i ahđār fenni*. — Manière de couper les habits, etc., **بجم** *bitchim*, **كسيم** *kecím*. — Dure à la coupe, en parlant d'une étoffe, **كسلمة ده سرت** *kecilmédè sert*. — En terme d'architecture, représentation d'une construction, **تقطيع رسمي** *taqthy resmi*. — d'un cintre, d'un dôme, d'un escalier, **قيرمهه برى** *qyrma ieri*, t.; **مكسىر** *mekser*, a.

ايچە جىك COUPE, s. f., vase, **قب** *iqchedjek qāb*, t.; **طاس** *thās*, **ساغر** *sāghar*, a. — Nom d'une constellation de l'hémisphère méridional, **الكأس** *el-kiās elbāthüt*, a.

خرس - ز COUPE-GORGE, s. m., **يتانغى** *khyrsyz iatāghy*, t.

يول COUPE-JARRET, s. m., **كسيجي** *iol kecūlji*. Voy. ASSASSIN, BRIGAND.

پوت - ددن COUPELER, v. a., **كچورمك** *poutaden guetchurmek*, t.

پوطه - پوت - د COUPELLE, s. f., **pouta**, a.-t.

Coupe-Rose, s. f., vitriol martial ou de fer, **زاج** *zādj*, a.-t.-p. Voy. VITRIOL MARTIAL.

Couper, v. a., trancher, diviser, **قطع** *qath it*, a.-t. — Couper en morceaux, **پارچه** *pārtcha*, **پارچه كسمك** *pārtcha kesmek*. — menu, hacher, **طوغرامق** *dhoghrāmaq*. — avec des ciseaux, **مقص** *maqas ilē kesmek*. — le blé, **اكين بچمك** *ekin bichmek*.

ايكى يە *ikiüe* **يارمق** *iärmaq*. — la gorge, **بوغازلماق** *bogħażlamaq*. — l'eau en nageant, **صولرى سوكمك** *soulari seukmek*. — Traverser, diviser, **اورتادن بولمك** *äürmaq*, **بيرمق** *ortaden beulmek*, **قطع ا** *tesrifq*, **قىدح** *qath' it*. — les ennemis, **دشمنك بولنى كسمك** *duschmenūn iolyni kesmek*. — les secours, **ذخيرة لرى** *zakhyrəleri kesmek*. — la parole, interrompre, **لاقدى يى** *läqyrdii kesmek*. — du vin avec de l'eau, **شرابه صوقانق** *charābè sou qālmaq*. — Couper, châtrer un cheval, **آتى اكدىج ا** *ätü ygdidj it*. — court, abréger un discours, **اختصار كلام** *ykhliçāri kēlām it*. — Se Couper, v. réfl., — la chair, **كسلمهك** *kecilmek*, t. — Se contredire, **كندو يە تناقض ا** *guendu guenduiè tenāquz it*.

ساطور - صاتور COUPERET, s. m., **sātour**, t.-p.

Couperose. Voy. COUPE-ROSE.

Couperosé, adj., (visage) bourgeois, **قبارجلو** *qabārdjyqlu*, t.

Coupeur, se, s., ceux ou celles qui coupent les grappes en vendange, **اوزم كسيجي** *uzum kecīdji*, t.

Coupeur de Bourses, s. m., **يان كسيجي** *iān kecīdji*, t.

Couple, s. f., la paire, **چفت** *tchift*, t.; **زوج** *zevdj*, pl. **ازواج** *ez-*

vādj. — Une couple de poules, بىر چىت طاوق *bir tchift thārouq*, t. — Couple, s. m., époux, زوج زوجه *zevdj u zevdjé*.

COUPLED, e, adj., *tchiftlenmich*.

COUPLEUR, v. a., mettre des chiens en couple, زغلىرى چىتلەرمك - *zagharlari tchifilendurmek*, *tchift it*, t. — Loger deux personnes ensemble, اىكىشىرىايىكىشىر، *ikicher ikicher qondurmaq*.

COUPLET, s. m., strophe, قطعه *qy়h'at*, a.; بيت قطعهسى *bēit qy়h'aci*, a.-t.

COUPLETER, v. a., برىئە ترکى *birinè turku tchiqarmaq*, t.

COPOIR, s. m., صندى *syndi*, صندو *syndou*, t.

COPOLE, s. f., intérieur d'un dôme, قبەنك *qoubbenūn* اىچ يۈزى *itch iuzu*, a.-t.; جوف قېڭىن *djevsî qoubbè*. — Dôme, قبة *qoubbet*, قېڭىن *qoubbè*, a.

COUPON, s. m., petit reste d'une étoffe, قماش پارچى *pārtcha*, طوپىندن قالان پارچەسى *qoumāch thopoundan qālān pārtchaci*. — Coupon d'inscription de rente, سەھىدىن كىسلن پارچەسى *sehimden kecilen pārtchaci*.

COUPURE, s. f., séparation, division dans un corps continu, كىسىكلىك *keciklik*, كىسىك بىر كىسم *kecim*, كىسىك يەر *kecik ier*. — Blessure, ياره *iāra*, t.

COUR, s. f., espace découvert en-

touré de murs, فنا حولى *hayli*, t.; اولى *avli*, دېش حولى او ميدانى *ev meïdāni*, آرد حولى *dich havli*, مطبخ *ārd havli*.

COUPLER, v. a., mettre des chiens en couple, زغلىرى چىتلەرمك - *zagharlari tchifilendurmek*, *tchift it*, t. — Loger deux personnes ensemble, اىكىشىرىايىكىشىر، *ikicher ikicher qondurmaq*.

COUPLET, s. m., strophe, قطعه *qy়h'at*, a.; بيت قطعهسى *bēit qy়h'aci*, a.-t.

COUPLETER, v. a., برىئە ترکى *birinè turku tchiqarmaq*, t.

COPOIR, s. m., صندى *syndi*, صندو *syndou*, t.

COPOLE, s. f., intérieur d'un dôme, قبەنك *qoubbenūn* اىچ يۈزى *itch iuzu*, a.-t.; جوف قېڭىن *djevsî qoubbè*. — Dôme, قبة *qoubbet*, قېڭىن *qoubbè*, a.

COUPON, s. m., petit reste d'une étoffe, قماش پارچى *pārtcha*, طوپىندن قالان پارچەسى *qoumāch thopoundan qālān pārtchaci*. — Coupon d'inscription de rente, سەھىدىن كىسلن پارچەسى *sehimden kecilen pārtchaci*.

COUPURE, s. f., séparation, division dans un corps continu, كىسىكلىك *keciklik*, كىسىك بىر كىسم *kecim*, كىسىك يەر *kecik ier*. — Blessure, ياره *iāra*, t.

COUR, s. f., espace découvert en-

touré de murs, فنا حولى *hayli*, t.; اولى *avli*, دېش حولى او ميدانى *ev meïdāni*, آرد حولى *dich havli*, مطبخ *ārd havli*.

محاكم *met, vulg. mehkemē*, pl. a. امور *mehākim*. — ecclésiastique كنيسية *ounouri keniçüè* مخصوص *makhsem* محاكمه *makhsous mehkemè*. — Mettre hors de cour, رداً مراجعدن *murâse'aden redd it*.

COURAGE, s. m., force d'âme, يورك *iurek*, قوت قلب *iureklilik*, t.; يوركليك *iureksiz ol*, t. شجاعة *qouwveti qalb*. — Guerrier, شجاعه *chedjā'at*, جسارت *djeçāret*, يكتنك *nedjdet*, نجدت *tüguitlik*. — Prendre courage, غيرت *ghai-ret it*, غيرته كلهك *ghairète guel-mek*, غيرتلنك *ghairetlenmek*. — Perdre courage, فوت *terki, sevti ghairet it*, a.-t.; غيرت ا *iureksiz ol*, t. — Manque de courage, عدم جسارت *'ademi djeçāret*. — Courage! interj., غيرت ايله *ghai'ret*. — Prenez —, غيرت ايله *ghai'ret eïlè*.

COURAGEUSEMENT, adv., غيرت ايله *ghai'ret ilè*, a.-t.; بوركليك *iureklilik ilè*, t.; دليلانه *dilî-ranè*, p.

COURAGEUX, se, adj., غيرتناو *ghai'retlu*, a.-t.; بوركلاو *iureklu*, t. يكت *tüguit*, t.

COURAMMENT, adv., rapidement, تيز *tchäpouklik ilè*, t.; سريعاً *seri'an*. — Facilement, سهولته *qoläilyq ilè*, a.-t.

COURANT, s. m., le fil de l'eau, صو اقندىسى *sou aqyntycy*. — Eau

courante, مجرای ما *medjrāï mā*. دكزك اقندىسى *deñyzuñ aqyntyci*. — Le courant, le mois qui court, بو آي *bou äi*. — d'eau, canal, ruisseau, aqar sou, t.; مای جاري *mäi djäri*, pl. a. مياه جاري *miähi djärië*. — du marché, le prix actuel des denrées, قيمت جاربه *qymeti djärië*. — Prix courant des objets d'importation et d'exportation, رايجه اشیاى *qymeti räidjaü echüät dakhlyiè* و خرجىه *närkhy djäri uzrè*. — des affaires, امور جاريه *ounouri djärië*. — Au prix courant, نرخ جاري *narkhy djäri*. — Être au courant des affaires, اوزره حوادث *narkhy djäri uzrè*. — جاريه فنك احواله واقف او *ounomru havädici djäriënuñ ahvälînè väqyf ol*.

COURANT, e, adj., qui court, اقراى *aqar*, رايچى *aqy'dji*, t.; جاري *djäri*. — Monnaie courante, سنه جاريه *räidj äqtchè*, t.; سككه جاريه *sikkëi djärië*. — Le courant du monde, عادت جاريه دنيا *'ädeti djäriëi dunüä*.

COURANT (TOUT), adv., چاپحق *tchäpoudjaq*, t.

AIALCARI, adj., (cheval), طوتلمش آت *aïaqleri thoutoulmich ät*.

COURBATURE, s. f., maladie du cheval, اياق طوتلمىسى *aïaq thou-toulmaci*. — Chez les hommes, grande lassitude, يورغونلۇق بىك *Eau*

pek iourghounlyq, قرقلاق *qyryqllyq*.

COURBE, adj. com., اكلمـش *eülmich*, بوكـلهـش *beukulmucch*, t.; منحنـى *munhani*, معوج *mou'avvedj*, a. — Ligne —, خط منحنـى *khatthy munhani*. — Pièce de bois qui sert aux ouvrages de charpenterie, اكري *akri*, اغاـج *eghri aghādj*.

COURBÉ, e, adj., بوكـلمـش *beukulmucch*, اكلـمـش *eüguilmich*, t.; منحنـى *munhani*, مقوس *mouqavves*, a. — naturellement ou de vieillesse, قامـتـي *qāmeti eüguilmich*, ايكـي *iki qāt olmuch*.

COURBER, v. a., اكمـك *eügmek*, اكتـمـك *beukmek*, ايلـمـك *eültmek*, بوكـمـك *cilmek*. — Devenir courbe, اعوجـاج *iwidjādj it*, t.; اكري *egri it*, t.; ايلـهـا *bāch* باـشـا *eügmek*. — Se Courber, v. réfl., au fig., plier, céder, *beukulmek*, اكلـمـك *cilmek*. — Devenir courbe, اوـجـاج *iwidjādj*, اوـكـي *egri ol*, اكرـلـمـك *egrilmek*. — يوـكـهـا *iuk altindé* sous le faix, ايـكـي *iki qāt ol*.

COURBETTE, s. f., terme de manège, آت اوـبـنـايـشـي *āt oïnäichi*, سـكـمـهـسـي *sekmeci*. — Faire faire des courbettes, اقـي اوـبـنـاتـمـق *āty oïnätmaq*. — Courbettes, s. f. pl., au fig., salutations humbles, intéressées, مـدـاهـنـهـجـيلـكـ *mudâhenedjilik*, تـصـبـصـصـ *tebasbus*. — Faire des courbettes. Voy. RAMPER.

COURBURE, s. f., اكلـش *eguilih*, بـوكـلـش *beukuluch*, حـنـايـتـ *egrilik*, t.; اكـشـ *egrilik*, t.; اـرـيلـكـ *hyñäiet*, اعـجـاج *i'vidjādj*, a.

COURCAILLET, s. m., cri de la caille, بلـدرـجيـنـسـسـي *bildurjin sisssi* - اوـتمـهـسـي *djijn seci*, eutmeci. — Petit sifflet qui imite le cri de la caille, بلـدرـجيـنـ دـوـدـوكـي *bildurdjin dudugui*, t.

COUREUR, se, s., léger à la course, قـوشـيجـجيـ *seguirididji*, سـكـرـيدـجيـ *qochidji*, اـيـاغـيـ *aüäghy tchāpouk*. — Qui va et vient, سـاعـيـ *sä'i*. — Coureur de nuit, كـيـجهـ *guidjé guezidji*. — Maraudeur, چـتـهـجـيـ *tchetèdji*, آـقـنـجـيـ *aqyndji*. — Cheval qui court bien, چـاـپـقـونـ *tchāpqoun*. — Jeune libertin, vagabond, زـنـپـارـهـ *zenpärə*, p.

COUREUSE, s. fém., prostituée, رـوـسـپـيـ *rouspy*, vulg. orouspou, سـوـقـاقـ *soqāq rouspou*, t.

COURGE, s. f., plante, - قـبـاقـ *qabaq*, t.

COURIR, v. n., aller avec vitesse, سـكـرـتـمـكـ *seürtmek*, قـوشـيقـ *qochmaq*, قـوـشـدـرـقـ *qocharaq iurumek*. — Courir à bride abattue, طـولـوـدـزـكـنـ *dholu dizguin ilé*. — Faire courir un cheval, اـتـيـ *āty qochturmaq*, دـورـتـلـهـكـ *deurtlémek*. — Courir légèrement, خـفـيفـجـهـ *khafifdjé seguirtmek*. — Errer çà et là, يـلـمـكـ *ielmek*, اوـتـهـيـهـ بـروـيـهـ *heruie ktmek* - كـرـمـكـ *kerimek*, cutiè heruie guitmek, guezmek. —

توازرا - Faire courir le bruit que, ياييمق *tevātur it, iāīmaq.* — Courir après, اردينه *qovālamaq*, قوالمق *ardinè duchmek.* — Au fig., rechercher avec ardeur, طالب *thālib ol.* — eau, temps, كچك *guetchmek*, او جاري *djāri ol.* — A sa pente, à sa ruine, كندو بلاسني *guendu belācini āramaq.* — S'étendre en parlant des côtes, des montagnes, etc., اوزانه-ق *ouzānmaq*, مهتد او *mumted ol.* — Cette côte court du nord au sud, بو ساحل طرف شالدن جنوبه طوغروم مهتد او *bou sāhil tharasi chimālden djenoubé dhoghrōum mumtedd olour.* — Le risque, مخاطره يه *moukhāthāraïe guīmek.* — Au temps qui court, *bou vaqytlerdē.* — la poste, منزل ايله *menzil ilē*, oulaq-lyghylé *guitmek.* — aux armes, سلاحه طاورانيق *sylāha dhāvrānmaq.*

COURLIS ou COURLIEU, s. m., oiseau, کرلى *kiourly*, a.

COURONNE, s. f., ornement de tête, تاج *tādj*, pl. a. تيج *tīdj*, تيجان *tīdjān.* — royale, قراج *tādjān.* — پادشاهى *tādji pādīchāhi.* — Diadème, اكليل *iklīl, eklil.* — de fleurs, guirlande, استفان *istifān.* — Couronne impériale (plante), اكليل الہلک *eklil ul-melik.* — Royaume, سلطنت *salthanet.* — Constellation boréale, الفکة *el-fekket*, a.

COURONNEMENT, s. m., cérémonie du — قاج كيمه رسمى *tādj gueīmē resmi*, a.-t.; تتوچج *tet-vīdj*, رسم تتوچ *resmī tetevvudj*, a. — Partie du vaisseau au-dessus de la poupe, كمي قچينك باشلغى *guēmi qytchinuñ bāchlygħy.* — Accomplissement, تاملاهه *temāmlama.* — Ceindre la couronne, monter sur le trône, تاج كيمك *tādj gueīmek*, جلوس *djulous it.* — Couronner, récompenser, مكافات *mukiāfāt it.* — S'embellir, زينتلنک *zinetlenmek.*

COURONNÉ, e, adj., تاجلنیش *tādjalnīsh*, تاج كېيش *tādjalnīch*, تاجلو *tādjlū*, تاج *tādj*, متنج *mutevvedj*, مكافات بولوش *mouhāth*, مزيت *muzetiien*, a. — Les têtes couronnées, les souverains, پادشاهلار *pādīchāhlar*, تاجداران *tādjdarān.*

COURONNER, v. a., mettre une couronne sur la tête, تاج كيدرمك *tādj guēidurmek*, تاجهق *tādj-lamaq*, تكلييل *tekliil it*, a.-t. — Mettre la dernière perfection à, کماله كتورمك *kemālē guēturmek.*

COURRIER, s. m., قورير *qourier*, oulāq, t. — de cabinet, اولاق *oulāq*, دولت اولاقى *devlet oulāghy.*

COURROIE, s. f., قايش *qāīch*, t. — d'étrier, اوزنكى قايشى *uzengui qāīchi.*

COUROUCÉ, e, adj., طارلش *dharylmich*, دارغون *dārghoun*, t.; خصبلو *ghazablu*, a.-t.

COURROUCER, v. a., - دارلتق - اغضاب ا طارلتق *dhāryltmaq*, t.; غضبه کتورمک *yghzāb it*, *ghazabè gueturmek*, a.-t. — Se Courroucer, ختبه کلېك طارلحق *dhārylmaq*, *ghazabè guelmek*.

COURROUX, subst. m., colère, غصب *dhārghylyq*, t.; دارغلنلق *ghazab*, a.; خشم *khychm*, p.

COURS, s. m., flux، اقش *āqy়ch*, صوبی اقتنهق *aqyntı*, اقندى *aqmaqlıq*, جریان *djeriān*, a. — de l'eau, صو اقهىسى *sou aqmaci*. — Donner cours à l'eau, صوبى اقتنهق *souüi aqytmaq*. — Cours de ventre, بورك *ielyzleruñ hareketi*, سیرى *seiri*, شمسك *chemsuñ seiri zāhi-rici*. — Cours, marche, روشن *revich*. — ايشك يوريشى *ichuñ iurichi*, مجرای مصالحت *medjrāñ maslahat*. — des affaires, مجرای امور *medjrāñ oumour*. —

عمرک مدتى *'eumruñ muddeti*, دور عرى *devri* دور *eumri*. — du temps, *devr*. —

Pendant le cours de cinq années, سنه دورنده بش *bech sené devrindé*.

— Leçons, دوره درس *devrēi ders*. — Achiever son cours ou ses cours

دورة درسنى تكميلا *devrēi dersini tekmił it*. — Suivre les cours, درسه كتمك *dercè guitmek*. — de

la monnaie et vogue des choses, رواج *revādj*. — Avoir cours, بولحق *revādj boulmaq*. — Cette monnaie n'a pas cours, بوسکەنلىك *bou sikkenuñ revādji ioqtur*. — Donner cours, رواج *revādj virmek*. — à une opinion, بر كوفه اعتقاده رواج *bir guiounè y'tiqādè revādj virmek*. — Le cours du marché, le prix des denrées, نرخ جاري *narkhy djāri*.

COURSE, s. f., action de courir, سكردش *qochich*, seguirish قوشيش *segur-dich*, قوشما *qochma*, t.; جري *djeri*, a. — de chevaux, قوشۇر *qochu*, آت قوشىسى *ât qochici*. — Voyage, سفر *sefer*. — Prix de la course ou d'un voyage fait pour quelqu'un, سفر اجرتى *sefer eudjreti*. — Frais de voyage donnés à un courrier, دير عهر *iol khardjlyghy*. — Au fig., durée de la vie, devri 'eumr. — Incursion, اقيـن *âqyn*, چاپول *tchāpoul*, t. — Faire des courses, يغاچىلۇق *iaghmādjilyq it*. — Faire la course sur mer, قورصان كەيىسلە *qor-sân guemicilé iaghmādjilyq it*.

COURSIER, s. m., ات *iukruk*, سيند *semend*, p. — Canon à la proue d'un navire, كەينىك اوكتىدە كى طوب *guem-i-nuñ euñundëki thop*, t.

COURSON OU CROCHET DE VIGNE, بودانوش اصمه چبوغى *bou-dānmich asma tchiboughy*, t.

COURT, e, adj., قصہ *qyssa*, t.; قصیر *qacyr*, a. — Court de taille, قصہ بولو *qyssa boïlu*. — Rester muet, دیدجکنی *deïdjéguini* بیلهمک *bilmémek*. — Avoir la vue courte, اوزاقدن کورمهک *ouzāqtan gueurmerek*. — A court, qui a besoin d'argent, پارهیده محتاج *pāraïde mouhtādj*.

COURTAGE, s. m., négociation de courtier, سمسارلق *symsārlıq*. — Droit de courtage, حقی *symsārlıq haqqı*; سمسار عوایدی *symsār 'avāidi*; سمسار 'avāidi.

COURTAUD, s. m., de taille grosse et courte, بودر *boudour*. — Animal auquel on a coupé la queue, قوبروغی کسک *quüroughy kecyg*. — de boutique, اوشاغی *dukkiāndji ouchāghy*.

COURTAUDER, v. a., قوبروخی کسک *quüroughy kesmek*, t.

COURT-BOUILLON, s. m., پیشش *pichmich* بالق *bālyq* تربیه‌سی *terbiyeši*, t.

COURTE-HALEINE, s. f., صوالق طارلغی *solouq dhārlıgħy*, t. Voy. ASTHME.

COURTEMENT, adv., قصہ جے *qys-sadje*, t.

COURTE-POINTE, s. f., بر نوع *bir nev'y iorghān*, t.

COURTIER, s. m., سمسار *symsār*, t.; دلال *dellāl*, a.

COURTILLE, s. f., میخانەجى باعچەسى *meïkhānədji bāghtcheci*, t.

KOKF قوردى, s. f., keuk *qourdy*, t.

COURTINE, s. f., rideau de lit (en ce sens il a vieilli), بتاق پردهسى *iataq perdèci*. — Partie de muraille ou de rempart entre deux bastions, بىر حصار طابىيەلىرىنىڭ اراسى - *bir hyçär thābialerinuñ arāci, ortāci*.

COURTISAN, s. m., attaché à la cour, قپۇ آدمى - قولى *qapou ādemi, qouli*, t.; ملازم سلطان *mulāzim soultān*, نديم *nedim*, pl. a. نىدما *nudemā*. — Qui cherche à plaire, يلتقلنيجى - مراجىكىر *ialtaqlanıdji, mudāhenedji*, فاحشەت قەچىپە *fāħiħed qahpè*.

COURTISANE, s. f., prostituée, قېپىسى روسبى *rospı*, vulg. *rospou*, فاحشەت قەچىپە *fāħiħed qahpè*.

COURTIER, v. a., بر كىمسىنەيدىھى قوللق كوسترمك *bir kimesnētē goul-louq gueustermek*, t.; ملازمەت ا *mulāzemet it*. — les femmes, قارىلەز *qāryləz* قوللق كوسترمك *qāryləz gueustermek*. Voy. ADULER, FLATTER.

COURTOIS, se, adj. Voyez CIVIL, GRACIEUX.

COURTOISIE, s. f. Voy. CIVILITÉ.

COUSIN, s. m., insecte, سورى سك *sivri siñek*, t.

COUSIN, e, s., issu de frères, عموجە اوغلى *'amoudja oghlou*, t.; عەززادە *'ammouzādə*, p. — Issu de sœurs, خالە اوغلى *khālə oğlou*.

— Maternels, issus des frères de la mère, دایی اوغلى *däïï oghlou*. — Au fig., pl., bons amis, بىو دوستلر *ciu dostlar*.

COUSINAGE, s. m., عوجە اوغللرك *'amoudja oghoulleruñ qarâbeti*, a.-t.

COUSINIÈRE, *djibinlik*, t.; ناموسىيە *nämoucië*, a.

COUSSIN, s. m., ياصدق *iästyq*, قولتۇق *iastouq*. — Oreiller, بۈز يىصدەقى *iuz iastyghy*, t.

COUSSINET, s. m., petit coussin, يىصدوچ-ق *iastudjyrq*, يىصدەغى *qoltouq iastyghy*, t.

COUSU, e, adj., دكەمك *dikilmich*, t.

COUT, s. m., ce qu'une chose coûte, خرج *khardj*, a.-t.

COUTANT, s. m., (prix), بىھاسى *behäci*, دكىرى *bir cheiuñ dëieri*, t.

COUTEAU, s. m., بچاق *bitchäq*, سكين *sekkin*, a. — de boucher, ساطور *säthour*. — Petit couteau de poche avec canif, چاقى *tchäqy*. — ébréché, كدکلو بچاق *guedyklu bitchäq*. — à gaine, قىنلو بچاق *qynlu bitchäq*. — Être à couteaux tirés, بچاق بچاعە او *bitchäq bitchägha ol*.

COUTELAS, s. m., يىناغان *iatañghän*, پاله *päla*, t.

COUTELIER, s. m., بچاقچى *bitchäqtchi*, t.

COUTELIÈRE, s. f., étui où l'on met plusieurs couteaux, بچاقلىرى *bitchäqtchilar*.

قوطىسى *bitchäqlar qouthouçou*, t.

بچاقچىلاق *bitchäqtchilyq*, t.

COUTER, v. n., être difficile à faire, ياباپلەسى كۆچ - دشوار او *iäpilmaci gutch, duchvär ol*. — Être cause, سبب-موجب او *sebeb, moudjib ol*. — Cette chose m'a coûté beaucoup de soins et de travail, بو ايش بىكلى ھەت وزجىت

صرفندە سبب اولدى *bou ich bañä kulli himmet uzahmet sarfinc sebeb oldou*, t. — Coûter, être acheté, بهاسى او *behäci ol*, a.-t.; دكەمك *dëümek*, t.

— Combien coûte cela? بۇنىڭ بهاسى ندر

— Cela coûte mille piastres, بىكىڭ غروش دىكىر *biñ ghourouch dëir*. —

Coûter cher, بھالۇ او *behälu ol*, خالى بھايد او *ghäli behäci ol*. —

چوق مصرف موجب او *tchoq masrafı moudjib ol*. — Les voyages coûtent beaucoup, يولىدە چوق مصرف كىدر *iolda tchoq masraf guider*.

COUTEUX, se, adj., behälu, اغىر بھالۇ *aghyr behälu*, a.-t.; مصارف موجب *moudjibi meçärisif*, a.

قالك بىزى *qalyñ bezi* iäpän, t. . COUTIER, s. m., ياپان *qalyñ bezi iäpän*, t.

قالك كنويير بىزى *qalyñ kenevir bezi*, مىندرلىق بىز *minderlyq bez*, t.

عادت *'ädet*, معتاد *mu'tad*, a. — louable,

عادت مسْتَحْسِنَة 'ادت مُستَحْسِنَة *'ādeti mustahsené*. — عادت قبيحة —، عادت *qabiha*. — Selon sa coutume ordinaire، عادت مأْلُوفَةً سَيِّئَةً اوزره *'ādeti méloufécé uzrè*. — Se défaire d'une coutume، ترک عادت ا *terki* 'ādet it. — Se faire une —، avoir coutume de، عادت ايدنیك *'ādet idinmek*. — Être accoutumé، معتمد او *mu'tadi ol*. — Ce qui a passé en obligation par une pratique fréquente، يول *iol*, t.; رسم *resm*, قواعد *qawā'ydè*, pl. a. قاعده *qavā'ydè*. — Cela a passé en coutume، فلان شی *felân cheï qā'ydlè hukminè guirdi*. — Ce qui se pratique ordinairement en certains pays et en de certaines choses، دَأْب آيین *deeb*, *teurè*, *qurah*. — Suivant l'ancienne coutume، دَأْب قدیم اوزره *deebi qadim uzrè*. — Vieille —، اسکى *eskî teurè*. — Coutume locale، بیره مخصوص عرف و قاعده *bir ière makhsous 'eurfu qā'ydè*. — Recueil du droit coutumier d'un pays، قواعد مرعية مهلکتی مشتمل بمحوعه *qava'ydi mer'yüüeti memleketi muchtemil medjmou'a*. — droit municipal، رسم *resm*, pl. رسم *rouçoum*, a.

COUTUMIER, ÈRE, adj., selon la coutume، اولى كلدوکی اوزره *ola gueldugui uzrè* معتمد اوزره *mu'tad uzrè*. — Qui a accoutumé de faire، عادت اولى *ola guelmich*,

الشيش 'ادت ايدينیش *'adet idinnich*, alichmich.

COUTURE, s. f., action de coudre، درزیلک *dikmeklik*, terzilik, t. — Rangs de points à l'aiguille، دکش - دیکش *dikich*, بیری *dikich ieri*. — Faire une —، دکش دکش *dikich dikmek*. — On n'aperçoit pas la couture، دکش بیری کورنهز *dikich ieri gueurunmez*. — Cicatrice، آثری *tāra nichāni*, èceri, چوبور *tchoupour*, t.; ندب *nedeb*, a. — Battre l'ennemi à plate couture، دشمنی بالکلید *duchmeni bil-kulliè mazheri kesr u chikest eilèmek*.

COUTURÉ, E, adj., چالق *tchālyq*, چوبورلى *tchoupourlu*, t.

COUTURIER, ÈRE, s., qui travaille en couture، دکیدجی *dikidji*. Ce mot est beaucoup plus d'usage au fém. COUTURIÈRE, قاری *terzi qāry*, t. — Le muscle couturier، حصلہ الخطاطیہ *'azalet elkhātiā-thiiet*, a.

COUVAIN ou COUVEIN, s. m.,amas de punaises، تخته بتی بیغندی *takhta biti iighyni*. — Oeufs de punaises، تخته بتی یمورطهسى *takhta biti ioumourthaci*.

COUVÉE, s. f., œufs couvés à la fois، بير قولچندنک فوللوق *bir qolotchqanuñ foullyq ioumourtaci*. — Les petits qui en sont éclos، بير قولچند پاچلارى *bir*

qolotchqa pilitchleri. Voy. CACHÉ.

COUVENT, s. m., مناستر *monāstir.*
— de religieuses, قزلر مناسترى *qyzlar monāstiri.* — de derviches
musulmans, تىكىه - tekkié. — Tous les religieux d'un monastère,
مناستر خلقى *monāstir khalqy.*

COUVÉ, e, adj., كزلى *guizlu,*
اورتولى *guizlenmich,* كزلىنىش *eur-*
tulu, صاقلى *saqlu.* Voyez CACHÉ.

COUVER, v. a., se dit des oiseaux
qui se tiennent sur leurs œufs pour
les faire éclore, دونمك *duvenmek,*
يمورطه *qolotchqa ol,* قولچە او
يەورطە *ioumourtha basmaq,* بضمق
او زىرىندە او تورمۇق *ioumourtha uze-*
rinè otourmaq. — de mauvais des-
seins, يرامز قىسىد *iarāmar qasid*
it. — Il couve une grande maladie,
بىدنىنده بىر مرض عظيم صاقلى طوتار
bedenindè bir marazi 'azim sāqlu
thoutār. — Tenir caché, كزلىك *guizlémek.* — Le feu couve sous la
أتش كل ايجىنده كومىمىش كىنپىش *itchindè gumulmuch*
itanār. — Il se couve là-dessous quel-
que chose, بو خصوصىدە كزلى بىرىشى *bou khouçousté guizlu bir*
واردر *cheï vārdur.*

COUVERCLE, s. m., قپاڭ *qapāq.*
— d'une boîte, قۇطۇ *qou-*
thou qapāghy. — Mettre un —,
قپاڭ قويىق *qapāq qoīmaq,*
قېاڭلىق *qapāqlamaq,* t.

COUVERT, s. m., ce qui couvre une
table à manger, سفره طاقمى *sofra*
thaqymi. — Cuiller et fourchette

طاقىم *thāqym.* — Logement
صغنه جىق بىر, où l'on est à l'abri,
syghynadjaq ier. — Lieu planté
d'arbres, كولكەلك بىر *aghādjlyq,* gueulgüelik *ier.* — En-
veloppe d'une lettre, d'un pli,
مكتوبك او زرى *mektoubuñ uzeri,*
مكتوب ظرف *mektoub zarfi.* — A
Couvert, adv., à l'abri, صغنه ش *syghynmich,*
سپېرلنەش *siperlenmich.*
— Être à couvert, préservé,
مامون *maçoun ol.* — En sûreté,
meémoun. — Mettre à couvert, pré-
server, صيانىت *syāncit it.* —
محل محفوظه يېلىشىرىمك *mahalli*
mahfouzdè ierlechturmek.

COUVERT, e, adj., caché, كزاو
guizlu, t.; خفى *khafî, a.* — Recou-
vert, اورتىمىش *eurtulu,* cur-
tulmuch. — Fermé par un couvercle,
بلۇتلۇ *qapālu.* — Temps —,
كىنپىش *bouloutlu havā.* — Vêtu,
مصابون *guēïnmich, t.* — Défendu,
محفوظ *mahfouz, a.* — Au
fig., dissimulé, مستور القلب *mes-*
tour ul-qalb. — Qui dissimule, مدارا
ایدىيجى *mudārā idīdji.* — Mots cou-
verts, كلبات مرموزه *kelimati mer-*
mouzé, a.; تورىدەلو سوز *tourialuseuz.*
مستعرق فخرو جلالت *moustaghryqi fakhr u djelālet, a.*

COUVERTE, s. f., pont, tillac,
كورته *kuverta.* — Email dont est re-
vêtu la terre mise en œuvre, صوا
syva, t.

COUVERTEMENT, adv., (inusité), كيزلوجه *guízludjé*, t.

COUVERTURE, s. f., qui sert à couvrir, اورتى - اورتو *eurtu*. — de lit, بورغان *ïorghan*. — piquée, نكندەلۇ بورغان *niguendêlu ïorghan*. — de sopha avec franges, كتاب مقات *maqât*. — de livre, قابى - جلدى *kitâb qâbi, djildi*. — de cheval, جل *djul*, vulg. *tchul*. — de maison, او اورتىسى *ev eurtu*, چاتى *tchäti*, t. — Au fig. prétexte. — Sous couverture d'amitié, محبت يوزندىن *mouhabbet iuzunden*. Voy. COUVERCLE.

COUVERTURIER, s. m., بورغانچى *ïorghândji*, t.

COUVEUSE, s. f., قولچقە *qolotchqa*, يمورطە بسان طاوق *ïoumourtha baçan thâvouq*, t.

Couvi, adj., œuf gâté, ايکدین *iguidîn*، يمورطە *igûidîn*، بوزق يمورطە *bozouq*، يمورطە *ïoumourtha*, t.

COUVRE-CHEF, s. m., sorte de coiffure, باش اورتىسى *bâch eurtu*. — En t. de chirurgie, bandage pour la tête, باش سارغىسى *bâch sârgîcî*, t.

COUVRE-FEU, s. m., ustensile qu'on met devant ou sur le feu pour le couvrir, كوملهش آتش قپاغى *gueumulmugh átech qapâghy*, t. — Son de cloche, چاك صداسى *tchân sadaci*.

COUVRE-PIED, s. m., اياقلرى *aïäqlari* او رته جك *eurtedjek* بورغانچىز *ïorghândjighyz*, t.

COUVRE-PLAT, s. m., صەن قپاغى *sahan qapâghy*, a.-t.

COUVREUR, s. m., طام اورتىسى *dhâm eurtudju*, t.

COUVRIR, v. a., cacher, اورتەك *eurtmek*, t.; سترا *setr it*, a.-t. — طپراق ايله اورتەك *thoprâq ilè eurtmek*. — Revêtir les pauvres, كيدرمەك *gueïdurmek*, اكساي فقرا *iksâi souqarâ it*. — Cacher, dissimuler, كتم *ketm it*.

— Mettre une chose sur une autre pour l'orner, قېلامق *qaplâmaq*. — Boucher, mettre un couvercle, قپاقلىق *qapâqlamaq*. — Au fig., couvrir de honte, اوناندرەق شاشرمق *outândurmaq*. — de confusion, اورتەك *eurtunmek*. — la tête, باشنى اورتەك *bâchini eurtmek*.

ШИФАЙСИ ايشقىايى *chapqâii bâchina qomaq, guçîmek*. — d'un prétexte, بەھانە بولۇق *euzr, behânè boulmaq*. — S'obscircir, en parlant du temps, قپالواو بلۇتلەنلىق *qapâlu ol, bouloutlanmaq*. — Le temps se couvre, هاۋا بلۇتلۇر *havâ bouloutlancer*. — Couvrir, en parlant d'un animal qui s'accouple avec sa femelle, آشىق *âchmaq*. — Faire couvrir, آش اويدرمق *âch ouïdourmaq*, t.

COXAL (OS) adj., حرقفة *harqasat*, a.

CRABE, s. m., crustacé, چغانوس *tchaghânos*, t.

CRAC, s. m., bruit que font certains corps durs, چات *tchät*, چاڭرىدى *tchätyrdy*. — On dit aussi

Cric-Crac pour exprimer ce bruit répété plusieurs fois, چات چات *tchät tchät*. — Crac, adv. et interj., tout d'un coup, بىردىن بىرە *birden birè*, t.

CRACHAT, s. m., salive qu'on jette hors de la bouche, توکرۇك *tukruk*, t.; بىزاق *buzuq*, a. — Maison de boue et de crachat, چالى چېرىدىن *tchäli tchirpiden iāpilmich ev.* — Croix, étoile ou autre signe brodé sur un habit, بېیوڭ *biyök*, نشان *buūuk nichān*. Dans ce sens on dit mieux plaque.

CRACHEMENT, s. m., توکورمە *tukurmë*. — de sang, قان توکورمە *qān tukurmë*, t.

CRACHER, v. a., توکورمەك *tukurmek*, t. — le sang, قان توکرمەك *qān tukurmek*, قوصنمەق *qousmaq*, t.

CRACHEUR, s. m., توکورىجى *tukuridji*, t.

CRACHOIR, s. m., توکور حقدىسى *tukuruk hoqqaci*, t.

CRACHOTEMENT, s. m., توفلەمە *tuflémë*, t.

CRAGHOTER, v. a., صقچە توکرمەك *syqtcha tukurmek*, توفلەمەك *tuſlēmek*, t.

CRACOVIE, n. de ville, قراقو *qrāqov*, t.

CRAIE, s. f., تباشىر *tebâchîr*, comm. *tebechîr*, t. — Marquer avec la —, تباشىر ايلە نشانلىق *tebâchîr ilê nichänlamaq*.

CRAIGNANT, s. et adj., خايف *qorqar iken*, khäif, a.; قورقارايىكن *qorqān*, قورقاڭ *qorqān*, t.

CRAINdre, v. a., قورقمق *qorqmaq*, t.; خوف *khavf it*. — la mort, موتدىن *mevtcden* *qorqmaq*. — Ne rien craindre, هېيچ *hüçh bir cheiden khavf itmemek*.

— Faire craindre, قىرقەنەق *qorqoutmaq*, takhvîf it.

— Respecter, vénérer, heurmet *it*, ھېبتىلەمك *heibetlenmek*, ھېبىتە قالمق *qälmaq*.

— A craindre, قورقولو *qorqoulu*. — Chose à craindre, قورقەجق شىنى *qorqadjaq cheï*.

CRAINTE, s. f., قورقو *qorqou*, t.; خوف *khavf*, هراس *hyrâs*. — du châtiment, خوف عقوبىت *khavfi ouqoubet*.

— Respect mêlé de crainte, ھېبىت *heibet*. — La crainte de Dieu, مخافت اللہ *mehâset oul-lah*. — De crainte de, de crainte احترازاً *qorqouiilé*, ۋەزىلە *yhtirâzen*. — d'être pris, طولىق *thoutoulmaq khavfile*.

CRAINTIF, IVE, adj., قورقاڭ *qorqâq*, t.; خايف *khäif*. — Pusillanime, timide, جيان *djeban*, a.

CRAINTIVEMENT, adv., قورقدرق *qorqaraq*, t.; خاينغا *khäisen*, a.

CRAMOISI, adj., قرمىزى *qyrmizi*, قىزلىق *qyp qyzil*. — s. m., substance servant à la teinture, قرمىزى قىزلىق *qyrmizi boia*. قويىسى كوهزى *qouïou guwëzi*.

قپ قرمىزى بوبالو، Etoffe cramoisi, قپاڭ qyp qyrmizi boīālu qoumāch.

الـایاق طوتلمسی CRAMPE, s. f., el, aiāq thoutoulmaci, صبا - سـکر azā, syñir tchekilmeci, t. چـکـمـهـسـی

CRAMPON, s. m., morceau de métal recourbé, **پرکت** *kenet*, **berkit** et *perkit*. — de fer, **دم** *demir* **پرکت** *perkit*. — de fer à cheval, **قیار** *qyār*, t.

گنـتـلـهـكـ CRAMPONNER, v. a., *berkitmek*,
 بـرـکـتـهـكـ *kenetlemek*, پـرـکـتـلـهـكـ *perkitlemek*. — Se Cram-
 ponner, v. résl., طـوـقـنـهـقـ *thou-*
tounmaq, يـاـپـشـهـقـ *iāpichmaq*,
 إـلـاـيـلـهـ يـاـپـشـقـ *el ilē iāpichmaq*, t.

CRAN, s. m., entaille, کرتک kertik
 kertik. — Faire un ou plusieurs
 crans, کرتک kertmek. — Faire
 un — بـ کرتک آچمق bir kertik
 átchmaq.

CRANE, s. m., boîte osseuse qui renferme le cerveau باش چناغی *bāsh tchanāghy*, t.; قحف *qyhf*, pl. a. اقحاف *aqhāf*; سر کاسه *ser*, p. — La cavité du —, *kiācēi ser*, p. — La cavité du جوف قحف *djeoſi qahf*. — au fig. fam., fou, tapageur, دلی *deli*, شماته‌جي *chamātadji*.

قره قور بعده qara
gourbagha, s. m.; او تلو بعده otlu bagha, t.

CRAPAUDIÈRE, s. f., lieu où il y a
des crapauds، قره قرباغلار يېرى
qara qourbaghalar ieri. — Lieu
sale، مۇردار محلى
*mourdar ma-
halla.* t.

قرنیخه plante, CRAPAUDINE, s. f., qourbagha اوتى qourbagha oty, t.; یرتیچیلر ایاسى irtidjiler aüaci. — pierre, طاشى qourbagha thächi. — Morceau de métal creux dans lequel رزه نىك زیواندسى rezenuñ ziväneci, t.

خیره چوره CRAPOUSSIN, NE, S.,
khyrè tchevrè, t.

CRAPULE, s. f., بکریلک bekri-lik; سرخوشلوق serkhochlyq, t.; عیش و نوش مدام 'aïch u nouchi mudām. — Se livrer à la —, مست مداملاک mesti mudām lik it.

CRAPULER, v. n., - سرخوشلاق serkhochlyq, bekrilik it, بکریلیک t.; مست مدام او mesti mudām ol.

GRAPULEUX, SE, adj., bekri,
عیش و نوش مدامه مائل; äich
u nouchi mudāmē mā'il, a.-t.

CRAQUELIN, s. m., كورك *guevrek*, t. — au beurre, ياغلو كورك *iaghlu guevrek*.

چتلاڈی CRAQUEMENT, s. m., پتلادی tchatlādy, پتلادی tchatyrdāma, چاترڈی tchātirdy, ۱.

CRAQUER, v. n., چانزدمق *tchā-*
tyrdamaq, t. — Le plancher craque,
 دوشەنگ تختەلرى چانزدابىر *ducheménūn takhtaleri tchātur-*
daïeur. — Faire craquer les os,
 پرمق چىزدامق *parmaq tchātur-*
dāmaq. — les dents, دېش قىجدامق *dich qyjdjirdāmaq*. — Au fig., hâ-
 bler, لاف او، موق *laf ourmaq*.

CRAQUERIE, s. f., hâblerie, لاف

läf, لاف و کذاف *läf u guzäf*,
p.-t.

دېش *dich* قجردامهسى *qydjirdämäci*, t.

CRAQUETER, v. n., craquer souvent
ياوش و صقچە چاترداشق *üaväch ve syqtcha tchätýrdämaq*,
قوش چولدمك *qouch tchivildemek*.

لاف اورىجى *läf ouroudji*, يالانجى *iäländji*, t.

CRASE, s. f., t. de gram., حذف *hazfi harf*, a.; en terme de
méd., état sain ou naturel du sang,
قانك حسن كيفيتى *qānuñ husni këifüeti*, t.-a.

GRASPÉDON, s. m., طلطل علنى - مرضى *thalthal'ylleti, marazi*, a.-t.

CRASSANE, s. f., بىنۇع قىيش *qych armoudi*, t.

CRASSE, s. f., چىرك *kır*, كىير *kir*, مردارلىق *mourdärlyq*. — de
la tête, باش كىرى *bâch kîri*, فوكاق *qoñäq*. — des oreilles,
قولاق كىرى - چركى *qouläq kiri, tchirkı*. — des métaux,
معدن بوقى *ma'den boqou*. — Au fig. fam.,
avarice, خىسىسلىق *khacislyq*, جىرىلىك *djemrilik*, t.

CRASSE, adj. fém., grossier, épais,
قالن *qâlin*, t.; غليلظ *ghaliz*, a. — Ignorance crasse,
قبا *qabâ*, جاهللک *djähillik*, t.-a.;
جهل غليلظ *djeħli għaliz*.

CRASSES, s. f. pl., توال *tuwäl*, t.

CRASSEUX, se, adj., plein de
crasse, كىرلو *kırлу*. — Malpropre,
مردار *mourdär*. — Avare, sordide,

ناكس *näkes*, p.; خسىس *khacis*, t.; جىرى *djemri*.

GRATÈRE, s. m., grande coupe,
طاس *thäs*. — Par analogie, bouche
par laquelle un volcan vomit du feu,
آتشلو طاغك اغزى *ätechlu dhäghuñ aghzi*.

CRAVACHE, s. f., قرباج *qyr-bäťch*, t.

CRAVAN, s. m., oiseau aquatique,
كروان *kervän* قوشى *qouchi*. —
Sorte de coquillage, بر نوع صدفلو *sadeflu* بوجك *bir nev'j*, t.

CRAVATE, s. f., بوغانز چورهسى *boġoun iāghlyghy*, bogħaż tchevrèci, t.

CRAYON, s. m., قورشون قلم *qour-choun qalem*, t. — Dessiner au
crayon, قورشون قلم ايله رسم *qourchoun qalem ilè resm it*. — Au
fig., description d'une personne,
تصوير *tasvir*, a.

CRAYONNER, v. a., dessiner avec
du crayon, قورشون قلم ايله رسم *qourchoun qalem ilè resm it*. — Au
fig., esquisser, قرهلهق *qarala-maq*, t.; رسمي تسويد *resmi tesvid* it, a.-t.

CRÉANCE, s. f., dette active,
مطلوب *mathloub*, a. — Contester une مطلوبه *mathloub* اعتراف *'ytiraz it*. —
Tout ce qu'un souverain confie à
son ministre pour en traiter avec
un autre souverain, تعليمات *ta'li-mât* تعليمات خفيه *ta'limäti khasiieh*.

اعتماد نامه Lettre de créance, *y'timād nāmē*, وکالت *rekiālet namē*, a.-t.

CRÉANCIER, ÈRE, adj. et subst.,
دَائِنُ الْجَقْلُوْلِ *aladjaqlu*, t.; دَائِنٌ *dāïn*,
a. — Il a beaucoup de créanciers,
چَوْقَدْرُ الْجَقْلُوْسِيِّ *aladjaqluci*
tchoqtur. — Le créancier et le dé-
biteur, مَدِيُونٌ وَدَائِنٌ *medioun u dāïn*.

CRÉATEUR, s. m., qui crée,
خالق *khālīq*, t.; بِرَادِيجي *iarādījī*, a. — Le Créateur de l'univers,
كَائِنَاتٌ *kiāināt*. — خالق *khallāq* *kiāināt*. —
پییدا اید. بیجی *peidā idājī*, p.-t.; موجود *moudjid*,
عقل موحد *aqli moudjid*, عقل فعال *'aqli fa'āl*.

CRÉATION, s. f., action de créer,
 بِرَادْشٍ *iārādylīch*, *iārā-*
dich, t.; خلقت *khalqat*, a.; افْرِينَشٍ *āferinich*, p. — La création du
 monde, دُنْيَا نَكٌ *duniā-nūn* بِرَادْلَشِي *iāradilichi* خلقت عَالَمٌ *khal-*
qati'ālem. — Nouvel établissement,
 fondation, اِيجَادٌ *idjād*, a.; احْدَاثٌ *ihdās* نَصْبٌ *nasb*, a.;
 بِرَادْكٌ *iāradik* خلق *khalq*, يَكِيدَن *iēñiden* يَأْپِمَه *iāpma*. — La
 création d'une rente, بِرَادْكٌ *iāradik* اِيجَادِي *idjādi*. — Un
 mot de nouvelle création, يَكِى *iēñi* چِيقَمَه *tchyqma* بِرَكَمَه *bir-ke-*
limē.

CRÉATURE, s. f., un être créé, مخلوقات *makhloqat*, pl. a. مخلوق *makhloq*, *makhloqat*. *Makhloq* se prend aussi pour une personne; ex.: C'est une étrange créature, بُر غريب.

مخلوق در *gharib bir makhlouqtur.*

— Protégé, چراغ *tcherāgh*, p. —

C'est sa propre créature, كَنْدُو

چراغیدر *guendu tcherāghydur.* —

En terme de mépris, حرق *hery*, CRÉCELLE, s. f., چراق *tchiñ-rāq*, تخته حاک *takhta !chāñ*, t.

CRÉCERELLE, s. f., oiseau de
proie, قوايل *iēl qovān*, t.

CRÈCHE, s. f., يِمْلِكَ *iemlik*.

CRÉDENCE, s. f., كيلار *kilār.*

موجب اعتقاد CRÉDIBILITÉ, s. f., **تصديق** *tastyq*, a.

A CRÉDIT, adv., inutilement, sans profit, بیهوده عبت يره 'abes ièrè, بیهوده عبت يره bïhoude ierè. — Vous travaillez à —, و اقدام سعی عبت يره

اید رسکز 'ابس یئرے سائیع iqđām ider-siñyz. — Sans preuve, دلیلسز de-lil̄syz.

CRÉDITER, v. a., passer au crédit, الْجَقْ دَفْتَرِيَّنَه كچورمك - قید ا aladjaq defterinə guetchurmek, qāid it, t.-a. — Donner des lettres de crédit, تُوصِيَه نَامَه وَبِرْمَكْ tawsīe nāmē vîrmek.

CREDO, s. m., symbole de la foi, قانون الایمان - الامانة qānūn ul-imān, el-emānet, a. — Pour les musulmans, voyez au mot شهادت شهادت dans le Dictionn. Turc-Français.

قرولای قولائی adj. com., اینانور آینانیجی inānār, t. تیز آینانیه tiz ināneur, t.

CRÉDULITÉ, s. f., خفت اعتقاد khyffeti inānma, t.; خفت اعتماد ytimād, a.

خفت خفت اعتماد ایله khyffeti ytimād ilē, a.-t.

CRÉÉ, e, adj., برا دلمش يارادلمسه iarādil-mich, t.; مخلوق makhlouq, a.; افریده áserídè, p.

CRÉER, v. a., tirer du néant, donner l'existence, يراثمك iarāt-maq, وجود ویرمك wudjoud vîrmek, وارا ioqtan vâr it, t.; خلق khalq it, a.-t. — Établir, احداث ایجاد ihdās, idjād, nasb it, a.-t.; پیدا پیدا pēida it, p.-t. — Créer des dettes, بورج bordj idinmek. — Être créé, يارادلمق iarādilmaq.

اوچ-اق CRÉMAILLÈRE, s. f., زنجیری odjāq zindjiri, t.

CRÈME, s. f., partie épaisse du

سودک قیمغى qâimaq, قیمچى suduñ qâmaghy, سود یوزى sud üuzj. — Crème cuite dont on fait partout usage en Turquie, قیمه قیمه qâimaq. — Au fig., ce qu'il y a de meilleur, زبدة zubdet, زبدہ zubdè, t.; کزبده guzidè, p. — Prendre la crème d'une chose, la meilleure partie, برشیک زبدہ سئی آلچ bir cheüñ zubdécini álmaq. — Crème de tartre, قربم طرطر qâim tharthar, شراب دوردیسی ملھے شراب râb dourducy melhy.

CRÊMER, v. n., قیمقلنمق qâi-maqlanmaq.

CRÉMIÈRE, s. f., qui vend de la crème, قیمچى صاتیجی قرى qâi-maq sâtüdji qary, t.

حرف زاید CRÉMENT, s. m., حرف منضم harfi zâid, حرف بدن beden, t.;

CRÉNEAUX, s. m., بارو kungurè, بارو bârou, p.

CRÉNELAGE, s. m., زنجیر zindjir, سکه زنجیری sikké zindjiri, t.

کنکره ياپمق بدنلره ارالق kungurè iápmaq, bedenlerè arâlyq iápmaq. —

CRÉNELÉ, s. f., کنکره او kungurelu, کدکلو gudiklu, بدنلو bedenlu, t.

کرتکلو ایش CRÉNELURE, s. f., دیش اولان kertiklu ich, دیش اولان olân chekil, شکل kertik, t.

یکی دنیاده CRÉOLE, s. com., طوغمش فرنک ieñy duniâda dhog-mich frenk, t.

CRÈPE, s. f., pâte, بر نوع کورزلمه bir nev'y gueuzlemè, t.; پیده pûlè, pûlè, t.

CRÈPE, s. m., étoffe claire, بورنجک borundjuk, t.

CRÈPÉ, e, adj., بوروشق bourouchouq, t. قورچق qyvridjiq, t.

CRÈPER, v. a., friser, قورچق قورمق qyvrytmaq, qyvyrtaq, — une étoffe, بوروشقbourouchouq, t. قورچقbourouchouq it, t.

CRÉPI, s. m., et CRÉPISSURE, صوا صوا syvā, t.

CRÉPI, e, adj., صوانمش syvāmich, t.

CRÉPINE, s. f., پسکول puskul, t.

CRÉPIR, v. a., صوامق syvāmaq, t.

CRÉPITATION, s. f., آتش شقیقیه átech tchâtürdisi, t.

CRÉPU, e, adj., قورچق qyvridjiq, qyvirdjiq. — Qui a les cheveux crépus, قورچق صاچلو qyvridjiq sâtchlu, t.

CRÉPUSCULE, s. m., qui précède le lever du soleil, شفق chefaq, pl. اشفاق echfâq. — La lumière ou lueur du —, شقق آيدنلاغی chafaq äidinlyghy. — Le temps du —, وقتی شفق waqty. — Crépuscule qui suit le soleil couchant, ملس الظلام meles ezzilâm, a.; أخشام آيدنلاغی akhchâm äidynlyghy.

CRESSON, s. m., plante, تره اوئى téré oty. — alénois, باغچە ترهسى bâghtchê terêci, t. — de fon-

taire, صو ترهسى sou têrêci, t.

CRESSONNIÈRE, s. f., تره اوئى téré oty iery, t.

CRÊTE, s. f., excroissance charnue sur la tête des gallinacées — ابک -

ibik. — de coq، ابیک ibik. — خروس ابکی khoros ibigui. —

Double crête, چتال ابکی tchatâl ibigui. — Huppe sur la tête des oiseaux, des serpents; صور غصج فاج sorghoudj, tel, t.; خروه khyrvé, a. — Pièce de fer élevée en forme de crête sur un habillement de tête، دېلک tepelik. — d'une montagne،

طاغ دېسى dâgh tepeçî. — Crête-de-Coq, s. f.; plante، سلطان soulthân beurki, خروس ابکی khoros ibigui, t.

CRÊTE, s. f., île, كرد guirid ou plus communément كرييد اطهسى kirid adhaci, djezireci. — جزيرهسى

CRÊTÉ, adj., ابکا ibiklu, صور غجلو sorghoudjlu, tellu, t.

CRÊTELER, v. n., cri de la poule، يمور طه ليان طاوغك سى iou-mourthalaiän thâvoughuñ seci, t.

CRETONNE, s. f., بر نوع کرپاس bir nev'y kirpâs, t.

CREUSER, v. a., caver, rendre creux, قازمق qâzmaq, qâzimaq, t.; حفره hafr it, تجويف tedjivîf it, — Faire un creux، چورلتىق ichouqourlatmaq. — Crenser dans une matière dure quelconque، اويمق يېرىمك oïmaq. — Creuser la terre، بىرىقى teri qâzmaq. — un puits، بىرىقى قازمق bir quïou qâzmaq.

— Vider, بوشالتهـق *bochāltmaq.*
 — Creuser jusque sous les fondemens اساس بنایه قدر حفرا *eqāci binātē qadar hafra it.* — Au fig., approfondir une chose، تعمیق ا *ta'miq it.* بر شیئک کنهنه وارمک *bir cheñn kunhinè vārmaq.* — Se creuser la tête، باشنى يارمك *bā-chini īärmaq.*

CREUSET, s. m., پوته *poutè*, vulg. بوطه *boutha*, t.; بوقه *boutaqqa*, p.-a. — Passer au creuset et affiner, purifier, قال ا *qāl it.* — On dit au figuré : C'était un homme épuré au creuset de l'austérité et des mortifications, پوته ریاضتك قال اویش *poutèi riāzettè qāl olmich bir ädem idi.*

CREUX, se, adj., qui a une cavité, قوق *qovouq*, بوش *boch*, t.; مجوف *mudjevvef*, itchi *boch*, t.; اجوف *edjvef*, a. — Profond, عميق *'amīq*. — Chemin دیرن *dirñn*, چوریول *tchouqour iol.* — Esprit creux, homme visionnaire, عقلی بوش *'aqly boch bir ädem.* — Pensée creuse, خیال باطل *khañli bāthyl*, a.

CREUX, s. m., cavité, چور *tchouqour*, جوف دیرلکك *dırıñlik*, t.; اوج *djeof*, a. — Creux de la main, اوچى *avoudj itchi.* — Creux de l'estomac, جوف صدر *djevisi sadr.* — d'un rocher, قیا قووچـ چورى *qañā qovoughy, tchoqouri.* — Moule pour imprimer ou mouler en relief,

ایچى اویلهش قالب *itchi oïoul-mich qāloub.*

CREVASSÉ, s. f., بارق *iäryq*, يارلـق *iärouq*, چتلـق *tchatlāq.* — Il y a une crevasse à la muraille, دیواردہ بـر چتلـق وارد *divārda bir tchatlāq vārdur.* — J'ai des crevasses aux mains, اللـه چتلـلـرم وارد *elde tchatlāqlarum vārdur.* — Crevasses, آتك طرنق چتلـاغى *ātuñ thyrnaq tchatlāghy.* CREVASSER, v. a., چتلـاتـق *tchatlātmaq.* — Se Crevasser, v. r., چتلـامـق *tchatlāmaq*, يارلـق *iärylmaq*, t.

CRÈVE-COEUR, s. m., کوکل *gueuñul qyryqlyghy*, t.; شدید انکسار قلب *chedidi inkiçāri qalb*, a.-t.

CREVELLE, s. f., بـنـوـع بالـچـى *bir nev'y bālyqtchi qāighy*, t.

CREVÉ, e, adj., چتلـامـش *tchatlāmich*, چتلـاق *tchatlāq*, کـبرـمـش *guebermich*, منـشـق *munchaqq*, t.

CREVER, v. a., faire rompre, faire éclater avec effort, چتلـاتـق *tchatlātmaq.* — Crever un œil, بـر کـوزـى چـيـقاـرمـق *bir gueuzi tchyqārmaq.* — Cela vous crève les yeux, cela est sous vos yeux, اشتـه کـورـك اوـکـنـك دـیـکـلـوـ طـورـر *ichté gueuzuñ cu-nuñdè dikilu dhourour.* — Percer, crever un abcès, چـبـانـى دـشـمـك *tchibāni dechemek.* — le cœur, affliger à l'excès، جـکـرى يـارـمـق *dje-*

gueri iārmaq. — v. n., se rompre, پاتلمق *tchāttlamaq*, چاتلمق *pāt-lamaq*, تشقق *iārilmaq*, يارلمق *iārlamaq*, آيلمك *techaqquq eilèmek*. — Crever de rire, - كولكدن بوغامق *gulmekten boghoulmaq*, بايلمهـق *bāilmaq*. — Mourir en parlant des animaux ou des gens méprisables, كبرمك *gueermek*.

CREVETTE, s. f., تکه *tekiè*, t.

CRI, s. m., voix haute et poussée avec effort, چاغرش *tchāghyrich*, هایقرش *bāghyrich*, باخرش *hāiqyrich*, صیحہت *hāiqarma*, t.; ندا *na'rè*, نعره *nidā*, a. — Son de la voix, سس *ses*, صدا *sādā*. — Grand cri, شدیده *sāhāi chedidé*. — Jeter un grand cri, قتى آواز ويرمك *qaty ḍvāz vīmek*. — Pousser des cris, غربو قوپرمق *ghyriv qoparmaq*. — Cris de joie, اوازه سرور *avāzēi sourour*. — des animaux, حیوان سسی *haīvān səci*. — La voix du crieur public, دلالك چاغرمدسى *tellāluñ tchāghyrmaci*. — Cris d'affliction, اکلش اکدى *iñildy, iñlich*, t.; فرياد *seriād*, p.

CRIAILLER, v. n. fam., باغرمق *bāghyrmaq*, چاغروب باغرمق *tchāghyrup baghyrmaq*, t.

CRIAILLERIE, s. f., باغرمه *bāghyrma*, جلهـه *hāiqarma*, t.; جلهـه *haīqarma*, t.; جلهـه *djelebè*, a.

CRIAILLEUR, SE, s., باغرغان *bāghyrghan*, چاغرغان *tchāghyrgħān*,

شماتـجـى *chamātadji*, t. فريـاد قـوـپـارـيـجـى.. *CRIANT, E, adj.* فـريـاد اـنـكـيـز *seriād qopāridji*, t.; فـريـاد inguīz, p.

CRIARD, E, adj., باـغـرـيـجـى *bāghyridji*, هـايـقاـرـيـجـى *haīqāridji*, t.; صـوـاتـاتـ *savvāt*, a. — dettes criardes, چـنـکـانـهـ *tchinguiānè*, چـفـوتـ بـورـجـلـرىـ *tchifout bordjleri*.

CRIBBLE, s. m., قـلـبـورـ *qalbour*, ghalbour, t.; غـرـبـالـ *ghyrbāl*, pl. a. غـرـابـىـلـ *gharābil*.

CRIBLÉ, E, adj., قـلـبـورـلـمـشـ *qalbourlanmich*, قـلـبـورـدـنـ *qalbourden* كـچـورـلـمـشـ *guetchurulmich*, t.; مـغـرـبـىـلـ *moughyrbal*, a.

CRIBLER, v. a., nettoyer avec le crible, قـلـبـورـلـمـقـ *qalbourlamaq*, قـلـبـورـدـنـ *qalbourden* كـچـورـمـكـ *guetchurmek*, t. — Percer comme un crible, دـلـكـ دـلـكـ *delik delik* it. — Cribler de blessures, کـشـرتـ *kesreti* جـروحـ اـيـلـهـ *qalboura deundurmek*.

CRIBLEUR, s. m., قـلـبـورـلـيـجـىـ *qalbourlaïdji*, t.

CRIBLEUX, s. m., بـورـونـ *bouroun* كـميـكـىـ *guémigui*, t.

CRIBLIER, s. m., قـلـبـورـجـىـ *qalbourdji*, t.

CRIBLURE, s. f., - قـلـبـورـدوـكـنـدـيـسـىـ *qalbour tukendyci*, چـورـنـيـسـىـ *tchuruntyci*, t.

CRIC, s. m., بـوكـ قالـدرـهـجـقـ *qaldiradjaq* تـكـرـلـكـاـلـاتـ *tekerliklu álet*, t.

CRIC-CRAC, mot imitatif, چـاتـ *Chat*

چات *tchāt tchāt*, چاتردى *tchātidy, t.*

Criée, s. f., مالى دلاله *sātylyq mali tellalé virmé*. — Mettre une maison en criée, صاتيق خاندېي دلاله وېرمک *sātylyq khānē tellalé virmek*.

Crier, v. a., jeter un ou des cris, چاغرمق *bāghyrmaq*, باغرمق *tchāghyrmaq*, حابقرمق - هابقرمق *haïqarmaq*. — avec force, شدتلە چاغرمق *chiddetilé tchāghyrmaq*, تصرخ *teçarroukh it*. — Il crie de toute sa force, وار قوتىلە تصرخ ايدر, *vār qouvetilé teçarroukh ider*.

Faire crier, سسى چيقارتىق *seci tchyqārtmaq*. — Voy. Cri. — Render un son aigu par le frottement, porte crie, قپۇيى چاتردار *qapouii tchāturdär*. — Se plaindre hautement, اغلاشمىق *aghlaçhmaq*, تظلم ا *tezallum it*. — après quelqu'un, le réprimander à haute voix, آسكاره *āchikiärə ta'zir it*.

CRIERIE, s. f. fam., شماڭىتىق *cha-mäta*, چاغرىش *tchāghyrich*, t.; عربىدە, a.

CRIEUR, se, s., celui qui crie, qui fait du bruit, چاغىنجى *tchāghyr-rülji*, شاتىجى *chamätadji*, t.; عربىدەجى, a. — public, نادى *telläl*, منادى *munädi*, دلال *nädi*, a. — de mosquée, مۇذن *muezzin*. — Crieur et vendeur des rues, سوقاڭىردى كىزىن - چاغاران *sogäqlarda guezen, tchāghyrän sätidji*.

CRIME, s. m., صوچ *south, t.*; تهمت قباحت *qabāhat*, teuhmet, اجرام جرم *djur, pl. a. edjräm*, a. — énorme, عظيم جرم *djurmi azim*, جذایت جسیدم *djinäeti djecimé*. — ايش دلمەش قباحت *ichidilmemich qabāhat*. — Committre un جنایت *djinäet it*, قباحت ايشلىك *qaßāhat ichlemek*, ارتکاب جنایت *irtikiäbi djinäet it*. — Crime, péché, کناھ *gunäh*, p.-t.; ذنب *zenb*, pl. a. ذنوب *zunoub*.

CRIMÉE, nom de province, قريم *qirim* قزېرىھىسى *qrîm* djèzirèci.

CRIMINALISER, v. a., صوچلو ا حقوق دعواسىنى *southlu it*, جنایت دعواسىنى *höv-qouq da'vācini djinäet davācine tchevirmek*, a.-t.

CRIMINALISTE, s. m., علم امور سیاستىدە آشنا - عارف *y'lmi oumouri siäaceté ächinä, 'arif*, a.-t.

CRIMINEL, le, adj., qui est coupable d'un crime, صوچلو *southlu*, t.; تهمتلو *teuhmetlu*. — Contraire aux lois, ضد الشرايع حرام *haräm*, ziddus-cherä'y. — Procès criminel, جرم وجنایتە متعلق دعوا *djur u djinäeté mutçallyq d'a'sā*.

CRIMINEL, s. m., مجرم *mudjrim*, a.; حرامى *harämi*, a.

CRIMINELLEMENT, adv., d'une

مانیه criminelle, جرم و جنایتله *djurmu djināet ilè*, حرام اول درق *ha-rām olaraq*, a.-t. — En matière criminelle, مواد سپاستده *mevāddi siāqettē*.

CRIN, s. m., poil long et dur, اوزون قل *ouzoun qyl*, a.; يلی *ieli*, عرف *'urf*. — de cheval, آت يلهسى *ât qyli*, آت قىلى *ât ielici*. — Matelas de crins, آت قىلىه طولمۇش مندر *ât qyl ilè dholmich minder*. — Se prendre aux crins, aux cheveux, بىرى بىريلە ساچلۇندۇن طوتشىھق *biri birilé sātchlerinden thoutouchmaq*.

CRINIÈRE, s. f., يله *ielè*, ارسلانىڭ *arslānuñ* pertchem, t. — du lion, پرچمى *pertchém*.

CRIQUE, s. f., petit port le long des côtes, ليمانچىق *limāndjiq*, كوچك *kutchuk límān*, t.

CRIQUET, s. m., petit cheval faible et de vil prix, بىياغى و كوچك *baīaghý vè kutchuk*, آت *ât*.

CRISE, s. f., effort de la nature, بحران *bouhrān*, a. — favorable, نافع *bouhrāni nāfi'*. — mauvaise, بحران ردى *bouhrāni redü*. — Jour de —, يوم بحران *ievmi bouhrān*. — Le moment périlleux et décisif d'une affaire, برصاصتك *bir maslahatuñ bouhrāni vaqy*.

CRISPATION, s. f., contraction, قورلمە قورش *qyvrich*, قورلمق *qyvirilma*. — Action de se contracter, de se rétrécir, بوزلمە *beuzulmè*, t. — des

nerfs, سکرلرک چىكلەسى *sinyr-lerüñ tchekilmecí*.

CRISPÉ, e, adj., بوزلمش *buzulmich*, بورشمۇش *bourouchmych*.

CRISPER, v. n., قورمۇق *qyvirmaq*, قورتاق *qyvirtmaq*, بورشتىرمق *bourouchturmaq*, بوزمكى *buzmek*. — Se Crisper, v. réfl., بوزلمك *beuzulmek*, قورلەق *qyvirilmaq*, t.; تقبض *teqabbuz it*, a.-t.

CRISSE, v. a., قىجردامق *qy'djir-dāmaq*, چاتىردامق *tchātirdāmaq*, t.

CRISTAL ou **CRYSTAL**, pl. **CRISTEAUX**, بلور *bulour*, بلور طاشى *bulour*, بلور *bulour thāchi*. — deroche, قىيا بلوري *qaïä bilouri*, a.-t.

CRISTALLIN ou **CRYSTALLIN**, adj., بلوري *bulour* كېبى *guibi*, a.-t.; بلورى *bulour*, a. — Eaux cristallines, بلور كېبى صاف و بىراق صولار *bulour guibi sāf u berraq soular*. — Humeur cristalline, خلط بلوري *khalathi bilouri*.

CRISTALLIN ou **CRYSTALLIN**, s. m., humeur de l'œil. Voyez au mot **CRISTALLIN**, humeur cristalline.

ANGJAD, s. f., CRISTALLISATION, انججاد *indjimād*, a.; طوكەد *dhoñma*. — naturelle, انججاد طبىعى *indjimādi thaby'i*. — artificielle, انجماد عملى *indjimādi 'ameli*.

CRYSTALLISER, v. a., باور شىكىنه دوندرمك - قويىق *bulour chekliné deundurmek, qoimaq*, طوندرمۇق *dhondurmaq*. — Se Cristalliser, v. réfl., بلور شىكىنه دونمك - كىيرمك *bulour cheklinc deunmek, guírmek*,

بُلُور صُورٍ تَنِي الْمَقْ *bülour souretini almaq*, طُوكْمَق.

CRYSTALLISÉ, *e*, adj., شـ
d̥honmich, *t*; منجـدـ mundjemed.

بلور صورتی آلهش Alun cristallisé, bulour souretini álmich châb.

دليـل حـقـيقـت CRITÉRIUM, s. m., delili haqyrat, آـيـت بـيـنـه ãüeti beiüenè, a.

CRITHE, s. m., ارپادجق *arpadjiq.*
Vov. ORGEOLET.

قسانه جق CRITICABLE, adj. com.,
 ذم و تعيبة مستحق *qynānadjaq*, t.;
 zem u ta'üibé mustahyqq, a.-t.

CRITIQUE, s. f., art de juger d'un ouvrage d'esprit, — فن تقييم — ز fenni temüiz و امتحان تأليفات ou imtihāni teelisāt, علم بحث 'ulm bahs. — Examen minutieux, تدقيق 'adqyq, امعان نظر im'āni nazar, a. — Dissertation, discussion, بحث bahs, مباحثه mubāhacé. — Censure maligne, عibbleمة 'aiblama, لوم levām, قدح qadh. — Disposition à trop censurer, طبع عياب thab'i 'aīlāb, حرف كيرلک harf/guīrlık.

تالیف لرک CRITIQUE, s. m., عیبلرینی teelislerinuñ 'aiblerini arāidji, تدقیق و امعان صاحبی tadqyq u im'ān sāhibi, حرفکیر harsguir. — Censeur, qui trouve à redire à tout, قذایچی qynāidji, 'aib-djou, قادر qādīh, a.

— CRITIQUE, adj. com., بحثی *bahsi*.
 — Circonstances critiques, اوقات *bouhrāni*. — Le mo-

ment critique d'une affaire, بـــر bir maslahatuñ vaqti bouhrāni.

CRITIQUER, v. a., examiner un ouvrage, عیب بولمق - قصور - *qou-cour*, 'aïb boulmaq, عیبلماق - قنامق *aïbla-maq*, *qynāmaq*. — Censurer, قدح - تعیب - *qadh*, *ta'ib*.

— Il critiquait la conduite et les actions de tout le monde, عاته نك فعال و حرکاتنى ذم و تعییب اید رايدى *ammēnuñ es'āl u hare-rekiātini zemm u ta'iib ider idi.*

CROASSEMENT, s. m., فرغه سسى
qargha seci, t.

قرغۇچى كېلى سىس CROASSER, v. n., ويرمك qargha guibi ses اوتmek virmek, eutmek, قرغۇچى اوتەك qar- gha eutmek, t.

CROATE, s. m., habitant de la Croatie, خواست *khvāst*.

خروات CROATIE, n. de province, مملکتی *khyrvāt memleketi.*

CROC, s. m., قانجه *qāndja*, t. چنکل *tchenguel*, قلاب *quullāb*, a

— Attirer avec le croc، لاب طاقوب چکهک *quullāb thāqoup tchekmek.* — Croc de batelier، قانچمه *aāiatchi aān-*

چنگلے، — Pendre au —، — djaci. — Vox آسمانی tchenguclé ásmag.

pour le sens fig. ABANDONNER, QUITTER. — Croc en jambe, صارمة *sâr-*

ma, ایاق aiāq tchelme. —
Donner un — دیز ایاقلار اراسنے، diz aīāqlar arāsnē.
سوکوب دوشورمك arācinè seukup duchurmek. — Croc
grosse dent d'animal. Voy. CRO-
CHET.

CROCHE, adj. com., اکری *egri*, t. Voyez CROCHU.

CROCHET, s. m., petit croc, اوفاق چنکل *ousāq tchenguel*, t. — à pendre la viande, ات اصله جق حنکل *et aciladjaq tchenguel*. — Instrument de chirurgie, جراح چنکای *djerrāhtchengueli*. — Dents aiguës et perçantes de quelques animaux, آزو دیشی *ázou dichi*. — de porte-faix, سهر *semer ou* سمری *hammāl semeri*. — de serrurier, قارغه بورنی *qārgha bournou*. — Crochets, en t. d'imprimerie, علامت وصل *'alāmeti vasl*.

CROCHETER, v. a., une porte, بر پیو کلیدینی چنکل - قارغه بورنی *bir qapou kelidini tchenguel*, *qargha bournou ilē átchmaq*, t.

CROCHETEUR, se, s., حمال *hammāl*, a.

CROCHU, e, adj., اکری *egri*, چنکللو *tchenguellu*, t. — Doigt —, ایله اچم *bir qapou parmaq*, t. — Bâton crochu pour ramasser le dje-rid, اوق چوکنی *oq tchevkeni*.

CROCODILE, s. m., تمساح *tim-sāh*, a., ou تمساح بالغی *timsāh bālyghy*, a.-t.

CROCUS, s. m., safran, t. de botanique, زعفران *za'serān*, a.

CROIRE, v. a., estimer une chose véritable, انانمیق *inānmaq*, t.; اعتقد *ytiqād it*, a.-t. — Avoir foi, confiance, اعتماد *ytimād it*. — Je vous crois, سزه اعتماد ایدرم *sizè ytimād iderum*. — en Dieu, كتورمك *imān gueturmek*. — Croyez que, اعتقد ایله که *yti-*

qād eitè ki. — Estimer, penser, صانمق *sānmaq*, اظن *zann it*. — Je ne crois pas, j'ai peine à croire, دکه ده *dēimēdē*. — Je ne puis croire à cela, بوکا اعتقاد ایده میورم *bouñā ytiqād idemēürum*. — Se croire plus que les autres, کندوسن سائرلردن زیاده طونق *guenducin sārlerden ziādē thoutmaq*. — Ne pas croire, انانمیق *inānmamaq*.

CROISADE, s. f., جهاد *djhād*, محاالفه لاجهاد *mouhā-leset lildjehād*.

CROISÉ, s. m., celui qui combat les infidèles, مجاہد *mudjāhid*, a. — Les croisés chrétiens, اصحاب صلب *ashābi salb*.

CROISÉ, e, adj., حاج شکنده *hātch cheklindè tchātich-mich*.

CROISÉE, s. f., ouverture dans un mur, پنجره *pendjèrè*, t.

CROISEMENT, s. m., حاج شکنده *hātch cheklindè tchātich-ma*, t.

CROISER, v. a., disposer en croix, حاج شکنده قومق *qomaq*. — les bras, حاج واري طوتھق *qollerihātchvāri thoutmaq*. — Rester les bras croisés, ال با غلوا ول هرق طور مق *el bāghlu olaraq dhourmaq*. — les jambes, بجا قلري حاج شکنده قومق *badjūqları hātch cheklinè qomaq*. — Traverser un chemin, يولي آرقوري كسمك *ioly árqouri kesmek*, كچھك *guetchmek*. — Tordre légèrement les fils, اپلکي خفيفجه اکرمك *akremek*.

ipligui khasifdjè eguirmek. — Se croiser, se couper transversalement, آرقوریدن *árqouryden* چانشەق *tchātichmaq.* — Se croiser en parlant des lignes, etc., تقاطع *teqāthy' it.* — Ne pas se rencontrer en chemin, يولده بربرينى راست كلهمك *iolda bir birini rāst guelmemek.* — quelqu'un, le traverser dans ses dessins, مخالفت - منع *moukhālefet* اوكنى كسمك *euñiny kesmek.* — Rayer avec la plume, چزمك *tchizmek.* — Croiser la baionnette, سکو داۋرانەق *suñu dāvranmaq.* — Croiser, v. n., faire une croisière, بىلەك كمىسى بىر مىھل معىندە طولاشوب قوله كرمك *beülik guémici bir mahalli mou'ätiendë dholâchup qola guezmek.*

CROISSETTE, s. f., plante, حشيشة *hachichet ussalib*, a.

CROISEUR, s. m., طولاشوب قوله كزن كمى قپودانى *dholâchup qola guezen guemi qapoudâni*, t.

CROISIÈRE, s. f., action de croiser en montant des vaisseaux, سفاین حریک طولاشوب قوله كزمالرى *sefâini harbuñ dholachup qola guezmeleri.* — Endroit où ils croisent, كمیلەك طولاشوب قوله كزدکلىرى يې *guemîleruñ dholâchup qola guezdikleri ier*, t.

CROISSANCE, s. f., بىيۇمە *buüümə*, نمو نشۇ آرتەمە *artma*, t.; نشو نەمە *nemu*, a. — Prendre de la croissance, نشو نەمە *nechvu numā*, a. — بولمۇق *nechvu numā boulmaq.*

CROISSANT, s. m., figure de la nouvelle lune, يىكى آىي *iñi ãi*, t.; اهملە هلال *ahillet hilâl*, pl. *Hilâl*. — Hi-

tâl désigne aussi le croissant en métal qui surmonte quelquefois les draperaux. — Instrument de jardinage, دھرە *dehrè* باغچوان دھرەسى *baghtchevân dehrêci.*

CROISSANT, e, adj., qui croît, متزايد *artidji*, t.; mutezaïd, a.

CROÎT, s. m., رک *haïvânlarun artmaci*, *tchoghalmaç*, t.

CROÎTRE, v. n., devenir plus grand, بىيۇكلەنمك *buüumek*, *buüuklenmek*, t. — Augmenter, multiplier, چوغامق *artmaq*, ازدياد - ترقى بولمۇق *tchoghalmaq*, *izdiäd*, *tereqqy boulmaq*, نشو نما بولمۇق *nechva numā boulmaq*, a.-t.

— Etre produit, pousser (plante), أوت بىتك *bitmek*, *ot bitmek*, نابت او بىتك *nebt it*, نابت ol حاصل او *hâcyl ol*. — Cru, e, adj., ارتەش *artmich*, چوغامش *tchoghalmaç*, بىتمىش *bitmich*.

CROIX, s. f., instrument de supplice, حاج *hâtch*, t.; صليب *salib*, a. — *Hâtch* se dit aussi de la figure ou de la représentation de la croix. — Au fig., malheur, بلا محنەت *belâ mihnet*. — Signe de croix, حاج نشانى *khâdj nichâni*, استاوروس *istâvros*.

— Faire le signe de croix, - حاج - استاوروس *khâdj*, *istâvros it*. — Mettre en croix, خاجامق *khâdj-lamaq*, صليب *salib it*. — Croix, décoration, نشان *nichân*.

CROIX-DE-JÉRUSALEM, s. f., plante, حاج چىچكى *khâdj tchitché-*

gui, t.; زهرت الصليب *zehret ussâlib, a.*

CRONE, s. m., machine qui sert à enlever les marchandises des vaisseaux, *کمیلردن بوك قالدره جق الـ* *guemilerden iuk qalduradjaq âlet.*

CRONSTADT, nom de ville, port de Russie, قرونستاد لیمانی *qronstâd limâni.* — ville de Transylvanie, براشو *brâchov.*

CROQUANT, s. m., زبدي *zibidi, t.;* نابکار *nâbekiâr, p.*

CROQUANT, e, adj., qui croque, دیشده چاتردیجی *dichdè tchâtir-didji, t.*

CROQUE-AU-SEL (Manger à la), s. f., فقط توز ايله يمك *suqath touz ilè iemek, t.*

CROQUER, v. a., manger des choses qui croquent, چاترچاتریمک *tchâtur tchâtur iemek.* — Manger goulûment, اج کوزلولکله يمـک *âtch gueuzluliguilè iemek.* — Croquer, v. n., faire du bruit sous la dent, دیشده چاتردامق *dichdè tchâturdâmaq, t.*

CROQUET, s. m., کورک *guevrek, t.*

CROQUIGNOLE, s. f., chique-naude، فسکه *fiskè* *ourmaq, t.*

CROQUIGNOLER, v. a. (peu usité), فسکه اورمق *fiskè ourmaq, t.*

CROQUIS, s. m., کـنـامـه *kernâmè, nîrenk, p.*

CROSSE, s. f., bâton pastoral, پـسـقـپـوـس دـکـنـکـی - عـصـاسـی *pisco-pus deinègui, açaci, t.* — de fusil,

تفـنـک قـونـدـاغـی *tufenk qondâghy.* — bâton courbé par le bout, چـوـکـن *tchevken, t.*

دـکـنـک صـاحـبـی، دـئـنـک *dêinek sâhybi, t.*

چـوـکـن اـیـلـه سـوـرـمـک - اـیـلـهـک *tchevken ilè surmek, iletmek.* — Se crosser, دـوـکـشـمـک *deuüuchmek, vulg. deuuchmek, t.*

CROSSETTE, s. f., branche de vigne taillée, کـسـک اـصـمـه دـالـی *kecik asma dâli, t.*

چـوـکـن اـیـلـه اـیـلـدـیـجـی *tchevken ilè iledidji, t.*

CROTAPHITE, adj. des deux genres et s., عـضـلـة الصـدـغـة *'azalet us-soudgh, a.*

CROTTE, s. f., boue, چـامـور سـوقـاق چـامـورـی *tchâmour, soqâq tchâmouri, t.* — Les rues sont pleines de crotte, سـوقـاقـلـر طـولـو چـامـورـدـر *soqâqlar dholou tchâmour dur.* — Fiente de certains animaux, قـیـخـقـع *qygh.* — de brebis, قـیـغـقـع *qygh.* — de brebis, قـیـغـقـع *qygh.* — de brebis, قـیـغـقـع *qygh.*

CROTTER, v. v., چـامـورـلـق چـامـورـلـمـق *tchâmouurlamaq, tchâmouurlatmaq, tchâmour boulâsheturmaq.* — Se Crotter, v. réfl., چـامـورـه بـولـاشـمـق *tchâmoura boulâchmaq, t.* — Crotté, چـامـورـه بـولـاشـمـش *tchâmoura boulâchmich.*

کـوـیرـه تـزـکـٹ *tezek, gubrè, t.*

یـقـلـان سـاقـطـقـه چـوـکـن *iqylân, tchevken, t.;* سـاقـطـقـه چـوـکـن *sâqyth, a.*

یـقـامـدـه یـقـامـدـه *iqyl-*

ma, *tcheukmè* دوکمە *deukulmè*, t.; *anhidam* *inhidäm*, a.

CRULER, v. n., يقلمق *iqylmaq*, چوكەك *deukulmek*, دوکمەك *tcheukmek*, t.; انھدام بولمق *inhdäm boulmaq*, a.-t.

اقوب آقوب *āqup dukulur*, t.

GROUP, s. m., terme de médecine, کوچك چوجقلەر مخصوص مرض *kutchuk tchodjouklerè makhsous maraz*, t.

GROUPADE, s. f., آت سکھەسى *ät seimèci*, آتك سچرايوب اتلشى *ätuñ sytchräiup atilichi*, t.

CROUPE, s. f., صغرى - صغرى *säghry*, t.; كفل *kesel*, pl. a. اکفال *ekfäl*. — Belle —, دلبر صاغرى *dilber saghri*. — Monter en croupe, آتلۇنك اكسەسندە بىنمك *ätluñun eñsecinè binmek*. — Faire monter ou mettre en croupe, آتسەسندە بىندىرمەك *ätuñ ensecinè bindurmek*. — de montagne, طاخ دېپسى *dhâgh tepèci*, طاغك باشى *dhâghuñ bâchi*, t.; فرق الجبل *farq ul-djebel*, a.

GROUPÉ, e, adj., كفللو *kefellu*, a.-t.

ROUPIER, s. m., فمارباز اورتاغى *qoumärbäz ortäghi*, t.

ROUPIERE, s. f., قوسقون *qous-qoun*, قوسغۇن *qousghoun*, t.

ROUPION, s. m., قويرق دىبى - صوچمى *qouïourouq dibi, soqoumi*, t.; فەطەن *qathan*. — des oiseaux, قوشك قويرق دىبى *qouchuñ zimmekia*, t.; زمكى *zimmekia*, a.

GROUPIR, v. n., se corrompre en

چوريك, parlant du liquide en repos, طورغۇنلىقدن چوريك *tchurumek*, *dhourghounlyqten tchurumek*, t.;

تعفن *te'affun it*. — Plus particulièrement de l'eau, راکد او *räkid ol*.

Croupir dans la malpropreté, مردارلق ایچىنده چوريك *mourdärlyq itchindè tchurumek*.

— Au fig., demeurer long-temps dans un endroit, بر مکاندە چوق او تورمق *bir mekiändè tchoq otourmaq*.

CROUPISSANT, e, adj., چوروک *tchuruk*, t. — Eaux croupissantes, مياھ معقونة *miähi ma'founè*, a.

CROUSTILLE, s. f., اتمەك *etmek qaboudjighaz*, t.

CROUSTILLEUX, se, adj., شوخ *choukh*, پرواسىز *perväsyz*, p.-t.

ROUTE, s. f., partie extérieure du pain, اتمك قبوغى *etmek qaboughy*. — Tout ce qui s'attache et se durcit sur une chose, قبوق *qa-bouq*, t.; قىشى *qychr*, a.

ROUTELETTE, s. f., petite croute. Voy. CROUSTILLE.

CROUTON, s. m., اكمك قبوغى *ekmek qaboughy oudjou*, t.

CROYABLE, adj. com., انانله جق اولنه جق *inänildajq, i'timäd oloumadajq*. — Cela est —, شاپىستە اعتماد در *chätestëi i'timäd-tur*.

CROYANCE, s. f., اينانمە *inänma*, t.; اعتقد *i'tiqâd*, a. — en fait de religion, foi, ايمان *imân*, aqydet, a.

CROYANT, e, s. اينانىجى *diné inänüdjî*, اهل ايماں *ehli imân*, مؤمن *moumin*, pl. a. *mouminin* (ces derniers mots ne se

disent guère que des mahométans).

CRU, s. m.. terroir où croît quelque chose, چیقان *tchyqān* ير *mah-soul tchyqān ier*. — Produits, fruits sont de mon cru, بومیوه لر *boumīyeh ler* باعچه مک *bāqīchē mēk* محسولا تند فدر *mahsoula tindfdr* *meïvēler baghtchēmuñ mahsoula-tindendur*.

CRU, e, adj., qui n'est pas cuit, پشمامش *pichmemish* چیغ - چیگ *tchig*, *pichmemich*, t. — Viande crue, چیگ ات *tchig et*. — Non apprêté, écrû, خام *khām*. — Soie crue, خام آپک *khām ipek*. — Difficile à digérer, هضمی کوچ *hazmi gutch*, سکمه دسی کوچ *siñmēci gutch*. — Parole crue, dure, چیگ *tchig* سوز *seuz*, خام کلام *khām kelām*. — A cru, sur la peau nue, چپلاق *tchyplāq*.

CRUAUTÉ, s. f., inhumanité, مرجمتسلیك *merhametsyzlik*, a.-t.; کوکل قانیلغى *iāvouzlyq*, قسوت قلب *qasvēti qalb*. — Acte de cruauté, آذىت *eziyet*, سرتلىك *sertlik*. — d'une maîtresse, جفا *djesā*, a.

CRUCHE, s. f., دستی *desti*, *tes-tyr*. — Grande ایرى دستی *iri testi*. — Petite اوافق دستی *ousfāq testi*. — d'huile, de miel, بال دېسى *bāl deb-bèci*, t. — Fam. et au fig., personne stupide, بوداڭ *boudāla*.

CRUCHÉE, s. f., بر دستی طولوسى *bir testi dholouçou*, bir بر دستیلیك *testilik*, t.

CRUCHON, s. m., دستیجك *testidjik*, t.

CRUCIAL, e, adj., خاجوارى *khādjvāri* خاج شکلنىڭ *khādj cheklindē*, t.

CRUCIFIEMENT, s. m., خاجلهه *khādjlama*, t.

CRUCIFIER, v. a., خاج - صلیبە *khādjlamaq*, t.; صلاب - گرمك *khādja*, *salibə qo-maq*, *guermek*, a.-t.; چارمینخ ا - تصلیب ا *salb*, *teslib it*, *tchār mīkh it*.

CRUCIFIX, s. m., خاج *khādj*, t.; خاج شکللى *sālib*, a.; خاج شکللى *khādj chékeli*.

CRUCIFORME, adj., خاج شکللى *khādj chikellu*, p.-t.

CRUDITÉ, s. f., چیكلك *tchiglik*, t.; خاملىق *khāmlıq*, p.-t.; خامى *khāmi*, p. — Indigestion, humeurs crues de l'estomac, وخامات *vekhāmet*. — Mauvaise qualité des humeurs, خلطلىك خاملغى *khalat-leruñ khāmlighy*. — Au fig., discours durs, خام سوز *khām seuz*, کلمات بارده *kelimāti bāridē*.

CRUE, s. f., augmentation, ضويك *ärтma*, t. — des eaux, طاشەسى *souïuñ qabārmaci*, *thāchmaci*. — du Nil, نيلك طاشقىلغى *nīluñ thachqyñlyghy*, *thoughiāni*. — Croissance, بىيۇمە *buüümə*.

CRUEL, le, adj., impitoyable, مرجمتىز *merhametsyz*, a.-t.; بى شفقت طاش بوركلى *bi chasqat*, a. — dur, tyran, ظالم *zālim*, a. — méchant, يمان ياوز *iāvouz*, *iimān*, t. — For-

بخت tune cruelle, destin cruel, سیتمکار *bakhti sitemkiār.* — amer, نفسه آجی *ādji.* — Dur, pénible, نفسه *nefsè guirān guelur.* — طاقت کران کلور *thāqat ktorlmez*, Insupportable, طاقت کنورلمز *thāqat gueturilmez.* — Douloureux, اغدریجی *aghyriddjii*, وجیع *vedji'.*

CRUELLEMENT, adv., مرچتسزلکله *merhametsizliguilè*, a.-t.; بی محابی *bimehāba*, ظالمانه *zālimānè*, a.-p.; ظلم ایله *zoulm ilè.*

CRUMENT, adv., سرتلکله *sertli-* *guilè*, t.; خشونتلہ *khouchounetilè*, a.-t.

CRURAL, e, adj., (muscle), عضله فخذیه *azaleï fakhyziiè.* — Ar-تیره —، الفخذ شریان *cheriān il-fakhyz*, a.

CRUSTACÉ, e, adj., قبوقلی *qa-* *bouqlı*, t.; ذو قشر *zou qychr*, a.

CRYPTE, s. f., کلیسا التندہ اولان *keliça altindè olān* مزار *mezār*, t.

CRYPTOGRAPHIE, s. f., حروف معهودہ *hourousi ma'houdè* پازیسی *iāzouci*, a.-t.

CRYPTONYME, adj. et s., مخفی *makhfi ul-is̄m*, a.

CRYSTAL. Voy. CRISTAL et ses dérivés.

CUBATURE, s. f., تعکیب *ta'kib*, a.

CUBE, adj. com., cubique, مکعب *muka'ab*, کعبی *ka'abii*, a.

CUBE, s. m., solide, کعب *ka'ab*, a. — Pic (mesure) cube, ذراع *zirā'i* مکعب *muka'ab.*

CUBÈBE, s. f., plante, کبابت *kubābet*, a.

CUBIQUE, adj. com., مکعب *muka'ab*, کعبی *ka'abii*. — Figure —,

شکل مکعب *chekli muka'ab.*

درسک یصدیغی *CUBITAL*, s. m., dirsek *īastıgħy*, t.

زندا سفل *CUBITUS*, s. m., os, zendî *esfel*, a.; بیلک کمیکی *bilek guemigui*, t.

طپوق کمیکی *CUBOÏDE*, s. m., thopouq *guemigui*, ایچ طپوق *itch thopouq*, t.; کعب انسی *kabiensi*, حظم الکعب *azm ul-k'ab*, a.

حشیشة *CUCUBALE*, s. f., plante, القبال *hachħet ul-qabāl*, a.

CUCURBITACÉ, e, adj., plante, قباق *qabāq qys-* *minden nebāt*, t.

CUCURBITAINS, s. m., vers, حب القرع *habb ul-qar'.*

مقطّر شیشدسی *CUCURBITE*, s. f., قابسی *mouqatthyr chħecċi*, a.-t.

CUEILLETTE, s. f., récolte annuelle des fruits, دیویشم *divičhi-* *rim*, محصول *divchirmè*, t.; دیویشم *mahsoul*, a.; محصلون سنوبسی *mahsouli senèvici*. — Collecte pour les pauvres, جمع صدقات *djem' sa-* *daqāt*, a.; اچچه دیویشم *aqtchè divchirmeci*, t.

CUEILLIR, v. a., دوشرمک *dev-* *chirmek*, قوپرمق *qoparmaq*. — des fleurs, چچکلری دوشرمک *tchitħekleri devchir-* *mek*, *yqtitaf it*, ازهارا *idjtināi ezhār it*. — des lauriers, سفراناسنده *acqħad* *esfer esnā-* *cindè kesbi chān u cheuhret it*.

میوه سپدی *CUEILLOIR*, s. m., meiñé *sepedi*, t.

CUILLER OU CUILLÈRE, s. f., كومش قاشق *qāchyq*. — d'argent, قاشق *gumuch qāchyq*. — à pot, كېچە *keptchë*, t.

CUILLERÉE, s. f., قاشق طولوسى *qāchyq dholouci*, t.

CUIR, s. m., peau d'animal, درى *deri*, t.; جلد *djild*, pl. a. جلود *dju-loud*. — Peau préparée, كون *gueun*. — Maroquin, سختيان *sakhtiān*. — Cru ou non préparé, دباغت *debāghat oloun-māmich deri*. — de chèvre passée au tan, كوسله *keucelē*. — Cuir préparé à la manière dont on prépare celui de cerf ou d'élan, كودرى *guderī*. — de bœuf, صغر كونى *syghyr gueuni*. — de vache ou de Russie, تلاتىن *talātin*. — Cuir à rasoir, اوتسترا قايىشى *oustourā qāichi*, قايش *qāichi*.

CUIRASSE, s. f., جبهه *djebē*, زره *zirh*, جوشنى *djevchen*, p.

CUIRASSÉ, e, adj., جبهه لو *djebēlu*, زرهلو *zirhlu*, جوشنلو *djevchenlu*, p.-t.

CUIRASSER, v. a., جبهه كيدرمك *djebē guēidurmek*. — Se cuirasser, كويىمك *djēcbē gueümek*, a.-t.

CUIRASSIER, s. m., cavalier armé de cuirasse, جبهه لو نفري *djebelu neferi*, جبهه لو ساري *djebēlu souvāri*, a.-p.-t.

CUIRE, v. a., پشورمك *pichurmek*, t.; طبخ *thabkh it*, a.-t. — le pain, آتكىپشورمك *etmek pichurmek*. — la brique, طوغلىق *thoughla iāqmaq*. — Se dit

aussi des fruits que le soleil mûrit, انضاج ا پشورمك *pichurmek*, in-zādj it. — Cuire, v. n., پشورلەك *pichmek*. — Se cuire, طبخ اولنىق *thabkh olounmaq*. — Parvenir à maturité (les fruits), نضاج بولەق *nazdj boulmaq*. — Causer une douleur âpre et aiguë, ياقەق *iāqmaq*, اغىرقىق *aghyrmaq*. — Les yeux me cuisent comme du feu, كوزلرم آتش كېي يانار *gueuzlerum átech guibi iānār*.

CUISANT, e, adj., ياقىجى *iāqy-dji*, أغىردىجى *aghyrdiidji*, t.; محرق *mouharryq*, موجع *moudji'*, a. — En parlant des peines d'esprit, ياقىجى جان *djān iāqyrdji*. — Soucis cuisans, هوم جىرسوز *houmoumi djeguersouz*.

CUISINE, s. f., lieu où l'on apprête les mets, مطبخ *mathbakħ*, a.; اش خانه *āch khānē*. — L'art de la cuisine, آشچىلىق *āchdjilyq*, آشچىلاق صنعتى *āchdjilyq sana'aty*, طباخت *thybākhat*. — Faire la —, apprêter à manger, آشچىلاق ا *āch-djilyq it*. — Bonne cuisine, bonne chère, يەك كوزل *guzel iemek*. — Mauvaise —, طعام خسىس *th'āmi khacis*. — Batterie de —, مطبخ طاقمى *mathbakħ thāqy-mi*.

CUISINER, v. n., پشورمك *iemek pichurmek*, t.; طبخ طعام ا *thabkh th'ām it*, a.-t.; آشچىلاق ا *āchdjilyq it*.

CUISINIER, s. آشجى *ächdji*, t.; طباخ *thabbâkh*, a. — premier ou chef, آشجى باشى *ächdji bâchi*. — Cuisinière, femme qui fait la cuisine, اشجى قرى *ächdji qary*. — Ustensile pour rôtir les viandes, تاوه *tâva*.

GUSSART, s. m., زره لو شالوار *zirihlu châlvâr*, t.

CUISSE, s. f., اوپلق *boud*, بود *ouïlouq*, t.; فخذ *fakhyz*, *fakhz*, pl. a. افخاذ *afkhâz*. — de noix, جوز *djeviz*, دیشى *dichi*.

CUISSON, s. f., action de cuire, پىشىمە *pichurmè*, پىشىمە *pichmè*, پىشورش *pichurich*, پىشىش *pichîch*, t.; طبختىت *tabkh*, طبخ *thabkhüiet*, a. — Douleur, اغرى *aghry*, szyz, يانغلق *iānyqlýq*.

GUSSOT, s. m., آبودى *âv boudi*, كېك بودى *gueük boudi*, t.

CUISTRE, s. m., valet de collége, مكتب خدمتکارى *mekteb khyzmet-kiäri*. — Pédant. Voy. ce mot.

CUIT, e, adj., پىشمىش *pichmich*, مطبوخ *pichurilmich*, t.; پىشورلىش *mathboukh*, a.; پىختىت *poukhît*, p.

CUITE, s. m., cuisson des briques, du plâtre, de la chaux, du verre, etc., پىشمە *pichmè*, t.; طبخ *thabkh*, a.

ایلەك پىشمە — Première —, ilk *pichmè*. — Seconde —, اينجى *ikindji*, پىشمە *pichmè*.

CUIVRE, s. m., باقر - بقر *bâqyr*, t.; nahas. — jaune, پرنسج *pirindj*.

CUIVRÉ, e, adj., باقر رنگى *bâqyr*, rengui, t.; اصفر *asfar*, a.

CUL, s. m., derrière, كوت *gueut*, اوئراق بىرى *otouraq*, اوتوراق *otouraq ieri*, قىچى *qytch*, t.; dubur, a. — S'asseoir sur son —, اوزرنده اوئورماق *qytchi uzerinde otourmaq*. — Anus, كوت دىلەكى *gneut deligui*, بىزۈك *beuzuk*. — برداڭىك *dib*, دىب Fond d'un vase, bardâghuñ *dibi*. — Mettre باشى *bardâghuñ* دىبى un tonneau sur son —, اشاغى *bâchi achâghy*, حالي *tchevîrmek*. — Être à —, فنا او *hâli fenâ ol*.

CUL-DE-JATTE, s. m., perclus, كوتىرم *keuturum*, t.

CUL-DE-SAC, s. m., on dit mieux چيقماز سوقاڭ *tchyqmâz soqâq*, t.

CULASSE, s. f., de canon, طوب *thop*, فوبروغى *quûroughou*. — de fusil, تفسنەك *tufsenk*, قوبروغى *quûroughou*, t.

CULBUTE, s. f., saut fait cul par dessus tête, تقلە *tagla*, t. — Faire la culbute, تقلە قلمقى *tagla qylmaq*. — Chute, دوشش *duchuch*.

CULBUTER, v. a., renverser le cul par dessus la tête, يقىمەق *iqmaq*, باش *alt ust it*, alt اوست ا *a*, اشاغى *bâch achâghy*, يقىقىق *iqmaq*, t. — Ruiner, خراب ا *kharâb it*, a.-t. — Culbuter, v. n., tomber, مۇزمەل او *duchmek*, t.; دوشمىك *mouzmahil ol*, a.-t.

CULBUTIS, s. m., يقىنەدى *üqynty kumeci*, t.

CULÉE, s. f., masse de pierres pour soutenir la poussée d'un pont, كېرى كەرى داياندران طاش *asfar asfar*.

CURATEUR, TRICE, s., وكيل *vè-kil*, ولیّ *vaci*, وصى *velii*. — d'un legs, متولی وقف *mutevellii vagf*, a.

CURATIF, IVE, adj., شفا ويرجى *chifā vīrīdji*, شفالو *chifālu*, a.-t.

CURATION, s. f., مداوات *mudā-vāt*, مداوا *mudāvā*, a.; تیمار *tūmār*, معالجة *mou'āledjet*, a.

CURCUMA, s. f., safran, كركم *kur-kum*, a.; هندستان زغفرانى *hindistān za'ferāni*.

CURE, s. f., traitement pour guérir, خسته يه باقهه *khastaïè bāqma*, مداوات *mudāvāt*, تیمار *tūmār*, تداوى *tedāvi*, tedbîr. — Bénéfice, fonction de curé, محله خوبیه *mahallè imāmlıghy*; محله خوریه *khouriët*, a. — Souci, غایله *ghāile*, pl. a. غوابیل *ghavāil*.

CURÉ, s. m., محله امامي *ma-hallè imāmi*, a.-t.

CURE-DENT, s. m., خلال *khy-läl*, t.

CURE-OEILLE, s. m., قلاق *qoulāq*, آيرتليه حق خلال *äirtlaïa-djaq khyläl*, خلال *khyläl*, t.

CURE ou CURR, fl. d'Asie, كر *kurr*, a.

CURÉE, s. f., butin, يغما *iaghmā*, t.; غنيمة *ghanīmet*. — Morceaux d'une bête donnés aux chiens, ناري *tāzi*, پابي *pābi*.

CURER, v. a., آيرتلمق *äirtlamaq*, تيميزلمك *tēmizlēmek*. — un puits, قويوني آيرتلمق *qouïouü äirtlamaq*. — Se curer les dents, ديشلري خلالق *dichléri*. — آيرتلمق.

khylällamaq, *äirtlamaq*. — les oreilles, قلاق آيرتلمق *qoulāq äirtlamaq*, t.

CUREUR, s. m., de puits, قوب و آيرتلایجي *qoïou äirtlāidji*.

CURIAL, E, adj., محله اماملغه *mahallè imāmlıgha* داير *dāir*, a.-t.; بالتحرى خوري *khourii*, a.

CURIEUSEMENT, adv., soigneusement, اهتماملوچه *dyqqatilè*, دقتله *dyqqatilè*, *ihtimāmludjè*, a.-t.; بالتحرى *bittē-harri*, a. — Observer —, دقت *bitteharri dyqqat it*.

CURIEUX, SE, adj., qui a l'envi de savoir, d'apprendre, هوسلو *haveslu*, a.-t.; هر شبی بیلمک و کورمک *her cheï bilmek vè gueurmek* استیان *isteïān*. — Trop curieux, indiscret,

مستقسى *moustaqsi*, خلقك اسرارينى *ma-hallè imāmi*, a.-t. ارشدر بيجى *khalquñ esräri ni arāch-turidji*. — Un curieux impertinent, ادبسز بر مستقسى *èdehsyz bir mu-tedjessis*. — Amateur, هوسلار *haves-kiär*. — Rare, nouveau, نادر *nā-dir*, عجایب 'adjib, 'adjāib, a. — Travail curieux, تحفلوشى *touhaflu chéï*, tou-haf, a.

CURSIVE, adj. et s. f. (écriture), عچله لو *baüaghy iäzou*, بیاغى يازو خط مستعجل *adjelèlu iäzou*, t.; يازو *khatthy musta'djil*, a.

CURURES, s. f. pl., کاریزك *karizk*, دېبنىڭ فالان قره بالچق *kiärizun dibindé qälän qara bälchyq*, t.

CURVILINE, adj. com., اكري *akri*

ادوار دوره *devrē*, pl. *edvār* دور کردش *guirdich*, t. **خط** متهايل *CYCLOÏDE*, s. m., إلى التوابير *khatthy mutemāil ilad-dēvār*, a.

دري يه متعلق CUTANÉ, e., adj., *dérüe muté'allyq*, t.-a.; **جلدي** جلدی *djildii*, a.

cuve قورنـة *CUVE*, s. f., sorte de grand tonneau, *tekne* تکنه بیوک فوچـی *buūuk soutchou*. — de presoir, اوزم *uzum bācadjaq tekne* باصدجق تکنه لازه *lāza*. — Grande cuve pour la teinture, بوباجـی تکنه سـی *boūadji tekneći*. — de bain, قورنـة *gourna*, t.

cuveau قورنا *CUVEAU*, s. m., *tekne-djik*, t.; *qournā*.

cuvée طولوسـی *CUVÉE*, s. f., *bir tekne dholoucou*, t.

cuver ایچـنل *CUVER*, v. n., demeurer dans la cuve, شیره باصلـدیغـی تکنه ایچـنل طورـمـق *chirē bācyldighy tekne itchindē dhourmaq*. — son vin, dormir après avoir bu, اویومـغـله ایچـنل *ouïoumaghylē itchilen charabini hezm it*.

cuvette لـکـن *CUVETTE*, s. f., *leguen, leien*, t.

cuvier تکنه سـی *CUVIER*, s. m., *tchamāchir tekneći*, t.

اق دکـرـک *CYCLADES*, s. f. pl., بعض جـزـبـه لـرـی *aq deñyzuñ bazi djézireleri*, t.

Cyclamen طـوـکـز اـتـهـکـی *CYCLAMEN*, s. m., ou Pain-de-Pourceau, *doñouz et-megui*, طـوـشـان قـلـاغـی *thavchān qoulāghy*, بـحـور مرـیـم المـدـسـی *bouhouri meriem elmaci*, t.

cycle cercle, période, *CYCLE*, s. m., *cercle, période*,

دوره *devrē*, pl. *edvār* دور کردش *guirdich*, t.

خط متهايل *CYCLOÏDE*, s. m., إلى التوابير *khatthy mutemāil ilad-dēvār*, a.

Cygne قوغـو *CYGNE*, s. m., oiseau du genre de l'oie, *qoughou*, t.

Cylindre اسطوانـه *CYLINDRE*, s. m., solide rond, long et droit, *usthuvānè*, a.; بـرـجـی *oqlaghy*, t.; **قلـتـان** Gros rouleau pour aplanir, *galtebān*, a.-p.-t.; **يوـالـقـ طـاشـی** *iyālaq thāchī*, t.

Cylindrique دـکـرمـی اوـزـون *CYLINDRIQUE*, adj. com., *iouwalaq deirmi ouzoun*, t.; سـلـمـجـی الشـکـل *selmedji elchekil*, a.

Ziel زـلـ *ZYMBALE*, s. f., *zill zil*, t.

Cynique کـلـبـیـوـن *CYNIQUE*, adj. com., épithète d'une secte de philosophes, *kelbioun*, a. — Impudent, obscène, فـاحـشـی *fāhish*, a.

Cynisme عـارـسـلـقـ *CYNISME*, s. m., doctrine des philosophes cyniques, مـذـهـبـ الـحـكـمـاـ *mezheb el-hukemāil-kel-bioun*, a. — Impudence, عـارـسـلـقـ *ärtsylyq*, a.-t.

Cynocrambe بوـغـان *CYNOCRAMBE*, s. m., plante, کـوـپـکـ *keupek boghān*, قـرـغـهـ بوـکـن *qargha beuken*, t. Voy. CHOU-DE-CHIEN.

Cynoglosse لـسان *CYNOGLOSS*, s. f., plante, اـذـانـ لـلـارـنـبـ الكلـبـ *liçān ul-kelb*, اـذـانـ لـلـارـنـبـ الكلـبـ *ázān ul-erneb*, a.

Cynosure دـبـ أـصـغـرـ *CYNOSURE*, s. f., la Petite-Ourse, constell., دـبـ أـصـغـرـ *doubbi asghar*, a.

سرواغاچی CYPRÈS, s. m., arbre, serv, vulg. selv aghādji, ou simpl. سرو serv.

قیروان CYRÈNE, prov. et ville d'Afrique, قیروان qāīrouān.

حجر السفنجية CYSTHOLITE, s. m., pierre-marine, حجر hadjerelsfendjet, a.

زهرة CYTHÉRÉE, s. f., Vénus, zouhret, زهره zouhṛē, a.

قطيس CYTISE, s. m., arbisseau, gythys, a.

CYZIQUE, presqu'île dans la mer de Marmara, قپو طانق qapou dhāghy, t.

چار چاری CZAR, s. m., titre, Le czar de Russie, مسکو چاری mosqov tchāri, t.

چار بچه CZARINE, s. f., tchāri-tcha, t.

چارزاده CZAREWITZ, s. m., tchār-zādè, t.

D

D, s. m., quatrième lettre de l'alphabet français, حروف هجاؤنک hourousi hedjānuñ dordindji harfi.

بلی DA, part. affirmative, bəli, های های hā'i hā'i.

D'ABORD. Voy. ABORD.

بر نوع پنوق DABOIS, s. m., بزی bir nev'y pambouq bezi, t.

DACIE. Voy. TRANSILVANIE, VACHIE.

نجیل DACTYLE, s. m., plante, nedjil, a.

بوداله DADAIS, s. m., nigaud, boudāla, چولپه hop-pa, t.

بر بوینوزلو اینذک DAGORNE, s. f., bir bouinouzlu inek, t.

خنجر DAGUE, s. f., پاله khandjar, a.-p.-t.

کیک داوریسی DAGUET, s. m., gueik iāvrōuçou, t.

برنوع بی وک DAHLIA, s. m.,

چچک bir nev'y buūuk tchitchech, t.

تنزل بیورمق DAIGNER, v. n., tenezzul bouourmaq, تنزل ا tenezzul it, ارزانی erzāni qylmaq. — Daignez je vous prie m'écouter, استماعمە تنزل بیورمکىزى رجا ايدرم istimā'umē tenezzul bouourmañizi ridjā iderum.

جیران DAIM, s. m., kīek صغنى syghyn, دېشىسى gueik syghyni, t.

دەنمەنەن DAIN, s. f., femelle du daim, syghyn dichici, t.

ساپیان DAIS, s. m., ساپیان sāiēbān, تخت chāïvān, چتر tchetr, شابیان takht, p.

انجە دوز اولان DALLE, s. f., قالدرم طاشى indjé ve duz olān qal-dirim thāchi, تخته طاش takhta thach. — Tranche de poisson. Voy. DARNE.

تختە طاشى DALLER, v. a.,

اصحاب النار **جەھىم** a. — Les damnés, *nārī djehim*.

DAMNER, v. a., punir de l'enfer, *djehennemlu it*. — Se Damner, v. réfl., s'exposer à être damné, *guen-duï djehennem åtechinè åtmaq*. — جان صقلقە ئەتھەن ئەندىۋىي جەنەم ائشىدە ئەتقى *åjān syqylmaq*.

DANDIN, s. m., sans contenance, *chachqyn*. — Niais, بون شاشقى *beun*, t.

DANDINEMENT, s. m., سلىپوكك *sällynma*, صالنتى *sälýnti*, *sulpuklik*, t.

DANDINER, v. n. et réfl., se dandiner, *sälýnmaq*, صالنەم *sälýna*, صالنە *sälýna iuru-mek*, سلىپوك طورمۇق *sulpuk dhour-maq*, t.

DANEMARCK, n. de roy., دانىمارقة *dānimarqa*, دانىمارقة مەلکتى *dā-nimarqa memlékëti*, t.

DANGER, s. m., مخاطرە *moukhā-therè*, خطر *kathar*, تەلکە *tchlike*, قورقو *qor-qou*, t. — S'exposer au danger, aux périls, مخاطرە يە كىرمەك *moukhā-terè è guirmek*. — Inconvénient, مخدۇر *mahzour*.

DANGEREUSEMENT, adv., خطرىلە *khatharilè*, a.-t.; مەلکاً *muhliken*, قورقو ايلە *qorqou ilè*. — Dangerusement malade, علت مەلکە ايلە *'ylleti muhlikè ilè khasta*.

DANGEREUX, se, adj., قورقولو *qorqoulu*, t.; مخاطرە لە *moukhāthér-lu*, تەلکە لە *tchlikelu*, a.-t. — Maladie dangereuse, تەلکە لە خستە لە *tchlikelu kastalik*.

DANIEL, n. propre, دانيال *dāniāl*.

DANOIS, s. m. et f., دانيەللو *dāniālu*, دانىمارقەلۇ *dānimärqalu*.

DANS, prép., دە *dè*, يە *ye*, ايجىندە *itchindè*. — Dans la maison, evdە. — Dans cinq jours d'ici, بوندۇن بىش كۈن *boundan bech gun itchindè*. — Il entra dans le jardin, باخچە يە كىردى *bāgh-tchäïè guïrdi*. — Dans l'intention, dans le but, فكىرىلە *fikrile*, نىتىلە *nüetile*.

DANSE, s. f., خورە تېمكىك *khora tepmeklik*, رقص *raqs*, a.

DANSER, v. a., خورە تېمكىك *khora tepmek*, t.; رقص *raqs* it. — Faire danser quelqu'un, رقص ايتىدرمەك *raqs iturmek*. — Il ne sait sur quel pied danser (pour dire il ne sait plus que faire), ارتق زە ئەيدە جىكى بىلەز *artyq nə idedjëguini bilməz*.

DANSEUR, SE, s. m. et f., خورە رقصى *khora tēpidji*, t.; دېيىجي *raqqas*, a. — Danseuse, رقصة *raq-qacət*. — Almée, sorte de bayadères en Égypte, عالمه 'ālimə, pl. 'āvālim, a. — de profession, چىڭى *tchengui*, t. — Danseur de corde, جانباز *djāmbāz*, p.

DANSOMANIE, s. f., فراطىلىلە *ifrāthilé*, رقصك هوس و رغبتك *raqsuñ haves u raghbeti*, a.-t.

DANTE, s. m., animal d'Afrique بىر بىنۇزلى حىوان *bir boñouzlu haïvân*, t.

DANTZICK, n. de ville, دانسقہ *dāniska*.

DANUBE, s. m., fleuve, طونا *thouna*, طونا صوبی - نهری *thounā souūt, nehri*. — Les bouches du —, طونا بوغازلری *thounā bogħażléri*.

DARD, s. m., javelot, خشت *khycht, t.*; حربه *harba*, مزراق *mizrāq*. — non ferré, جرید *djèrid*, a. — Aiguillon des animaux, نیش *nīsh*, p.; دکن *diken, t.*

DARDANELLES (le château des), اق دکرک بوغاز حصارلری *aq dēnyzuū bogħaż hiċċarléri*. — Le détroit ou canal des —, بحر سفید *bahri sēfid bogħażi*. — Le château et le village des —, چناق *tchanāq*, قلعه‌سی *qal'aci*.

DARDER, v. a., آتقم *atmq, oq iāt djèrid ātmaq*, Frapper avec un dard, مزراق ایله او رمق *mizrāq il-eourmaq*.

DARDILLE, s. f., قرنفیل صابی *qarenfil sāpy, t.*

DARIGUE, s. f., دارا سکدنسی *dārā sikkēci, t.*

DARNE, s. f., بالق دیلمبی *bālyq dilimi, t.*

DARSE, s. f., بر لیمانک ایچی *bir līmānuū itchi*, مندرک *menderek, t.*

DARTRE, s. f., تمرکی *temrēgūi*, دمرکی *demrēgūi, t.*; قوبا *qoubā*, pl. قوابی *qavuābi, a.*

DARTREUX, se, adj., تمرکیلو *temrēgūlu*, دمرکیلو *demrēgūlu, t.*

DATE, s. f., تاریخ *tārikh, a.* — d'une lettre, بر مکتوبک تاریخی *bir mektoubuū tārikhy*.

DATÉ, e, adj., تاریخلئیش *tā-*

مۇرۇخ *muver-rakh, a.-t.*; تحریراً *tahrīren, a.*

TARİH, v. a., - تاریخ *tārikh qomaq, tāzmaq:* — Dater de, commencer à, compter sur une chose, تاریخ طوتمق *tārykh thoutmaq, a.-t.*

DATIF, terme de grammaire, الْفَعُولُ لِأَجْلِهِ *el-meṣoul li-edjlihi, a.*

DATION, s. f., وبرمه *virmē, t.*; عطا *'athā, a.*

DATISME, s. m., ترتیب *tetāb'yl-elfāz ul-muterā-diset, a.* الْتَّرَادَةُ

وصی *vassii mançoub, a.* منصوب

DATTE, s. f., خرماء *khourmā, p.-t.*

DATTIER, s. m., خرماء *khourma aghādji, p.-t.*

DATURE, s. f., قاتنله *tā-toula, t.*; جوز مائل *djouz mācil, a.*

DAUBE, s. f., sorte de ragoût, قازارتمه *qazārtma; t.* فاورمه

DAUBER, v. a., faire une daube, قازورماق *qazourmaq*. — Popul. يوم-رق *iouinrouq ourmaq, t.* — مهندس *mēndes* او رمق *ourməq*, t. — Médire, voyez ce mot.

DAUBEUR, s. m. Voy. RAILLEUR, مَدِيْسَانْ.

DAUCUS, s. m. Voy. CAROTTE.

DAUPHIN, s. m., poisson, بونوس *bōnūs* بالغى *tonus bālighy*, طوكز بالغى *dhoñouz bālighy*. — Fils ainé du roi de France, فرانچه پادشاهنگ *firāntchē pādīchāh* او لادى *al-lādī*.

hinuñ ilk evlādi. — Constellation, دلفین *delfin*, a.

D'AUTANT, voyez AUTANT.

DAVANTAGE, adv., زیاده *ziādē*, a. — J'en veux davantage, بوندن *boundan* زیاده *ziādē istērum*.

انکرک پاغی, DAVÉRIDION, s. m., enguerek *iāghy*, t.

DAVID, n. pr., داود *dāvoud*, a.

DAVIER, s. m., دیشجی کلبتاني *dichdjī kelbētāni*, t.

DE, prép, de rapport, de lieu; adv. partitif, etc., دن *den*. — Il est venu de Rome, رومدن *romaden* كلمشدز *guelmichtur*. — De, marque du génitif, le livre de votre père,

پدرکزک کتابی *pēdēriñzuñ kitabi*. — Une chaîne d'or,ilton *āltoun* زنجيري *zindjiri*.

verre de vin, برقدح شراب *bir qadēh charāb*. — De, touchant, concernant, اوزرینه *dāir*, دائر *uzērinē*.

— Parlons de cet objet, بوماده يه, دائز سویلشد لسم *bou maddēiè dāir seuiléchélum*. — De par, adv., par l'autorité, au nom de, طرفندن *tharafinden*. — De par le roi, پادشاه *pādshah*, طرفندن *pādichāh tharafinden*.

YOKSUK, داير *dāir*, سویلشد *sūyləchélum*. — à jouer, زار *zār*, t.

DÉBACLE, s. f., ou DÉBACLAGE, s. m., action de débarrasser les ports des vaisseaux vides, بوش کمیلری *boch guémiléri* لیماندن *limānden* طشره چرمق *thachra tchiqarmaq*, آغزینک *aghziniñk* آشدلمهسى *āshdormehsi*, لیمان آغزینک *limān aghziniñk* ایسترم *istērum*. — Rupture subite de la glace, بوزك *bouzak*.

بردن اچلمسى - چوزلەسى *bouzuñ* birden atchilmaci, tcheuzulmeci. —

بوز سوكنديسي - چوزندىسي *bouz seukundici*, tcheuzundici, t.

Voy. RÉvolution.

DÉBACLER, v. a., débarrasser les ports, بوش کمیلری لیماندن طشره چرمق *boch guémiléri limānden*

لیمانڭ آغزینى *limān aghzini* آچماق *ātchmaq*.

— En parlant des rivières au moment du dégel, بوزلر سوكلمك *bouzlar seukulmek*. — La rivière a débâclé cette nuit, بو كىچىدەن رك *bou guidjē nehrūn bouzleri seukuldu*.

لیيان آغزینى *limān aghzini* آچدر معه مباشر *ātchurmagha mubāchir*, t.

DÉBALLER, v. a., چوزمك *tcheuzmek*, دنكى بوزمق *denmek*, آچمق *ātchmaq* den-gui bozmaq, t.

DÉBANDADE (à la), adverbe, طارماطغان *dhārmādhuğān*, t. — Laisser tout à la débandade, صالح صھاق براقمق *sālqym satħaq brāqmaq*.

DÉBANDEMENT, s. m., طاغله *thāghlama*, t.; تفرق *tēferruq*, a.

DÉBANDER, v. a., détendre, چوزمك *tcheuzmek*, ديلier, ôter une bande, سارغى بى *sārghiyi* ياي ياصمق *iyāi iāsmiq*, چقارمق *čiqarmaq*. — un arc, ئاسماق *iāsmaq*. Voy. DÉTENDRE. — Se Débander, v. réfl., se détendre, بوشانق *guevchenmek*, كوشنىك *koshnök*, بوشانق *bōshānqay*. — S'adoucir, en parlant

کسب ملایمت ا *kesbi mulā'emet it.* — Errer en désordre, طارماطغان او داغلمق *dāghylmaq, dhārmādthagħān ol.*

بَتُونْ *bānqoüi*, v. a., DÉBANQUER, *butun bānqoüi qāldur-maq*, t.

دکشترمک *ismi dëichturmek*, a:-t.

DÉBARBOILLER, v. a., ôter ce qui
salit, بولاشغى سلهك - كيدرمك - boulâchighy silmek, guidermek,
بوزى يېقۇمۇق - تمىزلمك - qamaq, témizlèmek. — Se Débar-
bouiller, v. refl., بوزى يېقانىمۇق - iuzu iâi-qânmaq, t.

ادونی ماوندن DÉBARDER, v. a.,
يا نهر صويندن odounimā'ō-
naden iā nehr souünden tchiqārmuq,
بوشاتمق bochātmaq, t.

DÉBARQUÉ, s. m., (nouveau),
غَرِيبٌ يَكُونُ كُلْمِشٌ *iēñi guelmich*, t.;
gharib, a. — Au débarqué, *guémiden tchyqār iken*.

DÉBARQUEMENT, s. m., action de débarquer des objets, des marchandises, سْعِينَدْنَكْ اخْرَاجِيْ سْعِينَدْنَكْ اخْرَاجِيْ *sesinēden emti'anuñ y'khrādji*, چَقَارِمَهْ *guemidēn tchiqār-ma*. — de troupes, قَرْيَهْ عَسْكَرِكْ *qaraïe 'askeruñ deukul-méci*.

DÉBARQUER, v. a. et n., descendre à terre, **كميدن چقمق**-*guemiden tchiqmaq, inmek*, قره يسه
guemiden tchiqmaq, *inmek*, **تيرمهق** *qaraïè tchyqmaq, t-*.— Retirer ou faire sortir du bâtiment, **كميدن چترمك**-*guemiden tchiqarmaq, indurmek.*

DÉBARRAS, s. m., قور تلامد *qour-*

toulmia, t.; خلاص *khalās*, a.

DÉBARRASSÉ, e, participe pass., قورتولمچ qourtoulmich.

چیقارمه DÉBARRASSEMENT, s. m., tchyrqärma, t.; اخراج ykhrädj, takhlidé, a.

DÉBARRASSER, v. a., ôter l'em-
barras, قورتزم—ق *qōurtarmaq*,
ثقلنى قالدرم—ق *syqleti qāldur-*
maq, دفع ثقلت - عواي—ق *i*, *des'i syqlet, avāiq it.* — les rues,
سواقاقلردن قالبىلەلىرى قالدرم—ق *sō-*
qāqlarden qālabalyghy qāldurmaq, سوقاقلرى اچمـق *soqāqlari atch-*
maq. — un endroit, *bo-*
chāltmaq, بوشالىمـق *bochātmaq*. —

Oter, énlever, **گیدرمک** *guider-mek.* — Se Débarrasser, v. réfl., **شقلتدن** *qourtoulmaq*, **قورتلەق** *syqletten qourtoulmaq.*

طرقاڑي چقارمىق, DÉBARRER, v. a., thirqāzī tchiqārmaq, guidermek, t.

DÉBAT, s. m., چکش *tchekich*.
 نزاع *nizā*, tchekichmè, چکشہ *tchekichmè*, معارضہ *mou'āriza*. — Etre en —, معارضہ او *mou'āriza uzrè ol*.
 سمری قالدرمق *seméri qaldurmaq*, چیقارمق *tchý-qármaq*. — un mulet, فاتر او زندن *qâtir uzerinde*, سہری چیقارمق *qâtir uzerinde*, semeri tchiqármaq.

DÉBATTRE, v. a., disputer,
 چکشیك *tchekichmek*, t.—Discuter,
 بحث *bahs it*, مباحثه *mubā-
 hacē it*. — une question, بحث مسئله‌دن *bir meceləden bahs it*.
 un compte, حسابی *hycəbi tengyr it*. — Se Débattre, v. réfl.,

چا بالنمق *tchābālāmaq*, زبون *zeboun*, p.;
tchābālanmaq.

DÉBAUCHE, s. f., dérèglement,
عيش *aüiächlyq*, a.-t.; عياشق *aüiächlyq it*. — Atteinte aux
mœurs, فسق و فجور *sysqu sudjour*. — Action de se livrer aux plaisirs de
la table, ييوب ايجهه *ieüp itchmè*, دهش و نوش *yçh u nouch*. — Débauche d'esprit ou d'imagination,
توقغل مفترطى *tevaggħouli mousrythy*.

DÉBAUCHÉ, e, adj., ازخون *az-*
ghoun, آزدرلش *bozghoun*; بوزغن *azdurilmich*, آياردلمش *aïardilmich*, باشدن چقمنش *bāchden tchyqmich*, t.

عياش *aüiäch*, a.

DÉBAUCHER, v. a., ازخون *az-*
ghoun it, آيارتمق *äiärtmaq*, آزدرمق *azdurmaq*, باشدن چيقارمق *bāch-*
ten tchiqärmaq. — Se Débaucher, v. réfl., آزمق *azmiaq*, t.

آزدریجي *azduridji*, باشدن چيقاريجى *bāchden tchyqäridji*, t.

DÉBAUCHEUSE, s. f., آزدریجي *azduridji qäry*, t.

DÉBET, s. m., باقى قلان بورج *bāqy qalān bordj*, باقى *bāqy*, a.

DÉBIFFER, v. a. fam., assaiblir,
déranger, زبونلمق *zabounlamaq*.

— Visage débiffé, چهره نزار و زبون *tchehrëi nizär u zaboun*. — Il a
l'estomac débiffé, معدهسى ضعيغدر *my'deci zaiftur*.

DÉBILE, adj., ضعيف *za'if*, a.

DÉBILEMENT, adv., زبونلعله *zebounlighlè*, قوتسر أولهرق *quovvet-siz olaraq*.

DÉBILITANT, e, adj., ايدن *taż-if iden*, a.-t.

DÉBILITATION, s. f., ضعيفلنمقلق *zaiflanmaqliq*, ضعيفلنهه *zaiflanma*, a.-t.; اضعاف *yz'af*, a.

DÉBILITÉ, s. f., زبونلتق *zeboun-*
liq, p.-t.; ضعف *za'f*, a. Voyez
FAIBLESSE.

DÉBILITÉ, e, part. pass., زبونلتمش *zabounlanmich*, t.; مضعوف *maz-*
ouf, a.

DÉBILITER, v. a., زبونلتمق *za-*
bounlatmaq, p.-t.; اضعاف *iz'af it*, ضعف *za'f virmek*. — Se
débiliter, v. réfl., زبونلتمق *zaboun-*
lanmaq; ضعيفلنمق *z'aiflanmaq*.

DÉBIT, s. m., vente prompte et
facile, كچرلىك *guetcherlik*, رواج *revädjlyq*, a.-t.; رواجلق *revädlj*. — Trouver débit, être de —,
رواج بولمق *revädj boulmaq*. —

Cette marchandise n'est pas de —,
بومالك رواجي *bou maluñ revädj iqtur*. — Débit, سوبلمكلىك *sevilemeklik*, سوز صانشى *seuz sā-*
tichi. — Qui a le débit facile, سوزى *seuzu sou guibi aqär*.

— Qui a le débit désagréable, سوزى *seuzu sou qletlu*. —

DÉBITANT, e, s., صانشىچى *sā-*
tüldji, t.

DÉBITÉ, e, part. pass., صانلتمش *sātilmich*, سوبلنتمش *senilenmich*, t.

DÉBITER, v. a., vendre, صاندق *sātmag*. — en détail, سورىك *sormaq*.

أوْفَاقِ صَاتِهِقِ surmek, اوفاق صاتهق
 ousāq ousāq sātmaq. — en gros, كوتري
 كوتري gueuturu sātmaq. — قولايلعده سوبلك
 Parler facilement, qolailighilè seuilemek. — des men- سوبلك
 songses, يلان سوبلك ilan seuile- حوادث
 mek. — des nouvelles, havādis dhāghytmaq, طاغتمق
 havādis it. نشر حوادث

DÉBITEUR, TRICE, s., celui qui doit, ويرجلكو bordj lou, بورجلو
 vīredjeklu, t.; مدیون medioun, a.; غریم gharim, pl. a. غرم
 rema.. — Celui ou celle qui débite, ناشر dhāghy dīdji, طاغديجي
 ناشر حوادث nāchir. — des nouvelles, nāchiri havādis u akhbār. و اخبار
 ناشر اراچيف nāchiri erādjif.

DÉBITTER, v. a., t. de marine, غومنابي ghomenāti
 iātmaq, åtchmaq, t. يايقم - آچمق

طپرّاق DÉBLAI, s. m., قالدرمسى thoprāq qāl-
 durmaci, tchiqārmaci, t. قلایی-بک

قلايىك اوستلىكى چقارمىق qolāiu ustlygħy
 tchiqārmaq, t. قلایی-بک

DÉBLATÉRATION, s. f. Voy. CRIAILLERIE.

DÉBLATÉRER, v. n. Voy. CRIAILLER.

DÉBLAYÉ, e, participe pass., كورمش qāldurylmich, قالذرلش
 keurumich, t. طپراغى قالدرمق - چقارماق

DÉBLAYER, v. a., des terres, طپراغى قالدرمق - چقارماق
 to-prāghy qāldurmaq, tchiqārmaq. Voy. DÉBARRASSER.

محاصره يىي DÉBLOCAGE, s. m., قالدرمه mouhācerēii qaldurma,
 a.-t.; رفع محاصره re'j' y mouhā-
 cérē, a.

دېبلوک دەن DÉBLOQUÉ, e, participe pass., محاصره دەن mouhācerē-
 den qourtoulmich.

دېبلوک كەنەن دەن DÉBLOQUER, v. a., une place, محاصره يىي قالدرمق - تىرك a
 mouhācerēii qāldurmaq, terk it. — ليهانىدىن اطراف limānden ethrāfiollarinun qapāny q-
 lyghyni qāldurmaq, t. — Déblo-
 quer, t. d'imprimerie, بىرىنچىدە bir sahifədə eksik olan basma
 harfleri ierinə qomaq, t. اكسك اولان بىمىدە حرفلىرى يېرىندە قومق

دېبلوک دەن DÉBOIRE, s. m., mauvais goût qui reste d'une liqueur bué, ايچىمى بىر شىنى فىدا
 bir aychıldıkdnىىكىرە قالان طادىزلىق chēi itchildikten soñra qalān dad-syzlyq, t. — Au fig., dégoût qui suit l'excès des plaisirs, مخمورلىق makhmourlyq. — Mortification que donne un supérieur, زهر zehir. — J'ai éprouvé bien des déboires, خىلى زهرلىرى يۇتىم khaili zehirler ioutum. Voy. DÉGOUT, MORTIFICA-
 TION.

دېبلوک دەن DÉBOITÉ, e, part. pass., يەندىن چىقىش ierinden tchiqymich, t.

دېبلوک دەن DÉBOÎTEMENT, s. m., d'un os, كىميك guemik
 ierinden oñnamäci, t.; فك عظم sekki 'yzam, a.

دېبلوک دەن DÉBOITER, v. a., كىميكى يېرىندەن اوبنانىق - چقارماق guémigui ie-

rinden oïnatmaq, tchyqārmag. — كمېك بىرندن چىقەق - اوينامق
Se Déboîter, v. réfl., برندن چىقەق - اوينامق
tchyqmaq, oïnatmaq, 1.; برندن چىقەق - اوينامق
برندن چىقەق - اوينامق, se dit aussi des choses qui se déjou-
gnent.

DÉBONDER, v. a., ôter la bonde, قپاڭ اچمۇق
un tonneau, فوچى دىلىكتى أچق - دوكامك
foutchou deliguini átchmaq, فوچى طپاسنى چىقارمۇق
foutchou thapā-
cini tchyqārmaq. — Débonder, v.
n., sortir avec impétuosité, شەتنىڭ طشىرە چىقمۇق - دوكامك
thachra tchyqmaq, denkulmek,
هارل هارل qyঁchqyrmaq, قىشقىرمۇق
دوكلەك haryl haryl bochanmaq, deukulmek, t.

DÉBONDONNÉ, part. pass., فوچى طپەسىنى چىقارلەمش
foutchou tha-
pacini tchyqārylmich, t.

DÉBONDONNER, v. a., فوچى طپەسىنى چىقارمۇق
foutchou thapa-
cini tchyqārmaq, t.

DÉBONNAIRE, adj., يواش iavāch,
يواش خوبىلۇ, t.; حليم halim, a.

DÉBONNAIREMENT, adv., يواشىلە حلم ايلە, t.;
iavachlyghylè, t.; حلم ilé, a.-t.

DÉBORD, s. m., t. de méd., dé-
bordement de bile, d'humeurs, صفرا
طاشقۇلۇغى safrā thachqyñlyghy, t.

DÉBORDÉ, e, part. pass., qui est
hors de son lit, طاشىش thāchmich.
Au fig., voy. Débauchié.

DÉBORDEMENT, s. m., des éaux,
سو طاشىمىسى sou thachmaci,

طاشقۇلاق thāchqyñ, طعيان thoughiān. — Au
fig., irruption, هجوم hudjoum. —
Déréglement, بېرىادلىق berbādlyq.
— Vivre dans le —, بېرىادلىق دەھ سايىللىق
كچىمك berbādlyqta guetchinmek.

DÉBORDER, v. a., ôter la bordure, کنارى قالدرمۇق - چىقارمۇق
ke-nāri qaldurmaq, t. — En parlant d'un fleuve, طاشىق thāchmaq.
— Saillir en dehors, چىقمۇق tchiqmaq.
— Dépasser en largeur, عرض زىادە اوزانلىق arzen ziadə ouzānmaq.
— Se Déborder, v. réfl., sortir de son
lit, طاشىق thāchmaq. — En parlant des humeurs, de la bile,
طغيان thoughiān it. — Faire ir-
ruption, en parlant d'un peuple bar-
bare, هجوم ايىدوب بىھەق hu-
djoum idup basmaq. — Au fig., se
déborder en injures, شەتىنە سوكمك chiddet ilé scuümek,
شەتۈم غلېظەيدە بىھەق chutoumi ghalizaïc bo-
chānmaq.

فوچىچى - و قورشونجى آلتى soutchoudji ve
qourchoundji áleti, t.

DÉBOTTÉ, e, part. pass., چىزىمىسى
چىزمىدىنىچى tchizmeci tchekilmich, t.

DÉBOTTER, v. a., چىرمۇق
tchizmëü tchiqarmaq, چىزىمىدىنىچى
چىزمىدىنىچى tchizmëü ichekmek. — Se
DÉBOTTER, v. réfl., چىزىمىسى
چىزمىدىنىچى tchizmecini tchiqārmaq, t.

DÉBOUCHÉ, e, part. pass., آچق
âtchyq, t.

DÉBOUCHÉ ou DÉBOUCHEMENT, s.

m., sortie, چیقدەجق يېر- بول *tchy-qadjaq ier, iol, iol*, t.; مخرج makħredj, a. — Défilé, بوغ-ازار *bogħāz aghzi*, a. — دربند اغزى derbend aghzi, p.-t.

DÉBOUCHEMENT, s. m., action de déboucher, طاپـە آچمە *ātchma*, — چیقارمەسى *thāpa tchiqārmaci*. — صـو يوللـىرىنىـك، sou iollarinuñ atch-turilmaci. — Passage d'un endroit resserré dans un lieu plus ouvert, بوغـاز اغـزـنـدـن چـيـقـهـه *boghāz aghzinden tchyqma*. — Moyen de défaite pour les billets ou les marchandises, خـرـجـك يـولـى khardjuñ ioly, تـروـيج طـرـيقـى *tervüdž tharraq*.

DÉBOUCHER, v. a., ôter ce qui bouche, آچـمـق *ātchmaq*. — une bouteille, بر شـيشـەـنـك طـېـسـنـى *bir chichēnuñ tapacini tchi-qarmaq*. — Sortir d'un passage, بوغـازـدـن چـقـمـق *tchyqmaq*, bogħāzden tchyqmaq. — Se Déboucher, v. réfl., اچـلـمـقـ، *atchilmaq*.

DÉBOUCLÉ, e., participe pass., چـوـزـلـمـش *tcheuzulmich*, t.

DÉBOUCLER, v. a., dégager l'ardinillon d'une boucle, قـوـپـەـيـى *qoptchaïi* tcheuzmek. — des cheveux, en défaire les boucles, قـيـرـمـى *qyrymy* tcheuzmek. — Se Déboucler, توـقـهـ چـوـزـلـمـكـ، *toqa tcheuzulmek*.

DÉBOUILLIR, v. a.; - رـفـكـى *rengui*, بوـايـى دـكـمـكـ *bouăi deñemek*, t.

DÉBOUQUEMENT, s. m., بوغـازـدـن *bogħazden*

چـيـقـمـهـ bogħazden tchyqma, t. DEBOUQUER, v. n., دـكـزـ بـوـغـازـدـنـ *deñiz bogħażinden tchiqmaq*, بوغـازـدـنـ چـقـمـقـ *bogħażden tchiqmaq*, t.

DÉBOURBER, v. a., ôter la bourbe, چـامـورـى قـالـدـرـمـقـ *tchāmouri qaldurmaq*, tchiqarmaq, چـامـورـدـن تـمـيـزـلـكـ *tchāmourden temizlemek*, كـيـدـرـمـكـ *tchāmouri guidermek*. — un bassin, خـوـصـى وـحـلـدـن تـنـقـيـهـ *havonzi vahalden tenqyè it*. — Retirer de la Bourbe, چـامـورـدـن چـيـقـرـمـقـ *tchāmourden tchyqarmaq*. — du poisson, چـامـورـدـن بالـعـى بـيـقـانـيـقـ *balygħi iqqatmaq*. — Se Débourber, v. réfl., چـامـورـدـن تـمـيـزـلـمـكـ *tchāmourden temizlenmek*.

DÉBOURRER, v. a., ôter la graisse, یـوـكـ اوـفـانـتـيـسـى چـيـرـمـقـ *iun oufānticy tchyqarmaq*, قـتـيـخـى *qytix* tchyqarmaq. — خـرـتـوـجـك طـاـپـەـسـنـى *khartoudjuñ tāpacini tchyqarmaq*. — Se Débourrer, v. réfl., se former aux manières du monde, قـوـاعـدـ مـعـاـمـلـاتـ نـاسـهـ وـاقـفـ اوـ *qavā'ydı mou'amelati nāce vāqyf ol*. — Débourrer un cheval, بـارـكـيـرى الـشـدـرـمـقـ *bārgūri alichturmag*.

DÉBOURS ou DÉBOURSÉ, s. m., کـيـسـهـ سـنـدـنـ *kicē-sindən* چـقاـرـلـهـشـ پـارـهـ *tchiqarilmich para*, پـيـشـيـنـ *pichin virilen aqtchè*, a.-t.

DÉBOURSEMENT, s. m., خـرـجـ *khardj*, a.

DÉBOURSER, v. a., کـيـسـهـ سـنـدـنـ *kicē-sindən*

پاره چقروب خرج ا kicēsinden
کیسدن pâra tchiqarup khardj it, کیسدن
خرج kicēden khardj it.

DÉBOUT, adv., sur les pieds,
ایاق طوران aiāq uzrē, ایاق اویزره
aiāqta dhourān, a.; قایما qāīmen, t.
— Pour les objets, طوران dhourān,
دکلی dikili. — Se tenir
ایاق طورمۇق aiāqta dhour-
maq, قیام بولنمۇق qīām boulounmaq,
a.-t. — Être debout, قائم او qāīm ol.
— Faire tenir ou laisser quel-
qu'un debout, ایاقده طوردمۇق aiāqta dhourdurmaq. — Planter
debout ou mettre droit, دیکنە قویمۇق dikinè qoīmaq. — Passer debout, se
dit des marchandises qui passent par
une ville sans décharger, بىكىشىك iuk indurilmekszin.
— En terme de marine, vent de-
bout, absolument contraire, مخالف قارشو moukhālif rouziguîr.
روزكار كلن روزكار qārchou guelen rouzi-
guiîr. — Nous avions le vent de-
bout, قارشو كلور ايىدى rouziguîr bizé qārchou guelur idî,
t. — Debout ! debout ! interj.,
levez-vous, قالقىز qālqyñyz.

DÉBOUTÉ, e, part. pass., شرعا cher'en maqboul
دفع - رد اولنمۇش thoutoulmamich, a.-t.;
مردود redd olounmich, a.-t.;
merdoud, a.

DÉBOUTER, v. a., رد redd it,
شرعا مقبول طوتامق cher'en maq-
boul thoutumāmaq. — Il a été dé-
bouté de sa demande, دعواسى قبل

شروعن رد اولندى da'vāci qabli
cher'yden redd oloundou, a.-t.

DÉBOUTONNÉ, e, participe pass.,
دوکەمەسى چۈزلىمش deuümeci tcheu-
zulmich, t.

DÉBOUTONNER, v. a., چۈزۈمك tcheuzmek, دوکەمەلىرى چۈزۈمك
deuümeleri tcheuzmek. — Se Débou-
tonner, v. réfl., ôter ses boutons des
boutonnières, دوکەمسى چۈزۈمك
deuümecini tcheuzmek. — Au fig. et
fam., parler librement, يۈركى - درونى اچەق
atchmaq, ما في الضميرى كشف ا mā fizzamīri kechf it. — Rire à
ventre déboutonné, كولمكىن gulmekten baïlmaq.

DÉBRAILLÉ, e, participe pass.,
كۆكسى آچق qouchäqsiz, قوشاقسىز
gueukuçu átchyq, t. — Se Débrai-
ller, v. réfl., كۆكسى آچقمى gucu-
kuçu átchimaq, قوشاقسىز او qouchäq-
siz ol.

DÉBRIDÉ, e, part. pass., اويانى ouïāni tchyqarilmich, t.
چېقلەمش دېزىپىنى - اويانى چېقىرمەسى
DÉBRIDEMENT, s. m., اويان اويانان tchyqarmacı, t.

DÉBRIDER, v. a., اويانى dizguîni, ouïāni
tchyqarmaq. — Sans débrider, sans
interruption, لا ينقطع lä.iounqatı.
— Se Débrider, v. réfl., اويان چۈزلىمك
ouïān tcheuzulmek.

DÉBRIS, s. m., restes dispersés
قرندي - قرنىتى qiri-
rinty, دوکەنتى - دوکەنتى tukenti,
تۇكەنلىق ئىقىنەتى - de fortune,
مالك دوکەنلىسى māluñ tuken-

tyci. — de table, سـفـرـه sofra سـلـكـنـدـيـسـى - دـوـكـنـدـيـسـى *silkintyci, tugyntyci.* — d'une armée, بـقـيـةـالـسـيـف baqyiet-usseyf, حـسـكـرـقـيـرـنـتـيـلـيـرـى 'asker qyryntileri. — Ruine, وـبـرـانـلـق virānlyq, بـقـيـهـا baqyie.

DÉBROUILLÉ, *e.*, participe pass., آچـلـمـش tcheuzulmich, قـارـشـقـلـقـدـن قـورـتـلـمـش chilmich, قـارـشـقـلـقـدـن قـورـتـلـمـش qarychyqlyqten qourtoulmych.

DÉBROUILLEMENT, *s. m.*, آچـرـلـمـه átchurilma, چـوـزـلـمـه tcheuzulmè, رـفـعـالـتـبـاسـه duzeltmè, *t.*; دـوـزـلـمـه ref'y iltibas, *a.*

DÉBROUILLER, *v. a.*, mettre de l'ordre dans ce qui est confus, آچـمـق átchmaq, چـوـزـمـك tcheuzmek, قـارـشـقـلـقـدـن قـورـتـارـمـق patcharizden qourtarmaq, صـرـغـى تـذـقـيـحـا sarguy átchmaq, *t.*; پـچـارـزـدـن قـورـتـارـمـق patcharizden qourtarmaq, رـفـعـالـتـبـاسـه ref'y iltibas *it.* — Expliquer ce qui est difficile, حل مشكلة halli muchkil *it.* — Se Débrouiller, *v. réfl.*, بـوشـانـهـقـى bochanmaq, آچـلـمـق átchilmaq, *t.*; چـوـزـلـك tcheuzulmek, *t.*

DÉBROUILLEUR, *se, s..*, مـبـيـتـنـى mubeini muchkilat, *a.*

DÉBRUTI, *e. p. pas..*, پـرـدـاهـلـنـمـش perdahlenmich, *t.*

DÉBRUTIR, *v. a..*, پـرـدـاهـلـقـى perdāhlamaq, دـوـزـدـوـزـا duz, dumduz *it.*, *t.* Voy. POLIR. — Se Débrutir, *v. réfl.*, پـرـدـاهـلـنـمـقـى perdāhlanmaq, *t.*; تمـلـسـى temellus *it.*

DÉBRUTISSEMENT, *s. m.*, پـرـدـاهـلـهـمـه temlis, *a.* perdāhlama, *t.*

DÉBUCHER, *v. n..*, کـيـكـىـكـى ormänden چـيـقـمـقـى tchiqmaq, *t.*

DÉBUSQUÉ, *e. part. pass..*, بـرـنـدـنـى چـيـقـارـلـمـش qärylmich, *a.* چـيـقـارـلـمـش tchy-qärylmich, *t.*

DÉBUSQUEMENT, *s. m.*, بـرـنـدـنـى چـيـقـارـمـه tchyqärma, *t.*

DÉBUSQUER, *v. a..*, chasser d'un poste, قـاـچـرـمـقـى qovmaq, چـيـقـارـمـقـى qätcurmäq, سـوـرـمـكـى surmek, چـلـمـكـى tchelmek, *t.*

DÉBUT, *s. m..*, باـشـلـايـش bāchlāiç, باـشـلـانـغـجـى bāchlāngihdj, *t.*; فـاتـحـه ibtidā, اـبـتـدـا fātiha, شـرـوع churou'. — Bon et beau début, فـاتـحـه خـيـرـتـه fātihaï khairiè. — Mauvais فـنـاء senābāchlāngihdj, باـشـلـانـغـجـى قـبـيـحـه fātihaï qabīha.

DÉBUTANT, *e. s..*, باـشـلـيـجـى bāchlāidji, مـبـتـدـى mutbedi, *a.*

DÉBUTER, *v. a..*, باـشـلـقـى bāchlamaq, *t.*; شـرـوعـاـخـى churou', اـفـتـتـاحـاـخـى istitah *it.* — Il débute par un mauvais procédé, وضع نـاهـمـوـارـاـيـلـهـ بـدـ vāz'y nāhemvār ilē bed'eiledi.

DEÇA, prép., بـرـو beru. — En deçà بـرـوـطـرـفـلـكـى berudè, بـرـوـدـه beru tharasta, بـرـوـيـقـادـه beru iaqāda, بوـطـرـفـدـنـى bou tharafta, بوـطـرـفـدـنـى bou tharaftan, *t.*

DÉCACHETÉ, *e. part. pass..*, مـهـرـى mēri

ـ آچق - سوكلمش *muhuri átchyrq, seukulmich, t.*

DÉCACHETER, v. a., briser le ca-
chet, مهربى آچمق - سوكmek *muhuri átchmaq, seukmek, t.;*
مهـرـر بوزمق - آچمق *muhur bozmaq, átchmaq, p.-t.* — Ouvrir une lettre,
بر مكتوبى آچمق *bir mektoubi átch-
maq.*

DÉCADE, s. f., *onlyq.* —
Espace de dix jours, اون كونلـك *on gunluk, t.*

DÉCADENCE, s. f., disposition à la
chûte, à la destruction, دوشش *du-
chuch, t.;* بيقـلـش *iiqylich, t.;*
هـبـوـطـ انـهـدـامـ *hubouth, inhidām.* — Dé-
clin, انـحـطـاطـ زـوـالـ *inhithāth.*
دوـشـمـدـهـ درـ *doshmedde dur.* — de l'empire,
انـحـطـاطـ دـوـلـتـ *inhithāthi devlet.* —
du commerce, اـمـرـجـارـتـكـ *emri tidjäretuň inhithā-
thy.*

اون كوشـلـوـ، معـشـرـ الـاضـلاـعـ *on keuchèlu, t.;*
mou'cher ul-azlā', a.

اون درـهـلـوـ وزـنـ *on dirhemlu rezn, t.*

DÉCAISSE, e., participe pass.,
صـنـدـوقـدنـ صـنـدـوقـدنـ *sandouqtan*
tchyqärilmich, t.

DÉCAISSE, v. a., sandouqtan
ـ چـقـارـمـقـ اـخـراجـ اـ *ichyqärmaq, ykhrädj it, t.*

DÉCALITRE, s. m., bech oqqalu cultchu,
كـيلـ، t.

عـشـرـهـ وـصـاـيـاـ اللهـ *DÉCALOUE, s. m.,*
ـ تـكـرـيـنـكـ بـيـورـدـيـغـىـ اوـنـ سـپـارـشـلـ *'acharè raçātiā oullah, a.;*
tañrinuň bouïourdoughy on sipārichler.

DÉCALLOTTÉ, e., part. pass.,
فسـىـ چـقـارـلـشـ *seci tchiqäril-
mich, t.*

DÉCALLOTTER, v. a., *seci tchiqärmaq, t.*

DÉCALQUER, v. a. Voy. CALQUER.
تخـمـيـنـاـ اوـتـوـزـ، ايـاقـ قـدـرـ اوـزـنـ اوـلـانـ اوـلـچـىـ *DÉCAMÈTRE, s. m., takhmínen otouz aïñq qadar ouzoun olân cultchu, t.*

DÉCAMPÉ, e., part. pass., en fuite,
فـاـچـمـشـ قـاـچـدىـ *qātchmich, t. — Il a —,*
qātchi.

DÉCAMPEMENT, s. m., قالـقـمـهـسـىـ *ordounuň qālqmaci, t.*

DÉCAMPER, v. n., lever le camp,
اوـرـدـوـىـ قـاـلـدـرـمـقـ *ordouň qāldurmäq.* — Fuir précipitamment,
عـجلـهـ قـاـچـمـقـ *'adjèle ilé qātchmaq.*

DÉCAN, s. m., باـشـ اـسـكـىـ *bāch eski, yrset bāch, t.*

DÉCANTATION, s. f., سـوـزـدـرـمـهـ *seuzdurmè, يـوـاشـ دـوـكـلـشـ*
üavâch deukuluch, t.

DÉCANTER, v. a., يـوـاشـ دـوـكـمـكـ *seuzdurmek,*
سوـزـدـرـمـكـ *bir güçminuň direk tcha-
näqlyghy vë iri pälämärléri indur-
mek, t.*

DÉCAPELER, v. a., دـيـرـكـ چـنـافـلـغـىـ وـايـرىـ پـالـامـارـلىـ *DÉCAPELER, v. a.,*
برـ كـمـينـكـ اـيـنـدـرـمـكـ *direk tchanäqlyghy vë iri pälämärléri indur-
mek, t.*

DÉCAPER, v. a., t. de chimie, en-
lever le vert-de-gris, زـنــكارـىـ *DÉCAPER, v. a.,*

کیدرمک - چیقارمک *jenguiāri guidermek, tchyqārmaq*, t. — Décaprer, v. n., طاغ بورندن آشمق - *dhāgh bourounden āchmaq, guetchmek*, *بورونى آشورمك* *bourouni āchurmaq*, t.

DÉCAPITATION. V. DÉCOLLATION.

باشى *bāchi* part. pass., کسلمش *kēcilmich*, t.

باش - كله *bāch*, *kellē kesmek*, *بويون* *boioun* اورمق *ourmaq*, t.

اوطفىك *odhanuñ duchemè takhta-lérini qopärmaq, tchyqārmaq*, t. — دوشە تختەلریيى قوپارمۇق - *odhanuñ duchemè takhta-lérini qopärmaq, tchyqārmaq*, t.

DÉCASYLLABE et DÉCASYLLABIQUE, adj., *on هجالو* *اون* *hēdjālu*, t.-a.

چوقەنـك *tchoqanuñ dji-lacini tchyqārmaq*, t. — جلاسنى چیقارمۇق *tchoqanuñ dji-lacini tchyqārmaq*, t.

DÉCÉDÉ, e, adj., اولمـش *eulmush*, t.; متوفى *mutèvèffa*, a.

DÉCÉDER, v. n., اولمـك *eulmek*, t.; مرد او وفات *vèsät it*, a.; *murd ol*, p.-t.

میدانـه *meidānè tchyqārylmich*, t.; چیقارلەش *kechf olounmich*, a.-t. — كشف اولنمش *kechf olounmich*, a.-t.

آچـمـلـق *ātchmaqlıq*, t.; كشف *kechf*, a.

DÉCELETER, v. a., découvrir un secret, آچـيـعـه - میدانـه چیقارمۇق *ātchygha, meidānè tchyqārmaq*, t.; كشف - فـاشـا *kechf, fāch it*, a.; افـشاـعـانـا *ifchā, 'aïān it*. —

سـرىـ آچـقـقـ *sirri ātch-maq*. — جـرمـ وـقـبـاحـتـى *djurm u qabāhati* خـارـجـهـ اخـرـاجـ *khāridjé ykhrādj it*. — Se Déceler, v. réfl., se trahir, دـوـبـلـقـ *doöoul-maq*, شـيـوعـ بـولـقـ *chouiou' boul-maq*.

DÉCEMBRE, s. m., دـكـنـبـرـيسـ *de-kembiris*, دـكـورـبـيسـ *dekevris*, كانـونـ اـوـلـ *kiānoun evvel*, a.

يـاقـشـقـلـغـلـهـ *iā-qichiqlighilé*, t.; اـدـبـاـدـ *èdebilè*, اـدـبـ وـارـكـانـلـهـ *èdeb u èrkiānilè*, a.-t. — Agir, se conduire —، اـدـبـانـهـ *èdebānè harèket it*, t.

DÉCENCE, s. f., اـدـبـ *èdeb*, a.; اـرـكـانـ *erkiān*. — Cela est contraire aux règles de la décence, رسـومـ حـسـنـ اـدـبـ مـعـاـيـدـ *rouçoumi husni èdebè moughāürdur*.

DÉCENNIAL, e, adj., au pl. DÉCENNAUX, qui dure dix ans, اـوـنـ يـلـلـقـ *on üllýq*, t. — Qui revient tous les dix ans, هـرـ اـوـنـ يـلـكـ بـرـ كـرـهـ عـائـدـ *her on ildè bir kerre 'äid olän*.

DÉCENT, e, adj., اـدـبـلوـ *èdeblu*, يـولـلوـ *iollu*, يـراـشـقـ *iarâchyq*, t.

DÉCEPTION, s. f., الدـاتـهـ *älđät-ma*, t.; غـبـنـ *ghabn*, حـيلـهـ *hilè*, a.

DE CE QUE, conj., parce que, a cause, بـوسـبـلـهـ كـهـ زـيرـاـ كـهـ *zirā ki*, a.; *bou sèbebilè ki*, t.

DÉCERNÉ, part. pass., donné publiquement, عـلـنـاـ عـطـاـ اـولـنـمـشـ *'alnen 'athā olounmich*, a.-t.

DÉCERNER, v. a., يـبـورـمـقـ *bouïour-maq*, t.; حـكـمـ *hukm it*, حـكـمـ اـ

وېرمىڭ *hukmlè vîrmek*, a.-t. — دولت des récompenses publiques, — طرفندن مکافات وېرمىڭ *devlet tharafinden mukiâfât vîrmek*.

DÉCÈS, s. m., اولىم *eulum*, t.; وفات *vèsât* رحله *rihlet*, a. — Après —, وفاتدن صىركەن *vesâttan soñra*.

DÉCESSER, v. n., طورماق *dhour-mâmaq*, واز كچامىڭ *vâz guetch-memek*. Voy. DISCONTINUER.

DÉCEVANT, e, adj., الدايىچى *aldäidji*, t.; غدار *ghaddâr*, a. — كلمات اغفال *kelimâti yghfâl* آميىز *âmiz*. — Déçu, e, الدانمىش *aldânmich*, t.; مغبون *maghboun*.

DÉCEVOIR, v. a., آلداتىق *âl-datmaq*. Voy. TROMPER.

DÉCHAINÉ, e, adj., زنجىيىردىن *zindjîrden* بوشانىش - قورتلەم ش *bochânlich*, *qourtoulmich*, t.

DÉCHAINEMENT, s. m., بىشكىرىك *bouïuk dârghouonlyq*, طارىلوب آتش پوشىرىمە *dhârylup åtech puchkurmè*, t.

ZINDJIRDEN, v. a., زنجىيىردىن *zindjîrden* چقارماق *tchiqârmaci*, زنجىرى *zindjîri* چقارماق *tchiqârmaci*, زنجىير چۈزۈك *zindjîr tcheuzmek*. — Se Déchaîner, v. refl., زنجىيىردىن بوشانىق - قورتلەق *zindjîrden bochânmaci*, *qourtoulmaq*. — contre quelqu'un, بىر كەسىنىيە حىدىن زىيادە دارلەق *bir kimesneïïe hadden ziâdë darilmaq*, دارىلوب آتش پوشىرىمە *darylup åtech puchkurmek*.

DÉCHALANDER, v. a., on dit mieux DÉSACHALANDER, voyez ce mot.

DÉCHALASSER, v. a., باغىدەن ھەركلىرى چقارماق *bâghden herekleri tchyqârmaq*, t.

DÉCHÂNTER, v. n., chanter mal ou faux, أصولسىز ايرلامق *ouçoulisz irlâmaq*. — Changer de ton, مقام *maqâm deïchmek*. — Au fig., rabattre de ses prétentions, ادعاسنى تقليل *iddî'acini taqlîl it*, a.-t.

DÉCHAPERONNER, v. a., بىر چاقىرك *bir tchâqqyrûn* كوز باغنى چىقا رقمق *gueuz bâghyni tchyqârmaq*, پىچەبى *petcheïi åtchmaq*, t.

DÉCHARGE, s. m., action de décharger des fardeaux, يوك *iuk* ايندرمىسى *indur-meci*, چىقارمىسى *tchiqârmaci*, يوك ايندرمه *indurmè*, چىقارمە *tchiqârma*. — Déchargement d'un navire,

چولە چىقارمىسى *hamoulé tchyqârmaci*, اخراج جولە *ykhârdji hamoulé*. — Coups d'armes à feu, كله ياخود قورشۇن يايلىمى *kullè iā khod qourchoun iālimy*. — de canon,

طوب آتمەسى *thop åtmaci*, بوشالتمەسى *bochâltmaci*. — Déposition en faveur d'un accusé, تبرىيە شەhadتى *tebriè chehâdeti*. — Décharge de l'eau d'une fontaine, d'un étang, مصلق *mouslouq*. — des humeurs, اخلاقىك دوكلمەسى *akhlâtuñ deukulmecî*. — Allègement, تخفيف *khafisfetmè*, خفيفلتەم *takhfis*. — Quittance, ابرا كاغىدى *ibrâ kiâghydî*, t.

DÉCHARGÉ, e, part. pass., *iuku tchiqārilmich*, يوکى چیقارلمش اخراج اولنه ش *ikhrādj olounmich*, t.

DÉCHARGEMENT. Voy. DÉCHARGE.

DÉCHARGEoir, s. m., tuyau de décharge, - صوی اندره جک کذک *souü induredjek kunk*, اولوق *olouq*, t.

DÉCHARGER, v. a., يوکى اندرمک - چقرمق *iuki endurmek*, *tchiqarmaq*, يوک قالدرمق *üuk qaldurmaq*. — des ballots, دنک *iuklerini denk* يوکلرینی اندرمک *indurmek*. — un crocheteur, حالك *hammāluñ iukini indurmek*. — un plancher, دوشمند نک *duchemēnuñ iukuni qaldurmaq*. — une arme à feu, تفنک پیشتلرینی *tufenk ve pichtovlarini bochältmaq*.

— Tenir quitte, déclarer quitte; تبریه ذمت *tebriè it*, تبریه ا *tebriè zimmet it*. — Se décharger d'une affaire sur quelqu'un, بر مصالحتی بشقد سنه حواله ا *bir maslahati bachqacine havalè it*. — Décharger un accusé, témoigner en sa faveur, بر کمسند نک تمتسن لکنده *bir kimesnènuñ teuhmet-syzliguinè chehādet it*. — Se décharger, déposer son fardeau, يوکنی اندرمک *iukini indurmek*. — En parlant d'un fleuve, منصب او *manceb ol*. — La Maritza (l'Èbre) se décharge dans la Méditerranée,

مربیج صوبی آق دکزه منصب اولور *merridj souüi aq denizè manceb olour*. — sa bile, sa colère, بوشاتق *euguiècini bochätmaq*.

DÉCHARGEUR, s. m., يوک ایندریجی - قالدریجی *iuk induridji*, *qalduridji*, t.

DÉCHARNÉ, e, part. pass. et adj., فحیف; ارق *etsyz*, اتسز *ariq*, t.; *nahif*, a.

DÉCHARNER, v. a., اتی چیقرمق *etsiz it*, *tchiqarmaq*, اتس زا *etsiz it*, کهکلردن اتی کسمک - صیرمق *guemiklerden eti kesmek*, *syrmaq*, کمیک اتنی صویمق *guemiguñ etini soümaq*, t. Voy. AMAIGRIR.

DÉCHASSER, v. a., faire sortir de force une cheville, برجوی طشره *bir tchivi thachra itivirmek*, *tchyqärmaq*.

قارلایی - *tärläi*, *ieri aqtarmaq*, t.

DÉCHAUSSÉ, e, part. pass., qui est sans chaussure, يالان ایاق *iälin nüäq*, t.

DÉCHAUSSEMENT, s. m., آیاق قابنی چیقارمه *aïaq qäbini tchyqärma*, اغاجک دیبنی چقورلتمه *aghādjıñ dibini tchouqourlatma*, t.

DÉCHAUSER, v. a., ôter les chausures, آیاق قابنی چیقارمق *aïaq qäbini tchyqärmaq*, پاپوش چقرمق *päpouch tchyqarmaq*, چزمه چكمک *çizme çekmek*, *tchizmè tchekmek*. — un arbre, اغاجک دیبنی آچمق - چقورلتمق *aghādjıñ dibini åtchmaq*, *tchouqourlatmaq*. — les dents, دېش

اقنی صیرمق *dich etini syrmaq.*
کندو ایاق قابنی چیقارمق *guendu añaq qābini tchyqārmaq.*

DÉCHAUSSOIR, s. m., instrument de chirurgie pour déchausser les dents، دیش اتلرینی صیره جق، آلت *dich etlerini syradjaq álet, t.*

DÉCHÉANCE, s. f., دوشمه *duchmè*, t.; سقوط *souqouth.* — des droits et حقوقدن و امتیازاتدن، سقوطی *houqouqtan vè imtiázätten souqouthy.* Voy. DÉPOSITION.

DÉCHET, s. m., اکسکلکٹ *eksiklik*, نقصان اکسلمه *eksilmè*, a.; نقصان *noqsān*, a.

DÉCHEVELÉ, e, participe pass., صاچی طاغلمش *sātchi dāghilmich*, t.

DÉCHEVELER, v. a., صاچنی طاغتھق *sātchini dāghitmaq*, صاچی قارش مورش *sātchi qārich mourich it*, t.

آتك بولارن، چیقارمق *ātuñ iouarin tchyqārmaq*, t.

DÉCHIFFRABLE, adj., اوقدونور *oqou-nour*; سوکیلور *seukilur*, t.; حلی مهکن اولان *hally mumkin olān*, a.-t. — Cela est déchiffrable, بونک مهکندر *bounuñ hally mum-kindur.*

DÉCHIFFRÉ, e, participe pass., حل اولندمش اوقدونمش *hall olounmich*, a.-t.

DÉCHIFFREMENT, s. m., اوقدونمه *oqounma*, آچمه *ātchma*, t.; حل *hall*, a.

DÉCHIFFRER, v. a., lire ou expli-

quer ce qui est écrit en chiffres، رقم بازوی اوقومق *raqam īāzouci oqoumaq.* — حروف معہودھیی، اچق - اوقومق *houroufi ma'hou-dēii átchmaq, oqoumaq.* — Résoudre une difficulté، حل bir muchkili hall it. — quelqu'un، بر کمسنەنگ کزلو مرامنی اکلمق *bir kimesnènuñ guizlu merāmini añ-lamaq.*

رقام، یازوسنی اوقوبان *raqām īāzoucini oqouiān.* — حروف معہودھیی اچان-، حل ایدیجی *houroufi m'ahoudēii atchān, hall ididjii*, a.-t.

DÉCHIQUETER, v. a., découper par taillades، دوغرامق *doghrāmaq*, پارچه پارتچا *pārtcha pār-tcha kesmek*, t.

DÉCHIQUETEUR, s. m., پارچه کسیجی *pārtcha pār-tcha kecidji*, t.

DÉCHIQUETURE, s. f., کسک *ke-cik*, t.

DÉCHIRAGE, s. m., سوکمه *seuk-mè*, t.

کول، سینه بیقیجی *gucuñul īiqydji*, t.; خراش *sinè khyrāch*, p.

DÉCHIRÉ, e, part. pass., برتق، یرتلمش *ürtiq, ürtilmich.*

DÉCHIREMENT, s. m., برتقه خرق *ürtma*, t.; kharq, a..

DÉCHIRER, v. a., mettre en pièces sans trancher، برتمه-، شق *chaqq, kharq it*, a.-t.; پارچه پارتچا *pārtcha pār-tcha it.* — un vêtement، روپا

قرار ويرمك - اپراتمق *roubā īrtmaq*, *iprātmaq*. — les entrailles, ایچى *itchi szylatmaq*. — un papier, *bir kiā-ghydi īrtmaq*. — Quelqu'un par des calomnies, بر کمسندىڭ عرضن بوزمق *bir kimesnenuñ 'yrzin boz-maq*, بر كاغدى يرتمق *bir kiā-ghydi īrtmaq*. — Se Déchirer, v. réfl., *irtlmaq*.

سوکيچى سوکيچى *seukudji*, دېرىجى *irtidji*, t.

DÉCHIRURE, s. f., *irtich*, دېرىش *irtyq*, t.; خرق *kharq*, a. — Vous avez une déchirure à votre habit, روپاکزدە بر يرتفق وارد *roubānyzdè bir īrtyq vārdur*.

DÉCHOIR, v. n., دوشىك *duchmek*, *halnden* دوشىك *hālin-den duchmek*. — Perdre de son crédit, اعتبارىندىن دوشىك - ساقط او *'ytibärinden duchmek, sāqyth ol*, *aīāri* دوشىك.

DÉCHOUER, v. a., t. de marine, اتومش كمى بى قالدروب يورتىك *otourmich guemü qäldurup iurumek*, t.

DÉCHU, e, part. pass., دوشىش *duchmucht*, t.; ساقط *sāqyth*, a.

DÉCIDÉ, e, part. pass. et adj., قرار بولىش *qa-rär boulmich*, *kécilmich*, كسلمش *musellem*, a.-t. Voy. RÉSOLU.

DÉCIDÉMENT, adv., البته *elbetté*, وجہ مقرر اوزره *qath'en*, قطعاً *vedjhi* *mouqarrer uzrè*, a.-t.

DÉCIDER, v. a., résoudre, arrêter, conclure, كسمك *kesmek*, t.;

قطع ا قرار ويرمك *qath' it*, a.-t.; حكم *qarār virmek*. — Juger, دعوايى *hukm it*. — un procès, فصل *davā'i fasl it*. — une question, ماڈه كسمك *māddē'i kesmek*. — une affaire, فيصل *bir maddē'i feiçal virmek*. — Terminer, بىتۈرمك *biturmek*. — Ordonner, disposer, بىلەر - ق *bouïourmaq*. — C'est à vous à en décider, حكمى سىزك رايىك زە *hukmi sizuñ reñyzé menout-thur*. — Décider quelqu'un, الزام *ilzām, irzā it*. — Cette raison m'a décidé, بۇ دىلىل بنى الزام *bou delil beni ilzām eilədi*, a.-t. — Se Décider, v. réfl., قرار *qarār virmek*. — à une chose, بىرىشىه قرار ويرمك *bir cheiç qarār virmek*.

DÉCIMABLE, adj. m. et fém., تىخت *ondelyqlu*, t.; اىندەلقلىو *taht utt'achır*, a. — DÉCIMAL, e, adj., terme d'arith., حساب *'acherii*. — Calcul, عشرىتىقى *hyçabi'acheri*, a.

اووندە لقىچى *ondelyqdji*, t.; عشر ديوشىرىجى *euchr devchuridji*, a.-t.

اووند بى آلمە *ondē bir álma*, t.

DÉCIMAUX, adj. pl. m. Voy. DÉCIMAL.

DÉCIME, s. m., contribution de la dixième partie des biens اووند بىر، اووند لقىق *ondē bir, ondelyq*, t.; عشر المال *euchr ul-mäl*, a. — Monnaie, la dixième partie du franc,

بر فرانگك عشري يعني ايکى سول
bir frānghūn 'euchry ī'ani iki
sol, t.

DÉCIMER, v. a., prendre un sur-dix, أونڭ بىر آلمق — des soldats بەر اون نفرا تدىن، بىرىنى الوب تأديب اferatten birini ālup teedib it.

كەر قالبلىنى قوپارمۇق - چىقارماق kemer qāloul-lérini qopārmaq, tchyqārmaq, t.

DÉCIPER, v. a., t. de pratique. Voy. ABUSER, TROMPER.

DÉCIRER, v. a., ôter la cire, موم صواستنى چىقارماق moum syvācini tchyqārmaq, t.

DÉCISIF, ve, adj., qui décide, قطعى ايش كسيجى ich kècīdji, t.; حکم — Jugement —, qath'y. — قطعى - فاصل hukmi qath'y, fā-cyl. — Décisif, qui termine, achève, ايش بتوبيجى 'ich biturīdji. — Esprit, ton décisif, رأينه مصـر reīnē moucyrr, قاطع qāth'y.

DÉCISION, s. f., résolution, قرار qarār, فصل fasl, juridique, قىچىت heuddjet, حكم hukm. — royale, حکم پادشاهى hukmi pādīchāhi. — d'un mufti, فتوا setvā, a.

DÉCISIVEMENT, adv., قطعىچە qa-th'ydjè, قطعاً qath'en, جزماً djez-men, a.

DÉCISOIRE, adj. m., serment décisif, نزاعى كسىچەك يېھىن nizā'ī kecedjek iemén, a.-t

DÉCLAMATEUR, s. m., چاغرىچى

tchāghiridji, t.; خطيب khotba oqouüdji, khatyb, متكلم mutekellim, a.

DÉCLAMATION, s. f., خطابة khý-thābet, كلام kelām, نكلم tekellum, a. — L'art de la —, فن خطابت fenni khythābet. — Entendre bien l'art de la —, فن خطابته آشنا او fenni khythābetē áchinā ol.

DÉCLAMER, v. a., réciter à haute voix, صوت بلند ايله سويمەك savti bulend ilē seülemek, a.-t.

DÉCLAMER, v. n., invectiver contre quelqu'un, بر كمسنەيى bir kimesnēii ázārlamaq, بىر كمسنەيە قارشو چاغرمۇق bir ki-mesnēie qārchou tchāghyrmaq.

علناً اعلن 'alenañ 'ilān ididji, a.-t.

DÉCLARATIF, IVE, adj., بيان beïān ididji, a.-t.; مبىيىن beïān ididji, a.-t. مبىيىن ulhāl, a.

DÉCLARATION, s. f., بيان beïān, اعلن taqrīr, خبر khaber, ilān. — juridique, اعلام lām. — de guerre, اعلن سفر harb. — officielle, 'ilāni sefer, resmi 'ylāni. — Declaration, en terme de pratique, رسمى اعلن resmi 'ylāni. — Mفردات دفترى musfredāt defteri.

DÉCLARATOIRE, adj. des deux genres, اعلامي ilāmii. — Acte —, بيان حالى حاوي اعلام شرى beïāni hāli hāvi 'ylāmi cher'y, اعلام 'ylām, a.

DÉCLARER, v. a., بلدرمك bil-durmek, خبر ويرمك khaber vîr-

اعلان - انباء *beüān it.* - بيان اظهارا *ylān, imbā, iżhār it.* — la guerre, *'ylāni sefer, harb it.* — ses intentions à quelqu'un, بر کوئنده بید *murād u merāmini bir ki-mesnēti beüān it.* — Manifester par autorité publique, طرف شرعدن *tharasi cher'yden beüān it.* — Se Déclarer, v. réfl., s'expliquer, مرامنى آچغە قومق *merāmini átchygha qomaq.* — Se faire connaître, میدانى او بىللۇ او *bellu ol,* چىقۇمچىقىققىق *meidānè tchyqmaq.* Voyez SE MANIFESTER.

DÉCLASSER, v. a., t. de marine, دونانمە عسکرنىدن *dō-nānma 'askerinden tchyqārmaq,* t.

واربوز، *vāriouz,* t.

بر بیاناتى *bir ne-bālati ieñi bir havācine alichurmaq,* t.

اشاغىلەنە *achā-ghylanma,* زوال صوك *soñ zavāl,* انحطاط *inhithāth.* — de la lune, آيىك اكسىمەسى *āiūn eksilmeci.* — du jour, فهارىك زوالە مىلى *nē-hāruñ zavālē meili.*

DÉCLINABLE, adj. des deux genres, t. de gramm., ممکن لاعراب *mumkin ul-'yrāb.*

DÉCLINAISON, s. f., des astres, leur éloignement de l'équateur, خط استواندن كواكب ابعاد و انحرافى *khatthy istivāden kevākibūñ ib'ād u inhirañsi, ميلان الكواكب *meilān ul-kevākib.* — australie, مەيلان،*

جۇنىيى كوكب *meilāni djénoubii kerkeb.* — de l'aiguille aimantée, پوصىله ايكىندىنلىك *pouçola ignécinuñ meilāni.* — du soleil, مېيل شېس *meili chems.* — d'un nom, t. de gramm., اعراب *i'rāb.*

DÉCLINATION, s. f., *inich, inhirañf,* a.

DÉCLINATOIRE, s. m., acte par lequel on décline une juridiction, اعذار ناھية الحق القضا *i'zāri nā-hüt ul-haqq ul-qazā,* a.

DÉCLINER, v. n., baisser, pencher vers sa fin, اشاغىلەنە *achā-ghylanmaq,* صوكىنە وارمۇق *soñā vārnmaq,* inmek, t.; هبوط او انمەك *hubout it,* انحراف او *inhirañf it.*

DÉCLINER - تصریف - *tasrif, y'rāb it,* a.-t. — اعراب ا

Décliner son nom, le dire, أدینى سۈلەمەك *âdini seuîlemek.* — une jurisdiction, حكم قصای انىكار او *hukmi qazā inkiār it.* V. DÉCHOIR.

DÉCLIVITÉ, s. f., *inich, hadour,* حدور

مناستردن چىقارمۇق - اخراج او *monāstirden tchyqārmaq, ykhrādj it.* — Se Décloitrer, v. réfl., مناستردن چىقىماق *monāstirden tchyqmāq,* قرك مناسترا terki monāstir it, a.-t.

DÉCLORE, v. a., آچقىقىق *átchmaq,* چىت دیوارى قالدرمۇق - سوکەك *tchit divāri qaldurmaq, seukmek.* — Déclos, دیوارىز *átchyq, áçq divārsyz.*

DÉCLOUÉ, e, part. pass., اكسرى *akşri*

چیقارلۇش - سوكلمش *eksəri tchyr-qärilmich, seukulmucht, t.*

اکسەری DÉCLOUER, v. a., سوکمك ekséri tchy-qärmaq, seukmek, مىخ قۇپىرمق mikh qoparmaq, t.

DÉCOCHÉ, E, part. pass., أَنْلِمْشُ *ātlimich* *oq*, t.

DÉCOCHEMENT, s. m., اُوق
آتلمه اوq atylmacı, t.

DÉCOCHER, v. a., آتمق *oq*
âtmag.

DÉCOCTION, s. f., قیناپیش *qaï-näich*, مطبوخ *mathboukh*, مغلاب *moughlāb*, a.-p. — de chincorée, هندبا مطبوبخی *hindibā mathboukhy*.

باش اورتیسی DÉCOIFFER, v. a., bâch eurtici tchiqarmaq,
چیقرمچ سارغی sârghy tchy-qâr-
maq. — Défaire la coiffure, صارغی

بوزمق *sârghy bozmaq.* — Déranger les cheveux, **صاچى طاغتمق** *sâ-tchi dhâghytmaq.* — une bouteille,

بر بوقالی اچمق *bir boqāli ātch-maq*, t. — Se Décoiffer, v. réfl.; شېقەسنى - فسىنى *chap-qacini*, *şecini* tchiqārmaq.

DÉCOLLATION, s. f., action de couper le cou, **بَاشْ كَسْمَّيْ**, *bâch kesmèci*. — Ne se dit qu'en parlant du martyre de saint Jean-Baptiste, **بِحَيَانِكْ بُويَنِي** حضرت اوْرلَمَسِي *hazrèti iâhiünnûn boïoun ouroulmaci.*

بَاشِي DÉCOLLÉ, e, part. pass., بُوْبُون bāchi kosmich, كَسْمِيْش اُورمِش bouïoun ourmich, t.

DÉCOLLEMENT, s. m., action de

پاپشمش اولان نسندیبی، *iāpichmich olān nesnēi qoparma*, ۱.

DÉCOLLER, v. a., détacher ce qui est collé, طوقالی سوكمک *thoutqāli seukmek*, پاپش-مش اولان، نسنهی قوبارمق *iāpichmich olān nesnēi qopārmaq*. — Couper la tête, بیین باشی کسمک *bāchi kesmek*, او رمق *bouïoun ourmaq*, کله کسمک *kellē kesmek*. Voy. DÉCAPITER. — Se Décoller, v. réfl., طوقالی سوکلهک *thoutqāli seukulmek*.

DÉCOLLÉ, E, partic. pass., طوقالى سوكىمچى *thoutqāli seu-kulmich*, t.

DÉCOLLETER, v. a. et n., كوكسنى *guieukuçu* átchmaq. — Se
 أچمۇق دىكىلىتىرىن، v. refl., - كوكسنى *guieukuçunu*,
 اوموزىنى أچە-ق *omouzini átchmaq*, t.

رنگ دکلوراسن، s. f., *renk azältmacı*,
رنگسیز لون تقلیل، *renksizlik*, *taqlılı levn*, a.

DÉCOLORÉ, e, part. pass., رنکسز *renksyz*, بونق *rengui* bozouq.

— En parlant d'une personne چهره‌سی - بکری بوزق *tchehrecci*
 beñzi bozouq, صوالمش *solmých*, t

DÉCOLORER, v. a., effacer la couleur, رنگی بوزمق *rengui bozmaq*.

- Faire perdre la couleur du visage, بکزی bozmaq *benzi*
- Se Décolorer, v. résfl., رنگی bozoulmaq, t.

دیوار و طاش DÉCOMÉRER, v. a., قرنیتیسی فالدرمق *divār vē thāch*, *qurintici qaldurmaq*, موادرمک

قالدرمك molocy qâldurmaq, t.
ديوار DÉCOMBRES, s. m. pl.,
وطاش قرنطيسى divâr rë thâch
qyrintici, مولوس molos, t.

خَلْفَنَةٌ DÉCOMMANDER, v. a., a.-t. *khylāsiné ismärlamaq,* اِصْمَارِ لَمْقَ

DÉCOMPOSÉ, E, partic. pass.,
 چوزلوب آيرلش tcheuzulup äüril-
 mich, t.; منحل munhall, a.

DÉCOMPOSER, v. a., séparer les parties, **چوزوب** *âirmaq*, **آيرمـق** *tcheuzup ãirmaq*, **حل** *hall it*, **تفریق** *tefrîq it*. — Décomposer les corps mixtes par l'action du feu, **اجسام مرکبـی** *edjsâmi murckkelëü åtech gouvvetile hall it*. — Décomposer une idée, un discours, l'éclairoir, **اتشـق** *âtchmaq*. — En t. de médecine, atténuer, dissoudre, **تحليل** *tahlil it*. — Se Décomposer, v. réfl., se gâter, **بوزلـق** *bozoulmaq*, **چورنمـك** *tchlurunmck*. — Se séparer, **آيرلمـق** *âirilmag*.

DÉCOMPOSITION, s. f., résolution d'un corps dans ses principes, اجزانیک آیرلمسی *edjzānun āril-maci*, چوزلوب آیرلەمە *tcheuzulup*, انحلال حل *ārilma*, t.; *hall*, انجلاخ *inhal-läl*, a. — du sang, دم *inficäkhi dem*. — Action de se corrompre, چورنمکلک *tchurunmeklik*.

DÉCOMpte, s. m., درمه آینه *indur-*
mè, t.; تنزیل *tenzîl*, a.

DÉCOMPTÉ, e, participe pass., *indurilmich*, t.; **غذزیل** ایندرلمش

اولنـهـش *tenzil olounmich*, a.-t.
 DÉCOMPTER, v. a., rabattre sur
 une somme, ایندرمک *indurmek*,
 آشاغی وارمـق *âchâghy vârmaq*,
 حسابـدن ایندرمـک - آشاغـی
 وارمـق *hyçäbden indurmek, âchâghy*
vârmaq. — Décompter, v. n., ra-
 battre de l'opinion qu'on avait d'une
 affaire, d'une personne, آشاغـی وارمـق,
âchâghy vârmaq. — Il aura bien à
 décompter, آشاغـی وارلـهـجـق
khaülidjé âchâghy vâriladjaq
 واردـر *vârdur*.

DÉCONCERTÉ, e, part. pass., troublé, شاشوش *chächmich*, متختير *mu-tehaur*, حیران *haürān*, a.

DÉCONCERTEMENT, s. m., حیرت *téhaïür*, حیرت *häret*, a.

DÉCONCERTER, v. a., troubler, interdire, شاشرمق <i>chāchirmaq</i> , حیرتہ براقمق <i>haïreté brāqmaq</i> .
Rompre les mesures, les desseins, تدبیری بوزمق <i>tedbīri bozmaq</i> .
Se Déconcerter, v. réfl., شاشدق <i>chāchmaq</i> , پوصلہ بی شاشرمق <i>pou-coulaii chāchurmaq</i> , حیران-متحیر <i>haïrān, mutchāfir</i> , او <i>ol</i> , a.-t.

DÉCONFIRE, v. a.; ce mot est vieux et ne se dit plus que dans le style burlesque, بوزمق *bozmaq*, يقمق *iūqmaq*, t.

DÉCONFITURE, s. f. Voyez DÉ-
FAITE, FAILLITE.

DÉCONFORT, s. m. Voy. DÉSOLATION, DÉCOURAGEMENT.

DÉCONFORTER, v. a., vieux mot.
Voy. DÉCOURAGER.

خلافنـه DÉCONSEILLER, v. a., khylāfiné eugut vîr اوکت وېرمك

mek, *men' it*, a.-t. Voy. DIS-
SUADER.

DÉCONSIDÉRATION, substant. fém.,
'y'tibārsyzlyq, a.-t. اعتبار سزلق

DÉCONSIDÉRÉ, e, part. pass.,
'y'tibārsyz, a.-t. اعتبار سز

DÉCONSIDÉRER, v. a.,
'y'tibārsyz it, a.-t. اعتبار سزا

DÉCONSTRUIT, e, participe pass.,
اجزاسى *tcheuzulmich*, چوزلمش
edjzāci ātrilmich, a.-t. ایرمش

DÉCONSTRUIRE, v. a.,
tcheuzmek, t.; ایرمک *edj-
zācini ārmaq*, a.-t. فسخ ا

DÉCONTENANCE, s. f.,
chāchqynlyq, كوز قورقىسى
gueuz qorqouçou, t.; تھىيئر *tēhaüür*, a.

DÉCONTENANCÉ, e, part. pass.,
شاشمش *chāchmich*, t.; متھىيئر *mu-
tēhaüür*, a.

DÉCONTENANCER, v. a.,
chāchurmaq, t.; بر کمسنەنک
وضع خلقىنى بوزدۇمۇق
nēnuñ raz'i khoulqicini bozdurmaq,
a.-t. — Se décontenancer, شاشەق
chāchmaq.

DÉCONVENU, s. f., malheur,
بختسۈلک *bakhtsizlik*, p.-t.

DÉCOR, s. m. Voy. DÉCORATION.

DÉCORATEUR, s. m., زینت
بىزەدىجى, *zinet viridji*, وېرىجى
دوناچق شىلىرىپان *bezedidji*,
donädädjaq cheïler iapān, t.

DÉCORATION, s. f., action de dé-
corer, بىزەمكىك *donätma*, دوناتمه
embellissement, زینەت *zinet*, a.; آرايش
dräich, p. — Marque d'hon-

neur, نشان *nichān*, a. — de la Lé-
gion-d'Honneur, دوفور نشانى
lejoun doneur nichāni. —
de Turquie, نشان افتخار *nichāni
istikhār*. — Décoration de théâtre,
تىياترو طاقمى *tiātro thāqymi*.

DÉCORER, v. a., چوزوب *ipi tcheuzup bozmaq*, بۇرمق
ايپى چوزمك *ipi tcheuzmek*, t.

DÉCORER, v. a., orner, دوناتق
donätmaq, بىزەمك *bezemek*, t.;
زینت وېرمك *zinet virmek*, a.-t.;
زینەتمەك *zinetlemek*. — Donner
une marque d'honneur, نشان
وېرمك *nichān virmek*, p.-t.

DÉCORUM, s. m., رسم ادبى *res-
mi edebi*, وقاية رسم ادبى *riqā'iyye
resmi edebi*, a. — Observer le —,
رسم ادبى وقاية *resmi edebi vi-
qā'iye it*.

DÉCOUCHER, v. n., طشەر
يابانىق *evinden thachra iätmaq*,
يابانىدە ياتقىق *iabändè iätmaq*, t.

DÉCOUDRE, v. a., سوكىك *seuk-
mek*, دىكىشى سوكىك *dikichi seuk-
mek*. — la doublure d'un vêtement,
رويدنک استارىنى سوكىك
roubanuñ astarini seukmek. — Se Dé-
coudre, v. pro., سوكىلەك *seukul-
mek*, دىكىش سوكىلەك *dikich seuk-
ulmek*. — En Découtre, v. n., en
venir aux mains, دوكىشمك *deüüch-
mek*, t.

DÉCOUSU, e, adj.: سوكىش
دېكىشى سوكەمەش *dikichi
seukulmich*. — En parlant du style,
رەبۇڭىز سۆزلىرى *rābouthasyz*. — Propos —,
رەبۇڭىز سۆزلىرى *rābouthasyz seuzler*.
— C'est une phrase découuse,

نامربوط برعباره در *nāmerbouth bir 'ybārē dur.*

صیزیلوب DÉCOULANT, *e*, adj., *syzylup aqān, deukulan*, t.; دوکیلان آفان - سایل *sūil*, a.

آزر آزر DÉCOULEMENT, s. m., آقمه دوکلمه *āzar āzar āqma, deukulmè*. — des humeurs, اخلاطک صیزیلوب *akhlāthūn syzilup deukulmeci*, t.

DÉCOULER, v. n., couler peu à peu, آزر آزر آقمه *āzer āzer āqmaq, deukulmek*, t. — Au fig., résultat, émaner, حاصل او *hācyl ol*, نشات منتج او *nech'act, muntidj ol*, a.-t.

DÉCOUPER, v. a., couper par morceaux, دوغرامق *doghrāmaq*, اوافق اوافق *kesmek*, کسمه کسمه *ousfāq ousfāq kesmek*, قریمک *qyrpmaq*. — du drap, du satin, چوقة و قطيفة *tchoqa vu qadhiṣe qyrqmaq*.

DÉCOUPEUR, s. m., قرقیجی *qyrqyjī*, t.

DÉCOUPLER, v. a., détacher ce qui est couplé, چفتن بوزمق *tchiftin bozmaq* — des chiens, کوپکلری *keupkeleri bir birinden tcheuzup qoipermek*. — Bien découplé, اوزوون *ouzoun vē indjē boılı*. — DÉCOUPOIR, s. m., بر نوع مقص *bir nev'j maqas*, t.

DÉCOUPURE, s. f., قرقمه *qyrqma*.

انججه قرقمه *indjē qyrqma*. — grossière, قبا قرقمه *qabā qyrqma*. — Action de découper, دوغرامق *doghrama*, t.

غیرتی *ghaireti kecilmich*. خیرتی *ghaireti kèsen*

فتور گتون *futour gueturen*, a.-t. خیرت *ghairet kecilmè*

خیرت DÉOURAGEMENT, s. m., اپشقلق *āpichyqlıq*, آپشمہ *āpichma*, t.; فتور futour, a. — Tomber dans le — فتوره *futourè gueristār ol*, a.-t.

خیرتی کسمک *ghaireti kesmek*, یورکسزا *üreksiz it*, فتور گتونمک *futour gueturmek*, a.-t.; اپشدرومق *āpychturmaq*, اپشقلق گتونمک *āpychyqlıq gueturmek*. — Se Décourager, v. réfl., غیرتی *ghairetten duchmek*, یورکسزا *üreksiz ol*, فتوره *ghaireti għaib it*, غایب *ghaireti għażiex*, a. — فتوره *futourè gueristar ol*.

DÉCOURS, s. m., décroissement de la lune, آیک اکسلمه سی *āiğek ädüñ ekelmèci*; se dit aussi du déclin des maladies. Voy. DÉCLIN.

DÉCOUSU, *e*, adj., سوکلمش *seukulmich*; t. Voy. DÉCOUSU.

DÉCOUSURE, s. f., سوکل سوکل *seukuk*, سوکل *seukuk ier*, t. — Ce n'est pas une déchirure, mais une découverte, یرتق دکل سوککدر *irtyq deil, seukuktur*.

آچلمش DÉCOUVERT, *e*, adj., اچمق *ātchilmich*, اچمق *ātchyq*, t.;

مکشوف *mekchonf*. — Manifesté, بـلـلو *bellu*, t.; اشـکـارـا *achikiār*. — Nu, چـپـلاـق *tchiplaq*. — En parlant d'un pays, قـلـيلـ لـاـشـجـارـ *qalil ul-echdjār*, a. — A découvert, en plein air, آـچـقـ يـرـدـه *ātchyq ierdē*, اورـتوـسـزـ *eurtusuz*. — Manifestement, اشـکـارـهـ *achikiārē*, آـچـقـ دـنـ *ātchyqten* آـچـغـهـ *ātchygha*. Voy. TROUVÉ, INVENTÉ.

DÉCOUVERTE, s. f., action de découvrir, بـولـشـ *boulîch*, مـيـدـانـهـ *meidānē* چـقـارـمـهـ *tchyqārma*, كـشـفـ *kechf*, a. — Lors de la découverte de l'Amérique, اـقـلـيـمـ *iqlîm* اـمـرـيـقـانـكـ *ameriqānuñ kechfi vaqtindē*. — Intervention, اـيـجـادـ *idjād*.

DÉCOUVREUR, s. m., مـيـدـانـهـ چـقـارـانـ *meidānē tchyqārān*, t.; کـاشـفـ *kiāchif*, a.

DÉCOUVRIR, v. a., ôter ce qui couvre, آـچـقـ *ātchmaq*, قالـدـرـمـقـ *curtuñ qaldurmaq*. — une chose quelconque, بـرـشـیـكـ *bir cheūñ eur-* تـقـارـمـقـ *tuçunuñ qaldurmaq*. — Faire connaître ce qui était caché, مـيـدـانـهـ چـقـارـمـقـ *meidānē tchyqārmaq*, خـارـجـهـ چـقـارـمـقـ *khāridjē tchyqārmaq*, كـشـفـ اـرـكـهـ *kechf it*. — un secret, کـشـفـ رـازـاـ *kechfi rāz it*. — Laisser voir, آـچـقـ *ātchmaq*. — Manifester, كـوـسـتـرـمـكـ *gueustermek*, اـظـهـارـاـ *izhār it*, اـشـکـارـهـ *achikiārē it*, اـوزـاقـدـنـ *ouzāqten gueurmick*. — Commencer

سـزـمـكـ *sezmek*, تـشـخـیـصـ *techkhys, farq it*. Voy. INVENTER, TROUVER, PÉNÉTRER. — Sc découvrir la tête, باـشـ باـشـیـ آـچـمـقـ *bāchi ātchmaq*, اـورـتـیـسـنـیـ *bāch curtuçunuñ tchyqārmaq*. — S'ouvrir, آـچـلـمـقـ *ātchilmaq*, سـرـیـنـیـ سـوـبـلـکـ *sirrini seüleme*, a.-t. — Je me suis découvert à lui, آـکـاـ کـشـفـ ضـمـيرـاـیـلـدـمـ *añā kechfi zamîr eïlédum*.

کـیـرـیـ رـیـ *kiri tchyqārmaq* - کـیدـرـمـکـ *guidermek*, تمـیـزـلـمـکـ *temizlemek*, t. — la tête, باـشـکـ باـشـیـ کـیدـرـمـکـ *bachuñ kirini guidermek*. — Au fig., polir un homme grossier, تـرـبـیـهـ *terbiye it*. — Se Décrasser, v. réfl., تمـیـزـلـنـمـکـ *temizlenmek*.

اعتـبارـدـنـ *'ytibärden duchmè*, کـسـرـ *kesri 'ytibär*, a.-t.

DÉCRÉITER, v. a., ôter le crédit, اعتـبارـدـنـ *'ytibärden du-* churmek, a.-t. — Faire perdre à quelqu'un l'estime ou l'influence qu'il avait, اعتـبارـهـ خـلـلـ کـتـورـمـکـ *'ytibärə khalel gueturmek*, اعتـبارـیـ *'ytibäri bozmaq*. — Se Décréiter, اعتـبارـدـنـ *'ytibärden duchmek*.

بـونـامـشـ *bounāmich*, پـکـ قـوـجـامـانـ *qodjāmān*, اـخـتـیـارـهـ *pekykhtüär, qodja*, a. — Femme décrépite, قـوـجـدـمـانـ قـارـیـ *qodjamān qāry*.

DÉCRÉPITATION, s. f. Voyez PÉTILLEMENT.

DÉCRÉPITER, v. n., پلامق patlāmaq, چاتردامق tchātirdāmaq, t.

DÉCRÉPITUDE, s. f., پک قوجه لق pek qodjaliq, قوجه ماناق qodjamānlyq, t.; هرم herem, فرتوتی fer-touti, قحومه quouhoumet, a. — Atteindre la حدد قحومته واصل او, — hadd quouhoumetè vacil ol.

DÉCRET, s. m., ordre, loi, bouïourouq, t.; حکم hukm, pl. a. ahkiām. — Ordonnance, arrêté d'un magistrat, بیورلادی bouïourouldou, t.; امر emr, pl. a., فرمان fermān. — de prise de corps, آخذو جسی حاوی akhzu hapsi hāvi bir qyih'a emr.

DÉCRÉTER, v. a., بیورمق bouïourmaq, t.; امرا حکم hukm, emr it, فرمان fermān it, جئت ویرمک heuddjet vîrmek, a.-t. — Quelqu'un de prise de corps, بسر کمسنندک hapsini hukm it.

DÉCRI, s. m., cri public par lequel on défend une chose, دلال چاغرت مغله اولان tellâl tchāghyrmaghylè olân iāçāq. — Au fig., perte de la réputation, اعتبار دن 'ytibārdēn souqouth, a.-t.; دیلنمه dillenmè, t.

DÉCRÉTIÉ, e, adj., blâmé, دیلنپیش dillenmich, اولهش rousvāt̄ olmich. — défendu publiquement,

دلال معرفته یساق اولمش tellâl ma'rifetilé iāçāq olmich.

DÉCRIER, v. a., défendre par cri public, دلال معرفته یساق tellâl ma'rifetilé iāçāq it. — Oter la réputation, l'honneur, دیللەمک dillemek, آدنى چكمک adini tchekmek, رسوای روسای ا rousvāt̄ it, a.-t.

DÉCRIRE, v. a., faire la description d'une chose, توصیف ا vasf, تعریف ا ta'rif it. — Expliquer, تعبیر ا ta'bîr it. — en détail, تفصیل ا tafsîl it. — Tracer, چیز مک tchîzmek.

بیان - وصف beïān, vasf olounmich, a.-t.; متصرف muttevif, a.

چنگلەدن دن چقرمق tchenguelden tchiqarmaq, t.

DÉCROIRE, v. a., اینانامق inānmāmaq, t. — Je ne crois ni ne décrois, نه اینانزم نه ināni-rum nè inānmam.

DÉCROISSEMENT, s. m., اکسلمه eksilmè, t.; انتقاص intiqâs, نقصان noqsān, a.

DÉCROÎTRE, v. n., diminner, ازالمق azâl-maq. — Baisser, اینمک inmek, t.; تنزل tenezzul it, a.-t. — La rivière décroît, میاه نهر تنزل ایدر miâhi nehr tenezzul ider.

چام-وری سلمک - چیقارمق tchāmouri silmek, tchîqärmaq, t.

چام-وری سلیجی tchāmouri silidji, t.

چامور DÉCROTOIRE, s. f., سلمکسی tchāmour silguici, t.

قاوشیده-ى khātthlerūn qāvouch-maci, t. النقا^ء الخطوط iltiqāil-khou-thouth. — Point de ملتقى، خطوط multeqāil-khouthouth.

DÉCRUE, s. f., اکسilmè eksilmè.
— des eaux, صو ازالماسى sou azälmaci, t.

شراپی لازه دن DÉCUVER, v. a., charabi laza-den ia tekneden tchigarmaq, t.

بۇباتىمدىن اول DÉCRUER, v. a., boïätmaden evvel
ايپلکى يېقىق ipliqzi tâiqamaq, t.

DÉDAIGNER, v. a., mépriser,
 نالايك كورمك *nā lāiq gueurmek*,
 استحقارا khorlamaq, t.;
 istyhqār it, خور كورمك *khor gueurmek*, خور صنمق *khor sanmaq*. — تحييرا takyrr it. — quelqu'un, يوزه بقماقم *üuzé baqmamaq*. — Dédaigner de, v. n., ne pas vouloir par mépris, ارتکاب
 ننزل ايتامك irtikiāb itmemek, tenezzul it. — Il dédaigne mon ami-
 بنمله الفت و محبتي استحقار tie, benumile ulset u mouhabbeti
 istyhqār ider.

ایپک قوزه سنی DÉCRUSER, v. a., ipek qozacini souïe
صوبه قاینتمق qāinatmaq, t.

خور صنمق khor san-
 maq, تحقیرا tahqyr it. — quel-
 qu'un, يوزه بقامق iuzè laqmā-
 maq. — Dédaigner de, v. n., ne
 pas vouloir par mépris, ارتکاب
 نتنزل ایتھامک irtikiāb iłmemek, tenezzul it. — Il dédaigne mon ami-
 tié، يبنمه الفت و محبتی استحقار، ایدر benumilè ulfet u mouhabbet
 istyhqār ider.

DÉÇU, E, adj., الدانش *aldān-*
mich, t.

خورلاجى DÉDAIGNEUX, se, adj., اهانت ihā-net ididjji, a.-t.; mustagh-ni, a.; خور khor gue-ridji. — Faire le dédaigneux, استحقار طورىنى isty-h-qār thavrini gueustermek. — Avoir l'air، چەرە استحقار كوسترمك tchehrēi isty-hqār guenstermek.

صو ايله دECUIRE, v. a., *sou île seveklandur-maq.* — Se décuire, طورولنه-ق *dhouroulanmaq*, t.

يَنْمِلَهُ الْفَتْ وَ مَحْبَتِي اسْتَحْقَارٍ، ابْدَرَ
tenezzul it. — Il dédaigne mon ami-
 tié، يَنْمِلَهُ الْفَتْ وَ مَحْبَتِي اسْتَحْقَارٍ، ابْدَرَ
benumile ulset u mouhabbeti
istyhqār ider.

DÉCUPLE, s. m. et adj., اون، اون کره اولقدر *on qat*, a.-t.; قات *on kerrè olqadar*.

خورلاجى DÉDAIGNEUX, se, adj., اهانت ايديجى ihā-net ididji, a.-t.; دستاخنى mustagh-ni, a.; خور كورلاجى khor gueuridji. — Faire le dédaigneux, استحقار طورىنى isty-h-qār thavrini gueustermek. — Avoir l'air، چەرە استحقار كوسترمك tchehrēi isty-hqār guenstermek.

اوْن قات اَ دَيْكُوْلِر, v. a., on qāt *it*. اوْن قاتنى الْمَقْدِسْ on qātinu
 اوْن قات زِيَادَه لَنْدَرْمَكْ almaq, on qāt ziādēlendurmek. — Il a dé-
 couple son bien en cinq ans, مالنڭك بش سنه اېچىنده اوْن قاتنى malinuñ bech sené itchindé
 اوْن قات زِيَادَه لَنْمَشْ on qāt qazāndi. — Décuplé, دَيْكُوْلِر
 اوْن قات زِيَادَه لَنْمَشْ on qāt ziādēlen-mich.

التفاتسزليك DÉAIN, s. m., *ittifâtsizlik*, عدم التفاتات *'ademi*

د\u00e9cure, s. f., نفرلک اوون on neserlik. — Mettre par هر, — صفده اوون نفر تعیین her safi\u00e8 oner neser ta\u00e7\u00fcin it, اونه بولاهک o\u00e7a beulmek, t.

DECURION, s. m., *on*
bâchi.

DÉCUSSION, s. f., خطرك

تحقییر *tahqyr*, pl. a., تحقیرات اهانت *tahqyrât*, a.-t.; تحقیرات *ihānet*, a.; خورسندہ *khorsanma*. — Recevoir avec معاملہ تحقیر آمیز، ایله تلقی ایامیز *mou'āmelci tahqyr amîz ilè teleqqi it.*

DÉDALE, s. m. Voy. LABYRINTHE.
DEDANS, adv., ایچرہ *itchrè*, دیدنے *itcherudè*, ایچروہ *itchinè*. — Entrez dedans, ایچنہ کیر *itchinè guîr*. — En dedans, par —, ایچنہ *itchindè*, داخلہ *dâkhylen*.

DEDANS, s. m., intérieur, ایچ درونی *itchi*, t.; ایچی *de-rouni*, p.; داخلی *dâkhyli*. — Le dedans d'une maison, او ایچی *ev itchi*, براوک ایچی *bir evuñ itchi*.

DÉDICACE, s. f., consécration, تقدیس *taqtîs*. — d'une église, تکریس - تخصیص کنیسه باسم *tekris, takhsici kenicé be ismi fulân*. — d'un livre, عنوان الكتاب *unvân el-kitâb be ismi fulân*, a.-t.

DÉDICATOIRE, adj. com. Épitre —، کتابک فلان کسندہ اسمانہ *kitâbuñ felân kimesnè isminè tastirini hâvi mektoub*, a.-t.

DÉDIER, verbe a., consacrer, تخصیص ای *takhtsis it*; تقدیس ای *taqtîs it*. — un livre, بزر کسندنک *takhtsis it*. — نامند بر کتابی ظہورہ کستورمک *bir kimesnenuñ naminè bir kitâbi zouhourè guêturmek*, کتابک سر لوحه سنی *kitâbuñ seri livhacini felâ-*

nuñ ismilè mou'anven qylmaq, a.-t.

DÉDIRE, v. a. Voy. DÉSAVOUER.
— Se Dédire, v. réfl., ne pas tenir parole; سوزندن دونمک *seuzunden deunmek*, نکول ای *nakioul it*. — Dire le contraire de ce qu'on a dit, خلافنی سوبیلەک *khylâsini seuilemek*. — Se retirer après s'être trop avancé, کبیرونەک *girulenmek*.

DÉDIT, s. m., rétractation, سوزدن *seuzden*, نکول دونپه *deunmè*, نکول *nukioul*, a. — Peine convenue contre celui qui se dédira, سوزدن نکول جریه‌سی *seuzden nukioul djerîmeci*.

DÉDOMMAGEMENT, s. m., ضرر بدلی او دهد *zarar eudemc*, تضمین زیان *zarar bedeli*, ضرر *tazmîni ziân*, zarar, تضمین *tazmîn*, a. — En dédommagement, بدل *bedeli zarar olmaq uzrè*.

DÉDOMMAGER, v. a., ضرری زیانی او ده مک *zarari, ziâni eu-dêmek*, تعویش ای تضمین *tazmîn it*, a.-t. — Se Dédommager, v. réfl., تضمین ایدنەک *tazmîn idinmek*, a.-t.; ضرری چیقارمق *tchyqarmaq*. — Dédommagé, zarari *tchyqârmaq*. — ضررینی چیقارمش *zararini tchyqârmich*.

DÉDORER, v. a., يالدزی چیقارمق - کیدرمک - سلهک *iâldyzi tchyqarmaq, guidermek, silmek*. — Se Dédorer, v. réfl., يالدز، سیلمک - صیرلمق *iâldyz sâlinmek, syrylmaq*.

DÉDOUBLER, v. a., ôter la doublure, آسترى سوکك - چوزمک

âstari seukmek, tcheuzmek. — un
habit, بطانة مني چيقارمۇق
tibâcuñ bathânaçini tchiqârmaq. —

ایکی یہ بولنک - *Séparer en deux, - ikiiè bœulnick*, taqsim it. —
les rangs, les files de troupes, اسکری یالن قات *sufoufi 'askeri tâlyn qât* it, a.-t.

DÉDUCTION, s. f., soustraction, تنسیل *achāghy vārma*, تنسیل *tenzil*. — Énumération, تفصیل *eilemè*, a.-t.; تعداد *tafsil* *te'odad*, a.

DÉDUIRE, v. a., rabattre d'une somme, آشاغى وأرمق *âchâghy vâr-maq*, تنزيل چرمق *tchiqarmaq*, *tenzîl it.* — Après avoir déduit les frais, مصارفني بعد التنزيل *me-çârifini ba'd el-tenzîl*. — Exposer ses motifs, يکان يکان *haqqalarini üeguiân üeguiân tafsîl it.* — Tirer, inférer une conséquence, چیقارمك *tchyqârmaq*, بر, نتیجە چیقارمك *bir netüdje tchyqâ:maq.*

DÉESSE, s. f., جنّيَةٌ *djinüet*, ملَكَةٌ *meleket*, a.; دِيشَيْ بَتْ *dichi bout,t.*

DÉFACHER (SE), v. réfl. fam.,
 تسکین بولـهـق teskin boulmaq,
 سکونت بولـهـق sukiounet boul-
 maq, a.-t.; دارغـنـلـعـنـدـنـ وـاـزـ کـچـکـ darghynlyghynden vāz guetch-
 mek, t.

DÉFAILLANCE, s. f., évanouissement, بايلهه *bäilma*, بالياش *bäilich*, غشية *ghachiet*, غشيان *ghachiän*, pl. a. غشيات *ghachiät*. — Défaillance de nature, affaiblissement produit par

دْرَمَانْسْلُق l'âge ou autre cause ,
 حَالَ مَهْبُوْطِيَّةَ *hāli*
 mehbouthüet, a.

مرافعه دن DÉFAILLANT, E, adj., مرافعه دن murāf'aden qātchinān,
قاجیان ایدن murāf'a-den imtinā' iden. — Dépérissant,
امتناع ایدن خرابه بوز za'iſlanān, ضعیفله ایان kharābè iuz thoutān,
کوتان a.-t.

DÉFAILLIR, v. n., tomber en défaillance, بايلمق *bāilmaq*. — Dépérir, s'affaiblir, بوزلمق *bozoulmaq*, ضعيقانمق *za'islanmaq*, a.-t.

DÉFAIRE, v. a., détruire ce qui est fait, *bozmaq*, بوزمق يقمق *iqmaq*, فسخ *feskh*, *kharāb* خراب ا t. ; it. — un nœud, چورزمک *chourzmech*, bir deūūuu tcheuzmek. — un mariage, ا نکاح *nikiāh* فسخ *feskh*. بازارلغى بوزمق *bazarlyghy bozmaq*. — Ce que l'on fait un autre le défait, بيريسنـك *biricinuñ īap-tiguini diguéri bozar*. — Mettre en déroute, قرمق *qyrmaq*, صيمق *symaq*, hozmaq — l'ennemi دشنه بوزمة *bozma*.

de sa maison, اوينى صاتمق èvini sätmaq.

DÉFAIT, e, adj., بوزلمش bozoulmich, چوزلمش tcheuzulmich, t.; من فسخ munfacykh. — Vaincu, بوزغون bozghoun, منهزم munhezim. Voy. EXTÉNUÉ.

DÉFAITE, s. f., déroute, بوزغلنلوق bouzghounluq, هزيمت hezimet, انجاز زام inhizam. — Excuse, عذر euza, بیانه böhane. — artificieuse, سو رلمکه قولایا - ق surulméguiè qolälyq. — Marchandise de défaite, تیز صاتلور مال tüz sätilur mäl. — Ces marchandises sont de défaite, او لم تولد امتهن سهل olmaqoulè emti'a sehl, ul-révâdjür.

DÉFALCATION, s. f., چیقارمه tchy-qärma, t.; افراز ifrāz, تنسزیل tenzil, a. Voy. DÉDUCTION.

DÉFALQUER, v. a., حساب دن hıçäbden tchiqärmaq, افراز - ifrāz, تنسزیل tenzil it, a.-t. Voy. DÉDUIRE.

DÉFAUT, s. m., imperfection, قصور qoucour. — Vice, كناه gunäh, عیب 'aib, pl. a. عیوب 'ouïoub. — naturel, طبیعی aibi zati, hub'i. — Manque, privation, یوقلق iqqalyq, عدم 'adem. — de précaution, عدم احتیاط 'ademi ih-tiäth, احتیاط سزا - ق ihtiäthsizlyq. — d'attention, دقت سزا - ق dyqqat-syzlyq.

DÉFAUT (Au) de, adv., au lieu

de ..., à la place de, بيرنلئ iérindè, يوغىكىن ioghyken, بيرينه iérinè. — d'un tel, فلاڭك selänüñ iërinè. — Manquement à une assignation, مرافع دن muräf'aden qäatchinma. — Faire défaut, مەھكەمەيە كامامىك mehkemëiè guelmemek, مرافع دن muräf'a'den im-tina' it. — Au défaut des côtes, بوش بوكرده boch beukurdè.

DÉFAVEUR, s. f., دوشەد nazarden duchmè, souqouth, سقوط اعتبر دن 'itibärden duchmè. — Diminution de valeur, قىمتىنڭ eksikligui, a.-t. اكسكلكى سقوطى qymëtinüñ souqouthy,

DÉFAVORABLE, adjectif commun, نام - وافق nâmowâsyq, p.-a.; غير مساعد سز muçä'edèsyz, مساعد سز għaři muçä'id, a.

DÉFAVORABLEMENT, adverbe, مساعد سز لکله muçä'edèsizliguile, رغبت سز لکله ragħbetiszliguile, a.-t.; بلا مساعد bilä muçä'edè, a.

DÉFÉCATION, s. f., دور دى سندن dourdoucinden, پوصىه سندن آيرلمد pouçacinden äürilma, t.

DÉFECTIF, IVE, adj. (verbe), ناقص nāqys. — Verbe فعل ناقص sy'li nāqys, a.

DÉFLECTION, s. f., abandonnement, ترك deunich, t.; دونش terk, مفارقة musäraqat, انعزاز in'izäl, a. — des troupes, فرار عسكر firäri'as-ker. — Rebellion, عاصيلق ācylyq, a.-t..

DÉFECTUEUSEMENT, adv., اكسكلو eksiklu, عىبلو اوله رق 'aiblu olaraq, بالسقاومة bissaqämét, a.

اكسىكلاو سقامتلو قصورلو eksiklu, se, adj., سقامتلو و قصورلو *qouçourlu*, *saqāmetlu*, t.; ناقص *nāqys*; معيوب *ma'ioub*, a. — Marchandises défectueuses, امتعدة معيوبة *emti'aï ma'ioubè*. — Acte défectueux, سند سقيم *senedi saqym*. — Inventaire — , دفتر سقيم *desteri saqym*.

اكسىكلىك سقطاق eksiklik, s. f., اكسىك eksik, t.; عيوب saqathlyq, 'aib, pl. a. عيوب 'ouioub, سقامة *saqāmet*. — Défautosité considérable, سقامة جسيمة *saqāmeti djecimé*.

قورينه قورونا بىلەجك qourouna biledjek, t.; مەھكىن المخافظە mumkin elmouhafaza, a.

أوزرنە دعوا أولنيش كمسىد olounmich kimesnè, a.-t.; مدعى *mudde'u aleih*, a. عليه

DÉFENDRE, v. a., soutenir, protéger contre, قوريەق qoroumaq, قورۇمەق qoroutmaq, t.; مەھافظە mouhāfaza it, a.-t.; صيانىت siānet, *hy-maïet* it. — Prendre le parti de quelqu'un, صاحب چيقماق *sā-hyb tchyqmaq*, ارقدلقى arqalyq it. — Défendre sa patrie, son honneur et sa vie, كندو وطنى وجاننى *nāmoucini* *hyfzu siānet* it. — عرض وناموسنى حفظ وصيانت *guendu wathanini* *vē djānini nē yrzu* *nāmoucini* *hyfzu siānet* it. — Résister, قارشو طورمىق *qārshou dhourmaq*, مقاومت *mouqāvemet* it. — Prohiber, يساق ا men' it. — le port des armes,

سلاخ طاقنەسىنى يساق ا *sylāh thaqynmacini īaçāq* it. — Se Défendre, v. réfl., résister, كندوبى قورۇمەق *guendüi qouroumaq*, قورۇق داۋرانماق *davrānmaq*, *qouroumaq*, مقاومت *mouqāvemet* it. — Se préserver, صقلنمەق *saqlanmaq*, صقنىق *saqynmaq*. — S'ex-
عىتىدارا استنکاف ا يتىزەر it, امتىزاع istinkiāf, *imtina'* eiləmek. — Repousser un reproche, une accusation, دفع ملامت *def'y melāmet* it, انكار تهمت *inkiāriteuhmet* it, كندوبى پاكە چىقارماق *guendüi pākè tchyqārmaq*.

DÉFENDU, e, adj., محفوظ *mahsouz*, يساق اولىش *olmuch*, مەنوع memnou'. — Marchandise — , مەنوع *memnou'* olān emty'a.

DÉFENSE, s. f., conservation, حفظ hisz, صيانىت siānet, a.; قورىماق *qourima*, t. — Justification, صوچىزلىغىنك *southsizlighynuñ* *ispät eilem*. — d'une place, مەھافظە *mouhāfaza*. — Résistance, مەدافعت *mudāfa'at*, مقاومت *mouqāvemet*. — Prohibition, يساق ا منع *iassāq*, دفعى متضمن *men'*. — Au plur., réponses en justice, meterisler, 1.; جوابلىرى *def'y mutezammin djevābler*. — Désenses du sanglier, يىبان طوكىزك ازو دىشلىرى *īabān donouzouñ azou dichleri*. — Fortifications, مترسلى استىحکامات *istihkiāmāt*, a.

DÉFENSEUR, s. m., qui défend,

حفظ ايدىچى قوروچى *qoroudji*, — Protecteur, ارقى *ididji*. — حامى *hāmi*. — de la foi, *arqa*, حامى *hāmi* *dīn*. — Gardien, gouverneur d'une place forte, محافظ *mouhāsiz*, a. — en justice, دعه و كيلى *davā vekili*, a.-t.

DÉFENSIF, IVE, adj., *men iden*, a.-t.; قىدافتى *tedāsu'i*, تەھەفظى *təhaffuzi*. — Alliance offensive et défensive, اتفاق *ittisāqy* تعرضى *te'arruzi* *vu tedāsu'i*.

DÉFENSIVE, s. f., حفظ نفس *hyszi nefsi*, مدافعة *djān*, mu-dāfa'at. — Être sur la —, مقام *maqāmi* *mu'dāfa'adē ol*. خاطر *khāthyry* *gueuzedidji*, كوزدېچى *khāthyry* *iāpān*, مساهل *ri'āuetdji*, a.-t.; رعابىچى *muqāhil*, خاطرپور *khāthyry* *pervər*, a.-p.

DÉFÉRENCE, s. f., رعایت خاطر *khāthyry*, حرمت *heurmet*, رعایت *ri'āiet*, t.

DÉFÉRANT, e, adj., *re'āeti* *khāthyry*, terme de monnaie, سکنهنك صرب اولندىيىي مكازك *sikkēnuñ zarb oloundoughy-mekiānuñ nichāni*. — Vaisseaux déferens, terme d'anatomie, نطفهنهنك *nouthfēnuñ iollari*, يولارى *medjāri ul-meni*, a.

DÉFÉRER, v. n., décerner, donner, اعطى *vîrmek*, t.; ويرمك *i'ta*, tevdijh it, a.-t. — le serment à quelqu'un, ييمين ويرمك *ānd içhōrmek*

رعایت ۱ *reāiet it*, حرمت *heurmet*, اعتبار *'ytibār*, *mura'at it*, صابيق *sāīmaq*. — Dénoncer, خبر ويرمك *khaber vîrmek*, ابنا *imbā it*.

DÉFERLER, v. a., terme de marine, يلکن آچق *ielken ātchmaq*, يلکنلىرى آچق *ielkenlerī ātchmaq*, *tcheuzmek*.

DÉFERRER, v. a., un cheval, اتك *na'lî seukmek*, نعلى سوكوك *ātuñ n'alunî tchy-qärmaq*. — Rendre confus, interdit, سکوت *châchurmaq*, شاشورمك *sukiout it*. — Se Déferrer, v. refl., نعل دوشورمك *n'al duchurmek*.

DÉFI, s. m., دعوت *da'vet*, میدان *djengue d'avet*, دعوت *mēidān oqouma*. — Porter un défi à quelqu'un, میدانه اوقومق *meidānè oqoumaq*.

DÉFIANCE, s. f., اعتماد سرلق *y'timādsızlıq*, emniyet-syzlyk, a.-t.; عدم الاعتقاد *'adem ul-ytimād*, اشکل *ichkil*, a.

DÉFIANT, e, adj., soupçonneux, اشكاللو *ichkillu*, قورئىتىلۇ *qourountilu*, اعتمادسز *vehhām*, a.; وقامت *'yti-mādsyz*.

DÉFICIT, s. m., اكسكلك *ek-siklik*, أچىقلق *ātchyqlyq*, noqsān, a. — Il y a un grand déficit, نقصانى پك چوق *noqsāni pek tchoq*, كليتلو كسر و نقصان *kullüelü kesr u noqsān vārdur*.

DÉPIER, v. a., provoquer, اوقق *ānd içhōrmek*

oqoumaq, t.; دعوت *da'vet it.* — au combat میدانه اوچقى *meidānē oqoumaq*, میدان اوقومق *meidān oqoumaq.* — quelqu'un, le braver, اۋەنەق *avənəq* اۋۇردگۈئىستەركى *avourdgueustermek.* — Se Désier, v. réfl., امىيىت وېرماڭىك *emniyet virmemek*, itmemek. — Douter, اشکللىنىك *ichkillenmek*, وسوسە *vesvecè it.*

DÉFIGURÉ, e, adj., اسلوبىسىز *usloubisz*, شكلنى بوزلەش *cheklini bozoulmich*, چركىنلنەش *tchirkinlenmich.*

DÉFIGURER, v. a., اسلوبىسىز *usloubisz it, t.*; چركىنلتەك *tchirkinletmek*, شكلنى - صورتنى *cheklini souretini bozmaq*, a.-t.

DÉFILÉ, s. m., درېند *derbind*, p.; دار بول *där iwl*, guetchid, مضايىق *mazyq*, pl. a. مصيق *mazäeq*; عقب *'aqabet*, pl. a. عقبه *'aqab*. — Au fig., situation embarrassante, مصيقى *syqqi*, صيقى *mazyq.*

DÉFILER, v. a., ôter le fil, اىپلەكى *iplik* چىرقىقى *ipligui tchüqarmaq*, qopärmaq. — Se défaire, سوكەمك *seukulmek*. — v. n., aller à la file, بىرىنىك اردىنجى *bir birinüñ ar-* كىتمك *dindjë guitpuek*, guetchmek, صرا اىلە كىچمك *sirā ilé guetchmek*, دىزى *dizi* ايلە كىچمك *guitmek*, بىرى اردىنجى دىزلىوب *biri birleri ardindjë dizilup ürümek.*

بىيان، e, adj., expliqué, مىنلىش *beïän olounmich*, - وصف - تعریف *wasf, ta'rif olounmich*, a.-t.; عېتىن *mubetien*, a. — Arrêté, déterminé, كىسلەش *kecil-mich*, قرار وېرلىش *qarär vírlimich*, محدود *mahdoud*, معین *mou'aüien.*

DÉFINIR, v. a., expliquer, بىيان - تعریف - وصف *beïän', ta'arif, wasf it*, a.-t. — Statuer, كىسمك *kesmek*, قرار وېرمك *qarär vírmek*, حكم *hukm it.* — Déterminer, تحدىد - تعبيين *tahdîd, ta'ün it.*

DÉFINITIF, IVE, adj., قاطع *qa-th'y*, حكم اولنمش *qathyi*, a.; قطعى *hukm olounmich.* — Jugement —, حكم قاطع *hukmi qāthy'.* — En définitive, adv., par un jugement définitif, حكم قاطع ايلە *hukmi qāthy' ilè* قطعىجە *qath'i'en*, بالآخره *qath'y-djë.* — En définitive, enfin, *bil-akhyrè* والحاصل *vel hacyl*, عاقبت لامى *'aqybet ul-emr.*

DÉFINITION, s. f., explication de la nature d'une chose, تعریف *ta'a-rif*, pl. a. تعریفات *ta'arifât*. — juste, exacte, تعریف صحیح *ta'rifi sahyh.* — Réglement, décision, حكم *hukm*, pl. a. احکام *ahkiām.*

DÉFINITIVEMENT, adv., قطعاً *qa-th'en*, قطعىجاً *gathi'en*, a. — Cette affaire a été jugée définitivement, بى مصالحت قطعىجە فصل اولندى *bon maslahat qathy'djë fasl oloun-dou.*

DÉFLAGRATION, s. f., t. de chimie, combustion, ياناش *iänich*, t.; احتراق *rhtiräq*, a.

DÉFLEGMER, ou DÉPHLEGMER, v. a., t. de chimie, صویندی *souïni* چیقارمق - اوچرمق *tchyqarmaq*, *outchourmaq*, t.

DÉFLEURAISON, s. f., اغاچارک *aghâdjalarun* چچکلری دوكلديکى وقت *tchytchekléri deukuldugui vaqt*, t.

DÉFLEURI, e, adj., چچکى *tchitchégui deukulmich* - دوكلمش *deukulmich*, *duchmich*, t.

DÉFLEURIR, v., faire tomber la fleur, چچکى دوكمك - دوشورمك *tchitchégui deukmek*, *duchurmek*. — Se Défleurir, perdre sa fleur, اغاچارک چچکى دوكلمك *tchitchégui deukulmek*. — Quand l'arbre vient à défleurir, اغاچارک چچکى دوكلديکى وقت *aghâdjun tchitchègui deukuldughy vaqt*.

DÉFLEXION, s. f., بىر طرفه اڭمه *bir tharasa eilmé*, t. — des rayons de la lumière, اشعة ضيانىك *ach'aï ziānuñ in'ythäfi*, a.-t.

قرلق بوزمك *qizlik bozma*, t.; ازالله بكاره *izälëi bëkiäret*, a.

DÉFLORÉ, e, adj., قزلقى كىتمش *qyzlyq guitmich olän qyz*.

DÉFLORER, v. a., قز بوزمق *qyz bozmaq*, قزلق بوزمق *qyzlyq bozmaq*, قزلقين آلماق *qizlichin álmaq*, t.; بكارت آلماق *bëkiäret álmaq*, t.; بكارت ازاالله بكارت *izälëi bëkiäret it*, a.-t.

DÉFONCER, v. a., ôter le fond, بىر نسنهنىك دىبىنى سوكمك *bir*

nesnenuñ dibini seukmek. — un tonneau, فوجىنەك دىبىنى سوكوك *soutchinuñ dibini seukmek*. — la terre, يرى قازماق - سوكوك *iéri qazmaq*, سىكمك *guirizmè* it. — Se défoncer, v. réfl., سوكلاكىت دىبىنى دىكەپى سوكلاش *seukulmek*. — Défoncé, دىبىنى سوكلاش *dibi seukulmich*, قازلەش *dibi qazilmieh*.

DÉFORMER, v. a., شكلنى بوزمق *cheklinq bozmaq*, t.; قىللۇغى بورمق *qyllıghy bozmaq*, t.; تبىدىلى - شكلنى تغير *tebdili souret it*, a.-t. — Se Déformer, v. réfl., شكلنى قىللۇغى بوزلاق *cheklini, qyllıghy bozoulmaq*, هېتىنى تغير *heietini teghaïiur it*, a.-t. — Déformé, قىللۇغى بوزلامش *qyllıghy bozoulnıych*, مەتىغىر الەيەت *muteghaïir ul-heiet*.

DÉFOURNER, v. a., فرون دن *sourounden tchiqärmaq*, t.

DÉFRAI, s. m., خرجلق *khardjlyq*, مصارف اودەمك *meçärisi eudémek*, a.-t.

DÉFRAYER, v. a., payer les frais, خرج - خرجلق وبرمك - كورمك *khardj, khardjlıq vûrmek, gueürmek*, مصارف اودهمك *meçärisi eudémek*. — Dispenser de la dépense, خرج ومصرف دن بىر قلمق *khardj u masrafden beri qylmaq*. — Amuser une société, بىر جىعىتى اكىندرمك *bir djemieti eilendurmek*. — Défrayé, خرج ومصرف دن بىر قلىش *khardj u masrafden beri qylmich*.

DÉFRICHEMENT, s. m., بىرى

متروکات سوکوب *ieri seukup surmè*,
تارلایی تهیز طوپق - آچه-ق *ier átchma*, t.

DÉFRICHER, v. a., un champ,
تارلایی تهیز طوپق - آچه-ق *tärläi temiz thoutmaq*, *átchmaq*,
چالیلو تارلایی آچه-ق *tchälilu tarläi átchmaq*. — la terre, يرى
برى سوروب *ieri seukmek*, سوکوهك
برى سوروب آچه-ق *ieri surup átchmaq*. —
Eclaircir, démêler, تهذیب ایرتلق *áirtlamaq*. — Polir, purifier, تهذیب it.
Terre défrichée, سوکلهش بير
سوکلهش بير آچلهش بير.

برى سوکيچى - آچيچى *ieri seukidji*, *ätchidji*, t.

DÉFRISER, v. a., صاج قورجقلاغن بوزمق *säteh qyryrdjyqlyghyn bozmaq*,
صاچك قورجقلربىنى سوکوك *sätcuñ qyvrydjjylarini seukmek*. —
صاچك سوکلهش صاج قورجقلرى سوکلهش *sätcuñ qyvrydjjylarini seuklmuch sätch*.
Se Défriser, v. réfl., قورجقلرى سوکلهك

DÉFRONCER, v. a., le front, le sourcil, بورشغنى كيدرمهك *bou-
rouchoughyni guidermek*, قاشك بورشغنى كيدرمهك *qächuñ bourou-
choughyni guidermek*. — Une étoffe, بوکندىلىرى سوکوك *beukunduleri
seukmek*. — Défroncé, déridé, بورشقسآلن *bourouchouqsyz ályn*.
— Déplissé, بوکندىلىرى سوکلهش *beukunduleri seuklmich*.

DÉFROQUE, s. f., dépouille, vêtement, اسکى اوروبىا

روبال eski roubalar, t.; metroukiät, a.

DÉFROQUER, v. a., ôter le froc, خرقىشى چيقارمۇق *khyrqauï tchyqarmaq*. — Être cause qu'un moine quitte le froc, بر كىشىشە خرقەسىنى bir kechiche khyrqacini bräqturmaq. — Faire abandonner le couvent, مناسترى براقدرمۇق *monästeri braqturmaq*. — Se Défroquer, v. réfl., خرقەسىنى براقهقى - آتىققى - ترک *khyrqacini braqmaq*, átmaq, terk it.

DÉFUNT, e, s., مرحوم *merhoum*, مرتوفى *merhameilu*, مرجهلى *muteveffa*, a.; مرد *murd*, p.

قورتلماش *qourtoulmich*, t.; برى *beri*, a.; ازاد *ázad*, p. — Taille dégagée, سیورلماش *sivrilmich boï*. — Libre dans les manières, سرېست *serbest*.

DÉGAGEMENT, s. m., قورتلماش *qourtoullich*, قورتلەھ *qourtoulma*. — وەدك استخلاصى *va'duñ istykhläcy*. — كزاو - چيقش برى *guizlu*, *tchyqych ieri*, مخرج خفى *makhredji khafsi*. Voy. SORTIE.

DÉGAGER, v. a., retirer une chose mise en gage, رەھنى قورترمۇق *rehini qourtarmaq*, امانىتنەن چيقارمۇق *emännetten tchyqärmaq*. — Délivrer, تخليص ا قورترماق *takhlis it*. — Se Dégager, v. réfl., قورتلماق *qourtoulmaq*. — Retirer sa parole, وعدى سوزىنى كروآلق *va'di scuzini guiru álmaq*. — Y satisfaire, وعدى اجرا *va'di idjra it*.

— Dégager son cœur، علّاقه فسخ — قلب اسکھی *feskhy' alāqāi qalb it.*
 — Débarrasser de ce qui incommode، سقندیدن - شقلتیدن *syqyndyden, syqletten*
 ennuie، قورتارماق *qourtarmaq.* — Retirer d'un lieu
 une personne ou une chose qui s'y trouvaient engagées، روب سیی — قورتارماق *syrup qourtarmaq.*

قالچے-سی DÉGAINER, v. a., قینندن qilydji چیرمق tchiqarmāq, قلچی صیرمق qylýrdji syrmaq, t.; سل سیف selli scīf it, a.-t.

الدوان DÉGANTER, v. a., eldiven tchyqārmaq, t.

DÉGARNI, e, adj., ضویلکش *soüoul-*
 mich, طاقمنی چقارلمش *thäqy-*
 mini *tchýqárylmich*, t.

DÉGARNIR, v. a., ôter ce qui garnit, ce qui orne, **بِرْزَدْنِي** *nesneleri* *tirinden tchiqarmaq*, **چقۇرمۇق** *čiqarmaq*, **صوپىق** *tchyqärmaq*, **چىقارماق** *söimaq*. — Enlever la garniture, **بِزْكَرِي** *bezek-*
léri, **دوننابىي** *donanmaii* *tchyqärmaq*. — une place forte, **قلعەندىك** *Mulzemeñsi* *ek-*
siltmek. — une maison, **او طاقىمى** *qal'anuñ mulzemecini ek-*
siltmek. — un arbre, **اغاچك** *fنا داللربىنى* *ev thägymi* *quldurmaq*. — **قالدرەمەق** *zayıd باقوروداللربىنى* *kes-*
mek, **زايد** *zäid* *iä qourou dällérini kesmek*. — Se Dé-
garnir, v. réfl., **خېفىلتىك** *ouroubäi khasifletmek*, t..

DÉGAT, s. m., يیقمه *iiqma*, ضرر *zayar*, خسارت *khaçär*, خسار *khaçäret*, pl. خسارات *khaçärât*. —

Grand — خسار جسمیم *khaçāri djé-cím.* — Consommation avec profusion, عبت يبره خرچ *'abes ierē khardj,* اسراف *isrāf.* — Faire du dégât, خراب *kharāb it.*

DÉGAUCHIR, v. a.; دوزلتمهك *du-zeltmek*, يونمق *önmeq*, t.

DÉGAUCHISSEMENT, s. m., دوزلتمهه *duzeltmeh*; یونلیش *ionlich*, t.

بوز ارینمهسى - DÉGEL, s. m., , bouz erinmeci, چوزلەمىسى
بوزلۇ سوكلەمىسى - bouzler scu-
kulmeci.

بوزی ارتمک DÉGELER, v. a.,
اذابه ایتدرمک bouzi eritmek, t.;
izābè itturmek. — Se Dégeler, v. n.,
بوز اریمک - اچلمق - چوزلمک bouz erimek, atchilmaq, tcheuzul-
mek.

نسلنندن DÉGÉNÉRATION, s. f., a.-t. ; از مقاقي neslinden azmaqliq, a.-t. ; صويي بوزلمه azghounliq, a.-t. ; از غتنق soii bozoulma, t. ; تغيير جنس tē- ghaïuri djins, a. ; افساد ifsād, a. :

DÉGÉNÉRER, v. a., de ses ancêtres, نسلندن از مق neslinden az-maq, أصلی بولندن چیقمق asly iolyndan tchyrqmaq, فاخلف او nā-khalef ol, p.-a.-t. — Éprouver du changement dans l'espèce، وی ص

اوکسی دکشمک *soi deichmek*, اوکسی صوبندن چیقمق *evvelki söünden tchyqmaq*. — Changer de bien en mal, بوزله-ق *bozoulmaq*. — Se *mounqalib ol*. — Dégénéréé او صوبنی، منقلب *deunmek*, دونمک او *mounqalib ol*.

صالقى - **DÉGINGANDÉ**, E, adj., سولپىك *sälqy*; *sulpuk*, t.

اوکسەدېلى - **DÉGLUER**, v. a., چىقارماق *euksëii tchyqärmaq*. — بىر قوشى اوکسەدەن *bir qouchou* اوزىزندىن *euksè üzérinden tchyqärmaq*, t. — اللردن دفعى دېلى - Se dégluer les mains, — چپاق سلمك *tchapäq silmek*, *itäqämäq*. — Se dégluer les yeux, —

DÉGLUTITION, s. f., يوتمه *ioutma*, بلع *ioutmaqlıq*, t.; بىر تىقلۇق *bel'*, ابتلاع *ibılıç*, a.

DÉGOBILER, v. a., t. bas et pop., vomir, قوشىمىق *qousmaq*, t.; استفراغ *istyfrägh* it, a.-t.

DÉGOBILLIS, s. m., t. bas, قوسىش *qousmich* نىسىنلەر *nesneler*, t.

DÉGOISER, v. a. et n., chanter en parlant des oiseaux, اوتمىك *eutmek*. (En français cette expression a vieilli.) — Jaser, ياكىشمۇق *itäñchamaq*, صاپقاڭماق *säiglamaq*, t. — Se Dégoyer, v. réfl., الشىقق *älîchmaq*, أحوال عالمە واقف *ahvâli 'alemè vâyyf olmagha bâchlâmaq*.

DÉGORGEMENT, s. m., sortie abondante d'eaux ou d'autres choses, قوپۇپ دوكىمە *deukulmè*, دوكىمە *deukulmè*, بوشانىمە *gopoup bochänma*. — d'un égoût, قوپۇپ كارىزىت *kiarizun gopoup bochänmaci*. — de la bile ou autres humeurs, صەرقا و اخلاقەتكىپ بوشانىمىسى *safrâ ve akhlâthuñ bochänmaci*. — Action de dégager, de purifier,

بولاشى يېقامە - **boulâchi-ghy** كىدرىمە *itäqäma*, guidermè.

DÉGORGER, v. a., déboucher, بوشاتىمە *âtchmaq*, آچمىق *bochâtmaq*, دىشارو بوشاتىمە *dicharu bochâtmaq*. — Se répandre, en parlant des eaux, صو طشىمىق *southachmaq*, اوستىندىن آقمىق *ustunden äqmaq*. — Jaillir avec force, قىشىرىمىق *qych-qyrmaq*.

DÉGOURDI, E, adj., rusé, *qallâch*, حىلەكار *hylékiär*, p.-t.

DÉGOURDIR, v. a., ôter l'engourdissement, او بشقلىلى صاودىرىمىق *oïouchouglyghy sâvdurmag*, كىدرىمەك *guidermek*. — l'eau, صوبىي *souïi djuzidjè issitmaq*. — Au fig. fam., façonner une personne, تربىيە ئىلىجىق او *terbië it*. — Se Dégourdir, v. réfl., se façonner, كىسب تربىيە ئىلىجىق او *kesbi terbië it*. — En parlant de l'eau, *ili-djaq ol*.

DÉGOURDISSEMENT, s. m., des membres, او يېقلىغىك صاومەسى *ouïouchmaqlıghuñ sâvmaci*, t.

DÉGOUT, s. m., perte de l'appétit, اشتىها سىزلىق *ichtihâsizlyq*. — Répugnance, تىسىنە *titsinmè*, t. — Aversion, نىغرت *ikrêniç*, *nefret*, كراھەت *istikräh*. — naturel, او سىكلىك *ogounlik*.

DÉGOUTANT, E, adj., répugnant, مکروه *titsinduridji*, كرييچى *mekrouh*, كرييھ *kerîh*. — au goût, كرييھ الهدائق *kerîh ul-mezaq*. — à la vue, كرييھ الاظظر *kerîh ul-manzar*. — Qui cause du déplaisir, كوكىل *-Qui cause du déplaisir*,

موجب انجعال بال gueuñul qyridji. — Chose dégoûtante, اولدجق شی moudjibi infj'āli bāl oladjaq chëi. — Sale, مردار mour-där. — C'est un homme dégoûtant, کریه لا طوار بر آدم در, désagréable, kerih ul-athwär bir ádem dur.

بیقمش *byq-*
 DÉGOUTÉ, E, adj., *mutènneffir*. — Dif-
 mich, t.; متذفر *mutènneffir*. — Dif-
 facile, ارضاسی مشکل *irzāci much-*
kil.

DÉGOUTER, v. a., faire perdre le
goût, دتسندرمك *titsindurmek*,
يقدر مق *byqturmaq*. — Oter l'ap-
petit, اشتئابي بوزمق *ichtihā̄ boz-*
maq. — Ennuyer, اوصاندرمك *ouçāndurmaq*, تنسفيرا *tenfir it*.
— Se Dégoûter de, v. réfl., دتسنمهك *titsinmek*, اوصانهـق *ouçānmaq*,
ايكرنمهك *ikrenmek*, بعمق *biqmaq*, نفرت - استيكراه *bezmek*, بزمك *bzmek*,
 nefret, istikrāh *it*, تنسفرا *teneffur it*. — Je m'en suis dégoûté, اندن بيقدم *anden byqtum*.

DÉGOUTTANT, *e*, adj., qui tombe
goutte à goutte, طاملايجي *dhām-lāidjī*
لائجيان *dhāmlāän*, *t.*; متقاطر
mūteqāthyūr, *a.*

DÉGOUTTER, v. n., tomber goutte à goutte, داملق *dāmlamaq*, mieux طاملق *dhāmlamaq*, سرمق *syrmaq*, تقطرا maq, t.; تقاطرا *teqāthour it*, *teqatthour it*. — Faire dégouter, طمزرم—ق *dhamlatmaq*, طمزرم—ق *dhamzyrmaq*.

DÉGRADATION, s. f., destitution
رُبْدَانَكْ قالدُرْمَىقْ rut-
honteuse benuñ qāldurylmacy, - رفع رُبْدَانَكْ

عزل ایلمد *azl* پاید *ref'y rutbè, pāiè*, بقله *q̄ilemè*. — Dégât d'un édifice, t.; *iqylma*, بیقفلق *üiqyqlyq*, t.; تخریبات *takhrīb*, pl. a. *takhrībāt*. — État de dépréssissement, خرابیت *kutulémè*, t.; کوتولمه *kharābüet hāli*. — Avilissement, آلچقىنمه *ältchaqlanma*, t.; تذلل *tezellul*. — Dégradation de la lumière, ازالتىمسى *azaltmaci*. *äidinligħuñ*.

رتبه سی دegradé, e, adj., فالدرلمش rutbèci qāldurilmich, محققر, t.; الچقانمش altchaqlanmich, a. mouhaqqar, a.

DÉGRADER, v. a., démettre d'un grade, رتبه‌دن *rutbəden* indurmek, رتبه‌بی قالدرمک *rutbəi qāldurmaq*, رفع رتبه ا ref'y *rutbə it.* — quelqu'un, بُریسند-ک *biricinuñ rutbəcini ref', hakk it.* — un militaire, اسامدسى چالمق *eçāməci tchālmaq.* — Attenter à la réputation, شانه خلل کتورمک *chānē khalel gueturmek.* — Détériorer des bâtiments, خراب ا *iqmaq, t.*; يقلاق *iqraq, t.* kharāb *it.* ویران ایلمک *virān eilémek.* — Avilir, الچقلتە-ق *alčaqlatmaq.* — Se Dégrader, v. refl., s'avilir, الچقلنیق *alčaqlanmaq, t.* تاھقیر نفس ا *tahqyr nefsi t.*

قوچىھىي - سوكەمك - qoptchiai
DÉGRAFER, v. a., چۈزىك - tcheuzmek, seukmek, t.

DÉGRAISSEMENT, s. m., پاغنے‌ی *iūghyni tchyqārma*, t.

ياغـنـى DÉGRAISSE, v. a., ياغـنـى *iäghynx tchyqärmaq*, چیقارمـق
تـكـرـلـمـكـ دـكـرـلـمـكـ *täkerlenmek*, آشـاغـىـ اـيـنـمـكـ *tchäpouq ächäghy inmek*, t.
اتـصـوـبـنـكـ صـوـبـنـكـ *le bouillon, et souïunuñ iäghynx tchyqärmaq*. — Oter les taches, چـیـقاـرـمـقـ
يـاغـ لـكـسـنـىـ بـولـاشـغـنـىـ چـیـقاـرـمـقـ *iägh lekécini, boulachyghyni tchyqärmaq*, t.

لـكـهـجـىـ DÉGRAISSEUR, s. m., lekèdjî, t.

نـرـدـبـانـ DEGRÉ, s. m., escalier, *nerdubân*, vulg. *nerdevân*, مرـدـوـنـ *merdiven*. — Marche d'escalier, اـيـاقـ *baçamaq*, t.; قـدـمـهـ *qademè*, a. — Les degrés, pour l'escalier, نـرـدـبـانـ اـيـاقـلـرـىـ *nerdubân aüäqlari*. — Degré d'un cercle ou division du thermomètre, etc., درـجـاتـ *dérédjè*, pl. a. *derekjät*. — Titre, rang, dignité, مرـتـبـةـ *mertebet*, رـتـبـهـ *rutbè*, pl. a. *pätiè*. — Par degrés, petit à petit, درـجـهـ بـدـرـجـهـ *deredjè bederedjè*, اـيـلهـ تـدـرـيـجـ *tedriidj ilè*. — Au plus haut degré, au fig., اـعـلـىـ مـرـتـبـهـ دـرـجـهـ اوـلـيـدـهـ *a'lâi mertebede deredjei ouladé*.

درجـهـ عـرـضـ *derekjëi 'arz*. — de longitude, درـجـهـ طـوـلـ *deredjëi thoul*. — Les degrés de froid et de chaleur, درـجـاتـ بـرـودـتـ وـحـارـاتـ *derekjati buroudet u haräret*.

كمـيـذـكـ DÉGRÉER, v. a., كـامـنـىـ طـاقـمـنـىـ *gueminuñ alâtini thaqymini tchyqarmaq*, t.

تـكـرـلـمـكـ چـاـپـكـ آـشـاغـىـ اـيـنـمـكـ سـرـخـوـشـلـغـنـ سـرـخـوـشـلـغـنـ *DÉGRINGOLER, v. a., tekelenmek*, *serkhochlyghyn guetchurmek*, آـيـلـتـمـقـ *äyltmaq*. — Sc Dégriser, v. réfl., آـيـلـهـ چـيـقاـرـمـقـ *makhmourlyq bozmaq*, t. — Faire passer l'illusion, خـيـالـ باـطـلـدـنـ دونـدـرـمـكـ *khaïäli bâthylden deundurmek*, a.

قبـاسـنـ آـلـمـقـ DÉGROSSIR, v. a., قـبـاسـنـ آـلـمـقـ *qabäcin älmaq*. — la besogne, اـيـشـكـ قـبـاسـنـ آـلـمـقـ *ichuñ qabäcini älmaq*, t.

يرـتـيـقـ DÉGUENILLÉ, e, adj., يـمـهـلـوـ رـوـيـالـوـ اـسـكـىـ بـوسـكـىـ *yirtyq roubalu eski bouski* ilè *eurtulu*, t.

برـيرـدـنـ DÉGUERPIR, v. a., sortir d'un lieu, برـيرـدـنـ چـيـقاـمـقـ *bir ierden tchiqmaq*, t. — Fam., quitter un lieu par crainte, قـورـقـ وـدـنـ مـكـافـنـىـ بـرـاقـمـقـ *qorqouden bir mekiäni bräqmaq*. — Céder un héritage, مـيرـاثـيـ بـرـاقـمـقـ *miräci bräqmaq* terkî mirâs it. — Abandonner un immeuble, برـمنـزلـكـ تـصـرـفـنـدـنـ كـفـ يـداـ *bir menziluñ teçarrusinden keffi iced it*.

برـاقـمـهـ DÉGUERPISEMENT, s. m., abandon, désistement, بـرـاقـمـهـ *bräqma*, el tchekmè, t. — d'un héritage, تـرـكـ مـيرـاثـ *terki mirâs*, t.-a.

قوـسـمـقـ DÉGUEULER, v. n., terme bas et populaire, vomir, قـوـسـمـقـ *qousmaq*, t.

تبديل اولنيش DÉGUISÉ, E, adj., tebdil olounmich, بشقة قيافته
كيرمش bachqa qyāfētē guirmich,
ا.-ت.; قيللغى دكشمish qyllıgħy
deguichmich, t.

قیافـت DÉGUISEMENT, s. m., کشـه قیافـت تبـدـیلـک qyāset deichmè, دـکـشـه tebdıllik, a.-t.; تبـدـیل tebdıl, a. — Je le reconnus, malgré son déguise-ment, بشـه قیافـتـه ایـکـن بـیـلـدـم bıachqa qyāsettè iken bildum. Voy. TRAVESTITISSEMENT, FEINTE.

DÉGUISER, v. a., travestir,
 قیافت - قیافتی دکشدرمک *qyāset*,
qyāseti deichturmek, تبدیل *teb-*
dil it, اسبابی دکشترمک *esbābi*
deichturmek, بشقه قیافت - قیللغه قویمق
bachqa qyāsetē, qyllyrgha
qoïmaq. — On le déguisa en moine,
 کشیش قیافتندہ قوبدیلر *kechich*
qyāsetiné qoïdiler. — Altérer, chan-
 ger, تنکیر - تغییر *tenkîr, tagħiir*
it. — Cacher, كزلتتمک *guizletmek*.
 — Changer, دکشدرمک *deichtur-
 mek*. — sa voix, سسنى دکشدرمک *secini deichturmek*. — Présenter sous

بشقه صورت ده une autre forme, كوسترمك *bachqa souretté gueus-termek*, صورت آخره كوسترمك *soureti âkharè gueustermek*. — Se Déguiser, v. réfl., se montrer autre que l'on est, بشقه صورته كيرمك *bâchqa soureté guîrmek*. — Garder l'inconnu, تبديله كيرمك *tebdîlè guîrmek*, تبديل tebdîl ol, أو كرمك *tekdîl guezmek*.

چاشنیپسندی DÉGUSTATION, s. f., آلمانی tchâchnicini álma,

tchâchniguîrlik, دادوب *denem *, تذوق *tezev-vouq*, a.

DÉGUSTER, v. a., طانق that-
 maq, چاشنیسنى المق tchâchni-
 cini álmaq, t.; تذوق - تطعم te-
 zevvouq, teta'oum it, a.-t.

کوفش چالمه DÉHALER, v. a., gunech tchâlma
اثرینی گیدرمک ecerini guidermek, t.

DÉHANCHÉ, *e*, adj., qui a les hanches rompues, بلى قرق *beli qırq*, قیناقلری قوپمچ *qainäqlari qopmucht*. — Qui n'est pas ferme sur ses hanches en marchant, كوشك *kوشك* يورۇشىلى *guevchek iuruüchly*, t.

دَهْرَنَّاچَرَ، v. a.; آذَكَ رختنی - طاقهنى چىقارماق *rakhtini, thäqymini tchyqärmaq*, t.

DÉHONTÉ, E, adj., عارسز 'ārsiz,
ا.ت-ه اوتانماز; outānmāz, t.;
ادبسز edebsiz.

DEHORS, adv., sans mouvement, طشراه *thachra*, vulg. دیشاری *di-chāry*, دیشارده *thachrada*, دیشارده خارجده *khāridjde*. — Aller dehors, دیشاری چیغق *di-chāry tchygmaq*. — Mettre —, طشره قوه—ق *thachra qomaq*. — Chasser —, دیشاری قوغهق *di-chāry qoghmaq*, it. — Il est dehors, دیشارده در *dichārda dur*. — En dehors, طمش—ردن *thachradan*, خارجден *khāridjten*. — Au dehors, avec mouvement, طشراه *tachraïc*.

DEHORS (LE), s. m., extérieur, خارج dich tharasi, t.; دیش طرفی khāridj, a.—Le dehors ou les dehors de la ville, شهربىش chehruñ dicharuçu. — Les fortifications du dehors, استحکامات خارجیه istihkiāmāti khāridjié.—Au dehors, en apparence, ظاهرده zāhirdē, صورت ظاهره soureti zāhirēdē. — Les dehors, les apparences, ظواهر حال zāhiri häl, صورت ظاهره soureti zahirē.

DEÏCIDE, s. m., crime des Juifs en faisant mourir le Christ, قتيل المسيح qatl ul-mecyh, a.

DÉÏFICATION, s. f., مرتبة الوهية mertebəi uluvüiete ترفيعي رسمى terfi'i resmi, a. للهيلق ربتهسنه allahlyq rutbécinè tchy-qārylma.

DÉÏFIER, v. a., الله منزله سنه allah menzilecinè qomaq, قومق للهيلق ربتهسنه allahlyq rutbécinè tchyqārmaq, a.-t.

الله ك يالكز allahuñ iāliniz مذهب birliguinè inānmaqlyq, t.; اینانقلق المعتقدين mezheb. mezmou'taqydin billahi saqath, a.

جيئع دينلىرى انكارى djemi dinleri inkiār idup آيدوب فقط الله ك وجوديند اینانېيچى faqath allahuñ vudjoudinè inā-nidji, a.-t.

DÉITÉ, s. f., تكريلا ك tañrilik, t.; لا هييت ilāhüiet, a.

DÉJA, adv., dès à présent,

شەدى chimdi, t.; همان hemān, p.; بىلە bilè, حالا halen, hälä. — Il est déjà venu, بىلە gueldi bilè. — Le bateau à vapeur est-il déjà arrivé? حاواپور كميسى كلاشەيدىر hala vāpor guémici guel-michmídur. — Dans ce moment, هنوز henouz, اوْل دمدە ol demidé. — Quand j'arrivai, le médecin était déjà parti, ووز حكيم—he كتمشىدەن كتمشىدەن vuçoulumdè hekím henouz guitmichidi. — Auparavant, شەدىدىن chimdiden evvel. — Je vous l'avais déjà dit, سزە سۈيلىشىدىم chimdiden evvel, sizë seuilemichidum, t.

DÉJECTION, s. f., excrément, نجاست nedjācet, عهل 'amel. — D'un malade, خستىنىڭ تردىسى khaстанauñ tereci, t.

DÉJETER (SE), v. réfl., بوكلەك beukulmek, t.

DÉJEUNÉ ou DÉJEUNER, s. m., قەھۋە اللىنى قەھۋە alty, t.

DÉJEUNER, v. a., قەھۋە اللىنى قەھۋە alty it, t.

آيرۇق aïr-maq, جىدا ا آرالىق ārālamaq, آرەلرېنى اچىق djudā it, a.-t.; بىرىدىن آرالىق árâlerini átchmaq, بىرى بىرىدىن آيرۇق biri birinden aïrmaq. — Se Déjoindre, v. a., آيرلىق aïr-lamaq, بىرى بىرىدىن آيرۇق biri birinden aïrilmaq.

آيرلاش aïrylmich, اىرىو munfa-cyl, a.

DÉJOUER, v. a., empêcher, منع *ا* *nafîle-lendurmek*, a.-t. — Contrarier, *nasîfet it*, *motkhâlefet it*. — un projet, تدبیرینى *tedbîrini bozmaq*.

DÉJUCHER, v. a., faire descendre les poules du juchoir, طاوچلرى *duwenk uzerinden indurmek*, t. — دونك اووزنەدن ايندرمەك - چيقارماق *thavouqleri duwenk uzerinden indurmek*, *tchyqärmaq*, t.

DELA, AU-**DELA**, adv., *eutè*, اوته *eutède*, اوته ده *eutède*, آشوري *ashuri*, شەزىنە *shəzindən*, t. — de la ville, شەھىردىن *chehirden eutè*. — Au-delà des monts, طاغلىرىك اوتسىنەدە *dâghlaruñ eutecindè*. — Delà, de cet endroit-là, أول يېردىن *ol ierden*. — De cette chose-là, اندىن *anden*. — Plus qu'il faut, زىادە سىلە *ziādécilé*. — Au-delà des bornes, حىددەن زىادە *hadden ziadè*. — Aller au-delà, حىددەن كچىك *hadden guetchmek*.

DÉLABREMENT, s. m., بىيىقلق *üqyrqlıq*, برپادلىق *berbâdlyq*, خرابىت *kharâblyq*, t.; مزاىىت *kharâbüet*, a. — de santé, مزاىىنە *mizâdjinuñ tchurukligui*. — des affaires, امور بىنەك *oumourinuñ kharâbüeti hâly*.

DÉLABRÉ, e, adj., يېرتق *irtyq*. — En parlant de la santé, بۇزق *'bozouq*, بىيىقلمش *üqylımich*, t. — En mauvais état, سوھالىدە *souñ hâldè*, خراب *kharâb*, a.

DÉLABRER, v. a., déchirer, يېرتق *irtymaq*, پاره *paralamaq*, پاره *pâra pâra it*. — Gâter,

mettre en mauvais état, بوزمق *bozmaq*, چۈرۈتمەك *üqmaq*, بىيىقمق *tchurutmek*, t.; خراب *kharâb it*. — Se Délabrer, v. réfl., بوزلمەق *bozoulmaq*, تخرىب اولۇق *takhrib olounmaq*.

DÉLACER, v. a., ôter, défaire le lacet, غېتىانى سوكەك *ghaitâni seukmek*, *tcheuzmek*. — un corset, كوكسلكى آچق *gueukusli-gui åtchmaq*, t.

DÉLAI, s. m., remise, مەلات *muhlet*, a. — Retard, تاخىر *teekhyr*. — Sans —, اكلندرمىوب *eilendurmeiup*, بلا تاخىر *bilâ teekhyr*. — Long délai, مەلات مدىدە *muhleti medidè*.

DÉLAISSE, e, adj., براقلەش *brâqymich*, بوشلانەش *bochlân-mich*, t.; متە روك *metrouk*, مخذول *makhzoul*, a.

DÉLAISSEMENT, s. m., براقاقة *brâqma*, t.; تۈرك *terk*. — État de, حال متروكىت *hâli metroukyït*, a.

DÉLAISSER, v. a., abandonner, براقىق *brâqmaq*, t.; تۈرك *terk it*, a.-t. — En terme de pratique, se désister, abandonner une possession, بىر شىئىك كىف يىد *keffi ied it*, تصرفىندەن ال چىكمك *bir cheüñ tecarrusinden el tchekmek*.

DÉLASSEMENT, s. m., repos, استراحت *dînléumé*, t.; دىكىنە دىلىنە *istirâhat*, تنفس *teneffus*, a. — رىگىچىچە *eglendje*.

DÉLASSER, v. a., يورغۇنلىغى *iourghounlighi*, كىيدرمەك - آلمق *tourghounlighi*

دکندرمک *dîn-lendurmek*, *álmaq*, راحت آلمق - طوپق *râhat álm̄aq*, راحتلنمق *râhat-lanmaq*, راحت استراحت *istirâhat it*.

DÉLATEUR, TRICE, s., قوجى *qov-dji*, قلايچى *qoghydji*, قوغىجى *qovlâidji*, t.; نمام *nammām*, a.

DÉLATION, s. f., قوجيلق *qov-djiliq*, t.; غمازلىق *ghamz*, a.; غمازلىق *ghammâzlyq*.

DÉLATTER, v. a., تخته جقلربىنى سوكىك - چقارمىق *tchâty tahtadjyqlérini seukmek*, *tchyqârmaq*, t.

DÉLAVÉ, e, adj., صونق *sonyq*, t. — Couleur —, صونق رنك *sonyq renk*, t.

DÉLAVER, v. a., رنكى آچق ا *rengui átchyq it*, t.

DÉLAYANT, adj. et s., اريدىجى *irîdîdjî*. — Remède —, اريدىجى *irîdîdjî*.

دواء محلل *irîdîdjî 'ylâdj*, علاج *dêvâü mouhallil*, a.

DÉLAYEMENT, s. m., چالقتمە *tchâlqatma*, اريتە *eritmè*, t.

DÉLAYER, v. a., چالقتمق *tchâl-qatmaq*, صوايله اريتەمك - *sou ilè eritmek*, قارشدرمق *qârich-turmaq*, صوايچنل *sou itchindè* اريتەمك *eritmek*, ازمك *ezmek*. — le vin, شرابه صوقاتمق *charâbè sou qâtmaq*.

DÉLECTABLE, adj. com., جان لذبد *djân sevédjek*, a.-t.; سوهجهك *lathyf*, a.; صفا ويرىجى *lêziz*, a.

مفرح قلب *muferryhi qalb*. — Endroit —, مفرح يير *mu-ferryh ier*.

DÉLECTION, s. f., صفا *safâ*, حظ *hazz*, لذت *lezzet*. — Grande تلذذ عظيم *telezzuzi 'azîm*,

DÉLECTER, v. a., صفا اندرمك *safâ itturmek*, سوندرمك *sevin-durmek*, حظليندرمك *hazlandurmaq*, لذت ويرمك *lezzet vîrmek*.

— Se Délecter, v. réfl., حظ ا *hazz it*; حظلىنمق *hazzlanmaq*, خوشلىنمق *khochlanmaq*, لذت بولمق *lezzet boulmaq*, متلذذ او *mutèlezziz ol*, a.-t.

DÉLÉGATION, s. f., commission pour connaître et agir au nom d'un autre, وكالة وكيلىك *vêkillik*, مامورۃ *mêmou'rüiet*. — Commission donnée à quelqu'un pour exiger le paiement d'une dette, حوالہ *havâlè*. — L'acte écrit de la délégation, وكالت - حوالہ سندی *vêkiâlet*, havâlè *sénâdi*, a.-t.

DÉLÉGATOIRE, adj. des deux genres, وكالتى متضمن *vêkiâleti muté-zammin*, a.-t.

DÉLÉGUÉ, s. m., député, وكيل مأمور *vêkil mêmour*, a.

DÉLÉGUER, v. a, commettre, envoier avec pouvoir d'agir, مأمورا *mêmour it*. — Envoyer pour exiger le paiement d'une dette, حوالہ ا *havâlè it*: — Cela signifie aussi assigner le paiement de la somme que l'on doit sur un autre, déléguer une dette, دينى برمالدن حوالہ ا *deîni bir mälden havâlè it*.

کے ڈیلے استج , s. m. , *guèmi safracini*
بوشانتمہ صفرہ سنی *bochātma* , t.

دِلَسْتَر, v. a., كِمِيَّ نَكْ صَفَرْهُ سَنِي چِيرْمَقْ *guèminuñ sa-fracini tchiqārmaq*, t.

دِلْسُتْر، s. m.، كَمِيلَرْكَ
صَفْرَهْسَنْيِ بُوشَانْقَهْ مَأْمَوْرْ أَوْلَانْ
guémileruin safracini bochātmagha
mēemour olān, t.

اولدريجي DÉLÉTÈRE, adj. com., مهلك eulduridji, t.; قاتل qātil, a. مختلف muhlik, mutlif, a.

DÉLIBERATION, s. f. Voy. DÉGUSTATION.

DÉLIBÉRANT, E, adj., qui délibère,
مشاور *dānichān* *muchāvir*,
دَانِشْمَعْهٗ مُخَصّ—وص *dānichmagha*
makhsous. — Assemblée délibérante,
مشاوره بِه مخصوص مجلس *muchā-*
vercīe makhsous medjlis.

DÉLIBÉRATIF, IVE, adj., geure, اثبات بالبأهـ. t. de réthorique, isbāt bil-bahs. — Voix délibérative, رأى على طريق لاستشاره rei 'ala tharyq ul-istichārē, a.

DÉLIBÉRATION, s. f., دانشق *dā-nišq*, مشاوره *muchāvèrè*. — Longue —، معاشرة *muchā-vèrē* مديع *mēdīyè*. — قرار *qarār*. — Résolution, *qarār*. — La délibération du conseil, شورانک رأی قرار داده سی *chourānūn rēi qarār dādēci*.

قراري DÉLIBÉRÉ, e, adj., résolu, مقترر qarāry vīrlmich, ويرلمش mouqarrer. — De propos —، خرض gharaz ilè, a.-t. — De propos délibéré ، à dessein , adv., بليله رک

bilerek, دوشونه رک *duchunerek*, t.;
 غرض ایله، اصالتدن *gha-icäletten*, raz ilè, غرضاً *gharazen*, قصداً *qas-den*. — Aisé, libre, سریست *ser-best*.

DÉLIBÉRÉMENT, adv. ايله غيرت *ghaïret ilè*, a.-t.; بى تكلىف *bi tekelluf*, a.

DÉLIBÉRER, v. n., consulter avec
les autres , دانشمـق dānichmaq ,
مشـاوريه ١ dānichichmaq ,
muchāvèrè it , مشـورت ١ mechvèret
it. — sur une affaire importante, بر
مصالحت مهمـه داير مشورت bir
maslahati muhimmeïe dâir mechvè-
ret it. — Consulter en soi-même ,
تفـكـر ١ duchunmek , tè-
fekkur it. — de , se déterminer à ,
تصمـيم ١ qarâr vîrmek ,
tasmîm it.

DÉLICAT, *e*, adj., fin, délié, **أَنْجَدَهُ**
indjè, t.; رقيق *raqyq*, a. — Tra-
 vail —, **أَنْجَدَهُ أَيْشَ** *indjè ich.* —
 Gracieux *nezāketlu*, **فَازِكٌ** *nezāketlu*, **نَزَاكَتُلُو**, **نَزَاكِتُلُو**
nāzik, **ظَرِيفٌ** *zarīf*. — Agréable au
 goût, لذيد *lezzetlu*, **لَذِيذٌ** *lezîz*. —
 Mets délicats, طالتو يمك *thātlu*
iemek, **طَعَامٌ نَفِيسٌ** *th'āmi nēsîs*. —
 Difficile à contenter, كوج بكنور, **كُوچ بىكىنۇر**
gutch beïneur, مشكل **مېشكىل** *irzāci muchkil*. — de santé, de tempéra-
 ment, ضعيف المزاج **ضَعِيفُ الْمَزَاجِ** *za'if ul-mi-
 zādj*. — Il est d'une santé délicate,
 مزاجي ضعيفدر **مِزَاجِي ضَعِيفَدَر** *mizādji za'istur*. —
 Conscienctieux, أهل صداقه **أَهْلُ صِدَاقَةٍ** *ehli sa-
 dāqat*, منصف **مُنْصَفٌ** *munṣyf*, a.

DÉLICATEMENT, adv., avec délicatesse, نازكـلـكـه *nāziklīguilē*,

nèzāketile, a.-t.; نازکانه *nāzikiānē*. — Travaillé ایشلنمش — نزاکتلہ *ichlenmich*.

DÉLICATER, v. a., نازلغلہ *nāzliguilē* آشدرمق *ālīchturmaq*, داندینلوق *dāndintlamaq*, t.

DÉLICATESSE, s. f., qualité d'une chose ou d'une personne délicate, فرازکت *nāziklik*, نزاکت *nēzāket*. — Agrément, grâce, طرفات *zerāfet*. — d'un mets, طنلوق *thatluliq*, اطعمه فیسنهنک *eth'y'mēi nēficēnuñ nēzāketi*. — Finesse, لسانک *nāzakti* - انجدلك *indjēlik*. — du langage, de la langue, لیچانوں *licānuñ nēzāketi*, *chivèci*. — Mollesse, فازنلک *nāzendēlik*, نزاکت ذایقه *nēzāketi zāīqa*. — Légéreté, خفیلک *khafistlik*. — Dextérité, ال چاپکلکی *el tchāpoukligui*.

Faiblesse, ténuité, مظلوملوق *mazzoumluq*. — Délicatesse de goût, نزاکت ذایقه *nēzāketi zāīqa*. — d'oreille, نزاکت سامعہ *nēzāketi sām'ya*. — d'esprit, لطفت ذهن *lēthāfeti zehin*. — de tempérament, نزاکت مزاج *nēzāketi mizādj*. — ترکیب بدنک *terkibi bēdenuñ nēzāketi*.

DÉLICES, s. f. pl., ذوق *zevq*, لذایذ *lezzet*, لذوق و صفا *zevq u safā*, لذیذ *lezzet ilē*, لذت *lezzet*. — du paradis, نعیم جنت *na'ymi djennet*. — Délice, au sing., کوکل خوشلاغی *gueuñul khochlyghy*. — C'est un délice, محض حظ درون در *mahzi hazzi dēroun dur*.

DÉLICIEUSEMENT, adv., ذوقلے *zevqlē*

ذوق و صفا ایله *zevq u safā ilē*, تلذذ لذت ایله *lezzet ilē*, درون ایله *tēlezzuzi dēroun ilē*, a.-t.

DÉLICIEUX, se, adj., plein d'agrément, صفالو *lezzetlu*, لذتلو *safālu*, a.-t. — au goût, لذیذ *lezziz*, a.

DÉLICOTER (Se), v. pers., بولاری *ioulāri* آتمق *ātmaq*, t.

DÉLIÉ, s. m., انجه قلم جزکیسى *indjē qalem tchizguici*.

DÉLIÉ, e, adj., mince, بوفقة *ioufsqa*, t. — Étoffe —, انجه فکرلو *zeïrek*, زیرک *zirik*, indjē qoūmāch. — Au fig., subtil, سیبرک *seïrek*, حیله کار *hile kiar*. — Fourbe, سیبرک *seïrek*. — Peu épais, چوزلمش *tcheuzlumuch*.

DÉLIER, v. a., défaire le lien, آچمق *tcheuzmek*, چوزمک *ātch-maq*, باغی سوکھمک *bāghy senmek*. — Absoudre, تبریده *tēbriē it*. — d'un serment, قسمدن تخلیص *qacemden takhlis it*.

DÉLIGATION, s. f., t. de chirur., وضع ضماد *vaz'y zymād*, a.

DÉLIMITATION, s. f., تحدید ایلمه *tahdīd eilémè*, a.-t.; تعیین حدود *tahdīd houdoud*, a.

DÉLIMITER, v. a., t. de droit, حدودی *tahdīd it*, تحدیدا *tahdīda*, houdoudi *ta'iin it*, a.-t.

DÉLINÉATION, s. f., رسم *resm*, a.; کرلمه *kerlemè*, t.

صوچلو *soutchlu*, صوچ ایدن *soutch iden*, جارم *djārim*, a.

DÉLINQUER, v. n., صوچ - کذاه *DÉLINQUER*, v. n.,

soutch, gunāh it, صوج ايشلەمك
江山ايت ايلمك, soutch ichlèmek, a.-t.
djināet eilèmek, a.-t.

DÉLIRE, s. m., صايقلمقلىق sāiq-lamaqlyq, صايقلەم sāiqlama, t.;
عكلەك sāiqlama, t.; — de la fièvre هذىيان hezeyān, هدو hezv. — de l'esprit, mahrour. — de l'esprit, mahrour. — de l'esprit, 'aqlun sersemligui. — Etre en صايقلمقلىق, sāiqlamaq.

DÉLIRER, v. n., صايقلمقلىق sāiq-lamaq, t. Délirer est nouveau dans la langue française.

DÉLIT, s. m., صوج soutch, t.; كذاب gunāh, p.; جرم djurm, قباحت qabāhat, a. — Committre un — ارتکاب irtikiābi djurm it. — En flagrant —، کذاھي gunāhi ichlerken. ايشرلەك

برطاش دليى bir thāch dilimi kesmek, t. كسىمك

DÉLITESCENCE, s. f., t. de méd., انفراغ الهادة الممارضه في الداخل infirāgh el-māddet el-mumārēzet fid-dākhyl, a.

DÉLIVRANCE, s. f., action de délivrer, قورتارلۇق qourtārilma, نجات nē-tjät, خلاص khalās, a. — Mise en liberté, ازادلىق ithlāq, اطلاق azādlyq, تخلية السبيل takhlīet us-sebil, a. — Livraison, تسليم teslím.

DÉLIVRE, s. m., mechimet, a.; دشيمە ogħlān duwādji, t. اوغلان دواجى

DÉLIVRÉ, e, adj., قورتلەمش qourtoulmich, t.; مخلص moukhallas, a.; mucellem, a.; ويرلەمش virilmek, t.

تسليم اولنمش teslím oloun-mich, a.-t.

DÉLIVRER, v. a., affranchir d'un mal, قورتارمىق qourtārmaq, t.; تخلص takhlis, khalās it, a.-t. — Mettre en liberté، ازاد - اطلاق azād, ithlāq it. — des esclaves, des prisonniers، اسرانك سېيىللەرىنىيى ucérānuñ sěbillérini takhlüe it. — Accoucher, طوغىرتمىق dho-ghourtmaq. — Mettre entre les mains, قورىلەم - قولمىق khalās boulmaq, a.-t. — Faire délivrer, تسليم اۋىرمىك teslím itturmek. — Se délivrer, v. réfl., اپىنلىرىنىيى قورىلەم - قولمىق khalās boulmaq, a.-t.

DÉLIVREUR, s. m., celui qui délivre, تسليم ايدىنجى teslím ididji. — Distributeur de rations, fourrages, etc., aux troupes، انبار امېنىي ambār emini. — Délivreur, dans le sens de libérateur, est vieux et n'est bon que dans le burlesque.

كوج gueutch, t.; كوجمه gueutchmè, t.; نقل naql, a.

DÉLOGER, v. a., faire quitter à quelqu'un son logis, كوجورمك - اودن gueutchurmek, - evden, ierinden tchiqärmaq, منزلدن اخراج azādlyq, قوغىق - دفع def' it. — Déloger, v. n., changer de logis, كوج gueutch it, قوغىق goghmaq, نقل مكان naqli me-

تَبْدِيل مَكَان اِيلِمَك *teb-dili mekiān eilēmek*. — Sortir d'un lieu, d'une place qu'on occupe, voy. DÉCAMPER.

DÉLOS, n. propre, île de l'Archipel, أَسْدِيل *asdīl*.

DÉLOYAL, e, adj., بَيْ وَفَا *bi vesfā*, a. عَرْضَسْز *'yrzsyz*, خَابِن *khaūn*, a.

DÉLOYALEMENT, adv., بَيْ وَفَالْقَ *bi vesfālyq ilē*, خَيَانَتَه *khyānetilē*, اِيلَه *'yrzsyzdje*, a.-t.

DÉLOYAUTÉ, s. f., خَيَانَت *khyānet*, بَيْ وَفَالْقَ *bi vesfālyq*, عَرْضَسْلَقْ *'yrzsyzlyq*, a.-t.

DELPHES, n. p., bourg de la Turquie d'Europe, ancienne ville de la Phocide, قَاسْتَرِي *qastri*.

DELPHINIUM, s. m. Voy. PIED-D'ALOUETTE.

DELTA, s. m., terrain compris dans les branches du Nil, جَزِيرَت النَّيل *djezīret-unnil*.

DELTOÏDE, adj., muscle, حَضْلَة *hazlata*, الذَّالِيَة *'azalet ezzāliet*, a.

DÉLUGE, s. m., طُوفَان *thoufān*, a. — de Noé طُوفَان نُوح *thousāni nouh*.

DÉMAGOGIE, s. f., قِيَادَة النَّاس *qyādet-unnaṣṣ*, a.; خَلْقَى كَنْدُوبَه *khalqy guendubeh* او يَدْرُوب يَدْمَد *khalqy guenduṭṭe ouñdurup iedmē*, t.

DÉMAGOGIQUE, adj., قِيَادَت فَاسِه *qyādeti nācē mut'allyq*, a.-t. مَعْلُوق *mut'allyq*.

DÉMAGOGUE, s. m., زُورَبَالْق *zorbalyq iden khalqūn beuluk bāchici*, t. رَئِيس فَرَقَة اَشْرَار *reici syraqi echrār*, a.

DÉMAIGRIR, v. a., retrancher

quelque chose d'une pièce de bois ou d'une pierre, يَوْنَق *iōnmaq*, t.

DÉMAILLOTTER, v. a., بَرْجُونْخُوك چَوْزَمَك - آچْمَق *bir tchodjoughuū qondāghyni tcheuzmek*, اَتْچَمَق *atčhmaq*, بَغْرَدَاغِي چِيَقاْرَمَق *baghyrdāghy tchyqārmaq*, t. — Démaillotté, باخْرَدَاغِي چِيَقاْرَمَق - ش *bāghyrdaghy tchyqārylmich*, t.

DEMAIN, adv. de temps, يَارَن *iāryn* يَارَنْكَى كَوْن *iārynkī gun*, اِيرْتَد *irtē*, t.; فَرْدَا *ferdā*, p. — يَارَنْكَى كَوْن *iārynkī gun* صَبَاح *sabāh*, وَقْتَنْدَه *iārinki gun sabāh vaqtindē*. — Après-Demain, adv., يَارَن *iāryn* ol bir gun, obir gun, او لِبْرُوكُون *ol bir gun, obir gun*. — بنى يَارَنْهَه دَكْل او بِرْكَون *iārynhē deil obir gun*. — بنى يَارَنْهَه بَرَاقْدَى *beni iāryna brāqty*.

DÉMANCHEMENT, s. m., صَابِك *sāpik* - چِيَقاْرَمَسَى *qyārmasi* - چِيَقاْرَمَسَى *sāpuñ tchyqmacy*, tchymaq, qopmqacy, t.

DÉMANCHER, v. a., صَابِك *sāpik* چِيَقاْرَمَق - قَوْپَامَق *sāpy tchyqārmaq*, qopārmaq. — Se Démancher, صَابِك *sāpik* چِيَقاْقَق - قَوْپَمَق *sāp tchyqmaq*, qopmaq, t.

DEMANDE, s. f., action de demander, دَلْكَ استَهَه *istemē*, dilek, t.; طَلَب *thateb*. — Chose demandée, مَطْلَب *dilemē*, mathlab, t. — Question, صُورَمَه *sorma*, سَوْال *sou'l*, pl. a. اسْتَهَه *ecēlē*. — Action en justice, دَعَا *d'uvā*. — Démarche d'un tiers pour demander une fille en mariage, دُوكُول - كَث *dugurlik*, طَبَق *khothba*.

DEMANDER, v. a., pour obtenir, استمک *istemek*, طلب *thaleb it*, سوال *souāl it*, a.-t. — du délai, du temps, مهلت طلب *muhlet thaleb it*. — Prier d'accorder, دلهك *tālvārmaq*, dilēmek, t.; نیاز رجا *ridjā, niāz it*, استدعا *istid'ā it*. — Demander pardon, استدعای عفو *istid'āi 'afū it*. — S'enquérir, interroger, صورمق *sormaq*, استفسارا سوال *souāl it*, استفسار سوال *istissār it*. — de la santé, خاطرا *istissāri khāthyrr it*. — Désirer, exiger, استه ک *istemek*, محتاج او *mouhtadj ol*. — Cette affaire demande réflexion, بوماده *boumadde* ملاحظه مدیده به محتاجدر *mulāhazaï medidēe muhtādjtur*. — Chercher quelqu'un pour le voir, ادعا *iddi'ā it*. — Quêter, demander l'aumône, دینلېك *dīlenmek*. — de porte en porte, قپوون *qapouon* پرسنی *istemek*, ارمق *árāmaq*, صورمق *sormaq*, بىر كىمسىي ارمق *bir kimsīi árāmaq*. — Prétendre, ادعا *iddi'ā it*. — Quêter, demander l'aumône, دینلېك *dīlenmek*. — de porte en porte, قپوون *qapouon* واروب سوال *wārup sou'āl it*. — Demander une fille en mariage, دوكورلک ا *dogurluk it*. — Se Demander, v. réfl., صورلىق *sorylmaq*.

DEMANDEUR, s. m., terme de jurisprudence, دعوا جى *d'avādji*, a.-t.; مدعى *mudd'āi*, a. — Demanderesse, f., دعوا ايديجى قرى *d'avā idī-dji qāry*, a.-t. — Demandeur, qui demande souvent, ديلنچى *dilen-dji*, سائل *sā'il*. —

Au fém. **Demandeuse**, سايله *saīlē*, a.

DÉMANGEAISON, s. f., picotement, كجيڭ *guidjik*, guidjich, كېجىشىمە حكة *guīdjichmè*, t.; hekkiet, hekkiè. — Envie, هوس *haves*, a.

DÉMANGER, v. n., كېچىيمك *guidjimek*, كېشىك *guedjichmek*. — La tête me démange, باشم كېچىشىي ور *bāchum guidjicheïur*. — Causer des démangeaisons, كېشىتمك *guidjichturmek*.

DEMANTELÉMENT, s. m., دیوار *divār* يېقىلغى *üiqqlyghy*, t.; هدم *hedmi* دیوار, a.

DÉMANTELER, v. a., دیوارلىرى *divärleri* يېقىق سوكمك *üq-maq*, seukmek, t. — Démanteler, دیوارى يېقىلمىش *divāri üqyl-mich*.

BOZMEL, v. a. fam., بوزمق *bozmaq*, پاره لق *üqmaq*, يېقىق *pāralamaq*, t. — Se Démantibuler, دیوارلىق *üqylmaq*, يېقىلمق *bozoulmaq*, پاره لنهق *paralanmaq*.

DÉMARCTION (Ligne de), s. f., حدود *houdoud* صرهلى *syräey*, تحديد حدود *tahdīdi houdoud*, اختطاط الحدود *ykluthythat ul-houdoud*, a. — Les limites mêmes du droit de deux corps, de deux puissances, حدود *houdoud*.

DÉMARCHE, s. f., manière de marcher, روش *ürüch*, t.; يوريش *re-vich*, رفتار *restār*, p.; مشية *mechiet*. — Manière d'agir, طاورانش *dhäv-rānich*, t.; حرکت *hareket*, a.

نكاھى بوزمق -

بوشاتق *nikiāhi bozmaq, bochātmaq.* — Se Démarter, v. réfl., قاریدن ياخود اردن بوشانه-ق *qāry-den iākhod erden bochānmaq,* نکا حنى بوشانه-ق *nikiāhini bochānmaq, a.-t.*

نشارى دەملىق *nishanı tchiqārmaq* - قالدرمۇق - بوزمۇق *ni-chāni tchiqārmaq, qāldurmaq, bozmaq, t.*

DÉMARRER, v. a. et n., terme de marine, détacher, چۈزۈك *tcheuzmek,* باڭى چۈزۈك *bāghy tcheuzmek, t.* — Lever l'ancre et partir, لنگىرى فالدروب كېتىمك *lengueri qāldurup guitmek.* — Partir, يېرندىن چىقمۇق *qālqamaq,* قالقمۇق *qālqamaq, t.*

DÉMASQUER, v. a., ôter le masque, يۈز اورتۇسنى چىقارمۇق *iuz eurtuğunu tchiqārmaq.* — Au fig., faire connaître quelqu'un pour ce qu'il est, بىر كىمسەنەنک حالىنى *bir kimesnēnuñ hālini ātchygha tchiqārmaq.* — Se Démasquer, v. réfl., ôter son masque, يۈزىنى أچمۇق *iuzunu ātchmaq.* — Se faire connaître tel qu'on est, كندو حالى ئاظهارا *guendu hālini izhār it.*

DÉMATÉ, e, adj., - دركى قرق *diregui qyrq, qyrylmich, t.*

DÉMATER, v. a., درك قىرمۇق *direk qyrmaq.* — En parlant d'un vaisseau, on dit au neutre, qu'il a démâté, دركى قىرلەش-در *diregui qyrlmichtur, t.*

چىشىھە نزلع *DÉMELÉ, s. m., querelle, tchekychmè, t.; nyza', a.; ghavghā, p.-t.*

تىفرىق آيرماق *DÉMÈLER, v. a., séparer ce qui est mêlé, aîrmaq, tesfriq it.* — Dénouer, چىكىمك *âtchmaq, seukmek,* تىمىزلىتمك *temizletmek, hall it.* — Une difficulté, بىر مشكلى حل *bir muchkili hall it.*

فرق تىمىزلاشىص *DISTINGUER, discerner, farq, temiz it, techkhys it, setchmek.* — Éclaircir, طانىمۇق سىزمەك *sezmek, thānimaq.* — Contester, quereller, قورنامە-ق سوشىمك *sivichmek, eüu sāvouchmaq.* — Apercevoir, reconnaître, چىشىھە قوغۇا *tchekichmek, qav-ghā it.* — Se Démêler, v. réfl., se tirer heureusement de, بر غائىلدەن تىخلىص نفس *qourtoulmaq, syrylup tchiq-maq.* — d'un embarras, bir ghaïlēden takhlyci nefs it.

DÉMÉLOIR, s. m., machine à dévider, الپىدە چىرقىق *tchiqriq, ele-miç.* — Peigne, سىرەك طراق *sei-rek tharāq, t.*

پارچە پارچە اولمىش بولۇنىش *DÉMEMBRÉ, e, adj., pārtcha pārtcha olmuch, beulunmich, t.*

دەمەپرەمەن دەمەپرەمەن *DÉMEMPREMENT, s. m., action de démembrer, pāilachma, t.; مقاسىمە muqācemè.* — de l'empire, روما دولتىنەك مقاسىمەسى *rouma devletinuñ muqācemëci.* — La chose démembrée, پايى قىسىمەسى *pāi, qissimësi.*

q̄y-sm, pl. a. أَقْسَامٌ *aqsām*, أَمْكَانٌ *amkān*
مَقْسُومٌ *hyssēi* *maqsoumē*.

DÉMEMBRER, v. a., séparer les membres d'un corps, برجسدنك *bir djeeduñ 'azācini āirmaq.* — Mettre en pièces, پارچه پارچه آيرمق *pārtcha pārtcha āirmaq,* پای ایلماق *pāi ālamaq.* — Diviser, پاى it, تقسیم ایلماق *taq-sim it.* — Retrancher, افرازا *afrāz it.* — un état, برمھلکتی تقسیم *bir memleketi tagsym it, a.-p.-t.*

DE MÊME. Voy. MÊME.

DÉMÉNAGEMENT, s. m., **وچ**
 gueutch, **وچ** gueutchmè, t.; **نقل**
 naql, a.

DÉMÉNAGER, v. a., **أوج کوچمک** *gueutch it, gueutchmek*
نقل ایتدرمک *naql it, naql iturmek*, a.-t.

DÉMENCE, s. f., aliénation d'esprit déclarée, دليلك *delylik*, t.; دیوانه‌لک *djunoun*, جنون *divā-nelik*, p.-t. — Aliénation d'esprit, اختلال *tchioughounlyq*, چیوغنلاق عقل *ykhilali 'aql*, a.

چالنمق DÉMENER (Sé), v. refl., tchabâlanmaq, چالنمق tchâlqan-maq, t.

قَذْدِيب tek-
يَلَانْجِي zib, a. — Donner un —, چِيقارماق یالانجي
تَكْذِيب tekzib it. — Souffrir
يَلَانْجِي چِيقمق یالانجي
مَظْهَر تَكْذِيب او maz-
tchyqmaq

heri tekzib ol. — Au fig. fam., dé-sagrément de ne pas réussir, بوشە خسران *bocha tchyqma*, t.; چىقىمە *khousrân*, a.

DÉMÉRITE, s. m., تقسيم *taqcyr*, عدم استحقاق *'ademi* *istihqāq*, a.

DÉMÉRITÉ, E, adj., *nā mustehaqq*, a.-t.

لایق او لمامق DÉMÉRITER, v. n., باعث تقبیح lāiq olmāmaq, اولد جق شی bā'ic taqbyh oladjaq cheï ichlemek.

ناظم — ردن Encourir la défaveur, nazarden duchmck, a.-t.
دوشک و لچیسز DÉMESURÉ, e, adj., eultchusiz, t.; حددن hadsiz; زاده hadden ziäde.

DÉMESURÉMENT, adv., افراطاً *afrahata*
 iṣrāthilē, a.-t.; فوق الحد *seq ul-hadd*, a.

DÉMETTRE, v. a., disloquer,
 كمکی بىزدىن چىقارمىق *guemigu*
 يېرىندەن *tchyqärmaq*,
 بورقەم-ق *bourqmaq*, برئەمك *bertmek*. —
 Destituer, منصبىدىن چىقارمىق *man-*

coupten tchyqārmaq, اعزل 'azl it.
— Se Démettre, v. réfl., d'une place, منصبني براقيق mançoubini brāq-maq, بر منصبden استعفاً bir man-soupten istifā it. — Il s'est démis en faveur d'un tel, منصبى فلانه فراغت mancybi felānē ferāghat eiledi. — Se démettre, se disloquer, ايلدى bertinmek, بر تلمك ber-tilmek.

اوڭ **DÉMEUBLEMENT**, s. m., evuñ اۋاشنى چيقارمە qārma, او بوشالتمسى ev bochalt-maci, t.

اوىي بوشالتهق evi bochāltmaq, اوڭ اوادانلغى evuñ avādān-lighini qāldurmaq, tchiqarmaq, t.

اوچوران **DEMEURANT**, e, adj., otourān, t.; متيكىن mutemekkin, ساكن sākin, a. — Au Demeurant, adv., قالدىكە qāldiki.

قوناق **DEMEURE**, s. f., domicile, مكان mekiān, pl. a. يورت iort, t.; مسكن mes-ken, pl. مساكن meçākin. — A demeure, en résidence, يرلو ierlu. — Qui n'est pas à demeure, يرلو دكل ierlu deïl. — Demeure, temps pendant lequel on habite un lieu, اقامىت iqāmet raqtı. — En terme de palais, وعدىبي كجكدرمىء va'deï guedjikurmë, مهاطلە mumāthelë.

DEMEURER, verbe a., habiter, ساكن او otourmaq, t.; اوچورمۇق sakın ol, a.-t.; اقامىت iqāmet it. طورمۇق - Etre en permanence, -

اكلنمك eilenmek, دورمۇق dhourmaq, مستېرىز و بر دوام او mustemirr ve ber devām ol. — Rester, être de reste, فالھق qālmaq. — Il n'y est rien demeuré, هېنج بىرىشى قالھدى hitch bir cheï qālmadi. — Tarder, كجىكىك guedjikmek. — Il a demeuré longtemps en chemin, وافر زمان vāfir zemān شاشمىق chachmaq, مهموت و دمبىستە قالمق mēlhout rē dembestə qālmaq. — مقام صداقتىدە بر قرار او maqāmi sadāqattē ber qarār ol.

DEMI, e, adj. sing., بىچوق iāri, نىم nīm, p. — يارى iāry, بىچوق boutchouq, t.; نىم نىم ny sf, a.; بىر يارى sā'at. — Une demi-heure, bir iāryni sā'at. — Un demi-cercle, نصف dañṣere nisfi dāñrē. — Une heure et demie, bir boutchouq sā'at. — Trois drachmes et demie, اوج بىچق درهم utch boutchouq dirhem. — Deux et demi, يارى ايکى بىچق iki boutchouq. — يارىسى La moitié d'une chose, iārycy. — A Demi, adv., à moitié, يارى بىچوق iāry boutchouq. — A demi cuit, يارى يارى iāry pichmich. — plein, يارى طولى iāry dholou. — mort, نىم مردە celugubi, اولو كبى nīm mourdë. — circulaire, نصف nysfi dāñrëvi.

DEMI-JUNE, s. f.. يارى اي

طابیدسی *tārym āī thābiacy.*

DEMI-MÉTAL, s. m., يارى معدن *iāry ma'den*, t.; نیم معدن *nīm ma'den*, p.-a.

برتلهش *bertilmich*, t. Voy. DESTITUÉ.

DÉMISSION, s. f., استعوا *isty'sfā*, منصبى براقامه *mançoubi brāqma*, a.-t.

DÉMISSIONNAIRE, adj., celui qui a donné sa démission, منصبندن *mançoubinden* استعوا ايدن *isty'sfā iden*, a.-t.

DÉMOCRATE, s. m., حکومت *hukioumeti* جهور ناسه تابع *djum-houri nācē thāb'y*, عوام ناس *avāmi nās* حکومتك طرفداری *hukioumetinūn tharafdāri*, a.-p.

DÉMOCRATIE, s. f., خلقك - عوام ناسك حکومتي *khalquñ*, 'avāmi nācuñ hukioumeti, t.-a.

DÉMOCRATIQUE, adj. com., خلقك صورت حکومته مخصوص *khalquñ soureti hukioumetinè makhsous*, a.-t.

DÉMOCRATIQUEMENT, adv., خلقك صورت حکومتي اولدرق *khalquñ soureti hukioumeti olaraq*, a.-t.

DEMOISELLE, s. f., fille d'honneur famille, خاتونجق *khatoun-djyq*, vulg. قادنجق *qādyndjyq*, دودو *doudou*, t. — Hie à l'usage des paveurs, بروقانى *doudou*, قز *qyz*, t. — Hie à l'usage des paveurs, قالدرم طاشلىرى *thoqmaghy*, سوقەجق آلت *qāldyrym thachlari* soqadjaq ålet, t.

DÉMOLIR, v. a., يقمق *iyqmaq*, t.; هدم *hedm it.* — Démoli, e, يقلمش *iyqylmich*, t. — Démolir, subst. منهدم *munhe-dim*.

DÉMOLITION, s. f., action de démolir, يقمقلق *iyqmaqlıq*, هدم *hedm*, a. — Matériaux qui restent d'une démolition, انقضاض *üiqyntiler*, يقنديلر *enqāz*.

DÉMON, s. m., diable, esprit malin, شياطين *chēïthān*, pl. a. شياطين *chēïthān*, ابليس *iblēs*, a. — Génie, esprit bon ou mauvais, جن *djinn*. — En parlant d'une personne qui a beaucoup d'esprit, جن فكرلو *djinn fikirlu*. — Il a de l'esprit comme un — جن قدر ذهنی واردر *djinn qadar zihni vārdur*. — Enfant vif, pétulant, چابالنان *tchabālanān*.

ازاللة *izālēi* قيمت سكه *qymeti sikkè*, a.-t.

رايس اولان *rāidj olān* سکنهنک *rāidj* قيمتنى رفع *qymetini ref it*, a.-t.

جيتن *djinn tcharpmich*, چارپيش *djinnlu*, a.-t.

اجتنى *edjinni* احوالنى يازمش مؤلف *ahvālini tāzmich nu' ellif*, a.-t.

اجتنى *edjinni* احوالله دائير مقالد *ahvālinè dāir meqālè*, a.-t.

DÉMONSTRATEUR, subst. masc., اثبات *gueusteridji*, t.; كوستر بجي *isbāt idīdjī*, a.-t.; مبيّن *mu-beün*, a.

اثبات *isbāt idīdjī*, a.-t.; مثبت *musbit*, a. — Ar-

برهان مثبت *burhāni musbit*. — Preuve دلیل مثبت *musbit*. — Pronom اسم اشارت *ismi ichāret*.

DÉMONSTRATION, s. f., preuve
 évidente et convaincante, كَوْسْتُرْمَدْ
 gueustermè, t.; دلیل *delîl*, pl. a.
 بِرْهَان دلایل *delâlet*,
 burhân, pl. بِرَاهِین *berâhîn*. —
 Marque, témoignage, كَوْسْتُرْشْ
 gueusterich, اثْر *ecer*, pl. a.
 اَمَارَاتْ *açär*; emaret, pl. اَمَارَاتْ *emârât*. — Manifestation,
 اَظْهَارْ *izhâr*. — Enseignement démonstra-
 tif, تَعْلِيمْ *ta'lîm*.

دلیل DÉMONSTRATIVEMENT, adv., كوسٌتررك delîl gueustérerek, مبرهنةً اثبات ايله isbât ilè, a.-t.; مuberhenen, a.

DÉMONTER, v. a., ôter quelqu'un
 de sa monture, — بىنكىدىن ايرمىق binekten äürmaq, *indur-*
 mek, بىنكىنىڭ اندرمك bir kimesnenuñ binèguini álmaq,
 bir ساڭىدىن مەحرۇم قلمىق merkebin-
 den mahroum qylmaq. — Désassem-
 bler les parties d'un ouvrage, سوکپىك seukmek. — une montre,
 بىر ساعتىك bir saatuk سوکپىك اجزاسىنى edjzäcini seukmek. — un canon,
 طوبىي عربىسىدىن ايندرمك thopy
 'arabacinden indurmek. — Démont-
 ter, déconcerter, شاشىرمق châchur-

maq. — Se Démonter, Se Défaire,
 v. n., چوکاھمک tcheukulmek,
 چوزلپک tcheuzulmek. — le visage,
 قبديل چهره it.

دَمْثَرَابِل, adj. com., ابیات

اولنہ بیلہ-ور *isbāt olouna bīlur*,
مکن لاثبات اولان *mumkiñ ul-*
isbāt olān, a.-t.

دَمْوَنْتَرْرَهُ، v. a., prouver,
اقامت ادلہ ایله *ispāt it*, اثبات *iqāmeti edillé ilē isbāt eilemek*. — Témoigner par des marques extérieures, كوسْتِرْمَك *gueus-termek*, دلَّات *delālet it*. — Montrer aux yeux la chose dont on parle, كوسْتِرْوب *gucustē-rup isbāt it*. — Être démontré, استدلال اوْلنْمَق *istidlāl olounmaq*.

اخلاقك DÉMORALISATION, s. f., akhlāqūn بوزقلغى akhlāquñ bozouqloughy, فساد اخلاق seçādi akh-lāq, a.

DÉMORDRE, v. n., quitter après avoir mordu, اصر قد نصکره براقمق *icrydyqten soñra brāqmaq*. — Se dé-partir d'une opinion, واز کچمک *vāz guetchmek*, t.; فراغت اferā-ghat it, a.-t.

بر حصـارك DÉMUNIR , v. a. , مهـماـتـنـى چـقـرـمـقـ bir hi-
ـقـارـعـنـ مـهـمـاـتـنـى muhimmātini tchiqarmaq ,
ـقـالـدـرـمـقـ qāldurmaq , مـهـماـتـدـنـ چـپـلـاتـمـقـ muhimmātten tchiplātmaq , a.-t. —
ـهـمـاـتـدـنـ چـپـلـاقـ muhimmātten tchiplāq .

DÉMURER, v. a., une porte ou
une fenêtre پنجره بی، قپویی ياخود پنجره بی، طیقادان qapouïï
دیواری سوکمک iâkhod pendjëreï thyqâdân divâri
seukmek, t.

DÉNAIRE, adj. des deux genres, عشري 'achary, a.

DÉNANTIR, v. a., امانتنى emānētini brāqturmaq.

— Se Dénantir, v. réfl., امانتى يدنك emānēti brāqmaq, براقدرمق iēdindē olāni terk it, t.

DÉNATTER, v. a., اورکويى eurkuüi seukmek. — des cheveux, صاچك اورکوسنى sātchūn eurkuçunu seukmek, t.

DÉNATURÉ, e, adj., changé, بشقىد bachqa olmuch, بشقىد درلوبىه او لمش چوپرلەش bachqa turluïè tchèvirilmich, t. — Inhumain, mu-ruvvetsiz, انسانىتىساز insānietsiz, a.-t. — Privé d'attachement naturel, علاقە طبىعىيەدىن مفقود thab̄yièden mesqoud. — Gâté, بوزق bozoulmich, بوزق bozouq.

DÉNATURER, v. a., changer la nature d'une chose, برشندىيى بشقىد bir nesnēi bachqa qylmaq, قلمق bir nesnēi bachqa tur-luïè tchevirmek. — Présenter sous une autre forme, بشقىد سۈرتىد چوپرلەك bachqa souretè tchevir-mek. — Dénaturer un fait, أصول ouçouli māddēti taghyir it. — Gâter, بوزمق bozmaq.

DENDRITE, s. m., جىر شېرىتى ha-djéri chedjérii, a.

DÉNÉGATION, s. f., action de nier, مەنكەمە دەنكار inkiär. — en justice, مەنكەمە دەنكار etmè. — formelle, انىكار رسىمى inkiäri resmi, a.

DÉNI, s. m., امتناع inkiär, احقاق حق imtinā'. — de justice, انىكار ihqāqi haqq in-kiäri, imtina'i, a.-t.

DÉNIAISÉ, e, adj., كوزى آچق gueuzi átchyq, قلاش qallāch, t.; حىلە باز hîlê bâz, a.-p.

DÉNIAISER, v. a., برينىك كوزىنى bîrinuñ gueuzunu átchmaq, آچق برينىك بودالالىغى كيدرمك bîrinuñ boudālalyghy guidermek, حىلە بازلق اوكرتمك hylê bâzlyq eu-gretmek, t. — Se Déniaiser, v. réfl., كوزىنى آچمك gueuzunu átchmaq.

DÉNICHER, v. a., ôter du nid, يوهدن چقارمك - آلمق iouwadan tchiqärmaq, álmaq. — Faire sortir par force, قوغەمەق qoghmaq, فاچرمق qātchurmaq. — les ennemis, اعدايى يوهلىزدىن طرد a-đaüi iouvalerinden thard it. — Sortir précipitamment, عجلە ايلە adjelè ilè iérinden ييرىدىن قاچمك qātchmaq. — Trouver, découvrir, بولەق boulmaq. — la demeure de quelqu'un, بر كىمسىنەك يوهسىنى bir kimesnēnuñ iouvâcini boulmaq.

DENIER, s. m., petite monnaie, منغۇر manqyr, manghyr, t.; پيشيز pêchîz, پول poul, p. — Cela ne vaut pas un بوشى بىر منغۇر, — دىكىز bou chëi bir manghyr deûmez.

DENIER à DIEU. Voyez ARRHES. — Denier, toute somme d'or ou d'argent, آقتە مال aqtchë mäl, pl. a. دىنار دىنار; emvâl, pl. دىنار denânr. — Les deniers publics, اموال

میربە emvâli miriè. — Intérêt d'une somme principale, **فایض**, *fâiz*. — Denier de poids, **درهم**, *dirhem*. — Denier de fin ou de loi, **عيار**, *'aïär*.

DÉRIECHER, v. a., refuser, **دريغ**, *dirygh it*. — Ne me déniez pas votre assistance, **امدادكى بندن**, *imdâdiñi benden* *dirygh eilémè*. — Nier, **انكارا**, *inkiar it*.

DÉNIGREMENT, s. m., action de dénigrer, **لسانه كتورمه**, *liçânè gueturme*, **دلله ديلمە**, *dillêmè*. — État de mépris de celui qui est dénigré, **رسايلك**, *rousrvâilik*, t.; **بد نام**, *bed nâm*, p.

DÉNIGRER, v. a., **آد بوزمق**, *âd bouzmaq*, **اد چكمك**, *âd tchekmek*, **تندييد**, *tendîd*; **دللك**, *dillême*, t.; **تندييد ا**, *tendîd it*, a.-t.

DÉNOMBREMENT, s. m., compte détaillé, **صاييم**, *sâïma*, t.; **تعداد**, *te'âdad*, a. — d'un sief, d'une terre, **مفروقات دفترى**, *mufredât defteri*, a.

DÉNOMBRER, v. a., **صاييمق**, *sâïmaq*, **برر صاييمق**, *birer birer sâïmaq*, t.; **تعدادا**, *te'adâd it*, a.-t. — Dénombré, e, **صايالمش**, *sâïlmich*, **معدود**, *m'adoud*.

DÉNOMINATEUR, s. m., **رقم**, *raqami* **معرف الكسر**, *mu'arrif ül-kesr*, a.

DÉNOMINATIF, IVE, adj., **علمى**, *'alemi*, **تعريفى**, *ta'rîfi*, a.

DÉNOMINATION, s. f., **تسميه**, *tesmîe*, a.

DÉNOMMER, v. a., **ادله سوبلمك**, *adile seülemek*, **تسميه مسمى**, *tesmîe muçemma it*, a.-t.

DÉNONCER, v. a., signifier à quelqu'un, **خبر ويرمك**, *khaber vîrmek*, a.-t.; **بيلدرمك**, *bîldurmek*. — Notifier, **اعلان**, *'ylân it*. — la guerre, **سفر وارد**, *sefer vârdur deüu nidâ it*. — Déférer au magistrat, **حاكمه بيلدرمك**, *hâkimê bîldurmek*, **حاكم طرفنه خبر ويرمك**, *hâkim tharafina khaber vîrmek*. — suivant les formes, les noms et qualités d'une personne, **بر كمسنهنك**, *bir kimesnenek*; **اسم و شهرته**, *ismu cheurêti* *bîldurmek*. — Accuser pour avoir fait ou dit quelque chose, **قولاما**, *qovlâmaq*, **غمزلامق**, *qoghlâmaq*, **قوغلاما**, *ghamylamaq*, t.

DÉNONCIATEUR, s. m., celui qui défère en justice, **حاكمه خبر ويريجي**, *hâkimê khaber viridji*. — Délateur, **قولايجي**, *qovlâidji*, **قوجي**, *qovlâidji*, **غماز**, *ghammâz*, a.

DÉNONCIACTION, s. f., déclaration, publication, **اعلان**, *'ylân*. — Avis, **اعلام**, *'ylâm*, **خبر**, *khaber*. — Délation, **غمازلق**, *ghamz*, **غمازلىق**, *gham-mâzliq*, a.-t.

DÉNOTATION, s. f., **دلالة**, *délâlet*, **اشارة**, *ichâret*, a.

DÉNOTER, v. a., **كوسترمك**, *gueus-termek*, t.; **دلالت**, *delâlet it*, a.-t.; **نشان ويرمك**, *nichân vîrmek*.

DÉNOUEMENT, s. m., fin, résultat, **عاقبت**, *nétîdjë*, **صوتك**, *soñ*; **نتيجه**, *netyidjë*, **اچىبەت**, *'aqybet*, a. — Solution d'une difficulté, **مشكل چوزلمسى**, *muchkiluñ tcheuzulmeci*, **حل مشكل**, *halli muchkil*.

DÉNOUER, v. a., **دوكمى چۈزمك**.

آچمـق *deugumi tcheuzmek*, átch-
 maq, t.; حل *hall it*, a.-t. — des
 fils, des cordes, ایپلرک دوکملربىنى *ipleruñ deugumlérini*
 چۈزـمـك *tcheuzmek*. — Démêler une affaire,
 بـرـمـاـدـهـبـىـ حـلـ *bir mäddëi hall it*.
 دـلـىـ آـچـمـقـ *dili átch-maq*. — la langue, plus souple, plus
 agile, خـفـيـفـلـنـدـرـمـكـ *átchmaq*, *khafiflendurmek*. — Se Dénouer,
 v. réfl., croître, قد چـكـمـكـ *qad tchekmek*. — En parlant du corps,
 بـدـنـىـ كـسـبـ سـاطـتـ وـانـكـشـافـ يـوـزـ *bèdèni kesbi biçäthatu inki-chäfe thoutmaq*. — Pousser, بـيـومـكـ *buüümek*, بـتـمـكـ *bitmek*. — Se dé-tacher, se lacher en parlant d'un
 noeud, چـوـزـلـمـكـ *tcheuzulmek*, سـوكـلـمـكـ *seukulmek*. — آـچـلـمـقـ *átchilmak*.

DENRÉE, s. f., ce qui se vend pour la nourriture, ازق azyq, ذخیرهٔ ییدجک *iéïédjek*, t.; ذخیرهٔ زاخیرهٔ *za-khirè*, pl. a. مأكولات *mekioulât*. — Marchandes diverses, امتهع متنهع *emt'yaïi mutnènev'i'a*, a.

DENSE, adj. com., épais, صقى *syqy*, قويبو *quouiou*, t.; كثيف *kécif*, a. — Corps —, جسم *djismi* *kécif*.

دَسْنِيَّةٌ، s. f., *syqlq*,
كَثَافَةٌ *qouïoulyq*, t.; كَثَافَةٌ *kè-
çäfet*, a.

DENT, s. f., petit os de la mâchoire, دیش - *dich*, t.; اسنان *es-sinn*, pl. a. *es-qunn*.

نَانْ ; دَنْدَانْ *dendān*. — Les dents
 de devant ou incisives, اوک دیشلری *euñ dichléri*. — canines et molaires,
 ازو دیشلری *azou dichléri*. — Dent
 mâchelière, صوک دیش *soñ dich.*
 — œillères, کوز دیشلری *gueuz dicheléri*, یان دیشلری *iān dichléri*.
 — Dent gâtée, چورک دیش *tchu-ruk dich.* — Mal de dents, دیش
 اغْرِبْسِي *dich aghrycy*. — Dents,
 généralement, choses qui ont des
 pointes, سن دیش *sinn*, pl.
 بُچْقى اسنان *esnān*. — d'une scie, بیچلى دیشلری *bitchqy dichléri*.
 DENTAIRE, adj. com., دیشلو *dich-lu*, t.; سنی *sinni*, a.

DENTALE (Lettre), adj. f., حرف سنی *harfi sinni*, a.

DENTÉ, E, adj., ديشلو *dichlu*, t.
DENTÉE, s. f., اصرمه *yeyrma*.

DENT-DE-CHIEN, s. f., plante, کوپک دلی *keupek dili*, t.

DENT-DE-LION, s. f., plante. Voy.
PISSENLIT.

DENTELÉ, e, adj., façonné en forme de dents, دیشلوچه *dichludjé*, دیش دیش کر تلمنش *dich dich kert-lennich*, t.

دیشلوجه دیش کسمهک *dichludjé kesmek*, v. a., دیشلوجه دیش

دیش کرتمک	dich dich kertmek, t.
برنجق	bouroun-
DENTELLE, s. f.,	djouq, بروندج شربت
برنجق مشبک	bouroundjouq
مشبک	chérif, متشبک
دانستلا	muchebbek,
dentellā, t.	دانتلا

DENTELURE, s. f., ایش دیشلوچه *dichludjé ich*, کـدکـمـه *guediklè-mè*, t.

DENTICULE, s. f., دیشچکز *dich-djiguiz*, t.

DENTIER, s. m., صرهسى دىش *dich syracy*, t.; *saffi* اسنان *esnān*, a.

DENTIFRICE, s. m., ش دی-ش پاکلادیجی علاج dich pākladidji 'ylādj, t.

DENTISTE, s. m., دیشچی *dich-dji*, t.

DENTITION, s. f., ارک دیشل - dichlarun
چقمهسى - بىتمەسى tchiqmaci, bitmecci, t.

کمیک بوزی، DÉNUDATION, s. f., *guemiguñ* چپلاق - اچق، *qālmaci*, *tchypłaq*, *ātchyq*, *iuzi*، *inkichāf*، *ta'riei azm*, a. تعریہ اکشاف۔ عظم

DÉNUER, v. a., priver du nécessaire,
saire, مُحْرُومٌ قلمق *mahroum qil-maq*, مُفْقُودٌ چپلاتق *tchiplatmaq* mesqoud it, تَعْرِيَةً ta'riye it, a.-t.
— Dénué, عَارِيٌّ *'ary*, mahroum.

DÉNUEMENT, s. m., privation, احتیاج *ahitiāj*, *eksiklik*, besoin, محرومیت *mahrūmīyet*. — Détresse, مضايقہ *mouzāīqa*. — Pauvreté, فقیرلق *faqyrlyq*. — Le plus grand محرومیت *kulliē*, *mahrūmīeti* *kulliē*. — Il l'a réduit au plus grand dénuement, انى فلس *anisfisi*, محتاج اندى *ahmîrè*, *mouhtadî* *itti*.

بۇغچەپىسى DÉPAQUETER, v. a., سوکكىچىق - boghtchäii átch-maq, scukmek, دنگى بوزمق den-gui bozmaq. — des lettres, des dé-

تحریراتی ۀردن چیقارمۇق،
tahrirāti zarfden tchyrqārmaq.

دېپارىلىق، v. a., آيرمۇق äür-
 maq, چىشىنى بوزمۇق tchistini boz-
 maq, اوغۇن شىلەرى بىرى بىرندىن، اويغۇن شىلەرى بىرى biri birlin-
 den äirmaq.

DÉPARER, v. a., ôter ce qui pare,
 زینتی zineti qāldurmaq,
 فالدرمق zinetsiz it, a.-t.;
 بىزكلىرى bezekleri tchiqārmaq.
 زېنتسىز زېنچىرى
 چىقارمۇق
 كۆزلۈكى Rendre moins agréable,
 ازالىتىمىق azälтmaq,
 gúzeliligui
 تنقىص حسن و لطافته بادى او
 tengyci husnu lethäfetë bādi ol.

چفتى بوزمق DÉPARIER, v. a., tchifti bozmaq, بىرى بىرلەندىن biri birlerinden äirmaq. — آيرىمىق Déparié, e, اشلىرى اوېغۇنسىز achler ouïghounsoz.

DÉPARLER, v. a., سوبليکدن واز گچمهک seuilemekten väz guetch-mek, t.

DÉPART, s. m., قالقش qalqich, بوله چیقمه tola, guidich, کدش tchyrgma, t.; حركت hareket, عزیمت 'azîmet. — Le jour du —, عزیمت کونی 'azîmet gunu. — Etre sur son —, عزیمت اوزره او, 'azîmet uzrè ol.

DÉPARTAGER, v. a., رايل-رى *reileri berä-berlikten tchyqarmaq*, a.-t.

DÉPARTEMENT, s. m., distribution, توزیع *tevzi'*, تقسیم *tāqṣīm*. — Division du royaume, ایالت *cāālet*. — Département administratif, ministère, نظارت *nazāret*, a. — Le

département des affaires étrangères, امور خارجیہ نظارتی *oumouri khāridjīe nazāreti*.

DÉPARTIR, v. a., partager, distribuer, پای- تقسیم *pā'i - taqsim*, *it*, a.-t. — Donner, اعطای *ytha it.*

— Se Départir, v. réfl., renoncer à, se désister, واز کچمک *vāz gueichmek*, واز کلهک *guetchmek*, فراغت *ferāghat it.* — Il s'est départi de sa demande, مطلوبندن واز کچدی *mathloubinden vāz guetchti.* — Se départir de son devoir, y manquer, ایره-ق *ārylmaq*, قاچنه-ق *qātchinmaq*, واجبات ذمتندن مباعدت *vādjibāti zimmetinden mubā'adet it.*

DÉPASSER, v. a., passer outre, اوته کچمک *eute guetchmek*, آشوق *āchmaq*, t.; *tedjāvuz it*, a.-t. — Devancer quelqu'un, الرو کچمک *ileru guetchmek*, مسابقت *muçābaqt it.*

DÉPAVER, v. a., سوکوك *qāldyrymy seukmek*, t.

وطنلن آيرمك *wathanden äurmaq*, *tchy-qarmaq.* — Dérouter, شاشورمك *chāchurmaq.* — Se Dépayser, v. réfl., بوردى برأقمق *iordy brāq-maq.* قرك وطن - ديار *terki vathan*, *dīār it.* — Être étonné, dérouté, شاشمق *chāchmaq.*

DÉPÉCLEMENT, s. m., پاره لمه *pāralama*, t.

DÉPECER, v. a., پاره پاره *pāra pāra it*, - پارچه پارچه کسمهک *pārcha pārcha kesmek*, ايرم-ق *pārtcha pārtcha kesmek*,

äirmaq. — en petits morceaux, طوغرامق *ditmek*, دتمك *doghrāmaq.* تحریرات *tahrirāt* دولت تحریراتی *devlet tahrirāty.*

DÉPÈCHE, s. f., *tahrirāt*, a.-t.; *devlet tahrirāty.*

DÉPÉCHER, v. a., expédier, ارسال *irsāl it*, يوللمق *iollamaq*, عجله ايله *'adjelē ilē gueundermek.* — Une affaire, ايши تيز *biturmek*, بتورمك *ichi tyz biturmek.* — عجله ايله *bir kimesnēi euldurmek.* — Se Dépêcher, v. réfl., تيز *tiz it*, عجله *'adjelē eilemek*, *it*, a.-t.; ايلمك *avolnemek.* — D épêchez-vous, چاپك اول *tchāpouk ol.*

DÉPEINDRE, v. a., وصف *vasf it*, تصویرینى *tasvirini it*, a.-t. — وقوعه کلان محاربه نك *vouqou'a guelān mouhārebēnuñ souretini vasf it.* — وصف اولنمش *vasf olounmich*, موصوف *mevsouf.*

DÉPENDANCE, s. f., sujexion, حكم *hukm* *altindē olmaqlyq*, تابعلك *tabi'lik*, t.; *tabi'iet.* — Ce qui relève ou fait partie de, باغلو *bāghlu*, تابع *tāb'y*, pl. a. توابع *tevāby';* *tevābiāt*, *te'allouq*, pl. a. تعلقات *te'allouqāt.* — Les dépendances, *miteallouqāt*, توابعات *tevābiāt*, لواحق *leyahyq*, a. — Connexion, عطف *'atf*, a.

DÉPENDANT, e, adj., qui dépend,

باغلو حکم آلسنده *hukm āltindē*, متعلق *tābi'*, تابع *mu-te'alliq*, منوط *menouth*, لاحق *lā-hyq*, a. — Qui relève, تابع *tāby'*, مضاف *mouzāf*.

DÉPENDRE, v. n., être sous l'autorité, حکم التنده او hukm altindé ol, قابع او tāby' ol. — Appartenir à, متعلق او mute'allyq ol, توابعندن او tevāby'inden ol. — Être au pouvoir, او الده eldè ol. — Il ne dépend pas de moi, المده ذکل elumdè deïl, المدن کلمز elumden guelmez. — S'en suivre, لازم کلەك lazym guelmek, چيقمق tchyqamaq, مستتبع او mustetb'y ol. — Dé-tacher ce qui est pendu, أصلمش اولانى اندرمك ácilmich oláni endurmek, برشىي اصلديغى يىردىن bir چيقارمق - قالدرمق - نزع ا cheii acyldigui ierden, tchyqärmaq, qaldurmaq, nez' it.

DÉPENS, s. m. pl., frais, خرج khardj, مصرف masraf, a. — Les dépens, les frais de justice, مصارف meçāryfi mehkemè. — Dom-
mages, ضرر زیان ziān, zarar. — سائزه Vivre aux dépens d'autrui, ایراث صررو زیان ایدرک iderek, کچنمه ک sâirè irâci zarar u ziān iderek guetchinmek.

DÉPENSE, s. f., مصرف *masraf*,
pl. مصارف *meçārif*; خرج *khardj*,
pl. اخراجات *ikhrādjāt*; خرج *khardj* u مصرف *masraf*. —
Grande — كيلو مصرف *kullüctlu*

masraf. — de ménage, مصارف meçārifî beiṭūè. — Il a beaucoup de dépenses, بيتية خرجى چىقدر khardji tchoqtur. — Recette et dépense, akhzu masraf. أخذ و مصرف — Se mettre en dépense, مصرف masrafé ogħrāmq.

خرج - صرف ا *DÉPENSER*, v. a., *khardj, sarf it*, a.-t. — Mal à propos, عبت يره صرف ا *'abes ieré sarf it*. — Dépensé, e, خ — مصروف *khardj oloumich, masrouf*.

DÉPENSIER, ère, adj., qui dépense excessivement, *avoudji delik*, مسرف *musrif*, مبذير *mubezzir*, a.

DÉPENSIER, s. m., qui fait la dépense d'une maison, **وَكِيلُ خَرْجٍ** *vekili khardj*, a.-t.

DÉPERDITION, s. f., تضييع *ta-*
zü', افنا *ifnā*, زیان *ziān*. — de
 substance, زوال جوهہر *zavāli*
djevher, a.

دَهْرِير, v. n., tomber en ruine,
 خَرَابَه يُوزْطُوقْقِي يِيقْلِقْ
 kharâbè iuz thoutmaq. — Tomber,
 دُوشْمَك duchmek. — Se gâter,
 فَنَالْمَك fe-nâlenmek بُوزْلِمْقَ
 nâlenmek. — هَلَاكَ او خَرَابَ kharâb,
 helâk ol. — En parlant d'un ma-
 لَادَه, بَرَا او كُوتُولْنَمَك keutulenmek
 betra ol. — S'affaiblir, ضَعْفَلَنْيِقَ
 zaïflanmaq. — Sa santé déperit de
 جَاهَ سَحَّتى كُونَدَنْ حال صحّتى كوندن
 كُونَه كَسَبَ تَنَزَلَ وَانْهِيَاطَ اِيتَهَكَدَه
 در hâli syhhati gunden gunê kesbi

tenezzul u inhibâth itmekte dur. — كسـبـ نـقـصـانـ اـتـ *kesbi noqsân it.*

DÉPÉRISSEMENT, s. m., *keutulenmè*, t.; حال خرابیت, *hâli kharâbïet*.

DÉPÉTRER, v. a., قورنامق *tchouzoup qourtârmaq.* — Se Dépétrer, v. réfl., *qourtoulmaq*, t.

DÉPEUPLEMENT, s. m., اسـزـلـكـ *iscyslyk*, شـذـلـكـسـزـلـكـ *chenliksizlik*, خـرـابـلـقـ *vîrânlyq*, وـيـرـانـلـقـ *kharâblyq*, a.-t; بـرـلوـبـیـ طـاغـتـهـ *îerluüi dhâghytma*, اـنـسـلـاـبـ *insilâbi ma'mouriyet*.

DÉPEUPLER, v. a., اسـزـاـ *issiz it*, خـرـابـ *kharâb it*, وـيـرـانـ *vîrân it*. — Se Dépeupler, v. pron., - وـيـرـانـ *vîrân, kharâb ol.* — Dépeuplé, e, اسـزـ *iscys*, شـذـلـكـسـزـ *chenliksiz*, وـيـرـانـ *vîrân*.

DÉPIÉCER, v. a. Voyez DÉMEMBRER.

DÉPILATIF, IVE, adj., قـيـلـ *qyl deukturidji*, t.

DÉPILATION, s. f., قـيلـ دـوكـلمـهـسـىـ *qyl deukulmeci*, t.; نـفـ الشـعـرـ *netf-uchchar*, a.

DÉPILATOIRE, s. m., فـيـلـ *qyl deukturidji*, دـوكـدرـیـجـیـ عـلاـجـ *'ylâdj, khyryzma*, t.

DÉPILER, v. a., - قـيلـ چـيـقاـرـمـقـ *qyl tchyqârmaq*, دـوشـرـمـكـ *du-churmek*. — Se Dépiler, v. réfl., قـيلـ دـوكـلمـكـ *qyl deukulmek*.

قـيـلـ لـىـ *qylsyz*, دـوكـلمـشـ *qyl deukulmich*.

DÉPISTER, v. a., اـیـلـمـکـ *izlcmek*, اـیـزـبـنـیـ بـولـمـقـ *izini boulmaq*, t.; كـشـفـ اـثـرـاـ *kechfi ecer it*.

DÉPIT, s. m., colère, دـارـغـونـلـقـ *dârghouonlyq*, كـوـجـنـهـ *gudjenmè*, t.; سـخـطـ *soukht*, رـغـمـ *raghm*. — En dépit, adv., رـغـمـاـ *raghmen*, نـسـبـةـ *nisbeten*. — de lui, رـغـمـهـ *raghminè*, اـكـاـ رـغـمـاـ *añâ raghmen*. — En dépit de tous, هـسـنـهـ *hepsinè nispet*. — En dépit de toi, سـكـاـ نـسـبـتـ *sañâ nispet*. — Faire dépit à quelqu'un, بـرـ كـمـسـنـدـيـهـ *bir kimesnëè nisbet it*. — Faire une chose par dépit, بـرـشـبـیـ رـغـمـاـ *bir cheii raghmen it*.

DÉPITÉ, e, adj., كـوـسـلـوـ *kieuslu*, كـوـجـنـهـ *gudjenmich*, t.

DÉPITER, v. a., كـوـجـنـدـرـمـكـ *gudjendurmek*, t. — Se Dépiter, v. réfl., كـوـجـنـهـ *gudjenmek*.

DÉPLACÉ, e, adj., ôté de sa place, يـرـنـدـنـ چـيـقاـرـلـاشـ *îerinden tchyqarilmich*. — Mal placé, يـرـنـدـهـ دـكـلـ *îerindè dëil*, t. — Inconvenant, يـاـقـشـقـسـزـ *iäqichiqsiz*. — Dire des choses déplacées, نـاسـزـاـ سـوـيـلـهـكـ *nasezâ seuilemek*.

DÉPLACEMENT, s. m., action de déplacer, يـرـنـدـنـ چـيـقاـرـمـ *îerinden tchyqârma*, اـخـراـجـيـ *ikh-râdji*. — Changement de place, تـبـدـيـلـ مـقـامـ *îer deichmè*, مـكـانـ *tebdili maqâm, mekiän*.

DÉPLACER, v. a., une chose, يـرـنـدـنـ چـيـقاـرـمـقـ *îerden tchyqârmaq*.

اخرج ا *ierinden tchiqärmaq, ykh-rādj it*, - قالدرم—ق *ierinden qāldurmaq, oünätmaq*, a.-t. — Oter un emploi, منصبدين چیقارم—ق *mançoubten tchyqärmaq, mançoubni álmaq, azl it*, a.-t. — آخر محله عزل ا *akhar mahallè naql itturmek*. — Se Déplacer, v. réfl., بکنلهمك *beinilmemek*, t.; يرندن چيقهق *ierinden tchyqmaq, tebdili maqam it*.

DEPLAIRE, v. n., être désagréable, نامقبول او *nāmaqboul ol*, a.-p.-t.; بکنلمك *beinilmemek*, t.; ح—ظ خوش *hazz olounmāmaq*, اولنمامق *hazz olounmāmaq*, كلامك *khoch guelmemek*. — Fâcher, causer du chagrin, كوجندرمك *gudjendurmek*, خاطرنـه طوقنهق *khāthriné dhoqounmaq*. — Se Déplaire, اوصانقه *ouçanmaq*, ح—ظ صقلهق *djān syqylmaq*, ايتيمك *hazz itmèmek*.

DEPLAISANCE, s. f., répugnance, dégoût, خوشلئامه *khochlanmāma*, 'عدم محظوظيت *'ademi mahzouziet*, ابائت نفس *ibāieti nef*, a. Voy. ENNUI.

DEPLAISANT, e, adj., désagréable, دئپلایسانت *djān sevmeiedjek*, جان سومييەجك *djān sevmeiedjek*, t.; نامطبوع *nāmathbou'*, p.-a.; غير مرغوب *ghaüri merchoub*. — Manière déplaisante, طور نامطبوع *thavri nā mathbou'*. — Qui fâche, qui chagrine, كدرلو *kederlu*.

DEPLAISIR, s. m., chagrin, كوكـل *gueunul, djān sy-*

غم *gham*. — كدر *keder*, keder, t.; كوكـل قيرقلغى *keuk-ten qoparup mahalliakhare dikmek*, مـعـنـى دـىـشـدـرـمـك *aghādjuñ ierini deüchturmek*, t.

DÉPLANTER, v. a., قوپۇرۇب محل اخـرـه دـىـكـمـك *beukumleri átchmaq*, t.; يـاـيـوـب آـچـمـق *iäiüp átchmaq*. — Étendre par terre, سـرـمـك *sermek*.

DÉPLISSER, v. a., بوكمـلىـرى *beukumleri átchmaq*, t.; قـيـرـمـى *qyrlyqlygy*, t.; سـوـكـمـك *seukmek*, t. — اـغـلـاـيـهـجـق *aghlaïadjaq*, t.; كـوكـل *aghlaïadjaq*, t.; صـيـزـلـدـيـجـى *syzladidji*, t.; وـاجـبـ التـوـجـعـ *mubekka*, مـبـكـى *vādjibut-teveddju'*, a.

DÉPLORABLE, adj.com., پـكـ فـنا *pef senā*, t.; وجه اـشـنـعـ اوـزـرـه *ved'j-y echna' uzrè*.

DÉPLORER, v. a., اـغـلـامـق *aghlaïamaq*, t.; اـجـيمـق *adjimaq*, t.; اوـزـرـيـنـهـ تـحـسـرـا *pef adjimaq*, t.; اـجـيمـق *adjimaq*, t.; تـوـجـعـ اـتـهـاسـسـ *tehassur it*, a.-t.

DÉPLOYEMENT, s. m., يـاـيـلـهـ آـچـيلـوـب *iyailhe átchilup*, t.; اـنـسـاطـ *inbiçät*.

DÉPLOYÉ, e, adj., آـچـلـمـش *átchilmich*, مـهـدـدـود *memdoud*, يـاـيـلـهـ شـ *iyailhe sh*; مـبـسـ وـطـ *mebsouth*. — قـهـقـهـ اـيـلـكـ *qaqaha ilè gulmek*.

DÉPLOYS, v. a., étendre, dé-

plier, آچق *âtchmaq*, یایمک *iātīmaq*, سرمک *sermek*, t.; بسط *basth it.* — les voiles, يلکن آچمق *ielken âtchmaq*. — Montrer, اظهارا *izhār it.* — de l'énergie, de la vigueur, ابراز *ibrāzi sathvet it.* — Étaler, میدانه *meidānē qomaq*.

تۇنىيى بۇنلىش *tuū ionilmich*, t.

DÉPLUMER, v. a., قوپىرمق *qoparmaq*, توپلىرى *tuiléri tchyqarmaq*. — Se Déplumer, v. réfl., توپلىرى *tuüni iolmaq*, دوكىمك *deukulmek*, t.

جلابى چىرمق *djiläü tchiqarmaq*, بوزمق *bozmaq*, *guidermek*, t.

DÉPOPULARISER, v. a., خلقك اعتبارىندن دوشىرك *khalquñ itibārinden duchurmek*. — Se Dépopula-riser, v. réfl., خلقك اعتبارىندن دوشىرك *khalquñ itibārinden duchmek*, a.-t.

DÉPOPULATION, s. f., اسىزلىك *issizlik*, ويرانلىك *virānlik*, p.-t.; بر مملكتك عدم معمورىتى *bir memleketuñ 'ademi m'amouriieti*, a.-t.

DÉPORT, s. m., ne s'emploie que dans cette phrase : Sans déport, sans délai, آنيدىء ol sā'at, أول ساعت *bilā tēveqgouf*, a. — Payer sans — همین دم *hemín dem edā it.*

نفى طریقیله *DÉPORTATION*, s. f.,

مملكتىدىن چىقارلمە *nesi thariqilé memleketten tchyqārilma*, t.

نفى طریقیله مەملكتىدىن چىقارلمە *nesi tharyqyilé memleketten tchyqārylmich*, t.

فنا سؤحرىكت *DÉPORTEMENTS*, s. m. pl., حركت *fenā hareket*, سلوڭ *soulouk*, a.-t.

نفى طریقیله بىرىخىرى كوتورىمك *DÉPORTER*, v. a., ديار آخره *diāri akharè gueuturmek*, طرد *nesi thariqülé bir kimesnei diāri tchyqylé thard it.* — Se Déporter, v. réfl., t. de palais, se désister, se départir, فارغ او *fārygh ol*, كىسىتىد *keffi ied it.* — des pretentions, مطلوباتىندن *fārygh ol*, او *mathloubātinden fārygh ol*.

محكمىتىدىن اداي شهادت *DÉPOSANT*, e., adj., *mehkemedē edāi chehādet iden*, a.-t.

DÉPOSER, v. a., destituer, منصبىندن *mançoubinden tchyqarmaq*, عزل *'azl it.* — Mettre en dépôt, امانت قومق *emānet qomeq*, براقمق *brāqmaq*, امانت *emānet it.* — Dire en justice, اداي شاهدلەك *chāhidlik it*, امانت *edāi chehādet it.* — contre quelqu'un, بر كىسىنەتك *aleihinə* شهادت *bir kimesnēnuñ chehādet it.* — Exposer, تقرير *taqrīri kelām it*, خبر ويرىمك *khaber vîrmek*. — En parlant d'un liquide, طورو او *dhourou it*, طورو *dhourou ol*, طورو لىنمق *dhouroulanmaq*, طوردىلىنمق *dhourdoulanmaq*.

طوردى dhourdou
دېبە چۈكمكەت dhourdou
تىرسەب teres-
dibë tcheukmek, t.; مىنصبىدىن sub it. — Déposé, e, چىقارالىمش mançoupten tchýqáry-l-
mich, معزول m'azoul, امانىت emânet olmych, طوردىلنىمش emânet olmych, اولىمش dhourdoulanmich.

DÉPOSITAIRE, s. com., à qui on a confié un dépôt, امانتدار *emānet-dār*, امانتکار *emānetkiār*. — Dépositaire d'un secret, اسرار محرم *mah-remi esrār*, a.; سرداش *sirr dāch*, a.-p.

DÉPOSITION, s. f., privation d'emploi منصبden چیقارمه عزل, a.; *mancypten tchyrqärma*, a.-t. — Témoignage, شاهدلک chāhidlik, a.-t.; تقریر *taqrir*, *yqrār*, a. — Par la déposition des témoins, اخبار شهود ایله *ykhbāri chouhoud ilē*.

ملکدن DÉPOSSÉDER , v. a. , - تصرفدن *mulkden* , *teçar-*
 چیقارمقدن *rufden tchyqärmaq* . ماملكنى الْمَقْدَنْ *mämelèguini álmaq* . — Dépossé-
 dé , e , تصرفدن *teçar-*
 چیقارلمش *rufden tchyqarylmich* , a. - t.

تَصْرِفَدْنَ DÉPOSSESSION, s. f., a.-t.; رُفْعَ مُلْكِيَّةٍ ref'y milküet, a. قَارَمَهْ tchyrarufden tchyqarma,

يرندن قوغق - DÉPOSTER, v. a., -
چیقارمچ *icerinden qoghmaq, tchy-*
qārmaq, i.; طرد *thard it, a.-t.*

امانت DÉPÔT, s. m., objet confié
emānet, وديعة *vedy'at*, pl. a.
vedā'y. — Garder religieusement
وديعهی صدق نام ایله، —
حافظ *vedy'aüi sydqy tāmm ilē*

وضع و *hifz it.* — Action de déposer, *vaz'.* — Dépôt des archives, قیودات *qouïoudāt kha-*
زنی *zīnēti* دفتر خانه *defter khānè*. — مخزن *makh-zen*, مغازہ *magħaza*. — de mar-
chandises, امتعه *emti'a* makħzeni. — Sédiment, دردی *dur-di*, vulg. *torty*, پوچھ *pouça*, چوکندی *tcheukundu*. — Amas
d'humeurs, كومه أخلاق *gumēi akh-lāth*, اجتماع أخلاق *idjtimā'i akh-lāth*. — de matières, طوبنیش *thoplanmich* ماده *māddē*.

بر چچکى DÉPOTER, v. a., bir دستیدن - ساقسیدن چیقارمۇق tchitchegui testiden, saqsiden tchi-qārmaq, t.

صاج توزینی DÉPOUDRER, v. a., سـکـهـكـ sātch tozounou silmek, t.

DÉPOUILLE, s. f., peau ôtée de certains animaux, صوبنستی *soüuntu*, صوبلپش دری *soülmich deri*. — du serpent, قاوی *qāvi*, دریلان *ülän*, دریچی *derici*. — Butin fait sur l'ennemi, طوبم - دوبم *dhoïoum*, غنیمت; طوبملق *dhoïoumlyq*, t.; غنایم *ghanâim*, pl. a. *ghanâïm*.

— Récolte, يمش ديرمى *iémich dirimi*, محسول *mahsoul*, حاصل *hācyl*, pl. حاصلات *hācylât*. — اموال *Biens* ravis au propriétaire, مسلوبه *emvâli mesloubé*.

صوبیلهش DÉPOUILLÉ, E., adj.,
دریسی soilmich, يوزلمش derici
یازولمich, t.; مسلوک mesloukh, a.

صویش DÉPOUILLEMENT, s. m., تعریف soürych, صوینتمه soïounma,

نفس *te'arrii nef*, a. — Extrait,
état abrégé, حال *idjmāl*, a.

DÉPOUILLER, v. a., ôter les habits,
 dévaliser, *soömaq*, صوبمق
tchiplaq it. — Oter la peau, صوبمق
soömaq, بوزمك, درى يى
derii iuzmek, سلب, يوزمك
it. — Se Dépouiller, v. réfl., صوبنق
soöounmaq, صوبلاق, En
 parlant des serpens, قالنمق, *qāv-*
lanmaq. — des arbres, يپراقدن
 صوبلاق - *iaprāqtan*
soöoulmaq, *tchypłānmaq.* — de ses
 passions, غرضدن عاري وبرى
 قلمق *nefsi gharazden 'āri vu beri*
qylmaq. — de ses habits, صوبنق
soöounmaq. — Priver, dénuier,
 محروم - مهجور *mahroum, mah-*
djour it.

تدارکسز DÉPOURVOIR, v. a., ز برآقمق - قوبیق tedāruksiz brāq-maq, qoūmaq, حواج لازمه دن بوش lazimēden boch qoūmaq, محروم mahroum it. — برقعه بی مهمات une place forte, سفریه سز برآقه - ق bir qal'aī mu-himmāti seferiièsiz brāqmaq.

DÉPOURVU, *e*, adj., dégarni,
 بوش *boch*, t. — Dénue, مَرْدُومٌ
mahroum, a.; بِهِ *bî behrè*, p.
 — des choses nécessaires, حَوَابِيج

لازمەدن *havādjji lāzimēden*
 بوش *boch*. — Sans apprêts, نَذَارَكَسْز
tedāruksyz. — Au dépourvu, اكسز
añsiz, حاضر دکل *añsyzin*, اكسزین
 ندارکسز لک *hazir dëil iken*, ایکن
 حالنده *tedāruksyzlik hâlindè*.

أَقْجَهْدَن
Être au dépourvu d'argent, تدارك س Miz قالب مق siz qālmaq.

بوزقلق *bozqalq*,
DÉPRAVATION, s. f., بوزغلق *bozghounlouq*,
zouqlouq, يورك *ázghounlouq*, ازغونلوق
چورکلکى *iurek tchurukligui*, t.; فساد اخلاق *feçädi*,
akhläq, فساد *feçäd*.

DÉPRAVÉ, E, adj. بوزلمش *bozlmesh*, *azdurilmich*, *azmich*, *azghoun*, *seçadè vārmich*, a.-t.; مفسد *mussed*, a. — Mœurs dépravées, *akhlāq fācidé*.

DÉPRAVER, v. a., بوزمق bozmaq,
azgoun ازگون azdurmaq, ازدرمق
ghounit, t.; افساد issād it, a.-t.

DÉPRÉCATIF, IVE, adj., دعایی
dou'āüi, a.

DÉPRÉCATION, s. f., t. de rhétor.,
دِلْمَهٰ *dilemē*, t.; دَعَا *dou'ā*, a. —
Prière avec soumission, يُلَوَّرْهُ *īal-vārma*, رُّعْتَضَدٌ *tezarru'*, pl. a.
تَضَّعَاتٍ *tezarru'āt*.

قيمة—ی DÉPRÉCIATION, s. f., - قدري qymeti, qadri achā-
اشاغيلتهه ghylatma, قدر tenqyci
qadr, a.

DÉPRÉCIER, v. a., une chose, قدری - قیهتی اشاغیلەتھق qadry, قیھتى qymeti achäghylatmaq, طوتەمەق qymeti thoutmamaq. — بر كمسەنک قدر une personne, ولیاقەتى bir kimesnenuñ qadr uliaqatini tenqys it.

DÉPRÉATEUR, adj., **دَجَّى**

iaghmādji, بیقیجی *iiqyrdji*, t.;
 ناھب *nāhib*, a.-t.; نهاب *neh-hāb*, a.

DÉPRÉDER, v. a., **يُغَالِقُ** *iagh-*
mālamaq, t.; **غَارٌ** *ghāret it*,
 a.-t.

دِيْرَمْ—قِـ دÉPRENDRE, v. réfl., اِيْرِمْ—قِـ *dîrmaq.* — Se Déprendre, اِيْرِلْهَـقِـ *dîrilmaq*, t.

DÉPRESSER, v. a., ôter de la
منکنه التندن چیقرمه-ق presse, *menguène altinden tchigarmaq*. —
Délustrer le drap, چوقدنگ ک *tchogauñ dji-lacini guidernick*, t.

DÉPRESSION, s. f., renfoncement
en dedans ازيلوب چقورلنهه *ezilup tchouqourlanma*, بسمه *basma*. Voy.
ABAISSEMENT, HUMILIATION.

بر کمسندک DÉPRÉVENIR, v. a., اسکی اعتقادینی بوزمق *bir kimes-nenūn eski 'ytiqādini bozmaq* اعتقاد سلب و ازاله *sābiqy sellb u izālē it*, t.-a.

دَعْوَتُنِي أَبْطَالٌ DÉPРИER, v. a., *d'avetini ibhāl it*, a.-t.

DÉPRIMER, v. a., خورلمق *khor-*
lamaq, خورسنہ-ق *khor sanmaq*,
 استحقارا *istiy-hqār it*, a.-t. — Dé-
 primé, خورسنہ-ش *khor sanmich*,
 مستحقر *moustahqar*.

بهايى ازالتهق DÉPRISER, v. a., - behātī azāltmaq, al-
الچقلتمق tchaqlatmaq, behāt achāghy ourmaq, t.

DÉPUCELER, v. a. Voyez DÉFLORE.

Depuis, prép., se rend par دن den, ten, tan، denberu, à la fin دنبورو des mots turcs. — Depuis ce temps-
là، اول زماندن ol zemānden، اویزماندنبورو olzenāndenberu. — وقت عزیتکردن برو و قت عزیتکردن برو، وقت عزیتکردن برو، 'raqty 'azimetñyzden beru. — Je vous attendrai depuis quatre heures
ساعت دورتدن، sā'at بشه قدر سزه منتظر اوله جغم doritten bechē qadar sizè mountazir oladjaghum. — Depuis quand?

نـه زـمانـدـن nè zemānden, قـنـغـي زـماـنـدـبـرو nè zemāndenberu, قـنـغـي وـقـتـدـبـرو qanghy vaqyttenberu. —
Depuis peu, bir əzden beru. — Depuis longtemps, چـوـقـدـن tchoqtan, چـوـقـدـبـرو tchoqtanberu,
مـدـدـت medidé- denberu. — Depuis, adv., صـكـرـه soñra. — Je n'ai pas vu votre frère
انـدـنـصـكـرـه قـرـدـاـشـكـرـى زـي andensoñra qardāchuwñuzi
كورـمـدـم gucurmedium.

قانی DÉPURATIF, IVE, adj., a. تمیز لیجی qāni temizleēdji, t.; مصفى الدم moucassî uddem, a.

DÉPURATION, s. f., تمیزتله te-mizletmè, طورلته dhouroultma, t.; تصفیه tas/ié, نظیریه tathhír, a.

DÉPURATOIRE, adjectif com.,

مصفى طورلديجي *dhourouldidji*, t.;
mouçassi, a.

DÉPURER, v. a., تمیزلاشك *temiz-*
letmek, ایتلق *aütlamaq*, t.;
تصفية دم *tasfiè it*. — le sang,
tasfiè dem it. — En parlant des
métaux, برمعدنى قال *bir ma'deni qäl it*,
معدنى قال *ma'deni tasfiè it*, a.-t.

DÉPUTATION, s. f., envoi d'un ou
وكيل كوندرمه *vekil gueundermè*, رساله *reçälet*. —
Le corps des députés, وكيلر *vekil-*
ler, a.-t.; رسلا *rucelâ*.

DÉPUTÉ, s. m., كوندرلش *meb'ous*,
مبعوث *gueunderilmich vekil*, وكيل *meb'ous*, pl. a. مبعوثين *meb'oucîn*.
— Représentant de la nation, ملت
وكيلي *millet vekili*. — Le corps qui
la Chambre des Députés, وكلاتي *vukèlâi millet medj-*
lici, مبعوثان ملت مجلسى *meb'ouçâni millet*.

DÉPUTER, v. a., وكيل كوندرمك *vekil gueundermek*, ارسال وكيل *irsâli vekil it*. — Député, envoyé,
رسالة طريقيله كوندرلش *reçälet tharyqylè gueunderilmich*.

DÉRACINEMENT, s. m., كوكدن *keukten* قويارمة *qopärma*, t.;
استصال *istiçâl*, a.

DÉRACINER, v. a., كوكدن *keukden* قويارمه *qoparmaq*,
استصال *istiçâl it*, a.-t. — Au fig.,
enlever, ôter entièrement, قلع ا *qal' it*,
دفع وازاله ا *kulliien def u izâle it*.

ليمان—دن *limânden* چيقق - قالقق *tchyq-maq, qälqmaq*, t.

DÉRAISON, s. f., فراستسازلنك *sirâcetsyzlik*, كچرأيلك *guetch-reülik*, خطاي عقل *khatâ'i 'aql*, a.

DÉRAISONNABLE, adj. com., qui
ne s'accorde pas avec la raison,
غير عقله او يماز *'aqlè ouümâz*, a.-t.;
معقول ghâiri ma'goul, mun-kir, a. — Inconvenant, injuste,
ناحق *nâhaqq*, يولسز *iolsiz*, a.-t.

DÉRAISONNABLEMENT, adv., sans
raison, عقله او يماز *'aqlè ouümâz*,
عقلسازلوق ايله *'agylsyzlyq ilè*,
عقول معايرا *moughâuren*. —
Inconvenablement, ناحق يره *nâ-haqq ièrè*.

عقلسازلنك *aqilsizlik seuilemek*,
سويله لك *seuilemek*, دلى - احچ كبي سوبلەك *deli, ahmaq guibi seuilemek*,
كلام *kelâmi* نامعقول سوبلەك *nâma'qoul seuilemek*.

DÉRANGÉ, e, adj., de sa place,
چيقارلمش *tchyqärylmich*, دوزلەش *duzul-menich*. — Sans ordre, اسلوبساز *usloubisz*, نظامسىز *nizâmciz*. — Il
est dérangé dans ses affaires, امور واحوالى مختل *oumour u ahvâli moukhtill u perichândur*. —
En parlant de l'estomac ou de la
santé, بوزق *bozouq*.

DÉRANGEMENT, s. m., désordre,
نظامسىزلنك *nizânsizlik*, a.-t.;
طاغنلق *dhâghynlyq*, a.-t. — Au
fig., قارشة لوق *qârychylqyq*.

اختلال *pirichānlyq*, پر بشانلۇق *ykhtilāl*. — Importunité, ثقلت *syqlet*. — d'estomac, معده بوزقلۇغى *mi'de bozouqlighi*.

DÉRANGER, v. a., ôter de sa place, بېرلو بېزدن چیقارمۇق *ierlu ierinden tchiqärmaq*, بېزدن چیقارمۇق *ierinden tchiqärmaq*. — Mettre en désordre, قارشدرمۇق *qārichturmaq*, ترتیبی - نظامی بوزمق *tertibi, nizāmi bozmaq*, ایراث خلل ا *irāci khalel it*, a.-t. — Importuner, ثقلت وېرمەك *syqlet virmek*, تاڭىزى *ta'djiz it*. Voy. INCOMMODER, TROUBLER. — Se Déranger, v. réfl., بېزدن چقۇق *ierinden tchiqmaq*. — Être déréglé dans sa conduite, نظامی اولمەق *nizāmi olmamaq*, نظامىز او *nizāmsyz ol*, a.-t.

DÉRATÉ, adj., طاغى چیقارلۇش *dhäläghy tchyqärylmich*, طلاقىسىز *dhaläqsyz*, t.

طاغى چیقارمۇق. - DÉRATER, v. n., كىسىك *dhalaghy tchiqarmaq, kesmek*, t.

DERECHEF, adv., يېڭىن *ieñiden*, مجدداً *mudjedden*, تکرار *tekrar*, دىكىزىز *den-syz*, دېلىسىز *iolsyz*, a.

DÉRÉGLÉ, e, adj., sans ordre, نظامى بوزلۇش *nizāmsyz*, نظامىز *nyzāmi bozoulmich*. — Contraire à la morale, دىكىزىز *den-syz*, دېلىسىز *iolsyz*, a. — مسیب مسیبىانە سلوك و حرکت *muceüebənə sulouku hareket*.

DÉRÉGLEMENT, s. m., dérangement, désordre, اوېغۇنسىزلىق *ouïghounsyzlyq*, t.; عدم انتظام *'ade-*

اختلال *intizām*. — des humeurs, يكھىلىلىق *ykhtilāli akhlāth*. — Inconduite, نظامىزلىق *nizāmsızlıq*, a.-t.; بېرادىلۇق *berbādlyq*. — Vivre dans le déréglement, تىسيب حال اوزره *teçaüubbi hāl uzrè guetchinmek*.

DÉRÉGLEMENT, adv., sans règle, نظامىزلىق ايلە *nizāmsyzlyghylè*, a.-t.; بى نظام *bi nizām*, a.

DÉRÉGLER, v. a., بوزمق *bozmaq*, t.; نظامى بوزمق *nizāmi bozmaq*, a.-t.; بوزلۇق *ykhłāl it*. — Se Dérégler, v. réfl., se déranger, بوزلۇق *bozoulmaq*, t.; نظامى بوزلۇق *nizāmi bozoulmaq*, خلل پذير او *khalel pezir ol*. — Ma montre se dérègle, ساعتم بوزلۇر *sā'atum bozoulour*. — هـ واده اثار *havāda açāri ykhtilāl rārdur*.

بورشىغى كىدرمەك *borouchoughy guidermek*, يـ وز بورشقلرى صاوىشىرمۇق *iuz bourouchouqleri savouchturmaq*, t. — Se Dérider, v. réfl., بوز كولمەك *iuz gulmek*, دفع چىن جىين *des'yr tchini djebin it*, سونىك *sevinmek*.

DÉRISION, s. f., ذوقلىنه *zevklenmè*, استھزا طكىز *dhañz istihzā*, a. — مسخرە لعـ *maskharalygha tchevirmek*. — En dérision, ذوقلىنەرك *zevklenerek*, استھزا *istihzāhen*.

DÉRISOIRE, adj. com., هزو ايلىـه *hezv ilé*, a.-t.; هزوا *hezven*, a.

DÉRIVATIF, IVE, adj., ou dérivé,
فرعی *ser'y* مشتق *muchtaqq*, a.-t.
— Terme de médecine, qui détourne
l'humeur صارف مجرای خلط *sârifî medjrâ'i khylth.*

DÉRIVATION, s. f., origine qu'un mot tire d'un autre, اشتقاق *ichtiqāq*, *ichtiqāq* *ichti-qāq*, a. — des humeurs, خلطک *khaltuk*, يولنى صاپتىه *khyltuñ iolini sāpit-*
ma, t.; صرف مجرای خلط *sārfs medjräñ khylth*, a. — des eaux, صويك يولنى صاپتىه *souïuñ io-lynî sāpitma*, ماسارف مجرای ماسارف *medjräñ mā*.

DÉRIVE, s. f., انجرافی *inhirāfi*, طریق *ihirāfi*, t.; *thāryq*, a.

DÉRIVÉ, E, adj., چقہش *tchiq-*
mich, t.; متفرع *muteferry*', a.

DÉRIVÉ, s. m., مشتق *muchtaqq*,
pl. a. مشتقات *muchtaqqat*. — Nom
dérivé, اسم مشتق *ismi muchtaqq*.

بدن انسانک DERME, s. m., bedeni insānuñ derīci, a.-t. دریسی

جلد بدن DERMATOLOGIE, s. f., beden احواله دائر بحث djildi beden ahvāline dāür bahs, a.-t.

DERNIER, ÈRE, adj., صوک *soñ*, t. آخر; *âkhir*, a. — Le dernier, صکرهی *soñraghy*. — Je suis venu le dernier, اک صکره کلدم *en soñra gueldum*. — Le dernier du mois, آیک صوک کونی *âdüñ soñ gunu*. — L'an dernier, بولدر *boldur*, کچن سنه *guetchen sené*. — Il arrive toujours le dernier à la maison, اوه دائھا آخر کلاندر *evè dâima akhyr guelendur*. — En dernier lieu, adv., مُخّدا *mou'akhhyrén*.

بۇندىن DERNIÈREMENT, adv., bounden evveldjè, كچىنلەردىن اوْلۇجە
guetchenlerdè, كچىنده guetchendè,
— L'autre jour, اۆتە كۈن eute
guñ.

چالنہش DÉROBÉ, adj., volé, *tchâlinnich*, اوغریلنمش *oghrylan-*
mich, t.; روق *mesrouq*, a. —
گزلنمش *Caché*, *guizlu*, *guiz-*

lenmich, مخفی *makhfi*. — Escalier —, *گزلو نردبان* *guizlu nerdu-bān*. — A la dérobée, *گزلو جه* *guiz-ludjè*, اوغرليي—ن *oghourlaïen*, خفييـه *makhfidjè*, a.-t.; مخفيفـه *khasieten*, اوغرين اوغرين *oghrin oghrin*.

DÉROBER, v. a., voler en cachette, اوغرلوق *oghourlmaq*, چالمق *tchālmaq* اوغرلين چالمق - قايمق *- qāpmaq*, *oghourlaïan tchālmaq*, *qāpmaq*, استـرـاق ا *istirāq* it. — Cacher, كيزلتـك *guizletmek*. — Se Dérober, v. réfl., être volé et s'en aller furtivement, اوغرلـمـق *oghourlanmaq*. — Se sauver de quelque chose, l'éviter, صيرـلـوب قورـلـمـق *syrylup qourtoulmaq*. — Se dérober à la vue, كوزـدن نـظـرـدـن عـايـب او *guezden nazarden ghāib ol*. — Dérober, ôter la robe, قبوـغـي صـوـيـمـق *qaboughy soömaq*. — Fêves dérobées, قـبـوـقـلـري *qabouqlari soöoul-mich baqla*.

DÉROGATION, s. f., بوزـمه *bozma*, نـسـخـه *neskh*, a.

مخالف *moukhālif*, نـاسـخـه *nācykh*. — Une clause —, نـسـخـي متضمن بـرـشـط *neskhy mutézammin bir charth*.

اصالتـدن سـقوـطـي *cçäletten souqouthy*.

DÉROGER, v. n., faire quelque chose de contraire à un acte, à un édit, نـسـخـه بـوزـمق *neskh bozmaq*, it. — à un contrat, نـقـضـمـاـلـكـه *naqzi mouqāvelé it*. — à la loi, قـانـونـه مـخـالـفـه *qānounē qānoune* حرـكـتـه *it*.

moukhālif hareket it. — Déchoir de la noblesse اوـسـاقـه *acylzādēlikten sāqyth ol*.

DÉROIDIR, v. a., كوشـتـهـك *guev-chetmek*, قـاتـلـغـى كـيـدـرـمـك *qālylyghy guidermek*, t.; يومـشـتـهـق *iou-mouchatmaq*, تـلـيـبـين *telün it*. — v. pr., يومـشـانـمـق *ioumouchānmaq*, كـسـبـهـك مـلاـيـنـتـا *kesbi mulānenet it*.

DÉROUGIR, v. n., قـلـلـغـى كـيـدـرـمـك *qżillyghy guidermek*, t.

DÉROUILLER, v. a., پـاسـدـن آـچـمـقـهـك *pasten ātchmaq*, پـاسـنـى چـيـقاـرـمـقـهـك *pācini tħyqārmaq*. — Se Derouiller, v. réfl., پـاسـ آـچـلـهـقـهـك *pās ātchilmaq*. — Au fig., se polir, se façonner, ذـهـنـى آـچـلـهـقـهـك *zihni ātchilmaq*, تـرـبـيهـهـك *kesbi terbié it*.

DÉROULER, v. a., صـارـغـى آـچـمـقـهـك *sārghy ātchmaq*, آـچـمـقـهـك *ātchmaq*. — Étendre, بـسـطـهـك *iāīmaq*, t.; يـاـيـمـقـهـك *i basti it*, a.-t.

DÉROUTE, s. f., بـوزـغـونـلـقـهـك *bozghounlouq*, طـاغـنـلـقـهـك *dhāghynlyq*, انـهـزـامـهـك *inhyzām*, a.; انـهـزـامـهـك *inhizāmi'asker*, a.; عـسـكـرـيـهـك *'asker perichānllyghy*. — Mettre l'ennemi en déroute, دـشـنـى طـاغـنـلـقـهـك *duchmeni dhāghytmaq*. — Mettre en déroute une armée، عـسـكـرـيـهـك طـاغـنـلـقـهـك *'askeri dhaghyt-maq*, qyrmaq, a.-t. — Déroute, dé-sordre dans les affaires, پـرـيـشـانـلـقـهـك *périchānllyq*.

DÉROUTER, v. a., faire perdre à quelqu'un sa route, يـوـلـدـن صـاـپـدـرـمـقـهـك *iolden sāp-*

turmaq, sūpytmaq, iol ازدرمق بول — شاشرمق *azdurmaq*. — Déconcerter, déroutier, *chāchurmaq*, t. — Se Dérouter, v. réfl., s'égarer, *يولدن چیقه—ق* بولدن *ioldan tchyqmaq*. — Se déconcerter, *شاشمشق* *chāchmaq*.

DERRIÈRE, prép., opposé au devant, آرد *ārd*, اکسە *eñsə*, *guiru*, t. — Porte de —, ورائى *vérā*, a. — Porte de —, باغچەنەك *bāghtchēnuñ* *véracindé*, *ardindé*. — Derrière moi, آرد مىجە *ārdumdjè*. — Partie postérieure d'une chose, d'un animal, آرد آرد *ārd arqa*, ارقە *arqa* طرف *ārd tharaf*. — Le derrière de la maison, اوک ارقەسى *evuñ arqaci*. — Le derrière, les fesses, دېرى *otouraq*, دېرى *dubr*, *dubur*. — Par derrière, adv., بر شىئك اوكتى آردىنە *ārdindén*, آردنجە *ārdindén*. — Mettre une chose sans devant derrière, بىرىش *derviche*, *s. m.*, درویش *dervich*, p.

DES, mot composé de *de* et de *les*. Voy. DE.

DÉS, particule, quelques-uns, بعض *ba'zi*. — Il y a des hommes qui..., آدملىك بعضى *ba'zici vārdurki*. — Des, pour plusieurs, نىچە *nîtchê*, چوق *tchoq*, وافر *vâfir*. — Il y a des milliers de poissons, نىچە بىيك بالقارلار *nîtchê bîn bâlyqler vârdur*. وارد

DÈS, prép., depuis, se rend par *den* ou *ten*, دنبىرو *denbëru*. — Dès demain, يارندىن *üärinden*. — Dès son enfance, صباوتىندىبىرو *sabâvêtindenberu*. — Dès qu'il fut venu, كليكى كىبي *gueldigui guibi*. — ظهوري عقيبىنەك *zouhouri 'aqybindè*. — Puisque, چونكە *tchunki*. — Dès qu'il en est ainsi, چونكە بوبىلدەر *tchunki beüllédur*.

DÉSABUSÉ, e, adj., ياكىشى اكلەمش كورى اچلامش *gueuzu atchilmich*, *iāñlichi añlamich*, t.

DÉSABUSER, v. a., ياكىشى اكلەمق كويزى اچدرمق *iāñlichi añlatmaq*, الداتىمەدن *āldatmaden qourtarmaq*, *gueuzu átchturmaq*, قورتارمق سەھۇو غلطىدەن *schahu ghalathtan ázadé qylmaq*. — Se Désabuser, v. réfl., ياكىشى اكلەمق كوزىنى اچەمەق *gueuzunu átchmaq*, t.

DÉSACCORD, s. m., désunion, اتفاقىزلىق *ittisäqsyzlyq*, t.; des instruments, دوزنسىزلىك *duzensizlik*, اهنكسىزلىك *âhenksizlik*.

DÉSACORDER, v. a., détruire l'accord d'un instrument, دوزنى بوزمىق *duzeni bozmaq*, اهنكىنى بوزمىق *ahenguini bozmaq*, اهنكسزا *ahenk-siz it*, سازىك اوتارىنە خالىل *sâzun cvtarinè khalel*, كتورىمك *gueturmek*, t. — Désaccordé, دوزنسىز *duzensyz*, دوزنى بوزوق *duzeni bozouq*.

DÉSACCOUPLER, v. a., جەختىت

آيرمۇق بوزىمۇق - *tchift bozmaq, äir-maq, echléri äîrmaq, tchift-lari biri birinden äîrmaq, t.*

عادتى DÉSACCOUTUMER, v. a., براقدرمق - ترک 'adeti
براقترماق, terk itturmek. — Se
عادتى Désaccoutumer, v. réfl., براقمق - ترک 'adeti brāqmaq,
ترک

مشتريباري DÉSACHALANDER, v. a., قاچرمق - تبعيد muchériléri qā-tchurmag, teb'íd it, a.-t.

DÉSAGRÉABLE, adj. com., *فنا* *se-nā*, *نامقبول* *thātsyz*, *nāmaq-boul*, *مقبوله* *كچەزى* *nāmerzi*, *maqboulé* *guetchmez*, *غير مطبوع* *غۇرۇشلىقىزىسى* *ghaïri mathbou'*, *ردى* *redii*, a. — C'est une chose désagréable, *امر* *emri nāmerzi dur*.

بَدْلُك DÉSAGRÉABLEMENT, adv., *bedlik* كوجيله *gudj ilè*, t.; ایله *nā khochlyghylē*. — **بَدْلُك** ایله لاقدى *lāqyrdi*, *bedlik ilè lāqyrdi it.*

DÉSAGRÉER, v. n., déplaire,
بِكْنَلْهَمَكَ *beïenmemek*,
بِكْنَلْهَامَشَ *beïenilmeniek*. — Désagrément, *ghairi mustahsen*,
— Désagrément, *guemini tchyqārmaq*. — Navire dé-
sagrément, *guemi tchyqārilmich*.

DES

حالت نامرضية *häleti nāmerzüé*,
الزم *elem*, a. — Défaut de la per-
sonne, du visage, اكسكلک *eksik-*
lik, t.; قصور *qouçour*, عیب *'aüb*.

قاندروم-ق DÉSALTÉRER, v. a., صوسزلغى كيدرمك - *sousizlighi guidermek*, def' دفع ا *sousizlighi* صوصەلغى بصدرمق *souçalyghy* it, *basturmaq*.—Se Désaltérer, v. réfl., قانمك *qānmaq*, كچورمك - *souçouzlyghyni* *guetchurmek*, guidermek, t.

لنكـرى DÉSANCER, v. n., - دمرى lengueri, demiri
قالدرومى qaldurmaq, p.-t.

دÉSAPPAREILLER, v. a., dépara-
reiller او بگون شىلىرى برى برندن اىرمق ouïghoun cheïleri biri birin-
den äirmaq. — En terme de ma-
rine يلکنلىرى دىوشىرمك ielkenleri
divchurmek, t.

DÉSAPPARIER, v. a. Voy. DÉSAC-COUPLER.

اميددن DÉSAPPONTEMENT, s. m., *umidden boch qālma*, بهوش قالمه خسته ; *khaübet*, a.

DÉSAPPOINTER, v. a., tromper l'espoir, أميدى بوش قلمق *umidi boch qylmaq*. — Être désappointé, مظہر خیبت او *mazheri khaibet ol*,

اُوكْرَنْدِيْكْنِي، DÉSAPPRENDRE, v. a. اُونْتَمْقْ اوْنْتَمْقْ *eugrendiguini qunoutmaq*, اوْنْتَمْقْ *ouroutmaq*. — J'ai dé-

كافية sappris tout ce que je savais, *kiäffëi* معلوماتى فراموش ايلدم *ma'loumâtumu ferämouch eüledum.*

آقچەسنى آلەق bir kimesnənuñ bu-
tun áqtchécini álmaq, t.

سلاح---ی DÉSARMÉ, e, adj., silāhi
چیقارلیش. -آلنیمش tchyqārilmich, álinmich, silāhsiz, a.-t.

DÉSARMEMENT, s. m., action سلاح-ا-ری silâhlerî tchygärtma, t.; چیقارتهه djelbi silâh. — d'un vaisseau, کمی بی مهمات سفردن guemii muhimmâti seferden bochaltma. Voy. LICENCIEMENT.

DÉSARMER, v. a., ôter les armes,

دکنمه کلک DÉSAPPROBATION, s. f.,
beïenmemeklik, t.; عدم استصواب
'ademi istisvâb, a.

ملکیت‌دن، s. f., DÉSAPPROPRIATION, واز کچلهه - چیقهه *milküetten väz*
ترک ملکیت - *guetchilmè, tchiqma,* املاک *terki milküet, emläk, a.*

DÉSAPPROPRIER (SE), v. réfl.,
 ا ترک کندو مالنى guendu mālini
 terk it, ملکیتدىن واز كله ك mil-
 küetten wāz guelmek, a.-t.

بکنها مک دésapprover, v. a., مناسب beïenmemek, t.; کورمامک munācib gueurmemeک, تصویب tasvīb itmemek, تقبیح taqbih it, a.-t. — Désapprouvé, e, مناسب beïenilmemich, بکنلها مش munācib gueurulme-mich.

DÉSARGENTER, v. a., ôter l'argent d'une chose qui était argentée, كومشى آلپق - كيدرمهڭ gumuchu álmaq, guidermek. — Au fig. et fam., désargenter quelqu'un, le dégarnir d'argent, بىر كومىدەن نىك بىتون

تسكين——ن *teskīni* calmer la colère, — خصب *ghazab* it. — Se Désarmer, v. réfl.; سلاحري——ن *silâhlerin* silahlerin *söiouunmaq*. صوينمق

دésarroi, s. m., confusion,
قارش مورش qarichiqliq, قرشقلق
امور و احوالك qārich mourich, امور و احوالك
پربشانلغى ounour u ahvaluñ peri-
chānlyghy. — Mettre une armée en
bir'askeri تارو مارا, — tār u mār it.

DÉSASSEMBLER, v. a., ایرم-ق

بیری سوکھک *seukmek*, **بیرنداں** ایرمق *biri birinden äürmaq*, t.

طاقمى بوزمىق DÉSASSORTIR, v. a., *thägymi bozmaq*, t.

DÉSASTRE, s. m., **بَلَأْ** *belā*,
مُصِيبَةٌ **فَلَاكْت** *moucibet*, **فَلَائِكَةٌ** *felāket*, a.

DÉSASTREUSEMENT, adver., آفت‌ایله *āfetilè*, a.-t.; بالاقة *bil-*
āfet, a.

DÉSASTREUX, SE, adj., مصيبة تلو
moucibetlu, a.-t. — Évènement — ,
 حادثة مستلزم الافت *hādicci*
mustelzemul-āset.

DÉSAVANTAGE, s. m., infériorité, آشاغىلۇق *āchāghy-lyq*, t.; نقصان كفايت *noqsāni kefāiet*. — Préjudice, ضرر *zarār*, نقصان *noqsān*, a.

نقسان DÉAVANTAGE, v. a., مک كته، noqsān gueturmek, a.-t.

DÉSAVANTAGEUSEMENT , adv. ،
ضررلو وجھلے zararlu vedjhilé,
صورة مصراة ايله soureti mouzirré
ilé, a.-t.

دُرْلُو زارارلو، a.-t.; مَصْرِيّ *mouzyrr*, a.

DÉSAVEU, s. m., dénégation, انكار *inkiār*, a. — Défaut de confirmation d'un fait énoncé par un autre, عدم تصدیق *'ademi tastyq*. —
Cela est sujet à désavoue, يو ما ذه نك *bou māddēnuñ tastyq oloun-mamacı yħtimāli vārdur.*

کے وزی دے سو ایڈر مارٹا گیوزو اچتھرماق،

DÉS

کورلکی کیدرمک *keurligui guidermek*, t.; دفع عشاوه *def'y' ychâvè it*, a.-t. — *Désaveuglé*, e, کوزی آحلشم *gueuzu âtchyrilmich*.

DÉSAVOUER, v. a., nier, انكارا
inkiār it. حاشا ديمك *hāchā dimek.*
— sa signature, امضاسنى انكارا *imzācini inkiār it.* — Ne pas reconnaître pour sien, نفي ا *nefi it.*
— un enfant, نفى ولد ا *nefi veled it.* — ce qu'un ambassadeur a fait,
ايلچينك عهل وحركتنى *iltchinūn 'amel u hareketini* tastyqten *imtina' it.*

DÉSCELLER, v. a., ôter le scellé,
مُهْرِي بُوزْمَق - قُوْپارْمَق - آچْمَق
muhuri bozmaq, qopärmaq, åtch-maq. — détacher ce qui est scellé en
plâtre, دِيْوَارْدَن قُوْپارْمَق *divärden qopärmaq*, سُوكْمَك *seukmek*, t.

DESCENDANCE, s. f., صوی *soï*, ذریت صوی کوکی *soï keuku*, t.; نسب نسل *nesl*, neceb, pl. a انساب *ençâb*.

خلفاء *khalefî*, s. m. pl., *اَخْلَافٌ akhlâf*, *اَنْوَاعُ الْقَبَابِ ibnâ' evlâd, اَوْلَادُ a'lâd*. — Les descendants d'Osman, *آل عُثْمَانٍ* *âli 'osmân*.

DESCENDANT, *e*, adj., qui descend-
اَشَاغِيْ وَارِيجِيْ - اين *inen*, t.; آچَاهِجِيْ وَارِيدِجيْ *āchāghy vāridjī*, eni-
دِجيْ نازِل *nāzil*.

DESCENDRE, v. n., aller de haut en bas, اینک *inmek*, *enmek*, t.; نزول *nuzoul it.* — Aller en pente, اینه ک *inmek*. — S'abaisser, آشاغیلند *âchâghylanmaq*.

آشاغى يە اينهك *âchâghîè inmek*, نازل او *nâzil ol*, تنزل *tenezzul it*. — S'étendre, pendre jusqu'en bas, اشاغى يە صارقق *achâghîè sârq-maq*. — Son manteau lui descend jusqu'au talon, قپودى اکچەسنه *qapoudi euktcheciné qadar sârqyqtur*. — Tirer son origine, فلان *tchiqmaq*, چيچق *selân soïden tchyq-maq*, صوپىدن چيچق *muteferry' ol*. — Déchoir, دوشەك *duchmek*. — d'un rang, رتبىدن *rutbêden duchmek*. — Descendre à terre, قرهبە نزول *qaraïe nuzoul it*. — Descendre, v. a., transporter en bas, آشاغى يە ايندرمك *indurmek*, ايندرمك *âchâghyïè tenzîl it*. — Il faut descendre cela un peu plus bas, بوشى زيادجه ايندرملودر *bou cheï ziâdèdje indurméludur*.

DESCENTE, s. f., action de descendre, اينمه *inmè*, t.; نزول *nuzoul*. — A la descente, à l'arrivée, نزولنده *nuzoulindè*. — Pente, يوقش *iou-qouch*, انيش *enich*. — de justice, جانب شرعدن *djâ-nibi cher'yden mahallinè vârma*. — débarquement, فزولى *nuzouli*. — Irruption de l'ennemi à terre, دشپن بورىشى *duchmen iuruchy*. Voy. HERNIE.

وصفى, DESCRIPTIF, IVE, adj., *vasfi*, a.

DESCRIPTION, s. f., وصف *vasf*, تعریف *ta'arif*, a. — de la France, وصف احوال فرانسىدە داڭىرسالىدە *vasfi ahwâli frâncâia dâır riçâle*.

دنكى دننكى *DÉSEMBALLAGE*, s. m., چوزمه *dengui tcheuzmè*, چوزدرلىمى *denguñ tcheuzdurul-meci*, t.

دنكى دنکى *DÉEMBALLER*, v. a., آچمق - چوزمك *dengui âtchmaq, tcheuzmek*, t.

تكرار دنيدن *DÉSEMBARQUEMENT*, s. m., كميدن *teqrâr guemiden tchyqârma*. — des troupes, عسکرک سفيندن *askerûñ sefineden ykhrâdji*, t.

كميدن دنيدن *DÉEMBARQUER*, v. a., چيقارمك - اخراج *guemiden tchiqârmaq, ykhrâdji*, t.

چاموردن دنيدن *DÉEMBOURBER*, v. a., چيقارمك - بتاقلقدن *tchâmourdan, batâqlıqtan tchyqârmaq*, t.

براقهق دنيدن *DÉEMPARER*, v. a., abandonner, ترک *brâqmaq*, terk it; برقهق بيرى *bir ieri braqmaq*, يېرىدەن چيقمق - أيرلەق *tchyqmaq, aürilmaq*. — Rompre les manœuvres, les mâts d'un vaisseau, سفيندە الاتنى ديركلرىنى *qyrmaq, sefinè ålatini, direklerini*, t.

اهارى دنيدن *DÉEMPESER*, v. a., - ناشاستىدىي كيدرمك *âhâri, ni-châstai guidermek*, t. — Désempesé, آهارى كتمش *âhâri guitmich*.

طوغونلۇق آزالىق دنيدن *DÉEMPLIR*, v. a., rendre moins plein, اكسلىك *dholghounlyghy azâltmaq, eksiltmek*, a.-t. — Se Désemplir, v. n., طوغونلۇق آزالىق دنيدن *dholghounlouq azâlmaq, eksilmek*.

جىسىدەن دنيدن *DÉEMPRISONNER*, v. a.,

چیقارمۇق *habsten tchiqärmaq*, a.-t.

زنجيردن DÉSENCHAÎNER, v. a., قورتارماق zindjirden qourtärmaq, t.

DÉSENCHANTEMENT, S. M., سحر

دفع سحر *syhyri bozma*, a.-t.;
دزمه *def'r syhyr*, a.

DÉSENCHANTER, v. a., rompre
l'enchantement, سحری بوزماق *syhyri bozmaq*, a.-t. — Guérir
d'une passion, رفع مرض نفسانی *refsy' marazi nefsanī it.*

اکسیری DÉSENCLOUER, v. a., ekseri tchy-qārmaq, چیقارمق - قوپارمق qārmaq, qopārmaq, t.

قبارغى كيدرمك DÉSENFLER, v. a.,
 شىشىكنلىكى qabāraghy guidermek,
 كيدرمك chichkinligui guidermek.
 — Se Désenfler, v. n., —
 قبارقلق صاومق chichkinlik, qabā-
 raqlyq sāymaq. — En parlant de
 شىش اينىك كتهىك tumeurs, chick inmek, guitmek.

شيشكناك DÉSENFLURE, s. f., فش الورم *chichkinlik sävma*, صارمة *sechch ul-verem*, a.

سرخوشلاغى دەسەنۈر، v. a., ser *khochlyghy*
 كىدرمك - دفعا *guidermek, def' it,* äiglat-maq. — Se désenivrer, v. réfl.,
 سرخوشلاغى صاومق *ser khochlyghy*
 sävmaq, اىقلەنە - ق *äiglanmaq.* —

Déschniré, آیقلانمیش *aïqlanmich.*

کەندىن DÉSENLACER, v. a., kemendden قورتارماق.

اوچونلۇغى DÉSENNUYER, v. a., كىدرمك očounlighy guidermek.
اوشنكلەكى صاوشىدرمك uchenk-
لۇغى ملال دفعه sâvouchturmaq,
وسامت ا def'y melâl useemet it,

صفا ويرمك *safā virmek*, a-t. —
Se Désennuyer, v. réfl., صفالنهق
safālanmaq. Voy. DIVERTIR, SE
DIVERTIR.

تىكىرلەك دېسىنرايەر، v. a., tekerlegüñ ili-
اپالشىكىنى چىقارماق chiguini tchyrqärmaq, t.

زَكَامَى DÉSENRHUMER, v. a., صاوشدرمك - زَكَامَى zukkiām-
کيدرمك sāvouchturmaq, guidermek, t.; دفعه زَكَامَى def'y zukkiām it. — Désen-
rhumé, زَكَامَدن قورتلەش zukkiām-
den qourtoulmich.

DÉSENROLER, v. a., چیزمهک ئاسامدە
ecāmēi tchyzmek, t.

دَسْنِرُوْرَ، v. a., از بونے *boghâz qy-*
 قسلهیمنی صاوشدرمک *cylmacini sâvouchturmaq*, سس
 بونقلغعنی کیدرمک *ses boghou-*
nouqlyghyni guidermek, t.

اوکرند کنی DÉSENSEIGNER, v. a.,
اونتدرمق eugrendiguini onout-
tourmag, t.

کشنسی DÉSENSEVELIR, v. a., t. چیقارماق keseni tchyqārmaq, t.

DESENSORCELER, v. a., délivrer
de l'ensorcellement, ردن — syhyrden qourtärmaq, t.
— Au fig., guérir d'une passion,
دفع مرض نفسی ا def'i marazi
nesi it, a.-t.

DÉSENSORCELLEMENT, s. m., سخراًدن قورتارمه *syhyrden qourtârma*, a.-t.; دفع سخراً *def'y syhyr*, a.

ذكـر DÉSENTÉTER, v. a., صـاـلـمـهـسـنـى zyhnuñ sāp-
كـيـدـرـمـكـ lanmacini guidermek,
ذكـر بـرـكـسـنـهـذـكـ bir kimesnēnūñ
دفعـاـتـعـقـلـنـى murādeti 'aqlyni def' it, a.-t.

صَارْغِيْسْنِي DÉSENTORTILLER, v.a., حِزْمَكْ sārghycini tcheuzmek, t.

DÉSENTRAVER, v. a., ôter les en-
traves à un cheval, - آذک پاپوندینی - *ātuñ pātēvendint, keusteguini tchygärmaq*, t.

زهربىنى دېسىنۋىمەر، v. a., DÉSENVENIMER, a.-t. zehyrini álmaq,

DÉSERT, s. m., lieu inhabité; چوں
 tcheul, چولانک tcheullik, اسنسز بير
 isciz̄er, i.; بېرىيە berüe, a.

دَسْرَتْ، e, adj., inhabité، اسْتِسْرَى
 issyz, وَيْرَانْ، chenliksiz، شَنْلِكْسِيزْ
 virān, p.; غَيْرِ مَسْكُونْ، ghaïri mes-
 kioun, a. :

DÉSERTER, v. a., abandonner un
 lieu, براقهق يرى - مسكنى meskeni *iéri*,
 ترك ماوا terk *brāqniāq*, اذنسز عسکردن mevā it, كتهك *askerden* *guitmek*, اوردوون izinsiz *ordouden*, خدمتدن *khyd-*
 فرار metten *firār* it. — Déserter, v. n.,
 se sauver, قاچق qātchmaq. — Dé-
 serter à l'ennemi, دشنه دشنه قاچق duchmènè qātchmaq, t. :

دَسِرْتَرْ، س. م.، - قَاتِقُونْ qatchqoun, qātchgoun, t.
فَرَارِيْ sirāri, a.

DÉSERTION, s. f., قاچمه qatch-ma, t.; فرار firār, a.

DÉSÉSPÉRADE, s. f., à la désespérade, مأیوس *meïous guibi*, مأیوساً *meïoucen, a.*

امیدسز *umid-siz*, p.-t.; مأيوس *mécious*, a. — قودرمش *goudourmich*, مجنون *medjnoun*. — Agir en désespéré, امأوسانه عجل و حرکت *amel uhareket it*. *méoucānè*

· DÉSÉSPÉRÉMENT, adv., ایله دیاس، *ies ilè*, a.-t. Voy. ÉPERDUMENT.

DÉSÉSPÉRER, v. n., perdre l'espérance, امید بینی کسمهک *umidini kesmek*, امید دی کسمهک *umidi kesmek*, t.; او مهامق *oummāmaq*, قطع امید ا *meious ol*, ما یوس او *gath'*; *umid it*, a.-t. — Je désespérer de la partie, بو او بوندہ ظفر *bou oïouna zafer boulmaqtan meioucim*. — Désespérer, v. a., tourmenter à l'excès, مأیوس لق حالن دوشرمک *meious-lyq hâliné duchurmek*, حمال مأیوسیتہ دوشورمک *hâli meioucüielé duchurmek*.

DÉSESPOIR, s. m., perte d'espérance, أميـدـسـلـك umidsizlik, نـاـامـيـدـلـك nā-umidlīk, p.-t.; يـأس ies, a. — État de désespoir, مـأـيـوـسـلـق hāly. — Ce qui cause le désespoir, اـمـيـدـسـلـق umidsizlyq gueturidji, كـتـورـبـجـى moudjibî meiouciet.

DÉSHABILLÉ, E, adj., privé de vêtement, صوبامش *soilmich*, t.

DÉSHABILLÉ, s. m., vêtement de nuit کیجے لک guidjèlik, اوروباسی کیجے لک guidjèlik ou-roubaci. — Habillement négligé des femmes pour garder la chambre,

کوندەلک اوروپا gundelik ou-rouba, t., مبذله mebzèle, a.

DÉSHABILLER, v. a., صویمەق او روپایی چی قرمق ourou-baïi tchiqärmaq. — Se Déshabiller, صویمەق souïounmaq, t.

DÉSHABITÉ, e, adj., اس سز isciz, اهالیدن châlidé boch, t.; غیر مسکون ghaïri meskioun, a.

DÉSHABITUER, v. a., عادت دن DÉSHABITUER, v. a., عادت دن 'adetten vâz guetch-turmek, 'adeti bräqturmaq. — Se Déshabituer, v. réfl., عادت ندن وا ز کچەر مک 'adetinden râz guetchmek, عادت ندن 'adetin bräqmaq, terk it, a.-t.

وارشیز ترکەن ک جانب میریدن صیطی - DÉSHÉRENCE, s. f., ترکەن ک جانب میریدن صیطی - vârissiz terekenuñ djânibi miriden zabthy, haqqy, a.-t.

وراثت دن DÉSHÉRITER, v. a., و راثت دن verâcetten tchyqärmaq, veracetten nesi it, a.-t. — Priver, مخروم قلچق mah-rourum qylmaq, a.-t.

ادبسز DÉSHONNÈTE, adj., ادبسز edeb-siz, عارسز 'arsiz, a.-t. — Paroles déshonnêtes, اقوال فاحشہ aqvali fâhîchè.

ادبسز جهه، ادبسز کلکلے DÉSHONNÊTEMENT, adv., edebsizdjè, ادبسز لیغی ghilè, a.-t.; بی ادبانہ bi edebâ-nè, p.

ادبسز لک DÉSHONNÉTETÉ, s. f., edebsizlik, عارسز لک 'arsizlik, a.-t.

عرض عیین - یوز قره لغی DÉSHONNEUR, s. m., اکسکلکی 'yrz eksikligui,

بی ایب 'aib, a.; بد ناملق rousvâiliq, bed-nâmliq, p.-t.; عار 'ar, a.

DÉSHONORABLE, adj. com., عرض اکسکلکی کتورر 'yrz eksiklighi geturur, عرضه ضرر لو 'yrzé zararlù, مدخل عرض و ناموس moukhyllyi yrz u nâmous, a.

DÉSHONORANT, e, adj. Voy. DÉSHONORABLE.

DÉSHONORER, v. a., عرضی عرضه طوقنمیق 'yrzi üqmaq, بی یقمق 'yrzü dhoqounmaq, عرض بوز مق 'yrzè bozmaq, رسوای rousvâi it, هستک hetki 'yrz it. — Déshonoré, عرضی بی یقلمش 'yrzi üqylmich. — Se Déshonorer, v. réfl., کندو عرضی بوز مق guendu 'yrzini boz-maq, رسوایلکه دوشمک او غرامق rousvâiliq duchmek, oghramaq, رسوای او rousvâi ol, p.-t.

DÉSIGNATIF, IVE, adj., مبین mu-bëien, a.

DÉSIGNATION, s. f., action de désigner, نشانلما nichänlama, صاغیلق ویرمه sâghyllyq virmè, t.; ویرمه rasf, اشارت 'alâmet, علامت 'ichâret. — Nomination, désignation expresse, تعیین ta'iin, takhsis.

DÉSIGNÉ, e, adj., اشارت تعیین - اشارت ta'iin, ichâret olounmich, a.-t.

DÉSIGNER, v. a., dénoter, indiquer, گوسترمه ک gueustermek, صاغیلق ویرمه sâghyllyq virmek, ویرمه rasf, اشارت ichâret it, اشارت delâlet it. — Destiner à, marquer précisément, تعیین ا

ta'ün it. — le temps et le lieu, وقت و محلی تعین اـ *vagtu ma-halli ta'ün it.*

DÉSINCORPORER, v. a., آیرمـق *äür-maq*, طوپندن *thopindan äür-maq*, t.; اـ *ifrāz it*, a.-t.

DÉSINENCE, s. f., كلهـنـك اخـرـى *kelimēnuñ akhyri*, مـجـراـء الـفـاظ *medjrāñ ul-lafz*, pl. a. مـجـارـى الـفـاظ *medjāri ul-elfaz*.

DÉSINFATER, v. a., دفع مفتونـيـت *| def'y meftounüet it*, a.-t.

DÉSINFECTER, v. a., l'air, مرـدـار *mourdār* قـوـقـوـيـي *qoqouñi* كـيـدـرـمـك *guidermek*, عـفـونـتـى *'oufouneti* كـيـدـرـمـك *guidermek*. — des objets, اـثـوـابـدـن دـفـع عـفـونـتـ *| esvābden def'y 'oufounet it*, a.-t. — مرـدـارـقـوـخـودـن *mourdār qokhouden* قـورـتـلـهـش *qourtelsh*.

DÉSINFECTION, s. f., دـفـع عـفـونـة *def'y 'oufounet*, a.

DÉSINTÉRESSÉ, e, adj., غـرـضـسـز *gharazsyz*, بـيـغـرـض *bigharaz*. — Conduite désintéressée, amitié —, سـجـبـتـ بـيـغـرـضـانـه *mouhabbeti bigharazāñ*.

DÉSINTERESSEMENT, subst. masc., غـرـضـسـزـلـقـ *gharazszlyq*, a. — Grand, parfait —, غـرـضـدـن بـرـائـتـ *gharazden berā'eti* كـامـلـهـ *kiāmilē*.

DÉSINTERESSÉMENT, adverbe, غـرـضـسـزـلـقـ *gharazszlyq ilè*, a.-t.; بـيـغـرـضـانـه *bigharazāñ*, a.-p.

DÉSINTERESSER, v. a., dédomma-ger, نـصـمـيـنـ *tazmīn it*, a.-t. — Mettre hors d'intérêt en dédomma-

بالـأـرـضـ مـصـاحـتـدـن چـيـقاـرـمـقـ *- geant, - bil-irzā maslahatten tchy-qärmaq, ykhrādj it.* — Qui a été dé-sintéressé d'une chose, كـوكـلـ خـوـشـلـغـى *guelünl* اـيلـهـ مـصـاحـتـدـن چـيـقاـرـمـشـ *khochlygħy ilè maslahatten tchyqārylmich.*

DÉSINVITER, v. a., رـفـع دـعـوتـ *ref'y d'avel it*, دـعـوـتـى نـسـخـ *الـغاـاـ* *d'aveti neskh u ilghā it*, a.-t.

DÉSIR, s. m., souhait, استـكـ *istek*, اوـزـلـمـهـ *euzlemè*, دـلـكـ *dilek*, مرـادـ *árzou*, مرـامـ *merām*, رـغـبـتـ *ragħbet*, اـشـتـيـاقـ *ichtiāq*, a. — Grand, violent désir, اـشـتـيـاقـ *qavi istek*, قـوـى استـكـ شـدـيدـ *ichtiāqi chedid*. — Selon le حـسـبـ المـرـامـ *hasb ul-merām*.

DÉSIRABLE, adj. com., استـنـهـجـكـ *istenedjek*, اـرـزـولـيـهـجـقـ *árzouliaïa-djaq*, t.; مرـغـوبـ *merghoub*, a. — État —, حـالـ مرـغـوبـ *hāli merghoub*.

DÉSIRÉ, e, adj., استـنـمـشـ *isten-mich*, اـرـزـولـنـهـشـ *árzoulenmich*, مـطـلـوبـ *mathloub*, مرـغـوبـ *merghoub*, a.; مرـادـ اوـلـنـهـشـ *murāl olounmich*.

DÉSIRER, v. a., استـمـكـ *istemek*, دـلـمـكـ *euzlèmek*, اوـزـلـمـكـ *dilèmek*, آـرـزـوـلـمـقـ *árzoula-maq*, a. — آـرـزـوـلـمـقـ *árzoula-maq*, a.; طـلـبـ *thaleb* it, a.-t.

DÉSIREUX, se, adj., استـكـلوـ *isteklu*, خـواـهـشـلـوـ *khāħieħlu*, t.; مشـتـاقـ *muchtāq*, a.

DÉSISTEMENT, s. m., واـزـ كـچـلـهـهـ *vāz guetchilmè*, فـرـاغـ *ferāgh*, فـرـاغـهـ *ferāghat*.

DÉSISTER (SE), v. réfl., el tchekmek, واز کچمهک *vāz* واز کچمهک *guetchmek*, واز کچلمک *vāz gue-tchilmek*, فراغت ا *ferāghat it*, a.-t.

DÈS-LORS, adv., *ol-zemänden*, او لزماندن *olvaqytden-beru*, او لو قندن برو *olzemändenberu*.

DESMOLOGIE, s. f., بحث عن *bahs'an ellesāif*, a.

DÉSOBÉIR, v. n., اطاعت *ithā'at* ایتمامک *ithā'at memek*, اطاعتنزلک *ithā'atsizlik* it, اطاعتسز *ithā'atsiz ol*, a.-t.; دکله مامک *dīnlememek*, t.

DÉSOBÉISSANCE, s. f., عدم اطاعت *'ademi ithā'at*, a.

DÉSOBÉISSANT, e, adj., *ithā'atsiz*, a.-t. — Fils اطاعتسز *oghoul*.

DÉSOBLIGEAMMENT, adv., کوکلی *gueunulu khoch it-* خوش ایتمیدرک *bilā meüerek*, t. بلا رعایت خاطر *rī'āeti khāthyra*, a.

DÉSOBLIGEANCE, s. f., عدم رعایت خاطر *memezlik*, a.-t.; عدم رعایت خاطر *'ademiri'āeti khāthyra*, a.

DÉSOBLIGEANT, e, adj., کوکل *gueuñul qyrīdji*. — Gros-sier, بیغون *erkiansiz*, ارکانسز *ih-ghoun*, t.

DÉSOBLIGER, v. a., خاطرنی *khāthyriñi üiqmag*, بیقمق - قیرم - قیرماق *üiqraq*, کوکل قیرم *gueuñul qyr-maq*. — extrêmement, فوق العاید *sevq ul-ghātiè kesri khā-thyra*.

DÉOBSTRUCTIF, iVE, adjetif,

طیقانقلعی آچدریجی *thyqānyqlı-* دواى مشتىخ *ghy átchaturıdjı*, t.; السدد *devāi mufettıh usseded*, a.

DÉOBSTRUER, v. a., détruire les طیقانقلعی آچه-ق *thyqānyqlıgħy átchmaq*, کیدرمک *guidermek*. — le foie, بیدده نشات *kebildə nech'et itmich seddei testiħ it*. Voy. DÉGAGER.

DÉSOCUPATION, s. f., ایشیزلىك *ichsizlik*, ایشدن بوشلىق *ichden bochlyq*, t.

DÉSOCUPÉ, e, adj., ایشى بوق *ichi ioq*, ایشدن بوش *ichden boch*, شغلدن برى *chogħlden beri*, a.-t.

DÉSOCUPER (SE), v. pron., ایشلەمکدن قۇرۇلماق *ichlemekten qourtoulmaq*, t.; دفع شغل ا *def'y chogħl it*.

DÉSOEUVRÉ, e, adj. et s., ایشىز اواره *ichsiz avārə*, t.; آپلاق *aäläq*, بیکار *bikiär*, p.

DÉSOEUVREMENT, s. m., اوارهلىك *avārəlik*, ichsizlik، بیکاري *aäläqlyq*, t.; بطالت *bethälet*, a.

DÉSOLANT, e, adj., اغلانچ - ق *aghlanadjaq*, t.; دردلو *derdlu*, p.-t. — Nouvelle désolante, بر خبر كدر آمیز *bir khoberi keder amız*.

DÉSOLATEUR, s. m., بیقىجى - قى خراب *üqrdjı*, t.; ايدىجى خراب *kharāb ididjı*, a.-t.; مغرب *moukhrib*, a.

DÉSGLATION, s. f., *ruine entière*, خرابلىق *üiqryqlıq*; بېقىقلۇق *kha-*

rābliq, خراب *kharāb*, kharābiyet. — Extrême affliction, huzni شدید *taçā*, تاسا chedid, ماتم *ies*, يأس mātem, كوكل قسماوت *qaçāvet*, قسماوت *gueuñul qaçāveti*.

DÉSOLÉ, e., adj., affligé, *taçalu*, t.; مکدر *mukedder*, a. — Ruiné, *iiqylmich*, يیقلهش *kharāb*.

DÉSOLER, v. a., ravager, يیقق *iiqmaq*, t.; ویران *virān*, خراب *kharāb it*, a.-t. — Affliger, زیاده *ziādē* keder *nirmek*. — Se Désoler, v. réfl., قسماوت *qaçāvet tchekmek*, a.-t.

DÉSOPILATIF, IVE, adj. Voy. DÉSOBSTRUCTIF.

DÉSOPILATION, s. f., débouchement d'une obstruction, تفتيح السدة *testihis-seddet*, a.

DÉSOPILER, v. a. Voy. DÉSOBSTRUER. — la rate, au fig., faire rire, كولدرمك *guldurmek*, t.

DÉSORDONNÉ, e., adj., excessif, بی قیاس *moubālighalu*, t.; مبالغه *bi qyās*, بی اندازه *bi endāzē*, t.-p.; بی حد *bihadd*, مفرط *mufryth*, a. — Un appétit —, اشتهای *ich-tihāt* *mu/rith*. — Sans ordre, رابطه ساز *nizāmsiz*, نظامساز *rabouthasyz*, مختل *moukh-tail* *unnizām*, a.

DÉSORDONNEMENT, adv., avec désordre, رابطه ساز *rabouthasyzlyq ilr*, بی انتظامانه *bi intizāmane*. Voy. EXCESSIVEMENT.

DÉSORDRE, s. m., défaut d'ordre,

نظامساز *nizāmsyzlyq*, a.-t.; پریشانلوق *qārychyqlyq*, قارشقلاق *perichānlyq*. — Déréglement de mœurs, فساد *berbādlyq*, بربادلوق *feçād*. — Pillage, dégât, صارقدیاق *sārqyntlyq*, بیغها *iaghmā*, خسارت *khaçāret*. — Tumulte, شماته *chamātē*, vulg. *chamāta*. — Discorde, dissention, بوزلقاق *bozouqlouq*, شقاق *chiqāq*. — Trouble, égarement d'esprit, ذهن طاغنلۇغى *zyhn dhaghynlyghy*. — Il a l'esprit en désordre, مختل الشعور در *moukhtall uch-chon'ourdur*.

DÉSORGANISATEUR, TRICE, s. m., ترتیبی *tertībi*, نظامی بوزېجى *nizāmi bozidji*, t.; خارب *nizām*, a.

نظامك *nizāmuñ*, ter-kibūñ *bozoulmaci*, t.; تخریب *takhrīb* *nizām*, خراب *kharāb*, افساخ التركیب *infîzâk* *utterkib*, a.

DÉSORGANISER, v. a., troubler l'ordre, نظامی بوزمق *nizāmi bozmaq*. — Détruire les organes, ترکیبی بوزمق *terkībi bozmaq*, t.; فسخ تركیب *feskhi terkīb it*, a.-t.

DÉSORIENTER, v. a., faire perdre la connaissance du côté où le soleil se lève, قبله بی شاشرمق *qybłeüi châchurmaq*, غایب *itturmek*, t. — Perdre son chemin, يولنى شاشرمق *ioly ni châchurmaq*. — Déconcerter quelqu'un, پوشلەپى شاشرمق *châchurmaq*.

شاسترمق *pouçolai châchurmaq.*
شەد نىڭ كەرە دەسۇرماق
DÉSORMAIS, adv., شەد نىڭ كەرە
chimden sonra, بۇندىن بولىدە boundan
beüllە, t.; فيما بعد simä ba'd, a.

كىمىك كەرە دەسۇرسىم
DÉSOSSEMENT, s. m., كىمىك كەرە
guemik tchiqarmaci, t.

كىمىكلىرى دەسۇسىم
DÉSOSSEZ, v. a., كىمىكلىرى
guemikleri چىقارماق - قۇپارماق
tchyqärmaq, qopärmaq, t.

چۈزۈمك دەسۇردىز
DÉSOURDIR, v. a., چۈزۈمك
tcheuzmek, t.

Despote, s. m., qui gouverne arbitrairement, باشلو باشندە حکومت
باشلو باشندە حکومت
ایدەن bāchlu bāchina hukiumet
камикار مطلق، کامیکار iden kiāmkiār, kamikar
کامیکار مطلق، کامیکار
kiāmkiāri mouthlaq. — Tyran, ظالم
zālim, a. — Prince, titre donné aujourd'hui à l'évêque grec dans quelques villes de Turquie; ancienne désignation des princes de Servie, دېپوت despot.

Despotique, adj. com., متفرد
muteſerrid, مستقل musteqyll, a.
— Gouvernement —، صورت
متفرد واستقلال او زره اولان حکومت soureti teſerrud u istyqlāl uzrè olān hukioumet.

باشلاو دەسۇرىم
Despotiquement, adv., باشلاو باشندە
استقلال bāchlu bāchina, t.; باشندە
ايىلە istiqlāl ilè, a.-t.; جىبرىا djebren,
متفرد آنه zoulmen, mutèserridânè.

Despotisme, s. m., pouvoir absolu, باشلو باشندە حکومت
بەشىنە hukioumet, حکومت مطلقە
kukioumeti mouthlaqa, استقلال is-
tiqlāl, تفرد teſerrud, a. — Autorité qu'on s'arroge sur les autres,

قىسلطنە حكم hukm, بىيورىمە
teçalluth, a.

كۆپكى آلهه DESPUMATION, s. f., كۆپكى آلهه
keupughy álma, t.

كۆپكى آلهق DESPUMER, v. a., كۆپكى آلهق
keupughy álmaq, t.

الدن DESSAISIR (SE), v. refl., براقيق elden qomaq, قومق
brāq-maq, ترک ا bochlāmaq, بوشلامق
terk it, a.-t.

الدن DESSAISISSEMENT, s. m., الدن
دهقان قومە چىقا رامە elden qoma, tchyqarma
ترک ا bochlāma, t.; بوشلامە terk, a.

اكىيىن DESSAISONNER, v. a., اكىيىن
ekin tertibini bozmaq, ترتىبىنى بوزمىق
اکىيىن ترتىبىنە رعایت ايتىمامك
ekin tertibiné ri äiet itmemek, t.

طوزلىغى DESSALÉ, e, adj., كىدرىلمىش
thouzlyghy guiderilmich, t. — s. m. fam., homme rusé,
كىدرىلمىش كار hîlè kiär, a.-p.

تۈزىن ئەملىق DESSALER, v. a., طوزلىغى - طوزلىغىنى
touzin álmaq, كىدرىلمىش thouzlyghy, thouzlyghyni
guidermek, t.

DESSANGLER, v. a., ôter la sangle, قولاكى چۈزۈمك - چىقارماق
qolāñy tcheuzmek, tchyqärmaq. — la
desserrer, قولاكى كوشتمك qolāñi
guevchetmek, t.

قورىدىيچى DESSÉCHANT, e, adj., قورۇدىيچى
qouroudidji, t. — Vent —، رىيچى
مجىف rihi mudjessif.

DESSÉCHEMENT, s. m., action de
dessécher, قورۇتمە qouroutma, t.;
تجفيف tedjifif, a. — État de mai-
greur excessive, قورىيلق qouroulyq,
قىحول qouhoul.

DESSÉCHER, v. a., قورۇمق *qourۇmç* *quoroumaq*, t.; تجفيف *tedjifif* it. — Se Dessécher, v. réfl., قورۇمچى *quoroumaq*. — Desséché, e, قورىدىلەش *qouroudilmich*, مجفف *mudjeffef*.

DESSEIN, s. m., intention, نىتىت *nütet* *niyet*; مراد *murād*, *merām*. — Faire, concevoir un —, اجرای *aqdi* *nütet it*. — Chan-
ger de —, تبديل نيت *tebdili* *nütet it*. — Exécuter un —, اجرى *nütet it*. — نيتىت فعله *idjrāi nütet it*, فىيت *fīyat* *nüteti sy'lē gueturmek*. — Plan d'un ouvrage, projet, رسم *resmu tertib*. — A dessein, قصداً *qast ilē*, a.-t.; قصد ايله *qasten*, فكر ايله *fikr ilē*, نيت ايله *nütet ilē*. — Je ne l'ai pas fait à des-
sein, قصداً ايتىدم *qasten itmedium*.

DESELLER, v. a., ايرى چىقارماق *tchiqārmaq*, t.

DESSERRE, s. f., كوشتمه *guev-
chetmə*, t. — Dur à la —, الى *eli* *pek*, خسپىس *khacūs*.

DESSERRER, v. a., كوشتمك *guevchetmek*. — un noeud, un lien, باغى - دوكمى *bāghy*, *deñümü guevchetmek*, t.

DESSERT, s. m., چىرز *tcherez*, طعام آخرنىڭ تورپلان *iemich*, يېمش *th'ām akhyrindē gueturilen iemich*, t.

DESERTE, s. f., يېمك ارتىغى *iemek artyghy*, t.

DESSERTIR, v. a., يېرنىدىن *terinden tchyqārmaq*, چىقارماق سوکمك *scukmek*, t.

DESSERVANT, s. m., نايب *näib*, a.

DESSERVIR, v. a., faire le service d'une cure, نايبلق *näiblyq* it, a.-t. — Oter les mets de dessus la table, يېكى سفره اوزرندىن قالدرمك *iemègui sofra uzerinden qaldurmaq*, قالدرمك سفره يى *sosraï qaldurmaq*. — Rendre un mauvais service, بر كمسىدەيە ضررا - نقصان كتورمك *bir kimsiyye zarar it, noqsān gueturmek*. — بىر كمسىدەن كى خلافىنە سعى *bir kimesnenuñ khylasine saït*.

DESSICCATIF, IVE, adj., مىيىتسى *muiebbis*, مجفف *mudjeffis*, a. — Eau ماء *māū mudjeffis*.

DESSICATION, s. f., قورۇمقلاق *qouroutmaqlyq*, قورۇتمە *qouroutma*, سلب رطوبت *terybís*, تېبىيىس *selbi routhout*, a.

DESSILLER, v. a., ouvrir les paupières, كوز قپاقلىرىنى آچمك *guenz qapqlerini átchmaq*. — Ouvrir les yeux, كوز آچق *gueuz átchmaq*. — Au fig., détromper, كوزى آچىرىنى *gueuzu átchdurmaq*.

DESSIN, s. m., objet dessiné et action de dessiner, رسم *resm*, تصویر *tasvir*, a. — Esquisse, تصویرىك *tasvîruñ kecimi*, كىسىمى *kerlemə*. — L'art du dessin, تصویرچىلەك *tasvîruñ bitchumy*. — Le plan d'un bâtiment, بىنالىك *fenni tasvîr*, بر بىنالىك *bir binanuñ resmi*.

DESSINATEUR, s. m., تصویرچى *tasvîrdji*, a.-t.; مصـور *mouçavoir*, رسمى *rassām*, a.

تصویر - رسم *tasvîr*, *resm it*, a.-t. — une figure, bir soureti *tasvîr it*. — Dessiné, e, تصویر اوْلۇمچىش *tasvîr olounmich*, a.-t.; مصوّر *moucavvar*.

DESSOLER, v. a., arracher la sole اتکىك *atuk*, du pied d'un cheval, طرناخنى *atun thirnâghini* *qopârmaq*, t. Voy. DESSAISONNER.

DESSOUDER, v. a., lehemi *tchy-qärmaq* - كيدرمك *guidermek*. — Se Dessouder, v. réfl., لهەم چىقەملىق *lehm tchyqmaq*. — Dessoudé, e, لهەمى *lehmi tchyqmich*, چىقمىش - كتمش *guitmich*.

DESSOULER, v. a., آيقلۇملىق *aïq-latmaq*, سرخوشلۇغى *serkhochlyghy* كيدرمك *guidermek* - دفعى *def' it*, t.

DESSOUS, adv., sous un autre, تختىڭ *tahtindè*, التندن *altindè*. — Plus bas, الت يانىندى *alt iänindè*, الت طرفىڭ *alt tharafinda*.

DESSOUS, s. m., ايشانى *ächâghy*.

— Le dessous, اشاغىسى *ächâghyci*. — Par dessous, التىنەن *altinden* — Avoir le dessous, الش قالمىق *alttê qâlmaq*. — Il a eu le dessous, le dé-savantage, بۇ ماڏدەه الـ اولدى *bou maddedè ält oldou*. — Au-dessous, moins, inférieur, اشانى *ächâghy*, كەمتر *doun*, دون *kemter*. — Il est au dessous d'un tel, فلاـفدىن *seländen* اشانىـدر *ächâghydur*.

DESSUS, adv., أوستىڭ *ustundè*, *ustunè*, اوستىن *uzerindè*, t.; اوستىن *usterindè*, t.;

فوقىـل *fevqyndè*. — Au-dessus, يوقارودە *ioqârudè*.

DESSUS, s. m., le dessus, اوست *ust*; طرفى *ioqârou*, t.; يوقارو *ust tharafsi*. — Le dessus de la tête, باشكى *bâchuñ ioqâruçu*.

— Avantage, supériorité, تفوق *te-sevvuq*, غالبيت *ghâlebüt*. — Avoir le dessus, اوست چىقمىق *ust tchyqmaq*, غالب *ghâlib guelmek*. — Par-dessus, autre, au-delà, بوندن *boundan bachqa*.

— Cela est au-dessus de ses forces, دائرة وسع و طاقىتىنەن خارجـدر *dâïrëi vas' u thâqatinden khâridjatur*.

DESTIN, s. m., fatalité, قضا *qazâ*, قدر *qader*, تقدير *taqtır*, a. — Sort particulier, نصيـب *qysmet*, قسمت *nacyb*, مقدار *mouqadder*.

DESTINATION, s. f., emploi pour un objet déterminé، اصرىـله *ismar-lama*, t.; تعـيـين *ta'iin*. — But proposé, مأمورىـت *memouriuet* ئىـرى *iéri*, محل مأمورىـت *mahalli memouriyet*.

DESTINÉ, e, adj., معـيـن *ta'iin* اوـلـنـمـش *olounnich*, a.-t.; مـخـصـوص *mecemour*, makhsous. — مـخـصـوص *makhsous*.

DESTINÉE, s. f., effet du destin, نـصـيـب *nacyb*, a. بـخت *bakht*, p.; بـخت سـعـيد *bakhi sa'iid*. — Heureuse بـخت سـعـيد *bakhi sa'iid*, Mauvaise بـخت منـھـوس *bakhti menhous*. V. DESTIN.

DESTINER, v. a., disposer de l'emploi de, تعـيـين *ta'iin*, تـخصـيص *ta'ciis*.

takhsis it, a.-t. — Se Destiner, v. réfl., كندویی *guendüüi ta'ün it*. — Il se destine à la marine, نفسنى خدمت بحرىيەدە تھىميس *nefsini khydmeti bahriüëtë takhsis ider*. — v. n., projeter, عملدن قالىش *nütet it*.

عزل DESTITUABLE, adj. com., اولنە بىلۇر *'azl olouna bılur*, a.-t.; قابل - ممکن العزل *qabil, mumkin ul-'azl*, a.

Destitué, e, adj., privé d'une charge, منصبىن چىقاڭىمىش *mançoubten tchyqärilmich*, عزل اولنمش *'azl olounmich*, a.-t.; معزول *ma'a-zoul*. — Dépourvu, بهره سز *behre-siz*, بى بەرە *mahroum*, a.; محروم *bi behrè*.

منصبىن چىقاڭىمىق mançoubten tchyqärmaq, t.; عزل ا 'azl it, a.-t.

Destitution, s. f., عزل 'azl, معزولىت *ma'zoulüet*, a.

DESTRUCTEUR, s. m., يېڃىجي *iqi-dji*, خراب *bozidji*, بوزىجى *kharab ididji*, a.-t.; ايدىجى *moukharrib*, هادم *hādim*, a. مخرب

DESTRUCTIBILITÉ, s. f., انځاراب *inkhyrāb*, a.

destructif, iive, adj., بوزىجى *bozidji*, t.; مفسد *muṣfid*, a. — Cause destructive, علت مفسد *yıl-ləti muṣfidē*.

DESTRUCTION, s. f., يېقلىق *iq-maqliq*, خرابلىق *iqylma*, t.; بىقىلمە *inqytlma*, kharāblyq, a.-t.; خرابىت *kharābüüt*, انهدام *inhidām*, a.

عملدن قالىدە DÉSUÉTUDE, s. f.,

'amelden qälma, متروكىت *metrou-küet*. — Tomber en عىلدەن *amolden qälmaq*, بطاڭلاڭ *batthälé värmaq*, معطل او وارمق *mou'atthal ol*. — C'est une loi ou coutume tombée en désuétude, عملدن قالىش بىر قانۇن و عادىتدر *amelden qälmich bir qānoun u 'ādet-tur*.

DÉSUNI, e, adj., séparé, منفرق *āirilmich*, اپىرو *āiru*, t.; منفاريق *munfaryq*, a. — En mésintelligence, اتفاقىز *ittifäqsiz*, a.-t.

DÉSUNION, s. f., séparation, آپىرلەن *āirulyq*, آپىرلما *āirylma*, انصال *inficāl*. — Mésintelligence, بىرلەك بۈزۈقلۈنى *birlighuñ bo-zouqlyghy*, اتفاقىزلىق *ittifäqsiz-liq*, a.-t.; شقاق *chyrqāq*, a. Voyez DISJONCTION.

آپىرمق بىشقە آپىرمق *bachqa dürmaq*, t.; تغريق *tesryq* it. — Rompre la bonne intelligence, اتفاقى - بىرلەك بۈزۈمىق *ittifäqy*, بىرلەك بۈزۈمىق *birlighy bozmaq*, bo-zouchturmaq, فسخ اتحاد *feskly-ittihād* it. — Se Désunir, v. réfl., se disjoindre, آپىرلەن *āirilmaq*. — Se brouiller, بۈزۈشقە *bozouchmaq*.

DÉTACHEMENT, s. m., état de ce qui est détaché, كىسلەمە *kecilmə*, t.; انقطع *terk*. — Troupe de soldats بىشقە آپىرلەش بىر *bachqa dürilmich bir qol*, بىلۇك *beuluk*.

DÉTACHER, v. a., ôter les taches, لکدییى چیقرمەق *lekkēi tchiqarmaq*. — Délier, چۆزمەك *tcheuzmek*. — Séparer, اچمۇق *âtchmaq*. — Separer, افراز ایرمق *âfirmaq*, *isfrâz it*. — quelqu'un d'une opinion, بىر كونە اعتقاددىن فەك و نزع *bir guiouunè 'ytiqâdden fekk u nez' it*. — Oter ce qui sert à attacher, قوبارمۇق *qopârmaq*. — une épingle, طوپلۇغى قوبارمۇق *thoploughy qopârmaq*. — Se Détacher, v. réfl., se séparer, آيرىلمۇق *âirilmaq*. — Se délier, چۈزۈلمەك *tcheuzulmek*, *qopmaq*. — d'une opinion, d'une passion, منقطع او *mounqathy ol*.

DÉTAIL, s. m., circonstances, particularités, تفصیل *tafcîl*, pl. a. تفصیلات *tafcîlât*. — En تفصیل اوزره, *tafcil uzrê*. — Vendre en تفصیلأ *tafcîlen*. — پارچە پارچە صانمۇق *pârtcha pârtcha sâtmaq*.

Aوزون اوزادىيە نقل اولنىش *ouzoun ouzâdié naql olounmich*, a.-t.; مفصل *mousassal*, a.

DÉTAILLER, v. a., expliquer en détail, تفصیل ا *tafcîl it*, تفصیل اوززه بیان *tafcîl uzrê beiân it*, a.-t.; اووزون اوزادىيە نقل ا *ouzoun ouzâdié naql it*. — Vendre en détail, voyez DÉTAIL. — Dépecer, پارچە لمۇق *dhoghrâmaq*, طوغارماق *pârtchalamaq*.

DÉTAILLEUR, s. m., پارچە صانىجى *pârtcha sâtîdjî*, t.

DÉTALER, v. a., reserrer les marchandises, دېۋشۇرمەك *divchurmek*, دکانى قپامەق *dukkiâni qapâmaq*. — v. n., populairement, s'enfuir promptly, عجلە ايلە ۋاچەمەق *'adjelé ilè qâtchmaq*, a.-t. خۇمنەيىرى *ghomenâii demir-den tcheuzmek*, t.

DÉTEINDRE, v. a., رىزىكى كىدرىمەك - كىسمەك - صولدرمۇق *rengui guidermek*, *kesmek*, *soldurmaq*, بوياسىنى چىقارمۇق *boïâcini tchyqârmaq*. — v. n., se déteindre, رىشكى كىسلەمەك - صولمۇق - كىتمەك *renk kesilmek*, *solmaq*, *guitmek*, t.

DÉTEINT, e, adj., رىنكى كىسلمىش - چىقمىش - صولمىش *rengui kecil-mich*, *tchyqmich*, *solmich*, t.

DÉTELER, v. a., اتلرى عربىدەن قوشىمىش باركىرى عربىدەن چىقىرمۇق *atlari 'arabadan tchyqarmaq*, t.

DÉTENDRE, v. a., relâcher ce qui est tendu, كوشىمەك *guevchetmek*. — une corde, اپى كوشىمەك *ipi guevchetmek*. — Détacher une tapisserie, اندرىمەك *endurmek*, طى ا دېۋشۇرمەك *divchurmek*, t.; ذەنى راحتلەندىرمەك *zihni râhatlendermek*.

DÉTENIR, v. a., فضولى اليقۇمۇق, *aly-qomaq*, t.; ضبط ا *fuzouli alyqomaq*, *zabth it*. — le bien d'autrui, آخرىت مالنى فضولى - ضبط ا *âkharuñ mâlini*, *fuzouli zabth it*. — en prison, حبس ا *habs it*.

a.-t. ; الْيَقْوَمَقْ alyqomaq.

DÉTENTE, s. f., تـتـكـ *tetek*. —
de fusil, تـفـنـكـ *tufenk* تـتـكـ *tetegui*, t.

طوتیجی DÉTENTEUR, TRICE, s., میراث thoutoudji, - طوتیجی mirās thoutidjī, sāhibi, صاحبی a.-t. — légitime, شرعاً و قانوناً متصرف cher'en rē qānouen mute-çarrif. — injuste, فضولي متصرف fuzouli muteçarryf.

DÉTENTION, s. f. *البيوقمقلاق aly-qomaqlyq*, *البيو-مه alyqoma*, t.; *حبس habslyq*, a.-t.; *حبس habs*, *محبوسيت mahbouciyet*, a.

DÉTENU, E, adject., retenu, *اليقون لم ش alyqonilmich*, a.-t. —
 Prisonnier, محبوس *mahbous*, a., حبس لـ *habislū*. — Malade au lit, مريض *habislu*. — خستة *iataqta olān*
 يتألق اولان *olān khaṣṭa*, فراش صاحب *sāhyb sīrāch*.

بارهیی DÉTERGER, v. a., تمهیزلمک *iāraüi temizlēmek*, نیزلنمش *tathhir it.* — Détergé, *temizlenmich.*

DÉTÉRIORATION, s. f., بدتر او لمه bedter olma, p.-t.; كوتولنمه keutulenmə, فذالنمه fenālanma, بوزوقلق bozouqlouq, t.; حال souï häl, a.

DETÉRIORER, v. a., بوزمق *boz-*
 maq, كوتولهـك *keutulèmek*, t.;
 سـحالهـ تغييرـا *souï bedier it*,
 hâle taghûir it, a.-t.

DÉTERMINANT, *e*, adj., كسبجي kec̄dji, t.; قاطع qāthy', qāthy'i. — Motif —، علت قاطعة yl-leti qāthy'a, a.

DÉTERMINATIF, IVE, adj., مشتّ

تعريفي *ta'-rifi*, a. المعنا *musbit ul-ma'na*,

DÉTERMINATION, s. f., résolution, رأى - قرار قطعى *qarār*, *reī*, *qarāri qathy'*, جزم *djezm*, تصميم *tasmīm*, a. — du sens d'un mot, معنای لفظک بیانی *ma'nāi laf-zuñ beiāni*. — Tendance prise d'un côté, اماله *imālē*, عطف *'athf*.

DÉTERMINÉ, E, adj., statué, قرار qarār مقرر qarār vîrilmich, mou-
qarrer, مصمم mouçammem. —

Hardi هر شئی کوزینه آمش her
cheïi gueuzinè almich, جسور djé-
cour, مستبسل *mustebsil*, a. — Fou-
d'une chose, دلو *delu*. — C'est un
chasseur déterminé، آوج-بلق *awdjilyq delucydur*. —
در دلو سیدر *divānēcýdur*. — Joueur قمار دیوانه سیدر، — *qoumār*

DÉTERMINÉMENT, adv., résolu-
ment, absolument, قطعیجہ *qath'y-*
djē, a.-t.; قطعیتاً *qath'yien*. — Cou-
rageusement, هر شبی کو زینہ الہ رق *her cheüi gueuziné älaraq*. — Pré-
cisément, صراحتاً *syrāhaten*.

DÉTERMINER, v. a., résoudre, *kesmek* قرار و برمک *qarār virmek*, *kesmek*. — C'est une chose déterminée, *qarār dādē olmouch cheïdur*. — Décider, *qarār و برمک* *tasmîm it*, *qarār virmek*. — Je ne puis me déterminer à rien, *هیچ برا آیده قرار* *hitch bir reiè qarār vire-mem*. — Fixer, *تعیین ا* *ta'ün it*. — Limiter, *تحدید ا* *tahdîl it*,

a.-t. — Préciser, تخصيص *takhsis*
it. — Faire prendre une résolution, قرار ويردرمك *qarār vîrdurmek*. —

Se Déterminer, v. n., قرار ويرمك - *qarār vîrmek*, boulmaq, a.-t.

دَّيْرَدْنِي مَزَارْدَنِي *mezârden tchyqârlı-*
mich, t.

DÉTERRER, v. a., retirer de terre, طپراقدن - بىرالىندىن چىقىرمىق *thopräqtan, ïer altinden tchiqarmaq*, a.-t. — de la sépulture, مَزَارْدَنِي چىقىرمىق *mezârden tchyqârmaq*. — Au fig., découvrir, مېداڭىدەن چىقىرمىق *meidânè tchyqârmaq*, خارجە اخراج ايلمك *khâridjè ykhrâdj eülemek*.

تميزلىجي *temizleidji*, adj., منقى *munaqqıy*, a.

DÉTESTABLE, adj. com., exécrable, كوكىل ايكرندرىجي *gueuñul ikren-duridji*, واجب لاستكراه *vâdjib ul-istikrâh*, اكراه اونجق *ikrâh olou-nadjaq*, a.-t.; مکروه *mekrouh*, a. — Très-mauvais, پك فنا *pek senâ*.

DÉTESTABLEMENT, adv., فنا اولهرق *pek fenâ olaraq*, t.; بروجه اکره *ber vedjhi ekreh*.

DÉTESTATION, s. f., اکرنىمە *ikren-më*, t.; استكراه نفترت *nefret*, استكراه *ikrâh*, a.

DÉTESTER, v. a., اکرنىك *ikren-mek*, t.; استكراه اكراه *ikrâh, stikrâh it*. — Détesté, e, مکروه منفور *mekrouh*, a.

DÉTIRER, v. a., كرمك *guermek*. — du linge, بىزى كرمك *bezi guer-nek*, t.

كوسكيلرى برى *keuskileri biri birinden aîrmaq*, t.

DÉTONATION, s. f., پانلادى *pât-ladi*, علونىش چاتىردى *tchätyrdy*, شىئىك چانرىدىسى *'alevlenmich cheiün tchätyrdyci*, t.

DÉTONNER, v. n., علونوب پانلەق *'alev-lenup pâtlamaq*, علونىش بىر شىءىك چانرادامىق *'alevlenmich bir chei tchätyrdamaq*, a.-t.

مقامىي *maqâmi*, ازكى بى شاشورمك *ezguii châchurmaq*, لەنى اخلال *lahni ikhlâl it*, a.-t.

DÉTORDRE, v. a., بوكمى سوکك *beukumu seukmek*, اوركوبىسى بوزمىق *eurkuïi bozmaq*, اتچماق. — Se Détordre, v. pers., بىرتىنەك *bertinmek*. — le pied, اياڭى بورقلۇنمك *aïaghıbourouqlan-maq*, t.

DÉTORQUER, v. a., فكىرى چوپىمك *fikri tchevirmek*, بشقىدە معنىادىھ *bashqıdah ma'naié tchevir-mek*, t.

DÉTOURS, se, adj., بوكلاماش سوکك *beukulmemich*, سوک سوک *seukuk*, i. — Soie détorse, حرير غير مفتول *ha-rîri ghaïr mestoul*.

DÉTORSE, s. f. Voy. ENTORSE.
DÉTORTILLER, v. a., اوركوبىسى سوکك *eurkuïi seukmek*, بوكمى سوکك *bozkum*, اچمۇق *atçhmaq*. — Dé-tortillé, e, اچلمش سوکلەم *eurkuçu atçilmich*, seu-kulmich, i.

DÉTOUPER, v. a., أستبى چیقارمق *ustubi tchyqārmaq*, t.

DÉTOUR, s. m., sinuosité, اکرېلك *egrilik*, بورغاجلق *bourghādjlyq*, بورغاج *bourghādj ier*, t. — Chemin, endroit qui va en tournant, صېچق يول - يېر *sapā ier*, سپاير *sapadjaq iol*, *ier*. — Chemin qui s'éloigne du droit chemin, طولاشق يول *dholāchyrq iol*. — Le détour de la rue, سوغاڭك سپاچق يېرى *soqāghuñ sapādjaq ieri*. — Circuit, دکارلىق *dekk*, اوپون *oïoun*, دکازلىق *dekbāzlyq*. — Prétexte, بهانە *behānè*.

DÉTOURNER, v. a., éloigner, écarter, چوېرمك *sāpturmaq*, صاپدرمق *tchevīrmek*, صاپتەق *sāpytmaq*. — du chemin, - يولدن صاپتمق *ioldan sapytmaq*, *tchevirmek*. — la vue de dessus quelque chose, بىشىڭ اوزىندن صرف *bir cheiuñ uzerinden sarfi nazar it*. — Soustraire frauduleusement, اوغۇرلىن قاپمك *qāpmaq*, بر تقریب چالىمك *bir taqrīb tchālmaq*. — le sens, Voy. DÉTORQUER. — Distraire d'une occupation, اىشدىن اليقومق *ichden alyqomaq*, اموردىن اشغال ايلەك *oumourden ichghäl eilemek*. — Dissuader : Voyez ce mot. — Faire abandonner, براقدرمق *brāqturmaq*, ترک ايتدرمك *terk itturmek*. — Se détourner du chemin, يولىدىن صاپمك - چىقمق *iolinden sapmaq*, *tchiqmaq*, انصراف ايلەك *insirāf eilemek*. — Détourné, e,

صاپىمش *saqmich*, منصرف *moun-saryf*. — Chemin —, ساپا يول *sāpa iol*. — Prendre des chemins détournés, au propre et au figuré, صاپا يولدىن يورىمك *sāpa ioldan iurumek*.

DÉTRACTATION ou DÉTRACTION, s. f., غىيىت *qynāïch*, قىبايش *ghaibet*, ghybet, ملامت *melāmet*, a.

DÉTRACTER, v. a., قىنامق *qynāmaq*, t.; غىبىت سوبىلەك *ghybet seuilemek* لوم - مذمتا *levm*, me-zemmet it, a.-t.

DÉTRACTEUR, s. m., سوبىلەجى *ghaibet seuileidji*, a.-t.; لۆام *levvām*, pl. a. لایم *luvvām*; دۆممايمىن *zemmām*, pl. zemmāmin.

DÉTRAQUER, v. a., un cheval, اتىك يورىشنى - اشكىينى بوزمق *atuñ iurichini*, *echqyniny bozmaq*, t. — une montre ou une machine, قورۇومى بوزمق *qouroumou bozmaq*. — l'estomac, معدە يېرى بوزمق *mi-dei bozmaq*. — Au fig., détourner une vie réglée, ازدurmك *āzdurmaq*, طريق صوابدىن صرف اsavabden sārf it.

صوده ازلمش *souda ezelmich samghlu boüä*, t.

DÉTREMPE, s. f., ازلمش *ezilmich*, t.

DÉTREMPÉ, e, adj., ازمك *ezmek*, شراب اىچىندە *charāb itchindé* dans du vin, hall it. — de la chaux, كرج حل ا *kiredj hall it*. — Oter la trempe d'un métal, زانى *zāghy*, souïi *gui-*

dermek. — l'acier, چلیک-ك *صوینى كىدرىمك* *tchelighuñ souüni guidermek.* — Au fig., ôter l'énergie, ازاله قوت فاعلية، *izälëi quovvëti fa'ilëi it.*

DÉTRESSE, s. f., peine d'esprit,angoisse, کوكل طارلغى *gueuñul dhärlighi*, t.; در ك *keder.* — Grande —, کدر شدید *kederi chedid.* — Gène, situation malheureuse, مضايقه *mouzäitäqa*, ضرورت حال *zaroureti häl.* — Signe de détresse, en terme de marine, قضاى نشانى *qazä nichäni.*

DÉTRIMENT, s. m., dommage,ضرر *zarar*, a.; زيان *ziän*, p. — Causer un notable —, ضرر جسيمه *zarari djecimè bâis ol.* — En terme d'histoire naturelle, débris, fragmens, قرنتيلر *qyrnytyler*, پارچه لر *pärtchaler.*

DÉTROIT, s. m., bras de mer entre deux terres, بوغاز *boghäz*, t. — des Dardanelles, آق دكز بوغازى *aq deñyz boghazi.* — Passage entre des montagnes, دربند *derbend*, p.

DÉTROMPER, v. a., کوزى *gueuzu ätchturmaq*, آچىدرمىق *iyanlıchi aňlätmaq.* — Se Détrousser, v. réfl., ياكلىشى اكلاتمىق *aldanmaqten qourtoulmaq,* كندو ياكلىشنى *guendu iyanlichini aňlumaq*, *gueurmek.*

DÉTRÔNER, v. a., تختىدىن اندرىمك *takhtden indurmek*, عازل ا *azl it*, خلع ا *khul' it*, a.-t. — Détrôné, e, تختىدىن اندرولىمىش *tahdden indurilmich.*

DÉTROUSSER, v. a., détacher صغانەيىرى *syghänamaüi áchäghy salvermek*, سارقىتقىق *sär-qytmak.* — Au fig. fam., voler, صوبىق *soömaq*, t.

DÉTROUSSEUR, subst. m., آدم *âdem soöoudjou*, t.

DÉTRUIRE, v. a., démolir, renverser, بوزمق *iyqmaq*, تخرىب *bozmaq*, هدم *hedm it*, a.; خراب *takhrîb it.* — Ruiner, خراب *kharâb it.* — Anéantir, يوق *ioq it.* — la réputation, اردن *'ytibärden duchurmek.* — Se Détruire, v. réfl., tomber en ruine, بوزلهـق *iyqylmaq*, bozoulmaq. — Menacer ruine, بوز طوتهـق *kharâbè üuz thoutmaq.* — Dépérir, بسى باد او *ber bâd ol.* — Se tuer, قتل نفس *qallı nefs it.* — S'anéantir, يوق او *ioq ol.*

DÉTRUIT, e, adj., يقلهش *iyqyl-mich*, بوزلەمش *bozoulmich*, يوق خراب *ioq olmich*, kharâb, منهدم *munhemidem.*

DETTE, s. f., active, créance, مطلوب *alâdjaq*, t.; لا جق *mathloub*, a. — passive, بورج *bordj*, t.; دين *deen*, pl. ديون *deïoun*, a. — Contracter des —, بورج *bordj it.* — Payer, acquitter une —, ادائى *adai* دين *edâi deïn it.*

DEUIL, s. m., affliction, tristesse, ماتم *mâtem*, p.-t.; ياس *iäsi*, t.; ماتم *mâtem*, دىن *deïn*, t. — Porter le —, كدر *keder.* — ياس طوتمق *mâtem, iäsi thoutmay,*

سیاه کیمک *siāh gueïmek*. — le ماتقم لباسنی چیقارماق *mātem libācini tchiqārmaq*. — Habit de deuil, لباسی - لباس *matem roubāci, libācy*, p.-a.-t.

ایکى *iki*, t.; DEUX, s. com., دو اثنان *esnān*, a.; dou. — Deux à deux, ایکىشرا یکىشىر *ikicher ikicher*. — Deux et demi, ایکى بچوق *iki boutchouq*. — Deux fois autant, ایکى اولقدر *iki ol-qadar*.

ایكنجى *ikindji*, t.; DEUXIÈME, adj. com., دوم ثانى *sāni*, a.; *de-vum*, p.

ایكنجىل *ikindjidé*; ایكنجى اولدرق *ikindji olaraq*, ثانياً *çānien*, a.

DÉVALER, v. a. et n., vieux mot, descendre, اندرمىك *endurmek*, اينمك *inmek*, t.

صوييق *soïmaq*; بر كمسندنك جله اشیاسنى *bir kimesnənuñ djumlè echīacini tchalmaq*, t.

DEVANCER, v. a., prendre les devants, الرو كچمك *ileru guetchmek*, كتمك *guitmek*, اوكرتهك *euñurtmek*, t.; مسابقت *muçābaqat it*, سبق *sabq*, تقدم ايلمك *teqaddum eilèmek*. — Il a devancé le courrier, اولاغى ايلرويد كچدى *oulāghy ilerüè guetchi*. — Préceder dans l'ordre du temps, تقدم *teqaddum it*. — Le crépuscule devance le lever du soleil, شفـق *chafaq* طلوع شهسى *thoulou'y chemsi teqaddum ider*.

Au fig., avoir l'avantage, surpasser, الرولنەك كچمك *guetchmek*, ilerulenmek, اتسابق *teçābuq it*.

DEVANCIER, ÈRE, s., prédecesseur, السرو كلان *ileru guelen*, t.; اسلاف *eslāf*; au plur. il se prend pour Ancêtres. Voyez ce mot.

DEVANT (LE), s. m., اوكت *euñ*, اوكت طرف *euñi*, t.; اوكت مقادب *mouqābil*, قپو اوكتى *qapou euñu*. — Devant, prép. de lieu, اوكل *euñdè*. — Regarder devant soi, اوكته باقـق *euñunè bāqmaq*. — Devant, prép. d'ordre, اويلرو *ileru*, اوـل *evvel*. — Devant moi, اوكمده *euñumdè*. — Devant la porte, قپو اوكتى *qapou euñundè*. — En présence, اوكتى *euñundè*, حضورنـدـه *houzourindè*. — Devant le juge, قاضى حضورنـدـه *qāzi houzourindè*. — Par devant, اوكتى *euñunden*, مقدماً *mouqaddemā*.

Ci-devant, اوـلـدن *evvelden*. — Au-devant, à la rencontre, قارشـلـوغـه *bir nev'j pechtimāl*, t.

DEVANTURE, s. f., اوـكى *euñi*, t.; اوـكـ طـرف *euñ tharafî*, t.-a. — de boutique, دـكـانـ اوـكـ *dukkiān euñu*.

DÉVASTATEUR, TRICE, s., يـقـيـجـى خـ رـاـبـ اـيـدـيـجـى *iiqydjî*, kharâb idûdjî, a.-t.; مـخـرـبـ *moukharrib*, a.; يـباـبـگـرـ *iebâbguer*, p. — Armée dé-

موجب خرابیت اولان vastatrice, *moudjibi kharabiet olān*
عسکر asker.

DÉVASTATION, s. f., بیقلهه *üqqyl-ma*, t.; خرابت *kharāb*, a.; خرابت *kharābiyet*. — d'un pays, خراب بلاد *kharābi bilād*.

DÉVASTER, v. a., بیقیق *üqmaq*, ویران *kharāb it*, a.-t.; - خراب *virān*, *berbād it*. — Dévasté, e., برباد *virān*, بیقلمش *üqylmich*, خراب او لمش *kharāb olmych*.

DÉVELOPPEMENT, s. m., action de développer, اچیلش *âtchilich*, t.; انساط *inbiçät*, a. — d'une maladie, بایلهه *täilma*, انتشار *intichär*. — Prolixité, détails, تفصیل *tafsīl*, pl. a. تفصیلات *tafsīlat*.

DÉVELOPPER, v. a., déployer, آچمق *âtchmaq*. — Défaire l'enveloppe, صرغى آچمق *sarghy âtchmaq*, اورتوبى چیقارمق - کیدرمك *eurtuïi tchyqārmaq*, *guidermek*. — Au fig., éclaircir, ایضاح *izāh it*. — Expliquer en détail, تفصیلایان *tafsīlen beïān it*. — Se Développer, v. refl., بایلوب آچلمق *âtchilmaq*, انتشار آچلمق *îäilup âtchilmaq*, بولمق *intichär boulmaq*.

DEVENIR, v. n., commencer à être ce qu'on n'était pas, او لنمق *olounmaq*, t.; برحالة وارمق *bir hälé vārmaq*. — Avoir tel ou tel sort, او لمق *olmaq*, صورت پذير او *souret pezir ol*. — Il deviendra grand, بیوک او له جقدر *buüük oladjaqtur*.

عارضل عارسلق *DÉVERGONDAGE*, s. m., 'är sizlyq.

DÉVERGONDÉ, e., adj., عارسز *'är-siz*, a.-t.

DÉVERGONDER (SE), v. pr., عارسز *'är-syz ol*.

DÉVERGUER, v. a., کمی سرنلرینی *guemi serenlérini* indurmek, t.

DÉVERROUILLER, v. a., سورمه بىي *surmëi tchyqārmaq*, t.

DEVERS, prép. Voy. VERS. — Par devers soi, ياننڭ *iäninda*.

Retenir l'argent par devers soi, آقچە بىي *äqtchei iäninda thoutmaq*. — Devers, tout ce qui n'est pas d'aplomb, اکرى *egry*, دوكمك *cüilmich*, قاچق *qātchaq*, t.

DÉVERSER, v. n. et a., incliner, اکرى طورماق *egri dhourmaq*, وربانمك *qātchaq ol*, دوكمك *reblenmek*. — Répandre, دوكمك *deukmek*, t.

DÉVERSOIR, s. m., ارتان صويك *artān souïuñ aqadjaq ieri*, صودكرمنتندن صوبي ديشاري *sou deürmeninden souïi dichärü aq-qadjaq olouq*, t.

DÉVETIR (SE), v. pr. Voyez SE DÉSHABILLER. — Au fig., se dessaisir d'un bien, كندو مالندن واز *guendu mälinden räz guetchmek*, t.

DÉVIATION, s. f., détour, écart, عدول *'adoul*, صاپمـه *säpmä*, t.; انحراف *inhiräf*. — Au fig., de principes, تخلف *tekhalluf*, a.

DÉVIDER, v. a., mettre en peloton le fil qui est en écheveau,

اپلکی يومق-صارمق *iplighy iou-maq, sārmaq.* — Mettre en écheveau le fil qui est sur le fuscau، اپلک طوره صارمق *iplik ellèmek, sārmaq.* — *iplik ellèmek, sārmaq, t.*

اپلک دی سارجى *iplik sārūdji, t.*

DÉVIDEUR, s. f., معايى حل *tchiqriq, tchiqryq, tchiqrygħy.*

— Mettre un écheveau sur le dévidoir، اپلک طوره سنى چرق *iplik thouracini tchiqryq uzerinē guetchurmek.*

صېمك-صاپمك *sapmaq, chāchmaq.* بولدن شاشمق *iolden āirylnaq, t.*

طريق مستقيمدن *tharyqi mous-taqymden* عدول وانحراف *'udoul u inhīraf it, a.-t.*

DEVIN, s. m., فالجى *fāldji, remmāl, bāqydhī, t.* رمال باقيجي *remmāl, bāqydhī, t.* كاهن *kiāhin, pl. a.* كاهن *kehinet;* عراف *'arrāf.* — Consulter les devins، عرافلره طانشهـق *'arrāflarə dhānichmaq.*

DEVINER, v. a., prédire l'avenir، خايدب *fāl ātchmaq,* غيبدن *ghāib seuñemek,* سويمامك *ghāibden khaber vīr-mek,* باقيجيـك *bāqydhīlik it,* نكهـن *remmāllyq it,* رمالـق *remmāllyq it, a.-t.* — Juger par conjecture، تخـين *boulmaq, t.*; بولـق *takhmin ilē boulmaq, a.-t.* عـقل اـيلـه بـولـق *aql ilē boulmaq, t.* تـفـرس توـسـم *teferrus, tessum it.* — Deyinez un peu d'où

بولـكـى دـى نـرـهـدـن كـلـورـم *je viens? bouloundy nereden guelurum.* — معـماـيـى حلـىـتـى *mou'ammāt hall, isty-khrādj it.*

BAQIYEH قـارـى *DEVINERESSE, s. f., bāqydhī qāry, t.* صـاحـبـهـى كـهـاـنـهـى *sāhybē kehānet, a.*

DEVINEUR, s. m. Voy. DEVIN. بـنا مـصـرـفـنـكـى *DEVIS, s. m., binā masrasinūn def-teri mufredāti,* مـصـرـفـقـائـمـهـسـى *masraf qāimēci.*

بـورـى طـرـمـلـامـقـى *DÉVISAGER, v. a., iuzu thyrmalāmaq, t.*

DEVISE, s. f., figure allégorique accompagnée de paroles، علمـتـى *'alāmet, a.* رـمـزـلى صـورـتـى *rou-mouzli souret.* — Mot choisi qu'on s'applique، حـسـبـحـالـى *hasbihāl.*

DEVISER, v. a., مـصـاحـبـةـى *mou-ṣāhebet it, a.* لـاقـرـدـى *lāqirdi it, t.*

DÉVISSER, v. a., وـيـدـإـسـنـى *vidācini, bouri-* macini *seukmek, t.*

دـىـسـرـكـى سـورـمـهـسـى *DÉVOILEMENT, s. m., iurek surmèci, t.* آسـهـالـى سـورـمـهـسـى *ishāl, a.*

DÉVOILEMENT, s. m., ne se dit qu'au figuré، آـچـلـمـهـى *ātchilma, t.* اـنـكـشـافـكـى *inkichūf, a.* كـشـفـكـى *kechf,* اـسـرـارـخـفـيـهـنـكـى *esrāri khāfiēnūn kechfi.*

DÉVOILER, v. a., ôter le voile، فـقاـبـى پـرـدـهـى *niqābi, per-deū qāldurmaq,* بـوزـأـورـتـوسـنـى *iuz eurtuçuni qāldurmaq,* قـالـدـرـمـقـى *teferrus, tessum it.* — Découvrir ce qui est caché، مـيـدـاـنـهـى قـوـمـقـى *meidānē qomaq, t.*

خارجہ اخراج ا خارجہ اخراج khāridjē ykhrādj it, kechf it, a.-t. — un سری اشکارہ یہ کشف کشف ا secret, syrry achikiāreīē tchyqārmaq.

DEVOIR, s. m., ce qu'on est obligé de faire, واجب اولانی vādjib olāni, وجہہ ذمت zimmet, وجہہ ذمت vādjibēi zimmet. — C'est son —, لازمہ ذمیتدر bordjoudur, بورجیدر lāzemēti zimmēti dur. — S'acquitter de son —, وجہہ ذمتنی ادا vādjibēi zimmetini èdā it. — Thème, درس ders, سبق sebaq. Voy. TACHE.

DEVOIR, v. a., être obligé à payer, ویره جکی او، بورجلو او viredjegui ol, دینی او deini ol. — Être obligé par honnêteté, bien-séance, اوزرنل برج او واجب او اقتضا ا ozérindē bordjol, rādjibol, iqtizā it. — On doit tenir sa parole, کشی وعدینہ وفا ایتمک اقتضا kichi va'dinè vesā itmek iqtizā ider, محتاج medjbour ol, او muhtādj ol. — Il doit partir, کیتمکه مجبور در guitmeguè medjboudur. Voy. FALLOIR.

DÉVOLU, e, adj., دشمنش duch-much, t.; اصابت ایتمش içābet itmich.

DÉVOLU, s. m. (jeter un), sur, prétendre à, ادعیا ا iddiā it, a.-t.

DÉVOLUTION, s. f., اصابت ایتمش حق içābet itmich haqq, a.-t.; استحقاق istihqāq, a.

DÉVORANT, adj., یرتیجی irtidji, t.; مفترس musteris, a. — Appétit dévorant, اشتهاي سبعی ichtihāt seba'i.

DÉVORER, v. a., manger avidement, اوراتمق suñurmek سوکرمک ourātmaq حوصلہ یمک hysilē iemek, t. — Déchirer en mangeant, se dit des bêtes féroces, یرتوب یمک irtup iemek, a. افتراس iftirās it. — Lire avidement, کھال ہوس و جیتلہ kemāli haves u hamūcītilē oqoumaq. — Consumer, détruire, خراب - افنا kharāb, ifnā it. — un affront, رذالتی بلع و هضم rezāleti bal' u hazm it.

DÉVOT, e, adj., صوفیی sofou, پارسا mute'abbi, a.; دیندار pārsā, p. — Faire le صوفیلک کوسترمک soſoulīk gueustermek.

DÉVOTEMENT, adv., صوفیلکه soſoulīk, a.-t.; صوفیجه sosoudjé, a.-t.; متعبدانه mute'abbiānē.

DÉVOTION, s. f., piété, صوفیلک parsalyq, soſoulīk, a.-t.; دیانت te'abbud, diānet; تفسیک 'ybādet, tēnessuk, a. — Pratiques ou exercices de dévotion, منسک mensik, pl. مناسک menācik, دین menāciki dīn. — Dévouement, emru rizācinē tāb'y.

DÉVOUE, e, adj., affectionné, محب مخلص moukhlis. — Ami dévoué et sincère, moukhlys. — Consacré, وقف vaqf olounmich. — Soumis à la volonté d'un autre, دیکرک

امرواختیارینه تابع digueruñ emru
ykhüärinè tāb'y.

DÉVOUEMENT, s. m., attachement, soumission sincère, انقياد *inqiād*, اختصاص *ikhtiāṣ*. — Abandon entier aux volontés de quelqu'un, تسليمیت *teslimiyet*, عبودیت *'ouboudiet*, وقف نفس *vaqfi nef̄s*, a.

DÉVOUER, v. a., consacrer, dédier, destiner, *vīrmek*, t.; ويرمك *vīrmek*, t.; وقف - تخصيص *vaqf*, *takhsīs* it. — Se Dévouer, v. réfl., se sacrifier, فدا *fidā* nef̄s it, فدای نفس *fidā* it. — Se consacrer à une chose, نفسني برشيه وقف ايلهك *nef̄sini bir cheīe vaqf eil̄emek*. — Se dévouer entièrement à quelqu'un, زمام اختياريني بر كمسندنک *zimāmi ykhiārini bir kimesnēnuñ iedine teslīm* it.

DÉVOYER, v. a., détourner du chemin, يولدن شاشرمهق *iolden chāchurmaq*, صاپتمق *sāpytmaq*. — Incliner, اكمك *eigmek*. — En terme de médecine, déranger l'estomac, معدهبي بورمق *mi'deii bozmaq*. — Se Dévoyer, v. réfl., s'écartier, يولدن صاپمق - چيقمق *iolden sāpmaq, tchyqmāq*. — Causer un flux de ventre, اسهال *ishāl* it, a.-t.

يولدن چيقوش *ioldan tchyqmich*. — Pris substantivement, celui qui n'est pas dans la voie du salut, ازغون *azghoun*, اهل ضلالت *ehli zalālet*.

DEXTÉRITÉ, s. f., adresse de la main, tchirè destlik, چيره دستلک *tchirè destlik*, t.; لباقة *lebāqat*, a. — Habiléte,

مهارت استادل - ق *ustādlyq*, t.; meħāret, حذاقت *ħazāqat*, a.; اصول *ouçoul*, a.

DEXTRE, s. f., la main droite (vieux mot), صاغ ال *sāgh el*.

DEXTRÉMENT, adv., دستلك *tchirè destlik* ilè, ايله *aylē* ouçoul ilè, a.-t.

DEY, s. m., chef du gouvernement de Tunis, تونس دايسي *tunus dāci*.

DIABÉTÈS, s. m., دولاب علتى *dolāb 'yllety*, پركار علتى *perkiār 'yllety*, t.-a.; سلس *seles*, سلاسة *slāsah* نفاص *nufās*, a.

DIABÉTIQUE, adj. et s. des deux genres, celui ou celle qui a le diabétès, دولاب علته اوغرامش *dolāb 'ylletinè oghrāmich*. — Qui a rapport au diabétès, سلس علته داير *seles 'ylletinè dāir*, a.-t.

DIABLE, s. m., شيطان *cheīthān*, pl. a. ابليس *cheīāthin*, شياطين *shiyāṭīn*. — iblis, pl. اباليس *abālis*, a. — شيطان قدر *cheīthān qadar*. — Au fig., méchant, شيطان خوبيلو *cheīthān khouīlu*. — Homme extraordinaire en bien ou en mal, جن فكرلو *djinn fikrlu*.

DIABLE DE MER, s. m., oiseau, انكت *anguit*, t.

حددن زياده *hadden ziādē*, a.-t.; بغايت *beğħāiet*, a.

DIABLERIE, s. f., mystère d'iniquité, شيطانلق *cheīthānlyq*, a.-t. — Sortilége, maléfice, سحر بازاق *syħyr bāzlyq*.

شیطان کبی DIABLESSE, s. f., بیرام-ز cheïthân guibi qâry, قاری قاری iarâmaz qâry, t.

شیطانجق DIABLOTIN, s. m., cheïthändjicq.

DIABOLIQUE, adj. com., du dia-
ble, شیطانلو cheïthānlu, شیطان ناچ cheïthānū. — Tentation —، اغواي —، شیطانى yghvāi cheïthāni. —
Ruse حيلة شیطانىه hileïi cheï-
thānū. — Très-méchant, پك pek iarāmaz.

شیطان DIABOLIQUEMENT, adv., *chei-thān guibi*, شیطانچه *chei-thāndjé*.

بر نوع دکز DIACANTHE, s. m., *bir nev'y deñyz bālyghy*, t. بالغى

DIACARTHAME, s. m., ور اصپ *aspour ma'djouni*, t.

نباشات DIACHYLON, s. m., مختلفه نک شیره سندن مرکب *nebātāti moukhtelisenuñ chi-*
مرهم *récinden murekkeb merhem*, a.-t.

اق آفیه—ون DIACODE, s. m., چچکی شروعی *âq âfioun tchitche-gui chouroubi*, t.

DIACONAL, E, adj., شہاسی *chem-mūci*, a.

طريقة DIACONAT, s. m., الشَّهَاسِيَّةُ thariqat ech-chemmā-cüet, a.

DIACRE, s. m., دياق *diāq*, g.; شمامسةة *chemmās*, pl. a. شهاس *chemmāmicet*.

فَسْر تاج *tādj*, DIADÈME, s. m.,
اكليل *iklil*, a. esser, p.;

DIAGNOSTIQUE, s. et adj. des deux genres; گوستربجی *gueusteridji*, t.; امات *kiāchis*. — Signe,

علامت مرض کاشفہ *emāreti kiāchifé*,
 'alāmeti maraz, a.

DIAGONAL, e, adj. des deux genres **قاطع الزاويتين المتقابلتين**, *qath'y' uzzavietein el-muteqabiletein*, a.-t.

بر کوشیدن *DIAGONALEMENT*, *adv.*, *bir*
 دیگر بر کوشیده *bir* *کوشیده* *تمدید* *اولدرق*
keuchèden *diguer* *bir* *keuchèti* *tem-*
dīd olaraq, *t.*; *الزوابتين* *بتقاطع*
المتقابلتين *beteqāthy'* *ezzāviêtein*
el-muteqābiletein, *a.*

DIAGRÈDE, s. m., سقوفنيا usqāmoniā ma'djouni, t. معجونى

DIAIRE, adj. des deux genres
گونلک *gunluk*. — Fièvre —

DIALECTE, s. m., بِرْ ولایت-یک bir vilâyetüñ liçāni, t.; لسانی loghat, a. لغة

DIALECTICIEN, s. m., هل علم *ahl-i ilmi manthura*, a.

علم منطق *ilmī manthyq*, a.
فَنِ مُنَاظِرَه *fanni mu-nāzerē*, a.

DIALECTIQUEMENT, adv., عَلَمْ
منطق قاعدة سى او زرە *y̥lmī mān-*
thyq qa'y̥dēci uzrē, a.-t.; منطقىسا
manthyqyen, a.

Dialogique, adj. com., ~~ô~~—^o

محاوره اوزره *muhāverə uzrə*,
a.-t.

فن محاوره *fenni muhāverə*, a.

DIALOGISTE, s. des deux genres,
مکالله مولفی *sou'ällu*,
djevāblu seuz iāzān,
mukīālemè *mu'ellifi*, a.-t.

DIALOGUE, s. m., مکالله *mukīālēmè*,
محاوره *muhāverə*, a.

بر قاچ *bir qatch* کمسنہ بی برى بىلە سویلشترمك
bir *kimesnəii biri ilə seuilechturemek*, t.

چوق سوبلر *tchoq seuüler*, t. Voy. VERBEUX.

DIALTHÉE, s. m., خاتم *tchitchegeui iāghy*, t.

DIAMANT, s. m., الماس *elmās*,
الهاس طاشی *elmās thāchi*, t.-a.
— Brillant, *pirlānteh* الماس *elmās*. — Rose, طاشی *roza thāchi*, *elmās*. —
Poudre de الماس طوزی, *elmās tozi*.

DIAMANTAIRE, s. m. Voy. LAPIDAIRE.

جواهر *djevāhir* معجونی *ma'djouni*, a.-t.

DIAMÉTRAL, e, adj., قطري *qouthryi*, a.; قطره متعلق *qouthrə mute'allyq*, a.-t.

DIAMÉTRALEMENT, adv., directement, complètement; se joint au mot *opposé*, مقابل اولان *bilkulliè muteqābil olān*, a.-t. — Ces deux propositions sont diamétralement opposées, بو ایکے متعارق *hydjāb ul-qalb*, a.

مسئله نسک *beinñak* ضدیت کاملہ

واردر *bou iki mecelēnuñ beünindè ziddiety kiāmilè vārdur*.

DIAMÈTRE, s. m., قطر *qouthr*, pl. اقطار *aqthār*, a.

DIAMORUM, s. m., دود شروی *doud chouroubi*, t.

DIANE, s. f., divinité de la fable, ارطیس *erthamis*, g. — L'étoile du matin, صباح يلدزی *sabāh ieldizi*. — Battre la diane, c'est-à-dire le tambour au point du jour, صباح طاولنى چالهق *sabāh dhāvoulyny tchālmaq*, t.

DIANTRE, s. m., mot fam. au lieu de diable, شیطان *cheithān*.

جوز روی *qouroudjij*, a.-t.

DIAPALME, s. m., قورودجی ملهم *qouroudjij melhem*, t.

DIAPASON, s. m., الطامة الكبرى *etthamet el-kubra*, a.

قانک *qānuñ* صیزمیسی *syzmacy*, t.; ترشح الدم *terechchuh eddem*, a.

DIAPHANE, adj. com., اوقدسی *euteci* كورینیور *gueurunur*, t.; شفاف *cheffāf*, a.

شفافلیق *chefāffliq*, a.-t.; شفوف *choufous*, شفف *chufuf*, a.

خرما معجونی *khormā ma'djouni*, t.; معجون التیر *ettemr*, a.

DIAPHORÉTIQUE, adj. comm., تر صیزدربیجی *ter syzduridji*, t.; مععرق *mou'arryq*, a.

جاح القلب *hydjāb ul-qalb*, خلب *khilb*, الجوف *hydjāb ul-djeef*, a.

DIAPRÉ, e., adj., جاڭدەل alādjā, t.; منقش munaqqach, a.

DIARBEKIR, n. de prov. dans la Mésopotamie, دياربکر diārbekir.

DIARRHÉE, s. f., بىورك سۈرمەسى iurek surmeci, t.; أسهال ishāl, a. — Avoir la بىورك سۈرمەك iurek surmek.

DIARTHROSE, s. f., terme d'anatomie, ايکى كېلىرىك اك يېرى guemikleruñ añ ieri, t.; مفصـلـلـلـ فـصـلـ mefsyl ul-a'zmein, a. العـظـيمـيـنـ السـعـدـيـنـ العـظـمـ fass ul-'ouzm, a.

DIASCORDIUM, s. m., اسقورديون ousqourdioun ma'djouni, t. معجوني

DIASOTIQUE, s. f., حفظ عافية داڭر بىت hyfzi 'äfieté dāir bahs, a.-t.

DIASEBESTE, s. m., كوبـكـ مـهـسىـ keupek memeci ma'djouni, t. معـجـونـىـ

DIASÈNE, s. m., سنامكى معـجـونـىـ sināmeki ma'djouni, t.

DIASTASE, s. f., terme d'anatomie, كـمـيـكـ يـرـنـدـنـ guemi-guñ ierinden oināmaci, t.; انـفـاكـ اـنـفـاكـ infikiāk el-'ouzm, a. العـظـمـ

DIASTOLE, s. f., بـيـرـلـهـسـىـ iurek iāilmaci, t.; قـلـبـ حـرـكـتـ qalbuñ hareketi inbi-çāthüüeci, a.-t. اـبـسـاطـيـسـىـ

DIATESSARON, s. m., تـرـيـاقـ لـأـرـبـعـةـ teriāq ul-erba'at, a.

DIATRAGACANTE, s. f., كـتـرـهـ مـعـجـونـىـ ketrè ma'djouni, t.

DIATRIBE, s. f., dissertation, مـبـاحـثـ bahs, a. — مـبـاحـثـ mubahaccé. بـحـثـ

Critique amère, قـدـحـ qadh, a.

ومذمته دائـرـ مـقـالـ qadhu mezem-mète dāir maqāl, a.-t.

DICHOTOME, adj. des deux genres, se dit de la lune quand on ne voit que la moitié de son disque, آيـكـ بـارـيـسـىـ ëüüñ iārycy, t.

DICTAME (blanc), s. m., كـرـدـ اـوـتـىـ guirid oti, بـقـلـةـ الغـزالـ bāqlet ul-ghazāl, a.

كـوكـ شـاهـدـلـكـىـ DICTAMEN, s. m., - gueuñul chāhidligui, بـيلـدـوـكـىـ شـهـادـتـ قـلـبـ chehādeti qalb, a.; عـقـلـ حـكـمـجـهـ 'aql heuk-mindjé.

حاـكمـ مـطـلقـ حـكـمـ حـكـمـ اـمـرـاـيـدـيـجـىـ DICTATEUR, s. m., hākimi mouthlaq, kukmi mouthlaq ilè emr ididji.

حاـكمـ مـطـلقـ پـايـهـسـىـ حـكـمـ رـتـبـهـسـىـ DICTATURE, s. f., dignité de dictateur, hākimi mouthlaq pātēci, rutbēci. — Son autorité, حـكـمـتـ مـطـلقـهـ hukioumèti mouthlaqa, a.

ياـزـدـلـمـقـ اـيـچـونـ يـازـدـنـ اـغـزـدنـ تـقـرـيرـ itchoun aghyzdan olän taqrir, t.

ياـزـجـغـنـىـ دـيـبـرـمـكـ اـغـزـدـنـ سـوـيـلـيـوـبـ يـارـدـرـمـقـ تـمـلـىـ telüp iāzdurmaq, a.-t. — Suggérer, تـلـقـيـنـ اوـكـرـتـمـكـ eucretmek, t.; — دـيـتـرـ دـيـتـرـ la loi, bouïourmaq, a.-t. — Dieter la loi, emr it.

سوـبـلـيـشـ سـوزـ seuz, عـبـارـهـ 'ybārē, كلـمـهـ kelimé, الفـاظـ olfāz, a.

DICTIONNAIRE, s. m., لـغـتـ lou-

ghat, لغت كتابی *loughat kitābi*,
لغت الفاظ طبیتیه — de médecine,
loghati elfāzi thybbüe. — Consulter
le dictionnaire, لغته مراجعت ا — *lo-*
ghatè mourādje'at it.

سوز دیش *deich*, *seuz*, t.; قول مقال *meqāl*, *qawl*, pl.
ا. اقوال *aqwāl*. — Un vieux dicton,
قول عتیق *qavli 'atyq*.

DICTUM, s. m., حکم *hukm*,
مضمون *mazmoun*, a.

DIDACTIQUE, adj. com., اوکردیجی *eugredidji*, t.; تعلیمی *ta'līmi*,
علهه متعلق *'ylmē muté allyq*.

DIÈTE, s. f., régime de nourriture, يمکدن صاقنه *iemekden*
sāqynma, پرهیز *perház*, p.; جیة يمکدن *hamiēt*, a. — Faire —,
صاقنه ق *iemekden sāqynmaq*,
پرهیزا *perhíz it*, جیهه ا *hamiē it*. — Assemblée des états d'Allemagne et
انججه مملل دیکرک و کلا
آخرين *nemtchē vē milleli digue-
ruñ vukelā djemüieti*.

DIÉTÉTIQUE, adj. com., پرهیز ز
ایلهه سند دادر *perhíz eilemecinē*
dār, a.-t.

DIEU, s. m., تکری *tañri*, t.;
ایزد الله *allah*, a.; خدا *khoudā*, a.;
آیه زد حق *haqq*; یزدان *iezdān*, p.; Très-haut, الله تعالی *allah te'āla*.
— Les dieux, الاله *el-ilhat*. —
Dieu ! grand Dieu ! exclam., الله الله *allah 'ichqynè*,
الله و بره *allah allah*. — Plût à Dieu, الله *allah vīrē*. — Pour l'amour de —,
اللهی *allah* الله عشقنه *ichqynè*,
سورسک *allahi severseñ*. — Dieu
الله کوسترمسون *nous en préserve*, a.

allah gueustermèçoun. — A la grâce
de Dieu! الله کریم *allah kerim* (litt.
Dieu est grand, généreux). — Si
انشاء الله *inch' allah*. — Croire en Dieu,
حضرت حقه ایمان ا *hazrəti haqqa*
imān it. — La crainte de —,
مخافت الله *mekħāfet oullah*.

DIEU-DONNÉ, surnom, خدا داد و بردی *khoudā vīrdi*,
khoudā dād, p.; عطا الله *'athā oullah*, a.

DIFFAMANT, e, adj., دیلندریجی *dillendurídji*, t.; مفخر *musəzzyh*,
هاتک *hātik*, a.

DIFFAMATEUR, s. m., دلیجی *dilleidji*, رسوای *rousəvātī*
idídji, اد چکیجی *ād tchekidji*, t.;
هشاك *lemmāz*, فصال *fasçāl*, hettāk, a.

DIFFAMATION, s. f., لمز *lemz*,
هتك عرض *terzil*, نبز *nebz*, hetki 'yrz, a.

DIFFAMATOIRE, adjetif comm.,
رسوايلك *rousəvālik* كتوريجی *gueturídji*, t.; طعنی متضمن *th'ani*
mutezammin.

DIFFAMER, v. a., دللهك *dille-*
mek, آد چکك *rousəvātī it*, رسوای ا *ād tchekmek*, هتك عرض *hetki*
'yrz it, a.-t. — Se Diffamer, v. réfl.,
رسواي او دیلنمهك *dillenmek*, دیلنمش *dillenmich*, رسوای او لمش *rousəvātī*
olmich.

DIFFÉREMENT, adv., بشقة *bışqa*
كونه درلو *bachqa guiouñè*, *turlu*,
مختلفا *moukhtelifen*, a.

DIFFÉRENCE, s. f., فرق *farq*, t.; اختلاف *tesāvut*, a. تفاوت او بیغون سزلق *ouïghounsouz-lyq*. — Énorme, فاحش *tesāvuthi fāhīch*. — Légère —, فرق جزئی *farqy djuz'i*. — Il y a une grande différence entre eux, بینلرندہ فرق عظیم وارد *bēinle-rindē farqy 'azīm vārdur*. — Faire la différence, فرق ا *farq it.* — ادمی ادمدن فرق ا *ādemi ādemden farq it.* — Différence en logique, فصل *fasl*. — en mathématique, صاییېنگىك *çaiyengik*. — فصل عدد آرتلغى *sāinuñ ártlygħy*, فصل ا عدد *fazli 'aded*.

DIFFÉRENCIER, v. a., آيرمۇق *aïr-maq*, t.; فرق - تمییز *farq, temüüz it.* Voy. DISTINGUER.

DIFFÉREND, s. m., démêlé, چکش *tchekich*, دیکشىمە *tchekichmè*, t.; باشقد او بیغون سز *bāchqa*, دیگر *diguer*, بىرى بىرندىن *biri birinden* باشقا *bachqa*, t.; مختلف *moukhtelis*. — La chose contestée, نزاع *nizāt*, a. — La chose contestée, مزاده *niza'lu maddè*, نزاعلى مزاده *niza'lu maddè*; مزاده *maddèi munāzii fihā*.

DIFFÉRENT, e, adj., qui diffère, او بیغون سز *bāchqa*, دیگر *diguer*, باشقد *bachqa*, t.; مختلف *moukhtelis*. — Divers, varié, درلو *turlu*, متتنوع *turlu*, متتنوع *mutenevvî*. — Différentes marchandises, امتعه *emti'aî mutenevvî'a*.

DIFFÉRER, v. a., remettre à un autre temps, او زاتەق *ouzātmaq*, او زاغە صالحەق *ouzāgha sālmaq*, صىركەيە براقيقى *soñraïa brāqmaq*, وقت *guidjikturmek*, كېجىدەرمىك *guidjikturmek*.

آخره قويىق *vagti akharè qoïmaq*. — Retarder, ايرتلهك *irtclémek*, تأخير *takhyr, ta'vyq it.* — بر مصلحتى تأخيرا *bir maslahati ta'khyr it.* — Etre différent, بشقىه او بىزىمەك *bachqa ol, benzémémek*, t.; فرقى او سرخوش *farqy ol*. — L'homme ivre ne diffère point de la bête, ادمىك حيواندىن فرقى يوقدر *ser-khoch ādemuñ haïwānden farqy iøqtur*. — Ne pas s'accorder, اختلاف *ikhtilaf uzrè ol, a.-t.* بىر اوزره او بىر بىرنە او بىمامق *bir birinè ouïmāmaq*. — Ils diffèrent en un point, ماده ده اختلافلى وارد *bir mad-dède ykhulâstleri vārdur*.

DIFFICILE, adj. com., malaisé, چىتىن *tchetlin*, t.; كوج *gutch*, مشكل *sou'oubetlu*, much-kil, a.; دشوار *duchvär*, p. — D'humeur et de caractère difficile, مزاجى مشكل بىر آدم *mizādji muchkil bir ādem*. — C'est difficile, كوچىدر *gutchtur*. — Rude, raboteux, صعب *sa'b*, چپارز *tchapariz*. — De difficile accès، صعب الوصول *sa'b ul-vuçoul*. — Affaires difficiles, چتىن ايشلر *tchetlin ichler*. — Temps كوج و قتلر *gutch vaqytler*.

DIFFICILEMENT, adv., كوجلاك *gudjlé*, كوجلاك *gutchlik ilc*, بالصعوبة *bissou'oubet*, a.

DIFFICULTÉ, s. f., ce qui rend une chose difficile, كوجلاك *gudjluk*, مشكللاك *tchetinlik*, چتىنلاك *muchkillik*, t.; صعوبت *sou'oubet*,

pl. a. صعوبات *sou'oubāt*, عسر *'ousr*, a. — Résoudre une حل —, مشكل *muchkil* it. — Faire difficulté كوجلک *gutchlik*, كوسترمك *gutchlik guestermek*. — Obscurité, endroit difficile à entendre, كوج يير *gutch ier*, مشكل *muchkil*, pl. a. مشكلات *muchkilât*.

DIFFICULTUEUX, SE, adj., چتین *tchetin*, تعلل *khouïlu*, خویلو *te'allul ididji*, a.-t.

DIFFORME, adjectif, contrefait, صورتىزىز *usloubsiz*, t.; اسلوبسىز *souretsyz*, قبيح الهيئة *bed liqā*, بد لقا, qabih ul-hüet. — Laid, چركىن *tchirkîn*, t.; قبيح *qabih*, تغيير المنظر *qabih ul-manzar*, a.

DIFFORMER, v. a., بوزمق *bozmaq*, قىلغى بوزمق *qyllyghy bozmaq*, t.; تغييراً *taghür it*, a.-t.

DIFFORMITÉ, s. f., اسلوبسىزلىك *usloubsizlik*, صورتىزىزلىك *souretsyzlik*, چركىنلىك *tchirkinlik*, t.; شناعت *qabhul-heiet*, قبح الهيئة *chi-nā'at*, a.

DIFFUS, E, adj., چوق سوزلو *tchoq seuzlu*, اوزون سوزلو *ouzoun*, اووزون *ouzoun seuzlu*, t.; مفسل *mufas-sal*, a.

DIFFUSÉMENT, adv., دور دراز *dour ou dirāz*, اووزان اوزادى يه *p.-t.*; سوزى اوزادارق *ouzoun ouzādīe*, seuzu ouzādāraq, t.; تفصيل اوزره *tafsil uzrē*, a.-t.; تفصيلاً *tafsilen*, a.

DIFFUSION, s. f., action de se répandre, طاغلمه *iāilmā*, dhāghylma, انتشار *ichā'a*, inti-

chār, a. — أفاضه *ifāza*, a. — Prolixité de style, چوق سوزلوق *tchoq seuz-luliq*, سوز طاشقىلغى *seuz thāch-qynlyghy*, t.; تفصيل *tafsil*, كثرت *kesreti kelām*, a.

DIGASTRIQUE, adj. des deux genr., عضله ذات الجوفين *zoul-djevfein*, a. — Le muscle —, عضله ذات الجوفين *'azalei zāt ul-djevfein*.

DIGÉRER, v. a., les alimens, سكرمك *siñirmek*, t.; هضم *hazm* it, a.-t. — Souffrir patiemment, تحمّل *tehammul* it, هضم *hazm* it. — Mettre en ordre, دزمك *dizmek*. — Méditer, دوشنمك *duchunmek*. — Se Digérer, v. réfl., هضم *hazm olounmaq*, a.-t.; سكمك *siñmek*. — Digéré, e., سكمش *sinmich*, هضم *hazm olounmich*, a. — Digérant, مهضوم *mehzoum*.

DIGESTE, s. m., مجموع فتاوى *medjmou'i fetāvi*, a.

DIGESTIF, IVE, adj., سيندرىجى *sinduridji*, t.; مسهل الهضم *mu-cehhil ul-hazm*, هضمى *mouhazzim*, a. — Remède digestif, hazmi teshîl iden devâ, دوا هاضم *devā hâzim*.

DIGESTION, s. f., coction des alimens dans l'estomac, سكرمكلىك *siñirmeklik*, هضم سينمه *sinmē*, t.; خوشكار *khochguvar*, a. — Bonne —, khochguvar. — De difficile —, هضمى كوج *hazmi gutch*. — Fermentation lente au feu, پيشمه *pichmē*. — Aboutissement d'un abcès, نصري *nezdj*, افتراض *intizādij*.

پارمـجـقـ زهرـالـكـشـاتـيـبـينـ اوـتـىـ زـهـيرـالـكـشـاتـيـبـينـ a. DIGITALE, s. f., fleur, زهر الکشتیبین او تی زهیر الکشتیبین، a.

لـاـيـقـ DIGNE, adj. com., لایق *lāiq*, مستحق *mustehaqq*, a.; سـرـزاـ DIGNE, adj. com., لایق *lāiq*, مستحق *mustehaqq*, a.; سـرـزاـ *sezā*, شـایـانـ شـایـانـ *chāīān*, شـایـانـ شـایـانـ *chāīestē*, سـرـزاـوـارـ *sizāvār*, p. — Jugé digne, تـرـحـمـهـ مـكـافـاتـ *müstehaqqy mu-kiāfāt*. — de compassion, اـلـاـيـقـ *terahhoumè lāiq*. — Capable, اـهـلـيـتـلـوـ *ehlüietlu*.

کـرـکـیـ کـبـیـ DIGNEMENT, adv., گـرـکـیـ کـبـیـ *gucuregui guibi*, t.; لـاـيـقـانـهـ *lāiqānē*, p.-t.; لـاـيـقـیـ اوـزـرـهـ *lāiqy uzrē*, کـماـ کـماـ *kemā* *huvē haqqouhou*. — Se comporter dignement, کـماـ کـماـ *kemā huvel-lāiq 'amel u hareket it*.

جـاهـ وـمنـصـبـ DIGNITAIRE, s. m., صـاحـبـیـ *djāh u mancyb sāhibi*, p.-a.-t.; رـجـالـ *ridjāl*, a. — Les grands dignitaires de l'état, عـظـمـائـیـ رـجـالـ دـولـتـ *'ouzemā' ridjāli dev-let*.

رـفـعـتـ DIGNITÉ, s. f., élévation, importance, اوـلـوقـ *oloulq*, t.; قـدـرـ *rif'at*, قـدرـ *qadr*. — Emploi, charge et caractère, منـصـبـ *mançoub*, pl. منـاصـبـ *menācyb*. — Grande مرتبه، منـصـبـ *mancyby ujèlit*, جـلـیـلـ *mertèbè*, a.; جـاهـ *djāh*, p. — Grandeur, distinction éminente, بـیـوـکـاـنـ *buüklyq*, عـظـمـتـ شـانـ *azameti chān*, استـقـاقـ *istihqāq*.

Rang, مقـامـ *maqām*. — Majesté, وـقارـةـ *riqāret*, a.

DIGRESSION, s. f., اـصـلـ مـرأـمـیـ *asıl mərami*

اـولـمـیـانـ کـلامـ acyl merāmi olmaän kelām, a.-t.; استـطـرـادـ istithrād, pl. تـبـایـسـ استـطـرـادـاتـ istithrādāt; صـاـپـمـقـلـقـ sāpmaglyq. — استـطـرـادـ طـوـبـلـ is-tithrādi thavil.

صـوـبـنـدـیـ بـندـ bend, sou bendi, t.; آـرـغـ سـدـ sedd, a.; اـرـغـ آـرـغـ árgħ. — Au fig., obstacle, سـدـ seddi mumāne'at, a.-t.

DILACÉRATION, s. f., بـرـتـمـهـ irtma, t.; شـقـ chaqq, a

بـرـتـمـقـ ij-rt-maq, شـقـ چـاـكـ tchak, chaqq it, a.-p.-t.; پـارـچـهـ پـارـچـهـ pārtcha pārtcha it. — Dilacérat, e, پـارـچـهـ پـارـچـهـ pārtcha pārtcha ol-mich.

عـبـثـ بـرـهـ 'abes ierè māl khardj ididji, t.; مـسـرـفـ مـصـبـ myzia', a. عـبـثـ بـرـهـ مـالـ 'abes ierè māl khardji, a.-t.; اـسـرـافـ isräf. — des deniers publics, انـلـافـ اـموـالـ itläfi emväl mirüe.

عـبـثـ بـرـهـ مـالـ 'abes ierè māl khardj it, a.-t. — Dilapidé, e, khardj olounmich, مـصـرـوفـ masrouf.

اـتـلـافـ - اـسـرـافـ اـسـرـافـ اـسـرـافـ itläf, isräfi emväl it, عـبـثـ بـرـهـ مـالـ خـرـجـ it, a.-t. — Dilapidé, e, khardj olounmich, مـصـرـوفـ masrouf.

یـاـیـلـوـرـیـ دـلـاتـابـلـیـتـیـ iäylöri dilatabilité, s. f., خـاصـیـتـیـ täälma khäscüeti, t.-a.; خـاصـهـ اـبـسـاطـیـ خـاصـهـ اـبـسـاطـیـ khäsecë imbiyatħüe.

یـاـیـلـوـرـیـ دـلـاتـابـلـیـتـیـ iäylöri dilatable, adj. com.,

tur, یا يلمعه قابلیتلو *iāilmagħa qābil ietlu*, a.-t.; قابل لانبساط *qābil tibessat*, a.-t.; انبساط *imbiċāt*, a.

DILATATION, s. f., action de se dilater, یا يلملق *iāilma*, a.-t.; یا يلمسط *iāilmagħlyq*, a.-t.; انبساط *tebessuth*, a.-t.; Extension, یا يلمسط *iāilmal*. — Voy. RELACHEMENT.

DILATER, v. a., یا يمق *iāīmaq*, اچوب *ātchup* *iāīmaq*, t. — Élargir, بولته—ق *bollatmaq*, اچمه—ق *ātchilmaq*, t.; منبسط او *munbe-cyth ol*.

DILATOIRE, adj. com., تاخیرجي *teekhyrdj*, a.-t.; گیجکدریجی *guidjikturidji*, t.; موجب لامهال *moudjib ul-imħäl*, a.-t.; مهلهتی متضمن *muħleti mutezammin*, a.-t.

DILAYER, v. a. (vieux mot), on dit mieux Différer.

DILECTION, s. f., t. de spiritualité. Voy. CHARITÉ, AMOUR.

DILEMME, s. m., argument qui contient deux propositions contraires, بازار کونی *bāzār guni*, p.-t.; يوم احمد *ieemmi ahad*, a.-t.

DILIGEMMENT, adv., promptement, سریعاً *seri'an*, تیز *tiz*, اونلائق *ondelyq*, t.; Fort diligemment, غایت عجله ایله *ghātet 'adjelē ilē*; اقدام ایله *iqdām ilē*; Avec soin, تقيید اوزره *teqaüid uzrē*, a.-t.

DILIGENCE, s. f., promptitude, چاپلک *tchāpouklik*, تیزلك *tizlik*, a.-t.; سرعت *sur'at*. — Soin, recherche, چالشمه *tchālichma*, اقدام *iqdām*, اهتمام *ihtimām*. — Poursuite en affaires, طلب *thaleb*. — Voiture publique, یوچیلره مخصوص عربه *iol-djulerē makhsous 'araba*, منزل عربیسی *menzil 'arabacy*.

DILIGENT, e., adj., prompt, چاپلک *tchāpouk*, تیز *tiz*, عجیل *'adjil*, a. — Soigneux, laborieux, چالشقان *tchālichqān*, مقید *mouqaüied*, a.

DILIGENTER, v. a., چاپلک *tchāpouklik*, ایوهmek *ivèmek*, تیز *tiz*, عجله *'adjelē*, ta'djil it, a.-t. — Se Diligenter, v. réfl., چاپلک *tchāpouk ol*.

DILUVIEN, NE, adj., طوفانی *thoufānī*, دائر *dāir*, a.-t.; طوفانی *thoufānī*, a.

DIMANCHE, s. m., بازار کونی *bāzār guni*, p.-t.; يوم احمد *ieemmi ahad*, a.

DIME, s. f., imposée sur les terres et leurs productions, اونلائق *ondelyq*, t.; اعشار *'acuchr*, pl. a. عشر *eb'ād*. — Prendre ses dimensions, ايله *a'chār*, زکاة *zekiāt*.

DIMENSION, s. f., بعد مساحة *bu'uklik*, t.; مساحة *meçāhat*, ابعاد *bu'd*, pl. ابعاد *eb'ād*. — Prendre ses dimensions, ايله *a'chār*, مقياس عقل ايله *miqyāci 'aql ilē taqtir it*, تقدير *taqtir it*, عقل ايله مساحة *'aql ilē meçāha it*.

DÎMER, v. n., عشرى دیوشرمک *euchri* *divechirmek*, a.-t.; عشر المق *euchr* *âlmaq*, *on-dêlyq sâlmaq*. — Dîmè, e, اونل لقلو *ondêlyqlu*, *mou'achchar*.

DÎMEUR, s. m., اونل لتجى *ondêlyqdji*, t.; عشار *'achehâr*, a.

DIMINUER, v. a., rendre moindre, ازالتمك *azâltmek*, *eksiltmek*, *taqlîl* - تقليل *tenqys it*. — v. n., devenir moindre, ازالمهك *azâl-maq*, *noqsân boulmaq*, *tenezzul it*, a.-t.

DIMINUTIF, s. m., nom, *ismi tasghyr*, a.

DIMINUTION, s. f., amoindrissement, اكسكلك *eksiklik*, *eksilmè*, t.; نقصان *noqsân*, *taqlîl*. — Rabais, اينمه *inmè*, *indurmè*, تنزل *tenzîl*, *tenezzul*. — de prix, بهانك اينمهسى *behânuñ inmèci*. — Faire diminution, تنزل *tenzîl it*.

DINATOIRE, adj. com., qui tient lieu du dîner, اويلين ييكنه بدل *euileien* *îemeünè bedel*, t.

DINDE, s. f., poule d'Inde, هند طاونى *hind thavoughy*, t.

DINDON, s. m., اركك هند طاونى *erkek hind thavoughy*, t.

DINDONNEAU, s. m., هند طاونى *hind thavoughy palâzi*, t.

DINÉ, DINER, s. m., repas vers le milieu de la journée, اويلين - *euileien*, اويله ييمكى *euîlè* *îemegui*, قوشلق *qouchlouq* *îemegui*, اويله طعامى *euîlè thâ'mi*, t.

DINÉE, s. f., يمكلك *îemeklik*, *ioldjoulerun* *euîlè îemegui*. — Le lieu où l'on dîne en route, يمكلك يرى *îemeklik îeri*, t.

DINER, v. a., prendre le repas de l'après-midi, قوشلق طعامنى يېك *euîlè qouchlouq* *tha'âmini îemek*, اويله ييمكى ييمك *euîlè îemeguini îemek*, t.

DIOCÉSAIN, e, adj., حكومته *piscopos hukioumetiné tâby'*, a.-t.

DIOCÈSE, s. m., پسقپوس حكومتى - قلمروى *piscopos hukioumeti*, *qalemrevi*, بر پسقپوسك تحت حكومته اولان ناحية *piscopoçuñ tahti hukioumetindè olân nâhië*, a.-t.

DIPH TONGUE, s. f., ايکى حرفلىك اجتبا عندن حاصل اولان صوت *iki harfleruñ idjitimâ'ynden hacyl olân savt*, a.-t.

DIPLOMATE, s. m., علم معاملات دوله آشنا *'ylmi mou'âmelâti duvelâ achinâ*, a.-p.

DIPLOMATIE, s. f., دول بىيىندە مرعى اولان مناسبات و معاملاتك علم و معرفتى *duvel beïnindè mer'ý olân munâcebât umou'âmelatuñ 'ylmu m'arifeti*, a.

DIPLOMATIQUE, s. f., partie de la politique qui traite du droit des gens, بحث عن حقوق الhill *bahs 'an houqouq el-mitel*, a. — Le corps —, دول اجنبىه ايلچىلىرى *duveli edj-nébiè iltchiléri*, سفرا طاقمى *suférâ thâqy-mi*, a.-t.

DIPLOMATIQUE, adj., حقوق سلل طعامى

دائر بحثنه *daîr* *houqouqi milel bahsinè*

برات *berât*, pl. *berevât*, a.; بروات *berlygh*, p.

ديك *dimek*, *de-mek*, ايتھک *seuilemek*, سویلهک *eütmek*, دیوبرمک *düvirmek*. — du bien de quelqu'un, بر کمسنەنگ *bir kimesnenuñ*, حقنە خیر *haqqynè khaïr* *seuilemek*.

رأينى سویلهک *recini seuilemek*. — la vérité, طوغ رو سویلهک *dhoghrou seuilemek*. — Qu'est-ce que cela veut dire, signifie, بونك در *bou nè demektur*. — Cela ne dit rien, بونك هي در *bir m'anaci ioqtur*. — Il n'y a rien à dire, سوز يوق *seuz iøq*. — Se dire, دنلمك *dinmek*, دينهك *dinilmek*, سویلنېك *seülenmek*. — On dit, معناسى بوندر *bounuñ hîch bir menqouldur*. — Vouloir dire, signifier, témoigner par les actions, les regards, لسان حال شهادت *chehâdet it*, شهادت ايدر *qâlbum chehâdet ider*.

فلىم *liçâni hâl ilè seuilemek*. — Le cœur me le dit, دېيەجك سوز *deièdjek seuz boulmaq*, معنا بولق *ma'nâ boulmaq*. — C'est-à-dire, يعنى *iâ'ni*. — Trouver à redire, دېيەجك سوز *deièdjek seuz boulmaq*.

ديمه *dîmè*, s. m., ديمه *seuilemè*, t.; قول *qavl*, a. — En terme de palais, تقرير *taqrir*.

طوغرو *DIRECT*, e, adj., droit, مستقيم *moustaqym*, a. بلا واسطه *Sans intermédiaire*, *bilâ vâcytha*.

طوغرو *DIRECTEMENT*, adv., en droiture, بالكلية *dhoghrou*. — Entièrement, *bil-kulliè*. — Directement opposé, ضد كامل *ziddi kiâmil*.

هادى *DIRECTEUR*, TRICE, qui conduit, مدقير *mudebbir*, مورشد *nâzir*. — de conscience, رهنا *murchid*, a.; رهنا *rehnumâ*, p.

اداره *DIRECTION*, s. f., manière de conduire, d'administrer, مسلک *idâre*. — Manière de se conduire, *meslek*. — Emploi de directeur, ناظرلۇق *nâzirlyq*, ناظرات *nazaret*. — Voie, يۈل *iol*, مسلک *meslek*. — Il suit une bonne direction, ابويولدە در *eüu iolda dur*. — Il ne sait quelle direction suivre, نە سەنتە كىدە جىكىي بىلىز, *nê semtë guidédjeguini bilmez*. — Dans cette direction, بويولدە *bou iolda*, بو مسلکدە *bou meslekë*. — توجە فكر و نىتەت *:veddjuhi fikru nüet*. — Direction dans la voie du salut, هدايت *hidâiet*.

اداره *DIRIGER*, v. a., conduire, régler, دوزمك *duzmek*, *duzeltmek*, t.; اداره *idâre it*, a.-t. — يۈل كۆسترمك *idâre it*, a.-t. — Montrer le chemin, يۈل گۈئىستەرك *iol gueustermek*. — Vers un point, چوپرمك *dhoghroultmaq*, طوغلىق *tchevîrmek*, دوندرمك *deundurmek*. — Dans la voie du salut, هدايت *hidâiet*. — Se diriger, بىر طرفە *taqrir*.

کیتھے ک *bir tharafa guitmek*,
ازیمت ا توجہ *azimet it, teved-*
djuh it. — سے پا، بر *ses pas,*
طرفہ طوغریتھق *turuchi bir tharafa*
dhoghroutmag.

نکاخی بوزان DIRIMANT, adj. m., *nikiāhi bozān*, a.-t.
مانع māny', a.-t.

DISANT (Soi-), adj. m., se pré-tendant, ادعا iddy'ā iden, a.-t. — Qui se dit, قول خودنچه qavli khodindjè. — Un tel, soi-disant héritier, قول خودنچه وارث qavli khodindjè vāris olān selān.

DISCALE; s. m., *نَقْصٌ* eksikle-
mè, t.; *نَاقِسٌ* *naqs*, a.

DISCERNEMENT, s. m., تَمْيِيز *te-miiz*, قُوَّت مُهِمَّة *gouvette mumeize*.

DISCERNER, v. a., سچمک *setch-mek*, تشخیص *sezmek*, سزمک *sezmek*, t.; فرق *farq*, *techkhis it*, t.; تمییز *farq*, *temiiz it*. — le vrai du faux, صدق *sidqu kezbi farq it*, وکذبی فرق *farq it*, a.-t.

DISCIPLE, s. m., شاڪر德 *chā'erd*,
t.; تلميذ *telmiz*, pl. a. تلامذة *telā-mizet*, موريد *muri'd*, a.

DISCIPLINABLE, adj. com.. تعليمه قابل التعلم; *ta'limè guelur*, a.-t.; *qābil ut-te' allum*, a. — C'est un homme قابل تعلم اوله جق آدمدر, *qābili te'allum oladjaq ādemdur*.

DISCIPLINE, s. f., éducation, تربیه، instruction او کرنمه *eugrennè*, terbiè, تعلیم *ta'lím*. — Réglement, نظام, ordre, ارکان *erkiān*, nizām, pl. نظامات *nizāmāt*. — Châtiment, قذب *teedib*. — mi-

Châtiment, قادیب *qadib*. — mi-

عسکریہ ضبط و ربطی 'as-keruñ zabth urabthy. — Réglement sur la صوابط و نظمات عسکریہ، zavābith u nizāmāti 'askeriič. — Fonet، قامچی qāmtchy.

DISCIPLINÉ, e, adj., اوکرنه—ش *eugrenmich*, t.; تربیه اولنه—ش *terbië olounmich*, a. terbië olounmich, a.-t. رابطه بیده قونه—ش *rabouthaïc qonmich*, a.-t. — Soldat تعلیملو عسکر.—
 تعلیم عسکر *ta'límlu 'asker*.—
 Troupe disciplinée, متعلم عسکر *mute'allim 'asker*, au plur. عسکر م منتظره *'acâkiri muntazamé*.

DISCONTINUATION, s. f., **ڪساله** fâslé — **فاصله** fâslé kecilmé, t.; و تیره **vetiré**, **انقطاع** *inqythâ'.* — Sans —, **فاصله** fâslé و **بر مکسزین** vîrmeksi-**زن** zîn **بلا انقطاع** *bilâ inqythâ'.*

| DISCONVENANCE, s. f., اوبخونسازلق

عدم موافقت *ouïghounsyzlyq*, t.; *'ademi muvāfaqat*, a. — d'âge, سىنكى عدم موافقىتى *sinnuñ 'ademi muvāfaqati*.

اويمامق DISCONVENIR, v. n., انىكارا *ouümämaq*, t.; موافقىدن اجتناب *muvāfaqatten idjtinäb* it, a.-t.

DISCORD, adj. Voy. DISCORDANT. DISCORDANCE, s. f., qualité de ce qui est discordant, بىرى بىرىنە ياقشىماھە *biri birinè iäqyechmäma*, t.; آهنكسىزلىك *âhenksyzlyk*, p.-t.; 'ademi tenäcyb. — اصوات، des sons, des couleurs, و الوانك عدم تناسبي *esvät u el-vänuñ 'ademi tenäcubi*. — Au fig., désaccord des esprits, des caractères,

اوينونسىزلىق *ouïghounsyzlyq*, اختلاف *yktiläf*.

DISCORDANT, e, adj., en parlant de la voix ou d'un instrument, آهنكسىز *ouïghounsyz*, t.; اوينونسىز *âhenksiz*, p.-t. — Au fig., incompatible, غير ممتزج *ghairi mumtezidj*, a.

DISCORDE, s. f., bozou-chouqlyq, t.; اتفاقىسىزلىك *ittifäq-sizlyq*, a.-t.; مباینە شقاقي *chiqäq*, a.-t.; اخلاق *yktiläf*. — وسیله شقاقي *recilei chiqäq*. — Semer la —, القاي شقاقي و مباینەت *ilqäi chiqäq u mubänenet* it.

DISCORDER, v. n., اويمامي *ouï-mamaq*, t.; بي آهنك او *bi âhenk ol*, a.-t. پردهسى اوينونسىز او *per-*

دوزنىز او *duzensyz ol*, duzeni olmamaq.

DISCOUREUR, s. m., grand parleur, چوق سوپايدىجي *tchoq seuülcidji*, فرفه *farfare*, t.; قول *qavväl*, a. — Qui parle agréablement, mais sans solidité, سوزابەسى *seuz ebeci*.

DISCOURIR, v. a., سوپايشەك صحبت *sohbet* it, seuilechmek, t.; مکالمە - مذاكرە *mukiälemè*, mu-zäkerè it, a.-t. — بر مصلحتك، sur une affaire, او زېرىنە بسط كلام *bir maslahatuñ uzerinè basthi keläm* it.

DISCOURS, s. m., entretien, mukialémè مصاحبت *mouçähabet*, صحبت *sohbet*. — Harangue, كلام *keläm*, خطاب *khitäb*, a. — Discours officiel, نطق رسمي *nouthqy resmi*. — oratoire, مقاالت *maqäl*, مقاالت طويله *maqälé*. — long, مقاالت ثاۋىلە *maqälëi thavilè*. — eloquent, فصيحە *maqälëi facyha*.

DISCOURTOIS, adj., ادبانە *bi edebänè*, a.-p.; ادبىز *edebiyaz*, a.-t.

DISCRÉDIT, s. m., اعتبارلىك انىھاط قدر *'ytibärsyzlik*, a.-t.; و اعتبار *inhithäthy qadr u 'ytibär*, a.

DISCRÉDITÉ, e, adj., دوشەش *duchmuchi*, اعتباردىن دوشەش *'ytibärden duchmuchi*, اعتبارلىز *ytibärsyz*, t.

DISCRÉDITER, v. a., اعتبارلىدەن *'ytibärden duchurmek*, دوشەمىك *ytibärini bozmaq*, a.-t.

DISCRET, ète, adj., modeste, prudent اوصلو *ouslou*, t.; ملاحظه لو *mulāhazalu*, a.-t. — Judicieux, عاقل *āqyl*. — Modéré, retenu, حازم *hāzim*, محترز *mouhteriz*; انصافلو *insāflu*, a.-t. — Qui sait garder un secret, سر صقلار *sirr saqlār*; دیلني طوتار, *dīlini thoutār*, t.; كنوم السر *kutoumus-sir*. — Sûr, fidèle, امین *emīn*.

DISCRÉTEMENT, adv., انصاف احتراز ايله *insāf ilē*, a.-t.; ايله *yh-tyrāz ilē*, a.-t.

DISCRÉTION, s. f., conduite discrète, circonspection, اوصولق *ouslulyq*, ملاحظه لوق *mulāhazalul-yq*. — Agir avec حزم واحتياط, *hazmu yhtyāth ilē hareket it*. — Modération, انصاف *insāf*, a. — A discréteion, sans autre règle que sa volonté, *guendu keisindjē*; كيف مايريد *keiṣē mā iurid*. — Se rendre à, بلا قول وشروط استیمان *bilā qavl u chourouth istīmān it*. — S'en remettre à la discréteion de quelqu'un, بر کمسنده نك رأى واراده سد — *bir kimesnēnuñ reeū u irādēcīnē teslīmi zimāmi ykh-tiār it*.

DISCULPATION, s. f., action de disculper, صوچدن پاکه چیقارم — *soutchten pāka tchyqārma*, t.; تبریه tebrīē teuhmet, a. — Action de se disculper, تهتمت *pāk — soutchden pāka tchyqārma*.

DISCUPER, v. a., صوچدن پاکه چیقارم *soutchden pāka tchyqār-*

may, t.; تهتمدن *teuhmetten tebrīē it*, a.-t. — Se Disculper, v. réfl. صوچسیز لعنی کوسترمهک *sou-tchsizlighini gueustermek*, تهتمدن *pāka tchyq-maq*, پاکه چیقمق *teuhmetten teberri it*, a.-t. — Disculpé, e, قباحتدن *pāka qabāhatten*, پاکه چیقمش *tchyqmich*.

DISCURSIF, IVE, adj., qui dissipe les humeurs, خلطی طاغدیجی — *khalathy dhāghyidjī*, t. — Remède —، دوای مصرف لا خلاط *devāī musrif ul-akhlāth*. — Faculté discursive, قوت ناژجه *qouveti nātidjē*, a.-t.

DISCUSSION, subst. f., examen, مباحثه آراشدروم *árachturma*, t.; *mubāhacé*, pl. مباحثات *mubāha-çat*. — Recherche et vente en justice des biens d'un débiteur, مال آراشدروم *māl árāchturma*, الہال *ul-māl*. — Dispute, مناظرة *tchekich*, t.; چکش *munāzaret*, مجادله *mudjādēlē*, a.

DISCUTER, v. a., examiner avec soin, آراشدروم *árāchturmaq*, t.; دقتله *diqqatle* تفتيش *testīch*, t.; تفتيش *testīch*, te-fahhou *it*; تنقير *ten-qyr*, *istihbās it*, a.-t. — Débattre, contester, مباحثه *mubāhacé it*.

DISERT, e, adj., صحبت *sohbet*, p.-a.; منظيق *myntlyq*, a.

DISERTEMENT, adv., صحبت *sohbet khochlyghylē*، خوشلغیا —

حسن ناطقہ ایلہ *husni nāthyqa ilè*, a.-t.

قطلق - قتلق *qytlyq*, t.; *yoqlrq*, t.; *qaht*, *qyllet*. — de toutes choses, کافہ اشیاں کے قحط و قلتی *kiäffëi echianuñ qahtu qylleti*.

DISEUR, EUSE, s., celui qui dit, قایل *qäil*, سویلیجی *seüleüdjî*, t.; a. — de bons mots, طیغەجی *latihedji*, مضمونکوی *mazmoungouï*. — de nouvelles, ناقل اخبار *nāqili akhbär*. — de bonne aventure, فالجی *faldji*. — de riens, هرزوہ کو *herzé guiou*.

DISGRACE, s. f., perte des bonnes grâces, نظردن دوشمہ *na-zarden duchmè*, سقوط *souqouth*, a.-t.; مغضوبیت *maghzoubütet*, a. — Infertune, قضا *belā*, بلا *qazā*. — Mauvaise grâce, لطفتسلیک *le-thäfetsizlik*, چرکینلک *tchirkinlik*, حسنیزلىق *hüçunsizlik*, ناریبايی *nāzibäii*. — Tomber en disgrâce, نظردن دوشمش *nazari iltisätten sāqytl ol*.

DISGRACIÉ, E, adj., laid, difforme, voyez ces mots. — Tombé dans la disgrâce, نظردن دوشمش *nazarden duchmuc*, a.-t.

DISGRACIER, v. a., نظردن *nazarden*, دوشرمک *du-churmek*, اسقاطا *isqāth it*.

DISGRACIEUSEMENT, adverb., بدلک *lethäfetsizliglè*, لطفتسلیک لکدہ وجہ نامرضی اوڑزہ *bedlik ilè*, a.-t.; ایلہ *vedjhi nāmerzi uzrè*, a.-t.

DISGRACIEUX, SE, adj., طافتسلیک - فابدید *na-bidid*, مضمحل او *ghäib*,

نامرضی *nāmerzi*, طاتسز بر آدم *thätsyz bir ädem*.

DISJOINDRE, v. a., ایرمـق *aïr-maq*, t.; جدا *djudā it*, a.-t. — Se Disjoindre, v. pr., ایرلمـق *aïril-maq*.

DISJOINT, e, adj., آیرلـمش *aïrylmich*, منفصل *äiru*, t.; ایرو *munfa-cyl*, a.

DISJONCTIF, IVE, adj., ایفـال *inficälii*, a.

DISJONCTION, s. f., ایروـلـق *aïryliq*, ایفـصال *aïrylma*, t.; ایـرـلـمـه *in-sicäl*, a.

DISLOCATION, s. f., déboîtement کمک اک *yernden* آیرلـمـسـی *aïrylmaci*, d'un os, guemiguñ añ ierinden aïrylmacı, خلع العظم *bourgoulma*, بورـقـلـمـه *khal' ul'-azm*, a. — d'une armée, عسکرک *yerlu* *yernden* آیرلـمـسـی *'askeruñ ierlu ierinden aïrilmaci*, *tesriqy*.

DISLOQUÉ, E, adj., déboîté، یـرـنـدـن *yernden* چـیـقاـرـلـمـش *tchy-qärylmich*, aïrlmich, t.

DISLOQUER, v. a., déboîter, یـرـنـدـن *yernden* چـیـقاـرـمـق *tchyqär-maq*, برـتـمـک *bourtmaq*, بـرـقـمـق *bourqmaq*, برـتـمـک *burtmek*, burtmek. — On lui a disloqué le bras, قولن بورـقـدـیـلـاـر *qolyn bourqtilar*. — Se Disloquer, v. réfl., اک *yernden* آیرلـمـق *añ ie-rinden aïrilmaq*, *tchymaq*, چـیـقاـرـلـمـش *bourqtiler*.

DISPARAÎTRE, v. n., cesser de paraître, بلورسز او *beleursyz ol*, t.; غـایـبـ - فـابـدـیدـ *ghäib*, مضمحل او *na-bidid*.

nābedid, mouzmahil ol, a.-p.-t. — Se cacher, **گزلنمهك** *guizlenmek*, **غىب ايلەك** *ghaib eilemek*. — Être effacé, **محواو** *mahv ol, a.-t.*

DISPARATE, s. m., défaut de rapport, **اوېغۇنسىزلىق** *ouïghounsyzlyq, بىرى بىرىنە اوېغۇنسىزلىق* *biri birinè ouïghounsyzlyq, t.; عدم* *ademi munâcabet, a.*

DISPARATE, adj. com., بىرى بىرىنە *biri birinè ouïghounsyz, t.; اوېغۇنسىز متغاير* *mouteghâir, a.*

DISPARITÉ, s. f., **اوېغۇنسىزلىق** *ouïghounsyzlyq, t.; برابرسىزلىك* *beräbersyzlik*. Voy. DIFFÉRENCE.

DISPARITION, s. f., غايب-نابديد *ghaib, nābedid olmaqlıq, p.-t.*; **اصحاح** *ghaibet, izmihläl, a.*

DISPENDIEUX, EUSE, adj., چوق *tchoq masraflu, a.-t.*; **صرف** *masraflu*, **المصارف** *kecîr ul-meçârif*. — C'est une chose très-dispendieuse, چوق *tchoq masraf* مصرفه محتاج *mouhtâdj bir cheïdur.*

DISPENSAIRE, s. m., traité de la préparation des remèdes, علاج *'ylâdj terkîbi kitâbi*. — Lieu où l'on distribue des médicaments aux pauvres, فقرالرہ علاج *souqarâlcîrè'y'lâdj vîrîlêdjek ier, a.-p.*

DISPENSATEUR, TRICE, s., qui distribue, donne, اولشتىرىجى *ulechturridji*, پايى آيدىجى *pâi idûdji*, مقسم *vîridji, t.; ويرىجى* *mouquasim, a.*

DISPENSATION, s. f., distribution, پايى ايتىمە *ulechturich*, اولشتىرىش

تقسيم *pâi itmè, t.; توزيع* *tevzy', taqsîm, a.*

DISPENSE, s. f., exemption de la règle, معافىق *mou'âflyq, a.-t.*; معاف *mou'âfiyet, a.* — En t. de religion, permission, اذن *izin, رخصت شرعىيە* *roukhsati cher'iie.*

DISPENSÉ, e, adj., معاف *mou'âf olmich, mou'âf, a.*

DISPENSER, v. a., exempter, عفوا *mou'âf it, 'afv it*, معاف ا سفره *sefere guitmeken* *'afv it.* — Se Dispenser, v. réfl., وار كچەك *râz guetchmek, t.* — برشىيى *bir ishlekkden استعوا* *ferâghat it.* — Dispenser, départir, distribuer, پاي *pâi tevzy' it,* **وزير** *tevzy' it.*

DISPERSÉ, e, adj., طاغلمس *dhâghilmich, t.; پريشان* *perichân, p.*; متفرق *muteferryq, a.*

DISPERSER, v. a., répandre ça et là, اوتهىيە برويە صاچمق *cuteïe berüe sâtchmaq, t.; نشر* *nechr it, a.-t.* — Dissiper, mettre en désordre, داغىتمق *dâghitmaq, perichân it, پريشان* *dâghilmaq, پراكنىڭ* *perâkendê it.* — Placer, envoyer en divers lieux, تغريفق *tesryq it.* — Se Disperser, v. réfl., داغلىق *dâghilmaq, پريشان* *dâghynylma, ol, a.-p.-t.*

DISPERSION, s. f., طاغقلاقق *dhâghyqliq, طاغلىمە* *dhâghylma, پريشانلىق* *dhâghynyqlyq,* طاغنىققق *dhâghynylma, a.*

perichānliq, p.; تفرق *teferruq*, a.

DISPONIBLE, adj., الل اولان *eldè olân* قوللانيه بيله جك *quolla-nila biledijek*, t.; ميكن *hâzyr* حاضر *hâzyr*; mumkin *ul-istimâl*, a. لاستعمال

DISPOS, adj., دنسج *dindj*, چست *ten durust*, تندرست *tchust u tchâlâk*, p. وچالاک

DISPOSÉ, e, adj., mis en ordre, دوزلمش *duzelmich*, ديزلمش *dizilmich*, t.; منتظم *mountazem*. — Préparé à..., حاضر *hâzyr*, a.; صهيما *hâzyrlanmich*, حاضرلتمش *muheüiä*. — Qui a des dispositions à telle chose, مستعد *mousta'ydd*. — Il est bien disposé, bien intentionné pour un tel, فلانه حسن توجھي وار *felânè husni teveddjuhi vâr*. — Il est mal disposé, يوقدر *selânè teveddjuhi iqtur*.

DISPOSER, v. a., arranger, دوزمك *duzmek*, ديزمك *dizmek*, ييرلشترمك *ierlechturmek*, نظame قومق *nizâmè qomaq*, تنظيم - ترتيب *tanzîm*, *tertîb* it, a. — Préparer, حاضرلپق *hâzirlamaq*, حاضر *hâzyr*, تهیه *tehüe* it. — en faveur, كوكلى يامق *gueñulu īapmaq*. — Posséder, مالك او *mâlik* it, تصرف *teçarruf* it, ويرمك *vîrmek*, افراز *ifrâz* it. — Disposer à son gré, اجرای مرام *idjrâi merâm* it. — Se disposer à....., حاضرلنمق *hâzyrlanmaq*. — Faire ses préparatifs, تدارك *tedâruk* it, قدارك *tedâruk* *gucurmek*, a.-t.

حاضرلېجي, DISPOSITIF, IVE, adj., متهيسي *hâzirlaïdji*, a.-t.; mute-heü, a.

DISPOSITIF, s. m., حكم *hukm*, a.

DISPOSITION, s. f., arrangement, دوزولش *duzuluch*, t.; نظام *tanzîm*, ترتيب *nizâm*. — État de la santé, مزاج *mizâdj*.

— Être en bonne حالت *hâli sykhattè ol*.

— En mauvaise كيفسز او *keif-syz* ol. — Pouvoir, moyen de faire ou de disposer de, يد اقتدار *iedi yqtidâr*. — Cela n'est pas à ma —,

يد اقتدار مه دكل *bou elumdè deil*. — Cela est à ma —, يد اقتدار مه در *iedi yqtidârumdè dur*. — Aptitude, inclination, استعداد *isty'dâd*.

Moyens, اهليت *ehlüet*. — Il a de grandes dispositions à l'étude des sciences, مطالعه علوم وفنونه كلسى

استعدادى وارد *mouthâle'âi 'ouloumu funounè kulli ist'ydâdi vârdur*. — Sentiment où l'on est à l'égard de quelqu'un, توجھ *teveddjuh*, pl. a. توجھات *teveddjuhât*.

Dessein, résolution, نيت *nüiet*. — Il était en disposition de sortir de chez lui, خانه سندن چيقمىق *khânecinden tchyq-maq nüietindè idi*.

— Être à la disposition, pour dire être dans la dépendance, حكم النزده - زير *hukm altindè, zîri hukmindè ol*.

DISPROPORTION, s. f., آيغونسازلۇق *ouïgounszätzlyq*, t.; اورانسازلۇق *orân-*

اَنْ-دَامِسْلُكْ *endāmisluk*, *endānisyz-zlyq*, عدم تنااسب *'ademi tenāçub*, عدم مقايسه *'ademi maqāicē*.

DISPROPORTIONNÉ, *s.*, *adjectif*, اورانسـز *orānsyz* او بعو نسـز *ouīghounsyz*, اندارهـسـز *endāzēsiz*, عديم التناسـب *'adīm ul-tenāçub*. — de corps, بـى اندام *bi endām*, *p.-t.*

DISPROPORTIONNER, *verbe actif*, ياقـشـتـرهـق *iaqşchturmamaq*, اندامـسـز *endāmsiz*, *orānsyz it, t.*

MIBĀHĀTH, adj. com., مـبـاحـثـهـاـ اولـهـجـقـ *mubāhacē olounadjaq*, محل مـجـادـلـهـ اولـهـجـقـ *mahalli mudjādelē oladjaq*, *a.-t.*

DISPUTE, *s. f.*, غـوـغاـ *ghavgha*, vulg. *qavgha*, *p.*; چـكـشـ *tchekich*, لـجـوـجـلـقـ *ledjoudjlyq*, *a.-t.*; مـجـادـلـهـ *mudjādelē*, مـذاـقـشـهـ *munāqachē*. — Controverse en matière de science, مـبـاحـثـهـ *mubāhacē*.

DISPUTER, *v. n.*, être en querelle, غـوـغاـ *ghavghā it*, *p.-t.*;

سوـزـاتـشـمـقـ چـكـشـمـكـ *tchekichmek*, *seuz átychmaq*, *t.*; نـزـاعـ *niz'ā it*. — Discuter, بـحـثـهـ *mubāhacē*, *bahs it*, *a.-t.* — Prétendre, اـذـعـاـ دـعـواـ *iddi'ā, d'avā it*. — la supériorité sur autrui, تـفـوقـ *tefəvuq it*, دـعـواـيـ فـصـلـ وـمـزـيـتـ *d'avāñ fazlu meziyet it*. — le pas et la préséance, تـقدـمـ وـتصـدـرـاـ *iddi'āñ teqaddumu teçaddur it*. — Combattre, مـعـارـضـهـ *mou'āriza it*. — Se Disputer entre soi, *v. pro.*,

bir biri ilē چـكـشـهـكـ *tchekichmek*, بـى بـرى اـيلـهـ منـازـعـهـ *munāzy'a it*.

DISPUTEUR, *s. m.*, ghavghādji, چـكـشـيـجيـ *tchekichidji*, لـجـوـجـ *nizādji*, *t.*; le-djoudj, *a.*

DISQUE, *s. m.*, palet *tha-baq*, قـيرـاقـ *qaïrāq*, *t.* — Globe, طـوبـ *thop*, *t.*; جـرمـ *djirm*, *pl. a.* اـجـراـمـ *edjrām*, *kalijeh* *kulūtchē*, *p.*; — du soleil, قـرصـ آـفـتـابـ *qourci āftāb*. — de la lune, قـرصـ مـاهـ *qourci māh*, *a.-p.* — Grandeur d'un verre, دـائـرـهـ *dāirē*.

DISQUISITION, *s. f.*, تـفـتـيـشـ *tes-tich*, *a.*

DISSECTEUR, *s. m.*, on dit plus ordinairement Disséqueur, تـشـريـحـ *techrih ididji*, *a.-t.*

DISSECTION, *s. f.*, تـشـريـحـ *techrih*, *a.*; کـودـهـيـيـ *guevdēci* īārup ātchma, *t.*

DISSEMBLABLE, adj. com., بـكـرـمـزـ *beñzemez*, *t.*; غير مشـابـهـ *ghairi mu-chābih*, *a.*

DISSEMBLANCE, *s. f.*, تـفاـوتـ *tefāvut*, *beñzemezlik*, *t.*; عدم مشـابـهـةـ *'ademi muchābehat*, *a.*

DISSÉMINATION, *s. f.*, صـاـچـقـنـقـ *sātchmaqlıq*, *t.*; نـشـرـ *nechr*, *a.*

DISSÉMINER, *v. a.*, اوـتـهـ بـرـوـاـكـكـ *erutे beru ekmek*, صـاـچـقـ *sātch-maq*, طـاغـتـمـقـ *dhāghytmaq*, *t.*; نـشـرـ *nechrít*, *a.-t.*

DISSENSION, *s. f.*, خـوـلـشـهـ *khyl-lachma*, اـتـخـاـقـسـلـقـ *itifāqsyzlyq*, *a.-t.*; منـازـعـةـ *munāze'at*, شـقاـقـ *c'l iqāq*, *a.* — Dissen-

منازعات داخلية *mu-nâzé atti dâkhylüè*.

DISSÉQUER, v. a., faire une dissection; *techrîh it*, a.-t.;

کوده‌یی یاروب اچم‌ق *guevdëi iârup atchmaq*, t. — Couper, hacher les viandes, *dogrâmaq*, t.

تشریح *idîdjî* ایدیجی — *techrîh idîdjî*, a.-t.; کوده‌یی یاروب اچیجی *guevdëi iârup âtchîdjî*, t.

سویلیجی مباحث *moubâhis*, a.

DISSERTER, v. n., — مباحث *mubâhaçè*, *munâzare it*, مناظره ا *bahs it*, صحبت ا *sohbet it*, a.-t.

DISSERTATION, s. f., مباحثه *mubâhacè*, pl. a. مباحثات *mubâhaçât*.

DISSIDENCE, s. f., اختلاف *ykh-tîlâf*, مخالفه *mukhâleset*, a.

DISSIDENT, s. m., همه‌زبی *hemmezhebi olmaüân*, a.-t.; اولمیان *olmian* شیعی *moukhtelîf*, مختلف *chî'üü*, a.

DISSIMILAIRE, adj. com., بکزمه‌ز *bachqa soü*, t., بشقه صوی *bachqa soü*, مختلف الجذس *moukhtelîf ul-djins*, a.

DISSIMILITUDE, s. f. Voy. DISSEMBLANCE.

DISSIMULATEUR, s. m., ایکی یوزلو *iki üuzlu*, مدارا ایدیجی *mudârâ idûlji*, a.-t.; مرایی *murâüü*, a.

DISSIMULATION, s. f., اچماراق *atch-mâzlyq*, ایکی یوزلولک *iki üuzlulik*, کتم نیت *ketmi nüiet*, مدارا *mudârâ*.

ایکی یوزلو, DISSIMULÉ, e., adj., كيزلار *ički üuzlu*, t.; مستور القلب *itch üuzunu guizler*, t.; mestourul-qalb, a.

DISSIMULER, v. a., déguiser ce qu'on pense, اچماز قومق *atchmaz qomaq*, t.; سویلمامک *seülememek*, اضمام مافی *izmâri mâ fil-bâl it*, a.-t.; مدارا *mudârâ it*. — Cacher ses desseins, کتم نیت *ketmi nüiet it*.

— Faire semblant de ne pas savoir, بیلہز لنمک *bil-thynmâmaq*, mezlenmek. — de ne pas voir, کورمزانه لکمک *gueurmezlenmek*, کورمزکدن *gueurmezlikten guelmek*, t.

DISSIPATEUR, TRICE, s.., داغدیجی مالنی تلف *idîdjî*, a.; مسرف *mâlini telef idîdjî*, a.-t.; هوس *musrif*, a.

DISSIPATION, s. f., action de dissiper, اسراف *dâghyqlyq*, تلف *isräf*, a. — des biens, اموال *telefi emvâl*. — Distraction d'esprit, اکلنجه *eïglendjè*, t.; هواپرده *tefer-rudj*, a. — Évaporation, طاغلمه *havâüe dhâghylma*, قصاعد *teçâ'ud*, a.

DISSIPER, verbe actif, disperser, طاغتمق *dhâghytmaq*, اتمق *atmaq*, داردغان ایله *dârdâghân it*. — Jeter en l'air, دار *ielè vîrmek*. — Chasser, ویرمک *qoghmaq*. — Éparpiller, پریشان *perîchân*, پرائندہ *perâkendê it*. — Dépenser son bien, ماماکنی *mama-kanî* طاغتمق *nüiet* - تلف -

اسراف ا *mālini, māmceleguini dāghytmaq, telef, isrūf it.* — distraire, détourner l'esprit, *eiglendurmek.* — Dissiper les factions, les troubles, *def'y fitnē vuseçād it.* — Dissiper une armée, *غىسىرى منھىزەم وقار ومارا 'askeri munhezim vē tār u mār it.* — le chagrin, *دفع غم def'y ghām it.* — Se dissiper, se disperser, *مضھل او داغلىق mouzhahil ol.* — Se distraire, *تفرجىلنەك eïglenmek, aknەك teßerrudjlenmek, a.-t.*

DISSIPÉ, *e*, adj., *dhāghylmich*, قلف او لمش *telef ol-myçh, perîşan*. — En parlant d'un homme occupé de ses plaisirs, *هوا و هو سند تابع havā vu-havecine taby'.*

DISSOLU, *e*, adj., *deñsyz*, ضبطى او لميان *azghoun*, ازغون *zabthy olmaiān*, لايىالى *lā ioubāli*, a. — dans ses mœurs, *fâhych ul-akhlāq.*

DISSOLUBLE, adj. com., *iridilur*, اريدىلور *-چۈزىلمىسى* - ايرلەمىسى *tcheuzukmeci*, آسمان *açān*, t.-p.; *يىنخال iounhall*, قابل *qabil* *ul-hall*, a.

DISSOLUMENT, adv., *zabthsizliguilè* دكسزكىلە *deñsizli-guilè*, ادبسزكىلە *edebsyzliguilè*, عارسزجە *'arsyzdjë*, a.-t.

DISSOLUTIF, IVE, adj. Voy. **DISSOLVANT**.

DISSOLUTION, s. f., séparation des parties, *ايردىلە چۈزىلمە iridilmə*, چوركىلە *tcheurukluk*, t.;

انفسام *inhylāl, infiqākh, a.* — ابطال شركت *ibthāli chirket.* — du mariage, ناكاحك بوزلمسى *nikiāhuñ bozoul-macy.* — Débauche, dérèglement, ادبىزلىك *deñsizlik*, دكسزلىك *edebiszlik*, ضبطىزلىك *zabthsyzlik*, خراباتيليك *kharâbâtilik.* — Corruption des mœurs, *فساد اخلاقى feçädi akhlâk, a.*

DISSOLVANT, *e*, adj. et s. m., محلل *eridîdji*, t.; محللات *mou-hallil*, pl. محللات *mouhallilât*, مذوب *muzevvib*, a.

DISSONANCE, s. f., سىكىن *sequün ouighounsyzly-ghy*, t.; بى اهنكلك *bi ahenklik*, a.-p.-t.

DISSONANT, *e*, adj., - سىسىي صداسى او بيونسىز *secy, sadâcy ouighounsoiz*, دوزنسىز *duzensyz*, بى اهنك *bi ahenk*, a.-p..

DISSOUDRE, v. a., pénétrer, *di-viser*, حل ا چۈزمك *tcheuzmek*, t.; *hall it*, a.-t. — Liquéfier, fondre, ارتقىڭك *eritmek*, اذابە ى *izâbè it*, تحليل *tahlîl it.* — Détruire, *نقىص - فسىخ* بوزمق *bozmaq*, a.

DISSOUDRE, v. pro., se fondre, *naqs, feskh it.* — Dissoudre un mariage, *ناكى حى بوزمق* *nikiāhi bozmaq*, a.-t. — l'assemblée, مجلسى *medjlici* بوزمق - داغتمق - دفع ا *bozmaq, dāghytmaq, def'it.* — Se Dissoudre, v. pro., se fondre, *erimek*, t. — Se détruire, *بوزلەكىش* *bozoulmaq.* — Se défaire, *چۈزىلەك* *tcheuzulmek*, حل اولنمىق *hall olounmaq.* — Dissout, *e*, چۈزىلمىش *çozulush*.

أريهش erimich,
بوزلميش bozoulmich, منحول munhall.

تذبیرندن - DISSUADER, v. a., رأيندن دوندرمک tedbirinden, reüinden deundurmek, بır kimesnədək چوېرمک عقلنى bir kimesnənuñ فکرييىنى 'aqlyni tchevirmek, تهوييل it, men' it, a.-t.

DISSUASION, s. f., راینے—دن *reüinden deundurmèci*,
 دوندرمسی a.-t.

DISSYLLABE, adj., (mot), ایکی *iki* hedjelu seuz, a.-t.

DISTANCE, s. f., espace entre les objets et les lieux, éloignement, أرالق arāliq, بُر arā īer, مسافة ouzāqlyq, t.; او زا قلق me-
rāsē, بعد bu'd. — à une grande —، مسافة بعيدة meqāfī bā'üdedē. — مدة Espace de temps, durée, بىنۇنەت muddet, beïnoune. — فرق Différence, farq. — Il y a une grande distance entre eux, بىنلارنەدە.

فرق کلی وارد *beinlerindè färqy*
kulli vārdur. — Tenir à distance,
 یاقلسندر مامق *iāqlachтурmamaq.*

DISTANT, E, adj., éloigné, اوزاق ouzāq, أراق *irāq*, t.; بعيد *ba'īd*, a. — Séparé en parlant des époques, مباین *mubā'in*, بعيد *ba'īd*.

DISTENDRE, v. a., كرمك *guiermek*, قتى كرمك *sermek*, سرمك *qaty guiermek*, كريلك *keturmek*, تورمك *kerkilik* *gueturmek*, ايراث *tocra*, *iraci tevettur it*, a.-t.

DISTENSION, s. f., سکرٹ پک *siñiruñ pek tchekilmeci*,

سیکر كرکىلەكى ziñyr kerkiligui, t.;
تۇقو لەعصاب tevettur ul-’aq ab, a.

DISTILLATEUR, s. m., قطر *mou-*
 qatthir, دن *kچر*-جی - انبیق *embiqten* guètchuridji,
tchyqaridji, t. — Marchand de li-
 queurs, عرب *amberiedji*.

انبیق-دن DISTILLATION, s. f., t.;
کچورمہ embyqten guetchurmè, t.;
استقطار istiqlhār, taqthyra, a.

DISTILLER, v. a., passer à l'alam-
bic انبیقدن کچرمک - چکمک embiqten guetchurmek, tchekmek, t. ; تقطیر - را tagħiर it. — Retirer l'essence des plantes, des fleurs, نباتاتك وازهارت خلاصه سندي nebātātuñ vē ez-hāruñ khoulācēcini almaq, tchyqār-maq, a.-t. — Distiller, v. n., dé-couler, dégoutter, طاملق dhāmla-maq, دامله دامله اقم - ق dāmla dāmla aqmaq, تقطير teqatthur it. — Répandre, verser, دوکفت deuk-mek, افراغ iżfrāg it.

مقطّرات DISTILLERIE, s. f., کارخانه سی *mouqattharāt kiārkha-*
nēci, a.-t.

DISTINCT, *e*, adj., différent, sé-
 paré *bāchqa* باشقة آيرو *āīru*, t.;
 منفصل *mumtāz*, *munsacyl*. مهتاز
 — Ce sont des choses bien distinées,
 برى بىزىدە مىتىشا خىص و مىتباين شىئىلەردىر
biri birinè mutechākhis vè mutebäün
 منفرق *mumețiez*, ممیز، *munfaryq*, a. — Clair, net, پاڭ
 ظاھەر *zâhir*, *achikiär*, صرىيچ *saryh*, a.
 DISTINCTIONNEMENT, adv., clairement,

اچق پاكچە *päktchë*, تمييز temizdjè, t.; اشكاره *achi-kürrè*. — Parler distinctement, باشقة *päktchë seuilemek*. — Séparément, بىر بىر *bir bir*, باشقة *bâchqa bâchqa*.

آيرىجى DISTINCTIF, IVE, adj., تفريقي *tefrîq* آيدىجى *idîdji*, a.-t.; ممييز *mumeizz*. — Marque distinctive, علامت ممييز *alâmeti mumeizz*. — Propre, مخصوص *makhsous*, a.

DISTINCTION, s. f., séparation, تفريقي *fasl*, فصل *äirma*, t.; آيرىمە *tefrîq*, افراز *isrâz*, تمييز *temîz*, فراز *firâz*. — Différence, فرق *farq*, تفاوت *tefâvut*, a. — Exception, استثناء *istisnâ*. — Prérogative, prééminence, امتياز *imtiâz*, a. — Homme de —، صاحب امتياز *sâhybi imtiâz*; au plur., les personnages de —، بيوكلا —ر *buükler*, متعينان *mute'aünân*.

DISTINGUÉ, E, adj., choisi, peu commun, سچلىش *setchilmich*, t.; امتياز بولمىش *imtiâz boulmich*, a.-t.; مهتاز *mumtâz*, a. — Mérite —، اهلىت فايىدە *ehlüeti fâïqa*. — Qui a du mérite, فايق *fâïq*; صاحبى *ma'arifet sâhibi*, a.-p. — مدبر *mudebbiri fâïq*.

DISTINGUER, v. a., discerner, تشييص *sezmek*, سزمك *sezmek*. — Marquer la différence, سچھەك *setchmek*, فرق *aırmaq*, t.; ايرمەق *aırmaq*.

تفريق *farq*, *tefrîq it.* — le bien du mal, خير و شر *khâri* و *cherri farq it.* — Traiter avec distinction, اكرام *ikrâm*, *'ytibâr it*, رعايات كوسترمك *re'âyet gueustermek*, مظهر امتيازا *mazheri imtiâz it.* Voy. MARQUER. — Reconnaître, طانيه—ق *thânikmaq*, *idîdji* تشييص *techkhys it.* — Se distinguer du commun, استياز بوله—ق *imtiâz boulmaq*. — par son mérite, لياقت و اهليتى جەتىلە كىسب *liaqât u ehlieti dji-hetilê kesbi tefevvuq u imtiâz it.*

DISTIQUE, s. m., *bêt*, pl. *ebiât*. أبیات

DISTORSION, s. f., بورقلمە *bour-qoulma*, t.; التوا العصـو *iltivâil-azv*, a.

DISTRACTION, s. f., démembrerment, افراز *aürylma*, t.; *iz-* عقلك *râz*, a. — Absence d'esprit, پريشانانلىق *aqlûn perîchânligui*, *dhâlglyulyq*, طاغنلىق *perîchânliq*, الهاى ذهن *ilhâi zyhn*, استغراق ذهن *istighrâqy zyhn*, سهو *schv*, a

DISTRaire, v. a., séparer une partie d'un tout, ايرمەق *aürmaq*, پريشان اچقارماق *tchyqârmaq*, t.; چيقارماق *perîchân it*, p.-t. — Détourner de l'application, اشغال ايشغال *ichghâl it*, اشغال ذهن *ichghâli zyhn it*, *zyhni dhâgħytmaq*, تقييدن چوپرمك *taqiiudilen tchevirmek*, دوندرمك *deundurmek*, a.-t. Voy. AMUSER. — Se Distraire,

v. réfl., se divertir, اکلنمک *eiglenmek*.

DISTRAIT, e, adj., ایرلمش *aïril-mich*, t.; پراکند *peräkendé*, p. — d'esprit, ذهنی *zjhni dhāghynyq*, عقلی *dhālgħyn*, طالغین *taġħid*, اولان *aqlaq peričħan olān*, p.

DISTRIBUER, v. a., partager, پای ایلشترمک *pāilachturmaq*, توزیع *pāt it*, اولشتمک *ulechturmek*, tevzi' *it*, a.-t.; تقسیم *-taq-sim*, افزای *taq-sim*, ترتیب *ter-tib it*, نظام *nizām*, اوزره *uzrē*, ترتیب *ter-tib it*. — Distribué, پای ایلشتمک *pāt olmuch*, مقسوم *pāilānmich*, منقسم *mounqacim*, مقسوم *maqsum*.

DISTRIBUTEUR, TRICE, s., ایلشتریجی *pāt idīdji*, a. — ایلشتریجی *ulechtureidji*, t.; موزع *muwezzī*, مقسّم *mouqassim*, a.

DISTRIBUTIF, iVE, adj., قاسم *qāsim*, a. — Justice distributive, عدالت *'adāleti qācimé*.

DISTRIBUTION, s. f., پایلاشمہ *pāt-lāchma*, اویشتزم *eulechturmè*, توزیع *tevzi'*, a.; تقسیم *taqsim*, a.; مقاسمة *mouqācemet*. — dubutin, تقسیم غذایم *taqsīmī għanāt*.

DISTRIBUTIVEMENT, adv., تقسیماً *taqsimen*, a.

DISTRICT, s. m., ناحیه *nāhiēt*, vulg. نواحی *nevāhi*, pl. نواحی *nevāhi*.

DIT, s. m., bon mot, proverbe, مقاالت *deiħ*, سوز *seuz*, t.; me-

qāl, قول *qawl*, pl. اقوال *aqvał*. — Prononcé, سویلنمهش *seuilenmich*, دینلمش *dinilmich*. — Surnommé, دینگله معروف *dineguilé ma'rouf*, ملقب مسمی *mucemmi*, mucemma, moulaqab. — Ledit, le susdit, ذکر ذکر اولنان *zikr olounān*.

DIT, e, adj., سویلنمش *seuilenmich*, مقول *meqoul*. — Mentionné, ذکر اولنان *zikr olounān*. Voy. SURNOMMER.

DIURÉTIQUE, adj. com., مبول سدک *sidik aqy-didji*, t.; اقدیجی *mubvil*. — Aliment ou remède qui fait uriner, مبوله *mēbvellet*, a.

DIURNE, adj. com., کونلو *gunlu*, يومی *bir gunluk*, t.; بر کونلک *ievni*, a. — Le mouvement, حرکت *hareketi ievni*.

DIVAGUER, v. n., صددن *sadedden*, چیقمق *tchyqmaq*, a.-t.

DIVAN, s. m., conseil-d'état du Grand-Seigneur, haute cour de justice, دواوین *divān*, pl. a. devāvīn. — Divan extraordinaire pour le paiement des troupes ou la réception d'un ministre étranger, غلبہ دیوانی *ghalebə divāni*, vulg. ghalaba divāni. — Canapé صفائف *sofa*.

DIVANI, s. m., écriture employée chez les Turcs et les Arabes par les personnes d'un rang distingué, و دیوانی *divāni*, خط دیوانی *khatthy divāni*, a.

DIVERGENCE, s. f., برقندن *biri birinden*, ایرله *aïrilma*, t.; انفراق *infirāq*, تباين *tebāin*, a.

DIVERGENT, e, adj., برقندن *biri birinden*, ایرلان *aïrlān*, t.;

متباين *mutebāün*, *mutebā'yd*, a.

DIVERS, e., adj., différent, varié, درلو درلو *bāchqa* باشقد *aīru*, ایرو *turlu turlu*, t.; مختلف *moukhtelisf*. — Les diverses nations, ملّل *mileli moukhtelisf*. — Plusieurs fois, *bir qātch*, برقاچ, *nādje*, بعض *b'az*, a. — Diverses fois, بعض *bir qātch kerrē*. — En divers endroits, بعض *ba'zi ierlerdē*.

DRIVERMENT, adv., درلو درلو *turlu turlu*, كونه *guiounè*, *guiounè*, t.; اخلاف *ykhtilaf* اوzerه *uzrè*, مختلفاً *moukhtelisen*. — On en parle diversement, على وجه *ala vedjhi ul-ykhtilaf zikr olounour*.

DIVERSIFIER, v. a., درلو درلو *turlu turlu it*, t.; تنويع - تفنيين *taenvi*, *tefnin it*, وكونا كون *guiounaguioun qylmaq*. — Diversifié, e., قلمق *mutenevvy'* ve *guiounaguioun qylmaq*. — Diversifié, e., turlu turlu *iāpilmich*, يابلىميش متتنوع *mutenevvy'*.

DIVERSION, s. f., action de détourner, صاپتمقلق *sāpytmaqlıq*, بشقه طرفه *sāpmaqlıq*, صاپمقلاق *bachqa tharafa sāpytmaq*, تباين *tebāün*, a. — Action d'occuper ailleurs, بشقه طرفه اشعار *bachqa tharafa ichghāl it*. — Au fig., action d'occuper l'esprit, اشغال *ichghāl zehin*.

DIVERSITÉ, s. f., درلو درلو *turlu turlu*, t.; تنوع اخلاف *ikhtilaf*.

tenevv'y, a. — *d'opinions*, رأيلرك *reïleruñ ykhtiläfi*.

DIVERTIR, v. a., برنسندنك *bir nesnenuñ teqaiudinden tchiqarmaq*, تقیدندن *teqaiudinden tchiqarmaq*, سپدرمك *sapturmaq*. — Réjouir, چالمق *eiglendurmek*. — Dérober, چالمق *tehälmaq*, استراق *istirāq it*. — Se Divertir, v. n., اكلنمهك *eiglenmek*, تفرج *tesferrudj it*.

DIVERTISSANT, e., adj., eïglenduridji, t.; صفا *safā vi-ren*, a.-t.; مفرح *musferrih*, وجہ *moudjibi tesferruh*, a. — Gai, شین *cheün*. Voy. ENJOUÉ.

DIVERTISSEMENT, s. m., آقچەنك *āqtchē-nuñ aliquonmaci*. — Récréation, تفرج *eïglendjè*, t.; صفا *safā*, ذوق *zevq u safā*, a. — صفا *tesferrudj*, a.

DIVIDENDE, s. m., nombre à diviser, *taqsim oulounadjaq aded*, a.-t.; عدد *'adedi maqsoum 'aleih*. — Portion de bénéfice réglé, کار *sehmur-ribh*, سهم الربح *kiār pāii*, پایی.

DIVIN, e., adj., de Dieu, اللہك *allahuñ*, الاهى *ilāhi*, a. — Puissance divine, قدرت الهیه *qoudreti ilahiiè*. Voy. ADMIRABLE, EXCELLENT.

DIVINATION, s. f., فال *fāl-djilik*, كهانة *kehānet*, فتن *fān*, كهافت *senni kihānet*, a.

DIVINATOIRE, adj. com., فال *fāl-*

كاهنی fāldjiligha dāir, a.-t.; دادر kiāhinii, a.

DIVINEMENT, adv., اللہدن al-lahten, الله طرفندن allah tharafsin-dan, الہیہ ilahüeten, a.-t. — Très-bien, bir خوشگز كوزل khochdjé.

DIVINISER, v. a., اللہ تشییدا al-laha techbīh it, اللہق شاننی alahlyq chānini vîrmek, a.-t.

DIVINITÉ, s. f., تکریلک tān-rilik, t.; الوهیت ilāhiyet, لالهیت uluhüet, a. Voy. DIEU.

DIVISER, v. a., partager, بولمک beulmek, اوشتترمک ulechturmek, t.; تقسیم taqsim, توزیع tevzi' it, a.-t. — en trois, اوچه بولمک utchē beulmek. — Désunir, mettre la division, ایرم—ق airmaq, میانده bozouchturmaq, بوزدمرق miānēdē chiqāq gueturmek شقاقد کتورمک arada شقاقد ارده القای ilqāt chiqāq it. — Se Diviser, v. réfl., se partager, پایلاشمق pāilāchmaq, منقسم mounqacim ol. — Se séparer, bir بربندن آيرلمق birinden āiryurmaq. — Se brouiller, پایلانمش beulunmich, بولنمش pāilanmich, منقسم mounqacim.

DIVISEUR, s. m., بولیجی beult-dji, t.; قاسم qāsim, a. — Nombre par lequel on divise, عدد قاسم adeeli qāsim.

DIVISIBILITÉ, s. f., بولنمک beulunmeguiè guelmeklik,

قابلية انقسام - تجزي qābilüeti in-qyecām, tedjezzi, a.

DIVISIBLE, adj. com., بولنمکه كلور beulunmeguiè guelur, تقسیم اولنہ beulunmeguiè guelur, بیله جک taqsim olouna bilədjek, قابل التجزی qābilit-tedjezzi, ينقسم iounqacim, a.

DIVISION, s. f., partage, بولنمه beulunmè, بولمکاک beulmeklik, تقسیم tevzi' توزیع taqsim, a. — Séparation, ایريلق aïrylyq, اتفاقسرلق istirāq. — Désunion, itisāqsizlyq, شقاقد chiqāq. — Brouille, bozouchouqlyq.

— Mettre la il-qāt chiqāq it. — Corps d'armée, طابور qol, قول thābor, t.; فريق feryq, a. — Partie ou section de troupes, فوج fevdj, pl. افواج efvādj. — Partie d'une escadre, bir بولک دوننما beuluk donanmā. — L'une des quatre règles d'arithmétique, فن التقسيم fenn ultaqasim.

DIVORCE, s. m., action de divorcer, بوشانمه bochānma. — Demande en divorce faite par le mari, طلاق thalāq. — Répudier sa femme, قری بوشانیق bochānmaq, عورتنی بوشانمق qary bochānmaq, 'avretini bochātmaq. — Divorce opéré par le consentement des conjoints, خلع khoul'y. — Faire divorce dans ce cas, تخلع tekħālou' it, a.-t. — Renoncement volontaire, قطع علاقہ qath'yr alāqa. — Faire divorce avec les plaisirs du monde,

نرک لذات دنیا terki lezzati
duniā it, a.

DIVORCE, v. a., faire divorce ensemble, بوشانه-ق *bochānmaq.*
Voy. DIVORCE.

DIVULGATION, s. f. اچاو tchāv,
p.-t.; اشاعت ichā'at, افشا ifchā,
شیوع chouïou', a.

يَايْلِش *iā'ilsh* DIVULGUÉ, E, adj., نُوَاتِر اولمِش *tevātūr ol-*
 mich, t.; شَايِس *chā'i*, شَيوَع بولِيش *chuōu boulmich*, a.-t.

پایمِق *iāimaq*,
 DIVULGUER, v. a., افشا ifchā, chā'it, t.;
 شایع ا *shay'u*, aīān, achikiārē it,
 اشکاره ا *ashkāra*,
 سری اشاءه *sirri ichā'a* it. — Se Divulguer, v.
 refl. شیوع بولمق *iāūlmaq*, پایلمق *iāilmq*,
 شایع او *shay'u*, chūiōu' boulmaq, chā'y ol,
 نشر و اشاعه اولنمق *nechr u ichā'a*
 olounmaq.

اوننجی DIXIÈME, adj. com., onindji, t.; عاشر 'āchir, a. — La dixième partie او ننجی پای onyn-dji pā'i او نل بر ondē bir, t.; عشر 'euchr, a.

DIXIÈMEMENT, adv., او ننجى دى *onindji olaraq*, t.; عاشرأً او له رق *'ächiren*, a.

DIXME, s. f. Voy. DÎME.

DIZAIN, s. m., شعر chyri
mou'achchar, a.

اون، اونلوق *onlyq*, DIZAINE, s. f., *on, t.*

اون اکین دمئى DIZEAU, s. m., on ekin demeti, t.

DIZENIER, s. m., باشی اوں on bāchi, t.

DNIEPER ou BORYSTÈNE, s. m.,
nom de fleuve, اوزی صوبی ouzy
souï, t.

DNIESTER, s. m., nom de fleuve, طورله صوبی *thourla souïi*, t.

DOCILE, adj. com., propre à recevoir l'instruction, **ادب و علم** — **قابل** *c̄ebu 'ilmè qābil*, — **Doux**, **بیواش** *te'allumè qābil*. — **Soumis**, **مطیع** *iavāch khouilu, mulāim*. — **mouthy**.

دوچلوق ايله *douchelq ilè*, a.-t.
دوچلوق ايله *douchelq ilè*, t.; **دوچلوق ايله** *douchelq ilè*, a.-t.

دوام دهامت *douhācet*, *douhācet*, a.
طاعة *iavāch* *khouilulyq*, t.; *khouilulyq*, t.

DOCTE, adj. com. et s. m.,
أو قومش *oqoumich*, t.; عالم *'âlim*,
pl. a. عليها *'ulemâ*; فاضل *fâzyl*, pl.
دانشمند *dânichmend*; فضلاً *souzclâ*,
p. — En parlant d'un livre, معارف دن *'arifden* — باره *y'baret*. — Eru-
dit, علم *'alîm*.

DOCTEMENT, adv., عالیانه 'āli-mānē, a.-p.-t.; علم ایله 'ylm ilē, a.-t.

DOCTEUR, s. m., promu au plus haut degré d'une faculté, معلم — *mou'allim*, مدرس *muderris*, pl. a *muderricin*. — Professeur *khodja*. — Médecin, دكتور — *doktor*.

hekim, a. — en droit, ^و اهل فقه *ehli fiqyh*. — Maître habile en une chose quelconque, ^و عالم استاد *ustād*, ^و علامه *'allāmet*, ^و allāmè.

DOCTORAL, e., adj., مدرسلك *muderrisligüe makhsous*, a.-t.; مدرسي *muderrici*.

DOCTORAT, s. m., مدرسلك *muderrislik*, مدرسلك پايدسى *muderrislik pāïëcçi*, a.-t. — Parvenir, ^و رتبه تدریسە واصل او *rutbət tedriçə räçil ol*.

DOCTORERIE, s. f., مدرسلك *pāïëcçi* اولنمق قبول او ^و ايلچون تقدیم *muderrislik pāïëcciné qaboul olounmaq itchoun taqtım olounan meçclə*, t.

DOCTRINAL, e., adj., علمي *'ylmi*, تعليمي *ta'lími*, a. — Avis —, وصيت علميه *vacyeti ylmüüè*.

DOCTRINE, s. f., savoir, érudition, بيلش *bilgu*, بلکو *bílich*, t.; معرفت *ouloum*; علوم *ouloum*; pl. ما رىف *márifet*, pl. a. معارف *me'ārif*. — Maxime, enseignement, précepte, مذهب *mezheb*. — تعلیم *ta'alim*, مذهب *mezheb*. — تعلیم مسيحي *ta'lími mecyhi*. — Saine —، تعلیم صحيح *ta'lími sahîh*. — Fausse —، تعلیم *ta'lími bâthyl*. — La doctrine de Platon, مذهب افلاطون *mezhebi iflāthouن*.

DOCUMENT, s. m., preuve, renseignement, دليل اثبات *ispāt*, دليل *delil*. — Titre, écrit, سند *sened*, pl. سندات *senedät*; جتن *heud-djet*, pl. حجج *hudjedj*.

DOGÉCAGONE اوں ايکي کوشەللو *DODÉCAGONE*, *on iki keuchèlu*, t.

DODINER (SE), v. réfl., avoir grand soin de sa personne, كندىبني *guendini qaïrmaq*, ناز و نعيم *nāzu ne'ȳm ilc gue-tchinmek*. — En terme d'horlogerie, avoir du mouvement, ايشامك *ichlemek*, صاللنمق *sâllynmaq*.

DODO, terme enfantin, ننى ننى *neni nenı*. — Faire dodo, dormir, او يومق *ouïoumaq*. — Endormir, او يوتمق *ouïoutmaq*, t.

DODU, e., adj. fam., سميزجه *semizdjè*, ششمان *chichmān*, t.

DOGE, s. m., de Venise, وندىك *venedik dojı*, douji, t.

DOGMATIQUE, adj. com., qui concerne les dogmes, احكام دينيده *ahkiäm diniëci dâür*, a.-t.; اعتقادى حكمى *y'tiqādii*. — Sentencieux, حكمى *hukmüü*, a.

DOGMATIQUEMENT, adv., d'une manière dogmatique, حساب الاحكام الدين *hasbul-ahkiäm ed-din*, a. — D'un tou, d'un air de maître, حكم ايدر صورتيله *hukm ider souretilé*.

DOGMATISER, v. a., enseigner une doctrine fausse, تعلم باطللى او كرتمك *ta'lími bâthili eugretmek*, a.-t. — Parler par sentences, حكم ايدركى سويلىك *hukm ider guibi scuilemek*.

DOGMATISEUR, s. m., باطللى او كرديجيلى *ta'lími bâthylı eugredidji*, حكم ايدركى سويلىين *hukm ider guibi scuileien*, a.-t.

اقامت DOGMATISTE, s. m., عقاید iqāmīti 'aqāid iden, a.-t.; موجد العقاید moudjidul-'aqāid, a.

DOGME, s. m., عقیدة 'aqydet, pl. عقاید aqāid, a. — de la religion, احکام 'aqāidi dīniē, عقاید دینیه ahkiāmi dīn. — de la science, احکام علم ahkiāmi 'ylm.

صہسون-صنامسون DOGUE, s. m., samsoun, بیوک buiuk keupek, t.

قوچلمق DOGUER (SE), v. réfl., qotchlāmaq, t.

صہسوونجق DOGUIN, s. m., sam-soundjiq, t.

پرمق DOIGT, s. m., parmaq, t.; اصبع asba', pl. a. انصبع انکشت engucht, p. — Le premier, le pouce, باش پرمق bāch parmaq. — Celui du milieu, اورتق اوزون پرمق orta parmaq, pl. ouzoun parmaq. — Le second ou l'index, شہادت پرمغی parmaghy. — L'annulaire, اوکس-ز euksuz parmaq. — Le petit, پرمق سرچہ sertchē parmaq, کوچک-کچیرک kutchiuk, ketchirek parmaq. — Remuer les doigts, پرمق اویناتق parmaqleri oinātmaq. — Les faire craquer, پرمق چانلەق parmaq tchâtlatmaq. — Compter par ses doigts, پرمق ilə sāimiq parmaq ilə sāimiq.

چالغو DOIGTER, v. a., tchalghou uze-rinè pārmaqleri oinātmaq, t.

پرمق قلفى DOIGTIER, s. m., parmaq qylýsi, t.

ایراد DOIT ET AVOIR, s. m., irādu masraf, a. و مصرف

حیله DOL, s. m., ال āl, a.-t.; hile, a.

شکایت DOLÉANCE, s. f., chikiāet, a. — Au pl., représentations au roi, جانب پادشاه عرض اولنان djanib pādichāha 'arz olounān chikiāetlər.

شکایت ایله DOLEMMENT, adv., chikiāet ilə, a.-t.

دردلو DOLENT, e, adj., ghamnāk, غمناک chikiāet ididji, a.-t., شاکی chāki, a.

رنه لک DOLER, v. a., rendèle-mek, اغاج aghādj ionmaq, t.

قلقل DOLIC, s. m., plante, qal-qal, a.

طولامد DOLIMAN, s. m., dholāma, t.

رنئ دل DOLOIR, s. m., rende, t.

دون Dom ou DON, s. m., titre d'honneur, اغا aghā, t.

املاک DOMAINE, s. m., biens, fonds, emlāk, pl. a. ملک mulk.

مال میری مال میری māli mīri, بکلک مالی beilik māli. — Les biens du domaine ou de l'État, بکلک ملکلر beilik mulkler. —

خاص هایون خاص خاصler khassi humāioun, khässlar.

مال میروٹ مال میروٹ māli mevrouş. — Immeuble, عقار 'aqār,

pl. تعلقات te'allouqāt. — Au fig., rapport des objets avec un art, une

علم تعلقات te'allouqāt. — Ceci est du domaine de la science, بو علوم

و فنونک hou ouloumu funomuñ te'olluqātindendur.

املاک مربیبه DOMANIAL, E, adj., a.-t. *emlāki mirīieē merbouth,*

DÔME, s. m., قبّة *goubbé*, pl. a. قباب *goubeb*, a.-t.

خذمتكارلىق DOMESTICITÉ, s. f., khizmetkiärlyq.

DOMESTIQUE, adj., qui est de la maison, اوه منسوب evuñ, t.; بيتىّ beütü, evè mansoub, a.-t.; يبانـدن دكـل iabänden deïl, خانـكـى khänégui. — privé, انسى unsii. — Affaires domestiques, امور بيتىّه oumouri beütüè. — Économie domestique, خانـدـارـق khänédärlyq. — Animaux domestiques, اوحـيـوـنـاتـى ev haïvänäti. — Opposé à étranger, intérieur, داخلـى itch, اـيـچ däkhylli. — Soucis, tracas domestiques, خـواـيـلـى ghaväili däkhylüè. — Serviteur à gages de l'un ou de l'autre sexe, خـذـمـتـكـار khizmetkiär, a.-t.; يـانـشـهـه iänachma. — Servante, بـسـلـمـهـه beslemè. — Tous les serviteurs d'une maison, اـتـبـاعـهـه etlää.

DOMESTIQUEMENT, adv., à la manière domestique, خدمتکارچه khyz-methkiārdjé. — Vivre بیله اووه bîlè evdè guetchinmek.

دُوراجق s. m., —ر douradjaq ier, بورت tort, يورد iord, t.; مسكن mesken, me-kiān, محل اقامـت mahalli iqāmet, اتخـذ مسكن ittūkhāzi mesken it.

DOMICILIÉ, E, adj., ساکن *sākin*, متمکن *mutemekkin*, a.; يورد

ایدنه-ش *iord idinmich*, t.

وَتُورْمَقْ DOMICILIER (SE), v. réfl., *otourmaq*, t.; ساکن او; *säkin ol*, مَكَانْ طُوتْهِقْ *mekiān thoutmaq*, تُوطِّهُنْ ا *tevetthun it.*

* DOMINANT, *e*, adj., qui domine,
supérieur à tous, اوسـت جلهـدـن — *djumlèden ust*, غالب ghālib. —
Goût —, غالـب ھـوـس haveci ghālib. — فـکـر Pensée dominante,
غالـب *fikri ghālib*. — En parlant
d'un lieu, زـیـادـه يـوـكـسـک اولـان ziädè iuksek olän. — Seigneur, etc.,
qui commande, بـیـورـن bouüouran,
حـکـومـت اـیدـن hukioumet iden.

حکومت DOMINATEUR, s. m., houkioumet idīdji, a. حکم
ایدیجی hukm idīdji, a.-t. حاکم hākim, a.

DOMINATION, s. f., حکومت *hou-kioumet*, بیورمه *bouïourma*, t.; حکم *hukm*, امارت *istilā*, استیلا *imā-ret*, a.

DOMINÉR, v. a., avoir un pouvoir
 بِلَكَ - سلطنت سورمک
 absolu, beilik, salthanet surmek, اج-رای
 حکومت idjrāī hukioumet it. —
 Commander, بیورمق boïourmaq,
 حکم hukm it. — L'emporter sur,
 prévaloir, غالب او ghālib ol. —
 Dominer ses passions, نفسنے-ی
 ضبطا neßini zabth it, a.-t. — Être
 plus élevé زیاده یوکسک او ziādē
 iüksek ol, حواله او havâlè ol.

دミニقان DOMINICAIN, e, adj., t.
هبانی *dominiqān rouhbāni*, t.

DOMINICAL, e, adj., qui appartient au seigneur, ربانی *rebbāni*. —

Au dimanche بازار کـونلو *bāzār gunlu*, t.

پاپاس DOMINO, s. m., camail, *pāpās qāpouthy*. — Habit de bal, يالوقيافته *bālō qyāseti*. — Sorte de jeu, بـنوع أـويون *bir nevi' oīoun*, t.

ضرر زیان DOMMAGE, s. m., *ziān*, *zarar*, a.; خـسارت يـارـق iāzyq, t.; خـسـارـات *khaçāret*, pl. — Grand خـسـارـجـسـيم *khaçāri djecim*, a. — C'est dommage, يـازـق iāzyq, t. — Causer du —, ضـرـرـا *zarar it*. — Eprouver du —, ضـرـرـچـمـكـ *zarar tchekmek*.

ضرـلـو Zararlu, a.-t.; ضـرـرـکـتـورـر Zarar gueturur, a.-t.; زـیـانـلـو ziānlu, p.-t.

بـواـشـلـدـرـرـ دـمـتـبـلـيـable DOMPTABLE, adj. com., *iāvāchlandürur*, t. — يـواـشـلـنـغـهـ كـلـورـ *iāvāchatmagha*, t. اوـصـلـنـدـهـ وـرـ اـطـاعـتـهـ كـتـورـلـوـشـ *ouslaneur*, t. — اـطـاعـتـهـ كـتـورـلـوـشـ *ithā'at gueturilur*, a.-t.

يـكـلـمـشـ يـكـمـشـ DOMPTÉ, e, adj., *ieñilmich*, t. — يـواـشـلـنـمـشـ بـغـشـلـهـ بـغـشـلـهـ *iāvāchlanmich*, t. — اـطـاعـتـهـ كـتـورـلـوـشـ مـغـلـوبـ *maghloub*.

رـدـعـيـرـرـ دـمـتـبـلـيـable DOMPTER, v. a., subjuguer, réduire à l'obéissance, يـكـمـكـ *ieñmek*, t.; ضـبـطـنـهـ آـلـمـقـ zabthynè álmaq, t. — التـنـهـ آـلـمـقـ *altinè álmaq*, t. — اـطـاعـتـهـ اـيـتـدـرـمـكـ *ithā'at iturmek*, t. — رـامـ مـطـيـعـ اـمـدـىـ *rām, mouthy it*, t. — مـغـلـوبـ قـلـمـقـ *maghour qylmaq*. — Surmonter, خـالـبـ كـلمـكـ *ghālib guelmek*. — ses passions, فـخـسـنـيـ *nessini zabth it*, t. — شـمـواـتـهـ خـالـبـ ضـبـطـاـ *chehvātē ghālib guelmek*.

بـواـشـتـرـمـقـ يـواـشـلـدـرـمـقـ DON, s. m., *iāvāch-turmaq*, t. — يـواـشـلـدـرـمـقـ رـامـ رـامـ *rām it*.

بـواـشـلـدـرـيـجـيـ DOMPTEUR, s. m., *iāvāchlanduriđji*, t. — يـكـيـجـيـ قـهـارـ *ieñidji qahhār*, a.

بـداـنـدـيـهـيـ DOMPTE-VENIN ou ASCLÉPIAS, plante. Voy. ASCLÉPIAS.

بـاغـشـلـهـ وـبـرـكـوـ baghychlama, t.; بـخـشـيـشـ bakhchich, p.; هـبـهـ هـبـهـ *hibet*, vulg. *hibè*, pl. حـطـيـةـ هـبـاتـ *'athā*, t. — عـطـاـيـاـ 'athā'ā. — Don nuptial, مـهـرـ mihr. — Don de Dieu, موـهـبـهـ الـبـيـةـ *mevhibe ilahüe*.

بـداـنـدـيـهـيـ DON (LE) ou LE TANAÏS, fleuve de Russie, تـنـ صـوـبـيـ *ten souïi*, t.

بـهـبـهـ صـاحـبـيـهـ DONATAIRE, s. com., *ibē sāhibi*, a.-t.

بـغـشـلـهـ بـغـشـلـهـ baghichläidji, t.; بـهـبـهـ اـيدـيـجـيـ هـبـهـ وـاهـبـهـ *ibē ididji*, a.-t.; *vāhib*.

بـاغـشـلـاـيـشـ baghichläüch, t.; بـغـشـلـهـ baghychlama, t.; بـخـشـشـ bakhchich, p.; هـبـهـ heibet, *hibē*, a. — Faire une —، هـبـهـ اـهـبـهـ *hibē it*.

بـهـبـهـ اـمـدـىـ DONC, part., *imdi*, t.; پـسـ pes, p.

شـشـانـ وـقـرـمـزـ DONDON, s. m., *chichmān* vè qyrmizy iañaqlu qāry, t.

بـكـجـيـ قـلـهـسـيـ DONJON, s. m., *bekchi qoulléci*, t.

بـهـبـهـ وـبـرـجـيـهـ DONNANT, e, adj., *ivridji*, t.; جـوـمـرـدـ vahhāb; وـهـابـهـ dju-merd, p.

بـهـبـهـ وـبـرـلـهـشـ DONNÉ, e, adj., *víril-*

mich, باغشلەنمش *baghychłanmich*,
t.; موهوب *mevhoub*, a.

معلوم — *DONNÉE*, s. f., quantité, اولان *ma'aloum olan* مقدارى
miqtāri. — Nombre —, اعداد معلومه *'adādi ma'loumè*, a.

وېرمك — *DONNER*, v. a., faire don, *vîrmek*, *vermek*, t.; — اعطى *atqa* اهدا *'athā*, *ythā*, *yhdā it*, a.-t.
Gratifier, accorder, باخسلەق *bāghychlamaq*, افغان *in'ām* - احسان *ahsān* ا *in'ām*, *yhsān it*. — l'aumône, صدقه *sadaqa vîrmek*. — parole, promettre, سوزو وېرمك *seuz vîrmek*, وعد *v'ad it*. — un repas, un festin, ضيافت *ziāset it*, ضيافتلىك *ziāfetlemek*. — En dépôt, امانت *emānet vîrmek*. — caution, كفیل وېرمك *keşil vîrmek*. — Procurer, causer, occasionner, كتورمك *gueturmek*, باعث *bauci nām u cheuhret ol*. — cours à une chose, à une opinion, رواج *revâdj vîrmek*. — une bonne tournure, une bonne forme, اولدۇرمك *husni souret vîrmek*. — la mort, tuer, culdurmek. — permission, اذن *izin vîrmek*. — un démenti, يلانچى *ialändji tchyqārmaq*, تکذىب *tekzib it*. — avis, خبر وېرمك *khaber vîrmek*. — des preuves, اثبات *isbāt it*. — croyance, اينامق *inānmaq*. — Donner les mains, consentir,

راضى او *rāzi ol*. — son temps, وقتىنى صرف *vaqtini sarf it*. — Donner, heurter, toucher, چارپق اورماق *ourmaq*, طوقىنمىق *dhoqownmag*. — Aller à la charge, assaillir, يورىش *iurich*, *hudjoum it*. — Donner au but, le toucher, نشانه اورماق *nichānē ourmaq*. — دوشىك *pouçouïe duchmek*. — un jour, l'assigner, كون تعين *gun ta'ün it*. — Avoir vue sur, ناظراو *nāzir ol*. — Sa maison donne sur la mer, اىدىزه ناظر در *evi deñizé nāzir dur*. Voyez PRODUIRE. — Se donner à quelqu'un, bir kimesnēnūn khyzmetiné *guirmek*. — Lui obéir, اکا اطاعت *aña ithā'at it*. — de la peine, زجىت چىك *zahmet tchekmek, it*. — du bon temps, اصفا *zevqu safā it*. — Se donner garde, صاقنمق *sāqynmaq*. — Donner à entendre, اڭلاتماق *aňlatmaq*. — Donné, e, virilmich, باغشلەنمش *baghychłanmich*, اولندىش *olnemish*, موهوب *mevhoub*.

وېرىجى *vi-ridji*, t. Voy. DONNANT.

DONT, part., se rend par le pronom relatif *ki anuñ*, اولكە كە انك *olki*, كە *ki*, ou par le participe en *duk*, دق *duq*. — L'homme dont vous avez parlé, سوبىلدوكىز *seüleduguiñiz adem*.

DORADE, s. f., دوكىر بالغى *dulguer bâlyghy*, t.

DORADILLE, Voy. CETERAC.

Doré, e, adj., يالدزو *iāldyzlu*, مذهب *mu-*
 altounlu, i.; *zehheb*, a. — Qui est d'un jaune
 brillant, altoun صاریسی *sārīsī* sū-
 roucou.

DORÉNAVANT, adv., désormais,
بُونَدْ نَسْكَرَه bounden soñra, t.;
فِيمَا بَعْدَ boundan beuile, a.
simā ba'ad, a.

DORER, v. a., يالدلمق *iāldyz-*
 lamaq, التولملق *altounlamaq*, t.;
 تذهيب *tezhīb* it, a.-t. — Se
 Dorer, يالدلمق *iāldizlanmaq*.

DOREUR, s. m., يالدلايجى *iäl-dyläidji*, t. ;
يالدزجى *iäl-dyzdji*, t. ; مذھب *muzhib*, a.

DORIDE, ancienne province grecque, aujourd'hui لیدوریکی lido-riki, t.

نازل و نازل نعيم nazlu beslemek
 نازل نعيم nazlu beslemek
 نازل نعيم nazlu beslemek
 نازل نعيم nazlu beslemek
 نازل نعيم nazlu beslemek

DORMANT, e, adj., او بويان *ouïou-ian*, نايم او يوش *ouioumich*, t.; طورغون صو *näim*. — Eau dormante, *dhourghoun sou*. — Les sept dormants, martyrs, اصحاب کهف *ashâbi kehf*, a.

أوید-وقوجےی DORMEUR, SE, S., ouïouqoudji, t.; نوام nevvām, a.

DORMIR, v. n., او يومق *ouïou-*
muq, t.; نايم *nāim* او *ol*, a.-t. —
 Faire —, او يوتفق *ouïoutmaq*. — Ne
 pas —, او يومامق *ouïoumāmaq*. —
 Au fig., agir négligemment, اهـال *ihmāl* ilé *ichtemek*.

— Laisser dormir, négliger, **حالى**
 اوزره براقهق *hāli uzrē brāqmaq*. —
 Dormir, en parlant de l'ean, **ص**—و
 طورغون او *sou dhourghoun ol*. —
 اولمش اولمچ **olmaq**, *eulmucha*

DORMIR (LE), s. m., أويقون ouïou-qou, t.; نوم neym, a.; حواب khâb, p.

DORMITIF, IVE, adj., و-وقى او - كتوريجى ouïouqou vi-
rldji, gueturldji, t.; مۇنۇم munev-
vim, a.

DORONIC, s. m., ou DORONIQUE,
s. f., plante, درنچ *douroundj*,
درونک *dourounk*, a.

ارقهیه منسوب DORSAL, E, adj.,
ارقهده کی arqaïe mansoub, a.-t.;
ارقادکی arqadaki, ظهری zahrîi, a.

بِتَاجِقْ اوْدَه DORTOIR, s. m.,
 بتاچ قوغوشى iatāq odā, قوغوشى iatāq
 مَنَامْ menām, a.;
 خَوَابِكَاه khābguiah, p.

DORURE, s. f., or fin appliqu  sur
 une superficie, يالدز *i ldyz*, التون *altoun* varaq *q -plamaci* — Art de dor ر، يالدزهقلق *i ldyzlumaqliq*, يالدزجياك *i al-dyzdijlyq*, t.

صرت arqa, - ارقة Dos, s. m., t.; ظهر syrt, ظهر zahr, pl. a. سرت

زهور *zouhour*, a. — Le dos du cheval, صغرى *saghr* ou صغرى *saghri*.

— du chameau, اور کجھ *eukudj.* —
de la main, ال ارقدسی *el arqaci.*

بچاق ارقه-سی *bitchaq arqaci*. — d'un couteau, ظہر *zahri*, ورقہ *varaqa*. — Se coucher sur le dos, ياتمك *arqa* اوستنل *arqaci*.

ustundè iātmaq. — Mettre sur le dos, voy. ACCUSER. — L'épine du dos, ارقه كمكى *arqa guemigui*. — Tourner le dos, fuir, ارقه كوسترمك *arqa gueustermek*, قاچمچق *qatchmaq*. — Au dos, derrière, اردنجه *ardindjè*. — En dos d'âne, en talus des deux côtés, بالق صرتى *bālyq syrti*. — Un toit en dos d'âne, بالق صرتى شكلنىڭ بىر طوان *bālyq syrti cheklindè bir thavān*.

DOSE, s. f., مقدار *myqtār*. — prise d'une drogue, علاجك بىر پايى *'ylādjūn bir pāii*, كميٰت لاج-زا *ke-müiet ul-edjzā*, a.

DOSER, v. a., تعیین اولنان اجزانك مقدارينى وضع ايلمك *t'aïn olounān edjzānuñ myqtārini vaz' eülemek*, a.-t.

DOSSIER, s. m., partie d'une chaise ou d'un lit, ارسکمه ارقه *arqa*, لیاسه ارقهسى *iskemlè arqaci*. — Liasse de papiers relatifs à une affaire, بىر مصالحتە متعلق كاغذلۇك چەلسى *bir maslahatè mute'alliq kiäghydlەruñ djumlëci*, a.-t.

Dot, s. f., bien qu'une femme apporte en mariage, نىكا حلق *nī-kiahlyq*, a.-t.; جهاز *djhāz*, vulg. *djeħiz*, a. — Dot que les mahométans sont tenus par la loi de donner à la femme qu'ils épousent, اغرنق *agħerlyq*, كابيىن *kiäbín*, مهر *mehr*. — Pension, don, عطية *'athiyè*.

DOTAL, e, adj., جهاز متعلق *djhāzè mute'allyq*, a.-t.; جهازى *djhāzii*, a.

DOTATION, s. f., action de doter, جهاز ويرمكلىك *djhāz vîrmeklik*.

— Fonds assignés pour doter un établissement, بىر وقفه تعېيىدەن *bir vaqſe t'aïn olounān nouqond*, a.-t.

DOTÉ, e, adj., *djhāzlanmich*, جهازلىش *djhāzlu*, a.-t.

DOTER, v. a., donner une dot, جهاز ويرمك *tedjhîz it*, تجهيز *djhāzla-maq*, a.-t.; مال جهاز ويرمك *māli djhāz vîrmek*. — Assigner un revenu à une personne, à une communauté, وقف بعلموق *vaqf baghla-maq*. Voy. DONNER, GRATIFIER.

DOUAIRE, s. m., مهر *mîhr*, a.

DOUAIRIÈRE, s. f., مهر مالىندى متصرفه اولان دول قرى *mîhr māliné mutecarrîse olān doul qary*, a.-t.

DOUANE, s. f., lieu où l'on paye, كمرك خانه *gumruk khānè*, p.; كمرك *gumruk*, t. — Aller à la —, كمركه وارمق *gumrugùè vârmaq*. — Droit de —, كمرك رسى *gumruk resmi*, a.-t.; كمرك رسم *resmi gumruk*, ou simpl. كمرك *gumruk*. — Ce droit est en Turquie, sur la valeur des marchandises, de 3 p. % pour les Européens, en vertu des traités ou capitulations. — Payer la douane, رسم كمركى ادا *resmi gumrugui edā it*.

DOUANIER, s. m., كمركچى *gumructchi*. — L'intendant de la douane, كمرك امېنى *gumruk emîni*. — بىۋوك كمرك امېنى *buūuk gumruk emîni*.

DOUBLAGE, s. m., قپلامە *qaplâma*, كمى قپلامى *guemi qaplamaç*.

DOUBLE, adj. com., qui vaut ou

ایکى قات contient deux fois autant, iki qāt, t.; مصاعف mouszā'af, a. — Une fois autant, bir olqadar, bir dakhy olqadar, ایکى قدر iki qadar. — Épais, qālyn. — Dissimulé, iki iuzlu. — Mot à double entente, چتال لاقردى tchatūl läqyrdy. — En parlant des fleurs, قتمر qatmer. — Rose double, قتمر کل qathmer gul.

DOUBLE, s. m., seconde copie d'un acte, برسندك souret, صورت mukerrer نسخه nouskhēcy, ثانية nouskhē sā-nüe. — Mettre en —, ایکى يە iküü beukmek. بوكمك

ایکى قاتلو DOUBLEAUX, s. m. pl., طوان مرتكلر iki qātlu: thavān mertkler, t.

DOUBLEMENT, s. m., action de doubler, تضاعف tezā'uf, a.

DOUBLEMENT, adv., en deux manières, ایکى درلو iki turlu, ایکى وجھله iki iuzden, ایکى يوزدن iki vedjhilè. — Pour deux raisons, ایکى سبدين او توري iki sebebten uturu, ایکى جېتىن iki djehetten, ایکى دېچتىلە iki djechetilè. — En double, ایکى قاتلو iki qātlu, ایکى قات او لەرق iki qāt olaraq.

DOUBLER, v. a., mettre le double, اضعاف - ایکى قات iki qāt it, t.; ایکى قات اضاعف - iz'āf, taz'if, a.-t. — le nombre, عددي 'adedi taz'rifit. — le pas, عجله ايلە adjèle ilè iurumek. — بورونك Doubler un cap en mer,

کچمك او تەسىد bourounuñ euteciné guetchmek. — les rangs, les files d'une troupe, عسکر كىچىرى askeruñ syralarini iki qāt it. — Doublé, e, ایکى قات استارلو astārlu. — Doubler un vêtement, قپلامق qaplāmaq, astarlamaq, قاپلمق qaplamaq. — un navire en cuivre, سفيهه يە باقرقاپلمق sesincii bāqyr qaplamaq.

DOUBLON, s. m., دوبلون doublon, اسپانيول التوفى buük ispāniol altouni, t.

DOUBLURE, s. f., tout ce qui sert à doubler, قاب qāplama, قاب qāb. — d'une étoffe, استار astār. — Quantité d'étoffe nécessaire pour doubler, استارلىق astarlyq.

DOUCE-AMÈRE, s. f. Voy. SOLANUM.

لذتسىز DOUCEATRE, adj. com., طاتلو lezzetsyz thātlu, t.

DOUCEMENT, adv., d'une manière douce, طاتلو لغله thātlu lighilè, طاتلو وجهه thātludjè. — Sans bruit, يواشلە iavāch, يواش يواش vāchlighylè, يواش يواش iavāch iavāch. — Lentement, اغا - را غر aghyr aghyr. — Humainement, sans rudesse, طاتلو دل ايلە thatlu dil ilè, ايلە cüuliglè, muläimetlè. — Sans s'échauffer, يواش يواش iavāch iavāch. — Murement, sagement, يواشلە ايلە iavāchlyq ilè. — Commodément, يياپچە يياپچە iāptchë iāptchë.

طاتلادو DOLCERETTE, s. f. sam.,

طاطسے—ز اولان *thātlu guibi olān*, t.
DOUCEREUX, se, adj., — *thātsiz*. Voy. DOUCEATRE.

DOUGET, te, adj., à peu près le même sens que doucereux, mais ne se dit que des personnes.

DOUCETTE, s. f. herbe. Voyez MACHE.

یواش يواش *iavāch iavāch*, t.

DOUCEUR, s. f., qualité de ce qui est doux au goût et à l'odorat, لذت *thātlulyq*, t.; طاتلوق *lezzet*, a. — de la voix, حلاوت *halāvet*, a. — de la face, صدا *halāveti sedā*. — du visage, وجه *lethāseti wedjh*. — du temps, ملایمت *mulāimet*, *havā*. — Indulgence, ملایمت *mulāimet*, *iavāchliq*, t.; يواشلاق *mulāimet*. — de caractère, طانا — و *thatlu khouilulyq*, *hylm*. — Friandises, نفاسیس *nesāüs*, *halvāler*, شکرلاره *chekerlemē*. — Petits profits, فواید *sevāüdi saghyrē*. — Les douceurs de la vie, لذایذ عمر *lezāizi 'eumr*.

DOUCHE, s. f., آبیججه صوبی *ilidja souï bir khastanuñ azoucinè deukulmè*, t.

DOUCHER, v. a., آبیججه و علاجلو *ilidjè vè ilādjlu souï bir khastanuñ azoucinè üuksekten duchurmek, deukmek*, t.

DOUÉ, e, adj., qualifié, orné, موصوف *bezenmich*, t.; مرسوس *mevsousf*. Voy. le Dictionn. Turc-

صاحب — aux mots — اهل — لو.

DOUER, v. a., assigner un douaire, مهسوی *djhīhāzlamaq*, t.; تعيين *mehri ta'iin it*, a.-t. — Donner, ويرمك *virmek*. — Douer de qualités, صفاتله تزيين *sifatlə tezüin it*. — Orner, بزه مك *bezemeck*, آراسته قل Heck *arāstə qylmaq*.

DOUILLAGE, s. m., طوقوبی ش فنالعى *dhoqouich senālyghy*, t.

DOUILLET, te, adj., tendre, délicat, ناعم *ioumchaq*, t.; يومشق *nā'yim*, a. — Délicat avec excès, qui نازنده لک *satān*, نعيم و حضور *na'yim uhouzouri seven*.

DOUILLETTE, s. f., بنپوق قاپلو *pambouq qāplu libās*, t.

DOUILLETTEMENT, adv.; يومشق لعله *ioumchaqlighilè*, t.; فارننده لک *nāzendelik ilè*, كمال نعيم و حضور *ne'ymu houzour ilè*.

DOULEUR, s. f., mal, آغري *syzy*, t.; صرى *adji*, درد *derd*, p.; وجع *vedja'*, pl. a. وجع *evdja'*. — d'estomac, معده *vedja'i my'dē*. — Chagrin, غم *gham*, elem, pl. a. الام *alām*; قساوت *keder*, حزن *huzn*. — كدر *qaçavet*, a.; تاسه *taça*. — violente, شديد *vedj'aï chedid*. — Douleur vive, كسى *keskín syzy*. — Les douleurs de l'enfancement, طوغورچق بوروسي *dhoghouradjaq borouçou*.

DOULOUREUSEMENT, adv., avec mal, آغري *aghyr ilè*,

صيزي-لارق *syzlaïaraq*, t. — Avec
الحزن *qasawtله*, *ilè*, a.-t.;
جيسي ايده *djān adjici ilè*, a.-t.;
محزونا *mahzounen*, a.

DOULOUREUX, *se*, adj., qui fait mal, وجیع aghyrîdji, t.; اجیدیجی vedji', a. — Chagrinant, قساوت qâçâ-adjididji, a. — توربجی gueturidji, a.-t.; مخزن moush-zin, a.

DOUTE, s. m.; incertitude, شبهه *shubhah*, a. — Soupçon, scrupule, اشكال *ashkal*, *ichkil*, اشكال لک *ichkillik*, a.-t. — Être en — او، شبهه *shubhah ol.* — Sans doute, adv., سجز *shubhesiz*. — Selon toute apparence, probablement, غالباً *ghālibā*. — Doute, crainte, appréhension, خيف *qorqou*, قورقو، *khawf*.

DOUTEUSEMENT, adv., *أَيْلُوكِي*

DOU

chubhè ilè, a.-t.; كوكو *mechkiou-ken*, a.

DOUTEUX, *se*, adj., incertain,
مشکوک *chubhēlu*, a.-t.; *mechkouk*. — Ambigu, مبهم *mubhem*, a.

فوجى كراسنەسى DOUVAIN, s. m., soutchou kerästeci, t.

Douve, s. f., de tonneau, - وارل *vāryl*, *soutchi takhtaci*, t.

Doux, ce, adj., agréable au goût et à l'odorat طاتلو - *ṭatlu*. — طاتلو، *ṭatlu*, t.; حلاوتنل - *halāvetlu*. — Qui n'est pas salé طاتلو، *ṭatlu*, *touzsiz*. — Eau douce، *sou*. — de caractère طاتلو، *ṭatlu*, *iavāch*, t. — Affable, d'une conversation douce، *dillu*, ملابيم - *mulāīm*. — de naturel طاتلو خويلاو - *ṭatlu khouiilu*, *halīm*. — Agréable، *ṭatīf*, *lathīf*, a.; شيري - *chirīn*, *khoch*, p. — Doux parfum، *ṭatīf*, *'athri lathīf*. — Sommeil طاتلو اوبيقو - *ṭatlu oīouqou*. — Doux langage، *البيان* - *kelāmi 'uzb ul-heīān*. — Marche douce, en parlant de celle d'un cheval، *rāhatlu*, يورشى راحتلو - *rāhatlu*. — En parlant d'un lit, d'un coussin moelleux، *ioumchāq*. — Qui fait plaisir، *خوش*, *khoch*, صفالو - *safālu*.

اوون ایکی on iki, دوزینہ bir destè, پارچہ pârcha, دوzena, 1.

Douze, adj. com., اون ایکی *on*

iki, t.; اثنا عشر *isnā 'acherè*, a.; دوازده *douāzdè*, p.

DOUZIÈME, adj. com., اون *iñiqjî*, t.; ثانی عشر *on ikiñdji*, t.; دوازدهم *dūwāzdeh*, hum, p. — La douzième partie d'une chose, اون *iñiqjî* حصہ *hyssé*.

DOYEN, s. m., باش اسکی *bâch eski*, t.; شیوخ *chéïkh*, pl. a. *chouïoukh*.

DOYENNÉ, s. f., dignité du doyen, باش اسکی اولانک رتبہ سی *bâch eski olânuñ rutbèci*. — Maison du doyen, شیخنک خانہ سی *cheïkhuñ khânèci*, a.-p.-t.

DRACHE ou DRAGME, s. f., درهم *dirhem*, pl. a. دراهم *dyrâhym*.

DRAGÉE, s. f., en sucre, شکر *cheker*; بادم ایشی *ichi*, *chekerlu bâdem*. — Petit plomb, صاصمه *sâtchma*, t.

DRAGEON, s. m., اغاجلرک *aghâdjlaruñ* دیبندن چقان *dibinden tchiqân fidân*, t.

DRAGEONNER, v. n., اغاج *aghâdj* دیبندن *fidân* بتmek *binden fidân biimiek*, t.

DRAGON, s. m., serpent fabuleux, ازدرها *ezder*, ejder, ejder-hâ, p. — Mutin et méchant en parlant d'une femme ou d'un enfant, شیطان *iârâmaz*, يرامز *iârâmaz*, cheïthân. — Cavalier, اتالو *atlu*.

TFENKJÇI *tufenkchi*. — Tache qui vient à la prunelle des yeux des hommes et des chevaux, کوز *guez*, بیکنہ چیقاں *bebeguinè* بیاض لکھ *tchiqân beiâz lekè*. — Cons-

tellation de l'hémisphère boréal, هستبر *hestebr*, هستنبره *hestemberè*, p.; تینین *tinnîn*, a.

DRAGUE, s. f., egri demir kuregui. — Machine à draguer, جرافہ *djérâfè*, a.

DRAGUER, v. a., اکری دمر کورکله چایدن قوم و چامور چقرمق *egri demir kiureklè tchâïden koum rë tchâmour tchiqarmaq*, t.

DRAMATIQUE, adj. com., قومدیا یا متعلق *qomediâye mute'alliq*.

DRAME, s. m., قومدیا قصیل سی *qomediâ qacîdèci*, a.-t.

DRAP, s. m., tissu de laine, چوقدہ *tchoqa*, vulg. چوحة *tchôha*, t. — de lit, چارشتب *tchiârcheb*, چارشف *tchiârchef*, vulg. *tchiâr-chaf*, p. — mortuaire, کفن *kesn*, a.; جنازہ اور توسمی *djenâzè eurtuçu*.

DRAPEAU, s. m., haillon, اسکی بز پارچہ سی *eski bez pârtchiaci*, — standard, سنجاق *tchâpout*, t. — Eten-dard, بیراق *baîraq*, sandjâq, t.; علم *'alem*, a. — Déployer le سنجاق اچمق *sandjâq âtchmaq*. — Le planter, سنجاق دکمک *sandjâq dikmek*.

DRAPER, v. a., couvrir de drap, چوقدہ ایله اور تمک *tchoqa ilê eurtmek* — قاپلوق *qâplamaq*. — quelqu'un, بر کمسنہنک *bir kimesnenuñ* en dire du mal, ادینی چکھک *adini tchekmek*.

DRAPERIE, s. f., manufacture de drap, چوقدجی کارخانہ سی *tchoqadjî kiârkhanèci*. — Diverses sortes de draps, چوقدہ اجناسی *tchioqa edjnâei*, درلو درلو چوقدلر *turlu tur-*

lutchoqalar. — Commerce de draps,
چوقە جىلىق *tchoqadjilyq*.

DRAPIER, s. m., چوقة جى *tcho-qadji*, t.

دَوْاءٌ فَعَالٌ دواً فعال keskīn, t. — Remède — , a. **كَسْكِينٍ** كسكين DRASTIQUE, adj. com.,

DRÊCHE, s. f., پوچه سی
arpa pouçaci, t.

DRESSER, v. a., rendre droit, طوغـرـلـتـهـ—ق *dhoghroultmaq*, طوغـرـتـق *dhogroutmaq*. — Bâtir, éllever, planter, دـكـمـكـ *dikmck*, t.; نـصـبـ ا *nasb it*, a.-t.; بـنـاـ *binā it*.

— Préparer, apprêter, **قورمق** *qourmaq*, **حاضرلمق** *hazirlamaq*. — une tente, **چادر قورمق** *tchadir qourmaq*. — la table, **سفره قورمق** *sosfra qourmaq*. — Rendre uni, **دو تلمک** *duzeltmek*. — Instruire.

دوزلتمك duzeltmek. — Instruire, former, اوكرتمك eugretmek, t.; تعلیم ta'alím it. — Habiter, قربیده alichurmaq, ter-biè it. — les oreilles, قولاقل-رى qolاقل-رى, دىكىكى dıkçak. — Mettre

par écrit, تحریر *tahrir* it. — Se dresser sur les pieds, ایاق اوزره فالقمه-ق *aṭāq uzrē qālqmaq*, ou simplement طورسق *ourou dhourmaq*, ou simplement قالقمق *qālqmaq*. — Se hérisser, اولپرمهك *eulpermek*. — Ses cheveux se dressent, صاچى دك *säčchi dik* dhourieur. طوربور *sätchi*

سفره DRESSOIR, s. m., buffet, طاقمی قویہ جق کوچک سفره *sofra thāqymy qoïadjaq kutchuk sofra*, t.

DRILLE, s. f., chiffon qui sert à faire du papier, کاغذ پاله ج-ق

اسکی بز پارچه سی *kiāghyd iā-piladjaq eski bez pārtehaci, t.*

درجهان terdjumān, s. m., pl. a. terādjemīn. — باش درجهان bāch terdjumān, t.

DROGUE, s. f., de médecine,
اجزا *edjzā*, pl. a. de جز *djuz*,
vulg. ئەزا; مقولەسى *her*
turlu ilādj maqouləci. — Épiceries,
بەھار *behār*, عطر *'athr*, a. — Chose
de peu de valeur, قىمتىسىز بىر شىرى *qymetsyz bir chei*.

چوق علاج DROGUER, v. a., tchoq ylādj virmek. — Se
دروگر، v. résfl., چوق علاج الیق Droguer, v. résfl.,
ادویه کثییره tchoq 'ylādj almaq, استعمال edvīēi kecīrē isty'mäl it.
Voy. FALSIFIER.

اجزا زنگ DROGUERIE, s. f., هر ترلو edzānuñ *env'a'i*, انواعی علاج her turlu *y'lādj*, a.-t.

بر نوع قماش DROGUET, s. m., bir nev'yr qoumâch, t.

DROGUIER, s. m., علاج دولابی, 'ilādj dolābi, t.
DROGUISTE, s. m., دلایچی, 'ilāchī.

جراجی *ezādji*, s. m., *ezādjat* اطار *atthār*, a.

DROIT, adj., qui n'est pas tortu, طوغرى *dhoghrou*, دوغرو - *dhoghri*, t.; مستقيم *moustaqym*, a. — Tout دوس *dos* *doghrou*. — En droite ligne، دوغر بجيـه *doghroudjé*; خط مستقيم او زره *khatthy moustaqym* *uzrè*. — Taille droite، طـعـون دـوـي *dhoghran b.i.*

— Qui ne penche ni d'un côté ni de l'autre, طوغرو *dhoghrou*. — Levé

دکلیش *dikili*, debout, en haut, قایم *qāim*, a. — En pied, دک *dik*, بوقری *iogary*. — Il se tient droit comme un cierge, موم کبی دیم دک طور بور *moum guibi dim dik dhourieur*. — Sur pied, ایاقده *aīaqta*. — Se tenir droit sur ses pieds, ایاقده طور مق *aīaqta dhourmaq*. — Droit, juste, équitable, sincère, طوغرو *dhoghrou*, صادق *sādyq*, الصادق *khālyṣ*. — Homme —, طوغ رو ادم *dhoghrou adem*. — Opposé à gauche, adj. صاغ *sāgh*, — La main droite, صاغ *sāgh el.* — A droite, طرفه ال *sāgh tharafa*. — Aller tout droit, طوغرو کنمک *dhoghrou guitmek*.

DROIT, s. m., équité, ce qui est juste, ce qui appartient avec justice, حق *haqq*. — Avoir droit, حقی او *haqq ol*. — C'est mon droit, *haqqum dur*. — Faire droit, rendre justice, احقاق حق *ihqāqi haqq it*. — Justice, équité, عدل *'adl*, انصاف *insāf*, عدالت *'adālet*. — Ce à quoi on peut prétendre, prétention, علاقه *'alāqa*. — La loi écrite ou non écrite, قانون *qānūn*, شريعة *cher'iāt*, jurisprudence, science des lois, فقه علم *yilmī siqh*, شريعة فقد *siqyāt*, cher'iāt. — Pouvoir, autorité, رخصت استحقاق *roukhsat*, رخصت *istihqāq*. — Il a droit, وارد *haqq*, pl. حقوق *houqouq*. — J'ai droit à cette chose, بوشیه حق *guldurūdji*.

واردر *bou cheïè haqqum vārdur*. — Imposition, taxe, ویرگو *vīrgu*, رسم *resm*, pl. رسومات *rouçoum*, رسم *rouçoumāt*. — Droits d'usage, عادیه *rouçoumi'ādūè*. — de transit, باج *bādj*, p.-t. — Droit divin, حق الله *haqq allah*. — des gens, حق *haqqi 'aāmm*. — de douane. Voy. ce mot. — d'ancreage, لنکر حقی *lenguer haqqi*. — de justice, خرج محمد *khardji mehkemè*. — En fait d'héritage ou de partage, قسمت *resmi qysmet*. — de péage, کچید حقی *guetchid haqqi*. — Droit de bureau, رسم *resmi qalemiè*. — La droite, le côté —, صاغ طرف *sāgh tharaf*. — La main —, صاغ ال *sāgh el*.

DROITEMENT, adv., avec droiture, طوغرو لغایہ *dhoghroulighilé*, — Sincèrement, حق ایله *haqq ilē*. — Justement, صدق واستقامت ایله *sidqu istiqāmet ilē*. Voy. SINEMENT, JUDICIEUSEMENT.

DROITIER, ÈRE, s., صاغ اللو *sāgh ellu*, صاغ ال ایله ایشلين *sāgh el ilē ichleien*, t.

DROITURE, s. f., طوغرو لق *dhoghrouliq*, t.; صداقت *sadāqat*, استقامت *istiqāmet*, صدق *sidq*. — d'intention, صدق نیت *sydqij nüet*.

DROITURE (EN), adv., طوغرو *dhoghrou*.

DRÔLE, s. m., étrange, étonnant, غریب *ghariib*, اوزکه *euzguè*. — Plaisant, کولدريجے *guldurūdji*,

لطيفة جى *lathysédji*. — Drôle de corps, خوراڭە جى *khorātadji*. — Petit malin, شيطان *cheïthān*. — يرامز *iārāmaz*, عجايب *doubāradji*, t. — دوباره جى *iārāmazbirādem*, براـدم *birādem*.

خوراڭە ايلە *khorāta ilè*, t.; لـطـيـفـه اـيلـه *lathysé ilè*, a.-t.; عـجـاـيـب *adjāib*, a.-t. Voy. ÉTONNEMENT.

DRÔLERIE, s. f., شقا *chaqā*, t.; خـورـاـنـه لـطـيـفـه *khorañeh lathisfē*, a.; خـورـاـنـه *khorāta*.

DRÔLESSE, s. f. fam., يـارـامـز قـحـيـدـه *iārāmaz qahpē*, t. — فـارـى *qāry*.

DROMADAIRE, s. m., هـجـيـن *hedjīn*, دـوـهـسـى *devēci*, a.-t.; هـجـيـن *hedjīn*, جـماـز *djemimāz*.

DRU, e, adj., épais, serré, - صـقـ - . Vigoureux, اـرـى *iri*, سـيقـ *syq*. — tendurust, تـنـدـرـسـتـ *tendurust*, أـسـنـ *ecen*, t.; Adverbialement, en grande quantité et serré, چـوـقـلـقـ وـصـيـقـ *tchoqlyq və syq olaraq*.

DRUSE, s. com., habitant du Liban, sectateur de Hakem, درـزـى *durzi*, pl. a. درـوـزـ *dourouz*. — La nation des Druses, درـزـى طـايـفـهـسـى *durzi thāffeci*.

DU, s. m., ce qui est dû, الـهـجـقـ *aladjaq*, t.; حق *haqq*, مـطـلـوبـ *mathloub*. — Dette, بـورـجـ *bordj*. — C'est mon dû, حـقـدـرـ *haqqumdur*. — Je lui demande mon dû, أـفـدـهـ *anda olān*, اـولـانـهـ *olān* استـرـمـ *isterum*.

Du, art., pour DE LE : les fleurs du jardin, باـغـچـهـنـكـ *bāghtchenūn*, چـيـكـلـرىـ *tchitchekleri*. — Venir

du palais, سـرـاـيـدـنـ *sarāñden* كـلـمـكـ *guelmek*. Voyez la Grammaire Turque.

شبـهـ *shbeh* — DUBITATIF, IVE, adj., a. — كـتـورـيـجـيـ *chubhē gueturidji*, a.-t.; شـكـىـ *chekkii*, a.

اـصـلـىـ بـوقـدـنـ *DUBITATION*, s. f., كـوـسـتـرـهـشـ *asly iōqtan gueusterilmich* شبـهـهـ *chubhē*, a.-t.; شـبـهـهـ *shbeh* صـورـيـهـ *chubhē souriñē*, a.

شبـهـهـ اـيلـهـ *DUBITATIVEMENT*, adv., *chubhē ilè*, a.-t.

DUC, s. m., nom de dignité, دـوـقـهـ *douqa*. — oiseau de nuit, كـيـجـهـ *guidjē* قـوزـغـونـىـ *quozghouni*.

DUCAL, e, adj., دـوـقـيـهـ مـتـعـلـقـ *douqaîa mute'allyq*, t.-a.

DUCAT, s. m., التـونـ *altoun*, فـلـوـرـىـ *fulouri*. — de deux piastres turques et denie, رـبـعـيـهـ *roub'iē*. — de cinq piastres et au-dessus, زـرـمـحـبـوبـ *zermahboub*. — de dix piastres, فـنـدـقـلىـ *foundougli*.

DUCHÉ, s. m., دـوـقـهـلـقـ *douqalyq*, t.

DUCHESSE, s. f., دـوـقـهـزـيـهـسـىـ *douqa zevdjēci*, t.-a.

YOMSHAN-OUR, يـومـشـانـهـورـ *ioumouchâneur*, چـكـيلـيـورـ *tchekilieur*, اوـزاـنـورـ *tchekilup ouzâneur*, لـدانـ *lidān*, لـيـنـ *leün*, a.

DUCTILE, adj. com., يـومـشـانـهـورـ *ioumouchâneur*, قـابـلـيـتـ *qâbiliet*, t.-a.; تـلـرـجـ *telezzudj*, لـدوـنـتـ *ludouonet*, a.

DUÈGNE, s. f., vieille femme surveillante d'une jeune personne, برـقـرـتـ طـورـوـ *bir qyzuñ thavrū ha-* حرـكـتـنـىـ *harketni* كـوـزـدـنـ *korzden* اـسـكـىـ قـارـىـ *aski qari*.

reketini, guzeden eski qāri. Voyez
ENTREMETTEUSE.

دیل, s. m., nombre de deux,
 مشنی *muçenni*, *tesniè*, a.
 ادمک *ademuñ* *deuüuchi*,
 دوکشی *iki ademuñ deuüuchi*,
 آدم بیننک اولان جنك *iki adem beinindé olan djenk*, t.;
 مبارزة *mubärezet bil-bedäd*, a.
 بیدانه اوقومق *meidâne oqoumaq*. — Se battre en
 يکی کشی باش باشه, —
 جنکلشمک *iki kichi bâch bâche djenklechmek*.

هر کس ایله دuelliste, s. m., her kes ile جنکلشمک استیجی djenklechmek istejji, t.

دُلْسِيَّفِيرُ، v. a., طَلْوَأَ thatlu it
اَكْشِيلِكَى آزاڭمۇق ekchiligu ázält-
mag, t.

DUMENT, adv., کرکی کبی *gue-*
regui guibi, t.; لایقے اوززہ *lāī-*
qy uzrē, مقتضاسی اوززہ *mouqte-*
zāci uzrē, a.-t.

دکز ياليسنگ DUNES, s. f. pl., دنیز اولان قوم دپه‌لری *deñiz tâlycinda olân qoum tepeleri*, بالي قوملري *tâly qoumleri*, t.

لَمْعَى الْأَنْيَ DUODENUM, s. m., elmaïl-esnè 'acherè, a.

DUPE, s. f. الدانش *aldānmich*
 لدانمسي قولاي اولان كمسنه *aldānmaci qolāi olān kimesnē*
 دوبارهيه كلور آدم *doubāraïe guelur*
 اءلهم *ādem*, t.; مغبون *maghboun*, a.

DUPER, v. a., الداتمق *aldāt-*
maq, t.; بـرنـكـه طـونـمـق *bir ren-*
guile thoutmaq, دـوـبـارـهـيـهـ اوـغـرـانـمـق

doubāraic̄ oghrātmaq. — Se laisser duper, *الدَّانِمَة aldānmaq.*

DUPERIE, s. f., الداتمه *aldātma*, حيله *ouïoun*, دوباره *doubāra*, نك *hilē*, a.; نك *renk*, p.

الدابجي *aldābī-*
دوباره جي *doubāradji*, t.
غابين *ghābin*, a.

بر تحریر ک *bir tahrīruñ ikin-dji sourèti, nouskhéi mukkerrerè, a.*

DUPPLICATURE, s. f., بوكوم *beukum*, بوكوم يــري *beukum ieri*, t.; انطوا *inthryvā*, a.

DUPPLICITÉ, s. f., qualité de ce qui est double et pourrait être simple, ایکی قانلولک *iki qâtluliyq*, — Mauvaise foi, ایکی یوزلولک *iki qâtilyq*. — *iki iuzlulik*, t., منافقة *munâfaqat*, a.

DUPLIQUE, s. f., t. de pratique,
رد الجواب على الجواب *redd ul-djevāb 'alel-djevāb*, a.

DUPLIQUER, v. a., t. de pratique, جواب وبرمک *djevābē dje-vāb virmek*, t.

DUR, E, adj., ferme, solide, پک *pek*, سخت *sakht*. —
 pek, قتی *qaty*, Insensible, impitoyable, cruel, باوز *iāvouz*, رحمتسر *rahmetsiz*. — Rude, austère, صرپ *sarp*, صعاب *sa'ab*. — Qui est opposé à doux, نا ملایم *nā mālāyim* سرت *sert*, de cœur, بک *bek*, يورکی *yürek*, regui *peh*, قتی *qaty*, كولکلو *gueu-nullu*. — de visage, برك *berk*, iuzlu. — d'oreille, qui n'entend pas bien, قولاغی *qoulāghy*, اغژر *agżer*.

pek, aghyr. — Difficile, كوج *gudj*, دشوار *duchvār*. — Dur à digérer, كوج هضم اولنور *gutch hezm olounour*. — Apre, صرب *sarp*, كکره *kekre*. — Paroles dures, كلمات شدیل *kelimāti chedidē*. — Temps durs, وقتلر *gutch raqytler*. — Dur à la vente, صاتلمز *sātilmaz*, صاتلمهسى اغر *sātylmacy aghyr*. — de tête, qui comprend difficilement, باشى پك *bāchi pek*.

DURABLE, adj. com., طيابا-ور *dhaīānur*, طيانقلو *dhaīānyqlu*, باقى *tchoq surur*, t.; پايدار *bāqy, mustemirr*, a.; پايدار *pāidār*, p.

DURANT, prép., ايجنل *itchindē*, اثناده *esnādē*, وقتنه *vagtindē*, مدت عمرنل *muddeti eumryndē*.

DURAZZO, ville de la Turquie européenne dans l'Albanie, دراج *dirātch*.

DURCI, e, adj., قاتيلشيش *qātylechmich*, پك اولمش *pek o'mich*.

DURCIR, v. a., rendre dur, - قتى *qatı*, پكلمك *peklēmek*, پكلتمك *pekletmek*, پكترمك *pekichturmek*, t.; قاتيلمق *qātyla-maq*, سخت ا *sakht it*. — Se Durcir, v. refl., پكنمك *peklenmek*, سخت او *sakht ol*.

DURE, s. f., coucher sur la — بير, يوزنل *iēr iuzindē īātmaq*, قورويرده يصدمنق *qourou īerdē īastanmaq*, t.

DUREE, s. f., espace de temps qu'une chose dure, طيانلاق *dhaīānyqlıq*. — Durée d'une chose, بقا

دوام *devām*. — de temps, مدت *muddet*. — De peu de durée, قليل الدوام - البقا *qalil uddevām, ulbeqā*.

SERTLIK, adv., سرتلک *so'oubet ilè*, صعبتناه *unf ilè*, عنف ايله *chiddet ilè*, a.-t.

DURE-MÈRE, s. f., غشا الدماغ *ghycha eddamāgh*, ام جافية *oummi djāfiet*, ام الدماغ - الرأس *oummadāmāgh, errās*, a.

DURER, v. n., طيانمق - ديانمق *dourmaq*, دورم - ق *dourmaq*, باقى او سورمك *bāqy surmek*, t.; استمرار بولم - ق *istimrār boulmaq*, a.-t.

DURETÉ, s. f., قتيلك *peklık*, سخني *sakhti*, صلابت *salābet*. — de la pierre, طاشك *thāchuñ qatyligui*, رigueur, سخنلىكى - پكلكى *pekligui*. — Dureté de cœur, كوكلاڭ *pekləmek*, سخونت *khouchounet*. — Inhumanité, مرحمتسىزلك *merhametsizlik*. — Duretés, paroles dures, سرد سوزلر *sert seuzler*, كلمات عينجه *kelimāti 'anîse*.

DURILLON, s. m., ناصور *nācour*, سكل طاوق *thāvouq gnieuti*, كوتى *siguil*. — Avoir des durillons aux mains ou ailleurs, ناصورلنمق *nāgurlanmag*. — Aux mains seulement par suite d'un travail rude et

پénible ایشلمکدن ال قتیلندق ich-lemekten el qatylanmaq.

قوش تویى قوش تویى ich-lemekten el qatylanmaq. DUVET, s. m., plume, poupille pouch tuiu. — Édredon, poupla, قوش يوکى قوش يوکى pouch iuñu. — Poil follet, tuidjiguiz. — Qui vient aux joues, يكاق تویى يكاق تویى ianāq tuüu. — Duvet de coing, ایوا تویى aïwā tuidjighyzi.

DUVETEUX, se, adj., tuülu, t. تویىلۇ تویىلۇ

علم القوة DYNAMIQUE, s. f., المحوركة لا جرام ylm il-qouvre il-mouhriket il-edjrām, a.

DYNASTIE, s. f., پادشاهلارك pādīchāhlaruñ souii صوبىي - نسبىي

خاندان khānedān, p. — Les sultans de la dynastie ottomane, سلاطين آل عثمان selāthini āli os-mān.

هضم كوجلکى hezm gutchligui, t.; سو هضم soui hezm, a.

DYSPNÉE, s. f. Voy. ASTHME.

قان سورمهسى qān surmecci, t.; اسهال ishāl, اسهال دم ishāli dem, a. — Avoir la — قان سورمك qān surmek, اسهال دم او ishāli dem ol.

DYSURIE, s. f., سدك طوتلەمىسى sidik thoutoulmaci, t.; سدك زوري sidik zori, عسر البول 'ousr el-bevl, a.

E

E, s. m., cinquième lettre de l'alphabet français, حروف هجاؤنک hourouſi hēdjēnūn bechindji harfi, a.-t.

EAU, s. f., صو sou, t.; ما mā, a.; آب ab, p. — de source, اشمه achma, bīñär souii. — de fontaine, چشمە صوبىي tchechmè souiou. — douce, طتلۇ صو thatlu sou. — de rivière, فر irmaq, nehr souii. — de mer, توزلۇ دكىز صوبىي touzlu sou. — courante, اقر صو aqar sou, ماء جاري māi djāri. — de roche, قىيا صوبىي qaïa souii. — dormante, اقماز صو aqmaz sou,

راکد طورر صو dhourour sou, māi rākid. — claire, limpide, صافى sāfi, pāk sou. — bonne à boire, ايسېچىك صو itchedjek sou. — fraîche صو tāzə sou. — de pluie, يغمور صوبىي tagh-mour souiou. — trouble, بولانق صو boulānyq sou. — croupie, ۋازازە صو tāzə sou. — Bourbeuse, چامورلو صو, tchāmourlu sou. — puante, قوقمش صو qoqmich sou. — légère, خفيف صو khafif sou. — pesante, اغىر صو ághyr sou, ثقيل māi saqyl. — Un filet d'eau, صو طمارى sou dhamāri. — distillée, سزىلمىش صو syzylmich

sou. — thermales ایالیجە صو *ilidjè*
 sou. — قابلوچە صو *qaploudja sou.* —
 Eau-de-vie، عرقى 'araqi, vulg.
raqi. — Eau de rose، كل صوبى كل *gul souïi*, t.; آب *gul áb*, p.-a.
 — Eau de fleur d'orange, چچك صوبى *tchitchek souïi.* — Eau forte, زاج قبريس صوبى *tiz áb*, tiz اب *zâdj qibrîs souïi.* — Lâcher de l'eau, uriner, صو دوكمك *sou deukmek.*
 — Aller par eau, صوابىله كتمك *nehren* نهرا كتمك *guitmek.* — Eau, brillant qu'ont les perles, انجونك صو *sou*, آب *áb*, صو انجونك *indjounuñ souïou.* — Eau, brillant d'un diamant, الماسك صوبى *elmâcuñ souïi.* — Perle d'une belle eau, در خوش آب *durri khoch áb*, p. — L'eau, pour le jus des fruits, صو *sou.* — Faire venir l'eau à la bouche, أغز صولتوق *aghyz soulatmaq.* — L'eau lui vient à la bouche, اغزى صولاندى *aghzi soulândi.* — Faire eau, en parlant d'un navire qui a une voie d'eau, كمى صولنمق *guemi soulanmaq*, صو المق *sou álmaq.*

AUX-ET-FORÊTS, s. f. pl., اورمان *ormân* وچاي نظارتى *tchâï na-zâreti*, t.-a.

ÉBAHIR (S'), v. refl., شاشە-ق *châchmaq*, t.; تعچىدە - حيرىتىدە *té addjubdë, haürettë qâlmaq*, a.-t.

ÉBAHISSEMENT, s. m., حىرت *haüret*, a.

ÉBARBER, v. a., کنار قرقە-ق *kenär qyrqmaq.* — du papier, کاغد *kiâghy'd qyrqmaq*, t.

قرقه جق الـت *qyrqadjaq alet*, t.

ÉBAROUI, e, adj., terme de marine، قوريمش *qouroumich*, t.

ÉBAROUIR, v. n., terme de marine، قوريمق *qouroumaq*, t.

ÉBAT, ÉBATTEMENT, s. m., ذوق وصفا *eïglendjè*, t.; اكلنجە *zevq u safâ*, a.

ÉBATTRE (S'), v. pr., eïglenmek, ذوق كزمك *guezmek*, t.; وصفا *zevq u safâ it*, a.-t.

ÉBAUBI, e, adj. popul., surpris, شاشمش *châchmich*, t.

ÉBAUCHE, s. f., d'un ouvrage d'art, كرناـمـه *kernâmè*, p.-t.; باشلانيج *bâchlângihydj*, t. — d'un écrit, مسـوـدة قرهـلـه *qaralama*, mu-cevvedet, a.

ÉBAUCHER, v. a., commencer un ouvrage d'art, باشلمق *bâchlamaq*, كرناـمـه دوزـمـك *tchyqârmaq*, ilk res-mini kernâmè duzmek. — un ouvrage d'esprit, قرهـلـه — ق *qaralamaq*, tesvîd it, a.-t.

ÉBAUCHOIR, s. m., اويمـهـجـى *oümadji qalemi*, t.

ÉBÈNE, s. f., ابنـوس *ebenos*, vulg. ابانـوس *abânos*. — de l'Inde, ساج *sâdj*, p.-t.

ÉBENER, v. a., ابانـوس رنكـى *abânos rengui ourmaq*, t.

ÉBÉNIER, s. m., ابنـوس اغـاجـى *ebenos aghâdji*, ساج اغـاجـى *sâdj aghâdji*, p.-t.

ÉBÉNISTE, s. m., ابنـوس اغـاجـى ايشـى اشـلـيـجـى *ebenos aghâdji ichleïdji*, t.

ابنوس اغاجي ايشى
ÉBÉNISTERIE, s. f., ebenos aghādji ichi,
p.-t.

قامتشرمك
کوزلرى قامتشرمك
گوزى gueuzleri qāmachturmaq, — Surprendre l'esprit,
شاشورمك — Fasciner, tromper,
chāchurmaq, t.; — حيرته براقيق haïreté brāqmaq. — TENTER.
کوزى قماشمەش
شashur-maq gueuzu qamāchmich,
عىلى شاشورمەش 'aqlı chāchur-
mich, mutehaïir.

کوزلرى
قامتشرىجى
gueuzleri qāmachtu-
rīdji, t.; شعله وېرىجى cheu'lè vī-
ridji, a.-t.

ÉBLUISSANT, e, adj., difficulté de voir causée par trop de lumière,
کوز قامشمەقلۇغى — قامشمەسى
gueuz qamachmaqlighy, qāmachmaci. — Obscurité dans les yeux,
کوز بولانقلۇغى — طومانلىقى
boulānyqlyghy, thoumānlamaei. — Vertige, سرساملىق sersāmlyq.

ÉBORGNER, v. a., rendre borgne, bir gueuzu kieur it, بىر كوزى كورا
بر كوز bir gueuz tchy-qärmaq, bir gueuz den keurletmek. — Cet arbre éborgne la chambre, بىر كوزدن كورلەتكەك
odhāi keurledeur.

ÉBOUILLIR, v. n., چوق

قاينمك ايله دوكنمك - اكسلىك
tchoq qāñnamaqilè tukenmek, eksilmek, t.

ÉBOULEMENT, s. m., يقلمە دوكله deukulme, دوكلش deukuluch,
دیوار دوكلمەسى — d'un mur, divār deukulmeci, دیوارك هيلانى divāruñ heïlāni.

ÉBOULER (S'), v. n., يقلمق iqylma-, دوكلمك deukulmek, يره ierè Duchmek, t.

ÉBOULIS, s. m., يقلەش deukulmich, iiqylmich olān chei, t.

ÉBOURGEONNEMENT, s. m., فلزىر كىسمەسى filizler kesmeci, boudānmaci, t.

ÉBOURGEONNER, v. a., اغاچك فلزىرلىنى aghādjuñ filizlerini boudāmaq, t.

ÉBOURGEONNEUR, s. m., اغاچ طمرجىلىنى وفلزىرلىنى بىين قوشلى agħādj thomroudjy qlerini vè filizlerini iēen gouchler, t.

ÉBOURIFFÉ, e, adj., صاچى داغلىش sātchi dāghylmich, t.

ÉBRANCHEMENT, s. m., اغاچ اغاچ agħādj boudāmaqlyghy.

ÉBRANCHER, v. a., اغاچ داللىرىنى agħādj boudāmaq, كىسمك agħādj dāllerini kesnick, اغاچ دالدىن چپلاتنىق aghādji dāldeni tchiplātmaq, t.

ÉBRANLÉ, e, adj., صارصلەش بىزندىن اوينامش sarsylmich, ierin-den oīnāmich, t.

ÉBRANLEMENT, s. m., secousse, سلكىش silcikish, صارصالش sarsyllich, صرصفەلق sarsamaqliq,

رجفان دماغ redjâfâni dimâgh. تزلزل تزلىل *sâlynty*, t.; صالحنتى tezelzul, a.

ÉBRANLER, v. a., donner des secousses, ساكەك *silmek*, صرصتمق *sarsatmaq*, *sarsytmaq*, بيرفدن اويناتمق *îerinden oïnâtmaq*, ايراث تزلزل *irâci tezelzul it*. — تحريرك ا tahrik it. — quelqu'un dans sa résolution, بر كمسندنک ثبات *bir kimesnânuñ sebâti zehninè bâdii tezelzul ol*.

Voyez ETONNER, TOUCHER. — S'Ébranler, se mettre en mouvement, v. réfl., حركتە كەمك *hareketé guelmek*, حركتە مبادرت ا *hareketé mubâderet it*. Voyez REMUER, S'AGITER. — Ébranlé, e, صارصلپش *sârsylmich*, يرندن متزلزل-اوينامش *îerinden mutezelzil*, اوينامش *oïnâmich*.

ÉBRÉCHER, v. a., کدوک ا *gue-duk it*, کدمك *guedemek*, صندرمق *syndurmaq*, t. — un couteau, بچاغى کدمك *bîchâghy guedemek*. — Ébrêché, e, کدك *guedik*. — Dent —, قيرق ديش *qyryq dich*.

EBRILLADE, s. f., برديزكىيـن *bir dizguin tchekmeci*, t. چكمەسى

ÉBROUER, v. a., برقماشى *bir qoumâchi* صودن كچورمك *souden guetchurmek*, t.

صولمق - *soloymaq*, t. صولومق *soloumaq*, t.

ÉBRUITÉ, e, adj., يايلمش *tâtil-mich*, تواتر او لمش *tevâtur olmush* - بولمش *boulmush*.

ÉBRUTER, v. a., افسا ifshâ it,

يايمق *iâimiq*, تواترا *tevâtur it*, يايلمك *tâtil-maq*, شيوخ بولق *chouiou' boul-maq*.

ÉBULLITION, s. f., état d'un liquide qui bout, قيناـمـه *qaïnama*, t.; جوشـش *djouchich*, p. — Pustules sur la peau, قبارـجـق *qabârdjyq*. — du sang, غـلـيـانـ الدـمـ *ghouliân ud-dem*. — en terme de chimie, matières qui en se mêlant font paraître des bulles en l'air, فـشـرـمـه *fich-qyrma*, تنـافـطـه *tenâfuth*.

قيرنتـيلـقـقـ *qyryntilyq*, ازـنـتـيلـكـ *ezintilik*, t.

ÉCACHER, v. a., ازمك *ezmek*. Voyez ÉCRASER, FROISSER.

ÉCAILLE, s. f., de poisson, پول *poul*, بالـقـ پـولـيـ *bâlyq pouli*. — de tortue, باـغـهـ بـعـدـهـ *bâgha*. — des testacées, صـدـفـ *sadef*. — Petit fragment de fer, دـمـرـيـزـهـ لـرـىـ *demir rizeleri*. — de pierre, طـاشـ *thâch qyryntici*.

ÉCAILLER, v. a., enlever l'écailler des poissons, بالـغـكـ پـولـنـىـ *bâlyghuñ poulini* tchiqärmaq, soömaq, t. — des huitres, les ouvrir, استـرـيـدـيـاـ اـجـقـقـ *astriidiä atchmaq*. — S'Écailler, v. réfl., پـولـ پـولـ قـاـلـوـبـ دـوكـلـمـكـ *poul poul qavlâüp deukulmek*, t.

— Écaillé, à qui on a ôté les écaillles, پـولـ چـيقـارـلـمـشـ *poul tchyqârlısh*, دـوكـلـمـشـ *deukulmich*. — Qui est couvert d'écailles, پـولـ پـولـ *poul poul*.

— Entamé, cassé, قـرـقـ *qyrq*, t.

ÉCAILLER, ÈRE, s., qui vend les

استردياجى *is-tridiādji*, t.
huîtres, les ouvre, —

ÉCAILLEUX, s. e., adj., qui se lève par écailles, قبوغى قاوليان *qabouq qāvlaiān*. — Composé de plusieurs écailles, چوق قبوقلو *tchoq qabouqlu*, t.

ÉCALE, s. f., coque, قبوق *qabouq* ديش قبوق *dīch qabouq*. — d'œufs, يمور طة قبوجى *ioumourtha qaboughy*. — d'huîtres, استرديا *istridiā* قبوجى *qaboughy*. — de noix, جوزك ديش قبوجى *djevizūn dich qaboughy*, t.

ÉCALER, v. a., قبوق چقمرق *qabouq tchiqarmaq*, قبوجى صويمق *qaboughy soīmaq*. — S'Écaler, v. réfl., قبوجى صويمق *qaboughy soīoulmaq*, t.

ÉCARBOUILLER, v. a. pop. Voy. ÉCRASER.

ÉCARLATE, s. f., couleur, آل ál, اسکرلت *iskerlet* ál renk, آل رنگ *ál renk*. — Étoffe —, آل بويالو قماش *ál boïälu qoumâch*. — Graine qui donne l'écarlate, قرمز *qyrmyz*. — Teinture, چەپك بوياسى *tchitchech boïäci*. Voy. COCHENILLE.

ÉCARLATINE, adj. f. (fièvre), قزل *qyzyl* خسته لىك *khastalik*, t.; حمای اسکرلت *hoummāt' iskerlet*, a.

ÉCARQUILLEMENT, s. m., اپشىمە apichma, t.

ÉCARQUILLER, verbe act. famil., باجاڭلىرى - ديزلىرى آچق - آيرمۇق *bādjaqları, dızleri åtchmaq, äirmaq*, اپشى apichmaq, اپشەق - ق *apichmaq*.

آيرمۇق *apichi däirmaq*. — les yeux, كوزلىرى افراطىه آچمۇق *gueuzleri ifräthilé åtchmaq*, t.

ÉCART, s. m., action de s'écartier, de se ranger, صاولمەه *sāvoulma*, يولىدىن *sāvoulmaqlyq*, - صاولمۇق *sāvoulmaqlyq*, بىرندىن *িولىدىن*, ئېرىدىن *ierinden* كرو چكمەسى *guiru tchekilmeci*. — Ecart de jambes, أپشەه *apichma*. — A l'écart, سەقەجى *bachqadje*, بىخلوة *beckhalvet*, p.-a.; تنهايىه *tenhāic*, بىر طرف *ber tharaf*, — Mettre à l'écart, بىر طرف ا - قومق - براقمۇق *ber tharaf it, qomaq, brāqmaq*. — Se mettre à l'écart, تنهايىه كەتكەك *tenhāde*, p.-t.; تنهادە *tenhāde*, p.-t.; دورت چكلەك *tenhāe guitmek, tchekilmek*.

ÉCARTELER, v. a., دورت پارچە *dört pārtcha* it. — Être écartelé, درت پارچەيە كىسلوب مظھور *dort pārtchaïe kecilup mazheri siäcet ol*, t.

ÉCARTEMENT, s. m., séparation, بىر آيرولۇق *äirulik*, t. — Éloignement, بىعاد *ib'ād*, a.

ÉCARTER, v. a., séparer, بىر آيرمۇق *badjäqlari äirmaq*. — Mettre de côté, طرف ا *ber tharaf* it. — Les jambes, بىجاڭلارى *apichmaq*, اپشەق *badjäqlari* اپشەق *irāqit*, اپرۇق *irāqlamaq*, تېيدىد *teb'id* it, a.-t.; يانىدىن *িerinden* tchiqarmaq, اپشەق *yanindan* teb'id it. — la

صاولتمق *sāvoultmaq*, **طاختمق** *dhāghytmaq*. — Détourner, *sāpytmaq*. — S'Écarter, v. réfl., se séparer, *aūrilmaq*. — du sujet, en parlant, اثنای کلامك *esnāi kelāmdē sadedden khouroudj it.* — S'éloigner, se détournér, انحراف *inhi-rāf it.* — du droit chemin, طوغرو چومق *dhoghrou ioldan tchygmaq*. — Faire place, صاولمق *sāvoulmaq*. — Éarpiller, voy. ce mot. — Écarter au jeu de cartes, اویون کاغدلرینى دكشدرمك *ouïoun kāghydlerini deïchturmek*.

دریيے *derii* صيرمش بره *sirmich berè*, t.

كتاب *kutoubi tevrātten bir kitāb*, a.

كليسايه متعلق *keliçāüe mute'allyq*. — **رهب** پاپاس *pāpās*, t.; راهب *rāhib*, a.

ECCOPROTIQUE, adj., purgatif, مسهل لين *moushili lēün*, a.

ECCORTHATIQUE, adj., مفتاح السدة *musettih usseddet*, a..

ECCRINOLOGIE, s. f.; بحث عن الفضلات *bahs 'an el-fuzlāt*, a.

ECERVELÉ, adj. et s., بیدنی *beïeni tcheuruk*; بینی *beïeni dhāghylmich*, عقلی *'aqli ielli*, t.; احق *ahmaq*, a.

ÉCHAFAUD, s. m., assemblage de bois, تخته دوشمدسى *iskelē*, اسکله *takhta duchemèci*, قره چاو *qara tchāv*

تخته پوشلاق *takhta pouchlyq*, تخته پوش *takhta pouch*. — Pour l'exécution d'un criminel, سیاست *siācet ieri*, t.; بيري *nath'y siācet*, a.

اسکله قورلمق *iskelē qouroulmaci*, حاضرلمدسى *hāzyrlamacy*. — Au fig., dispositions inutiles, تدابيرات واهية *tedābirāti vāhiie*, a.

اسکله قورمك *iskelē qourmaq*, **چاتدرمق** *tchātturmaq*, قره چار *qara tchāv* تخته پوش يايپق *takhta pouch iāpmaq*, p.-t. — **Échafauder**, v. réfl., عبىت يره تداركات *abes ierè tedārukiāti azimè eilemek*, a.-t.

ÉCHALAS, s. m., هرك *herek*, t. **باگى** هركلمهسى *bāghy hereklemeci*, t.

ÉCHALASSER, v. a., هركلندرمك *herek dikmek*, ديكىمك *hereklendurmek*. — la vigne, باغى *bāghy hereklemek*. — **Échalassé**, e, هركلنمش *hereklen-mich*, t.

ÉCHALIER, s. m. Voy. **HAIE**. **صوغانچق** *soğandjyq*, آرىپەجق *arpa-dijq* صوغانى *sogħāni*, t.

بر أولنهنك اوچى *bir oltanuñ oudjou*, t. **ÉCHAMPER OU ÉCHAMPIR**, v. a., زەچكمك *zih tchekmek*, t.

شکل هلالك كىسمك *chikeli hilāldē kesmek*, دكرميлю اوپىوب *deguirmili oïoup kesmek*, t; **تقوير** *taqvir it.*

ÉCHANCRUNE, s. f., كسمد *kesmè*, دکرمی اویونتیلیق *deîrmi oïountylyq*, t.; قوارت *qouwâret*, a.

ÉCHANGE, s. m., دکش *deguch*, t.; معاوضة *mubâdèle*, *mou'âvazat*, a. — des ratifications, تصدیق نامه لرک *tasdyqnâmeleruñ mubâdeleci*. — En Échange, adv., بیرینه عوضاً بدل *îeriné bedel*, بالمعاوضة بدل *bil-mou'âvaza*, *bedelen*. — D'un autre côté, آخر طرف دن *akhar tharaftan*.

ÉCHANGEABLE, adj. com., دکش دکشتر لجىك *deîchê guelur*, كلور *degrichturilèdjek*, t.; ممکن استبدال *mumkin ul-istibdâl*, a. — Échangé, e, دکشلەش *deîchilmich*, مىتل *mubeddel*.

ÉCHANGER, v. a., دکش دکش *deîch it*, t.; مبادله *mubâdele it*, a.-t.

ÉCHANSON, s. m., ساقى *sâqy*, a.; قد حكار *qadehkiär*, p.

ÉCHANTILLON, s. m., اورنک *eurnek*, t.; نمونه *numounè*, p.

ÉCHANTILLONNER, v. a., عيارا *'aiär it*, عيارلىق *'aiärlamaq*, a.-t.

ÉCHAPPATOIRE, s. f., قورناتش *qourtoullich*, ير، قاچنه جق *qâtchina-djaq ier*, قچمه ماق *qatchmäq*, مھیص *mahys*, a. V. SUBTERFUGE.

ÉCHAPPÉE, s. f., action imprudente, يولسز حرکت *iolsyz hareket*, a.-t. — de jeune homme, نوجوانك *nev djivânuñ chiveiñ*, شیوه نا هنجاري *nâ hendjari*.

ÉCHAPPER, v. a., s'évader,

فرارا *qâtchmaq*, قور تلبق خلاص بولمق *khalâs boulmaq*. — Éviter, se soustraire, صاوشهـق سوـشمـك *sâvouchmaq*. — N'être pas pris, طوتـلامـق *thoutoulmâmaq*. — N'être pas aperçu, كورـنـامـك *gueurunmemek*. — Échapper à la mémoire, خاطـرـدن چـيـقاـق *khâthyrden tchyqmâq*. — de la main, tomber, الدـن *elden qâimaq*. — l'occasion, قـايـمق *elden qâimaq*. — فـرـصـتـى *fourçati qâtchurmâmalu*. — des mots, دـلـدـن *dilden*. — قـاـچـرـمـق *qâtchurmaq*, سورـجـ لـسـانـ اـيـكـهـ سـوـيلـمـك *surudjiliçän ilè seuîlémek*. — S'échapper, en parlant des animaux, بوـشـانـمـق *bochânmaq*. — Le cheval s'est échappé, détaché, أـتـ بـوشـانـدـى *ât bochândi*. — Échappé, e, خلاص بولـمـش *khalâs boulmich*. — C'est un échappé des Petites-Maisons, زـيـجيـرـدن بـوشـانـمـشـ بـرـ دـيـوانـهـ درـ *zindjîrden bochânich bir divâne dur*. — échappé de juif, يـهـودـى بـوزـمـسـى *iehoudi bozmaci*.

کـولـ كـسـتـانـدـسـى *gueul kestâneci*, t.

ÉCHARDE, s. f., دـكـنـ *diken*, قـيـمقـ *qyqyn*, t.

ÉCHARDONNER, v. a., دـكـنـ اوـتـلـارـى چـقـرـمـقـ قـوـپـارـمـقـ *diken otleri tchiqarmaq*, *qopâarmaq*. — un champ, تـارـلـانـكـ دـكـنـلـكـارـپـىـنـىـ *târlanek dikenlikarpiñi*.

قوپارمۇق tārlānuñ dikenliklerini qop-pärmaq, t.

اتى درىدەن اتى درىدەن ety deriden syrmaq, t. صىيرمۇق

اتى درىدەن اتى درىدەن eti deriden syradjaq bitchäq, t. صىيرەچق بىچاق

ÉCHARPE, s. f., sorte de ceinture, bir nev'i gouchäq. — pour soutenir un bras blessé, قول قولى باغى باغى

adv., qol bâghy, — En Écharpe, قولى باغە اصلەش

ghâ acylmich. — Coup en écharpe, ارقورى آتمە arqoury átma. — Sorte

de vêtement de femme, اوم وز omouz maqramaci.

ÉCHARPER, v. a., يارەلمق iära-lamaq, قىلىج اوچى ايلە اورمۇق

oudji ilé ourmaq. — le visage, يۈزى

iuzu iäralamaq. — Tailler en pièces, پارچە پارچە كىسمك

pärtcha pärtcha kesmek, t.

ÉCHARS, s. m., terme de marine, قارشق اسن يللەر vents, qärichyq ecen ieller, t.

عيار اكسكلوكى, aïtar eksikligui, t.

ÉCHASSES, s. f. pl., اياقلق aïaq-lyq, t.

ÉCHAUBOULURE, s. f., قېرىجق qahardjiq, t.

ÉCHAUDÉ, s. m., سەميد symid, symit, t.

ÉCHAUDER, v. a., حىشلەق hach-lamaq, vulg. حاشلەق hâchlamaq.

— Passer à l'eau bouillante, قىتار qainär souda iäiqä-

maq. — S'Échauder, v. réfl., ييقامق صودە

zäanmaq, ضرركورمك - چىكمك zarar gueurmek, tchekmek, t.

فرغان qaz-ghân, t.

اسىلىك ئەتكەن ئەتكەن issylik qabärdjyqleri, t. قىبار جىلىرىنى هەرض heraz, a.

قىدرىجى قىدرىجى qyzduridji, t.; حىرات وېرىن ha-rarët riren, a.-t.; مىسخىن - mou-çaklikhiq, a.

ÉCHAUFFEMENT, s. m., action d'échauffer, استىمقلق issytmaqlyq, قىرغىن teskhyn. — Effet de cette action, اسىلىك issilik, t.; حىرات haräret, a.

ÉCHAUFFER, v. a., donner de la chaleur, اىستىمەق issytmaq, قىزدىرمىق qyzdurmaq. — la

chambre, اوطەپىي odhaïi issitmaq. — S'Échauffer, v. réfl., devenir chaud, اىستىمەق issynmaq,

حرارتلىنكەن قزمق qyzmaq, haräretlenmek. — S'enflammer,

علولىمك آتىشلىمك aleylemenmek. — S'animer, كىسب kesbi guermüiet it,

قىشمەق qyzichmaq.

ئىدبىرسىز و سوکىي فنا اولان حركىت ted-birsiz ve soñi senä olän hareket, حالدارش saldurich, t.

خىرە قېرىجق khourdè qabärdjyq, t.

بىچقىي bekchi koullcei, t.

ÉCHÉANCE, s. f., دادىدايدە.

وَعْدَهُنَّكَ وَقْتِيٌّ - حَلْوَى
va'den-nuñ vaqtı; houlouli. — d'une let-
 بُولْجِه تِمَسْكَنَكَ
pölbüjhe temessuguinuñ
 وعده سى
vadeci, t.-a.

ÉCHEC, s. m., terme du jeu des échecs par lequel on avertit que le roi est en danger, كيش - كيش *kich*, t.-p. — Donner échec, كيش ا شاھە كش ا *châhè kich it.* — Mettre le roi en échec, كيش ا شاھە كش ا *châhè kich it.* — Échec et mat, مات *mât.* — Faire échec et mat, مات ا *mât it.* — Échec, au fig., perte considérable, atteinte à la fortune, à la réputation, خسارت *khaçaret.* — Sekté, سکتہ *sektè.* — Brèche, رخنه *rakhne.* — Perte, défaite éprouvée par les troupes, بوزغونلق *bozghounlouq,* انهزام *inhizām.*

شطرنج اوينى، jeu شطرنج *chatrandj oïouni*, ou simpl. شطرنج *chatrandj*, p. — Pièces du jeu, پیاده لر *piädeler.* — Les pions, پیاده لر *piädeler.* — Le roi, شاه *châh.* — La reine, فرزى *ferzin,* فرزى *ferzi.* — Les éléphans, فيللر *fil,* فيللر *filler.* — Le cavalier, فرس *feres,* ات *ät.* — Les tours angulaires, رخ *roukh.* — Jouer aux échecs, روچ شطرنج اوينامق *châthrandj oïnämaq.*

ايىرچىكالى *tchenguiäli*, t.

ÉCHELETTE, s. f., de bois, نردوان *nerdevän,* اىل نردوانى *el nerdu-bäni,* نردوان *nerdubän,* vulg. merdiven. — double, چىتە مردوان *merdivän,* ايپ نردوانى *tchisli merdivän,*

ip nerdu-bän. — Échelle géographique, مقیاس *miqâs*, a. — Ports du Levant, اسکله بندر *iskelè bender.*

ازمیزىر اسکله سى اق دكىزلىرى *izmir iskeleci.* — Les Échelles du Levant, اسکله لرى *aq deñyz iskeleleri.*

ÉCHELON, s. m., بضم *basmaq*, نردايان اياقى *aïaq nerdu-bän aïaghı.* — Degré d'avancement, درجه *ruthè, deredjè, a.*

ÉCHENAL ou ÉCHENEAU, s. m., اغاچدن اولوق *aghâdjden olouq, t.*

ÉCHENILLER, v. a., ترللرى اغاچدن دوشرمك - چىفرمىق *tyrtyilleri aghâdjden devchirmek, tchiqarmaq,* طرطلى كيدرمك *thyrythili güdermek, t.*

ÉCHEVEAU, s. m., طوره طوره *thoura, chile, qanqâl.* — de soie, اىپك *ipek thouracy, t.*

ÉCHEVÉLÉ, e., adj., صاحب طاغلمش - طاغلىق *sâtchi dhâghylmich, dhâghynyq, t.*

ÉCHEVIN, s. m., اعيان *'aiün, a.;* شېيىخ باشى *qodja bâchi, t.; cheïkli ul-beled.*

ÉCHEVINAGE, s. m., قوجە باشىلىق *qodja bâchilyq, t.*

ÉCHIFFRE, s. m., نردوان *nerdubän divârecci, t.*

ÉCHINE, s. f., اوکرغە *oñourgha,* vulg. omourgha. Voy. ÉPINE.

ÉCHINER, v. a, rompre l'échine, ارقە كىكىنى بلى قرمق *beli qyrmaq,* arqa guemiguini qyrmaq. — Assommer, دېلەمك *tepëlemek:*

غۇفل *gufel* et fusel, a.

ÉCHINOPUS, s. m., plante, عکوب *ukioub*, a.

ÉCHIQUIER, s. m., table du jeu d'échecs, شطرنج بزى - تخته سى *chatrandj bəzi, takhtaci*, t.; نطبع *nath'* et *natha'*, a. — Filet à pêcher, بالق كېچىسى *bâlyq keptcheci*. — Juridiction financière en Angleterre, انگلترەدە اموال میرىيە *inguilterada emvâli miriè nazâreti*.

ÉCHIUM, s. m., plante. Voy. VÉPRINE.

ÉCHO, s. m., يانقو *iānqo*, طاغدن اشيدلن صدا *ichidilen sedā*, ou simplement *sedā*, او رمانلردن درەلردن *ormānlardan derelerden* vè *ghairi ierden mun'agis olân sedā*. — Produire un رە صدا *reddi sedā it*, ينقولنمۇق *iāngolânmaq*.

ÉCHOIR, v. n., الله كيرمەك - دوشەك *elè guîmek, duchmek*, t.

ÉCHOPPE, s. f., چۈركە دەكانى *tcherkè dukkiāni*, t.-a.; دەكانجىق *dukkiāndjiq*, قولتوق دەكانى *qoltouq dukkiāni*, t.

ÉCHOUER, v. n., donner sur le sable, صوغىيە - قومە دايىمق *syghiiè, qoumè dāiūnmaq*. — sur des rochers, قيادە أو تورمۇق *qaiāda otourmaq*. — à terre, كىمى قىرىيە دوشەك *guemi qaraïè duchmek*. — Se briser, كىمى پارەلنمۇق *guemi pâralanmaq*. — Échouer soi-même son vaisseau sur la côte, كندو كەپىسىنى قىرىيە دوشەك *kenđo këpissiñi qarîbiye*.

guendu guemicini qaraïè duchurmek, átmaq, otourtmaq. — Ne pas réussir, بىجرەمامك *bedjerememek*, باشد چقەمەق *bâcha' tchiq mamaqaq*, راست كەمك *râst guelmemek*. — بو مصالحت نېتىجە پىدىر حصول اولەمدى *bou maslahat netidjé peziri houçoul olamadi*.

ÉCIMER, v. a. Voy. ÉTETER.

ÉCLABOUSER, v. a., چامور آتىق *tchâmour átmaq, sytchrâtmaq*, زيفوس آتىق *zifos átmaq*, t. — Éclaboussé, e, زيفوسلىنىش *zifoslanmich*.

ÉCLABOUSURE, v. a., چام - ور سريپنديسي *tchâmour sirpintici*, زيفوس، t.

ÉCLAIR, s. m., شەشك *chimchek*, t.; برق يلدرم *iyldyrym*, p.; barq, pl. a. بروق *bûrouq*. — Faire des éclairs, شەشكىلمك *chimcheklemek*.

ÉCLAIRAGE, s. m., بلدەنك و قوناغەك *beldenuñ rë qonâghuñ aïdinlamaci*, t.

ÉCLAIRCIE, s. f., terme de marine, بلوتلۇ - هوانىك بىرىدە *bouloutlu havânuñ bir ierdé atchilmaci*, t.

ÉCLAIRCIR, v. a., rendre plus clair, اچمەق *atchmaq*, نورلى - روشى *nourlu, rouchen it*, a.-p.-t. — une liqueur, la laisser reposer, طورتمق *dhouroutmaq*. — Rendre moins épais, صولۇ *soulu it*. — une couleur, رىكى اچمەق *rengui atchmaq*. — une affaire, une difficulté, مشكل بىرمادەبى اچمەق - حل ا

muchkil bir maddeüi atchmaq,
hall it. — Expliquer, - ایصاچ *izāh*, *beūān*, *kechf* *it.* — Rendre évident, بِلْلُو ا *bellu it*, خارجه - اچینه چیارمق *khāridjē*, *atchygha tchyqārmaq*. — Rendre moins épaisse une forêt, بِرْ اورمانی اچم - ق *bir ormāni atchmaq*, اورماندہ جابجا اغاچلری کسک *ormānda djābedja aghādjleri kesmek*. — Faire comprendre, اکلتمق *añlatmaq*. — Instruire de la vérité, حقیقتی اکلتمق *haqqati añlatmaq*. — S'Éclaircir, v. refl., devenir plus clair, - بِلْلُو - روشن *bellu, rouchen, 'aīān ol*. — En parlant d'une difficulté, du temps, حل اچلم - ق *atchilmaq*, اولنمق *hall olounmaq*. — Le temps s'est éclairci, هوا اچلدى *havā atchylđy*. — S'éclaircir, en parlant d'une liqueur qui forme un sédiment, طورلمق *dhouroulmaq*.

ÉCLAIRCISSEMENT, s. m., explication, بیان *beūān*. — Demande, سوآل *souāl*, a. — d'une difficulté, کیفیت حالک *kefīiet hāluñ beūāni*.

ÉCLAIRE, s. f., plante, la grande espèce, قرلانجع اوئى *qyrlāngħidj oti*. — La petite رهبان جامەسى *rouhbān djāmēci*, t.

ÉCLAIRÉ, e, adj., ایدنلو *aïdynlu*, t.; فورلو *nourlu*, p.; روشن *nourlu*, a.-t. — Au fig., instruit, معلوماتى چوق *m'aloumati tchoq*.

ÉCLAIRER, v. imp., répandre de la clarté، ایدنلاق ویرمك *aïdynlyq vîrmek*, nourlandurmaq. — Apporter de la lumière، موم کوسترمك *moum gueustermek*. — Faire comprendre، اکلتمق *añlatmaq*. — Faire des éclairs، شمشکلپك *shimşeklepik*, شمشک اویندق - اتمق *chimchek oïnamaq*, *tchātmaq*, *atmaq*. — Étinceler, اچقدە او پارلمق *pârlamaq*. — Être éclairé, être en vue de tous côtés, اچقدە او اچقىتى اکلتمق *atchyqta ol*.

ÉCLAIREUR, s. m., tchârqadji, چارچى *tcharkhadjî*, t.

ÉCLANCHE, s. f., cuissé de mouton. Voy. GIGOT.

ÉCLAT, s. m., fragment، پارچە اوغانلى *pârtcha*, پاره *pâra*, oufânti، قرندي - قرفنتى *qyrinti*. — اغاچ پارچەسى - قرنديپسى *aghādj pârtchaci*, *qyrintyci*. — Bruit, fracas، پاتلاق *pâtlâq*, کورلە كورلۇتى *gueurulemè*, *gueurultu*. — de voix, سيس کورلەپسى *ses gueurulduci*. — Éclat de rire، قەقەپ *qahqaha*. — Lueur, splendeur, ايدن *aïdin*, پارلائش *pârläich*, t. — rouchenlik, روشنلە شعشعە *cha'cha'a*. — Gloire, رونق *revnaq*, نام *nām*, شهرت *cheuhret*. Voyez RUMEUR, SCANDALE.

ÉCLATANT, e, adj., qui a de l'éclat، ایدنلۇ پارلاق *aïdinlu*, *pârlâq*, شعلە ویرېجي *cheu'lè vîridji*, t.; شعلەلى *cheu'leli*. — Qui fait du bruit, شماطە ايدن *chamāta iden*, شماطەلى *chamāthalu*. — Services

éclatauts, **خدمات جلليـة** *khademat jelliliye*.

ÉCLATER, v. n. et pro., se fendre
 par éclats, قرلمق *q̥yrl̥maq*,
 چاتلماق پاره لنه-ق *pāralanmaq*,
tchiātlamaq, يارلماق *iārylmaq*. —
 Faire grand bruit, كورلدمك *gueuruldemek*, پاتله-ق *pātlamaq*, t.
 — Paraître, devenir public, میدانه *meidānē* چیتمه-ق *tch̥yqmaq*,
 اشکاره يه چیقمق *achikiārēc̥tch̥yqmaq*, ظهوره کلېك *zouhouré guelmek*, a.-t.; قوپه-ق *qopmaq*. —
 Briller, reluire, پارلماق *pārl̥amaq*, يلابه-ق *iyldyrūmaq*, بىلدرا-مك *ialābimaq*, شعله لنمك *cheul̥elenmek*. — Jeter de l'éclat, پارلدامق *pārladāmaq*, شعله ويزمك *cheul̥e v̥ermek*. — Éclater de rire, قىقەبە كولمك *qahqaha il̥e gulmek*, أيله بایلدرق كولمك *bāilaraq gulmek*. — ÉCLATER, montrer son ressenti-
 ment, فىرلماق *firlamaq*.

ÉLECTIQUE, adj., منتب *mun-*
tekhyb, فيلسوف *filosof*
mutenaqqid, a.

• حكمت لا هل **ÉLECTISME**, s. m., الانتقاد *hykmetil-chlil-intiqād*, a.

ÉCLEGME, s. m., لعوق *la'ouq*,
pl. a. لعوقات *la'ouqāt*.

ÉCLIPSE, s. f., du soleil, كون - gun, gunech thou-toulmaci. — de lune, اى طوتلپىسى - aï thoutoulmaci, t. — de l'un et de l'autre, خسوف - khouçouis, kuçouis, a. — partielle, كسوف - kuçoufi djuz'y'. — totale, جزئى - كامـل - نامـل - kiāmil, tāmm.

طُولْمِش *thou-*
toulmich, t.; مُنْكَسِف *munkecif*,
غَايِب اوْلمِش *għaib olmich*.
a.;

ÉCLIPSER, v. a., cacher un astre, ستر اورتىمك *setr it*,
 كىف - قىكىسيف *kesf, tekecif it*. — Lá lune éclipse le soleil, قەر ستر ايدىر *qamer chemsi setr ider*. — Obscurcir, قاراكلۇ *qarānlu*
it. — Au fig., effacer, بلورس-زى *bilursyz it*, محو *mahv it*. — S'É-
 clipser; v. pr., en parlant du soleil, كون طوتلماق *gun thoutoulmaq*. —
 de la lune, آى طوتلماق *äi thou-toulmaq*. — de l'un ou de l'autre,
 منكىسف او *munkecif ol*. — S'é-
 clipser, s'absentér, disparaître,
 غېبۈت او *ghäib ol*, غايىب او *ghäiboubet it*, نابىدىد او *näbedid ol*.

طريق شمسى ÉCLIPTIQUE, s. f., سمت الشمس thariq·chemci, scintuch-chems, a. — Écliptique, adj. com., des éclipses,كسوفى kuçousü, خسوفى khouçoufii, a.

قریق کمیکله *ÉCLISSER*, v. a., تخته جق *q̥ryq guemyq-*
صارمق *lerē takhtadŷj q̥sārmaq*, l ; مع *vaz̥j djebîrē it*. جبیره ا

اقساق *Éclopé*, adj., boiteux
فرسز پور بشلو *thopāl*, طوپال

farsyz iurichlu, t. Voy. ESTROPIÉ.

ÉCLORE, v. n., en parlant des oiseaux, يمورطهـ دن چـ قـ مـ قـ *ioumourthaden tchiqmaq*, t. — Poussins qui viennent d'éclore, يـ مـورـ طـ دـ دـ دـن چـ قـ مـ شـ پـ لـ يـ جـ لـ *ioumourthaden tchiqmich piliidjler*. — des fleurs, اـ چـ لـ مـ قـ *atchilmaq*. — Le jour commence à éclore, صباح اوـ ليـورـ *sabāh olieur*, ظـ اـ هـ رـ هـ چـ قـ مـ قـ *tchyqmaq*, زـ اـ هـ رـ هـ چـ قـ مـ قـ *zāhirè tchyqmaq*, بـ روـ زـ اـ *burduz it*.

ÉCLOISON, s. f., يـ مـورـ طـ دـ دـن چـ قـ مـ قـ *ioumourthaden tchyqma*, t.

ÉCLUSE, s. f., صـ وـ بـ نـ دـى *sou bendi*, جـ دـ ولـ سـ دـ *sedd*, اـ صـ هـ قـ پـ وـ *djedvel qapouçou*, اـ صـ هـ قـ پـ وـ *asma qapou*.

ÉCLUSIER, s. m., صـ وـ بـ نـ دـى *sou bendi nāziri*, t.

ÉCOFRAI ou ÉCOFROI, s. m., قـ تـ نـى *qaty qālyn sofra*, دـ زـ كـاهـ *dizguiāh*, t.

ÉCOINSON, s. m., pierre d'encoignure, كـ وـ شـ هـ طـ اـ شـى *keuchè thāchi*, t.

ÉCOLE, s. f., où l'on enseigne, مـ كـ تـ بـ *mekteb*, a.; تـ عـ لـ يـمـ خـانـهـ *ta'a-lím khānē*, a.-p.; درـسـ بـرـى *ders ieri*. — Secte, مـ ذـ هـ بـ *mezheb*. — de Platon, اـ فـ لـ اـ طـ وـ نـ مـ ذـ هـ بـى *isflā-thoun mezhebi*. — École primaire ou d'enfants, چـ وـ جـ وـ قـ مـ كـ تـ بـى *tchoudjouq mektebi*. — de philosophie, حـ كـ مـ تـ مـ دـ رـ سـ سـى *hikmet medre-céci*. — de médecine, طـ باـ بـتـ مـ كـ تـ بـى *thybâbet mektebi*.

ÉCOLIER, IÈRE, s., مـ كـ تـ بـ

اوـ عـ لـ اـ ذـ سـى *mekteb oghlāni*, a.-t.; شـ اـ كـ دـ *chāguird*, p.-t.

ÉCONDUIRE, v. a., éloigner avec ménagement, اـ صـولـ اـ يـ لـهـ قـ وـ غـ هـ قـ *ouçoul ilè qoghmaq*, حـ سـ صـورـتـ اـ يـ لـهـ نـ بـعـيـدـ *husni souret ilè teb'id, def' it*. — Refuser avec ménagement, بـ تـ قـرـيـبـ باـ شـ دـ دـنـ صـاـ وـ مـقـ *bir taqrib bachden savmaq*.

ÉCONOMAT, s. m., charge d'économie, وـ كـ يـلـ خـرـجـ مـنـصـبـىـ پـاـيـهـ سـىـ *vekili khardj mancebi, pātēci*. — Administration des bénéfices pendant la vacance, نـظـارـةـ الزـعـامـاتـ الـمـحـلـوـلـةـ *nezāret ul-zî'āmāt ul-mah-loulet*, a.

ÉCONOME, adj. com., ménager, خـ رـجـ خـانـهـ دـارـ دـارـ *khānèdar*, p.; خـ اـنـهـ اـدـارـهـ سـىـ وـ مـصـرـفـىـ يـوـلـ اـيـلـ كـ وـرـونـ *kkardj umasrafi iol ilè gueuren*. — L'économie d'une maison, d'un établissement, وـ كـ يـلـ خـرـجـ *vekili khardj*, a.

ÉCONOMIE, s. f., règle dans la conduite d'un ménage, خـانـهـ دـارـ لـقـ *khānèdārlıq*, خـ اـنـهـ اـدـارـهـ سـىـ *khānè idārèci*, p.-t. — Epargne, اـ مـسـاـكـ *imsâk*, خـرـجـ قـلـيلـ *idārè* اـدـارـهـ *khardji qalil*. — politique, قـدـبـيـرـ *tedbîri memlekét*, تـدـبـيـرـ مـهـلـكـتـ *tedbîri modoni*. — rurale, تـدـبـيـرـ القرـاءـ والـصـيـاعـ *tedbir elqoura vezzyā'*. — Domestique, اـدـارـهـ اـمـورـ *idārèi oumouri beitüüè*. — Ordre, harmonie entre les parties du corps physique, نظامـ دـوزـنـ *duzen*, نـظـامـ *nizām*.

ÉCONOMIQUE, adj. com., qui concerne l'économie, خـانـهـ ذـكـ *mekteb*

اداره سینه متعلق *khanēnuñ idārēcinē mute'allyq.*

ÉCONOMIQUEMENT, adv., avec économique, اداره ایله *idārē ilē*, اداره لو *idārēlu*. — Avec épargne, خرج قلیل ایله *khardjī qalūl ilē*.

ÉCONOMISER, v. a., administrer avec économie, اداره *idārē it*, اداره لو کورمک *idārēlu gueurmek*.

— **Epargner**, امساك *imçāk it*, خرج قلیل *khardjī qalūl it*. — Mettre de côté, صاقلاق *sāqlamaq*, کناره قومق *kenārē qomaq*.

ÉCOPE, s. f., چامچاق *tchām-tchāq*, t.

ÉCOPERCHER, s. f., یوک فالدره جق *iuk qālduradjaq alet*, t.

ÉCORCE, s. f., قبوق *qabouq*. — قشیر *qychr*, pl. قشور *quochour*, a.; اغاج قبوغى *aghādj qaboughy*. — La première, la grosse écorce, دیش قبوغى *dich qaboughy*.

— La seconde, la petite —, ایچ قبوغى *itch qaboughy*. — de citron, طال قاوغلۇقلىق *dhāl qāvouqlıq*, t. لیمون قبوغى *limoun qaboughy*.

Voy. SUPERFICIE.

ÉCORCER, v. a., قبوجى صوييق *qaboughy soömaq*, قبوق چفرمۇق *qabouq tchiqarmaq*, t. — Écorcé, e, قبوجى صوبىلمىش *qaboughy soöoulmych*.

ÉCORCHER, v. a., dépouiller un animal de sa peau, درى بوزمك *iuzmek*, صوييمق - چقرمىق *derii soömaq*, tchiqarmaq. — Enlever légèrement la peau ou l'écorce, قبوغى - درى بىي *qaboughy*, derii *syrmaq*.

پك بهالو — Faire payer très-cher, درى بىي *pehālu sätmaq*, صاتمق سوكmek — En parlant d'une boisson qui est rendue au palais, بوغازى تخدىيش ا — bogħazi takhdid it, thyrmlāmaq. طرملامق *dimāghy*.

ÉCORCHERIE, s. f., صالحانه *säl-khānē*, p.

ÉCORCHEUR, s. m., درى صوييجى *derii soödji*, سلاخ *sellākh*, a.

ÉCORCHURE, s. f., ميرق *siryq*, درى صيرندىسى *deri syrynticy*, t.; سحاج *sahdj*, a.

ÉCORNER, v. a., rompre les cornes, بوينز قيرمك *boïnouz qyrmaq*, t. — Couper, casser l'angle ou les angles, اوچى كىشكىڭ *oujdou*, keuchè kesmek. — Diminuer, اكسلتمك *eksiltmek*. — Raccourcir, قىصەلتىق *qyssaltmaq*, t.

ÉCORNIFLER, verb. act. famil., طالقاولاقق *dhālqāvouqlıq*, t.

ÉCORNIFLERIE, s. f., طالقاولاقق *dhāl qāvouqlıq*, t. طام طالقاوغلۇقلىق *dhām dhāl qāvouqlıq*, t.

ÉCORNIFLEUR, se, s., دالقاوچىخور *dhāl qāvouq*, t.; مفت خور *must khor*, p.

ÉCOSSE, s. f., nom de pays, سقوچيا مملكتى *sqotchiā memleketi*.

ÉCOSSEN, v. a., قىوقدن چقىرمق *qabouqtan tchiqarmaq*, قېچۈغىنى *qapatchoughy*, صوييمق - صيرمىق *söömaq*, *syrmaq*.

ÉCOSSEUR, se, s., قېبىوق *qabouq tchyqārūdji*, t. جىقارىجى *qabouq tchyqārūdji*, t.

ÉCOT, s. m., quote-part de dépense de table، عارفانه 'arifânè, a.-p., vulg. رفند refend; پای pâi.

— Dépense pour un repas، مصرفیہ خرجی temek khardji, masrafîe. — Compagnie de personnes qui mangent ensemble، رفند-چی refend-çi. — Payer جعیتی پاینی - مصرفیہ سنسی pâini, masrafîecini virmek.

ÉCOUANE, s. f., بُرْنُوْع اکد birnev'y eïe, t.

ÉCOUER, v. a., قوبَرْغى كىسمك quôrroughy kesmek, t.

ÉCOUFLE, s. m., sorte de milan، دولنگ چایلاق tchâïlâtq, dulenguetch, t.

ÉCOULEMENT, s. m., mouvement de ce qui s'écoule، دوكلمه deukulmè, اقش agych, فيضان djeriân. — Flux، جريان feizân. — de l'eau, صوامهسى sou aqmaci. Voy. DÉBIT.

ÉCOULER, v. n., couler hors d'un lieu, بوشانوب دوكلمك deukulmek, bochânup deukulmek, دوكلمك دوكلمك دوكلمك aqytmaq. — Faire صويي les eaux, صويه يول soutai aqytmaq. — اقتمق soutê iol qâzmaq. — idjrâi mât. — S'écouler، اجري ما aqmaq. — Tomber en cascade، يوقريدين aqmaq, duchmek, inmek, — Déborder، طاشمق thâchmaq. — En parlant du temps، زمان guetchmek, surmek. — Le سورمك زمان surmek, surmek. — Le كچمك كچمك guetchmek.

زمانی كچدى وقتى تمام اولدى vaqty tamâm oldy.

ÉCOURTER, v. a., قصالتمق qys-sâltmaq قصہ کسے کٹ eksiltmek. — des cheveux، صاچى دىبدن قرمق sâtchi dibden qyrqmaq, kesmek, t.

ÉCOUTE, s. f., دكىلە جىك guizlu ichidetjek ier, diñlëiedjek ier, t. — Être aux écoutes، كىزلى بىردى اشتىك ichitmek, t. — كوز قولاق او gueuz quolâq ol.

ÉCOUTER, v. a., entendre، اشتىك ichitmek. — quelqu'un, ce qu'il dit، دكىلە dinlè. — استماع istimâ'a it, a.-t. — Ecoutez-moi، بنى beni dinlè. — Prêter l'oreille، قولاق طونق qoulâq thoutmaq, ourmaq. — اوكت اوكت — Suivre les conseils، نصيحت eugüüt, nacihat, seuz thoutmaq. — Donner audience، سوپىلتىك seuiletmek. —

S'Écouter, v. réfl., être trop attentif à sa santé، حىددن كندوسنى guenducinishadden ziâde. — زياده قيرمك كندوبىي كوزتىك qâürmaq, guendüii gueuzetmek. — Écouté, e, مسموع ichidilmich, mesmou'. — ايشىدىڭى ايشىدىڭى

ÉCOUTEUR, se, s., ichididji, t.

ÉCOUTEURS, adj. m., اوزكىك eur-kuk, t.

ÉCOUTILLES, s. f. pl., كەمىي انبارىنىڭىك embârinûn guemi

aghzi, انبار أغزى قپوسےی *ambār*
aghzi qapouci, t.

فرون - طوب *ÉCOUVILLON*, s. m., *fouroun, thop supurguèci*, سپرکه سی سلکی *silgui*, t.

پاچاورہ *ÉCOUVILLONNER*, v. a., سپرکه سیله تمیزامک سلکی ایله *pātchāvra supurguècile temizlemek*, سلمک *silgui ilè silmek*, t.

ECPHRACTIQUE, adj., t. de méd., سلیبی طاغبیجی *seddēi dhāghydīdji*, t.; مفتح المسدة *mufettih us-seddet*, a.

اوجاق پرده سی *ÉCRAN*, s. m., *perdèci*, t.

ÉCRASÉ, e, adj., foulé, ازمش *ezmich*, مددکوک باصاق *bācyq*, t.; medkiouk. — Trop aplati, يضم *iastum*, افطح *astah*, a.

ÉCRASER, v. a., بصمق *basmaq*, صیمهق *symaq*. — Détruire, ییقہق *iīqmaq*, t.; جراب *kharāb* it. Voyez APLATIR. — Surpasser, laisser en arrière, پک کیرو براقمق *pek guiru brāq-maq*.

سدک قیمغنى البق *ÉCRÊMER*, v. a., *suduñ qaīmaghyni almaq*, t. — Au fig., se dit aussi d'une affaire dont on tire ce qu'il y a de meilleur, زبلسنی المق *qaīmaghyni zubdécini almaq*. — J'ai écrêmé cette affaire, بو مصلحتك قیمغنى *bou maslahatuñ qaīmaghyni aldum*.

بر دیوارک دپه سنی - اوستیسنسی چیقارمق - *ÉCRÉTER*, v. a., *bir divāruñ tepécini*, قالدرم -

tuçunu tchyqārmaq, qāldurmaq, t.

ÉCREVISSE, subst. fémin., de mer, استاقوس *istāqos*. — d'eau douce, ینسکچ *ienguetch*, t. — Signe du Zodiaque, سلطان *serethān*, سرطان *serethān bourdji*.

پک باغرمق *ÉCRIER* (S') v. n. pr., چاغرمق *pek tchāghirmaq*, *bāghyrmaq*, t.; فرباد *feriād* it, p.-t.

بالق کولنل سپددن اورلمش دیوار *ÉCRILLE*, s. f., *hālyq gueulundē sepedden ouroulmich divār*, t.

حقہ جواهر صندوخي - قوطیسي *ÉCRIN*, s. m., *hoqqa*, a.; *djevāhir sandoughy*, *gouthouçou*, a.-t.

ÉCRIRE, v. a., tracer des lettres avec la plume, یازمق *iāzmaq*, t.; کتب - تحریر *ketb, tahrir, tasthyr* it. — une lettre, بیر مكتوب *bir mektoub* *iāzmaq*, کاغذ یازفق *kiāghyd iāzmaq*. —

correctement, mettre l'orthographe, نالیف - املأ *imlā* it. — Composer, یازلیف *teelif, tasniş, in-chā* it. — S'écrire, avoir commerce de lettres avec un autre, مکتوب لشک *mektoublechmek*, a.-t. — Être écrit, *iāzilmaq*. — Écrit, e, part. یازلیف *iāzilu*, یازلمس *iāzilu*, مسطور *mouharrer*, *mesthour*.

ÉCRIT, s. m., یازو *iāzou*, t.; تحریر *tahrir*. — مكتوب *kiāghyd nemiga*. — Livre, کاغذ *kitāb*, pl. کتاب *kioutoub*. — نالیف Compositon quelconque,

تَالِيفَاتٍ *tasnîf*, pl. a. **تَالِيفَاتٍ** *tasnîfât*. — *Acte, promesse, conyention, سند sened.* — Par écrit, *tahrîren*.

ÉCRITEAU, s. m., ياقتە *iäfta*. — qui indique un logement ou une maison à louer, كرايىھە ويرلەجىك *kiräiye virilëdje* ياقتە *iäfta*, قپوسنده اصلان *qapousndeh acylan* ياقتە *iäfta*, evun qapoucindé *acilan iäfta*, t.

ÉCRITOIRE, s. m., qui renferme l'encre, دود - *dowd*, *devid*, *devit*, t. — Étui ou nécessaire renfermant ce qui est nécessaire pour écrire, حقّا *hoqqa*, قلمدان *qalem-dān*, p.

ÉCRITURE, s. f., action d'écrire et caractères écrits, يازو *iāzou*, يازى *iāzy*, t.; كتب *ketb*, a. — Caractère, main de chaque personne, خط *khatt*, a.; يازو *iāzou*. — pleine, قالك *qālyñ*, *thoq-* انجه *tcha iāzou*. — fine, جلز *indjè*, *djiliz iāzou*. — Inscription, caractères écrits, خطوط *khou-thouth*, كتابة *kitābet*. — Belle écriture, كوزل *guzel iāzou*. — Mauvaise, كوتى *keutu iāzou*. Écritures, en terme de pratique, تقريرler *tagrīrlar*. — L'Écriture sainte, les livres divins, كتب الهية *koutoubi ilahiiè*. — La Bible, نورات *tevrāt*.

ÉCRIVAIN, s. m., celui qui écrit
bien ou mal, يازبجي *iāzibjī*, t. —
Maître d'écriture, يازو خواجىسى
iāzou khodjacı. — Auteur,
كتاب يازان *kitāb iāzān*, مؤلف *muellif*.

عرصحالجى كاتب *kiātib*, 'arzouhāldji.

ÉCROU, s. m., trou de la vis, بورمة دليكي *bourma deligui*, t. —
Acte d'emprisonnement, حبس قيد محبوعيّة *habs senedi*, a. قيد محبوعيّة *qüdi mahbouciyet*, a.

ÉCROUELLES, s. f. pl., اور our, صراچه syrādjé, علتشی syrā-
djé 'illéti, خنازیر khounāzir. — Qui
a les —، صواحدل syrādjélu.

جسخانه دفترنده قید ای
ÉCROUER, v. a., *hapy's khānē def-
terindē qaïd it*, a.-t.

مطبخ پادشاهی *mathbakhi pādīchāhi* دفتری *desteri*,
ÉCROUES, s. f., a.-t.

بر معدن —
ÉCROUER, v. a., bir ma'den
صومعوق ایکن دوکمک
soghouq iken deuvmek, t.

چوکمه ÉCROULEMENT s. m., tcheukmè, ش tcheukuch, چوکش يقله لقق iiqylmaqlyq, t.; هیال heiāl, انهدام heülan, inhi-dām, a.

يُقْلِمْقَ يُقْلِمْقَ *iqylmaq*, v. pr., *écrouler* (S'), *boulmaq*. — *دوشمهك* *duchmek*, *انهدام* *tcheukmek*, *چوکمهك* *inhidām*. — *دوشمهك* *duchmek*, *انهدام* *tcheukmek*, t.; *چوکمهك* *inhidām boulmaq*. — *دوشمهك* *duchmek*, *انهدام* *tcheukmek*, *چوکمهك* *inhidām*, *منهدم* *munhedim*.

اکمک قبوغنى *ÉCROUTER*, v. a., چىقىرمق *ekmeguñ qaboughini tchi-qarmaq*, اتمك قورىسىنى صويمق *etmeguñ qouroucyni soimiq*, t. — قبوغى چىقارلە-ش *Pain écrouté*, اتمك *qaboughy tchyqārylmich et-mek*.

ÉCRU, e., adj., خام *khām*, p.; خام *tchig*, t. — Soie écrue, چیک *khām ipek*.

ÉCRUES, s. f. pl., de bois, یکی *iēni* بتمش *bitmich aghādjlar*, t.

ECSARCOME, s. m. Voy. EXCROISANCE.

ECTROPION, s. m., کوز قپاغندک *guez qapāghynuñ de-pirikligui*, t.

ECTYLOPTIQUE, adj., terme de médecine, سکل اشندریجی *signil achenduridji*, t.; آکال الشولول *ekkiāl ussuloul*, a.

ECTYPE, s. f. Voy. EMPREINTE.

ÉCU, s. m., bouclier, قالقان *qāl-qān*, t.; جفنة *hadjeset*, a. — Armoire, نشان لوحه سی *'alāmet nichān levhaci*. — Monnaie d'argent, ریال *riāl*.

ÉCUBIER, s. m.; غومنه مازغالی *ghomenā māzghāly*, t.

ÉCUEIL, s. m., rocher dans la mer, دکرده اولان *de-nizdē olān* قیا *qaüā*, t.; شاب *chāb*, t.; صخور *sakhār*, pl. a. صخور *soukhour*.

— Bas-fond de sable, صیغ *sy'gh*, حشفه *hachefé*. — Chose dangereuse, مخاطره لو شئی *mōukhāthar alu cheū*, pl. آفات *āfet*, pl. آفت *āfāt*; خطر *khatar*.

ÉCUELLE, s. m., چناق *tchanāq*, طاس *thās*. — à soupe, چوربه *tchorba* چذاغی *tchanāghy*.

ÉCUELLÉE, s. f., بر چنراق *bir tchanāq dholouci*, t.

ÉCUISSEUR, v. a., بر اجاجی *bir aghādjī tchātlatmaq*, t.

ÉCULER, v. a., پاپوج او کچدسنی *pāpoudj eukichēcini* از مک *ezmek*. — سوکمک *seukmek*, t.

ÉCUMANT, e., adj., کوپکلو *keupuklu*, t.; مزید *muzhid*, a.

ÉCUME, s. f., کوپک - کوپک *keupuk*, t.; زبد *keff zebed*, a. — de mer, دکر کوپکی *deniz keupugui*. — des flots, طالعه - رک *dhālgħalaruñ keupughy*. — de la bouche, اغز کوپکی *aghżiż keupughy*. — La sueur du cheval, آتک تری *ātuñ teri*. Voy. SCORIE.

ÉCUMER, v. n., jeter de l'écume, کوپکمه - کوپرم - کوپکلمه *keupurmek*, کوپکلمه - کوپکلمه *keupuklemek*, کوپکلمه *keupuklenmek*, t.; تزبید - تزبید *tezbid tezebbud it*, a.-t. — de la bouche, اغز کپورمک *aghżiż keupurmek*, کوپک - کوپکی *keupuk*, کوپکی *ālmaq*. —

تنجره نک *keupukni ālmaq*, tendjerēnuñ keupuguini ālmaq. — les mers, exercer la piraterie, ازباندیدلک *izbāndidlik it*.

ÉCUMEUR, s. m., pirate, ازباندید *izbāndid*. Voy. PIRATE. — de marmitte, تنجره يلايجه *tendjerē īalāidji*. Voy. ÉCORNIFLEUR.

ÉCUMEUX, se, adj., کپوریجی *keupurudju*. Voy. ÉCUMANT.

ÉCUMOIRE, s. f., کچمه *keptchē*, کفکیر *kesguir*, p.

ÉCURER, v. a., تمیزلمک *temizlemek*. — مطبخ لاتانی *mathbakh alātini silmek*.

ÉCUREUIL, s. m., نیون *teün*, تین *tin*.

سنجاب *teiouu* — de couleur grise, *sendjāb*, vulg. *zindjab*, a.-p.

قابلرى *qâbleri* تميزلىجى *temizleidji*.

أخور *âkhor*, a.-t.; اصطل *ysthabil*. — Garçon, valet d'écurie, آخر اوغلانى *âkhor oghlani*.

écusson, s. m. Voy. ÉCU. — Manière de greffer, قلم آشى *qalem âchi*, t.

écuSSONNER, v. a. Voy. GREFFER.

éCUYER, s. m., intendant de l'écurie, آخر كحیاسى *âkhor kiahiası* ci. — Gentilhomme porte-épée, سلاحدار *silâhtâr*, vulg. *silihtâr*, p. — Intendant de l'écurie d'un prince, امير آخر *emîri âkhor*, vulg. *mir akhor*, et populairement, *imrokhor*. — Grand —، بیوک *buüük imrokhor*, t.-a.-p. — Écuyer tranchant, intendant de la table du sultan, چاشنیكير ياشى *tchâchnigür bâchi*, a.-p.-t. — de main, رکابدار *rikiabdâr aghâ*: — Maître de manège, سلاحشور- سالخشور *silâhchor*, a.-p.

EDEN, s. m., عدن *'aden*, a.; عدن *'aden outchmaghy*, a.-t.

ديشلىرى قىلمش *dîchleri qyrilmich*, deukulmuchi. — دوكىلمش *dîchsiz*, t. —

ديشى دوكاهش، Vieille édentée, *dichi deukulmich qodja qary*.

ديشلىرىنى قرمق *dîchlerini qyrmaq*

دېشىز *dîchsiz* it, t.

EDIFIANT, e., adj., qui porte à la vertu, هنر و فضيلت اوكردىجى *huner vê fazilet eugredidji*, a.-t. Voy. EXEMPLAIRE.

EDIFICATEUR, s. m., يابۇ يەپىجى *iâpou iâpidji*, بانى *bâni*, a.

EDIFICATION, s. f., action de bâtir, يابۇ *iâpou*, t.; بنا *binâ*. — d'un temple, عمارت ايمكلىك *'ymâret ümeklik*, a.-t.; عمارت *'ymâreti*, a.; — du temple de Jérusalem, هيكل قدس شريفك بنا و عمارتى *heïkeli qoudsi cherifüñ binâ vu 'ymâreti*. — Bon exemplé, ايوب عبرت *eïu 'ybret*, a.-t.; عبرت *'ybret*, a.

EDIFICE, s. m., يابى *iâpi*, يابۇ *iâpou*, t.; بنا *binâ*, a. — Grand —، بنائى جىسيم - ظيم *binâi djecim*, azim.

EDIFIER, v. a., bâtir, يابىمق *iâpmaq*, بنا يابىمق - *binâ iâpmaq*, it. — un palais, بىرسرىي بنا *bir sarai binâ* it. — Donner exemple, خىره عترت ويرمك *'ybret vîrmek*. — Porter au bien, à la vertu, داداندرمك *khaïrè dâdândurmaq*, ترغىب خير و صلاح *terghybi khaïr u salâh* it.

EDIT, s. m., بىورق *bouïourouq*, فرمان *emr*, حكم *hukm*, a.; امر *fermân*, p. — du prince, حكىم *hukmi pâdichâhi*, پادشاهى خط *khatthy cherif*.

EDITEUR, s. com., بىتابنى طبع و نشر ايدن *bir muellifüñ kitâbini thab' u nechr ieden kimesnè*, t.

ÉDITION, s. f., publication d'un livre, دفعه واحله ده بىر كتابك طبع و نشري *def'aî vâhidêdè bir kitâbuñ thab' u nechri.* — Manière dont un ouvrage est imprimé، *basmanuñ resmu soureti*, a.-t.

ÉDREDON, s. m., قازك اينجهه *qazuñ indjè tuüü*, پوپله *poupla*, t.

ÉDUCATEUR, TRICE, s., تربیيە *terbië idîdji*, a.-t.

ÉDUCTION, s. f., physique، *beslemeklik*, t. — physique et intellectuelle، *eu-* *tadîyib*, t.; *terbië*, *te'dib*, a. — Bonne — حسن *terbiyah*, *husni terbië*. — Mauvaise — تربیيە، *terbië*.

ÉDULCORATION, s. f., ردييە *terbiëi redüiè*. — Il n'a pas d'éducation, تربیيەسى يوق *terbiëci ïoq*. — Usage, politesse, *edeb*.

طتلولندرمه *thatlulandurma*, تو زينى كيدرمە *touzouñou guidermek*, المد *alma*, t.; تخلية *tahliet*, a.

ÉDULCOREB, v. a., طتلولندرمق *thatlulandurmaq*, تو زينى كيدرمك *touzouñou guidermek*, المدق *almaq*, t.

ÉFAUFILER, v. a., بىز شريتىك *bir chirrituñ ipeguini tchiqarmaq*, سوكمك *seukmek*, تل *tel tchyqärmaq*, t.

EFFAÇABLE, adj. com., رفعى *ref'i*, محوى *mahvi* ممكىن *mumkin*, a.-t.

EFFACER, v. a., ôter la forme, l'empreinte، *bozmaq*, سلمك *slémek* بوزمق *bozmaq*.

رفع - نسخ *ref'*, *neskh* *silmek*, t.; چزمك *tchizmek*, it. — Raturer, ترقين *terqyn* it. — Effacer en grattant, قيازيمق *qazi-maq*, حک *hakk* it, a.-t. — Annuler, محو او *mahv* it, a. — محو و ابطال او *mahv u ibthal* it. — la mémoire, ذكرى *zikrini* محو و ازاله *mahv u izâle* it. — Faire oublier, اونو تدرمق *ounoutturmaq*. — Dépasser, مسابقت *muçäbeqat* it. — S'Effacer, v. pr., بوزلمق *bozoul-maq*, سلنمه ك *silinmek*, محو او *mahv ol*.

EFFAÇURE, s. f., بوزلق *bozouq-louq*, چزكى يېرى *tchizgui ieri*, منسوخ *mençoukh* *iер*, a.-t.

EFFARÉ, e, adj., شاشمش *châch-mich*, چهره سى بوزوق *tchehrəci bozouq*.

EFFARER, v. a., شاشرمق *châ-chirntaq*, چهره بوزدمق *tchehrə bozdurmaq*.

EFFAROUCHER, v. a., پك *pek* *qorqoutmaq*, قورقتمق *eukutmek*, فاچورمق *qâtchurmaq*, t.; تو حيش *tevhîch* it. — S'Effaroucher, v. réfl., اوركمك *eukmek*, تو حيش *tevhîch* it, a.-t. — Effarouché, اوركمش *curkmush*, t.; متوجه *mu-tevhîch*.

EFFECTIF, IVE, adj., qui est réellement et de fait, كرچك *guertchek*, كرچكدن *guertchekten vâr*, t.; حقيقه موجود *haqqatén mevdjoud*, حقيقى *haqqqr*, a. — Homme — ،

قولنى فعله كتورر بـر آدم *qawlını fy'lè
gueturur bir ådem.*

EFFECTIVELY, adv., كرجچك *krjçek*
 guertchek, كرجچك دن *guertchekten*,
 t.; حقيقة *haqqat*, a.; حقيقة *haqqati hälde*, حقيقة *haqq-*
qaten, في الحقيقة *fil-haqqat*.

زنه خوبیلو^۱ و زنہ مخنث^۲ *mukhan-*
zennè khouïlu, t.; — زنہ چہرہ سی^۳ *tchehrèci*, a. — Visage —

EFFÉMINER, v. a., عورت زنه، دوندرمهك' avrète deundurmek, مختن خوبلوا zennè khouïlu it, t.; — S'Effémi-
ner, v. réfl., عورت يكبي او 'avret guibi ol, زنه خوبليو او, zennè khouï-
lu ol, مختن او moukhannes ol.

EFFENDI et ÉFENDI, s. m., افندی turc.

EFFERVESCENCE, s. f., ébullition produite par le dégagement d'un gaz, قینابیش *qāinātīch*, جوشش *djou-chich*, جوشی *djouchi*, جوش *djouch*, جیشان *djeūchān*, a. — Faire —, جوشه کلمک *djouch it*, جوش *djouché guelmek*. — Au fig., émotion vive, هیجان *heidjān*.

EFFECT, s. m., ce qui est produit par une cause, أثر *acer*, pl. آثار *açār*, فروع *ser'*, pl. فروع *furu'.* — Pro-

diure de l'effet, **تاذير** *tezir*
 it, کارکیر او *kiārguīr ol*. — Fonctionner, **ايسلەك** *ichlemek*. — Agir,
 عمل **amel** *it*. — Exécution, **عمل** *'amel*, **اجرا** *idjrā*. — Résultat,
 نتیجه *netiđjē*, a. — Action produite, **عمل** *'amel*. — d'une machine, **برالتىك عملى** *bir aletuñ 'ameli*. — d'un remède, **دوانك عملى** *devānuñ 'ameli*. — Une lettre de change, **پولچە** *politcha*. — Effets, biens effectifs, **مال** *māl*, pl. اموال *envāl*. — Chose, objet quelconque, **شي** *chei*, pl. **اشيا** *echiā*. — Vêtements, **اوروبا** *ouroubā*. — mobiles, **اوادانلىغى** - **طاقمى** *avādānlighi, thāqy'my*. — En Effet, **كىرچىكدىن** *guertchekten*, t.;
 adv., **واقعا** *fil-vāqq'*, **فى الواقع** *vāqq'ā*, **فى الحقيقة** *fil-haqyqat*, a. — A l'effet, **اولدق** او زره *ol-maq uzrē*, **بابنى** *bābindē*, **بو بابده** *bou bābdē*.

EFFICACE, s., ايشليجى *ichlēt-
dji*; 'amellu, a.-t.; مؤثر *mues-
sir*.

EFFICACEMENT, adv., كرجچك دن
 guertchekten, t.; عمل آيله 'amel ilé,

جَدًا وَ فَعَلًا كُفْرٌ أَيْلَهُ keferet ile, djedden ve f'ylen.

EFFICACITÉ, s. f. كُفْرَتْ keferet,
عمل 'amel ecer, اثْرَ قُوَّةً qouvet, a.

EFFICIENT, E, adj., cause, عَلَتْ *yilleti fā'ilüè*, a.

کشینیک صورتی EFFIGIE, s. f., - kichinuñ sourèti, tasvîri, t.-a.

بر مجرمك EFFIGIER, v. a., صورت مشخصه سنی تنکيلاً محل سیاستك bir mudjrimuñ sou-
rettî mouchakhkhacini tenkilen ma-
halli siacettè 'arz it.

EFFILÉ, s. m., petite frange, اینچاق *indjé satchāq*, t.

أوزون ouzoun boïlu.—Mince, اینچه indjè, t.

EFFILER, v. a., دفتکله‌مک *tif-*
tiklemek, ا دفتک *tistik* *it*,
صجا قالمق *satchäglamaq*. — S'Effi-
ler, v. réfl., دفتکله‌نیک *tistiklen-*
mek, صجا قلنمق *satchaqlanmaq*, t.

ایپک قماشی EFFILOQUER, v. a., دفتکلمک ipek qoumâchi tistiklemek, t.

ارقلنهش، E, adj. fam.,
aryqlanmich, يانلری کوچك
iänleri kutchuk, t.

ارقلمق EFFLANQUER, v. a., طوارى arqlatmaq, أرقلمق dhavā-ry aryqlatmaq, t.

دري صيرمادسي EFFLEURAGE, s.m., deri syrmaci, t.

EFFLEURER, v. a., enlever légèrement la superficie, **صِرْمَقٌ**, **syrmaq**,

سەطىچىچە بۇزى سىرماق *iuzu syrmaq*,
اچمىق ساتھىدجە اتچماق. — la
peau, دىرى سىرمەتى *deri syrmaq*.

EFFLEURIR, v. n., اچلمق *atchil-maq*, چیتکلئمک *tchitcheklemek*, t.

EFFLORESCENCE, s. f., sorte de moisissure, كوفلندہ *kuflenmè*, كوفلنوب چکلندہ *kuflenup tchiklenmè*, تکرود *tekerrudj*, a.

— Petites tumeurs à la peau, دری یه چیقان قبار جقلر derüe tchyrqān qabār jycler, حلا halā.

EFFLUENCE, s. f. Voy. ÉMANATION.

قرمچ EFFONDRE, v. a., rompre, ييقمق *qyrmaq*, — ييقمق *iqymaq*. — Creuser la terre, ييرى قازمق *ieri qazmaq*. — La remuer en y mêlant du
fumier, ييرى اقدروب كوبه لمك *ieri aqtarup gubrèlemek*, t.

چوکك EFFONDRILES, s. f. pl.,
چوملک tcheukuk, دوردى tortou,
قاالانى tchumlek dibindé qā-
lāni, t.

چالشمق EFFORCER (S'), v. n., tchälichmaq, دورشمک duruchmek, سعی saü, djidd t.; جد و جهدا djehd it, اقدام iq-täm it, gueustermek, a.-t.

EFFORT, s. m., الشّدّة چالشمه *tchâlich-*
 ma, t.; كوشش *kiouchich*, p.; سعى *s'âi*; اهتمام *djedd*, جهد *djehd*,
 ihtimâm, a. — Faire

des efforts, و اقدام کوشش kioush chich u yqtām it. — Peine, fatigue, زحمت zahmet iouroulma.

EFFRACTION, s. f., قریش qyrich, کسر و شکست kesru shkest, قرقلاق kesru chikest, a.-p.

EFFRAYANT, e, adj., قورقولو qorqoulu, قورقنج qorqadjaq, قورقنج qorqoundj, t.; هائل hāil, a. — Songe —, رویای rouiāt hāil.

EFFRAYÉ, e, adj., قورقمش qorqmich, قورقدلهش qorqoudilmich, t.; مرعوب mer'oub, a.

EFFRAYER, v. a., قورقتمق qorqoutmaq, اورکتمک eurkutmek, t.; تهیب takhwīf, terhib it, خوف khafv vírmek. — Subitement, بلکلمک belinlemek, بلکلة belikletmek. — S'Effrayer, v. réfl., قورقمق qorqmaq, اورکمک eurkmek, t.; تخته وق ا tekhavvuf it, a.-t.; هراسان hirāçān ol. — subitement, بلکلنمه belinenmek.

EFFRÉNÉ, e, adj., ضبطسز zabthsiz, نا مصبوط nā mazbouth, a.-t.; مطق العنان guiemsz, t.; كمسز mouthlaq ul-'ynān, a.

ضبطسلق zabthsyzlyq ilē, a.-t.

EFFRITER, v. a., قصرلتهق qycryltmaq, t.; بربیری غیر منبت bir ieri ghaïri mumbit it, a.-t. — S'Efrriter, v. réfl., قصرلنهق qycyrlanmaq, غیر منبت ghaïri mumbit ol.

EFFROI, s. m., قورقو qorqou, اورک qorqoulouq, قورقولق eurk,

هول havl, اورکولاک eurkuluk, t.; وحشة wahchet; a.

EFFRONTE, e, adj., عارسز 'ärsyz, a.-t. — Femme —, عارسز قاری 'ärsiz qāry. — Manières effrontées, 'ärsyz qāry. — كستاخانه kustakhānè evzālar.

EFFRONTÉMENT, adv., عارسز لغله 'ärsiz lighlē, a.-t.; عارسز جده 'ärsiz djē, عارسز لق ایدوب 'ärsyzlyq idup, ادب سزجه edepsyzdjē.

EFFRONTERIE, s. f., عارسز لق 'ärsyzlyq, يوزسزلىك iuzsizlik, t.; بى ادب سزلىك edebiszlik, a.-t.; بى كستاخلق bi edeblik, ادب لىك kus-takhlyq.

EFFROYABLE, adj. com., qui cause de l'effroi, قورقنج qorqoundj, t.; موجب دهشت اولدجق moudjibi dehchet oladjaq, هولناك hevilnāk, پك تچرکین pek tchirkin.

EFFROYABLEMENT, adv., پك بخایت pek tchoq, t.; به چوق beghāiet, a.; فوق الحد fevq ul-hadd.

EFFUSION, s. f., دوكله deukulmē, انصباب deukulich, t.; دوكليس insibāb, اراقه irāqa. — du sang, اراقة دما sefki dem, سفك دم irāqa dimā. — du cœur, انيفنا gueuñul iāilmaci, يايلمهسى gueuñul iāilmaci, انفتاح infitāh ul-qalb.

EGAL, e, adj., pareil, برابر beräber, مساوى muçävi, a.; يكسان ieksān. — Equivalent, معادل mou'ādil, مماثل munācil. — Qui est toujours le même, هر her vaqit bir. — Uni, دوز

ÉGAL, s., pl. m. ÉGAUX, قرین qarīn, pl. a. نظیر اقران *aqrān*, na-
zér, a.; اش *ech*, t. — Sans égal,
بی نظیر *bi nazír*. — Traiter d'égal
à égal, اقرانجہ معاملہ *aqrāndjé*
mou'āmelé it.

ÉGALEMENT, adv., autant, pareillement, برابر berāberdje, بر ابر جه berāber, t.; على السوية ales-seviëe, a. — Traiter également, نسق naçaqy vāhid uzrè mou'āmelè it. — Également, aussi, en même temps, هم hem. — Qui appartient également à la terre et à l'eau, هم ترابي hem abi hem turābi. — Également, s. m. Voy. ÉGALISATION.

ÉGALER, v. a., rendre égal, برابرا beraber it, برابرلیک beräberlemek, برابرلشدرومک beräberlechturmek, تسویده tesvüe it, a.-t. — Rendre uni, دوزا duz it, دوزلتmek duzeltmek, يصي دوزا iassy ve duz it, تسطیح tasthyh it. — Comparer, بکرتمک benzetmek. — Placer au même rang, assimiler, برابر عد beräber 'add it. — Être égal, برابر أو معادل ومساوي beräber ol, or, mou'ādil ve muçāvi ol. - S'Égaler,

v. pr., براپلشـهـك beräuberlich-
mek. — S'assimiler, كندويي بوسيلهـك - سـهـك guendüüi birici-
ilé benzetmek, təchbīh it.

ÉGALISATION, s. f., برابر شهادت berüberlehnè, t.; تعدل ta'dil, تسویہ tesviè, a.

ÉGALISER, v. a., rendre uni,
دوزا beräberlemek, *duz*
it, *dumduz it*, تسویه دوزا
تسویه حصر *tesviē*
it, a.-t. — les lots, *tesviē* *lýcas u eshām it*.

برابرلک ÉGALITÉ, s. f., parité, berüberlik, يكسانلاق ieksānlyq, p.-t.; مساواة sevüet, سوية muçāvāt. Vov. UNIFORMITÉ.

ÉGARD, s. m., attention particulière, déférence, رعایت *rî'âyet*, حرمت *heurmet*, اعتبار *'itibâr*, a. كوزتهك *gœuzetmek*, رعایت *rî'âyet it.* — Considérer, ملاحظه *mulâhaza it.* — Avoir considération, respect, حرمت - اعتبار *heurmet, 'itibâr it.* — A l'égard, حقن *haqqyna*, حقن *haqqynâdè*. — A mon égard, بنم *bennüm*.

حَقْمَةٌ *benum haqqymé*. — A cet
égard, *adv.*, بِو بَابِكُ *bou bābtē*,
بو خصوصك *bou khoucoustè*. — Eu
égard, نَظَرًا *nazaren*. — Par égard,
خاطركزه *rī'āieten*. — pourvous,
رعايه *rī'āieten*. — pourvous,
رعايه *khathyrinizé rī'āieten*.

ازمقلق ÉGAREMENT, s. m., erreur, azmagliq يكلمة-لّق *iānyylmaqlyq*, يكليش يـلـلـاـلـ *iānlich*, t.; ضـلـالـ *zalāl*, ضـلـالـة *zalālet*, a. — du chemin, يـوـلـ *iol üturmē*. — Au fig., désor-
dre, dépravation, ازـخـونـلـقـ *azghoun-*

عقل *qul* صلال *zaläl*. — d'esprit, جنون *dju-noun*, اخلاقی *aql ykhtilâli*.

يولى *ioly*, adj., du chemin, يولدن *ioldan* چیقمش *tchyqmich*, *säpmich* - صاپمش *säpmich*. — Hors de la raison, ازغون *azghoun*, كمراه *gumrâh*. — Perdu, غایب *iävi olmich*, t.; ياوی اویش *ghäib*, a. — Troublé, شاشمنش *chächmich*, t.

ÉGARER, v. a., mettre hors du droit chemin, ازدرمق *azdurmaq*, يولي ازدرمق *ioli azdurmaq*, *chächurmaq*, t. — Au fig., induire en erreur, ازدرمق *azdurmaq*, يکلشه صوقمق *iañlichè soq-maq*, اصلال *izläl it*. — une chose, ضایع *zäii it*, غایب *ghäib it*, *iävi qylmaq*. — S'Égarer, v. réfl., يولي شاشورمق *ioly chächurmaq*, يولدن شاشمق *iolden chächmaq*, صاپمق *säpmaq*, يولى چیقمق *iolden tchyqmaq*, ياكلمق *iäñilmag*. — Se perdre, ضایع - غایب او *zäii*, *ghäib ol*. — S'éloigner d'un sujet qu'on traite, صددن چیقمق *sadedden tchyqmaq*.

چکینی ياره لو *tchekîni iäralu*, t.

ÉGAYER, v. a., rendre gai, شین *shin* سوندرمك *sevindurmek*, - كیف *chin*, مسرورا *mesrour it*, فرح *keif*, *ferah vîrmek*, كوكل اچمق *gueuñul atchmaq*, تفریح *ferahlendurmek*, *tefrîh it*. — S'Égayer, v. pr., se

réjouir, سونـمـك *sevinmek*, t.; كیفـلـنـمـك *keiflenmek*. — sur le compte de quelqu'un, ذوقـلـنـدـك *zevglenmek*, بـرـکـسـنـدـنـك *bir ki-mesnenuñ haqqyna mouthäibè it*.

ÉGÉE (la mer), اق دـکـز *aq de-nyz*.

ÉGIDE, s. f., bouclier, قلقان *qal-qân*, t. — Au fig., garde, protection, حماـیـت *mouhâfaza*, himäiet, a.

ÉGILOPS ou EGILOPS, s. m., داـالـسـلاـق *dè-essalâq*, a.

يبـانـ کـلـیـ اـعـاجـی *iabân guli aghâdji*, t.

ÉGLANTINE, s. f., يـبـانـ کـلـیـ كل نـسـرـبـنـ *gul nes-rîn*, p.

ÉGLISE, s. f., temple, كـلـیـساـ *kiliçâ*, *kelicè*, vulg. كـنـیـسـةـ *kenicet*, g.-t.; pl. a. كـنـیـسـ *kenâüs*; *bî'at*. — L'église, l'assemblée des fidèles; جـمـاعـت *djemâ'at*. — Les commandemens de l'église, احـکـام *ahkiâmi* دـین *dîn*. — L'église d'orient, آـیـینـ اـهـلـ مـشـرقـ *âïini chli mechriq*. — latine, آـیـینـ لـاتـینـ *âïni lâtîn*. — grecque, آـیـینـ رـومـ *âïni roum*.

چـوـيانـ تـرـكـيـسـيـ *tchobân turkycy*, t.

نفسـنـدنـ چـوقـ *nefsinden tchoq seuilemek*, كـنـديـنـيـ مدـحـ *guendyni medh it*, a.-t.

ÉGOISME, s. m., بنـلـكـ *benlik*,

بنلک دعواسى benlik *d'avāci*, t.;
انانیت enānūiet, a.

اھل انانیت ehli
بنلک دعواسى اولان benlik *da'vācindē olān*, t.

بوغازلەق bo-
ghazlamaq, t.; ذبح zebh. it,
ا-ت. Voy. MASSACRER.

سسس ses boghoulmaq
بوغاز، cloaque, كاريزز *guiāriz*, p.;
پك boghāz thoutoulmaq, طوتامق
باگرمق pek bāghyrmaq. — Je
me suis égosillé, سسم بوغلىدی *seçtum boghouldou*, t.

ÉGOUT, s. m., conduit souterrain
des eaux, cloaque, كاريزيز *guiāriz*, p.;
صوأقمەسى sou aqmaci, syzinticy.
— Chute, écoulement des eaux, -
صىزىنەتىسى sou aqmaci, syzinticy.
— Chute de l'eau goutte à goutte,
داملانى دamlānty.

ÉGOUTTER, v. n., tomber goutte à
goutte, ضریمق dāmlamaq, داملمق
تقطرى syzmaq, داممق *dammaq*, t.;
تقطرا teqatthur it. — Faire égoutter,
سوزىمك seuzmek, داملمق *dāmlatmaq*,
سوزلەك seuzulmek. — S'Égoutter, v. réfl.,
سوئىمك seuzulmek.

ÉGOUTTOIR, s. m., سوزك seuzek,
سوزكى سوزكى *seuzgu tahtaci*, t.

ÉGOUTTURES, s. f. pl., سوزنتى seuzungu, t.

اوزم دانەلەينى دانەلەينى ozum
صالقەدن ايرمك - صيرمك uzum
dānelerini sälqunden aîrmaq, syr-
maq, t.

طرملامق thyrmalāmaq, يترمهق *irtmaq*,
قىرمىقلامق qyrmaglāmaq, t.

طرملایش benlik *d'avāci*, t.;
thyrmalāuch, طرموق *thyrmouq*,
يرتقق thyrmouq ièri, طرموق برى
irtyq, t.

دانەلەي قوغىندىن dāneleri qaboughynden
چقارماق tchyqārmaq, دانەسىنلىك اكىن *ekin dānecini silkmek*, t.

كوجىك قوش kutchuk *qouch qaseci*, t.

ÉGRILLARD, s., شرمىلو cheremet-
lu شىين chen, t.

الماسلەه ضيقل elmāsleré saïqal *virmek*, t.

قوز touz exedjek hā-
vendjyq. — à sucre, رنڭ rende, t.

دوکەك deui-
mek, اواتىق azmek, ouwāt-
maq, اوالەق ouwālamaq, t.

طوب thop aghzyunuñ
أغزىنىك اشىمەسى achinmaci, t.

امزكىنى - اغزىنى emzeguini, agh-
zyni qyrmaq. — S'éguenler, se faire
mal à la gorge en criant, بوغاري
باغرمۇدىن طېقانىمك bogħażi bā-
ghyrmaqtan thyqānmaq. — En terme
d'artillerie, طوپك اسەنمك thopuñ aghzy achinmaq, t.

ÉGYpte, s. f., مصر mysr, my-
cyr, a.

Égyptien, ne, adj., my-
cyrlu, a.-t.

ئى! interj. d'admiration et de
surprise, واي- وي vāi.

ÉHERBER, v. a. Voy. SARGLER.

ÉNONTÉ, adj., عارسز 'ārsiz, a.-t.

أَجَاجَكَ ÉHOUPEK, v. a.,
دِپه سنی كسمك aghādjūn tepē-
cini keşmek, t.

ÉJACULATION, s. f., meni bochānmaci, a-t. بوشانمهسى

ازراز ايشهه ÉLABORATION, s. f., azer azer ichlemè, يواش يواش *īavāch īavāch* pichmè, t.; پيشهه *inzādj*, a. — du chyle, انصاج kimou- گيموسك نصجه استعدادي *cuñ nezdjé isti'dādi*.

ÉLAGAGE, s. m., action d'élaguer, *dāllarūn boudānmaci*. — Branches élaguées *boudānti*, t. .

بُوْدَامِق *bou-dāmaq*, v. a., *dāmaq* داللرينى كىسمك - اغاج *aḡādj* *dāllerini* kesmek, بُوْدَامِق *boudāmaq*, t.

ÉLAGUEUR, s. m., بودايجى *bou-dāïdʒi*, *dāïdʒi*, t.

ÉLAN, s. m., animal, صُغْنٌ *sy-*
ghyn, t. — Mouvement subit avec
 effort, سَحْرَامَه *sitchräma*, صَحْرَائِشٌ
sitchräich, t.; صَوْلَتٌ *savlet*, حَمْلَه
hamlè, a.

ÉLANCÉ, e, adj., de taille, اینچه *indjè rë ouzoun boïlu*,
t. — Esplanqué, en parlant d'un
cheval, يانلىرى يانقىق *iänlary iätyq*.

ÉLANCEMENT, s. m., mouvement
impétueux, هجوم *muchtedd*
hudjoum. — douleur vive et aiguë,
صانجو، *keskin syzy*, سكين صيزى
اكنه صوقلور كېبى اجيماه *sandjou*,
igne soqoulour guibi adjima, t.

پک اغمرق - ELANCER, v. a., - اجیمیق pek aghyrmaq, adjimaq, اکنہ صوقلور کبی ignè sou-
qoulour guibi adjimaq. — S'Élan-
cer, v. réfl., اتلہ - ق atylmaq,
صپرا بوب atilmag. — Aécourir, اوشمهک uchmek.
Voy. ASSAILLIR.

ÉLARGIR, v. a., rendre large,
 كاش - اينلوا *gueñich*, *eñlui* it,
 كيكرمك *inluletmek*, اينلولتمك
gueündurmek, ياييه—ق *iäümaq*,
 بوللمق *bollamaq*, اچمق *âtchmaq*,
 كيک - بول ا *iassylamaq*, يصيلمق
gueñiñ, bol it. — Mettre hors de pri-
 son, حبسدن *tchiqärmaq* - ساليويرمك
hapsden *sälývirmek*.

ÉLARGISSEMENT, s. m., augmentation de largeur, كشانمه *gue-nichlenmē*, كشكلاك *gue-niehlik*, بولمقلق *bollamaqlyq*, t.; قورتارش *revessü*, a. — Délivrance, خلیفه *ithlāq*, اطلاق *qourtärich*, سبیل *takhliiëü sebil*.

ÉLARGISSEUR, s. f., **رَهْدَن**

دیکامش پارچه *soñradan díkilmich pārtcha*, t.

قوت تحولی *qouvvəti tehavvulüc*, a.

تحولی *téhavvuli*, a.

ELATERIUM ou ÉLATÈRE, s. m., اشک خیاری صوبی *echek khyāri souii*, t.

رقع یمانی *raqa iemāni*, a.

البا جزیره‌سی *elbā djezīrəci*.

ÉLECTEUR, s. m., سچگی *setahī-dji*, t.; انتخابه مرخص *intikhābे mourakhhas*, a.-t.; منتخب *muntekhib*, pl. منه خبین *muntekhibün*, a. — Les électeurs de l'empire d'Allemagne هرسکلری الامان *alāmān hersekleri*.

انتخاب *intikhāb ilē olān*, ایله اولان *intikhābii*, a.

ÉLECTION, s. f., سچمه *setchmè*, t.; انتخاب *intikhāb*, a.

اصحاب *ashābi intikhābे mute'allyq*, a.-t.

ÉLECTORAT, s. m., dignité d'électeur d'Allemagne هرسکلک عنوانی *herseklik 'unvāni*. — Pays soumis à un électeur هرسکلک حکومتی *herseklik hukiuometi*.

ÉLECTRICITÉ, s. f., propriété اجسامک برى بىزىنە *edjsāmuñ biri birinè ovouchturul-duqta qouvvəti djazibüeleri*, a.

کاهر باید *khasseti kiähroubaïtē*.

جاذبی *djāzibi*, خاصه کاهر بایدیه متعلّق *khasseti kiähroubaïtē mute'allyq*. —

مادّة ناریه *mäddeti nārūtē*.

ÉLECTRISER, v. a., بىر نسى ده *bir nesidə* قوت جاذبیه بىي *exciter* اطیارا *nədə qouvveti djazibüetē izhār it*, a.-t. Voy. EXCITER, ENFLAMMER.

ÉLECTROMÈTRE, s. m., میزان الہاده الناریه *mizān elmaddeṭ-un-nārūtē*, a.

ÉLECTUAIRE, s. m., معجون *ma'djoun*, a.

کوزل لک *guzellik* ایله كوزل *guzel*, t.; ظرافت ایله *zarāfet ilē*, a.-t.

ÉLÉGANCE, s. f., کوزل لک *guzellik*, t.; ظریف لک *zariflik*, a.-t.; لطفت *zarāfet lethāfet*. — Parure, زینت *zinet*, a. — du langage, بلاغت *belāghat*. — du style, فصاحت *feçāhati kelām*.

ÉLÉGANT, e, adj., dans les manières, حسنلو *guzel*, t.; ھعنلو *huçunlu*; ظریف *zarif*.

— Orné, chargé d'ornements, مکلف *mukellef*, مزین *muzeiien*. — Dans les manières et la parure, براشق *lathif*, اهل ظرافت *iärüchyqthaerlu*, طورلو *ehli zarāfet*. — dans la manière de parler, فصیح *facyh*.

ÉLÉGIAQUE, adj. com., آغنجى *âghyndji*, t.; رثوى *resvii*, a.

ÉLÉGIE, s. f., آغنجى ترکى *âghyndji turku*, t.; مرثية *mercië*, a.

ÉLÉMENT, s. m., عنصر *ounçour*, pl. عناصر *anācir*, a. — Les quatre éléments, *anācyri arba'a*. — Au pl., principes des sciences, اصول *ouçoul*. — Éléments de la géométrie, اصول هندسه *ouçouli hendecé*. — Élément, chose à quoi une personne se plaît le plus, مدار ماده حیات *māddēi haïāt*, قوام حیات *medāri qavāmi haïāt*. — La guerre est son élément, حرب *harbu qytāl* وقتل ماده حیاتیدر *māddēi haïāti dur*.

ÉLÉMENTAIRE, adj. com., qui appartient à l'élément, عنصري *ounçouri*. — Qui contient les éléments, مبادى واصولى متضمن *mebādi vu ouçoulli mutezammin*. — Parties élémentaires, اجزای اصلیه *edżzā'i aslīiè*. — Qualités, کیفیات اصلیه *keşfīāti aslīiè*.

ÉLÉMI, s. m., صمغ لامی *samghy lāmi*, a.

ÉLÉPHANT, s. m., pl. فيل *fil*, *efiāl*, a.

ÉLÉPHANTIASIS OU ÉLÉPHANTIASE, s. f., فيل مرضى *fil marazi*, داء الفيل *de' ul-fil*, a.

ÉLÉVATION, s. f., exhaussement, ارتفاع القطب *iukseklik*, t.; *ir-tisā'*. — du pôle, *irtisā' ul-qouthb*. — Constitution en dignité, grandeur, اولوق *oloulouq*, علو منزلت *rif'at*, قدر *qadr*, *'uluvvi menzilet*. — Grandeur d'âme, علو همت *'uluvvi himmet*. — d'esprit, شہامت عقل *chehāmeti aql*. — Lieu élevé, يوكسک *iuksek*

ier, دپه *tepè*. — Élévation de la voix, سسک یوکسک *seçun iuksek* tchyqmaci, اعتلاه الصوت *'ytilā us-savt*.

ÉLÈVE, s. com., شاگرد *chāgurd*, p.t.; تربیتکرده *terbiyetkerde*.

ÉLEVÉ, e., adj., يوجه *iudjè*, بوكسلمش *iuksek*, بوكسلمیش *iuksel-mich*, t.; مرتفع رقیع *refî*, *mur-tefi*, a.

ÉLEVER, v. a., lever en haut, يوقرو فالدرمق *qāldurmaq*, فالدرمق *ioqaru qāldurmaq*, ترفیع يوجه لمک *iudjètèmek*, t.; بنا *binā it*, بایپمیق *iāpmaq*. — Élever un édifice, عمارت ایاپو بایپمیق *iāpou iāpmaq*, 'imāret it. — Dresser, دکمک *dik-mek*, قورمق *qourmaq*. — Ériger, اقامات ایقامت *nasb it*. — Établir, نصب ایقامت *iqāmet it*. — Élever la voix, سسی سی *secy iuksel-mek*, چیقارمق *tchiqärmaq*. — une perpendiculaire, بره خط عمودی اقامات *bir khatthy amoudi iqāmet it*. — Nourrir, بسلمک *beslemek*, تربیه ای *terbiè it*, a.-t. — Donner de l'éducation, اوکرتمک *eugretmek*, تعلیم ای *ta'lím it*, تربیه *terbiè it*, a.-t. — Faire naître, exciter, قوپرمق *qoparmaq*, فالدرمق *qāldurmaq*. — S'Élever, v. réfl., survenir, قوپیق *qopmaq*, بردن بره ظهورا *qālqmaq*, قالقمق *birden birè zouhour it*. — Il s'éleva un bruit, bir gueurulty *qoptu*. — de terre, la vapeur, etc., اغروب چیقمق *ioqāruie aghoup tchyqmaq*, بوقرى چقمهق *ioqary tchiqmaq*,

اغمق aghmaq, صعوداً sou'oud it, t. — en dignité ou de toute autre manière, يوجه لنمك iüdjelenmek, قدر و ارتفاع buümek, بیومک qadru irtifa' boulmaq. — contre quelqu'un, se déclarer contre lui, — بر کمسنەذك عليهنه قالقمق.

قيام bir kimesnenuñ 'aleihinè qālq-maq, qyām it. — En parlant de la peau, شيشمك شيشمك qabārmaq, chichmek. Voy. S'ENORGUEILLIR.

ÉLEVURE, s. f., قبارجق qabārdiq, t. Voy. PUSTULE.

ÉLIDER, v. a., كيدرمك guidermek, t.; تخفيف حذف takhsif, hazfit, a.-t. — S'Éliser, v. pr., حذف hazfolounmek, كيدرلەمك olunmc hazfolounmaq.

ÉLIE, nom pr., خضر khyzr, t.; ايلاس ilās, a.

ÉLIGIBILITÉ, s. f., سچلمکه كركلك setchilmeïe guereklik, انتخاب intikhāb olounmaq istihqāqy, a.-t.

ÉLIGIBLE, adj. com., سچلمکه كرکا setchilmëïe guereklu, t.; انتخابي intikhābi mous-tchaqq, a.-t.

ÉLIMINATION, s. f., اشنمه achinma, t.

ÉLIMER (S'), v. pr., اشنمه achinmaq; اسکيمك eskimek, t.

ÉLINGUE, s. m., يوڭ فالدرەجق iuk qalduradjaq orghān, t. اورغان سچمك setchmek, اورنديلمك eurundilémek, t.; انتخاب intikhāb it, a.-t.

ÉLISION, s. f., حذف hazf, t. حذف حرف harf, a.

هر جنسك اپوسى her djinçuñ euüuci, guzidéci, سچمه setchmè, t.; noukhbet, نقاوه naqāvet, a. — Troupe d'élite, عسکرک كزېلەسى 'askeruñ guzidéci, مفتخب عسکر mountekhab 'asker.

ÉLIXIR, s. m., اكسير iksîr, a. بو ol, او ol, او اول

قرى bou qary.

ELLÉBORE, s. m., plante boïnouz oti, t.; خربق kharbaq, a. — blanc, قارچىكى qār tchitchegui, خربق ايض kharbaq abiaz. — noir, خربق kharbaq qaradja ot.

ELLÉBORINE, s. f., plante zermouzet, زرموزه dimichqyïe, a.

ELLÉBORISME, s. m., خربق علاجي kharbaq 'ylādji, a.-t.

ELLIPSE, s. f., t. de géométrie, خط مستدير بيتاوي khatthy mustedirî beiżävii, a. — Suppression de mots, حذف كلمه hazfi kelimé, تقدير كلمة مقدرة taqtiri kelimi mutqadderet, a.

ELLIPTIQUE, adj. com., كلمات مقداره يى متضمن kelimäti mouqadderei mutezammin, a.

ÉLOCUTION, s. f., سويلىش seuïleïch, t.; نطق nouthq, t. Voy. taqrir.

ÉLOGE, s. m., اوکش euguch, مدح eugmè, t.; اوکمە medh, pl. a. وصف محسن medäih, مدایسخ vasfi meħäcin.

ÉLOIGNEMENT, s. m., action d'éloigner, ايراقمه iräqlyq.

irāqlama, t.; تَبْعِيد *teb'id*. — Distance مسافة *ouzāqlyq*, اوزاقق *mēcāfe*; بعد *bū'ud*, a. — des temps, بعد ازمان *b'udi ezmān*. — Absence غيبيت *ghāibet*. — Séparation, مفارقة *mufāraqat*, فراق *fīrāq*. — Aversion, كوكسلزلك *gueūnulsizlik*, دنسنمه اوصلك *oçouñlik*. — ابائت *titsinmē*, t.; نفرت *nefret*, a. طبع *ibā'ati thab'*, a.

ÉLOIGNÉ, e., adj., اوزاق *ouzāq*, بعيد *ba'id*, a. — ايراق *irāq*, t.; ايراق *irāq*, a. — Pays éloignés, ممالك بعيد *me-mālikī ba'idē*.

ایرمق *aîrmaq*, ايراقلمق *irāqlamaq*, ايراق *irāq* — ابعادا *ouzāq*, *irāq it*, t.; دور و بعيد *dour u b'aïd it*, a.-t.; اكلندرمك *eîlendurmek*, Retarder, تأخير *tākhyr it*; تعييق *ta'viq*, تاخيرا *taikhîr it*. — Aliéner les cœurs, تنغير قلوب *tenfîri qoul-loub it*. — Tirer en longueur, اوزاتمق *ouzātmaq*, اوزاغه صالمق *ouzāgha sâlmaq*, تاخيرا *teekhîr it*, a.-t. — S'Éloigner, v. réfl., اارقلنمق *irāqlanmaq*, ايرغلشمق *irāqlachmaq*. — Se retirer, چکلمك *tchekilmek*, کرو چکلمك *guiru tchekilmek*. — S'absenter, غائب او *ghāib ol*. — S'Éloigner des autres, ايرلمق *aîrilmaq*.

بيانوت *beînoumet us-seiâretein*, a. السیاراتین *beînoumet us-seiâretein*, a.

فضاحتله *façâhatilè*, بلاغت *belâgħati kelām ilè*, a.-t.

ÉLOQUENCE, s. f., فصاحت *façâhat*, a.; بلاغت *belâgħat*, a.; كلام *kelām*, a.

دلبارى *kelāmuñ edâci*, a.-t.; دلبارى *dilbâzi*, p.

ÉLOQUENT, e., adj., فصيح *facîh*, بليغ *facîh ul-kelām*, فصيح الكلام *balygh*, a.; دلباز *dilbâz*, p.; سوز اوستهسى *seuz oustaci*, t. — S'ex-primer en termes éloquents, الفاظ مرام *elfâzî belygha ilè ifâdëi merâm it*.

ÉLU, e., s., choisi, سچامش *setchilmich*, a.; مختار *moukhtâr*, a.

— Prédestiné à la vie éternelle, اهيل جنت مكان *ehli djennet*, (Ce dernier s'applique particulièrement au prophète Mahomet.) — Fortuné, سعيد *sa'ïd*.

ÉLUCIDATION, s. f. Voy. ÉCLAIR-CISSEMENT.

سعى بليغ *sâ'î balygh* ايله انشا اولنمش *saïi bal-lygh ilè inchâ olounmich teelîf*, a.-t.

ÉLUDER, v. a., صاپتمق *sâpyt-maq*, چکلمك *savmaq*, صومق *tchekilmek*, قاچنمق *qâtchinmaq*, تجنب *tedjennub it*, a.-t.

ÉLYSÉE, s. m., پت پرستلک *pout perestlik djenneti*, a.-t.

EMAIL, s. m., pl. ÉMAUX, ميدنا *mînâ*, p.-t.; صواد *savât*, صواد سورمك *savâd surmek*. — Portrait en —, مينا کاري تصوير *minâ kiâri tasvîr*. — L'émail des fleurs, چچکلرک الاجه لعى *tchi-tcheklerûn alâdjalyghy*.

ÉMAILÉ, e., adj., مينالو *mînâlu*, مينا يابد رلمش *savâtlu*, صواتلو; p.-t.

minā iāpturilmich, t.; میناکاری *minā kiāri*.

ÉMAILLER, v. a., مینالمق *minā lamaq*; صواد *minā it*, p.-t.; مینا *minā savāt surmek*, t. مینا ایله *minā ilē ichletmek*, t.

EMAILLEUR, s. m., میناجی *minā-dji*, p.-t.

EMAILLURE, s. f., مینا ایشی *minā ichi*, t.; مینا کاری *minā kiāri*, p.-t. — Art de l'émailleur, میناجیلک *minādjilik*.

EMANATION, s. f., chose qui émane, زهش *tchyqma*, صرزش *sizych*, چیقمه *zehich*. — Émanations des corps, اجسامدن صعود ایدن ذرات *edjsāmden sou'oud iden zerrāt*. — des fleurs, روایح شکوفه *revāhi chukioufè*.

— aqueuse, رشحة *rechhat*, pl. رشحات *rechhāt*. — d'un ordre, صدور *soudour*. — d'un firman ou ordre écrit du sultan, بر فرمان *bir fermāni humāounuñ soudouri*.

EMANCIPATION, s. f., acte par lequel on est émancipé, پدرک حکم و ضبطنندن ازاد ایدن اذن شرعی *pederuñ hukmu u zabthinden azād iden izni cher'y*, t.

EMANCIPER, v. a., mettre hors de tutelle, پدرک حکم و ضبطنندن ازاد ا - چیقارمق *pederuñ hukmu azād it, tchyqārmaq*, يت shamash چوجغی کندو باشند *iētichmemich tchodjoueghy guendu bāchina bochlāmaq*, ایله ایله *ibhāl it*. — Affranchir, ازادلمق *azādlamaq*. — Émancipé, باشقد چقمش *bāchqa tchyqmich*,

ازادلو *azādlu*. — S'émanciper, sortir حذینی du devoir, des bienséances, آشوری *haddini tedjāvuz it*, تجاوزاً ترک ادب ا *āchuru vārmaq*, وارمق *terki edeb it*.

EMANER, v. n., sortir, découler de, اقمق *tchyqmaq*, aq-maq. — En parlant d'un ordre, d'un firman او صادر *sādir ol*, a.-t.; صدور ا - بولمق *soudour it, boulmaq*. — S'exhaler par transpiration, صیزوپ *syzup tchyqmaq*, قرشح *terechchouh it*. — Les influences qui émanent des planètes, سیارا تدن صدور ایدن *ta ي |ثیرات seūräätten soudour iden tecicirāt*. Voy. PROVENIR.

EMARGEMENT, s. m., der kenār eülemè, p.-t.

EMARGER, v. a., در کنارا *der kenār it*, کناره چیقارمق *kenārē tchyqārmaq*, p.-t.

ETTU - سوز *thatlu seuz* ilē aldāt-maq, t.

EMBAILLONNER, v. a., اغزنه *aghzina keleptchे ourmaq*, t.

EMBALLAGE, s. m., دنک با غله *denk bāghlama*, t.

EMBALLER, v. a., دنکلک *denklemek*, دنک با غله *denk bāghlamaq*, دنک ا *denk it*.

EMBALLEUR, s. m., دنک با غله *denk baghlaïdji*, t.

KOCHOGJIK *kutchudjik*, بغلیجی *guemi*, کمی *guemidjik*, قایق *qāiq*, t.

EMBARDER (S'), v. pron., کمی *guemi*

ایله کناردن ایرلمنق *guèmi ilè kenärden aürilmaq*, t.

EMBARGO, s. m., ثقلت *limändè gueminuñ alyqonmaci*, t.; توقيف سفينه *tevqisi sefîne*. — Mettre un دومنى، الوب كمى يى اليقومق *dumentini alup guemii alyqomiaq*, توقيف *tevqysi sefîne* it.

EMBARQUEMENT, s. m., d'une personne sur un navire, كمى يە بنمە *guemüe binmë*, سفينه يە اركاب *sefinetië irkiab*. — d'une chose, كمى يە تکلمە *guemüe üukletme*, t.; يوكلمە *tahmili sefîne*.

EMBARQUER, v. a., quelqu'un dans une barque, un navire, كمى يە — كمى يە بندرمك *guemüe bindurmek*, des objets, des marchandises, كمى يە قومق - يوكلمك *guemüe qomaq*, üukletmek. — des troupes, عسکري *askeri sefinetië vaz'u irkiab* it. — S'embarquer sur un navire, كميده كيرمك *guemüe guirmek*, *binmek*. — Au fig., engager dans une affaire, سوق *sevq* it, اوغراتەن-ق *oughrätmaq*. — On m'a embarqué dans une mauvaise affaire, بنى فنا برایشه سوردىلر *beni senä bir iché surduler*. — S'embarquer dans une affaire, برایشه *bir iché qarichmaq*, *guirichmek*. — كندويى سورمك *guendüñi surmek*.

EMBARRAS, s. m., empêchement, طوتقى *thoutmaq*, پچارز *patchariz*, مزاچة *tchaparizlyq*, t.; مزاچه *chächermaq*. — معترض *mou'teriz*, a. —

Trouble, تعرض *tea'rrouz*. — Peine, بل *belâ*. — de rue, foule, خبلەلق *ghalabalyq*. — Souci, غاڭلە *ghätilé*, pl. غواڭلۇرى *ghaväil*. — Embarras de voitures, هنطولرى *hinthovlerüñ*, عربەلرک *arabalaruñ muzähemeci*. — Confusion, قارشىلەق *qärichylyq*. — Perplexité, دغدۇغ خاطر *dagh-daghäi khäthy-r*.

EMBARRASSANT, e, adj., صيقدى *syqynty viridji*, t.; ويرىجى *bädi syqlet*. — En parlant des personnes, صيقدى ورر *syqynty virur*.

EMBARRASSE, e, adj., empêché, مانع اولنىش *men' olounmich*, منع اولنىش طوتقىن *mäni' olmich*, a.-t.; اولىش *thoutqoun*. — J'ai la tête embarrasée, باشىمە ثقلت وارد *bächumde syqlet vârdur*.

EMBARRASSER, v. a., gêner, ثقلت *syqlet virmek*. — Causer de l'embarras, مزاچت - چارزلق *tchapäryzlyq virmek*. — Gêner les mouvements, حركىتنى *hareketten alyqomaq*. — une affaire, چپراشىلەك كتورمك *tchaprächiklik gueturmek*. — quelqu'un, le troubler, شاشورمك *chächermaq*. — Le mettre en peine, دغدۇغ خاطر كتورمك *dagh-daghäi khäthy-r gueturmek*. — les chemins, قپاتىق *ioli sedd it, qapätmaq*, a.-t. — S'embarasser, se mêler, قوشىق *qarichmaq*. — Se troubler, شاشورماق *chächermaq*. — Se tourmenter, نلاشى *te-*

lächi it, قسّاوت چکمک
tchekmek. — S'accrocher, الشمک
ilichmek. — Se soucier, قیرمق
qaîrmaq. — Il ne s'embarrasse de rien, هیچ برشیدن قیرماز - جانی
hitch bir cheûden qaîrmâz, صیقلمز
djâni syqylmaz.

EMBATER, v. a., سمرلمک *semellemek*, سمر اورمق *semədurmaq*, t.

EMBATTAGE, s. m., تکرکمه ذمر *tekerleguè demir qaplama*, t.
EMBATTES, s. m. pl., vents réglés sur la Méditerranée, امباد روزگارلری *embâd rouzgûiârleri*, t.

EMBATTRE, v. a., تکرکمه دمر *tekerleguic demir qâplamaq*, t.

EMBAUCHER, v. a., des troupes, کرزلوجه عسکر دوشرمک - جمع *guizludjé asker devchirmek, djem'it*.
 — des ouvriers, عمله‌یی الاق *ameleï almaq*, t.

EMBAUCHEUR, s. m., عمله‌یی الیجی - طوئیجی *ameleï alydji, thoutoudjou*, t.

EMBAUMEMENT, s. m., قوقلو و یاغلر سورمه *qoqoulu iâghlar surmè*, t.; حناطه تختنیط *tahnîth, hynâtha*, a.

EMBAUMER, v. a., un corps, قوقلو یاغلر ایله یاغلتمق *qoqoulu iâghlar ilè iâghlatmaq*, t.; میتک جسدینی قوخلو; *meitüñ djeecidini qoukhoulu nesnè ilè dholdourmaq*, t. — Parfumer, قوقولمه-ق *qoqoulatmaq*, a. — ایو قوقو نفح تختنیط میت ا *ta'athîrit, taqâfîr*, a.

eîu qouqou nefh it. — Embaumé, e, قوقلو معطر *qoqoulu mou'atthar, a.*

EMBÉGUINER, v. a., بورنه-ک *bourunmek*, با غامه-ق *bâch bâghlamaq*, t.

EMBELLIR, v. a., rendre beau, کوزللندرمک *guzel it*, کوزللتسمک *guzelletmek*. — Orner, زینتلەمک *zînetmek*, بزه‌مک *bezemek*. — une maison, خانه‌بیی *khânëii tezün it*. — Devenir beau, s'embellir, کوزللەك *guzellenmek*, پیدا *guzellik peidâ it*.

EMBELLISSEMENT, s. m., action d'embellir, بزه‌مە *bezemek*; bezëich, t.; تزیین *tezün*, a. — La chose qui fait l'embellissement, بزک *bezek*, زینت *zînet*.

EMBESOGNÉ, e, adj., ایشی اولان *ichi olân*, t.; مشغول *mechgħoul*, a.

EMBLAVER, v. a., بعدای اکمک *boghdâi ekmek*, t. — Terre emblavée, بعدای اکم-ش *boghdâi ekilmich ier*.

EMBLAVURE, s. f., بعدای تارلاسی *boghdâi târlâci*, t.

EMBLÉE(D'), s. f., tout d'un coup, بر اوغردن *birden birè*, بودن بره *bir oghourden*, t.; دفعه *def aten*, چله اوپیده *hamlîei ouladè*.

EMBLÉMATIQUE, adj., صورت مماثله‌یه متعلق *soureti mumâcilîèt mute'allyq*, a.-t.

EMBLÈME, s. m., علامت *'alâmet*, صورت مماثله *soureti mumâcilâ*, تمثیل *temsîl*, a.

EMBOITEMENT, s. m., کمکارک *embôtement*, a.

چانشى *guemikleruñ tchātichi*,
فاسقلىق *qachmaqliq*.

EMBOIRE (S'), v. n. Voy. S'IM-
BIBER.

يلتقلنەرق قوفە كتۇرمك
يەلتقلنەرق قوفە كتۇرمك
ialtaqlanaraq qofa gue-
turmek, t.

چانشدەرەق *tchātichturmaq*,
صوقشدرەق *so-*
gouchturmaq. Voy. ENCHASSER.—
بىرى بىرىنىك اىچىنە يېلىشىك
biri birinuñ ilchinè icer-
lechmek, صوقشەق *soqouchmaq*,
كىرىشىك *guirichmek*. Voy. S'EN-
CHASSER.

EMBOITURE, s. f., چانشمە *tchā-*
tichma, كىرىش يېرى اك يېرى
añ ieri, t.

EMBOLISME, s. m., كېيىس *kebis*, a.
EMBOLISMIQUE, adj. com., كېيىسى
kebici, a.

سمىزلىك *semizlik*, ات طولۇنلۇغى
et dhol-
ghounlyghy, t.; شەمم *chahm*.

كىنارچوبىرمك *kenär tchevirmek*,
پروازچىكمك *pervaz tchekmek*, t.

EMBOUCHER, v. a., un instrument
à vent, اغزە المق *aghzè almaq*,
دودكى اغزە قومق *dudugui aghzina*
qomaq. — un cheval, lui mettre le
mors, اتك اغزە كم اوپىرمەق,
átuñ aghzina guiem ouidurmaq. —
quelqu'un, l'instruire, اوکرتمك
eugretmek, سوز اوکرتمك *seuz eu-*
gretmek. — Mal embouché, imper-
tinent en paroles, اغزى پىس *aghzi*
pís. — S'Emboucher, v. pr., en
parlant d'une rivière, دوكلەمك *deu-*

منىصنەت او *munçabb ol*.

EMBOUCHOIR OU EMBAUCHOIR,
s. m., bout d'une trompette, زورنـا
ماسۇرەسى *zournā māçourèci*. —
Instrument pour élargir les bottes,
چىزىمە قالىسى *tchizmè qalybi*, t.

EMBOUCHURE, s. f., d'un fleuve,
d'une rivière, بوغاز *boghaz*. — d'un
instrument, اغزى *aghz*, دوڭىڭىڭ دوكى
طوب *duduk aghzi*. — d'un canon, طوب
أغزى *thop aghzi*. — Partie d'un
mors de cheval, كەمك اوچى *guie-*
mūn oudji, كم طماشى *guiem tho-*
māghy.

EMBOUARDER, v. a., بوغاز كىرمك
bougházè guirmek, t.

EMBOURBER, v. a., چاموره بتدرەق
tchāmoura batturmaq. —

S'Embourber, بتاقلۇع بتەق *batmaq*,
دوشەمك *batāqlygha duchmek*. —
Au fig., embourber quelqu'un, l'en-
gager dans une mauvaise affaire,
چاموره صوقمق *tchāmoura soqmaq*,
بر مردار اىشە بولاشدرەق - دوشەمك
bir mourdär iché boulāchturmaq,
duchurmek. — S'Embourber dans
une mauvaise affaire, بر ملۇٹ مصالحتك
اىچىنە دوشەمك *bir mulut maslahatuñ ilchinè duchmek*.

EMBOURRER, v. a., قىتىق طولدەرمق
qytყ dholdurmaq.

EMBOURSER, v. a., كىسىدەيە -
صرەئەيە *kicëtië*, sourrétië *qomaq*,
كىسىدەلەمك *kicèlemek*, t.

EMBRASMENT, s. m., يانغـن بىيۈك
iānghin buïük, يانغىين
حرىق *haryq*, حربق *haryqi* 'azym. — Au fig.,
عظيم *'azym*, اتش فتنە *atış* troubles dans un état,

وجلمه قوچلما، s. f. fam., EMBRASSADE, qodjaqlama، قوچلایش qodjaqlāīch, معانقة، qodjich, t.; وجش mou'ā-naqa, a.; در اغوشانق der aghouch-lyq, p.

EMBRASSEMENT, s. m., action d'embrasser, voyez EMBRASSADE. — Au pl., conjonction de l'homme et de la femme, جماع *djimā'*, قربان *qurbān*.

EMBRASSER, v. a., serrer avec les
 bras, قوجا-قلمق - قوجا-قامق *qou-djaqlamaq*, قوجا-خه صارمق *qoudjāghā sārmaq*, t.; معانقد ا *mou'ānaqa it*, a.-t.; در اغوش ا *der aghouch it*, اياغنه صارلمق, *aīāghyna sārylmaq*. — Ceindre, environner, قوشات-همق *qouchātmaq*, صارمق قپلامق *qaplāmaq*, ايجنه المق *itchiné almaq*, - شمول - *ihātu, chumoul, ichtimāl it*, اشتمال او *muchtemil ol.* — En-

EMBRASURE, s. f., de fenêtre, پنجه‌بری *pendjèrè ieri*. — Ouverture pour le canon, مازغال دلگی *māzghāl deligui*, t.

مُرْدَار-هـ-قـ EMBRÉNER, v. a.,
mourdārlamaq, پو خامق poukhla-
maq, بو قلمق boqlamaq, t.

EMBROCHER, v. a., *sap-*
lāmaq, شیشه صایلمق *chichè sāp-*
lamaq, t.

قارشقلق EMBROUILLEMENT, s. m., قارشقلق qārichiqlyq, t.; اختلاط khtilāth.
Voy. CONFUSION.

قارشتر-مق EMBROUILLER, v. a., قارش مورش qārīchturmaq, ا قارش تشویش techvīch it, t.; rich mourich it, a.-t. اختلاط ا ykhtilāth it, a.-t.
 — S'Embrouiller, v. réfl., se mêler, مختلط او qarīchmaq, قرش-مق moukhtelith ol. — Se troubler, تشویشلند-مک techvīchlenmek, شاشمق chāchmaq, t. — Embrouillé, قارشق qārichyq.

قراغۇ باقىمىش EMBRUINÉ, e, adj.,
qyrāghou īaqmich.

EMBRUMÉ, *e.*, adj., طومانلو *dhoumānlu*, t. Voy. NUAGEUX.

EMBRUNIR, v. a., قرارنمق *qarārtmaq*, قرامنمق بوزرنكىل *qarāmtaq bouz renguindè* *boüämaq*, t.

EMBRYOLOGIE, s. f., بحث عن الجنين *bahs'an el-djenin*, a.

EMBRYOTOMIE, s. f., تشريح — ح الجنين *techrih ul-djenin*, a.

EMBRYON, s. m., جنين *djenin*, Voy. FOETUS.

EMBRYULKIE, s. f., جذب الجنين *djezb ul-djenin* 'an bathn elmeriet, a.

EMBUCHE, s. f., حيله *hîlè*, طوزاق *dholâb*, طواب *dhouzâq*, حيله دوزاغي *kemîn*, p.; كمين *kemîn*, p.; دسيسه *hylè douzâghy*. — Intrigue, Dresser des embûches, ترتيب مكر و حيله *tertibi mekr u hîlè it*.

EMBUSCADE, s. f., پوسى - پوصو *poucou*, t.; كمين *kemîn*. — Dresser une —, پوصو قورماق *poucou gourmaq*. — Donner dans une —, ترتيب اولنان كمينكاھى *tertib olounan kemînguiâhi* صاوشدرمك *sâvouchturmaq*. — Sortir d'embuscade, پوصودن چيقمق *poucoudan tchyqmaq*. — Se mettre, se tenir en embuscade, voy. S'EMBUSQUER.

EMBUSQUER (S'), v. réfl., se mettre en embuscade, پوصويد كيرمك *poucouüe guirmek*, پوصولندق *poucoulanmaq*, t.; كمينك او *kemîndè ol*, p.-t.

ÉMENDER, v. a., corriger, اصلاح *islâh it*, a.-t.

ÉMERAUDE, s. f., زمرد *zumurrud*, vulg. زمرد *zumrud*, a.-p. — brute, خام زمرد *khâm zuñrûd*. — qui a des taches, بنكلو - طومانلو زمرد *be-neklu*, *dhoumānlu zumrud*.

ÉMERGENT, adj. m., les rayons émergents, اشعاع نافذة من كبد فلان *ach'iaï nâfîzat min kebd felân*, a.

ÉMERI, s. m., صنپاره *sonpâra*, سنبادج *sumbâdedj*, a.; سنبادج *sumpâdè*, p.

ÉMÉRILLON, s. m., دلوحة طوغان *boümel qouchi*, diludjè doghân, اسپری طوغان *ispiri dhoghân*, t.

ÉMÉRITE, adj. m., متقادع *otourraq*, t.; امكدار *emektâr*, p.; متعجب *muteqâ'id*, a.

ÉMERSION, s. f., سياره ذکف *seüärénuñ ibtidâüi*, سياره ذک اوچى اچيلوب *zouhouri*, كورنمىسى *seüärénuñ oudji átchilup gueurunmeci*, a.-t.

ÉMERVEILLE, adj., عجلنمه ش *'adjeblennich*, عجبه قالمش *adjebè qâlmich*, حيران olmuch, a.-t.; اولمش *haïrân olmuch*, a.-t.; متعجب *muté'addjib*, a.

ÉMERVEILLER, v. a. fam., s'emploie ordinaire au pass.; عجلنتمك *'adjebletmek*, حيرته برقق *haïretè braqmaq*, a.-t.; شاشوره — ق *châchurmaq*. — S'Émerveiller, v. réfl., عجلنتمك *'adjeblemek*, عجبلمك *'adjeblemek*, عجبه قالمق *adjebè qâlmaq*, a.-t.

ÉMESSE, ancienne ville de Syrie, aujourd'hui Hems, حمس, *hymz*.

ÉMÉTIQUE, adj. et s., طرطوري *thartharmaqi*, اماتيقو *emātiqo*.

ÉMÉTISER, v. a., purger avec de l'émétique, ایچورمک *emātiqo* 'ylādjii itchürmek. — Mêler avec de l'émétique, طرطوري علاجي *thartharmaqii* 'ylādji ilē qarichtürmek, t.

ÉMETTRE, v. a., میدانه قوم—ق *meidānē qomaq*, — Produire او رنایه *qomaq*, — ظهوره كترمك *ortāia, zouhouré* gueturmek, اظهار عرض *izhār, arz it*, a.-t. — Mettre en circulation رواج وبرمك *revādj vīrmek*, اتروبيج *tervīdj it*, a.-t.

ÉMEUT, s. m., قوش بوقى *qouch boqi*, t. —

ХАЛФЕК, s. f., اپاقلەنمىسى *khalqun aṭāqlanmaci*, اختلال *ykhtilāl*, a.; شورىش او اختلال *chourich u ykhitilāt*.

ÉMIER, v. a., او فقلمق *oufaqlamaq*, پارمق ايله *owātmaq*, او اتمق او غشدرمق *pārmaq ilē oghouchturmaq*.

ÉMIETTER, v. a., اتمكى او اتمق او فقلمق *etmēgui ouvātmaq, oufātmaq*, اتمكى او فاق او فاق طوغرامق *etmēgui oufāq ousāq dhoghrāmaq*, او فانمش اتمك او فانمش *ousānmış etmek*.

ÉMIGRANT, e, adj., كوج ايديجى *gueutch idīdji*, ترك وطن ديار *terki vathan, diār iden*, a.-t.; مهاجرين *mouhādjir*, pl. مهاجر *mouhādjirin*; اختيار ديار غربت *mouhādjirin*.

ايدن يكھتىاري *diāri ghourbet iden*.

ÉMIGRATION, s. f., كوج *gueutch*, ترك وطن *gueutchmè*, t.; غربت *terki vathan*, ارتحال *iritykāl*, غربت *ghourbet*, a.

ÉMIGRÉ, e, adj., ايديجى *terki vathan idīdji*, a.-t.

ÉMIGRER, v. n., كوجمك *gueutchmek*, يوردى براقمق *iordy brāq-maq*, بىرىد دىياره باشن الوب كتمك *bir diāre bāchin alup guitmiek*, جلا قرك ديارا *djilāi vathan it*, وطن اخبار ديار غربت *terki diār it*, هجرت *ykhatiāri diāri ghourbet it*, كوجورمك *gueutchurmiek*.

ÉMINGER, v. a., دلم دلم كسمك *dilihi dilim kesmiek*, طوغرامق اتى يوفقدجه *dho-ghrāmaq*, eti ioufaqdje *dhoghrāmaq*, t.

ÉMINEMENT, adv., كمال مرتبه زياده سيله *ziādē cīlē*, a.-t.

ÉMINENCE, s. f., petite hauteur, يوكسک *tepe* دې جك *dējek*, محل مرتفع *üuksek ier*, t.; بير halli murtes'yi. — Titre des cardinaux *faziletlu*.

ÉMINENT, e, adj., eleve, رفيع *iūksek*, يوجه *iūdjē*, t.; فايق *āli*, a. — Excellent, عالي *fāiq*, ممتاز *echref*.

خصائل فايق *khaçālli fāiq*. — A un degré éminent, درجه علياده *deredjē ouliādē*. — Imminent, يقين *iaqin*, قريب الظهور *muchris*, مشرف *qa-rīb uzzouhour*, قوي يقين *ruqou'i iaqyn*.

اولو، اولو، *olou*, titre, *façiletlu*.

EMIR, s. m., descendant de Mahomet, prince, *emîr*, pl. a. امرا *umîrâ*.

ÉMISSAIRE, s. m., envoyé secret, ماموريت خافیه ایله کوندرلمس *mecmouriyeti khâfiye ilé gueuñderil-mich*, — Explorateur, کوزبیجی *gueuzidji*, مستخbir, a. Voy. EXPÉDITION.

ÉMISSION, s. f., چیقمه *tchiqma*. — Action d'émettre, آخراج *ikhrâdj*, تبارز *ibrâz*. — Envoi, سدک *irsât*. — de l'urine, ارسال *irsâl*. — du sperme, نطفه نک *nouthfenuñ deukulmeci*, انزال المني *in-zâl elmeni*.

مخزنہ قومق *makhzânè qomaq*, a.-t.

EMMAGASINER, v. a., ارقلتمق *aryqlatmaq*. — v. n., ارقلنمق *aryqlanmaq*, t. Voy. AMAIGRIR.

قوندقلمق *qoundâqlamaq*, باغرداغه باغلمق *bâghyrdâgha bâghlamaq*, t.

EMMARCHEMENT, s. m. V. JOINTURE.

صاب قومق *sâp qomaq*, گچرمک *guetchurmek*. — Ajuster, اویدرمق *ouïdurmaq*. — Passer les bras dans les manches, قولی یکه کچورمک *qolou ienê guetchurmek*. — S'Emmancher, v. pr., اویدرلمق *ouïdourilmaq*.

EMMANCHEUR, s. m., صاب *sâp* *guetchuridji*, t.

EMMANEQUINER, v. a., فدانلری *fidanlerî*.

اکوفدالرده قوبیق *sidânléri kioufe-lerde qoïmdaq*, t. ایشتملی *ishtemli*.

EMMARINÉ, è, adj., دکره الشمش *deñizé alichmich*, t.

EMMARINER, v. a., سفینه يه کمیچی *sefineti guemidji* *qoïmaq*, طایفه دوزنک *guemüe thäise duzme*, t.

EMMÉNAGEMENT, s. m., اوطاقمنی *thäqymini* *duzme*, دوزمە-پرلشترمە *ev thäqymini duzme*, ierlechturmë.

EMMÉNAGER (S'), v. pr., رانگر اوک اوادانلاغنے *avâdânlighini* دوزمک *evuñ avâdânlighini duzme*, لو طاقمنی دوزمک *ev thäqyminu* *duzme*, او طاقمنی صاتون *ev thäqyminu* *duzme*, تدارک *ev thäqyminî* *sâtoun almaq*, تدارک *tedâruk it*. — Emménagé, او طاقمی دوزلمش *ev thäqyminî ilé tedâruk-* *lenmich*.

EMMÉNAGOGUES, s. m. pl., حض *haiz qâni gueturul-dji*, t.; جاذب *djâzibul-haiz*, a.

الد کوتورمک *berâber*, *bile* *gueuturmek*, معینتہ استصحاب *niatiçtiné istis-hâb* it. زور ایتله *pâr* force, براابر *zor ilé* *gueuturmek*, کوتورمک *berâber*, *bile* *gueuturmek*, *gueuturulmich*.

EMMENOTTER, v. a., بلکچیه قومق *bilektche qomaq*, اللوہ دمر طوقہ *demir thöqa ourmaq*, اورمق *elleré demir thöqa ourmaq*.

EMMELLER, v. a., enduiné de

miel بال ایله سورمک *bāl ilē surmek.* — Mettre du miel dans une liqueur بال قاتمچ *bāl qātmaq,* t.; تعییل ا miellé, e. بال قاتلمس *bāl qātilmich,* معسل باللنمش *bāllanmich,* t.; *mou'assel.* — Paroles emmiellées, طاتلو سوز *thātlu seuz.*

EMMITOFLER, v. a., كورك *kurkè burumek*, بوریمک *burumek*, ایله اورتمک *kurk ilē eurtmek,* t.

EMMORTAISER, v. a., كرتگىك *kerteguè soqouchturmaq,* t.

EMMUSELER, v. a., بورنصالق *borounsalq* *thāqmaq,* بولار طاقمق *borounsalq* *ourmaq,* اورمق - طاقمق *thāqmaq,* اسنک كچورمک *esnek guetchurmek,* t.

EMOLLIENT, adj., يومشاد يېرى *ioumouchädidji,* t.; ملین *muleün.*

— Remède دواي ملين *devāi muleün,* a.

ÉMOLUMENT, s. m., gain کار *kiār,* قزنج منفعت *qazandj,* t.; منافع *menfa'at,* pl. منافع *menäfj'.* — Casuel d'une charge, ظهورات *thaürrät,* طیرات *zouhourät,* ایراد *irād,* a.

ÉMONCTOIRE, s. m., ouverture du corps destiné à l'expulsion des humeurs, كوده دليکلىرى *gucvđe delikleri.* — Signifie aussi glande, voyez ce mot.

ÉMONDER, v. a., les arbres, اغاچ *aghādj boudāmaq,* بودامق *boudāmaq,* تشذيب ا *boudāmaq,* t.; *boudāmaq.* — Nettoyer les graines, ايتلمق *aütlamaq,* t.

ÉMONDES, s. f. pl., اغاچدن *aghādjden kecilmich*

کسلمش دالر *aghādjden kecilmich dāllar,* بودانتى *boudānty,* t.

ÉMONDEUR, s. m., بودايجى *boudādji,* t.

ÉMOTION, s. f., agitation dans les humeurs, dans l'âme, كوكى راحتسىزلىكى *gueuñul rāhatsyzligui,*

اضطراب بولانقلق *boulānyqlyq,* اضطراب درون *izthyrāb deroun,*

هيجان باال *heïdjān,* هيجان *heïdjān,* رقت *riq-*

qat, رقت قلب *ryqqati qalb.* — اظهار اضطراب قلب *izhāri yzthyrābi*

ازغونلاق *azghounlaq,* فتنه *az-*

ghounlyq, t.; *fitnə.* — **ÉMOTTER**, v. a., سكك قيرمق *kecek qyrmaq,* t.

ÉMOUCHER, v. a., سككى قوغمق *siñegui qoghmaq,* t.

ÉMOUCHET, s. m., چاقر *tchāqyr,* t.

ÉMOUCHOIR, s. m., سككلك *si-* *ñeklyk,* يلپازه *ielpazè,* vulg. *ielpazè,* t.

ÉMOUDRE, v. a., چرخل بيلتمك *tchārkhtè biletmek,* بيلتمك *bilemek,* t.; بيلمك *bilmek.*

ÉMOULEUR, s. m., بيلدېيىجى *bileedidji,* t.

ÉMOUSSER, v. a., ôter la pointe ou le tranchant, فلاگى - قلاغيىنى *qilāghy,* *qilā-*

ghycini guidermek, *almaq,* كورلتىك *kurdit,* *kund it.* — *legout,* kurletmek, *kund it.*

دادى آلمق - كيدرمك *düdi al-* *maq,* *guidermek,* قامشترمىق *qū-* *machturmaq.* — les arbres, en ôter

la mousse, اغاچلىك يۈصىنى *aghādj-* *den kecilmich.*

آلمق - پقمرمق *aghadjleruñ io-counini álmaq, tchiqarmaq.* — S'É-mousser, v. pr., كند او *kund ol*, قاسممق *qāmachmaq.* — Émoussé, كند *kund.*

ÉMOUVOIR, v. a., mettre en mouvement, agiter, دپرتمك *tepretmek*, t. — les humeurs, تحریک اخلاط *tahrīki akhlāthit.* — la bile, صفرایی *safrāii boulandurmaq.* — la colère, تمییج عرق غصب *tehīidji 'yrqy ghazab it.* — une sédition, فتنه قوپرمق *fitnè qopar-maq*, ایقاظ فتنه *iqāzi fitnè.it,* حرکتہ کتورمک *hareketé gueturmek.* — Causer de l'agitation dans l'âme, اصطرباب ویرمک *izthirāb vīrmek*, تحریک عرق رقت *tahrīki 'yrqy ryqqat it.* — de compassion, عرق مرختنی تحریک *'yrqy merha-metini tahryk it.* — S'Émouvoir, v. réfl., se troubler, اولنهق *olunmaq*, بورنک *būrnək* دپرنک *dipernek*. — S'agiter, یورک *turek teprenmek*, بولانمق *boulān-maq.* — En parlant de la bile, صفرایی حرکت *safrāii hareket it.* — S'agiter, حرکتہ کلک *hareketé guelmek.*

EMPAILLER, v. a., garnir de paille, صمان طولدرمق *samān dholdur-maq.* — des oiseaux, etc., قوش يا بشقه جانور پنیوق واجزا دیکر ایله *qouch ia bachqa djānver panbouq vē edjzāi diguer ilē dhol-durmaq.* — Envelopper de paille, عنان ایچنہ صارمق *samān itchincē sārmaq.*

EMPAILLEUR, s. m., سمهان ان *samān itchincē.*

طولدريجي *samān dholduroudjî, t.* فازقلمق *qāzyqlamaqlyq, qāzyqla-ma, t.*

قازقمق فازغه اورمق *qāzygħa our-maq, t.*

قارش - قوش *qāzyq-lamāq, qārich, t.; شبر chibr, a.*

سورغنوخ داقمهق *sorghoudj taqmaq, tel guetchurmek, t.*

كمى بي اورچه لاپانده طوردرمق *guemüi ortcha alābānda dhourdurmaq, t.*

بوغچه لمق بوغچه ایچنہ قوبوب باغمەق *boghtchialamaq, boghtcha itchincē qoüp bāghlamaq, t.; سپيشدرمك sepichturmek, t. — S'Empaquier, v. réfl., بورنک burunmek, t. — Se presser dans une voiture les uns contre les autres, استفلنمنک istiflenmek او استف istif ol.*

آلق ضبطا zabth it, طوتمق guendüüc tchekmek, t. —

EMPATEMENT, s. m., état de ce qui est empâté, خاور بوجورمه سى يلمشكلك khamour ioughourmaci, يلمشكلك takhmîr. — ديلكت يلمشكلكي diluñ ielmechekligui. — L'épaisseur de maçonnerie qui forme le pied d'un mur, دیوارک ایاغى - دىبى دیوارىن aïāghy, dibi.

EMPATER, v. a., remplir de pâte, خاور ایله طولدرمق khamour ilē

dholdourmaq, خور يدرمك *khamour iedurmek*.

EMPAUMER, v. a., قاپمق *qāp-maq*, اوچله طوئمق *avoudjle thout-maq*, اوجه آلمق *avoudjé álmaq*. — Recevoir une balle avec la raquette, طوبى چوكانك *thopu tchokiānuñ itchiné álmaq*. — Se rendre maître d'une personne ou d'une chose, قبضه قصره كتورمك *qabzü teçarrufé gueturmek*.

EMPÊCHIEMENT, s. m., توتفق *tou-touq*, t.; مانع *mani'*, pl. موافع *me-vāny'*, مهانعت *men'*, منع *mumā-neat*, a.

EMPÊCHER, v. a., منع *men' it*, مانع او قوميق *qomamaq*, *mani'* مهانعت *mumānē at it*. — S'Empêcher, v. réfl., se retenir, كندى كندىني ضبط *guendi guen-dini zabth it*, صاقنېق *sāqyrnmaq*. — Être empêché, منع اولنېق *men' olounmaq*; ايشدن قالېق *ichden qālmaq*, كېرىۋ طورمك *guiru dhourmaq*. — Empêché, e, منع اولنمش *memnou'*, مەنۈچ *olounmich*.

EMPEIGNE, s. f., - پاپوج اوستى *pāpoudj ustu*, بوزى *üzu*, t.

EMPENNELLE, s. f., كوچك كمى *kutchuk guemi demiri*, t. دمىرى *demiri*.

EMPENNER, v. a., توى ايلى *teuü ilé* دوناتق *donātmaq*. — une flèche, اوقة يلک *oqa ielek* كچورمك *guetchurniek*, t.

EMPEREUR, s. m., ottoman *pādīchah*, شاه *chāh*. — Souverain en Europe, ايمپراطور *imperāthor*. Les Turcs et les puissances de Barbarie donnent également au roi de France

et aux empereurs de Russie et d'Autriche les titres de *padichah* et d'*imperator*.

EMPESAGE, s. m., نشاسته لەم *nichāstalama*, t.

EMPESER, v. a., mettre de l'empois, نشاسته لېق *nichāstalamaq*, شاستىدە *ahārlmek*, اھارلمك *nichāstada surmek*, شاستىدە سۈرمەك *nichāstaia bāt-turmaq*, t. — une voile, يىلکىن بىزىنى أصلاتق *ielken bezini islāt-maq*.

EMPESÉ, e, adj., شاستىدە سورلمش *nichāstada surulmuch*.

Voy. **GUINDER**.

EMPESEUR, s. m., اھارچى *ahār-dji*, t.

EMPESTÉ, e, adj., frappé de la peste, يۈمۈر جىلىق *ioumourdjaqlu*, بولاشق *thāounlanmich*, ئۇنلانش *boulāchyq*. — Infecté, قۇقمىش *qoqmich*, چۈرك *tchuruk*.

EMPESTER, v. a., infecter de la peste, يۈمۈر جىدە اولاشتىرقىق *iomour-djagha oulāchturmaq*. — Prendre la peste, يۈمۈر جىق قىرقىق *ioumour-djaq tchiqarmaq*. — Communiquer une odeur infecte, فنا قۆقىق *fena qoqmaq*, t.

EMPÊTRER, v. a., lier la jambe, اياڭى باڭلماق *aüäghy bāghlamaq*.

— Embarrasser. Voy. ce mot.

S'Empêtrer, v. pr., يىلشىمك *ilichmek*. — En parlant d'un cheval, طوارك اياڭى عىرىه اپىنە اياشىمك *dhawāruñ aïäghy 'araba ipine ilichmek*. Voy. S'EMBARRASSER. — Se mêler, قىرىشىق *qarychmaq*.

اڭل EMPETRUM, s. m., plante, *eskibet*, a. **العذبة** *ecl cl'-azbet*, a.

سوز EMPHASE, s. f., سوز كسىنلىكى *keskînlîgî*, a. **اورد** *çetlätme*, a. **سوز** *avourd tchatlätma*, a. **تغذى** *seuz ebelligi*, t.; **تغذى** *teskhüm*, t. **طهراق** *tethnib*. — **Parler avec** *thamtharäq elfaz* *ile tekellum it*.

طهراقنى EMPHATIQUE, adj. com., طهراقلى *thamtharâni*, a. **كلام** Discours — *kelâmi thamtharäq amîz*.

طهراق EMPHATICIENMENT, adj., **الفاظ ايله** *thamtharäq elfaz ilè*, a.-t.; **بالتقطيب** *bit-tethnib*, a.

طيقادىجى ENPHRÂCTIQUE, adj., مسدد *muceddid*, a. **thyqâdûjî**, t.

كوده قبارمى EMPHYSEME, s. m., *guevûd qabârmaci*, t.

چوق سنه EMPHYTÉOSE, s. f., اولدرق اجارهنىك *tchoq sené olaraq idjärë*, a.-t.; **التزام** بالمرامنة *iltizâm bil-muzâmenet*, a.

چوق سنه EMPHYTÉOTE, s. m., اولدرق اجارهنىك *tchoq sené olaraq idjärénüñ sâhibi*, t.-a.

چوق سنه EMPHYTÉOTIQUE, adj., اولدرق اجاره يه منسوب *tchoq sené olaraq idjârciye mensoub*, a.-t.

اجتماع قىح ودم idjtimâ'i *qyh ou dem*.

تجاوزلق EMPIÉTEMMENT, s. m., پايىدرازلق *päti-dirâzlyq*, a.-t.; **تعدى** *te'addi*, a.

نا حق يره ضبطا نا حق يره ضبطا *nâhaqq ierê zabth it*; **تعدى** *te'addi*.

پايىدرازلق - تجاوزلق *päidi-razlyq*, *tedjâvuzlyq it*, a. **فضولى** *façouli el ouzâtmaq*.

چوق يدرمك EMPIFFRER, v. a., *tchoq iedurmek*. — S'Empiffrer, v. réfl., **حددن زياده يمك** *hadden ziâde temek*, a. **چوق يمك** *tchoq iemek*, t.

EMPILEMENT, s. m., يعمد *iğhma*, استغلله *istiflemè*, t.

برى برى اوزرنه *biri biri uzeriné qomaq*, **يغمق** *iyghmaq*, استف *istif it*, t.

EMPIRE, s. m., puissance, autorité, حکومت *aghâlyq*, t.; **أغالق** *hukioumet*, تھكم *tehakkum*. — ab-solu, حکومت *hukioumeti* قوت *moustaqylle*. → de la raison, غالبه عقل *quuvveti ghâlebî 'aql*.

— Avoir de l'empire sur soi-même, **نفسته حکومت** *nefsiné hukioumet it*. — Royauté, پادشاهلىق *pâdi-châhlyq*, سلطنت *salthanet*. — Le temps que dure le règne d'un empereur, **پادشاهلىق ايامى** + مدتى *pâdi-châhlyq eïâmi, müddeti*, وقت *yaqtı salthanet*. — Pays soumis à un empereur, مهلكت *memleket*, دولت *devlet*. — L'empire ottoman, عثمان مهلكتى *osmân memleketi*, عثمان مهلكتى *memâlikî osmâniiye*. — d'Allemagne, مهالكى عثمان مهلكتى *memâlikî osmâniiye*. — دلتى *alâman memleketi, devleti*.

EMPIRER, v. a., rendre pire, بىترا *beter it*, pour bedter it, **كوتولتەك** *keutuletmek*. — Empirer, v. n., devenir pire, بىترا او *beter ol*,

کسیب کوتولنه ک *keutulenmek*, سو حال ا *kesbi souü häl it.*

EMPIRIQUE, adj. com., médecine qui ne s'attache qu'à l'expérience, **اَهْلُ الطَّبِّ الْعَهْلِ** *ehlit-thyb el-a-meli*, a.-t.

طَبْ عَلَى EMPIRISME, s. m.,
thybbi 'amelüi, a.

EMPLACEMENT, s. مَيْدَانٌ *meidān*, t.; محلّ *mahall*, موقع *mevqa'*, pl. a. عَرْصَت *'arçat*, *'arça*. — Action de placer, يُرْلَشْدِرْمَه *ürlechturnmè*, t.; وضع *vaz*, a.

EMPLATRE, s. m., مرهم *merhem*,
 a. vulg. ملهم — *melhem*. — Mettre
 un —، قومق *merhem* اورمق *merhem*
 ourmaq, qomaq, مرهلپك *merhem-*
lemek, a.-t. — Au fig., personne
 sans vigueur ou esprit, لپه *lapa*. —
 C'est un emplâtre, لپه برا دمدر *lapa*
bir ademdur.

EMPLETTE, s. f., achat, *آلِمَ álm*,
t.; أشترا *ichtirā*, a. — Chose achetée
صاتون النمش شى *sātoun alynmich chei*.

EMPLIR, v. a., rendre plein,
 دولدرمق - طولدرمق *dholdurmaq*,
 مملو- تشخین *memlou* *techhín it*, a.-t.; پرا
memlou, pur *it*. — un verre
 قدحی صوابیله طولدرمق *d'eaу*,
qadchi sou ilè dholdourmaq. —
 S'Emplir, v. pr., طولدرمق *dhol-*
douroulmaq, طولمق *dholmaq*. —
 Plein, e, طولی *dholou*, مملو *mem-*
lou, مشخون *mechhoun*.

EMPLOI, s. m., usage fait d'une

chose, قولانمہ *qoulānma*, استعمال *istī'māl*, بذل *bezl*. — Occupation, ایش *ich*. —
 Demander de l'emploi, طلب *thalebi khyzmet it*. — Service, خدمت *khizmet*. — Dé-
 pense, بذل *bezl*, صرف *sarf*. — Charge, office, منصب *mancib*,
manceb, خدمت *khizmet*, مأموریت *meemourüct*.

EMPLOYÉ, adj., à un usage,
قوللهمش *qoullanmich*, قوللهمش *qoullanilmich*, استعمال *olounmich*, *is-ti'māl olounmich*, مستعمل *mustā-mel*, a. — en service, ايش ايچنل *itchindè*, مستخدم *moustakhdem*.
— Dépensé, مصروف *masrouf*. —
s. m., commis de bureau, خلفا *khalfā*, مامو *me'mour*.

EMPLOYER, v. a., mettre en usage,
 استعمال ا قوللنمق *qoullanmaq*, t.;
istî'mâl it, a.-t. — quelqu'un,
 خدمته قوللنمق *khy'dmete qoullan-*
maq, a. — استخدام *istikhdâm it*,
 خدمت ويرمك *khidmet vîrmek*,
 a.-t.; قوللنمق *qoullanmaq*. — Dé-
 penser, user de, بذل - صرف ا
bezli, sur si t. — S'employer, s'occu-
 per à, مشغول او *mechghoul ol*, a.-t.;
 چالشهــق *tchâlichmaq*. — Donner
 ses soins, بذل همت ا *bezli himmet*
it. — Être employé, استخدام، اولنمق
istikhdâm olounmaq, a.-t.
 — S'Employer, v. réfl., être usité,
 استعمال قوللنمق *qoullanilmaq*,
 اولنمق استعمل *istî'mâl olounmaq*,
 mustâ'mel ol.

EMPLUMER, v. a., des flèches.

قوی ایلله يلکلمک *i eleklemek*, دوناتمك *tui ilè donatmaq*, t. —
 S'emplumer, terme fain., s'enrichir,
 زنکین او *zēnguün ol*, a.-t. — II
 يال و بال توینى *bäl tuinu*, s'est bien emplumé, duzdu.

جِبَّةَةَ EMPOCHER, v. a., t. fam., قُوْيُونَهَ قَرِيبَقَ قومقَ djebinè qomaq, qoï'na qoïmaq, t.; دَرْجِيبَ اَدَرْ djeïb it, p.-t.

الْمَقْ - elè
 EMPOIGNER; v. a., almaq, اوْجَلْمَقْ avoudjlamaq', طُوقْقَ qāpmaq, قَابِمَقْ khoutmaq,
 قَوْرَامَقْ - قَادِرَمَقْ qāv:ramaq, i.e.

نیشاسته طوقالی EMPOIS, s. m., nechāsta thoutqāli, t.; اهدر ahdr, p.

empoisonné, e, adj.; **zehirlenmich**, **zehirlu**, t.; **mesmoum**, a.

EMPOISONNEMENT, s. m., **زهارلة**, zehirlème, p. t.; **أغواة**, aghou-lama, t.; **تسفيح**, tesmîm, a!

EMPOISONNER, v. a., donner ou mettre du poison, **زهارلمك** zehirlemek, **اغولماق** اوئرمق starmaq, **اغولاماق** اغولاماق aghoulamaq, t.; **تسهيم** tesmîm it.
 — Au fig., médire, donner un tour malin à une chose, **بر شىئه القاي سىم** bir cheïe ilqäi semmi' føçäd it. Voyez CORROMPRE. — Infecter, **پك فدا قوچمك** pek feda qoqmaq.
 — S'Empoisonner, v. réfl., **زهارالماق** zehir almaq, **زهيرلنهـك** zehirlenmek, t.

EMPOISONNEUR, SE, S., زهريجى-^{زهريجى}
zehirleïdji, p.-t. سامى-^{سامى}**sâmitim, a.**

EMPOISSER, v. a., *لِمَكْ* *zif-*
lemek, t.

EMPOISSONNER, v. a., - صوين

بَرْ جَوْضِه بِالْقَ اقويمق *bîr souïe, bîr havouza, bâlyq qoïmaq.* — un étang,
بَرْ جَوْضِي بِالْقَ ايلاه طولدومق *bîr havouzi bâliq îlê dholdourmaq, t.*
طَارِغُونِي *taraghouni*, violent, *diârghour*, او كَلُو *euguelu*, t.; *tîz*, مَزَاج *tiz-mizâdj*, p.-a.; غَصُوب *ghazoub*, فُرْلَايِيجي *furlâidji*.

EMPORTE-PIÈCE, s. m., - بساط
b ^{plus} michrath, a.

EMPORTEMENT, s. m., de colère, غضب; طارغونلاق *dhārghounlyq*, t.;
 ghazab, a. — Mouvement violent حدت *hyddet*,
 causé par la passion, تهار *tēhār*, فلایش *furlāïch*.

EMPORTER, v. a. porter d'un lieu

كوتورمك *gueturmek*, porter à un pied dans un autre, قالدۇرماق *qaldurmaq*, كالدۇرۇپ *qaldurup* كوتورمك *gueeturturmek*, t.; رفعا *ref it.* — Prendre, كوتورمك *almaq*, الْمَق *alup* *gueeturmek*. — Entrainer,

سوروب کوتورمک seurup gueultur-mek, برابر کوتورمک beräber guetur-mek. — Emporter d'emblée, — بودن birden, بیلله المق oghourden bïle almaq. — Faire passer, césser, کیدرمک guidermek, حمایی kesmek: — la fièvre, کسمک houimâa, گیندرمک guidermek. — الله کوتورمک, المق almaq, elè gueturmek; t.º tah-sil it. — Réussir, obtenir, بجرمک bedjermek; دستribuire destres ol.

اـغـرـجـهـ اوـكـ aghyr guelmek, كـلـمـكـ aghyrdjè ol. — L'emporter, prévaloir, اـوـسـتـ ust, ghālib ol, استـيـلاـ بـولـمـقـ istilā boulmaq, غـلـبـهـ اـوـ طـفـرـيـابـ zafer iāb ol, ghalebè it, a.-t. — S'Emporter, v. réfl., پـكـ دـارـلـمـقـ pek dārylmaq, خـصـبـهـ كـلـمـكـ ghazabè guelmek.

چـوـمـلـكـ اـيـچـيـنـهـ قـوـيـمـقـ EMPOTER, v. a., tehemlek itchinè qoïmaq, t.

آلـمـنـوـشـ اـلـمـنـوـشـ EMPOURPRER, v. a., گـرـمـزـیـ قـرـمـزـیـ - قـزـلـ بـوـيـامـقـ قـرـمـزـیـ - قـزـلـ بـوـيـامـقـ qurmizi, qyzit boïamaq, t.

EMPREINDRE, v. a., imprimer une figure, نقـشـنـىـ بـصـمـقـ basmaq, چـيـقـيـاـرـمـقـ naqchini tchiqärmaq, رـسـمـ اـسـكـلـمـكـ sikkèlemek, resm it, برـشـكـلـكـ صـورـتـنـىـ طـبـعـ وـتـشـيلـ bir chikiluñ souretini tab' u temsül it, دـمـلـمـقـ damghalamaq. — Graver dans l'esprit, تـأـثـيرـ اـتـأـثـيرـ teecir it, خـاطـرـنـشـانـ اـخـاطـرـنـشـانـ khāthyr nichān it.

EMPREINT, adj., بـصـلـمـشـ bacylmich, نقـشـنـىـ چـيـقاـرـلـمـشـ naqchini tchiqärylmich, مـذـقـوـشـ menqouch, دـامـغـلـنـمـشـ dāmghalanmich. — dans l'esprit, خـاطـرـنـشـانـ اـوـلـمـشـ khāthir nichān olmich, a.-p.-t.

EMPREINTE, s. f., اـشـارتـ ichāret, نـشـانـ دـامـغـهـ nichān, dāmgha, t.; نقـشـ مـطـبـوعـ اـثـرـ naqchi p.-t.; ecer, mathbou'.

EMPRESSÉ, e, adj., اـيـوهـ كـنـ eïvèguen, t.; بـجـدـ عـجـولـ adjoul, be-djid, مـبـادـرـ mubādir. — Diligent, مقـيـدـ mortqaïed, a.

EMPRESSEMENT, s. m., précipita-

tion, عـجلـهـ 'adjelè. — Soin, zèle, اـهـتـمـامـ ihtimām, a. تقـيـدـ teqaiiud,

EMPRESSER (S'), v. réfl., عـجلـهـ اـشـتابـ chitāb it, p.-t.; مـبـادـرـ مـسـارـعـتـ mubāderet it, muçāra'at it.

EMPRISONNÉ, e, adj., جـسـ اـولـمـشـ habs olounmich, a.-t.; مـحـبـوـسـ mahbous, a.

EMPRISONNEMENT, s. m., action d'emprisonner, مـحـبـوـسـلـقـ mahbouslyq, تـحـبـسـ habs, tehabbus, مـحـبـوـسـيـتـ mahboucüet, a. — Captivité, طـوـنـسـاقـقـ thoutsäqlyq.

EMPRISONNER, v. a., جـسـ اـلـمـنـوـشـ habs it, a.-t.; زـنـدـاـهـ قـوـمـقـ zindānè qomaq, p.-t.; تـسـجـيـنـ tesdjin it.

EMPRUNT, s. m., action d'emprunter ou la chose empruntée, اـودـنـجـلـقـ eudundj, قـرـضـ isti'ärə, استـعـارـهـ istyqrāz, استـدـانـهـ istidānè. — Chose empruntée, عـارـيـةـ 'ariët, vulg. eiret, pl. عـوارـىـ 'avārii; عـارـيـتـهـ الـنـشـ نـسـنـهـ 'arietà alinmich nesnè, a.-t.

EMPRUNTÉ, e, adj., عـارـيـتـهـ الـنـشـ qarz, 'arietà alinmich. — Qui n'est pas naturel, عـارـيـتـىـ 'arieti, vulg. eireti, a. — Cheveux postiches, عـارـيـتـىـ صـاجـ 'arieti sâtch.

EMPRUNTER, v. a., une chose quelconque, اـودـنـجـ الـقـ eudundj almaq, عـارـيـتـهـ الـقـ 'arieti almaq, استـعـارـهـ isti'ärə it. — de l'argent, قـرـضـ الـقـ qarz almaq. — Argent d'emprunt, قـرـضـ اـقـجـ qarz aqtché.

— برادي آلماق — un nom, — استعاره bir adı almaq, isti'ārə it.

— Beauté d'emprunt, حسن مستعار husni muste'ār. — Emprunté, e, اودنج الذہش eudundj alimich, مستعار muste'ār.

EMPRENTEUR, s., e, a., اودنج البيجي eudundj alidji, t.; مستقرض mus-taqryz, a.

EMPUANTIR, v. a., فنا قوقتمق senā qoqoutmaq, چورىمك tcheurutmek, t.; تنتين tentin it, a.-t.

EMPUANTISSEMENT, s. m., فنا نتان senā nouqoulyq, t.; حال النتانية häl en-nətā-net, a.

EMPYÈME, s. m., كومه غذيدة ku-mëi ghazïzet, a.

EMPYRÉE, s. m., عالم جبروت 'älëmi djebrou, فلك الأفلاك fe-lek ul-eslāk, عرش اعلا 'archi 'alā, a.

EMPYREUME, s. m., odeur de l'huile brûlée, يانهش ياغىك iānsh iāghuñ qoqouci. — Qualité d'une drogue brûlée, شياط chiiāth, a.

EMU, adj., بورکى iure-gui teprendich, a.; متأثر mutessir, مصطرب mouztharib, a.

EMULATEUR, s., اوسىت كلوكه ust guelmëi tärachüdj, t.; يارشىجى ghybthakiär, a.-p.

EMULATION, s. f., غبطة ghybtha, تفاصيل ghaïret, غيرت tefäzył, a.

ÉMULE, s. com., concurrent, rival, رقيب raqyb, a. — Égal en mérite, kifou متكاف kufu, mutkiäfi.

سدد كبي بياض اولان ÉMULSION, s. f., sud guibi beïaz olän مبرد شربت muberrid cherbet, بوزرات bezourât suzuntuçu, t.; سوزندىسى مستحليب mustahlib, a.

بوزرات EMULSIONNER, v. a., سوزندىسى bezourât ايجيده قاتق seuzuntuçu itchini qätmaq, t.

EN, prépos. sans mouvement, ايچنده dè itchrè, انكلتره dede. — Il est en Angleterre, در ingüiltérada dur. — Il est en ville, شهره den cheherde dur. — En route, يولده iolda. — avec mouvement, en se rend par le datif turc en ده ou يه iè, ou bien encore par l'ablatif en دن den. — Aller de village en village, كوبنه كتمك keuïden keuïe guitmek. — En trois jours, اوچ كون utch gun itchrè. — Pendant, en temps de guerre, سفر و قشنده sefer vaqtindè.

اغاكبي اغا كبي, parler en maître, aghä guibi bouïourmaq.

اماانتا وبرمك emäneten virmek. — Homme travesti en femme, قيافتىنە qäry qyäsetiné guir-mich erkek. — En considération de ses importants services, خدمات

جليله سنه حرمة khademati djélilé-ciné heurmeten. — De mieux en mieux, ايودن eüden eüu. — De mal en pis, فنادن senäden senäi. — Mettre en pièces, پارچه pärtscha pärtscha it. — Voir en songe, روپاده rouïädé gueurmek. — Être en place, منصبده

أو mancebité ol. — En façon, en forme de, شکنده cheklindé. — En, indique aussi la matière dont une chose est composée : une cuillère en argent, كومشدن برقاشق gueumuchten bir qāchyq. — En partie relative : en voulez-vous, ايندن anden istermicinyz. — J'en viens, اندن کلیورم andan gueilieurum.

ÉNALLAGE, s. m., terme de grammaire, انقلاب الازمنة في النحو inqylâb el-âzimenet fin-nâhî, a.

ÉNARRATION, s. f., روایت قصيدة revâeti medîdè, a.

ÉNARTHROSE, s. f., كمیک باشندک guemik bâ-chinuñ tchouqour ieri, t.; وقب vaqbet tul-azm, a.

ENCADREMENT, s. m., پروازله pervâzlama, t.

ENCADRER, v. a., بر تصویری bir tasvîri djâm altindè qomaq, چرچوه ایچنه قویمیق tchertehivé itchiné qömaq, t.

ENCAGER, v. a., mettre en cage, قفسه qafecé qomaq. Voyez EMPRISONNER.

ENCAISSEMENT, s. m., صندوقله sandouqlama, t.

ENCAISSER, v. a., صندوخته قومق sandougha qomaq, sandouqlamaq, صندوق ایچنه وضع sandouq itchiné vaz' it. — Recevoir de l'argent, پاره المقا pâra almaq.

ENCAN, s. m., مزاد mezâd. — Mettre à l'—, مزاده ویرمک mezâdè vîrmek, qomaq, اطرافند دیوار mezâd it. — Vendre à l'—, مزادا

مزاده صائمق mezâdîc sâtmag. — Acheter à l'—, مزاده صاتون آلمق mezâdîc sâtoun almaq, a.-t.

ENCANAILLER (S'), v. refl., حذله ایله hazelé ilé qonouchmaq mou'âcheret it, a.-t. — Encanaillé, الجقلر ایله قوشان altchaqlar ilé qonouchân.

ENCAPÉ, e, adj., ایکى طاغ برونى اراسىل بولنان كېيىنك iki dâghbourouñy arâcindè boulounân gueminuñ hâli, t.

ENCAPUCHONNER (S'), v. réfléch., باشى او رىنمك bûchi eurtunmek, بورۇنك beurunmek, t.

ENCAQUER, v. a., والحق ایچنه varaldjîq itchiné qomaq, وارلدە vâroulda basturmaq, t.

ENCASTRER, v. a. Voyez ENCHASSER.

ENCAUME, s. m., يانق نشانى iânyq nichâni, t.

ENCAUSTIQUE, s. f., بال موبلو بويا hâl moumlu boïä, t.

ENCAVEB, v. a., بىرلىق مخزندە ier alti makhzendè qöimaq, sâqlamaq. — du vin, شرابى مخزنه قومق charâbi makhzene qomaq, a.-t.

ENCAVEUR, s. m., بىرتى مخزندە ier alti makhzendè qöïän, t.

ENCEINdre, v. a., چوره يىه آلمق tchevrëti almaq, quachâtmaq, t.; احاطه ihâtha it, a.-t. — دیوار ایله احاطه divâr ilé ihâtha it, a.-t. — اطرافند دیوار divâr itħrasiné divâr tħevirmek, چوپرمك

ENCEINT, adj., قوشادلمش *qou-chādilmich*, t.; اطراف چوپرلش *tchēvīrlmich*, a. — احاطه اولنډش *ihātha olounmich*, a.-t.; مھاط *mou-hāth*, a.

ENCEINTE, adj. f., grosse، كبه *guebè*, t.; حامله *hāmilè*. — Une femme enceinte, كبه قري *guebè qari*. — Devenir enceinte, كبه - حامله - *guebè, hāmilè, iuklu ol.*

ENCEINTE, s. f., circuit, دیوار ايله *divār ilè*; احاطه اولنډش *ihātha olounmich ier*, چورفتى *tchēvrinty*, t. — Les murs d'une ville, سور بلده *souri bel-dè*. — Vaste salle, بيوک اوطة *buūk odha*.

ENCENS, s. m., gomme, كونلک *guūnlik*, t.; لبان *loubān*, a.; kundur, p. — Au fig., flatterie, مداھنە *mudāhenè*.

ENCENSEMENT, s. m., دخورلە *boukhourlama*, t.

ENCENSER, v. a., donner de l'encens, كونلکلەك *guūnluklemek*. — Avec l'encensoir, بخورلەق *boukhourlamaq*, تۇتسولتمك *tutsulet-mek*. — quelqu'un. Voy. FLATTER.

ENCENSEUR, s. m., مداھنەجي *mudāhenèdji*, a.-t.

ENCENSOIR, s. m., بخوردان *boukhoudān*, p.-t.; مبخاره *mebhāret*. — Donner des coups d'encensoir, مدیح مداھنە *medīhi mudāhenè it*. — Encensoir, constellation de l'hémisphère austral qu'on appelle aussi *Autel*, مجمره *midjmeret*, a.

ENCÉPHALE, adj. et s. des deux genres، باش صوغانچانى *bāch soghouldjāni*, t.

ENCHAÎNEMENT, s. m., connexion, تسلسل *tecelçul*, ارتياط sera، سلسنه *silsilè*. — des malheurs, تسلسل irtibāth, a. — افات ويلايا *tecelçuli afātu belātā*.

ENCHAÎNER, v. a., زنجيرلەك *zindjirlemek*, زنجير ايله باغلەق *zindjir ilè bāghlamaq*, اورمق - قومق *zindjirè ourmaq, qo-maq*. — Au fig., captiver, جذب *djezb, djelb it*. — Lier des propositions, des raisonnements مسانلى برى بىرىنە ربط *meçäili biri birinè rabth u tansiq it*. — S'Enchaîner, v. réfl., متسلسل *tecelçul it*, وتنسيق *mutecelcil vè murteby-thol*, زنجير كېي برى بىرلە باغلو او *zindjir guibi biri biri ilè baghlu ol*.

ENCHÂINURE, s. f., زنجيرلەه *zindjirlemek*, t.

ENCHANTELER, v. a., كرويد *kerevid* اوززندە يىصەمەق *uzerindé iaçamaq*, t.

ENCHANTEMENT, s. m., charme, افسون *efsoun*, بوکىي *bugu*, t.; سخىر *esoun eceri*, افسون اشىي *syhyr*, a.; سخربازلىق *bāidjilik*. — Action de l'enchanteur, سخربازلىق *syhyrbazlyq*. — Sentiment d'admiration, تعجىل *te'addjub*, a.; مشتوقىت *istighrāb*, استغراب *mejtouüet*.

ENCHANTÉ, e, adj., charmé, سخرنېش *syhyrlenmich*. — Ravi,

کوکل قاپلهش *gueuñul qapylmich*, مفتون *mestoun*. Voy. MERVEILLEUX, SURPRENANT.

ENCHANTER, v. a., ensorceler, بوکى ا سحرلمك *syhyrlemek*, bugu it جادولهق *djādoulamag*, t.; بغلق سحرا *baghlamaq*. — Surprendre, séduire par de belles paroles, کوکل قاپمـق *gueuñul qāpmaq*, a. — تفتيش *testin* it. — Ravir en admiration, مفتون ا *mestoun* it. — Rendre très-satisfait, زیاده ا *pek mahzouz* it.

ENCHANTEUR, ERESSE, adj., بوز *gueuz bāiidji*, بغايجى *baghlaidji*, سحر باز *syhyr bāz*, a.-p.; سحـار ساحر *sahhār*, fém. سـحـاره سـاحـرـه *sahhārē*, — Qui ravit d'admiration, مفتون *mestoun idūdji*, بـادـى *badii* مـفـتوـنـيـت اوـلـهـجـق *mestounüet oladjaq*.

ÉCHAPERONNER, v. a., باشد ناقـيه *bācha tāqyè gueidurmek*, t.

ENCHASSER, v. a., entailler, اـبـچـنـه *itchinè qāqmaq*. — Faire entrer صـوقـهـق *soqmaq*, صـوقـشـدـرـمـق *soqouchturmaq*, اـبـچـنـه *ierlechturmek*. — Monter en baguе، قـاشـلـمـق *qāchlamaq*. — Insérer un passage dans un écrit, درـج ا *derdj* it.

ENCHASSURE, s. f., صـوقـم *soqoum*, درـج *derdj*, a. قـاشـلـمـه *qāchlama*, t.

ENCHAUSSE, v. a., صـهـانـه *samān ilē eurtmek*, t.

ENCHÈRE, s. f., مـزاد *mezād*, a.; اـرـتـورـمـه *arturma*, مـزادـه *muzāidé*, a. — A l'— مـزادـه *mezādē*, a.-t. — مـزادـه صـاتـمـق *mezāddé sātmaq*.

ENCHÉRIR, v. a., mettre à l'enchère, بها اـرـتـرـمـق *behā arturmaq*, اـرـتـرـمـق *arturmaq*. — Ajouter à ce qu'un autre a fait, بـرـقـاتـ دـخـي *bir qāt dakhy ziādē it*. — بـوـلـفـظـ اـولـبـرـنـدـنـ اـغـلـبـ وـ اـقـوـادـرـ *bou lajz olbirinden aghlabu aqvādūr*. — Dire plus, amplifier, زـيـادـه سـمـبلـمـك *ziādē seuilémek*, قـبـارـتـمـق *qabārtmaq*. — Devenir plus cher, بهـاـيدـ چـيـقـمـقـ *behāiē tchiqmaq*, اـرـتـقـمـقـ *behā artmaq*, بهـالـولـنـدـنـكـ *behālu ol*, بهـالـلـعـلـنـمـكـ *behālulenmek*. — Toutes les choses enrichissent, كـافـهـ اـشـيـانـكـ بـيـاسـىـ *kiaffēi echianūn behāci kesbi teraqqar vu għatū itmekkēdūr*.

ENCHÉRISSEMENT, s. m., بـهـاـيـهـ اـرـتـقـلـغـىـ *behā artqlyghy*, بهـالـولـقـ *artmaglyghy*, behālulyq, t.; تـرـقـىـ لـاسـعـارـ *teraqqyr ul-es'ar*, a.

ENCHÉRISSEUR, s. m., اـرـنـورـيـجـيـ *arturidji*, بها اـرـتـورـيـجـيـ *behā arturidji*. — Le plus offrant et dernier enchérisseur, بهـاـيـىـ زـيـادـهـ وـاـكـ *behāii ziādē iē en soñra arturān kimesnē*.

ENCHEVÊTRER, v. a., يـوـلـارـ اـرـمـقـ طـاقـهـقـ *ioulār ourmaq*, thāqmaq, يـوـلـارـلـامـقـ *ioulārlamaq*. — يـوـلـارـ اـيـپـنـدـهـ *ioulār eypndeh*, S'Enchevêtrer, v. réfl.,

ایاق طولاشدرمۇق *iolār ipinè aüäq dholächturmaq*, t. — Au fig., dans une affaire, بىر مشكىل مصالحاتىق *bir much-kil maslahatè guřichmek, dholän-maq*, t.

كجز - ENCHIPIRÉNEMENT, s. m., *gueñyz*, *bouroun*
بورن طوقنلاغي *thoutqounloughy*, t.

بـورن ENCHIFRENER, v. a., طوقىلۇغىندە وسىلە او
bouroun thout-qounlyghynè vecile ol, كـىرىزى طيقانىق
gueñyzy thyqâtmaq, t.

ENCLAVE, s. f., terre enclavée
dans une autre, رک اخْ-ارض arzi akharuñ
داخلنک اولان تارله dākhylindè olān tārla، ط-پراغی - پراغی dākhylindè olān tārla، ایچنک thoprāghy itchindè، dākhylindè. — Limites, bornes, سنور آیچ-ی sihor itchi. — Dans l'enclave d'une juridiction، ب-ر bir hu- حکومتک حدودی داخلنک kioumetuñ houdoudi dākhylindè.

الْحَاقُ *ilhāq*, *alma*, t.; اِشْتَهَارٌ *ichtimāl*, a. اِحْتِوا *ihtivā*

اِلْجَنْدَه ENCLAVER, v. a., engager, چاتدرمق *itchinè almaq*, الحاق *tchiātturmaq*, t.; اِدْخَالٌ *idkhāl* *it*.

ENCLIN, E, adj., مائل mā'il, a.;
كوكلي چکر gueūuli tcheker, t. —
au bien ou au mal, ياخود خیره khaïrè iakhod chirrè mā'il.

ENCLOÎTRER, v. a., *وَرْجِنْ*
I *monastère* hab's it, t.

ENCLURE, v. a., قپانمق *qapāt-*
maq, دیوارله قپانمق *dīwār ilē qapāt-*

دیوار چویرمک *divār tche-vîrmek*, سوری ایچنده المق *souri it-chiné almaq*, احاطه ا *iħātha it*, چتلmek *tchitlemek*. — de haies,

ENCLOS, adj., قوشادلمش *qou-*
chādilmich, t.; چورلمش *tcheviril-*
mich, احاطه او نمش *ihātha oloun-*
mich, a.-t. — Lieu, champ entouré,
 fermé, قیانمش بیر- *qapānmich*
ier, تارلا *tārlā*, اطرافی چورلمش میدان- *meidān*,
 حولی *ethrāši* *tchevirilmich* *meidān*,
havli. — L'enclos d'un palais, بیر
 سرایک میدانی- *bir sa-*
rāūn meidāni, ساحه‌سی *sāhaci*. — La mu-
 raille même, دیوار *divār*.

ENCLOUER, v. a., ficher un clou,
 اکسر - مینخ فاقمق - اورمق ekser,
 میخلامق mykh qāqmaq, ourmaq,
 mykhlamaq, چوپلەمك tchivilemek.
 اتسك اياغىندە مىنخ — un cheval,
 صوقمق - دكورمك atuñ aïaghina
 mikh soqmaq, deguiurmek, اكسرى
 پك صوقمق ekseri pek soqmaq.
 طوب چوپلەمك thop
 tchevilèmek, بىر طوبى مىخلامق bir
 thopy mykhlamaq.

چیوی یاره سی ENCLOUURE, s. f., *tchivi iāracy*, t. — Au fig., obstacle, voyez ce mot.

ENCLUME, s. f., masse de fer sur
laquelle on bat les métaux, اورس *ours*, *urs*, t.; سندان *sindān*, p. —
Osselet intérieur de l'oreille, قولاچ *qoulāq* ایچنک *itchinuñ*
بر کمکی *bir guemigui*.

ENCLUMEAU OU ENCLUMETTE, s. f.,
الْأُورْسِيَّ *el eursu*, t.

ENCOCHER, v. a., کزلمک *guezlemek*, اوچ کزلمک *oq guezlemek*, t.

ENCOFFRER, v. a., صندوشه قومق *sandougha qomaq*, t.

دیوار کوشىسى *divār keuchici*, بوجاق *boudjāq*, t.

ENCOLURE, s. f., de cheval, ات *ât*, اتك *aksedəsi*, بوينى *boïni*, اتۇن *eñsəci*, t.

ENCOMBRE, s. m. Voy. EMBARRAS.

ENCOMBREMENT, s. m., يول *iwl*, مولوز *moloz*, قپاتمهسى *qapātmaci*, و طاش *moloz vè thyqāma*, يېغىنلر ايله طېقا مەد *thāch üighynler ilè thyqāma*, t.

طاش يېغىنى *thāch iwl*, قپاتمق *qapātmac* - طېقامق *thyqāmaq*. — les rues, يوللىرى اش *ioly*, سىدا *iollari* و كلانه طولدۇرمق - سىد *echiā vè alātlè dholdurmaq*, sedd it.

ENCONTRE (A l'), prép., قوشۇنە *qarchouciné*, t.; خلافنە *khilāfiné*, a.-t. — Aller à l'encontre, خلاف *khyläfi* hareket it, حركت *moukhälefet it*.

ENCORE, adv., jusqu'à présent, شىدىكى *chimdièdek*, شىدىيەدك *shemdiyedek*, حالى *chimdiki hälde*, t.; حال *hälä*, a. — Outre cela, دخى *dakhy*, هنوز *henouz*. — De nouveau, كىرو *guiru*, يېنه *înè*, هله *helè*. — Aussi,

دaha *dâhā*, دخى *dakhy*, vulg. *dâhā*. — Du moins, اولماز ايسىد *hitch ol-mâz iça*, بارى *bâri*. — Quoique, bien que, هر نقدر ايسىد *her nêqadar iça*, اكرچە *eguiertchi*, p.-t. — A l'avenir, بوندن صىكىر *boundan soñra*. — Encore une fois, bir بىر دخى

dakhy. — Il n'est pas encore venu, داها كىمدى *dakhy, dâhā guelmedi*. — Il vit encore, حالا *hälä haiätté dur*.

ENCORNAIL, s. m., کمى دركىڭ *guemi* diregini-nuñ bâchinda olân delik, t.

ENCORNÉ, e, adj., بوينوزلو *boï-nouzlu*, t.

ENCOURAGEMENT, s.m., غېرتىلدۈرمە *ghairet lendurmè*. — Motif d'encouragement, تىشويق *techvíq*, بادى *bâdii techvíq*. — Caresse pour encourager, استمالت *istimālet*. — Excitation, قىدرىم *qyn-dırma*.

ENCOURAGER, v. a., يوركىندرىمك *iurek lendurmek*, غېرتىلدۈرمك *ghairet lendurmek*, t.; غيرت وېرمك *vîrmek*, خېرىت كىمك *ghai-rete guelmek*, a.-t. — تىشويق ا قلب *taqvîeti qalb it*. — يوركىنەك *iureklenmek*, t.; خېرىتە كىمك *ghai-retè guelmek*, a.-t.

ENCOURIR, v. a., mériter, devenir l'objet, اوغىرمۇق *oghramaq*, مظھراو *duchmek*, t.; دوشىمك *mazher ol*, a.-t. — Attirer sur soi, مظھر غصب *djelb it*. — Il a encouru la colère du souverain, پادشاهى اولمىشىرى *mazheri ghazabi pâdichâhi olmuchtur*.

ENCRASSER, v. a., كىرلىتمك *kirletmek*, كىرلەمك *kirlemek*, kirlu it, مىدارلماق *mourdârlamaq*. — S'Encrasser, v. réfl., كىرلىنمك *kirlenmek*, مىدارلەنەق *mourdârlanmaq*, t.; تلۋىت *telvîs it*, a.-t.

ENCRE, s. f., مركب murekkeb, a.-t. — rouge, قرمزي qyr-mizi murekkeb. — de la Chine, چين مركبي tchîn murekkebi.

ENCRIER, s. m., دويت - دود di-vit, مركب حفسي murekkeb hoq-qaci, a.-t.

ENCROUTER, v. a., enduire, صوامق syvâmaq, بادانمق bâdâ-namaq.

ENCUIRASSER, v. a., جبهه - ذره djebè, zîrh gueidur-mek, p.-t. — S'Encuirasser, v. réfl., كيدرمك pek kirlenmek, پك كيرلنمهك peklenmek, t.

ENCUVER, v. a., حوضه قومق tekneïe, havouza qomaq. — Mettre dans la cuve au raisin, اوزم uzum بصنه جق قاب ايچنه قوييق baçadjaq qâb itchinè qoümaq, t.

ENCYCLIQUE, adj. Voy. CIRCULAIRE.

ENCYCLOPÉDIE, s. f., كليات علوم kulliïati 'ouloum, مجموعه العلوم medjmou'at ul-'ouloum والفنون rel-funoun, a.

ENCYCLOPÉDIQUE, adj. commun, كليات علوم و فنونه دائر 'oloumu funounè dâir, a.-t.

ENDÉMIQUE, adj. com., بو ملته bir milletè makhsous, a.-t. مخصوص

— Maladie يرلو خسته لک, khas-talik, مرض متوطن marazi mu-tevatthin.

ENDENTÉ, adj., ديشلار dichlu, ديش ايله donan-mich, t. دونانمش

ENDERTER, v. a., برق خده ديش zarar, a.-t.

کبی كرتىكلري يايپە - ق bir tchar-kha dich guibi kertekler üäpmaq, t.

ENDETTÉ, adj., بورجلو bordjlu, t.; مديون medioun, a.

بورج يوكتمك bordj iukletmek, بورجلوا bordjlu it, بورج ايتدرمك bordj itturmek,

بورجه وسيله او bordja vecile ol. — S'Endetter, v. réfl., بورج bordj it, بورجه كيرمك bordja guirmek,

بورجلنمق bordjlanmaq, t. انجتمك indjîtmek, انجنمك indjinmek, t.

ENDÊVER (Fajre), v. n., indjîtmek, انجتمك indjinmek, t.

ENDIABLÉ, e, adj. Voy. ENRAGÉ, FURIEUX.

ENDIABLER, v. n. Voy. ENRAGER.

ENDIMANCHER (S'), v. réfl., يورتى tortou roubâcini رو باسنى كيمك gueimek, t.

ENDIVE, s. f., chicorée blanche, هندبای adji märol, t.; اجي مارول برى hindubâi berri, a.

ENDOCTRINER, v. a., اوكرتمك eugretmek, t.; تعلییم ta'alîm it, تلقید telqyn it. — Endoctriné, telqyn it.

— اوكرنمش eugrenmich, ملقدن mulaq-qyn.

ENDOMMAGEMENT, s. m., ضرر زيان zarar, a.; زيان, p.; kharâb, a. Voy. DÉPRISSEMENT.

ENDOMMAGER, v. a., ضرر zarar it, ضرره zarare oghrât-maq, ضرر طوقىندرمك zarar dho-qoundourmaq, اىرات ضرر irâci zarar; khaçäret it, a.-t.

ضرر كورمش marazi ضرر كورمش zarar gueurmuch, ضرره اوغرامش zarar gueurmuch, a.-t.

zararè oghramich, متضرر *mutezar-rar*.

ENDORMEUR, s. m., enjôleur, fam.; او بالاندر بیجی *aldādīdji*, الداد بیجی *oīālāndurīdji*, t.

ENDORMIR, v. a., faire dormir, قنوبیم *ouïoutmaq*, t.; او بتمق *ten-vîm* it, a.-t. — Endormez l'enfant, چوجوخت اویوت *tchoudjoughy ouïout*. — Engourdir, اویشتر ماق *ouïouchturmaq*. — par de belles paroles, اویالندرمق *oīālandurmaq*, او بالند ماق *oīālāndurmaq*, اغفال *ighfâl* it. — S'Endormir, v. réfl., او بقویه وارمق *ouïouqouïè vârmaq*, او بوم ماق *ouïouumaq*, اویوقلنمیق *ouïouqlanmaq*. — S'engourdir, اویشمق *ouïouchmaq*. — Manquer de vigilance, او بالند ماق *oīālanmaq*, غفلت *ghaslet* it. — Endormir, pour ennuyer, كتور مک *ouïouqou gueturmek*.

ENDOS, s. m. Voy. ENDOSSEMENT.

ENDOSSE, s. f. fam., یوک *iuk*, t.; ثقلت *siqlet*, a. — Donner l'endosse, شغلت *syqletvîrmek*.

ENDOSSEMENT, s. m., ظہریہ *zah-rüe*, a.

ENDOSSEUR, v. a., mettre sur le dos, صرتنه قومق *syrtinè qomaq*, بر کهسننه نک او زربنہ یوکتھک *bir kimesnenuñ uzerinè üukletmek*. — جبه کیدرمک — la cuirasse, دک *djebè gueïdurmek*, *gueïmek*. — بر پولیچه نک ظہریہ *bir polîtchanuñ zahrinè imzâcini qomaq*, تم سکنده ظہریہ *polîtcha temessuguindè zahrîè iâzmaq*, t. —

ارقدیہ النش *arqaïe alin-mich*, ظہریہ لنش *zahriïelenmich*.

ENDOSSEUR, s. m., اسینی *politcha zah-rine ismini* تازان کهسنہ *iâzân kimesnè*, آخره *akhyrè naql u havâlè zahriçcini imzâ iden*.

ENDROIT, s. m., lieu, place, بیر یئر, t.; مقام *maqâm*, مکان *mekiân*, محل *mahall*, a.; موضع *mevza'*, pl. a. *mevâzy'*, جای *djâti*, p. — Partie, côté d'une chose, طرف *tharaf*. — Endroit du corps, وجود بیری *vudjoud ieri*, a.-t. — L'endroit d'une étoffe, بیوز *iuz*, بوزی *iuzi*, t.; قہاشک بوزی *quomâchuñ iuzu*.

ENDUIRE, v. a., صوامق *syvâmaq*, سورمک *surmek*, t. — Enduit, e, صوانمش *syvânmich*.

ENDUIT, s. m., صوا *syvâ*, t.

ENDURANT, e, adj., تھاممل *tehammul*, اید بیجی *idîdîdji*, a.-t.; صبور *sabour*, a.

ENDURCIR, v. a., rendre dur, پکلہک *peklemek*, پک *pekitmek*, پکشدرمک *pekletmek*, قوت *qouvet vîrmek*, تقویہ ! ویرمک *tagyîe it*. — Accoutumer à la dure, تعجب وزجته الشدرمک *t'ab u zah-metè alichturmaq*. — Rendre insensible, cruel, پکشدرمک *pekiteturmek*. — S'Endurcir, v. réfl., پکشہ نک *pekitmek*, پک سخت او، پکنہک *pekketmek*, سخت او، *sakht ol*, a.-t.

قسوت ENDURCISSEMENT, s. m., قسوت *qasveti qalb*, قسوت *qasvet*, مختوميّت القلب *makhtoumiet ul-qalb*, a.

چکهك ENDURER, v. a., souffrir, رجحت *tchekmek*. — de la peine, چکهك *zahmet tchekmek*. — Patienter, تحميل اصبرا *sabr it*, جائز *te-hammul it*. — Permettre, كورمك *djäiz gueurmek*.

مادة معلقة ENEORÈME, s. f., *mād-deti mou'allaqat*, معلق *mou'allaq*.

فدرت ENERGIE, s. f., force, قوّت *qouvvet*. — Force d'âme, جان قوتى *djän qouvveti*, p.-a. — Fermeté dans la conduite, متانت *keskinlik*, سكينلک *metanet*, سطوط *saihvett*, a.

كسكيـنـ ENERGIQUE, adj. com., *keskin*, t.; ايـشـلـيـجيـ *ichleidji*, t.; قوى قوتلى *qavi*, a.; قوى العـيلـ *qavi ul'-amel*. — Qui produit de l'effet, موثر *muessir*. — Discours, كلام موثر *kelämi muessir*.

قوـتـلـهـ ENERGIQUEMENT, adv., *qouvvetlè*, a.-t.; كـسـكـيـنـلـكـهـ *keskinliklè*, تـائـيـرـ *metanetlè*, متـانـتـلـهـ *teecir idedjek vedjhile*.

جـنـ ENERGUMÈNE, s. com., *djinn tchärpmich*, t.; چـارـپـمـيشـ *medjzoub*, a.

قوـتـ كـسـهـكـ ENERVER, v. a., *qouvvet kesmek*, أـلمـقـ *älmaq*, ضـعـفـ *za'af gueturmek*, a.-t.; كـتـورـمـكـ *gueuchetmek*, اـبـرـاثـ *koşeshmek*.

فتـورـ وـرـخـاـوتـ iräci futour u rakhävet it. — S'Énerver, v. pr., طافـتـسـزـ *guevchenmek*, كـوشـنـكـ *thäqatsyz qälmaq*. — Énerver, e, طافـتـسـزـ *guevchek*, كـوشـكـ *thäqatsyz*, زـبـونـ *zeboun*.

اكـريـ واـيجـيـ ENFAITEAU, s. m., بوـشـ *egri* ve itchi boch kermid, t.

طـامـ ENFAITEMENT, s. m., اورـتجـكـ قـورـشـونـ *dhäm eurtedjek qourchoun takhtaci*, t.

طاـمـكـ ENFAITER, v. a., اوـرـتـيـكـ *dhämuñ tepecini eurtmek*, t.

صـباـوتـ ENFANCE, s. f., (âge de l'), چـوـجـلـقـ حـالـىـ *tchodjouqliq häli*, كـوـچـكـلـكـ *bäghänaliq*, t.; باـغـانـهـلـقـ *kutchuklik*, p.-t., طـفـولـةـ *thoufoulet*, vulg. صـباـوتـ *thoufouliyet*, طـفـوليـتـ *sabawet*.

— Durant la plus tendre enfance, عـوـامـ طـفـوليـتـ *aväni thoufouliyetdè*. — Puérilité, چـوـجـلـقـ *tchodjouqlyq*, اـيـشـيـ *tchodjouq ichi*. — Tomber en enfance, فـرـتوـتـ *fertout hälînè guirmek*. — Enfance, au fig., commencement : l'enfance du monde, دـيـانـكـ اوـايـلـ حـالـىـ *duniänün kنجـلـكـ*, eväili *häli*, eväili *guendjlik*, اوـايـلـ *ibtidä*.

إنـفـانـتـ ENFANT, s. com., petit —, معـصـومـ اوـغـلـانـجـقـ *oghländiq*, m'açoum. — à la mamelle, مـهـ اوـغـلـانـيـ *memè oghlani*. — en maillot, قـونـدـاـقـدـهـ کـيـ چـوـجـقـ *qoundaqdaki tchodjouq*. — Plus âgé, چـوـجـقـ اوـغـلـانـ *tchodjouq*, بـاغـانـهـ *bäghana*,

oglān, طفّل *thyft*, pl. a. اطفال *ath-*
sāl, a. — Enfant trouvé، براقلیش *brāqlysh*
 چوچق *brāqylmich tchodjouq*, لقط *laqyth*. — Fils، اوغل *oghoul*, t.;
 ولد *veled*, pl. a. اولاد *evlād*. — Par
 extension, petit-fils et arrière petit-
 fils، ابنا *ebnā*, اولاد *evlād*. — Les
 enfans d'Adam، ابني ادم *ebnāt adem*. — Un bon enfant، personne
 d'un bon caractère، ايواوشاق *eiu*
ouchaq.

طوغورمه ENFANTEMENT, s. m., طوغارلق *dhoghourma*, *dhoghourliq*,
وضع حمل *vaz'i haml*. — Les douleurs de l'enfantement, طوغورمه *bouroussi* *dhoghourma* *bourouçou*, هیلاج *heïlâdj*.

ENFANTER, v. a., accoucher, توليداً *dhoghourmaq*, t.; طوغورمق *tevlid it*, ا وضع حمل *vazi' haml it*. — Produire, وجوده *zouhouré*, *vudjoudé gue-turmek*, a.-t.; میدانه چقمرق *mei-dané tchiqarmaq*.

چوجقلق ENFANTILLAGE, s. m., tchoudjoulyq, tchoudjouqlyq, أیشى، ایشى، t. چوججوچلچ

اوغلانچقلره ENFANTIN, e, adj., مخصوص ogländjiqlarè makhsous,
وقارى tchodjouqvâri, طفلى tchodjouqdjé, t.; چوجىچه thislii, a.

ENFARINÉ, E, adj., اونلانمش *oun-länmich*, اونه بولاشدرلمش *ounè bou-lächturilmich*, t.

ENFAKINER, v. a., اونلامق *oun-lāmaq*, اونه بولاشدرمق *ouné bou-lāchturmaq*, 1. — S'Enfariner, v. réfl., اونه بولاشـق *ouné bou-*

lāchmaq. — Au fig., voyez S'EN-TÊTER.

ENFER, s. m., جهنم *djehennem*,
a.; طامو - دامو *dhāmou*, t.;
دوزخ *douzakh*, p.

ENFERMER, v. a. (dans), ايچرو *itcheru* *qoïoup qapāmaq*, قويوب قپامق
 قپانمق *qapātmaq*. — Serrer, قپالو يرده صاقلمق - *qapālu ierdē sāqlamaq, qapātmaq*. —
 dans une armoire, طولاب *dholāb* *itchindē hyfz it*. — حفظ *hyfz*
 sous clef, كلتمك *kilitlemek*, t. — Mettre en prison, حبس *hab̄s it*,
 اطرافندي *a.-t.* — Clore, cerner, اطرافندي *itchevīmek*, t. —
 قپانمق *qapātmaq* - چويرمك *ethrāfini qapātmaq*, احاطه *ihātha it*, a.-t. — Contenir,
 قپلامق *itchinè almaq*, مشتبل او *muchtemil ol.*
 — S'Enfermer, v. réfl., قپانمق *qapānmaq*. — dans une place forte,
 تھصىن *tehassun it*. — Enfermé,

الچنه النمش qapānmich, قپانمش
 itchinè alimich, صاقلنمش sāqlan-
 mich, محبوس mahbous. — Sentin-
 l'enfermé يانقلنق iāty-q-
 lanyq qoqmaq, ياتقلنق قوقسى او
 iātyqlanyq qoqoucōu ol.

صاپله-ق ENFERRER, v. a., - saplāmaq. — Embrocher,
 صپلامق شیشه ساپله-ق S'Enferrer, v. réfl., — sāpil-
 maq, صاپلنمق sāplanmaq, t. —
 Au fig., se nuire par ses paroles, sa
 conduite, كندو كندويي طوقنمق - طعن
 maq, th'an it.

ENFILADE, s. f., longue file de

بر دیزى او زره برى بىزىنە chambres, بىشىق اولان او طەلرک صەسى bir dizi uzrè biri birinè bitichiq olân odhalaruñ syraci, او طەلر ضەرسى odhalar syraci, t. — de phrases, صەرە او طەلەرى syra odhalary; t. — اوزۇن او زادى تېپىرلەر دىزىسى ouzoun ouzâdi ta'birler dizici.

ENFILER, v. a., passer de la soie, du fil par le trou d'une aiguille, كچورمك *guetchurmek*, دزمك *dizmek*, اىپلىك كچورمك *ipliguè guetchurmek*, اكندىيە اىپلىك كچورمك *ignetiè iplik guetchurmek*. — des perles, انجودزمك *indjou dizmek*. — quelqu'un, سپلامق *saplamaq*, سنجىق *sandjmaq*. — son chemin, طوغرو كچىمك *dhoghrou guetchmek*, طوغرو يولنىڭ كەتمك *dhoghrou iolyna guitmek*. — un discours, صحبتە *sobbeté*, طالقىق *dhälmaq*.

ENFIN, adv., صوڭىڭ *soñ soñinda*, هله *hele*, دە خىار كاردە *akhyr kiärdé*, t.; بالاخىرە *bil-akhyré*, نهايىت *aqybet ul-emr*, عاقبىت لامىر *nihäiet ul-emr*, a.

ENFLAMMER, v. a., mettre le feu, يالكلنمق *iälyñlatmaq*, يالكلندرمك *iälyñländurmaq*, عولندرمك *alev-lendurmek*, ياندرمك *iändurmaq*, طوتىشىرمق *thoutouchtourmaq*. — Exciter, قىندرە-ق *qyndurmaq*. — Échauffer, قىزدەرە-ق *qyzdurmaq*, حرارتلىندرمك *haräretlendurmek*. — اشغال اتش عشق ا *ich'âli atechi 'yçhq it*. — S'Enflammer, v. réfl., يالكلنمق *iälyñlanmaq*, عولنە-مك *alevlenmek*,

شەلەلنمك *thoutouchmaq*, طوتىشمك *cheu'lèleñmek*, مىشىعل او *muchte'yl ol*. — Enflammé, e, عولنمش *alev-lennich*, طوتىشمك *thoutouchmich*, مىشىعل ئەللىنمش *iälyñlannich*, مىتەب *multehib*.

ENFLÉCHURES, s. f. pl., كەمىيەل *guemidé* اولان ايپ نىدبانى *ip nerlubâni*, t.

ENFLER, v. a., remplir de vent ou d'autre chose, شىشىرمك *chichurmek*, t.; تۈرىم *tevrîm* it, a.-t.

— Causer une ampoule, rendre boursouflé, قبارىمك *qabärtmaq*. — Exagérer une chose, اىشى قبارىمك *ichi qabärtmaq*. — Amplifier, سۆزى قبارىمك *seuzy qabärtmaq*. — S'Enfler, v. réfl., شىشىمك *chichmek*, قبارىمك *qabärmaq*.

ENFLURE, s. f., شىش - شىش نفخة *chich*, قبارق *qabäraq*, t.; قبارق *nafakhat*, a. — Tumeur, قبارچىق *qabärdjiq*.

ENFONCEMENT, s. m., action d'enfoncer, صوقەلەق *soqmaqliq*. — Lieu enfoncé, چقورىر *tchouqour ier*, درىنلىك *itcheru soqoul-mich ier*. — Profondeur, - درىنلىك *deriñlik*.

ENFONCER, v. a., pousser vers le fond, صوقە-ق *soqmaq*, bätürmaq. — dans l'eau, صو اىچتە *bätürmaq*. — صوقە-ق *sou itchini soqmaq*. — Rompre, briser, قىرمق *qyrmaq*. — des troupes, قروب بوزمىق *'askeri qyrup bozmaq*. — S'Enfoncer, v. réfl., en parlant de la terre, باتماق *bâtmaq*. — Aller au fond, اينمك *inmek*, بتنىق *batmaq*.

— dans un liquide, *batmaq*, بتمق — dans la boue, *gharq ol*. — dans la boue, *bāltchigha bātmaq*, بالچهه باتمق — Pénétrer bien avant, أبیـ روـ صوـقـلـمـق *itcheru soqoulmaq*. — Se plonger dans, se donner en entier à une chose, طالمـق *dhālmaq*. — S'enfoncer dans l'étude, مطـالـعـةـ كـتـبـهـ *mouthāla'aï kioutoubé dhālmaq*. — Enfoncé, e, صـوـقـلـمـشـ *soqoulmush*, باـنـرـلـمـشـ *bāturilmich*, منـكـسـرـ *munkecir*, باـنـمـشـ *bātmich*, منهـزـمـ *munhezim*. — Qui a les yeux enfoncés, بـاتـقـيـنـ كـوزـلـوـ *bātqyn gueuzlu*.

ENFONCEUR, s. m. Voy. FANFARON.

ENFORCIR, v. a. et n., قـوـتـلـنـدـرـمـكـ *qouvvetlendurmek*, قـوـتـ اـرـتـورـمـقـ *gouvvet arturmaq*. — S'enforceir, قـوـتـلـنـمـكـ *qouvvetlenmek*, a.-t.

ENFORMER, v. a., قالـبـلـمـقـ *qālyplamaq*, قالـبـهـ اـفـرـاغـ *qālouba ifrāgh it*, a.-t.

ENFOUIR, v. a.. كـمـكـ *gueummek*, يـرـهـ كـومـمـكـ *iérè gueummek*, يـرـ التـنـكـ صـقـلـمـقـ *ier altindè saglamaq*, t.

ENFOURCHER, v. a. fam., اـنـهـ يـاـ دـيـكـرـ مـرـكـبـهـ بـنـمـكـ *ata iā diguer mertebē binmek*, رـاكـبـ اوـ *rākib ol*.

ENFOURNER, v. a., فـرونـ اـيـچـنـهـ صـوـقـلـمـقـ *fouroun itchinè soqmaq*, فـرونـهـ قـوـقـ *fourounè qomaq*, t.

ENFREINDRE, v. a., بـوزـمـقـ *bozmaq*, نـقـصـ اـ *naqz it*, a.-t.; قـانـونـهـ قـانـونـ بـوزـقـ *qānoun bozmaq*, مـغـايـرـاـ حـركـتـ اـ *qānouné moughāīren hareket it*. — les traités, نـقـصـ

naqzi 'ahdu peimān عـهـدـوـ پـيمـانـ اـ *it*. — les coutumes, عـادـاتـ اـ *'ādāti* مرـعـيـهـ نـكـ خـلـافـهـ حـركـتـ اـ *mer'yēnuñ khyālāsinē hareket it*.

RÉBAN, v. a. fam., طـایـفـهـ سـنـدـ کـبـرـدـمـکـ *rouhbān thāifēcinè guirdurmek*. — S'Enfroquer, رـهـبـانـ طـایـفـهـ سـنـدـ کـبـرـمـکـ *rouhbān thāifēcinè guirmek*, t.

CAJAM-C - فـرارـ اـ *qātchmaq*, قـچـقـ *firār it*. — دـوكـلـمـكـ دـوكـلـمـكـ *deukulmek*, قـابـ اـقـمـقـ *aqmaq*, اـبـچـنـدـنـ اـقـمـقـ *qāb itchinden aqmaq*.

ENFUMER, v. a., exposer à la fumée, دـوـتـسـیـ توـتـنـلـمـکـ *tutunlemek*, توـتـوـنـهـ قـوـیـوبـ قـرـوـتـمـقـ *tutsu rīrmek*, des viandes, توـتـوـنـهـ قـوـیـوبـ قـرـوـتـمـقـ *tutunè qouïoup qouroutmaq*, باـصـتـرـمـهـ اـ *pastyrma it*. — Noircir à la fumée, توـتـوـنـلـهـ سـیـاهـلـمـقـ *tutunlè siāhlatmaq*, قـرـارـتـمـقـ *qarārtmaq*. — Incommode de la fumée, توـتـوـنـهـ اوـغـرـاتـمـقـ *tutunè oghrātmaq*. — Enfumer les abeilles, اـرـیـلـرـیـ دـوـتـسـیـلـمـکـ *aryleri tutstilemek*, t.

SHARIABI FOUSSI, اـيـچـنـهـ قـوـبـیـقـ *charābi fouthi itchinè qoïmaq*, t.

ENGAGÉ, s. m., forcé, مـجـبـرـ مـجـبـرـ olmich, اـولـمـشـ *medjbour olmich*, اـمـانـتـ medjbour. — Donné en gage, قـوـنـمـشـ *emānet qonmucch*, a.-t.

ENGAGEANT, adj., insinuant, اـتـتـرـ كـوـكـلـ اـلـاـيـيـجـيـ *gueuñul atlāidji*, a. Voyez ATTRAYANT.

ENGAGEMENT, s. m., promesse,

سوز *seuz*, t.; وعل *v'adè*, وعد *v'ad*,
عبد *'ahd*. — Action de mettre en
gage, رهين *rehin* قومـة *qoma*. —
Rencontre, combat, طوقشمـه *dho-*
gouchma, مقابلـه *mouqâbelè*. Voyez
ENRÔLEMENT.

ENGAGER, v. a., mettre en gage, ترهين ا rehin qomaq
 terhín it, a.-t. — Mettre en dépôt, امانت قومق emānet qomaq. — Dé-
 terminer par la persuasion, الزام ا ilzām it. — Entrainer à faire,
 محتاج - مجبرورا muhtādj, medj-
 bour it. — Inviter, دعوت ا d'avet
 it. — dans un mariage, عقد نكاح 'aqdi nikiāh itturmek. —
 Faire conclure, باغلتمق bāghlat-
 maq. — Jeter dans l'embarras, بلايه belāïe oghrātmaq. — le
 combat جنکى باشلامق djengui
 bāchlāmaq. — dans une mauvaise
 affaire, فنا بر ايشه صوقه-ق -
 قرشترمق senā bir iche soqmaq,
 qarichturmaq. — un soldat, عسکر 'asker iāzmāq. — S'Enga-
 ger, v. rél., promettre, سوز ويرمك seuz vîrmek. ، تعهد ا te'ahhud it.
 — Prendre sur soi, se charger de,
 النزام ا boyinna almaq, بويننه المقا
 iltizām it, a.-t. — S'engager dans
 une affaire, بىر قوشىق qarichmaq
 مصالحته پك صوقلمق - كيرشمك
 bir maslahaté pek soqoulmaq, gui-
 richmek. — S'empêtrer, s'embarrasser,
 ايلشىك ilichmek. — Enga-
 geé, e, امانت قونمش emānet qon-
 mich, مجيئور medjbour, مجيئور olmucht
 محتاج medjbour olmucht, اوله-ش muhtādj.

متصـرف ENGAGISTE, s. m., بـطريق لـارتهـان muteçarrif be-tha-ryq ul-irtihān, a.

قىننە صوڭمۇق ENGAINER, v. a.,
قىننە قويمق qyninè soqmaq, t.
قىننە قىلىپ qylif itchinè qoïmaq, t.

ENGEANCE, s. f., جنس *djins*, a.;
صوى *soï*, t.

طاؤق کوزى ENGELURE, s. f.,
ضوغ وق thāvouq gueuzi, چارپەسندن اولان شىش soghouq
tchärpmacindan olān chich, t.

ENGENDRER, v. a., donner naissance, طوغرم-ق *dhoghourmaq*, زلیدا طوغترمق *dhoghourtmaq*, *t.*; *tevlidit*. — En parlant des animaux, انتاج *intādj it*. Ce dernier signifie aussi produire, occasionner. — Caus-, باعث- سبب او *bā'is, sebeb ol*, a.-t. — S'Engendrer, v. pr., تولد او طوغمق- دوغمق *dhoghmaq*, *tevellud it*. — Se produire, تفرع او *teserru' it*. — Engendré, e, طوغمش *dhoghmich*, *t.*; متولد *mutevellid*.

بغدادی طونام ENGERBER, v. a., طونام boghdāū thoutām thoutām it, اکینلاری demetlemek, دمتلەك ekinleri demet bāgh-lamaq. Vov. ENTASSER.

ENGIN, v. a., machine pour lever
ou soutenir un poids, يوكارى *iukleri* قال در جق الـت
alet. — Ancienne machine de guerre,
منجنيق *mendjeniq*, t.

ENGLOBER, v. a., طوپلەق *thop-*
lamaq, ایچنە المق *itchinè almaq*,
 ضم و الحاق ا *djem' it*, جمع ا *zamm u ilhāq it*, a.-t.

ENGLOUTIR, v. a., avaler gloutonnement, هارل ھارل *ioutmaq*, يوتنق *ioutmaq*, t.; هارل ھارل *hāryl hāryl ioutmaq*, t.; بلع *bel' it*, سوکورمک *suñurmek*. — Dévorer, التقام *iltiqām it*. Voy. ABSORBER. — S'Engloutir, v. réfl., s'enfoncer en terre, a.-t. بلع *bel' it*, كچmek - باتمق *ièrè guetchmek*, *bātmaq*.

ENGLUER, v. a., أوكسەلمك *euk-sèlemek*, اوکسە سۈرمك - قومق *eukse surmek*, *qomaq*, t.

ENGORGEMENT, s. m., طيقانقلق *thyqānyqlıq*, طيقانمه *thyqānma*, t.; سد *seddet*, pl. a. سدد *seded*. — كنك ايجىنڭ قپانمىسى *kunk itchiniñ qapānmaci*.

ENGORGER, v. a., طيماق *thyqāmaq*, t.; سد *sedd it*, a.-t. — les conduits, صوپوللارى قپامق *sou iol-lari qapāmaq*. — S'Engorger, v. r., طيماق *qapānmaq*, قپانمق *qānmaq*, منسد او *munsid ol*, انسداد *insidād boulmaq*.

ENGOUEMENT, s. m., état de celui qui est engoué, بوغاز طيقانقلغى - طيقانمهسى *boghāz thyqānyqlıq; ghy, thyqānmaci*, t. — Au fig., entêtement, عقل ساپانمهسى - صارمهسى *'aql sāplanmaci, sārmaci*, t.; عناد *'ynād*, a.

ENGOUER, v. a., بوغازى طيماق *boghāzy thyqāmaq*. — S'Engouer, v. réfl., se passionper, كوكل ويرمك *gueuñul vīrmek*, تعليق قلب *ta'lyqy qalb it*. — S'entêter, عناد *'ynād it*.

ENGOUFFRER (S'), v. pr., se per-

طپراق ايجىنە - dre sous la terre, يقلمق *thoprāq itchinè iyqylmaq*, ير ايجىنە باقۇب صوقشىق *ièr itchinè bātup soqouchmaq*. — En parlant du vent, قاصرغە يلى بىرىھە ئىنمك *qacyrgha ieli bir ièrè inmek*. — Le vent s'engouffre là, روزكار اول يىرىدە *rouzguiär ol ierdé keskin ecer*.

ENGOURDIR, v. a., - اوېشتىرمق *ouïouchturmaq*, t.; اوېشدەرمق *ouïouchchourmaq*, t. — Au fig., اخدارا l'esprit, اوېشكەلىك - اوېوشەلىق *ykhdař it*, a.-t. — Au fig., كتورمك *ucheniklik*, اوېوشۇچلۇق *ouïouchchouq-lyq gueturmek*. — S'Engourdir, v. réfl., اوېوشەمەق *ouïouchmaq*, اوېوشەنەق *ouïouchchunmaq*. — Au fig., اوېشكەلىك پىدا *ouïouchchouqlyq, ucheniklik peidä it*. — Engourdi, e, اوېوشىش *ouïouch-mich*.

ENGOURDISSEMENT, subst. masc., خدر اوېشكەلىق *ouïouchchouqlyq*, t.; اوېشكەلىك *khader*. — Au fig., ucheniklik, روبت *roubet*, كسل *kesl*, futur.

ENGRAIS, s. m., herbages où l'on met les animaux, اوتلەق *otlāq*, مرعى *otlāq icri*, t.; اونلاق *otlāq icri*, t.; بىرى mer'a, چراڭاھ *tcherāguiih*, p. — des terres, fumier, كوبىرە *gubrè*, فشقى *sichqy*.

ENGRAISSEMENT, s. m., طولاندرەمە *thavlāndurma*, طولاندرىش *thavlān-durich*, سەورتمە - سەورتىمىن *semurtmè*, t.; تىمىن *tesmīn*, a.

ENGRAISSER, v. a., rendre gras, سەرتەك *semirtmek*, سەزى *semiz it*, طولاندرەمەق *thavlāndurmaq*, تىمىن *tesmīn*, a.

tesmîn it. — Devenir gras, voyez S'Engraisser. — Engraisser des terres, كوبهه لتهـك *gubrēletmek*. — Tacher de graisse, لـكـلـمـك *lekèle-mek*, بـلـاشـتـرـمـق *boulâchturmaq*, بـلـاشـتـرـمـق *iāgha boulâchturmaq*. — S'Engraisser, v. réfl., سـمـرـلـنـمـك *semirmek*, سـمـرـلـنـمـك *semirlenmek*, سـمـيـزـاوـمـق *semiz o!* طـولـنـمـق *thavlanaq*. — Reprendre, se refaire, طـاـرـنـهـق *dhâvranaq*. — Devenir sale et crasseux, مرـدـارـلـغـهـق *mourdârlıgha boulâch-maq*, كـيرـلـنـهـك *kirlenmek*. — Au fig., voy. S'ENRICHIR.

بغـدـاـيـ وـدـانـهـ قـوـمـقـ *ENGRANGER*, v. a., *boghdâi rē dâne ambârè qomaq*, درـأـبـارـاـ قـوـمـقـ *ambâra iğhmaq*, t.

قـوـمـقـ اوـزـرـنـكـ اـوتـورـمـهـ *GRAVEMENT*, s. m., *qoum uzerindé otourma*, t.

قـوـمـقـ اوـزـرـنـكـ اـوتـورـتـمـقـ *GRAVER*, v. a., *qoum uzerindé otourtmaq*. — Au neutre, s'engraver, قـوـمـقـ اوـزـرـنـكـ اـوتـورـمـقـ *qoum uzerindé otourmaq*, صـغـيـهـ دـائـنـمـقـ *syghüe dâianmaq*.

ديـشـ دـيـشـ اـنجـهـ اوـرـكـ *ENGRÉLURE*, s. f., *dich dich indjé eurku*.

قـكـلـكـكـ دـيـشـلـرـيـنـيـ بـرـىـ بـرـىـهـ چـاتـشـمـدـسـىـ *ENGRÉNAGE*, s. m., *tekerleguñ dichlerini biri biriné tchâtichmacı*, t.

بغـدـاـيـ دـكـرـمـنـ دـكـرـمـنـ قـوـيـمـقـ *ENGRÉNER*, v. a., mettre le grain dans la trémie du moulin, بـغـدـاـيـ دـكـرـمـنـ دـكـرـمـنـ قـوـيـمـقـ *boghdâi de-guirmen sepediné qoimaq*, حـاقـلـاـغـهـ تـچـقـقـيـلـدـاـغـهـ بـغـدـاـيـ دـوكـمـكـ *tchäqyl dâgha boghdâi deukmek*. — Eugréner ou s'engréner, en parlant d'une roue dont

les dents entrent dans celles d'une autre, ايـكـيـ تـكـرـلـكـكـ دـيـشـلـرـىـ *iki tekerleguñ dichleri biri biri ilé tchâtichmaq*. — نـوـرـرـ بـلـاشـتـرـمـقـ نـوـرـرـ بـلـاشـتـرـمـقـ *Nourrir de bons grains, ciū iem ilé beslemek, temlendurmek*. — En t. de marine, engréner la pompe, la faire jouer, تـلـومـبـهـ بـيـ ايـشـلـهـكـ *touloumbaï ichletmek*.

ENGRÉNURE, s. f. Voy. ENGRÉNAGE.

كـبـنـهـ اـتـهـ حـامـلـهـ *ENGROSSER*, v. a. fam., *guebè, hâmilé it*, t.

يـوـغـرـلـنـمـقـ يـوـغـرـلـنـمـقـ *ENGRUMELER*, v. pr., *ioughourlanmaq*, t.

يرـنـقـ مـرـنـقـ رـوـبـالـوـ *ENGUENILLÉ*, e, adj., *irtyq myrtyq roubalu*, t.

غيـرـتـ وـيـرـمـكـ بـورـكـلـنـدـرـمـكـ جـسـارـتـلـنـدـرـمـكـ جـرـائـلـنـدـرـمـكـ *GHÄRET*, v. a., *ghäret vîrmek*, a.-t.; *ürekłendurmek*, *djeçäretlendurmek*, *djuräteilendurmek*. — *S'Enhadir*, v. réfl., غـيـرـتـ اـتـهـ *ghäret it*, *ghäret* كـلـمـكـ *ghäretè guelmek*, a.-t.; *جـسـارـتـلـنـمـكـ*, *جـسـارـتـلـنـمـكـ*, *djeçäretlenmek*, *جـسـازـتـلـنـمـكـ*, *djeçäret* بـيـرـكـلـنـمـشـ *it*, *üreklenmek*, *djeçäretlen*, *mutedjäcyr*.

رـخـلـمـقـ رـخـلـمـقـ اـتـهـ طـاقـمـ اـرـمـقـ *RHARNACHER*, v. a., *rakhtılamaq*, رـخـلـمـقـ رـخـلـمـقـ اـتـهـ طـاقـمـ اـرـمـقـ *rakht ourmaq*, *até thâym ourmaq*, t.

EN HAUT. Voy. HAUT. بـيـلـمـجـهـلـوـ بـعـمـاـيـ مـقـضـهـشـ مـعـمـاـيـ مـقـضـهـشـ *ENIGMATIQUE*, adj.com. *bilmadjelu*, t.; *mu'emmäii mutezamhiin*, a.-t.; *mu'ammi*, مـعـمـىـ مـعـمـىـ مـعـمـىـ *moughlaq*, a.

ÉNIGMATIQUEMENT, adv., بِيَامِجَهْ معماً كونه *bîlmedjè guiouñè*, t.; *mu'emmâ guiouñè*, ملعزًا *mulghzen*.

ÉNIGME, s. f., بِلِمِجَهْ *bilmedjè*, معماً *guizlu seuz*, t.; *mou'ammâ*, كزلو سوز *laghz, loughz*, a.

ENVIRANT, e., adj., سرخوش *serxhoch idîdji*, باشہ اوران *bâcha ourân*, سرخوشق *serkhochlyq*, کتورر *gueturur*, p.-t. — Boisson — مسکرات *muskir*, pl. a. مسکرات *muskirât*.

ENIVRÉ, e., adj., سرخوش *serkhoch*, vulg. *sarkhoch*, مست *mest*, p.; سکران *sekrân*, a.

ENVIREMENT, s. m., سرخوشق *serkhochlyq*, سرمستی *sermesti*, سکر *sekr*, a. — Passion, سودا *sevdâ*, خیال *khaiâl*.

ENIVRER, v. a., rendre ivre, مست — سرخوش — سکران *mest*, *serkhoch*, *sekrân it*, سرخوش — اق *al-q*، کتورمک *serkhochliq gueturmek*.

Porter à la tête, باشہ اورمق *bâcha ourmaq*, a.-p.-t. — Causer de l'enivrement, en général, عقلی الـق *'aqli almaq*, دلورتمک *delurtmek*, دلی *deli*, *divâñe it*, p.-t. — S'Enivrer, v. refl., مست — سرخوش او *mest*, *serkhoch ol*, a.-t.

ENJAMBÉE, s. f., ادم *adum*, *adumlama*, ازون ادم *ouzoun adum*, طوبیلة *khathveti thavilet*, t..;

ENJAMBEMENT, s. m., ایکی بیته *iki beïlê muchterik*, مشترک معنا *ma'nâ*, a.-t.

ENJAMBER, v. a., faire un grand pas, ادمهـق *adumlamaq*, اوزون ادم *ouzoun adum* اـتمق *ouzannaq*.

ادم اـتمق *adum atmaq*, atlamaq, — Marcher à grands pas, عجله ایله *'adjelé ilè iuru-mek*, — Dépasser, être passé, اشمق *achmaq*, اوزانهـق *ouzannaq*, — Empiéter, usurper, تجاوزـلـق *te-djâvuzlyq it*.

ENJAVELER, v. a., اکین *äkin*, باشاقلارینی *bâ-chaglerini* کونشه سرمک *gunechê sermek*, بغدادی *boghdâî iighmaq*, t.

ENJEU, s. m., اوین اقچهـسـی *öioun aqtchëci*, اوینلۇن اقچهـسـی *öiounla qonilân aqtchë*, t.

ENJOINDRE, v. a., بـیـورـهـقـیـقـیـهـ *bouïourmaq*, t.; تـبـیـبـیـهـ *tembih it*, اـمـرـاـ *emr it*, a.-t. Voy. RECOMMANDER.

ENJÖLER, v. a., سـوـزـلـهـ الدـاـتـمـقـ *seuzlè aldâtmaq*, بلـتـقـلـنـمـقـ *ialtaqlanmaq*, قـوـفـهـ کـتـورـمـکـ *qoufa gue-turmek*, t.

ENJÔLEUR, se, adj., سـوـزـلـهـ الدـاـدـیـجـیـ *seuzlè al-dâidji*, دـوـلـانـدـرـیـجـیـ *dolânduridji*, بلـتـقـلـنـیـجـیـ *ialtaqlanidji*, قـوـفـهـ کـتـورـیـجـیـ *qoufa gueturidji*, t.

ENJOLIVEMENT, s. m., بـیـزـکـ *be-zek*, رـیـنـتـ *guzellik*, t.; کـوـزـلـلـکـ *guzellik*, زـینـتـ *zinet*, a.

ENJOLIVER, v. a., زـینـتـلـمـکـ *netlemek*, کـوـزـلـلـکـ *guzel it*, کـوـزـلـلـکـ *guzelletmek*, t.; تـزـیـنـیـنـ *tezün it*, a.-t.

ENJOLIVEUR, se, adj., تـزـیـنـ *tezün ididji*, a.-t.

ENJOLIVURE, s. f. Voy. ENJOLI- VEMENT.

ENJOUÉ, e., adj., qui a de l'en-

كِيغلو شَيْن - شَن *chen*, t.;
keiflu, a.-t.; ط نَشِيْث *nechith*, a. —
En parlant des productions d'esprit
qui sont gaies، يُورَكَى سُونْدُرَر، *iure-*
gui sevindurur, مُفَرَّج *muserryh*.

ENJOUEMENT, s. m., كييف *keif*,
chenlik, t.; بشاشت *bechā-
chet*, بشاشت طبع *bechācheti
thab'*, a.

ENKIRIDION, s. m., كِتابِجَقْ *ki-*
tābdjyq, t.

ENKISTÉ, e, adj., t. de médecine,
کیسہ ایچنل قپانمش kicé itchindé
qapānmich, t.

صارفة-لاق ENLACEMENT, s. m.,
بوي بريند السارماق sârmaqlıq, liklemé, اللكمد
كچورمە biri biriné guetchurmé, t.;
تشېشكىچىك techbïk, a.

الكلمك *ilikle-*
 ENLACER, v. a., برى بىرىنە كچورمك *biri birinè guetchurmek*, بغلقى *baghla-*
mek, سارمىدرىق *särmaq*, سارماق *särmaq*, صارماق *särmachturmaq*. — Enlacé, e, برى
 بىرىنە كچورلمش *biri birinè guetchu-*

rilmich, مشبك muchebbek. —
Branches enlacées, بريـنـه *biri birinè* صارمش دالـلـر *särmach-mich dällar.*

ENLAIDIR, v. a., rendre laid,
 چرکین او tchirkinlemek, چرکینلەمك
 tchirkin it, اقباح qabîh, قبیح -
 yqbâh it, a.-t. — Devenir laid,
 چرکین او tchirkin ol, چرکینلەمك
 tchirkinkenmek, t.

ENLAIDISSLEMENT, s. m., چەرکىنلەنمە
tchirkinlenmè, t.

ENLÈVEMENT, s. m., action d'enlever, **قالدurmäqliq**, *qāldurmäqliq*,

فالدرمه *qälđarma*, كوتورمه *gœuu-turmè*, t.; اختلاس *Rapt*, رفع *ref'*. فهم *nehb*, a. *ikhtiläs*.

جبرا قاپوب iktilas it, حندس ا
كوتورمك djebren qāpoup gicutur-
mek, نهب nehb it, a.-f. — Faire
disparaître, كوتورمك gicuturmek,
كيدرمك guidermek, صاودمة sāv-

durmaq. — Enlever en l'air, faire voler, قوپاروب اوچورمۇق *qoparup* *outchourmaq*, اوچورماق, *outchourmaq.* — En t. de guerre, s'emparer,

se rendre maître, *almaq*, أخذ وضبط *akhz u zabth it.* — Enlever une place, أخذ *akhz* وضبط *bir qal'aï akhz u zabth it.*

دریے En parlant de la peau, derii syrmaq. — l'écorce d'un arbre, اگاچ ک قوغنی aghâdjûn qaboughyni soi-

maq. Voyez RAVIR, CHARMER. —
 S'Enlever, v. réfl., قالدرلمق *qāl-durilmaq*, كوتورلەك *gœeturul-mek*, يوقارو چىقمق *iøqāru tchyq-maq*. — La peau s'enlève, دزى *deri* صىدلە *syrilur*.

ENLEVURE, commun. ÉLEVURE,
s. f., petite tumeur, قبارجق qa-
bardiq, t.

طاشلری برى بىزىلە ENLIER, v. a., بىغلىمق - ياپىشترىق thächleri biri
birile baghlamaq, tāpichturmaq, دىوار اورمك divär curmek, t.

ENLIGNER, v. a., بـرـدـزـى اوـزـرـهـ دـيـزـمـكـ قـوـمـقـ bir dizi üzrə qomaq, **dizmek**, صـرـهـلـمـقـ syralamaq, t.

ENLUMINER, v. a., colorier, رـنـكـ وـبـرـمـكـ renklemek, **رنـكـلـمـكـ** renk rırmek, اللهـجـهـ بـوـيـاـمـقـ aladja houāmaq, t. — **تـصـوـيـرـى** une estampe, **تـلـوـيـنـ** tasvirî telvîn it.

ENLUMINEUR, se, s., درـلـوـدـرـلـوـ رـنـكـلـرـاـيـلـهـ بـوـيـادـيـجـىـ turlu turla **renkler ilə boiādidi**, t.

ENLUMINURE, s. f., action ou art d'enluminer, بوـيـالـنـمـهـ boiālanma, **لـاـجـهـ بـوـيـانـكـ فـنـىـ** alādja boiānuñ fenni. — Au fig., ornements d'un discours qui manque de naturel, سـوـزـ يـالـدـلـمـهـ سـىـ seuz iāldyzlamaci, يـالـدـلـمـهـ سـوـزـ iāldyzlamä seuz, t.

ENNEMI, e, adj., particulier, ou avec qui on est en guerre, دـشـمـنـ دـشـمـنـ duchmen, vulg. **duchman**, p.-t.; خـصـومـ خـصـمـ khasm, **khoucoum**. — En ennemi, دـشـمـنـ دـشـمـنـ Duchmen, **guibi**. — Avoir pour ennemi, طـوـنـقـ - بـيـاهـكـ Duchmen thoutmaq, **bilmek**. — Repousser l'ennemi, دـفـعـ دـشـمـنـ دـشـمـنـ def'i Duchmen it. — **ضـرـرـاـوـ**, **zararlu**, a.-t.; ضـرـرـ مـضـرـ mouzirr, a. — Contraire, opposé, ضـدـ zidd, مـعـاـيـرـ moukhâlis, مـخـالـفـ moughâür, a.-t.; بـرـىـ بـرـىـنـهـ بـرـىـ zidd.

ENNOBLIR, v. a., شـرـفـ وـبـرـمـكـ cheref virmek, árturmaq, **- اـرـقـرـمـقـ** تـرـفـيـعـ الـقـدـرـاـ تـصـرـيـفـ techrif it, اـولـوـلـمـقـ oloulamaq.

ایـکـیـ باـشـلـاـوـ اـیـکـیـ بـیـلـاـنـ iki bâchlû üilân, t.

ENNUI, s. m., langueur d'esprit, اـوـسـكـلـكـ oucak, اـوـسـكـلـكـ oucouñlyq, vulg. oçanik, جـانـ سـقـنـدـيـسـىـ djän syqyntsey. — Dégoût, peine, طـاسـهـ thâça, اوـشـنـكـلـكـ ucheniklik, بـزـمـهـ bezmë, ثـقـلـتـ syqlet, مـلـالـ melâl.

ENNUYANT, e, adj., اوـصـانـدـرـيـجـىـ ocänduridji, جـانـ صـقـلـاـوـرـ djän syqylur, t.; بـادـىـ ثـقـلـتـ bâdii syqlet, a.

اوـصـانـمـشـ ocänümich, t.; مـلـولـ moloul, a.

ENNUYER, v. a., اوـصـانـدـرـمـقـ çändermek, بـزـدـرـمـكـ bezdurmek, اوـصـانـمـقـ ocänmaq, جـانـ صـقـلـمـقـ djän siqylmaq, بـزـمـكـ bezmek.

ENNUYEUSEMENT, adv., اوـصـكـلـكـ جـانـ اوـصـانـلـوكـ ilê, t.; اـيـلـهـ ocounlouk ilê, t.; اوـصـانـدـرـيـجـىـ djän syqyntsey ilê, p.-t.

جانـ صـقـيـجـىـ djän syqydji, شـقـيلـ saqyl, a.

ÉNOCH, n. pr., اـدـرـیـسـ idris.

ÉNONCÉ, adj., اـنـهـاـ اـفـادـهـ inhâ, ifâdè olounmich. — Chose énoncée, exposé, اـنـهـاـ inhâ, اـفـادـهـ ifâdè. — Un simple énoncé, سـادـهـ جـهـ برـاـنـهـ sâdeljé bir inhâ.

ÉNONCER, v. a., بـيـانـ beian it, اـفـادـهـ ifâdëi merâm it. — سـوـبـلـمـكـ seuibmek, تـقـرـيـرـ taqrir, اـلـمـرـامـ meram. — **سـوـبـلـمـكـ seuibmek**, تـقـرـيـرـ كـلـامـ taqriri kelâm it, فـكـرـيـنـىـ فـكـرـيـنـىـ meram. —

mini, fikrini bildurmek. — Énoncer faux, اهبا خلاف *khiläfi inhä it.*

لُفْظِي, adj., *lafzi*, t.; **كاشـف** خبرى *khaberi*, a. **الحال** *kiächif ul-häl.*

ÉNONCIATION, s. f., سوز *seuz*, t.; **تعبير** لفظ *la'bir*, a.

مـخـرورا فضولـق *maghrour it*, كـتورـمـك *ktormek*, **كـبرـلـنـهـكـ** *fuzoullouq gueturmek*, **بـادـىـ** *kibrletmek*, بـادـىـ كـبرـوـ غـرـورـ اوـ *bâdi kibru ghourour ol*, a.-t. — **S'Énorgueillir**, v. pr., مـغـرـورـلـنـهـمـقـ *maghrourlanmaq*, تـكـبـرـلـنـهـكـ *tekebbürlenmek*, **استـكـبـارـا** *istikkär it*, a.-t.; **خـرـوـسـلـنـمـقـ** *khoroslanmaq*. — **Énorgueilli**, e, كـبـرـلـنـمـشـ *kibrlemich*, فـضـوـلـلـنـهـمـشـ *fuzoullanmich*, **مـعـرـورـ** *maghrour*, مـتـكـبـرـ *mutekebbir*.

ÉNORME, adj. com., démesuré, **حدـدـنـ اـفـزـونـ** *oränsyz*, t.; اـورـانـسـزـ *haddan efzoun*, a.-t. — **Très-grand**, پـكـ بـيـوـكـ *pek buük*. — **Très-gros**, پـكـ ايـرىـ *pek iri*. — **Considérable**, جـسـيـمـ *djecim*. — **Cas** énorme, حـالـتـ جـسـيـمـ *häleti djeçimè*. — **Faute** —, خطـايـ جـسـيـمـ *kathäi djecim*.

ÉNORMÉMENT, adv., طـشـرـهـ *haddan thachra*, پـكـ زـيـادـهـ اوـلـهـرـقـ *pek ziädë olaraq*, a.-t.; **بغـایـتـ** *be-*ghäiet, a.

اورـانـسـلـقـ, s. f., *oränsizlik*, t.; **نـهـاـيـتـسـلـقـ** *nihäütetsizlyq*, t. — **حدـدـنـ تـجـاـوـزـ** *hadden tedjävuz*, a.-t. — **Excès de taille**, de grandeur, پـكـ بـيـوـكـلـكـ *pck buüklik*,

دـيزـماـنـلـقـ *dizmänlyq*. — **Atrocité**, جـرمـ جـسـيمـ *djurmi djecim*.

ارـاشـدـرـيـجـيـ, adj., *arächturidji*, t.; **مـقـفـتـهـصـ** *mutefahys*, a. **متـجـتـسـ** *mutedjessis*, a.

خـبـرـ المـقـ, v. pr., صـورـشـدـرـمـقـ *sorouchturmaq*, اـراـشـدـزـمـقـ *aräachturmaq*, **تفـتـيـشـ** - تـفـخـصـ استـفـسـارـ *téstich*, *tesfahhus*, *istiffsär it*.

ENQUÊTE, s. f., recherche, شـوـالـ *souäl*, اـرـاشـدـرـمـدـهـ *arächturma*, **تفـتـيـشـ** *tesfahhous*, a. — **rigoureuse**, دـقـتـلـوـ تـفـتـيـشـ *dyqatlu téstich*.

ENQUÊTER (S'), v. pr. V. **S'ENQUÉRIR**.

ENQUÊTEUR, s. m., تـفـتـيـشـجـيـ *tesfahhousdjji*, a.-t.; **مـفـتـشـ** *musfettich*, a.; **ارـاشـدـرـيـجـيـ** *arächturidji*.

كـوكـلـنـمـكـ, v. n., *keuklenmek*, **كـوكـلـشـمـكـ** *keuklechmek*, **كـوكـ طـوـنـقـ** *keuk thoutmaq*, a.-t.; **قاـصـلـ** *te'assul it*. — **Au fig.**, prendre consistance, استـحـكـامـ بـولـمـقـ *istihkiäm boulmaq*. — **Enraciné**, e, **كـوكـلـنـمـشـ** *keuklenmich*, متـأـصلـ *mu-te'assyl*.

ENRAGÉ, e, adj., attaqué de la rage, قـودـوزـ *qoudourmich*, قـودـوزـ كـوـپـكـ *qoudouz*. — **Chien** —, قـودـوزـ كـوـپـكـ *qoudouz keupek*, دـيـوانـهـ سـكـ *divâne seguie*.

ENRAGEANT, e, adj., *därghoulnouq vîren*, t. **دارـغـنـلـقـ** وـبـرـنـ *därghoulnouq vîren*, t.

ENRAGER, v. n., être saisi de rage, قـودـرـمـقـ *qoudourmaq*. — **Avoir un** grand dépit, يـاـوـزـلـنـهـقـ *iävouzlan-*

nuaq, a.-t. — Devenir fou, furieux à l'excès, دلولنه ك delulenmek, تجنن tedjennun it.

ENRAYER, v. a., arrêter une roue, برتکرلکى بغلەق - کوستکەپك bir tekerlegui baghlamaq, keusteklemek. — Garnir une roue de rais, تکرلکه ديش دوزمك dich duzmek. — S'arrêter, الیونەق alyqonmaq. — Diminuer sa dépense, مصرفنى تقليل masrafini taqlil it. — Tracer le premier rayon d'une terre que l'on veut labourer, تارلازك araynنى ياروب آچمك täränüñ ilk aryghyni tärup åtchmaq.

ENRAYURE, s. f., ايلشكى tekerlek ilichigui, t.

ENRÉGIMENTER, v. a., الى alaü itchiné idkhäl it, t.

ENREGISTREMENT, s. m., دفتره desterè iäzmaqliq, a.-t.; اوراق وسنداتك qäid, a.; قيد useneđlätuñ qäidé guetchurulmeci, qäidi. — Droit d'enregistrement, قىدىيە رسمى qäidüiè resmi.

ENREGISTRER, v. a., دفتره بازمق desterè sebt ثبت سجل sidjill it, قىدە qäid it, a.-t.; كچورمك qäidé guetchurmek. — Enregistré, e, قيد اولنەش qäid olounmuc, قىدە كچورلەش qäidé guetchurulmich.

ENRHUMER, v. a., زكامه اوغراتىق zukiämä oghrätmaq, زكاملە -وا zukiämlu it, زكامه اوغرامق zukiämä it.

oghrämaq, زكاملىتىق zukiämlatmaq, زكاملو او -S'Enrhumer, v. a., زكاملى ol, a.-t. — Enrhumé, e, نوازلە اوغرام -ش zukiämlu, nevâzile oghrämich, مزك -وم mezkioum.

ENRICHIR, v. a., rendre riche, زنکىنلەتك zenguün it, زنکىن ا zenguünletmek, اغذى -ي ghnä it, مالدارا mäldär it, توپيل temvil it. — Être une cause de richesse, موجب ثروت ويسارا -و moudjibi servet üeçär ol. — S'Enrichir, v. refl., زنکىي -ن او zenguün ol, كسب زنکىنلەتك kesbi ghynä vu servet it, مال صاحبى -مالدار او mäl sähibi, mäldar ol, a.-t. — Enrichir, ornier, دوناتات -ق donätmaq, ذى قيمت شىئرايلە زينتلەندرمك zi qymet cheilerilé zinetlendürmek, ترسىي tersy' it. — Enrichi, e, مرصع زنکىنلەنمىش zenguünlenmich, murasça', معمورلەنىش ma'mourlenmich.

ENRICHISSEMENT, s. m., surveillance de richesses, زنکىنلەن زنگىنленمە, t.; توپيل temvil, a. — Ornament, parure, تزيين teziin, a.

ENRÔLEMENT, s. m., تحرير asker iäzilmaci, يازلمىسى عسکر مادهسى tahrîri asker maddeci. — Acte d'enrôlement, خدمت عسکرىيە قيد اولنديغىنى حاوى khydmeti askeriiic qäid oloundoughyni hâbi senedi.

ENRÖLER, v. a., عسکر يازمق - asker iäzmaq, دېۋوشومك - جمع ا

devchirmek, djem' it, a.-t. — S'Enrôler, v. réfl., عسمنى عسکر دفترىنە *ismini 'asker defterinè tāzdurmaq.* — des matelots, ملاح *mellâh neferāti tāzmaq.*

عسکر دیوش بىچى *asher devchiridji, t.*

ENROUEMENT, s. m., بوغاز طوتىق *boghāz thou-toulmacı, qreyilmacy, ses boghounouqlyghy, t.*

ENROUER, v. a., بوغاز طوتىق *boghāz thoutmaq, avāz thoutmaq, سىسى بوغوقتەق seci boghouqlatmaq.* — S'Enrouer, v. réfl., بوغاز-بوغارى طوتلىق *boghāzi thoutoulmaq.* — Enroué, e, اوارى طوتقون *avāzi thoutqoun, طوتقۇن boghouq avāzlu.*

ENROUILLER, v. a., پاسلهق *pāslamaq.* — S'Enrouiller, v. réfl., پاسلنهق *pāslanmaq, t.* — Enrouillé, e, پاسلو پاسلنهش *pāslanmich, pāslu.*

ENROULEMENT; s. m., دورلەپ قايلو طولانقلق *durulmə, iilān qāvilu dholānyqlıq.*

ENROULER, v. a., ايچىنە صارمۇق *itchinè sārmäq, t.*

ENRUE, s. f., اينلو أولق *inlu otouq, tarla täryghy, t.*

ENSABLEMENT, s. m., - قوم بىغىنى *qoum iğhyny, iğhyn-tıçy, t.*

ENSABLER, v. a., قوم اوزىزىدە *qoum izerində otourtmaq, سەھىھ اوئورتىقى sigħiż-ut, داياتەقى*

otourtmaq, daiätmaq. — S'Ensabler, v. n. قومدە اوئورمىق *qoumda otourmaq.* — Ensablé, e, قومدە اوئورمىش *qoumda otourmich.*

ENSACHER, v. a., چواللەق *tchouvällamaq, چوالله قومق tchouwāla qomaq, t.* — Ensaché, t, چوالله قونهش *tchouwala qonmich, t.*

ENSAISINER, v. a., تەليك ا ملکىندىرمىك *temlik it, milklendurmek, a.-t.*

ENSANGLANTÉ, e, adj., قاناد بولاشىش *qāna boulächtmich, t.*

ENSANGLANTER, v. a., قاناد بولاشتىرمىق *qāna boulächturmaq, قاناتق qānatmaq, qānlamaq, t.*

ENSEIGNE, s. f., marque, indice, صالق *sāliq.* — اوڭ علامتى نشان *nichān, a.; nichāni, t.-a.* — de maison, نشانى evūn 'alāmeti, nichāni, t.-a. — de guerre, drapeau, بىيراقق bārāqāq, t. — Porte-drapeau, بىراقدار bārāqtar, p.-t.

ENSEIGNEMENT, s. m., instruction, درس *ta'alim, ders.* — L'art d'enseigner, اوكرىمە فەنى eugretmə fenni, فەن تعلمى senni ta'alim, tedris. — Enseignements, terme de pratique, pieces qui servent à prouver, اوراق مېيىنة كلاپات evrāq, mube'iienet ul-esbāt.

ENSEIGNER, v. a., instruire, تعليم ! اوكرىتكىچ *eugretmek, t.;* درس وېرىمك *ders bildurmek, t.;* اعلام ا بىلدىرمىك *bilädmek, t.;* اكتەمك *ağlatmaq, t.* تعریف ا تلقىن *telqyn it.*

ارقهسى ENSELLÉ, adj., cheval, يىقىتىم ات arqaçý iastum at, t.

ENSEMBLE, adv., l'un avec l'autre,
 بله birbirile برابر berāber, بـيرـيلـه birbirilè, بـيرـيلـه berāberdјe, t.; معاً ma'en, بالـجـه biledjè, بـالـعـيـد bil-m'aïc. — L'ensemble, le tout djumlèci, جـلـهـسـى بـرـشـيـكـهـسـى هـيـتـهـسـى bir cheüñ heïeti idjtimā'üeci. — L'accord et l'union des parties d'un tout, بـرـلـكـهـسـى birlik. — de voix et d'instrumens, سـسـلـرـكـهـسـى وـازـكـلـرـكـهـسـى sesleruñ yè czgulleruñ bирлехмәci.
 — Avec ensemble, accord, برـأـبـرـجـهـهـسـى beräberdјe, اـنـفـاقـلـهـسـى ittifâqle. — Aller ensemble, برـأـبـرـكـتـهـسـى beräber guitmek. — Ils sont mal ensemble, بـيـنـلـرـى بـوـزـقـدـرـهـسـى beinleri bozouqtur, fenađdur

ENSEMENT, s. m., اکھلکاں
 ekmeklik, t.; زرع zer', pl.
 zurou', a.

ENSEMENCER, v. a., اکپک ekmek, اکپن اکپک ekin ekmek, تخم اکپک tōkhoun ekmek, t. — Eensemencé, e, اکلہ-ش ekilmich, مزروع mezrou'.

ENSERRER, v. a. **صقلق** *saqlaq-*
ماق, *itchinè almaq*,
محفوظ بردہ - **قپلو بردہ قپائیق** *mah-*
fouz ierdé, qapālu ierdé qapātmaq, t.

ENSEVELIR, v. a., donner la sépulture, كوهنگ - کوهنگ *guicem-mek*. — Envelopper d'un linceul, تکفین ا - کفنلیک *kefenlemek*, t.; تکفین *tekfin it.* — Au fig., s'ensevelir dans la solitude, کوشہ عزلتده متواڑی او - keuchéï euzlettè muteväri ol, a.-t.

ENSEVELISSEMENT, s. m., كفنانة kesenlenmè, t.; تكفين tekfîn, a.

ENSORCELÉ, *e*, adj., fasciné, كوز *koz*
 بـغـلـانـيـش *gueuz dikmich*, دكـش
baghlanmich, سـحـرـلـانـيـش *sjhylrlnmich*, a.-t.; مـسـحـورـ *mashour*, a.

ENSORCELER, v. a., *bagh-lamaq*, جادوله-ق *djādoulamaq*, كۈز دىكەك *gueuz dikmek*, t.

ENSORCELEUR, s. m., au fém. EN-
SORCELEUSE, بُوكِجَى - بُوكِجَى
bœuindju, بُوغوجى - بُوغوجى
boghoudji, كوز بايجى - بعليجي
gueuz bâïdjii, *baghlaïdji*, t.; جادو *djādou*,
سحر باز *djāzou*, t.-p.; ساحر *sâhyr*, au fém. a.
ساحره *sâhyrê*.

بُوكو - ENSORCELLEMENT, s. m., t.; بُوغو - bugu, boughou, t.; سحر بازلق - sihirbâzlyq, t.; سحر syhyrr, a.

ENSOUFRE, v. a., كبريتلہ ک
kibritlemek, t.

ENSUITE, adv., صکره *soñra*, t.;
بعد *ba'déhou*, a. — de cela,
بعد ذلک *andensoñra*, أندن صکره
ba'dé zaliké.

ENSUPLE ou **ENSOUPLE**, s. f., سلهن selmen، اخاجى aghādjı, t.

صچاق satchāq, t.; دروازه dervāzè, p.

ENTACHE, e, adj., لکەلەنەش lekelenmich, t.; ملۇٹ mudevves, a.

ENTACHER, v. a., لکەلەندىرمەك lekelendurmek, مۇدارلىق murdārlamaq, مۇدارار murdār, الـسـوـدـهـاـ اـلـوـدـهـاـ ałoudə it, t.-p.; تـالـوـيـبـىـتـاـ telvīs it, a.-t.

ENTAILLE, s. f., dans le bois, la pierre, etc., كرتىك kertik, t. — Coupure dans les chairs, يارق iārraq, كىسىم kecim, t.; شق chaqq, pl. a. شوق شوقق chouquouq.

ENTAILLER, v. a., كرتىك kertmek, قازمق qāzmaq, t. — Entaillé, e, كرنكىنەش kerteklenmich, كرتىكلىو kerteklu.

ENTAME, s. f., كسلەش etmeguñ ilk kecilmich pārtchaci, t.

ENTAMER, v. a., faire une petite incision, جزو بجهه قازمق - كسىك djuzvīdjé qāzmaq, kesmek, صيرمق syrmaq. — Commencer, باشلىق bāchlamaq, شروع ا شروع chourou' it, مباشرت ا mubācheret it. — le discours, سوز اچق seuz atchmaq. — Oter une partie d'une chose entière, بىر پارچە bir par-tcha, بىر دىلىم kesmek. — Toucher, طوقىق dhoqounmaq.

ENTAMURE, s. f., déchirure, incision, يېرىق īrtich, قازش qāzich. On dit aussi Entame. Voyez ce mot.

كوره gueutre, حسبما haspmā, a. كېبى guibi, t.

ENTASSEMENT, s. m., يېدىش ighych, بىرىكمە birikmè, تراكم terākum, a.

ENTASSER, v. a., mettre en tas, بىركىدرىمەك birik-turmek, طوبلاڭماق thoplāmaq, استىف istif it. — S'Entasser, v. réfl., يغىق يغىلمەك iğghilmaq. — Accumuler, بىرى بىرى اززىيەنە يغىق بىرى biri uzerinè iğhmaq.

ENTE, s. f., اشلىدە ach-lama. — Arbre où l'on fait une ente, اشيلانمش achilanmich aghādj. — قىل قلىنىڭ qyl qaleminuñ sāpy.

ENTENDEMENT, s. m., faculté de l'âme par laquelle on conçoit, اكلايىش añläüch, t.; درايىت dirāet. — Jugement, pénétration, discernement, فراسەت firāset, حقل 'agl, ادراك idrāk, a.

ENTENDEUR, s. m., سوز اكلار seuz añlār, t.; عارف fehîm, a.

ENTENDRE, v. a., ouïr, ichitmek, دىكەنەك diñlemek, t.; استىماع istima' it, a.-t. — Comprendre, concevoir, añlamaq, فىيم fehm it. — dire, اشتىك ichitmek. — J'ai entendu dire à mon père, بابامدىن! شىدم bābāmdan ichittum. — Sous-entendre, entre-ouïr, سزىنەك sezinnek. — Donner à entendre, اكتەق añlatmaq, نقھىم ināndurmaq, t.; تەشىم teshim it. — Entendre à, consentir,

ENTENDU, e, adj., intelligent,
 بيلور ايش كورمش *ich gueurmich*,
 bilur, صاحب *bīlghydj*, بيلعج، وقوف *sāhyb vuqouf*. — Qui s'en
 fait accroire, مهارت صاتيجي *mehäret sätidji*, a.-t.;
 بيلعجيلاق *bīlghyjlyq*, صاتار *sätär*. — Faire
 l'entendu, مهارت صاتيق *mehäret sätmaq*. — BIEN ENTENDU, سوز يوق
 seuz ioq, ظاهر *zāhir*. — Bien en-
 tendu que, بوشرط ايله كه *bou charth ilé ki*.

معنا - ENTENTE, s. f., معنی - *ma'na*, توجیہ *tevdjih*, a. — Mot à double چتال لاقردى *tchiatâl* *läqyrdy*, لغت مشترک *loughati muchterikè*. — Entente dans les arts, du dessin, intelligence dans la disposition, حسن طبیعت *husni thabi'at*.

ENTER, v. a., gresser, اشلامق
achlāmaq, t.

استقرار ENTÉRINEMENT, s. m., a. *istyrqrār*, a.

ENTERINER, v. a., confirmer, تصدیق ایله ک *tasdiq cilemek*, استقرارا *istyqrār it*, a.-t. — Or-
donner l'exécution d'un ordre du souverain, امر عالینک انجاذینى *emri' alinuñ infāzini hukm it*. حکم ا

baghyrsāq *inmèci*, t.

بحث عن احوال الامراض
ENTÉROLOGIE, s. f., *bahs 'an ahwāl al-
em·ā, a.*

ENTERREMENT, s. m., action d'enterrer, **کومهه** *gueummè*, t.; **دفن** *dje-nazé*, a. — **Funérailles**, *dje-nazé*, میتک *meitūn* *dje-mā'ati*, جماعته *djenazé* *alātī*.

ENTERRER, v. actif, quelqu'un.
 كومه قومـق كومـك gueummek
 دفن دفن qomaq, a.-t.
 بـرـه كومـك gueumek, sâqlamaq
 صـاقـلـقـق صـاقـلـقـق ierè
 saqlamaq
 — Tenir caché, — سـتـراـتـرـى setr it.
 — un secret, — كـزـلـهـك sirri
 guizlemek. — En-
 terré, e, شـ كـوـمـلـهـ شـ gueumulmich
 مدـفـونـن medfoun.

ENTÊTÉ, *e*, adj., عنادجی *inād-*
dji, a.-t.; معاند *mou'anid* الجوج
ledjoudj, a.; عقلى *aqly* صاپلنيش
säplanmich, متيرد *mutemerrid*.

بَاشَهُ اُورْمَقْ bā-cha ourmaq, سُوْسِمْلِكْ كُتُورْمَكْ sersemlik *gueturmek*, t. — S'Entêter, v. a., عَذَادِا inād it, a.-t.; قَلْ صَابِلْنَقْ 'aql sāplanmaq.

ENTHOUSIASME, s. m., inspiration, الْهَامُ الْهَيِّ ilhāmi ilahi, rebbāni. — Admiration outrée, كُوكْلَهُ مَفْتُونِيَتْ gueuñul qāplama, قَابِلْهُهُ فَفْرَطْ تَعْجِبْ fferthi te'ad-djub. — Mouvement extraordinaire de l'âme, هِيجَانُ النَّفْسِ heüdjān el-nefs, حَسْ houmās, a.; حَتْ حَالَتْ hamüiet un-nefs, حَلَّتْ الْنَّفْسِ hālet ul-vejd. —

ENTHOUSIASMER, v. a., كُوكْلَهُ زِيَادَهُ سِيلَهُ gueuñul qāpmaq, قَابِلْهُهُ عَجِيلَهُ كَهُوكْ ziādecilè 'adjebletmek, حَيْرَتْهُ بِرْقَمْ-قَهُوكْ haüretè braqmaq, مَجْدَهُونْ medjnoun it, a.-t.; اِيرَاثْ مَفْتُونِيَتْ اِهِيرَانْ haïrānit, a. irāci mestouniit it. — S'Enthusiasmer, v. réfl., كُوكْلَهُ قَابِلْهُقْ gueuñul qāpilmaq, حَيْرَانْ اوْ haïrān ol.

ENTHOUIASTE, adj. com., visionnaire, دِيْوَانَهُ خَدَا divānè, دِيْوَانَهُ مَجْدُوبْ medzoub. — Admirateur outré, كُوكْلَى gueuñulu qāpylmich, قَابِلْمِيشْ mestoun, حَيْرَانْ haïrān. —

ENTHYMÈME, s. m., بَرْهَانْ المَتَضَمِنْ الْلَّازِمُ وَالْمَلْزُومُ burhān el-mutezammin ellāzim vel-melzoum, a.

ENTICHÉ, e, adj., اِفْرَاطْ اِيلَهُ مَلْزُومْ ifsrāth ilè melzoum. — d'une opinion, بَرْ رَأِيدْ مَتَشَبِّثْ bir reüiè muteschib-

دَنِسْ بَخْلَلْ bis. — d'avarice, وَامْسَاكْ اِيلَهُ مَدَنِسْ denis bakhl imsāk ilè mudennes.

ENTICHER, v. a., au fig., faire adopter une opinion, بَرْ رَأِيَيْ بَرْ اِعْتَقَادِي اِجَابَتْ اِيتَدِرْمَكْ bir reüi, bir 'ytiqādi idjābet itturmek. — Au propre, commencer à gâter, چُورْتَمَكْ باشْلَمَقْ tchurutmegüe bāchlamaq, t.

ENTIER, ÈRE, adj., qui a toutes ses parties, تمام temām, tamām, a.; بَتْوَنْ butun, t.; كَامِلْ kiāmil, a. — Un jour entier, بَتْوَنْ بَرْ كَوْنْ butun bir gun. — Le monde entier, جَمْلَهُ عَالَمْ djumlē 'ālem. — En entier, tout entier, بَسْبِتُونْ busbutun, بَسْبِتُونْ عَنْادِجَى bittemām. — Opiniâtre, اِنْنَادِجَى 'ynāddji, a.-t. — Cheval —, اَتْ át. — Nombre —, عَدْ كَامِلْ 'adedi kiāmil.

ENTIÈREMENT, adv., بَسْبِتُونْ bus-butun, تمامجهه butundjè, t.; بَوْقَنْجَهُ temāmdjè, a.-t.; بال تمامي bittemām, بالكلية bil-kullüè, a.; تمامًا temāmen, a.; كمال ايله kemāl ilè, a.-t.

ENTITÉ, s. f., كَوْنْ kevn, قَوْمُ الْجَوَهَرْ mā bihi qavām ul-djevher, a.

BIR نَسْنَهِيَهُ بَرْ بَرْ نَسْنَهِيَهُ bir nesneiè bez iāpichturmaq, يَا پِشْتَرْمَقْ bezè iāpichturmaq, t.

ENTONNER, v. a., verser dans un tonneau, فُوچِيَيْ اِيچِنَهُ دُوكَمَكْ soutchi itchiniè deukmek. — Donner le ton, زَمْزَمَهُ وَبِرْمَكْ zemzemè vīrmek, اِزْكِيلَمَكْ ezguilemek. — Commen-

cer le chant d'une hymne, d'un psaume, صلات از کیسند فاتحه ا *satāt ezguicinè fātiha it.* — Prendre le ton, مقام طونق *maqām thout-maq*, a.-t.

ENTONNOIR, s. m., خونی *khou-ni*, t.

ENTORSE, s. f., ایاق بورقامسى *aüäq bourqoulmaci*. — Avoir une entorse, ایاغى برنلەمك *aïäghy ber-tilmek*. — Au fig., donner une entorse au crédit, à la considération, بر کىمسەندىك نفوذ و اعتبار بىنەد *bir kimesnénüñ nu-souz u 'ytibärinè iräci sekte it.*

ENTORTILLEMENT, s.m., صارلەقلق *särilmaqlıq*, چورلەمە *tchevrileklemè*, قىوربىلوب *qvirilup tche-virklemè*, بورلەمە *burulmè*.

ENTORTILLER, v. a., صارمۇق *särmäq*, بورمەك *durmek*, دورمەك *burmek*. — S'Entortiller, v. réfl., صارلەمەق *särylmaq*, بورنەك *burunmek*. — Au fig., embrouiller des phrases, عبارەي چپرەشکەتكە *'ybärëi tchaprachikletmek*. — S'entortiller, à la manière des plantes grimpantes, صارمشەمەق *särmach-maq*.

ENTOUR (A l'), adv., چورە *tchervè*, طولابى *ichevrè iäna*, چورە يانە *ichervè iäna*, چورە سىنە *dholäidé*, طولابىك *dholäidé*, اطرافنىك *tchevrécindé*. — Tout à l'entour, چپ چورە *tchep tchevrè*, اطرافنىك *ethräfindé*.

ENTOURAGE, s. m., ce qui entoure, اطرافندىك اولانى *ethräfindé olänî*, a.-t. — Ornement, شىك اطرافنىك *cheiün ethräfindé olän zinet*.

ENTOURÉ, e, adj., ش اھاطە اولنەش *gouchädilmich*, t.; اطرافى چۈرۈمىش *ihätha olounmich*, t.; اھاطە اولنەش *ethräfi tchevîrlmich*.

ENTOURER, v. a., چۈرۈمك *tche-virmek*, چورە قوشاتىق *qouchätmaq*, قېلماق *qap-lamaq*, t.; اھاطە اولنەش *ihätha it*, a.-t.

ENTOURNURE, s. f., اكتىدرىك قولتوق اللى *eguinderek qoltouq alty*, t.

ENTOURS, s. m. pl., چورە اطراف *tche-vrè*, اطراف *ethräf*, اكتىناف *ethräf u eknäf*, حوالى *ethräf u haväli*, *haväli*. — Les entours d'une place, قلعەندىك اطراف و حوالى *bir birin 'äblamaq*, *bir birin souchatmaq*, t.

ENTR'ACCUSER (S'), v. recip., بىرىنى قوللاشەق *qovlächmaq*, بىرىنى عىبلەق *bir birini 'äblamaq*, بىرىنە صوچ اتمق *bir biriné soutch atmaq*, t.

ENTR'ACTE, s. m., فصل رىك *fasllerüñ araci*, وقتى *vagty*, a.-t.

ENTR'AIDER (S'), v. recip., بىرىنە ياردىم *bir biriné iärdum it*, ياردىملەشەق *iärdumlachmaq*, t.; تعاون *te'üvün it*.

ENTRAILLES, s. f. pl., قرن ايچى *qarn itchi*, بغرساقلار *baghyrsäqlar*, بغر *baghr*, بغرسق *baghyrsaq*, t.; احشا *ahchä*, a. — Au fig., tendresse, اھٹوف *'athouset*. — Entrailles paternelles, عطوفة پدرانە *'athouseti pederanè*. — Les entrailles de la terre, يېرىك ايچى *iernüñ itchi*.

ENTR'AIMER (S'), v. reciprocal,

برى برينى سوشهك sevichmek, *biri birini sevmek*, t.

جاذب ENTRAINANT, e, adj., *djazib*, a.

قوت ENTRAINEMENT, s. m., *qouvveti djazibiiè*, a.;
چكمه جاذبيه *qouvveti tchekmè*, a.;
قوت قوتى *surup gueuturmek*, t. — استجي رار *istidjrär*, a.;
انجذاب *indjizab*.

ENTRAINER, v. a., trainer avec
soi, après soi, سورمك *surmek*,
چكمك *suruklemek*, سوركلەمك
tchekmek, سورب *surup*
کوتورمك *koturmek*, *gueuturmek*, t. — Attirer, جلب -
جرأ *djelb*, *djirr* it. — Pousser et
stimuler, سوق *sevq* it.

ENTRANT, e, adj., *guïren*,
کيرن *guirûdji*, t.

ENT'APPELER (S'), v. recip.,
بر *bir* برينى *birinî* چاعرمق
tchaghymaq, t.

ENT'ARRACHER (S'), v. recip.,
برى بريندن *biri birinden*
qoparmaq, t.

ENT'ATTENDRE (S'), v. recip.,
برى برينى *biri birinî* بکلشەمك
beklechmek, بکلمك *biri birini beklemek*, t.

ENTRAVER, v. a., mettre des
entraves aux pieds des chevaux,
كوسنك *keustek* - كوستكلەمك
keusteklemek, پايوند اورمق
päwend ourmaq, t. — Au fig., mettre obstacle,
embarrasser, مانع او *mâny' ol*,
دخل و تعرّض *dakhlu te'arrouz* it.

ENT'AVERTIR (S'), v. recip.,
برى برينى *biri birinî* خبر ويرمك
khaber vírmek, a.-t.;
خبرلشدك *khaber-lechmek*.

ENTRAVES, s. f. pl., liens qu'on
met aux pieds des chevaux, كوسنك
keustek, پايوند *päwend*. — Mettre
des entraves à un cheval, اتك
ایياغىد كوسنك اورمق
atuñ aïäghyna keustek ourmaq. — Au fig., ob-
stacles, مانع *mâny'*, pl. me-
vâny', pl. هوانع *'avq*; حوايق *'aväiq*.

ENTRE, prép., اراده *arâda*,
اور تاسنل *arâcindè*, اراسنل *or-tacindè*, ارا *arâ*, t.;
بنىن *beïn*, بىينىنل *beïnindè*. — Entre nous,
آرا مزده *arâmuzdè*, بىنه زده *beïni-muzdè*. — Entre deux feux,
ايكى *içi*, اتش *atsh* ارادىنل *aracindè*. —
درت دیوار *dort divär* itchindè. — Entre
onze heures et midi, اچنل *djumlèden* *bachqa olaraq*,
اوون برساعت ايله اوبله وقتى *on bir sâ'at ilè euilè vagty arâcindè*.

بشقىلر ايله *bachqalar ilè*,
چلهدن بمشق *djumlèden* *bachqa olaraq*,
اوله رق *bä-khouçous*, a.

ENTRE-BAILLER, v. a., ياري -
جزو بىجد *târy*, djuzvidjè atch-
maq. — Entre-bâillé, e, ياري اچق
'âry atchyq, t.

ENTRE-BAISER (S'), v. recipr.,
برى برينى *biri birinî* اوپىشك
eupuchmek, اوپىمك *biri birini eupmek*, t.

ENTRE-BATTRE (S'), v. recipr.,
اوروشق *deuguchmek*, دوكشىك
ourouchmaq, t.

ENTRE-BLESSER (S'), v. recipr.,
ياره لشيق *târalachmaq*, t.

ENTRE-GARESSER (S'), v. recipr.,
برى برينى *biri birinî* اوخشىق
okhchamaq, t.

ENTRE-CHERCHER (S'), v. récip., ارأشق arāchmaq, t.

ENTRE-CHOQUER (S'), v. récipr., se choquer l'un l'autre, دوشق doqouchmaq, t. — Se contre-dire avec aigreur, قاقشق qāqychmaq, برى برينه مخالفت moukhālefet it, t.

ENTRE-COLONNE ou ENTRE-COLUMNEMENT, s. m., ایکى درك iki direk arālighy, اراسى ارالى - arāci, t.

ENTRE-COMMUNIQUER (S'), v. récip., خبرلشەك khaberlechmek, a.-t.; سوپاشەك seuilechmek, t.

ENTRE-CONNAÎTRE (S'), v. récip., بىر بىرىنى طانقى - بىلەك thanmaq, bilmek, t.

ENTRE-COUPER, v. a., couper par divers endroits, طرف طرف كسىمەك tharaf tharaf kesmek, ارهسى كسىمك araci kesmek, t.

ENTRE-CÔTE, s. m., ایکى او رهسندن كسلەش ات iki eigu arācinden kesilmich et pārtchaci, t.

ENTRE-DÉCHIRER (S'), v. récip., يېيرىشەق ürtichmaq, t.

ENTRE-DÉPÊCHER (S'), v. récip., بىر برينه اولاچ كوندرمك biri biriné oulāq gueundermek, t.

ENTRE-DEUX, s. m., ایکى شىك iki cheiuñ arāci, اراسى ارالى arālyghy, t. — Entre-Deux, adv., qui tient de l'un et de l'autre, ايكىسى اورئەسى ikici ortac.

ENTRE-DÉTRUIRE (S'), v. a., برى بىرىنى دلاك ا a.-p.-t.

ENTRE-DONNER, (S'), v. récipr., بىرى بىرىنە ويرمك biri biriné virmek, t.

ENTRÉE, s. f., lieu par où l'on entre, كىرەجك guiredjek ier, t.; يول medkhel, a. — Accès, مدخل iol, t.; تقرب teqarrub, a. — Action d'entrer, دخول doukhoul, a.; guirich. — Entrée, droit d'octroi, رسم resm, pl. رسم باج rouçoum. — Droit d'entrée ou d'im-

portation, رسم اميدىيە resmi amediïe, a. — Embouchure, ouverture, اغـز aghyz. — A l'entrée du détroit, بوغاز اغزىدە bogħaż aghzindè. — Permission ou faculté d'entrer, كىرمە guirmə roukhsati, رخصتى اذنى guirmek izni. — Commencement, ابتدأ ibtidā. — A l'entrée de l'hiver, قىشك ابتداسىدە qışčun ibtidācindè.

ENTRE-ÉCRIRE (S'), v. récipr., مكتوبلاشەك mektoublechmek, t.

ENTRE-ÉGORGER (S'), v. récipr., بىرى بوغازلشەق logħaż-lachmaq, بوغازلىمك biri birini bogħaż-lamaq, t.

ENTRE-EMBARRASSER (S'), v. récipr., بىر برينه مانع او bir biriné māny ol, a.-t.

ENTRE-EMBRASSER (S'), v. récip., قوجقاشەق qouljachmaq, اوپشەك qoudjaqlachmaq, t.

ENTREFAITES, s. f. pl., arālyq, t. — Sur ces entrefaites, بو ائنادە bou esnādè, a.-t.; اولدە oldem.

ENTRE-FRAPPE (S'), v. récipr.,

دوکشەك اورشەق *ourouchmaq, deuvnuchmek, deuüuchmek, t.*

بىر بىرىنە كىن طۇتىق - غرض ا
rinë kin thoutmaq, gharaz it, t.-a.

ENTRE-HEURTER, (S'), v. récipr.,
دوقشىق *doqouchmaq.*

اورمىكلەك *entrelacement, s. m., eurmeklik, aräïe eurmë, t.*

ENTRELACER, v. a.,
اورمك *eurmek, - ارایە كېرىشىدرەمك - aräïe guirichturmek, sogouchturmaq, t.*

ENTRELACS, s. m. pl.,
بنا زىنتى *binä zîneti, صوقشىھە اشڪال رسىي soqouchma echkiâl resmi, t.*

ENTRELARDER, v. a.,
ارايە طوڭز ياغنىك پارچەسىنى صوققۇق *doñouz iaghy-nuñ partchacini soqmaq, t.*

ENTRE-LIGNE, s. m.,
سەطراپاسى *sathyr araci.*

ENTRE-LUIRE, v. n.,
يارى پارلىق *iury pârlamaq, t.*

ENTRE-MANGER (S'), v. récipr.,
بر بىرىنە كىمك *bir birini iemek, t.*

ENTREMÉLER, v. a.,
بىرىلە كىمك *biri biriilé qarichturmaq, اراسندە - اېچىنە قوشىتمق*

arâsiñde - iuchiné qarichturmaq, ارىيە قوشىتمق - قويىق - قاتىق

araïe qarichturmaq, qoïmaq, qâtmaq, t. — S'Entreméler, v. récipr.,

قارشىق قوشىتمق - كىرىشەك guirichmek, t.; mudâkhelé it, a.-t.

ENTREMÈTS, s. m.,
ات ايلە يېش ارهىندە سفرەدە قوللان يېك *et île iemich arâcinda sofrada qonilan iemek, t.*

ENTREMETTEUR, EUSE, s.. ميانجى

ارایە كىرىجى *arâïe miändji, p.-t.; متوسط mutevessith, a. guiridji, t.*

ENTREMETTEUSE, s. f. Voy. ENTREMETTEUR. — Celle qui se mêle d'un commerce illicite, پەۋنەك puzevenq qâry, t.; دللاة tel-lâlet, a.

ENTREMETTRE (S'), v. refl.,
ارايە كەلەك - كىرىمك *arâïe guelmek, guirmek, ميانجىلىك miändjilik it, t. متوسط mutevessith ol, a.; مداخىلە mudâkhelé it.*

ENTREMISE, s. f.,
ميانجىلىك *miändjilik, t.; وساطة veçâthat, توسط tevassuth, a. Par l'entremise de notre ami un tel, فلان دوستىزك معرفتىلە selân dostumuzuñ ma'rifeti ilé.*

ENTRE-NUIRE (S'), v. récipr.,
بر بىرىنە ضرلۇشقا zararlachmaq, bir birleriné zarar it, a.-t.; بىرى بىرىنە اغرانىق biri biringi zararé oghrätmek, t.; بىرى بىرىنە ايدىصال صرارا biri biriné içâli zarar it, t.

ENTRE-PARLER (S'), v. récipr.,
سوپىلەشىك seuilechmek, t.

قورد يېلهسى *gourd lenk ielmeci, t.*

ENTREPAS, s. m.,
برى بىرىنە صاپلەق - صانجىق biri biriné sâplamaq, sândjmaq, t.

ENTRE-PERCER (S'), v. récipr.,
تجارت emvâli tidjaret emvâli muveqqaten makzené qomaq, t.

ENTREPOSER, v. a.,
اموالى موقتاً مخزنە قومق emvâli muveqqaten makzené qomaq, t.

أرە بىرە اندرمك *mahalli akhyrə gucunderiledjek mālī ara ierè indurmek.* — Marchandises entreposées، ارە بىرە اندرلەمش مال *ara ierè endurilmich māl.*

مۇرى ENTREPOSEUR, s. m., انبارى مامورى *miri ambāri memouri, a.-t.*

ENTREPÔT, s. m., lieu de dépôt تجارت اموالى موقتا قونلەجق مخزنى *tidjäret emvāli muwaqqaten qonouladjaq makhzeni, a.-t.* — Magasin où sont déposées les marchandises qui se vendent pour le compte du gouvernement، مۇرى انبارى *miri ambāri.*

ENTRE-POUSSER (S'), v. récipr., بىرى بىرىنى آتىۋېرمك *biri birini itivirmek, t.*

ENTREPRENANT, e, adj., qui entreprend aisément، مباشىرىت كىركىن *mubâcheret idîdji, a.-t.* — Qui entreprend sur le droit d'autrui، تجاوز ايدن *tedjävuz iden, a.*

ENTREPRENDRE, v. a., prendre la résolution de faire, commencer، آپشىرىت اىيشه مباشرت *ichè mu-bâcheret it, iápichmaq, t.; el ourmaq, a.-t.* — عزم - تصدى *'azm, teçaddi it.* — Un voyage، سفرا *'azmi sefer it.*

بوينىندە المق *iltizām it.* — Entreprenere quelqu'un, le quereller، ازارلىق چىشكەك *tchekichmek, t.* — Usurper, attenter à..., دخل - تعدى *dakhl, te'addi it.* — Rendre perclus، سقطلىق *saqathlamaq.*

ENTREPRENEUR, s. m., بازار ايله البيجى *gueutury pázär ilé alydjy, t.*; التزام ايدىبيجى *iltizām idîdji, a.-t.*; ملتزم *multezim, a.*

ENTREPRIS, e, adj., impotent, كوتىم *keuturum.* — Embarrassé de sa contenance، شاشەش *châch-mich, t.*

ENTREPRISE, s. f., d'un ouvrage, action d'entreprendre، ايش باشلىقى *ich bâchlamacı, t.*; مباشرت *mubâcheret.* — Dessein formé، عزم 'azm, 'azîmet, pl. a. عزائم 'azâim, pl. مقصد qasd, pl. مقاصد maqsad, pl. تىمéraire، تصدى *teçaddi.* — Difficile، مقصد دشوار *maqsadi duch-vär.* — Belle —، جىله 'azimet, 'azimet, djemîlë. — Usurpation، تعدىات *te'addi, pl.* Concevoir, faire une entreprise، بىر ايشە عزم وقصد *bir ichè 'azmu qasd it.*

ENTRE-QUERELLER (S'), v. recip., چىشكەك *tchekichmek, t.*; نزا عاشق *nizâ'lachmaq, a.-t.*

ENTRER, v. a., passer du dehors au dedans، داخىل كىرمك *guirmek, t.* او داخىل ol, itcheru او اىچىرو كىرمك *qadem bas-* guirmek, قدم بصاق *qadem bas-*

maq دخول ا — *dukhoul it*, *vaz'y qadem it*. — dans la maison, اوه كيرمك *evè guirmek*. — au service, prendre de l'emploi, خدمتة - منصبه كيرمك *khydmetè mançoubè guirmek*. — en détail, تفصيل حال ا *tafsili häl it*. — en danse, se dit pour être mis en action, être à son tour d'agir, اویوند كيرمك *oïounè guirmek*. — Pouvoir être contenu, صعوق *syghimaq*. — dans la tête, y causer de la douleur, de l'étourdissement, باش اغرتق *bâch aghyrtaq*. — Entrer dans la tête, pour être compris, entendu, اكلشلیق *añlachilmaq*. — Faire entrer dans la tête, *añlatmaq*. — dans la pensée, y pénétrer, فكرينه وارمق *sikrinè värmaq*. — Entrer dans la pensée de quelqu'un, s'y conformer, تبعیت - موافقت ا اویمق *teb'iat, muvâfaqat it*. — dans une affaire, y prendre part, بر مصلحته قرشیق - مداخله ا *bir maslahatè qarichmaq, müdâkhelè it*. — dans les secrets de quelqu'un, بر کيسنده زک *bir kimesnenuñ esrärinè mahrem ol*. — Pénétrer, traverser, تاپییرا *teeçir it*, a.-t.; ایچنہ ایشلیمك *itchinè ichlemek, guetchmek*.

ENTRE-REGARDER (S'), v. récip., تذاطر را *bâqichmaq*, t.; باقشمق *tenâzur it*, a.-t.

ENTRE-RÉPONDRE (S'), v. récip., بربیند جواب ا - وبرمك *bir birinè djevâb it, vîrnek*, جواب شهق *djevâb-lachmaq*, t.

ENTRE-RESSEMBLER, (S'), v. réc.,

برى بربیند بکزمهك *biri birinè benžemek, t.*; تشا به ا *techâbouh it, a.-t.*

ENTRE-SALUER (S'), v. récip., سلاملشەق *selâmlachmaq*, a.-t.

ENTRE-SECOURIR (S'), v. récip., ياردملشەق *iärdumlachmaq*, t.; ئظاهىر - تناصر ا *tezâhur, tenâçur it*, a.-t.

ENTRESOL, s. m., قات شروان *orta thabaqa, qât, charvân*, t.

ENTRE-SUIVRE (S'), v. récip., برى بربينك اردنجە كتمك - او - بوريمك *biri birinuñ ardinjè guitmek, ol, iürumek*, t.

ENTRE-TAILLER (S'), v. récip., طوپق چالماق *thopouq tchâlmaq*, t.

ENTRE-TAILLURE, s. f., چالنمىي - بارەلنەسى *thopouq tchâlanmaci, iäralanmaci*, t.

ENTRE-TEMPS, s. m., وقت اراسى *vaqyt arâcy*, a.-t.; خلال *khylâl*, a.

ENTRETEINIR, v. a., arrêter et tenir ensemble, طوتق *thoutmaq*, t.; ضبط ا *zabth it*. — Conserver en bon état, كوزنەك *gueuzetmek*, اي - و *eïu hâldé thoutmaq*, *ma'amour, ta'a-mîr it*, a.-t. — les chemins, يوللىرى *tollary gueuzetmek*. — Faire subsister, درلەك *beslemek*, *dirlik, nafaqa vîrmek*. — Entretenir quelqu'un ou s'entretenir avec quelqu'un, discourir avec lui, مصاحبەت ا *mouçâhabet it*, a.-t.; سوپىلشەمەك *seülechmek*, صحېت ا *sohbet it*. — Entretenir, se conserver, كندوبىي وقايدە *guen-*

düi vyqātē it. — Entretenir sa
maison, **اوینك مصروفى** *evinuñ masrafini gueurmek.*
— une correspondance épistolaire,
مكتوبلاشىك *mektoublechmek.* —
Entretenu, e, soigné, **گوزدلىش** *gu-
zedilmich,* معهومور *ma'mour.* — Femme
entretenue, **اجرتلو اوطەلۇق** *eudj-
retlu odhalyq.*

ENTRETIEN, s. m., soin de maintenir une chose en bon état, **تعمیر** *gueuzetmeklik*, *ta'-mîr*, **حفظ** *hifz*, a. — Subsistance, **معاش** *nafaqa*, *dirlik*, **خرچ** *khardjlyq*, **مصارف** *meçârif*. — Ce qu'on donne à un serviteur pour subsister, **اچھے سی** *guetchin-mè aqtchécî*. — Ce qui est nécessaire à l'entretien d'une personne, d'une armée, **مالزمه** *mâlezimè*. — Dépenses de réparation, **تعويـرات** *ta'mîrât meçârifi*. — Conversation, **لائق** *läqyrdi*, **مصارفى** *ta'mîrât meçârifî*. — **مصاحبت** *moucâhabet*, **مکالمة** *mu-kiâlémè*, **صحبت** *sohbet*, **مذاکره** *muzâkere*, a.

ارایت ENTRE-TISSU, s. m., ^ا بفت arâutè dhoqounouch; طوقنیش best, كوفت kuft, p.

ENTRE-TOUCHER (S'), v. récip.,
بَرِي بَرِينَهْ دُوقِنْمَقْ biri birinè do-qounmaq, t.

ENTRE-TUER (S'), v. récip., **بۇرۇنىڭ ئەلدىرىمكى** bir birini euldur-mek, t.

ENTREVOIR, v. a., voir à demi,
از بِچَقْ كورمك az boutchouq
gueurmek, ياري كورمك iāry

چالوب المد کورمک *gueurmek*,
الماح نظر *tchälup alma gueurmek*,
ایله رویت *elmähi nazar ilè rouïct it.* — Voir imparfaitement à cause
de l'éloignement ou de l'obscurité,
خیال میال کورمک *khaïäl maüäl gueurmek*,
سز سز کورمک *sezer mezer gueurmek.* — Pressentir,

اولدن طويمق *evvelden dhoïmaq.*
 — Discerner, سزمك *sezmek.* —
 S'Entrevoir, v. refl., كورشمك *gueu-*
ruchmek, بولشمق *boulouchmaq.*

ENTREVUE, s. f., كورشمہ *gueu-*
ruchmè, t.; ملاقات *mulāqāt*, a. —
 Demander une. —، استدعای *istid'āt* ملاقات *mulāqāt* it.

سزنمک *sezinmek*, ENTR'OUİR, v. a., ازدق اشتمک *azadıjıq ichitmek*, قولاغه چالنمهق *qoulāgha tchālinmaq*, t.

يَارِي ENTR'OUVERT, e, adj., t.
اچلمش *iāry atchilmich*, t.

باری اچمک ENTR'OUVRIR, v. a.,
 iāry atchmaq. Voy. ENTRE-BAILLER.
 — S'Entrouvrir, v. réfl., se fen-
 dre, اچلمق, iārilmaq, بارلمق
 atchilmaq. — En parlant d'une
 porte et des fleurs, باری اچلمق
 iāry atchilmug.

اشلمه قازشى - ENTURE, s. f., - achlama qazichi, kertigui, اشى يېرى كرتىكى achi iery, t.

ENULA-CAMPANA OU AUNÉE, voy. ce mot.

صایبجی ÉNUMÉRATEUR, s. m., حساب *hicâb* sâ'îdjî, t. a. حساب *hicâb* idîdjî, a.-t.

احصائيه ENUMÉRATIF, IVE, adj., مخصوص *säüic* دائر *rhsäüèdäür*.

makhsoos, a.-t.; عددى 'adedi, a.

ÉNUMÉRATION, s. f., تعداد *ta'adād*, احصا *ihsā*, a.; صایلش *sāūilich*, t.

ÉNUMÉRER, v. a., dénombrer, احصا - تعداد *sāūmaq*, صایلمق *ihsā*, *ta'adād it*, a.-t. — les circonstances, بىر بىرسوپىلەك *bir bir senüleme*.

ENVAHIR, v. a., usurper, - زور *zor*, جىرايىلە المق *djebr ilè almaq*, قەھرايىلە أخذا *qahr ilè akhz it*, فضولى المق - قاپمق *fuzouli almaq*, *qāpmaq*, غصب *ghasb it*. — Occupier par force, بىصمق *basmaq*, اوزرنە دوشىك - وارمق *uzeriné duchmek*, *värmaq*, بىصنعوا *basghou it*, a.-t.

ENVAHISSEMENT, s. m., action d'envahir, تسىخىر *ghash*, غصب *ghash*, اغتصاب *yghtiqāb*, a.; قاپىمە *qāpma*, t. — d'une province, بىر اىالتك *bir cīāletuñ yghtiqābi*.

ENVELOPPE, s. f., ce qui sert à envelopper, اورتو *sārghou*, صارغو *sārghou*, eurtu, قشره *qāb*. — de grains, قىچىرە *qychrè*. — de fèves, بىقلە قبۇغى *baqla qaboughi*. — première de la châtaigne, كىرىپى *kirpi*, كىرىپى *kirpu*. — de lettre et d'autre chose, ظرف *zarf*, pl. ظروف *zourousf*. — Papier d'enveloppe, صارمق كاغدى *sārmaq kiāghydy*. — En t. de fortification, ouvrage qui en couvre un autre, سپر *siper*.

ENVELOPPEMENT, s. m., صارمقلىق طى *thaïi*, t.; طى *thaïi* *sārmaqlyq*, t.

ENVELOPPER, v. a., mettre dans

une enveloppe, صارمق *sārmaq*, t.; طى *thaïi* *it*, a.-t. — dans du papier, كاغد اىچنل *kiāghyd itchindè sārmaq*. — Cacher, déguiser, اورتىمك *eurtmek*. — Cerner, entourer, قوشاتمىق *qouchātmaq*, اطرافنى چۈيرمك *ethrāstni tchewirmek*. — Comprendre avec d'autres, اىچنە قاتمىق - طولانىدرمىق *itchinè qātmaq*, *dholāndurmaq*, قارىشتىرمق *qarichturmaq*. — S'Envelopper, v. refl., صارلمق *sārylmaq*, بورنمك *beurunmek*. — S'envelopper d'une couverture, يورغانىدە *qātmaq*, *qātmaq*, *dholtandurmaq*. — Enveloppé, e, صارلمىش *sārylmich*, اورتىلى *eurtulmich*, مطوى *mazrouf*, *mathvii*, قوشادلىش *qouchādilmich*.

ENVENIMER, v. a., infecter de venin, أغولىمىق *aghoulamaq*, زهرلىمك *zehirlemek*, *zeherlemek*, اوئارمىق *otārmaq*. — les paroles d'un autre, كلامى زهرلىوا *kelāmi zehirlu it*. — une plaie, يارىپى *zehirlu*, زهرلى زەھىرلى *zehirlu* زەھىرلى - ازدرمىق *azdurmaq*. — Envenimé, e, مسموم *zehirlenmich*, t.; زهرلىنىش *zehirlenmich*, *mesmoum*. — Discours envenimé, زهرلى سوز *zehirlu seuz*. — Langue زبان زەھىرناك *zebāni zehirnāk*.

ENVERGER, v. a., اىبلە دوزىمك *sāz dāllari ilè duzetmek*, t.

ENVERGUER, v. a., سرنى يلكلنله *sereni īelkenlerē baghla-* *maq*, t.

ENVERGURE, s. f., des voiles,

پلکنلری سرنە بغلەندىسى - سەرنە telkenleri serenê اوزىنە دوزلشى baghlanmaci, seren uzerine duzulu-chi. — Étendue des ailes d'un oiseau اوچار قوش قنادلىنىڭ qui vole, outchâr qouch yanâdleri-nûn اوزونلغى يايىمىش ايكى، ouzounlyghy، قناد اوزونلغى iki qanâd ouzounlyghy.

ENVERS, s. m., côté le moins beau
d'une étoffe, نرس *ters*, يوز *ters iuz*. — L'envers, طرفی *ters tharafî*, ترسی *tersi*. — A l'envers, ترسنده *tersinè*. — Sans envers, ایکی *iki* بروزی *iuzu bir*. — Mettre à l'envers, en sens contraire, ترسنده کیمک *tersinè gueïmek*. — Tomber à l'envers, sur le dos, ارقه دوشمک *arqa uzerinè duchmek*.

ENVERS, prép., حقنہ *haqqindé*,
حقنہ *haqqyné*, a.-t.; طرفہ *thara-*
fina. — Envers vous, حقیکزدہ *haq-*
qynyzdé. — la patrie, وطنی *حقة* *vathani haqqyna*.

ENVI (A I'), adv., بِرْ بِرِينَه نِسْبَةٌ
 bir birinè nispeten, بِرِي بِرِلِرْنِدَنْ اُوستْ كِلْمَكْ اَرْزُو سِيلَه
 den ust guelmek arzouciile, خَبْطَه
 اَيْلَهْ ghibtha ilè, a.-t.

ارزو arzoo, — Désir, volonté, — دلک دلک dilek, هوس haves, a.; استهك istek, t.; جان دلکي istek, كوكل كوكل gueñul, djān dilegui, اشتياق ich-tiāq. — Par envie, حسد اوجندن oudjunden. — envie de femme grossce, اش يرم ach iermē. — Avoir cette envie, اش اوري ach iermek, اش اوري يرم كچكمك ach ereri tchekmek. — de manger, voyez FAIM. — de boire, voyez SOIF, etc. — Envie, marque qu'on porte en naissant, بک بک beñ, بک بک beñek, اش يرم ذك نشازى ach iermenüñ nichāni. — Avoir envie, désirer en général, استهك is-temek. — Passer son envie, ارزوسنى arzoucini, هوسنى havecini almaq.

ENVIEILLIR, v. a., rendre vieux,
اخْتِيَار كُوستُرْمَكْ ikhtiār guenster-mek. — Devenir vieux, اخْتِيَار لِنْقَ ikhtiārlanmaq. — Envieilli, e, اخْتِيَا لِنْشَ ikhtiārlanmich.

ENVIER, v. a., porter envie,
حَسْدًا - قُزْقَانِمَقْ qyzqānmaq, t.; —
چَكْمَكْ haced it, tchekmek, a.-t.—
Désirer, استمک istemek, a.-t.—
دلماک dilemek, امْرَنْمَكْ imrenmek. — Sou-
haiter pour soi-même un bonheur
pareil à celui d'un autre, كُونْسَى konssi
أَرْزُوْسَى او arzoussi او چَكْمَكْ kevni tchekmek,
arzouci ol. — J'envie votre bonheur,
بَخْتَكْ-زَهْ غَبْطَه ايدرم bakhtyñyzé
ghybtha iderum.

ENVIEUX, se, adj., قرقانجي qāz-
qāndji, i., حاقد haqid.

شَرَابٌ قَوْقُولُوْ ENVINÉ, adj., *charāb qoqoulu*, a.-t.

اطراف ENVIRONS, s. m. pl., a. t. — Aux
ethrāf, حوالی havāli, a.-t. — Aux
environs de la ville, شهرياره رکت chehrūn havālicindē, حواليسنگ

ENVIRONNER, v. a., قوشاتمهق *qouchātmaq*, طولامق *dholāmaq*,
چورمک *tchevrē almaq*, چوره المق *tchevirmek*, اطرافنی چورمک *ethrā-
fini tchevirmek*, احاطه *ihātha it*, a.-t.

ENVISAGER, v. a., regarder au visage, يوزه بقمق *iuzè baqmaq*, t. — Considérer en esprit, ملاحظة *mu-lahaza it*, a.-t. ; باقمق *bāqmaq*, دوشنهك نظرا *nazar it*, *duchun-mek*.

ENVOI, s. m., كوندرش *gueun-derich*, كوندرمه *gueundermè*, بولمه *boleme*, ارسالیه *irsâl*, t.; ارسال *ir-sâlië*.

ENVOILER (S'), v. pron. Voy. SE DÉJETER.

ENVOISINÉ, E, adj., قوشۇسى، قوشۇلۇ وار *qoñchouçou vär*, *qeñ-choulu*.

ENVOLER (S'), v. refl., أوجْهْقَبْ qālqoup outchmaq, اوجْهْقَمْ ierden outchmaq, يُرْدِنْ ierden ou-

tchmaq, فرلاند-ق *firlānmaq*. —
 Au fig., passer, كچمك *guetchmek*.
 — Le temps s'envole, passe vite, وقت و زمان سریع المروودر *vagt u zemān serī ul-murourdur*.

ENVOYÉ, subst. masc., messager, كوندرلمش *kimesnè* - وکیل *rilmich kimesnè, vekil*, ادم *adem*, t.
 — Porteur de dépeches, ساعی *sā'i*, قاصد *qacyd*. — Chargé de mission, مبعوث *meb'ous*. — Ministre d'une puissance près d'une autre, et d'un grade inférieur à celui d'ambassadeur, اورتہ ایچی *orta iltchi*, فوق العادہ اورتہ *ortā ilchici*. — Envoyé, apôtre, prophète, رسول *recoul*. — de Dieu, Mahomet, رسول الله *recoul allah*.

ENVoyer, v. a., كـوندرمـكـ *gueundermek*, يـولـلامـقـ *iollāmaq*, t.;
 ارسـالـ اـرسـالـ *irsāl it*, a.-t.; تـسيـيرـ بـعـثـ *tesür it*, بـعـثـ *b'as it*. — complimenter,
 تـبرـيـكـهـ *tebrike* كـوندرمـكـ *gueundermek*. — dans l'autre monde,
 اخـرـنـهـ كـوندرمـكـ *akhyreté gueundermek*. — اولـدرـمـكـ *culdurmek*. —
 Envoyé, e, part., كـونـدـرـلـمـشـ *gueunderilmich*, اـرسـالـ اوـلـنـمـشـ *irsāl olounmich*, مـرسـوـلـ *mersoul*.

قارلی *qārlī*, s. f., n. de p., *qārlie*, ایلی *ili*.

سنْد شَمِسِيَّه اِيلَيْه سَنْدَه بَيْ قَمِرِيَّه بَيْ تَسْوِيَه وَتَعْدِيَل اِيدِين
 اِيَام مُنْصَمَد senēi chemsiē ilē senēi
 qameriē tesiē vu ta'dil iden eūāmi
 munzamīmē , a.-t.; خَمْسَة مُسْتَرْقَة
 khamsati musteriqat, a.

اندلس کوپکى *quïouulanmaq*, *endelous keupegui*, t.

ÉPAIS, s.e., adj., qui a de l'épaisseur, ابرى *qalyñ*, قالك *qalyñ*, قالن *qalyñ* - قالك *qalyñ*, جسيم *djecim*. — En parlant des liquides et des fluides, قويى و *quïou*, قويى *quïy*, كييف *kecif*. — Air - هوای *haväi* kecif. — Brouillard - قوبو طومان *quïou dhoumän*. — Dru, serré, صق *syq*. — Au propre et au fig., gros, grossier, يوغون *ioghoun* - يوغون *ioghoun*, غليظ *ghaliz*. — Quelquefois en parlant des étoffes, قوند *qound*, فراكلق *tefalu*. — Nuit épaisse, كيجمسى *qarânlýq guidjeci*. — Serré, en parlant d'un bois, d'un buisson, ملتف *multeff*. — de bataillons, بىرلىنە متلاصق عسکر *bir birleriné muteläcyq 'asker*.

بلوكلىرى *beulukleri*.

ÉPAISSEUR, s. f., profondeur d'un corps solide, قالنق *qâlyñlyq* - قالنق *qâlyñlyq*, غليظاقي *ghalyzlyq*. — Grosseur, ايريلق *iryliq*, غلطة *ghalzat*. — En parlant d'un bois, d'un bosquet, et densité, كشافت *keçäset*, سيق *syq*, صيقيلق *syqylyq*. — du brouillard, طومانك قويولغى *dhoumänuñ quïouloughy*.

ÉPAISSIR, v. a., un liquide, قويولنمىق *quïoulamaq*, قوبولمۇق *quïoulatmaq*, قوبوا *quïou it*. — un fluide, سيق *syq it*, سيق *syq it*, غليظ *ghaliz*, تكشيف *teksif*. — un solide, قالنلماق *qâlynlamaq*, قالنلىق *qâlynlamaq*. — S'Épaissir, v. réfl., un liquide ou un fluide,

تكشيف قويولنمىق *quïoulanmaq*, اولنمه-ق *teksif olounmaq*. — un corps dur, قاتيلنمىق *qätylanmaq*. — L'esprit s'épaissit, كشافت ايدر *aql kesbi keçäset ider*.

ÉPAISSEMENT, s. m., *quïoulama*, قويولنمە *quïoulanma*, t.; انقاد *in'iqâd*, a. — Condensation, تكشيف *teksif*.

ÉPAMPREMENT, s. m., اصمه *asma boudâmaci*, t.

ÉPAMPRER, v. a., باع بېراڭنى *bâgh iapräghini*, بولمۇق *bâgh iapräghini*, ايتلمق *iölmaq*, ايتلامق *iölmaq*, بودامق *asma boudâmaq*, t.

ÉPANCHEMENT, s. m., effusion, دوكلەم *deukulmè*, دوكلەم *deukulich*, اراقة *deukulmeklik*, t.; دوكلەمكىك *deukulmeklik*, irâqat. — de bile, انصباب صفرا *insibabi safrâ*. — de sang, اراقة دما *irâqa demâ*. — Au fig., effusion du cœur, كوكل اچلمەسى *yaïlmeysi* - يايلىمىسى *gueuñul atchilmaci*, افتتاح *iäilmaci*, القلب *infitah ul-qalb*. — de joie, انتشار سرور *inchirâh*, انتشار *intîchâri surour*.

ÉPANCHER, v. a., verser doucement, يواش دوكمك *iävâch deukmek*, دوكەك *deukmek*. — son cœur, l'ouvrir, كوكلىسى اچمۇق *gueuñulini atchmaq*, كشف درون *kechfi deroun it*. — S'Épancher, v. réfl., se répandre, دوكلەمك *deukulmek*. — Parler avec effusion, لاقدىدە بوشانمۇق *läqyrdiê bochânnmaq*, t.

ÉPANDRE, v. a., صاجمۇق *satchmaq*. Voy. ÉPARPILLER, — S'Épandre, v. réfl., دوكلەمك *deukulmek*, صاجلمۇق *satchilmaq*.

ÉPANOUIR, v. a. Voy. RÉJOUIR.
— S'Épanouir, v. pr., être dans la joie, اچلمق *atchilmaq*. — Se dit également en parlant des fleurs.

ÉPANOISSEMENT, s. m., action de s'épanouir, اچلەتە *atchilma*, a.; انکشاف *inkichäf*. — des fleurs, چىچك *tchitchek* *atchilmaci*. — du cœur, كوكل اچلمەسى *gueuñul* *atchilmaci*, t.

ÉPARCET, s. m., بورچاق *bourtchäq* *ioundjaci*, t. يونجەسى

ÉPARGNANT, E, adj., مصرفى *masrafi* *ecirgueidji*, t.; ممسك *mumsik*, a.

ÉPARGNE, s. f., économie dans la dépense, چىركىسلەك *tcherkeslik*, vulg. چىرگۈزلىك *tcherguezlik*, امساك *imsäk*, اداره *idärə*, مصروفى *idärə*, خرج اسېرىكمە *masrafi* *ecerguiemè*, قليل *khardji qalyl*. — Épargnes, argent mis en réserve, بشقىدوقتلەر *bachqa vaqytler* *itchoun* *säqlanmich* *aqtiche*, پاره *pära*.

ÉPARGNER, v. a., user d'épargne, امساك *imsäk it*, a.-t.; خانەدارلىق *khänedärlyq it*, اختيارىنت *saqlamaq*, صقلەق *ykhtiari* *zannet it*, يۇق يېھىزىن *ioq ieré sarf* *itmamek*, اىتىمامكىڭ *khardji qalyl it*. — اسېرىكمەك - اسرىكمەك *ecirguiemek*. — son bien, son argent, مالنى *mälini*, اقچەسىنى *aqtchécini* *ecirguiemek*. — Refuser en partie, درىيغى *dirigh it*. — Avoir compassion, اجييمق *adji-*

maq. — Ménager des restes dans une étoffe, فصلە چىقارمۇق - ارتورمىق *fazlè tchyqärmaq*, *arturmaq*. Voy.

DISPENSER. — S'Épargner, v. réfl., ne pas se donner la peine, رىخت چۈكۈمك *zahmet tchekmemek*, a.-t. — Ne pas faire, ايتىمامك *itmamek*. — Se ménager, se soigner, كىندىنى كۆزىتمەك *guendini gueuzetmek*.

ÉPARPILLEMENT, s. m., طاغىتمە *dhäghylma*, صاچلمە *sätcylma*, تفريق *dhäghylma*, t.; طاغىلمە *tesrîq*, a.; پريشانلىق *perichänlyq*, p.-t.; نىزىر *nestr*.

ÉPARPILLER, v. a., اوتكە بىرو صاچقىق - طاغىتمە *eute beru* *sätchmaq*, *dhäghytmaq*, تفربق - پريشان *dhäghytmaq*, t.; نىشارا *tesfryq*, *perichän it*.

ÉPARS, E, adj., صاپلىمش *sätcilmich*, طاغىق *däghilmich*, داغلىمش *dhäghynyq*, دارداغان *därdäghän*, قارمه *qärma* *qärychyq*, t.; متفرق *muteferryq*, a.; پريشانلىق *perichän*, p.

BRONZE حىمير أوتى *bir nev'y hacyr oty*, t.

ÉPARVIN, s. m., اتىك اياغانلىك *atuñ aïāghhindè tchi-qān chich*, t.

ÉPATÉ, E, adj. (nez), يىسى بورن *iassy bouroun*, ياييان بورن *iäïvän bouroun*. — Qui a le nez épaté, يىسى بورنلو *iassy bourounlu*. — Verre اياڭى قرېق بىرقدەح *aïäghy qyryq bir qadeh*, t.-a.

ÉPAULE, s. f., partie du corps proche du cou, اومىز *omouz*, اوموز -

اكتاف *kits, ketif*, pl. a. كتف ; *ek-täf*. — Le bras avant l'omoplate , مناكب *menä-kib*, pl. منكب *kib*; دوش *douch*, p. — Au propre, porter sur les épaules , اومزنه المق *omouzinè almaq*. — Au figuré, supporter la présence d'un fâcheux , شقیل بر کمسنده نک حصور بله *saqyl bir kimesnē-nuñ houzourile syqlet tchekmek*. — Hausser les épaules en signe de mécontentement , اظهار صورت ابادت *izhāri soureti ibāet it*. — Préter l'épaule à quelqu'un, lui aider, le soutenir , طابیه بركمه نید ارقد او *bir kimes-nēiè arqa ol*. — d'un bastion, طپراق *tchāli tchirpi və thoprāq thābiaci*. — Soutien d'un bâtiment, دیوار طیاغی *divār dhaïāghy*, قول کبی دیوار *qol guibi di-vār*, t.

أوموز ايله قافش *ÉPAULÉE*, s. f., *omouz ilè qägylch*, t.

ÉPAULEMENT , s. m., rempart de fascines et de terre, چالى چرىپى و طپراق طابيىسى *tchāli tchirpi və thoprāq thābiaci*. — Soutien d'un bâtiment, دیوار طیاغی *divār dhaïāghy*, قول کبی دیوار *qol guibi di-vār*, t.

ÉPAULER, v. a., démettre l'épaule, او مزى يېرندن چىرمق - ايرمۇق *omouzi üerinden tchiqarmaq, aïrmäq*, او موزى قرمق *omouzi qyrmaq*. — Assister, ياردىم ا - ويرمك *iärdum it, vîrmek*. — des troupes, les mettre à couvert du canon, عسکرى طوب ضربىندن حفظ و صيانست ا *'askeri thop zarbinden hysz u siänét it*. — Épaulé , e , qui a une bonne protection , ارقلو *arqalu*. — S'É-

pauler, v. réfl. , omouz قىرلەق *omouz qyrılmaq*, اوموز يېرندن ايرلەق *omouz üerinden aïrylmaq*, tchýqärýlmaq.

ÉPAULETTE , s. f., اوفىچىللەرك *ofitchiällaruñ* او مزلۇنلەك *omouzlérindéki nichāni*, وز چىپارازى *omouz tchapräzi*.

ÉPAVE , adj. , égaré , صاجىساز *sähysyz qälmich*, يېتكىك *ietik*. — Bœuf épave , اوكوز *eukuz*. — s. f., les épaves , دكىزدىن چىقان و يالىسنىڭ بولنان شىيلر *deñyzden tchyqān və yälýreindé boulounan cheïller*, t.

ÉPEAUTRE , s. m., bir nev'i bogħdāt , t.; خنطة *khyn-tha*, a.

ÉPÉE , s. f., شيش - شبىش *chich, metch*, t.; قلىج *qylidj*. — Passer au fil de l'épée , قالجىن كچۈرمك *qylidjen guetchurmek*. — Tirer l'épée , سل سيف ا *sellı seifit*. — L'épée , l'état des gens d'épée , عسکرى طريقتى *'askeri thariqati*. — Les gens d'épée , ارباب سيف *erbābi seif*. — Epée , poisson de mer , قلىج بالغى *qylidj bâlighi*.

ÉPELER , v. a., هجاڭالمك *hedje-lemek*, هجا ايله او قومق *hedjé ilč oqoumaq*, تېھىچى ا *techeddji it*, a.-t.

ÉPELLATION , s. f., هجاڭالمە *hedje-lemè*, a.-t.; هجايانة *hedjät*, a.

ÉPENTHÈSE , s. f., اضافه حرف *izäseli harf si lafzet*, a.

ÉPERDU , e , adj. , شاشىمش *châch-mich*, عقلنى شاشىورم - ش *aglini châchurmich*, كوزى قورقمش *gueuzzi*.

qorqmich, t.; منكىچ *munkecir*,
mesloub ul-chou'our, مسلوب الشعور
 a.; سررسم *sersem*, p.

ÉPERDUMENT, adv., **ايلـهـا** مـيـالـغـهـاـ، **mubālagha ilè**, a.t.; **اعـلـىـ قـاـپـلـمـشـ** عـقـلـىـ قـاـپـلـمـشـ; **'اولـهـرـقـ** 'aqly qapilmich olaraq. — **amoureux**, **عاـشـقـ دـيـوانـهـ اوـ** 'āchiqy divānē ol.

بر نوع کوچک ÉPERLAN, s. m., bir nev'y kutchuk deñiz
دکر بالغی bâlighy, t.

ÉPERON, s. m., aiguillon pour piquer un cheval, مهـوز — *mehmouz*, vulg. *mahmouz*. — Donner de l'éperon à un cheval, مهموزلـمـق — *mahmouzlamaq*. — d'un coq, خروـس — *khros*, مهمـز — *mehmiz*, p. قـيـالـق — *qaïâliq*. — Au fig., donner de l'éperon, exciter, hâter, voy. ces mots.

ÉPERONNÉ, adj., مهوزل *mah-mouzlu.*

ÉPERONNIER, s. m., مہموزج—ی
mahmouzdji, t.

ÉPERVIER, s. m., ~~a-~~^{atma-} dja, t.

亨諾齊提施米什 اوغلان، *henouz ietichmich oglän*, t.

ÉPHÉLIDES, s. f. pl., چیخت tchighyt, میس sis, t.

برکونلک, adj. com., *bir gunluk*, از طیانر *az dhaānur*, *t.*; **فانی**, يومىقى *fāni*, *ievni*, a.

ÉPHÉMÉRIDES, s. f. pl., نقویم taqvím; رک روزنامه سی

muneddjimleruñ rouznâmeci, p.-t.;
جَزِيلْ زِيْدِجْ.

ÉPHÈSE, ancienne ville de la Turquie asiatique, aujourd'hui misérable village situé auprès des ruines de l'antique Éphèse, ايازليق *aïāzliq* ou *aīāzolouq*, فسوس *fesous*.

ÉPHIALTE, s. m. Voy. **CAUCHE-MAR.**

قدیم زمانک روم *qadim zemāndē roum* hā-kimi, t.

بشق - بشق *bachāq*,
ÉPI, s. m., بغا يك باشى *boğh-*
صلقمى *dāūn bāchi*, *salqymi*. — Monter,
se former en épi, بشاقلنمق *bachāq-*
lanmaq, بشاق طومق *bachāq-*
thoutmaq, بشاغه كلمك *bachāgha-*
guelmek. — Épi de la Vierge, étoile,
سنبله برجى *sumbulè burdju*.

جـار **ÉPI-D'EAU**, s. m., plante, *djär un-nehär*, a.

ÉPICE, s. f., *behār*, a. Voy.
ÉPICES.

مذكرو مؤنسه ÉPICÈNE, adj. com., مشرک اولان muzekker vè mu'en-necè muchterik olân, معاوى المانيث والذکیر muteçâwi utteenîs vet-tezkîr.

ÉPICER, v. a., تربیهٔ terbié it,
بهارمهق behārlamaq بهارمهق behārat ilé terbié it.—
Épicé, e. بهارله behārlu.

ÉPICERIE, s. f., toutes sortes d'épiceries, هر درلو بھار her turlu behār, ابزار ebzār, بھارات قسمی behārāt q̄smi, a. — Commerce d'épiceries, عصارلوق atthārlaq, a.-t.; بھارات تجارتی behārāt tidjāreti.

ÉPICIER, s. m., بقال *baqqāl*. — droguiste, عطار *'atthār*, a.

ÉPICRANE, s. m. V. PÉRICRANE.

اپیکوروس، نے، سو، فلسفہ کے ہمذہبی اولان ÉPICURIEN, NE, S., epiku-ros filosofuñ hem-mezhebi olān.

عَامَدِيَه يَا يَلْمَش ÉPIDÉMIE, s. f., 'خسته لک ammēïè tāülmich khas-talik اولاشیجی مرض oulāchidji maraz, a.-t.; مرض جارف marazi djārif, a.; علت ساریه yllëti sâ-riëe.

اولاشیجی ÉPIDÉMIQUE, adj. com., عاًمَّة يه يايلور oulūchidjji, 'ammētē iātū-lur, مرض جارفة متعلق marazi djā-rifé mute'allyq. — Maladie —، امراض جارفة يه متعلق بر مرض em-rāzi djārifētē mute'allyq bir maraz.

درینه-ک طش ÉPIDERME, s. m., t. بشره; derinuñ dhiech iuzu, t.; بوزى becherè pour بشرة becheret, a.

ÉPIÉ, adj., qui a des épis بشاقلو *bachāqlu*, بشاقلنمش *bachāqlan-mich*, t.

ÉPIER, v. a., monter en épi,
بشقانه-ق *bachaqlanmaq*, طوتقم *bachāq thoutmaq*. — Obser-
ver, جاسوس-ق *djāsousliq it*,
کوزتمک *guenzetmek*, فرصت *gueuzlemek*. — l'occasion, کوزتمک *sourçat arāmaq*,
ارامق - *gueuzetmek*.

طاشلارى ÉPIERRER, v. a., thächleri tchi-qarmaq, qäldurmaq, t.

ÉPIEU, s. m., خشت khycht,
حربه harba, p.-t.; قصہ gressa
gunder, t.

قاران أوستى ÉPIGASTRE, s. m.,
qārn ustū, t.; مأنة mænet, a.

قارن ÉPIGASTRIQUE, adj. com., a-ستندل كىي اوسنلى qārn ustundéki, t.; مانته متعلق *meneté muté'allyq*, a.-t.

ÉPIGLOTTE, s. f., دلیکت *dil-*
djik, t. Voy. LUETTE.

ÉPIGRAMMATIQUE, adj. comm., هجوی *dhoqounouqlu*, ۱.; قدحی *qadhii*, a.

شاعر منشد لاهاجي *chā'iri qaddāh*, قداح *munchid ul-ahādjī*.

طوقنقاو سوز ÉPIGRAMME, s. f.,
ذكستله لو جیت dhoqounouqlu seuz,
نوكتلە بىت nuktelu bëüt, a.-t.; هچىو hedjv, a.

طونارق *thou-*
 ÉPILEPSIE, s. f., طونارق *thoutâryq*, t.;
 طونارقلق *thoutâryqliq*, t.;
 صرع خسته لغى *sara' khashtalyghy*,
 a.-t.; صرع *sar'*, vulg. *sara'*, a.

ÉPILEPTIQUE, adj. et subst. com.,
مَصْرُوْعٌ طَوْنَارْفَلَوْ *thoutāryqlu*, t.;
masrou', مَسْرُوْعٌ *sar'ii*.

قلى - تویى - ÉPILER, v. a.,
چترمك - دوشىمك - qyli, tuü tchi-
تىرىي - كىدرمك - qarmaq, duchurmek,
دوکدرمك - دوكدرمك - tuü guidermek, deuk-
turmek, !.

ÉPILOGUE, s. f., خاتمة *khātimē*,
سوزك خاتمة كتاب *khātimē kitāb*, نتیجہ سوزن *seuzn̄ netidžci*,

نَتْيِيجَةُ الْكَلَامِ netūdjet ul-kelām.

نَكْتَهٌ ئِيْلَمْقُ صَالِمْقُ قَصُور بُولْمَقْ - اَرَامْقُ قَنَامْقُ ÉPLOGUER, v. a. fam., nuktē sālmaq, - quōçour boulmaq, arāmaq, qynāmaq.

نَكْتَهٌ صَالِيْجِي قَصُور اَرَاشْدِرِيْجِي عَيَّابٌ ÉPILOGUEUR, s. m. fam., nuktē sālīdjī, p.-t.; quōçour arāchturidjī, t.; 'aüäb, a.

اَصِنَاقٌ اِسْپَانَاقٌ ÉPINARDS, s. m. pl., ispanāq, t. — Graine d'épinards, اِسْپَانَاقٌ تَخْمِي ispanāq tokhoumy.

طَاشْجِي كَلْكِي وَارِبُوزٌ ÉPINÇOIR, s. m., thāchdji kulungui, t.

اَرْقَهٌ كَمْكِي دَكْنَوْلَاغْهَاجْ Épine, s. f., corps aigu et piquant, دَكْنَن diken, tiken, t.; اَشْوَاكٌ شُوكٌ echvāk, pl. a. اَرْقَهٌ دَكْنَى بَاتْدِي دَكْنَن bāttiy. — du dos, اوْكَرْغَهٌ oñourgha, اِرْقَهٌ اَرْقَهٌ arqa guemiguy. — Être sur les épines, être dans l'anxiété, اِضْطَرَابٌ اِضْطَرَابٌ yzthyrbāb tchekmek. — Épine, difficulté, كُوچْلُكٌ دَكْنَلَكِي gutchluk dikenligui.

اَرْقَهٌ اَرْقَهٌ قَلْقَانٌ قَوْرَلَاغَانٌ دَكْنَى دَكْنَى ÉPINE-ARABIQUE, s. f., plante, qalqān, qourlaghān diken, t.

سَنْجَانٌ دَكْنَى دَكْنَى ÉPINE-DE-CHRIST, s. f., arbrisseau, sindjān diken.

سَنْثَورٌ دَكْنَى دَكْنَى ÉPINETTE, s. f., plant, santhour, t.

أَمْبَرَبَارِيسٌ قَادِيْسٌ طَوْزَلْغَهَى قَرَامْقُ ÉPINE-VINETTE, s. f., plante, amberbāris, qādyn thouzloughou, qarāmouq, t.

شَايِكٌ دَكْنَلُو dikenlu, t.; شَايِكٌ chāïk, a. — Au fig., plein de difficultés, مَشْكُلٌ muçkil. — Affaire épineuse, چِپْرَهْشَكٌ tchaprachik ich.

طَوْلَلُو thoplou, طَوْلَلُو اَكْنَهٌ thoplu ignè, t. — en diamant، الْمَاسُ elmās thoplou. — Au pl. fig., présents, هَدِيَّهٌ hedîe.

اَكْنَه جَيِّي ignedjii, طَوْلَلُو جَيِّي thoploudjou, t.

اوْكَرْغَهٌ كَمْكَنْهٌ مَعْلَقٌ oñourgha guemiguinè mutte'allyq, t.; صَلْبَسِي soulbii, a. — Moelle épinière. Voy. MOELLE.

دَكْنَلَكٌ dikenlik, t.

تَجْلِي tedjelli, عَيْدُ التَّجْلِي houchān, p.; هُوشَان 'aïd uttedjelli, حَاجْ صَوِيهٌ اَنْلَدِيْغَيِّي atyldigui gun. كُون hādj souïe

خَاتِمَةُ الْكَلَامِ khātimet ul-kelām, a.

كَمْكَ اُوزْرَنْكَلْ كَمْرَلَكُلو طَوْمَالْجَ guemertleklu dhoumālydj, t.

جُوزَه مَعْلَقٌ ثَرْبَيِّي serbi, djevzé mute'allyq, a.-t.; ثَرْبَيِّي serbi, a.

كُوبَكَه جُوزَه guevbeguiè djevz inmèci, اِينْدَه سَيِّيْتْ فَزُولُ الشَّرْبِ nuzoul usserb, a.

شَرْبَه serb, pl. شَوْلَه suroub; شَرْبَه شَرْبَه يَاغْ كَه قَرْفَى وَبَغْرَسَاقْلَرِي قَاپَامَشْ ÉPIPLOON, s. m., شَوْلَه djevz, جُوزَه suroub. يَاغْ كَه قَرْفَى وَبَغْرَسَاقْلَرِي قَاپَامَشْ

اوله chol iūgh ki qarni rē baghyr-sāqleri qāptamich ola.

شاعر، adj. com. (poëte) شاعر chā'iri havādis. — Poëme حادث havādis. — وصف احواله دایر قصیلک vasfi ahvālē dāir qacīdē, a.-t.

ارناؤد ÉPIRE, nom de pays, arnāoud vilāeti. ولايتي

پسقپوسه EPISCOPAL, e, adj., متعلق piscoposé mute'allyq, g.-a.

پسقپوسلاق EPISCOPAT, s. m., dignité d'évêque, piscoposlyq, g.-a.

— Temps pendant lequel une personne est revêtue de cette dignité، پسقپوسلاق وقتی piscoposlyq vaqtı, t.

لاحقة ÉPISODE, s. m., lāhyqat, pl. lāhyqāt; حادث hadis, a.

لاحقة-متعلق ÉPISODIQUE, adj. com., lāhiqatē mute'allyq, حدثى hadecii, a.

دواء سحاب ÉPISPASTIQUE, adj. com. (remède), devāī sahhāb, a.; پهلوان ياقیسی pehluvān iāqyçy, t.

ایپلری بیر بولریله ipleri bir birlerlē eurmek, t.

روم ملتندل امور دینیه ناظری ÉPISSER, v. a., roum mille-tindē oumouri dinüiē nāziri, t.

مكتوبه MÉTACRINE, adj. com., mektoublerē, inchātē dāir, a. — Style —، فن انشا fenni, a. — فن تحریر مراسلات fenni tahrīri murācelât, a.

باشقق دېسى ÉPISTOLE, s. f., bāchlyq tepēci, t.; تاج tādj, a.-p.-t.

مزار طاشى ÉPITAPHE, s. f., tāchlu, a.

يازوسى mezār thāchi īāzouci, t.; موت تارىخى ميت tārikhi, a.-t.; كتابه قبور kitābeï qoubour, a.

اعراسىدہ i'irācüe, a.; دوکون قرکىسى dukun turkyç, ezguici, t.; سرود عروسى suroudi 'arouci, a.; يكى اولنمشلرک قبرىكىنى حاوى منظومە ieñy evlenmichleruñ tcbrikini hāvi manzoumē.

صفات syfet, pl. لقب sysfāt; صفات sysfāt; laqab, pl. elqāb. — Désigner par une —، صفتىمك sysfetmek. — Surnommé, désigné par une —، متصرف mouttasif.

فستان كشوت ÉPITHYME, s. m., fleur médicale, kuchut, a.

أجمال idjmāl، ايجاز idjāz، موجز mou-djez, a.

مكتوب mektoub, pl. a. مكتاپ mekiātib; نامه nāmē, p.; رسالت biti, كاغذ kiāghid, بىتى riçālet, pl. رسائل reçāil, a. — Epître dédicatoire. Voy. DÉDICATOIRE.

قبولله qabullama soureti, t.; صورت التسلیم والقبول souret et-teslîm vel-qaboul, a.

حيوانلره دوشن haïvânlarla duchen khas-talighy, a. — حیوان قىرغىزى haïvân qyrghyni, t.; جايحة djāihat, a.

قيرغيزىدە متعلق qyrghyné mute'allyq, t.-a.

كۈزى ياشاڭو gueuzi īāchlu, a.

ÉPLUCHEMENT, s. m., ایتلەمە *aïtlama*, t.

ÉPLUCHER, v. a., ôter les ordures, ایرتلمق *aïrtlamaq*, ایتلەمە *aïtlamaq*. — Examiner attentivement, دقته كورمك *təmizlemek*. — Examiner attentivement, دقته كورمك *diqqatlı gueurmek*, *tedjessus it*, ارشدرمەق *arâchturmaq*. — Éplucher le drap, چوچىي *tchoqai silmek*.

ÉPLUCHEUR, se, s., qui épluche, ايرتايىجي *aïrtlaïdji*, ايتايىجي *aïtlaidji*, t. — Au fig., قصور ارشدرىجى *quoucour arâchturidji*, t.; عىب *'aib djouii*, a.-p.

ÉPLUCHURES, s. f. pl., سپرندى *supurundi*, سپرنديلىك *supurundiilik*, دوكنى *dukuntu*.

ÉPOINTER, v. a., اوچى بوزمق *oudji bozmaq*, گىدرمەك *guidermek*, t.

ÉPONGE, s. f., سونكر *sunguier*, t. — Passer l'éponge, au propre, voy. ÉPONGER. — Au fig., ounfemمق *onoutmaq*, خاطردن محو و ازاله *khâthyrdan mahv u izâlè it*.

ÉPONGER, v. a., سونكر لە تميزلەمەك *sunguierilé temizlemek*, سلمەك *silmek*, t.

ÉPOPÉE, s. f., poème épique, حادثة مشهورەيد داڭىز قىصىل *hâdicëi mechhourëè dâür qacydè*, a.-t.

ÉPOQUE, s. f., وقت زمان *zemân*, توارىخ *tevaqyr*, قارىخ *târikh*, pl. توارىخ *tevârykh*, a.

ÉPOUDRER, v. a., توزى سلمەك *tozi silmek*, تۈرىقىقىق *tchiqarmaq*, t.

ÉPOUILLER, v. a., بىتلەمەك *bitleme*. — S'Épouiller, سولەنەنلىك *bitlenmek*, t.

ÉPOUMONER, v. a., بىركىسىنەنلىك *bir kimesnênuñ soloughyny kesmek*. — S'Époumoner, v. réfl., باغرەمدەن اود قاتلنەق *bûghirmaden eud qâtlanmaq*, t.

ÉPOUSAILLES, s. f. pl., اولنمە عقد ناكاحك *evlenm  resmi*, رسمى *'aqdi nikîahuñ idjr ci*, اجراسى *tezevvudj*, p.-t.; فکاح تزوج *nîkiâh*, a.

ÉPOUSE, s. f., عروس قارى *qâry*, arouc ، اهل *ehl*, *ehli*, عورت *'avret*, منكوحە حليلە *halîl *, menkiouhat, زوجة *zevdjet*.

ÉPOUSÉE, s. f., عرایس كلين *gueulin*, t.; عروس 'arous, pl. 'arâis, a.

ÉPOUSER, v. a., prendre en mariage, فکاح اولنمەك *evlenmek*, t.; قرى المقا *nîkiâh, tezevvudj it*, a.-t. — Prendre femme, قرى *qary almaq*. — Prendre un époux, قوجه يە *qodjaïe vârmaq*. — S'Épouser, v. réfl., اولنمەك *evlenmek*. — Epouser un parti, une querelle, طرفكىراو *tharaşguir ol*, a.-p.-t.; كوكىلىك *istish ab it*, استصحاب *bağħla*-مق *gueuñul bâghlamaq*, التزايم *iltizâm it*.

ÉPOUSEUR, s. m., مستنكح *evlenmek ist ien*, t.; مستنكح *mustenikh*, a.

ÉPOUSSETER, v. a., قوزى سلمەك *tozi silmek*, سلكىمەك *silmek*, فرچەلمق *silkme*, sourtchiajamaq, t.

ÉPOUSSETTE, s. f. Voy. VERGETTE.

ÉPOUVANTABLEMENT, adv., d'une manière épouvantable, **بیوک قورقو**, *buūuk qorqou ilè*, هیبتله *heibet-lè*, **فنجقلله** *qorqoundjliqlè*, a.-t.; **صورت ایله** *qorqoundj souret ilè*, وجبله *'aqly chāchuradjaq vedjhilè*. — Excessivement, **غايتله** *ghāietilè*.

بُوستان *bostān* *qorqouçou*, t.

قورقو *qorqou*,
بییوک *büük* *qorqou*,
اورکولک *qorqumdjlik*,
دھشت *eurkulik*, t.; هراس *hirās*,
دهچت *dehchet*, a.

قورقۇدىلمىش ÉPOUVANTÉ, E, adj., qorqoudilmich, قورقۇمىش qorqmich.

قورقتمق *ÉPOUVANTER*, v. a., *qorqutmek*, اورکتمك *eukutmek*, بلکلمك *beliñlemek*, *be-
linletmek*, t.; *takhwif it*, تخويف شاشرمق *châchermaq*. — S'Épou-
vanter, v. réfl., قورقمق *qorqmaq*, اوركmek *eukmek*, t.

ÉPOUX, s. m., nouveau marié, كويكـو *gueüü*, *gueuveii*. — Mari, قوجـد *qodja*, t.; زوج *zевdј*, pl. a. ازواـج *ezvādj*; حـلـيل *halit*. — Le mari et la femme, اـرـاـيـلـهـ وـرـت *er ilè 'avret*, زـوـجـ وـزـوـجـ *zевdј u zевdјe*.

ÉPREINDRE, v. a., صدق *syq-*
maq, t.; تغصي *ta'cyr* it, a.-t.

ÉPREINT, E, adj., مُقْلَمْشَ *s(y)qil-*
mich, t.; مُعْصَرَ *mou'assar, a.*

ÉPREINTE, s. f., action d'épreindre — تعصيـ—*syqmaqliq*, صـقـقـلـقـ—*ta'eyr*. — Epreintes, douleurs vives, كـسـكـيـنـ—*keshin aghriler*, اـغـرـيلـرـ اوـجـاعـ شـدـيدـهـ—*evdjāt̄ chedidé*. — Douleurs de ventre, قـرـنـ اـغـرـبـسـىـ—*qarn aghry-ṣi*, كـسـنـتـيلـىـ اـيـ—*qarn aghry-ṣi*, اـغـرـبـسـىـ—*kecintili itch aghryey*.

عاشق او ÉPRENDRE (S'), v. pr., مخشوّق او 'achyq ol, ma'chouq ol, سوداية دوشک سودایه sevdâtié duchmek, a.-t.

ÉPREUVE, s. f., essai, expérience, امتحان *imtihān*, a.; تجربة *tedjribē*; دكتوك *deñemeklik*, دكدة *deñemē*; صنامد *synāma*. — à laquelle on soumet, ابتلا *ibtilā*, invitahān, a. — L'épreuve en est aisée, سجریسی *tedjrubēci* اساندر *açāndur*. — Faire l'épreuve d'une chose, برسیدی *bir nesnēii* تجربه *tedjrubē ii*. — d'imprimeur, تصحیح *taslyh* elounmaq *uzrē bacylmich sahifé ornegui*. — Épreuve, calamité, voyez ce mot. — Être à l'épreuve, être préservé de, مأمون *mē'moum*, مصون *maçoum ol*.

عاشق اولمش EPRIS, se, adj., achiq olmush, a.-t.; سودایه دوشیش servatié duchmush, t.; مفتون meftoun.

امتحان - **ÉPROUVER**, v. a., - تجربة *imtihān*, *tedjribé it*, a-t.;
صمامق دكھمک *denemek*, *syñāmay*, *üyqolamaq*. — un

طوبى - تفنهكى fusil, un canon, تجربه *thopy, tufengui tedjrubè it.*
— Éprouver, pour sentir, quoique devenu assez commun, est vieux.
— Éprouver un grand froid, پك أوشومك *pek uchumek.*

ÉPROUVE, s. f., sonde de chirurgien, ميل *mil.* — Machine pour éprouver la force de la poudre, باروتك قوتنى تجربه ايدجك *bāroutuñ qouvvetini tedjrubè idedjek ålet,* بارود مهنكى *bārout mehenki,* t.

EPTAGONE, s. m., يدى كوشلۇ *iedi keuchèlu,* t.; مسبع *mucebba'*, مسبع الزوايا *mucebba' uz-zevāūā,* a.

EPUCER, v. a., پېپەر چيقارماق *pîrè tchiqärmaq,* پېرەلەك *pirèlemek.* — S'Épucer, v. réfléchi, پېرەلەنك *pirèlenmek.*

DOUKHNECH, adj. com., دوكنەچك *teukenedjek,* اكسلوب دوكنور *ekslup teukeneur,* t.; مەكن الانزاف *mumkin ul-inzäf,* a.

ÉPUISMENT, s. m., des forces, ضعف *qouvvetsizlik,* قوتىسىزلىك *za'sf.* — d'une chose, teukanmè, دوكنەمە *bochältma.* — d'un fonds, d'une somme, اقچە قالىمقلق *aqtchè qâlmamaqlıq.* — d'un capital, سرمایەنك *sermänenek* دوكنمسى *sermänenüñ tukenmeci.* — des finances, نفاد اموال ميرىتە *nefâdi emvâli mirüe.*

ÉPUISER, v. a., mettre à sec, چكوب بوشاتىق *tchekup bochätmaq,* صوابى *bochätmaq.* بوشاتىق، دوكتكىت *souïi hep teuketmek.*

دوكتىمك *Tarir, tuketmek,* t.; انقادا *insâd it,* a.-t. — quelqu'un, l'affaiblir, ضعيف *za'if it,* بى *zaiflandurmaq,* ضعيفلىندىرماق طاقت *bi thäqat it.* — L'épuiser d'argent, بضاعة *bir kimesne-nuñ bezâ'añ mälüecini teuketmek.* — S'épuiser, tarir, بوشانەق *bo-chânmaq,* دوكنەك *tukenmek,* t. — S'affaiblir, ضعيفلىنمىق *zaiflanmaq.* — Épuisé, e, دوكنمش *teukenmich,* منفوذ *bochädilmich,* t.; بوشادىلمىش قوتىسىز *qouvvetsyz.*

ÉPULIE, s. f., terme de chirurgie, لحم زايد في اللثة *aboulis,* ابوليس يقاره *lahmi zäid fillesset,* a.; بتشدرىجى *iära bitichturidji,* t.; مدقىل *nudemmil,* a.

ÉPUREMENT, s. m., تميزلەمە *temiz-lemè,* t.; تطهير *tathhir,* a.

ÉPURER, v. a., rendre pur, پاك - تميزا *temizlemek,* ارتەم - قارتما *aritmaq,* *pâk, temiz it,* تهذىب *tasfiye it.* — En parlant du langage ou des mœurs, du goût, تهذىب اتنقىح *tenqyè, tathhir it.* — Clarifier, طورلىمق *dhouroult-maq,* ترويق *teroyq it,* اتسجيي *tasfiye it.* — En parlant du langage ou des mœurs, du goût, تهذىب اتنقىح *tenqy'h it.* — S'épurer, ارنە - قارنىماق *arynmaq,* تميزلەنك *temizlenmek,* كسب صفت *kesbi safvet,* طهارت *tehüret it.*

ÉPURGE, s. f., plante, شبرم *che-brem,* *chubrum,* حبت الملوک *habbul-mulouk,* a.

دورت کوشدلوا ÉQUARRIR, v. a.,
 زاویه قائم اوزره dort keuchèlu it,
 کسمک zävüëi qäümë üzrë kesmek,
 کوشلری طوغريدارق keucheleri dhoghroudaraq dhogh-
 ramaq, t.

کوشہ لسری ÉQUARRISSEMENT, s. m., keucheleri طوغرامہ ایشی dhoghrou dhoghrama ichi, t.

کوشەلرى **ÉQUARRISSEMENT**, s.m., طوغارىمە *keucheleri dhoghrou dhoghrama*, t.

کوشەلرى ÉQUARRISSEUR, s. m., keuchèleri
طوغىرى طوغىمىدەجى dhoghrou dhoghamadji, t.

ÉQUATEUR, s. m., وَاسْتَخَطُ khatthi istivā, a.

ÉQUATION, s. f.; différence de l'heure moyenne de la pendule et de l'heure vraie du soleil، شمس ایله ساعتک بیننده اولان وقتک تفاوتی *chems ilē sā'atūn beinindē olān vaqtūn tefāvutū*. — En terme d'algèbre, expression qui indique une égalité de valeur entre des quantités différemment exprimées، تساوى المقادير امختلفة *teçāvi el-mcqādir elmukhtelifet*.

ÉQUERRE, s. f., كُونِيَّة *kunia*, زِبُوه *zivā*, t.; جدول *djemvel*, a.

كوشەلرى ÉQUANGLE, adj. com., keucheleri bir bir-
بر بىرلىكىن اوپىغۇن متساوى الزوايا muttəcavî uz-zavâ'iâ.

متساوی ÉQUIDISTANT, e, adj., *muteqāvi* *al-fawāṣil*, a.

ÉQUILATÉRAL, adj., بىر كوشەلىرى يانلىسى اولان keucheleri bir olan, tänleri ouïghoun. — مثلث متساوى لاصلاع mucellici mutecävi ul-azla', a.

ÉQUILIBRE, s. m., contre-poids, دنک denk, t.; ترازوٰ terāzou. —
 Égalité entre deux poids, deux ou plusieurs forces, طارتیونک طارتیونک برابر شمده سی thārtinuñ berāber-lechmecci, t.; موازنۃ muvāzenet, معادلة mou'ādelet. — Un parfait équilibre, معادله نامہ mou'ādelē tāmmē. — Tenir en équilibre, حال موازنہ اوزرہ طوئم-ق hāli muvāzenet uzrē thoutmaq. — L'équi-

libre de l'Europe، اوروبا دولتلریندك، حال معادلة موزانهسى *europa dev-letlerinün hâli mou'âdelet u mu-vâzenecî.* — Égalité, égalisation، برابرلیک *berâberlik, tesviè.*
 — Mettre en équilibre, équilibrer, et faire le contre-poids، دنگىڭ *denk it, denklemek,* حال دنگىدەنک *denkiâdenk it, denkiâdenk* موزانات و معادلت اوزىزه وضع *hâli muvazenet u mu'âdelet u zârê vaz'it.* — Faire l'équilibre, égaliser، برابرلۇك *beraberlemek, berâberlechitmek,* تعديل و تسویه *tesviè ru ta'dil it.*

متساوی ÉQUIMULTIPLE, adj., *mutecāvi ul-az'āf*, a.

كِيجه ايله ÉQUINOXE, s. m., كونک برابر لکی guidjé ilé gunun
اعتدال اللیل والنھار beräberligui, i' tidál ul-leül ren-nehär. — du prin-
temps, نوروز nevoruz, p. — de

l'automne, مهرجان *mihridjān, meridjān*.

اعتدالیٰ *tidālii*. — Ligne équinoxiale, خط لاستوا *khatth ul-istivā*, a.

طاقم *thāqym*, train, suite, a. — دائره خلقی *dāirē khalqy*. — Harnais, ustensiles, پوساط *poucāth*, اوادانلیق *avādānliq*, غلبه لق *ghalabaliq*, t. — Hardes, effets, روبان *roubān*, t. — Fardeau, اثقال *esqāl*, a. — Personnes de suite, اتباع *etbā'*, a. — d'un vaisseau ; طایفه سی *guēmi khalqy, thāfīfeci*. — de l'armée, اردو طاقمی *ordou thāqymi*. — Carosse, voyez ce mot.

یولسزو عاقبی *iolsyz vè 'aqibeti* فنا اولان حرکت *fenā olān hareket*, صالدرش *saldırı-* rich, *iolsyz hareket*, یولسز حرکت *fi'li zemīm*, a.

تدارکلک *tedāruklik*, دوناتمه *donātma*, t.; تجهیز *tedjhīz*, a.

ÉQUIPEMENT, s. m., دوناتمق *donātmaq*, t.; تجهیز *tedjhīz it*, a.-t.; یارقلندر-مق *iāraqlandurmaq*. — طاقم - طاقمنی *thāqym, thāqymini duzmek*. — Équipé, e., دونانمش *donānmich*.

معنا بىركى *ma'nā birligui*, t.; معنا اتحاد *it-tihādi ma'nā*, a.

قدرى - *qadri*, قىمتى *qymety bir*, بىدل *bedel*, معادل *mou'ādil*. — A l'Équipollent, adv., selon, كوره *gueure*, قىاساً *qyācen*.

قىمتلىك *qimettè, behādè bir ol*, بىهاده بىر او a.-t.; معادل او *bedel*, يېنى طوققى *ierini thoutmaq*.

طوغرو *dhoghrou*, adj. com., عدالتلو *'adāletlu*, منصف *munsyif*. — حق وعدل اوزره اولان *haqq u 'adl uzrè olān mou-qācemè*.

طوغرولىق *dhoghroulouq ilè*, t.; عدالتله *adāletlè*, حق وعدل اوزره *haqq u 'adl uzrè*, a.-t.; منصفانه *muncifānè*, a.-p.

بىنېجىلەك *binnijilik*, فروسيت *furoociyet*, a.

ÉQUITÉ, s. f., طوغرولىق *dhoghroulouq*, انصاف *'adālet*, عدالت *inçaf*, حقوقیة *haqqā-nüyet*, a.

بىهاسى بىر *behāci bir*, مقدارى *degueri myqtāri*, بىدل معادل *mou'ādil*; بىدل *bedel*, بىدل مثل *degueri*, بىدل *bedeli misl*. — Donner l'-، بىدل *bedel virmek*. — En équivalent, en échange, يېنى بىدل *ierinè bedel*. — Donner réciprocement l'équivalent, بىدللىشمك *bedellechmek*.

بر بىهاده او *bir behādè ol*, دكىرى بىر او *deieri bir ol*.

ÉQUIVOQUE, s. f., discours ambigu, چتال لاقدى *tchatāl*, چتال *tchatāl lāqyrdy*, t.; مېھم *mubhem*,

لغت تجنيس — Mot à double sens, *loghati muchterikè*, مُشتركة tedjn̄is, a. — adj., douteux شبهه لو chuphelu, a.-t.

چتال لاقردى تجنيس — ÉQUIVOQUER, v. a., *tchatal lāqyrdy it*, t.; ياكلمق tedjn̄is it, a.-t. — v. réfl., ياكاش سويлемك *iāñylmaq*, *iāñlich seuilemek*.

دش بودق دش بودق، s. m., arbre dech boudaq, t.

دوا قالع ERACTION, IVE, adj., المرض *devāi qāly' ulmaraz*, t.

کوكدن کوكدن قويپرمقلىق keukten qoparmaqlyq, كوكدن قوبارمه t.; استيصال istiqāl, a.

درى صيرمـق diri sirmaq, طرمـالـق *thyrmālamaq*, t.

درى صيرمـسى diri syrmaci, طرمـق يرى *thyrm̄yq ieri*, طرمـانـتى *thyrmānty*, t.

برقماش چكمـلـه ERAILLER, v. a., آپـلـرـيـنى bir goumāch tchekmeguilé iplerini bir biringen airmaq, چـكـشـدـرـمـك *tchekichturmek*, دـيدـكـلـنـمـك didiklemek, t. — S'ERAILLER, v. réfl., didiklenmek.

قزل چـزـكـيلـوـ كـوزـ ERAILLÉS, adj. (yeux), *qyzil tchizguilu gueuz*, t.

ديـدـكـ يـرـى ERAILLURE, s. f., دـيدـكـ يـرـى *didič ieri*, t.

دـلاـغـي چـقـرـمـقـ ERAATER, v. a., - *dalāghy tchiqarmaq*, قـوـپـارـمـقـ *qoparmaq*, دـلاـقـسـزا dalāqsız it, a.-t.

ÈRE, s. f., تـارـيـخـيـخـ *tārīkh*, pl. a. تـوارـيـخـ *tavārykh*. — L'ère chré-

tieenne, قـارـيـخـ عـيـسـوـيـ *tārykhy*, *'j-cèvi*.

قالـدـريـبـجيـ *qālduridji*, t.; نـاعـظـ *nā'yz*, a. — Les nerfs érecteurs, عـصـلـاتـ *'azalāti nā'yza*.

ERECTION, s. f., action de dresser, de faire tenir droit, دـكـشـ *dikich*, دـكـلـشـ *dikilich*, قالـشـ *qālqych*, قالـقـلـقـ *qālqamaqlyq*, t. — Action de se tenir debout, قـيـامـ *qyām* du membre viril, قـوـامـ الذـكـرـ *qywām ezzeker*. — Établissement, فـصـبـ *nasb*, a.

EREINTÉ, adj., qui a les reins rompus, بلـيـ قـرقـ *beli qyryq*, بلـيـ فـرـلـمـشـ *beli qyrlimich*. — Très-fatigué, پـكـ يـورـغـونـ *pek iorghoun*, t.

EREINTER, v. a., بلـيـ قـرمـقـ *beli qyrmaq*. — S'EREINTER, v. réfl., se rompre les reins, بلـنـيـ قـرمـقـ *belini qyrmaq*. — Se fatiguer, fam., بلـنـيـ قـرمـقـ *toroulmaq*.

ERÉMÉTIQUE, adj., منزوـىـ *munzevii*. — Vie erémétique, retraite, دـنـيـادـنـ چـكـلـوبـ *duniāden tchekilup iabānda* عـزـلـةـ *euzlet*, a.; بـيـانـاءـ كـچـنـهـ *tchekilup iabānda guetchinmè*.

ERÉSIPÈLE, s. m. Voy. ERYSIPELE.

سـكـلـرـكـ پـكـ *syñyrleruñ pek tchekil-meci*, t.; اـحـتـدـادـ لـاـعـصـابـ *yhtidād ul-açāb*, a.

ERGO, part., donc, - اـيمـدىـ *imidi*, t.; ثمـ *summè*, a.

ERGOT, s. m., حـيـوانـكـ اـردـ *haïvānuñ ard malmonouzi*, طـرـنـاغـ *thyrnaghy*. — de coq,

خروس مهموزی *khoros mahmouzi.*
— Se lever sur ses ergots, prendre un ton hautain, يوکسکه بنهک *iük-sèguè biñmek*, t.; تکبرلندک *tekeb-burlenmek*, خروسلانق *khoroslan-maq.* — Ergoté, e, مهموزلاو *mah-mouzlu.*

ناحق يېرە چىشكىشك *nahaqq ierè tchekichmek*, لجاج ا شرتلىك *chirretlik it*, le-djädj it. Voy. CHICANER.

ERGOTERIE, s. f., شرتلىك *chir-retlik*, بحث لجاج *bahs, leddj*, a.

ERGOTEUR, s. m., چىشىجى *tchekichidji*, نزا عجي *chirret*, شرت *nizâ' dji*, a.-t.

ÉRIDAN (L'), s. m., النهر *en-nehr*, a.

ERIGÉ, adj., دکلى *dikili*, نصب اوئلمىش *nasb olounmich*, a.-t.; منصوب *men-çoub.*

ÉRIGER, v. a., قالدرمۇق *qaldur-maq*, نصب ا *dikmek*, دىكمىك *nasb it*, a.-t. — S'Ériger, v. réfl., نصب - تخصيص *iqāmet it*, a.-t. — كندو كندويد تخصيص ا *guendu guendüiè takhsis it.* — Prétendre, ايدىنەمك *iddi'ā it*, اتخاذ ا *ittikhāz it.*

ÉRIGONE, s. f., السنبلة *essunbu-let*, a.

ÉRIVAN, capitale de l'Arménie perse, روان *revān.*

ERMITAGE, s. m., habitation d'un ermite, رهبان خانه *rouhbān khānē*, زاهد خانه *zāhīd khānē*, زاویه *zāviye.*

كوشە عزلة *keu-chëï 'euzlet*, خلوت يېر *khalvet ier.*

راهد ابدال *abdäl*, زاهد *zāhid*, a.; كوشە نشين *keuchè ni-chîn*, p.; اهل وحدت *ehli vahdet.*

ÉROSION, s. f., اشنەم *achinma*, t.; اكل *ekl*, a.

ÉROTIQUE, adj. com., عشقى *'ych-qii*, a.; عشقك *'ychquñ*, a.-t. — Petit poème, chanson érotique, غزل *ghazel*, a.

ÉROTOMANIE, s. f., عشق دلولكى *'ychq deluligui*, جنون العشق *dju-noun ul-'ychq*, a.-t.

ERRANT, e, adj., vagabond, خوارده *khovärda*, كزېجى *guezidji*, بوشلۇ *avārè guezidji*, اواره كزېجى *bochda guezen.* — Étoiles errantes, planètes, كواكب سياره *ke-väkebi seiiärè.* — Errant, égaré, en matière de foi, ازمە *azma*, ارغون *azghoun*, اهل الضلال *ehl uzzalal.*

ERRATA, s. m., خطا و صواب *vu savâb fihristi*, فهرستى *khatha vu savâb fihristi*, بىلەمىسى *basma īänlichî.*

ERRATIQUE, adj., t. de méd., irrégulier, voyez ce mot.

ERRE, s. f., train, allure, يورىش *iurich*, t.; مشى *mechi*, a. — d'un vaisseau, كېيىنكى *guemini-nuñ iuruchu.*

ERRES, s. f. pl., traces, ايز *iz*, t.; اثر *acer*, pl. اثار *açär.* (On dit aussi errements.) — Reprendre les premières erres, يكىدىن باشلىق *ieñiden bâchlamaq.*

ERRER, v. n., aller çà et là, اواره برويد *avārè guezmek*, كزىمك *guezmek.*

کیتەمك *euteïè beruïè guitmek*, بوشلۇڭ *bochda guezmek*. — خواردەلقلۇڭ كزىمك *Vagabonder, khovärdaliqua guezmek*, t. — سەتىمىق، يېكلىش اىنلىك *tromper, iañlich it, iañilmaq*, a. — خطا اىنلىك *ghalath, khathā it*, a.-t.

ERREUR, s. f., fausse opinion, فىكىر - ظن باطل *fikr, zanni bâthil*, a. — Méprise, يېكلىش - ياكلىش *iañlich, saqath*, خطاطىق *ghalath*, خطاطىق سقىط *saqath*, خطاطىق سقىط خطا *ghalath*, خطاطىق سقىط سەھۋى *sehv*, زلەت *zellet*. — Par erreur, سەھۋى - خطاطىق سەھۋى *sehv, khathā it*. — Erreur, en fait de croyances de religion, صلالىل *zalâl*.

ERRHIN, s. m., t. de méd., بۇونە چىكىيەن علاج *bourounè tchekilen*, *'ylâdj*, t.

ERRONÉ, e, adj., يېكىشلەو *iañlichlu*, ياكلىش *ghalathlu*, خطاطىق غلطلىو *khathā amîz*.

ERS, s. m., اق بىرچاق *aq bourtchiäq*.

ÉRUCAGUE, s. f., plante, بىر نووع *bir nev'y djerdjer*, a.-t. جىرجىر

ÉRUCTATION, s. f., كىرمە *gueirmé*, t.

ÉRUDIT, adj. m., او قىمش *oqoumych*, t.; عالىم *'âlim*, a.; عالىم *'alîm*, a. اهل علم *ahel 'ilm*.

ÉRUDITION, s. f., مەلىم *'ylm*, دانىش *ma'arifet*, a.; معرفت *dâ nich*, p.

ÉRUGINEUX, adj., ژنكارى *jen-guiäri*, p.; جنكارى *djenguiäri*, t.

ÉRUPTION, s. f., چىقىش *tchiqich*, چىقۇب يايىله *tchyqma*, a. چىقىمه *sullem*.

tchiqoup iäilmä, خروج *khouroudj*. — d'un volcan, طاغىنەك *atech dhâghynuñ pâtلامaci*.

ÉRYNGE, s. m., دوه الماسى *devê elmâcy*, t.

ÉRYSIME OU VELARD, s. m., قوش اتىمكى *qouch etmegui*, t.

ÉRYSIPÉATEUX, se, adj., houmrevii, a.

ÉRYSIPÈLE, s. m., يلانجىق *iylân-djyq*, t.; حەرمەت *houmret*, a.-t.; يلانجىق *iylândjyq* 'ylleti.

ERZROUM, ville de la Turquie asiatique, ارض روم.

ESCABEAU OU ESCABELLE, subst., باصنېچق *iskemlédjik*, اسكمەلەجك *bâcyndjaq*, t.

ESCADRE, s. f., كىمى بولكى *guemi beulugui*, كۆچك درىيا دونانماسى *kutchuk deriä donänmäci*, دونانما *donanmä*, t.

ATLAWUSKERY, سوارى چۈچىرى *atlu'askeri beulugui*, سوارى بولكى *souwâri beulugui*, لابىي بولكى *la'bîi* - *alâüi*, t.

ESCADRONNER, v. n., عسڪري لابىي تىرتىپىنىڭ قولەملىق - صىف باغلىق *souwâri 'askeri alâüi tertibindë qouroulmaq*, saf bâghlamaq.

NERDIBAN, اىلە نىردىبان *nerdibân ilê iurich*, t.

ESCALADER, v. a., نىردىبان اىلە چىقمىق - يورىش *nerdibân ilê tchiqmaq*, *iurich it*, t.

ESCALIER, s. m., نىرداوان *nerde-vân*, فەردىبان *nerdubân*, vulg. merdi-vân, t.; سەلم *sullem*. — Marches d'es-

calier, نردوغان ایانی *nerdubān aīā-*
گزلو نردوغان *guizlu nerdubān.*

ESCAMOTER, v. a., faire des tours
de gobelets, de friponnerie, حقد *haqqā*
بازلیق *bazlīq it.* — Voler
adroitement, اصول ایله چالق *ou-*
أوغورلیین قاپیق *oghoul ilē tchālmaq,*
oghourlaian qāpmaq. — Faire dis-
paraître, چاپکلک ایله قاپوپ *tchāpouklik ilē qāpoup be-*
lursiz it.

ESCAMOTEUR, s. m., joueur de go-
belets, fripon, حقد باز *haqqā bāz*, p.

ESCAPE, s. f., قچمقلق *qatch-*
maqlīq, فرار *fīrār*, a.; چقمه *tchiq-*
ma, t.

ESCARTE, s. f., اشاغی طرفی *diregūn achāghy tharafī.*

ESCARBOT, s. m., طوکزلان قوردى *dhonouzlān qourdi*, beu-
djegui, بوق بوجکى *boq beudjegui*, اوصورغان بوجکى *oucourghān beu-*
djegui, t.; جعل *dju'al*, a.

ESCARBOUCLE, s. f., شبکراغ *cheb-*
tchirāgh, شیرپنچه *chirpintchē*, p.;
بهرمان, آتشى ياقوت *atechi īāqout*
behremān.

ESCARCELLE, s. f., بیوک کیسە *buūuk kicē*, طوربا *thorbā*, a.

ESCARGOT, s. m., سموکلو بوجک *sumuklu beudjek*, t.

ESCARMOUCHE, s. f., چرقه جیلق *tcharqadjilyq*, t.; چرقه *tcharqa.*

ESCARMOUCHER, v. n., combattre
par escarmouche, چرقه جیلق *tchar-*
qadjiliq it. — S'Escarmoucher, v.
réfl., چرقه لشمق *tcharqalachmaq.*
— Escarmoucher, au fig., se dit des

disputes de l'école, مباحثه *mubā-*
hacè it.

ESCARMOUCHEUR, s. m., چرقه جی *tcharqadjī*, t.

ESCAROLE ou ESCARIOLE, s. f.,
بر نوع هندبا *bir nev'y hindibā.*

ESCAROTIQUES, s. m. pl. et adj.,
ياقیجی علاج *iāqyrdji 'ylādj*, t.;
دولا محرق *devāū mouhryq*, a.

ESCARPE, s. f., pente du fossé au
pied du rempart, - خندق انکى *khandaq etegui*, enichi. —
Mur intérieur du fossé du côté de la
place, قلعه طرفنلىكى خندغىك *qal'a tharasindeki khan-*
daghūn itch diwāri, t.

ESCARPEMENT, s. m., زور اولان يوقش *binmeci zor olān iou-*
gouch, دك انيش *dik enich*, شو *chiv*, t.

ESCARPÉ, e, adj., raide, دك *dik*,
دكە كسلەش *dikinè kecilmich.* — Ru-
de, d'un accès difficile, صرب *sarp.*

ESCARPER, v. a., lever un talus,
دكە كسمك *dikinè kesmek*, t.

ESCARPIN, s. m., soulier à semelle
simple, انجە پاپوش *indjē pāpouch*,
انجە طبانلو قوندره *indjē thabānlu qondoura*, t.

ESCARPOLETTE, s. f. Voy. BALAN-
ÇOIRE.

ESCARRE, s. f., croûte qui se forme
sur une plaie, ياره قبوچى *iāra qabou-*
ghy, t.; قشرت البحرج *qychret ul-*
djarh, a. Voy. BRÈCHE, GREVASSE.

ESCIENT, s. m. (à bon), بلەككىلە *bilmekliklē.* Voy. SCIEMENT.

ESCLANDRE, s. m., رذالت *rezā-*

let, a.; رسوایل ق rousvātlyq, t.; پاتلاق شماته chamāta, pātlāq.

ESCLAVAGE, s. m., condition d'un esclave, قولق qoulliq, اسییرلک ecirlik, کولەلک keulələk, مملوکیت memlouküet. — Servitude, gêne, رقیة ecírlıkk, riqüiat. — État d'esclavage, حال hāli açär.

ESCLAVE, adj. com., قول qoul, کوله keulé, t.; اسییر ecír, vulg. iecir, ممالیک memlouk, pl. a. ممالیک memālik. — Femme —, جاریه djāriè. — Esclave né dans la maison de son maître, کولەدن keuləden doghma. — fait en guerre, اسییر ecír, a.; طوتساق thoutsäq, دل dil. — Marchand d'esclaves, کوله کولەن نک bir kimesnēnuñ keuleci ol. — Être esclave de ses passions, کندو خويىن نک سوداسنک بىندىن قىدىن ك او guendu khouinuñ, sevdäcinuñ, bendindé, qāidindé ol. — Faire le trafic des esclaves, کولە صاتوب المقاومه keulé sātup almaq. — Affranchir un esclave, بر کولەبىي ازاد ا azād it.

ESCLAVON, NE, s., خروات khirvāt.

ESCLAVONIE OU CROATIE, n. de p., خروات مملکتى khirvāt memleketi.

ESCOBARDE, v. a., حيلەكارلۇق hilékiärlyq it, a.-t.

ESCOBARDERIE, s. f., مراييلق murāiliq, حيلەكارلۇق hilékiärlyq, a.-t.

عارض ز ESCOGRIFFE, s. m. fam., قاپىچىجي 'ārsyz qāpīdji, t.

ESCOMPTE, s. m., قيرمه qyrma, t.; وضيعه vaz'ya, a.

ESCOMPTER, v. a., une lettre de change, بىر پولىچەبى قرمق bir politchaïi qyrmaq, t.

ESCOPE, s. f., بىر نوع ششخانە bir nev'y chichkhānè tu-fenk, t.

ESCORTE, s. f., gens qui escortent, محافظ iaqāqtchi, t.; بىساقچىي mou-hāsiz, pl. محافظين mouhāfizīn, a.; لاجل المحافظه ترفيق اولنانلىرى li-edjil-mouhāfaza terfiq olounānlar.

ESCORTER, v. a., accompagner pour protéger, بىساقچىلەك iaqāq-tchilik it. — Servir de guide, قولاغزىلەق qoulāghouzlamaq. — Faire —, يولداش قوشمىق ioldāch gochmaq. — Escorter par honneur, مرافقت ioldāchliq it, يولداشلىق murāfaqat it, a.-t.

ESCOUADE, s. f., بولك beuluk, قول بولكى qol beulugui.

ESCOURGÉE, s. f., مشين قامچىسى mechîn qāmtchici, t.

ESCOURGEON, s. m., بىر نوع اripه bir nev'y arpa, a.

ESCRIME, s. f., مطرقچىلەق mathraqtchilyq, قليچ اويناتىمە oinātma, t.; مسايفه muçäiefet, a. — مطرقچى باشى mathraqtchi bāchi.

ESCRIMER, v. n., faire des armes, قليچ مطرقچىلەق mathraqtchiliq it, اويناتىمە qylidj oinātmaq,

مسایقت *muçäiefet it.* — S'Ecrire, v. réfl., disputer sur un point de science, *mubāhacē 'ylmiiè it.*

مطرقچی *ma-thraqtchi*, قلیچ اوینايجى *qylidj oïnäidji*, t.

دولاندرىجى *doländeridji*, حيلەكار *hilékiär*, a.-p.; طرار *tharrär*, a.

ESCROQUER, v. a., چالق *tchäl-maq*, a.-t.; طولاندرىمق *dholän-durmaq*, t.

ESCROQUERIE, s. f., دھولاندرىجىك *dholändürídjilik*, اغربلىق *oghrou-lyq*, t.; طر *tharr*, a.

ESCROQUEUR, s. m., طولاندرىجى اوغرى *oghrou*, t.

ESPACE, s. m., ميدان *meidän*. — Distance, مسافة *meçäfë*.

— Superficie, مساحه *meçäha*. — Intervalle, ارالق *arälyq*, ara-iер, اراسى *araci*. — de temps,

وقت ارهسى *muddet*, a.; وقت ارەسى *aracy*. — Dans l'espace de peu de temps, از زمانىڭ *az zemändë*.

— L'espace de quarante ans, قرق يىل مقدارى *qyrq illýq*, يىللىق *qyrq iyl miqtari*. — Dans l'espace de trois mois, اوج اى اراسنىڭ *utch äi aracindë*, ظرفنىڭ *zarfindë*.

— Espaces imaginaires,visions, خيالات باطله *khaiüläti bâthylë*.

— Espace, en t. d'imprimerie, ce qui sert à séparer les mots, ارهلىق *aralyq*.

ESPACEMENT, s. m., ارا *arä*, ارالق *arälyq*, بين *bein*, a.; بىن *bein*, a.; اره اچقلۇغى *ara atchyqlyghy*.

ارالق براقمق - *ESPACER*, v. a., قومق *aräliq bräqmaq*, qomaq, ارەلرى *araleri airmaq*, فاصلەلرى تفريق *fasl it*, فصل ا *fäcilëleri tefriq it*.

ESPADON, s. m., grande et large épée, بىيوك قىلاج *buüük qylidj*,

ايکى ايلە قولانلىق قلچ *iki elilë qoulänilan qylidj*. — Poisson, قلچ *qylidj bâlyghy*, t.

ESPADONNER, v. a., قلچ مىچ ايلە *metch ilè ourmaq*, t.

ESPAGNE, s. f., اسپانييہ *ispänia*, اسپانييہ مملكتى *ispänia mémleketi*, t.

ESPAGNOL, adj., اسپانيول *ispä-niol*, اسپانيالو *ispäniälu*, t.

ESPAGNOLETTE, s. f., پنجىرە دمىرى *pendjérè demiri*, t.

ESPALE, s. f., قدرغە قېيىنك او كى *qadergha qytchinuñ eüni*, t.

ESPALIER, s. m., رانجىر باعچىدە دیوارە ياشىشى *bâghtchedè divärë üäpicichmich iemich aghâdjlaruñ syraci*. — Premier ramier d'un banc de galère, قدرغەنەك باش كوركچىسى *qaderghanuñ bâch keurektchici*.

ESPALMER, v. a., كەمىي بىىي *guemii üäghlamaq*, ياغلۇق كەمىي بىىي *guemii üägh surmek*, t.

ESPATULE, s. f. Voy. SPATULE.

ESPÈCE, s. f., صوى *söi*, نوع *turlu*, مقوله *maqoulè*, درلو *nev'j*, pl. انواع *envä'*. — Les hommes de cette espèce, بو مقوله ادمىر *maqoulè ademler*, جنس *djins*,

اجناس *edjnās*. — Espèces variées, différentes, اجناس مختلفه *edjnāci moukhtelife*, a. — Espèces, monnaies, نقود *aqtchè*, t.; اقچه *nouqoud*, a.; اجناس سکه *edjnāci sikkè*. — En espèces, comptant, نقد، نقداً *naqd olaraq*, *naqden*. — En t. de jurisprudence, cas particulier, ذات المادۃ *nefs*, *zāt ul-maddet*. — Le genre et l'espèce, نوع وجنس *nev' udjins*.

امید *umid*, *umiz*, p.-t.; امل *emel*, pl. a. اميد *amāl*. — Objet même de l'espérance, مأمول *meemoul*. — Avoir de l'—، اميد طوته *umid thout-maq*, اميد دوار او *umidvār ol*. — Perdre l'—، اميد کسمک *umid kesmek*, اميد نی کسمک *umidini kesmek*, p.-t. — Sans espérance, اميدسز *umidsiz*. — Espérance, l'une des trois vertus théologales, رجا *redjā*.

او مق *oummaq*, t.; اميد لنهک *umidi ol*, اميد او *umizlenmek*, اميدده او *umiddē ol*, اميد بغلہ *umid baghlamaq*, رجا *redjā it*. — On espère que, مأمول درکه *meemouldurki*. — Faire espérer, اميد لندرمک *umidlen-durmek*, اميد ویرمک *umid vîrmek*, p.-t. — Espéré, e, مأمول *meemoul*, مرجو *mutevaqqi'*, متوقع *merdjou*, رجا اولنهش *ridjā olounmich*.

اچق کوزلو *atchyq gueuzlu*, t.; شیطان *chei-*

فلاش *qallāch*, t. چچک *tchitchech*, *tchitchech*.

اچق کوزلولک *atchiq gueuzlulik*, چوچق *tchoudjouq hiléci*, شیطانیلق *cheithānlıq*, a.-t.; فلاشلق *qallāchlyq*, t.

ترومبونی *tromboni*, بورو اغزلو تفسنک *bourou aghizlu tufsenk*, الای بوزان *alāi bozān*.

جاسوس *djācous*, جواسیس *djevacis*, vulg. جاسوت *djāched* et *tchāçut*.

جاسوسلاق *djāçouisliq*, a.-t.; جاسوسیت *djāçoucüiet*, عیانة *'yānet*, a.

جاسولق *djāçousliq*, جاسولق *djāchedliq*, چاسوغلق *tchāsoutlyq*, t.; تجسس *tedjessus*, a.

دوزیر *duz ier*, میدان *atchyq meidān*, اچق میدان *meidān*, t.

امید *umid*, p. Voy. ESPÉRANCE.

قصہ حریہ - سکو *qyssa harba*, *suñu*, a.-t.

ارواح *rouh*, pl. a. روح *ervāh*. — روح حیاتی - حیوانی *rouhi haüati*, *haïvāni*. — saint ou Saint-Esprit, روح القدس *rouh ul-qoudous*. — divin, روح الہی *rouhi ilahi*. — L'âme de l'homme, جان *djān*, p. — Faculté de l'âme, اوص *aql*, a.. — فراست *firācet*, عقل *ous*, t.; هوش *houch*, p. — Bon sens,

ادراكت *idrāk*. — Intelligence, اکلایش *añläich*, t.; فهم *sehem*, ذهن *zihن*, ذکا *zekiā*. — Pensée, فکر *fikr*, pl. a. افکار *efkiār*. — Humeur, caractère, خوی *khouï*, مشرب *mechreb*. — Esprits, disposition des passions communes, افکار *afkiār*.

معنی *efkiār unnās*. — Sens, *ma'ana*. — Produit d'une distillation, روح *rouhi*. — Esprit ou essence de canelle, دارچین *dārtchin rouhi*. — de vin, روحی *dārtchin rouhi*. — Les esprits célestes, ارواح فلکیه *ervāhi felekīè*. — Esprit familier, génie bon ou mauvais, جن *djinn*, جن جن *djinni muvekkel*. — Esprit, disposition, aptitude, استعداد *isti-dād*, استعداد طبیعی *isti'dādi thabi'i*. — Esprit d'invention, قوت *qouvvetti idjād*.

ESPRITS-FOLLETS, s. m. pl., جن *djinn*, a.; قونجولوز *peri*, p.; پری *peri*, p.; اغوال *ghoul*, غول *aghvāl*.

اویونل *oïounl*, v. pr., المقدن *oïounda almaqtan* قاچنمق *qatchinmaq*, t.

ESQUIF, s. m., صندل *qātīq*, قایق *qayiq*, sandal, t.

قرق کمک *gyriq guemik pārtchaci*, t. ESQUILLE, s. f., خناق *khounaq*, پارچه سی *pārtchaci*.

ESQUINANCIE, s. f., بوغاز *khavānāq*, pl. خوانیق *khavānīq*.

فضلمه می *boghāz qycylmaci*, t. کرلمه *kerlemē*, ébauche, قره لمد *qaralama*, t.; تسوید *tesvīd*, نیرنک *nīrenk*, رسم *resm*, a. — Premier modèle en terre ou en cire d'un sculpteur, نمونه لک *numounēlik qāleb*.

ESQUISSE, v. a., faire une esquisse, رسمنی *resmini* ياضمق *tāp-maq*, رسم چیزمک *resm tchizmek*, a.; هیولا سی *heïoulāci* يازمق-قره لمق *tāzmaq, qaralamaq*. — En parlant des écrits, قره لمق *qaralamaq*, تسوید *tesvīd* it.

ESQUIVER, v. a., قاچنه مق *qātchinmaq*, صاولمق *sāvoulmaq*, بر تقریب *sagynmaq*, صقنه مق *saqynmaq*, صاوشمق *bir taqrīb sāvouchmaq*. — S'Esquier, v. pr., کزوجه *guizludjè* قاچمه مق *qātchmaq*, قاچنمق *qātchinmaq*, t.

ESSAI, s. m., épreuve, expérience, امتحان *imtihān*, تجربہ *tedjrubē*, a.; صندمہ *deñemeklik*, دکھمکلک *deñemeklik*, sinama صندمقلا مق *synamaqliq*, بولمقلاق *ioqlamaqliq*. — Échantillon, type, exemplaire, اورنک *denek*, دکھمکلک *denemeklik*, eurnek نمونه *numouné*, نمونه *en-mouzedj*.

ESSAIM, s. m., d'abeilles, او رو *arou*, او غل *oghoul*, سوریسی *arou suruçu*, t. — Au fig., multitude, الای *alāi*, sevdj, pl. a. افواج *efvādj*, فوج *föw*.

ESSAIMER, v. a., قواندن او رو *qovāndān*, اروچیقنق *arou tchiqmaq*, outchmaq, t.

کول صوبنده *ESSANGER*, v. a., اول چماشوری *awel çamasouri*, يايقامق *yaiqamac*.

kul souünè qoümaden evel tehamā-churi iäiçqāmaq, t.

اگاجلارى وچالى اغاجلارى وچالى *aghādj-lari vē tchāli tcharpii keukten qoparmaq, t.*

ESSAYER, v. a., faire l'essai, صنامق *tedjrubè it*, a.-t.; تجربه *synāmaq*, دکمک *deñemek*. — une arme, سلاحی *silāhi tedjrubè it*, t. — Éprouver, faire un essai, تجربه‌سنجی *tedjrubècini it*, امتحان *imtihān it*, a.-t.; يوقلمق *ioqlamaq*. — S'Essayer, v. pr., كندووسنی *guenducini tedjrubè it*, دکمک *guenduūi deñemek*, اختبار نفس *ikhtibāri nefs it*.

عيار طويجي *'aïär thoutidji*, قال ايديجى *qäl ididji*, عيارچى *aïärdji*, صاحب عيار *sāhyb 'yār*, a.

ESSE, s. f., عريه چويسى *'araba tchivici*, t.

ESSEAU, s. m., ais pour couvrir les toits, پداوره شندره *chenderè*, بالتاجق *pedāvra*. — Petite hache, bältädjik, t.

ESSENCE, s. f., substance, nature, وارلىق *vārlıq*, t.; ذات *zät*, a.; شندره *djevher*, كون *kevn*, a. — des choses, جوهر أشیا *djevheri echiā*. — Huile essentielle, extrait de..., ده خلاصه *khoulāça*, ياغ *iāgh*. — de rose, كل ياغى *gul iāghy*. — Odeur, parfum, حطر *'ythr*.

ESSENTIEL, le, adj., qui est de l'essence, جوهري ذاتى *zāti*, a.; قويپرەق *djevherii*. — Absolument nécessaire,

لازملى *lāzemlu*, مهم *mu-himm*, الزم *elzem*, a. — C'est une chose essentielle, امر اهم در *emri chemmdur*. — L'essentiel, اهم والزم *ehem u elzem olāni*.

ESSENTIELLEMENT, adv., بالذات *zātindè*, مكتوم *biz-zāt*, a.-t.; جوهرا *djevheren*, حسب *hasb ul-djevher*. — En matière importante, لازملى شيلرده *lāzemluchielerdè*. — Solidement, محکم *muhkem*.

ESSERA OU SORA, s. m., قورد *qourd achini*, t.

ESSETTE, s. f., بزنوع *bir nev'i kecer*, t.

ESSIEU, s. m., دنكل *dinguil*, تکرلکك اوقي *tekerleguñ oqy*, تکرلکك اکي *tekerleguñ igui*, t.

ESSIMER, v. a., اوجى قوشنى *avdji gouchounou īarāndurmaq*, t.

ESSOR, s. m., vol d'un oiseau en l'air, فرانمه *outchmaqliq*, اچققلاقق *firlānma*, قوشڭ هوايد يوكسلمهسى *qouchuñ havāiè iukselmè*, havālanmaci. — Action de s'élever, d'entreprendre hardiment, بوجه لنمهك *iudjelenmek*, فرانمق *firlānmaq*. — Se tirer de la sujexion, قورتلماق *qourtoulmaq*.

ESSORER, v. a., اچقيرىدە قورتمق *atchiq ierdè qouroutmaq*, قورتمق هوايد سرمكىت *havāiè sormek*.

sermek. — S'Essorer, v. réfl. Voy.
Prendre l'essor.

قۇلاق كىسمىك — قۇلۇق كىسمىك
ESSORILLER, v. a., qoulāq kesmek, t.

اغاچ كوتىكلرى — اغاج كوتىكلرى
ESSOUCHER, v. a., aghādj keutukleri
thoprāqten qoparmaq, t.

نفسى بوجەق — صوالىق
neseçi boghmaq, a.-t.; — Es-
soufle, e, صولۇغى كىسلمىش
soloughy kecilmich, t.

ال مقربة مىسى — اىل مقرىمەسى
el maqramaci, pichkir, vulg.
pechkir, a.; حولو havlou, t.

ESSUYER, v. a., ôter l'eau, la
poussière en frottant, سلىك
silmek. — ses mains à une serviette,
bir مقرىمە ايلە للربىنى سلىك
maqrama ilè ellerini silmek. — Sé-
cher, qouroutmaq. — Souf-
frir, supporter, چىكمك
tchekmek, اوغرامق
oghrāmaq. — une tem-
pête, فورتۇنەيد اوغرامق
fortounaïa oghrāmaq. — des dangers,
مظھر ر — قورتۇمۇق
zayar و خطر او
mazheri tehlükə vu
khathar ol. — des pertes et dom-
mages, ضرر و زيان
zarar u ziān tchekmek.

EST, s. m., كون طوغۇسى
dhoghousi, t.; مشرق
mechriq, شرق
charq, a. — Vent d'est, كون
gun dhoghoucou
ielii.

ESTACADE, s. f., - بندى
qāzyq bendi, seddi, t. Voy.
PALISSADE.

ESTAFETTE, s. f., اولاق
oulāq, t.; امركتوران
emr gucturen, a.-t.

پېيك — ESTAFIER, s. m., شاطر
chāthy-r, p.-t.

بۈز يارەسى — ESTAFILADE, s. f., بېرەسى
iuz īāraci, bereci, چالقىنى يىرى
iuz tchālyqlyghy ieri, قەمچى اوروشى
qamitchi ourouchy, t.

بۈزى بېرەلمىك — ESTAFILADER, v. a., چالمق
iuzu berèlemek, tchālmag, t. — Estafiladé, e, يوزى
iuzu tchālyq.

اوسلكل — ESTAME, s. f., يۈوك
ESTAMET, s. m., قماشى
indjè iuñ quumächi, t.

ESTAMINET, s. m. Voy. TABAGIE.

صورت بىھق — ESTAMPE, s. f., تصویر
basma souret tasvîr, t.-a.

صورت بىھق — ESTAMPER, v. a., تصویر
souret basmag, a.-t.; بىھق bas-
maq, t.

دامغىھا — ESTAMPILLE, s. f., دامغا
dāmgha, t.

دامغىھا — ESTAMPILLER, v. a., دامغا
damghalamaq, اورمۇق dam-
gha ourmaq, t.

نعال دىلكى — ESTAMPURE, s. f., دامغىھا
na'āl deligui, t.

بالدات حصەور — ESTER, v. n., مەھكەمەيە
biz-zāt houzouri mehkemëiè guelmek, t.

سازلۇ حصىر — ESTÈRE, s. f., سازلۇ
hācyr, t.

اعتبارلو — ESTIMABLE, adj. com., معتبر
'ytibārlu, a.-t.; شايابان
mu'teber, a.; اعتبار
chātāni 'ytibār, p.-a.

تەخىيەجى — ESTIMATEUR, s. m., بهاكىسيجى
takhmîndji, t.; قدر شناس
behā kecidji, a.; اىنچىنەر
qadr chinâs, a.-p.

ESTIMATIF, IVE, adj., تشيینى *tes-minii*, a.

ESTIMATION, s. f., - تقدير بها *behā* - بها قومه *qymet*, قيمة *qiyim* *behā qoma*, a.-t. — par approximation, تخمین *takhmin*, a.

ESTIME, s. f., cas que l'on fait d'une personne ou d'une chose et considération, اعتبار *y'tibār* حرمت, *heurmet*. — اعتبار عامة *y'tibāri 'ammē*. — Acquérir de l'-, *kesbi* اعتبار ا كسب اعتبار ا Conjecture, تخيّن *takhmīn*. — Calcul du chemin d'un vaisseau, حساب تخمینى *hyçāb takhmīni*.

ESTIMER, v. a., mettre le prix, بهاسن كسمك *behācin kesmek*, تقدير بها *taqtiri behā it*, - قيمت قومق *behā, qymet qomaq*, تخمین *takhmīn it*. — Faire cas de, قيمته طوتفق *qymetē thoutmaq*, رغبت ا *ragħbet it*, اعتبار ا *itibār it*, صایمق *sāūmaq*, t. — Juger, *zann it*, a.-t. — S'estimer plus que les autres, كندوسيين سايرلردن زياده *guenducin sāūrlerden ziādē thoutmaq*, اوولونمق *oloulanmaq*. — Estimé, e, اعتبارلو *y'tibārlu*, محترم *muhtarem*.

ESTIOMÈNE, adj., t. de médec., آکال *iēidji*, t.; بیجی *ekkiāl*, a.

ESTIVAL, adj., يازلو *iāzlu*; صيفي *iāzda tchiqān*, t.; چیقان *saifii*, a.

ESTIVE, s. f., contre-poids dans un navire, كمينك دنك طاشى *gəminin denk thāchi*. — Manière

de faire tenir le plus d'objets possible dans un navire, استف *istif*; voyez ce mot dans le *Dictionnaire Turc-Français*.

ESTOC, s. m., pointe d'une épée, شیش *qylidj oudji*, قلح *chich*. — Frapper d'estoc et de taille, قلچك اوچى و قلاغوسىله اورمۇق *qylidjuñ oudjou ñe qylāghoucyilə ourmaq*. — Ligne d'extraction, صوى *soi*, t.; نسب *neceb*. — Tronc d'arbre, أغاج كوتىكى *aghādj keutuguy*.

ESTOCADE, s. f., épée ancienne, اسکى زمان *eski zemān qylidji*. — Coup d'épée, قلح اوروشى *qylidj orouchou*, t.

ESTOCADER, v. a., porter des estocades, قلح ايله اوروشمق *qylidj ilē ourouchmaq*. — Au fig., contester, مباحثه *nubāhacē it*, a.-t.

ESTOMAC, s. m., de l'homme et de quelques animaux, معده *mi'det*. قورصق *mi'dē*, a. — des oiseaux, قورساق *qoursaq*. — Faiblesse d', ضعف *za'afsi mi'dē*. — Mal d', وجع *vedjaï mi'dē*. — معك بوزقلخى *mi'dē bozouqlyghy*, a.-t. — Partie extérieure du corps qui répond à la poitrine et à l'estomac, كوكس *gœuūus*. — دارلغنمق *därlighaumaq*, دارلمق *därylmäq*. كوجنمك *gudjenmek*, t.

ESTOMAQUER (S'), v. pr., دارلغنمق *därlighaumaq*, دارلمق *därylmäq*. كوجنمك *gudjenmek*, t. — Bir نوع مشين *bir nev'i mechin qalemi*, t.

ESTOMPE, s. f., قام ايله *qam iēidji*. — ميتين *metin*

رسم *mechin qalem ilè resm it, t.*

ESTRADE, s. f., lieu d'une chambre plus élevé que le parquet, صفة *søffet*, vulg. صفة *sofa*. — Anciennement route publique, grand chemin, طريق عام *thariqy 'ām*, a. — Battre l'estrade, بوللرى كوزدوب *iollari guezédüp iurymek*, انجه قراوله چيقماق *indjè qaravoula tchyqmāq*, t.

ESTRAGON, s. m., herbe, طرغون *-thargoun*, t.; ترغون *ra'loul*, a.

ESTRAMAÇON, s. m., فلاح اوريشى *qylidj ourouchou*, t.

ESTRAPADE, s. f., supplice, اپله *iplè bir nev'i ich-kendjè*. — Sorte de potence, بر نوع اشکنچە *bir nev'i dār aghādji*, t.

ESTRAPASSER, v. a., اتى پك *ati pek iouroultmaq*, t.

ESTRAPONTIN, voy. STRAPONTIN.

ESTROPIÉ, e, adj., سقط *saqath*, a.; سقطانه ش *saqathlanmich*. — Un soldat, عمل مانك *bir asker neferi*. — Phrase ou passage d'un écrit, عباره *'ibārəi sagymè*.

ESTROPIER, verbe act., mutiler, سقطانم *saqathlamaq*, a. سقط *saqath it*, a.-t.; تجذیب *tedjzím it*. — un passage, une pensée, عباره يه *saqāmet it*. — S'Estropier, v. réfl., ياره لنمق *saqathlanmaq*, a. سقطانم *iāralanmaq*, t.

ESTURGEON, s. m., مرسن بالغى *mercin bālyghyr*, t.

بسالق *usule*, s. f., plante, صاري *bālyq sudligueni*, سودكىنى *sāry sudliguen*, t.; لاعية *la'iet*, a.

أيله دم *hem*, و *vè*. — افندي ايله خدمتكار *esendi ilè khyzmetkiär*. Voy. la Gramm. Turque.

ET CÆTERA, s. m., وسائرى *vè sāri*, والى آخره *vè ila akhyrihi*, a.

ÉTABLAGE, s. m., آخر عوائدى *akhor 'avāidi*, a.-t.

ÉTABLE, s. f., اخور *akhor*, اصابل *isthabil*, pl. a. *açabil*. — à bœufs, صغراخوري *syghyr akhori*. — à brebis, - اغلى *quïoun ïatighi, aghli*, t. — à chèvres, طامى *ke-tchi akhori*, *dhāmi*.

آخر ايچنه قومق *akhor itchinè qomaq*, t.

ÉTABLI, s. m., دزکاه تخته سى *dizguiāh takhtaci*, t.

ÉTABLIR, v. a., rendre stable, régler, يرلشدرمك *ierlechturmek*, بركتمهك *berkitmek*, t.; برقرارا قرار ويرمك *qarār it*, قرار ويرمك *qarār virmek*. — Appréter, disposer, قومق *qomaq*, قورمق *qourmaq*, t. — Constituer, instituer, نصب *nasip it*, قرار ويرمك *qarār virmek*, a.-t. — Déterminer, conclure une chose, بىشىئه قرار ويرمك *bir cheïè qarār virmek*, بىشى بى بعلمق *bir cheïi bagh-lamaq*, t. — Fixer dans un lieu, اوتورتمق يرلشتزمك *otourtmaq*, قرار تمكىيـن *temkin it*. — Déduire, exposer, ديويرمك *dieu-*

تقریر کلام ا taqrīr kalam it. — بیان ا bēān it, a.-t. —
 قانون بعلمق ا qā-noun bagħlamaq, it, a.-t. — س'Établir une loi, a.-t. —
 يرلشمک ierlechmek, v. réfl., dans un lieu, a.-t. — اوتورمـق otourmaq,
 قونلمـق qonmaq, میکان طوتهـق mekiān thout-
 maq, اتخاذ میکن ittikhāzi mes-
 ken it, قوطن tevetthun it. — Éta-
 blir, arranger, disposer, duzmek, ترتیب tertib it. — Met-
 tre en usage, قولاندرمـق qoulān-
 durmaq, ایجاد idjād it, a.-t. —
 وضع raz'i idjād it, a.-t. — Pas-
 ser en usage, قرار بولـق qarār boul-
 maq, عادت او 'ādet ol. — Prou-
 ver, اثبات isbāt it.

ÉTABLISSEMENT, s. m., action d'établir, *yerlشدرمە ierlechturmè*, t.;
 نصب اولنۇسى *nasp olounmaci*, نصب قۇمقۇقى *qomaqlıq*, a.-t.;
 مەحالل *nasp*, a. — de commerce, تجارت; تجارت *mahallitidjäret*, a.;
 تجارت اوى *tidjäret evi*, a.-t. — Charge, منصب پايده *päïe*, p.; منصب *mancoub*, a. —
 ديرلىك *dirlilik*, Etat, condition, مدآرمعاش *medäri mou'âch*. — Institution, قورۇش *qoroulouch*, وضع *vaz'*. — L'établissement d'un gouvernement, بىر دولەتكى وضعي *bir devletüñ vaz'y*. — d'un fait, d'un point, بىر مادەنىك تمەيىدى *bir mäddënuñ tenihidi*.

طبقه، s. m., قات *qāt*, t.; طبقات *thabaqāt*, pl. a. طبات *thabaqāt*.

ÉTAGER, v. a., ranger par étages, قات qāt اوزنه قوم - ق

uzerinè qomaq. — Se dit plus généralement en parlant de la coupe des cheveux، صاچی قات قرقوب، *sâtchi qât qât qyrqoup duz-mek*.

دوّاب Dolab, s. f. pl., تخته‌لری dolab takhtaleri, t.

ÉTAI, s. m., ou ÉTAIE, s. f., pièce de bois dont on se sert pour soutenir une muraille, طيّاق *dhaīāq*. — Gros cordage, قالیں اور گان *qālyn or ghān*, t.

ÉTAIM, s. m., كل uskul,
تفتيك testik, t.

ÉTAIN, s. m., قلائی *qalā'i*, t.

ÉTAL, s. m., table de boucher,
قصّاب تخته سی *qassāb takhtaci*.—

Boutique de boucher, دکانی قصاب *qassāb dukkiāni*, t.

ÉTALER, v. a., exposer en vente
des marchandises, - مَتَاعٍ چَرْمَقْ -
كُوستِرمَكْ - میدانه قومقْ me-
tā'i tchiqarmaq, gueustermek, mei-
dānē qomaq, ایچُون سرمهکْ -
māli sātmaq itchoun ser-
mek. — Déployer, اچْهَقْ atchmaq

میدانـه *iāmaq*, يـيمق - يـيمق
قومـق *meidānē qomaq*, t.

صـوقـلـرـدـهـ مـالـىـ *soqāqlarda māli sātūdji*,
صـاتـيـجـىـ *tchertchi*, t.

قصـابـ دـزـكـاهـدـارـىـ *qassāb dezgīahdāri*, t.

أـيـغـرـ *aīghir*, أـيـغـرـاتـ *aīghyr āt*. — Mo-
dèle de poids, de mesure réglés par
la loi, وزـنـ اـصـلـىـ مـعـيـارـىـ *vezni asli
mītāri*, a.-t.; وزـنـ اـوـلـچـىـ عـيـارـىـ *eultchu aīā-
ri*, a.-t.; معـيـارـ *mītār*, a.

ÉTALONNAGE et ÉTALONNEMENT,
s. m., عـيـارـلـمـهـ *aīārlama*, a.-t.

وزـنـيـ دـامـغـلـمـقـ *vezni dāmghalamaq*,
عيـارـ دـامـغـهـ سـنـىـ *dāmghacini our-
maq*, t.

أـولـچـىـ *aīlči*, عـيـارـجـىـسـىـ *eultchu aīārdjici*, t.

ÉTAMAGE, s. m., قـلـاـيـلـمـقـلـقـ *qalāīlāmaqliq*,
قلـاـيـلـمـقـ *qalāīlāma*, t.

ÉTAMER, v. a., قـلـاـيـلـمـقـ *qalāīlāma-
maq*, قـلـاـيـلـ سـورـمـكـ *qalāīlā surmek*, t.

ÉTAMEUR, s. m., قـلـاـيـلـاـيـجـىـ *qalāīlāi-
djī*, t.

ÉTAMINE, s. f., étoffe de laine
claire, شـالـىـ *chāli*, صـوفـ *sof*, a.
— Passoire de cette étoffe, صـوفـدـنـ *sofden*
الـكـدـنـ *elek*, t. — Au propre,
passer à l'étamine, filtrer, الـكـدـنـ *elekten guetchurmek*, t.
— Au fig., être examiné, passer à
l'examen, اـمـتـحـانـ اـولـنـقـ *imtihān olounmaq*.

ÉTAMINES, s. f. pl., چـكـدـنـ *chakdān*,
صـعـودـ اـيـدـنـ ذـرـاتـ *tchitchechten*,
sou'oud iden zerrāt, t.-a.

ÉTAMINIER, s. m., الـكـجـىـ *elek-
dji*, t.

قلـاـيـ صـواـسـىـ *qalāī syvāci*, t.

ETANCHEMENT, s. m., action d'é-
tancher, دـكـدـرـمـهـ *diñdurmè*, t.; قـطـعـ *qath'*, a.

ÉTANCHER, v. a., arrêter l'écou-
lement d'un liquide, دـكـدـرـمـكـ *diñ-
durmek*, اـقـشـىـ كـسـدـرـمـكـ *aqychi
késturmek*. — Un courant d'eau,
صـوـأـقـنـدـيـسـنـىـ قـطـعـ *sou aqynticini
qath' it*. — le sang, فـانـىـ دـورـدـمـقـ *-*
كـسـمـكـ *qāni dour-
dourmaq*, kesmek, *diñdurmek*. — la
soif, قـانـدـرـمـقـ *qāndurmaq*,
صـوـسـرـغـىـ كـيـدـرـمـكـ *sousizlyghy*
guidermek, basturmaq, t.

طـبـقـ - طـيـاقـ *dhaīāq*, عـارـيـتـىـ درـكـ *'arīeti di-
rek*, اـرـقـهـ *arqa*, t.

طـيـاقـ قـومـقـ *dhaīāq qomaq*, طـيـاتـقـ *dhaīātmaq*,
طـيـاقـ اـورـمـقـ *dhaīāq ourmaq*, t.;
عـارـيـتـىـ درـكـ اـورـمـقـ *'arīeti direk
ourmaq*.

اـكـرـكـ كـوـلـ *gueul*, طـورـصـوـ بـالـقـ كـوـلـ *dhourour sou,
bālyq gueuli*, t.

ÉTAPE, s. f., distribution de vi-
vres aux troupes, يـولـكـ عـسـكـرـ *iolda 'asker
eguerk*, نـفـرـلـرـيـنـهـ وـبـرـلـانـ ذـخـيرـهـ *neserlerinè virūlān zakhīrè*,
يـولـكـ تـرـتـيـبـ اـولـنـهـشـ زـادـ وـ ذـخـيرـهـ *iolda
tertib olounmich zādu zakhīrè*. —
Lieu où l'on fournit les vivres, يـولـكـ ذـخـيرـهـ وـبـرـلـانـ *iolda zakhīrè
wirjek birl*

منزل viriledjek ier. — Station, menzil, a.; قوناق qonāq, t.

عسکرہ يول—ل ÉTAPIER, s. m., 'askerè iolda zakhy-rédi, t.

حالت ÉTAT, s. m., situation, condition, احوال hāl, pl. a. ahvāl, كیفیت keifiyet, حالت hālet. — de la santé, حالت Mizādj. — Ordre, rang, rutbè, مملکت pāïe. — Empire, پایه memlekət, دولت devlet. — Ministres d'état, وکلای دولت vu-kelāï devlet. — Liste, dénombrement, احوال ta'dād, a. — Se mettre en état de, حاضر او hāzir ol, حاضرلئمق hāzirlanmaq.

— Tenir en état, حاضر طوئمق hāzir thoutmaq. — Inventaire, موجودات دفتری mevdjoudāt defteri, دفتر defter. — Train, dé-pense, دارات dārāt. — Tenir un grand état, ایله كچنمهك dārāt u ihtichām ilè gue-tchinmek. — Profession, صنعت sana'at. — Condition, carrière, طریقة thariqat. — État des dépenses, مصارف دفتری meçārif defteri. — Faire état, estimer, اعتبار itibār it. — Présumer, ظن و تخمین ا zann u takhmīn it.

عسکری—ر ÉTAT-MAJOR, s. m., 'asker bāshlari - ضابطلری zābithleri, a.-t.

عسکری—ر ÉTATS-GÉNÉRAUX, s. m. plur., جماعت وکلای ملت djemā'ati vu-kelāï millet, a.-t.

چلنکر راف rāf, منکند راف tchilinguir rāfi, men-guenè, قصاج qysūdj, a.

طیاندرمه ده طیاندurmа dhaiāndurma, t.

طیانتمق طیاندurmа dhaiāndurmaq. — S'Étayer, v. réfl., طیانتمق dhaiān-maq, t. — Étayé, e, طیانلمش dhaiānilmich.

یا ز iāz; یاز زین saif. — En été, صيف iāzin. — Habitation d'été, یا ز اوی iāzi evi, یاز اوی iāz evi; صيفهه saīfīe. — Vêtement d'été, یاز لق iāzlyq.

موم سوبندرجك, s. m., moum seuiünduredjek ålet, t.

سوندرمك سوندرمك seundurmek. — سوندرمك seuiün-durmek, اطفاythā it. — la chandelle, مومي سوندرمك moumi sundurmek, ايمزکنهك imizguen-mek. — Amortir, tempérer, بصدرمق basturmaq. — Éteindre la mémoire ذكريني zikrini onoutturmaq. — Eteint, e, سونه ش seunmich, بصدرلمش bastu-rilmich, دوكنه ش tukenmich, انقراض بولم ش inqyrāz boulmich. — سونه ك سونه ك seunmek, سوبنمهك seuiunmek.

انقراض بولمك inqyrāz boulmaq. — Eteindre les couleurs d'un tableau, les affai-blir, رنکلری صولدرمق renkleri soldurmaq.

ÉTENDARD, s. m., بيراق *baïrāq*, علم *sandjāq*, سنجاق - سنجاق *'alem*, *livā*, pl. a. الوبة *elviet*, a. — سنجاق شريف *sandjāq cherif*, a.-t.

ÉTENDRE, v. a., déployer, prolonger, چىكىك *sermek*, سرمك *ichekmek*, ياصيق *atchmaq*, اچمك *iätsmaq*, تپىدىد *iäümaq*, t.; ياييمق *temdîl it*. — Allonger, اوزاتمق *ouzätmaq*, گردرمك *guerdurmek*, بسط *duchémek*, t.; basth *it*, a. — la main, قوللىرى *el ouzätmaq*, صونمق *sonmaq*. — Étendre les ailes en parlant d'un oiseau, قنادى اچوب *qanādi atchoup* *iäümaq*. — les bras, توسيع بـ لاد *tevsi'i biläd it*. — S'Étendre, v. réfl., اوزانمك *guerimek*, گرنمك *ouzänmaq*, چكلەك *tchekilmek*. — Se propager, se répandre, ياييمق *iäülmek*, t. — Se prolonger, مېتىد *mumtedd ol*. — S'agrandir, كىسب وسعت *ouzänmaq*, او زانمك *kesbi rus'at it*. — Durer, سورمك *surmek*, امتداد بولەق *imtidâd boulmaq*. — S'Étendre en parlant de la vue, او زاقدن *ouzäqtan gueurmek*. — La vue s'étend au loin, قوت بصر مسافة *baçar meçafii ba'iideiè mumtedd olour*. — Atteindre, واصل *värmaq*. — سـ وزى *väcyl ol*, او زانمك *S'étendre sur un sujet*,

نظويـل او زاتمق *seuzi ouzätmaq*, كلام *tathvili keläm it*.

ÉTENDU, e, adj., اچمـش *atchmich*, مېتىد يايالمش *iäülmich*, mumtedd, يايـق *iäüq*. — Couché par terre, ياتـش *iätmich*. — Spacieux, واسـع *gueïñ*, بول *bol*, t.; vaci', a. — Connaissances étendues, مـعلومـات *ma'loumäti väcy'a*.

ÉTENDUE, s. f., dimension des corps, كـيكـك *bollyq*, بولـق *gueïñlik*, t.; جـسامـت *boi*, بوـى *djeçämet*. — en longueur, او زونـلـق *ouzounlyq*. — en espace, مـيدـان *meidän*, وسـعة *vus'at*, مـسـافـه *meçafé*, بعد *bu'd*. — L'étendue d'une ligne, بـ خطـك *-bir sathuñ*. — d'une surface, بـ سطـحـك *bir khatthuñ*. — امـتـادـى *intidädi*. — de temps, مـدت *muddet*. — Prolongation, امـتـادـى *intidäd*. — Au fig., étendue de pouvoir ou des pouvoirs, وسـعة رخصـت *vus'ati roukhsat*.

ÉTERNEL, LE, adj., ابـدى *ebedi*, دائـمى *däümi*, a.; ازـلى *ezeli*. — Dont on ne peut prévoir la fin, دوـكـنـز *tukenmez*, دوـكـنـز *soñi iøq*. — La vie éternelle, حـيـات *haüäti ebedüiè*, اـخـرـت *akhyret*. — L'Éternel, s. m., الله *allah*, a.; لـمـيزـل *lam iezel*, اللـهـ لـازـى *al-lah ul-ezeli*.

ÉTERNELLEMENT, adv., de toute éternité et sans fin, دائـمـاً *däümen*, دـائـمـى *daüma*, اـبـداً *ebeden*, vulg. *daüma*, الى لاـبـدـى *ilal-ched*, a.

ابدى قلمق ETERNISER, v. a., دايم - ابدي ebedi qylmaq, دايم dāim, ebedi it, بقا ويرمك beqā virmek, تأبيدا te'ebid it, a.-t. — la mémoire, ايقاي ذكر ibqā'i zikr it.

ÉTERNITÉ, s. f., durée éternelle,
 ابديّت *abdiyyat*, بقا *baqā*, *ebedilik*,
ebedüet, a. — De
 toute éternité *ezelüet*, a. — De
 اسکی زماندنبرو *eski zemändenberu*,
 ازل و ازالدن *ezel u ezälden*,
 ما تقد مدنبرو *mā teqad-dumdenberu*. — L'éternité, l'autre
 vie, l'autre monde, آخرت *akhyret*.

أقسرمق aqsyrm̩aq, v. a., اخسرمق aghsyrm̩aq, akhsyrm̩aq, t.; اطس - عطس 'ath̩s, 'ath̩sè it, a.-t.

أقسىرمە aq-
sirma, s. m., اقسىرمەلەق aqsyrmaliq,
عەس aqsyrich, t.; اقسىرەش 'aths, a.

ÉTÉSIENS, adj. pl. (vents), ملتمس *meltem*, t. موسم *mevsim* روزگارلری *rouzguiärleri*.

ÉTÉSIES, s. m. pl. Voy. ÉTÉSIENS.

اگاچ، v. a., les arbres
ÉTÉTER, دپهسنی aghādjuñ tepecini
kesmek. — un clou, اکسرک ekseruñ
دپهسنی کیدرمهک - ازمهک tepecini guidermek, ezmek, t.

اویون طوب *thop*, s. m., *ouïoun thopi*, t.

صمان تويىسى *saman*
دېبى -ى *dibî*, t.

ÉTHER, s. m., l'espace, فلک solek ul-ecir, اثیر ecir. — Li-

روح العرقى مع الزاج *rouh el-'araqy ma' ez-zādj*, a.

— ÉTHÉRÉ, e, adj., *أئـرـى* *ecírii*.
— Région —, *فـلـك* *لـافـلـاـك* *selek ul-eslak*, a.

ÉTHIOPIE, s. f., جبش *habech*, a.
ÉTHIOPIEN, NE, adj., جبشي *ha-bechi*, a.

ÉTHIQUE, s. f., ادب 'ilm edeb, فن ادب 'ilm adāb, اخلاق fenni akhlāq, a.

دماغك الت ÉTHMOÏDE, s. m., كمكي demāghūn alt guemignui, t.; العظم الغرالي el-'azm el-ghar-bāli, قاعدة الدماغ qā'idet ed-dā-māgh.

مِلَّتْ باشى ÉTHNARQUE, s. m., millet bâchi, t.

ETHNIQUE, adj., idolâtre, payen,
أهل بت پرسست *pout perest*, — الجاهلةة *ch'lil-djähiliyet*. — Nom —,
اسم نسب - ملت *ismi neecb, mil-let*.

علم اخلاقه دائر، ساله ÉTHOLOGIE, s. f., 'ilm-i akhlāgē dāir ricālē.

وَصْفُ الْأَخْلَاقِ، s. f.,
vasf ul-akhlāq, a.

قَعْلَجْمَ ÉTINCELANT, E, adj.,
پارلايجي q̥yghyl̥d̥jim atid̥ji, اتیجي
p̥arlāid̥ji, يلدرغان ild̥irghān, t.;
لامع lami'.

قـاعـجـمـ اـتـمـقـ - ÉTINCELER, v. n., - صـاـجـمـقـ qyghylđim atmaq, sātch-
maq, يـلـدـ رـامـقـ pārlamaq, üldirāmaq, ۱.

ÉTINCELLE, s. f., bluette de feu,
شارة قغاجم *qyghyljam*, t.; *che-*
rāret, a. — d'esprit, نكـ نـ *nuk-*
tè, a.

ÉTINCELLEMENT, s. m., de feu, قغاجم اتنقلق *qyghyljdjim atmaql-
liq*, پارلايش *pärläich*. — des étoiles, يلدزلك پارلامسى *ildyzle-
ruñ pärلامaci*.

قرالقلق ÉTIOLER (S'), v. pr., طور مغلہ صولمیق qarānlıqta dhour-maghłè solmaq, t.

علل امراضه دائز، ÉTILOGIE, s. f. رساله 'ileli emrāzè dāîr riçâlcè, a.-t.

ÉTIQUE, adj. com., attaqué d'éti-
 sie انجه اغري يـه veremlu ورملو
 اوغرامش indjè aghrüe oghrāmich.
 -- Devenir étique, verem
 baghlamaq. — Très-maigre, exté-
 nué, ارق pek aryq, پک ارق
 قوریمـش aryqlaïup qouroumich.
 انجه اغري حماسي حـمى الدق indjè aghry hoummāci,
 hoummaï iddyq, a.

نـشـانـلـمـقـ ئـتـيـقـعـتـرـ، v. a., ni-
 chānlamaq, نـشـانـ قـومـقـ nichān qomaq, t.; يـافـتـهـ اـورـمـقـ iāfta ourmaq, اوـسـتـونـىـ يـازـمـقـ ustunu iāzm̄aq, t.

نشان ÉTIQUETTE, s. f., marque, nichān, p.; اشارت ichāret, a.; اوت ust īāzouçou. — شیشه نشانی de bouteilles, - اشارتی chichē' nichāni, ichārēti, p.-a.-t. — تشریفات Cérémonial, قاعل سی techrifāt qā'idēci, رسم resmi techrifāt.

ETIRER, v. a., پک چکمک *pekk*
tchekmek, اوزانمق *ouzātnaq*; t.

ÉTISIE, s. f., maladie; ورم ve-
rem, داء السُّل sulāl, داء es-
sull, a. انجذب اغري indjé aghry, t.

ÉTOFFE, s. f., قماش *qomach*,
pl. a. أقمشة *aqmacha*.

ÉTOFFER, v. a., garnir, orner; دوناتمق bezemek, بزمک donāt-maq, t. — Garnir une étoffe de matière suffisante, طوقنه حق قماشی dhoqounadjaq, قوماچی tel île dhoiourmaq.

ÉTOILE, s. f., يلدز *iyl̩dyz*, t.; نجم *n̩jm*
 nedjm, pl. a. نجوم *nudjoum*. —
 mobile, errante, نجم السيار *nedjm-*
us-ceiiār. — du matin, صباح يلدزي *sabāh iyl̩dysi*. — Sort, destinée,
 بخت *bakht*, طالع *thāli'*, a. —
 mauvaise اوغرسز يلدز *oghoursz* *iyl̩dyz*, طالع منحوس *thāli'i men-*
hous. — heureuse, اوغورلى يلدز *oghourlu ieldiz*, طالع مسعود *thāli'i mes'oud*. — Marque blanche au
 front d'un cheval, خرّة *ghourrè*, a.
 — Marque d'un livre, نشان *nīchān*, p.; اشارت *ichāret*, a. —
 Centre où se réunissent plusieurs allées d'un parc, ou plusieurs routes
 d'une forêt, يولركت قاوشنقلرى يير *iollaruñ qāvouchtouqleri ier*.

ÉTOILÉ, e, adj., semé d'étoiles, چاتلاق *tchätläq*. — Félé, چاتلو *tchätlu*. — s. m., sorte de bandage, صارغی *särghy*.

ETOILER (S'), v. refl.,
tchātlamaq. Voy. SE FÉLER.

ÉTOLE, s. f., حلة *hyllat*, a.

اینه بختی سنجاغی *inèbakhti sandjāghi*.

عجب ایله *'adjeb ilé*, a.-t.; عقلی شاشره جق *'aqly châchuradjaq vedjhile*.

عقولی *'aqly châchuriđji*, a.-t.; شاشوریجی *'adjib*, عجایب *'adjāib*, عجیب *gharib*, a.

تعجب *te'addjub*, حیرت *haïret*. — Surprise mêlée de terreur, حیرانلیق *haïrānliq*, سرکردانلیق *serguerdānliq*, وله *veleb*. — Frapper d'étonnement, حیرته براقمق *haïreté brāqm̄aq*.

شاشورمق *châchurmaq*, عجیتمک *'adjebletmek*, عجبلندرمک *'adjeblendurmek*. — عجیبه قالمق *'adjebē qālmaq*, عجبلنده *'adjeblenmek*, عجبلنمش *châchmich*, متھییر *mutchaïir*, متعجب *mute'addjib*.

بر نوع یمک *bir nev'y iemek* *terbiyehsi*.

ÉTOUFFANT, e., adj., qui étouffe, نفس بوکالدیجی *neses bouñāldi-dji*, t.; قاطع النفس *qāthy' unneses*, a. — Pesant, lourd, ثقیل *saqyl*. — Air étouffant, هوا *sagyl havā*.

بوغش *boghish*, نفس *boghilich*, بوغاش *boğash*, طوئاهدسى *neses* - بوکالدھىسى *bogħal-dħessi*.

انقطاع *thoutoulmāci, bouñālmaci*, t.; النفس *inqythā' un-nefes*.

ÉTOUFFER, v. a., بوغمق *bogh-maq*, نفسی بوکالتنق *-k̄sdermek*, nefesi *bouñāltmaq*, *kesturmek*. —

S'Étouffer, v. réfl., بوغلمق *boghoul-maq*, بوکالدھق *bouñālmaq*, طوتلمق *nefes thoutoulmaq*. — کوح ایله *v. n.*, respirer avec peine, کوح عجیب *'adjib*, نفسمق *gutch ilē nefes almaq*.

کولمددن بوغلمق *gulmeden boghoulmaq*. — Faire cesser, empêcher, بصدرمق *basturmaq*, غوغایی بصدرمق *teskīn, def' it*. — غوغایی بصدرمق *ghavghāii basturmaq*. — Étoussé, e., بوغق *boghoulmich*, نفسی کسلمش *-bokalmash*, بوکالمش *nefesi kecilmich*, *bouñālmich*, بصلمش *bacylmich*.

ادش کوزی *atech keuzi seunedrek alet*, t.

ÉTOUPE, s. f., استبی *ustubi*, t.

ÉTOUPER, v. a., استبیلەمک *ustubilémek*, t.

باروت فتیلی *bārout fitili*, t.

شاشقندلیق *châchqynlyq*, t.; غفلت *ghaflet*, a.; فکرسزلىك *fikrsyzlik*.

ÉTOURDI, e., adj., imprudent, inconsideré, غافل *shâşqyn*, شاشقن *châchqyn*, ghafil *fikrsyz*, a.-t.; دلى *deli*, فکرسزلىك *fikrsyz*, a.-t.; قانلو *qānlu*, t. — Qui éprouve un étourdissement, سرسم *sersem*.

شاشقندە *châchqynlydjé*, شاشقن کبی *châchqyn guibi*, t.; عفاسز لامد *aq'lamid*.

lyguilè, بى تأمل *bi te'emmul*, a.;
غافلادن *ghāfīlānè*, a.-p.

ÉTOURDIR, v. a., fatiguer la tête par le bruit, باش أغرتەم—ق *bāch agheritmaq*, t.; تصدیع ا *tasdi'* it, a.-t. — Causer un étourdissement, شاشرم—ق *chāchurmaq*, t.; سرسەلەك سرساملىق *sersāmlamaq*, sersemlemek, p.-t. — Troubler, بىھوش ا شاشورمۇق *chāchurmaq*, t.; بىھوش او سرسم او *sersem ol*, p.-t.; بىھوش ol. — Produire un tintement dans la tête, باشى چىرىتىق *bāchi tchiñyrtmaq*. — les oreilles, باشى سامىدىي بىقدىرمۇق *sām'i ai byqturmaq*. — S'Étourdir, v. pr., se troubler, شاشىم—ق *chāchmaq*, t.; دفع غم ا *def'i gham it*.

ÉTOURDISSANT, e, adj., باش تصدیع اغىرىجى *bāch aghyrdidji*, a.-t.; باش تصدیع ايدىن چىرىجى *tasdi' iden*, a.-t.; باش چىرىجى *bāch tchiñyrdidji*, t.

ÉTOURDISSEMENT, s. m., باش دونمهسى *bāch deunmèci*, t.; سرسەلەك سرساملىق *sersāmlıq*, sersemlik, p.-t.; دوار *devär*, duvär, دوار *devvär*. — Avoir des étourdissements, چىزنىمك *tcheñzinmek*.

Voy. ÉTONNEMENT, STUPEUR.

ÉTOURNEAU, s. m., oiseau, صغرچق صغرچق *syghyrdjiq*, لا صغىرچق قوشى *syghyrdjiq qouchi*, alā syghyrdjiq, بوغرنلاق *boghqourt-laq*, t.

ÉTRANGE, adj. com., extraordi-

naire, insolite, غريب *gharib*, a.; عادتدىن طشره *ādetden thachra*, a.-t.; غير معتاد *ghairi mu'tād*, a. — Étonnant, عجایب *'adjāib*. — C'est une chose étrange, امر غريبدر *emri gharibtur*.

ÉTRANGEMENT, adv., d'une manière étrange, عجب ايله *'adjeb ilè*, عجایبدىن *'adjāibten*, a.-t.

ÉTRANGER, ère, s. et adj., qui est d'une autre nation ou d'une autre maison, غربا غريب *gharib*, pl. a. *ghourèbā*; يبانجى *iabāndji*, t.; يباندن كلهـه *edjnebi*, a.; *iabāuden guelmè*, t. — Hôte qui reçoit l'hospitalité, مسافر *muqāfir*, a. — Étranger en pays musulman, مستأمن *muste'min*, a. — Qui n'a point de rapport à, مادهـه خارج *maddēden khāridj*, حلاقەسى يوق *'alāqaci iøq*. — L'étranger, les pays étrangers, مهالك اجنبية *memālikī edjnebiiè*. — Une langue étrangère, لسان اجنبى *liçāni edjnebi*. — Les ambassadeurs, des puissances étrangères, سفراى دول اجنبية *su-serāi duveli edjnebiiè*. — Le ministre des affaires étrangères, امور خارجىيہ *oumouri khāridjiiè nāziri*.

— Étrangers, en parlant de ceux qui ne sont pas de la famille, d'une communauté, اجانب واغيار *edjā-nib u aghīār*. — En terme de médecine, corps étranger, جسم اجسام *djesmi khāridji*, pl. *edjsāmi khāridjié*.

ÉTRANGLEMENT, s. m., بوغدقلاق *boğdqalq*

ÉTRANGLER, v. a., faire perdre la respiration et la vie en pressant le gosier, **بوعمه**—**بوجهم** *boghmaq*, t.; **تختنيق** *takhniq it*, a.-t. — Reserrer trop, **بوغوق** *boghouq it*, **تختبييق** *taziiq it*. — S'Étrangler, v. réfl., **بوغولمك** *boghoulmaq*. — Étranglé, **مختنوق** *boghoulmich*, **ماخنوغ** *makhnouq*.

اَنْلَا—رَه مُخْصُوص بِوْغَاز قَصْلَه سَى ÉTRANGUILLON, s. m., attara makhsous bogħāz qreylmaci, khounaqyiet, a.

کوچک اوراق ÉTRAPE, s. f., *kutchuk orāq*, t.

کمی باشند *guemi bāchinuñ qāndja-ci*, t.

ÊTRE (L'), s. m., l'existence, كون *kevn*, وجود *vudjoud*, حال *hāl*. — Ce qui est, وارلق *vārliq*, t. — كائنات *kiān*, pl. a. كائنات *kiātnāt*, pl. موجود *mevdjoud*, pl. موجودات *mevdjoudāt*. — Donner l'être, وجوده كتورمك *vudjoudē gueturmek*, a.-t. — Être réel, موجود حقيقي *mevdjoudi haqyqy*. — Être de raison, d'imagination, صورت وهمة *soureti vchimiet*.

ÊTRE, v. s., exister, اولمك ol-maq. — Il est dans la maison, اودهدر evdēdur. — Il est trois heures, ساعت اوچدەر sā'at utchēdur. — Être à..., appartenir,

ÊTRES, s. m. pl., d'une maison,
بر خانه‌نگ جیع بیرا-ری -
bir khānēnuñ djemi' ier-
leri, mekiānleri, t.

دار - طارا - *ÉTRÉCIR*, v. a., طارلمق *dhārlamaq*, بوزمك *beuzmek*, صقـهـق *syqmaq*, t.; تضييق *taziiq* *it.* — S'Étrécir, طار او *dhār ol*, طارلنمق *dhārlanmaq*. — Étréci, e, طارلنمش *dhārlanmich*, طار او لمش *dhārolmich*.

طرالتمهٰ طارلقم طارلق تضييق اوپسى tazüq, a. dhärlatma, dhärlıq, dhär olmacı, t.;

ÉTREINDRE, v. a., serrer fortement, صهق *qys-maq*, قصهق *syqmaq*, محكم باغلاق *syqy*, محكم *muhkem bāghlamaq*. — Embrasser, يك قوجق *pek qoudjmaq*. — Au fig., les liens, les noeuds de l'amitié, عقد روابط مهر وداد *'aqd̥y revā-
bythy myhr u vidād it.*

صيقى باغلنمه ÉTREINTE, s. f.,
syqy bāghlanma, t.; انىشداد inchi-
dād, a.

ÉTRENNE, s. f., présent du com-

ييل باشيلك ييل باشى هدىءسى ييل باشى هدىءسى il bāchilik, t. — Pour les musulmans aux fêtes du Baïram, بخشيش بېرىملىق بېرىملىق baürāmliq, 'عیدىدە' idüè, a. — Don, présent, pourboire, بخشيش bakħħiħ, p. — Premier débit, première recette d'un marchand, سفتە سفتە seftè, vulg. sifṭah; استفتح استفتح istiftāh, سفتەح سفتەح istiftāh, a. — Le premier usage fait d'une chose, برىشىك الڭڭ bir cheūn ilk quollānmaci.

ÉTRENNER, v. a., être le premier à acheter, سفتەلەمك سفتەلەمك seftələmek, سفتە ا ويرمك سفتە ويرمك seftè virmek, سفتە it. — Recevoir le premier argent, استفتح استفتح istiftāh it. — Je n'ai pas encore étrenné, دخى سفتەم يوق سفتەم dakhi sistahum iōq. — Avoir le premier usage d'une chose, برىشىي الڭڭ bir cheūi ilk quollānmaq.

ÉTRÉSILLON, s. m., طياق dhaūaq, دستك testek, t.

طياندرمك دستك اورمك testek ourmaq, t.

ÉTRIER, s. m., اوزنکى uzengui, t.; رکاب rikiāb, a.-p. — Mettre le pied à l'étrier, رکابه وضع قدم رکابه وزىق qadem it. — Perdre l'étrier, اوزنکى يى ياؤقلەق uzenguii iāvouqlamaq. — Avoir le pied dans l'étrier, être prêt à partir, ايغانى اوزنکىدە اولمۇق aīāghy uzengnidé olmaq. — Au propre, être ferme sur

ركاب اوزرنده پايدار او rikiāb üzərindè pāidār ol. — Au fig., être ferme, constant dans ses opinions, عزاييم وافكارنده ثابت uzāim u efkiārindè sābit qadem ol. — Rikiab désigne aussi la personne du sultan et les audiences qu'il donne. Voyez le *Dictionnaire Turc-Français* au mot رکاب.

ÉTRIERE, s. f., courroie qui attache l'étrier, قايسىي اوزنکى باغى - قايسىي uzengui bāghy, qāichi, t.

ÉTRILLE, s. f., قىشىق qachaghy, a.-l.; قىشۇ قىشۇ qachaghous, t.

ÉTRILLER, v. a., un cheval, قىشىغىلمق qachaghylamaq. — quelques كونك بىھىق - كونك بىھىق keutek basmaq, ourmaq, tchālmaq, t.

ÉTRIPER, v. a., اشكىبەي - قىچىق echekembēii tchiqarmaq, t.

ÉTRIQUE, adj., قىصە qyssa قىصە dhār olān, t.; وطار اولان pek dhār, t.

ÉTRIVIÈRE, s. f., قايسىي اوزنکى uzengui qāichi, tasmaci, t. — Au pl. et au fig., traitement déshonorant, قايسى قامچىسى قايسى قامچى قامچىلىق qāmtchi. — Donner les —, قامچىلىق qāmtchilamaq, t.

ÉTROIT, e, adj., qui a peu de largeur, تنك دار tenk dār, t.; طار zyiq. — Chemin —, طار طار يول dhār iōl. — Qui a l'esprit —, عقلى قىصە 'aqly qyssa. — Intime, strict, اكيد ekid, مۇكىد muckked, قوى qavi. — Serré,

صيقى *syrqy*. — Étroite amitié,
مختت أكيدە *mouhabbeti ekidè*. —
A l'étroit, adv., طارجه *dhärdje*,
طارلقدە *dhärlyqta*. — Vivre à l'é-
troit, مصايقه ايلە. *mou-
zääqa ilë guetchinmek*.

ÉTROITEMENT, adv., **طارلعل** *tarlul*, **tenkliklè**
dhârlighilè, t.; **تنكليكة** *tenkliklè*.
 — Intimement, **اکیداً** *ekiden*. —
 Extrêmement, fortement, **پکچے** *pektché*, **شدیداً** *chediden*, **محکم**
nuhkem. — Au fig., à la rigueur,
مطلاقاً *mouthlaqan*, **مطلاقاً** *mouthlag*.

بـوق ÉIRON, s. m., t. popul.,
boq, t.; نجو اغله nedjvi aghlaz, a.;
قبا افغان qabā efchān, p.

أَجَاجُكَ ÉTRONCONNER, v. a.,
دِپَهْسَنْيٰ كَمْكَ agħudjuñ tepeċini
kesmek, بِوْدَامْقَ boudāmaq, t.

ÉTUDE, s. f., action d'étudier,
 اوقوملاق او قومه او قوماً *oqouma*, *oqoumaq-*
lyq, *tchālichmaqllyq*. —
 des lettres, des sciences, او كرنش *eugrenich*, t.; مطالعه *mouthāle'a*,
 مدارسة *mudārecet*. — des livres,
 مطالعه کتب *mouthāle'aï kioutoub*,
 تھصیل علم *tahsīli'ylm*. — Application, zèle, هوس *haves*,
 تھوس لک *haveslik*. — تقید *teqāiūd*.
 Connaissances acquises, savoir,
 معرفت بیلش *ma'riset*, pl.
 معارف دانش *me'ārif*, *dānich*.
 سطحیجہ مطالعہ *sathhīdjé mouthāle'a*. — des
 sciences et des arts, علوم *mouthāle'aï 'ouloum u sa-*
 صنایع *mouthāle'aï 'ouloum u sa-*

علم و معرفت *ilm u ma'rifet*,
 a. — Se donner à l'étude, علمه *ilm*
 طالب او *thālib ol.* — Homme
 qui a de l'étude, ا OEMش ادم *oqou-*
mich adem. — Homme sans étude,
 ا OEMمش ادم *oqoumamich adem.* —
 تصنّع *teçannu'*, مصانعة *muçana'at.* —
 ا OEMجق ير, مدرسة *medrēcə, a.*
 oqouiadjaq ier, t.;
 كاتب خلو^{خانه}سى *kiätib khalvet khāneci,*
 مصاحت *maslahat ieri.*
 يرى *iéri*.

ÉTUDIANT, s. m., اوقيان *oqouïän*,
 شاكرد طالب *chāgurd*, طالب *thālib*.
 — en médecine, علم طبابت *thebābet* شاكردي *'ylmi chāgurdi*.
 — Autrefois chez les Turcs, écoliers
 des hautes-classes, سوفة *softa*; mot
 dérivé du persan سه خته *soukhte*.

ÉTUDIER, v. a., apprendre, او قومق *eugrenmek*, او كرنمك *oqou-*
maq, t.; مطالعه *mouthäle'a it*, درسه بقمق *tederrus it*,
dersè baqmaq. — Travailler, s'effor-
 اونمکه *tchälichmaq*, او كرنمکه *eugrenmeïe*,
 تحصيله *tahsilè tchälichmaq*. — nuit et jour,
 ليل و نهار *tederrus* و تعلمه مشغول او
leïl u nehär tederrus u te'allumé
 mechghoul ol, دورشمک *duruch-
 mek*. — Étudier quelqu'un, در کمسنده
 bir kimesnë bilme gue

tchālichmaq. — S'étudier à comprendre, أكلامغه چالشمق *añlāmāgha tchālichmaq.* — sous quelqu'un, بركمسندهن درس المق *bir ki-mesnēden ders almaq.* — Apprendre par cœur, ازبرلمک *ezberlemek.* — S'Étudier, v. pr., s'appliquer, mettre toutes ses idées à faire une chose, عقل duchunmek, و فکرینی ویرمک *'aql u fikrini vîrmek.* — صرف ذهن ا، sarfi zihن it. — اختبار، ikhtibāri, imtihāni nefs it.

ÉTUI, s. m., قبور *qoubour*, محفظة ظرف *zarf*, mahfaza. — de rasoirs, استره لق *ous-touraliq.* — pour les aiguilles, اكندلاك *ignelik.* — de ciseaux, مقصدان *maqasdān.* — Fourreau, gaîne, غلاف ghylāf. — Nécessaire, پوساط *pouçāth*, t.

ÉTUVE, s. f., حمام *hammām*, a.; كرمابه *soba*, t.; صوبه *guermābè*, p.

ÉTUVÉE, s. f., قیام *qapāma*, بخنی *iakhni.*

ÉTUVER, v. a., اسیجاق صو ایله *issidjāq sou ilē* iāiqamaq, بییقمق *iāvāchdjē* iāiqāmaq, t.

ÉTUVISTE, s. m., حمامجي *hammāmdji*, a.-t.

ÉTYMOLOGIE, s. f., لغت اصلی *loghat asli*, a.-t.; اصل الكلمة *asl ul-kelimet*, a. اشتقاء *ichtiqāq*, a.

ÉTYMOLOGIQUE, adj. com., اصلی *asli*, a. اشتقاء *ichtiqāqii*, a.

فتن، s. m., اشتقاء *senni ichtiqāqa māhir*, a.-t.

EUBÉE, île de l'archipel, anjourd'hui Négrepont, آخری بوز *egriboz*, t.

EUCHARISTIE, s. f., قربان *qurbān*, قداس *qoudās*, عشا 'achā, a.; قربان *qurbāni mouqaddes.*

EUCHARISTIQUE, adj. com., مقدسه متعلق *qurbāni mouqaddēcē mute'allyq*, a.-t.

EUCLYDE, n. pr., اکلیدس *euklidēs.*

EUCOLOGE, s. m., دعا کتابی *douā kitābi*, a.; صلاوات کتابی *salāvāt kitābi.*

Mزاج خوشلغى *mizādj khochlyghy*, a.-t.

EUFRAISE, s. f., plante, کوز اوئى *gueuz oty*, t.; فراسيون *fîracioun*, a.

EUMÉNIDES, s. f. pl., عوانیة *'avānieti djehennem*, a. جهنم

EUNUQUE, s. m., خادم *khādim*, طوشى *thavāchi*, طوشى *thachaqsyz*, a. — de naissance, ازادرن *anāden dhoghma khādim.* — Chef des eunuques noirs, l'un des premiers dignitaires de l'empire ottoman, قزلر اغا *qyzlar aghā*, قزلر اغاسى *qyzlar aghāci.* — Eunuques noirs du sérap, قره اغالار *qara aghālar.* — Eunuques blancs du sérap, ااق اغالار *aq aghālar.*

EUPATOIRE, s. f., plante, غافت *ghāfit*, غافت *ghāsis*, a.

EUPHÉMISME, s. m., استعاره *ta'rīz*, ذعر بضم *tel'iini kelām*, a.

EUPHONIE, s. f., prononciation facile, خفت تلفظ *khiffeti telaffuz*, لطافت التلفظ *lethāfet ut-telef-fuz*. — Son agréable d'une voix, سسک کوزلکی *seçuñ guzelligui*, طافه الصوت *lēthafet us-savt*.

EUPHONIQUE, adj. com., قوله خوش *qoulāgha khoch gue-lən*, محسن الصوت *mouhassine us-savt*, a.

EUPHORBE OU EUPHORBIER, s. m., فرفیون *furbioun*, *ferefioun*, نبلوت اوتنی *neblout oty*, t.

EUPHRATE, n. de fleuve, فرات *furāt*, نهر فرات *nehri furāt*, a.

EURIPE, s. f., اغripو ز بوغاری *eghripouz bogħāzi*, t.

EUROPE, s. f., اوروپا *europā*. — La Turquie d'—, روم ایلی *roum ili*, ممالک عثمانیہ اور پا قطعہ سی *memālikı 'osmāniyye europa qyriħ'a-ci*, a.

EUROPÉEN, NE, adj., اوروپالو فرنک *europalu*, *firenk*. — Les nations européennes, اوروپا ملتلری *europā milletleri*.

EURYTHMIE, s. f., ياقشلاق حسن تناسب - انتظام *qyħiġqlyq*, *husni tenācub*, *intizzam*, a.

EUX, ELLES, pr. pers., انلر *an-tar*.

EUXIN ou PONT-EUXIN, s. m., la mer Noire, قره دکز *qara deñz*, t.

ÉVACUANT, ÉVACUATIF, IVE, adj., يورک سوریجی *iurek suridji*, t.; Remède —, مذقی *munaqqyi*. — دوای هسته *devāi munaqqi*, a.

ÉVACUATION, s. f., d'excréments, etc., اسهال تنقیة *tenqie*, استمنا *ishāl*, استفراغ *istifrāgh*. — Action d'évacuer, de sortir, de vider, بوشالتمه *bochātma*, بوشاتمه *bochālt-ma*, t.; تخلیه *takhliè*. — d'humeurs, کم اخلاطی *kem akhlāti* takhlièci. — d'une place, قلعه *qal'a takhliè*, a.-t.

ÉVACUER, v. a., vider, faire sortir, بوشاتمق *bochātmaq*, بوشامق *bochāmaq*, t.; تخلیه *takhliè* it. — les humeurs, aller par bas, يورک سورمک *iurek surmek* تنقیه *tenqie* it, t. — L'estomac, استفراغ *istifrāgh* it. — اخ لاط *akhlāthy* rediħiè def'u tefriġit it, a.-t. — une place, بر قلعه *bir qal'a* بوشاتمق - تخلیه *bochātmaq*, takhliè it, a.-t. — un pays, بر مملکتی تخلیه *bir memleketi takhliè* it.

ÉVADER (S'), v. pr., s'échapper, se soustraire, قورتلمق *qourtoulmaq*, سوشهک *sivichmek*. — Fuir, قاچمق *qātch-maq*, t.; فرار *firār* it, a.-t. — Évadé, e, قاچم *qātchmich*, *qātchqun*, t.; مهاجر *muħādjr*, a.

ÉVAGATION, s. f., ذهن طاغنلی *zihna dhāghnyqlyghy*, t.; تشتت *teħettut ezzihna*, a.

ÉVALUATION, s. f., تقدير قيمت *taqtiri qymet*, اعتبار *ytibār*. — approximative, تخمین *takhmiñ*, a.

ÉVALUER, v. a., تقدير قيمت -

انجيلي ÉVANGÉLIQUE, adj. com., *indjíli*, a.

ÉVANGÉLIQUEMENT, adverbe,
احكام انجيل indjildjè, انجليجا
ahkiāmi indjil moudjēbin-
djè.

ÉVANGÉLISER, v. a., انجیلی *indjili* وصف *vasf it*,
واز *it*, تبشير *tebchr it*, a.-t.;
تبشير احكام *tebchrī ah-kiāmi* *indjil it*.

انجیالجی ÉVANGÉLISTE, s. m., indjildji انجیل يازیجیسی, indjil مولف indjili, iāzidjici, لا انجیل mu'ellif ul-indjil.

انجیل *indjil*,
ÉVANGILE, s. m., انجیل شریف *indjil cherif*. — Le
livre des انجیل کتابی, — *indjil kitābi*.

بایلمش *bäil-*
ÉVANOUI, E, adj., بایغین *bäighyn*, t.; مغضتی *magħشتij*
mich, بایغين *bäighyn*, t.; علية *magħchaïi 'aleih*, a. — Ravi,
 اولمش *mouzma-*
 dispara, مضمحل *hyll olmuch*, a.-t.

ÉVANOUIR (S'), v. pr., tomber en défaillance, بايملق *bäilmag*, t.; غشيان ا ghachīān it, a.-t. — Disparaître, مضمحل او mouzmahill ol, a.-t.; محو او mahv ol. — Faire —, بايغنلۇق كتۇرمك *bäighynlyq gue-turmek*.

بَايْلِمَقْلُقَ, ÉVANOISSEMENT, s. m., *bäilmaqliq*, *bäilich*, **بَايْلِشَ**, **بَايْغُنْلَقَ**

جَانْ بايلهه سے *bāīghynlyq*, t.;
 غشیان *gha-chiān*, *ghychiān*, سبّت *sebi*;
 غشیدہ *ghachiet*, a.

ÉVAPORATION, s. f., de l'humidité,
 des vapeurs, يَلْنَمِكَلْكَ iellenmeklik
 بُوغْلَانْمَقْلَقْ boughlanmaglyq,
 هَوَيْيَهْ أَوْجَوْبْ haväïïe outchup
 طَاغْلَمَهْ dhäghylma, بُخَارَهْ استحاله bou-
 khärè istihälè, a.-t.; تَصْعِيدْ tas'y'd,
 a. — Légreté d'esprit, عَقْلَى قَلْ عَقْلَى
 خَفْتَ عَقْلَى 'aql ieiniligui, يَنْيِيلِكَى khyffeti 'aql.

ÉVAPORÉ, *e*, adj., réduit en vapour, هوالنمش *havālanmich*, هوایه هواش *havāsh* اوچمش - طاغ-لمش *harātē outch-mich*, *dhāghylmich*. — Léger de caractère, ييى باشلو *ieïni bāchlu*, t.; طياش *thaïïäch*, a.

ÉVASEMENT, s. m., بولق *bollyq*,
كڭشىلەك *gueïñlik*, *gué-
ñichlik*, t.; فسخت *fushat*, a.

اچمق *atchmaq*,
بوللامق *bollamaq*,
بول - ککش *bol, lätmaq*,
بول - کیک *bol*,
توسیع *tevsü*
تفسیه *tessih* it. |
اچمه - ق *atchil*,
S'Évaser, v. refl.,

kesbi fus-
hat it. — Évasé, e بول bol,
كکش دلیکلو gueñich. — Nez évasé, e بورون gueñich deliklu Bouroune.

قچمقلو qatchmaqlu
باشدن bāchden sāvma, t.;
مختنیب mudjtenib,
متختنیب mutedjennib. — Une ré-
ponse évasive, جواب djevāb,
qatchmaqlu bir djevāb,
جواب djevābi mutedjennib.

قچمقلق qatch-
maglyq, s. f., فرار fi-
qatchma, t.; فرار فرار
کیزلو guizlu firār, a.

ÈVE, n. pr., حوا *hevā*.

Évêché, s. m., diocèse, پسقپوسلاق *piscoposliq.* — Maison d'évêque, پسقپوس *piscopos* قوناغی *qonāghy*, t.

اکاهی *khaber*, خبر *aguiāhi*, موجب *iqāz*, ایقاظ *akhṭār*, ایقاط *ykhthāri*, لا یقاط *moudjib ul-iqāz*.
— Donner l'—، اکاہ *aguiāh it.*

شەن اچق كوزلو, كىغلو *keiſlu*, *atchyq gueuzlu*, t.

ÉVEILLER, v. a., faire cesser le sommeil, اویاندرمک *oïändurmaq*, ايقاظا اویارمک *oïärmaq*, t.; اویقودن قالدرمک *ouïouqoudan qäldurmaq*, a.-t. — Tirer de l'assoupissement, دېرىشىتمەك *teprech-turmek*. — Exciter, اویاندرمک *oïändurmaq*. — Susciter, produire, ressusciter, احیا ایت *ihiä it*. — S'É-veiller, v. pr., اویانمک *oïänmaq*, اویانو كلمك *oïänü guelmek*.

ÉVÈNEMENT, s. m., fait, incident remarquable, واقعة *vāqy'at*, *vāqy'a*,

EVE

pl. a. *veqā'i*; حادثه *hādicet*. — Succès bon ou mauvais d'une chose اونسى *soñi*, صوڭى *euteči*, ايشك *soñi*, صوڭى *ichuñ soñi*, نتیجە الحال *netidjet ul-hāl*, عاقبت کار *āqybeti kiär*. — A tout événement, كونه او لوري سەھ *hāl nè guiounè olourissa olson*.

ÉVENT, s. m., corruption, بوزلمه bozoulma, جورکلک tchuruklik, بوزوقلق قوقوسى bozouqlouq quogoucou, t.; نسـم necem, a. — Air agité, روزكار rouziguiār. — Mettre à l'évent, روزكاره چيتارماق rouzi-guiārē tchiqārmaq. — Dans l'artillerie, différence du diamètre de la pièce et du diamètre du boulet, كله ايله طوب چاپى بىنندك اولان فرق kullē ilē thop tchāpi beïnindē olān farq. — Petite ouverture, كدك gueduk. — Tête à l'évent, voyez ÉTOURDI. — Au pl., trou de l'ouïe des poissons, et conduits pour l'air, صولق دلكى solouq deligui, الهجق بوري havā aladjaq borou, مجراء الريح medjrāī errih.

ÉVENTAIL, s. m., يلپازه *ielpâzé*,
vulg. يلپزه *ielpèzé*. — Jouer de
l'—, يلپازه چالمق *ielpâzé tchâl-
maq*, t.

ÉVENTAILLISTE, s. m., *ielpazédzi*, t.

ÉVENTAIRE, s. m., *shab thabla*, t.

EVENTÉ, E, adj., سے مل کر
شہس کی کسی نہیں itmich, t. Voy.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ÉVENTER, v. a., donner du vent,

يلللمك *ielpuzelemek*, يلپازه لمک *iellemek*, مروحد لمک *mirvahalemek*. — Exposer à l'air, *هوا-لت-ق havālatmaq*, *يللا-مك iellèmek*, روزکاره چیقارمق *atchmaq*, *rouzguiārē tchiqārmaq*. — le grain, صاورمق *sâvourmaq*. — un secret, سری اچمق *sirri atchmaq*. — Éventer la mèche, divulguer en général, *خارجه اخ-راج خارجه اخ-راج khāridjé ikhrādj it*, *خارجه چیقارمق khāridjé tchiqārmaq*. — les mines, *لغم اچمق - بوزمق بوشتمق laghoum atchmaq, bozmaq, bochatmaq*. — S'Éventer, v. réfl., *بوزامق bozoulmaq*, *هواده طور مغلہ بوزامق havāda dhourmaghlé bozoulmaq*, *يللننك كسب نسم ا iellenmek, t.; necem it, a.-t.*

انش يلپازهسى ÉVENTOIR, s. m., atech ielpazèci, t.

قَرْنٌ يَارْمَدْسِيٌّ ÉVENTRATION, s. f., qarn iārmaci, t.

قرنى يارمىق ÉVENTRER, v. a., qarni tārmaq, قرنى دشمىك qarm dechmek, t.

ÉVENTUALITÉ, s. f., عارضية 'āra-züiet, a.

ÉVENTUEL, le, adj., accidentel, اتفاقی *'ārazi*, عارضی *ittifāqī*, غیبی *ghaībi*, a. — En parlant d'un traité fondé sur un événement incertain وقت‌نک *vag-tindē* ایشلنده جک *ichlenedjek*, وقت‌نک *vag-tindē* حکمی *hukmi* و *oladjaq* *djāri* جاری او له ج ق

ÉVENTUELLEMENT, adv., accidentellement, ظهورات قبيله‌دن اوله‌رق

zouhourāt qabilinden olaraq, عارضاً 'arizān, عرضاً 'arazen, a. Voy. FORTUITEMENT.

ÉVÈQUE, s. m., پسقپوس *pisco-*
pos, g.

ÉVERSIF, adj., اقتربیجی *aqtari-*
dji, بیقیجی *üiqydji*, t.; هادم *hā-*
dim, a.

ÉVERSION, s. f., يُبْرِيْقَاقٍ *iyyiqqat*, هَدْمٌ *hedm*, اِنْهَادَمٌ *inhidām*, a.

دورشمک ÉVERTUER (S'), v. réfl., *duruchmek*, *tchālichməq*, *sa'i u iqtām it*, a.-t.; سعی و اقدام *ghaüret it*.

شرعاً مالندن EVICTION, s. f., - تصرّفندن cher'en mälinden, tecarrusfinden tchylqarma, t.

ÉVIDEMMENT, adv., ظاهر zāhir, اشکاره zāhiren, ظاهراً achikiārè, واحد sarāhaten.

اشکاره لک EVIDENCE, s. f., achikiārēlik, اچقارمك atchyqlyq, وضوح zāhirlik, a.-t.; ایضاح vuzouh, a. — Mettre en — اشکاره يه چیقارمك 'achikiārēlik tchiqārmaq.

ÉVIDER, v. a., creuser, faire une
espèce de cannelure à un ouvrage,
قُوْقِيْا پِمْق *qoqouq īāpmaq*. — Faire
sortir l'empois, **چِيقارْمَق** *čiqiqarmaq*,
نِشَا سَتَه بِي *nishāsteh bi*—**بِيْقِيْدَه**—**وَبْ**
نِيشَاصْتَاه *nichāstah* **تَحْيِقَارْمَق** *tahyiqarmaq*,
قَرْمَق *qarraqaq* **تَحْيِقَارْمَق** *tahyiqarmaq*

مطبعدن اقان ÉVIER, s. m., *boulâsh-q* صولر أولوغي *mathbakhten aqān* بولاش-ق *souler oloughy*, t.

حکم شرع ايله HUKMIYEH, v. a., *cher' ilè mahroum qylmaq*, *teçarrusten tchy-qärmaq*, a.-t.
محروم قلمق - تصرفدن چيقارمق *hukmi cher' ilè mahroum qylmaq*, *teçarrusten tchy-qärmaq*, a.-t.

صاولمهسى ممكىن ÉVITABLE, adj., *sävoulmaci mumkin*, t.-a.; **قاچنىلە بىلىنور** *qätcchinila bïlineur*.

صاولمق ÉVITER, v. a., *sävoulmaq*, **قاچنمق** *säqinmaq*, **صاقنمق** *qätcchinmaq*, t.; **اجتناب ا** *idjtinâb it*. — Fuir, **احتراز ا** *ihtirâz it*. — Repousser, éloigner, **فرار ا** *fîrâr it*. — Repousser, éloigner, **دفع ا** *def' it*. — le combat, **جنكدىن مجانبىت ا** *djenkten mu-djânebet it*.

دعوت دعويي *tchâghyrma*, t.; **دعاویى** دعويي *d'avâii* **محكمه اخره حواله ايتمىسى** *mehkemei akharè havâlè itmei*.

رفع دعوايى ÉVOCATOIRE, adj., *ref'i d'avâii mutezammin*, a.-t.

عسکر ك قد بىير ÉVOLUTION, s. f., *'askeruñ tedbîr u hareketi* و حرکتى *'askeri طولاشدىرمە* مجاولات *dholâchturma*, au pl. a. **عسکرىد** *mudjâvelâti 'askerüè*.

إvoquer, v. a., appeler, faire apparaître, **طشرەيدە چغرىق** *thachraïa tchaghyrmaq*, **چاغرمق** *tchâghyrmaq*, t.; **دعوت ا** *d'avet it*, a.-t. — une cause, **قالدرىق** *d'avâii qaldurmaq*. — à d'autres

دعويى مەھكمە اخرە حوالە judges, *d'avâii mehkemci akharè havâlè it*.

سابقا صدراعظم اولان خسرۇپاشا سابقا صدراعظم اولان *sâbiqâ sadri a'zem olân khosrev pâchâ*.

Exact, e, adj., ponctuel, attentif, **دققت صاحبىي** *dyqqat sâhibi*, **اهل دقت** *ehli dyqqat*. — Qui tient parole, **سوزنلۇ طوررۇ** *seuzundê dhourrou*. — Trop exact, minutieux, **دققىدە يايلاش** *moudaqqaqyq*, **مدقق** *mouqaïied*, a. — Fait avec soin, **diqqatlê tâpilmich**, a.-t. — Vrai, صحيح *sahih*, طوغۇرۇ *dhoghrou*. — Relation exacte, **روايت صحىحە** *re-vâieti sahiha*.

Exactly, adv., دقته *diq-qatlê*, دقته *dyqqatludjé*, دقته *teqâtiud uzrè*. — Sans contradiction, بلا تخلّف *bilâ tekhalluf*, a.-t. — A point nommé, **نام وقتنك** *nam vaqtindê*.

Exacteur, s. m., ظالىم *zâlim*, ظالىم محتصل *ghaddâr zâlimi* عذار *mouhassil*. — Exacteur est pris quelquefois dans le sens de Percepteur, voyez ce mot.

Exaction, s. f., ظالم *zoulm*, ظالم و تعدى *te'addi*, تعدى *zoulm u te'addi*, a.

Exactitude, s. f., attention, **دقىت** *diqqat*, **تقىيد** *te-qaiiud*, **انظار دقت** *inzâri dyqqat*. — Mettre, apporter de l'exac-

تitude, صرف دقت *sarfı dyqqat* it. — Précision, justesse, طوغريلق *dhoghroulyq*, صحّت *syhhat*.

ارتبجى، EXAGÉRATEUR, s. m., مبالغه ايله سويلىبجى *mubālagha ilē seuileidji*, مبالغه جى *mubālaghadji*, t.; مفترط *mufrith*, a.

EXAGÉRATIF, IVE, adj., مبالغه لو *mubālaghalu*.

EXAGÉRATION, s. f., مبالغه *mubālagha*, قبارتمش سوز *qabārtmich seuz*, t. — En fait de louanges, متعصمن مبالغه *mutezammini mubālagha*, تغليظ اطرا *taghlīz*, a.

مبالغه جى، EXAGÉRÉ, e, s., *mubālaghadji*. Voy. ENTHOUSIASTE.

EXAGÉRER, v. a., une chose, ايشى قبارتماڭ *ichi qabārtmaq*, اعظم ا بيوتىمك *büütmek*, t.; بيوتك *y'zām it*, a.-t.; كوشترىمك *büük gueustermek*, - تغلىظ - *taghlīz*, تغريط - اطرا *taghlīz*, *tefrīth*, *ythrā*, *mubālagha it*, a.-t. — en parlant, سوزى قبارتهق *seuzu qabārtmaq*.

EXALTATION, s. f., élévation, ارتفاع *iudjelik*, t.; يوجهلك *iudjelik*, a. — Action de s'élever, چيىمەد *tchyqma*, صعود *sou'oud*. — du pape, كرسى حکومته ريم پاپانك *kurcii huküioumete rím pāpānuñ irtifā'i*, djulouci. — de la croix, عيد ارتفاع صليب *'ydi irtifā'i selibi mubārek*. — dans les idées, عبيت *ubbüiet*, غرور *ghourour*, حماسة *hamāset*. — d'une planète, رفعت *rif'at*.

Telle planète est dans son exaltation, فلان كوكب رفعت - ارتفاعع در *felān kevkeb rif'attē, irtifā'dē dur*.

مبالغه يوجهلەمك، EXALTÉ, e, adj., exagéré, مبالغه *mubālaghaiè tchyqmich*. V. ENTHOUSIASTE.

EXALTER, v. a., éléver, exagérer, يوجهلەمك *iudjelèmek*, يوجهلەتمك *iudjèletmek*, اوولامق *oloulamaq*, بيوتىمك *büütmek*. — Louer avec excès, مبالغه ايله مدح *mubālegha ilē medh it*, توصيفك اطرا *taysîstè ythrā it*. Voy. VANTER. — Exalter les bienfaits reçus, نعمت مقابلنلەك *nî'met mouqâbilindè chukr u hamd it*. — le saint nom de الله تعالىنىك اسم مباركىنى *allah te'ālanuñ ismi mubârekini zikr u taqdîs it*. — باشى ايقاد *bâchi qyzdirmaq*, قزدرەمق *iqâdi zihن it*. — Augmenter la vertu d'un minéral, مەدنى نصاب *ma'deni niçâbi kemâlè iblâghit*. — S'Exalter, v. pr., اوولامق *iudjèlenmek*, يوجهلەنمك *oloulanmaq*, كندوبى مبالغه ايلە *guendüñi mubālagha ilē medh it*. — son mérite, كندومهارتىنە *guendu mehâretinê inânmaq*. — انانمق

EXAMEN, s. m., qu'on fait subir à quelqu'un, امتحان *imtihān*, a. — Recherche exacte, تفتیش *tes-tîch*, *tefahhous*, يوقلمە *ioqlama*, اراسدرەم *arâchturma*. — Subir l'examen, امتحان او *imtihān ol*. — Mettre, présenter à l'examen, امتحانە عرض *imtihān 'arz it*.

امتحان EXAMINATEUR, s. m., امتحانه *imtihān idīdji*, ایدیجی
امتحانه مأمور اولان *imtihānē me' emour olān*, t.; مفتّح مفتّش *mufettich*, مفتّش *mutefahhys*, a.

EXAMINER, v. a., considérer attentivement, دقّلة ملاحظة *dīqqatlē mulāhaza it*, gueurmek. — Regarder, دقّلوجه باقمق *dyqqatludjē bāqmaq*, امعان نظرًا *im'āni nazar it*. — Rechercher, تفتيش - تحفّص *testīch, tefah-hous it*. — Faire subir l'examen, سویلتكم *imtihān it*, a.-t.; شاکردى *seūletmek*. — un étudiant, امتحان *chaguirdi imtihān it*. — Passer en revue, يوقلمق *ioqlamaq*. — Visiter, inspecter, ارشدرمّق *arācheturmaq*. — S'examiner soi-même, امتحان نفس *imtihāninesit*.

EXANTHÈME, s. m. Voy. ÉRUPTION à la peau, ÉBULLITION.

EXASPÉRATION, s. f., اوکدلنمه *eugüelenmē*, t.; غضب شدید *ghazabi chedid*, فوران الغيّظ *fevrān ul-ghaiz*, a.

EXASPÉRER, v. a., زیاده اضطراب *ziādē izthirāb vīrmek*, a.-t.; پک طارلمق *dhāriltmaq*, طارلمق *pek dhāriltmaq*, قاقتمق *qāqy'tmaq*, محارشت ا *indjītmek*, انجتنه ک *mouhārechet it*. — S'Exaspérer, v. pr., باوزلنمه *tāvouzlanmaq*, پک اوکدلنمه *eugüelenmek*, طارلمق *pek dhāry'lmaq*.

EXAUCER, v. a., قبول - اجابت ا *qaboul, idjābet it*, a.-t.; اشتهـک *idjēt*; دعایـی *ichitmek*, t. — une prière.

اجابت dou'āii idjābet it, a.-t. — قبول اولنمش qaboul olounmich, مستجاب mustedjāb.

EXCAVATION, s. f., action d'excavation, قازمق *qāzma*, قازمقلىق *qāzmaq-liq*, t.; حفر *hasfr*, احتفار *ihtifār*, a. — Creux fait, چهـور *tchiouqour*, حفره *houfré*.

EXCAVER, v. a., قازمق *qāzmaq*, حفر *hasfr* چهـور *tchiouqour it*, t.; حفر *hasfr it*, a.-t.

EXCÉDANT, s. m., قالان *qālān*, باقى قالان *bāqy qālān*, باقى *bāqy*, قصـور *artān*, t.; ارزان *quocour*, فصلـه *fazla*, a. — La somme excédante, زیاده قالان مبلغ *ziādē qālān me-blagh*.

EXCÉDER, v. a., outrepasser, حدـدن *hadden* كچـمك *guetchmek*, اشـمق *achmaq*, اوـنه كچـمك *eutē guetchmek*, تجاوزـا *tedjāvouz it*. — Passer les bornes, تجاوزـک *tedjāvuz it*. — Etre en plus, زیاده او *ziādē ol*. — Outrager, انجـتمـک *indjītmek*, t.; تـعدـی *tea'ddt it*, a.-t. — Fatiguer, يورـلـتمـق *iouroultmaq*. — Importuner, تـصـدـیـع *tasdi' it*, a.-t. — S'Excéder, v. pr., se fatiguer, يورـلـنـلـقـدـن *iorg'hounliqten* قالـمـق *qālmaq*, پک يورـلـمـق *pek iouroul-maq*. — Faire avec excès, افـاطـه *ifrāthē vārmaq*.

EXCELLEMENT, adv., کمال مرتبه *kemal mertièbē*, درجه اعلاـهـه *dere-djēi a'ladē*. وجـهـ افضل اوـزـهـ *redjhi eṣzal użré*, a.-t.

EXCELLENCE, s. f., degré éminent de perfection, mérite, vertu, بِرَاعْتَ فضيلة *fazilet*, — *berherā'at*, a.; بِرْتَرِي *berteri*. — Prééminence, امتیاز *imtiāz*. — Par excellance اوست اوله رق *sāirlerē ust olaraq*, بالامتیاز *bil-imtiāz*. — Excellence, titre d'honneur, سائِرلُرِي *djenāb*. — Votre excellance, جناب *djenāb*. — Son excellance l'ambassadeur, سائِرلُرِي ایلچی *iltchi djenābleri*. Voy. le *Dictionnaire Turc-Français* au mot جناب.

EXCELLENT, e, adj., très-bon, پک *pekk*, ایلو *eūu*, اعلا *a'lā*. — au goût, لذتلىو *lezzetlu*, طاقلىو *thātlu*, نفيس *nefis*. — Des mets excellents, اطعمه نفيسه *eth-i-mēt nefiscē*. — Supérieur, meilleur, افضل *efzäl*. — C'est un remède excellent, اعلا و افضل *a'lā vē efzal*, بر دوا در *bir devādur*. — C'est une personne excellente, ذات بر کزيلك *zāti ber guzidē syfattur*. — Dans le style épistolaire turc, on se sert des mots : très-excellent, très-magnifique, etc., en s'adressant aux personnes élevées en dignité, فضيلتلو *fazyletlu*, مكرمتلو *mekremetlu*.

EXCELLENTISSIME, adj., ایولر *euüuler*, فوق لا علا *euucy*, t.; ایوسى *fevq ul'alā*.

EXCELLER, v. n., avoir un degré éminent de perfection sur, فضيلتي باهر و ماهر او *fazileti ol*, باهير *bāhir* او *u māhir ol*, a.-t. — sur les autres,

سائِرلُرِي كچمك *sāirleri guetchmek*, سائِرلُرِه اوست او *sāirlerē ust ol*, سائِرینه تفوق و مسابقت *sāirinē tefavvuq vē muçābaqat it*. — en peinture et en musique, قصوبىدە و علم مسيقىيە ممتاز لاقران *senni tasvirdē vē 'ylmi mucyqyxdē mumitāz ul-aqrān ol*. — Exceller dans son art, هنرده سايِرلُرِي كچمك *sāirlergi guetchmek*, صنعتنىڭ *sana'atindē kesbi tefevvuq it*.

EXCENTRICITÉ, s. f., قباعده *merkezden aïrilmā*, t.; ايرلهه عن المركز *tebā'ud 'an elmerkez*, a.

EXCENTRIQUE, adject. commun, متخالف المركز *mutekħālis ul-merkez*. — Deux cercles excentriques engagés l'un dans l'autre, دائرتىيەن متداخللىكين *dāiretcīni mutedākhyletein*.

EXCEPTÉ, prép.. غير *ghair*, غير سوي *mā'adā*, ماعدا *sava*, a.; اوزكە *euzguè*, t. — Excepté cela, غيري *boundan ghäri*. — Excepté, excepté, استشنا او لنهش *aïri tchyqārylmich*, استشنا او لنهش *istisnā olounmich*, مستشنى او له رق *mustesna olaraq*.

EXCEPTER, v. a., استشنا *istisnā* it, a.-t. — ايرى چيقارلمق *aïry tchy-qärmaq*, ايرى *aïry* it, t.

EXCEPTION, s. f., استشنا *istisnā*, چقىرقلاق تھاشى *tchiqarlıq*, چقارماق *tchiqärma*, ايرى چقارماق *aïry tchyqärma*, ايرى چيقارمه *aïry itmē*, t. — Sans exception, بلا استشنا *bilā istisnā*.

Moyens de défense dans une cause,
عذر اعذار 'euzr, pl. a'zār; بهانه behānè. — Fournir son exception,
عذرینی در میان ا'euzrini der meiān it.

اسْتَفَاضَةٌ زِيادَه لَكَ *zīādēlik*, t.; كُشْرَتْ افْرَاطٌ *ifrāth*, *kesret*.
 — Louer avec excès, افْرَاطٌ ايله مدح *ifrāth ilē medh it*, a. — Ce qui
 passe les bornes, اشْورِيلْقَ *achurū-lyq*, تَجاوزٌ *tedjāvuz*. — Violence,
 تَعْدِيَاتٌ *te'addiāt*, تَعْدِيَه *te'addiē*.
 — Débauche, voyez ce mot. — A
 l'Excès, adv., افْرَاطٌ ايله *ifrāth ilē*, مِبَالَغَه ايله *mubālagha ilē*. — Avare
 درجة افراطك ممسك *derekdjē'i ifrāthtē mumsik*.

حَدَّدْن EXCESSIF, IVE, adj., زیاده-بیرون *haddten ziādē, biroun,*
 نهایتسز بی حَدَّ *bi hadd, nihāietsiz,* a.-t.; فوق الحَدَّ *seq ul-hadd,* مفرط *mufryth.* — Froid — ; برد مفرط *berdi mufryth.* — Chaleur — , حرارت مفرطہ *harāreti mufrytha.*

عذری در *euzri der meiān it*, a.-t.

مادة EXCITATEUR, TRICE, s., نارئيى جذب ايدن المـ mād-
deti nāriiij djezb iden álet, a.-t.

قندرۇچى EXCITATIVE, adj., t., *mouharrik,*

مُهَارِّج *mouhaïdj*, a. — Remède —,
دَوَىٰ مُحَرِّك *devâï mouharrik*.

EXCITER, v. a., provoquer, émouvoir
 قندرمك *qyndurmaq*, قسقمرمك *qysqyrmaq*, t.; تحریک ا *tahrīk it*,
 a.-t. — Instiguer, پلتمک *ieltmek*,
 تحریص - اغوا *tahris, ighvā it*,
 a.-t. — la pitié, la compassion,
 تحریک عرق مرحمت ا *tahrīki 'yrqy merhamet it*. — la colère,
 طارلمق *dhāryltmaq*. — Causer,
 باعث - سبب *qopārmaq* قوپارمك او *bā'is, sebeb ol.* — des troubles,
 فتنه قوپارماق *fitnè qopārmaq*. —
 ترڅه یې ب - Animer, encourager, —
 غیرت terghyb, techvraq it, تشویق ا *tahibit it*,
 ویرمک għairet vermek. — S'Exciter, v. réfl.,
 یورکلنمه ک *iureklenmek*, کندویسی تحریک ا *guenduūi tahrīk it*,
 غیرتلمنک *ghairetlenmek*.

چاشرش EXCLAMATION, s. f., tchāguirich با غرمه *tchāghyrup bāghyrmā*, t.; صيحة *saiħa*, a.; غريو *ghyriw*, p. — de surprise, استغراب *istighrāb*. — Faire des exclamations, چاغرمق *pek tchāghyrmāq*. — d'étonnement, تعجب و استغراب *te'addjub u istighrāb* it. — de plainte, فاله *nālē vu ghyriw* it. — Point d'exclamation figuré ainsi (!), اشارت التعجب *ichāret utte'ad-djub*.

EXCLURE, v. a., empêcher d'être admis, طشره سورمهك *thachra surmek*, ایرمق *tchiqarmaq*, چرمق *aïrmaq*, 1.; اخراج *ikhrâdj* it, a-t-

— Ne pas admettre, قبول اینتمامک *qaboul itmemek*. — Prier, محروم ا *mahrroum it*. — Écarter, دفع - رد *redd it*. — Exclure, چهارلمش *tchiqārilmich*, اخراج اوئنه ش *ikhridj olounmich*, خارج *khāridj*, محروم *mahrroum*.

محروم - رد، EXCLUSIF, IVE, adj., *mahrroum, redd ididji*, a.-t.

EXCLUSION, s. f., محروملۇق *mahrroumliq*, اخراج طرد *redd thard*, فلانك *felānuñ redd u ykhrādji ilē*.

EXCLUSIVEMENT, adv., en excluant, چقىرمەلە *tchiqarmaghla*, خارج فالەرق *khāridj qālaraq*, مشتمل او لمىيەرق *muchtemil olmaïaraq*, a.-t.

EXCOMMUNICATION, s. f., افروس *aforos*, g.; لعنت *la'net*, a.

EXCOMMUNIÉ, e, adj., افروس *aforos*, افروسلۇ *aforoslu*.

EXCOMMUNIER, v. a., retrancher de la communion, افروس ا *aforos it*, افروسلامق *aforoslamaq*, g.-t.; محروم-احرام ا *mahrroum, ihrām it*, دىندن ايروب چىقارمىق *dindən tchiqarmaq*. — Anathématiser, اتىرپ *ātrup tchiqarmaq*. —

EXCORIATION, s. f. Voy. ÉCORCHURE.

EXCORIER, v. a., درى چىرمىق *deri tchiqarmaq*, سىرماق *syrmaq*, t. Voy. ÉCORCHER.

EXCRÉMENT, s. m., بوق *boq*, t.;

نجاست nedjācet, فضول fuzoul, pl. a. فصلات *fazlāt*.

EXCRÉMENTEUX, SE, ou EXCRÉMENTIEL, LE, adj., نجاستلو nedjācettlu, فضولى fuzoulli, a.-t.

EXCRÉTION, s. f., sortie naturelle des humeurs, اخلاط ردېنەك طشىھ سۈرمەسى akhlāthy redüienūn tha-chra surmeci, a.-t.; خروج اخلاط دفع ردېد khouroudji akhlāthy redüe def', a.

EXCRÉTOIRE, adj. com., رشاح rechchāh, دافع اخلاط dāfi'i akhlāth.

— Vaisseaux excrétoires, اوعيہ دافعه av'iē dāf'ia.

EXCROISSANCE, s. f., قبارق qabāraq, يمرو شبیش chīch, ioumrō, لحم زايد lahmi zāid, a.

EXCURSION, s. f., چتە tchétè, سكردم seguirdum, هجوم hudjoum, a. — Faire une چتەيە وارمۇق *tchétetiè vārmaq*, اقىين aqyn it. — Au fig., digression, voyez ce mot.

معذور, adj. com., او لجىق ma'zour oladjaq, a.-t.; شايابان معذرت *ma'zour*, a.; معدور chātāni ma'ziret.

EXCUSE, s. f., عذر euzr, i'tizār, a. — Prétexte behānē, p.; تعلل te'allul, a. — Excuse légale, légitime, عذر شرعى 'euzri cher'y. — Trouver une بهانە بولماق *bolmaq*. — Chercher une عذر ارامق 'euzr arāmaq. — Accepter une عذرى 'euzri qaboul it. — Excuse,

pardon, عفو 'afv. — Demande d'excuse, عفو دیلهه 'afv dilemè.

EXUSER, v. a., disculper, pardonner, عفو ا 'afv it, ma'zour thoutmaq. — Recevoir une excuse, عذری قبول ا 'euzri qaboul it. — Demander excuse ou s'excuser, اعتذار ا 'euzr dilemek, i'tizār it, a.-t. — Daigner excuser, معذور بیوره—ق m'azour bouïour-maq. — Excusez-moi, بنی عفو ایله beni 'afv e'ilé. — Excusez, معذور ma'zour bouïourouñ. — عذرلو، معذور 'euzurlu.

EXEAT, s. m., چتمق اذنی tehiq-maq izni.

EXÉCRABLE, adj. com., مکروه mekrouh, a.; شایان نفرت chāūāni nefret, a.; واجب استکراه vādjibi istikrāh, a.; کوکل ایرکدیجی gueuñul irkedidjji.

EXÉCRABLEMENT, adv., مکروه-اً bādī akrah olde-J-Q mekrouhān, a.; وجہله bādī ikrāh oladjaq vedjhilē, کوکل ایرکنه جک gueuñul irkenedjek vedjhilē.

EXÉCRATION, s. f., استکراه istikrāh, کراحت nefret, kerā-hut, a.; کوکل ایرکنمی gueuñul irkenmeci. — Malédiction, اعنت la'net.

EXÉCRER, v. a., اکرنمک igrenmek, t.; استکراه ا istikrāh it, مکروه mekrouh thoutmaq, اکراه ا ikrah it, a.-t.

EXÉCUTABLE, adj. com., فعله ا fi'lē guenturilur. — اجر-را كتورلور

أولنور - اولنده بیلور *idjrā olounour, olouna bilur.*

EXÉCUTER, v. a., mettre à exécution, فعله کتورمک fi'lē, 'amèle gueturmek, اجرا idjrā it, بیرینه کتورمک ieriné gueturmek. — حکم شرع ایله اولدرمک hukmi cher'i ile euldurmek, قریب اولدرمک euldurmek, سیاست ا جزا siā-cet it, a.-t. — Saisir par autorité de justice, معرفت شرع ایله ضبط ا ma'rifeti cher'y ile zabth it. — S'Exécuter, v. réfl., انصافه کلمک insâfje guelmek, راض مخصوصه مدنی فدا aghrāzi makhsoucècini fidā it.

EXÉCUTEUR, s. m., qui exécute, فعله کتوریجی fi'lē, 'amèle gueturidji, a.-t.; بیرینه کتوریجی ie-riné gueturidji, اجرا ایدیجی idjrā ididji. — منفذ الوصيّة munessiz ul-veciiet, وصی rassi. — de la haute justice, جlad djellād.

EXÉCUTIF, adj. (pouvoir), قوت انفذیه qouvveti infazitié, قوت انفذیه qouvveti infazi qavā-nin.

EXÉCUTION, s. f., ایشلتمه ichlet-mè, عمل 'amel کتورمکلک کتورمکلک biturmeklik, فعله کتورمکلک fi'lē gueturmè, a.-t.; برماده ذک idjrā, a. — d'une entreprise, d'un dessein, برماده ذک اجرا idjrā, a. — بـ ترتیبک فعله کتورلمدسى bir mäddelenun, bir tertibun fi'lē gueturilmeci, idjrāci. — d'un condamné, سیاست siācet.

Mise à mort, قتل *qatt.* — militaire, قواعد حربیہ اوzerه ترتیب جزا *qa-vāḍī harbiyye uzrè tertibi djezā.* — Homme d'exécution, بچرکلو *bedjekreku,* قوق العمل *qavii ul-'amel.*

ایشلتمکه کرکلو، *Exécutoire*, adj., *ichletmeguè guereklu iden*, ایدن t.; موجب لانفاذ *moudjib ul-infâz*, ایشلتمکه کرکلو، اولان *infâzè salâ- hüeti olân*. — Valable, معمول به *me'moulun bih*. — En parlant d'un firman, واجب لامثال *wâdjib ut-imtiçâl*, a.

EXEMPLAIRE, s. m., d'un livre,
نُسخَة nouskhet, vulg. nouskha, pl. a.
نُسُوك nuçoukh.

EXEMPLAIRE, adj. com., qui peut servir d'exemple, شایان عترت، اوله جق *chātāni 'ybret oladjaq,* عترت اوله جق *'ybret oladjaq,* موجب عترت، عرتنما *'ybret numā,* عرتنما *moudjibi 'ybret,* a. — Châtiment —,

سائِرلره موجب عبرت أوله جـق
säirlrerè moudjibi 'ybret ola-
djaq teedib.

سائِرلره، adv. ، EXEMPLAIREMENT، *säirlrè* عَرْتُ اَيْضًـون *'ybret*
 سائِرلره موجب عترت *itchoun*, a.-t.; *moudjib* اَوْلَهْ جَقْ وجَبِيله
 عَبْرَةً *'ybret oladjaq vedjhilé*, *'ybreten lil-säirin*, a.

EXEMPLE, s. m., action qu'on peut imiter, عَرْت 'ybret. — Modèle d'une chose, اُورنڪ eurnek. — d'écriture, مشق mechq. — Prendre exemple, عَرْت المِق 'ybret almaq. — Servir d'exemple,

وَجْبَ عَبْرَتْ او moudjibi 'ybrēt
 ol. — Chose pareille à celle dont il
 s'agit, مثل *mecel*, *miçāl*, pl.
 امثال *emsāl*. — Il n'y a pas
 d'exemple, امثالی *emsāli* *ioq.*
 — Par Exemple, adv., مثل *mecelen*,
 مثل *mecelā*, a.

EXEMPT, e, adj., معاف *mu'āf*,
مسالم *mucellem*, a.; برى *beri*. —
Être exempt des charges publiques,
أو تكاليف عرفية *tekiālifi
'eurfièden beri ol.* — Préservé, ga-
ranti, مأمون و سالم *maçoun
meemoun u sâlim*, مصون *maçoun
azâdah azâdè*.

EXEMPT, s. m., sorte d'officier de police, **چاوش** *tchāvouch*, t.

EXEMPTER, v. a., rendre exempt,
معاف ا - قلمق *mou'āf it*, *qyl-maq.* — Affranchir, ا مسلم *mucel-lem it.* — du service, خدمت دن *khydmetten* *mou'āf it.*

EXEMPTION, s. f., معافاق *mu'āf-lik*, مسلمانکی *mucellemlilik*, a.-t.; معافیت *mu'iāfiyat*, a.

EXERCER, v. a., dresser, former,
 instruire, ایش ایشلتمک ich ichletmek, الشترمق اوکرتمک eugretmek, alichturmaq, t.; تدریب tedrib it.
 — des troupes, تعلیم ta'lîm it, نفرات neferatı
 اسکریه تعییم askeriye ta'lîm it. — Pratiquer,
 ایشلتمک ichlèmek, چالشمق tchâlichmaq. — Faire usage, قوللنمق qoullanmaq, استعمال istü'mâl it.
 — Exercer un art, صنعت ایشلتمک sana'at ichlèmek. — la puissance,
 l'autorité, بکار سورمک heçlik

surmek, s. f., حکم و حکومت *hukm u hukioumet it.* — la médecine, طب ابتدی *thebābeti ichlemek.* — son droit, en user, اجراء *haq-qyni idjrā it*, a.-t. — S'Exercer, v. pr., s'accoutumer, apprendre, اوکرئنمه *eugrenmek*, تعلم *te'al-lum it.* — Acquérir de la pratique, ادمان *idmān, itmān it.* — à la patience, صبر و تحمله *tadrīb sabru tehammulē tadrīb nafs it.*

EXERCICE, s. m., pratique, ایشلمه *ichlemē*, عمل *'amel, idmān, itmān.* — Long usage, عمل مدید *'ameli medid.* — militaire, تعلیم *ta-tlīm.* — Mouvement, حرکت *hareket*, a. — Peine, بورمه *iourma, zahmet.* — Fonction, service, زحمت *khydmet.*

EXÉRÈSE, s. f., قلع الزاید *qal'uzzāid*, a.

EXFOLIATIF, IVE, adj., کمکی *guemigui qabouq qabouq soüidji*, t.; مساف *muciff ul-azm*, a.

EXFOLIATION, s. f., کمک قبوق *guemigūn qabouq qabouq souïoulmaci*, انساف العظم *insaf ul-azm*, a.

EXFOLIER (S'), v. pr., کمک قبوق *guemik qabouq qabouq soïoulmaq*, انساف *guemik insafe iuz thout-maq*, a.-t.

EXHALAISON, s. f., بوغ *bough, boukhār*, pl. a. ابخرة *ab-kharet.* — de la terre, بخار *ierden tchyqān boukhār.*

EXHALATION, s. f., بوغ-ک *boghuñ tchyqmaci*, چیقه-هــے-ى *fevrāni boukhār*, a. فوران بخار; t.

EXHALER, v. a., des vapeurs, بخار صالح *boukhār sälmaq, tchiqärmaq*, بخارا *boukhār rājha* رایحة ویرمک *rājha virmek, qoqon tchiqärmaq.* — S'Exhaler, v. réfl., چیقه-ق *tchyqmaq.* — La vapeur, بخار چیقمق *boukhār tchyqmaq.* — Une odeur, قرقوسی *qoqmaq*, قوچمك *qoqoucy ol, iäilmaq.* — S'évaporer, «واييه» اوچوب طاغلماق *havātē outchoup dhāghylmaq.* — Exhaler sa colère, دفع غصب *def'y ghazab it.*

EXHAUSSEMENT, s. m., رفت *iükseklik*, ارتفاع *irtifā'*, rif'at, a.

EXHAUSER, v. a., بوكسلتمک *iükselemtmek*, قالدرمق *qaldurmäq*, ترفیع *iudjèletemek*, t.; یوجامک *terfi' it*, a.-t. — Exhaussé, c. بوكسلمش *iükselmich*, t.; مرنفع *mürtefi'*, a.

EXHÉRÉDATION, s. f., میراثدن *mirästen tchy-qarma*, چیقرمه - محروم قلمه *mahroum qylma*, t.

EXHÉRÉDER, v. a., میراثدن *mirästen kesmek*, کسmek *mirästen tchiqarmaq*, mahroum qylmaq, a.-t.

EXHIBER, v. a., گوسترمک *gucus-termek*, ابراز *ibrāz it*, ابرازا *izhār it*, عرضه *'arza it*, a.-t.

EXHIBITION, s. f., گوسترمە *gucus-termé*, اطهار عرض *izhār, 'arza, ibraz*, a. عرضه ابراز *arza*, a.

EXHORTATION, s. f., action d'exhorter, قندرمه qyndurma, t.; الحاج و ابرام il-hâh uibrâm. — Conseil, اوكت eu-gut, t.; نصيحت nacihat, t.; وعظ ra'z.

EXHORTER, v. a., conseiller, اوكت eugut, nacihat vîrmek. — Exciter, inviter à, ترغیب terghyb, t.; قندرمق qyndurmaq, t.

derkiär, p.; **بولغان** *bolghān*, *tart.*
— Les choses existantes, les choses
créées, **موجودات** *mevdjoudāt*.

وارلق *vār*, **وار** *vārlyq*, t.; **كون** *vudjoud*, **وجود** *kevn*, **موجودیت** *mevdjoudiiet*, a.;
وجود *hesti*. — Donner l'—, **وجود** *mevdjoud vīrmek*.

EXISTE, v. n., *vār ol-maq* **وار اولمق** *mevdjoud ol*, **موجود او** *dhourmaq*. — Faire exister, produire, **تكوين** *tekvīn it*.

EXODE, s. m., **هجرة** *hidjret*, **كتاب** *sefer el-khouroudj*, **الخروج** *kitāb ul-hidjret*, a.

EXOINE, s. f., **تحقيق عذر شرعى** *tehaqquqy' euzri cher'ü* **مصدق سند** *mouçaddiq sened*, a.-t.

EXOPHTALMIE, s. f., **كوزك** *guezuñ oniou* او **يولمندن** او **ينامسى** *minden öināmaci*, t.; **جوط العين** *djehouz ul-'aïn*, a.

EXORABLE, adj. com., — **رجايسى** *ridjäti*, **دعاىي قبول** *doäti* **ایدن** *qaboul iden*, a.-t.; **اسير كيسيجى** *ecürgueüdji*, **رافتلۇ** *reefetlu*.

EXORBITAMMENT, adv., **اورانسز لغله** *oränsizligħlè*, **افرات** *isfrāth il-'* **ایله** *bi-ghātié*.

EXORBITANT, e, adj., **حددن** *haddten mutedjāviz*, a.; **متتج اوز** *orānsiz*, t.

EXORCISER, v. a., **افسون او قوم غله** *efsoun oqoumaghle* **جنلىرى دفع** *djinleri def' it*, **استعاذه دعاسنى** *istī'āzē dou'ācini* **او قوم** *oqoumaq*, a.-t.

EXORCISME, s. m., **دعاي استعاذه** *dou'ācini istī'āzē*.

dou'āi istī'āzē **مرىبرة** *merirret*, a.
استعاذه **داعسى اوقيان** *istī'āzē dou'ācini oqoniān*.

EXORDE, s. m., **ابتداى كلام** *ibtidāi kelām*, **مقدمه** *mouqaddemē*, a.

EXORTOSE, s. m., **كميىكك** *guémigmū dhoumlama-ci*, t.; **عجزة العظيم** *'adjeret ul-'azm*, a.

EXOTÉRIQUE, adj. com., **طشره ده خارجي** *thachrada ki*, t.; **کي** *khāridjū*, a.

EXOTIQUE, adj. com., **يبانى غريب** *iabāni edjnebi*, p.-t.; **اجنبى** *gharīb*, a.

EXPANSIBILITÉ, s. f., **يايلمه قوتى** *iā'ilma qouveti*, t.; **قوت انساطيه** *imbiçāthiē*.

EXPANSIBLE, adj. com., **يايلمىسى** *iā'ilmaci*, **اچلمىسى** *atchil-maci* **ممکن** *mumkin*, a.-t.; **يايله بيلور** *iā'illa bülur* **ممکن الابساط** *mumkin ul-imbiçāth*, a.

EXPANSIF, IVE, adj., **يايلور موجب الابساط** *iā'ilur, moudjib ul-imbiçāth*. — Ame expansive, اچق *atchiq gueuñullu*.

EXPANSION, s. f., **يايلمه انساط** *iā'ilma imbiçāth*, a. — En t. d'anatomie, prolongement, allongement, امتداد *ouzānma*, t.; **ازانمه** *imti-dād*.

EXPATRIATION, s. f., **يورددن جلا** *üridden aïrylma*, t.; **ايبلمه** *djiläi vathan*, a.

EXPATRIER, v. a., **يورددن ايبلمه** *üridden aïrmaq*. V. EXILER.

— S'Expatrier, v. pr., جلاؤطن ايرلمق *iordden aïrilmaq*, ترك ديار, *djiläü vathan it*, a.-t.; وطن ا *terki diär, vathan it*, a.-t.

EXPECTANT, e, adj., اويمىخه كركلو *oummagha guereklu*, t.; توقع *haqq olän*, مستحق اولان *tevaqqou'a mustehaqq olän*, متربق بالاستحقاق *muteraqqib bil-istyhqäq*, a.

EXPECTATIF, iVE, adj., وقتني *vaqtini beklemeguiè bāghlu* وانتظار وقت مرهونه موقف *intizäri vaqtı merhounè mevqouf*, a.-t.

EXPECTATIVE, s. f., بروعيه *bir va'ideiè mebnî intizär* - اميد *umid*, a.-p.-t.; انتظار *intizär*, a.; اميد *umid*. — Vivre dans l'expectative de, مامول ايله كچىنك *meemoul ilè guetchinmek*. — Etre dans l'expectative, مامول او قتلانمك *meemouldè ol, qatlänmaq*.

EXPECTORANT, e, adj., بلغم سوكيجي *balgham seukidji*, t.; دافع البلغم *däfi' ul-balgham*. — Remèdes expectorants, بلغم سوكيجي *balgham seukidji*, علاج *'ylädjälär*.

EXPECTORATION, s. f., توکورمه *tukurmè*, بلغم سوکلمەسى *balgham seukulmeci*, اندفاع البلغم *indifä' ul-balgham*, a..

EXPECTORER, v. a., توکورمك *tukurmek*, بلغم توکورمك *balgham tukurmek*, بلغم چيقارتمق *balgham tchiqärtmaq*, t.

EXPÉDIENT, s. m., moyen de determiner une affaire, چاره *tchärè*, قوليبلق *qoläiliq*, t.; تدبیر *tedbür*, pl.

قدابىيـر *tedäbir*. — Il est expédient de , لايق اولان *lääq olänoldurki*; اولدركه *lääq olänoldurki*; لازم *guerek, lätzim, läüqtur*.

Il est expédient de faire cela, بوني ايتىك حسن فدبىير در *bounou itmek husni tedbür dur*.

EXPÉDIER, v. a., terminer promptement, تيز بتورمك *tız biturmek*.

برايش چاپىك *bir ich tchäpouk biturmek*, tekmil ايشى چاپىكچە *tekmil it*, تكميل *ichi tchäpoukdjé biturmek*.

— Envoyer, كوندرمك *gueundermek*, ارسال *irsäl it*, des marchandises, اموال تجارتى يوللامق *enväli tidjäreti tollämaq*,

tesür it. — quelqu'un, le faire mourir چاپىجاق آخرته كوندرمك *tchäpoudjäq akhyrëti gueundermek*, تمام ايشنى *ichini tamäm it*.

Dépenser, consommer, صرف واستهلاك *sarf u istihlak it*.

چاپىك سريع العمل *seri' ul'amel*, a.

EXPÉDITION, s. f.; achievement, اتھام *itmäm*, بتورمكlik *biturmeklik*, a. — Envoi كوندرمه *gueundermè*, ارسال *irçäl*, a. — Expédition militaire, عسکر چيقارمهه *'asker tchy-qärma*, ارسال عساکر *irsäli 'açä-kir*, سفر *sefer*. — Copie d'un acte, bir sénedün sou-

reli, a.-t. — Diligence, چاپىك *tchäpouklik*, سرعت *surat*. — Entreprise, عزم *'azm*, ازىمت *'azîmet*.

تجربات — Expéditions, dépêches, اوراق *evrāq*.

كاتب *ķātib*, a. EXPÉDITIONNAIRE, s. m.,

تجربة *tedjribah*, pl. تجربة *tedjārub*. — Essay — امتحان *imtihān*, صنامق *synāma*. — وقف *vouqouf*, رسوخ *rusoukh*, a. — Faire une — تجربة *tedjribah* it, a.-t.

— J'en ai fait l'expérience, تجربة سنى *ayitdm* *tedjribecini ittum*.

— Connaître le monde par expérience, بالتجربة احوال عالمه *bittedjribah ahvāli* وافق واسنا او صنامق *'alem vāqyf u achinā ol*, دكمك *synāmaq*, t.

تجربة مبني *tedjribah ebēc mebni*, a.-t. — La physique expérimentale, مبني على التجارب اولان علم حكمت *mēb-nii alet-tedjārib olān 'ylmi hikmet*.

EXPERIMENTÉ, E, adj., éprouvé, تجربة اولنمش *tedjribah olounmich*, مجريب *mudjerreb*, اهل - صاحب وقف *ehli, sāhib vouqouf*, تجربة صاحب *tedjribah sāhibi*. — dans les affaires, کار ايش *ich gueurmuch*, ایش کورمش *kiār ázmoudè*, امور دیک *oumour dīdè*, a.-p. — dans la guerre, جنک ازمودہ *djenk ázmoudè*, p.; جنک احوالن بیلور *djenk ahvālin bēlur*. — Qui connaît le monde, دنيا *duniā gueurmuch*, جهان دیک *djhānā dīdè*.

EXPERIMENTER, V. A., faire l'expérience de, تجربة امتحان *tedj-*

ركهك *rubè, imtihān it*, a.-t.; denemek صنامق *synāmaq*, t.

EXPERT, E, adj., versé dans un art par la pratique, استاد *ustād*, ماهر *māhir*, حاذق *hāziq*. — Il est expert en chirurgie, جراحتك *fenni djerāhatté* صاحب حذاقتدر *sāhib hazāqattur*. — Celui qu'on nomme pour faire une expertise, اهل خبره *ehli khybrè*. — S'en rapporter à l'avis des experts, ماذهبي اهل خبره نك رائنه حواله *māddēū ehli khybrēnuñ reünē havālē it*.

EXPERTISE, S. F., opération des experts, كشف *kechf*. — Faire une بركشف *bir kechf it*. — Rapport ou procès-verbal des experts, كشف اعلامي *kechf ilāmi*.

EXPIATION, S. F., action par laquelle on expie, كفارت *kefāret*. — Prix du sang pour un meurtre, معقلة *m'aqalet*, ديت *dīet*, a. — des péchés, كفارت ذنوب *kefāreti zu-noub*, a.

EXPIATOIRE, adj. com., صوم *kesāretlu*, a.-t. — Jeûne —، كفاره *savm ul-kefāret*.

كفارت ويرمك *kefāret virmek*, تکفیرا *tekfir it*, a.-t. — ses péchés, کفارت ذنوب *kefāreti zunoub it*, a.-t. — Donner le prix du sang en expiation d'un meurtre, ديت *dīet it*.

EXPIRATION, S. F., action de repousser l'air aspiré, صولق *solouq virmè*, t.; چقارمه *tchiqārma*, a. — دفع نفس *des'i nefes*, a. — وقتک حلولی *qat'k halūli*, Echéance d'un terme,

vaqtuñ houlouli, انقضـا *inqyzā*, خـاتـم *khytām*, a.; دوـكـنـه *teukennè*, بـتـمـة *bitmè*. — A l'expiration du jeûne, *siāmuñ khytāmindè*.

EXPIRER, v. n., rendre l'air qu'on avait aspiré, — **صـولـقـ صـالـمـقـ** *solouq sālmaq*, چـيـقاـرـمـقـ *tchýqārmaq*. — Rendre l'âme, *جـانـ وـيرـمـكـ* *djān vīrmek*, *teslím it*. — **صـوـكـ** *son nefeci vīrmek*, نـفـسـىـ وـبـرـمـكـ *teslím djān*, رـوحـ *rouh it*, *eulmek*. — Finir, échoir, **دـوـكـنـكـ** *dukenmek*, بـتـمـكـ *bitmek*, t.; **خـاتـمـ بـولـمـقـ** *khytām boulmaq*. — Le délai est expiré, مـهـلـتـكـ وـقـتـىـ تـمـامـ اوـلـمـشـدـرـ *muhletuñ vaqty tamām olmuchtür*.

EXPLÉTIF, IVE, adj. (mot), لـفـظـ مـنـضـمـ لـتـأـكـيـدـ *lafzi zāid*, زـاـيدـ *lafzi munzam liteekid ulma'na*.

EXPLICABLE, adj. com., تعـبـيـرـ مـمـكـنـ اـسـانـ *ta'bíri açān*, a.-p.; اـنـتـفـيـسـيـرـ *mumkin uttefsir*, a.; اـنـتـفـيـسـيـرـ بـيـلـهـ جـكـ *atchila biledjek*, t.

EXPLICATIF, IVE, adj.,-., تعـبـيـرـ اـيـدـيـنـ *beïān iden*, *idídji*, a.-t.; معـنـاـ اـنـتـفـيـسـيـرـ *ma'na atchidji*, a.-t.; مـفـسـرـ مـبـيـنـ *musessir*, مـبـيـنـ *mubeüin*, a.

EXPLICATION, s. f., تعـبـيـرـ بـيـانـ *beïān*, معـنـاـ تـفـسـيـرـ *ta'bír*, تـفـسـيـرـ *tefsir*, وـبـرـمـهـ *ma'na vīrmè*. — Information sur une chose, **اـسـتـكـشـافـ** *astikchāfi hāl*. — des songes, **تـعـبـيـرـ** *ta'bíri rouïā*, روـيـاـ.

EXPLICITE, adj. com., اـچـقـ *achiq*

واـصـمـعـ اـشـكـارـ *atchiq*, t.; *achikiär*, *vāzih*, a.

EXPLICITEMENT, adv., اـيـضاـحـاـ اـشـكـارـ *atchyqtan*, *achikiärē*, *izāhen*, a.

EXPLIQUER, v. a., interpréter, معـنـاـ اـكـلـاتـمـقـ *ma'nā vīrmek*, وـبـرـمـكـ *añlätmäq*, t.; معـنـاـسـنـيـ *ma'nācini vīrmek*. — Éclaircir, exposer clairement, بـيـانـ اـيـضاـحـاـ *beïān*, *izāh it*. — Décrire, interpréter, تعـبـيـرـ *ta'bír it*. — Faire savoir, اـفـادـهـ اـبـيلـدـرـمـكـ *bildurmek*, *ifādē it*. — Enseigner, اوـكـرـتـمـكـ *eugretmek*, a.-t. — S'Expliquer, v. réfl., dire ce qu'on pense, اـفـادـهـ اـتـعـبـيـرـ اـولـنـمـقـ *ifādē merām it*. — En parlant des choses, تعـبـيـرـ اـولـنـمـقـ *ta'bír olounmaq*. — Expliqué, e., بـيـانـ معـنـاسـىـ *beïān olounmich*, اوـلـنـمـشـ *ma'nāci vīrlmich*, مـفـسـرـ مـبـيـنـ *musessir*, مـبـيـنـ *mubeüien*.

EXPLOIT, s. m., action de guerre المـمـمـرـاـبـلـ غـزوـاتـ *ghazā*, pl. فـتوـحـاتـ *futouh*, pl. فـتوـحـاتـ *futouhāt*. — Actions remarquables, مـاـثـرـ جـلـيلـ *meācirî djelilé*. — Citation envoyée par le juge, مـراـسـلـةـ مـرـاـسـلـهـ سـيـ *murācelé*. — Exploit d'assignation, اـحـصـارـ مـراـسـلـهـ سـيـ *yhzār murāceléci*. — de saisie, اـخـذـ مـراـسـلـهـ سـيـ *akhyz murāceléci*.

EXPLOITABLE, adj. com., qui peut être exploité, اـيـشـلـتـهـدـهـ سـيـ مـمـكـنـ *ichletmeci mumkin*, اـيـشـلـنـورـ *ichlenur*. — Cultivable, en parlant d'une terre, زـرـاعـتـيـ مـمـكـنـ *zirā'ati mumkin*, سـوـكـيـلـوبـ سـوـرـيـلـهـ بـيـلـهـ جـكـ *seuk*

kilup surilé biledjek ier. — Qui peut être saisi par justice, حکم شرعی ایله hukmi cher'i ilé zabth olounmaci mumkin.

EXPLOITATION, s. f., d'une terre, d'une mine, بـرـیـرـک يـاـخـودـبـرـ bir ierūn īākhod bir ma'denū ichletmeci.

EXPLOITER, v. a., des terres, des mines, اراضـی بـیـ مـعـادـنـی eräzii, me'ādeni ichletmek. — la terre seule, بـرـی سـوـکـوـبـ iri seukup surmek. — une mine, en tirer le métal, زـمـینـی سـوـکـوـبـ zemini seukup ma'den tchyqärmaq. — une terre, بـرـی زـرـاعـتـ عـمـورـاـ bir ieri zirā'at, ma'mour it. — une forêt, بـرـاـرـمـانـکـ اـغـارـلـبـنـیـ bir ormānuñ aghādjlerini keçup sätmaq. — Donner des exploits, des assignations, مـرـاسـلـهـ وـبـرـمـکـ murācelē virmek.

EXPLOITEUR, s. m., de terres, سـوـکـوـبـ suren. — de mines, زـمـینـی سـوـکـوـبـ zemini seukup ma'den tchiqärän, t.

EXPLORATEUR, s. m., qui va à la découverte, يـوـقـلـایـجـیـ ioqläidji, t.; كـوـزـجـیـ mustakhbir, a.; مستـخـبـرـ gueuzdji, اـرـامـغـهـ مـأـمـورـ arāmagha meemour, دـیدـبـانـ didebän. — Espion d'une cour étrangère, دولـتـ اـجـنبـیـهـ devleti edjnebiië djäcouchi.

EXPLORATION, s. f., action de sonder, يـوـقـلـایـشـ ioqläich, t. — Re-

cherche et espionnage, دـیدـبـانـقـ تـجـسـسـ debänliq, p.-t.; tedjessus. — Information, استـخـبـارـ istikhbär. — Découverte, استـكـشـافـ istikchäf, کـشـفـ kechf.

EXPLORER, v. a., examiner, rechercher, يـوـقـلـهـ قـوـقـلـهـ ioqlamaq, تـفـحـصـ tedjessus it, استـخـبـارـ tefahous, istikhbär it, a.-t. — Espionner, جـاسـوـسـقـاـ djäcousliq it.

EXPLOSION, s. f., پـاتـلـامـهـ pātlama, de la poudre, بـارـوـتـ bārout pātlama-ci, t.

EXPORTATION, s. f., اـخـرـاجـ ikh-rädj, مـلـكـدـنـ mulkden tchy-qärma. — des marchandises, اـخـرـاجـ اـسـوـالـ تـجـارـتـ ikhrädji emvāli ti-djäret, a.

EXPORTER, v. a., emporter hors d'un pays, كـوـتـورـمـکـ gueuturmek, مـلـكـدـنـ ykhrädj it, طـشـرـهـ كـونـدـرـمـکـ mulkten thachra gueundermek, مـلـكـدـنـ چـيـقاـرـمـقـ mulkten tchiqärmaq, دـيـارـ اـخـرـاجـ diär akhèrè naql it.

EXPOSANT, e, adj., qui expose un fait, عـرـضـحـالـ arz iden, صـاحـبـ اـيـدـنـ arzouhäl iden, عـرـضـحـالـ sâhib 'arzouhäl, a.-t.

EXPOSÉ, s. m., d'un fait, اـنـهـاـ inhä, a.; تـقـرـيرـ taqrir, 'arz.

EXPOSER, v. a., mettre en vue, مـيدـانـهـ كـتـورـمـکـ meidânè gueuturmek, qomaq, اـرـمـيـانـ der miän it, كـوـسـتـرـمـکـ gueustermek. — aux yeux, کـوزـ اوـكـنـهـ قـوـمـقـ gueuz

euñunè qomaq. — Mettre dehors, طشره قومق *tchiqarmaq*; چرقمق *thachra qomaq.* — au soleil, کنشه قومق *gunèchè qomaq, t.;* تشهیس ا *techmis it.* — Mettre en danger, خطره دوشرمک *katharè duchurmek*, مخاطره به قومق - دوشورمک *moukhâtharaïè qomaq, duchurmek*, تهلهکه به او غرائمق *tehlukëè oghrâtmaq, a.-t.* — en vente, بازاره کتورمک *bâzârè gueturmek*, صانیلاق *sâtilyq it.* — un fait, بر واقعه‌یی ا *bir vâqa'üi bâsth u beiän it.* — Manifester, dire, اظهار *atchyq, t.;* تقریر *izhär, ibrâz, taqrîr it,* a.-t. — Déduire, expliquer, کوسترمک *guestermek, beiän it.* — Offrir, présenter, rapporter, déclarer, *inhâ it, 'arz it, اعرض ا* ا *انها ا* *inhâ it, 'arz it, اعرض ا* تقریر *taqrir, telkhis it.* — Nous vous exposons amicalement ce qui suit: انهای دوستانه مز بودرکه *inhâï dostânemuz boudurki, a.-t.* — Exposer un enfant, l'abandonner, چجوق برآقمق *tchodjouq brâqmaq.* — S'Exposer, v. pr., à perdre la vie, اینمك *djan oñamaq, atmaq, a.-p.-t.* — مخاطره به کبرمک *moukhâtharaïè guirmek, نفسمی مخاطره به القا nessini* *moukhâtharaïè ilqâ it.* — Exposé, e, کوسترilmich, مع روض *gueusterilmich, ma'rouz, اتهلهکه به قونمش qonimuch.*

EXPOSITION, s. f., action d'exposer, میدانه قونمه‌سی *-ktörlimesi meidânè qonmaci, guêturulmeci, ادا* بیان *'arz, t.* — Explication, عرض *'arz, t.*

beïän, 'عرض' arz. — Représentation, تقریر *inhâ.* — Narration, انها *taqrîr, نقل naql, حکایت hikâyet, طرف revâiet, a.* — Côté, tharaſ. — Situation, موقع *mevqy', سمت* توجّه *semî teveddjuh.*

EXPRES, s. m., messager à cheval, منزل مخصوصی *menzili makhaçouci.* — à pied, ساعی *sâ'i.* مخصوص براولاق - بر قوربیر *makhsoüs bir oulâq, bir gourier.*

EXPRES, se, adj., formel, clair, اشکار *atchiq, t.; achikiär, صريح saryh, المترح mouçarraḥ.* — Absolu, مطلق *mouthlaq.* — Un ordre absolu, برقعه امر مطلق - مصرح *bir qyth'a emri mouthlaq, mouçarraḥ.*

EXPRES, adv., à dessein, makhaçous, مخصوصاً *makhçoucen, قصد ایله qast ilè.*

EXPRESSÉMENT, adv., d'une manière expresse, اقدن اچغه *atchiqtan atchigha, اشکاره achikiärè, صرح mouçarrahan.* Voy. NOMMÉMENT.

EXPRESSIF, IVE, adj., énergique, معنا بلوردیجی *ma'na bellurdîdji, t.; مبین merâm, مصباح muçarraḥ ul-hâl, كثیر المعنى kecîr ul-ma'na, a.*

EXPRESSION, s. f., action d'exprimer le suc des fruits, صقمه *syqma, عصـر syqmaqlıq, t.;* صقمقلاق *'asr, ta'cîr, a.;* — Manière de s'exprimer, سوپلیش *seuileich, ادا kelâmuñ edâci,* اداسی

لُفَظٌ لُفَظٌ *ta'bir*. — Locution, نطق *nouthq*, a. — Description, وصف *vasf*, توصيف *tevcîf*. — Manifestation, اظهار *izhâr*, a.; كلام *guezesterich*. — En peinture et en sculpture, représentation naturelle des passions, تصوير امراض نفسانية *tasvîri emrâzî nefsânîi*.

وَصْفٌ وَصْفٌ *EXPRIMABLE*, adj. com., تعبيري ممكن *vasfî guêlen*, كلن *ta'bîri mumkin*, a.-t.; تعبيره كلور *ta'bîrè guelur*.

EXPRIMER, v. a., tirer le suc en pressant, تعبير ا صقمق *syqmaq*, t.; Proférer, énoncer, *ta'cir it*. — Décrire, وصف ا *vasf it*. — تعبير *ta'bir*, *tevcîf it*, توصيف ا *vasfî gueturmek*. — Manifester, اكتتمق *añlatmaq*, t.; اظهارا *izhâr it*, a.-t. — S'Exprimer, v. réfl., سوبلیك *seüleme*k, نطق کلک *kelâm it*, کلام ا *nouthqa guelmek*, افاده مرام ا *ifâdeî merâm it*.

EX-PROFESSO, phrase adverbiale, کمال دقت ايله *kemâli diqqat ilê*, کرکى كبى *gueregui guibi*, کها هو مخصوصا *makhçoucen*, a.; حقه *kemâ huè haqqouhou*.

EXPROPRIATION, s. f., ملك واملاكden *mulku emlâkten* tchygârma, a.-t.; اخذ املك *akhzi emlâk*, a.

EXPROPRIER, v. a., ملك واملاكden *mulk* tchigârmaq, *mahroum it*, a.-t.

EXPULSER, v. a., قومق طشهه ا - سورمك *qovmaq*, *thachra it*, surmek, t.; دفع ا *def'it*, طرد واخراج *thard u ikhrâdj it*, a.-t.

EXPULSIF, IVE, adj., سورجي دفع ايديجي *suridji*, t.; دافع *daf'y*. — Remède, دفعه دايم دافع *devâi dâfi'*. — Force explosive, قوت دافعه *quovveti dâfi'a*.

EXPULSION, s. f., سورش *suruch*, قوغهه *qoghmaq*, قومقلق *qovmaqlıq*, اخ راج دفع *def'*, طرد *thard*, *ikhrâdj*, a.

EXQUIS, SE, adj., پك بدیع اعلا *peki eüu*, اعلا *a'lâ*, bedi', لذیذ *nefis*, a. — Savoureux, طاتلويمك *lezîz*. — Mets, اطعمه *eth'imci* neficè, نفایس بهیه *nefâaci behiye*, a. — D'une manière exquise, پك انفس - نفییس *peki guzel*, صورت ايله *enfes*, *nefis souret ilê*; وجه احسن - لطیف اوزره *ahsen*, *lathif uzre*.

EXSICCATION, s. f., قورتقلق *qouroutmaqlıq* — قورتپ *qouroutma*, t.; تیبیس *teibis*, a.

EXSUCCION, s. f., امهه *emmé*, t.; امتصاب *mass*, متص *intiqâs*, انجذاب / رطوبت *indjizâbi rutoubet*.

EXSUDATION, s. f., صزلش *sizlich*, t.; نز *nezz*, ترشح *terechchuh*, نتوح *neth*, *nutouh*, a.

EXSUDER, v. n., صزمق *syzmaq*, *terechchuh it*, a.-t.

عینیله بولنان Extant, e, adj., a.
عیناً 'aünile boulounān, a.-t.;
موجود 'aünen mevdjoud, a.

EXTASE, s. f., vive admiration, دنک حیرت *denk hāret*, a.; قالبه *qalma*. — État particulier aux hommes voués à la vie spirituelle, وجاد *vedjd*, pl. *ridjād*, حال مبهوتت *hāli mebhoutet*.

EXTASIÉ, e, adj., متّحِير *mute-haûr*, شاوش *châchup* - ذنک اولیش - *qâlmich*, قالیش *denk olmich*, مبهوت *mebhout*.

متختير او EXTASIER (S'), v. pr., mutehâtier ol, حیرته کلیک hairetè guelmek, a.-t.; شاشوب قالمه شاشوب - châchup qâlmaq, مهبوت مدھوش mehbout, غایتلە medhouch ol, مسروراو ghâtetilè mesrour ol.

حیرتدن EXTATIQUE, adj. com., *häretten häcyl olân,*
اولان حاصل *häretten häcyl olân,*
ایتپش اقتضا شاشقەدن *châch-maqtan iqtyzâ itmich,* a.-t.

او زاد بیجی EXTENSEUR, adj., سکرلو ات ouzādidji siñirlu et, عضلت مبسط azaleti mubessit, a.;
اعضلات مهده' au plur., azalāti
کری بیجی بالق اتلاری mumeddè, etlery, guéridji bâlyq

امتداد EXTENSIBILITÉ, s. - f., قابلیت *qabiliet*, *qabilüet*, *ul-imtidād*.

EXTENSIBLE, adj. com., اوزانور ouzâneur, - چکلمسی ouzâdilessi, - یا یالپسی ouzâdilmaci, tche-kilmeci, iäülmaci mumkin, a.-t.;

ممكن اوزانه بيلور ouzāna bilur, a. الامتداد mumkin ul-imtidād,

EXTENSION, s. f., dimension, مساحة *meçāha*. — Distance, مسافة *meçāfe*, a. — Action d'étendre, اوزاتهقلق *ouzātma*, اوزاتمه *ouzāt-* *maqlıq*, t. — Action de s'étendre, كرنمه *ouzānma*, اوزانمه *guerinmè*, امتداد *imtidād*, a. — en surface et en attribution, توسيع *tevsi'*. — du pouvoir, de l'autorité, قدرة *dārah*.

جَوَيْحَةُ حُكُومَتٍ tevsiü däireti hukioumet. —
 پایلهه یا تایلما Propagation. — Aug-
 تزايد zatıud. — accroissement, augmentation,

EXTÉNUATION, s. f., diminution
 de forces, قوتسلك *qouvvetsizlik*,
 صعف *dermânsizlik*, t.; دمانسلق
za'f. — Diminution, ارقنمه *aryq-lanma*. — Exténuation d'un fait,
 d'un crime, خفیتلهه *khasifletme*,
 تخفیف *taqlîl*, تکلیف *takhfîf*,
 استخاف *istikhfâf*, a.

EXTÉNUER, v. a., affaiblir, rendre
maigre, أرقلهـ ق *aryqlamaq*, t.;
درمانسرا نحيفـ ا *nahif it*, a.-t.;
اضعافـ زبون *zaboun* *dermâhsiz it*,
أـ iz-āf it. — En terme de pratique,
diminuer, atténuer, خفيفـ تـ ك *kha-*
fisfetmek, تـ خـ فـ يـ فـ *takh-*
fif, *taqlil it*.

EXTÉRIEUR, *e*, adj., ce qui est au-dehors, طش-رده‌گی *dich*, *thachradaghi*, *dichardaghi*, t.; خارج *khāridj*. — Les parties extérieures du corps, بدنک اعضای *bedenuñ* 'azāt khāri-djicci. — Rapports ou relations ex-

مناسبات خارجیه *muna-
cebāti kharidjīè*. — Ce qui paraît
دیش بوزی *dīsh būzī*
au dehors, apparent, *dich iuzu*, ظاهر *zāhir*.

EXTÉRIEUR (L'), s., d'une chose, طشري tachra, dichari, طشري dicharici. — L'extérieur d'une chose, بـ شـيك bir cheiuñ dichärucy. — d'une personne, ظاهري وـ جـه يـوز vedjh, zahiri, a. — Il a un bel extérieur, ظاهري اـعـلـادـر zahiri a'ladur. — L'intérieur ne répond pas à l'extérieur, باطنـي ظـاهـريـنـه مـطـابـق دـكـلـدـر, bāthyni zāhirinē muthaby-q deıldur. — A l'Extérieur, adv., خـارـج دـيشـارـدـه di-chärdä. — Hors du pays, مـهـلـكـتـه khäridji memlekettè.

EXTÉRIEUREMENT, adv., طشہ ده ظاہر ده zāhirda, t.;
 thachrada, ظاہردا صورتا soureta, zahiren, صورتا soureten, 'a.; كورنش ده gucuru-nuchè.

بِرْبَادٌ بِرْبَادٌ بِرْبَادٌ
 يُوقَى يُوقَى يُوقَى
 اِيدِيْجِي اِيدِيْجِي اِيدِيْجِي
 اِيدِيْجِي اِيدِيْجِي اِيدِيْجِي
 اِيدِيْجِي اِيدِيْجِي اِيدِيْجِي
 اِيدِيْجِي اِيدِيْجِي اِيدِيْجِي

EXTERMINER, v. a., يُقْتَلُ *iq'at*,
اصلنى كسمك *iogh it*, - يُوْغُ *iogh* it,
اصلنى قطع *aslini kesmek, qath' it*,
برباد - استيصال *berbäd, istiqâl*
it, a.-t.

EXTERNE, adj. com. et s. des deux genres, خارجی *khāridjū*, طشره دن اولان - *tachradan*, *dichardan olān*, *guelen*, غریب *gharīb*, a. — Les causes externes des maladies, امراض علل خارجیہ سی *emrāzuñ y'leli khāridjūieci*. — Écolier externe, طشره دن مکتبہ کلان *thachraden mektebè guelen chāghyrd*.

EXTINCTION, s. f., action d'éteindre, سوندرش seuinich, seundurich, t.; اطفا ithfā, a. — de la voix, سس boghoul-maci. — Épuisement, دوکنمه tuken-mē, انقطاع inqydhā'. — Anéantissement d'une race, d'une dynastie, انقراض inqyrāz, a.

کوکدن - EXTIRPATEUR, s. m., - دیندن قوپاریجی keukten, dibinden - استیصال ایدیجی istisāl ididji, a.-t.; فالع qāly'. - L'extirpateur des hérésies, فالع اساس رفض و بدعت rezf u beda'at.

EXTIRPATION, s. f., action d'extirper, كوكدن *qopārich*, قوبارش *qopārmā*, قوبار مقلاق *keukten qopārma*, استيصال *istisāl*, *qopārmaglıq*, t.; قلع *qal'*, a. — Anéantissemement, محو *ioq ītmeklik*, بوق ایتمکلک *mahvi açär*, *indiräş*, a.

کوکدن - EXIRPER, v. a., keukten, keuklè qoparmaq,
قوپرمق ou simpl. قوپرمق qoparmaq,
استیصال istisâl it, قلع qal' it,
a.-t.

ZORAYDEH AL-MAQ, v. a., EXTORQUER.

zor ilè almaq, te'assuf it, تعسف ا جبراً المق - تحصيل ا
ا.-t.; *dje-bren almaq, tafsil it.* — de l'argent
بر كمسنه دن جبراً اقچه المق
de quelqu'un, *bir kimesneden djebren aqtche almaq.*

EXTORSION, s. f., concussion, ظلم
غدارلقدن *zoulm, te'assuf*, تعسف
ghaddārlyq. — Contributions forcées,
تكاليف عريفية

EXTRACTION, s. f., action d'extraction, چرمقلاق
چيقارمه *tchiqärma*,
tchiqarmaqlıq, t.; *ikhrādj*,
a. — En arithmétique et en algèbre,
opération par laquelle on tire les racines des nombres,
استحصال الجذر, *istihcāl ul-djezr*,
حساب البرجان *hypsab el-berdjān.* — Origine, اصل
asl, acyl, a.; صوى *soi*, t.;
نسمل *nəsl*, a.

EXTRADITION, s. f., بر قاچونك
اصل پادشاهنه يا دولتنه كېيرو
bir qātchqunuñ asl pādi-chähiné iā devletiné guiru virilməci, t.

EXTRADOS, s. m., قىندىك ارقەسى
qoubbenuñ argacy, t.
ايجىندىن *tchiqarmaq*,
استخراج ا چرممق *itchinden tchiqarmaq*,
istikhrādj it. — Tirer
d'un livre, d'un acte, ا خراج ا *ikhrādj it.* — Faire un ex-
trait, un abrégé, مختصر ا *moukhtaçar it*, اجمال ا *khoulâça*,
idjmäl it.

EXTRAIT, part., چارلمش *tchi-qārylmich*, ا خراج اولىنىش *ikhrādj*

olounmich. — Extrait, s. m., corps tiré d'un mixte, چقارلمش نىزىدە
tchiqärylmich nesnè. — d'un livre, كتابك استخراجى-مختصرى *kitābuñ istikhrādj, moukhtaçari.* — d'un écrit, ou d'une substance par distillation, خلاصە *khoulâça.* — de rhubarbe, راوند خلاصەسى *rāvend khoulâçaci.*

EXTRAJUDICIAIRE, adj. com., حكم
محكمەدن خارج *hukmi mehkemē-den khāridj*, a.-t.; دعاء وادن *d'avāden, māddēden khāridj.*

EXTRAJUDICIAIREMENT, adv., عرف خلاف اصول اولەرق
محكمەد *eurfi olaraq, khyläsi ouçouli mehkemē.*

EXTRAORDINAIRE, adj. com., qui n'est pas selon l'usage, أولى كىممىش
فوق العاده *oly, ola guelmémich*, t.; fevq ul-'adè, غير معتمد خارق عاده *khāriqy 'adè*, عادتن طشره - خارج *'adetten thachra, khāridj*, a.-t. — Dépense عادتن خارج اولان مصرف، عادتن خارج اولان masraf. — غير عادي *ghaïri'adi olän.* — Ridicule, bizarre, عجايب *ghaïri'adi olän.*

EXTRAORDINAIREMENT, adv., d'une façon extraordinaire, عادتن طشره اولەرق
adetten thachra olaraq, خارجا عن المعتمد *khāridjen 'an el-mu'tād.* — Bizarrement, ridiculement, عجايب صورت ايله *adjāib souret ilè.*

EXTRAVAGAMMENT, adv., دلى كېبى بېھۇدەلك ايله *deli guibi, bihou-*

délilik ilé, صاروقلاق ايله *sārouqlyq ilé*.

EXTRAVAGANCE, s. f., دليلك *bihoudelik*, p.-t.; *delilik*, بيهوده لك *biyehudehlik*, p.-t.; *turrəhät*, ترهات *bi-m'ana, bihoudé ichler ve seuzler*, a.-t.; جذون *djunoun*, ساروقلاق *sārouqlyq*.
ييعني - بيهوده *biyehudeh* ايشلرو موزار *bi-m'ana*.

EXTRAVAGANT, e, adj., صايقليجى *sāiqlaïdji*, ترهات سوباليجى *turrehät senüleïdji*, a.-t.; دلى *deli*, دلى *turrehät*; صاروق خوبىلىو *sārouq khouïlu*, p.-t.; صاروقلاق *sārouqlyq*.

EXTRAVAGUER, v. n., صايقلەمچىقى *sāiqlamaq*, چىدرەمچىقى *tchildurmaq*, t.; ترهات - ياوه سوبىلمك *turrehät, iävè seuïlémek*, a.-t.; دلى كېرى *deli guibi seuïlémek*, سوبىلمك *sārouqlyqlar it*.

EXTRAVASATION ou EXTRAVASION, طاشوب قابىندن طشىرە اقمه *thächup qäbinden thachra aqma*, t.

EXTRAVASER (S'), v. pr., اقوپ *aqoup* طاشمىقى *guetchmek*, كچمك *thächmaq*, طاشوب قابىندن طشىرە *thächup qäbinden thachra aqmaq*. — En parlant du sang, طمردن *thächup qäbinden thachra aqmaq*. — En parlant du sang, چقمق *dhamardan tchiqmaq*, t.

EXTRÊME, adj. com., qui est au dernier point, حددن طشىرە *haddten thachra*, غايات *ghäiet*, نهايات *nihäiet*, درجه ده *deredjedé*, درجه ده *nihäiet*, درجه ده *drægædæ*, اونتسى *aqsa ul-ghäät*, العایات *ul-ghäät*, افراط *euteci ioq*. — Excessif, بیوق *euteci ioq*. — Excessif, مفرط *mufrith*. — اوزره *ifrâh uzrè*, Amour extrême, عشق بىغايات *yehqy bighäät*. — Frojd extrême, غايت برودت *ghäiet buroudet*.

كافءة احوالك افراطه مائل برادم *kiäffei ahväldे ifräthè mäil bir adem*.

EXTRÊME, s. m., opposé, متقابل *zidd*. — Les extrêmes, برى برينه مخالف اولان شىئىر *biri birinè moukhälif olän cheïler*, غايات متقابله *ghäieti muteqäbelet*. — Le froid et le chaud sont les deux extrêmes, برد و حر *berd u harr ghäieteini muteqäbiletiñdur*.

EXTRÊMEMENT, adv., يك چوق *pekk tchoq*, غايتلە *ghäietlè*, غايتتە *ghäiettè*, a.-t.; بغایت *beghäiet*, غايت *ghäiet ul-ghäiet*, a.

EXTRÉMITÉ, s. f., bout, اوچ *oudj*. — Fin, صوكى *soñ*, صوكى *soñi*, آخر *akhir*. — Dernier terme, غايات *ghäiet*, Fin-fond, نهايات *nihäiet*. — A l'extrême de la rue, صوقاڭ *soqäquñ*, اوجنڭ *oudjoundé*. — Nécessité, مصايىقى *mouzääqa*, a. — Etre réduit à la dernière extrémité, n'avoir pas de quoi vivre, غايات صورت واحتياجه واصل *aqsäi ghäätäti zarouret u ihtiädjé vacylol*. — Le dernier moment, صوك *soñ* ساعت - وقت *sä'at, vaqyt*, آخر الوقت *akhyr ul-vaqt*. — Les derniers moments de la vie, صوك *soñ*, نفسم *neses*. — Il est à l'extrême, صوك نفسنى در *soñ nese-cindé dur*. — Excès, افراط *ifräth*. — Passer d'une extrémité à l'autre, افراطدىن تفريطە *ifräthten tefritha guetchmek*. — En portement, violence, تھۆر *tehevur*.

EXTRINSÈQUE, adj. com., خارجيّيٌّ *khāridjīi*, a.; طشرون - طشرون دن *khāridjden*, *thachradan gue-ten*, a.-t. — Valeur extrinsèque de la monnaie, قيمت اعتباريّه *qymetiyyetibāriiye*.

EXUBÉRANCE, s. f., طشمقلق *tha-chamaqliq*, طاشقنق *thāchqounlyq*, فضلة *artuqlyq*, t.; ارتوقلق *fazlet*, فضالة *fuzālet*, a.

EXUBÉRANT, adj., طاشان *thā-chan*, t.; فايض *sātz*, مستغنى *moustaghni*, a.; لبريز *lebriz*, p.

EXUBÈRE, adj. com. (enfant), ممددن *memēden* كسلمش چوجوق *kecilimich tchodjouq*, t.

ياره يبي پيدا آيدجك *iāra iedjek*, ياره يبي آيدجك *iāra iedjek*, t.

EXULCÉRATION, s. f., ياره لمقلق *iāralamaqliq*, ياره لنمه *iāralanma*,

تولد القرحة *tevellud el-qarhat*, a.

EXULCÉRER, v. a., درئ طرملمق *derii thyrmalamaq*, ييرتمق - ييرتمق *iyyrt-maq*, ياره پيدا *iāralamaq*, ياره لمق *iāra peidū iturmek*, t.; آيددرمك *iāra peidū iturmek*, t.; توليد قرحة *tevlidi qarha it*, a.-t.

EX-VOTO, s. m., نذر موجنجه *nezr moudjibindjè* نسنه *vīrilen nesnè*, نذر أولدرق ويرلان *nedīe* *nezr olaraq vīrilen hedīiè*, t.; نذيره *vezīmet*, pl. a. وذایم *vēzāüm*.

EZAN, s. m., appel canonique des Musulmans à la prière, اذان *ezān*, a. — Faire cet appel, اذان او قومق *ezān oqoumaq*.

ÉZÉCHIEL, n. pr., حزقييل *hiz-qyyl*.

ÉZOTÉRIQUE, adj. com., caché, مخفى *makhsfi*, a. كزلو *guizlu*, t.; Voy. OBSCUR.

F

F, s. m., sixième lettre de l'alphabet français, حروف هجانك *houroufi hedjēnuñ altindji harfi*.

FABAGELLE, s. f., plante, كرمان *kermān kimoüni*, t.; كمون *kimmouni* كيمبونى *kimbooni*, t.; بترى - اسدود *kemmouni berrüi*, aqed, a.

FABAGO, s. f., plante, برع نوع *bir nev'j nebät*, t.

FABLE, s. f., récit allégorique, مثل

meçel, vulg. مثال *maçāl*, pl. a. امثال *emsāl*; خرافه *khourāfet*. — مثال افسانه *esfānə*; حکایت کاذبه *maçāl*, حکایت کاذبه *hikiäiteti kiä-zibè*, اصلی یوقدن حکایه *asly ioqtān hikiäiè*. — Romance populaire, داستان *dācitān*. — La Fable, les fables de l'antiquité, اساطیر *açā-thyri*; اساطير جاهليّة *açā-thyri djā-hiliyet*. — Devenir la fable, la risée, دلارده داستان او *dillerdé dācitān*.

FABLIER, s. m. Voy. FABULISTE.
FABRICANT, s. m., کارخانه صاحبی, فابریقہ صاحبی
kiārkhānē sāhibi, *fābirīqeh sāhibi*, *fabriqa' sāhibi*, t.

FABRICATEUR, s. m., qui fabrique,
 يابتریجی *iāpturīdjī*, *iāptu-rīdjī*. — de fausse-monnaie, قلبرزان *qalbazarān*, قلبازان *qalbāzān*, اقچه ایشلیجی *aqtchē išeşlīdjī*, *aqtchē ichleidji*. — de faux actes, ساخته سند دوزنیجی *sākhtē sened duzīdjī*, *sened duzīdjī*.

FABRICATION, s. f., action par laquelle on fabrique، يَابْلِمَه iāpilma، ايشلامه iāpmaqlīq، ich-lémè، t.; عمل 'amel. — des étoffes، طوقومه dhoqouma، نسج nesdj. — برساخته سندک bir sâkhîtè seneduñ duz-mèci.

FABRIQUE, s. f., manufacture, کرخانه *kiārkhānè*, vulg. *kerkhānè*, فابریقه *fābriqa*. — Où l'on fabrique les étoffes, قەھاش، کارخانەسى *qoumāch kiārkhānèci*, p.-t. — Confection des ouvrages de fabrique, ایش *ich*, *ich-leïch*, عمل *'amel*, کار *kiār*. — de fabrique allemande, نمچە کارى *nemtchë kiāri*. — Construction, édifice, بنا *binā*, یاپور *iāpy*, یاپۇ *iāpou*, t.; عمارت *'imāret*.

FABRIQUER, v. a., يَأْمُقُ *iāp-*
 maq, ایشله ک، ichlēmek,
 'imāl it. — de la monnaie, اعمال
 اعمال | ضرب سکه | 'imāli sikkè it,
 zarbi sikkè it. — un faux acte,

ساخته سند یا پمک - دوزمک *sâkhte*
sened iāpmaq, duzmek. — Au fig.,
 inventer, ایجاد *idjād it.* — un
 mensonge, یلان دوزمک *iālān duz-
 mek.* — Fabriqué, e, یا پلمش *iā-
 pilmich, ichlenmich,* دوزمه، ایشلنیش
duzmè, ma'moul معمول مصنوع
masnou'.

FABULEUSEMENT, adv., *يَلْنَاعِلَةً ia-lānlāghylē*, *بِرَوْجَهٍ مُثْلًّا ber vedjhi maçal*, p.-a.; *مَشَالٌ وَارِي maçāl vāri*.

FABULEUX, se, adj., feint, con-
 trouvé, يَلَانٌ *yalān* ساخته *sākhṭe*,
 اصلی يوق *asli iiq*, اصلسز *acylsiz*,
 بی اصل *bi asl.* — Présumé, sup-
 posé, موهم *mevhoum*. — Histoire
 fabuleuse, يَلَانٌ قَصَّه *yalān qyssā*.
 — D'une manière fabuleuse, مثللو، *maçallu*, a.-t.;
 مثل كبسی *maçal guibi*.

فَابْلِيْسٌ، s. m.، مَثَالُ النَّامَةِ بِازَانٌ
maçālnāmē tāzān، اَفْسَانَه نُوِيْسٌ ef-
sānē nuwīs، خَرَافَاتٌ مُصْتَفَى khou-
rāfāt moucannifi.

FAÇADE, s. f., قپو اوکى *qapou*
euñi, اوڭ - بناڭ اوڭى *euñi*, *bi-*
nānuñ *euñu*, t.; حنوان *cunvān*, a.
— de palais, سراپىك يۈزى *sarātiūñ*
iuzu.

طرف *iuz*, يوز *iuz*, côté, tharaf. — Visage, چہرہ *iuz*, tchehrè, بکسر *beñz*, i.; وجہ *redjh*, صورت *souret*, a. — Regarder en face, يوزه باقمق *iuzé bāqmaq*. — Superficie des corps, سطح *sath*, اوستی *usti*, يوز *iuz*. — La face de la terre, پر يوزی *icer iuzu*.

روى زمين *roui zemîn.* — Face, situation des affaires, احوالك صورتى *ahvâluñ sourëti,* كييفيت - صورت *keïsiëti, sourëti ahvâl.* — Je lui ai dit en face, يوزينه سوبلدم *iuzinè seuïledum.* — En t. de géométrie, face d'un corps, جهه *djehet,* pl. a. جهات *djehât.* — Page et devant d'un édifice، صفحه *sashat.* — Faire face, يوز باقمق *bâqmaq,* دونمك - كوسترمك *iuz deunmek,* روبرو، *rou berou.* — En face, adv., يوزه مواجهه سند *iuzè qârnochou,* muvâdjehécindé، اوكند *euñundè.* — Vis-à-vis, مقابله سند *qârnochou,* mouqâbelécindé. — En face de la justice, حضور شرع *houzouri cher'ide.*

FACÉTIE, s. f., bouffonnerie, لطيفة *lathîfë,* a.; خورانه *khorâta,* t.; بذلة *bezlë,* بذلة بازلىق *bezlëbâzlyq,* a.-t.; هزل *hezl,* pl. a. هزليات *hezliiât.*

FACÉTIEUSEMENT, adv., لطيفه *ber vedjhi lathysë,* a.-t.; يوزندين *lathisë iuzinden,* a.-t.; برووجه *khorâta ilë,* خوراتنه ايله *hezla* هزلا *ber vedjhi lathysë,* a.-t.; *hezlen,* a.

FACÉTIEUX, se, adj., لطيفه جي *lathisëdjî,* a.-t.; خوراتنه جي *khorâtadji,* t.; بذله كو *bezleguiou,* a.-p.; كولدريجي *guldurudju.*

FACETTE, s. f., فاچهه *fâtcheta.* — Diamant à facettes, فاچهه اولدرق الماس طاشى *fâtcheta olaraq elmâs thâchi.*

FACETTER, v. a., فاچته ايشلمك *fâtcheta ichlémek,* t.

FACHÉ, e, adj., chagrin, كوجنهش *tchitín khouülu.* —

من فعل دلكيسير *dilguir,* كوسمش *munfa'il.* — En colère, اوكلنهش *euguëlenmich,* طارلمش *dhârylmich,* t.

FACHER, v. a., causer du déplaisir, الـ *indjitmek,* t.; تكدير *tekdir it,* ويرمك *elem vírmek,* خاطرنه طوقنهق *khâthirinè dhoqounmaq.* — Mettre en colère, اوكلتمك *dhâryltmaq,* طارلتهق *euguëletmek.* — Se fâcher, se chagriner, كوسشك *indjinmek,* كوجنهك *kusmek,* t.; الـ *elem, qaçävet tchekmek.* — J'en suis très-fâché, كوجه كادى *pekkedjek,* كوجه كلور *gudjumè gueldi.* — Il me fâche, gudjumè gueleur, موجب كدرمدر *moudjibi kederumdur.* — Se mettre en colère, طارلېق *dhârylmaq.* — Contre quelqu'un, برينه كوشىك *birinè kusmek,* برکشيدن انفعال *bir kichiden infiâl it.* — Ne vous fâchez pas, كوجنه *gudjenmè.* — Ne vous mettez pas en colère, طارلە *dhârylma.*

FACHERIE, s. f., déplaisir, (ce mot vieillit), قیغۇ تاسە *tâça, qai-ghou,* شقلت *syqlet,* كدر *keder,* a.

FACHEUX, se, adj., qui cause du déplaisir, كدرلو *kederlu,* a.-t.; نفسه مولم *moulim.* — Désagréable, كوج كادر *nefsè gutch guelur.* — Pénible, difficile, كوج *gudj,* مشقتو *mechaqqatlu.* — De mauvaise humeur, bizarre, يكاز *iañaz,* طارلغان *dhârlighân,* تتيز *titiz,* چتىن خويلىو *tchitín khouülu.* —

ثقلات Fâcheux, s. m., importun, ویرېچىق *siqlet vîridji*, a.-t.; اساندريجى اوصق *ouçanduridji*, t.; ثقيل *djân syqydji*, جان صقيجى تقييل النفس اولان كوسنە *saqyl olâñ kimesnè*.

FACILE, adj. com., aisé à faire, سهل *qolâi* ككز *gueñez*, قولي *qolai* سهل *schel*, *sehil*, بسيير *eshel*, اسهل *teçir*, اسان *açan*, p. — C'est très-facile, يك قولايىدر *pek qolaidur*. — Il est d'un accès facile, يانىدە *iänina värylmaci* ملایم *muläim*, a.; — Accommendant, *qoläidur*, t. — Accommodant, طور *thavr*, edâ. طورو اداسى *thavru edaci* فنادر *fenâdur*. — Caractère facile, طاتلو خوبلو *thâtlu khouïlu*. — Esprit, génie facile, هر شىك *her shik* قوليىنى *qolaiyni* بولور برعقل *cheiuñ qolaiüni boulour bir'aql*. — Style facile, naturel, سبک سلىپس *sebki selis*. — Facile, mou, sans fermeté, يواش *guevchek*, كوشك *kouchek*, خوبلو *iavâch khouïlu*.

FACILEMENT, adv., قولياعله *qolâilighlè*, قوليچىق *qolâidjè*, t.; سهولتىله *açanlighîlè*, p.t.; سهولت *souhouletlîlè*, بالسهوله *bissouhoule*.

FACILITÉ, s. f., manière facile de faire, de dire, قوليالق *qolâiliq*, t.; سهولت *açanliq*, p.; دهاسلت *souhoulet*, a. — Action de fermer les yeux par indulgence, اغماض عين *ighmâzi 'ain*, مسامحة *muçâmeha*. — Indulgence excessive, يواشلىق *iavâchlyq*, يواش خويلاق *iavâch khouïlulyq*, دهاسلت *douhacet*, دماتت طبع *demâceti thab'*, a. — Disposition, استع *istî'dâd*, داد *dâd*, اهليت *ehlüet*, a. — Facilité dans

les relations avec quelqu'un, ساهلة *muçâhelet*.

FACILITER, v. a., قولي ا قولي *qolâi* قولي تهقق *qolâilamaq*, قولي ليمق *qolâilatmaq*, t.; تسهيل *teshîl it*, ميسىر ايلەك *muësser cîlémek*, a.-t.

FAÇON, s. f., manière, forme, طرز *tharz*, وجه *üuz*, كونه *guiounâ*, منوال *minvâl*, شكل *chekl*, اسلوب *usloub*. — En aucune façon, طور *hitch bir vedjhîlè*, a.-t. — Maintien, ادا *thavr*, edâ. طورو اداسى *thavru edaci* فنادر *fenâdur*. — Il a mauvaise façon, بو ادمك عمل وحركتىك *trazidur bou ademuñ 'amel u hareketinuñ tharzi dur*. — Manière dont une chose est faite, ياپلش ايش *ich*, عيلة *tâpilich*, چشيد *tchechûd*, 'ymlet. — Travail de l'ouvrier, de l'artisan, ايشلەمە *ichlemè*, ايشلەش *ichleïch*, اعمالية *imâliyet*. — Prix de la façon, اقتى *aqty*, ايشلەمە *ichlemè behâci*. — Procédés de quelqu'un, بىر كوسنەنك اوضاع *bir kimesnenuñ evzâ' vu athwâri*. — Composition, travail particulier à un auteur, قلمك *qalemuñ eceri*. — Invention, ايجاد *idjâd*, طبع *idjâdi thab'*. — Manière contrainte et embarrassée et soins excessifs, تكلىف *tekelluf*, pl. a. تكلىفات *tekellusat*, رسمية *tekellusati resmîü*. — Cérémonie, تكلىف *teklif*. — Sans façon, تكلىفسىز *teklîfsiz*. — De

شويله کـ *shouyile* كـ *ki*, de sorte que, *cheuile ki*, شو وجـهـيـلـه *chou vedj-hile ki*.

ايشلنمش ich-
Façonné, e, adj., lenmich صورتلنمش souretlen-
لنمش mich, مشكل muchekkel, تكفلو te-
kellyuflu. — Étoffe, لا جه alâdjâ,
نقشلو قماش alâdjâ, naqach-
lu qoumach.

FAÇONNER, v. a., donner la façon,
 دوزمک *duzmek*, ایشلیک *ichle-*
 mek. — Donner la forme à une
 chose, ایشه صورت *ichë* ویرمک *souret vîrmek*, تشكيل *techkil it.* —
 Instruire quelqu'un, le former,
 الشدرمق *eugretmek*, اوكرتمك *alichturmaq*, تربيه *terbië it.*,
 نادیب *teedib it.* — Labourer,
 نطس *nadhas it.* — un champ,
 تارلاي *tarlai nadhas it.* —
 Orner, زینتلەمک *zînetlemek*. —
 Polir, جلا ویرمک *djälä vîrmek*.

تکیف FAÇONNIER, ÈRE, adj., مکرم tekli^f ididji, a.-t.; ایدیجی mukrim, a.; نکله مبتلا tekellusé mubtelā.

بریازونک - FAC-SIMILÉ, s. m., خُطَّک bir iāzounuñ,
تقلیدی khatthuñ taqlidi, a.-t.; تقلید خُطَّک taqlidi khatth, a.

FACTEUR, s. m., faiseur d'orgues,
de pianos, بیانو ارغانون - آیشلیدجیسی orghanoun, piāno ich-leïdjici, سازلر یپان sāzlar iapān.
— Qui distribue des lettres, شهرده مکتوبلاری کتونن chehirdé mektoub-lerí guëturen, a.-t.; پوشتہ pochta, hongr. — Commis chargé de négoce, یازدجیدی iāzidji,

عامل ایش وکیلی *ich vekili*, t.; عامل 'amil, a.; سپارشہ مامور *sipārichē meemour*. — Quantité dont un produit est formé، اصل الحاصل *asl ul-hācyl*.

FACTICE, adj. com., يابهه *iāpma*,
دوزمه *duzmē*, t.; عاریتی *'āriēti*,
ساخته *sākhētē*, a.; ایرتی *eīrēti*,
طبعی دکل *thabi'i dēl*.
علی *'ameli*,

FACTIEUX, SE, adj., زور با zorbā, مفسد mufsid, اغراض aghrāz, صاحب sahib, فتنه fitnē قشیدیجی fitnē qychqyr-didji.

FACTION, s. f., parti dans un état, اتکاد بلوک *beuluk*, فرقہ *sirqa*, ittihād, فتنہ *fitnè*, a.; زور بالق *zorbāliq*. — Il y a deux factions dans cet état, ملک ایچنڈہ *selān mulkuñ itchindè* ایکی فرقہ وار *iki fyrqa vār*. — Fonction d'un soldat en sentinelle, بکچیا ک *bektchilik*, قراولق *qarāvoullouq*, قوللق نویتندہ او *qoul-* Etre en *nevbetindè ol*. — Entrer en —, قوللق نویتہ *nevbetè guirmek*. — Sortir de —, نویتدن چیقہق *nev-* betten *tchyqmaq*.

بکچی FACTIONNAIRE, s. m.,
قوللوق bekchi, كوزجي gueuzdji, نوبتچىسى oullouq nevbetdjici, t.

هندستاندہ FACTORERIE, s. f., فرنک تجارت اولرینک قلمی hindistāndē frenk tīdjāret evleri-nuñ qalemi, بازکان و کیلری خافی, bāzyrguiān vekilleri khāni.

FACTOTON ou FACTOTUM, s. m., qui se mêle de tout dans une mai-

چله ايشلىرى كورن جلد ايشلىرى كورن *djumlé ichleri gueuren, djumlet ulmulk.* — Sorte d'intendant,

او كحىياتى او كحىياتى *ev kiahüäci, t.*

دعاچىيە منغلق FACTUM, s. m., *d'avađjié mute'alliq kiäghid, d'avađji qai-mèci, a.-t.* دعاچىيە منغلق كاغد

دعاچىيە قايىمىسى بىها دفتىرى - FACTURE, s. f., *behä defteri, tezkerëci, hamoulè qäimèci, irtsälïïe tezkerëci; factoura, ital.* تذكرهسى چولە قائىمىسى ارسالىتە تذكرهسى فاقتورا

قوّت FACULTATIF, IVE, adj., - و سعٰت و بير قوّت *qouvvet, vus'at vîrur, iqtidârii, a.*

قوّت FACULTÉ, s. f., puissance, vertu naturelle, قوا قوّت *qouvvet, pl. qava.* — قوّت طبىعىيە قوّت طبىعىيە *qouvveti thabiiët, au pl. qavâi thabiïë.* — Propriété naturelle des plantes, خاصىيە قواي قوّت طبىعىيە خاصىيە *khâciyet, khâsset.* — Faculté astringente, خاصىيە قابضە خاصىيە *khâssâi qâbiza.* — Moyen de faire, قدرت قابلىكت قابلىكت *qoudret, iqtidâr, qâbilüiet, imkiän, maqderet.* — Droit de faire, roukhsat, صلاحىت قدرت قابلىكت *salâhiyet.* —

جماعت معلمىن Corps de savants, جماعت معلمىن *djemä'ati mou'allenin.* — Facultés, pl., biens, talents, moyens, وارلىق *varqliq, amval, pl. emvâl, a.*

FADAISE, s. f., bagatelle, niaiserie, FADAISE, s. f., bagatelle, niaiserie, *bihoudelik, p.-t.; turrehät, a.* — Chose à la-

quelle on n'attache aucune valeur, أيشىه يرامازشى *ichè ïarämaç cheï.* Voy. INEPTIE.

FADE, adj. com., *dâdsyz, لذتسز thâtsyz, a.-t.; طاتسز lezzetsiz, a.-t.; بىمەز bimezè.* — En parlant d'un homme, كودن *guden, tefeh.* — طاتسز *thatsyz, t.;*Sans sel, بى نمك *bi nemek.*

FADEUR, s. f., qualité de ce qui est fade, طاتسزلىك *thâtsyzlik, تفاهة tesâhet, a.* — Fadeur, mane- que de grâces, لطافتسزلىك *lethâ-fetsizlik.*

FAGARIER, s. m., arbrisseau, بىر nev'ý نوع *bir nev'ý oufâq aghâdj, اغزاچق aghyz atchyq, t.*

FAGOT, s. m., de bois, بر دمت - قوجاق *bir demet, qoudjâq odoun, چالى دمتى tchâly demeti.* — Sec قورى چالى دمتى *qourou tchâly demeti.* — Vert, قازە چالى دمتى *tazè tchâli demeti.* — Fagot, au fig. fam., sornettes, يساوه *iävè, bihoude seuzler.* — Dire des fagots, يساوه سوپىلەك *iävè seuilemek.*

FAGOTAGE, s. m., دمتىمە *demetlemé, دمتى باغلانىدا demet bâghlanma, t.*

FAGOTER, v. a., mettre en fagots, دمت دمتلىك *demetlemek, دمتلىك باغلەق demet bâghlamaq.* — Ar ranger mal, مىخەر كىيدىرك *maskhara gnibi gucidurmek, t.*

FAGOTEUR, s. m., دمتلىجى چالى دمتى باغلەجى *demetlecidji, tchâli demeti bâghlaidji, t.*

FAGOTIN, s. m., كىنمش مىمۇن *demetlecidji, tchâli demeti bâghlaidji, t.*

gueinmich meimoun, خمسة mas-khara, t.; چىڭەش chaqadji, t.

FAGOU, s. f., بيز *bîz*, دامغول *dāmghoul*, t.

فَنَا FAGUENAS, s. m., مُرْدَار قُوقُو tarāmaz, senā qoqou, قُوكُو mourdār qokhou, t.

FAIBLE, adj., qui manque de force, en parlant des personnes et des choses, قوتسز *qouvvetsiz*, a.-t.; ضعيف *za'if*, a.; زبون *zeboun*, p.; درمانسز *dermānsyz*. — Sans fermeté طبانسر *thabānsyz*, كوشك *kōshk*, بى ثبات *bi sebāt*. — Timide, زهره سز *zehrēsiz*. — Faible de mémoire, اونوتجون *onoutghoun*. — En parlant des choses seulement, ضعيف *za'if*, واھي *vāhi*. — Faible argument, علت واھيہ *'ylleti vāhīiè*. — Une faible défense، ضعيفة *mudāfa'a ī za'ife*. — Faible d'effet,

قوت وتأثیری يوق *qouvoet uteecir*
iog. — Qui n'en peut plus, impuis-
 sant, عاجز *'adjiz*. — Le faible, le
 côté faible d'une chose, ضعيف
 سقط طرفی *za'if tharafi*, طرفی
saqath tharafi. — La partie dé-
 fectueuse, سقيم طرفی *saqym tha-*
rafi. — Faible, mince, délié, انهجه
indjè, رقيق *raqyq*.

FAIBLEMENT, adv., avec faiblesse, ضعيفانه za'isfānē, عاجزانه 'ādjizānē, كوشلک guevcheklik a.-p.; ايله ilē, ضعف او زره za'fuzrē, زبونجه zaboundjē. — Frapper faiblement, ضعيفانه اورمق za'isfānē ourmaq.

FAIBLESSE, s. f., débilité, manque de force, ضعف za'iflyq, a.-t.;

ضعف *zabounaq*, p.-t.; زبوناق
za'f, قوت-زلا-ك *quouvetsizlik*,
 درمانسازل-ك *dermānsizlik*. —
 ضعف معده *za'fi mi'de*.
 — de vue, بصر *za'fi başcar*.
 — Manque de moyens, de puissance, عدم اقتدار, عجز, *'adjz*, *'ademi iqtiidār*. — Défaillance,
 بايلمه *bā'ilma*. — Tomber en faiblesse, بايلمق *bā'ilmaq*, وغونمق *oghounmaq*. — Langueur, abattement, ennui, فتور *futour*.

FAIBLIR, v. n., perdre de sa force, ضعيفلنيق zabounlanmaq, قوت کسلپك qouvvet za'iflanmaq, طاقتسز قالمق thāqatsyz kecilmek, قتور پزير او futour pezir ol. qälmaq,

فرنك فغفوري FAÏENCE, s. f., frenk saghfouri فغفوري تقليدي faghfouri taqlidi, قباچيني qabātchini, t.

فرنگی کارخانه سی فغفوری frenk sagh-souri kiärkhäneci, t.

فرنک FÄNCIER, ÈRE, s., frenk *saghfouri*
غفوری صانیجی *satidji*, چینیدن *tchinidji*, t.

FAILLI, s. m., qui a fait faillite,
مفلس *muflus*, a.; زگرت *zugurt*,
صنجون *synghoun*. — Qui a fait
une faute, خطأ *khathā it-*
-mich. — Disparu, غایب اوله-ش *ghāib olmush*.

يَا كَلْمَةً قَابِلَيْتِي *iāny lmaq qabilüeti*, t.;
قَابِلَيْتَ الْخَطَا *qābilüet ul-khatħā*, a.

FAILLIBLE, adj. com., ياكور *iākūr*-
nileur, قابل الخطأ *qābil ul-khathā*.

— Nous sommes tous faillibles, هر
بریمز قابل زله و خطأ در her bi-
rimuz qābili zellē vu khathā dur.

مفليسليك *mu-*
 FAILLITE, s. f., افلاس *iflās*, a.
 fluslik, a.-t.; اجلق *adjlyq*, t.;
 FAIM, s. f., اج *djou'*, a. — Avoir faim, جوع
 اچ او *atch ol*, اجمق *adjiqmaq*, اجلق *adjliq tchekmek*. — J'ai
 faim, اچ *qarnum atch*, قرنم اجر *atcum vär*, وار *qarnum*
 اچلقدن *atchtur*. — Mourir de faim, اچلقي *atchliqten eul-*
 mek, بوكلهق *bouñalmaq*. — Faim canine,
 الكلب *djou' ul-kelb*.

FAÎNE, s. f., fruit du hêtre,
قاين قولكن - *gulguen*,
قاين اغاچى *qāñ quuzālaghi*,
قاين يېمىشى *qāñ aghādjī iemichi*, t.

FAINÉANT, e, adj., *تَنْبَل* *tembel*,

ئىشىز ichsiz, طورلۇق thorlāq, t.;
كاهەل kiāhil, a.

FAINÉANTER, v. n., ایشنسز او ich-siz ol, تنبھلک کی tembellik it, t.

ایشیزلىك FAINÉANTISE, s. f, قنبىلىك ichsizlik, t.; كىھاlettes كىسل kesl, a.

FAIRE, v. a., exécuter, agir, اتک - اتھک - ایتھک etmek, itmek, قلمق qylmaq, عمل 'amel it, a.-t. — ce qu'on peut, الدن كلديكنى elden guel-diguini it. — Produire, يابمق iāp-maq, وار ايتmek var itmek. — Que ferons-nous? نه يابهلم nē iāpalum.

— Opérer, ایشله کچ ichlémek,
فعله کتورمک fi-duzmek, دوزمک
lè gueturmek. — Faire sa besogne,
ایشنی ایشله کچ ichini ichle-
mek. — observer, اجرا idjrā it.
— Exécuter, وجوده کتورمک vu-
djoudé gueturmek. — Faire faire,
یاپترمق itturnmek, ایندرمک
turnaq, اعمال i'mäl it. — Faire
de la dépense, خرج khardj it,
کسب مال a.-t. — Faire fortune,

kesbi māl u servet it.
 — Conclure, terminer, accomplir,
 بـتـورـمـك biturmek, bachār-
 maq, تـكـمـيلـا tekmil it. — Faire
 quarantaine, l'accomplir, قـرـانـتـيـنـه qarāntina mud-
 detini tekmil it. — Mettre au
 monde, donner naissance, طـغـورـمـق dhoghourmaq,
 يـاـپـهـق iāpmaq,
 تـولـيـدـا tevlid it. — Faire son che-
 min, مـاتـ قـلـيـلـهـ أـيـچـنـلـ خـيـلـىـ min,
 مـيـدـاـنـ المـقـ khaïli meidân alماq. — Mettre

dans un état convenable, دوزمک *duzmek*, تنظیم *tanzím* it. — la chambre, اوطه‌یسی دوزمک *odhaïi duzmk*, *tanzím* it. — مقالي تراش *saqāli trāch* it. — Donner une certaine forme, ياپماق *iāpmaq*, كوزل صورته قوماق *guzel souretè qomaq*. — Les affaires et les occupations font les hommes, ام ور *oumour u me-chāghyl ademi iāpār*. — Faire sa cour aux grands, رجالله ملازمت *ridjällerè mulāzemet* it. — Faire sentinelle, نوبته کیرمک *nevbetè guirmek*, قوللوق نوبته ملازمت *quöllouq nevbetinè mulāzemet* it. — Faire, s'efforcer de paraître, de passer pour, ظاهرده کوسترمه *zāhir-dē guestermek*, اظهار صورت *izhāri souret* it. — Il fait l'homme de bien, اهل خیر صورتني اظهار *ehli khāir souretini izhār ider*. — Faire semblant de rien, ثنماق *thynmāmaq*. — de ne pas savoir, بیلمزلنمه *bīlmezlenmek*. — Faire résulter en compte, حاصل او *hācyl ol*. — Deux et deux font quatre, ايکي ايله ايکيدن درت حاصل *iki ilé ikiden dort hācyl olour*. — Faire peur, قورقتمنق *qorqoutmaq*. — Faire honte, اوتاندرمق *outändurmäq*. — Faire bâtir, بنا ايتدرمه *binā itturmek*. — Faire dire, سويتنه ک *seuiletmek*. — L'opium fait dormir, افيون او يقوكتورر *asioun ouïougou gueturur*. — Faire eau, صوايتنه ک *sou itmek, almaq*. — Faire défense, يساق ا الهق *iācāq it*. — Faire

اشترا ا ichtirā it. — Faire achat, cas, اعتباراً ytibār it. — Faire des provisions, ذخیره جع zakhyrē djem' it. — Faire de bonnes affaires, ايش كورمك eü ich gueurmek. — Faire, au n., être convenable, يراسمق tarāch-maq. — Ces deux choses font très-bien ensemble, بو ايكي شيلر بري bou iki بري ايده بغايت ياقش ور cheiler biri biri ilé begħäiet īaqychyr. — Se faire, arriver, être produit, حصوله olmaq, وقوعه olmek. — Si c'est une chose qui puisse se faire, اولمسى مهكن برشى olmaci mumkin bir chei iça. — Se faire médecin او طبيب thabib ol. — Se faire, s'accoutumer, الشيق alich-maq. — Se faire à tout, هر شىء الشمق her cheiè alichmaq. — Cela ne fait rien, ضرر يوق zarar iog. — Fait, e, adj., ايشلنمش ichlenmich, اولمش īapilmich, يابلمش معمول ma'moul. — Fait, propre à, اهلى ehli. — Il n'est pas fait pour cette place, بو منصبك اهلى دكل bou mançoubuñ ehli deïl. — Faire jour, كون gun, sabah ol. — nuit, اخشم او كيجه guidjè, akhchām ol.

ایدجک FAISABLE, adj. com., idedjek, بـاپلـاجـق *iāpilādjaq*, الدـن *al-dan*, اـولـور olour, کـلـن *elden guelen*, t.; اـولـه بـیـلـور qabil, ola bīlur.

فَدْرُج سُوكْلَنْ سِكْلُونْ FAISAN, s. m., oiseau, - *suglun*, *sütün*, t.; *tedrudj*, a.

FAISANDEAU, s. m., سوكلنچق seuglundjyq, سوكلون ياروسى seuglun iāvrōuçou, t.

آوى بر قاچ FAISANDER, v. a., كون صاقله علمه قوقتمق avibir qātch gun saqlamaghle qoqoutmaq, t.

سكلون خانە FAISANDERIE, s. f., بيري seuglun khānè, iēri, t.

FAISANDIER, s. m., سكلونچى seuglundji, t.

FAISANE, s. f., ديشى سوكلن di-chi seuglun, t.

دمت FAISCEAU, s. m., باخ bāgh, demet, testè, p.; طوتام thou-tām. — de flèches, اوقدتى oq demeti. — Mettre les armes en —, سلاحلى دمت بالغمق demet bāghlamaq.

FAISEUR, se, s., مصنوع ichlei-dji, iāpoudji, t.; ياپوجى moucanny', a.

FAIT, s. m., action, chose faite, ايش ich, t.; عمل 'amel, فعل 'f'l, a.; كار kiār, p. — Il entend bien son fait, ايشنى بيلور ichini bīlur. — Ce qui est particulier à quelqu'un, ايشى ichi. — C'est son fait, ايشيدر ichidur. — Etre sûr de son fait, ايشنى ichini bīlmek. — Etre au fait, اكاه او، واقف - vāqqif, aguiāh ol. — Je ne connais pas le fait, قصدهن qyssaden kha-berum iōq. — Hauts-Faits, s. m. pl., اعمال جليله amāli djelīlēi harbiiē, اعمال جبريه amāli dje-briiē. — Voies de fait, violences, زور ايشى zor ichi. — Fait à..., ac-coutumé, الشمش alichmich. —

Fait, cas, événement, واقعه vāqa'a, pl. ماجرا veqā'i; وقایع mādjérā.

— Conter le fait, ماجرايى نقل mādjerāi naql it. — Aller droit au fait, ايشك اوزرىنه طوغرو وارمق ichuñ uzerinè dhoghou vārmaq. —

واقعه نك كيغيتنى vāqa'nuñ keïsiétinè guclélum. —

— C'est un fait à part, بشقه ماده در bachqa māddēdur. — Le fait, ce qui est convenable à quelqu'un, يراشق iārāchyq, لا يلق سزا lātiq sezā. —

— Cette maison est bien mon fait, بو خانە بکا لايق وسزا در bañā lāiq usezā dur. — Prendre fait et cause pour quelqu'un, صاحب istishāb it, استصحاب چىمىڭ sāhyb tchymāq. — De fait, adv., في الواقع fil-vāqy'. — En fait de ..., خصوصىك khouçou-cindè. — En fait de médecine, علم istishāb it, استصحاب طب خصوصىك ylmi thybb khou-soucindè. — Tout à fait, بسبتون busbutun, بالكليه bil-kulliè.

FAÎTAGE, s. m., اوستى ev ustу, چاتى tchāty thabāni, t.

FAÎTE, s. m., comble d'un édifice, طام dhām, t. — Sommet, دېپه tēpē, اوست ust. — Au fig., le plus haut degré, اك en iūksek mertebə, پوكسک مرتبه evdj, ذروه zirvə. — Elever au faîte de la grandeur, زروه علىايد رفعا zirvə'i ouliāīe ref' it.

دام دېسىنىكى فايتىريه, s. f., كويچك كرمىت dām tēpésindeki kutchuk kérémít طوغله thoughtla, t.

FAIX, s. m., يوكت iūk, t., ار

bār, p.; جل *haml*, pl. اچال *ahmal*.

FAKIR ou FAQUIR, s. m., religieux mahométan, فقیر *faqyr*, a.

FALACA, s. f., bastonnade en Turquie, فلاقد *salāqa*, t.

دکزک يوكسک *iuksek* كناري - پالىسى *denizüñ* يالى قىيىنك دىك *iälycy*, t. بىرى *iäly qaicinuñ dik ierleri*, t.

صارق زنجف *särqyq* زىندىجى *zindjef*, t.

FALLACIEUSEMENT, adv., حىلە ايلە *hylè ilè*, a.-t.; غدرأ *ghadren*, a.

الداديجى *aldädidji*, adj. الدايجى *aldaüdji*, t.; خدار *ghaddär*, a.; حىلەكار *hilekiär*, a.-p.

FALLOIR, v. imp., être de nécessité, لازم - كرك او *lazem*, guerek ol, لازم كامك *yqtızā it*, اقتضا *yqtızā it*, a.; لازم *guelmek*. — Il faut, il le faut, كركدر *guerekтур*. — Il est nécessaire, لازمىدر *läzymdur*. — Il manque, استر *ister*. — Être indispensable de, besoin, محتاج او *mouhtādj ol*. — Il me faut un habit, بىلباسه احتياجم *bir libâcè yhtiādjum vārdur*. — Il convient, لاينقدر *läiqtur*. — Autant qu'il en faut, لازم اولدىغى قدر, *läzim ol-doughy qadar*. — Peu s'en est fallu que ..., از قالدى كە *az qaldi ki*. — Comme il faut, comme il convient, كركى كېسى *gueregui guibi*.

— Il faut faire, ايتىملو *itmelu*. — Il faut écrire, يازىملو *iäzmälu*. — Il faut venir, كاملو *guelmeliu*.

FALOT, s. m., grande lanterne,

فانوس *buïuk fener*, بېپوڭ فنۇر *fānos*, فانوز *fānoz*, t. — Vase rempli de suif ou d'autre matière, ييل مىشىلە *iel moumi*, mech'ale. — Ridicule, plaisant, مسخرە خوراتەجى *mas-khara*, t. — Conte, boch لاقىرى *boch lā-qyrdy*.

DRÔLE, s. f., درت بش او دون *dort bech odoun* پارچەسەنگ قوجاغى *pârtchaciuñ qodjâghy*, او دون كىتوكى باغى *odoun kutuguy bâghy*, t.

FALSIFICATEUR, s. m., ساختەجى *sâkh-tèdji*, ساختەكارلىق ايدىن *sâkh-tekiärlyqiden*, قلبىسىلەك ايدىجى *telbislyk ididji*, a.-t. — de monnaie, قلبىزنى *qalbezen*, vulg. *qalpazan*, p.-t.

FALSIFICATION, s. f., ساختە ساختەكارلىق *sâkh-tekiärlyq*, ساختە جىيلەك *sâkh-tèdjilik*, ساختەلەك *sâkh-tèdjilik*, t.; قلبىزنى *qalpazanlik*, p.-t.

FALSIFIER, v. a., ساختە تقلید *sâkh-tèdji*, a.; دوزمك *duzmek*, ساختە جىيلەك *sâkh-tèdjilik*, a.; ساختە جىيلەك *taqlîd it*, ساختە جىيلەك *sâkh-tèdjilik*, a.; دوزمك *duzmek*, اويدرمق *sâkh-tèdjilik ilè duzmek*, ouïdourmaq. — de la monnaie, قلبىزنى *qalpazanliq it*, ساختە يازو *qalb aqtchè iäpmaq*. — des écritures, ساختە يازو *sâkh-tè iäzou* اويدرمق - دوزمك *ouïdourmaq*, duzmek, خطى تقلید *taqlîd it*, ساختە خاتى *khatthy taqlîd it*.

FAMÉ, adj., بللو ادلۇ *bellu adlu*, t.; مشەور *nämdar*, p.; نامدار *nämdar*, mech-hour, a. — Bien —, نىكىناملىو *nik-nämlü*, a.-p.-t.; عرضلو *'irzlu*, a.-t. — Mal —, bednämlü, p.-t.

FAMÉLIQUE, adj. com., قرنى اج طويماز اج اولان *qarni adjolān*, *dhoīmāz* طويماق بيلمز *dhoīmaq bilmez*, t.

FAMEUX, se, adj., ادلو صانلو *adlu sānlu*, t.; ناملو *nāmlu*, p.-t.; شهربنلو *cheuhretlu*; نامدار *nāmdār*; مشهور *mechhour*. — Ville fameuse, بلدة مشهورة *beldeē mechhourē*.

FAMILIARISER, v. a., الشرتيمق *alichurmaq*, t.; تانيس *teenis* it. — Se Familiariser, v. pr., s'habituier, se faire à ..., الشمق *alichmaq*, t.; امتزاج *imtzādj* it, a.-t. — اشنالق *achināliq* it, baghlamaq, t.; بعلمق *baghlamaq*, t.; الفت - انسيةت *ulfet, unsüet* it, استيناس *istinās* it. — Prendre des manières trop familières; تكليفسز *teklifsiz* ol. — Se voir sans façon, تكليفسز قونوشمق *teklifsiz qonouchmag*.

FAMILIARITÉ, s. f., manière familière, تكليفسزلىك *teklifsyzlik*, a.-t.; عدم تکلف *'ademi tekelluf*. — Habitude, استيناس *istinās*, a. — Amitié, intimité, مصاحبلىق *muṣāhyblyq*, الفت *ulfet*, انسيةت *unsüet*, يارانلق *iārānlıq*.

FAMILIER, ère, adj., qui vit librement avec, تكليفسز *teklifsiz*, a.-t.; بي تکلف *bi tekelluf*, a. — Etre familier avec quelqu'un, بـر كمسنه ايله *bir kimesnə ilə* teklifsiz ol. — Terme familier, peu respectueux, تعییر لا ابالي *ta'bíri lā oubāli*, قبا تعییر *qabā ta'bír*.

— Familiar, devenu facile par l'habitude, قوله ايشق *alichyq, qolātī*, سهل *sehil*. — Cela m'est familier, كندومه مأله و معقاد اولان *guendumè mélouf u mu'tād olān cheïlerdendur*. — Familiar, s. m., intime, courtisan, انيس *enīs*, اشتانا مصاحب *musāhyb, achi-nā*. — Qui est de la maison, اولو evlu, اودن *evden*, اهل بيت *ehli beüt*. — Les familiers, مصاحبلىر *muṣāhybler*. — Animal familier, الشمش - اليشق حيوان *alichmich, alichyq haīvān*. — Esprit familier, جن مؤكل ملك حارس *meleki hāris, djinni muekkel*.

FAMILIÈREMENT, adv., تكليفسزلكاه *teklifsizliguile*, teklifsizdjé, بي تکلفانه *bi tekellusānē*, تكليفسز اولدرق *teklifsiz olaraq*.

FAMILLE, s. f., tous ceux d'une même maison soumis au père de famille, او برق *ev barq*, t.; عيال اولاد *'aīāl*, اهل بيت *ehli beüt*, a.; اتباع اولاد *evlād u etbā'*. — Les enfants seulement, چولوق چوجوق *tcholouq tchodjouq*. — Maison, race, عرق نسل *nesl*, صوى *soō*, خاندان *khānēdān*, p.; اخاندان *yrq*, ال *äl*. — Les femmes en Turquie, حرم *harem*. — Qui est d'une grande famille, بېیوک صویدن *buūuk soïdan*, او جاقلو *odjāqlu*, كشي زاده *kichi zādē*. — Père de famille, او لاد و عيال *ev barq sāhybi*, او برق صاحبى *ev sāhybi*, او صاحبى *evlād u 'aīāl sāhybi*.

FAMINE, s. f., قتناق *qytlyq*, t..

قطع qahth, a.; **قطع** ghalā, — Grande — قطع عظيم qahthi 'azīm.

FANAGE, s. m., action de faner, اونلارك چايرده قورتمى tchäirdé kecilmich otloughy otluq, — اونلارك چايرده قورتمى tchäirdé qouroutmaci, اونلاغى چوپىر دوندرمه صاورمه tchäirdé qouroutmaci, چوپىر دوندرمه صاورمه tchevirup deundurmè, sâvourma. — اوتنق صاورمهسى اجرتى otluq sâvourmaci eudj-reti, t.

أوتلاغىك اوتلاغىك FANAISON, s. f., دوندريلوب چوپىرلاجك وقتى otluoghoun deundurilup tcheviriledjek waqly, اوتلق صاوره جق موسم otluq sâvouradjaq mevsim, t.

FANAL, s. m., فنر fener, t.; فانوس fânoos, vulg. fânos, a.-p.-t.

FANATIQUE, adj. com., par excès de zèle religieux, متعصب mute'assib, حددن زياده صوفى ziâdè sofou, a.-p.-t. — Inspiré, مجدوب medjzoub. — Pour une opinion, un auteur, دلى deli, ديواند medjnoun, a. divânè, p.; مجنون medjnoun, a.

FANATISER, v. a., افراطه غيرت ifrâthilé ghaï-reti dinüieëi tahrîk it, a.-t.

FANATISME, s. m., zèle religieux outré, غيرت te'assoub, تعصّب ghâireti djâhiliiè, حمیت hamüieti djâhilüe. — Attachment opiniâtre et violent à une opinion, à un parti, جنون djunoun, تعصّب delulik, te'assoub.

FANE, s. f., نباتات يپرقلرى nebâtât iapräqlari, t.

FANER, v. a., faire sécher l'herbe d'un pré, چايرده كسلمش اوتنق.

فورتمق tchäirdé kecilmich otloughy qouroutmaq, اونلغى چويروب دوندرمه tchäirdé tchevirup deundurmek. — Flétrir, صولدرمق soldurmaq. — Se Faner, v. refl., كسب دبول ا solmaq, صولمك kesbi zuboul it. — Fané, e, flétri, صولمش solmich, پژمرد pejmurdé.

FANEUR, s. m., اوتنغى دوندروب چوپىر otluq deundurup tchevîren, t.

بورو چالمىسى FANFARE, s. f., bourou tchâlmaci, t.

FANFARON, s. m., faux brave, يكتلك behâdirlik صاتان iigilik, behâdirlik sâtân. — Bavard, فورتجى fortadji. — Qui se vante, فارفراه fârfara, كندويى اوكتى بجي guendüü eu-gudâdji.

FANFARONNADE, s. f., فارفرا لق fârsaraliq, لاف lâf, لاف وگذاق lâfu guzâf, p.-t.

FANFARONNERIE, s. f., فورتجى لافزانلىق lâfazânlıq, fortadjiliq, لاف لاف lâfazânlıq, p.-t.

اولاق تفشك FANFRELUCHE, s. f., ousâq tufek, t.

FANGE, s. f., boue, چامور tchâmour, بالحق bâltchyq, وحل vahl. — Basse extraction, بد اصل bed asl, فرومایله لك furou mäielik. — Gens de basse naissance, خلقك khalquñ kutuçu. — Vie honteuse, وحلزار عيوب وقبايح vahlzâri 'ouïoub u qabâih.

FANGEUX, se, adj., چامورلو tchâmourlu, t. — Rue fangeuse, چامورلو tchâmourlu soqâq.

FANON, s. m., peau qui pend sous
صغـر بـوغـازـيـنـكـ الـتـنـلـكـى دـرـى
la gorge du bœuf, *syghyr bogħażinuñ*
altindèki deri. — Barbe de la ba-
leine, قـادـرـغـه بـالـغـى تـلـى
bālygħy teli, t. — Fanons, appa-
reil chirurgical, قـيرـبـغـى باـغـى
aīaq qrrygyh bāgħy. Voy. ÉCLISSES.

FANTAISIE, s. f., esprit, idée,
 خاطر *khaiāl*, a.
 — Pensée, فکر *fikr*, pl. افکار *ef-kiār*. — Faculté imaginative, قوتِ خیاله *gouvveti moukhaüilè*, a. —
 Envie, désir, goût, استک *istek*, هوس *gueūnul dilègui*, haves, کیف *keïf*. — Vivre à sa fantaisie, کندو *keïfنجه* کچنمه *guendu keïfindjé guetchinmek*. — Il lui a pris une fantaisie, دروننه بىر *derouninè bir istek gueldi*. — Fantaisie, invention faite à plaisir, caprice, کندو باشد-دن *guendu bāchinden iāpma*, ایجاد خندي *idjādi 'indii*.

FANTASQUE, adj. com., capricieux, قتیز *titz*, يکاز *iañaz*. — Original, extraordinaire dans son genre, عجایب *'adjaïb*, اغرب *aghreb*, a.

FANTASSIN, s. m., يابا *iāūā*, t.; پیاده *pīadē*, p.

FANTASTIQUE, adj. com., خيالي *xīālī*, *khaīāli*, a.; مقوله سی *khaīāl maqoulēci*. — Projets fantastiques, مقاصد خيالية *meqācidi khaīālūiē*. — Qui est sans réalité, اصلسز *acyl-siz*. — Corps fantastique, جسم *djismi vəchmi*.

FANTÔME, s. m., spectre, خیال
 khaṭāl, صورت وهمیه *soureti* veh-
 müiè, قرالتی *theif*, a.; طیف *qa-*
rālty, t. — Chimère, وهم باطل
vehmi bāthyl.

گیک یاوریسی *gueik*
FAON, s. m., *iāvryey*, t.

گیک یاوریلماق FAONNER, v. a.,
gueïk iävrylamaq, t.

FAQIN, s. m., الحق altchaq,
الحق kimesnè, كمسنة
فاكس سوبيسز adem, t.; ادم
näkes, p. مرد خاشر; merdi khâchir.

FARCE, s. f., hachis, دوله dolma,
 طولمه dholma, قیمه qyïma. — de
 chair de poisson, بالق اتنـدن bālyq etinden dholma.
 — Bouffonnerie, chose ridicule,
 شقا maskharalıq, a.-t.; مسخره لق
 chaqa, خوراـتـه khorāta. — Comé-
 die bouffonne, مقلـدـاـكـ mougal-
 lidlik.

FARCE, adj. com., drôle, كوله جك
guledjek, مضحك *mouzhyk*, a.

FARCER, v. a. (on dit mieux bâdiner), مسخره لق maskharaliq it, a.-t.; خوراٹه khorāta it, t.

FARCEUR, s. m., plaisant, bouffon, مسخره جي maskhara, maskharadjî, a.-t.; خوراشه جي khorātadji. — Comédien, مقالد mouqallid, a.

انلرک اویوزى FARCIN, s. m., atlaruñ ouïouzi, سراچە sirâdjè, t.

FARCINEUX, EUSE, adj., سراجہل و سراجہل ات sirādjhēlu. — Cheval —, sirādielu át.

FARCIR, remplir de farce, v. a.,
دولدومق *doldurmaq*, طلمه *dhol-*

ma it. — Au fig., remplir, voyez ce mot. — Se Farcir, v. réfl., چوق *tchoq* *iemek*, t.

FARD, s. m., rouge employé par les femmes, قزلجە *qyzyldjè*, سلمن *sulumen*, silmen. — Le blanc et le rouge, افلاق قزللق *aqlaq qyzillyq*. — Parure, دوزكىن *duzgun*. — dans le discours, يالدىزلاما *iäldyzlama*, t.; زخارف *zoukhruf*, pl. a. زکھاریف *zekhārif*, pl. تهوبه *temvih*, pl. a. تهوبهات *temvihät*. — Dissimulation, تصنع *teçannu*.

FARDÉ, e, adj., qui a mis du rouge, قزلجە سورلەش *qyzyldjè surulmush*, سلەنلىو *duzgunlu*, دوزكىنلىو *duzgunlu*. — Orné, travaillé, مصنوع *mouçanna'*. — Abaissé, چوكمش *tcheukmush*.

FARDEAU, s. m., يوك *iuk*, يوكىك *iuklik*, t.; جل *haml*, pl. a. بار *ahmäl*; بار *bär*, p. — Lourd fardeau, جل ثقيل *hamli sagyl*. — Porter un يوك *iuk*, طاشق *tchekmek*, چكمك *çekmek*, *iäldyzlamaq*.

FARDER, v. a., mettre du fard, قزلجە سورمك *qyzyldjè surmek*, افلاق قزللق سورمك *aqlaq qyzillyq surmek*. — Parer, دوزكىنلەك *duzgunlemek*. — Donner un faux lustre, يالدىزلمق *iäldyzlamaq*. — چېرىسىنە افلاق قزللاق *tchehrécine aqlaq qyzillyq surmek*. — سۈرمك *tchekmek*, دوزكىنلىك *duzgunlenmek*. — un discours, كلامە تعبيرات *alichmamich*, مۇوهە علاوه سېبلە حسن وزينىت *ounlu*.

وبرمك *kelämè ta'bırati mumevvi-ha'ylavécile husnu zinet virmek*.

FARDER, v. n., s'abaisser sous son propre poids, چوكەك *tcheukmek*, t.

FARFADET, s. m., lutin, esprit follet, قره قونجلوس *qara qondjolos*, t.; جن *djinn*, a. — Homme frivole, فورنه جى *fortadji*, بېيپودەكار *bihoudékiär adem*, t.

FARFOILLER, v. a., alt ust it, قارشدروب ارامق *qā-richturup arāmaq*, ايجىنە ارامق *itchinè arāmaq* t.

FARIBOLE, s. f. fam., بوش *boch lāqyrđi*, ياوە *iāvè*, لاقردى *herzè*, بېيپودە سوز *herzè*, عېشىيات *'abes*, pl. a. عېشىيات *abe-ciiät*. — Dire des fariboles, هرزە *herzè*, بېيپودە سوز *herzè*, بېيپودە سوز سوبىلمك *bi-houdé seuz seuilemek*.

FARINE, s. f., اون *oun*, t.; طحن *thyhn*, a. — Fleur de سميد اونى *simid ouni*. — d'orge, ارپە اونى *arpa ouny*. — de seigle, چاودار اونى *tchāvdār ouni*.

FARINER, v. a., اونلامق *ounlā-maq*, t.

FARINEUX, se, adj., de la nature de la farine, اونلو *ounlu*, طھنىتلى *thyhnüetlu*. — Qui est blanc de farine, اوند بولاشش *ouna boulâch-mich*.

FARINIER, s. m., اونجي *oundji*, t.; دقاق *daqqāq*, a.

FAROUCHE, adj. com., qui n'est pas apprivoisé, ييانى *iabān*, يابانى *iabāni*, الشەھىش *alichmamich*,

وحشى *vahchi.* — Rude, peu traînable, قبا *qabā.* — Peu sociable, اورکك *eurukuk khouilu.* —

طارغون چهره، خوبیلو *dhärgoun tchehrè.*

بر طوتام چچك *bir thoutām tchitchek,* t.; دستة نباتات *desteī nebātāt,* p.-a.

بایجیلک *bäidjilik*, s. f., كوز بغلەسى *gueuz bagh-lamaci*, كوز دكمەسى *gueuz deg-meci*, t.; ضرب العين *zarb ul'-ain*, سىميا *syhyr*, a.; سىميما *simiā*, سىميماكارق *simiākiärlyq.*

چالى دمتى *tchāli demeti*, t.

كوز *FASCINER*, v. a., ensorceler, كوز بغلەق *gueuz baghlamaq*, كوز دكرمك *gueuz degturmek.* — Au fig., charmer, سحرلمك *syhyrlemek.* — Tromper, *aldätmaq.* — Etre fasciné, e, adj., كوز بايلمق *gueuz bälmaq.* — Fasciné, e, adj., كوز دكمش *gueuz degmich*, baghlanmich, مسحور *meshour*, مفتون *mefstoun.*

بوکر لجه *FASÉOLE*, s. f., légume, beugruldjè, t.; لوبىا *loubia*, p.

تقره *FASTE*, s. m., طفره *thasfra*, تکبرلىك *tekebburlik*, a.-t.; عنوان كاذب *unvāni kiázib*, تعاظم *te'ázum.* — Étaler du faste, طفره كوسترمهك - صاتيق *thasfra gueustermek*, sutmaq. — Au plur., registres historiques, تقويم *taqvîm*, pl. a. تقارنخ *teqâvîm*; تقاويم *târikh*,

تواريخ *tavârikh.* — Les fastes de l'Église, دفاتر وقایع دینیه *defâ-tiri veqâ'ü diniië.*

اوشنپکله *uchenmégwilè*, اوصولكله *ouçouñlè*, بزدرجه جك *bezduredjek* وجھلە *vedjhilè*, t.; جان صقندىسي ايله *djân syqyntyci ilè.*

بزدرېجى *bezduridji*, اوصادندرېجى *oçāndu-ridji*, t.; شقىل *saqyl*, موجب ملال *moudjibi melâl.*

طفره ايله *thasfra ilè*, t.; عظوهت ايله *'azamet ilè*, دبدبه ايله *debdebè ilè.*

طفره لو *thafra*, دبدبه ل - و *debdebèlu*, t.; عنوانلو *'unvânlù*, محتشم *mouhteshim.*

FAT, adj. et subst., complaisant pour lui-même, گندو بکندش *guendu beïeñmich*, t.; خود پسند *khod pecend.* — Impertinent, sot, كستانخ *kustâkh*, p.; ادبسز *edebşiz*, a.-t. — Sot, stupid, مایق مدەمغۇ *mäiçy mudemmagh*, a.

FATAL, e, adj., réglé par le destin, مقدار *qazâati*, a.; قضايى *mouqadder*, قدر حالى *qader hâli.* — Mort fatale, موت مقدار *mevti mouqadder.* — Funeste, malheureux, مصييتلە - و *moucibel lu*, a.-t. — Qui porte malheur, اوغرىز *oghoursyz*, مشوم *mechoum.*

FATELLEMENT, adv., قضاده *qazâ-de*, قضا ايله *qazâ ilè*, a.-t.; حكىت خدا ايله *hikmeti khoudâ ilè*, a.-p.-t.; حكم قضا وقدر ايله *ilè*, a.-p.-t.

قسا وقدر قضا hukmi qazā vu qader ilē, موجنجه مو جنجه qazā vu qader moudjebindjē.

FATALISME, s. m., doctrine, قصاید انا نقلق qazāïè inānmaqliq, a.-t.; مذهب القدریة mezheb ul-qaderiïet, مذهب الجبریة mezheb ul-djebrüïe.

FATALISTE, s. m., قصته - قصاید آنانجی qysmète, qazāïè inānïdji, a.-t.; قدریة قدری qaderi, pl. قدریة qaderiet, a.

FATALITÉ, s. f., destinée inévitale, قضا وقدر حکمی qazā vu qader hukmi, قضا قسمت qysmet, قسمت قسیت qazā, تقادیر taqtir, pl. a. تقدیر teqâdîr. — Malheur opiniâtre, باشه کلن bâcha guelen belâ, qazā, a.-t.

FATÉMITES, s. m., princes descendant d'Aly, الخلفاء الفاطميين el-kholefâ el-fâthimiün, a.

FATIDIQUE, adj. com., احكام قدری کشف ایدن - کوستریجی ahkiāmi qaderi kechf iden, gueusteridji, کاشف لاحکام القدر kîachif ul-ahkiām ul-qader.

FATIGANT, e, adj., qui fatigue, يورغونلوق بورلدیجی iorouldûdji, اوغورلوق ایله oghourlyq ilè guendüii beïeñmè. — Pénible, زجت ویرجی zahmet vîridji, متعب زجتلۇ zahmetlu, mut'yb. — Ennuyeux, importun, ثقیل او صاندریجی saqyl. — C'est un homme bien fatigant, غایت ثقیل بر ادمدر għaġejt saqyl bir ademdr.

FATIGUE, s. f., lassitude, يورغونلاق iorghounlyq. — Peine, travail fati-

عنザھمت zahmet, 'anā, متعاب متاعب ta'b, pl. مشاق mechaqqat, pl. mechaqq, a. — Les fatigues de la guerre, مشاق سفریة mechaqqi seferriïe.

FATIGUÉ, e, adj., - يورغان يورغمش iorghoun, ioroul-mych, t.; متعوب met'oub, a.

FATIGUER, v. a., donner de la fatigue, يورلتھق ioroultmaq, t.; يورمق it'âb it, a.-t.; باش اغرتیق bâch aghyrtmaq, بزدرمک bezdurmek. — Importuner, تصدیع tasty', تجيیز ta'djîz it. — Se Fatiguer, يورلمق iouroulmaq.

FATRAS, s. m., amas de choses inutiles, فرش مرش qarich mourich, t.; خرد moud. — Un fatras de paroles, ترهات turrehât, خلطیات khalthyât.

FATUAIRE, s. m., مجدوب medj-zoub, pl. مجدوبین medjzoub-bîn.

FATUITÉ, s. f., vice du fat, خود khod pecendlik, پسندلک اوغورلوق ایله khod bînlik, بینلک کندویی بکنمه oghourlyq ilè guendüii beïeñmè. — Sottise, اچقا - ق ahmaqlaq, وره vereh, سفاهت sc-Jahet.

FAUBOURG, s. m., واروش vârouch, t.

FAUCHAGE, s. m., بچمکلک bitchmeklik, بچمه bitchmè, اوت ot bitchumu, t.

FAUCHAISON, s. f., - بچمنک اوراق زمانی bitchmick, ouraq ze-

māni, اوت بچمی وقتی *ot bitchimī vaqty*, t.; موسم جزار *mevsimi djezāz*, a.

بر کونده بچلهش *bir gundē bitchil-mich* *ot myqtāry*, t.

FAUCHER, v. a., بچمک *bitchmek* طرپانلماق *thyrpānlamaq*, طرپان اورمق *thyrpān ourmaq*. — L'herbe, اوت بچمک *ot bitchmek*.

FAUCHET, s. m., espèce de râteau, طرمق *thyrmyq*. — Sorte de petite faux. Voy. FAUCILLE.

FAUCHEUR, s. m., celui qui fauche, بچیجی اوراقچی *ourāqchi*, حصاد *hassād*, a. — Faucheur ou Faucheux, s. m., sorte d'araignée, برع نوع اورومجک *bir nev'j eurumdjek*.

FAUCILLE, s. f., طرپانچق *thyrapāndjīq*, اوراقچق *ourāqdjīq*, t.

FAUCILLON, s. m., بچقی *bitchiq*, دھرہ *dehrē*, p.

FAUCON, s. m., oiseau de proie, شاهین طوغان - طغان *dhoghān*, *chāhin*, p.t. — dressé, - اوکرنس *eugrenmich*, *ta'līmlu dhoghān*. — sauvage, - وحشی *vahchi*, عجمی طغان *dhoghān*.

FAUCONNEAU, s. m., ضرب زن *zarbzen*, شاهی *zarbouzen*, ضربوزن *zarbozen*, طوب *chāhi thop*, t.

FAUCONNERIE, s. f., art de dresser les oiseaux de proie, طغانچیلاک *dhoghāndjilik*, اوجی قوشی تربیه سی *avdji qouchi terbiyeci sana-atı*. — Lieu où sont les oiseaux de

طوغان و چاقر پری *dhoghān vè tchāqyr ieri*.

FAUCONNIER, s. m., طغانچی *dhoghāndji*. — Grand fauconnier, charge dans l'empire ottoman, طوغانچی باشی *dhoghāndji bāchi*.

FAUCONNIÈRE, s. f., sac ou gibecière à l'usage des fauconniers, اوجی چانطه سی *avdji tchānthaci*, t.

FAUFILER, v. a., الشترمک *ilich-turmek*, ایلمه اولدرق چانتق *eile-mē olaraq tchātmaq*, ایلمک *eile-mek*, t. — Se Faufiler, v. refl., صوقلمق *soqoulmaq*, گرشمک *guirichmek*. — partout, هر یه صوقلمق *her ierē soqoulmaq*, t.

YILAN كاغدلرى *īlān*, یازان *īlān kiāghidleri* · یازان *īlān*, ساخته سند ساخته کار *sākhṭe kiār*, ساخته *sākhṭe sened duzidji*, p.t. دوزیجی *sākhṭe*

FAUSSE-ALARME, s. f., اورکندولك *curkundulik*, t.

YILAN دلان *īlān*, یازان *īlān basqyn*, t.

FAUSSE-BRAIE, s. f., حصار بچه *euñ divāri*, دیواری *tchistē* چفتە سور *betchè*, sour, t.

YILAN يلان *īlān*, ایله خلافجه *īlān ilē*, بره يلان *īlān ierē*, يلان *īlān*, اصلی *khylāfdjē*, يلاندن *īlānden*, كاذبا *asly ioqtan*, t.; يوقدن *kiāzi-ben*, a.

FAUSSE-COUCHE, s. f., جوچق دوشتمه *tchoudjouq duchurmə*, سقط جنين *duchuch*, t.; دوشش *syqtı djenin*, a.

FAUSSE-MONNAIE, s. f., قلاب اچچه *qalb aqtche*, t.

اکرتى قپو, s. f., *eïreti qapou*, t.

FAUSSE-PORTE, s. f., faire plier, *beukmek*, **اکلتمك** *eguiltmek*. — une serrure, **کىلىد** *bir kilid*; **بوزمۇق** *bozmaq*. — Enfreindre, violer, **بوزمۇق** *bozmaq*. — sa parole, **سوزنۇدە** *seuznude*; **طورماقا** *dhourmamaq*. — sa foi, **نقض** *naqzi*; **اهدى بوزمۇق** *ahdi bozmaq*, **عەهدى** *ahdə*; **وغا ايتىامك** *naqzi aht it*, **عەھىدە وغا ايتىامك** *ahdə vefā itmemek*.

FAUSSET, s. m., voix aiguë, **عورتلو سىس** *avretlu ses*, **اواز** *avāz*. — de tonneau, **وارل چوبىسى** *vāroul tchivici*, **چۈمى** *tchivi*, t.

FAUSSETÉ, s. f., mensonge, **يىلان** *yalān*, t.; **يىلانجىلىق** *yalāndjilyq*. — C'est une **بو يىلاندر** *bou iyalāndur*, **كىذب** *kezb*. — Qualité d'une chose fausse, **خلاف** *khylāf*, **عدم صحت** *ademi syhhat*. — Contrefaçon, **ساختەلك** *sākhtēlik*. — de la monnaie, **قىلبىق** *qalblyq*. — Fraude, fourberie, **تىلىپىس** *telbīs*, **تىلىپىسىلىك** *telbīslik*. Voy. **HYPOCRISIE**. — Dire des **يىلان سوپىلەك** *yalān seuilemek*.

FAUTE, s. f., manquement contre le devoir, **قباحت** *soutch*, t.; **صوج** *south*, t.; **قباھات** *qabāhat*, pl. a. **قبايىح** *qabāhū*; **اكسىلىك** *eksiklik*, **تقسييرات** *taq-sirāt*. — Péché, **خطا** *gunāh*, **کناھ** *khathā*. — Ce n'est pas ma faute, **قباھات بىنم دىكىل** *qabāhat benum dēil*. — Méprise, erreur, **يىكلش** *iāñlich*, t.; **غلط** *ghalath*, **سەھو** *schv*. — d'écriture, **قىلم** *sehvi qalem*. — Grande **قباحت كېسىرە** *qabāhati*.

kebîrè. — Manquement contre les règles, **قصور** *qouçour*. — Sans faute, immanquablement, **شېھەسز** *chubhēsiz*, a.-t.; **التبطة** *elbetté*. — Dans tous les cas, **بای حال** *bi-āi hālin*, **بەھر حال** *beher hāl*. — Faute, manque, disette, **يوقانىق** *qytlyq*, **قىتلەق** *ioqlaq*, **قىلتىت** *qyllet*. — Manque d'argent, **اقچە قىلى** - **يوقلغى** *aq-tchē qylleti*, **يوقلغى** *ioqlaqhy*.

FAUTEUIL, s. m., **قولتقلۇ صىنداڭى** *qoullo sandāliiè*, **قوللۇ صىنداڭى** *gollu sandāliiè*, **صىنداڭى** *sandāliiè*, t.

FAUTEUR, s. m., **ياردمىھى** *üär-dumđji*, t.; **طرفدار** *tharafdar*, p.-a.; **عاون** *mou'ín*, **معين** *havādār*, **هۋادار**, **عونىة** *a'vān*, pl. a. **اعوان** *a'vān*, **أعوان** *avenet*.

FAUTIF, IVÈ, adj., sujet à faillir, **يىكلەجق** *iāñileur*, **كناھ خطا** *gunāh, khathā*; **ايدەجك** *idedjek*, p.-a.-t.; **خاطى** *khāthy*. — En faute, **قىاحتلۇ** *qabāhatlu*, **اكسىلىك** *eksiklu*. — Plein de fautes, **يىكلەشى چوققۇ** *iāñlich i tchoq*.

FAUVE, adj. com., tirant sur le roux, **قىزل چىوق رىنكىڭ** *qrzytl tchioubouq renguindè*, **التون رىنكلو** *altoun renklu*, **مزاغزۇز** *muz'asfer*, a. — **كىيىك و جىران رىنكنڭ** *gucik vē djeürān ren-kuindè olān haïvān*.

FAUVETTE, s. f., oiseau, **اۆزلىكىن** *qalhabān*, **قلطيان** *qalhabān*, **صەغۇشى** *eutluguen qouchy*, t.; **قوشى** *sa'f*, a.

FAUX, s. f., instrument pour fan-

cher, طریان *thyrpān*, اوراق *orāq*, داس *dās*, p.

FAUX, SSE, adj., contraire à la vérité, یلان *īlān*, t.; گاذب *kiāzib*. — Dénaturé, altéré, contrefait, یاپمه *īāpmā*, ساخته *sākhtē*, دوزمہ *duzmē*, t.; ساخته *sākhtē*, عملی *'ameli*. — D'emprunt, emprunté, عاریتی *'arīieti*. — Sans fondement, اصلی *asly* ioq. — C'est faux, یلاندر *īlāndur*, کذبدر *kezbdur*. — Fausse nouvelle, خبر کاذب *khaberi kiāzib*. — obligation, ساخته تمسک *sākhtē temes-suk*. — cheveux, عاریتی صاحب *'arīeti sātch*. — Fausse dent, یاپمه دیش *īāpmā dīch*. — monnaie, قلب *qalb*, اقچه *aqtchē*. — Faux, hypocrite, قلب ادم *iki iuzlu*, یکلش اوله رق *īānlich olaraq*. Voy. FAUSSEMENT, INJUSTEMENT.

اهنکسزیلک *ahenkiszlik*, p.-t.

صاپاردق *sāparaq*, سکمه *segmē*, t.

دوزکن *duzgun*, t.; عنوان کاذب *'unvāni kiāzib*, a. — En parlant des pensées, مزخرف *muzkhraf*, يالدزلمه *iāldy'zlama*.

FAUX-EMPLOI, s. m., d'une somme, مصرف کاذب *masrafi kiāzib*, a.

اوافق تفك *ousfāq tufek*, مصرف فلر *masraflar*, t.

FAUX-FRÈRE, s. m., درد *zāhirdē qarin-dāchlyq*, قرنداشلق *gucusteren*, t.; اخ ظاهري *louthsi u kerem*.

کوز دوستی *akhy zāhiri*. — ami *gueuz dosti*.

FAUX-FUYANT, s. m., endroit détourné, قچامق *qatchāmaq*, بول *qatchāmaq iol*, صپاجق *sapāter*, بول *sapadjaq iol*, t.; اول *oghrin iol*. — Au fig., défaite, échappatoire, اول *asly ioqtan bir 'euzr*, برعذر *euzri bāthil*, کاذب *kiāzib*.

FAUX-JOUR, s. m., باجه ایدنلاغی *bādja aïdynlyghy*, t.

قلبزن *qalbzen*, vulg. *qalpazan*, t.

ایاق *aïaq*, s. m., سوچمه مسی *aïāq surtchmēci*, t. — خطأ *gunāh*, کنماء *khanhā*.

FAUX-PROPHÈTE, s. m., نبی کاذب *nebii kiāzib*, a.

اصلی *asly*, بوقدن *ioqtan gueus-terich*, t.; ظاهر کاذب *zāhiri kiāzib*, صورت معامله *soureti mu'amèle*, a.

یلان *īlān*, شاهد زور *chāhidi zor*, a.-t. — témoignage, یلان *īlān chāhidligui*, شاهد لکی *chehādeti kiāzibè*.

FAVEUR, s. f., ایواک *eūlik*, ایلک *eūlik*, t. — Grâce, bienfait, الطاف *louths*, pl. a. *elthās*; عنايت *n'y met*, pl. نعمت *nū'um*; مکرمت *mekremet*, pl. كرم *mekiārim*; مکارم *kerem*. — لطف عظیم *louthsi azim*. — Faites-moi la faveur, لطف و کرم ایله *louths u kerem*.

عطا eilè. — Don, انعام *in'ām*, a' thā. — Protection, ارقا *arqā*, t.; حمایت *himā'et*, a. — Concession, aide, مساعد *muçā'adē*. — Bienveillance, bonnes grâces, نظر *nazar*, اه *tawjih*. — Etre en faveur, حسن *husni teveddjuh*. — حسن نظره او, *nazardē ol*. — Il est en —, نظره در *husni nazardē dur*. — Briguer la faveur publique, حسن ظن *nasik*, تحسيلنه سعى *tahsilinē sa'i it*. — Crédit auprès d'un prince, ou près de l'autorité, اعتبار *y'tibār*, حسن اعتبار *husni y'tibār*, مكان *mekiānet*. — Sa faveur et son crédit augmentent tous les jours, مظهر اولى يغى *husni* نظر, اعتبر كل يوم *teraqqa boulmaqta* در *mazher oldoughy*. — Au temps de ma faveur, واعتبار كل *kulli ievm teraqqa boulmaqta dur*. — Au temps de ma faveur, منظوريتم وقتنا *menzouriūctum vaqtindē*. — Prendre faveur, en parlant d'une opinion, d'un livre, اعتبار *y'tibār*, بولمق *boulmaq*, كسب *kesbi* اعتبار *y'tibār it*. — d'une marchandise, رواج *revādj boulmaq*. — En faveur, en considération de ..., اعتباراً *y'tibāren*, حقى ايچون *hasbeten*, a.; حسبة *haqqi itchoun*, a.-t. — En faveur de moi, بنم حقمن *benum haqqumdē*, خاطرم ايچون *khātirum itchoun*. — ايله *taqrīb ilē*. — A la faveur de, au moyen de, تقریب ايله *taqrīb ilē*. — A la faveur de sa parenté, اقربالغى *aqrabālighi* تقریب ايله *taqrīb ilē*.

كیجه ايله guidjè ilē.

موافق FAVORABLE, adj. com., مساعد *muçā'yd*, a.; ياردم *iārdum* وبریجی *iārdumdjī*, اویغون *ouïghoun*, t. — فایل لو خیرلو *khairlu*, Avantageux *fāidēlu*.

مساعد FAVORABLY, adv., لطف ايله *muçā'adē louthfilē*, a.-t.; خوشلق موافقانه *muçāfiqānē*, a.-p.; ايله *khochlyq ilē*.

FAVORI, TE, s., qui plaît le plus, زياده سوکولى *sevgulu*, سوکولى *ziādē sevgulu*, t.; اعز واحب اولان *a'az u ahab olān*; حسن نظرنگ *husni nazārindē olān*, a.-t.; مرغوب *merghoub*, a. — d'un prince, زدیم *nedīm*, pl. a. — ندما *nudēmā*. — پادشاهک مقریب *pādīchāhūn mouqarribi khāssi*.

FAVORISER, v. a., aider, ياردم *iārdum* او ايله *iārdum djī ol*, ياردم ا او اعانت *iānet it*. — Appuyer مساعد همت *muçā'adē himmet it*, اسعاد *is'ād it*, صاحب چمق *sāhib tchyqmaq*, a.-t. — Etre favorable, مساعد او موافق *muçā'yd*, *muçāfyq ol*, ملتفت *iltisātlu*, التفاتلو *multesfit*, مظهر التفات او لمش *mazheri iltifāt olmuch*.

FAYENCE, s. f. Voy. FAIENCE.

FÉAL, pl. FÉAUX, s. m., t. de chancellerie, طوغ رو *dhoghrou*, معتمد *inānilmich*, t.; اذانلمش *mu'temed*, صادق امين *sādyq a emīn*.

FÉBRICITANT, e, adj., استهالو icit-mālu, t.; محموم mahmoum, a.

FÉBRIFUGE, s. m., استهایدی isitmā'i guideridji, t.; استمایدی استمایدی dāfī hoummā, a. — دافع حمایا! دفع ایدن isitmā'i def' iden 'ilādī, a. — دافع الحما devā'i dāfī ul-hoummā, a.

FÉBRILE, adj. com., استماید متعلق icitmā'ē mute'allyq, a.-t.; حموی houmēvii, a. — Chaleur fébrile حرارت حمویه harāreti houmevii, a.

FÉCALE, adj. fém., نجاستلو nedjāctlu, a. — Matière نجاست nedjācet, a.; بوق boq, t.

FÉCES, s. f. pl., lie, dépôt, دردی durdy, doryt, پوشه pouça, t.

FÉCOND, e, adj., qui produit beaucoup چوق و برر tchoq vīrur. — par la génération, طوغوریجی dhoghouridji, t. — قوق طوغرر tchoq dhoghrar, t. — كثیر النتاج kecīr unnetādj. — En parlant de l'année, de la terre, des arbres, برکتلو bereketlu, محصوللو mahcoulli, t.; يمشلو يمشلou, a.-t. — Fertile, منبت mumbit, محصولدار mahsouldār. — Terre بوللوق بير bollouq ier. — Source féconde, qui donne beaucoup d'eau, صوبی بول soili bol biñār. — Année سال فراخ sāl firākh, p.-a.

FÉCONDANT, e, adj., برکتلندريجی bereketlenduridji, t.; فامي nāmi, مورث النها moukhassib, a. — mouris ul-nemā, a.

FÉCONDATION, s. f., طوغرمه

استهالو مايدسى dhoghourma māeci, t.; محموم bezāret, a.

FÉCONDER, v. a., برکتلو محصوللو bereketlu, mahçoullu it, طوغشى dhoghouchi bereketlendurmek. — un champ, تارلايىه اراعة bezāret it.

FÉCONDITÉ, s. f., برکت berèket, طوغش بوللغى bollyq, بوللق dhoghych bollyghy, bereketi, كثرت bezāret. — de la terre, ارضك خصب 'arzuñ khysb u bereketi.

FÉCULE, s. f., partie farineuse, sédiment, چوكنتى tcheukuntu, t. — de pomme de terre, بيرالماسنك ier elmäcinuñ khäs ouni, t.

FÉCULENCE, s. f., سدك sidik durduçy, t. چوكنتى - چوكنتىسى بولاتق boulänyq, t.; طاحل thāhyl, a.

FÉDÉRALISER, v. a., اصول اتحاد و مکافلت دولتنى قبول ايتدرمك ouçouli ittihād u mukiāselet devletini qaboul itturmek. — Se Féraliser, v. réfl., اتفاق ittihād, ittifāq baghlamaq, a.-t.; عهدلشمق aht u miçāq baghlamaq, a.-t. — ميشاق بعلمق birlik, ittifāq it, a.-t.

FÉDÉRATIF, IVE, adj., برى بولرباه biri birlerile ahd-lachmaïe dāir, عهدلشمهىد دانر اصول مكافلاتت ouçouli mukiā- و محالفتى متضمن

felet u mouhâleseti mutezammin, اتحادي ittihâdi.

FÉDÉRATION, s. f., بُرلِك birlîk, مَحَافَةٌ ittifâq, اتفاق mouhâleset, a.

هم عهد اولان hem aht olân, متافق muttefiq, a.

FÉE, s. f., جادو عورت djâdou 'avret, t.; سَحَارَه sahhârè, a.; حنية djenniet.

FÉERIE, s. f., جادولق djâdouliq, سحر بازلىق syhyrbâzlyq, a.-t.

FEINDRE, v. a., simuler, كونسترمك gûeustermek, صورتًا كونسترمك soureten gueustermek, صورت souret gueustermek. — Dissimuler, طنمامق thynmâmaq. — Cacher son dessein, اكتم مرام ketmi merâm it, دلکيـلـنـمـك tilkilenmek, صورت معامله soureti mou'âmelè it. — Feindre, faire semblant de ne pas savoir, de ne pas apercevoir, de négliger, بلـمـزـلـنـمـك bilmezlenmek, يـلـمـزـلـكـدـنـ كـلـمـك gueurmmezliqten. — تجاهـلـ اـ tedjâhul it, تغـافـلـ اـ teghâsul it. — اـشـتـمـزـلـنـمـك ichitmezlenmek. — de ne pas voir,

كورـمـزـلـكـدـنـ كـلـمـك gueurmmezliqten guelmek. — Feindre la joie, صـنـورـتـا soureten izhâri surour u nichâth it. — Feindre la fuite, قـحـمـقـلـقـ كـوـسـتـرـمـك qatchmaglyq gueustermek. — une maladie, تمـارـضـ اـ temâruz it. — Feindre, يـلـانـدـنـ inyenter, controuver,

دوـزـمـكـ ـ iałânden duzmeck. — Hésiter à faire quelque chose, شـبـهـلـنـوبـ chubhêlenup dhourmaq, طـورـسـقـ تـجـوـبـزـ تـرـدـدـ tedjvîzi tereddud it.

FEINT, e., adj., دـوـزـمـهـ duzme, يـوـقـدـنـ ioqtan gueusterilmich, t.; مـصـنـوـعـ masnou'. — Histoire feinte, حـكـيـاـتـهـ hikiâïïe masnou'a.

FEINTE, s. f., صـورـتـهـ iâpma, كـوـسـتـرـمـشـ gueusterich, صـورـتـهـ soureti mu'âmèlè, تـصـنـعـ tecannu', مـرـايـلـكـ murâülik, pl. a. تـصـنـعـاتـ tecannu'ât, murâülik, a.

FÊLER, v. a., چـاتـلـتـمـقـ tchâtlamaq, يـارـمـقـ iârmaq. — Se Fêler, v. réfl., چـاتـلـمـقـ tchâtlamaq, يـارـمـقـ iârylmaq. — Fêlé, e, چـاتـلـمـشـ tchâtlâq, يـارـيـقـ iâryiq. — Lettre de félicitation, tebrîknâmè.

FÉLICITATION, s. f., تـبـرـيـكـ tebrîk, pl. تـبـرـيـكـاتـ tebrîkiât; تـهـنـيـةـ tekniet, تـهـنـيـاتـ teknîè, pl. تـهـنـيـاتـ teknîät, a. — Lettre de félicitation, tebrîknâmè.

FÉLICITÉ, s. f., bonheur, beatitude, دولـتـهـ qoutloulyq, t.; سـعـادـتـ se'âdet, a.; اوـغـورـهـ oghour, بـخـثـ bakht. — Prospérité, اـقـبـالـ yqbâl.

FÉLICITER, v. a., تـهـنـيـهـهـ tehnîè it, مـبـارـكـلـمـكـ tebrîk it, a.-t.; تـبـرـيـكـ tebrîk it, a.-t.; كـوـزـ اـيـدـيـنـ دـيـمـكـ mubâreklemek, اوـغـورـاـيـ اـولـهـ gueuz aïdin dîmek, دـيـمـكـ oghourlu ola dîmek, t. — Se Féliciter, v. pr., سـوـنـمـكـ sevinmek, t.; حـظـ اـ hazz it, a.-t.

FÉLON, ONNE, s., traître à son sei-

gneur, افندیسنه خاین اولان *efin-dicinè khāñn olān*. Voy. CRUEL, INHUMAIN.

FÉLONIE, s. f., خیانتلک *khyā-netlik*, a.-t.; خیانت *khyānet*, a.

FELOUQUE, s. f., فلوقه *fulouqa*, t.

FÉLURE, s. f., يارق *iāryq*, عقلساز *tchātlāq*, ياریق بیر چانلاق *iāryq ier*, t.

FEMELLE, s. f., دیشی *dīchi*. — La femelle du lion, la lionne, دیشی ارسلان *dīchi arslān*. — Le mâle et la femelle, ارکك و دیشی *erkek vē dīchi*.

FÉMININ, e, adj., qui tient de la femme ou qui lui appartient, قاری به *qāryi bē*; زنده مخصوص *zennēiè makhsous*. — Le sexe féminin, قاری طایفة نسوان *qāry qysmy*, طایفة نسوان *thāifēi nisvān*. — Le genre féminin, en t. de grammaire, مؤنث *muen-nes*.

FÉMINISER, v. a., مونث قىلمق *qylmaq*, a.-t.

FEMME, s. f., femelle de l'homme, عورت قرى *qāry, t.*; عورت اولو عورت *evlu 'avret*, a. — mariée, evlu 'avret, خاتون *khātoun*, vulg. *qādyn*, t. — طایفة نسوان *thāifēi nisvān*. — Les femmes, pour dire le sexe, قاريلر و قزلر *qāryler vē qyzler*. — Épouse, اهـل *chl*, منکوھد زوج *zevdjē halîlē*, menkionha. — Jolie femme, كوزل *guzel*, Sage-femme, ابه *ebè*, ابه قادن *ebè qādyn*. — Femme veuve, دول فارى *doul qāry*. — Femme grosse, كېھ قارى *qāry*.

guebè qāry. — Femme de chambre, بسلمه *beslemè*. — Prendre femme, اولنگىك قرى المق *qāry almaq, evlenmek*. — Homme adonné aux femmes, زنپاره *zempāré*.

FEMMELETTE, s. f., عورتجىك *'avretdjik*, قريجىق *qarydjiq*. — عقلساز، قرىق *aqyłsiz qāry*. — Homme faible, كوشك برا دم *guevchek bir adem*.

FÉMUR, s. m., اوبلق كميكي *ouï-louq guemigui*, t.; عظم فخذ *az-mi fakhıyz*, a.

FENAISON, s. m., اوتلق بېچىك *ottlouq bitchedjek zemān*, t.

FENDANT, s. m., coup du tranchant d'une épée, قاج يالمنك *qylýdj iālyminuñ ourouchou*. Voy. FANFARON.

FENDEUR, s. m., de bois, اودن كسيجي - ياريجى *odoun kecīdji, iāridji*, t.

FENDILLER (SE), verbe pron., يارلمق چاتلماق *tchātlamaq, iārmaq*, t.

FENDOIR, s. m., اودن يارجق *odoun iāradjaq alet*.

FENDRE, v. a., يارمق *iārmaq*, t.; اونهـق شق *chaqq it*, a.-t.; باش يارـق *onmaq*. — la tête, bâch *iārmaq*. — Se Fendre, v. réfl., يارـق *iārilmaq*. — avec bruit, éclater, چتلامـق *tchatlāmaq*. — Fendu, e, يارـلـىش *iārylmich*, t.

FENÊTRAGE, s. m., برـاوك جله *bir evuñ djumlé pendjeleri*, پنجـرهـلىـرى *pendjereleri*, t.

FENÊTRE, s. f., پنجره *pendjèrè*.
 FENIL, s., - اری *ambāri*, مخزني *makhzeni*, a.-t.

FENOUIL, s. m., رازيانه *rāzīānè*, vulg. رزنہ *rēzēnè*, رازيانج *razīānedj*, a.-p.

FENOUILLETTE, s. f., sorte de pomme, بُرنوْع الْأَلَا *bir nev'y elmā*. — Eau-de-vie de fenouil, بُر نوْع الْأَلَا راقى *bir nev'y elmā rāqy*, t.

FENTE, s. f., يارق *iāryq*, چتلق *tchatlaq*, يارق يير *iāryq ier*, ياريش *iārich*, t.; شق *chyyqq*, pl. a. — de rocher, قیا يارغى *qaïā iārygħy*.

FENUGREC, s. m., plante, بوی *boï*, بوی تخمی *boï tokhoumou*, t.

FÉODAL, e, adj., تیمار و زعامت *timār vē zi'āmete* متعلق *mute'allyq*, مالکانیه متعلق *mālikianēiè mute'allyq*, a.-t. — Le droit —، قانون *qānouni malikiānè* مالکانه.

FÉODALEMENT, adv., ازو زعامت حقیله *timār vē zi'āmet haqqilé*, a.-t.

FÉODALITÉ, s. f., مالکانه لک *malikiānēlik*, a.-p.-t.; تیمار و زعامت *timār vē zi'āmet teçarrufi*, a.

FER, s. m., métal fort dur, دمر *demur*, usit *demir*, t.; دمردن *demirden*, دمردن مصنوع *demirden masnou'*. — Garni en fer, دمردن *demirlu*, دوزمه دمردن *demirlu*.

den duzmè. — Mine de fer, دمر معدنی *demir ma'deni*. — Tête de fer, homme opiniâtre, دمر باشلو *bāchlu*, پک باشلو *pek bāchlu*. — d'une pique, d'une flèche, مزارق - اوچ اوچی *demren, myzrāq, oq oudjou*, نصل *nast*. — Fer, pris pour épée, poignard, خنجیر *qylýdj*, khandjar. — Fer à repasser, اوتی *euty*, entu, eutu. — Passer le fer, ou repasser, اوتیلمک *eutulémek*. — à cheval, نعال *n'al*, pl. a. نعال *n'aäl*. — Mettre un fer à un cheval, نعل اورمق *n'al ourmaq*. — Fer de charue, صیان دمیری *sapān demiri*. — Fers, au pl., ceps, fers aux pieds, بوقانی *bouqāghy*. — Mettre aux fers, à la chaîne, زنجیره اورمهق *zindjirè ourmaq*. — Les fers, au fig., la servitude, قوللق زنجیری *quollouq zindjiri*. — La captivité, اسیرلیک *ecirlik*.

FER-BLANC, s. m., تنکه *tene-kè*, t.

FERBLANTIER, s. m., تندکه جی *ténékèdjì*, t.

FER-CHAUD, s. m., chaleur violente de l'estomac à la gorge, ایچ قرغینلغی *itch qyzghyñlyghy*, t.

FÉRIE, s. f., jours de la semaine, يورتى *iortou gunu*, t.; هفتة كونلىرى *hasta gunleri*. — Jours où l'on ne travaille pas, استراحت کۆنى *istirāhat gunu*, a.-t.

FÉRIR, verbe a., (vieux mot, hors d'usage,) sans coup férir, دوکشکسزىن *deuguchmeksizin*, زجتسز سخاربىدەز *mouhārəbəsiz*.

بىر درلۇ مانىقىزلىن اوغرامقسىزلىن *bir turlu māny'a ogh-rāmaqsyzin.*

يلكىنلىرى بىلەق FERLER, v. a.,
يىلک-ئەن ielkenleri baglamaq, t.
دىوشىرمك ielken divchurmek, t.

چفتلک FERMAGE, s. m., اجاره tchiftlik *idjāreci*; اجاره سی *idjārè*, a.; کرا اقچه سی *kirā aq-tchēci*; بدل الالتزام *bedel ul-iltizām*.

FERMANT, *e*, adj., qui ferme, قپایان *qapāīān*. — A portes fermantes, قپولر قیاند قنده *qapouler qapānd qandeh* *qapānduqta*. — A jour fermant, کونک سوکنده *gunuñ soñynda*.

چفتلک FERME, s. f., métairie,
tchiftlik. — Chose donnée à ferme,
اجاره idjārē. — des revenus pu-
blics, التزامات iltizām, pl.
iltizāmāt. — Régie, emā-
net. — Ferme annuelle, مقاطعه
mouqāthē'a. — Ferme viagère,
مالکانہ mālikīānē. — Ferme ou ré-
gie des tabacs, دوتن وانفی — امانی
امینلکی - امانی tutun rē enstüe
emīnligui, emānēti, a.-t. — La
ferme des douanes, کھرک
مقاطعہ سی gumruk mouqāthē'aci.
بروجه التزام ber vedjhi iltizām tevdjhī it.
توجیہ ا التزام ا ilti-
zām it.

FERME, adj. com., qui tient bien, قوى berk پك pek, t.; برك qavi, محكم قوتلو quuvvetlu, a.-t.; muh-kem. — Fort, solide, قوى qavi, قونلۇ ustusär, متين metin.

qouvetlu. — Avoir la main ferme, eli *qouvetlu ol.* — Compacité, سق seuq, *kescif*. — Constant, stable, قرارلو qarārlu, a.-t.; برقرار ber *qarār*, مُحْكَم muh-kem, a.; پایدار pāidār, p. — Persévérand et constant, ثابت قدم sābit *qadem*, ثباتلو sebātlu. — Se montrer ferme et constant, ثابت قدم - راستخ دم او sābit *qadem*, rā-sikh *dem ol.* — Tenir ferme, ré-sister, داورانمقد dāvrānmaq. — Ferme! tenez ferme, داوراک dā-vrāñ. — Terre ferme, بتر barr, قره qara.

قۇتلوچە FERME, adv., fortement, gouvvetludjè, قويىت qaviien.

FERMÉ, e, adj., قپانمش *qapān-*
 mich, بغلو *baghlu*, t.;
 قپالو *qapālu*,
 مسدود *mesdoud*, a.

FERMEMENT, adv., avec force,
fermeté، قویجە pektchë, t.; پکچە
qavüljé, a.-t.; پک pek.
peklik ilè, مەھكىم muhkem,
ايلە قويىتاً akividä qavülen, ekid n. —
Avec opiniâtreté، مەفاتىلە mefânil
ilè, شات ايلە sebat ilè.

FERMENT, s. m., levain, **مایه**
 mā'ié, **خمير** khamír. — de haine et
 de discorde, **باعث فتن** bā'ici
 fitnè.

FERMENTATIF, *īvē*, adjectif, مایه لندریجی *māïe ləndərījī*, t., مخمر *moukhammir*, a.

FERMENTATION, s. f., d'un liquide, مايدلنهه mā'īd-l-n-h, takhīm, تخمیر ykhtimār, اختهار — des liqueurs spiritueuses, اختهار

طیقامق روحی *ykhtimāri rouhi.* — de la bile, صفرانک اختماری *safrānuñ ykhtimāri.* — Au fig., agitation des esprits, هیجان *heidjān,* الصهایر والافکار افکار ناسک قاینایشی *heidjān uzzamāir vel-efkiār esfikāri nāqūn qānnāichi.*

FERMENTER, v. n., se décomposer, مایه لنه ک *mäielenmek,* اختمارا اکشیمک *ekchimek,* a.-t.; جوش و خوش ا *guelmick,* a.-p.-t.; جوش و خوش ایدر *djouch u khourouch it,* p.-t.; اذهان هیجان *ezhāni nās heidjān ider.* — Fermenté, e, مایه لنه ش *mäiellenich,* مسخمر *mäièlu,* مايدلو *moukhammer.*

FERMER, v. a., قپامق *qapāmaq,* بغلعمنق *baghlamaq,* t.; سد ا *sedd it,* a.-t. — à la clef, کلید لوهک *kil-litlēmek.* — les yeux, au propre, یومهق *gueuz qapāmaq,* کوز قپامق - قپو بی *iounmaq.* — la porte, قپو بی *qapouii qapāmaq.* — les rideaux, les tirer, پرده بی *sārqytmaq.* — Fermer les yeux, au fig., sur les fautes d'autrui, اغماض عین ا *rghmāzi 'aīn it.* — Faire fermer, قپاتمق *qapātmaq.* — بوی قپاتمق - سد ا *ioly qapātmaq, sedd it.* — Lier, plier, بغلعمنق *baghlamaq.* — Bou-

cher, قپامق *qapāmaq, thyqāmaq.* — Fermer la bouche à quelqu'un, le réduire au silence, اسکات ا صوصدر مق *iskiāt it.* — Se Fermer, v. pro., انسداد بولق *qapānmaq, insidād boulmaq.* — En parlant d'une plaie, قپانیق *iāraï qapānmaq.* — Fermé, e, قپانیش *qapānich,* قپالو *qapālu,* قپانیق *qapānyq,* t.; مسدود *mesdoud.*

FERMETÉ, s. f., état de ce qui est ferme, طیانقلق *metīnlık,* متانفت *dhaīānyqlyq,* t.; متنافت *metānet.* — Assurance, یورک قویلکی *iurek qavīligui.* — Courage, غیرت *ghāiret.* — Résolution invariable, ثبات *sebāt.* — Fermeté de cœur, d'âme, قپو بی قلب *sebāti qalb.* — Vigueur, سطوت *sathvet.* — Qualité d'un corps compact, پکلک *peklük,* صلابت *salābet.*

FERMETURE, s. f., ce qui sert à fermer, قپو بی *qapou baghi,* قپاده جق الت *qapādadjaq alet,* t. — Action ou moment de fermer les portes dans une place forte, la fermeture des portes, قپو لرک *qapāluk.* — قپانمسی و قپولرک *qapāndiygi* و قتنی *qapoularuñ qapānmaci* و قتنی *qapoularuñ qapāndighy vaqtı.*

FERMIER, ÈRE, s., métayer, چفتلک *tchiftliktchi,* کھیاسی *tchifslilik ketkhoudāci,* kiahüāci, t. — Qui tient les fermes de l'État, امین *emīn,* ملت زم *multezim,* یلت زم *iltizāmdji,* مقاطعه جی *mouqāthe-adji,* a.

FERMOIR, s. m., قوپچە qoptchia.
— de livre, — کتاب قوپچەسى - تىكەھىسى kitâb qoptchaci, tekmecci, t.

FÉROCE, adj. com., farouche, cruel, يباوْنی *iāvouz*, يبَانی *iēbāni*, t.; سرت *sert*, وحشی *wahchi*, a.

يرتیجی حیوان — Animal — *irtidji haïvān.* — Au plur., les bêtes féroces, وحش و سیع *vouhouch u siba'.* — Homme — سبعی الزجاج، *seb'ii ul-mizādj miçāli bir adem.*

FÉROCITÉ, s. f., يأوزلق *iāvouz-*
 liq, يرتيجيلك *serliq*, سوـلـك *söldök*, وـحـشـت *rəhəhet*,
 ürtidjilik, t.; سـبـعـت *seb'yet*, a.

اسکی دمیر، s. f., FERRAILLE, eski demirler, اسکی دمپارچه‌لری eski demir pârthaleleri, t.

مطرقچىلك ا FERRAILLER, v. II.,
سلاخ قىخشىدەمك mathraqtchilik it,
sylâh qyghychdamaq. — Au fig.
fam., Disputer; voyez ce mot.

FERRAILEUR, s. m., مطرقة‌گى
mathraqtchi, t.; دوکشىكى پىشەم، ايدىن، *deuïuchmëi pichë idënén*, t.

FERRANT (Maréchal-), s. m.,
نَلْبَنْدٌ *na'lband*, a.-p.

FERREMENT, s. m., دمر لاتى demir
demir alāti, طاقىلر دمر اوادانلىق - avādānlyq, thāqymler, au-
plur., الات حدبىديه alāti hadi-
düc.

دمر ايله قپلامق - FERRER, v. a., - دوناتمق *demir ilè qaplāmaq*, *don-*
nātmaq, دمرلمك *demirlémek*. — نعللماق *na'allamaq*,
 نعل اورمق *na'l ourmaq*. — des
 اته قيار نےلى *à chevaux à glace*,

ارمچ *ata qaīār na'lī ourmaq*. —
 دمر ایلاد قپلانمیش - *Ferré, e*,
 دونانمیش *demir ilē qaplānmich*,
donānmich, دمر قاپلو *demir qāplu*,
 نعلنمش *na'llanmich*. — Eau fer-
 rée, چیلکلو صو *tcheliklu sou*.

FERRÉT, s. m., *bāgh demiri*, *bāgh demiri*, t.

نعلبند توبرهسى FERRIERE, s. f.,
na'l'bend tobracy, t.

demir sâtiladjaq, t.; قالك demir qâlyñ, odjâghy, دمراوجانى demirdji kiâr-khânci, t. دمرچاڭىسى

FERRONIER, s. m., درجی *mirdji*, t.; حداد *haddād*, a.

FERRUGINEUX, SE, adj., مُرْجِنْيُو

FERRURE, s. f., garniture de fer, دمر ایشی demirler, دمر demir ichi. — Action, manière de fermer les chevaux, نعل na'llama.

فرانسز کاری Ferrure à la française, *frānciz kiāri* نعلمه *na'llama*.

FERTILE, adj. com., ويحرق وير حاصلی بول *hacyli bol*
tchoq virur, مخصوصاً للو *mahcoullu*, a.-t.; يمثلوا *iemichlu*, t.; بركاتلو *bereketlu*, a.-t :
 منبت *membit*, a.; مخصوصاً لدار *mat-*
souldar, a.-p. — Terre —, منبت يبر *membit ier.* — Année fertile ou
 d'abondance, بركات *bolkouq*, bereket seneci. —
 سندسی *bollouq*, Esprit fertile, voyez FÉCOND.

FERTILEMENT, adv., بركتلہ *berekhṭlē*, بوللوق *bollouq ilē*, ایله *a-t.*; بول *bol bol*, i.

FERTILISER, v. a., **مُعْصَلَةٌ وَأَوْ**

mahsoullu it, a.-t.; mahsouldār it, خصّب ایرات و بركت ا irāci khasb u bereket it.

برکتلىك *bereketlik*, s. f., **بركت** *bereket*, a.;
بولق *hollyq*, t.

خواجہ قامچیسی FÉRULE, s. f., khodja qāmtchici, t. — Être sous la
بر کمسنڈنک زیر تازیانةَ bir kimesnēnuñ zíri
تازیانەٗ hukminè tāby' ol.

ات سکبیدنچ FÉRULE, subst. f., plante, قاصنیسی at qāsnīci, t.; سکبیدنچ sikbīnedj, a.

FERVEMENT, adv., *غیر تله għai-*
retlè, harāretile, حرارة كرمي تله
حرارت قلب guermüetile, a.-t.; ايدل harāreti qalb il-ġebla

FERVENT, *e*, adjectif, ardent,
عېرىتلىو *guermüetlu*. — **ZÉLÉ**,
ghairetlu, غىرەتلىو، ور *ghaiour*, a.-t. —
Une fervente prière, دعا *guermüetlu dou'ā*.

FERVEUR, s. f., كرميّت *guer-*
müet, غيرت *ghaïret*, حيّت *ha-*
müet, حرارت *harāret*, a.; يانقلق *iānyqlyq*, بال *bāl*, كرميّت *guermüeti*

FESSE, s. f., قیناق qāināq,
کوت قیناغی kuiteut qāinaghi. —
Les —, اترارق اتلری otourāq et-
léri, اوترارق قیچے qytch. —
En parlant des animaux, la croupe,
صغری saghry. — La fesse d'un che-
val, اتك صغریسی ātuñ saghryci.

FESSE-MATHIEU, s. m. fam.,
usurier, voyez ce mot.

قیچی دوکمك - *gueutunè ourmaq*,
او رمك *g'ytchy deuümek, ourmaq, t*:
کوتنه او ریجی *FESSEUR, s. m., gueutunè ouroudjou, t.*

FESSIER, s. m., les fesses, كوت
قيناقلرى *guieut qäünäqleri*. — Muscle, عضلة سافل، *'azaleti säsfile*, a.

ایری قیناقلو, FESSU, e, adj. fam.,
 iry qāināqlu, قبا کوتلو qabā gueut-
 lu, کوتلو iry gueutlu, t.

FESTIN, s. m., repas, قونقلق *qo-nqalq*, nouqliq, صيافت *züäset*, وليمة *veli-met*, *velimè*, pl. a. ولايم *veläim*.—

Grand —، عظيمه وليمي velimëi 'azîz-më. — Donner ou faire un festin، قونقة لامقا aonougalanîaa, t.

ضيافتليك zîâsetlêmek. — Faire festin, ا ضيافت zîâset it, a.-t. — كىسىنەدە ضيافت - à quelqu'un.

قونقلق *bir kimesnëë zïäfet, qonqlouq it, a.-t.* — Préparer, dresser un festin.

dresser un festin, تزيين طاولة, *tertibi ziāset it.* — de noce, *ذو كون* *صيافته* *dugun ziāfeti*, a.-t. — Convier, inviter à un — *ضيافة*

FESTINER, v. a. Voy. Faire fes-

FESTON, s. m., faisceau de fleurs et de fruits, **میوه و چیک دمتی** meïvè vè tchitchek demeti. — Sorte d'ornement de femme, **نخل** nakhł, a

FESTOYER, v. a., بِرْ كِمْسَنْدِيَّةٌ bir kimesnëïe ik-اكرام وضيافت rām wé zîâset it, t.

FÊTE, s. f., jour consacré au

بُورْتى يورقى *iorty, iortou*, culte *iorty guny*, اغْرِكُون *aghyr* كُونى *gun*, بِيرَام *baïrām*, t.; عِيد *'yd*, يَوْم *iem* عِيد *iem'yd*. — Fête religieuse annuelle du musulmanisme, le premier de la lune de *Cheval*, à la suite du jeûne du *Ramazan*, بِيرَام *baïrām*, كُوچُك بِيرَام *kutchuk baïrām*, عِيد فِطْر *'ydi fythr*, a. — Seconde fête, dite des *Sacrifices*, soixante-dix jours après la première, قُرْبَان بِيرَام *qurbān baïrām*, عِيد بِيُوك بِيرَام *buïuk baïrām*, t.; اضْحَاي *'ydi 'azhā*, a. — Réjouissances, شِينلِك *chenlik*. — Jour de publiques, شِينلِك كُونى *chenlik guni*. — دُونَمَا *donanmā*. — Faire fête à quelqu'un, اِكْرَام *ikrām it*. — Se faire fête, حَظا *hazz it*.

FÊTER, v. a., garder les jours de fêtes, يُورتو طوْنَمْق *iortou thoutmaq*. — Bien accueillir, حُسْن استِمَال *husni iltisāt it*, التَّفَات *istimālet it*, وِيرِمَك *virmek*.

FETFA, ou mieux FETVA, s. m., sentence du mufti, فَتَوْا *fatvā*, pl. a. فَتاُوي *fatāvi*.

FÉTIDE, adj. com., قوْقَمْش *qoq-mych*, مرْدَار قوقولو *mourdār qo-qoulu*, مُنْتَن *muntin*, a. — Viande —, قوْقَمْش *qoqmich et*.

FÉTIDITÉ, s. f., فَنَا قوْقَو *senā qo-qou*, مرْدَار قوقو *mourdār qoqou*, t.; نَتْن *netn*, a. رَايْحَه قَبِيْحَه *rāiha qabiha*.

FÉTU, s. m., تَوْپَقْ *tcheup*,

صَمَان چَوْپَقْ *samān tcheupi*, صَمَان تَهْعُوبْجِيْخَىز *tcheupdjighyz*, اوْفَانْتِيْبَسِى خُورْدَه سِى *samān ou-fântici, khourdèci*, t.

FEU, s. m., élément chaud, آتش *âtech*, p.; اوْد *od*, ot, t. (peu usité); كومـر نار *nār*, a. — de charbon, اَتْشـى keumur âtechi. — ardent, vis, قَرْغَن اَتْش *qyzghyn âtech*. — Allumer du feu, يَاقْمَق اَتْش *âtech iāqmaq*. — Jeter au feu, اَتْشـه اوْرْمَق اَتْشـى اوْرْمَك *âtechi eufurmek*. — Faire prendre le —, طَوْتَشْرَمْق اَتْchî thoutouchturmaq. — Éteindre le —, سُوبِنْدَرْمَك اَتْchî seuïundurmek, اَتْشـى بَصْدَرْمَق اَتْchî basturmaq. — Crier au يَانْغَن وَارْدَرْدِيْو، چَاغْرَمْق *iānglyn rārdur deü tchāghyrmaq*. — Mettre le feu aux étoupes, aux poudres, animer, aider les esprits, بَارْوَتَه اَتْش *bāroutē âtech dhoqoun-durmaq*. — Feu de joie, شِنْلَك باز اَتْشـى اِيشى *sichek âtechi*, فَشَك اَتْشـى *fashk*. — de joie, شِنْلَك *sichek*. — Feux follets, اَتْشـى *chenlik âtechi*. — Feux follets, اَتْشـلو اوْچَان اَتْش *outchān âtech*, بَخَارْلَر اَتْchlu boukhārlar. — Torches, fanaux, مشعله *mech'alé*, fener. — Feu grégeois, صُودَه يَانْ *souda iānan âtech*. — de l'enfer, جَهَنَّم اَتْشـى *djehennem âtechi*. — Feu, famille, maison, اوْجـاـق *odjāq*, او قـونـاق *qonāq*, tutunlik. — Lueur des flambeaux,

des fanaux, آتش ايدفلعى átech aï-dintyghy, شعله cheu'lè. — Ees feux de la nuit, du firmament, كوك قنديللىرى gueuk qandilleri. — Armes à feu, اسلحه eslihai nārriè. — Incendie, يانغۇن iānghyn. — volage, thatlu ouïouz, آتشى پارسى átèchi pārsi. Voyez DARTRE. — Remède brûlant appliqué sur le corps, ياقى üaqyr. — Feu du ciel, la foudre, les météores, les éclairs, كوك آتشى gueuk átèchi, آتشى رذك átèchi renk. — Le feu de l'amour, la passion même de l'amour, عشق آتشى iāqoutun pārladici, lem'ani. — Couleur de feu, زور بالق آتشى zorbâlyq átèchi. — Feu, inflammation, ardeur, voyez ces mots.

FEU, e, adj. sans pl., merhoum, مترحوم mutevessa. — mon père, مترحوم merhoum pêderum.

تيمار-زاست FEUDATAIRE, s. m., timär, ziāmet sāhibi, a.-t.; صاحبى متصرف muteçarrisi māli-kiānè. Voy. VASSAL.

اغاجىك FEUILLAGE, s. m., aghādj, يپرافقى - اوراقى aghādjuñ iāpräqleri, evrāqyr, a.-t.; evrāq, a.

FEUILLASION, s. f., يپرالىنمە ia-

präqlanma; زمانىي iāprāq zemāni, t.-p.; موسىم اوراق mevsimi evrāq, a.

FEUILLE, s. f., d'arbre ou de plante, ورق iāprāq, t.; varaq, pl. a. اوراق evrāq. — verte, يشيل iechil iāprāq. — de choux, لحنه يپراغى lahana iāprāghy. — de rose, كل يپراغى gul iāprāghy; كلبرك gulberk, p. — Une feuille de papier, بيراق كاغد tha-baq kiāghyd. — Feuille de métal, التون ورق tenekè. — d'or, altoun varaq. — Feuille, petite lame qu'on met sous les pierres précieuses pour leur donner de l'éclat, فويه foṭa. — Cahier volant, agenda, ال دفترى el desteri. — Partie très-mince détachée de l'ardoise, du talc, etc., قات qāt, يپراق iāprāq. — Partie qui se détache d'un os lorsqu'il est entamé, كميڭ قبوغى guemik qaboughy. — Feuille, terme d'imprimerie, بصلمش كتابك bacylmich kitābuñ bir qātch sahifeleri. — Feuille, en parlant du vin, année, سندلك senelik. — Vin de deux feuilles, ايکى سندلك iki sénélilik charāb.

FEUILLÉ, e, adj., iāprāq-
lu, t.

اغاج داللىرك FEUILLÉE, s. f., aghādj dälleruñ gueulgüligui.

FEUILLE-MORTE, s. m. et adj., couleur, صمانى رنك samāni renk.

صمانىي Satin feuille-mort, 91

رُنْكى اطلس *samāni rengui athlas.*

FEUILLER, v. n., t. de peinture, représenter les feuilles d'un arbre, اغاچ يېپراقلرى تصویرا *aghādj iāprāqları tasvîr it.* — Se couvrir de feuilles, يېپراقلۇمۇق *iaprāqlanmaq.*

— Feuiller, s. m., فن تصویر اشکال *fenni tasvîri echkiâli evrâq.* اوراق *evrâq.*

FEUILLET, s. m., ايکى صحىھىبى *iki sahîbî* مشتمل يېرقى - ورق *muchtemil iaprāq, varaq,* a.-t.

قاتمر - قاتمر، قاتمر بوركى *qatmer, vulg. qatimer,* كتاب ارشادرمق *kitâb arâşdurmek.*

FEUILLETER, v. a., parcourir un livre, le consulter, ورقلىق *varaqlamaq,* t.; تتبّع ا *tetebbu' it,* a.-t.; كتاب ارشادرمق *kitâb arâşdurmek.* — En tourner les feuillets, يېراق دوندرمك *iaprāq deundurmek.* كاغذلىرى دوندرمك *kiâghydmek,* t.

FEUILLETON, s. m., petite feuille, يېراجىق *iaprâdjyq.* — Partie d'un journal relative à la littérature et aux sciences، علوم و ادبیاتنى دائرى بر *dâir bir havâdisi* حوادث كاغذىنىڭ قطعهسى *ou-toum u edebiyyâtê dâir bir havâdisi* *kiâghydiñuñ qytha'ci.*

FEUILLETTE, s. f., tonneau, جسامنى اولان شراب فوجىسى-ى *ortâ djeçämcti olân charâb soutchoucou,* t.

FEUILLU, e, adj., يېرافلۇ *iaprâqlu,* t.; كثير لاوراق *ke-cîr ul-evrâq,* a.

FEURRE, s. m., هر دلول بغايدىك *her turlu boghdâtuñ sa-mâni,* t.

زراءست *zyrâ'at* و حرافت مصارفى *u harâ-cet meçârisi,* a.-t.

FEUTRE, s. m., كچە *ketché,* t.; عبا *'abâ, lebed,* a.

FEUTRER, v. a., garnir de feutre, كچە ايله *ketchêlêmek,* دوزمك *duzmek.* — Garnir de bourre, قتىق طولدۇرمق *qat-tyq dholdourmaq,* t.

FEUTRIER, s. m., كچە جى *ketchê-dji,* t.

FÈVE, s. f., sorte de légume، بقله *baqla.* — Ecosser la بقله *baqla soïmaq.* — Plusieurs choses qui peuvent en avoir la forme، دانە *dûnè,* t.; حبّة *habbet,* pl. حبوب *houboub.*

FÉVEROLE, s. f., بقله جى *bagla-djig,* t.

FÉVRIER, s. m., فلوارس *filuvâris,* t.; شباط *chubâth,* a.; شباط ابي *chubâth äü.*

FEZ, ville d'Afrique, فاس *fes,* *fes chchri.* — Royaume considérable d'Afrique، فاس *fes memleketi.* — Bonnet ou calotte de drap rouge pour les hommes, et blanc pour les femmes en Turquie، فس *fes.*

FI, interj., اوف *ouf,* t.

FIACRE, s. m., كرا عربىسى *kirâ 'arabaci,* t.

FIAMETTE, s. f., ااش رنكى *âtech rengui,* t.

FIANÇAILLES, s. f. pl., نشان *ni-chân,* p., نامزدىك *nâmzedlik,* p.-t.; نشان رسمي *nichân resmi,* خطبى *resmi khotba.* — Jour

des —، نشان کونی *nichān gunu.*

FIANCÉ, *e.*, adj., نشانلو *nichānlu*, کویکو *gueūigu*, vulg. یاوقلو *gueueüi*. — **Fiancée**, نشانلو قز - *qyz*, عورت *nichānlu qyz*, 'avret.

FIANCER, *v. a.*, نشان قومق *nichān qomaq*, نشانلمق *nichānla-maq*, *t.*

FIAT, interject., mot lat., soit, اولسون *olsoun*, *t.*

FIBRE, *s. f.*, filament délié dans les chairs, انجه سکر *indjè syñyr*, دیدک *dhamar*, انجه طمر *di-dik*, *t.*; لیف *líf*, pl. a. الیاف *clīāf*. Ces derniers mots désignent aussi les fibres des plantes, du bois.

FIBREUX, *se*, adj., انجه سکرلو و *indjè syñyrlu*, انجه طمرلو و *indjè dhamarlu*, دیدکلو *didiklu*, *t.*; ذو الیاف *zou el-clīāf*, *a.*

FIBRILLE, *s. f.*, انجه دیدک *in-djè didik*, لیف رقيق *lísí ra-qyq*, *a.*

FIC, *s. m.*, لحم زاید *lahmi zāid*, میاسل *miācil*, *a.*

FICELER, *v. a.*, سجم ایله بغلمق *sidjim ilè baghlamaq*, *t.*

FICELLE, *s. f.*, سجم *sidjim*, *t.*

FICELLIER, *s. m.*, سجم چرخی *sidjim tcharkhy*, *t.*

FICHE, *s. f.*, morceau de métal qui sert aux pentures des portes, etc., رزه فک *rezēnuñ* - عیلی *zivāneci*, *mili*. — Marque qu'on donne au jeu, اویون نشانی *oïoun nichāni*, *t.-p.*

FICHER, *v. a.*, دکمه ک *dikmek*, کویومک - کورمک *soqmaq*, صوقة *guivirmek*, *guivurinek*, *t.* — en

بره دیکمک *iérè dikmek*.

FICHU, *s. m.*, مقربة *maqrama*, *t.*; بیون *boïoun destmāli*, *t.*

FICTIF, *ive*, adj., وجودی *vudjoudi* يوق *ioq*, *t.*; اعتباری *y'tibāri*, *a.* — Étres fictifs, choses fictives, وجودی يوق *vudjoudi* *ioq cheiler*.

FICTION, *s. f.*, اختراع *souret*, صورت معامله *soureti*, دوزکن *mou'āmelè*, *a.*; اصلسز *khaiāl*, خیال - ایال *khaiāl*, خیال اللهم *acylsyz khaüällama*, خیالی *teçavvuri khaüälli*. — Mensonge, كذب *talān*, *kezb*. — Fiction de droit, مواضعه شرعیه *mu-vāze'ati cher'iiè*.

FIDÉICOMMIS, *s. m.*, و دیعه *vedi'a*, وصیت مشروطه *vecüeti mechrou-tha*, *a.*

FIDÉICOMMISSAIRE, *s. m.*, مشروطاً *mechrouthen*, متصرف *mutecarris*, مستودع *mustevda'*, *a.*

FIDÉJUSSEUR, *s. m.*, کفیل *kesil*, ماله کفیل *mālē kesil*, *a.*

FIDÉJUSSION, *s. f.*, کفالت *kefālet*, *a.*; کفیللا - ک *késillik*, ماله کفیل *mālē késillik*, *a.-t.*

FIDÈLE, adj. com., qui a de la fidélité, أنا نامش *inānylmich*, طوغرو *dhoghrou*, *t.*; امین *emîn*, معتمد *mu'temed*, صادق *sâdyq*. — Sincère, loyal, صداقتلو *sadāqatlu*. — Ami sincère, صادق *mouhibbi sâdyq*. — Fidèle à son maître, صادق *efendicinè sâdyq*. — Exact, véritable, صحیح *sahih*, *a.*; طوغ - رو *dhoghrou*.

Traduction — ترجمة صحیحہ — ter-
djemēï sahiha. — Attaché à la foi,
 دیندار اہل ایمان *chli imān*, a.;
 دینلے و حق *haqq dīnlū*,
 a.-p. — Musulman, اہل اسلام *chli
 islām*, مومن *moumîn*, pl.
 mouminîn; مسلمان *musulmân*, a.

FIDÈLEMENT, adv., d'une manière fidèle, صداقت ايله *sadāqat ilē*, استقامت اوزره - ايله *istiqāmet uzrē*, *ilē*, a.-t. — Conformément à la vérité, طوغرولغلە *dhoghrōuly-ghylē*, حقیقت اوزرە *haqyqat uzrē*, بالصحت و الحقيقة *bis-syhhat vel-haqyqat*.

فِدَلِيْتَهُ، s. f., régularité à remplir ses engagements, صِدَاقَتْلَقْ *sadāqatlyq*, صِدَاقَتْ *sadāqat*, وَفَا-*vesā*, a.; وَفَادَارْلَقْ *vefādārliq*, a.-p.-t. — Droiture, loyauté, طَوْغَرْلُوقْ *dhoghroulouq*, t.; أَسْتَقَامَتْ *istiqāmet*, صِدْقَهُ *sy-dq*, a. — Vérité, exactitude, طَوْغَرْيَا-قْ *dhoghroullyq*, صَحَّتْ *sy-hhat*.

تسليیم ترکه یه FIDUCIAIRE, s. m., مختار teslîmi terekkeïe مامور وصی' meemour vacii moukhtâr, a.-t.

FIEF, s. m., domaine noble, بکار *bēlik*, t.; مالکانه *mālik-i-kiānē*. — militaire, تیمار *tūmār*, زعامت *zū'āmet*, a.

FIEFFER, v. a., بِرْ بَلْكَ - بِرْ تِيمَارْ وَيِرْمَكْ - تَوْجِيهَةٌ لِكَ، *bir bei-lık, bir tımār virmek, tevdj̫h it,* مَالِكَانِهِ يَبِي التَّزَامَهُ وَيِرْمَكْ *mälikiā-nēii iltizāmē virmek.*

FIEL, s. m., des animaux, اوڈ
 eud, t.; مَرْةٌ mirret, merärret,
 a.; زَهْرَةٌ zehrè, p. — Aigreur,
 اجيلاك adjilik, t.; مَرَّاتٌ mc-
 räret. — Ressentiment, كيin kin,
 t.; عَدَاوَتٌ boghz, 'adävet,
 t.; بَعْضٌ hrgd. حقد

ترس *gubre*, كوبه *gubr*,
ters, s. f., حیوان *haïvân* tersi, —
d'oiseau, قوش *qouch* tersi, —
de moutons, قع - قبغ *qy়gh*.

FIER, èRE, adj., altier, hautain,
غزور maghrour, فضول sozoul, vulg.
متکبر sodoul, ghourourlu, t.;
متکبرین mutkebbir, pl. mutkebbi-
rin; اهل کبر و غزور kibrlu, ehli
kibr u ghourour. — Faire le
لکر لنه ک tekel burl nñ h, a-t.

— Fier, intrépide, جسور *djeçour*.
 — Noble, grand, redoutable، يازد *iāwouz* جلالتو *dje-lāletlu*, سرت *sert*, t.; عظیم *djelîl*, جلیل *'azîm*, a.

FIER-A-BRAS, s. m. Voy. FAN-FARON.

غور ایله ghourour *ilè* مغورو لغله maghrour-lighlè تکبرلکه tekebburliklè, a.-t.; فضوللق fodoulouq *ilè*. — Parler — متکبرانه سویلهك mutekeb-birânè seuîlemek.

FIERTÉ, s. f., hauteur, orgueil, ghourour ghourour, غرور ghourour-liq فضوللق fodoulouq, تکبر tekebbur, كبر kibr, a.; يازلوق iāvonzliq, t.; طفروه thafra. — Élévation d'âme, oloulouq, t.; اولوق azamet, جلال djelâl, جلال dje-lâlet, قابه النفس teebebuh unness, ut-thab'. — Courage, bravoure, dilâverlyq, a. — Sévérité, pudeur, en parlant d'une femme, سرتلک sertlik, t.; عنف uns, عصمت ysmet, a.

FIÈVRE, s. f., استما isytma, استمه vulg. استما sytma, t.; — حمی حمیا hemma, hoummâ, pl. a. حمیات hoummeyât. — ardente, chaude, حرارت gueüñuk, hararet, a. — d'accès avec frisson, استمه sytma, صارسان استما sârsadân استما isytma, دتردن titrèden استما isytma, t.; راجف râdjif, a. — d'accès sans frisson, كزلى استمه guizly استمه sytma. — Fièvre quarte, اوج كون isytma. — Fièvre quart, اشورى gun ٹۇزان استما utch gun

ستمای achoury thoutân isytma, t.; — مریع sytmâ' rib', murbi'. — هر کونکی quotidienne, هر کونلک her gunluk isytma. — استمه her gunki, her gunluk isytma. برکون اشورى كلن استما bir gun achoury guêlen isytma, استمای isytma, استمای استمه hoummaï mucellécè. — continue, حمای hoummâ dâüm, مطبقة mouthabbiqa. — maligne, حمای hoummâ mouhriqa, محرقة qara sytma. — putride, حمای hoummâ' afnîiè, a. — dé consomption, حمای hoummâ diq, a. — scarlatine, حمای hoummâ iskerlet, قزل خستەلک qyzyl khastalik. — catarrhale, حمای hoummâ nêvâzil. — périodique, حمای hoummâ dârè, a.-t. — Avoir la استمالو isytma ol. — Prendre, attraper la —, استما طوتمق isytma thoutmaq, vulg. sytma thoutmaq, محموم mahmoum ol. — J'ai la fièvre, littéralement la fièvre me prend, استما بنى طوتر isytma bêni thou-tar.

FIÉVREUX, SE, adj., qui cause la fièvre, حمال استمالو isytma ol, استمالو hoummâlu, استمه كتوريجى icytma gueturûdji, t.; موجب الحما mou-djib ul-hoummâ. — Fruit —, استمه icytma ol مويوه icytma mîvè. — Endroit استمه icytma ïer, — s. m., celui ou celle qui a la fièvre, حمایه مبتلا hoummâtu, استمه icytma ol مخدوم mahmoum.

FIFRE, s. m., instrument, *duduk*. — Celui qui joue du fifre, دودک دودکت *duduk tchālidji*, چالیجی دودکچی *duduktchi*, t.

FIGEMENT, s. m., دوکش *doñich*, انعقاد *in'iqād*, طوکمد *dhoñma*, t.; جمود *djumoud*, a.

FIGER, v. a., طوکدرمق *dhoñdurmaq*, تقریس - تجمیدا *taqrīs, tedjmīd it*, a.-t. — Se Figer, v. pr., قویولنه - ق *quöoulanmaq*, طوکمق *dhoñmaq*, thou-touchmaq, طوکرمق *toğhourlanmaq*, t.; انعقاد بولمق *in'iqād boulmaq*; تجمیدا *tedjemmud it*, a.-t.

FIGUE, s. f., انجییر *indjir*, t.; قورى انجيير *tın*, a. — sèches, تین *tın*, a. — *qourou indjir*.

FIGUERIE, s. f., انجیرلک *indjir bāgh-tcheci*, t.

FIGUIER, s. m., انجیراگاجى *indjir aghādjı*, t.

FIGURATIF, IVE, adj., رمزى *remzii*, تمثيلي *temsili*, a. — Plan figuratif, resmi muchekkeli, رسم مشكلى

FIGURATIVEMENT, adv., مرسوزا *mermouzen*, على المرمز *bir-remz*, طريقة التمثيل *'ala tharyq uttem-sil*, a.

FIGURE, s. f., forme extérieure des corps, صورت *souret*, pl. a. اشكال *siver*; شكل *chekl, chekil*, pl. اشكال *echkiäl*; هيكل *heikel*, pl. *heñkil*, a. — Visage, يوز *iuz*, بیز *benz*, وجہ *tchehre*, رہ *veujh*, t.

Représentation en peinture ou sculpture, صورت *tasvîr, souret*. — de mathématique, شکلی *shakli*, هندسه شکلی *hendesé chekeli*. — carrée, شکل مربع *shakli murebba'*. — circulaire, شکل مستدبر *chekli mustedir*. — de rhétorique, عبارت *'ibärət, 'ybärə*, كنایه *kinäye*. — Allégorie, تمثيل *temsil*, استعاره *medjaz*. — Métaphore, مجاز *istî'ärə*. — Symbole, علامه *'alâmet*. — État, position dans le monde, صورت حال *soureti hâl*. — Faire figure, نام وشان المق *nâm uchân almaq*.

FIGURÉ, e, adj., représenté, تصویر او لنمیش *tasvîr olounmich*, مرسوم *merçoum*, مصوّر *muçavvar*. — Métaphorique, مجازی *medjâzi*. — Discours —، تعبیر استعاره *kelâmi, ta'bîri istî'ärə amîz*.

FIGURÉMENT, adv., كنایه ایله *ki-nâtë ilé*, a.-t.; مجازا *medjâzen*, a. — Parler —، مجازا سویامک *medjâzen seülemek*.

FIGURER, v. a., former, donner une forme, شکللىك *chekillêmek*, شکل *chekil, souret* ویرمک *vîrmek*, t.; تشكيل *techkil it*. — Représenter par la peinture, la sculpture, etc., تصویرا *tasvîr it*, رسم *resm*, ترسیم *tersim it*, a.-t. — بکرتمك *bekretmek*, Comparer, assimiler, *benzetmek*. — Se Figurer, s'imaginer, v. pr., نصراورا *tesavvur it*, احتمال *ihtimâl virmek*, ویرمک *a.-t.; khaüllamaq*, حیاللما - ق *anañiq*, افانیق *inâniyaq*. — Figurer, avoir de la convenance, de la symétrie

avec une autre chose, *iāqshmq* *üāqchmaq*, موافق *muvāṣyq* كلامك *guelmek* متناسب - متواافق او *mutenācyb*, *mutevāṣyq ol.*

FIL, s. m., brin long et délié de chanvre, de lin, de soie, اپلک *iplik*, t.; خیوط *khaüt*, pl. a. قبا ایپلک *khouïouth*. — Gros —، قبا ایپلک *qabā iplik*. — délié, fin, اینچه *indjé iplik*. — de coton, صوف اپلکی *sof ipligui*, کچ-قلى *ketchi qyli*. — Fil plat d'argent, trait doré, تل *tel*. — rond d'argent, trait doré, *tel*. — garni d'or et d'argent, trait, قلابدان *qylābdān*, *qylāboudān*. — de soie simple, ایک *ipck*. — Fil de soie tordu, ابرشیم *ibrichim*. — d'archal, دمر *pirindj* *teli*. — de fer, ساده اپلک *sādē iplik*. — double, en deux, مبرم *mubrem*, a.; دو تا *dou tā*, p. — Cordeau d'alignement, دزی *tchizi*, *dizi*. — Courant de l'eau, صواآندیسی *sou aqyntycy*, اقمقلق *aqmaqlıq*. — Fil d'un discours, کلامک *صراسی*- اراسی *kelāmuñ* *syracy*, *aracy*, سلک *silki* *kelām*. — Le fil, le tranchant, قلاغۇ *qylāghou*, اغز *aghyz*, کسکین *keskín* *ieri*, يرى *iālum*. — Passer au fil de l'épée, قاجدن کچرمک *qylýdjten* *guetchurmek*. — Donner le fil, فلاخوسنی ويرمك *bilèmek* بلهتك *qylāghoucini* *virmek*. — De fil en

aignille, بىر شىیدن دىكىر بىر شىيە، bir cheïden diguer bir cheïe.

اکپىش - اکرش *eguirich*, t.; غزل *ghazl*, a. — Le prix du —، اجرت غزل *eudjreti ghazl*.

FILAMENT, s. m., تار *tār*, *tel*, فتل *fetelet*, pl. a. ليف *lif*, *fetelet*.

ليفلو و فتلەلو *testiklu*, *feteletləlu*, ذوليف *zou lif*, a.

FILANDIÈRE, s. f., اكرجي *eguir-dji*, اكرجي قاري *eguirdji qāry*, t.

FILANDRES, s. f., fibres dans la viande, انجه سکرلر *indjé syñyrlar*, *lifler*, a.-t., — Filets longs et déliés qui voltigent dans l'air, شيطان اور مچکى *cheithān eurum-djei*, t.; لعاب شمس *lou'ābi chems*.

FILANDREUX, se, adj., plein de filandres, ليفلۇ *liflu*, سکرلۇ *syñyrlu*. — Veiné, طمرلۇ *dhamarlu*, t.

FILASSE, s. f., کتان اوستبى *ketān ustubi*, آستبى *ustubi*, تلى *kendir teli*, t.

FILASSIER, IÈRE, s., کندز اوستبى *ketān ustubi ichleüdji*, ايشليجى - يى كندز تلى *kendir teli beukidji*, t.

ایپلک کارخانەسى *iplik kiärkhāneci*.

FILE, s. f., suite, rang, صف *saff*, pl. a. صروف *sousouf*. — Série de cheveaux ou de mules, قطار *qathār*. — A la File, adv., صره ايله *syra ilè*. — Se mettre à la —، كېرمك *syraïe guirmek*.

FILÉ, s. m., or ou argent passé à la filière, يا كومش قلی al-toun iā gumuch teli. — Or —, ضرمه syrma, t.

اکرمک *FILER*, v. a., faire du fil,
 eguirmek اپلک *iplik*
 اورکه اکرمک - ایشلک *eurekè eguirmek, ichlemek.* — au
 fuseau, ایک ایله اکرمک *igue ilè eguirmeck.* — au rouet,
 چیقرقدہ اکرمک *tchyqryqtè eguirmek.*
 پالاماری اندرمک - صارتھق *pälämäri indurmek,*
 ازراز اش-ساغى صالبیویرمک *sarqytmaq, azer azer achâghy sâly-vermek.* — En parlant du vin,
 قیولنمق *qouïoulanmaq.* — Aller à
 برى بىزىك اردنسره كېتك *biri birinuñ ardynsyra guitmek,*
 برى بىزىك اردنجە يۈرۈپك *biri biri ardindjè ürumeck.* — Faire filer,
 برى بىزىك اردنجە كچورمك *biri biri ardinjè guetchurmek.* —
 Filé, e, اکرلمش *eguirilmich, t.;*
 مغ-زول *maghzoul.* — Coton —,
 داشتە پېندە *richteï pembè.*

كىندر تلى FILERIE, s. f., اكىرەجىك يېر kendir teli eguiiredjek ier, t.

FILET, s. m., fil délié, petit fil, انجه اپلک *iplikdjik*. — اپلکجك *iplik*, tel, خيط *khaïth*, قل *indjé* *iplik*, دل *dil*, خيط رقيق *khaüthi raqyq*. — de la langue, دل التي *dil alti*, سكري *dil alty syñiri*. — Filet pour prendre des poissons, بالق *agh*, اغ *agh*, Jeter le —, بالق *balyq aghy*. — اغى اتنيق *aghya atmaq*. — Sorte de

petite bride, اسنلک *esnélk*. —
Embûche, piège, طوزاق *dhouzāq*.
— Fibre, لیف *lîf*. — Un filet de
vinaigre, بر ایکی دامله سرکه *bir iki dâmla sirkè*.

FILEUR, SE, S., اکرجی *eguir-dji*, t.

اوجللغە كركلەوە FILIAL, e, adj., و بنوى oghoulliygha guereklu, t.; بەـنـوـيـ، فـرـزـنـدـيـ veledii, a.; ولـدىـ ferzendi, p. — Respect —، اـدـبـ وـلـدىـ edchi veledi.

اوغل - اولاد FILIALEMENT, adv., oghoul, evlād guibi, اوغلق کبی مقتضاسنجه oghoullouq mouqte-zācindjé.

FILIATION, s. f., descendant,
أولادق سلسليه سى *cvlädlıq silsilə-*
فرع صرهسى *fer' syracı*, سلسله
نسل نىشىل *silsiləi nesl*, a.-t.; —
ذریت *zurüet*, a. — Dépen-
dance, تعلق *te'allouq*, pl.
te'allouqāt. — Au fig., suite des
idées, متابعت افكار *mutābə'ati*
efkiär.

FILTÈRE, s. f., instrument pour filer les métaux, حَدَّه *haddé*, *hedde*, t. — Pièce de bois qui soutient les chevrons d'un bâtiment, اوق ديرکى *oq diregui*. — Au fig., intervention, واسطه *wacytha*.

بِرْ نَوْعٍ فِيلِيْرَانَهُ، سِنْمَهُ، قِيَوْ مُجِيَّاْقِ اِيشِيْ
FILIGRANE, s. m., bir nev'y qoïoum-djilyq ichi, t.

FILIPENDULE, s. f., plante,
القندول *el-qandoul*, a.

FILLE, s. f., enfant du sexe féminin *qız*, t.; ابنة *ibnet*, usit., بنت *bent*, pl. a. دختر *benât*

dokhter, p. — Petite fille en bas âge, قزجۇز — *qyzdjighiz*. — nubile, بالغه، اولنچىك *evlenedjek qyz*, قىز *bâlygha*. — En parlant de la fille d'une personne de distinction, كىرىمە *kerîmè*. — Petite fille, par rapport au grand-père et à la grand'mère, اوغلۇنىڭ قىزى *oghlounuñ qyzi*, اوغل قرى *oghoul qyzi*, يا قىزك قىزى *iā qyzuñ qyzi*, طورون *thouroun*, حفيدة *hafîdë*. — Simplement enfant non marié du sexe féminin, دىشى چوجوق *dîchi tchodjouq*, روسپى *rouspî*, قەھپە *qahpè*, a.

قزجۇز، *qyzdjighyz*, t.

FILLEUL, s. f. *väftyzguen*, وافتىز اوغلو *väftyz oghlou*. — Filleule, وافتىز قىز *väftyz qyz*, وافتىز كىن *väftyz guen*, t.

معدن طەرى - سام اثرى *ma'den dhamari*, ècéri, seem, سامة *seemet*, a.

قبا ايپك *qabâ ipek*, ابرشىم *ibrichim*, پروزلو *puruzlu* اپك *ipek*, خردەسى *ipêk khourdëci*, t.

FILOU, s. m., qui vole avec adresse; خرسز *khrysyz*, t.; اغلى *oghrou*, يان كسيجى *iān kecîdjî*, Qui vole au jeu, طرار *tharrar*, a. — *oïounda* اوينىع خرسلىك *idén*, *khrysylzik*

اوغرىلىيەن *oghryläien*, قاپقاچ *qâpmaq*, حقة بازلق *hoggabâzliq it*, طر- اختلاس *tharr, ykh-tîlâs it*.

FILOUTERIE, s. f., اغلىق *oghrylyq*, حقة بازلق *hoqqabâzliq*, يان كسيجىلەك *iān kecîdjilik*, اختلاس *tharr, ykh-tîlâs*.

FILS, s. m., enfant mâle, par rapport au père et à la mère, اوغل *oghoul*, t.; ابن *ibn*, بن *bin*, pl. اولاد *veled*, pl. ev-lâd, a.; زاده *zâdë*.

— Fils légitime, حلال *halâlden*, حلال زاده *halâl zâdë*. — illégitime, ولد زنا *welèdi zinâ*, پىچ *pîch*.

— Garçon, اوغلان *oghlân*, اوغلاوم *ogh-loum*.

— Petit-sils, اوغل اوغلو *oghoul oghlou*, طورون *thouroun*.

— aîné, اونكى اوغل بىوك *buïuk oghoul*, ولد كېير *veledi kebir*.

— unique, تك اوغل *tek oghoul*, ولد وحيد *vahid*.

— de famille, gentilhomme, بىزادە *beïzâdë*.

— Beau-fils, fils du mari ou de la femme d'un autre lit, اوکە - اوکى اوغل *euguè*, *eughëï oghoul*, ربىب *rebi'b*.

— Gendre, كويكى *gueüigu*, *gueuveï*.

— Fils adoptif, اخرت اوغلو *akhyret oghlou*, a.-t.; اوغلق *oghoul-louq*.

— Les fils ou les enfants d'Adam, بنى ادم *beni adem*.

— d'Israël, بنى اسراييل *beni isräïl*.

FILTRATION, s. f., action de filtrer,

سوزلمە *scuzmeklik*, سوزمكلىك *suzmeklik*.

— Suintement, صزندى *sy-*

zynty, صزلەمە *syzylmè*, t.

FILTRE, s. m., ce qui sert à filtrer, سوزكى *scuzgudj*, سوزكىج *seuzgudj*.

— مصفا *mîysâ*, كېچى *ketchè*,

مصففات *mysfāt*. — En t. d'anat., les organes qui filtrent et séparent les humeurs de la masse du sang, حوالب جوفية *havālibi djevsiē*.

FILTRER, v. a., passer une liqueur, كچهـدـن سوزـمـك *seuzmek*, سوزـمـك *seuzmek*, - كچورـمـك *ketchēden* *seuzmek*, *guētchurmek*. — Faire filtrer et filtrer, couler, تأثـيرـا كچـهـك *guetchmek*, تأثـيرـا دـامـلـمـق *damlamaq*: — Se Filtrer, v. réfl., suinter, صـزـمـق *seuzelmek*, صـزـمـق *syzmaq*.

FILURE, s. f., اـكـرـش *eguirich*, t.; غـزل *ghazl*, a.

FIN, s. f., terme, ce qui termine, اوـخـر akhyr, pl. صـوـك *soñ*, t.; آخر *akhyr*, pl. — عـاقـبـتـهـا نـهـاـيـتـهـا *nihāiet*, نـهـاـيـتـهـا *nihāiet*; اـنـجـامـهـا غـايـيـتـهـا *ghāiet*, a.; اـنـجـامـهـا فـرجـامـهـا *ferdjām*, p. — des temps, du monde, akhyri zemān. — A la fin, اـخـرـهـا لـامـرـهـا *akhyr ul-emr*. — Mettre fin à une chose, عـاقـبـتـهـا بـتـورـمـك *biturmek*. — Mort, صـوـك *biturmek*. — Mort, آخر *akhyr*. — Sur la fin, آخر فـدـهـا *akhirindē*. — But, آخر *akhir*. — غـرضـهـا مـقـصـهـا *maqsoud*, غـرضـهـا مـقـصـهـا *gharaz*, مـقـصـهـا مـودـهـا *maqsoud*. — اـنـجـامـهـا نـيـتـهـا *nüet*, نـيـتـهـا مـرـامـهـا *merām*. — Résultat, نـتـيـجـهـا netiđjē. — Accomplissement, اـنـجـامـهـاitmām, a. — A la Fin, اـنـجـامـهـا *itmām*, a. — اـنـجـامـهـا عـاقـبـتـهـا *'aqybet ul-emr*, اـنـجـامـهـا صـوـكـهـا *soñ soñinda*.

FIN, e., adj., délié, اـنـجـهـهـا *indjē*, اوـقـهـهـا *iouşqa*, vulg. ouـقـهـهـا *ouvāq*, يـوـفـقـهـا *iyufiq*. — Papier —, اـنـجـهـهـا *indjē*

ناـزـكـهـا *nāzyk*. — Délicat, تـلـكـهـا *tilku* *mizādjlu*, قـلـاشـهـا *qal-lāch*, t.; رـنـدـهـا *rind*, p.-t.; عـارـفـهـا تـجـاهـلـهـا *te-djāhul it*. — Spirituel, ذـكـيـهـا *zeki*, نـكـتـهـا دـانـهـا *nuk-tiđān*, t.-p. — Vrai, naturel, pur, صـافـهـا صـافـهـا *sāf*, پـاـكـهـا *pāk*, p. — Or fin, خـالـصـهـا خـالـصـهـا *khālis*, a.; اـنـجـهـهـا خـالـصـهـا *khālis altoun*. — Beau, recherché, de première qualité, اـنـجـهـهـا اـعـلـىـهـا *indjē*, t.; اـعـلـىـهـا اـعـلـىـهـا *a'la*, a.; كـوـزـهـا اـبـيـهـا *guzel*, پـكـهـا اـبـيـهـا *pek eū*. — La fin d'une affaire, le dessous de carte, اـيـشـكـهـا بـيـزـهـا *ichūn itch iuzu*.

نفس لـامـرـهـا *nefs ul-emr*.

FINAL, e., adj., qui finit, qui termine, اـخـرـهـا akheri, a.; صـوـكـهـا soñdeki, sondagi, قـطـعـهـا qathy'i. — Compte, حـسـابـهـا hyçabi, qath'y. — Qui dure jusqu'à la fin de la vie, صـوـكـهـا نـفـسـهـا soñ nefecə qadar bāqy. — قـطـعـهـا قـدـرـهـا قـدـرـهـا *qadar bāqy*. — Cause finale, عـلـةـهـا غـائـيـةـهـا 'yllēti ghāiiet.

FINALE, s. f., dernière lettre, حـرـفـهـا soñ harf, صـوـكـهـا soñ harf, اـخـرـهـا akhyr.

FINALMENT, adv., انـجـهـهـا en soñra, t.; اـخـرـهـا akhyren, اـنـجـهـهـا 'aqybet, اـخـرـهـا akhyr ul-emr, الحـاـصـلـهـا cl-häcyl.

FINANCE, s. f., argent comptant, نـقـدـهـا naqd aqtche. — Argent destiné aux dépenses à faire, خـرـجـلـقـهـا khardjliq. — Les finances, les de-

niers publiques, *اموال میربىد* *envāli mirüè*. — Le trésor public, *اموال* *envāli mirüè kha-*
zinèci. — Art de les régir, *فن اداره* *senni idärëi envāli mi-*
riüè. — Le ministre des finances, *اموال میربىد* *envāli mirüè nāziri*.

FINANCER, v. n. et act., payer, *پاره* *pāra*, *aq-*
tchē virmek. — Ouvrir sa bourse, *چقىمىسىدىن پاره* *kicësindän pāra tchiqarmaq*. — Fournir de l'argent au trésor public, *خزینه* *میربىد اداى مال* *khazinëi mirüèi edäi mäl it*.

FINANCIER, ière, s., qui est dans les finances, *میرى خدمەسىدىن* *míri khademecinden* *biri*. — Qui a une grosse fortune, *مال صاحبى* *mäl sâhibi*, a.-t.

FINASSER, v. n., *حىلە بازلق* *hîlëbâzlyq it*, a.-p.-t.

FINASSERIE, s. f., *حىلە بازلق رنڭ* *hîlëbâzlyq renk*, p.

FINASSEUR OU FINASSIER, *حىلە بازلق ايدن* *hîlëbâzlyq iden*.

FINAUD, adj. fam. Voyez FIN, RUSÉ.

FINEMENT, adv., adroitemment, *اوزلۇق* *ayleh ouçoul ilè*, *اصول ايله* *euzlyq ilè*, *استادچى* *ustäddjè*, *هذاقت ايله* *hazäqat ilè*. — Ingénieusement, *زىركىلىغىلە* *zirekliguile*, p.-t. — Délicatement, *نزاكت* *nèzäket*, *ظرافت ايله* *zéräset ilè*, a.-t.; *انجىلەك* *indjèlik ilè*.

FINESSE, s. f., qualité de ce qui est fin, délié, *انجىلەك* *indjèlik*, *رقاقه* *ousfâqliq*, t.; *أوقلق* *reqäqat*. — Adresse, *اصلول* *ouçoul*, a.; *فخسىدلەك* *qallâchliq*, *noukhsindlik*, p.-t.; *حىلە* *hîlè*, a. — User de —, *اعمال حىلە* *'imâli hylè it*. — Délicatesse, grâce, *نزاكت* *lethäset*. — Écrire avec —, *كمال لطافت و نزاكت* *kemâli lethäset u nezäket ilè tahrîr it*. — Les finesse d'une langue, d'un art, *برلىسانىك* *bir liçanuñ, bir sana'atuñ deredjëi lethäset u nezäketi*.

FINET, FINOT, s. m., *حىلە* *hîlè kiärdjiq*, a.-p.-t.; *حىلە باز* *telbîsdjyrq*, *تېلىسجىق* *hîlè bâz*, a.-p.-t.

FINI, e, adj., terminé, *بىتىش* *bitmich*, t.; *اتمام اولىش* *itmâm olounmich*, *تمام اولىش* *tamâm olmich*, a.-t. — Perfection, *اتمام* *itmâm*, a.; *تكميل* *tekmîl*. — Travail fait, *ياپلىش* *iäpilmich*. — Accompli, *مكمل* *mukemmel*. — Le travail même, *ايىشىلمە* *ichlemè*. — Nombre fini, *عدد محدود* *'adedi mahdoud*.

FINIR, v. a., terminer, mettre fin, *دوكتەك* *biturmek*, *بتورمك* *teüketmek*, t.; *اتمام* *itmâm it*, a.-t. — *تاليفى تكميل* *teelifi tekmîl it*. — Cesser de faire, *واز كچمك* *vâz bräqmaq*, *براقمق* *guetchmek*. — Finir, v. n., cesser d'être, prendre fin, *بىتمك* *bitmek*,

دوکنمک قمام او *tamām ol, teukenmek*, دکمک ختمام *dīnmek*, بولمق *khytām boulmaq*. — Mourir, اولمک عمری بو وجهیل عاقبت بولدی *eulmek, eumri bou vedjhile 'aqybet bouldou*.

فذکة الحساب FINITO, s. m., *fezleket ul-hyçab*, a.

فیولة FIOLE, s. f., شیشه جک *chichēdjik*, بوقالجق *bouqāldjyq*, t.

firmament FIRMAMENT, s. m., کوک *gueuk*, t.; فلک ثوابت *selēki sevābit*, a.

فیرمان FIRMAN, s. m., ordre écrit du grand-seigneur, فرمان *fermān*.

فیس FISC, s. m., revenu de l'état, میری بکلک مالی *bēlik māli*, میری بیت المال *mīri, beüt ul-māl*, a. — Les droits du fisc, receveur, حقوق میریه *houquqy mīrië*.

فیiscal, e, adj., qui concerne le fisc, میریه متعلق *mīrië mutə'allyq*. — Qui a soin du fisc, receveur, ثابت الالجی *beüt ul-māldji*, a.-t.

فیسپیده FISSIPÉDE, adj., چتال طرنقلو *tchatāl thyrnaqlu*, a.-t.

فیسورة FISSURE, s. f fente, يارق *iāryq*, يارقلى *iāryqlıq*, ياريتش *iārych*. — Fêlure d'un os, كمیک چاتلغى *guemik tchātlaghy*, t.

فیستوله FISTULE, s. f., چوقدنکى ياره *tchoqtanki iāra*, اسکى جراحت *eski djerāhat*, ماڈه ماتیه *māddē, mātiē*, ناسور ناصور *nāçour, nevācır*. — lacrymale, كوز بیکارنده چیقان *tchyqān mātiā tchibāni*, ناسور *nāçour*.

FISTULEUX, adj., ماتیه لو *mātiēlu*, t. — ناسورى *nāçouriü*, a. — Ulcère fistuleux, قرحة ناصورىه *qarhaï nāçouriüe*.

fixation FIXATION, s. f., détermination du prix, تقدير بها *tagtiri bēha*, قیمت بیها *qymet, a.-t.*; بکسلوهه سی *behā kecilmeci*, ثبوت نرخ *narkh*, a. —

تعیین وقت زمان *ta'üini vaqt, zemān*. — Opération qui fixe un corps volatil, طورغوناق *dhourghounlouq*, ثبوت *subout*, قملدانه نز *rūçuvv*. — du mercure, جیوه نک حال رسو و ثبوتی *djivā-nuñ hāli rūçuvvu subouti*.

fixe FIXE; adj. com., qui ne se meut point طورغون *qarārlu*, قرارلو *dhourghoun*, قملدانه نز *qymildānmaz*, a.-t.; بر قرار *her qarār*, p.-a.; ثابت *sābit*, پایدار *pāidār*, p.; ثابتہ *sābitet*, pl. ثوابت *sevābit*. — Planté, دکلهش *dikilmich*, موقلمش *soqoulmuch*. — Arrêté, déterminé, مقرر *mouqarrer*, معین *mou'aüien*. — Jour fixe, روز *mou'aüen gunu*. — Réolu, قرارداده *qarārdādē*. — A demeure fixe, مقیم *muqim*. — Avoir le regard fixe, voyez FIXER.

fixement FIXEMENT, adv., d'une manière fixe, كوز بني دکوب باقمعله *gucuzunu dikup baqmaghylē*. — Attentivement, تقید ایله *teqaiüud ilē*, دقت ایله *diqqat ilē*, a.-t. — Regarder fixement, دکرک *gucuz dikerek bāqmaq, niguiāh it*.

FIXER, v. a., rendre fixe, بركتىك berkitmek, ساكنلىندرمك sâkinlen-durmek, صوفيق dikmek, دىكىك soqmaq, t.; بر قرارا ber qarâr it, a.-t. — la demeure, faire résider, établir, يرلشتىرمك ierlechturmek, تىكىين nasb it. — Consolider, تىشىت tesbit it. — كوز - نظر دىكتىك gucuz, nazar dikmek. — Arrêter, déterminer, تعىيىن ta'iin it. — un jour, كون تعىيىن gun ta'iin it. — Se fixer à une chose, s'y arrêter formellement, يپاشەق iâpichmaq, تىشىت ا طوتىمق thoutounmaq, techebbus it. — Se résoudre, قرار qarâr vîrmek. — Se fixer dans un lieu, بىر بىردى او تورمۇق bir ierdè otourmaq, مکان طوتىمق mekiän thoutmaq, يېرىشەك ierlechmek, آقاامت iqâmet it. — sur un point, قرارا qarâr it. — Le vent s'est fixé au nord, روزكار جانىب rouzguiär djâ-nibi chimâlê qarâr eilëdi.

FIXITÉ, s. f., des idées, des principes, قرار qarâr, ئىبات sebât. — Propriété de n'être point dissipé par le feu, حال ثبات hâli sebât, ثبوت subout. — La fixité de l'or, ذهبىك zehbuñ hâli sebâti.

FLACON, s. m., bouteille, شىشە chîchê. — Petit شىشەچىك chichédjik. — Gros بىكىك buñuk chichê. — pour les drogues, les odeurs, اجزا شىشەسى edjzâ chichêci. — d'argent, سىيم sim bulbulè, p.

FLAGELLATION, s. f., قامچىلەقلاقق qamchilamaqliq,

قامچىلەقلاقق qamchilama, قامچى ايلە دوكىد qâm-tchi ilè deuimè, t.; شلاق che-lâq, p.

FLAGELLEB, v. a., قەچىلەق قەچى اورمەق - ق qamchilamaq, temkün, nasb it. — چالق qamtchi ourmaq, tchâlmaq, قەچى ايلە اورمەق qamtchi ilè ourmaq, t.; لەت ا lett it, a.-t.

FLAGEOLET, s. m., دودك duduk, چىغىرتىھ tchighyrtma, t. — Jouer du دودك چالق duduk tchâlmaq.

FLAGORNER, v. a., يلتقلەنەق ماداهنە جىلەك ialtaqlanmaq, tebas-bous it.

FLAGORNERIE, s. f., يلتقلەنەه ماداهنە mudâhènè, a.; تىصبىص ا tebas-bous it.

FLAGORNEUR, se, adj., familial, يلتقلەنەي ماداهنە mudâhènè, a.-t.

FLAGRANT, e, adj., حاضر házyr. — En flagrant délit, گناھىيى ايشلىرىken.

FLAIRE, s. m., odorat, كويكىك keupeguñ qokhoulamaci, كلېك شەمى - اشتەامى kel-bûn chemmi, ichtimâmi, t.-a.

FLAIRER, v. a., sentir, قوقۇلمق qoqlamaq, قوقۇلەق qoqoulamaq, vulg. قوخولەق qokhoulamaq, t.; شەم ا chemni it, a.-t. — Donner à flairer, قوقۇلەق qoqoulatmaq. — Au fig., pressentir, voyez ce mot.

FLAIREUR, s. m., de table. Voy. PARASITE.

FLAMAND, e., adj., de Flandre, بَلْجِيَّقَالُو *beldjiqālu*, t.

FLAMANT, s. m., oiseau, بَرْبِيُوكَ قوش *bir buüük qouch*, t.

FLAMBANT, e., adj., يانان *iānān*, علوو *thoutouchmich*, t.; علوو *'alevlu*, a.-t. — Tison flambant, طوتشمش *'alevlu keusky*.

FLAMBART, s. m., يانمش *iānmış*, كوسكى *iāry iānmich keusky*, t.

FLAMBE, s. f., سوسن *sousen*, vulg. *sousam*, t.; هوبير *hevber*, a.; قلچ اوتي *qylidj oty*.

FLAMBÉ, adj., ruiné, perdu, خراب - برباد اولمش *kharāb, ber bād olmuch*, a.-p.-t.

FLAMBEAU, s. m., sorte de torche, مشعله *iel moumi*, t.; ييل مومى *mech'älë*, a. — Chandelle ou bougie, mom *bäl moumi*, t.; شمع *tcherāgh*, p.-t. — Chandelier, chem'dān, vulg. *chamdān*, a.-p. — نور کتورىچى *nour gueturidji*, صياپاش *züäpäch*. — Le flambeau du jour, مصباح الصباح *misbāh ussabāh*.

FLAMBER, v. n., jeter de la flamme, علوندەمەك *'alevlenmek*, طوتشمق *thoutouchmaq*. — Flamber, v. a., passer par dessus la flamme, اتش اوستندن كچورمەك *atech ustunden guetchurmek*, p.-t.; اتشه كوسترەمەك *atechē gueustermek*. — Faire flamber le feu, اتشى طوتشرەمەق - علوندرەمەك *atechi thoutouchturmaq*, 'alevlendurmek.

FLAMBERGE, s. f., شيش *chich*, match, t. — Dans le style plaisant seulement, on dit mettre flamberge au vent, سل سيف ا سلیف *sellī seif it*, a.-t.

FLAMBOYANT, e., adj., يلدريجى *ialdyräidji*, يلدريخن *yldyraghān*, علوى *'alevi*, a.; يالكلو *iālyñlu*, t.; شعله ويريجى *cheu'lē vîrîdji*, a.-t.; براقي *berräq*. — Glaive flamboyant, تىغى اتشبار *tyghy atchhbâr*.

FLAMBOYER, v. n., پارلمەق *pârlamaq*, شعله - يالك *iālyñlu ol*, يالكلو او *cheu'lē, iālyñ vîrmek*, a.-t.

FLAMME, s. f., partie lumineuse او د يالكى *iālyñ*, يالك od *iālyñi*, t.; علو 'alev شعله *cheu'lē*, لهىب *lehib*. — Jeter une القاي لهىب ا *ilqāi lehib it*. — Au fig., la passion de l'amour, عشق اتشى *'ychq åtechi*. — Etre en flamme, طوتشمق *thoutouchmaq*. — Jeter feu et flamme, اغزدن اتشلر پوشكورمەك *aghyzden atechler puchkurmek*. — Les flammes de l'enfer, جهنم اتشى *djehennem atechi*. — d'un navire, banderolle, اينجه باندره *flandra*, indjë bändera, علو 'alev. — Lancette de maréchal, بيطار نشتى *baïthâr nichteri*.

FLAMMÈCHE, s. f., قغانچم *qyঘyldjim*, t.; شراارة *cherâret*, a.

FLAN, s. m., نوع قيمقاو بورك *bir nev'y qaïmaqlu beurk*, t.

FLANC, s. m., partie de l'animal, depuis le défaut des côtes jusqu'aux hanches, بل *iān*, بوكر *bel*, جنب *djenb*, pl. a. beugr, t.; صلع *djenoub*; جنوب *zyl'*, pl. اصلاح *azlā'* — Le flanc droit, يمين *djembi ie-mīn*. — d'un vaisseau, كمينك *guēminuñ iān tharaf*. — Se battre les flancs, چبالنمق *tcha-bālanmaq*, جهاد *djehd it.*

ندرلاند میلکتنک قدیم ایالتی
FLANDRE, s. f., ne-
dirlanda memleketinün qadîmi eüâ-
leti.

أوزون وانجيه FLANDRIN, s. m., ouzoun vè indjè boilu بويلو كمسنده kimesnè, t.

فَلَانِلَه flānelā, فلانلہ
 بَرْ نُوْع اِينْجِه يُوك fānelā, فانلا
 قَمَاشِي bir nev'j̊ indje tuñ qoumā-
 chi, t.

بُوش كزْمك - FLANER, v. a., boch guezmek, ielmek, خوارده لقده كزْمك khovárdalyqta guezmek, t.

بُوش FLANEUR, EUSE, s. et adj.,
خواردہ لقئ boch guezen, t.
کزن khovārdalıqta guezen, t.

FLANQUANT, *e*, adj., angle, bas-
tion آخر زاوية به ناظر زاوية و آخر
بلنقة به ناظر بر بلنقة *akhar zāviētē nāzir zāviè vè akhar palanqaiè nāzyr palanqa*, *t*.

FLANQUER, v. a., en parlant d'une fortification, avoir vue sur une autre, باقمق *bāqiq*, ناظر او *nāzir ol*, a.-t.; اورمق *awraq*. — Appliquer un coup, *ourmaq*. — Se Flanquer, y. réfl.,

se placer mal à propos, *so قلمق goulmaq*, t.

طورغون صوچقورى FLAQUE, s. f.,
بطاق *dhourghoun sou tchouqoury;*
bathāq, t.

FLASQUE, adj., كوشك *guevchek*,
رخو *rakhv*, t.; كشكش *gueñchek*,
ضعيف *za'if*, ذابل *zabil*, a.
— Homme d'un caractère flasque,
کوشک *guevchek* خوبیله *khouili*.

FLATTER, v. a., louer pour séduire, يلتقلنه—ق *ialtaqlanmaq*, مداهنه ا *tilkilenmek*, t.; دكيلنهك *mudâhenè it.* — Aduler, تملق ا *te-mellouq it*, تبصص ا *tebasbous it.* — Caresser, اوخشمق *okhchamaq.* — Excuser par complaisance, خاطر ا *khâthyit* itchoun ma'zour thoutmaq. — Tromper en dissimulant, مدارا *mudârâ it.* — Traiter avec trop de douceur, ملاطفه *mu-lâtfâ* it. — ملائمة، كومستمکى *mu-*

سەستەت - سەپىت توسرىت *ma-*
lātheſet, *mulāim̄et* *gueustermek*,
 طاتلۇق اىيلە قوللۇمۇق *thātlulyq ilē*
quollanmaq. — Amuser par l'espoir
 d'un bien, اوپالىندرمۇق *ouïälandur-*
maq, اميدلىندرمك *umîdlendurmek*,
 اميد ويرمك *umîd vîrmek*. — Se
 Flatter, v. pr., espérer, *oum-*
maq, اميڭ دوشىمك *umiđe duch-*
mek, مامول ا *me' emoul it*. — Flat-
 ter sa douleur, كىدىرى يومشىمۇق *ke-*
deri ioumchatmaq.

FLATTERIE, s. f., louange exagérée, يُلْقَانِمَهْ دُلْكُوجِيلِكْ *tilkudjilik*, مداحنة *mudâhenè*.
ialtaqlanma, t.; تبصّيص *tebasbous*.
— Adulation, قَارِسَةٌ *temelluq*,
— Caresse,

أوخشایش *okhchāich*. — Cajolerie, جابلوسى *djābloui*. — Flatterie grossière, قبا مداهنه *qabā mudāhenē*, مداهنه غليظه *mudāhenē ġħaliza*. — délicate, مداهنه لطيفة *mudāhenē ġħaliex*.

FLATTEUR, EUSE, s., qui flatte, adulateur, يلتقلنيجى *ialtaqlanijji*, dji, t.; مداهنة جى *mudāhenē ġħi*, جابلوس *mudāhin*, a.; مداهن *mudāhin*, a.-t.; djāblous. — Agréable, وكل *għeuñul khochlan-duridji*, خوشلندريجى *merghoub*. — Des manières flatteuses, اطوار اوضاع *athwār, evzā'i merghoubah*.

MLAFTET, adv., ملاطفت *mulāthet*; ايله *ilè*, ايله *athwāri*; مرغوبه *mulāthet ilè*, مرغوبه *athwāri merghoubè ilè*, a.-t.

FLATUREUX, EUSE, adj., يلل *iellu*, يللو *iellu*, كتورىجى *teskini*, مولد الريح *nuwellid urryh*, a.

FLATOOSITÉ, s. f., ريح *ryħ*, يل *iell*, t.; رياح *riāħ*, pl. a.

FLÉAU, s. m., instrument à battre le blé *deuguien*. — Battre le grain avec le fléau, خرمنى دوکن *khymeni deuien ilè*, دوکن دوكى *deuūmek*. — Maux, grande calamité, بلايا *belā*, بلية *belīiet*, pl. a. بلايا *belāiā*. — du ciel, افت سماويه *afeti semāvīe*, بلاى اسماني *belāi aqūmāni*. — de Dieu, اللہن کلان بىر *allahdan guelān bir belā*. — ترازو قولى *terāzou qolou*, demri. — Barre de porte, طرقاز *thyrqāz*, mitres.

FLÈCHE, s. f., trait qui se décoche,

سهام a. اوچ *oq*, t.; سهم *sehm*, pl. a. سهم *schām*; تير *tir*, p. — pointue, سوري *oudjou sıvri oq*. — Un trait de flèche, اوق اتنى *oq atumu*, — d'une voiture, عربه اوقى *'araba oqy*. — Aiguille d'un clocher, چاكلق كلاهي *tħāñlyq kulāhi*, دېپسى *tepēci*. — Constellation, سهم الرامي *sehm urrāmi*.

FLÉCHIR, v. a., ployer, courber, اكلمك *eiltmek*, بوكmek *beukmek*, ديز بوكmek *diz beukmek*, اكمك *egmek*, t. — le genou ou les genoux, اكمك *egmek*, چوكmek *tcheukmek*. — Au fig., attendrir, émouvoir, يوركى يومشتىق *üuregui ioumchatmaq*, قلبه رقت كتورمك *qalbè ryqqat gueturmek*, تهبيج *qalbè ryqqat gueturmek*, رقت *teħüdji ryqqat it*. — Apaiser la colère, تسكين خصب *teskini ghazab it*. — Fléchir, v. n., se courber, se ployer, اكلمك *eguil-mek*, بوكلمك *beukulmek*. — Se soumettre, s'abaisser, اباش *bāch*, اطاعت *ithā'at it*. — S'adoucir, يومشهـق *ioumchamaq*, رقتهـكش *ryqqatē guelmich*.

FLÉCHISSEMENT, s. m., eguilich, بوكلش *beukuluch*, egilmé, بوكـلـهـمـهـ *beukulmè*, t.; انعطاف *in'y-thāf*, a. — Le fléchissement des genoux, ديزلرك *dızleruñ eilmeci*.

FLÉCHISSEUR, s. et adj., muscle,

حصلة معطّفة *'azalēi mu'atthyfē*,
a.-t.

بلغم *FLEGMAGOGUE*, s. et adj.,
قالع سوكيجي *balgham seukidji*, t.;
qāly'i balgham, a.

FLEGMATIQUE, s. et adj., pituiteux,
بلغم المزاج *balghamlu*, t.;
balghami ul-mizādj. — Qui est de
sang-froid, *soghoulq thaby'atlu*,
بارد صوغوق *soghoulq*,
bārid qāny soghouq,
قانى صوغوق *mesloudj ul-mizādj*,
مثلاوج المزاج.

FLEGME, s. m., humeur du sang,
pituite, بلغم *balgham*, t.-a. — Sang-
froid, قانى صوغوقلغى *qān soghouq-lyghy*. — Tranquillité d'esprit, ac-
tion de se posséder, اطمینان قلب *ythmināni qalb*,
بذامت طبع *bezāmeti thab'*,
لنكرولوك *lenguer-lulik*.

FLEGMON, s. m., ورم دموي *ve-*
remi demevi, a. خيرجل *khyrdjil*, a.

خيرجلى *FLEGMONEUX*, se, adj.,
ورم دموي نوعدن *nev'ynden*, a.;
veremi demevi, a.-t.

برنوع ذكر بالغى *bir nev'y deñyz bālyghy*.

Flétrir, v. a., faner, ternir,
بوزمق *soldurmaq*, صولدرومك *bozmaq*, t.; تذبيل *tezbil it*. — Oter
la vigueur, فتور كستورمك *futour gueturmek*. — Se Flétrir, v. réfl., se
faner, بوزلمق *solmaq*, صولمق *bozoulmaq*, t.; كسب ذبول *kesbi zuboul it*, a.-t. — Flétrir, déshonorer, diffamer, رسوى *rousvalit*,

لگه لندرمك *lekkelendurmek*. —

صلمش *solmush*,
رسوای پژمرده *pejmurdè*. — Diffamé,
أولمش *rousvali olmush*.

FLÉTRISSURE, s. f., état d'une
صلوچاق *solma*, بوزلش *bozoulouch*, t.;
صلوچق *solouqlıq*, ذبول *zuboul*. — La flétrissure des
fleurs, شکوفه لرک ذبولی *chukioufeleruñ zubouli*. — Tache à la répu-
tation, لک شین *chín*, a. — Ignominie, رسوایلک *rousvalilik*. — Marque d'un fer chaud,
رسوایلک دامغانى *rousvalilik dāmghacy*.

FLEUR, s. f., production végétale
qui précède et contient le fruit,
زهر; چچک - *tchitcheck*, t.;
شکوفه ازهار *ezhār*; بهار *chukioufē*, p. — printanière,
چچکي *behār tchitchegui*. — Jard-
in, parterre de fleurs, *tchitchecklik*. — Un bouquet de fleurs,
بر طوقام چچک *bir thoutām tchitcheck*. — Le temps où certaines
 choses sont dans leur plus grande
 beauté, کوزللك - تازهلك وقتى
guzellik, tāzəlik vaqty. — La fleur
 de l'âge, عنفوان *'unfuwan*. — de la
 jeunesse, عنفوان شباب *'unfuwan chebāb*. — La fleur, le teint, la fraî-
 cheur que donne la jeunesse, تازهلك
tāzəlik, tharāvet. — Ex-
 tract, la partie la plus pure d'une
 chose, خلاصه *khoulāça*. — Fleur
 de soufre, کوکرد خلاصه سی *kukurd khoulācaci*. — L'élite, ce qu'il y a de
 meilleur dans une classe de personnes,
 سچمه *setchmē*, t.; كزيل *guzidē*,

فِقَاوَة neqāvet. — La fleur de l'armée, des troupes، **عَسْكَرَكَ تُزِيلَكَسِي**, askerūn guzidéci. — Lustre, éclat de pen de durée, **جَلَى نَابِقا** jalā nābeqā, revnaqj nāpāidār. — Premier usage, étrenne d'une chose, سَفَتَه seftē. — Virginité, **رَوْنَق نَابِيَدَار** revnaqj nāpāidār. — Béatitude, **بَكَارَة قَزَاق** bekārāt qazaq.

FLEUR (A), adv., au niveau, **دُوزِلَكَلَ بِراَبِرَكَلَ** duz̄lakl berāberlik̄t̄e. — A fleur de terre, **بِرَه بِراَبِرِكَنَه** ierē berāber, سطح زمین **بِراَبِرِكَنَه** sathhi zemīn berāberliguinè. — A fleur d'orge, **أَيْبَ أَوْجِي بِراَبِرَكَنَه** ip oudjou berāberliguinè.

FLEURS-BLANCHES, s. f. pl., maladie des femmes, **أَقْ حَيْضَ aq haiz**, طَولِ يَنَاغَى اقْمَدَسِي dhoūl iānāgāi aqmadsi, رَطْبَت النَّسَاء routhoubet unniçā, سَيْدَن رَحْم silāni rahm, a.

FLEURAISON, s. f., formation des fleurs, **چَكْلَنَه tchitcheklenmē**, t.; **قَزَّهَرَ tezehhur**, a. — Temps où les plantes fleurissent, **چَكَ مُوسَى tchitchek mevsimi**, vaqtı وقتی.

FLEURER, v. n., **قَوْقَوْيَا يَمِقَ qo-qou** نَشَرَ رَأْيَه **nechri rāha** it. — Cela fleure bon, **بِرْ كُوزَلَ bir guzel** qokhou īāleur.

FLEURET, s. m., fil de soie grossière, **قَالَكَ اِيْپِكَ qālyñ ipek**, **بُرْعُزَلَو اِيْپِكَ buruzlu ipek**. — Ruban formé de ce fil, **قَالَكَ اِيْپِكَ qālyñ ipek** chiritti. — Épée sans tranchant et sans pointe, **اَوْجَسْزَ outchsiz** kesmez qylilj, t.

FLEURFTE, s. f., petite fleur,

أَوْفَاق چَقَكَ ousāq tchitchek, شُكُوفَ دَجَكَ chukiousédjik, **چَقَجَكَ tchitchedjik**, t. — Au fig. fam., cajolerie amoureuse, galanteries qu'on dit à une femme, **مَعَازِلَات مَعَازِلَه** moughâzelat, pl. a. **مَوْحَذَلَات مَوْحَذَلَه** moughâzelât. — Contre fleurettes, dire des douceurs aux femmes, **نِسَان طَائِفَه سِيلَه مَعَازِلَه** nisvān thâifécile moughâzelé it.

FLEURI, e, adj., qui est en fleur, **چَكْلَنَه شِ tchitcheklenmich**, t.; **مَزْهَر muzechher**. — Garni de fleurs, **چَكَكَ وَ atchilmich**. — Frais, orné, **أَجْلَمْشَه tāzē**, مَزَّيْن muzeïen. — Pâques fleuries, **عِيد الزيتون 'aïduzz-zeitoun**.

FLEURIR, v. n., pousser des fleurs, **چَكْلَنَه كَ tchitcheklenmek**. — S'épanouir, **چَكَ اِحْمَق tchitchek atchmaq**, اَجْلَمْقَه atchilmaq, **چَكَ وِيرْمَك tchitchek vîrmek**, tchiqâarmaq. — Être en vogue, en crédit, **مُتَّهَبَ ol mu'tebber ol**, نَفُوذُوا او nufozlu ol, كَسْبَ kesbi revâdj it. — Être en réputation, **اشْتَهَارَه او icthihârdé ol**.

FLEURISSANT, e, adj., **تَصْكِلَنَنْ tchitcheklenen**, **چَكَكَهِي tchitchek vîren**, t.; **زَاهِر zâhir**, a.

FLEURISTE, s. m., qui cultive des fleurs, **چَكَكَهِي tchitchekdji**, t. — Peintre de fleurs, **چَكَكَهِي مَصْوَرِي tchitchek muçavoyri**.

FLEURON, s. m., ornement qui imite les fleurs, **كَل gul**, كَل whitekten zinat. — Les

تاجک **قاچک** fleurons d'une couronne, كليري **تادجيون** *gulleri*.

FLEURS, s. f. pl. Voyez MENS-TRUÉS. — Fleurs blanches. Voyez FLEUR.

FLEUVE, s. m., چهار اي - ارماق - ارمق irmaq, pl. a. انهار enhār. — Grand —, نهر kebīr. قولاي بوكله سهولت qolāt bekulmē, t.; لانطاف southoulet ul-in'ythāf, ليانت fatakh, a. — ملابيت de l'esprit, du caractère, طبع mulā'enet thāb.

FLEXIBLE, adj., اكلور èguilur, eilur, الكلمه سى - بوكلش beukulmēci, aسان cilmeci, beukilmeci aṣān, قولاي aṣān, بوكلور qolāt beukulur. — de caractere, lein ul-mizādj, المزاج lein ul-mizādj, اوصال uvicāl.

FLEXION, s! f., état de ce qui est fléchi, بوكلش beukuluch, t.; انحنا meiloulet, ميلولت inhinā, a.

بر نوع كوجك bir nev'y kutchuk guemi, t. كمى

قرصان qorsān qysmy, t. قسمى

FLOCON, s. m., petite touffe de soie, پسكل puskul. — de laine, يوك یوانعى ieuñ iou-nālaghy, thopy, توزاغى ieuñ touzāghy. — de neige, قار qār pārtchaci. — Il neige à gros flocons, قوش باشى قار ياغيور qouch bāchi qār īāghaïeur.

FLORAISON, s. f. V. FLEURAISON.

فيورنچه fiorentcha. — Florence, s. m., sorte de taffetas, جانفس djānses, t.

اظهار ديد بهه izhāri deb-debē zimnindē meçārisi kecîrē it.

FLORISSANT, e, adj., n'est d'usage qu'au fig., prospère, peuplé, cultivé, ابادان abādān, p.; شن شين chīn, usit. معهور m'amour ier.

FLOT, s. m., vague, طلاس thalās, t.; mevdj, pl. a. امواج emvādj. — Les flots de la mer, دالغهلى dālgaheli, دريا denyzuñ dālgahaleri, امواج emvādji deriā. — Etre à —, او زنده sou uzerindē dhourmaq, ol.

— Mettre un navire à flot, کمي بي دكزه ايندرمك guemii deñizé indurmek. — Le battement des flots, تلاطم telāthumi emvādj. — Le bruit des vagues, دالغهلى dālgaheleruñ gurultucy. — S'agiter à la manière des flots, موجلننك mevdjenmek, دالغهلى dālgahanmaq, تهوج temevvudj it.

— Le flot, ou le flux et le reflux de la marée. Voyez FLUX et REFLUX. — Flots de peuple, foule, قلبه لق qalabalyq, ازدحام izdihām, فوج fevdj, pl. esvādj. — Flot, assemblage de bois qui flotte sur une rivière, كراسنه صمالى kerāstē sāly.

صال اشلين säl ichleien, كراسنه صمالى

بوزد رسنه صالح *kerāstè sāli, iuzdurmecinè sūlih.*

FLOTTANT, e., adj., qui flotte sur l'eau, *iuzudju*. — Agité de côté et d'autre, *sārsylur*, t.; متھرک *muteharrik*, a. — Au fig., irrésolu, incertain, ایده جکنے کی *idedjeguini bilmecz*, t. متردد *mutereddid*.

صویونلدن *sou iolyndan* کراسته نقلى *kerāstè naqly*, t.

FLOTTAISON, s. f., صویونه دکدیکے کی *gueminuñ souë degdigui ïer*, t.

FLOTTE, s. f., دونانمه *donānma*, t.; فرانسز دونانمسي *frān-ejz donānmacy*.

FLOTTÉ, adj. m., bois —, صویونه يولندن *sou iolyndan* کتولمش اودون *gueturilmich odoun*, t.

FLOTTEMENT, s. m., 'askeruñ sālyntyey, t. VOVEZ IRRÉSOLUTION.

FLOTTER, v. n., être soutenu ou soulevé par l'eau, صوازرنده يلوك *souluk*, t.; sou userinde *ielmek*, صویک *iuzibne*, t.; sou iuñuñ *iuzinè iuzmek*. — Être agité, صاللنیق *sāllynmay*. — Être irrésolu, douter, شبھەلنهک *chubhēlenmek*, t. متردد او *mutereddid ol*, قذبذب ا *tezebzub it*. — Flotter du bois, le faire descendre sur la rivière, کراسته بی *kerāstè ii*, t.; odouny souë *iuzdurerek iurutmek*, t.

FLOTTILLE, s. f., کوچک دونانمه *kutchuk donānma*, t.

يل قوان *iel qovān*, t.

ياقي طوقلسز کاغدی *fluant iāqy kiāghydi*, t.; thoutqalsyz kiāghyd, t.

FLUCTUATION, s. f., mouvement d'un liquide, چالقندی *tchālqynity*, t.; redjredjet, a. — des opinions, تذبذب افکار *tezebzubi ef-kīār*, ذبذب افکار وارا *zebzebēi ef-kīār uārā*. Voy. VARIATION.

FLUCTUEUX, se, adj., tchālqynidji, t.; موجلہ *mevdjlu*, a.-t.; ذو لاراتجراج *zevi ul-irti-djādj*, a.

FLUER, v. n., couler; se dit de la mer : la mer flue et reflue, دریا مد و جزر ایدر *deriā meddu djezr ider*. — En parlant des humeurs, اقیق *deukulmek*, جریان *djeriān*, سیلان *seilān it*.

FLUET, ETTE, adj., ضعیف *za'if*, ضعیف المزاج *nahif*, نحیف *za'if ul-mizādj*, a.; یوفقا *ioufsqa*, t.

FLUIDE, adj., qui coule aisément, صویق *soulu*, t.; صویق *syvylq* و اقیچی *aqydji*, t.; جاري *djāry*. — Fluide, s. m., corps fluide, مایع *māii*, pl. a. مایع *mevāii*. — L'air et l'eau sont deux substances fluides, اب و هو عنابر مایعه ددر *ab uhavā 'anācyri māii aden dur*.

FLUIDITÉ, s. f., صویق *syvylq-lyq*, اقیچیا-ق *aqydjyllyq*, t.; مایعیت *ma'iitet*, میعة *me'i at*. — La fluidité de l'eau, مانک طبیعت *mānuñ thabi' ati māii 'eci*. مایعه دسی *mānuñ thabi' ati māii 'eci*.

FLUTE, s. f., instrument de mu-

سique, ددک - دودک *duduk*, t. — de berger, چوبان دودکی *tchobān dudugui*, قوالی قوال *qavāl tchobān qavāli*. — des derviches, دودک نای *neī*. — Jouer de la flûte, چالق *duduk tchālmaq*. — Flûte, sorte de navire, برع نوع کمی *bir nev'j guemi*.

انجہ بحاق *indjé badjāq*, t.

بر نوع حصیر اوتنی *bir nev'j hacyr oty*, t.

FLUTER, v. a., jouer de la flute, چالق *duduk tchālmaq*. — Popul., boire, بکریلک *bekriličit* it, t.

دودک *duduk*, adj., چالیچی *tchālidji*, t.

انهاره متعلق *enhārè mute'allyq*, دائر *dāir*, a.-t. — Au plur. masc. Fluviaux.

اقار صودن نهری *aqār soudan*, t.; *nehri*, a.

FLUX, s. m., mouvement réglé de la mer vers le rivage, دریانک *deriānū artup eksilmēci*, ارتوب اکسلمهسی *artup denyz artmaci*, t.; مَد البحْر *medd ul-bahr*, مَد دریا *meddi deriā*. — Le flux et le reflux, مَد وجزر *meddu djezr*, جزر و مَد *djezru medd*.

— Flux, débordement de sang, de bile, يورک سورمهسی - سورمکی *iurek surmēci*, surmègui, قان *iurek surmēci*, surmègui, اس-هال سورمهسی *qān surmēci*, ishāl, اندیال بطون *indiāli bathn*. — Éprouver un flux de ventre, يورک سورمهسی *iurek surmek*.

قره جکر اسه-الی *qara djiguier ishāli*. — d'urine, سلس سلس *seles seleçul-buve*, سالیار افشه-سی *saliār aqychi*, سالیار دوکله-سی *saliār deukulmēci*. — Hémorroïdal, باسور قانی اقدمه-سی *bāçour qāni aqmaci*, سبلان البواسیر *sīlān ul-bavācīr*. — de paroles, وز چوقلغی *seuz tchoqlyghy*. — menstruel, règles, ایاق *aīlyq*, عورتلىك *aīlyq*, ایلغى *'avretleruñ aīlyghy*.

FLUXION, s. f., écoulement d'humeurs sur quelques parties du corps, نازله *nāzilè*, nezle, vulg. nouzla, pl. a. نوازله *nevāzil*. — Être sujet aux fluxions, نوازله مبتلا او *nevāzilə mubtelā ol*. — Fluxion de poitrine, صانجو *sāndjou*, يان اغريسى *iān aghryçisi*, بليسام *bilsam*. Voy. PLEURÉSIE.

FLUXIONNAIRE, adj., ذات الجنبلو *nevāzilə mubtelā zātul-djemblu*, a.-t.

FOENE, s. f., زبقن *zebqen*, zebguen, t.

FOETUS, s. m., الجنین *djenin*, pl. a. اجننة *edjinnet*, علوق *'alouq*, تخلق *tekhallouqi*, a. — La formation du fœtus, الجنين *djenin*.

FOI, s. f., vertu théologale, ايمان *imān* ايمان خالص *imāni khālys*. — donteuse, مشکوك *mechkouk*, دين *imāni mechkouk*. — Religion, اعتقاد *dīn*. — Croyance, انان *inān*, j'tiqād. — Article fondamental de la foi, عقاید *'aqydet*, pl. a. عقاید *'aqāid*. — Probité, régularité à tenir

sa promesse, وفادارلۇق *vesā*, وفا *ve-fâdârlyq*. — Promesse, وعد *v'ad*. — Bonne foi, droiture, طوغولۇق *dhoghroudouq*, صداقتى *sadâqat*. — Qui est de bonne foi, fidèle, وفادار, *vesâdâr*. — وفاسز, *vesâfâdâr*. — De mauvaise foi, sincérité, *refâsyz*. — Avec bonne foi, sincérité, صدق طوقىتىله *sydyq thavüet ilé*. — Foi de négociant, بازرگان *bâzyrguiân va'di*. — Engager sa foi, promettre, وعد اى *va'd it*. — Confiance, اعتماد *timâd*. — حقوق زوجيت، *houqouq zeydjüet*. — Digne de foi, معتمد *chââni y'timâd*, شايان اعتماد *mevsonguñ bihi*. — C'est un homme digne de foi, mu'temeduñ 'aléïh bir idemduñ. — En bonne foi, بالصدق *bissiydq vel-khoulous*. — Défenseur de la foi, جامئ دين *hâmî dîn*. — Ma foi, par ma foi, دينم - ايمانم حقىقى *dînum, imânum hagqy ilchun*.

FOIBLE, adj. Voy. FAIBLE et ses dérivés.

FOIE, s. m., viscère, جىكىر *djiguer*, قىراڭ *qâra djiguer*, t.; كبد *kebd*, *kibd*, *kebed*, pl. a. اکباد *ekbâd*. — Maladie du جىكىرمىسى *djiguer marazi*.

FOIN, s. m., قورو اوت *qourou ot*, اوتنلىق *qourou otylyq*, قورو اوتنلىق *otlouq*, t. — Tas de قورو اوتنلىق *qourou otlouq üighyni*.

FOIRE, s. f., grand marché public à époque fixe, پنايرى *panâir*, t. — La foire de Leipsick, لېپسڪ

پنايرى *libsiqa panâiri*. — Cours de ventre, سورمهسى *iurek sur-meci*, اسەمال *ishâl*.

FOIRER, v. n., يورك سورمەك *iurek surmek*, t.; اسەمالى او *ishâli ol*, a.-t.

FOIREUX, EUSE, adj., يورك اسەمالى سۈرەجى *iurek suridji*, t.; اسەمالى اولان *ishâli olan*, a.-t.

Fois, s. f., كىرە *kerrè*, t.; def'at, pl. a. دفعات *def'ât*, merret, pl. بار *bâr*, مرات *merrât*.

— Cette —, بو كىرە *bou kerrè*. — Cette fois-ci, بو دفعەدە *bou def'ada*.

— Plusieurs fois, maintes fois, چوق بالدفعات *tchoq kerrè*, bid-def'ut. — Une ou deux fois, بر ايىكى *bir iki kerrè*. — Encore une fois,

بر دەھا *bir dakhy*, bir da-hâ, بر كىرە لەخى *bir kerrè dakhy*.

— "Quelquefois, بعض كىرە *ba'zi kerrè*, بعضما *ba'zen*. — A la fois, tout à la fois, بىر اوغوردن *bir oghour-den*, دفعەدەن *def'aten*.

— De fois à autre, باكەل *guiâhdé bir*, كاهىجىدە *guiâhidjé*. — Autrefois, an temps passé, سابقا *sâbiqâ*. — Une autre fois, بشقه كىرە *bachqa kerrè*. — Une fois autant, بىر اوقدار *bir oqadar*.

FOISON, s. f., چوقلىق *tchoqlouq*, بوللىق *bollouq*, t.; بركت *bereket*, كىشرت *kesret*, a. — A foison, abondamment *tchoqlouq*, *bollouq ilé*, وفرتلە *refret ilé*, بىر كىتلە *bereket ilé*.

FOISONNER, v. n., abonder, جوق

او او *tchoq ol*, چوغلماق *tchoghalmaq*, بول بول *bol bol*, *kecir ol*. — Ce pays foisonne en blés *bou memleketti hynthanuñ kes-retu bereketi vārdur*. Voy. MULTIPLIER.

FOL ou FOU, FOLLE, adj. et s., qui a perdu l'esprit, دلو *deli*, عقلی کتمش *aqlı guitmich*, *delu*, t.; دیوانه *dīvānē*, مجنون *medjnoun*. — Devenir —, دلی او *deli ol*.

تجنن ا *tēdjennun it*. — Être fou de quelqu'un, l'aimer éperdument, بـر کمسنده فک مجذونی - دیوانه سی او *bir kimesnēnuñ medjnouni*, *dīvāneci ol*. — d'une chose, دلوسی او *delucy ol*. — Il est fou de la pipe, il en est grand amateur, چیوق دلوسیدر *tchoubouq delucydur*. — Fou, gai, enjoué, شن *chen*, شطارتلو *cheştā-retlu*. — Crédule, simple, بودالـا *boudāla*, احمدق *ahmaq*. — Plaisant, bouffon, ممسخره *maskhara*.

ناسزا *nācezā*, دیراونه *iolsyz*, غیر معقول *ghairi m'aqoul*. — Folle entreprise, غیر مر *'azîmeti ghairi m'aqoule*. — Faire le fou, ممسخره لق ا *maskhara-lyq it*. — Le fou, pièce du jeu des échecs, فیل *fil*.

شقدہ جی شن *chen*, *chaqadji*, خورانه جی *khorātadji*, t.; لطیفہ جی *lathysédji*, a.-t.

FOLATRE, v. n., شقدہ ا *chaqa it*, t.; لطیفہ ا *lathysé it*, a.-t.

خورانه *khorātah* FOLATRERIE, s. f., لطیفہ *lathysé*.

FOLICHON, NE, adj. Voy. BADIN, FOLATRE.

FOLIE, s. f., démence, دلیلـک *delilik*, دلوںک *delulik*, t.; دیوانہ *dīvānēlik*, p.-t.; جنون *djunoun*, a.

— Imprudence, faute de jugement, بولسـلـق *iolsyzlyq*, عقلسـلـک *'aqylszlyq*. — Sottise, stupidité, حماقة *hamāqat*, بودالـا *boudā-lālyq*. — Propos gai, خورانه *khorātah*, لطیفہ *lathysé*. — Paroles incohérentes, صاچمه سـوز *satchma seuz*.

FOLIFORME, adj., يپراـغـه بـکـزـر *ia-prāgha beñzer*, t.

FOLIO, s. m., numéro d'une page, صحیفہ رقمی *sahīfə raqami*. — Folio recto وجد الصحیفہ *vedj-ussa-hīfē*. — Folio verso, ظہر الصحیفہ *zahr ussahīfē*. — In-folio, بیوک بتون قطعہ *buñuk qyth'a*, قطعہ سندھ بـر کـتاب *butun thabaqa qyth'acindē bir kitāb*.

دلی - دیوانه دلیلـکـیـلـہ *deli*, دلـانـہ *dīvānē* *guibi*, کـبـی *delīliguilē*, t.; سـفـاهـہ *sefāheten*, a.

FOLLET, ETTE, adj., un peu fou, دلـیـجـہ *delīdjē*. — Badin, خورـتـه جـی *khortadji*. — Poil follet, le premier poil qui vient au menton, تویـجـکـز *tuñdjiguiz*, خط *khaith*. Voy. DUVET. — Esprit follet, قونـجـولـوز *qondjoloz*, کـوـکـدـہ *yfrūt*. — Feu —, غـرـیـت *gueukté* *gueuren* اـشـ - عـلـوـ *ātech*, *alev*.

FOLLICULAIRE, s. et adj. Voyez JOURNALISTE.

FOLLICULE, s. f., enveloppe des graines, قبوق *qabouq*, t.; قشور *qouchour*; قشـر *qychr*, pl. a. قشور *qouchour* قبويـ قبويـ *tokhoum qaboughy*. — Cocons de vers à soie, قوزه *qoza*. Voyez MEMBRANE.

FOMENTATION, s. f., علاجـ وـ اسـيـ بـزـ يـلـادـجـلـ *ylādjlu patchāvra*, پـچـاـوـرـهـ *issi bez*, t.; کـمـادـةـ *kimād*, کـمـادـاتـ *kimādet*, pl. کـمـادـاتـ *kimādāt*.

FOMENTER, v. a., appliquer une fommentation, اسـيـ بـزـايـلـهـ زـجـتـىـ *issi bez ilē zahmeti olān ieri sārmaq*, عـلاـجـلـوـ بـزـ *ilādjlu bez, patchāvra ourmaq*, کـمـدـ *kemd*, tekmid *it*. — Entretenir, faire durer (le mal), طـيـانـدـرـمـقـ *dhaiāndurmaq*, اوـزـاتـقـ *temdīd it*, تمـدـيـدـ *ouzātmaq*. — Au fig., le bien et le mal, تـأـكـيدـ *tēkīd, tēiid*, idāmē *it*. — Fomenter la division, اـدـامـهـ شـورـ وـشـقـاقـ *idāmēi chouqāq it*. — l'union, رـوابـطـ *chiqāq it*. — تـأـكـيدـ روـابـطـ *tēkīdi revābithy ittihād it*.

FONCÉ, e, adj. fam., riche, زـنـكـينـ *zenguin*, t.; مـالـدـارـ *māldār*, a.-p. — Habile dans une science, استـادـ مـاهـرـ *māhir*, استـادـ *ustād*. — Couleur foncée, قـوبـ وـ رـنـكـ *qouūou renk*.

FONCER, v. a., mettre un fond à un tonneau, بـرـفـوجـيـ نـكـ دـيـبـنـيـ *bir soutchounuñ dibini qomaq*, t. — Attaquer avec impétuosité, صـوـلـتـلهـ هـجـومـ *sālmaq*, صـالـقـ *savlētilé hudjoum it*. — Faire les fonds, fournir aux dépenses, خـرجـنـىـ *khārijni*.

مـصـرـفـنـىـ كـورـمـكـ *khardjini, masrafini gueurmek*. — Charger une couleure, قـوـيـوـاـ *qouūou it*.

FONCIER, ÈRE, adj., qui concerne le fonds d'une terre, ارضـهـ مـتـعـلـقـ *arzē mute'allyq*, a.-t.; ارضـىـ *arzi*. — Propriétaire foncier, طـوـپـراـقـ *thoprāq*, يـرـ صـاحـبـىـ *ier sāhibi*. — Rente foncière, اـرـضـهـ مـرـبـوـطـ اـيـرـادـ *arzē merbouth irād*.

FONCIÈREMENT, adv., تمـلـدـنـ *temel ilē*, تـيلـ اـيـلـ *til ilē*, بالـتـعـمـقـ *bil-istiknāh*, بالـاسـتـكـنـاهـ *bil-te'ammuq*, علىـ وجـهـ التـعـمـيـدـ *'ala redj utta'miq*, a.

FONCTION, s. f., action de celui qui remplit le devoir de sa charge, خـدمـتـ مـأـمـورـهـ *khydmet*, خـدمـتـ مـأـمـورـهـ *khymeti mémourè*, وـظـيـفـهـ *vazifə*, a.; اـيـشـ *ich*, t. — S'acquitter de ses fonctions, خـدمـاتـ مـأـمـورـهـ سـنـىـ اـيـفاـاـ *khademati me'mourécini ifā it*. — Action, manière d'agir des organes, حـلـ اـيـشـلـمـهـ *ichlemə*, حـلـ اـيـشـلـمـهـ *'amel*, pl. a. اـعـمـالـ *amāl*. — Fonctions des viscéres, حـركـاتـ اـحـشـائـ بـدـنـيـهـ *harekiāti ahchāi bedenüe*.

FONCTIONNAIRE, s. m., اـيـشـ اـرـىـ *ich eri*, t.; منـصبـ مـأـمـورـ *mémour*, منـصبـ مـأـمـورـ *mançoub sāhybi*, a.-t.

FOND, s. m., l'endroit le plus bas, دـيـبـلـكـ *diblik*, دـيـبـ *dib*; قـعـرـ قـعـورـ *qa'r*, pl. a. قـعـورـ قـعـورـ *qou'our*. — Le fond de l'eau, صـوـيـكـ دـيـبـسـىـ *souïuñ dibi*, دـكـرـ زـرـ دـيـبـىـ *deñyz dibi*. — de la mer, فـوـچـىـ دـيـبـسـىـ *soutchou dibi*, باـتـدرـمـقـ دـيـبـسـىـ *battur-*

maq. — Aller au دیبە چوکەك — *bātmaq.* — باتيق *bātmaq.* — De fond en comble, d'un bout à l'autre, باشدن باشە *bāchden bācha.* — Tout-à-fait, بالكلييە *bil-kul-lië.* *dibidouz.* — دىبىدىدۇز En t. de marine, donner fond, jeter l'ancre, دمر براقمق *demir brāq-maq.* — Être ruiné de fond en comble, بىسپتۈن خراب او *busbüütun kharāb ol.* — Couler une affaire à fond, بىرمادەيى تكميل ا - بتورمك *bir māddēii tekmił it, biturmek.* — Faire fond, compter sur, كونمك *guvenmek,* اعتمادا *i'timād it.* — استنادا طيانمق *dhaiüänmaq, istinād it.* — Fond de cale, دىسب انبارى *dīb ambāri.* — Profondeur, درينلەك *derīnlik.* — Base essentielle d'une chose, مادەنك اصلى *māddēnuñ asly.* — Examiner à fond, approfondir, كىنىد وارمىق *kunhinè vārmaq, istik-nāh it.* — Si l'on examine le fond de la chose, نفس لامره باقلسىد *nefs ul-emrè bāqylsa.* — Fond, vallée, دره *dere.* — Endroit creux, چقور ير *tchouqour ier.* — Le fond, l'intérieur d'une chose, ايچى *itchi,* *derouni.* — Le derrière d'une chose, بىرنىسىدەك ارد طرفى *bir nesnēnuñ ard tharafî.* — Capital, somme d'argent, سرمایە *sermānię,* مال *māl.* Voyez FONDS. — Fond en matière d'étoffe, زمین زمین. — Velours à fond d'or, زمینى صرمەلۇ قطيفة *zemīni syrmalu qadhyse.* — L'étoffe même, قماش *qoumâch.*

تملىء temel مخصوص temel makhsous, temellu, t.; اساسى اصلى *eçäcii, as-lili.* — Pierre fondamentale, temel thāchi. — Les points fondamentaux du traité conclu, عقد اولنان معاهىل زىك مواد اصيلەسى *'aqd olounān mou'āhedēnuñ mevāndi aslüüeci.*

تملىء temel olaraq, اولەرق temel uzrè, t.; مؤسسا muescecen, a.

FONDANT, e, adj., qui se fond, ذايب irilur, t.; اريپلور aghyzdè irilur. — Qui fait fondre, ارىدىجى erididji, t.; محلل muhallil, مذوب muzevvib. — Remèdes fondants, ادوية مذوبه edviëti muzevvibè. — Substances qui servent à accélérer la fusion des métaux, محللات muhallilât.

FONDATEUR, TRICE, s., qui a fondé un établissement, بنىاد اورىجى bu-niād ouridji, a.-t.; مؤسس muessis, واضح لاساس vāzi' واصع ul-eçäs. — Celui qui a fondé une église, un monastère، خيرات بنا ايدىجى khairat binā ididji, *صاحب* صاحبى *sahibi.* — Fondateur d'un legs pieux en faveur d'une mosquée، خيرات بنا ايدىجى *vāqyf.*

FONDATION, s. f., travaux pour asseoir les fondements d'un édifice, بناء temel iäpoucy, تملىء يابوسى وضع أساس، لاساس binā ul-eçäs, *vaz'y eçäs, تاسيس teecis.* — Foundation de la mosquée، وضع بناء جامع *vaz'y eçäs, تاسيس teecis.*

vaz'y bināī djāmy'. — Legs pour des œuvres de piété، وقف *vaqf*, pl. اوقاف *evqāf*, خیرات *khaīrāt*, حسنات *hacenāt*. — Faire وضع حسنات ا *vaz'y hacenāt it*. — Fondation, au fig., commencement, ابتدأ *ibtidā*.

FONDÉ, e, adj., chargé d'une ..., موكّل *muvekkel*, وكيـل *vekil*, a.; نصب اولنمش وكيـل *nasbolounmich vekil*. — Bien fondé, vrai, اصـلي *asly olān*, صحيح *sahyh*. — Mal fondé, اصلـسـز *acylsyz*.

FONDEMENT, s. m., fossé pour bâtiـر، تـمل چـقـورـي - خـندـغـي *tchouqoury*, *khandaghı*. — La fondation, ou la maçonnerie même qui se fait dans le fossé، بـرـبـانـكـ تـمل *temel*, اساس *eçās*. — Creuser les fondements d'un édifice, بـرـبـانـكـ تـمل *temel tchouqourini qazmaq*. — Jeter les fondements d'un édifice, قـازـمـق *temel brāqmaq*. — d'un empire, اـسـلـمـتـ ا *vaz'y eçaci salthanet it*. — Fondement, au fig., principal appui des choses, تـمل *temel*, مـبـانـى *mebāni*, pl. de *mebnā*; اـرـكـانـ *erkiān*, pl. de *rukñ*. — Cause, motif, سـبـبـ *sebeb*, اـصـلـ *asl*. — Sans fondement, سـبـسـزـ *asylsyz*. — Fondement, l'anus, l'extrémité du rectum, كـوتـ دـلـيـكـي *gueut deligui*, مقـعـدـ *buzuk*, بـوـزـكـ *maq'ad*.

FONDER, v. a., poser les fondements d'un édifice, d'une cité, etc., تـملـ بـرـاـقـمـقـ *temel brāqmaq*, تـملـلـمـكـ *temellenmek*,

وضع اساس ا *vaz'y eças it*, وضع اساس - تـلاـ *eças, temel it*. — Au fig., s'établir d'une manière permanente، بـنا اورـمـقـ *binā ourmaq, qomaq*, بـنا ا *binā it*, بـنـهـ *teecis it*. — Fonder une ville, بـنا ا *bir chehir binā it*. — Établir, instituer, نـصـبـ *nasb*, پـيـداـ *peidā it*. — Appuyer de raisons, établir sur un principe, تمـكـنـ *temkin*, تمـهـيدـ *temhid it*. — son opinion, تمـكـينـ رـأـيـ *temkini reii it*. — Se Fonder, iv. pr., faire fonds sur ..., تمـلـلـنـمـكـ *temellenmek*, بـنا قـومـقـ *binā qomaq, it*. — Il se fonde sur cela, بوـماـدـهـ زـكـ اوـزـيـنـهـ *bou māddēnūn uzerinē binā ider*. — Assigner un fonds à une œuvre pieuse, وـقـفـ مـالـ *vayfi māl it*. — Fonder quelqu'un, lui donner sa procuration, نـصـبـ وـكـيلـ *nasbi vekil it*. — Fondé, e, basé, temellenmich, بـنا اولـنـمـشـ *binā olounmich*, مـبـنـىـ *mebni*, نـصـبـ اولـنـمـشـ *nasbolounmich*.

FONDERIE, s. f., lieu où l'on fond les métaux، دـوكـهـ جـيـ کـارـخـانـهـ سـيـ *deukmēlji kiārkhanēci*. — L'art de les fondre، دـوكـهـ جـيـلـكـ *deukmēdjilik*, t.: فـنـ اـصـاغـهـ *fenni içāgha*. — Fonderie de canons (à Constantinople), طـوـپـخـانـهـ *thopkhānē*.

FONDEUR, s. m., دـوكـهـ جـيـ *deukmēlji*, دـوكـهـ جـيـ *deukmēdji*, t. — Maître دـوكـهـ جـيـ استـادـيـ *deukmēdji oustādi*.

FONDRE, v. a., liquéfier un corps solide par l'action du feu، اـرـتـمـكـ *arṭmek*

eritmek, t.; ذوب ا زوب *zevbān* - ذوب ا زوب *zevbān*, *zevh it*, اذابه *izābē it*. — la cire, *bāl moumi* ا بال مومي ارتmek. — En parlant des métaux, eritmek. — En parlant des métaux, دوكمك *deukmek*, افراغ ا ifrāgh *it*. — de l'or, ارتنك *artnek* - التون دوكمك *altoun deukmek*, eritmek. — Couler, jeter au moule, - قالبه دوكمك *qālyba deukmek*, ifrāgh *it*. — Fondre un ouvrage dans un autre, ايجنه المقا *itchinē almaq*. — En t. de méd., fondre les humeurs, les rendre fluides, ارتنك *eritmek*, تحليل *tahlīl*, *hall it*. — حل سده ا *halli sedde it*. Fondre une obstruction, طیانقلعى طاغتمق *thyqānyqlyghy dhāghytmaq*. — la pierre, طاشى طاغتمق *thāchy dhāghytmaq*, eritmek. — Fondre, v. n., اريمك *erimek*, وجود اريمك *vudjoud erimek*. — Fondre en pleurs, كوز ياشى دوكمك *gueuz iāchi deukmek*. — S'écrouler, بره كچمك *iērē guetchmek*, *bātmaq*. — Fondre les couleurs, les teintes، بويالرى بيرلىله قارشدرمق *boiālari bir birlerilē qārichturmaq*. — Se lancer, tomber impétueusement sur ..., اوزرينه اتلەق *uzerinē atilmaq*, *duchmek*, *hudjoun it*, *جحوم ا صالمق* *sālmaq*. — Fondu, e, اريمش *erimich*, دوكلشم *mesbouq*, مسبوك *deukulmucht*, افراغ اولنمش *ifrāgh olounmucht*.

FONDRIÈRE, s. f., ouverture dans

la superficie de la terre, چقور *tchouqour*, t.; جرفه *djerfē*. — Précipice, يار *iār*. — Terrain marécageux, بتافق يار *batāq ier*, *batāqlıq*. — دردي *durdi*, vulg. *torty*, t. Voy. SÉDIMENT.

FONDS, s. m., sol d'une terre, زمين *zemīn*, p.; ارض *arz*, pl. a. اراضي *erāzi*. — Biens-fonds, immeubles, عقارات *'aqārāt*, املاك *emlāk*. — وعقارات *emlāk u 'aqārāt*. — Capital d'un bien, سرماده *sermātē*, مال موجود *māl mevdjoud*. — Somme d'argent, پاره *pāra*, اقچه *aqtchē*. — Il n'a pas de fonds, اقچهسى يوق *aqtchēci ioq*. — Fonds de boutique, بر دكانه اolan بازركان مالنک *bir dukkiāndē olān bāzir-guiān mālinuñ djumlēci*. — Fonds, au fig., se dit de l'esprit, des moeurs, du savoir et de la capacité, مایهه بضاعة *mātētē bezā'at*. — Fonds inépuisable de science, مایهه بي نفاد علم *mātētē bi nafādī 'ylm u dānich*.

طارتى ايلى *thārty ilē alynup vitrileur* النوب ويرلور *thārtyleur*, t.; طارتلىور *mizāni*, a.

FONGUEUX, EUSE, adj., دلك دلك اolan *mantar guibi delik delik olān*. — Chairs fongueuses, منتربولات *mantarlu et*.

FONGUS, s. m., منتربلو اور *mantarlu or*, t.; زايدت لحميه *zāidēti lahmiyē*, a.

FONTAINE, s. f., source d'eau

vive, بیکار *biñār*, *buñār*, *pouñār*, t.; عین *'aïn*, pl. a. عيون *'ouioun*. — Corps d'architecture formant la fontaine, چشمہ *tchechmè*, p. — Fontaine jaillissante, qui lance l'eau en l'air, شادروان *chādirvān*. — Vaisseau de cuivre, de grès, etc., où l'on garde l'eau dans les maisons, صو کوپی - قابی *sou keupy*, *qābi*. — Robinet par où coule la liqueur contenue dans certains vaisseaux, لوله lulè, چشمہ لوله سی *tchechmè lulèci*. — Fontaine miraculeuse, d'une eau particulièrement salubre, ایازمه *aïazma*. — Fontaine de la tête, voy. FONTANELLE.

FONTAINIER, s. m., چشمہ جی *tchechmèdji*, صوبیوجی *sou ioldji*.

FONTANELLE, s. f., espace quadrangulaire et membraneux au haut de la tête, یافون *iāfūn*; ایمک *imek*, t.; یافون *iāfūn*; یوافین *iouwāfīkh*. —

En t. de chirurgie, Fonticule, voy. ce mot.

FONTE, s. f., action de fondre, de se liquéfier, ارتقمه *eritmè*, erimè, t.; دوکمہ *zevbān*, a.; معدنلرک *deukmè*. — des métaux, دوکمہ دوکلمہ سی *ma'denleruñ deukulmèci*. — Fer fondu, دوکمہ دمر *deukmè demir*. — Canon de fonte, دوکمہ دمر *deukmè demir thop*. — Ouvrages de fer fondu, دوکمہ دمر *deukmè demir ichi*. — Composition qui se fond avec du cuivre et de l'étain, دوکمہ پرنج *deukmè pirindj*.

FONTICULE, s. m., یاقی *iāqy*, t.

FONTS OU FONTS-BAPTISMAUX,

s. m., وافتز حوضی *vāstiz havouzi*, حوض المعمودیہ *havouz el-mā-moudiyye*, a.

FOR, s. m., jurisdiction, tribunal de justice, محکمة *mehkemet*, pl. a. محاکم *mehākim*. — For intérieur, conscience, ضمیر *zamîr*, محکمات *mehkemet ul-bāthyn* الباطن.

FORAGE, s. m., بورغولمه *bourghoulama*, بورغوايله دلمہ *bourghou ilè delmè*, t. — des canons, طوب *thop delmèci*.

FORAIN, e, adj., خارجی *khāridji*, بیاندن *iabāndji*, بیانجی *iabāndan*, گلمہ *guelmè*, اجنبی *edj-nebi*. — Marchand —, اجنبی *edjnebi bāzyrguiān*.

FORBAN, s. m., قورصان *qourçān*, ارباندید *izbāndīd*, t.

FORÇAGE, s. m., سکه نک عیاری *sikkēnuñ 'āri*, ارتوقلغی *artyqlyghy*, t.

FORÇAT, s. m., کورک اسی-ری *keurek ecīri*, پایزن *pātzen*, t.

FORCE, s. f., vigueur du corps, قوا *qavā*; قوت *qouvvet*, pl. a. قوت *qavā*; قوت *qouvvet*, قدرت *qoudret*. — naturelle, طبیعتیہ *qouvveti thaby'iie*, قوت بدنه *fithriiè*. — du corps, قوت بدنه *qouvveti bedenüic*. — mouvante, قوت محرکة *qouvveti mouharriket*.

— Frapper de toute sa force, وار *vār qouvvet ilè our-maq*. — Force, moyen, pouvoir, celle qui consiste à supporter quelque chose, طاقت *thāqat*, قوت *qouvvet* اور مقن *our-maq*.

تاب قوت *tāb u thāqat*, و طاقت *thāqat*.

gudj qouvvet. — Avoir la —, طاقت
کتورمک *thāqat gueturmek.* —
Contrainte, violence, زور *zor*, کوچ
gutch, gudj, t.; جبر *djebr*, قهر —
qahr, qahr, قوت قاهره *qouvvetti qāhirè.* —
Par force, زور — قهر ایله *zor, qahr*
ilè, djebren, qahren. — قهرماں *qahren.* —
Employer la force, faire violence,
قوت قاهرہ *zorlamaq* زورلمق
اعمالاً *qouvvetti qāhirè y'māl it.*
— Repousser la force par la force,
جبری *djebri djebri* دفع ایله *def' it.* — Force majeure, قوت
غایلہ *qouvvetti ghālebè.* — Solidité,
pouvoir de résister, قویلک *qavīlik*
درکلک *dhaïiñyqlqyq,* طیانقلق
berklik, metānet. متناسبت قوت
qouvvet. — La force d'un mur, نور

دیوارک قوت و متناسی *bir divā-*
ruñ qouvvet u metāneti. — Fermeté,
 courage, valeur, *tügütlik*,
 بیارلیق *iärärlyq*, *behā-*
dirlik. — Sévérité, vigueur, énergie,
 سطوط *keskīnlik*, *sath-*
vet. — Fermeté, résignation,
 ثبات *sebāti qalb*, قلب *djān*
qouvveti. — Impétuosité, intensité,
 شدت *chiddet.* — La force du cou-
 rant, اقندینگ شدتی *aqyntinuñ*
chiddeti. — Pouvoir, puissance,
 اقتدا *ravidär*. مکنست *miknet.*

مکنیت *miknet*, قوت *qouvvet*. — La force d'un état, بیر مملکتک *bir memleketuñ* مکنیت و قوتى *miknet u qouvveti*. — Les forces, les troupes, les armées d'un état, عساکر *'asker*, pl. a. *عساکر* *'asker*, pl. a.

قوت عسکريه *qouvveti 'as-*
keriie. — A force de bras, قوت
بازو ايله *qouvveti bāzou ilè*. — Les
forces de terre et de mer, قوت برييه
و بحرييه *qouvveti berriiè vè bahrriie*.
— A toute force, à tout prendre, بهر
حال *beher hāl*. — Par toutes sortes
de moyens, نه طريق ايله او لور اي سه *nè tharyq ilè olour iça ol-*
اولسون *soun*, على كل حال *'ala koulli hā-*
lin. — A force d'argent, پاره قوتيله *pāra qouvvetile*. — de soins, کشت
 Kesreti *yhtimām ilè*. —
اهتمام ايله *kesreti ta'djizat ilè*. —
کشت تعجيزات ايله *otoura otoura ádem*
او توره او توره ادم او صانور
ocâneur.

FORCÉMENT, adv., زور ایله zor ilè,
کرهماً یا استر استمز ister istemez, t.; kerhen vè qahren.

جن چارپمش FORCENÉ, e., adj., قدورمش djinn tchārp'mich, ^{مته}ور quodourmich, t.; مجنون medjnoun, a.

FORCER, v. a., contraindre à ..., زور ا زورلماق zorlamaq, زورلهـق zor it, كوج ا كوجلهمك gudjilemek, كوج gudj it, t.; اجيـار ا djebr, idjbär it, a.-t. — Faire faire par force, كوج ايـلهـ ايـنـدرـمـك gudj ilè ittur-

FORCES, s. f. pl., sortes de grands ciseaux, سندی - syndy, sindou, t.

FORCLORE, v. a., t. de palais,
وعده شرعیه سی کچمشدر دیو مقبول
va'dei cher'yieci gueitch-
michtur deiu maqboul thoutmāqa, t.

وَعْدَهُ شَرِيعَةَ دِينِي s. f., FORCLUSION, كَجْدِيْكَنَه مَبْنَى مَقْبُول طَوْتَلْمَامَه va'-dëi cher'yieci guetchdiguiné mebni maqboul thoutoulmâma, عدم قبول 'ademi qaboul, a.-t.

بورغوله-ق bor-
 FORER, v. a., دلمك delmek, t.;
 ghoulamaq, شقب saqb, tesqb it,
 a.-t. — une clef, اناختار دلمك anākhtār delmek. — un canon,
 anākhtār delmek. — طوبى thopy delmek. — Fo-
 ré, e, دلنمهش delnmich, مشقوب mesqoub.
 mesqoub.

FORESTIER, ère, adj., qui tient aux forêts, اورمانلرہ متعلق *ormān-larè mute'allyq.* — Employé dans les forêts, garde-forestier, قوروچى *qouroudji*, قورو صابطى *qourou zābythy.*

FORET, s. m., instrument pour perceer, بورغ - *bourghou*, t.; مشقاب *misqab*, a.

FORÊT, s. f., grande étendue de terrain couvert de bois, اورمان or-mān. — Grande —, اورمانلق or-mānlyq, t.; غابة ghābat, a.

خیانتلک *ا* FORFAIRE, v. n.,
ارتکاب *چرم* *khyānetlik it, -*
خیافت *ا* *irtikiābi djurm, khyānet*
it, a.-t.

FORFAIT, s. m., crime énorme, بیوک كذاه *büük gunāh*, t.-p.; قباحت جرم عظیم *djurmi'azím*, a. عظیمه *qabāhati'azimé*.

FORFAITURE, s. f., خیانت *khyānet*, a.

FORFANTE, s. m. Voy. CHARLATAN, HABLEUR.

FORFANTERIE, s. f., لاف *läf*, لاف و کذا ف *läf u guzāf*, p.; فورته *forta*.

FORGE, s. f., lieu où l'on fond, où l'on forge le fer, درجی او جانی *de-mirdji odjāghy*. — Fourneau de serrurier, چلنکر او جانی *tchilenguir odjāghy*. — Boutique de maréchal, نعلبند دکانی *na'albend dukkiāni*.

FORGEABLE, adj., ایشلنور *ichlen-nur*, دوکلور *deuğulur*, t.

FORGER, v. a., donner la forme au métal par le moyen du feu et du marteau, معدن ایشلمک *ma'aden ichlemek*. — Battre le fer, دمری *demiri* دوکمک *deuğmek*. — Au fig., inventer, supposer, دوزمک *duzmek*, t.; ایجاد - اختراع *idjād, ykhtirā' it*. — un mensonge, بیلان *bir ialān* دوزمک *duzmek*. — Se تصور خیالات *teçavvuri khaülat it*.

FORGERON, s. m., درجی *demir-dji*, t.; حداد *haddād*, a.

FORGEUR, s. m., celui qui forge, دمری دوکن *demiri duguen*. — Au fig., celui qui invente quelque fausseté, یلان دوزبی - چیقاریجی *ialān duzidji, tchyqāridji*. — de nouvelles, خلاق ارجیف *khal-läqy erādjif*.

FORGETER, v. n., صدن چیقمق *safsen tchyqmaq*, t.

FORJURER, v. a., ذا حق بره *nā haqq ierè iemīn it*, a.-t.

FORLANCER, v.a., اوی اورکیدوب *ävi eurkidup ie-rinden tchyqarmaq*, t.

FORLIGNER, v. a., اصلندن از مق *aslyndan azmaq*, t.

FORMALISER (SE), v. pr., کوچنمک خاطری قالمق *khā-thyri qālmaq*, من فعل او *munse' il ol*, a.-t.; خاطرمانلک او *khāthyrl mändē ol*.

FORMALISTE, s. et adj., انجهده رسوم تشریفات ارايجی *in-djèden indjeëe rouçoumi techrifat arāüdji*, t. — Vétilleux, عب ث تکلفله مائل *moudaqqyrq*, a.; 'abes tekelluflerè māil.

FORMALITÉ, s. f., رسم *resm*, pl. رسم معقاد *rouçoum*; رسوم *resmi mu'tād*, pl. رسوم معقاده *rouçoumi mu'tādē*, a. — Observer les formalités, رسوم معقاده رسوم *rouçoumi mu'tādēt riāiet it*.

FORMAT, s. m., کتابک جسامتی *kitābuñ djeçāmeti*, کسیم *kecūm*, کتابک قطعه سی *kitābuñ qythaci*, a.-t.

FORMATION, s. f., action de se former, صورتلانمه *souretlenmè*; تشكيل بولمه *souret boulma*, a.-t.; خلقه تشكيل *techekkul*, khylqat, a. — de l'enfant dans le sein de la mère, طفله *bathni validèdè djenīnuñ souret boulmacy*. — du monde, la création, تکوین *tekvīn*. — En t. de gramm., manière dont un mot se forme d'un autre, تفترع *teferru'*, تصوغ *teçavvugh*.

FORMATRICE, adj. f., t. de physique, مصورة *muçavviret*. — Force

قوت مصورة *qouvveti muçarri-ret.*

FORME, s. f., ce qui détermine la matière à être telle chose plutôt que telle autre, صورت *souret*, pl. a. صور *souret*; قلق *qyllyq*; قيلق *qyllyq*; صور *souret*, t. — La matière et la forme,

مادة و صورت *māddē vu souret.* —

شكل *shakil*, pl. a. اشكال *echkiāl*; هيئت *heīet*, pl. a. انسان *heīāt*; هيئات *heīāt*.

شكلی *insān chikeli*. — Sous la forme, شكلنائ *cheklindè*. — Manière, fa-

çon, اسلوب *usloub*, pl. اسلوب *eçalib*; طرز *tharz*; منوال *minvāl*. —

En forme de lune, اي اسلوبنجه *āi usloubindjè*. — Règle, manière d'a-

gir, de se conduire, رسم *resm*, pl. رسوم *rouçoum*. — Dans les formes

usitées, رسوم معتاده *rouçoumi mu'tādedè*. — Dans la forme légale, شکایت *shakiāt*.

Par forme de plainte, صوريتله *chikiāet souretile*. — Pour la forme, comme simple formalité,

مجبرد رسومه رعایه *mudjerred ruçoumē ri'āieten*. — Forme, modèle,

moule, قالب *qālib*, vulg. qāloub, pl. a. قالب *qavālib*. — Mettre

des bottes à la forme, چزمه ایچنه *tchizmē itchinē qālib* صوقة *soqmaq*. — Une forme de fro-

mage, برضینیر قالبی *bir peñir qālebi*.

FORMEL, LE, adj., exprès, précis, makhsous, مخصوص صريح *saryh*, معين *mançous*, منصوص *mou'aïen*, a. — Paroles formelles,

كلمات صريحه *kelimāti sarīha*.

مخصوصاً صريحأ *sarihān*, صرحاً صريحأ *mouçarrahān*, صراحة *sarāhaten*, a.

صراحة انكارا *sarāhaten inkiār it*.

FORMER, v. a., donner l'être et la forme, produire, iāpmiq *iāpmiq*, طوغورمق *duzmek*, توليد *tevlid* — تكويين *ta'kīyēn* | پيدا *peidā it*.

Figurer, donner la forme seulement, شكله *chekil virmek*, bir شكله — اسلوبه قومق *chekillemek*, تشكييل *bir chekilē, usloubē qomaq*, رسم *resm it*.

Façonner, fabriquer, ايشلهمك *duzmek*, ichlemek, ترتيب *tertib it*.

Instituer, eugretmek, أوكرتهمك *ta'līm it*.

Former une société, une association, درميان *der meiān it*.

Former une société, une association, اورتافق باغلمق *ortāglyq bāghlamaq*.

Former des vœux, dou'a *dou'a it*.

Former les temps d'un verbe, conjuguer, تصرف *tasrif* فعل *tasrifisfy'l it*, ou simpl. تصرف *tasrif it*.

Former, mettre à la forme et donner une forme, قالب *qalyblamaq*.

Jeter au moule, قالبه افراغ *qālouba isrägh it*, افراغ قالبه *isräghy qālib it*.

Se Former, صريحه *sarihān*, صريح *saryh*, معين *mançous*, منصوص *mou'aïen*.

v. pr., prendre forme, être produit, صورت *souret*, تلنمك *souretlenmek*, صورتہ *souret*, بولمـق *boulmaq*, صورتے *souret*, گیرمک *guirmek*, شکل بغلـمـق *souret pezir ol*, پذیر او *pezir ol*, متشـکـل او *mu-techekkil ol*, کسب صورت ا *kesbi souret it*, تكون ا *tekevvun it*. — Se former une idée, تصورا *'aq-lindè*, فکر-ظن ا *fikr, zann it*. — S'habituer à quelque chose, بر نسندیه الشـمـق *bir nesn  e alychmaq*.

قوش بوروننه چیقان، FORMI, s. m., qouch bourouninè tchyqān
عالت 'yillet, t.

نَبْضٌ FORMICANT, adj. m. (pouls), *nabzi nemelii*, a.-t.

FORMICATION, s. f., كېكىچىك *gui-djik*, t. Voy. PICOTEMENT.
 FORMIDABLE, adj., قورقۇنجى *qor-*
qoundj, قورقولۇ *qorqoulu*, مخۇف *makhouf*,
qorqouladjay, t.; هولناك *hevilnâk*, a.; هېبىتلۇ *heibetlu*, a.-t.; مەھىب *mehîb*.

FORMIER, s. m., قالبجي *qâloub-dji*, t.

اَسْلُوب FORMULAIRE, s. m., مكتوب كنابي usloubi mektoub kitābi, اَنْشَا كنابي inchā kitābi, et simpl. تحريرات اورنکلارى inchā, انشا بچوعەسى tahrirât eurnekleri medj-mou'aci, a.-t.

FORMULE, s. f., modèle d'un acte,
رسم تحريرات *usloub*, اسلوب
اورنگی *resmi tahrirât eurnegui*.—
d'un serment, يمين سوzerى *iemîn seuzleri*.

FORNICATEUR, s. m., زانی zāni, a.; زنگار zempārè, p.; زناره zinā-kiār. — Fornicatrice, s. f., زانیه zā-niè, فاحشة fāhiché.

FORNICATION, s. f., زنا zinā, a.;
فجور fudjour, زانيليك zānilik. —
Commettre la —, voyez FORNIQUER.

ZINĀ - جماع ا زنای FORNIQUER, v. a., زانیلک زانیlik it, ارتکاب irtilkiābi zinā it.

متین بیر FORT, s. m., lieu fortifié, *metin ier*, حسن پلنقة *palanqa*, t.; *hysni hacín*. — Forteresse, حصين *qal'a*, حصار *hyçär*. — L'endroit le plus fort d'une chose, بـر شیک *bir cheiün metin ieri*, اك قوى بـر *eñ qavi ier*, زورلو بـر *eñ zorlu ier*. — Le fort d'une voûte, بـر قبـنـك جـانـب *djänib*, اوـواسـى *bir qoubbenuñ djänibi aqväci*. — Au fig., l'endroit, ou la chose par où une personne excelle le plus, خـالـب طـرف *ghälib tharasi*, جانب - جـهـت اـقوـاسـى *djänib, djeheti aqväci*. — Le milieu, le centre, اورـته بـر *orta ieri*, اوـرتـه سـنـدـل *ortacindë*, قـيشـك شـدـقـنـل *qychuñ ortacindë, chiddetindë*.

FORT, e, adj., robuste, vigoureux,
قوّتوْلُو *qouvvetlu*, a.-t.; دنج *dindj*,
كوجلو *gudjlu* et *gutchlu*, t.; قوى *qavi*, a.; توازا *tuwānā*, p. — Grand
et épais, ايرى *iri*. — Fort, ferme,
qui résiste, en parlant des étoffes, etc.,
قوند *qound*, طيانقلو *dhaïtānyqlu*.
— En parlant des villes, des places
qui peuvent résister, مسْتَحْكَم *mus-*

tahkem, متین *metín*. — Une place forte et bien défendue, مهنة بـن *metín rē mustah-kem bir qal'a*. — Rude, difficile, pénible, چتین *tchetin*, كوج *gudj*, صعب *sa'b*, دشوار *duchvār*. — Un ressort très-fort, بـر قلعـد *pek tchetin bir zemberek*. — Une montagne forte à monter, صعب الصعود بـر جـبل *sa'bus-sa'oud bir djebel*. — Terre forte, difficile à labourer, بـر پـك يـر *pek ier*. — Colle forte, سـرت طـوقـال *sert thoutqāl*. — Impétueux, violent, سـرت كـسـكـين *sert keskīn*. — سـرت سـكـيـن *sert sert*. — Vent fort, روزـكار *rouzkar*. — Du beurre fort, désagréable au goût, سـرت سـادـه يـاغـى *dādy sert sādē īāghy*. — Puissant, considérable, اقـوا غـالـب *aghreb*, اقـوا غـالـب *aghreb*. — Son parti est le plus fort, طـرف سـائـر لـوـدن اقـوا در *tharasi säürlerden aqvādur*. — Fort, grand, extrême, بـغـايـت غـايـت *ghāiet ghāiet*, مـيل كـلـى *kulli*. — Avoir un fort penchant, une forte inclination, كـلـى *meüli kulli it*. — Fort, beaucoup, پـك چـوق *tchoq*, پـك *pek*. — Fort bien, پـك ايـو *pek eïu*. — Depuis fort longtemps, چـوقـدن *tchoq-tan*. — Crier fort, پـك چـاغـرمـق *pekk tchāghyrmaq*. — Il pleut fort, يـغمـور اـفـرـاطـه يـاغـر *iaghmour ifrāthilē īāghar*. — Il vente fort, چـوق *tchoq* rouzguiār *ecer*. — Se faire fort, اوـزـريـنه المـقـعـد *uzerinē almaq*, درـعـمـلـه تـكـفـل *tekefful*.

mek. — une place, ou un point militaire quelconque, **تەھىيەن** *tahsîn* *it.* — Élever des fortifications, **اھدات استھامات** *ihdâci istihkâmât it.* — Rendre plus solide, **برکتمك** *berkitmek*. — Donner du courage, **غىرت ويرمك** *ghaïret vîr-mek*. — la résolution à quelqu'un, **بر كەسەندىك عزم** *bir kimesnûn azm* **نيتىنى تقويدا** *u nüetini taqvîe it.* — Se Fortifier, v. réfl., **استھام** *qouvvetlenmek*, **قوتلەنمك** *istihkâm*, **تقويت بولمق** *taqviyet boulmaq*, **اشتاد بولمق** *ichtidâd boulmaq*, **كسب قوت ا** *keski qouvet it.* — dans sa résolution, **نيتىك تھىيل قوت ا** *nüetindé tahsîli qouvet it.* — S'entourer de fortifications, **تحصىن ا** *tehassoun it.* — Fortifié, e, **قوبلەمش** *qavilenmich*, **قوت** *qouvvetlenmich*, **استھام** *istihkâm*, **مقوى** *vîrilmich*, **محصون** *mouqavva*. — Défendu, e, **ماھسۇن** *mahsoun*. — Endroit —, **موقع** *mevza'i hacyn*.

FORTIN, s. m., **كۈچك قلعە** *kuchuk qal'a*, **حصارجىق** *hyçär-djyq*, t.

FORTRAIT, adj., fatigué (cheval), **پىك يورخۇن** *pekk iorghoun*, t.

FORTRAITURE, s. f., **يورغۇنلىق** *iorghounlyq*, t.

FORTUIT, e, adj., **اتّفاقى** *ittisâqy*, **عارضى** *'aryzy*. — Par cas fortuit, **اتّفاقا** *ittisâqan*. — C'est un

پىر كېيىيت اتّفاقىدە در *bir keïfiyet ittifâqyïe dur.*

FORTUITEMENT, adv., **ارضا** *ara-zen*, **اتّفاقا** *ittisâ-qan*, a.; **عارضانە** *'aryzânè*, p.

FORTUNE, s. f., **cas fortuit**, hazard, destin, sort, **قسەت** *qysmet*, **بخت** *bakht*, p. — Sort favorable, **أوغورلۇق** *oghourlyq*, t.; **بخت مساعد** *bakhti muçä'yd*, طالع *thâly'*, **نېكباختلاق** *nikbakhtlyq*.

— Fortune contraire, **ثەلەزىلەك** *thâly'sizlik*, **بد بختلاق** *bed bakht-lyq*, **اوغۇرسىزلىق** *oghoursyzlyq*; **بخت** *bakht* et **طالع** *thâly'* indiquent aussi la fortune incertaine, ce qui peut arriver de bien ou de mal à un homme; ex. : nous sommes compagnons de fortune, **طالعىدە** *muchterik iz*.

— Bonheur, prospérité, **اقبال** *iqbâl*, **دولت** *devlet*. — La grandeur, **أولۇق** *oloulyq*. — État, condition, position dans le monde, **حال** *hâl*.

— Biens et richesses, **مال** *mâl*, pl. **مال و منال** *emvâl*; **مال u menâl**, **قوت مالىيە** *qouvveti mâlliye*,

زنگىنلىك *zenguinlik*. — Divinité qui fait le malheur ou le bonheur à son caprice, **فلڭك** *selek*. — La fortune est aveugle, **وزى** *feleguñ gueuzi*, **أعمىدر** *'amidur*.

FORTUNÉ, e, adj., favorisé du sort, **طالع** *oghourlu*, t.; **أوغورلو** *nacyblu*, a.-t.; **نېكباختلىق** *nikbakht*, p.; **بختىرى** *bakhti atchik*. — Heureux,

دۇلتاۋ دەۋلەتلىق *devletli*, مسعود *mes'oud*. — Les îles Fortunées, les Canaries, جزایر خالدات *djezāiri khalidāt*.

قدیم رومہ شہریندک FORUM, s. m., بییوک میدانی *qadūmī roma chehrinūn būük meidāni*.

بورغۇ دىلگىي FORURE, s. f., *borgou deligui*, t.

چۇر FOSSE, s. f., creux en terre, حفره *tchouqour*, t.; چۇر *houfré*, a. — pour enterrer, مزار *mezār*, t.; قبر *qabr*, pl. a. قبور *qoubour*. — Basse-fosse, قانلى قويىسى *qānly gouïöö*.

خندق FOSSE, s. m., *khandaq*, t. — Les fossés d'une place forte, قلعەنەك خندقلرى *qal'anuñ khan-daqleri*.

چۈرۈمىي يېڭىن FOSSETTE, s. f., چۈرۈمىي *iañaq*, *tcheñè tchouqourj*. — du menton, اككىچىرى *cēnek tchouqouri*, t.

غىصەپ يېڭىن FOSSILE, s. m. et adj., طوغان و يېڭىن *dhoghān və ier itchindē* چىقارلمىش *tchiqārilmich*. — Du sel fossile, يېڭىن طوغان تووز *touz*, *ier itchindē dhoghān touz*, t.

قازمىلق FOSSOYAGE, s. m., *qazmaq*, قازىمەت *qazma*, t.

قازمىق FOSSEYER, v. a., fouir, creuser en terre, چۈرۈمىق *qazmaq*, قازىق *tchouqour atchmaq*. — Fermer avec des fossés, خندق كەپىرىمك *khandaq tchevîrmek*, t.

مزاير قازىجى FOSSEYEUR, s. m., مزار *mezār* قازىدەجى *qazidji*, a.-t.; حفار *hassār*, a.

Fou, adj. m. Voy. FOL.

بىر نوع بورك FOUACE, s. f., *bir nev'j beurek*, پىيدە پىدە, pité.

اوچاڭ قۇتلۇكى FOUGUE, s. m., *odjaq tutunligui* رسمى *resmi*, t.

قەچىلمق FOUAILLER, v. a., *qam-tchilamaq*, t.

يلدرم Foudre, s. f., exhalaison enflammée et bruyante, ىلدەرم *ildyrym*,

صاعقه ىلدەرم اوقيي صاعقه *sā'yqa*, pl. a. صواعق *savā'yq*. —

برق شەمشەك L'éclair, شەمشەك *chimchek*, barq, pl. بروق *burouq*. — Frappé de la foudre, -

يلدرم ايلە اورلمش چالنىش ىلدەرم ilè ouroulmuch, *tchālinmich*. — Coup de foudre,

صاعقه ضربە صاعقه zarbēi sā'yqa. — La foudre est tombée, نازىل اولدى نازىل *sā'yqa nāzil oldou*, nouzoul eiledi. — Au fig., la

colère, طارغىنلىق *dhārghyñlyq*. — Le feu de la colère qui ressemble à

la foudre, صاعقه غىصەپ سلطان بایزىد خان ىلدەرم *ildyrym soul-thān bāïezid khān*. — Un soudre

د'eloquence, سۈزى سۈيلىر سۈزى *seuzu ildyrym guibi seuïler*. —

يلدرمدىن سۈزى سۈيلىر سۈزى *ildyrymden ouroulmaci*, اوئرلەمىسى ىلدەرم ايلە چالنمەد ىلدەرم ilè tchālynma, t.

يلدرمدىن فەدوىرىيەت ىلدەرمىدىن فەدوىرىيەت ىلدەرم ايلە چالنمەد ىلدەرم ilè tchālynma, t.

يلدرمدىن فەدوىرىيەت ىلدەرمىدىن فەدوىرىيەت ىلدەرم ايلە چالنمەد ىلدەرم ilè tchālynma, t.

يلدرمدىن فەدوىرىيەت ىلدەرمىدىن فەدوىرىيەت ىلدەرم ايلە چالنمەد ىلدەرم ilè tchālynma, t.

يلدرمدىن فەدوىرىيەت ىلدەرمىدىن فەدوىرىيەت ىلدەرم ايلە چالنمەد ىلدەرم ilè tchālynma, t.

يلدرمدىن فەدوىرىيەت ىلدەرمىدىن فەدوىرىيەت ىلدەرم ايلە چالنمەد ىلدەرم ilè tchālynma, t.

يلدرملمق *dyrym ourmaq, chāqmaq*, ييلدرم ايله اورمق *üldyrymlamaq*, ييلدرم ايله او رمق *üldyrym ilè ourmaq*. — Battre à coups de canon, — طوب ايله دوكمك *thop ilè deukmek, ourmaq*, t. — Foudroyé, e, دوكمك *thop ilè deukmek, ourmaq*, t. — Foudroyé, e, دوكمك *üldyrym ilè tchālynmych*, چالنمش مضروب بالصاعقه *mazroub bis-sājqa*.

FOUET, s. m., à fouetter les chevaux, قمحچى *qamichi*. — de cuir de bœuf, قرباج *qyrbātch*. — Châtiement infligé aux enfants, كوتىك *kcutek*. — Donner le —, كوتىك *kcutek tchālmaq*. — Recevoir le —, كوتىك يمك *kentek icemek*, t.

FOUETTER, v. a., قمجىلەق *qam-tchilamaq*, قمچى ايله اورمق *qamichi ilè ourmaq*, دوكمك *deukmek*, قمچى اورمق - چالمق *qam-tchi ourmaq, tchālmaq*. — Le canon fouette, c'est-à-dire qu'il frappe un endroit sans obstacle, طوب فلان *thop felān mahalli denier*.

قمحچى ايله دوكىجى *qamichi ilè deuüdju*, t.

FOUGADE ou FOUGASSE, s. fém., پوشکرمد *laghoumdjik*, لغم-چىك *puchkurmè laghoum*, t.

FOUGER, v. n., طوكزبورنى *dhoñouz* *bourounilè echlemek*, t.

FOUGERAIE, s. f., اكرلتىلاك *cireltilik*.

FOUGERE, s. f., plante, اكرلتى *cirelti* أو تى *oty*, t.

FOUGON, s. m., كى او جانى -

مطبخى *guèmi odjāghy, mathbakh*, t.

FOUGUE, s. f., سرتلىك *sertlik*, t.; تھور *hyddet*, حدت *hyd-detli*, a. — de la jeunesse, كنجلاك *guendjlik hyd-detli, sertligui*. — En parlant des chevaux, چاموشانق *tchāmouchlyq*. — Cheval qui a trop de fougue, چاموشلىق چوق ات *tchāmouch-lyghy tchoq át*.

FOUGUEUX, se, adj., حدىلو *hyd-deiliu*, a.-t.; سرت *sert*, تيز مزاج *tíz mizādj*, متهور *mutehevvir*, a. — En parlant d'un cheval, چاموش هارين ات *tchāmouch, hārin át*.

FOUILLE, s. f., قازيش *qāzich*, تيز يرى *iéri qāzup* قازوب ارشدرمه *arāchturma*, قازمقلق *qāzmaqlyq*, t.

FOUILLE-AU-POT, s. m., اشجى ديماغى *achdji iāmāghy*, t.

FOUILLE-MERDE, s. m., بوق بوجىكى *boq beudjegui*, t.

FOUILLER, v. a., chercher en creusant, طپراغى *qāzmaq*, قازمق *qāzmaq*, ارشدرمق *arāchturmaq*, ارضى حفرا *qāzüup arāchturmaq, arzi hafr it*. — quelqu'un, chercher dans ses vêtements, بىركىسىنەتك *bir ki-mesnēnuñ ustunu bāchini arāchturmaq*. — dans sa poche, جىنى *djebin* *arāchturmaq*.

صندوق ايچنه ارامق *sandouq itchinè arāmaq*. — dans les livres, تتبع و تفحص *teteb-hou' ve tefahhouci kioutoub it*.

FOUINE, s. f., سکسماار *sânsâr*, t.

FOUR, v. a., قازمۇق *qâzmaq*, t.; حفراء *hafr it*, a.-t.

FOULE, s. f., multitude de gens qui se pressent, *ghalebèlik*, vulg. *qalabalyq*, خلق *khalq ghalabalyghy*, t.; زحام *izdihâmi nâs*, ناس *zihâmi nâs*. — Le commun des hommes, عوام ناس *'avâmmi nâs*. — Une foule d'affaires, بور *bir alâi echqyïä*. — En t. d'art., action de fouler, بصلمه *bacylmact*. — La foule des draps, چوقەلرک بصلمهسى *tchoqalaruñ bacylmact*. — En foule, - چوقلۇق *tchoqlouq*, غلبەلۇق - جمعیت ايلد *ghalabalyq*, djem'iit ilè, جم غفیر *djemmi ghasîr olaraq*. — Par troupes, بولۇك بولۇك *beuluk beuluk*, فوج فوج *sevdj sevdj*. — Alléguer des raisons en foule, كىرىت ايله بسط علل واسباب ا *kesret ilè basthi'y'lel u esbâb it*.

FOULER, v. a., aux pieds, باصمۇق *aïaghylè bâsmaq*, اياڭله باصمۇق *aïaghylè bâsmaq*, چىنەمك *tcheïnemek*, دېنەمك *tepinmek*, a.-t.; پايىمال *pâimâl* it. — Écraser, ازمك *ezmek*. — Presser, صقەمۇق *syqmaq*. — Opprimer, بضمۇق *tcheïnemek*, چىنەمك *bas-maq*, ظلم وتعدى ا *zoulm u te'addi it*. — Fouler des draps, چوقەيى بصدرمۇق *tchowqaii*

basturmaq. — la vendange, اوزمى *uzumu tcheïnëüp syqmaq* چىنېبوب صقمق اوزم بصدرمۇق *uzum basturmaq*. — Se fouler un nerf, سکرى ازلمك *siñyri ezilmek*, guevchetmek. — le pied, اياغى ازلمك *aïaghya ezilmek*, bertilmek. — En parlant des chevaux, بىرەلەك *berèlemek*. — Les selles neuves foulent d'ordinaire les chevaux, يىكى ايراتلىرى بىرەلەر *iéñy cier atleri bereler*. — Foulé, e-, چىنەمش بىصلەمەش *tcheïnenmich*, ازلمش *ezilmich*.

FOULERIE, s. f., pour les draps, چوقە بىصرە جق *tchoqa basturadjaq ier*. — pour la vendange, اوزم بىصلەمەش *uzum bacyladjaq ier*, t.

FOULEUR, s. m., اوزمى باصان *uzumu bâçan*, tcheïnien, چىنەن *tcheïnen*.

FOULOIR, s. m., چوقە بىصرە جق *tchoqa basturadjaq alet*, اللىت منكىنه *menguené*, t.

FOULON, s. m., چىرپىچى *tchirpi-dji*, t.; قصار *qassâr*, a.

FOULQUE, s. f., انكىت *anguit*, t.

FOULURE, s. f., contusion, ازشى *ezinty*. — d'un nerf, سکر ازنتىسى *syñyr ezintyey*, t.

FOULURES, s. f. pl., كىيىك ايزى *tchirpi-gueik izi*, t.

FOUR, s. m., فرون *sou-roun*. — à chaux, كىرج اوچاءى *odjâghy*. — à briques, kiredj odjâghy. — كومتىجىنك كورەسى افروفى *kere-mittchinuñ keurêci fourouni*. — de potier, چوملەكچى اوچاغى *tehem-lekldji odjâghy*, t.

FOURBE, adj., يلانجي *ialāndji*,
دوباره جي *dou-*
aldāñdji, الدايجي
مكار *bāradji*, اويناق *oīnāq*, t.; حيله باز *hīlēbāz*,
mekkiär, a.; حيله باز *hīlēbāz*,
hīlēkiär, a.-p. — Fourbe, s. f., voy.
FOURBERIE.

FOURBERIE, s. f.,	حيله <i>hylé</i> , a.;
حيله بازلق <i>hylébázlyq</i> , a.-p.-t.;	
دوباره <i>ál</i> , <i>telbíslik</i> ,	تبليسليك
doubāra, مکر <i>dekk</i> , mekr. —	ذک
Faire une مخاتله <i>y'mali</i> —	اعمال
moukhâtelè it.	

FOURBIR, v. a., سلمک *silmek*,
صيقللهمق *djilā virmek*,
صيقل ويرمك *saiqallamaq*, t.;
سلاحة *saiqal virmek*. — des armes,
جلاء ويرمك *silāha djilā virmek*.

FOURBISSEUR, s. m., artisan qui fourbit les armes, جلاجى *djilādji*. — Qui monte et vend des armes, سیف فلنجى *qylýdjedji*, t.; *sejjāf*, a.

FOURBISSURE, s. f., لا djilā,
صقل saïqal, a.

FOURBU, E, adj., طوقۇن *aïäqlari thoutqoun, t.*

بیوک چتال FOURCHE, s. f., buük tchatäl, چتال tchatäl. — en fer, دمر چتال demir tchatäl. — à faner, دوندره جک چتال otlouq deunduredjek tchatäl. —

Fourches patibulaires, داراغاج *dār aghādj*.

FOURCHER, SE FOURCHER, v. n.,
چتاللنمق *tchatällanmaq*, t. — Che-

min qui fourche, بول tcha-
tällaneur iol. — Fourché, e, چتال
tchatāl.

FOURCHETTE, s. f., ustensile de table, چتال *tchatāl*. — du pied du cheval, ایا غنڈ کی یومری *āt aīāghyndēki iounrou*. — de l'estomac, جان اوی *djān evi*. — Petite fourche, دک .. *digren*, t.

چتالک دیشی FOURCHON, s. m., tchatāluñ díchi, دیش dích.—Fourche à trois fourchons, اوج دیشل و چتال utch díchlu tchatāl.

FOURGON, s. m., sorte de charrette عربه حرق qāñlu 'araba-djyq. — pour l'armée، کر 'asker muhimmāt 'arabacy. — Instrument pour remuer le bois et la braise dans le four، کوسکو keusku، کوسکی keuski.

FOURGONNER, v. a., remuer avec
 le fourgon، کوسکی ایله ات-شی قارشترمق *keuski ilè atechi qarych-turmaq.* — Remuer le feu sans nécessité, le déranger، ات-شی قارش مورش *atechi qārych mourich it.*
 — Fouiller en brouillant، الست امـست *alt ust it.*

FOURMI, s. f., قرنجہ *qaryndje*,
vulg. *qarindja*, t.; نمل *nemel*, pl.
a. تمال *nimāl*; مور *mour*, p.

FOURMILIÈRE, s. f., قرنجہ لق qaryndjalyq, قرنجہ بوسےی qa-ryndja iowacy, t.

FOURMILLEMENT, s. m., *جِنْكِ*
guidjik, t.

FOURMILLER, v. n., abandoner, چو غلائق tchoq. ol; چوق او tcho-

قرنچہ کبی چوغلق او qalmaq, rindja guibi tchoqlouq ol. — Pico-
ter, guidjichmek, بدنلے کجشمک اجشم—ق bedendè
قرنچہ کزر کبی اجشم—ق qarindja guezer guibi adjichmaq, t.

بیوک فـرون FOURNAISE, s. f.,
 buïuk fouroun, t.; سـعور sā'our, a.

FOURNEAU, s. m., اوجاق *odjāq*,
صوبه *soba*. — de cuisine, مطبخ *mathbakh odjāghy*, t.;
اوجاغى *kulkhan*. — Creux en terre
rempli de poudre, لغم *laghoum*.

FOURNÉE, s. f., فرونلاق *fouroun-louq*, t. — Une fournée complète, تمام بير فرونلاق *tamām bir fouroun-louq*.

دونامش Fourni, e, adj., garni, مکـمـل donānmich, t.; mukemmel.
— Donné, وـبـرـلـهـ شـ vīrlmich, t.
Voy. ÉPAIS, TOUFFU.

FOURNIER, ÈRE, s., فروندجی *fou-roundji*, t.

FOURNIL, s. m., فرون *sou-
roun ieri*, t.

بَارُوت Fourniment, s. m., *bārout pālāsqaci*, t.

FOURNIR, v. a., donner, procurer, *virmek*, *virmek*, *الوييرمك* *alyvirmek*, *t.*; *اعطا ايلهـك* *y'thā eilèmek*. — Fournir à la dépense de quelqu'un, *خرجنى bir kimesnenuñ khardjini gueurmek*. — Pourvoir à ..., *قدارك tedâruk gueurmek*, *it*, *تسلیم medâr ol*. — Livrer, *تسلیم teslim it*. — Produire, représenter, *عرض taqdim 'arz*, *تقدیم taqdim it*. — Préparer, disposer,

حاضرلمق *hâzyrlamaq*. — Suffire, كفايت ا *kefâiet it*.
 ـ Je ne saurais fournir à tout, هر ايدهم *her cheïe kefâiet idemem*. — Achever, parfaire, تمام ا *tamâmlamaq*, it-
 نمااملمق *mâm it*. — Garnir de ce qui est nécessaire, تجهيز دوناتمق *donâtmaq*,
 لوازماتيله دوناتمق *donâtmaq it*, كافه لوازماتيله دوناتمق *donâtmaq it*,
 kiâffî levâzimâtîlè *donâtmaq*.

FOURNISSEUR, s. m., des vivres, zakhyréddji, t.

FOURNITURE, s. f., provision, ذخیره *zakhyrè*, pl. a. *zakhāîr*, تدارک *tedāruk*. — de bois, اودون *odoun*, تداركى *tedārugui*. — Ce que les artisans fournissent en outre du travail, لازم اولان *khardj*, خرج *lāzym olān* thāqym, طاقم *levāzimāt*. — Le prix de la fourniture, لوازمات بهاسى *levāzimāt behācy*. — de salade, صلانية تربیه سی *salāta terbūēci*, قونـان *salāta qonān*, اونـلۇق *salātaïè qonān otlouq*.

FOURRAGE, s. m., herbe que l'on donne aux bestiaux, يم iem, اونلاق اوتناق *otlouq iem*. — vert, قورى يم qourou tazé iem. — sec, بچى يم bitchumy *otlouq iem*. — Action de couper le fourrage, بچى اوتناق bitchumy.

FOURRAGER, v. a., conper le fourrage, اونلوق بچمك ot, ot-louq bitchmek, اونلوق otlamaq. — Amasser du fourrage, اونلوق ندارك ot louq tedāruk it, اونلوق قويارمك ديوشمرек ot louq div-churmek, qopärmaq. — Fourrager au vert, تازه اونلوق بچمك taze

otlouq bitchmek, t. — Ravager le pays, **ولایت اورمق - تالان ا** *viläiet ourmaq, tälän it,* **غارت ا** *ghäret it, kharāb it, خراب ا* **یقہق** *takhrīb it, تخریب ا* **iyqmaq**, t.; **اوغلایچی** *otläqtchi*, t.

FOURRAGEUR, EUSE, s., **اوغلاقچی** *otläqtchi*, t.
FOURRÉ, e, adj., rempli de bois, **اورمانلو** *ormānlu*. — Garni de pe-lisse **کورک** *kurk qäplu*. — S. m., endroit rempli de bois, **اورمانلوق بیر** *ormānlyq ier*. — Une paix fourrée, feinte, peu solide, **بوز اوزرنك اولان مصالحة** *bouz uzerindé olân muçâleha*, **صلح ظاهري soulhi zâhiri**.

FOURREAU, s. m., gaine, enveloppe, **خلاف قین - قن** *qyn*, t.; **ghyläf**. — Tirer l'épée du fourreau, **قلجي قینندن صيرمق - اخراج ا** *qylydji qyninden syrmaq, ykhrädj it*. — Étui, **قبور qoubour**. — Robe d'enfant, **چوجوق روپاسى tchoudouq roubäcy**.

FOURRER, v. a., introduire, mettre parmi, **اپچرو صوقمق** *soqmaq*, **قويء-ق قومق** *qoïmaq*, **کيردرمك** *guîrdurmek*, t. — dans sa bouche, **أغزنه قوبمق** *aghzinè qoïmaq*. — la main dans sa poche, **النبي جيئنه صوقمق** *elini djebinè soqmaq*. — Celui qui fourre son nez partout, **صوقلغن** *soqoulghan*, **هر ايشه بورننى صوقار nouounou soqär**. — Donner en cachette, **سوشدرمك** *sivichturmek*, **قايدرمق** *qäidurmek*. — Insérer mal à propos, **صوقمق** *soqmaq*, **ادحال ا** *idkhâl it*. — Fourrer dans

l'esprit, dans la tête, **ذهبنة - ذهنه** *'aqlynè, zihniñè soqmaq*. — Fourrer, garnir de fourrure, **کورک قاپله-ق** *kurk qäplamaq*, **کورکلمك** *kurklemek*. — Se Fourrer, v. réfl., s'introduire, **صوقامق** *soqoulmaq*, **کيرشمك** *guîrichmek*. — Se mêler d'une chose, **مدخله ا** *mu-dâkhelè it*, **قرشمق** *qarychmaq*. — Se fourrer, se garnir contre le froid, **کورک کورکلمك** *kurklenmek*, **کيمك** *kurk gueïmek*.

FOURREUR, s. m., **کورکچي kurktchi**, t.

FOURRIER, s. m., **قوناقچى qonäqtchi**, **قوناقچى يماخى qonäqtchi ïamäghy**, t.

FOURRIÈRE, s. f., lieu où l'on met le bois, **أدونلق odounlyq**, t.

FOURRURE, s. f., **کورک kurk**, t.

FOURVOYEMENT, s. m., **ازمقلق azmaqlyq**, **يولدن چقارمقلق ioldan tchyqärmaq**, **اصلال izläl** **ضلاله zalälet**, a.

FOURVOYER, v. a., détourner du chemin, **يولدن چقارم-ق** *ioldan tchyqärmaq*, **يول ازدرمق iol azdurmaq**, **يولي شاشزندق ioly châchurtmaq**. — Au fig., induire en erreur, **اصلال izläl it**. — Se Fouroyer, v. réfl., **يولدن چيقمق** *ioldan tchyqmaq*, **يولي شاشمق** *ioly châchmaq*, **غايس ب ا** *ghäib it*, **طوغرى يولدن صاپمق** *dhoghrou ioldan säpmaq*, **عدول ا** *'oudoul it*. — Fourvoyé, e, **ازمش azmich**, **چيقمش** *tchyq-mich*, **طوغرى يولدن صاپه-ش** *dhoghrou ioldan tchyq-mich, säpmich*.

FOUTEAU, s. m. Voy. HÈTRE.

FOUTELAIE, s. f., قاین اغاجلق qāīn aghādjlyq, t.

FOYER, s. m., âtre, lieu où l'on fait le feu, اتشلک odjāq, t.; atechlik. — Centre d'action, siège principal, بیوا ūvā. — de la rebellion, زوربالعک zorbāly-ghūn ūvācy.

FOYERS, s. m. pl., maison, domicile, ev, t.; مسکن mesken, pl. a. او او meçākin. — La patrie, مساکن vathan.

FRACAS, s. m., bruit, کورلتى gueurulty, کورلا دى gueuruldy, پتلادى patlādy, کوتردى keuturdý, t.; شماته شماته chamāta, p.; ولوه vel-velè, a. — Rupture avec violence et bruit, چاتردىلى tchātirdili قرلش qrrylıch, هدّه heddet, a.

FRACASSER, v. a., قرمق qyrmaq, پارچه pārtcha pārtcha it, خرد وخش ا khourdu khych it, t.

FRACTION, s. f., action de rompre, قرلش qyrlich, t.; کسر kesr, a. — Parties d'unité, قرنتيلر qyryntyler, کسورات kuçour, pl. kuçourat. — Calcul des fractions, حساب hycābi kuçour. — Partie d'une chose quelconque, حصہ hyssè.

FRACTIONNAIRE, adj., کسورلو kuçourlu. — Nombre —, کسورلو عدد kuçourlu 'aded, a.-t.

FRATURE, s. f., قرش qyrich, قرلماق qyryqlıq, قرقلاق qyrylma, t.; کسر kesr, a.; شكسىt chikest, p. — de porte, قپۇزىك qu-pounuu qyrylmacy. — Division su-

bite dans les os, كميك قرقاغي gue-mik qyryqlıgħy.

FRACTURÉ, e, adj., t. de chirur., os, قرق كميك qyryq guemik, t.

FRACTURER, v. a., un os, كمكي قرمق - شكسىt guemigui qyr-maq, chikest it. — Se fracturer, كمك قرلمق guemik qyrylmaq.

FRAGILE, adj. com., aisé à rompre, قرليجى qyrlıur, قرلور qyrlı-dji, قرلمەسى qyrlımaci qo-läi, كورك guevrek, t. — De peu de durée, دوامىز devāmsyz, t.; بى بغا bi beqā, بى دوام bi devām, nā pāidär, a.-p. — Faible, sujet à tomber en faute, قوتىزز qouvvetsyz, عاجز z'aif, ضعيف 'ādžiz.

FRAGILITÉ, s. f., disposition à se briser, قرليجىلىك qyrlıdılilik, t.; قابلىيت انكسار qābilieti inkiçär. — Instabilité, قرارسلق qarārsız-lyq, بى بقاىيى bi beqāii. — Faiblesse, facilité à tomber en faute, ضعف qouvvetsyzlyq, طبيعىت بشرىتى za's. — humaine, مزلقە بشرىتى me-laqa'i becherüiç. —

FRAGMENT, s. m., morceau d'une chose brisée, قرنىتى qyryndy, قرندى qyrinty, قيرق پارچىسى qyryq pār-tchaci, t.; كسراة kisret. — de vases, ساقسى ساقسى sāqsi pārəleri. — d'or, altoun oufāghy. — Partie d'un ouvrage, d'un écrit, قطعة djuz, pl. اجرا edjzā; جز qy-th'at, pl. قطعات qy-th'āt.

FRAI, s. m., action de frayer, en parlant des poissons, بالتلرىك

FRAÎCHEMENT, adv., au frais,
سرینلیک سرین havāda, هواده
serīnlikte, سرین يرده serīn ierdé, t.
— Récemment, یکیدن ieñiden,
یکی اولهرق demín, دمین ola-raq.— arrivé, تازه کلمش tâzé guel-mich.

FRAÎCHEUR, s. f., frais agréable, سرینلک *serīnlik*. — de l'air, هوانگ سرینلکی *havānūn serīnlikī*. — Éclat, coloris, تازه‌لک *tāzeh-lk*. — نهارت طراوت *tharāvet*; پارلاقلق، nazāret, a. — en peinture, پارلاقلق *pārlāqlyq*; زهارت رونق *ravnaq*, zehāret. — Froidure, صوغولق *so-ghouqlyq*, برودت *buroudet*. — Rhumatisme, voyez ce mot.

FRAÎCHIR, v. n., devenir fort, en parlant du vent, روزگار سردنه ک *rouzguiār sertlenmek*, t. — Le vent fraîchit, روزگار سردلنور *rouzguiār sertlenur*.

FRAIS, AÎCHE, adj., d'un froid modéré, سرین *serīn*, t. — Temps —, سرین هوا *serīn havā*. — Froid,

بارد *bārid*. —
 صوغوق *soghouq*, تازه *tāzé*. —
 يیکی *iēñi*, تازه *tāzé*. —
 Récent, تازه *tāzé*. —
 بیور طه *iou-mourtha*, تازه *tāzé*. —
 تازه *tāzé*, Troupes fraîches, عسکر *tāzé 'asker*. —
 La plaie en est encore fraîche, ياره هنوز تازه در *iāra henouz tāzēdur*. — Délassé, dispos, قوئی تازه لمنش *quovvēti tāzēlen-mich*. — Visage, teint frais, پارلاق *pārlaq benz*. — Qui a bon visage, بیزی ایشیق *iuzu ichiq*. —
 سرینلیک *serinlik*, Le frais, la fraîcheur, recently, تازه *tāzé*. —
 بیکی *iēñi*, جدیداً *djediden*, Bâtiment tout frais fait, ياره بنا *iēñi iāpylmich bir binā*.

FRAIS, s. pl., dépense, dépens, مصرف masraf, خرج khardj, t.; مصارف meçārif. — Grands pl. frais, كلیتلۇ مصرف kullüetlü masraf. — Menus خرده مصرفلىرى, — khourdè masraflar. — de justice, محکمە مصرفى mehkemé masrafi. — de route, راه خرج khardji rāh. — A' ses frais et dépens, خرج کندو بىدەنەندىن — و مصرف كىندو بىدەنەندىن — khardj u masraf guendu bedeninden, كىقەسىسىنىڭ اولماق اوززە cinden olmaq uzrè. — A frais communs, مصارف مشتىركە ايلە meçārif muchterikè ilè. — A peu de frais, جۈزىيە ايلە meçārif djuziië ilè.

FRAISE, s. f., fruit du fraisier, چیلک - *tchilek*. — Mé-sentère et boyaux de veau ou d'agneau, بوزاغو و قوزى بغرسقا-رى *bouzaghou vè quozou baghyrsaqları*.

— Fortification formée avec des pieux، قازقىدىن مەترىس *qaziqten metris*. — Collet plissé، يېڭە بۈكۈلمۈش *iaga*, t.

چیلک فدانی FRAISIER, s. m., -کوکی tchilek fidāni, keuki, t.

اغاج چیلکی FRAMBOISE, s. f.,
بوک-رزلان یېمېشى aghādj tchilegui,
beugurtlen iemichi, t.

بُوكْرْتَلْن FRAMBOISIER, s. m., beugurtlen aghādji, t. اغاجی

FRANC, s. m., nom primitif des Français sous Clovis, et nom sous lequel on désigne les Européens en Turquie, فرنك firenk, frenk.

francs, تمام ایکی کون *temām iki*
gun. — Franc, adv., ouvertement,
 sans déguisement, پاکچه *pākchē*,
 تمیزجه *temīzdjē*. — Parler franc,
 تمیزجه *temīzdjē* seuile-
 mek.

FRANÇAIS, E., S., فرانسز *frāncyz.*
 — Un — بـ فرانسز ادم، *bir frāncyz adem.* — Une française، بـ فرانسز *bir frāncyz qāry.*

FRANÇAIS, adj. m., au fém. FRANÇAISE لسو فرانسیز, *frāncyz*, فرانسیلوا *frānčalu*, فرانسیو *frāncevi*. — La langue française, فرانسیز لسانی *frāncyz ličāni*. — En français, فرانسیزجہ *frāncyzdjè*. — Parler français, فرانسیزجہ سویلمک *frān-eyzdjè seiülemek*.

FRANCE, s. f., فرانسه *françā*. —
Le royaume de —، فرانسه مملکتی، *françā nemleketi*. — Le roi ou l'empereur de France، فرانسه پادشاهی *françā pādichāhi*.

FRANCHEMENT, adv., sincèrement, حقیقت doghrouly-guilè دوغرولغله صدقله haqrat uzrè, ilè اوزره - ایله sydqylè کوکل پاکلکیلے gueuñul pâkliguile خلوص بال ایله khou-louci bâl ilè, ilè اخلاص ایله ykhlaas ilè moukhliçanè. — Clairement, اشکاره achikiarè. — Parler franchement, اشکاره سوبلهک achi-kiarè seùilemek. — Sans crainte, هر درلو bi pervâ. — Avec exemption de charges et de dettes, هر قیود و ذمّاتدن بری اوله رق turlu qoïoud u zimmätten heri ola-raq.

FRANCHIR, v. a., sauter par-dessus ou par de là, أشوري - *achury, euteïè sytchrā-maq*, سچرامق - *atlāmaq*, اتلامق - *sytchrāüp guetchmek, atlāmaq*. — خندغى صەپرايوب اتلامق *khandaghy sytchrāüp atlāmaq*. — أۇتىدە كەممك *euteïè guetchmek*. — les fleuves, انهارى قطع و عبورا *enhāri qath' u 'oubour it.* — Franchir le mot, dire ouvertement, اچقدن سویلەك *atchyqtan seuilemek.*

FRANCHISE, s. f., exemption, مسالمك *mou'āflyq*, معافلقة *mu-
cellemlık*, سریستلک *serbestlik*, a.-t.; معافیت *mou'āfiyet*. — Li-
berté, ازادلق *azādlyq*. — Lieu de
franchise, d'asile, جای امان *djāt amān*, صغنه حق یور *syghynadjaq ier*. — Sincérité, دوغولق *doghroulyq*, t.; صداقت *sadāqat*, خلوص *bi rüälyq*, بی ریالق *khou-
lous*, پاکلگی *ürek pâkligui*. — Agir, procéder avec franchise,
حقیقت اوزره کچنے ک *haqqat uzrè guetchinmek*. — Parler avec
خلوص اوزره سویله ک *khou-
lous uzrè seuilemek*.

فرانسلندرمك FRANCISER, v. a., frâncizlendurmek, t.; فرانسلندر -ز frânciz, صيغه سنه تصويف frâncyz syghacine tasvîgh it. — Se Franciser, v. réfl., اوضاع frâncizlenmek, فرانسلندرمك evzâ واطوار فرانسيوية يبي تتحصيل vu athvâri frâncêvüüeti tahsil it.

فرماسون FRANC-MAÇON, s. m., *fermāçoun*, vulg. *farmāçoun*, t.

FRANC-MAÇONNERIE, subst. fém., فرماسونلّق *fermāçounlyq*, *farmāçounlyq*, t.

دَرَاج قوشى FRANCOLIN, s. m., durrādj qouchou, t.; دَرَاج dourrādj, pl. a. چل derāridj; درابىچ tchil.

کە-ا! FRANC-PARLER, s. m., سرستیت ایله سوپلەك استحقاقى - kemâli serbestüet ilé seuüle-mek istihqâqy, izni, a.-t.

سچاق - *satchāq* - FRANGE, s. f., صرمه لو سچاق *satchāq*, t. — d'or صرمه ابریشمی سچاق *satchāq*, *syrmalu satchāq*. — en fil de soie, *ibrichím satchāq*.

FRANGÉ, E, adj., صِحَاقْلُو sa-tchāqlu, t.

FRANGER, v. a., صَاقْلَامَقْ sa-
tchäqlamaq, - قَوْمَقْ qomaq, dikmek, t.

FRANGIER, s. m., صِحَّاقْجِي *sahāqjī*, *tchāqdji*, t.

نوع خمیر bir nev'y khamir ichi, t.
ایشی

FRANQUETTE (A la), adverbe, طوغرولغىلە dhoghroulyghylè, t. نكىيفىسىز sadūqat ilè, صداقت اىلە teklißsiz, a.-t.

FRAPPANT, *e*, adj., qui fait impression, پک تأثیر او *pek teccirlu*. — Vérité frappante, شدید حقیقت *haqiqati chedid ut-teecir*. — Qui ressemble fortement (portrait), صورت بکزین - پک بکزز *peket benzeen souret*.

سکندنک نقشی FRAPPE, s. f., sikkenuñ naqchi.

FRAPPÉ, E, adj., qui a reçu un coup, أورلمش *ouroulmouch*, t.; زده *zdeh*

zèdè, p. — de la foudre, يلدرم *ıldırıym tchālinmich.* — de la peste, يومور جقلو *ioumourdjaq-lu.* — d'étonnement, شاشهش *chāehmich, mutehaïr.* — Pé-nétré, affecté, متّهير *muteescîr.*

FRAPPEMENT, s. m., des mains, الْقَاقِمَةُ *el qāqmaci.* — Action de Moïse frappant le rocher, موسى پیغمبر ک عصا ایله قیبا اورمهسى *mouça peïghambèruñ 'acā ilè qaiā ourmaci, t.*

FRAPPER, v. a., donner un ou plusieurs coups, اورم—ق *ourmaq, deugmek*, vulg. *deuomek*, زده لەك *zarb it, a.-t.*; ضرب ا *zedəlemek.* — avec un bâton, عصا ایله اورمق *'acā ilè ourmag.* — Frapper à la porte, قپويي *qapouüi tchālmaq.* — Faire une vive impression, تأثیرا *teeçir it.* — Frapper d'étonnement, حیرتے *haüretè brāq-maq, gueturmek.* — monnaie, سکه *sikkè it.* — des mains, applaudir, اورمق *el qāqmaq.* — sur l'enclume, اورس او زرنك دوكمك *eurs uzerindè deugmek.* — Frapper avec bruit, چاريمق *tchārpmaq.*

FRAPPEUR, EUSE, adj., اوريجى *ourídji, t.*; صارب *zārib, a.*

FRAQUE, s. m., لباس قصیر *libāci qacyr, a.-t.*

FRASIL, s. m., كومر توزى *keumur tozou, t.*

FRASQUE, s. f., action extravagante, عمل غريب *'ameli gharib.*

— Ruse, tour malin, حيله *hîlé, a.*; رنك *renk, p.-t.*

FRATERNEL, LE, adj., قرنديشلاغه *qarindachlygha makhsous, t.*; مخصوص اخوى *burāderānè, p.*; براذرانه *akħavi, a.* — Amour — علاقه اخوت *hubbi akħavi, a!* اخواه *'alāqai oukhuvvet.*

FRATERNELLEMENT, adv., قرداش *qardāch guibi, qaryndāchdjè, t.*; برادرانه *burāderānè, p.*; اخوه *oukhouvveten, bittevākhy, a.*

FRATERNISER, v. n., قرداشلىشمق *qardāchlaçmaq, -* او *qardāch guibi ol, guetchinmek,* كچنده ك *qaryndāchdjè guetchinmek, t.*; قرنداشجه كچنده ك *qardāchlyq it.* — Sunir par la ..., قرداشلىق بغله—ق *qardāchlyq bagħlamaq.*

FRATERNITÉ, s. f., قرداشلىق *qardāchlyq, qaryndāchlyq, oukhouvvet, muwākhāt.* — Les liens de la fraternité, du sang, اخوة *ykhvānlýq, t.* مواخات *muwākhāt.* — Liens d'amitié intime sans parenté, قرنداشلىق حقوقى *qarindāchlyq houqouqy.*

FRATICIDE, s. m., meurtrier de son frère ou de sa sœur, قرنداشنى *qarindāchini culduren, t.*; اولدرن *culdurmè, a.* — Crime de tuer son frère ou sa sœur, قرنداشنى اولدرمـه *qaryndāchini culdurmè, qatl ul-ākh.*

آل فRAUDE, s. f., حيله *hilè*, a.; دوباره *doubâra*, p.; مكر *mekr*, خدعة *khoud'a*, غبن *ghabn*, a. — En fraude, حيله ايله *hilè ilè*. — Contrebande, voy. ce mot.

الداتق FRAUDER, v.a., tromper, *aldâtmaq*, t.; حيله ا *hilè it*. — ses ميراث *mîrâs churekiâcini aldâtmaq*. — Faire de la contrebande, كومرك *resmini oghourlamaq*, مال *gumruk*, فاچرمق *mâl qâtchurmaq*.

الدايجي FRAUDEUR, EUSE, s., غابن *ghâbin*, a.; *aldâidji*, t.; حيله باز *hilè bâz*, a.-p.

FRAUDULEUSEMENT, adv., حيله - *hilè*, خدعة ايله *khoud'a ilè*, a.-t.; غدرًا *ghadren*, a.

FRAUDULEUX, EUSE, adj., enclin à la fraude, الدايجي *aldâidji*, مكار *doubâradji*, t.; دوباره جى *mekkiär*, a.; تلبيسلو *telbîslu*. — كاذب *yalân*, يلان *ialân*, *kiâzib*, مزور *muzevvir*. — Banqu-route frauduleuse, يلان مغاسلك *ialân mufluslik*, افلاس مزور *iflâci muzevvir*.

FRAYER, v. a., marquer un chemin, يول اچق *iol atchmaq*. — Aplanir les difficultés, يول *iol*. — اراءت *iol gueustermek*, كوسترمك *irâeti tharyq it*. — Frotter contre quelque chose, ازاج-ق *azâdjiq*, طوقنه-ق *dhoqounmaq*, سورتهك *surtmek*. — En parlant des poissons, بالق اشنېك *bâlyq echlenmek*, چفتلشېك *tchift-* يمورظمق *alyqoïadjaq*.

lechmek, ioumourthalamaq. — سعسر par le frottement, اشنمق *achinmaq*. — Se convenir, s'accorder, اويمق *ouïmaq*. — Se fréquenter, قونشمق *qonouchmaq*. Voyez FRÉQUENTER. — Frayé, e, adj., (chemin). Voyez FRÉQUENTÉ.

FRAYEUR, s. f., قورقو - *qorqou*, اوچونه - *eurkuklik*, وحشت *ra'b*, رعب *vahchet*, هراس *hirâs*, a. — Grande رعب *ra'bi 'azîm*.

FREDAINE, s. f., pétulance, écart de jeunesse, شوخلاق *chokhlyq*, كنجلك *guendjlik*, جاهللکى *djâhilligui*, *belâci*. — Divertissement, جنبش *djumbuch*. — Faire ses fredaines, جنبش ا *djumbuch it*.

FREDON, s. m., ترنم *terennum*, pl. a. terennumât; فعنة *naghmet*, pl. a. نغيات *naghâmât*; تردید صوت *terdîdi savt*.

FREDONNER, v. a., ايله ا *irlamaq*, ايرله يق *terennumât ilè irlamaq*, ترنم ا *terennum it*, a.-t.

FRÉGATE, s. f., فرقتيين *fırqatîn*, t.

FREIN, s. m., qui se met dans la bouche du cheval, كم *guiem*, كم *ouïan guemi*, اويان كمى *thomâghy*, t. — Un cheval qui prend le mors aux dents, كم ازويد چلان ات *guiemi azouïè tchalân ât*. — Ce qui retient dans le devoir, ديزكن *dyzguin*, ضبط *zabth*,

عنان تکفَّف men', باخ bāgh, منع ināni tekeffus u istim-sāk. — Ronger son frein, دیشی صیقوب اویکه بی صاقلیق syqup enīguieüi sāqlamaq, کظم kezmi ghaiz it. — Mettre un frein à sa langue, دیلنی طوْتَق dīlini thoutmaq.

FRELATER, v. a., شرابه حیله charābè hīlē qātmaq, t. — Vin frelaté, حیله قاتلمش شراب hīlē qātilmich charāb.

FRELATERIE, s. f., - حیله قاتنه قاتینغی hīlē qātma, qātyghy, t.

FRÈLE, adj., fragile, گورک guevrek, كوشك guevchek, t. — Faible, زبون ضعیف z'aif, a.; za-boun, p.

FRELON, s. m., اشک ارسی echek arouey, t.; زنبور zembour, a.-p.

FRELUCHE, s. f., پسکالچک pus-kuldjik, t.

FRELUQUET, s. m., بینی باشلو ieïni bāchlu, زرزوب zirzob, t.

FRÉMIR, v. n., être ému, avec اضطراب دروندن istrýrābi derounden titremek, يورک قالنه-ق iurek qāl-qynmaq. — اورکه-ک اورپوب سلکنچک eurkmek, خوفدن دترمک pup silkinmek, khavsten titremek. — de colère, فرط غصبدن fertly ghabzden titremek. — Murmurer, gronder, صومردانهق soumourdān-maq, قاچه-ق qaqqymaq. — Commencer à bouillir, قاینامعه باشلهق qāināmagha bāchlamaq.

FRÉMISSEMENT, s. m., agitation, tremblement, دترمه titremē, اورکه يورک قالنه-ق iurek qālqynmaci, t.; ارتجاج قلب irtidjādji qalb. — Crainte, terreur, قوى اورپرمىسى qorqou, tuū urpermeci. — Bruit, كولىدى روزكارك gueuruldy. — de l'air, فالقەسى rouzguiārun qālqmaci. — de la mer, دكىزك چالقەنىسى denizun tchālqanmacy, دكىزك دېپەنوب اوينەسى denizun tepr-nup oīnamaci, لېجىب ledjeb.

FRÈNE, s. m., بوداق dīch boudāq aghādji, t.

FRÉNÉSIE, s. f., fureur violente, سرسام علتى sersām, فرنېطىس fra-nēthos. — Éprouver un accès de frénésie, حال سرامدە او دليلك delilik جنون djunoun.

FRÉNÉTIQUE, adj. com. et s., سرساملىو sersāmlu, t. — Un homme frénétique, علت سرامدە اوغرامش ىللىتى sersāmē oghrāmich adem.

FRÉQUEMMENT, adv., صقچە syqtchē, چوق seuq seuq, مېيق صيق ikidē كىرە tchoq kerrè, بىدە birdè, دفعات ايله def'tat ilē.

FRÉQUENCE, s. f., چوقلاق tchoqlouq, t.; تىكىر kesret, teker-rur, تلاحق telāhuq, مواتىرет muvāteret. — La fréquence des visites, زيارتلرەك ziäretlerün telāhuq utevāturi. — La fréquence du pouls,

نېمىنك تىيزلىكى nabzuñ t̄izligui, سرعت النبض sur'at unnabz.

FRÉQUENT, e., adj., صق seuq, صق صق seuq guelen, كلان kecīr, كثير الوقوع ul-vouqou', اولان kesret uzrē vaqy' olān. — Les tremblements de terre sont fréquents dans ce pays, بو مەلکىتىدە زلزلەر, كثير الوقوع در zel-zeleler kecīr ul-vouqou' dur.

FRÉQUENTATIF, IVE, adj., (verbe), معنای تکشىرى متضمن فعل ma-nāñ teksiri mutezammin f'yl.

FRÉQUENTATION, s. f., واروب vārup guelmè, صق كورشمە seug guruchmè, t.; اختلاط ykhti-lāth, معاشرت mou'ācheret, a.

FRÉQUENTER, v. a., aller souvent, صق جە وارمۇق seuqtchë vār-maq, واروب كلهك guelnek. — Se fréquenter, se voir souvent, كورشەك gueuruchmek, صق قونشىق qonouchmaq, معاش seug seuq gueuruchmek, t.; ملازىمتا mulāzemet it, a.-t. — Fréquenté, e, en parlant d'un lieu où il y a beaucoup de monde, خلق khalq djem'üeti اولان olān ier, جىيىتى ichlek. — Habité, peuplé, ابادان abādān. — Chemin ايشلەك ichlek iol.

FRÈRE, s. m., قرنداش qaryndāch, vulg. قرداش qardāch, t.; برادر akh, pl. a. اخاخوان ykhvān; اولو فرنداش burāder, p. — ainé, burāder.

برادر كېيىر burā-deri kebīr. — cadet, كوجىك burāder. — germain, اوز اناسى anāci, باباسى bābāci bir qaryndāch. — utérin, اوكتى eugeüi qaryndāch, والدە قرنداش طرفندىن vālidè tharafin-dan qaryndāch. — consanguin, بابا bābā tharafindan qaryndāch. — jumeau, ايكيز ikiz, iguiz, eguz. — de lait, وود قرنداشى sud qaryndāchi. — Frères, les hommes en général, comme provenant d'un même père, طپراق thoprāq qaryn-dāchlari. — Frère adoptif, اختر akhyret qaryndācti.

FRÉSAIE, s. f., كىچە قوشى guī-djè gouchi, t.

FRESQUE, s. f., دیوار اوزرنده dīvār uzerindēnaqch, نقش - تصوير tasvîr.

FRESSURE, s. f., يۈرك جىكىر aq jekkör دللاق كېيى بىر حيوانك üurek djiguer aq djigu-er ve dalāq guibi bir haïvānuñ itch nesneleri, اىيچ حضولرى haïvānuñ itch 'azouleri, t.

FRET, s. m., نول سفینە nevl, نول Nevli, sefinè, نولىن neolin, كىسى guēni kirāci, t. — Payer le —, ادا Nevli se-finëü edä it.

FRÉTER, v. a., donner un vais-seau à louage, كىمىي كرايدە guémii kiräti virmek. — Le prendre à louage, l'affréter,

کەھىيى نول ايلە طۇمۇق - استىچىجار
 1 *guemǖ nevl ilè thoutmaq, istidjär*
 it. — Équiper, charger un navire,
 كەمىيى دوناتەمۇق - يوكلەتمەك
gue-mǖ donätmaq, üukletmek, t.

كەمىيى كراجىسى *guemi kiradjici*, *kirā-dji*, t.

دېرىنجى *teprenîdjii*, *djumbuchlu*, t.;
teprenîdjii جنبىشلو *djumbuch*, t.;
 تك طورماز *tek dhourmaz*.

دېرىنەمە *telprenmë*, اوينامە *oïnäma*,
 جنبىش *djumbuch*, t.;
 اهتىزاز *ihtizâz*, a.

دېرىنەمەك *telprenmek*, اوينامق *oïnämaq*,
 اهتىزازا *ihtizâz it*, a.-t.

FRETIN, s. m., menu poisson,
 بالق *ousfâq bâlyq* اوافق بالق
 خردەسى *bâlyq khour-*
dèci, *oufâghy*. — Chose de peu de
 valeur, *oufâq tufek cheñleri*.

أوفانەق - *FRIABILITY*, s. f., ازلمك *oufânmaq*, *ezilmek*
 قابىلىت الرفت *qâbilîti*, t.-a.;
qâbilîiet unrest, a.

FRIABLE, adj., كورك *guevrek*,
 پرمق ايلە اوفانور - ازلىور
parmaq ilè oufâneur, *ezileur*.

FRIAND, E, adj., qui aime la chère
 délicate, طعامك اعلاسنى سون
tha'ämǖ 'alâcini seven, t.;
 متئۇق *mutenevvyyq fil-ekl*, a.;
 في لاكل *fil-ekl*, a.;
 كفته خور لذىيىذ خور
kustë khor, p.; طبیعت صاحبى;
thabi'at sâhybi. — Délicat au goût,
 طتلۇ *thatlu* لذىيىذ *lezîz*. — Un
 morceau friand, طتلۇ لقمه *thatlu loq-*

دادى خوش لقمه - طعام *dâdi*
khoch loqma, tha'äm.

FRIANDISE, s. f., goût pour la
 chère délicate, طتلۇ لقمه اشتەپاسى - *thatlu loqma ichtihâci, me-*
zâqy لذىيىذ خورى. — Friandise, morceaux friands, دادى خوش يېڭىلر،
 اطعمة *thatlu iemek* طتلۇ يېڭىك نېسيسە *eth'yümëi nesicë*. — Sucreries,
 شكارايشى *cheker iichi*, حلوا *halvâ*,
 pl. a. حلويات *hâlvüüt*.

FRICASSÉE, s. f., قاورمه *qâvour-*
ma, t. — Fricassée de poulets, پلچ *pilidj qâvourmaci*.

FRICASSER, v. a., قاورمۇق *qâvour-*
maq, t. — Fricassé, e, قاورلمىش *qâvouroulmich*.

FRICASSEUR, s. m., چولپا اشجى *tcholpa achdjii*.

FRICHE, s. f., معطل بىر *mou'at-*
thal ier, pour بىر. — En fri-
 نتس اولنماش - اولنمسىزىن *nathas olounmâmich*, *olounmaqsiz-*
zin.

FRICITION, s. f., اووش *ovouch*,
 اوغمە *ovmaqlyq*, اوەمە *ovma*, اوەملىق
 سۈرەتلىك *delek*, سۈرەتلىك *sur-*
ruchturmë; au pl. اوشتەرمەلر *ovouch-*
turmalar.

FRICITIONNER, v. a., اوەمەق *ov-*
maq, اوشتەرمەق *ovouchturmaq*,
 سورەتلىك *surmek*. — Garçon qui
 frictionne dans les bains publics en
 Turquie, دللاك *dellâk*.

FRIGIDITÉ, s. f., état d'un homme
 impuissant, سىست ايدامەق *sust*
endämlyq, p.-t.; عنىنەت *'ynnînet*, a.

— Frigidité d'estomac، معدة ملتهبة
za'sfî m'ydè.

ص—وق FRIGORIFIQUE, adj., صوديجى *sowouq ididji*, ايديجى *sowoudidji*, صوغوديجى *soghoudidi-dji*, t.; ميرد *muberrid*.

تیز اوشور FRILEUX, EUSE, adj., tiz uchur صوفوغه صوفوغه, طیانمز sovougha dhaīānmaz, t.

FRIMAS, s. m., قراغى *qyrāghy*,
قراغۇ *qyrāghou*, t.

دلى طولو *dili*
 FRINGANT, E, adj., طيّاش *keïfslu*, t.; كيغلو *dholou*,
 اويناق *thaïïäch*, a. — Cheval —، شرمتو ات *oïnäq át*, ات
 يوركلو *iureklu*, cheremetlu *áat*.

FRIPER, v. a., chiffonner, بوزمک buzmek. — Gâter, بوزمق bozmaq, اورسلمه ک urselemek. — User, اسکتمک eskitmek. — Manger avec avidité, حرصله پیمک hyrsilé temek.

FRIPERIE, s. f., commerce de vieux habits, de vieux effets, etc., أسكىجىلىك eskidjilik. — Boutique ou endroit où se fait le commerce de friperie, بىت پازارى bit pazari, أسكىچىلىر چارشوسى tcharchoncy, t. — Vieux habits, vieux effets, etc., اسکى بىسکى eski buski ouroubalar.

FRIPIER, ÈRE, s., revendeur de vieux habits, اسکیجی *eskidji*. — Qui rajuste de vieux habits, بوزمه جی *bozmadji*, t.

FripoN, NE, s., voleur adroit,
خربز khyrsyz, عیار 'aiär. — Trom-
peur, fourbe, دولان درجی dolān-
duridji, دوباره جی doubāradji,

حیله باز مـکـار mekkiār, hilebāz. — حیله باز بـراـدـمـدـر C'est un fripon, hilebāz bir ádemdur. — Vaurien et voleur, حرامـزـادـه يـرـامـزـ يـارـامـاز iārāmaz, hā-rāmzādē. — Adj., fin, rusé, قـلـاش qallāch, حـیـلهـکـار hilekiār.

FRIPONNER, v. a. et n., escroquer, حبیله ایله چالمه-ق *tchālmaq*, بیر تقریب-ب اوغرلامق *hīlē ilē tchālmaq*, *oghourlāmaq*, اوغرلامق *bir taqrīb oghourlāmaq*.
 — Circonvenir, tromper, دولاندرمق *dolāndurmaq*, دوباره *doubāra* it, t.

FRIPONNERIE, s. f., escroquerie, خرسنلاق *doubāra*, دوباره *khrysizlik*, t. — Fourberie, حیله بازلاق *hīlēbāzlyq*, a.-p.; مکر *mekr*, مخانله *moukhātelé*, a.

• FRIQUET, s. m., oiseau, بوند قوشی *iond.gouchi*, t.

FRIE, v. a., تاوهده پشورمک *tāvada pichurmek*, t. — Frit, e, تاوهده پیشمش *tāvada picmich*.

FAISE, s. f., partie d'architecture entre l'architrave et la corniche, افريز *satchāq*, t.; afriz, pl. افاريز *asārīz*. — Sorte d'étoffe, برقعه *bir nev'y qoumāch*. — Cheval de frise, چرخ فلک *tcher-khy selek*.

FRISER, v. a., boucler les cheveux, قورجقلىتمق *qyvridjyqlatmaq*, قورتهـق *qyvrytmaq*, *qyvyrtaq*, تجييد ا قورمـق *qyvyrmaq*, *ted'yd it.* — Se Friser, v. n., قورلمـق *qr-vyrlmag*, بوكـلـمـك *beukulmek*. — صاحـارـينـي حلـقـهـ كـبـيـ *shaharini halqeh kabi*

بُوكِلم بُوكِلم *sâtchlarini halqa guibi beukulum beukulum it.* — Frisé, e, قورىق قورىق *qyvry, qyvrym.* — Cheveux frisés, crépus, صاج قورىق *qyvrydjyq sâtch.* — Celui qui a les cheveux frisés *qyvrydjyq sâtchlu.* — Friser, embellir, toucher superficiellement, جزئيچە قورجق *djuzidjè dhoqounmaq,* طوقنە-ق خفيچە *khafîfdjè syrmaq,* تخدیش ا *takhdîch it.*

FRISSON, s. m., tremblement causé par le froid, رعل دترمە *titremè, t.; ra'det, a.* — par la fièvre, ستمە *sitma titremèci.* — Le frisson m'a pris, بىنى دترمە طوندى *beni titremè thoutry.* — Sentiment de terreur ou d'horreur qui donne la chair de poule, توى اوپرمەسى *tuü eurpermëci, irti'adî qalb.*

FRISSEMENT, s. m., حمانك hafif bir titremè، بىر دترمە تقرىنة دلالت ايدن دترمە *hafif titremek, delâlet iden titremè.*

FRISONNER, v. n., avoir le frisson, صوغوقدن دترمەك *titremek, soghouqtan titremek.* — de la fièvre, استمەدن دترمەك *icitmaden titremek.* — de peur, خوفدن دترمەك *khavftan titremek.* — اوركمك *curkmek.* — d'horreur, تىوى اوپرمەك *tuü eurpermek.*

FRISURE, s. f., façon de friser, جعودت قورىش *qyvrich, t.; dju'oudet, a.; qyvrich.* — État de ce qui est frisé, قورىق *qyvryma,*

بُوكِلم *beukulum, dj'ad.* — Boucle de cheveux, زلـف *zulf, keïçou.*

BR NOME, s. f., plante, بىر نېي لاله *bir nev'ý lâlê, t.*

FRITURE, s. f., action et manière de frire, تاوهەدە *tâvada, pichurmè, قاۋوش qâvourouch.* — Beurre ou huile qui a servi à frire, et qui sert au même usage, تاوهەدە *tâvada pichuredjek iâgh.* — Poisson frit, پىشورلىش بالـق *pishorlыш tâvada pitchuril-mich bâlyq.*

FRIVOLE, adj., temelsiz, t.; بىھۇدە *bîhoudë, p.; يابىھۇدە bi'houdë, vâhi, boch, iâvè, بوش boch, ياهى vâhi, بى ماڭنى bi ma'na.* — Discours frivole, بوش لاقرىدى *boch lâqyrdy.* — EXCUSE, عذر باتـل *'ezri bâthyl.* — Homme يېنى باشـلو *iéni bâchlû, يېنى باشـلو كارادم bîhoudë kiär adêm.* — DISEUR DE RIENS, يابـه يابـه *seuileidji.* — Dire des choses frivoles, سوپـلەمـك يابـه سوپـلەمـك *iâvè seuilemek.*

FRIVOLITÉ, s. f., caractère de ce qui est frivole, temelsizlik *bîhoudelyq, يابىھۇدە لق bâthillyq, باطلق bâhoudelyq, عېشىت abecüiet, pl. a. يېنى abecüiat.* — Caractère de l'homme frivole, futile, يېنى يېنى باشـلو كـك herzé guiouilyq, هۆزە كـك herzé guiouilyq.

FROC, s. m., خرقە hhyrqa. — de derviche, خرقە دروبـش khî rqaï dervîch, a.-t.

FROID, s. m., qualité opposée au

FROID, *e*, adj., qui fait éprouver
la sensation du froid, صوق - *souq*
sououq, بارد *bārid*. — Temps صوغوق - *soghouq*, *t.*; صوغوق هوا - *soghouq havā*, هوای بارد *havāt bārid*. — Eau froide, صوغوق *soghouq sou*. — Froid comme glace, بوز کبی صوغوق *bouz guibi soghouq*. — Tempérament froid, مزاج بارد *mizādji bārid*. — Froid dans son abord et ses manières, بارد *bārid* معامله‌سی *mou'āmelēsi* بارد *bārid*. — Froid, tranquille, یواش *īavāch*. — Ami froid, محبت بارد *mouhibbi bārid*. — Faire froid, battre froid à quelqu'un, صوغوق *soghouq*.

FROIDEUR, s. f., au propre et au
fig., صوغوقلّق *soouqlyq*, برودت *buroudet*, a.
soghoulqlyq, t.; برودت *buroudet*, a.
— La froideur du temps, برودت *buroudet*,
هوا *havā*. — Accueil, pro-
céder, معامله *soghoulq mou'ā-
melē*, معامله بارده *mou'āmelē bā-
ridē*.

FROIDIR, SE FROIDIR, v. n. et
pron., **صوغوْمَق** *soghoumaq*,
صوغوْتَمَق *soghoutmaq*, t.
— Ne laissez pas froidir le café,
قَهْوَهْ يَسِي *qahwëë si so-*
ghoutma.

FROIDURE, s. f., هواز-ك haviñun soghouqly-
صوغۇقلىغى *ghy*, t.

طوقنیش FROISSEMENT, s. m., اوغۇمدا dhoqounich, اوغۇما ovma, سەقىح surtmè, t.; سەھق sahq, a.

FROISSER, v. a., meurtrir par une impression violente, ازمک *ezmek*. — Frotter fortement, سرفیک *surlmek*. — Chiffrer, اورسلیک *eur-*

selemek. — Blesser au moral, انجیهک *indjitmek*, t.

FROLEMENT, s. m., صیرلەه *syrilmä*, t.; مەشىن *mechn*, a.

JAZZİJEGE طوقۇنق *djuz'idjé dhoqounmaq*, صىرمق *syrmaq*, چالۇب *tchälup syrmaq*, t.; تىشمىن اىيلەك *techmín eilémek*, a.-t.

FROMAGE, s. m., بىنير *penir*, vulg. پېنیزىر *peñir*. — frais, à la crème,

لور پېنیزىر *lor peñíri*. — dur, قاشق-وال پېنير *qāchqavāl peñir*, قاتى پېنیزىر *qāty peñir*. — mou, يەوشق پېنير *ioumouchaq peñir*, t.

FROMAGER, s. m., پېنيرجى *penírdji*, t.

FROMAGERIE, s. f., دەکانى *penírdji dukkiāni*, پېنير خانە *penir khānə*, t.

FROMAGEUX, EUSE, adj., پېنيرلى - و penírlu.

FROMENT, s. m., بىغدى *bogh-däi*, t.; حنطة *hynthat*, *hyntha*, قىمچ *qamh*, a.

FROMENTACÉ, ée, adj., بىغدى *boghdäi nev-ynden* - اقسامىندىن *aqsäminden*, t.

FROMENTÉE, s. f., بلخور *boulghour*, بىغدى اونى چوربەسى *boghdäi ouni tchorbacy*, t.

FRONCEMENT, s. m., بورشمەد *bourouchma*, بوكلمە *beukulmè*, t. — des sourcils, يۈز و الىن *iuz və alin* *bourouchmaci*, t.

FRONcé, e, adj., بورشمىش *bourouchmich*, بورشقلىو *bourouchyqlu*.

— Plissé, بوكلمىش *beukulmich*, t.

FRONCER, v. a., ridier, بورشدۇرقى

بورشتىرمق *bourouchturmaq*, t. — نقطىپ وجە ئاقىتىپ *taqthybi vedjh it*. — une étoffe, du linge, قىوروب بوكىمك *beukmek*, بوكىمك *qyvirup beukmek*.

FRONCIS, s. m., بوكلم *beukulum*, قورقلار بوكتىلىر *beukuntiler*, قىيىرىقلىر *qyvi-rıqler*, t.

FRONDE, s. f., صپان *sapān*, t.; فلاخن مەلاع *mouglā'*, a.; felā-khoun, p.

FRONDER, v. a., jeter avec une fronde, صپان اىيلە اتمق *sapān ilè atmaq*, t.; طاش اتمق *atmaq*, sapān ilè thâch atmaq. — Blâmer, critiquer hautement, سوز اتمق *seuz atmaq*, — Parler contre le gouvernement, دولتى فصل ا *devleti faslı it*.

FRONDEUR, s. m., qui se sert de la fronde, صپانجى *sapāndji*, t.; آتىجى *sapān atidji*, t.; كالوخ *kel-loukh*, p. — Qui aime à blâmer, à critiquer, سوز آتىجى *seuz atidji*, sassâl. — C'est un frondeur, طغان برادىمدىر *tha'ān bir ălemdür*. — Celui qui parle contre le gouvernement, دولتى فصل ايدىن *devleti faslı iden*.

FRONT, s. m., partie du visage depuis la racine des cheveux jusqu'aux sourcils, الىن *aln*, *alyn*, t.; جىبە ناصىة *djebhè*, *djebin* جىپىن *nâciët*, *nâcië*, pl. a. نواصى *nevâcy*. — Marqué au front, الىن دامغانلىنىش *alyni dâmgalanlich*. — Front découvert, اچق الىن *atchyq alyn*. — La face, le visage,

بوز *iuz*, چهره *tchehrè*. — Au fig., tout le visage, **فَاصِيَّةٌ حَالٌ** *naciî hâl*. — d'une armée, **بُرْجَر عَسْكَرٍ** *bir'askeruñ euñy, iuzu*, قدام عسکر *quoddâmi'asker*. — d'un bâtiment, **بُرْجَ بَنَانِكَ** *bir binânuñ iuzu*. — Audace, impudence, **جَسَارَتْ كَسْتَاخْلُقْ** *djeçäret, kustâkhlyq*. — De quel front êtes-vous venu? **نَدَ بُوزْ أَيْلَهْ كَلْدَكْ** *nè iuz ilè guel-dun*. — A son front, à sa barbe, **قَرْشُوْسْنَى** *qarchoucindè*. — De front, côté à côté, **يَانْ يَانْ** *iän iänä*.

الله متعلّق *FRONTAL*, **إِلَه مُتَعَلِّق**, adj., **أَلْيَنْ مُتَعَلِّقْ** *alynè mute'allyq*, t.; **جَبَهَى** *djebhüi*, a. — La veine frontale, **الْأَنْ طَمْرِى** *alyn dhamari*, **عَرْقُ الْجَبَهَى** *'yrq ul-djebhë*. Voy. CORONAL.

صَاجْ - إِلَنْ بَاغْى *FRONTAL*, s. m., **قَاسْ بَصَدِى** *säatch, alyn bâghy*, **خَيْفِجَهْ أَوْمَقْ** *qâch basty, t.*; **بَيْشَانِى بَندْ** *pichâni bend*, p.; **حَصَابَهْ يَرْغَابَهْ**, a.

بَرْتَلْقَى *FRONTEAU ou FRONTAIL*, s. m., partie de la tête qui passe au-dessus des yeux du cheval, **بَاشْلَقْ** *bâchlyq pertchemligui*, t.

سَنُورْ *FRONTIÈRE*, s. f., **سَنُورْ** *sinor*, t.; **حَدَودْ** *serhadd*, p.-a.; **سَرْحَادْ** *hou-doud*, a.; **سَرْزَمِينْ** *ser zemîn*. — Adj., limitrophe, **سَنُورْدَاشْ** *sinordâchi*, **هَمْهَدُودْ** *hemhoudoud*.

قَوْلَاقْ *FRONTISPICE*, s. m., face d'un édifice, **بُوزْ أَوْكَى** *iuz, euñ*, بُرْجَنَانِكَ أَوْكَى *bir binânuñ euñy, iuzu*. — **عَنْوَانْ** *unvân*, **عَنْوَانْ** *unvâni kitâb*, a.; **سَرْنُوشْتْ** *ser nuwicht*, p.

بُنا قَوْسَذْ بِيْقَارْوْسْنَى *FRONTON*, s. m., ornement d'architecture, **بِنَانِكَ زَيْنَتْ** *binâna zinet*, **صَقْـاـقْ** *satchäq*, **قَوْـاـقْ** *qapou satchäghy*, **كَـمـىـنـىـكـ** *ustu*, t. — d'un vaisseau, **كَـمـىـنـىـكـ نـشـانـىـ** *guemi nichâni*, **كَـمـىـنـىـكـ كـتـابـهـسـىـ** *guemînuñ kitâbeci*, t.

دَوْشـمـهـ سـلـمـهـسـىـ *FROTTAGE*, s. m., **دَوْشـمـهـ بـيـ سـورـتـمـهـ** *duchemè silmeci*, **دَوْشـمـهـ بـيـ سـورـفـمـهـ** *duchemëii surtmè*, t.

سـورـتـمـهـ سـحـاكـ *FROTTEMENT*, s. m., **سـحـاكـ** *sur-tunmè*, t.; **سـورـفـمـهـ** *surunmè*, t.; **تـهـاـكـ** *tehâkk*, t.

دَوْشـمـهـ أـمـقـ *FROTTER*, v. a., toucher en passant et repassant dessus avec la main ou autre chose, **أـمـقـ** *ovmaq*, اوغمق *oghmaq*, اوشتترمق *ovouchturmaq*, سـورـتـمـهـكـ *surtmek*. — les yeux, **كـوـزـلـرـىـ** *gueuzleri ovmaq*. — Essuyer, **سـلـمـهـكـ** *silmek*. — légèrement, **خـفـيـفـجـهـ** *khafifdjé ovmaq*. — fort, **أـمـقـ** *ovmaq*, شـدـتـمـهـ أـمـقـ *chiddet ilè ovmaq*, سـورـتـمـهـكـ *surtmek*. — Frictionner, **دـلـكـ** *delek it*, اوشتترمق *ovouchturmaq*. — Enduire, **سـوـرـمـكـ** *surmek*. — Au fig., battre, maltraiter, **أـورـمـقـ** *ourmaq*, اوـرـمـقـ *dhaïäq vîrmek*. — On dit dans le même sens, frötter les oreilles, **قـوـلـاقـ بـورـمـقـ** *qoulâqbourmaq*.

دـوـشـمـهـ تـخـتـهـ *FROTTEUR*, s. m., **دـوـشـمـهـ تـخـتـهـ سـورـتـيـجـىـ** *duchemè, takhta surtidji*, t.

سـيـلـهـ جـكـ *FROTOIR*, s. m., tout ce qui sert à frotter, سـلـجـكـ *siledjek*, مـقـرـمـهـ *maqrama*, vulg. *mahradj*.

بربر بــزى
berber bezi, t.

يــمش كــتورن
iemich gueturen, يــمشلو
iemichlu, t.;
مــثمر
musmir, a.

يــش
iemich virmeklik, t.;
اثــمار
ismär, sumour, a.

FRUCTIFIER, v. n., rapporter du fruit, يــمش وــيرمك
iemich virmek,
— Produire un effet avantageux , منفعت
menfa'at, — فــايــلــكــتــورــمــكــ
fāidē gueturmek. — Faire fructifier, tirer avantage, فــايــلــقــارــمــقــ
fāidē tchiqārmaq, فــايــلــلــدــهــمــكــ
fāidēlenmek, استفاده
istifādē it.

FRUCTUEUSEMENT, adv., fāidē ilè, a.-t.

FRUCTUEUX, EUSE, adj., qui produit du fruit, يــمشلو
meïvèlu, مــحــصــولــلــوــ
mahsoullu. — An fig., utile, profitable, فــايــلــلــوــ
fāidēlu, منفعتــلوــ
mensa'atlu, كثيرــالــغــاـيدــ
kecîr ul-fevāid, a.

FRUGAL, e, adj., qui vit de peu , اــزــاــيــلــهــ كــجــنــورــ
az ilè guetchinur, مــقــتــرــ
az iemek ier, mouqtyr, مــتــقــســفــ
mouteqachchif, a. — Repas بــيــاغــيــ يــمــكــ
baüäghy iemek.

FRUGALEMENT, adv., شــئــىــ
iemek azliguilé. — Vivre —
قــيلــ اــيــلــهــ كــجــنــمــكــ
chëi qalîl ilè guetchinmek, te'aïiuch it, يــمــكــ اــزــلــغــيــلــهــ كــجــنــمــكــ
iemek azligui ilè guetchinmek.

FRUGALITÉ, s. f., اــزــيــمــهــ
az iemek, اعتــدــالــ قــلــتــ لــاــكــ
qyllet ul-ekl, j'tidâl, قــتــانــةــ qatānet.

نبــاتــ اــيــلــهــ مــيــيــهــ
FRUGIVORE, adj., nebât ilè beslenur, بــســلــنــورــ
مــيــوــهــ خــورــ meïvè ieidji, t.;
meïvè khor, p. — Animaux frugivores
نبــاتــ اــيــلــهــ بــســلــنــنــ حــيــوانــلــارــ ne-
bât ilè beslenen hävänlar.

FRUIT, s. m., production végétale, يــمــيــشــ
iemich, t.; مــيــوــهــ meïvè, meïvè, p.;
semer, pl. a. اــثــمــارــ esmär;
فــاكــهــةــ fâkîhet, pl. fevâkîh, a.
— encore vert, qui n'est pas mûr,
مــيــوــهــ خــامــ meïvè خــامــ
olmamuch, ietichmemich meïvè, اــولــمــشــ
olmush, ietichmich meïvè. —
ناــزــهــ يــمــشــ tâzè
iemich. — Primeurs, تــرــفــذــلــ tourfanda. — tardifs,
کــچــهــ اــبــرــشــ guetch irichen meïvè.

— confits, conserves, مــرــبــىــىــىــ mu-
rebba. — Cueillir du مــيــوــهــ قــعــيــلــ meïvè divchurmek.

موــســمــ مــيــوــهــ لــرــىــ mevsim meïveleri. — Les fruits de la terre, tout ce qu'elle produit pour la nourriture des hommes et des animaux, تــرــكــهــ terekè, يــرــمــحــصــوــلــيــ mahsouly, مــحــصــوــلــ mahsoul. — Fruit, l'enfant qu'une femme porte dans son sein, قــرــنــلــ اــوــلــانــ qaryndé olân iuk, فــارــنــ ثــرــهــ ســىــ qäry'n semerçey, حــمــلــ haml. — Fruits, produits des revenus d'une terre, d'une charge, حــاـصــلــاتــ hâcy'lât. — Les fruits ou les profits et émoluments d'une charge, بــرــمــضــبــكــ bir mancybuñ kiäffei 'avâid u hâ-

كافــدــ عــاـنــدــ وــخــاصــ لــانــىــ bir mancybuñ kiäffei 'avâid u hâ-

cylāty. — Profit, avantage quelconque, فایل *fāidē*, pl. *fevāid*; نفع *nes'*. — Retirer du fruit, de l'avantage d'une affaire, برمصالحتدن *bir maslahatten takhsīl* فایل اسیل *fāidē it*. — C'est le fruit de vos peines ثمره تعب و زحمتكزدر *semerē ta'b u zahmetuñuzdur*. — Effet, résultat, اثر ثمره *semere*, *ecer*. — Cela n'a produit aucun fruit, ظهوراً يتمنى ثمره سی *semereci zouhour itmedi*.

FRUITAGE, s. m., يمیش قسمی *iemich qysmi*, t.; اجناس فواكه *fevākh*, a. *edjnāci fevākh*, a.

FRUITERIE, s. f., lieu où l'on garde le fruit, میوه لک *iemichlik*, يمشلک *meivélik*, t. — Commerce de fruitier, میوه و میوه کیلک *iemichdjilik*, میوه و تجارتی *meivé tidjarett*.

FRUITIER, adj. m., qui rapporte du fruit, يمیش ویرن *iemich viren*, t.; میوه دار *musmir*, a.; مثمر *meivé-där*. — Arbre fruitier, يمیش کتونن *agħadji*; on dit mieux : يمیش اغاجی *iemich aghādji*, يمشل و اغاج *iemichlu aghādji*, شجر مشهر *chedjeri musmir*. — Jardin fruitier, اشجار مشمره بی *echdjāri musmiretti* muchtemil bāghtchē.

FRUITIER, ÈRE, s., يمشجی *iemichdjī*, t.

FRUSQUIN, s. m. pop., وارل-ق *vārlaq*, t.; مام-لک *māmlek*, a.

FRUSTRATOIRE, adject. commun, خادع الدادیجی *aldādīdji*, t.; خادع *khādy*, a. — Exceptions frustra-

toires, اعدار مهاطلة *a'zāri mumā-thetelet*.

MHAROUM — قلمق تخییب-ب *mahrōum it, qylmaq*, - *takhüib, takhsīr it*. — Il m'a frustré de mes droits, بني تخییب ايلدی *houqouqum-den beni takħiib eiledi*. — Être frustré, محروم *mahrōum* او، بی نصیب *qālmaq, ol*, بی بھرہ *bi nacyb, bi behrè ol*.

FUCA, s. m., bir نوع دکز بالغی *nev'y deñyz bālyghy*, t.

FUGACE, adj. com., طورماز *dhour-māz*, سورمز *dhaiān māz*, طیانماز *surmez*, t.

FUGITIF,IVE, adj., قاچقون *qātchqoun*, هارب *qātchmich*, t.; قاچهش *hārib*, مجرم *muhādjir*, a. — Criminel, مجرم *mudjrimi hārib*.

ABAC اباق *abyq*, pl. abbāq. — Transfuge, دونك *deunuk*. — L'onde fugitive, ماہ جاري *māi djāri*,

موج دائمی الجربان *mevdj dāimi ul-djeriān*. — Fugitif est aussi un substantif : un fugitif, قاچمش ادم - عورت *qātchmich adem, 'avret*. — Fugitif, en poésie (ouvrage d'esprit), شارد *chārid*, pl. a. شرد *chered*.

FUIE, s. f., كوكرجنلک *kutchuk gueuguerdjinlik*, t.

FUIR, v. a., prendre la fuite, قاچه-ق *qātchmaq*, t.; فرارا Dolāchmaq. — Fuir quelques-unes, بركمسندن *bir ki-mesneden*, *qātchmaq*.

FUITE, s. f., action de fuir, d'é-
قچمه - قچمقلىق qatchmaqlıq
viter, فرار firār, t.; كريز qatchma
قاچمه guiriz. — Déroute, هزيمت hezī-
met. — Prendre la فراره يوز، — طوتفق firārē iuz thoutmaq, p.-t.
— Fuite hontense, موجـب عـار moudjibi 'är
و خـجالـت اوـلـهـجـق فـرار u khydjälet oladjaq firār. — Mettre
en قـاـچـورـمـق qātchurmaq.

FULIGINEUX, EUSE, adj., قوروملو، قوروملۇ، t.

FULMINANT, s. m., qui fulmine,
éclate avec bruit, يلد ملايجي *yldi-mläidj*-
كورلتى ايله پاتلایان *körültyi ilə pätläiän*, — Courroncé,
menaçant اتش پوشکورر *ash puchkurur*, اوکه سندن *euğuecinden* átech *átech*

FULMINATION, s. f., publication

d'un monitoire, اصدار حکم *isdāri hukm*. — Explosion causée par 'le feu, پالتلادی *pātlādy*, t.

FUMAGE, s. m., دوتنلمکلک *tutunlemeklik*, دوتنلهمه *tutunlemè*, t.; تدخین *tedkhîn*, a.

دوتیر - توتیر tu-
ter, t.; داخن dakhyn, a. — Ti-
son —، دوتیر کرکی tuter kusky.

FUMÉ, e, adj., qui a été exposé à la fumée, دوتلنمش *tutunlenmich*, دوتسلنمش *tutsulenmich*. — Engraissé de fumier, كوبره لنمش *gu-brélenmich*, t.

FUMÉE, s. f., vapeur épaisse qui
s'exhale d'un corps qui brûle. — دُوْتُون - دُوْتُون دَخَان - تُوْتُون tutūn, t.; dou-
khān, pl. a. ادْخَنَه edkhynè. —
épaisse, قَوِيَّةً - وَنْ qouïou tutun,
دخان doukhāni kecif. —
puante, قَوْقُوسٍ فَتَانَ دُوْتُون qoqou-
çou senā tutun. — Noirci de —, ou
دخانِن سِيَاھْلَنْمِش doukhānden siāhlanmich. — du vin,
شَرَاب بُوْنَى - بَخَارِي charāb bou-
ghi, boukhāri, au pl. ab-
khareï khamr. — S'en aller en fu-
mée, هَبَائِي مِنْشُور او hebāï menchour

vol. — Fumées, en t. de chasse, fiente de cerf ou d'autres bêtes fauvet, كيڭ بوقى *gueïk boqyr*.

FUMER, v. n., jeter de la fumée,
 دوتهـك - توقـهـك *tutmek*,
 دوتون ا - دوتلـمـك *tutunlèmek*,
 دخـن چـقـقـق *tutun it, tchyqmaq*, t.;
 اـذـخـان ا *iddikhān it*,
 دوقـون چـقارـمـق *tutun ichyqārmaq*.
 — Il fume, دوـتـر *tuter*. — Fumer,
 v. a., aspirer du tabac, دوـتـون *tutun*
 چـبـوق *itchmek*, اـبـچـمـك *itchibouq* *itchmek*. — Ex-
 poser à la fumée, دوـتـهـ قـوـبـ وـبـ *qoïoup*, قـورـتـمـق *qouroutmaq*,
 پـاسـتـرـمـهـ *pasturma it*. — Passer à
 la fumée, tumiger, دوـتـسـيـلـمـك *tutsulemek*. — un terrain, un champ,
 كـوـرـلـمـك *gubrèlèmek*, كـوبـرـهـ لـمـك *gumrèlèmek*, فـشـكـيلـمـك *fichkylé-
 mek*, تـرـسـلـمـك *terslèmek*. — Fu-
 mé, e, دوـتـسـيـلـنـمـش *tutsulenmich*,
 كـوبـرـهـ لـنـمـش *mudakkhan*, مدـخـنـهـ *gabrèlenmich*.

دوتن وی-رن FUMERON, s. m., tutun vîren keunur
کومر پارچه‌سی pârtchaci, t.

شراب - يا طبخ FUMET, s. m., اولنمش يمکك كوزل. قوقسى - رايحهسى charāb, īā tabkh oloun-mieh īemēguñ guzel qoqouci, rāū-haci, t.; فوح نشوة nechvet, nechvè, فوج fevh, فوجة fevhat, a.

FUMETERRE, s. f., plante شاهتره chāhteré, شاهترج chāhtéredj, p.

دوتون چکن tu-tun tcheken, چبوق ایچن tchibouq itchen, دوتون ایچمکه مبتلا tutun

itchmēïe mubtelā. — déterminé, avec passion, دُوْتُون دَلِيسى *tutun delici*, t.

باشہ اوران FUMEUX, SE, adj., - مبکر bācha ourān, ourour, اور moubakhlhyr, a.

FUMIGATION, s. f., دوتسی *tutsu*,
تبخیر boukhourlama, t.; بخورلمه
tebkhyr, pl. a. تبخیرات tebkhyrat.

دوتسی ^ا *tutsu*
 FUMIGER, v. a., دوتسیلەمك *tutsulämek*,
 دوتن ^ا *tutun* it, دوتسیلەمك *tutunlämek*,
 دوتسی ^{يه} قومق *tutsüe qo-*
^{maq}, دوتسیلەمك *tutunlämek*, t.;
 بخورلمق ^{تبخییرا} *tebkhyr* it, *bou-*
^{khourlamaq}, a.-t.

فرون - اوچاق FUMISTE, s. m., souroun, odjāq iāpīdji, t.

ایپ جانباری FUNAMBULE, s., ip djāmbāzi, t.-p.; djām-bāz, p.

FUNÈBRE, adj. com., qui concerne ميته - ميته متعلق les funérailles, meïtè, meïtè mute'allyq, ميتشلو meit- lu, جنازه يه متعلق djenāzēc mut-e'allyq. — Ornements funèbres, جنازية tezeüünäti djenä-ziië. — Oraison جنازه لابي meït khotbaci. — Lugubre ياسلو iäslu, مأساة ماتملو mätemlu. — Triste, tässalu, حزين hazin, a.-t. — Repas طعام الميـت tha'äm ul-meït, a.

FUNÉRAILLES, s. f. pl., میت میتک جماعتی *meütuñ djemā'ati*, a.-t.; جنازه *djenāzè*, جنازه نک رسوم و تشریفاتی *djenāzenuñ rouçoum u techrifati*. — Faire les funérailles de quelqu'un, بو کمسنەنک جنازه سی رسومنی *bir kimesnenuñ djenāzeci rouçoumini tertib* it. — Assister à des رسم جنازه ده بولنمق *resmi djenāzədə boulounmaq*. — Le jour des رسم جنازه کونی *resmi djenāzè gunu*. — La pompe des —, جنازه لایی *djenāzè alāii*.

FUNÉRAIRE, adj., میتل و *meitlu*, اولویه متعلق *culüüे mute'allyq*, a.-t. — Dépenses funéraires, جنازه *djenāzè meçarifi*.

FUNESTE, adj. com., اوغور ساز *oghoursyz* صوکی فنا *soñy fenä*, t.; مانملو *moucibel lu*, a.-t.; مصیبتلو *mätemlu*, p.-t. — Événement —, حادثه منحوسد *hädiçäi menhoucè*.

FUNESTEMENT, adv., اوغرس لغله *oghoursyz lighilé*, t.; اوغور سزج *oghoursyz dje*, بد بخت لغله *bedbakht-lighilé*, p.-t.; صورت وخیمه ایله *soureti vekhymè ilé*, a.-t.

FUNICULAIRE, adj., ایپدن *ip-ten*, t.

FUNIN, s. m., پلامار *palämär*, کمی اور غانی *guëmi orghani*, t.

FUR ET A MESURE (Au), adv., کیدرک *evvel be evvel*, اوں باول *guiderek*, t.; قدر و اندازه ایله *qadr u endazé ilé*.

FURET, s. m., petit animal pour la chasse au lapin, اوده اطه طوشانی

فیت طوتان *āvda adha thav-chäni thoutän haïvändjyq*, کلنچک نوعندن *guelindjyq nev'ynden haïvändjyq*. — Homme qui s'enquiert de tout, هر بورننی *her ierdè bournounou soqän kimesnö*, حادث ارشدریجی *havädis arächturidji*, t.

FURETER, v. n., chasser avec le furet, کلنچک نوعندن بر جیوانچق ایله طوشانی *guelindjyq nev'ynden bir haïvändjyq ilé thavchäni iataghynen qätchurmaq*. — Fouiller partout, هر در لسو *arächturmaq*, ایشه بورننی *her turlu iché bournounou soqmaq*. — Au fig., s'informer de tout, حادث ارشدر ماق *havädis arächturmaq*, طرف طرف تجسس *tharaf tharaf tedjessus it*.

FURETEUR, s., هر برده ارشدریجی *her ierdè aräidji*, ارشدریجی صوقاییجی *arächturidji soqoulidji*, حادث ارشدریجی *havädis aräidji*, ارشدریجی متجمس لأخبار *mute-djessis ul-akhbär*, a.

FUREUR, s. f., manie, frénésie, جنون *qoudouzliq*, t.; قوزل ماق سبی *djunouni seb'ii*. — Grand دارغنا ماق *darghylnlyq chid-deti*, فروت غصب *qyzghynlygħy*, شدتی *tħavvur*. — Entrer en پک دارلمق *pek därylmaq*, قوزل نمک *qoudouzlanmaq*. — Mettre en قوزل ماق *qou-*

پک دارلتمق pek douzlatmaq, — La colère de Dieu, dāryltmaq. — دارغلنگی allahuñ dārghyn-lyghy, — خصب الله ghazab oullah. دارغون ارسلان — Lion en fureur, dārghoun arslān. — Agitation violente, شدت chiddet. — La fureur de la tempête, شدتی fortounanuñ chiddeti. — Passion effrénée, جنون divānèlik, — djunoun. — Éprouver cette passion, فورتندنک شدتی tedjennun it. — Fureur divine, état d'extase, وج vedjd, — وج الهی vedjdi ilahi. — prophétique, وجد انبیا vedjdi embiā. — شعرانک حالت وجودی cho'arānuñ hāleti vedjdi. —

دارغون *dār-*
FURIBOND, *e*, adj., دارغون *dār-*
ghoun, ياز *iāvouz*, t.; طرب *gha-*
zoup, a.; غضبناك *ghazabnāk*, a.-p.;
 قودرمش *qoudourān*, قودران *qou-*
dourmich, مجنون *medjnoun*.

FURIE, subst. f., emportement,
 دارغلنلق *dārghynlyq*, t.; تهور *te-*
hevvur, حدت *hyddet*, a. — مه-
 chanté femme, ياوز عورت *iāvouz*
 'avret, قودرمش قاري *qoudourmich*
qāry, t. — L'état le plus violent
 d'une chose, شدّت *chiddet*. —
 Dans la furie du combat, مهاربهنك *māhabēnuk*
 حال شدقندل *mouhārebēnuñ hāli*
chiddetindé. — Combattre avec fu-
 rie, كمال بطن و سطوت ايلا *kemāli batch u sathvət ilə*
djenk it.

FURIEUSEMENT, adv., avec furie,
فُهْرَوْ ايله hid-^{هـ} tehevur ilè, حـ تـ لـ هـ

detlè, a.-t. (en ce sens il est inusité.) — Prodigieusement, extrêmement, **خلي** *khaili*, t.-p.; **بيوك** *pek*, t.; **غايتله** *begħäiet*, **بعايةت** *ghäuetlè*, **مبالغه ايله** *mubālagha ilè*, a.-t.; **أفراط** *fevq ul-ghäïè*, **الغاية** *al-ġaiha*; **بعايةت ايله** *ifrāħ ilè*. — grand, **ببيوك** *begħäiet buiuk*. — Il est富りに、**فوق الغاية** *fevq ul-ghäïè*, **مالدارد** *mäldär-dur*.

FURIEUX, se, adj., en furie,
مجنون qoudourmich, t.; قودرمش
medjnoun, متحوّر *mutchavir*. — En
colère, دارغون *dārghoun*, a. — Ex-
cessif, بیوک *buiuk*, شدید *chedíd*,
مفرط فوق الحد *fevq ul-hadd*, *mu-*
fryth. — Une furieuse chaleur,
حرارت مفرطة *harāreti musfrytha*.
— Vent furieux, روزگار *kes-*
kīn rouziguiār, ریح شدید *rīhi che-*
dīd. — C'est un furieux menteur,
کاذب عظیم *kiāzibi'azīmdur*. —
Un furieux travail, جسیدم *bir 'ameli djécim*. — Un furieux,
قدرمش *qoudourmich bir*
âdem, t.; دیوانه مجنون *medjnoun*, *divānē*, p.-t.

FUROLLES, s. f. pl., دکزدن و طپراقدن چقان اتش-علو *deñiz-*
den rə thopräqten tchiqān átech,
'alev, átechlu dhou-
mänlar.

FURONCLE, s. m., چیان *tchibān*, قبّلہلو *qoubbēlu tchibān*, t.; دمّال *dumāl*, *dummāl*, a.; دبّالہ *dumbālē*, *dumbelē*. Voyez CLOU.

FURTIF, IVE, adj., كزلو *guizlu*,
أوغرلين *oghourlaien*, خفّي *khafsi*.

FURTIVELY, adv., *كزلاوجه* *guiz-ludjé*, اوغرلايـن *oghoulaien*, اوغرلـاندـجـه *oghouläindjé*, اوغرـин *oghryn*, *oghrynen* *makhfidjé*, a.-t.; *خـفـيـة* *khafie-ten*, a.

ایک عرقیہ FUSAIN, s. m., arbrisseau, t.; آغاچی igue aghādji, t.; الرابی urrqyet urrāhib, a.

FUSEAU, s. m., ایک *igue*, t.; مغازل *myghzel*, pl. مغازل *megħażil*. — Tourner, remplir le fuseau, ایکن *iguin eguir-mek*, اورکه *eurekè ichle-mek*, ایکی *igui tche-virmek*.

FUSÉE, s. f., fil autour du fuseau,
ایک طلوسوی *igue dholoucou*, t.
— d'artifice, فشنک *fichek*,
fischenk, t. — volante, هوا فشنکی
havā fichengui. — Lancer des fu-
sées, فشنک اتنق *fichenk atmaq*.
— Baguette de fusée, فشنک سریغی
fichenk syryghy.

FUSER, v. n., s'échapper avec
bruit, پاتلایوب صرمق - أقمه-ق - *pātlāiup syzmaq, aqmaq*,
چتمق *tchyqmaq*. — S'étendre, se répan-
dre, دوکامک را یلمق *iāilmaq, deu-*
kulmek, طاغلمة، *dhāghylmaq*, t.

FUSEROLLE, s. f., چولہ ایک۔
tchoulâh igui, t.

اریمکه کرکلکت FUSIBILITÉ, s. f., erimeguiè قابلیت, t.; *guereklik*, *qabiliet* ذوبان, *uzzrovb*, *الذوب* zevbān, a.

FUSIBLE, adj., اربلور erilur, اربیلر

مەمكىن - eriməci mumkin - ارىيەمىسى مەمكىن
 دوكلەمىسى - deukulməci, iridilməci mumkin, مەمكىن الذوب دوكلور
 mumkin uzzevb.

FUSIL, s., m., arme à feu, تفنك *tufenk*, vulg. تفک *tufek*. — de chasse, او تفنکی *āv tusengui*, ششخانه *filintha*. — Carabine, ات تفنک *chechkhānè tusenk*, — تفنکی *at tusengui*. — à deux coups, چفتہ قورشونلی *tchifte*, چفتہ *qourchounly tusenk*. — طرز جدید او زره اجزالو, تفنک *tharzi djedid uzrè edjzālu tusenk*, قاپسوللو تفنک *qāpsollu tusenk*. — Fusil qu'on bat pour tirer du feu, چقمق - چاقماق *tchiaq-maq*. — Pierre à fusil, چقمه-ق *tchiaqmaq*. — Battre le fusil, آتش زنه *tchaymuq thāchi*, آتش زنے *atech zenè*. — Battre le fusil, چقمق *atech tchaqmaq*.

تەنگىچى tu-
FUSILIER, s. m., تەنگىكلىو tufenklu. — Les
fusiliers, تەنگىكلىو نەزرات tufenklu ne-
ferät. — Une compagnie de fusi-
liers بىر بولۇك تەنگىچى نەزراتى, bir beuluk tufenkulji neserati.

تۇفەنگ كىك FUSILLADE, s. f., أتىلمەسى *tufenk atilmaci*, t.

تشمك ايله FUSILLER, v. a.,
او لمك - اورمق tufenk ilé eul-
durmek, ourmaq, - قورشوونه طونمق qourchouné thoutmaq, almaq, t.

دوكش erimé, s. f., اريمه erimé, deukuch, دوكا ش deukulich, ارملکت deukulmeklik, اذابة zerbân, t.; izâbet, a.

FUSTE, s. f., يلکن و کورک ایله *ielenken vè kurek ilè üuruïen kuçchuk guèmi*, بیوروین کوچک کمی *tcherniq*, t. چرنیق.

FUSTET, s. m., arbrisseau, بیر نوی *bir nev'j oufâq aghâdj*, t. نوع اوافق اغماج.

FUSTIGATION, s. f., کوفک *keutek*, قامچی *qamitchilama*, اورشی *qamitchi ourouchi*, t.; لت *lett*, a.

FUSTIGER, v. a., - دنگک بصمق - اورمق - چالمق *keutek, deïnek basmaq, ourmaq, tchâlmaq*, قمچی ایله اورمق *qamtchi ilè ourmaq*, t.; لت - ضرب *zarb* ا - *le*, a.-t.

FUT, s. m., bois d'une pique, میزانی صاپی - سرخی *mizräq, sâpy, siryghy*. — d'une arme à feu, پیشتو - تفنک *pichtov, tufenk qoundâghy*. — d'une colonne, درک ک کوتکی - طومانی *direguñ direguñ, thomrougħy*, درک ک کوده سی *direguñ gueydèci*. — Fût à mettre le vin, futaille, voyez ce mot.

FUTAIE, s. f., یوسک اغاجلری مشتمل اورمان *üüksek aghâdjları muchtemil ormân*, یوسک اغاجلو اورمان *üüksek aghâdjlu ormân*, t.; غابة *ghâbet*, a.

FUTAILLE, s. f., فوچی *fou-tchou*, t.

FUTAINE, s. f., دمی *dimi*, دمی *dimi bizi*, t.

FUTÉ, e, adj., fin, rusé, حیله کار *hîlè kiâr*, a.-p.

FUTILE, adj. com., یاوہ *iâvè*, بیامز *boch*, ایشه *ichè iârâmaz*, t.; بیهوده *bâthyl*, باطل *bâthyllyq* - بی معنی *bi ma'na*, a. —

Discours, paroles fuitiles, لغوتات *laghvîiat*. — Un être futile, فورتاجی *fortâdji*, بینی باشدلو شاق *iâñchâq*, فرفشه *far-fara*.

FUTILITÉ, s. f., caractère de ce qui est futile, ایشه *ichè iârâmazlyq*, باطلیق *bâthyllyq*. — Caractère de l'homme futile, بینی باشلوک *iâini bâchlulik*, t. — Choses fuitiles, هر زه *iâvè*, بوش *boch*, لا قردی *lä-qyrdj*, سوزلر *bihoudè seuzler*, p.-t.; لغوتات *laghvîiat*.

FUTUR, e, adj., qui est à venir, کاجک *guêlédjek*, t.; ایندی *aii*, a.; ایندی *aïendè*, p.; اولدحق *oladjaq*, گله سی *gueléci*, مستقبل *moustaqbil*. — Les choses futures, à venir, مستقبلات *mous-taqbilât*. — Le temps futur, کله جک *zemân*, زمان *guêlédjek zemân*, مستقبل *zemâni moustaqbil*, t.-a.

النچک ادم *evlénédjek adem*, مخطوط *makh-thoub*. — L'épouse, نشانلو قز *nichânlı qız*, makhtoubة *makhtoubè*. — Les futurs conjoints, makhtoubein. — Temps du verbe, le futur, استقبال *istiqbâl*. — Qui appartient au —, استقبالي *istiqbâli*. — En t. de logique, le futur contingent, ce qui peut arriver ou

ne pas arriver, احتمال مستقبل *yāh-timāli moustaqbil*, pl. a. احتمالات *yhtimālāti moustaqbilē*, مستقبلات محتمل الظهور *moustaqbilāti muhtemil uzzouhour*.

حالة مستقبلة *hāleti mustaqbilet*, a.

فاجن - فاجان *FUYANT, e, adj.*, *qātchan, t.*

قاچقون *qātch-qoun*, قچیجی *qatchghān*, فراری *qātchīdji*, هارب *hārib*, بهایم *bēhāyīm*, فاره *behāīmī fārrē*.

FUYASSER, v. a., agir frauduleusement, vulg., تلبیسلیک *telbīslik* حیله ایله ایشلهک *hīlē ilē ichlemek*, معامله *mou'āmelē it*.

APPENDICE

OU

ADDITIONS ET CORRECTIONS

AU TOME PREMIER

{ Consultez l'ordre alphabétique de cet Appendice pour les articles ou variantes de mots qui manqueraient au Dictionnaire.)

أ، emploi de cette lettre pour le datif, les prépositions et les adverbes. A trois mois de là، پوندن اوج آى صىكىره boundan utchādī soñra.

اياق اياق كىتمك aüäq aüäq guitmek. — Tra-
vailler à l'aiguille، اكلاشلور igne ilē ichlemek. — On juge d'une
personne à la mine, ou par la mine،
برى كىمسىدەك حالى چېرىھەستدىن bir kimesnenuñ hāli tcheh-
recinden añlāchileur. — A la mode,
ou suivant la mode nouvelle، طرز
tharzy djedid użrē. — Monter à cheval، آتا بىنك
ata binmek. — Venez à moi, ou vers moi،
بىكارل bañā guel، كل طرفەه thara-
fumā guel.

ABAISSEMENT, s. m., diminution de
hauteur، الچقلق inmē altchaq-
lyq، تنزل tenezzul. — Abaissement
des eaux، صولارك اينەسى soula-
ruñ inmeci. — Abaissement volon-
taire, humilité، تذلل نفس istyhqāri, tezelluli nefş، خمشوع
khouchou'; — forcé، مزلة mezelleت، حقارت haqāret، الچقلق altchaqlyq.

ABAISSEUR, v. a., faire aller en bas، اشاغى ايندرمك achāghy indur-
mek, t.

ABAISSEUR, s. et adj. m., nom de
divers muscles dont l'action consiste
à abaisser. Muscle abaisseur، عضله هادله azalei hādilə, pl. a.
عصلات هادله aralati hādilə.

ABANDONNER, v. a., renoncer à...,
كىف يدا اىل چىكمك el tchekmek, t.;
keffied it. — Laisser aller, exposer،
صالىيورمك sâlyvîrmek. — S'abandonner, se livrer, se laisser aller à...,
دوشىك duşmek; مېتلا او mubtelā ol. — S'abandonner à ses passions,
هواي نفسمە مېتلا او hevāi nefşem mubtelā ol. — Je m'abandonne à vous,
سزە تسلىم او لورم sizə teslîm olou-
roum.

ABATARDI, e, adj., دكشمەش asly deichmich, t. — Un cœur abâ-
tardi، متغير الاصل او لش فواد mutegħaïr ul-asl olmich fuwād.

ABATTAGE, s. m., les frais pour
abattre le bois، اغاچ kesmeci behāci، t.
agħadż kesmeci behāci, t.

ABATTIS, s. m., choses abattues،
قيرنى قىرىنىتى qırınyti, üqınyti.

Faire un grand abattis de gibier, عظیم شکار قیرغنى ا gyrgyñi it.

ABATTOIR, s. m., lieu où l'on tue les bestiaux pour les boucheries, خارج شەرەدە صالحە زەن sâlkhanè, a. — اولان صالحە زەن olân sâlkhanè, t.

ABATTRE, v. a., renverser par terre, يەرە بىيتمق ierê iiqmaq.

ABCÈS, s. m., petit livret contenant l'alphabet, الف با سپارهسى elif bê sipârëci, t.

ABCÈS, s. m., petit livret contenant l'alphabet, ورم verem, a.

ABDOMEN, s. masc., بطن اسفل bathni esfel, a.; كوبك الذى gueubek alti, t.

ABDOMINAL, e, adj., pl. ABDOMINAUX, بطن اسفله متعلق bathni esfel mute'allyq, a.-t.

ABDUCTEUR, s. m., muscle abducteur, celui qui fait mouvoir en dehors les parties auxquelles il est attaché, عضله رادعه 'azaleï râdy'a, a.

ABÉCÉDAIRE, s. m., l'ordre des lettres suivant l'alphabet, حروف هججا ترتىبى houroufi hedjë tertibî.

ABEILLE, s. f., بال أروسى bâl ârouci, t.

ABERRATION, s. f., changement qui apparaît dans les étoiles, حرکت hareketi mutemevvidjè, a. — ثوابتك sevâbituñ hareketi mutemevvidjeci.

ABÊTIR, v. a., بودالىلدۇرمق boudâlalandurmaq, t.; تېلىد ا teblid it, a.-t. — V. n., بودالىلۇمق boudâlatanmaq, t.; تېلەد ا tebellud it, a. — كىسب kesbi belâdet it. — Abêti, e,

بودالەلۇمچى boudâlatanmich, اولىش boudâla olmich.

ABÉTU, adv., râbouthacyz, قارش مورش qârich mourich, t.

ABIME, s. m. Voy. ABYME.

ABJECT, e, adj., كوتى kuty, kutu, t.; رذيل rezil, a.

ABJECTION, s. f., رذالت rezâlet, a.

ABJURATION, s. f., acte par lequel on renie une chose ou on y renonce solennellement, انكار inkiär. — Renoncement à une religion que l'on croit mauvaise, كفردن دونمه kufrden deunmè. — Abjuration publique, علناً انكار كفر 'alena inkiari kufr.

ABJURER, v. a., renoncer à une religion que l'on croit fausse, كفردن دونمك kufrden deunmek; — une erreur, خطادن دونمك khathâden deunmek. — Abjurier, renoncer, استنكاف - نكول istinkâf, nukoul it.

ABLUE, v. a., يومق ioumaq, t.; غسل ghousl it.

ABNÉGATION, s. fémin., كندودن و دنیادن و از کله guenduden vê duñâden vâz guelè, t.; ذركت ما سوا terki mā sivâ, تجرد tedjerrud, a.

ABOLIR, v. a., بوزمق bozmaq, t.; إلغى ilghâ, neskî it, a.-t. — Aboli, e, بطاللۇمچى bathâllanmich, بوزلۇش bozoulmich, معطل mou'aththal, منسوخ mensoukh, ملغى mulghâ.

ABOLITION, s. f., بوزلە bozoulma, منسوخىت mensoukhiet, a.

ABOMINABLEMENT, adv., مکروھا mekrouhen, a.

ABOMINATION, s. f., horreur, کراحته کراهه، *kerahet*, مکروهیت *mekrouhüiet*. — Qui est l'objet de l'abomination, مکروه *mekrouh*. — Il est l'abomination de tout le monde, مکروه عالمدر *mehrouhi'ālemdur*. — Abomination, chose abominable, کریده *keriha*, مکاره *mekiārih*.

ABONNÉ, e, adj. et s., کراجی *kirādji*, t.

ABONNEMENT, s. m., کرامه *kirālania*, t.; عقد ایجاد *'aqdi idjār*, a.

ABONNER (S'), v. pron., کرا ایله *kira ilē* *thoutmaq*, استیجارا طوتمق *istīdjar it*, a.-t.

ABONNIR, v. a., ایولنمه ک *eiuletemek*, a. — V. n. et refl., ایولنمه ک *eiulenemek*, t.

ABORD, s. m., approche, accès, entrée, بناشله *iānāchilma*, t. — Accès auprès de quelqu'un, وصلت *vouslet*, موصلت *muvācelet*, a. — Au premier abord, وصلت او لیده *vousleti oulada*, نظره او لیده *nazarēi oulada*.

ABORDABLE, adj. com., qu'on peut aborder, بیلەجک *iānāchila bilēdjek*, t.; ممکن المساحة *mumkin ul-muçāhelet*. — Auprès duquel on ne peut avoir accès, ياننه وارلىز *iānina vārylmaz*, ممتنع المواصلة *mumteni' ul-muvācelet*.

ABORIGÈNES, s. m. pl., اصلنئ کى *aslindeki* *ürluler*, t.; سکان *sukkiān* *asliiē*, a.

ABOUCHEMENT, s. m., t. d'anat.; rencontre des orifices de deux vaisseaux, اغزارخه *aghyz aghyzē bitichmē*, t.; تلاقى الافواه *telāqy ul-efvāh*, a.

ABOUCHER, v. a., سویلشمه ک *ayış-pı-on* بىر يره قاوشدر-مق - بولشدرمق *seüilechmek itchoun bir ierè qāvouchturmaq*, boulouchturmaq. — S'aboucher, بىر كەمەك *bir ierè guelmek*.

ABOUTIR, v. n., crever, en parlant d'un abcès, دشەك *dechmek*, t.

ABOUTISSEMENT, s. m., se dit d'un abcès qui aboutit, دشەمە *dechmē*, ورەك *veremuñ dechmēci*, t.

ABREUVOIR, s. m., مشروع *mechra'*, pl. a. مشارع *mechāri'*.

ABROGATION, s. f., منسوخیت *mensoukhyiet*, a.; بوزلمه *bozoulma*, t.

ABROUTI, e, adj., bois abrouti, celui qui a été ébourgeonné par les bêtes, بوداقلى يىنمىش اغاچ *boudāqqlari ienmich aghādj*, t.

ABRUTISSEMENT, s. masc., حال *hāli behimüe*, a.

ABSENTER (S'), v. pr., غيبوبت *ghāiboubet* it, a.-t.

ABSORBANT, e, adject., چکوب *tchekup itchidji*, t.; اپچىچى *nāchis*, a. — Remèdes absorbants, ادویه زاشفه *edviēi nāchifé*.

ABUSEUR, s. m., الدادىچى *aldādīdji*, t.; خادع *khādi'*, a.

ACAGNARDER, v. a., آدسزلىقى *ādsyzlyqtə* و تىبلىكىدە الشترمق *tembellikketē alichurmaq*. — S'acagnarder, آدسزلىقى *ādsyzlyktē* و تىبلىكىدە الشىق *tembellikketē alichmaq*, t.

ACANTHACÉ, e, adject., épineux, دىكنلو *dikenlu*, t.

ACCÉLÉRER, v. a., تىز يورتمك *tız iürutmek*.

ACCENSER, v. a., بِرْلَشْدَرْمَكْ birlechturmek, t.; الحاق ilhāq it, جمع djem' it, a.-t.

ACCEPTÉ, e, adj., قبوللۇمەش qa-boullanmich, t. مقبول maqboul, a.

ACCEPTEUR, s. m., قبول ايدىيچى kaboul ididji, t. پوليچە تمسكى قبول polîtcha temessuguini kaboul iden, t.

ACCESSION, s. fém., consentement d'un puissance qui entre dans un engagement déjà contracté par une autre puissance, لُحُوق luhouq, موافقت iltihāq, التحاق muvâfa-qat, a. — Acte d'accession, التحاقى, iltihāqy mutezammin sened: — Accession, ce qui survient de plus, artuglyq, t.; فصله farlè, a.

ACCESSIT, s. m., récompense qui approche le plus du prix remporté, قريب الاعلا اولان qarîb ul-a'lâ olân mukiâfât, a.-t.

ACCIPITRES, s. m. pl., يرىبيچى جوارح ürtidji qouchlar, t.; قوشلار djevâryh, a.

ACCISE, s. f., رسم شراب resmi charâb, رسم مسکوات resmi muski-rât, a.

ACCOMMODABLE, adjetif commun, اوزلاشدريلىر ouzlâchturîlur, t.; ممکن الاصلاح mumkin ul-ystâh, a.

ACCOMMODAGE, s. m., apprêt des viandes, طبخ pichurmè, t.; پشورمە thabkh, a.

ACCOMPAGNATEUR, s. m., پېرولك peïrevlik iden, p.-t.

ACCORDANT, e, adj., t. de musique, بىر بىرۇنە ouïghoun, t. متوافق mutevâfîq, a.

ACCORDEUR, s. m., چالغولور tchâlgħoular duze-didji, t.

ACCORTISE, s. f., چلييك tchele-bilik, t.; مساهالت طبع mucâheleti thâb, a.

ACCOUCHEUR, s. m., ابىجىلاق ebđjilik oustaci, t.

ACCOUDOIR, s. m., قولتى يصدىقى qoltonq iastughy, t.

ACCOUPLE, s. f., زغرلىرى چفت باڭلەيدىچق bâghlaïädjaq îp, t.

ACCOUNTUMANCE, s. fém., عادت 'âdet, pl. a. تۈرە 'âdât; عادات teûrè, t.

ACCOUNTUMÉE (A L'), loc. adv., حسب 'âdetdjè, a.-t.; حادتجە hasb ul-'âdet, a.

ACCREDITER, v. act., autoriser, تصديق tastyq it.

ACCUEIL, s. m., réception, تلقى telaqq, a. — Bon accueil, حسن husni telaqq. — Mauvais تلقى souï telaqq. — سوء تلقى

ACCUEILLIR, v. a., تلقى telaqqy, it, a.-t.

ACÉRER, v. a., دمره چىك قاتىق demiré tchelik qâtmag, t.

ACÉRIDE, s. m., موسمز مرهم moun-syz merhem, t.

ACÉTATE, s. m., سركە توزى sirke touzou, t.; ملح الخلل milh ul-khall, a. — Acétate de plomb, ou sel de saturne, ملح زحل milhy zouhal, a.

ACHALANDER, v. a., مشتري يى muchterii tchogħaltmaq, چوغلتىق tekstri bâi'tn it, t.; تكتىشىر بايىعن a. مشتريلىر muchterilertchogħalmaq, t. چوغلمق

قـدـيـل ACHILLÉE, s. f., plante, *qandıl tchitchegui*, t. **چـيـكـى**

أـعـبـرـة ACBURES, s. m. pl., sorte d'ulcère, *souludjé*, t.; **صـوـلـوـجـهـ** سعفة *sa'set*, a.

قـيـلـان ACONIT, s. m., plante, *qaplân*; **قـيـلـان** بـوـغـانـ اـوتـىـ قـيـلـانـ اـوتـىـ *qaplân oty*, a. **اـكـرـاـتـىـ** اـكـرـاـتـىـ *eyir otou*, a. **اـكـيرـ** اـكـيرـ *eitir*, t.

أـقـوـسـةـ ACOUSTIQUE, s. f., théorie des sons, علم الانعكاس *ylm ul-in'ykiâs ul-esvât*, a. — **أـنـعـكـاسـ** Adj., qui sert à augmenter le son, سـسـىـ قـبـارـدـيـجـىـ *seci qabârdîdjî*; مـصـوـتـ *muçavvit*. — **قـوـلـاقـ** سـكـرىـ قـوـلـاقـ *qoulâq syñiri*, عـصـبـ السـمـعـ *'aceb us-sem'*.

أـقـعـيـطـ ACQUÊTER, v. a., تحصيل *tah-syl it*, استملك *istimlâk it*, مـلـكـ *mulk idinmek*, a.-t.

أـقـعـيـطـ ACTUEL, LE, adj., effectif, réel, صـكـرـهـ دـنـ *guertchekten olân*, t.; حـقـيـقـىـ *haqyqqi*, a.

أـقـرـبـ ADDITIONNEL, LE, adj., *soñradan arturilmich*, t.; مـضـمـمـ *zamm olounmich*, ضـمـمـ *munzemm*, a.

أـقـرـبـ ADDITIONNER, v. a., جـمـلـهـ *djumlè it*, a.-t.

أـقـرـبـ ADEpte, s. m., مـحـرـمـ سـرـ *mahremi sîr*, دـخـيـلـ *dakhyl*.

أـقـرـبـ ADÉQUAT, E, adj., t. de philos., entier, total, *butun*, t.; تـامـ *tânum*, معنـاـيـ *ma'nâti tâmm*.

أـقـرـبـ ADHÉSION, s. f., acte par lequel on adhère, التـحـاقـ *iltihâq*, a. — Acte d'adhésion à un traité, etc., التـحـاقـىـ حـاوـىـ بـرـ قـطـعـهـ سـنـ *iltihâq hâvi bir qyt'h'a sened*.

أـقـلـمـقـ ADIRER, v. a., t. de jurisprud., perdre, égarer, *iâvouqla-* *maq*, t.; يـاـقـلـمـقـ *iâvouqla-* غـايـبـ *ghâib it*, a.-t.

أـقـلـمـقـ ADJONCTION, s. f., مـرـافـقـتـ *berâ-berlik*, t.; مـعـيـتـ *me'uet*, murâfaqat, a.

أـقـلـمـقـ ADJUDICATAIRE, s. m., حـكـمـ شـرـعـيـلـهـ *hukmi cher'île mâlik olmich*, a.-t.; مدـفـوعـ لـهـ *medfou' lehou*, a.

أـقـلـمـقـ ADJUDICATIF, IVE, adj., مـوـجـبـ *moudjib ut-taqbyz*, التـقـيـصـ *ut-testim*, a.

أـقـلـمـقـ ADMETTRE, v. a., رـخـصـتـ وـيـرـمـكـ *roukhsat vîrmek*, جـاـيـزـ كـوـرـمـكـ *djâiz gueurmek*, a.-t.

أـقـلـمـقـ ADMINICULE, s. m., t. de jurisp., رـخـصـتـ وـيـرـمـكـ *qarînâ*, قـرـيـنـهـ *nichân*, pl. a. جـاـيـزـ كـوـرـمـكـ *qarâin*.

أـقـلـمـقـ ADMISSION, s. f., مـقـبـولـيـتـ *mayboulîet*, a.

أـقـلـمـقـ ADMONESTER, v. a., تعـزـيـرـاـ *azârlamaq*, t.; اـزـارـلـقـ *ta'zîr it*, a.-t.

أـقـلـمـقـ ADOLESCENCE, s. f., دـلـيـ قـانـلـوقـ *deli qânlyq*, t.; شـبـابـ *chebâb*, سنـ مـرـاحـقـةـ *sinni murâhaqat*, a.

أـقـلـمـقـ ADOLESCENT, E, s., دـلـيـ قـانـلـوـ *deli qânlu*, t.; مـراهـكـ *merâhyq*, a.

أـقـلـمـقـ ADONNER (S), v. pron., كـوـكـلـ *gueñul vîrmek*, t.; مـبـلـاـ أوـ وـيـرـمـكـ *mubclâ ol*, اـعـتـلـاقـ قـلـبـ *y'tilâqy qalb it*, a.-t.

أـقـلـمـقـ ADORABLE, adjct. com., سـزاـوارـ *sizâvâri peristich u'ybâdet*, p.-t.-a.

أـقـلـمـقـ ADOSSE, v. a., طـيـانـدـرـمـقـ *dhaiändurmaq*, اـسـنـادـ ظـهـراـ *isnâdi zahr it*, a.-t.

ADOUCIR, v. a., rendre doux, tempérer l'âcreté, *iavāch-latmaq*, تلطیف - تعدل ا *telthyf*, تلیین - تعديل ا *ta'dil it*; — la voix, *chagrin*, *elem u ghousseüi ta'dil it*; — l'air du visage, *tchehrëe iraci thylävet u halävet it*.

ADOUCISSANT, e, adj., يومنشید *ioumehadîlji*, t.; ملطف *mulath-thyf*, a.

ADOUISSEMENT, s. m., soulagement, خفت *khyffet*, a.

ADOUÉ, e, adjct., t. de chasse, accouplé, *ايکيشر ikîcher ikîcher*.

ADRESSE, s. f., de lettre, suscription, مكتوب او زرى *mektoub uzeri*, عنوان مكتوب *'unvâni mektoub*. — Enveloppe, ظرف *zarf*, *zourouf*, مكتوب ظرفي *mektoub zarfi*, a.-t.

ADRESSER, v. a., ارسال *teciür, irsâl it*, بعث ا *ba's it*; — des vœux, des prières, ايصال ا *içâl it*; — ses pas, توجيه خطوات ا *tevdîhi khathwâti 'azîmet it*. — S'adresser, aller trouver directement quelqu'un, بر كىمسىنەنك *bir kimesnênuñ* طرفىنە مراجعت ا *tharafına murâdja'at it*, a.-t. — Adresser au but, محلنە وارمۇق *mahal-linê vârmaq*, اصابت ا *içâbet it*.

ADULTÉRATION, s. f., حيله قانمه *hylé qâtma*, t.; اغتشاش *yghti-châch*, a.

ADUSTE, adj. com., محترق *mouh-*

teryq, mouhteraq, a. — Sang aduste, دم محترق *demi mouhteryq*.

ADVERSAIRE, s. m., celui qui est d'un parti ou d'une opinion contraire, ضد طرف طوتان *zydd iharasi thou-tân*, t.; خلافکیر *khylâsguîr*, a.-p. — بنم خلافکیر مدر، *benum khylâsguîrumdur*.

AÉROGRAPHIE, s. fém., وصف الاحوال *vasf ul-ahvâl ul-havâ*, a.

AÉROLOGIE, s. f., بحث في علم الابدا *bahs fi 'ylm ul-havâ*, a.

AFFABILITÉ, s. f., كولريزلىك *guler iuzlulik*, t.; شرو بشاشت *bechr u bechâchet*, a.

AFFABULATION, s. fém., قىسىدان حىسىد *qyssadan hyssè*.

AFFADISSEMENT, s. m., كوكل *gueuñul boulänmaci*, t.; بولانمىسى *ghaciün*, a.

AFFAIRE, s. f., soin, peine, souci, غايلە *ghâïlë*, pl. a. *ghavâil*. — Affaires, au pl., toutes les choses qui concernent les intérêts publics et particuliers, امور *oumour*, احوال *ahvâl*. — Les affaires publiques, امور و احوال عامه *oumour u ahvâli 'ammâ*.

AFFAISSEMENT, s. m., état de ce qui est affaissé, چوككلك *icheukuklik*, *bâcyqliq*, t.; هبوط باصلقلىك *hou-bouth*, a.

AFFAMÉ, e, adj., au fig., qui a de l'avidité pour quelque chose, استكلو *isteklu*, استكى *istegui tchoq*, t.; حربص *haryş*.

AFFECTATION, s. f., يآپمه *iâpma*, t.

AFFECTER, v. a., marquer une sorte de prédilection, هوسكار او *haveskiär*.

خواهش *haves it*, a.-t.; هوس *ا* *haves it*, a.-t.;
کوسترمک *khäich guestermek*. —

Porter atteinte, faire une impression fâcheuse, طـوـقـنـهـقـ dhoqounmaq, اـيـقـاعـ ضـرـرـاـ iqār' zarār it. — Toucher, تـاثـيرـاـ téécir it. — S'affecter, s'affliger, مـتـأـثـرـاـ mutéessir ol.

AFFECTIF, IVE, adj., عشق مشوق، *mucheveyyq*, *'y-chq*, مهسيح عشيق *mouhaüidji*, *'y-chq*, a.

AFFECTION, s. f., ardeur avec laquelle on se porte à dire ou à faire quelque chose, اشتياق بال *ichtiāq bāl*, اشتياق درون *ichtiāq deroun*, هوس *haves*.

AFFÉRENT, E, adj. Portion, part
afférente، شایعه ممکن *hyssēi chā'i* a, a.

استقرار, AFFERMISSEMENT, s. m., istyqrār, بقا, beqā, a.

علاقۃ عزیت AFFILIATION, s. f., 'alāqat 'yziyat, a.

AFFILIER (S'), v. pron., *nisbetlenmek*, t.; اعترضاً *y'tizā* it.

AFFINER, v. a., purifier, particul.
 les métaux, قال ا *qāl it*; — le lin,
 le chanvre, اینجهلمک *indjēletmek*.
 — S'affiner, قال او *qāl ol*, اینجهلمک
indjēleme.

قال کارخانه سی AFFINERIE, s. f., qāl kiārkhanēci, t.

AFFINEUR, s. m., قالجى *qaldji*,
مصفى *moucassi*, a.

AFFINITÉ, s. f., conformité entre deux choses، تواخی *tevākhy*، مقاربة *mouqārebet*. — Disposition des substances à s'unir ensemble، جهت الوحدة *djehet ul-vahdet*.

AFFIQUET, s. m., petit bâton creux qui sert à tenir les aiguilles, اَفْكِي

طونه جــق صــاب ignè thoutadjaq
sāp, t.

AFFIRMATIF, IVE, adject., مُوكَدٌ الوجوبية *muekked ul-vudjoubiitet*, ملزم الاشتات *mulzem ul-esbāt*, a.

— Proposition affirmative, قضیّة الايجابيّة *qaziyet ul-idjâbiyet*, a.;
سوز کرچکلندريجى *guetchecklenduridji seuz*.

AFFLEURER, v. a., *bir hazâïe gueturmek*, t.

AFFLICTIVE, adj. f. Peine afflictive, وجوده اذیت ویریدجی عقویت *vudjoudé ezüet virídji 'ouqoubet*, a.-t.

AFFLUENT, adj. m., se dit des rivières qui se jettent dans un autre, دوکیلن *deukulen*, t.; منصب *mun-sabb.* — Affluent, s. m., منصب *munsabb olän nehr.* اولان نهر

شراب ویرکوسی AFFORAGE, s. m., charāb vīrgucy, t.

دەرلىرى AFFOURCHER, v. a.,
چىتاللمە آتمق demirleri tchatällama
ätmaq, t.

AFFRANCHI, e, adj. et s., exempt, معاف اولمش *mou'āf olmich*, a.-t.; معاف مسلم *mou'āf, mucellem*, -a.
— Esclave à qui on a donné la liberté عتیق *'atlyq*, ازادلو *azādlu*, pl. a. عتقا *'outeqā*.

AFFRANCHISSEMENT, s. m., exemption, معافاة *mou'āfāyah*, a.-t.; معافت *mou'āfiyat*, a.

بِلْكَلِيَّة جَكْ AFFREUSEMENT, adv.,
وَجْهِيَّلَه belînleïedjek vedjhilé, t.;
هَيْلَا häülen, مَهْوَلَا mehvelen, a.

AFFRONT, s. m., déshonneur, flé-

ءار رذالت rezālet, honte, شیئن cheīn, a.

AFFRONTER, verbe act., tromper,
الدائمق *aldātmaq*, دوباره *dou-*
bāra it.

الداديجي AFFRONTEUR, EUSE, s.,
aldādīdji, t.; خالب khālib, a.

بوريتوب *bourutup* *eurtmek*. — **S'af-fubler**, **بورينوب** *burunup* *eurtunmek*, **t.**

AFFUTAGE, s. m., action d'aiguiser, *bîlémé*. — Outils nécessaires à un ouvrier, *اَهْل صنْعَت اوادانلۇغى*, *ehli san'at avādānlyghy*, t.

AGAÇANT, *e*, adj., كويكل اولايجى
gueuñul avlāïdji, *t.*; مهئيدج الموا
muheïidj ul-hevā, *a.*

AGACER, v. a., causer de l'agacement aux dents, دیشی قماشدرمق *dichi qamāchturmaq*. — Chercher à plaire par des agaceries, کوکل *gueuñul avlāmaq*, t.; تهییج اولامق *tchüidji 'yechq u kevā it*, a.-t.

AGACERIE, s. f., *ghoundj*,
دلال *delāl*, a.

شادر، شجر، اغاجی nichādir aghādji, t. اشقchedjer ul-achaq, a.

AGE, s. m., la durée ordinaire de la vie، دیرلک وقتی *dûrlik vaqtı*, t.; مدت عمر *muddeti' eumr*, a.—L'âge viril، ییکتلک یاشی *iütlük iächi*, سن رجولیتہ *sinni rudjoulüiet*. — Age, vieillesse، قوجه‌لق *qodjalyq*, شیخوخت *cheïkhoukhat*. — Age, temps où les choses dont on parle ont eu lieu، وقت *vaqt*, عبد 'ahd, كون *gun*. — Les merveilles de notre âge,

بُو وَقْتِهِ زَكَتْ مَعْجَزَاتِي *bou vagtū-
muzūn mu'djizāti.* — Age, certain
nombre de siècles, دَهْرٌ *dehr*, pl. a.
دَهْرُور *douhour.* — Epoque, عَصْرٌ *'asr,*
pl. a. أَعْصَارٌ *a'ṣār.*

قپۇ كىخدالق AGENCE, s. fém., qapou ketkhoudâlyq, t.

دوزمہ-دزمہ AGENCEMENT, s. m., حسن انتظام duzmé, t.; intizām, حسن انتظام husni intizām, a.

دۇزمەك - AGENCER, v. a., duzmek, يېرىنە قومق, t.

مذکوره دفتری AGENDA, s. masc., muzekkeré desteri, a.-l.

agenouiller (S'), v. pr., جُنُوا
djeçou it.

دیز, AGENOUILLOIR, subst. masc., يصلي على كتفه *dis iastughy, t.*

AGENT, s. m., tout ce qui agit,
عامل ایشلینجی *ichleüidji*, t.;

عوامل avamit. — Agent naturel,
 عامل طبیعی 'āmili thabi' y; — sur-
 naturel, عامل فوق الطبيعة 'āmili
 sevq uth-thabi'a. — Agent, par op-
 position à Patient, كا ايدیکت کیار

idūlji, فاعل *fā'ył*. — L'agent et le patient, فاعل و منفع *fā'ył u mun-fā'ył*. — Agent, celui qui fait les affaires d'un personnage auprès d'une

cour, et plus particulièrement celui qui est accrédité par les pachas auprès de la Porte ottomane, قاضی و گلخانه‌سی *qapou ketkhoudâci*, vulg. قیا خا سی *qapou kiahîaci*.

طوبلتمق AGGLOMÉRER, v. a.,
thoplatmaq. - S'agglomérer, طوبلنيق
thoplanmaq, تكتّب tekessub it,
a.-t.

بتشدربچی AGGLUTINANT, E, adj.,
bitichturidji, t.; **مدمل** mudemmil, a.

يتشدّر، مـة AGGLUTINATION, s. f., اندماـل bitichturmè, t.; التـام iltiām, indimäl, a.

بتشدرمك AGGLUTINER, v. a.,
bitichturmek, t.; تليتم telüüm it,
انداب indäb it, a.-t. — Agglu-
tiné, e, بتشمش bitichmich, مندمel,
mundemel.

أغرلشدريجي، adj., E, AGGRAVANT, t.; موجب الوزانة aghyrlachturidji, مورث الشالة moudjib ul-vezānet, a. — Circonstance mevris us-saqālet, a. — حال شديد الوزانة hāli aggravante, чедид ul-vezānet.

AGGRAVER, v. a., اغرا aghyr it,
اغلشدرمق aghyrlachturmaq, t.;
ایرات vezānet it,
وزانیت ا irāci
تشدید techdīd it, a.-t. — Aggra-
ver le crime, tech-
dīd jināet it.

دپرنشی خفیف AGILE, adj. com., سریع الحركة teprenichi khafif, t.; خفیف الحركة seri' ul-hareket, kha-
fif ul-hareket, a.; جست و چالاک djust u tchäläk, p.

بِخَفَّةِ الْحَرْكَةِ AGILEMENT, adv., bekhy'sset ul-hareket, a.

خَفِيفٌ دِيْرِنْشٌ AGILITÉ, s. f.,
خَفَّةُ الْحَرْكَةِ khafif teprenich, t.;
خَفِيفٌ عَلَى الْهَرْكَةِ khyffet ul-hareket, a.

AGIOTAGE, s. m., اوراق میریه *evrāqy*
 اليش ویریشی - مطربازلغی *mīrūè dlich virichi*, *mathrabāzly-ghy*, t.

مطربازلق ايله AGIOTER, v. n., اوراق سيرته آليش ويريشنى ا
mathrabāzlyq ilē evrāqy mīrūiē álich
vīrlchini it, t.

ا دراق میرجعه AGIOEUR, s. m., مطریه evrāqy mīrīē mathra-
بازی bāzy, t.

AGIR, v. n., produire un effet,
 کارا *kiār it*, t. — Poursuivre en justice,
 دعوا *da'vā it*. — Se conduire,
 عمل و حرکت *'amel u hareket it*,
 ایشلهمک *ichlemek*.

AGISSANT, *e*, adj., qui se donne beaucoup de mouvement, **كثير الحركة**, *kecîr ul-hareket*. — Qui opère avec force, **قوى العمل**, *qavi ul-'amel*, **قوى التأثير**, *qavi ut-tâ'îfîr*.

AGITATION, s. f., ébranlement prolongé, صارصالش *särsylich*, القنش *tchalqynich*, اوينايش *oïnäich*, t.; ازعع *za'za'a*, a.

AGITER, v. a., ébranler, secouer,
اویناقم صارصمق *sārsamaq*, *oïnāt-maq*, t. — Agiter le peuple, exciter
تحريک ناس *tahrīk nās*, *nās it*, a.-t.

ارک طرفدن AGNATION, s. f., خصلق erkek tharafindan khycym-
lyq, t.; قرابت عن الكلله qarabet 'an el-kelälé, a.

أرك طرفندن AGNATS, s. m. pl., اقر بالر erkek tharafından aqrabālar, t.; ابناء عن الكلاله ebnāt 'an el-kelälé, a.

AGNELER, v. n., se dit de la brebis qui met bas, قوزيلمك *qouzoula-maq*, t.

أَجْنِيلَتْ، s. m.، قُورْجِقْ *qou-*
 زُودْجِيْقْ، كُورْپِه قُورْزِيْكْ *keurpe* *qou-*
zou, t.

آید اگاچی AGNUS-CASTUS, s. m., aïd aghādji, t.; فقد syqd, a.

AGRANDIR, v. a., rendre plus grand en puissance, en biens, en dignité,

آرتورمۇق qadri árturmaq, t.;
 قدرى اعظم قدرى اعظم qadr it. — Faire
 اىرى - بىيوك paraître plus grand, gueustermek.
 كوسىرەمك iri, buüuk
 — Exagérer, قبارتمق qabärtmaq,
 اعظام ابالغە mubālagha it, سەھىپىتىمىتىلىك
 y'zām it. — S'agrandir, s'étendre,
 كىسب كىشىلەنەمك gueñichlenmek,
 وسعت kesbi vus'at it.

AGRANDISSEMENT, s. m., action d'agrandir ou de s'agrandir, ارتتمه *artma*, t.; توسع *tevessu'*, a. — Au fig., accroissement en bien ou en fortune, تزايد مال و منال *tezāidi māl u menāl*, اعتلاء شا... *y'tilāt chān*.

AGRÉABLE, adj. com., مرغوب *margoub*,
merghoub, a.; دلارا *dilārā*, p. —
 Conversation agréable, مراخوة *muzākeréï* *merghoubé*. — Des ma-
 nières agréables, طوار مرغوبة *athvāri*
merghoubé. — Agréable, satisfaisant,
 موجب حظ درون *moudjibi hazzy*
deroun, دلپسند *dilpecend*. — Avoir
 pour agréable. Voy. AGRÉER.

خوشنق ایله،AGRÉABLEMENT,adv.,
حسن و لطافت ایله, kochlyq ilè, t.;
سرغوبیا, husn u lethāset ilè, a.-t.;
مرغوبیا, merghouben, طبیعاً thaüiben, a.

AGRÉER, v. a., approuver, trouver bon, مناسب كورمك *munācib gueurmek*, تصويب *tasvīb* it. — Plaire, بكنمك *beinmek*. — Agréé, e, مقبول بكنلمس *beienilmich*, *magboul*, مستحسن *mustahsen*.

AGRÉGAT, s. m., اجتذب *idjti-mā'*, a.

AGRÉGATION, s. f., association, admission dans un corps جماعة دخول djemā'atē dukhoul, a.-t.; a-بلوك

كِيرْمَه *beuluguè guîrmè*, t. — Corps
formé de plusieurs choses, مُجَسَّمٌ
الْأَجْزَا **بِتَلَاقِهِ** *mudjessem bitalā-
hug ul-edjzā*, a.

AGRÉMENTS, s. m. pl., certains ornements qu'on met sur les vêtements, تزیینات *bezékler*, t.; *tezzeiiünät*, a.

agrès, s. m. pl., **آلات** و أدوات *guemi thāqymi*, t.; **سفينة** *álat u adevāti sefīnē*, a.

جـنـكـهـ يـاـ خـصـوـمـتـهـ AGRESSEUR, s. m.,
الـكـ باـشـلـاـيـجـيـ djenguè iā khoucou-
صـائـلـ مـتـقـدـمـ metè ilk bāchlāüdji, 1.;
سـاـلـلـيـ مـعـتـقـدـمـ sālli muteqaddim, a.

جنه الله بالسلامه AGGRESSION, s. f., djenguë ilk bâchlama, t.; مبادات خصومت mubâdâtî khouçoumet, a.

قیردەكىي AGRESTE, adj. com., *qyrdëki* يېبان *iabān*, t. — Lieu agreste, موقع بىرى *mevaqy' berry*. — Au fig., humeur agreste, مزاج بىرانى *mizādji berrāni*. — Mœurs agrestes, ويلىر ييانى خ- *iabāni khouūler*, اخلاق و اداب بدوييە *akhlāq u adābi bedeviüe*.

AGRICOLE, adj. com., qui s'adonne à l'agriculture, أهل فلاح ehli selāhat, a. — Peuple, nation agricole, فلاحته مالوف قوم - ملت selāhatè méclous qavm, millet.

AGRICULTEUR, s. m., cultivateur,
فلاح *fallâh*. — Un bon agriculteur,
فُن حَارَّتْه مَاهِر بِر كِيمْسَنْ *fenni harātē mahir bir kimesnē*.
cetè mähir bir kimesnè.

AGRIFFER (S'), v. pron., طرفق

ارباب علم فلاحت AGRONOME, s. masc., i.;
 ایشترمك thyraaq iščitirmek, i.;
 erbübi 'ylmi selâhat, a.

جـنـكـهـ آـلـشـقـ AGUERRI, e, adj., pl. djengue àlichyq, t.

اجـعـقـ AGUETS, s. m. pl. Mettre aux aguets, چـوـصـوـدـهـ قـومـقـ pouçouda qomaq. — Se mettre aux aguets, چـوـصـوـيـهـ كـيرـمـكـ pouçouüe guirmek.

آـخـ AH ! interject., اـيـاـ اـخـ akh, t.; eiā, a. Interject. explétive, يا ia.

امـدـادـ AIDE, s. f. — Donner aide, اـمـدـادـ وـيـرـمـكـ imdād vīmek, a.-t. — Demander, implorer de l'aide, استـمـدـادـ istimdād it, a.-t. — Aide, s. m., celui qui aide, مـعـاـونـ مـعـاـونـ mou'āvin, a.

أـيدـرـ AIDER, v. a.; quelqu'un de sa bourse, بـرـكـسـنـهـ يـهـ كـنـدوـ كـيـسـهـ سـنـدـنـ اـعـانـتـ bir kimesnēe guendu kicēcinden y'ānet it. — Aider à une personne trop chargée, الـيـارـدـمـىـ اـلـيـارـدـمـىـ el iārdumi it. — S'employer à faire réussir quelque chose, بـذـلـ هـمـتـ bezli himmet it, بـذـلـ نـقـدـيـنـهـ هـمـتـ bezli naqdīnē himmet it. — Contribuer à une fin, وـسـيـلـهـ اوـ vecilé ol, مـدـارـ اوـ medār ol. — Cela a aidé au succès de cette affaire, مـصـلـحـتـكـ maslahatuñ husni netidjécine vecilé ol-dou. — Aidé, e, يـارـدـمـ النـمـشـ iārdum olounmich, مـعـاـونـ مـعـاـونـ mou'āven, مـسـتعـانـ muste'ān.

اجـدادـ AIEUX, s. m. pl. de AIEUL, edjdād. — Ceux qui ont vécu dans les siècles passés, كـچـمـشـلـرـ guetch-michler, t.; اـسـلـافـ eslāf.

أـيـقـ الفـكـرـ برـآـدـمـ AIGLE, s. m., au fig., se dit d'un homme qui est d'un génie supérieur, اـنـيـقـ الفـكـرـ bir enyq ul-sikr bir

نـسـرـ آـدـمـ âdem. — Aigle, constellation, طـاـيرـ nesri thaïr.

حـمـوـضـتـلـوـ حـامـضـ الـطـعـمـ AIGRE, adj. com., acide, hamouzetlu, حـامـضـ hāmyz uth-thā'am, a. — Du lait aigre, لبن حـامـضـ lebni hāmyz, اـكـشـيمـشـ ekchimich sud. — Aigre, en parlant de quelques odeurs qui sortent des substances altérées, چـورـكـ شـىـ قـوـقـوـسـىـ tchuruk cheï qoqouçou, زـفـرـتـ zifret. — Aigre, aigu, rude, en parlant des sons, سـرـتـ sert, خـشـيـنـ khychin. — Une voix aigre, désagréable, صـدـائـ خـشـيـنـ sadāi khychin. — Un fer extrêmement aigre, بـغـايـتـ سـرـتـ begħāiet sert demir, حـدـيدـ hadīdi ahrech. — Humeur aigre, طـبـعـ حـدـتـ thab'y hyddet āmīz. — Des paroles aigres, كـلـامـاتـ حـدـتـ آـمـيـزـ kelimāti hyddet āmīz. — Une personne d'un caractère aigre, سـرـتـ طـبـعـتـلـوـ بـرـكـسـنـهـ sert thaibi'atlu bir kimesnē.

ترـجـعـ تـرـجـعـ turundj cherbeti, t.

اـكـشـيرـكـ AIGRELET, ète, adj., ekchirek, a.

أـيـقـ AIGRET, ète, adj. Voy. AIGRELET.

أـيـقـ AIGREUR, s. f., disposition d'esprit qui porte à offenser les autres par des paroles inconvenantes, حـدـتـ hyddet, a. — Répondre avec aigreur, حـدـتـ اـيـلهـ جـوابـ وـيـرـمـكـ hyddet ilē djevāb vīmek.

أـيـقـ AIGRIIR, v. a., irriter un mal, une douleur, سـرـتـلـكـ كـتـورـمـكـ serilik gueturmek, t.; اـيـرـاتـ حـدـتـ irāci hyddet it, a.-t.

AIGU, e, adj., qui se termine en pointe ou en tranchant, اوچى كىشكىن - سوري *oudjou keskin sivri.* — Maladie aiguë, كىشكىن خستىلك *keshkin khasalik.*

AIGUADE, s. f., lieu où l'on prend l'eau pour les navires, صوالله جق يير *sou aladjaq ier*, t.

AIGUAILE, s. m., t. de chasse, rosée, آچى tchih.

AIGUAYER, v. a., laver dans l'eau, غسل ا ييقامق *iäiqämaq*, t.; آتى ييقامق *ätäy iäiqämaq.* — Aiguayer un cheval, آتى ييقامق *ätäy iäiqämaq.*

AIGUIÈRE, s. f., آفتا به *äfitäbè*, p.

AIGUILLE, s. f., à tricoter des bas, چوراب اوړه جک اکندہ *tchorab eu-radjek ighnè;* — de balance, ترازو لسان ميزان ديلی *teräzou dili*, *li-çäni mizän.* — L'aiguille de la boussole, ڪمی پوصله سی اکندھی *guemü pouçolaci ignèci.* — L'aiguille aimantée, مقناطيسلو بوصله اکندھی *myqnäthy'slu pouçola ignèci.* اکندھیه صاپلو ايپلک *ignèè säplu iplik.*

AIGUILLETTE, s. fém. — Lâcher l'aiguillette, se décharger le ventre, ايچى سورمك *itchi surmek*, t.; استطلاق بطن ا *istythläqy bathn it*, a.-t. — Nouer l'aiguillette, faire un maléfice pour empêcher la consommation du mariage, ارى سحر ايله *eri sihyr ilé bâghlamaq.* — Aiguillette, morceau de la peau ou de la chair coupée en long, ديلم *dilim.*

AIGUILLIER, s. m., اکنددان *ignè-dän*, p.

AIGUISER, v. a., l'appétit, تنسين *tesnini*.

اشتەما اشتنى *tesnini ichtihā it*; — l'esprit, عقلى تنسين عقل *tesnini 'aql it*, كىشكىلتىمك *'aqly keskinletmek.*

AILERON, s. m., en parlant des nageoires des poissons, بالق قنادى *bälýq qanädi*, t.

AILLEURS, adv., بشقه طرفىڭ *bachqa tharasta*, محل اخره *ma-halli akharè*, محل اخرده *mahalli akhardè.* — D'ailleurs, بشقه يوزدن جهت اخردن *bachqa iürden*, *djeheti akherden.*

AIMABLE, adj. com., qui mérite d'être aimé, سزاوار محبت *sizävâri mouhabbet.* — Qui plaît par ses agréments, محبوب *sevîleur*, المحبوب *mahboub ul-qouloub.*

AIMANT, e, adj., porté à aimer, سهل المحبة *sehl ul-mouhabbet.* — بالطبع سهل المحتدر *bith-thab' sehl ul-mouhabbettur.*

AIMER, v. a., avoir de l'affection pour un être, une chose, محبت ا *mouhabbet it*, a.-t. — Aimer la patrie, كندو وطنده محبت ا *guendu vathanina mouhabbet it*; — l'étude, مطالعه كىبدن حظا - خوشلنمق *mouthäla aï kioutoubden hazz it*, *khochlanmaq.* — Aimer mieux, préférer, اولى عدا *evla 'add it.*

AINE, s. f., قالچە باشى *qälcha bâchi*, اويلق دىبى *ouïlouq dibi*, اويلق قىصىغى *ouïlouq qocyghy*, رفغ *refgh*, a.

AÎNÉ, e, adj., كبير *kebîr*, a. — Frère ainé, اخ كبير *akhy kebîr.* — En parlant des différentes branches

d'une maison, d'une famille, on dit :
شجرة نسبك شعيبة كبراسي *chedjereï necebūn chou'bēi kuberāci*. — La branche cadette, شعيبة صغراسي *chou'bēi syghrāci*. — Ainé, en parlant de toute personne plus âgée qu'une autre, **اسن دخى ياشلو**, *dakhy īāchlu*, **اسن ecenn**.

AINESSE, s. fém., ياشل ايلكلك *iāchṭe ilklik*, t.; **كبير السن** *kibr us-sinn*, **تقدير السن** *teqaddum us-sinn*. — Droit d'aïnesse, **حق تقدم سن**, *haqq teqaddumi sinn u sāl*.

AIR, s. m., certaine ressemblance qui résulte des traits du visage, physionomie, **هيئت سيمما** *hiet, sīmā*, **شكل chekl**, a. — Air, suite de tons qui composent un chant, **هوا hevā**, **الحان lahn**, pl. a. **الحن** *elhān*; **نواي دكشا nevā**, p. — Air gai, **نواي nevā**, p. — Air triste, **لحن nevāt dil-kuchā**; — **حزين Lahni hazīn**.

AIRE, s. f., place unie et préparée pour y battre les grains, **خرمن** *khymen ieri*. — Aire d'un bâtiment, **ساحة البناء sāhat ul-binā**. — Aire de vent, **روزكار كرتهسى rouz-guiār kertēei**. — Aire, nid des oiseaux de proie, **أوجى قوشى يوهسى ávdji gouchi iowaci**. — Aire, en t. de géomét., l'espace qu'une figure renferme, **محاط mouhāth**. — L'aire d'un cercle, **شكل مستديرك محااطى chekli moustonedīruñ mouhāth**.

AISE (A L'), loc. adv., commodément, **راح حضور ايله rāhat houzour ilē**. — **راجت** *rāhat ilē*.

AISÉ, e, adj., facile, **سهيل sehil**, اسهل *eshel*, a. — C'est une chose aisée, **امر سهيلدر emri sehildur**. — **Aisé**, commode, **راحتلو rāhatlu**. — **راحتلو بعربيه rāhatlu bir'araba**. — Qui a des manières aisées, **سربيست طورلو serbest thavrlu**.

AJONC, s. m., *bir nev'y hacyr oty*, t.

AJOURNEMENT, s. m., assignation en justice, **احضار yhzār**. — Ajournement personnel, بالنفس احضار *yhzāri*; **مشعر ويرلان murācel** *bin-ness much'yr vīrilān murācelē*.

AJOURNER, v. a., ajourner quelqu'un à certain jour en justice, **تخصيص وعده ايله احضار takhsīcī va'dē ilē yhzār it**.

AJOUTAGE, s. m., *ustè qonoulān chei*, t.; **علوه شوي 'ylāvè**, pl. a. **علوات 'ylāvāt**; **ضمائم zamūmè**, pl. **ضميمه zamāim**.

AJOUTER, v. a., joindre **الحاق ilhāq**, **علوه 'ylāvè it**. — Ajouter foi, croire, **اعتماد ytimād it**.

AJUSTEMENT, s. m., action d'ajuster un poids, une mesure à l'étaillon, **عيارله 'aiārlama**. — Accommodement. Voy. ce mot — Faire des ajustements à une maison, **بر خانه يه bir khānēti**; **علوه تجملات bir khānēti 'ylāvēi tedjemmulāt ilē tezün it**.

AJUSTER, v. a., rendre un poids ou une mesure conforme à l'étaillon, **عيارلقم 'aiārlamaq**. — S'ajuster, s'entendre, être de concert pour..., **اتفاق اتفاق itti-fāq it**; **سوزي برا seuzy bir it**, **بر اوزلاشدرومق برا** *fāq it*. — Ajuster des personnes, les concilier, **بر برلريله اوزلاشدرومق**.

bir birlerilé ouzlächturmaq. — Ajuster l'habillement, دوزن ويرمك *duzn vîrmek*.

AJUSTOIR, s. m., اقچه وزندسى *aqtchê vezneci*, t.

ALAMBIQUER, v. a., ou s'ALAMBIQUER, عقلی يورمق *'aqly iormaq*, t.; اتعاب ذهن *i'tâbi zyhñ it*, a.-t.

ALARGUER, v. n., آچيجه انكىنه *engüñè, átchygha tchyrq-maq*, t.

ALARME, s. f., émotion causée dans un camp par l'approche de l'ennemi, نفار هول *eurkuntu hevl*, او رکونتى *eurkuntu*, تفاف *hesfär*. — Toute frayeur subite, بلکلمه *beliñlemè*, دهشت *dehchet*. — Inquiétude, souci, chagrin, قلق *qalaq*, دغدغه درون *daghdaghäi deroun*, اصطراب *yzthyraab*.

ALARMER, v. a., اورکىنى ويرمك *eurkuntu vîrmek*, ولوه براومق *vel-velè brâqmaq*, t.; احداث هول ونفار *yhdâci hevl u nifâr it*. — Causer de l'inquiétude, يوركه قورقو ويرمك *iureguè qorqou vîrmek*, ايـرات *irâci qalaq it*. — S'alarmer, s'inquiéter, s'effrayer, بلكلنك *beliñlenmek*.

ALBERGE, s. f., بـنـوـع شـفـتـالـو *bir nev'y cheftâlou*, زـرـدـالـى *zerdâly*, t.

ALBERGIER, s. m., زـرـدـالـى اـغـاجـى *zerdâly aghâdji*, t.

ALBUGINÉ, e, adj., t. d'anat., se dit de certaines membranes blanches, غـشـاء اـبـيـض *aq zâr*, t.; اـقـزـار *ghychâi abiâz*. — Membranes albuginées des testicules, طـشـاغـك اـقـزـارـى *thachâghuñ aq zâri*.

ALBUGO, s. f., اـقـبـنـك *aq benek*, t.

ALCADE, s. m., القاضى *al-qâzy*, a. ALCALI, s. m., قـلـيـه تـوزـى *qalîa touzou*, t.; مـلـحـ القـلـى *milh ul-qâli*, a.

ALCALIN, e, adj., قـلـويـ *qalouvi*, a. — Terre alcaline, قـلـيـه لـو طـپـرـاق *qalîalu thop-râq*.

ALENTOUR, adv., دـائـرـا ما دـارـ *dâti ren mā dâr*, a.

ALENTOURS, s. m. pl., lieux circonvoisins, اـطـراف يـانـلـار *yanilar*, t.; حـواـلى جـوانـب *djevâniib*, havâli. — Ceux qui vivent familièrement avec une personne, يـانـنـدـه كـيلـر *ianindakîler*, اـطـرافـنـدـكـيـلـر *ethrâfin-dakîler*, مـصـاحـبـيـن *mouçâhybin*, مـقـرـبـيـن *mouqarribîn*.

ALERTE, s. f. Voy. ALARME.

ALERTE, adj. com., qui est vigilant, مـتـيقـظ اوـيـانـق *oïânyq*, t.; muteñaq-qyz, a.

ALEVIN, s. m., اوـفـاق بالـق *oufâq bâlyq*, t.;

ALEVINAGE, s. m., وـأـتـهـجـق اوـفـاق بالـقـلـر *ichè iârâmaz vê âtaljaq oufâq bâlyqler*, t.

ALEVINER, v. a., بالـقـكـولـى ايـچـنـه اوـقـاق بالـقـلـر صـالـيـوـيـرـمـك *bâlyq gueulu itchînè oufâq bâlyqler sâlyvîrmek*, t.

ALEXIPHARMAQUE, ou ALEXITÈRE, adj. com. et s. m., t. de méd., se dit des remèdes propres à expulser les principes morbifiques et à détruire l'effet des poisons, تـرـيـاق *terüâq*, t. دـوـاء قـاطـع السـمـ *devây qâthy' ussem*, a.

ALGANON, s. m., sorte de carcan, دـمـرـطـوـقـه *demirthoqa*, t.; غـلـ ghoul, pl. a. اـغـلـال *aghlaâl*.

ALGÉRIE, s. f., nom de l'ancienne régence d'Alger depuis qu'elle est sous la domination française **جزایر مملکتی** *djezāīr memleketi*.

ALGUAZIL, s. m., mot tiré de l'arabe **العازى** *al-ghāzy*, qui veut dire soldat, ou, selon Jean de Sousa, de **الوزیر** *al-ouazir*, le ministre, l'aide. Voy. le lexique intitulé : *Vestigios da lingoa arabica em Portugal*. — Alguazil se dit en français, par mépris, d'un agent de police, d'un sbire. Voy. ce mot.

ALIBI, s. m., بُر كِمْسِنْدَفْكِ مَحَلٌ bir kimesnēnuñ **اخرده موجودیتی** *mahalli akherdē mevdjoudiieti*, a.-t.; **موجودیت فی محل الآخر** *mevdjouduet si mahall ul-akher*, a.

ALIDADE, s. f., règle mobile, **کزره** *guezer* **مسطه** *mistharè*, t.; **مسطه** *mistharè* **جائيه** *djāīlè*, a.

ALIENABLE, adjct. com., اخره **فروخت اولنه** *akherè furoukht olouna bīlur*, t.; **ممکن الفراغ** *mumkin ul-sirāgh*.

ALIÉNATION, s. f., transport de la propriété d'un fonds, اخره **کچورمه** *akharè guetchurmè*, t.; — d'un immeuble, **بر ملکك فراغ وانتقال** *bir mulkuñ sirāgh u intiqāli*; — d'esprit, **'عقل غائبلكى** *aql ghāibligui*, **رزال العقل** *zavāl ul-'aqt*.

ALIÉNER, v. a., transférer à un autre, اخره **کچورمك** - **فراغت** *akharè guetchurmek*, *ferāghat it*. — Aliéner les cœurs, les affections, les faire perdre, **کوكلى اوكتىمك** *eksik pārtcha*, t.; **تنغير قلوب** *tenfîr qouloub* **اعلى** *gueli*

— **كيدرمك** *'aqly guidermek*. — **آخره فروخت اولنمش** *akharè furoukth olounmich*, **عقلی كتمش** *'aqly guitmich*.

ALIGNEMENT, s. m., ligne qu'on tire, afin qu'une muraille, une rue, etc., soient dirigées en ligne droite, طوغريلق چركيسى *dhoghroulouq tchyzguicci*, سطر مستقيم *sathri mous-taqym*, a.

ALIGNER, v. a., ranger, dresser sur une même ligne, سطر مستقيم او زره *sathri mous-taqym uzrè tan-zīni it*, **چربى يه چكمك** *tchirpüe tchekmek*.

ALIMENTER, v. a., nourrir, **تغديه** *tagħdié it*, a.-t. — Fournir des aliments, **كچندرمك** *guetchindurmek*, t.; **نفقة وبرمك** *nafaqa virmek*, **انفاق** *infāq it*. — Servir d'aliment à..., **انما** *inmā it*. — Alimenter les guerres civiles, **حروب داخلية** *houroubi dākhylüeñ nevbenev inmā it*.

ALIMENTEUR, se, adj., t. de méd., **بغذى** *besleüidji*, t.; **بسليجي** *mou-ghaddi*, a. — Remèdes alimenteurs, **ادوية معدية** *edviëti moughaddiè*.

ALIMENTS, s. m. pl., tout ce qu'il faut pour entretenir une personne, **كچنه جك شى** *guetchinèdjek cheï*, t.; **مدار ارزاق** *nafaqa, erzāq*, **معاش** *medāri me'āch*.

ALIQUANTE, adj..com., se dit des parties qui ne sont pas exactement contenues dans un tout, **اكسك پارچه** *eksik pārtcha*, t.; **جزء ناقص** *djuz'y nāqṣs*, a.

ALIQUOTE, adj.f. Partie —, nombre

تمام پارچه de fois juste dans un tout, *tamām pārtcha*, t.; جزء تام *djuz'y tāmm*, a.

ALIZARI, s. m., كوك بوبى *keuk boīā*, t.

ALIZÉ, adj. m. Vents alizés, موسىم *mevsim* روزگارلىرى *rouzguiārlari*.

ALKALI. Voy. ALCALI.

ALLAH, s. m., nom que les mahométans donnent à Dieu, الله *allah*, a.

ALLANT, e., adj., qui aime à aller, à courir, چوق *tchoq iūrīdji*, چوق كزىچى *tchoq guezidji*, كثير المشى *kecīr ul-mechi*, a.

ALLANTOÏDE, s. f., t. d'anat., l'une des membranes qui enveloppent le fœtus de certains animaux, مسکه *meskē*, a.

ALLÉCHER, v. a., تشهید *techhiē* it, a.-t.

ALLÉES ET VENUES, s. f. pl., اياب *eīāb* و ذهاب *zihāb*, a.

ALLÉGATION, s. f., citation d'une autorité, d'un fait, استشهاد *istichhād*. — Simple proposition d'une chose mise en avant, سویلنان سوز *seuilenān seuz*, كلام مسرود *kelāmi mesroud*.

خفت ALLÉGEMENT, s. masc., khyffet, a.

ALLÉGER, v. a., décharger d'une partie du fardeau, يوكى ازالتمق *iuku azāltmaq*, اغزلغى اكسلتمك *aghylrygħi eksiltmek*, t.; تقلييل *taqlīl syqlet it*, a.-t. — Au fig., adoucir, diminuer la douleur, صرى يى ازالتمق *syzyi azāltmaq*, الماء ايراث خفت و ملائمت *ēlemē irāci khyffet u mulāiemet it*.

ALLÉGORISER, v. a., كنایه طریقیله, a.

معنا ويرمك *kināiē tharyqilē ma'nā vīrmek*, على طريق الكنایه حل *'ala tharyq ul-kināiē hall u tefsīr it*.

ALLÉGORISTE, s. m., كنایه طریقیله معنا ويرمك *kināiē tharyqylē ma'nā vīrīdji*, a.-t.

ALLÈGRE, adj. com., شین *'cheīn*, كيفلو *keiſlu*, دنج *dindj*, t.

ALLÉGUER, v. a., citer une autorité, un fait, شاهدكم كتورمك *chāhidligūe gueturmek*, ذكر ايلده *zikr ilē istichhād it*, a.-t.

ALLEU ou FRANC-ALLEU, s. m., t. de jurisp., fonds de terre exempt de tous droits seigneuriaux, میراث قالمش سربست ملك *mīrās qālmich serbest mulk*. — Fanchise de tout assujettissement féodal, باشلار و مفروزیة باشلولق *bāchlu bāchlulqyq*, باشلولق القلم *mesfrouzüiet ul-qalem*.

ALLIAGE, s. m., خليطه *khalytha*, شباب *cheūiāb*, a. — Au fig., غش بولاشقلق *boulāchyqlyq*, و شوب *ghych u choub*.

ALLIÉ, e., adj., mêlé, قارشم *qārichmich*, t.; مخلوط *makhlouth*, a.

ALLIER, s. m., filet à prendre des perdrix, ككلك آغى *keklik āghy*, t.

ALLOCUTION, s. f., خطابه *khy-thābē*, a.

ALLODIAL, e., adj. — Terres allodiales, مفروزیت قلم ايله مشروع *mesfrouzüeti qalem ilē mechrouth olān erāzy*.

ALLODIALITÉ, s. f., باشلولق باشلولق *bāchlu bāchlulqyq*, t.; مفروزیة القلم *mesfrouzüiet ul-qalem*, a.

ALLONGEMENT, s. m., اوزانمه *ouzānma*, t.; استطالة *imtidiād*, a. *istīthālē*, a.

ALLOUABLE, adj. com., qui peut être passé en compte, محسوب اوله *mahsoub ola bilēdjek*, a.-t.; ممکن المحسوبیة *mumkin ul-mahsoubiyyet*, a.

ALLOUER, v. a., passer en compte, محسوب ا *mahsoub it*, a.-t.

ALLUCHON, s. m., t. de mécanicien, pointe ou dent d'une machine, دیش *dīch*, t.; سن *sinn*.

ALLUMER, v. a., ایقاد ا *ich'āli*, *iqād it*, a.-t.; — le feu, اشعال نارا *ich'āli nār it*. — Au fig., la guerre, ou le feu de la guerre, اشعال نایره حرب وقتال ا *nārīrē harb u qytāl it*.

ALLURE, s. f., façon de marcher, رفتار *restār*, p. — Allure, au fig., pris en mauvaise part, conduite d'une personne dans une affaire, یول *iol*, طریق *tharyq*. — Cette affaire prend une méchante allure, بوماده چیرکین یوله وارماقتے در *bou māddē tchirkīn iola vārmaqtē dur*.

ALLUSION, s. f., ایمام *imā*, eihām, a. — Faire allusion, ایما ا *imā it*.

ALLUVION, s. f., الحق *lahaq*, pl. الحق *elhāq*.

ALOÈS, s. m., plante, صبر *sabr*, a. — Aloès d'Arabie, صبر عربی *sabri 'arabi*.

ALTÉRABLE, adj. com., بشقد حاله *bashqad halē*, a. ممکن دونر *bachqa hälē deuner*, t.; الاستحاله *mumkin ul-istihālē*, a.

ALTÉRATION, s. fém., changement

بشقده حاله *bashqad halē* dans l'état d'une chose, دونر *bachqa hälē deunmē*, t.; الاستحاله *istihālē*, a. — Changement de bien en mal dans l'état d'une chose, بوزمه *bozma*, kutulenmē, کوتولنمه *kutulenmē*, خلل *bozoullich*, *khalēl*, سوء حال *souï häl*, a. — Grande soif, عطش شدید *'athchi chedid*.

ALTÉRER, v. a., changer l'état d'une chose, بشقد حاله دوندرمك *bashqad halē deundurmek*. — Chan-

گوتولتmek *kutuletmek*, t.; افسادا *ykh-läl*, ifsād *it*. — Altérer les couleurs,

تغییر لون ا *tagħiiri levn it*.

ALTERNATIF, IVE, adj., se dit des choses qui agissent continuellement et tour à tour nevbetlu, نوبتلو *nevbetlu*, nevbet ilē guelur, t.: ایله کاور *nevbet ilē guelur*, t.; متعاقب *mutenāvib*, متناوب *mutenāvib*.

ALTERNATIVE, s. f., option entre deux propositions, entre deux choses, ایکیسندن *ikicinden* biricini setchmē, t.; احد شقینك *ahadi chyqqeūnuñ ykhtiāri*, a.-t.

ALTERNATIVEMENT, adverbe, نوبتلىشەرك *nevbetleçherek*, t.; بالمناویه *bil-menāvebə*, a.

ALTERNE, adj. com., t. degéomét., متبادل *mutebādil*, a. — Angles alternes, زواياى متباشدلە *zevāiāi mutebādile*.

ALTERNER, v. n., بشقد تناوب ا *bashqad tenāvub it*, a.-t. — Alterner pour le service, بالمناویه خدمت ا *bil-munāvebə khydmet it*.

ALTESSE, s. f., titre d'honneur,

حضرت رفيع المنقبت *hazreti refî'*
ul-mangybet. — Altesse royale,
حضرت رفيع المنقبت ملوكانه *haz-*
reti refî' ul-mangybeti muloukiânc ;
حضرت رفيع المنقبت, — sérénissime,
hazreti refî' ul-mangybeti *kydîvi*.

ALUDE, s. fém., basane colorée,
boïâlu mechîn, t.

ALUN de plume, s. masc., پنبوچ *pambouq thâchi*, t.; حجـر طاشى *hadjer el-qouthn*, a.

ALVÉOLE, s. f., petite cellule où
 les abeilles déposent leur miel, كومسج *gumedj delîgui*, t.

AMABILITÉ, s. f., محبوبیت *mah-*
boubüiet, طلاوة *thylâvet*, a.

AMADOUER, v. a., يالتقلمق *iâl-*
taqlanmaq, t.; تهدین *tehdîn it*, a.-t.

AMAIGRIR, v. a., آرق - نحيف *ârq -*
nahyf it, a.-t.; لاغرا *läghar*
it, p.-t.

AMAIGRISSEMENT, s. masc., هزال *huzâl* حال تتحل *hâli tenahhul*, a.

AMALGAME, s. m., de métaux, معدنلار قارشىغى *ma'denler qâry-*
chyghy, t.

AMALGAMER, v. a., des métaux, معدنلىرى بىرلىرىلە قارشىرمق
ma'denleri bir birlerilê qârichtur-
maq, t.

AMANDE, s. f., toute graine conte-
 nue dans un noyau, آيچ *itch*, t.;
مغز; الباب *elbâb*, pl. a. لب
maghz, p.

AMANTS, s. m. pl., deux personnes
 de sexe différent, qui s'aiment, عاشق *'âchyq* و معشوق *ma'chouq*, a.

AMARINER, v. a., t. de mar., بو كىسىندىك يانىنە

envoyer des gens pour remplacer
 l'équipage d'un bâtiment pris sur
 l'ennemi, اسپیر طوتلۇش كەميك طايفە دوزمك *ecir thoutoulmich guemidé*
thâifé duzmeq, t. — Accoutumer,
 habituer à la mer, دكزه الشترمق *deñyzé alichturmaq*, t.

AMARRAGE, s. m., action d'amar-
 rer حلات ايله بغلمه *halât ilé bagh-*
lama. — L'ancre du vaisseau, ou
 l'attaché de ses agrès avec des cor-
 dages, كمى دمىر غونمه لرينىك باغ
guemi demiri ghomenalerinuñ
bâgh ieri.

AMARRE, s. f., حلات *halât*, t.; قلوس *qals*, pl. a. *qoulous*.

AMAS, s. m., assemblage de plu-
 sieurs personnes, جمعيت *djem'üet*, a.; — de choses, اجتماع *idjtimâ*.

AMASSER, v. a., assembler beau-
 coup de personnes, بىركىدرمك *birik-*
tirmek. — S'amasser, v. pr., birmek
birikmek, طولىنمق *thoplanmaq*, t.;
 تجمع *tedjemmu' it*, a.-t. — Amas-
 ser, relever de terre ce qui est tombé,
 قالدروب آلق *qâldurup álmaq*,
 التقاطا *iltiqâth it*.

AMATEUR, s. m., استكلو *isteklu*, t.;
 راغب *râghyb*, a.; عاشق *'âchyq*,
 هاشقلو *'âchyqlu*.

AMATIR, v. a., t. d'orfèvre, rendre
 mat, جلايى چىقازمىق *djilâii tchy-*
qârmaq, سوندرمك *seundurmek*, t.

AMBASSADE, s. f., sam., certains
 messages entre particuliers, مأمورىت *meémouriët*, رسالت *reçâlet*, a. —
 S'acquitter d'une ambassade auprès
 de quelqu'un, بوركسىندىك يانىنە

ادای مأموریت *bir kimesnēnuñ tāmina edāi mémourüet it.*

AMBIANT, e., adj., طولانیجی *dholāndji*, t.; محیط *mouhyth*, a. — Air ambiant, هواي محیط الانجا *havāi havāt ul-enhā*.

AMBIGU, e., adj., qui peut être pris en deux sens, ایکى معنالو *ikima'nālu*, t.; ذو المعنين *zoul-ma'neün*, a.

AMBIGUITÉ, s. f., ایکى معناللیك *iki ma'nālylik*, التباس *iltibās*, توریت *touriët*, a.

AMBIGUMENT, adv., ایکى معنالو او له رق *ihi ma'nālu olaraq*, t.

AMBRER, v. a., غبر ايله بخورلوق *'amber ilè boukhourlamaq*, قبخیر *tebkhyr bil-'amber it.* — Ambré, e., عنبرلو *'amberlu*, عنبر *mou'amber*.

AMBRETTE, s. fém., fleur, چیچ-کى *'amber tchitchegui*. — Poire d'ambrette, مسكت ارمودى *misket armoudi*, t.

AMBROISIE, s. f., plante, چیچ-کى *tāilā tchitchegui*, t.

AMBULANT, e., adj. — Commis ambulant, گزېجى-مأمور *guezidji méémour*, غيرمتمنکن *ghairi mutemekkin*. — Hôpital ambulant, كوجيلور او سپيتاليه *gucutchileur ospítālia*.

AMBULATOIRE, adj. com., ناقل *nāqyl*, a.

AMÉLIORATION, s. f., اصلاحیت *ielken in-durmek*, الملاحة *yslāh*, pl. a. *islahüet*, اصلاحات *yslāhät*.

AMÉLIORER, v. a., en parlant des réparations qu'on fait à un bâti-

ment, etc., زراعمار *mār it*, زراعمار *ta'mür it.*

AMENDE, s. f., peine pécuniaire imposée par la justice, غرامة *gharāmet*, pl. a. غرامات *gharāmāt*. — Amende honorable, sorte de peine infamante, اقرار جرم و طلب عفو *'alenen yqrāri djurm vè thalebi 'afv.*

AMENDEMENT, s. m., changement en mieux, رجوع الى الصلاح *rudjou' ilas-salāh*, a.; ایولنمه *ciulenmè*, t.

— Amendement, ce qui contribue à rendre un terrain meilleur et plus fertile, سعاد *semād*, a.; فشقى *fischqy*, t.

AMENDER, v. a., rendre meilleur, اوصولتمق *ousloulatmaq*. — S'amender, اوصوللنمق *ousloulanmaq*, t.; اصلاح نفس *islāhy ness it.* —

Amender des terres, les améliorer, تارلارى فشقى ايله اصلاح *tärläleri fischqy ilè yslāh it.* — S'amender, v. pr., baisser de prix, اوجوزلنمق *oudjouzlanmaq*, بهما اشاغيلنه-ق *behā achāghylanmaq*, تنزل قيمت *tenezzuli qymet it.*

AMENER, v. a., tirer à soi, طرفند *guendu tharafina tchekmek*, برويه چكمك *beruïe tchekmek*, جر-استج-رارا *djerr, istidjrär it.* — Amener les voiles, les baisser, يلکن ايندرومك *ielken in-durmek*. — Amener, mettre en usage, introduire, چيقارمق *tchyqārmaq*, ايجاد *idjād it.* — Amener à..., faire condescendre, convaincre, الزام *ilzām it.*

AMÉNITÉ, s. fém., agrément d'un

lieu, d'une situation, كوزللك *guzel-*
lik, t.; اطافت *lethāset*, a. — de
 l'air, اطافت هوا *lethāseti havā*. —
 Au fig., خوشلق *khochlyq*,
zarişet.

AMER, s. m., le fiel chez quelques
 animaux, اود *eud*, t.; زهره *zehrē*. —
 Prendre des amers, مرتیات *murrūāt*
isti'māl it.

AMÈREMENT, adv., douloureusement,
 اینجیده *djān adjicile*, جان *ajisimilə*,
 t.; فاجعاً *fādji'en*, a.

AMEUBLIR, v. a., une terre, la
 rendre plus meuble, طپراغی *thoprāghy*,
 اینچه لتمک *indjèletmek*. — یوفقه لشمک *ioufqalatmaq*, t.

AMEUTER, v. a., mettre des chiens
 en état de chasser ensemble, زغرلری *zaghārler*,
 سوری ایله آوجیلغه الشدرموق *suru ilè avdīlygha alich-*
turmaq.

AMI, e, adj., propice, favorable,
 معین *muçā'yd*, a.; مساعد *mou'in*, a.;
 ياور *iāver*, p. — Les destins amis,
 فلك دمساز *seleki demsāz*. — La
 fortune amie, بخت مساعد *bakhti*
muçā'yd.

AMIABLE COMPOSITEUR, s. m., celui
 qui accommode un différend, مصلحه
 باللطف و المساهلة *mouslihy bil-*
louthful-muçāhelet, a.

AMIANTE, s. m., پنبوق طاشی *pambouq thāchi*, t.; حجر الفتیله *hadjer ul-stīlē*, a.

DOSTLQDEN ناشی *dostlyqten*, t.; محبی *nāchi*, t.; دوستلقدن *nāchi*, t.

AMIDONNIER, s. m., نشاسته جی *nechāstadji*, t.

AMINCIR, v. a., ترقیق ا *terqyq*
it, a.-t.

AMIRAL, ou L'AMIRAL, s. m., le
 principal vaisseau d'une flotte, celui
 que monte l'amiral, پاشا کمیسی *pāchā guemīci*, امیرال کمیسی *amīrāl guemīci*, باشبوغ کمیسی *bāch-*
bogh guemīci.

AMIRAUTÉ, s. f. Le conseil de l'amirauté, ترسانه *tersānē dī-*
vāni, t.; دیوان ترسانه *dīvāni ter-*
sānē.

AMMI, subst. masc., plante, مصر
 ایسمون *mysr anīcouni*, t.; ایسمونی *anīcouni mysrii*.

AMNIO, s. m., une des enveloppes du foetus, صوک *soñ*, اش *āch*,
 سلا *selā*, a.

AMNISTIE, s. f., عفو *'afv*, a.;
 جرايمی حاوی عفو ملوکانه *djerāimi hāvi 'afv muloukiānē*, a.-t. — Accorder une amnistie, نسیما منسیا عفوا *'afv it*.

AMNISTIER, v. a., عفو *'afv it*,
 a.-t. — Amnistie, e, عفو اولنیش *'afv olounich*, مظہر عفو اویش *mazheri 'afv olmich*.

AMODIATEUR, s. m., التزامجي *iltizāmdji*, a.-t.; ملتزم *multezim*, a.

AMODIATION, s. fém., التزام *ilti-*
zām, a.

AMOLLIR, v. a., rendre mou et
 maniable, تلیین ا *telüin it*, a.-t. —
 کوشتمک *guevchetmek*, ارات رخاوت ا *irāci rekhāvet it*. — S'amollir, devenir
 mou, efféminé, کوشمک *guevchemek*,
 کسب رخاوت ا *kesbi rekhāvet it*.

AMONT, adv., qui indique le côté
 d'où vient la rivière, l'opposé d'aval,

چایک ابافور طرف *tchäüñ anäfor*
 خلاف مصب نهر *khyläsi*
moucybbi nehr, a. — Le pays d'amont,
 خلاف مصب نهر طرفنک کائن *khyläsi moncybbi nehr tharafında kiaän memleket*. — Vent d'amont ou de l'est, *gun dhoghouçou yeli*, ریح شرقی *ryhy chargy*.

AMORCE, s. f., au fig., tout ce qui attire la volonté en flattant les sens ou l'esprit, الداده جق شىء *aldädadjaq cheï*, t.; مطعمه نفس *mathma'aï nefs*, pl. a. amorce, مطعمه شيرن مذاق *mathma'aï chïrin mezäq*.

AMORCE, v. a., garnir d'amorce, يملئ *iemletmek*, يغلق *bäghlamaq*. — Attirer par des choses qui flattent l'esprit ou les sens, كوكلى *dädändurmaq*, داداندurmىق *gœuñulu haveslendurmek*, اطماع اجلب *ythmä' it*, دادانمۇق *dädänmaq*, اطماع اولنەق *ythmä' olounmaq*.

AMORTIR, v. a., rendre moins ardent, moins violent, بصدرمق *basturmay*, t.; تسىكىن - اخماما *teskîn*, *ykhmâd it*, a.-t. — Faire perdre de la force, قوتىنى كىسمك *quuvvetini kesmek*, قوتى قىرمق *quuvveti qyrmaq*, كسر قوت ا *kesri quuvvet it*, تعدل شدت ا *ta'dîli chiddet it*. — س'amortir, s'affaiblir, كسب كسر *kesbi kesr u futour it*. — Amortir, éteindre une dette, بورجي *bordjou teuketmek*.

AMORTISSEMENT, s. m., action d'amortir une dette, استهلاك دين *istihlaki deïn*, a. — Caisse d'amortissement, استهلاك دينه مخصوص *istihlaki duioùnè makhsous emväl khazîneci*. — Amortissement, en t. d'archit., ce qui termine le comble d'un bâtiment, تاقیه *täqyè*, تاج *tädj*.

AMOUR-PROPRE, s. m., dans le sens philosophique, le sentiment d'amour que chacun a pour soi, كندويى *guendüii 'azîz thoutma*, عزيز طوته *y'tizâzi ness*. — Amour-propre, pris en mauvaise part, بكنبه *guendüii beïnmë*, حجب نفس *'oudjb*, عجب نفس *'oudjbi nefs*.

AMOVIBILITÉ, s. f., بر منصب قابلیت عزل *qäbilieti 'azl*, a. — L'amovibilité d'une charge, bir mansybuñ *qäbilieti 'azli*.

AMOVIBLE, adj. com., قابل العزل *'azl qaboul ider*; ایدر *qäbil ul-'azl*, a.

AMPHIBIOLOGIE, s. f., شبھلو سوز *chubhêlu seuz*, t.; ابیام کلام *ibhâmi kelâm*, اشتباھ کلام *ichtibâhi kelâm*.

AMPHIBILOGIQUE, adjct. com., شبھلو مشتبه *chubhêlu*, a.-t.; muchtebib, a.

AMPHIBILOGIQUEMENT, adverbe, شبھلو اوله رق *chubhêlu olaraq*, a.-t. على وجه الايمان *muhemen*, مبهمًا *'ala vedjh ul-ibhâm vel-ichtibâh*, a.

AMPHIGOURI, s. m., قارشق سوز *qärychyq seuz*, t., رابطه سز کلام *rä-*

كلام عديم الارتباط *bythacyz kelām, a.-t.; kelāmi' adim ul-irtibāth, a.*

AMPLE, adj., au fig., en parlant des choses par rapport à leur étendue, او زون *ouzoun, t.; musassal, a.* — Ample récit, حكاية مفصلة *hikiaïëi musassalé.*

AMPLIATION, s. f., نسخة ثانية *nuskhëi sāniè, a.* — Registre des ampliations, نسخ ثانية دفتر *nuçou-khy sāniè defteri.* — Lettres d'ampliation, تفصيلي حاوي اوراق *tassili hāvi evrāq.*

AMPUTATION, s. f., عضوى كسمه *'yzvi kesmè, t.*; انقطاع عضو *inqy-thā'y 'yzv, a.*

AMPUTÉ, e, adj. et s., عضوى *'yzvi kecilmich, t.*; مقطوع كسلمش *maqthou' ul-'yzv, a.*

AMULETTE, s. f., تعويذ *ta'vez, pl. a.* تعاويذ *te'āvēz.*

AMURE, s. f., t. de mar., يل كذلك *ielkenüñ alt iänindéki orghän, t.*

AMURER, v. a., t. de méd., يلken اورغانلىرى *ielken orghänleri guermek, t.*

AMUSANT, e, adjct., الهاى ذهن ايدر *eglenduri'dji, t.*; Un livre amusant, كوكل الكندربيجي كتاب *gueuñul eglenduri'dji kitâb.*

AMUSEMENT, subst. masc., كوكل اكلنجدسى *gueuñul eglendjëci, t.*; صفائى درون علاله *sasäi deroun.*

AMUSER, v. a., détourner, distraire l'attention, او بالندرق *oñā-*

اغفال *yghsâl it, a.-t.*

AMYDALE, s. f., لوزتان *levzetân, a.* — Avoir les amygdales enflées, لوزنانه شيش پيدا او *levzetânè chîch peïdâ ol.*

AMYGDALOÏDE, s. f., بادمى طاشى *bâdemî thâchi, t.*; حجر لوزتى الشكل *hadjeri levzii uch-chekil, a.*

AMYRIS, s. m., بلسنك اجاجى *belsenk aghâdji, t.* Voy. BALSAMIER.

ANACHRONISME, s. masc., ييل سهور *üil iänlichlyghy, t.* ياكشاغى *sehvr ut-târykh, a.*

ANAGALLIS, s. m. Voy. MOURON.

ANAGYRIS, s. m., او Bois puant, طوكز دكتى *dikenî, qâthyr qouïroughy, t.* قاطر قويروغى خرفوب الخنازير *khar-noub ul-khnâzîr, a.*

ANALECTES, s. m. pl., سچلمش قسطەلر *setchilmich qy'th'aler, t.*; منتخبات *muntakhabât.*

ANALEPTIQUE, s. f., partie de l'hygiène, علم حفظ صحة *'ylmi hyfzy sy'hhat, a.*

ANALOGIE, s. f., rapport plus ou moins éloigné, مناسبت *nisbet, a.* — En fait d'histoire ou de morale, مناسبت *ouïghouñlyq, t.*; او يغونلق موافقت *munâcebet, t.*

ANALOGIEMENT, adv., على طريق النسبة *bil-munâcebet, t.* 'ala tharyq un-nisbè.

ANALOGUE, adj. com., او يغون متذاسب *ouïghouñ, t.*; mutenâcy'b, a.

ANALYSÉ, e, adj., منحل *mnn-hall, a.*

ANALYSTE, s. m., حلآل المسائل *halâl al-masâ'il.*

الرِّيَاضِيَّةُ *hallāl ul-meçāil ur-riāā-ziiè*, a.

عَلَى اَنْالِيْتِيْكِيْمِ *'ala tharyq ut-tahlīl*, a.

اَنْارَقِيْهُ *fitret ma'doumiet ur-riācet* فَتْرَتْ مَعْدُومِيْتُ الرِّبَاْسَةِ صَابِطٌ وَبَاشْ يَوْلَغِيْ *zābyth u bāch iqlighy*, t.

اَنْارَقِيْكِيْمِ *bashsiz bāchsyz zābythsyz*, t.; مَعْدُومُ الْحُكُومَتِ شَاغِرٌ *ma'doum ul-hukoumet chāghyr*, a.

اَنْارَقِيْسْزِيْقِيْ *zabythsyzlyq tharafdarī*, t.; اَهْلُ فَتْرَةِ *ehli fitret*, a.

اَنْاسَرَقِيْهُ *istyqsāā lahmūi*, a. اَسْتَقْسَاءُ لِحْمِيْ

اَنْاسُوْمُوْسَهُ *iki dhamar aghyzleri-nūn bir birinè qātichmāci*, t.; تَلَاقِي *telāqyī ul-efvāh ul-arqān*, a.

اَنْاسُوْمُوْسَهُ *iki dhamar aghzy bir birinè qātichmaq*.

اَنْاتُوْمِيَّهُ *techrīh*.—L'art de disséquer, قَاتْشِمَقْ *fenni techrīh*, a.

اَهْلُ تَشْرِيْجِ *ehli techrīh*, a.

اَنْتِهِ *zourna Bouroucou*.—Conduit par lequel la farine coule dans la huche du moulin, دَكْرَمَنْ *deürmen lulèci*, t.

انْهِلْپُسْ *qarha*, a. قَرْحَهُ

اَنْقِيْنْ *aqdem*, a. اَقْدَمْ اَسْكِيْ *eski*, t. —

سَزْكَ اَقْدَمْكَزْدَرْ *sizuñ aqdemiyndur*. — Ancien, terme de dignité, شِيْخُ *cheïkh*, pl. a. شَيْخَيْنْ *mechäikh*, شَيْوخُ *chuïoukh*; مشائخ *mechäikh*, قَوْجَهُ باشِي *qodja bāchi*, t.

انْجِيْنِيْتَهُ *qydm*, قَدْمٌ وقت *qydmui zemān*, a.; زَمَانْ اَسْكِيلِيْكِيْ *vaqyt eskīligui*, t.

انْجِرَاجِيْهُ *guemi iatāghy*, t.; مَرْسَاهُ *mersā*, pl. a. مَرَاصِي *merāci*.

انْدُرُوْجِيْنْ *khounsā*, pl. a. خَنَاثَهُ خَنَاثَ *khounās*; هُمْ دِيشِي *hem dichi hem erkek*, t.

انْدُرُوْجُونْ *mekkè äüryghy*, اَيْرِيْغِيْ مَكَكَهُ صَمَانِي *mekkè samāni*, t.; اَذْخَرْ *ezkhar*, a.

انْهِمْ *ane*, s. m., fig. et fam., se dit بُودَالَهُ بُودَالَهُ boudāla; — d'un homme très-ignorant, حَمَارٌ *echek*, t.; اَشْكَهُ *hymāri mahz*, a.

يُوقُ اُولِمِشْ *ioq olmich*, t.; مَحْوَ اُولِمِشْ *mahv olmich*, وجْودِي *vudjoudi* قَالْمَامِشْ *qālmāmich*, a.-t.; مَعْدُومُ *ma'doum*, a.

انْهِمْسِيْسِيْمِ *anéantissem*, s. m., réduction au néant, مَعْدُومِيْتُ *ma'doumiet*, مَحْو *mahv*. — Destruction d'un empire, abaissement d'une fortune, اَنْدِرَاسْ *iigylma*, زَوَالْ *zavāl*, يَقْلَمَهُ *indirās*.

ANECDOTE, s. f., خبیثة *khabüüè*,
pl. a. خبایا *khabäïä*.

ANÉMOMÈTRE, s. m., يل ترازوسي *iel teräzouci*, t.; میزان الرياح *mîzân ur-riâh*.

ANÉVRISME, s. m., طمر قبارمسى *dhamar qabärmaci*, t.; نتو الشريان *nutuvvich-cheriän*, a.

ANFRACTUEUX, se, adject., اکرى *egri* بوكريلك *beugri*, t.; كشىير *kecîr* الانعراج *ul-in'yrâdj*, pl. a. منبع *mun'aredj*, a.

ANFRACTUOSITÉ, s. f., détours et inégalité, اکرى بوكريلك *egri beugrîlik*, t.; انعراج *in'yrâdj*, pl. a. انبساطات *in'yrâdjât*. — Éminences ou cavités inégales dans la surface des os, حنو بوكريلك *beugrîlik*, t.; احنا *hinv*, pl. a. احنا *ehnâa*.

ANGES, s. m., au pl. ملايك *me-läük*, ملايکه *meläïkë*, a.

ANGÉLIQUE, s. f., plante, ملك *melek* اوتي *oty*, انكليقا *enguelîqâ*, t.

ANGIOLOGIE, s. fém., t. d'anat., بحث في احوال جوايف النفس *bahs si ahvâli djevâif un-nefs*, a.

ANGIOTOMIE, s. fém., t. d'anat., تشریح جوايف نفس *techrîhy djevâifi nefs*, a.

ANGLES, s. m. pl., زوايا *zevâïïä*, شكل *shâl*. — Figure de plusieurs angles, كثیر الزوايا *chekli kecîr uz-zevâïä*.

ANGLEUX, se, adj., ne se dit guère qu'en parlant des noix, چتین قوز *tchetîn qoz*.

ANGOISSE, s. fém., ضجرت بال *zoudjreti bâl*, كربة *kurbet*, pl. a. كرب *kurub*.

ANGULAIRES (dents), adj. com., آزو ديشلى *âzou dîchleri*, t. —

Veine angulaire, كوز طمرى *guez dhamari*.

ANIMADVERSION, s. f., لوم *levm*, مواخذه *'ytâb*, كتاب *lâïmè*, لايمه *mou'âkhezè*, a.

ANIMAL, s. masc., fig., personne grossière, اوکوز *eukuz*, t.; جانور بى *djanveri* ادراك *idrâk*, p.; بهيمه *behîmè*, a. — Ce n'est qu'un animal, شخص بهيمه در *mahzî behîmè dur*. — Le règne animal, la classe des animaux, جنس حيوانات *djinsti haïvânât*. — Animal, adj., charnel, جسمانى *djesmânî*, a.

ANIMALCULE, s. m., ذرة الهمامه *zerret ul-hâmè*, pl. a. ذرات الهمام *zerrât ul-havâmm*.

ANIMATION, s. f., جانلنمه *djanlanma*, t.; اتخاذ روح *ittikhâzy rouh*, a.

ANIMER, v. a., donner de l'action, جانلندرمق *djanlandurmaq*, t.; تحريك *tahrîk it*. — Donner de la force à un ouvrage d'esprit, روح ويرمك *rouh vîrmek*, ويرمك *vîrmek*, gouvevet *vîrmek*. — Animer, irriter, اغضاب ا طارلمق *dhârlitmaq*, اغصاب *yghzâb it*.

ANKYLOGLOSSE, s. m., t. de méd., ديل سكري *dil siñyri*, vice du filet de la langue, وتره لسانك *'ylleti*, علتنى *dil siñyri 'ylleti*, سقامتنى *vetrî liçanuñ saqâmeti*.

ANKYLOSE, s. f., t. de méd., privation du mouvement dans les articulations ou les jointures, آك وايناق يرلېنک اويناماسى *añ ve oïnâq ierlerinuñ oïnâmamâcî*, عطلة الاوصال والمفاصل *'athlet ul-eesâl vel-mesâcyl*, a.

ANNAL, e, adj., بر يللق *bir iyl-lyq*, t.

ANNALES, s. f. pl., histoire qui rapporte les événements année par année وقایع سنده‌یه سی مشتمل اولان كتاب *vaqā'i' seneviye ci muchtemil olān kitāb*, a.-t.; تاریخ الواقع *tārykh ul-vaqā'i'*, a. — Dans le style soutenu, l'histoire, تاریخ *tārykh*, pl. a. تواریخ *tavārykh*.

وقایع نویس ANNALISTE, s. m., *vaqā'i' nuvis*, a.-p.; محرر الواقع *mouharrir ul-vaqā'i'*, a.; واقعه‌لری *vāqa'aleri īāzān*. يازان

ANNEAU, s. m., bague, *iuzuk*, t.; خاتم *khātem*, pl. a. *khavātūm*. — Frisure des cheveux, قیورم *qyvrim*, t.

ANNELURE, s. f., قورقلق *qyvryq-lyq*, t.; جعودت *djou'det*, a.

ANNEXE, s. f., مصاف *muzāf*, ملحقات *mulhaq*, pl. *mulhaqāt*.

ANNEXER, v. a., الحاق *ilhāq it*, أضافه *izāfē it*, a.-t.

ANNIVERSAIRE, s. Masc.; — de la naissance d'une personne, بر كمسنه‌ذك سنده‌یه کونی *bir kimes-nēnuñ senēci gunu*; — d'un événement, بر حادثه‌ذك سنده‌یه کونی *bir hādicēnuñ senēci gunu*.

ANNONCIATION, s. f., le message de l'ange Gabriel à la Vierge, تبشير tebchīri hazreti *djebrā'il ul-emīn*. — Le jour où l'Église célèbre ce mystère, يوم العید البشارة مریم *ievm ul-'yd ul-bechāreti merīem*.

حاشیه يازان ANNOTATEUR, s. m., محرر حواشی *mouharriri havāchi*, a.

ANNOTATION, s. f., note sur le texte d'un auteur, حاشیه *hāchiè*, pl. a. حواشی *havāchi*. — En t. de prat., inventaire des biens saisis sur un criminel ou un accusé, صوچلونك *soutchlunuñ mālini desteri*.

ANNOTER, v. a., faire des notes, حاشیه يازمق *hāchiè īāzmaq*. — Dresser l'état des biens saisis sur un criminel ou un accusé, صوچلونك *soutchlunuñ mālini dester it*.

ANNUELLEMENT, adv., هر ييلد *her īildē*, t.; سنده بسنده *senē besenē*, سنويًا *seneviēn*, a.

ANNULAIRE, adj. com., qui ressemble à un anneau, حلقة شكللو *halqa chekillu*, حلقة لو *halqalu*.

ANNULATION, s. fém., بطالله *bathällama*, t.; نسخ *neskh*, لغو *laghv*, a.-t.

ANNULER, v. a., بطالله *bathāl-lamaq*, t.; الغا *neskh, ilghā it*, a.-t. — Annulé, e, منسوخ *men-soukh*, ملغى *mulghā*.

SHARAFTELQLEMQ شرافتلوقلمق *cherāfetlu qylmaq*, احسان شرافت *ahsan cherāfet*, a.-t.

ANNOBLISSEMENT, subst. masc., اصلزاده‌لک عنوانی تحصیل ایتمه *acylzādēlik 'unvānini tahsyl itmē*, اكتساب عنوان شرافت *ik-tiçābi 'unvāni cherāfet*.

ANODIN, e, adj., سزیسز *sizicyz*. — Remède —, سزیسز علاج *siziceyz*

'ylādj, t.; دواء بلا وجع *devā'i bilā vedja'*, a.

عدم موافقت ANOMALIE, s. fém., *ademi muvāsaqat lil-qavānīn vē lil-qyās*, a.

دغدغيلك ا ANONER, v. n., *dagh-daghylı̄k it, taghtagha it*, t.

أدى يوق ANONYME, adj. com., *ādi ioq, t.; بلا اسم bilā ism.* — Un anonyme, une personne anonyme, اسمى نا مذكور بر كمسنه *ismi nā mezkiour bir kimesnè*. — Garder l'anonyme, - اسمى ذكر ايتمامك *ismini zikritmemek, meskiout brāqmaq.*

ANTÉCÉDENT, e, adj., qui est auparavant, مقدمکي *mouqaddenki, guetchen, t.*; ماضى *māzy, sābyq, t.*; متقدم *muteqaddem, a.* — En t. de gram., se dit des pronoms qui précédent et régissent le relatif *qui*, مصاف اليه *muzāfun ileih.*

ANTÉRIEUR, e, adj., مقدم *mouqaddem.* — La partie antérieure, اوک طرف *euñ tharafı.* — La partie antérieure d'un corps, جسمك *edzāi مقدمي *djismuñ edjzāi mouqaddeməci.**

ANTÉriorité, s. f., ايلرولك *ile-rulik, t.*; نقدم زمان *teqaddumi zemān, a.*

ANTHOLOGIE, s. f., choix de poésies, منتخبات الأشعار *muntakhabat ul-ach'ār, a.*

ANTHROPOLOGIE, s. f., figure par laquelle on attribue à Dieu des actions, des affections humaines, استناد

الصفة المخلوق الى الخالق *isnād es-syfat el-makhloq ilal-khālyq, a.*

استقدام وقت ANTICIPATION, s. fém., action par laquelle on anticipe, استقدام وقت *istyqdāmi vagt.* — Anticipation d'un payement, تأدیه فک استقدام وقت معینی *téediēnuñ istyqdāmi vagti mou'añeni.* — Toucher, recevoir par anticipation, وقتندن اول على *vagtinden evvel 'alel-hyçāb aqtchē almaq.*

anticiper, v. a., prévenir, devancer, وقتندن اول ايشلمك - *vagtinden evvel ichlemek, amel it, a.-t.*

ANTILOGIE, s. f., contradiction, سوزلرک بىريلە اوغۇونسازلىغى *seuzlaruñ bir birilé ouighounsyzlyghy, t.*; تناقض *tenāqous, a.*

ANTINOMIE, s. fém., اىكى قانون *iki qānoun bei-nində olān tenāqous, a.-t.*

اهلى سمت قدم ANTIPODE, s. m., *ehälü semti qadem, a.* — Ces peuples بو اقوام و امم sont nos antipodes, بزم سمت قدمىز اولان اهالىدندىر *bou aqvām u emem bizum semti qademumuz olān ehälidendur.*

ANTIQUE, adj. com., fort ancien, اسکى leski, t. — Monument antique, اثار قدیمه *açarı qadınıè.* — Antique, en parlant des personnes avancées en âge, ياشنى آلمش *iächini álmich, guetchmich.* — Objet antique, qui vient des anciens, اسکى eski zemān cheï, a. — اثر قدیم *eceri qadim.* — A l'antique, à la

اسکی زمان طرزنگ, manière antique, eski zemān tharzindē.

ANTIQUITÉ, s. fém., ancienneté, قدّم *qydm*, اسکیلک *eskilik*, t.; زمان *qydmî zemân*, a.

ANTISCORBUTIQUE, adject. com.,
 مقاوم اسقوربطة *muqāvimi isqorbouth*,
 a. — Remède antiscorbutique, مقاوم
 اسقوربطة اولان دوا *muqāvimi isqorbouth olān devā*.

صُنْعَةُ التِّقَابِلِ ANTITHÈSE, s. f., اضداد san'atit-tegābuli rzdād. a.

ANTONOMASE, subst. fém., **تسمية**, **الاتغليس tesmüt bit-tagħlib**, a.

مقد عيرينك آيچ ANUS, s. m., حلقه سی maq'ad ierīnuñ itch hal-qaci, a.-t.

دبس ا APASER, v. a., calmer, deb s it , ايقاع سكونت ا iqā' y su-
kiounet it, احمد ا ykhmād it, a -t.
— S'apaiser, سكونت boulmaq sukiou-
net boulmaq, كسب سكونت ا kesbi sukiounet it, بصلمهق bacylmaq.

خاص ويرمك APANAGER, v. a.,
 khäss virmek, a.-t. — Apanagé, e,
 خاص صاحبی اولمش khässlu,
 khäss sahybi olmich.

قابران خويولق APATHIE, s. f.,

جمود نفس *qabarān khouïlulyq*, t.; *djumoudi nef*, a.

قابران APATHIQUE, adj. com., t. — Une خويلو *qābarān khouīlu*, personne apathique, جمود نفس *Ayld ness* مجبول اولان *djumoudi olān* kimesnè. *ilē medjboul olān kimesnè.*

ممكن A PERCEVABLE, adj. com., التَّشْخِيصُ *mumkin ut-techkhs.*

کورمک A PERCEVANCE, s. f., قوت gueurmek *qouvveti*, a.-t.; قوتنی *qouvveti nazar*, a. نظر

APERCEVOIR, v. a., découvrir,
discerner **ـ زمڪـ** *sezmek*, t.;
ـ تشخيصـ *techkhyis it*, a.-t. — S'aper-
cevoir, **ـ اڪلمقـ** *añlamaq*,
استشعار **ـ istich'är it.** — Aperçu, e; vu,
ـ مشڪـ *muchakhkhas*; — s. m.,
exposé sommaire, **ـ خلاصهـ** *khoulāça*.
— Une première vue non approfon-
die sur un objet, **ـ علم اجماليـ** *'ylmi
idjmāli*. — Estimation au premier
coup d'œil, **ـ تخيين مختصرـ** *takh-
mīni moukhtaçarıi*. — Par aperçu,
ـ تخيين مختصرـ *takhmīni
moukhtacarı olaraq*.

APETISSEMENT, s. m., كوجكىنمە
kutchuklenmè, t.; تصاڭر; tecāghyr, a.

A PETISSER, v. a., rendre plus petit, *تُصْغِيرُ* *tasghyr it*, a.-t.; — v. n., devenir plus petit, *قَصْدَلْق* *qyssala-maq*, *نَقْصَرُ* *teqassur it*.

APLANI, E, adj., égalisé, نوزلنمش *duzlenmich*, t.; سطح *mouçath-thah*, a.

A PLANISSEMENT, s. m., duzeltmè, t.; تسطیح *tasthyh*, a.

A PLATIR, v. a., تصفيح *tasfyh* it, a.-t.; قلمق *iassy qylmaq*, t. — Aplatî, e, يصيلمش *iassylan-mich*, مصفح *mouçaffah*.

A PLATISSEMENT, s. masc., يصيلمده *iassylanma*, t.; تصفح *teçaffouh*, a.

A PLOMB, s. m., situation verticale, مستو زیاً قائم *dîm dîk*, t.; دیم دیک *mustevzien qâim*, a. — Aplomb, assurance dans la manière d'agir et de se présenter, بر کمسنەنگ و وضع *bir kimesnenuñ vaz'* و حرکتنىڭ اولان قوام و رابطه *bir kimesnenuñ vaz'* u hareketindé olân qavâm u râbytha.

APOCRYphe, adj. com., douteux, dont l'autorité est suspecte, مظنون *maznoun* bir muellif. —

Nouvelle apocryphe, خبر مظنون *khaberi maznoun*. — Livre apocryphe, كتاب مردود - غير معتر *kitâbi merdoud, ghaïri mu'teber*.

APODICTIQUE, adj. com., démonstratif, اثبات ایدیجی *isbât ididji*, a.-t.; مثبت *musbit*, a.

APOGÉE, s. m., اوج *evdj*, a. — L'apogée de la lune, قمرڭ نقطه *qameruñ noqthuñ evdji*.

APOGRAPHE, s. m., صورت *sourct*, نسخه ثانية *nuskhai sâniïè*, a.

APOLOGIE, s. f. — Faire l'apologie de quelqu'un, بر کمسنەنگ حقنە عزو, اولنان تېمىنىڭ نىنى و جرح *bir kimesnenuñ haqqyna 'azv olounan teuhmeti nesf u djerh it*.

APOPHYSÉ, s. f., كميكل طومالي

دوزلتمە guemiguñ thoumâlidj ieri, t.; تسطیح بيري 'aïr ul-'azm.

AIMANDEN دونمكلىك imânden deunmeklik, t.

AIMANDEN دونمك دونمك imânden deunmek, t.

A POSTILLE, s. f., كنار kenâr, p.

— L'apostille d'une lettre, مكتوبك كنارنىڭ كىي يازو mektoubuñ kenârin-deki tâzou..

APOSTOLIQUEMENT, adv., على طریق الرسل 'ala tharyq ur-rûcul, a.

APOSTROPHE, s. f., fam., sortie vive, trait mortifiant adressé à quelqu'un, آزارلماق *tchyqych*, آزارلما *azârlama*, t.; تعزير *ta'zîr*.

APOSTROPER, v. a.; — quelqu'un pour lui dire quelque chose de désagréable, آزارلماق *azârlamaq*, t.; تعزير *ta'zîr it*, a.-t.

APOSTUME, s. m., آزغىن شىش *azghyn chich*, t.; درم حار *veremi hârr*, a.

APOSTUMER, v. n., آزغىن شىش او رتبه سنه *azghyn chich ol*, t.

APOTHÉOSE, s. f., déification des empereurs chez les anciens, اللهلاق رتبه سنه اولولتمە *allahlyq rut-beciné oloulatma resmi*, t.; رسم تبليغ شان الوهيت *resmi teblyghy châni ulouhiyet*, a. — Reception des anciens héros parmi les Dieux, اللهلاق رتبه سنه قدر چيقارمه *allahlyq rutbeciné qadar tchyqârma*, اعلاه الى رتبة الالوهية *i'lâi ila rutbet ul-ulouhiyet*, a. — Honneur extraordinaire rendu à un homme par l'opi-

بر كمسنەيە اولان nion publique, bir kimes-neci olan allah miçali temdjid u ta-zim.

اولقلر مطبوخى otluqlar mathboukhy, t.; مطبـوخ mathboukhy nebata, a.

APPARAT, s. m., éclat qui accompagne certains discours ou actions, دبدبە كوسىتىش gueusterich, t.; deb-debè, a.; طـ طراق thamtharaq, p. — Grand apparat, دبدبە ئەظىمە deb-bebi 'azimè. — Apparat, ostentation, تفاحـر كورنىش gueurunuch, tefakhur.

APPAREIL, s. m., préparatif de tout ce qui tient à la pompe, دارات dārāt, t.; طـ طنطنه thanthana, t.; كوكبـه kevkebè, a. — Grand appareil, كوكبـه ئەظىمە kevkebe 'azimè. — Appareil, onguents et emplâtres qu'on applique sur une plaie, مرھملو صارقى merhemlu sārqy, t.; ضـاد zymād, zymādet, pl. a. — Lever l'appareil, رفع صـاد ref'y zymād it.

APPAREILLER, v. a., joindre une chose à une autre qui lui soit pareille, اشـنى بولـق echini boulmaq, t.; اوـدرـق ech ouidourmaq. — Appareiller un cheval de carrosse, درـ عـربـه بـارـكـيرـك عـدـيل وـهـمـتـاسـنـى bir'araba bārguīruñ'adıl u hemitacini ouidourmaq. — Appareiller, donner des mesures justes pour la taille des pierres, suivant la place qu'elles doivent occuper dans une construction, اوـلـچـى اوـيدـرـق eul-tchu ouidourmaq, t.; چـاـپـارـى اوـيـغـونـى اـيـغـونـى.

كسـمـك tchāplari ouighoun kesmek. — S'appareiller, se jondre à un pareil à soi, كـندـوـيـه اـش اوـيدـرـق guenduiè ech ouidourmaq.

APPAREILLEUR, s. m., chef, ouvrier qui trace le trait, la coupe des pierres, چـاـپـ چـيـزـن tchāp tchizen, t.

APPAREILLEUSE, s. f., t. injurieux, femme qui fait le métier de favoriser des amours illicites, پـوزـنـك قـارـى puzevenk qāry, t.; اوـستـا قـادـن oustā qādyn, t.; دـلـالـه dellālē, a.

APPAREMENT, adv., كـورـنـيـكـهـ كـورـهـ gueurundiguiñé gueuré, t.; ظـاـهـرـ حـالـهـ نـظـرـاـ زـاهـرـi hālē nazaren.

APPARENCE, s. f., ce qui paraît en dehors, ظـاـهـرـ zāhir, pl. a. زـاـهـرـ ظـاـهـرـ, Se fier à l'apparence, حـالـهـ اـعـتمـادـ zāhiri hālē γ'timād it. — De belles apparences, ظـاـهـرـ ، مـرـغـوبـهـ - مـسـتـحـسـنـهـ zavāhiri mergħoubè, mustahsenè.

APPARENT, e, adj., qui est visible, manifeste, كـورـيـنـورـ gueurineur, t.; آـشـكارـ آـشـكارـ aħħikiär, bedidär. — ظـاـهـرـدـهـ خـوشـ كـورـيـنـورـ zāhirdè khoch gueuruneur, كـورـيـنـورـ ظـاـهـرـىـ sourii, sourii. — Cause apparente, عـلـتـ صـورـتـهـ يـلـتـ souriè. — Prétexte apparent, عـذـرـ ظـاـهـرـىـ 'ouzri zāhiri.

خـصـمـلـقـ بـغـلـتـمـقـ APPARENTER, v. a., khycymlyq bāghlatmaq, t.; اـصـهـارـ اـصـهـارـ ishār it, a.-t. — S'apparenter, عـقـدـ رـابـطـهـ مـصـاـهـرـةـ aqdi rāby-thāi maçäheret it.

چـفـتـلـاشـدـرـمـكـ APPARIER, v. a., çiftlaşdırmaçmek.

چفت چفت *tchiftlechtermuk*, چفت چفت *tchift tchift* دوزمک *duzmek*. — Apparier des pigeons, چفت چفت *guierdjîn-lerî tchift tchift surmek*. — Apparier des gants, الدونه اش اویدرمق *clidivené ech ouïdourmaq*.

APPARITION, s. f., *gueurunmè*, t.; تجلی *tedjelli*, a. — L'apparition des esprits, ارواح-ک *ervâhuîn tedjellîci*. — Manifestation subite d'un objet qui n'avait point encore paru, آنسیزین *ânsizîn* بداهةً *bedâhaten* کورنمه *gueurunmè*, بـ ظهور *zouhour*.

APPAROIR, v. n., t. de palais, montrer, کوسترمـک *gueustermek*, t.; ابرازا *ibrâz it*; — v. impers., کـورنـک *gueurunmek*, تبیین ا *tebeîn it*.

APPARTEMENT, s. m., cercle chez پادشاه سراینه اولان جمعیت *pâdîchâh sarâîndê olân djem'yet*.

APPARTENANCES, s. f. pl., مضافات *mouzâfât*.

APPARTENANT, e, adj., qui appartient de droit, عـائـد *âid*, مـلـکـک *mulki makhsous*, pl. a. اـمـلـکـک *emlâki makhsoucâ*.

APPARTENIR, v. n.; — à quelqu'un, être son parent, اـیـله *qarâbeti ol*. — Etre attaché à quelqu'un, être à son service, بـ خـدمـتـك *bir kimesnâ ilâ qarâbeti ol*. — Il appartient, il convient, لاـیـقـهـور *laïq cheur*, يـافـشـور *iâqy cheur*, بـ بـولـمـق *boulounmaq*. — Il appartient, il convient, لاـیـقـهـور *laïq ol*. — Il ne vous appartient pas de me reprendre, بنـی تـعـزـیـزـرـاـیـتـمـک *meszâr idjâb*.

لـایـقـهـور *benita' zîr itmek szé lâiq deildur*. — En t. de formule, on dit : Ainsi qu'il appartiendra, pour dire : selon qu'il sera convenable, مـوجـبـهـ وـمـقـصـاصـیـ اـوزـرـهـ *moudjib u mouqtezâci uzrâ*. — A tous ceux qu'il appartiendra, اـیـجـابـهـ وـاقـصـاصـاـیـدـنـلـهـ *idjâb u yqtizâ idenlerè*.

APPAS, s. m. pl., charmes, djazibè, pl. a. خـذـبـاتـهـ *djazibât*. — لـذـاـيـذـهـ نـفـسـاـئـيـهـ زـكـ *lezâizy nessâniènuñ djezbâti*.

APPAT, s. m., aliment mis dans un piège à un hameçon, et appât, au fig., chose qui attire, طـعـمـهـ *theu'mè*, a.; يـمـ *iem*, t.

APPATER, v. a., attirer avec un appât, اـیـلهـ آـیـارـتـمـقـهـ *iem ilâ ãtärtmaq*, t.; جـلـبـهـ *djelb* ا *theu'mè ilâ djelb it*. — Mettre le manger dans le bec des petits oiseaux، قـوشـآـغـزـينـهـ يـمـ وـيرـمـکـ *qouch âghzinâ iem vîrmek*.

APPAUVRIR, v. a., rendre pauvre, اـفـقارـاـ *irâci faqr it*, اـیرـاثـ فـقـراـ *ifqâr it*, a.-t. يـوـخـسـوـلـلـاقـ كـتـورـمـکـ *ioukhsoulyq gueturmek*, t. — En parlant d'une langue, قـيـتـاقـ كـتـورـمـکـ *qytlyq gueturmek*, اـیـرـاثـ قـحـطـاـ *irâci qahth it*. — S'appauvrir, فـقـيرـهـ يـوـخـسـوـلـلـغـهـ اوـغـرـامـقـهـ *faqyr ol*, اوـ كـسـبـهـ *iokhsoulygha oghrâmaq*, مـسـكـنـتـهـ *kesbi sagru meskenet it*. — Appauvri, e, faqlanmich, يـوـخـسـوـلـلـنـهـشـ *iokhsoullanmich*, فـقـيرـ اوـلمـشـ *faqyr olmich*.

APPAUVRISSEMENT, s. m., faqlanma, يـوـخـسـوـلـلـنـهـشـ *iokhsoullanma*, a.-t.; اـفـقـارـ حـالـ *istiqâri hâl*.

APPEAU, s. m., sorte de sifflet avec lequel on contrefait la voix des oiseaux, قوش سسی دودکى *qouch seci dudugui*. — Oiseau dont on se sert pour appeler les autres. Voy. APPELANT.

APPEL, s. m., recours à un autre tribunal, بشقہ مکمہ یه مراجعت *bışqeh mekmehiye mürâjat*, ایلمە *aylame* *bachqa mehkemetiye murâdja'at eileme*, دعایی اخیر مکمہ یه نقل, *da'vet akharmekme iye naql*. — Appellation à haute voix des personnes qui doivent se trouver à une assemblée, ندای دعوت سسی *da'vet seci*, دعوت *nidâi da'vet*. — Être présent à l'appel, حین ندای دعوت حاضر. — طبل دعوتی *thabl da'veti*.

APPELANT, e, adjct., qui appelle d'un jugement à un autre, دعایی *da'veti*, فاقد *da'veti qaldurân*, t.; ناقل *da'veti qaldurân*, t.; دعوا *nâqyli da'veti*. — Oiseau qui sert à appeler les autres, چاغرغان قوش *tchâghyrghân qouch*.

APPELER, v. a., dire le nom d'une personne, d'une chose, آدی *dîmek*, t.; تسمیه *tesmîe it*. — Comment appelez-vous cette personne? بوكمسنەنک آدینەنە *dîrler*. — S'appeler, دینمک *dînmek*. — Comment vousappelez-vous? ادکز ندر *adyñz nedur*. — Appeler les noms à haute voix, آد اوقویوب چاغرمق *âd oqouiüp tchâghyrmaq*. — Appeler,

faire venir, چاغرمق *tchâghyrmaq*. — حکیمی *hekîmi* چاغرمق *tchâghyrmaq*. — Appeler, ou en appeler à un autre tribunal, دعایی بشقہ مکمہ یه *da'veti qaldurân* دعوت *da'vet olounmich*, مدعو *med'ouvv*.

APPENDICE, s. m., لاحقه *lâhyqa*, a. APPENDRE, v. a., أصمق *âsmaq*, t.; تعلیق *ta'lyq it*, a.-t. — معلق *acylu*, t.; اصیلو *mou'allaq*, a.

APPERT (IL), v. impers., بليلو *bellu*, مستبان اولور *mustebân olour*, متین اولور *mutebeñen olour*, a.-t.

APPESANTIR, v. a., اغرا *aghyr it*, بصلق *bacyqlyq gueturmek*, t.; تشغیل *tasqyl it*; ایراث *irâci futour it*. — En parlant des fonctions de l'esprit, ایرات *irâci futour it*. — En parlant de la colère de Dieu, on dit : Il a appesanti sa main sur ce peuple, سخط غصبني اول خلق اوزرینه *sakhti ghazabini ol khalquñ uzerinè havâle eïledi*. — S'appesantir, اغرسشمق *aghyr lachmaq*, كسب ثقالت *kesbi seqâlet it*. — On dit : Mes yeux s'appesantissent, j'ai sommeil, كوزلریمه اویقو *gueuzlerumé oïiou-qou aghyrlyghy basty*. — S'appesantir trop sur une matière, برماده ده *bir maddè* مبالغه ايله اطذاب *kalam*.

dè mubālagha ilè ythnābi kelām it.
Appesanti, e, اَغْرِلْمِش *āghyrlan-*
mich, اَغْرِلْشَمْش *āghyrlachmich*,
مُثْقَل *mouçaqqal*.

APPESANTISSEMENT, subst. masc., ثَالَت; *aghyr-lachma*, t.; اَخْرِلْشَمْه *sagalet*, a.

APPÉTER, v. a., اَرْزُولْق *arzoula-*
maq, اَوْزَلْك *euzlemek*, t.; تَشْهَى اَ
تَشْهَى اَ *techehhi it*, a.-t.

APPÉTISSANT, e, adject., اَسْتَك *istek* *gueturídji*, t.; دَشْهَى اَ
دَشْهَى اَ *muchehhi*, a.

APPÉTIT, s. m., inclination, fa-
culté par laquelle l'âme se porte à
désirer quelque chose, اَسْتَك *istek*,
شَهْوَت *chehvət*. — Appétit charnel,
شَهْوَت جَسْمَانِيَّة *chehvəti djesmā-*
nüü; — animal; شَهْوَت بَيْمَيَّة *cheh-*
vet behimüü. — Appétit, désir de
manger, يَهْكَه اَشْتَهِي *ichtihā*, a.; يَهْكَه اَشْتَهِي *ismeëë istek*. — Exciter l'ap-
pétit, تَهْيِيَح اَشْتَهِي *tehüidji ich-*
tihā it.

APPLAUDIR (S'), v. réfl., se féliciter,
استسِعاد اَ *istis'ād it*. — Se glo-
risier, تقَاهْر اَ اوْكَنْك *eugunmek*,
تَفَاهْر اَ *tesâkhurit*, a.-t. تمَدُّح اَ

APPLAUDISSEMENT, s. m., تَحْبِيز *tahbíz*, pl. a. تَحْبِيزات *tahbízât*, a.
— Donner des applaudissements,
اَرَأَه تَحْبِيز وَآفَرِين اَ *iräüët tahbíz u áserin it*.

APPLICABLE, adj. com., مُخْصَص *moukhassas*, a. مُصْرُوف *masrouf*, a.

APPLICATION, s. f., action d'appli-
quer une chose sur une autre, اَوْزِيَنْه *uzeriné iápichturma*, a. اَوْرَدْه *ya-pışdırma*.

ourma, t.; لصوق *luçouq*; — d'une
maxime, d'un discours, en général
d'une chose à une autre, صرف *sarf*,
Masroufiyet. — L'appli-
cation d'un passage, بِرْعَارَه نَكْ فَلَان *bir'ybärənuñ selān cheiē*
شَيْئَه صرف *sarfi*. — Application, attention sui-
vie, مَدَاوِعَت *mudāvemet*, *muvażebet*. — Avoir de l'application
à l'étude, مَطَالِعَه بِه مَلَازِمَت *mouthāla'aïe mulāze-*
met u *muvażebet it*.

APPLIQUER, v. a.; — son attention,
son esprit, ou s'appliquer à une
chose, عَقْلِي وَبِرْمَك *aqly virmek*,
صرف اَعْمَال فَكْرَا *y'mäli fyqr it*, اَعْمَال ذَهَن اَ *sarfi zihن it*. — S'appliquer,
s'attribuer, s'approprier, نَفْسَسْنَه صرف *nessiné sarf it*. — Appli-
qué, e, مُخْصَص اَورْلِمْش *ouroulmich*,
مُؤْخَسَّس اَ *moukhassas*, مُسْعِيَن *mou'aüien*,
صرف اَولَمْش *sarf olounmich*, مُصْرُوف *masrouf*. — Appliqué, en
parlant d'une personne dont le caract-
ère est de se livrer tout entier à ses
occupations, چَالْشَقَان *tchälîchqân*.
مَجَد *moudjidd*.

APPOINTEMENT, s. m., وظيفه *vazîfe*, pl. a. وظائف *vezâefs*.

APPORTER, v. a., alléguer, citer, سَرْد *serd*, irâd it. — Ap-
porter des soins, صرف هَمَّت اَ *sarfi himmet it*.

APPOSITION, s. fém., t. de gram.,
union de deux substantifs sujets d'une
phrase, تَبْعِيَت الْأَسْمَاء إِلَى الْأَسْمَاء *teb'iiet ul-ismi ilal-ismi*. — En phys.,
jonction de certains corps à d'autres

اتصال الاجزأً **المتخانسة** ittiçāl ul-edjzā ul-mu-tedjāncet, a.

APPRÉHENDER, v. a., t. de prat., prendre, saisir, يقدّمـق iaqalamaq, i..; akhz, zabth it, a.-t.

APPRÉHENSIF, IVE, adj., قوررق qorqaq, t.; خايف khāif, a.

APPRENDRE, v. act., faire savoir, اخبارا bildurmek, بيلدرمك ykh-bār it.

APPRÊT, s. m., manière d'apprêter les cuirs, سپیلش sepīlich, t.; دباغت dibāghat, a. — Apprêt, au fig., affectation, تصنع tekellus, تکلف tecannou', a.

APPRÊTÉ, e, adj., حاضرلەنمىش hāzyrlanmich, a.-t.; حاضر hāzjr, مەيتا muheïïā.

APPRÊTER, v. a., à rire, donner à rire, كولدرمك guldurmek, t.; ايراث صحّك yzhāk it, ااصحاك irāci zahk u khandē it.

APPRÊTEUR, s. m., دوزبجي du-zidji, t.; مرتب murettib, a.

APPROVOSER, v. a., تأنيس tānis it, تاهيل téehil it, a.-t. — S'apprivoiser, الفت ulset it, كسب انس و الفت a ulset it. — Apprivoisé, e, متأنس kesbi uns u muté'ennis, مألهوف mélouf.

APPROBATEUR, TRICE, s., مستحسن moustahsin, مستصوب moustasvib.

APPROBATIF, IVE, adj., تصويبى tasvibi much'yır, a.-t.

APPROBATION, s. fém., agrément, consentement, رضا rizā. — Jugement favorable, استحسان istyhsān.

APPROCHE, s. f., mouvement par lequel on avance vers, ياقلشمە iāq-lachma, t.; تقرّب teqarroub, مقاربَت mouqārabet. — Le temps qui est près de nous, تقرّب وقت teqarroubi vaqt, تقرّب teqarroub. — L'approche de la nuit, ليلك تقربي zoulmeti leïluñ teqarroubi. — Approches, travaux quel'on conduit jusqu'au corps de la place qu'on assiége, قلعه يە يقلشمق ايچون qal'aïe iaq-lachmaq itchoun ilerüñ surylen meterisler. — Lunette d'approche, دوربىن dourbun.

APPROCHER, v. a., avancer auprès, mettre proche, يقين كتورمك iaq-gyn gueturmek, تقرّيب taqrîb it. — Approcher le souverain, être dans son intimité, پادشاهك ياننه تقرّب pādīchāhūñ iänina teqarroub it. — Approcher, devenir proche, يقلشمق iaqlachmaq, يقيـن او تقارب taqārub it.

APPROFONDIR, v. a., rendre plus profond, درينلىتك derinletmek, t.; تعويق ta'myq it.

APPROPRIATION, s. fém., كندويـه guendüñ idinmè, t.; ضبط zabth, a.

APPROPRIER, v. a., rendre propre à sa destination, ياقشدرمـق iāqych-turmaq, t.; توفيق tevfıq it, a.-t.

حسن حالة husni hälə qomaq, تنظيم tan-zim. — S'approprier, v. pron., usurper la propriété de..., حقـز ايـدنـمـك, a.

haqqṣyz idinmek. فضولي ضبط ا su-zouli zabth it, بغير حق ضبط ا bi-ghaïri haqqyn zabth it. — Se rendre propre une pensée, un ouvrage, en s'en disant l'auteur, كندونك

اولدېغى ادعا guendunuñ oldou-ghounou iddi'ā it.

APPROVISIONNEMENT, s. m., action d'approvisionner, ذخیره لندرمە zakhyrèlendurmè, t.; تزود tezev-vud, a.

APPROVISIONNER, verbe actif, ذخیره لندرمك zakhyrèlendurmek.

APPROUVER, v. a., consentir, رضا rizā vîrmek. — Juger convenable, مناسب كورمك munâcib gueurmek, تصويب tasvîb it. — Approuvé, e, بكنلمس beñenilmich, olmuch, مناسب كورلمس munâcib gueurulmich, مستحسن mustahsen.

/ APPROXIMATIF, IVE, adj., تقریب taqrîbî, يقین iaqyn, a.

APPROXIMATIVEMENT, adverbe, بر taqrîb ilè, a.-t.; تقریب ایله ber vedjhi taqrîb, p.-a.; تخمینا takhinînen, a.

APPUI, s. m., support, soutien, دعایم di'āmè, pl. a. دعامة di'ām.

— Point d'appui d'un levier, مركز merkez ul-istinâd.

APPUYER, v. a., soutenir au moyen d'un appui, طباندرمك dhañandurmaq, t.; اعماد ا y'mâd it. — Appuyer une opinion sur de bonnes raisons, بررأي دلائل معقوله ايله.

تايدا bir reñi delâili ma'qoulé ilè têeïid it. — Appuyer, poser, اوستنده ustunè qomaq, اوتورته قومق

otourtmaq, اعاد ا yq'âd it. — Peser sur quelque chose, زيرلى بىصەق-ق zorly basmaq, قوت ايله بىصەق têeïid quuvvet ilè basmaq. — Insister, اصرارا yrsrâr it.

APRE, adj. com., rude au goût, عفضى الطعم 'ousouccilu, 'afzii uth-thâ'am. — Rude au toucher, سرت sert. — En parlant des chemins, difficile, raboteux, صعب sa'ab; — violent, كسىكين keskîn, شديد chedid. — Porté avec trop d'ardeur à quelque chose, حريص haryz.

APRETÉ, s. f.; d'humeur, خشونت chiddeti mizâdj, مزاج khouchouneti mizâdj; — de moeurs, اخلاق وادابك شدتى akhlâq u adâbuñ chiddeti. — L'apreté du froid, برودتى شدتى buroudetuñ chiddeti.

APURER, v. a.; un compte, تقييم حساب tengyry hyçâb it, a.-t.

AQUATIQUE, adj. com., marécageux. Voy. ce mot. — Terres aquatiques, صولاق يرلر soulâq ïerler, اراضي كثير النسامد erâzü kecîr un-neçamè. — Oiseaux aquatiques, صو قوشلىرى sou qouchlari. — Animaux حيوانات مائية haïvânâtî mâtîyé.

ARABESQUES, s. f. pl., t. d'arch., طولاشقلى نقشلار dholâchyqlu naqchlara.

ARACK, s. m., eau-de-vie tirée du riz fermenté, پرنج عرقى pirindj 'araqy.

ARASEMENT, s. m., t. de maçon., برا برلشدرمە berâberlecheturmè, t., تساوى tecçâvi, a.

ARASER, v. a., t. de maçon., بویی برا بر لشد مرک boïï beräber lechturmek, t.; تسویه ا it, a.-t.

ARATOIRE, adj. com., (l'art), فن فلاحة fenni felâhat, a.

ARBALÈTE, s. f., زنبزک zembezrek, t.

ARBITRAGE, s. m., دعوا نك حكم da'vânun hukm ma'rîfetilé rouiet olounma, a.-t. — Mettre en arbitrage, بسر ماذهبي حكم معرفتيله روت اولنمغه bir mâddâëi hukm ma'rîfetilé rouiet olounmagha havâlè it.

ARBITRAIRE, adj. com., qui dépend de la volonté des juges, حکم قاضی يه hukmi qâziiè menouth, قاضی زک رأینه با غلو bâhglu.

ARBITRATION, s. f., وجه تخمين ايله اولان تقدیر قیمت vedjhi takhmin ilé olân taqtiri qymet, a.-t.

ARBITRE, s. m., juge choisi par les parties, طرفیندن بالتراسی اختيار او لنان tharaseinden bit-terâzy ykhtiär olounân hakem, حکم hakem, a. — Maître absolu, حاکم مطلق hâkimi mouthlaq.

ARBITRER, v. a., juger, décider en qualité de juge, بیور مق bouïour-maq, t.; حکم ا hukm it.

ARBORER, verbe act.; l'impiété, دینسزلق بیراغنى آچمق dinsyzlyq bârägħyni átchmaq, رفع لوای کفر ref'y livâi kufr u ilħad it.

ARBORISÉ, e, adj. Pierre arborisée, جر مشجر hadjeri muchedjdjer, a.

ARBRE, s. masc., grosse et longue pièce de bois, ديرك dîrek, t. —

Arbre de moulin, ديركى - deirmenuñ dîregui, 'amoudi.

— En t. de l'Écriture, l'arbre de vie, شجرة الحيات chedjeret ul-haiāt. — Arbre de la croix, عود oud us-salib. — Arbre généalogique, شجرة نسب chedjerëi neceb.

ARBRISSEAU, s. m., افاق اجاج ousâq aghâdj, t.

ARBUSTE, s. m., بودور اجاج bodour aghâdj, t.

ARC, s. m.; de carrosse, عربنك arabanuñ demir iāïi. —

Arc, en t. d'architect., cintré, kemer. — L'arc d'une voûte, قبدنك goubbenuñ kemer, طاق thâq. — Arc de triomphe, طاق غزا thâqy ghazâ.

ARCADE, s. f., کمرلو اچقلق kemerlu atchyqlyq, t. — Les arcades d'un bâtiment, فواصل binânuñ sevâcyli ma-qoudëci.

ARC-BOUTANT, s. m., pilier qui finit en demi-arc, باشى اكري ديرك bâchi egri dîrek, t.; دعامة محرّدہ di'āmëi mouharredè, a. — Au fig., فرقەنک sirqanuñ dhaïāghy, دعامة قوم di'āmëi qavm.

ARC-BOUTER, v. a., دستك اور مق destek ourmaq, t.; دعامة ايله است حکام ويرمك dî'āmë ilé istyħkiām vîrmek.

ARCEAU, s. m., قبه کمرى qubbè kemeri, t.; طاق القبة thâq ul-qoubbet, a.

كُوپرى ARCHE, s. f.; de pont, كمرى keupru kemeri.

أَرْشِيَّة ARCHÉTYPE, s. m., t. didact.; — دُنْيَا نَكِيلْ قَالْبِي dun-iānuñ ilk qālebi, t.; — أَصْلُ الْعَالَمِ asl ul-’ālem, a. — Archétype, étalon primitif et général des poids et mesures, أَصْلُ الْمِعْيَارِ asl ul-my’iār.

أَرْشِيَّة ARCHEVÊCHÉ, s. m., diocèse d'un archevêque, مُتَرَّهٌ بِولِيتَه تابع مملكت mitrèpolité tāby' memleketa.

أَرْشِيدُوكْس ARCHIDUCHÉ, s. m., bāch douqalyq, t.

أَرْشِيَّة ARCHIÉPISCOPAL, e, adjetif, مُتَرَّهٌ بِولِيتَلَكْ mitrèpolítliguñ. — Dignité archiépiscopale, مُتَرَّهٌ بِولِيتَلَكْ mitrèpolítliguñ rutbèci. رتبة

أَرْشِيَّة ARCHITECTONIQUE, adj. com., qui a rapport à l'architecture, مَعْمَار لَغْهَ mi'mārlygha muté'allyq, a.-t. — L'art de la construction, مَعْمَار لَقْ صَنَاعَتِي mi'mārlyq sanā'-ati, a.-t.; فن معماري fenni mi'-mārii.

أَرْشِيَّة ARCHITECTONOGRAPHIE, s. masc., وَصَافُ الْأَحْوَالِ الْإِبْنِيَّةِ vassāf ul-ahwāl ul-ebniiē.

أَرْشِيَّة ARCHITECTONOGRAPHIE, s. fém., وَصَفُ الْأَحْوَالِ الْإِبْنِيَّةِ vasful-ahvāl ul-ebniiē, a.

أَرْشِيَّة ARCHITECTURE, s. f., l'art de construire, disposer et orner les édifices, علم iāpou sanā'ati, t.; يَابُون صناعيّة ylmī binā. — Ancienne et moderne architecture, فن قديم و جديـد fenni qadim u djedid binā. — Architecture militaire, فن بنـايـيـن fenni binā istykhia-

فن معماري fenni mi'mārii ul-harbii. — Architecture navale,

كمـى ياـپـمـدـنـك فـنـى guemi iāpmanuñ fenni. — Architecture, disposition et ordonnance d'un bâtiment, بنـانـك كـسـمـى binānuñ kecimi, هـيـةـ الـبـنـاـ hütet ul-binā, a. — Une belle architecture, بـرـهـيـةـةـ بـنـاـ bir hieti mathbou'añ binā. مطبوعـةـ بـنـاـ

أَرْشِيَّة ARCHITRAVE, s. f., bāchlyq tepeci, t.; تـاجـ tādj, a.-t.-p.

أَرْشِيَّة ARCHIVES, s. f. pl., anciens titres, chartres et autres papiers importants, دـفـاتـرـوـ سـنـدـاتـ defātir u sene-dāti qadimè. — Le trésor des archives, دـفـاتـرـوـ سـنـدـاتـ قـدـيـمـهـ خـرـيـنـهـيـسـيـ defātir u senedāti qadimè khazinèci.

أَرْشِيَّة ARCHIVISTE, s. masc., دـفـخـانـهـ اـمـيـنـيـ defterkhānè emini, t.

أَرْشِيَّة ARDENT, s. m., exhalaison enflammée qui paraît dans les marais, آتـشـلـوـ بـوـغـومـ atechlu boghoum, t.; بـخـارـيـ نـارـيـ boukhāri nārii, pl. اـبـخـرـهـ نـارـيـهـ ebkhyrēt nāriiē.

أَرْشِيَّة ARDENT, e, adject., enflammé, لهـابـ lehhāb, a. — Fer ardent, حـدـيدـ قـزـغـنـ دـمـرـ qyzghyn demir. — مـسـخـنـ hadidi mouçakhhan. — Allumé, مشـتعلـ يـانـمـيـشـ iānmich, يـانـمـيـشـ muchte'al. — Qui brûle, qui enflamme, مـحـرـقـ يـاقـيـجـيـ iāqydyj, mouharryq. — Au fig., violent, véhément, كـسـكـيـنـ keskīn, شـدـيدـ che-did, أـكـيـدـ ekid. — Désir ardent, يـانـقـ اـشـتـيـاقـ شـدـيدـ iānyq istek, استـكـ iānyq istek. — Soif ardente, كـسـكـيـنـ keskīn souçouz-

louq. — Fièvre —, حمای محرق hoummāī mouharryq. — Qui a une grande activité, غير تلو għairetlu, كرميتو guermiuetlu. — Un homme extrêmement ardent, ايشنل کرمیت ایله طاور انور بر آدم ichindè guermiuet ilē dhavrāneur bir ādem.

ARDEUR, s. f., chaleur véhemente, حمّو قزغلق qyzghynlyq, t.; شدت حرارت chiddeti harāret, a. — L'ardeur du feu, آتش قزغلغى átech qyzghynlygh, t. — Ardeur acré et piquante qu'on éprouve dans certaines maladies, حرقت hourqat, a.; ارقة يانقلق iānyqlaq. — Ardeur d'entrailles, حرقت أحشا ahchā; — d'urine, حرقت بول hourqati buvel.

ARDOISIÈRE, s. f., قياغن طاشی او جاغی qaiāghan thāchi odjāghy, t.

AREC, s. m., فلفلك felselek, t. ARÉNÉ, s. f., cirque pour les combats de gladiateurs, پهانلاره مخصوص قوم میدانی pehlwānlara makhsous quom meidāni, t.; عرصه کاه پهلوانان arsa guiāhi pehlwānān, p.

ARÉNEUX, se, adj., sablonneux, قوملى qoumly, t.; رملی remlī, a.

ARÉOLE, s. f., دوکمه‌سی memē deūümèci tchevréci, t.

ARÉOSTYLE, s. m., édifice dont les colonnes sont éloignées les unes des autres, درکرى بىرىندىن فاصله لۇ direkleri bir birinden fäey-lēlu olān binā, t.

ARÊTE, s. f., angle saillant que forment deux faces d'une pierre, بالق صرتى شكلنىڭ سوري طرف bālyq syrti cheklinūn sivri tharafı, t.

ARGANEAU, s. m. Voy. ORGANEAU.

ARGEMONE, s. f., plante, دكىلۇ خشخاش dikenlu khachkhāch, t.

ARGENT, s. m., métal، فضة syzzat, syzza, a.

ARGENTÉ, e, adj., plaqué d'argent، گومش قاپلو gumuch qāplu, گومش ایله كومشلو gumuch ilē mouthallā, t.-a. — D'un blanc qui a l'éclat de l'argent، گومش کېي پارلا دا بىجى gumuch guibi pārladāūidji.

ARGENTIN, e, adj., qui a un son clair et retentissant، پارلاق سىسلۇ pārlāq seslu, t.; مطنطن mouthan-than, a. — Voix argentine، صوت مطنطن savti mouthanthan. — Argentin, qui approche de l'éclat de l'argent، پالاق pārlāq.

ARGENTURE, s. f., argent en feuilles fort minces, appliqué sur la surface de quelque ouvrage، گومش ورق gumuch varaq. — Ouvrage de dorure et d'argenture، اوراق ذهبیه زەبىيە وضىيەدىن مەصنوع شىلر evrāq zeh-biīe vu syzzüüeden masnou' cheiler.

ARGILE, s. f., كلولو guil, p.; طپرافق euzlu thoprāq, t.

ARGILEUX, se, adj., كلىلو guillu, ارض غصيير ghazyr, a.; غصيير arzy ghazyré.

ARGO, s. m., constellation de l'hémisphère austral، السفيذة es-sesi-net, a.

برهان ARGUMENTATION, s. fém., اويدرمنك صنعتى burhān ouïdour-manūn san'ati, t.; فن البرهنة fenn ul-berhenet, a.

ARGUMENTER, v. n., faire un ou plusieurs arguments, اثبات كتورتك isbāt gueturmek, اقامت برهان ارقام burhān it. — Tirer des conséquences d'une chose à une autre, بر مستله ذك خلافنه استخراج دليل bir meçélenuñ khyālāfinē istykhrādjī delīl it.

جديب ARIDE, adj. com., stérile, djedīb, مجدوب medjdoub, a. — Terre aride, arzy medjdoubé. — Aride, sec, قوريش qouroumich. — Qui ne fournit pas au discours, عقيم 'aqym, 'adīm un-nemā. — Sujet aride, مبحث عقيم mebhaci 'aqym. — Esprit —, عقل عقيم 'aqli 'aqym.

ARIDITÉ, s. f., au fig., stérilité, قوريق qouroulyq, t.; عدم 'ouqm, عدم النما 'adem un-nemā. — État de l'âme qui ne sent point de consolation dans les exercices de piété, جمود قلب djumoudi qalb. — Insensibilité, عدم حاسية 'ademi hāciyet.

ARISTOTÉLICEN, NE, adj., conforme à la doctrine d'Aristote, ارسطوطاليسي aristouthālīcii, a. — Philosophie aristotélicienne, حكمت aristothālīcii, ارسطوطاليسيه hykmeti aristouthālīcii.

ARISTOTÉLISME, s. m., la philosophie, la doctrine d'Aristote, حكمت aristhou, ارسطو hykmeti aristhou.

ARITHMÉTIEN, s. m., حساب ARITHMÉTIQUE, s. f., art de calcul, حساب علمي hyçāb 'ylmini bîlen, a.-t. — Arithmétique spéculative, علم حساب نظري 'ylmi hyçābi nazari; — pratique, علم حساب عملي 'ylmi hyçābi 'ameli. — Les quatre premières règles de l'arithmétique, اقسام أصلية علم رقم aqsāmi aslūiēi 'ylmi raqam.

علمى بيلن hyçāb 'ylmini bîlen, اهل العلم الرقم chlil-'ylm ur-raqam.

ARITHMÉTIQUE, adj. com., qui est fondé sur les nombres, مبني على الارقام mebnüi'alel-erqām. — Calcul arithmétique, حساب مبني على الارقام hyçābi mebni'alel-erqām.

ARME, s. fém.; offensive, آلت ضرب و تعرض áleti zarb u te'arrouz; — défensive, آلت مدافعة و تحفظ áleti mudāfe'a vu tehaffuz. — Maître d'armes, سلاح قولهمه سنى silāh qoullanmacini guesteren ousta. — Armes, la profession de la guerre, جنكيجيلىك طريقت djenkdjılılik san'ati, صنعتى عسكريه tharīqati 'askeriië. — Les entreprises de guerre, عزيام حربيه 'azāimi harbiy়ে. — Suspension d'armes, متاركه mutārekè. — Aux armes! سلاحه طاورانك silāha dhāvrānuñ.

ARMEMENT, s. masc., appareil de guerre, تداركات سفريه tedârukiati seferiië. — Action d'armer un vaisseau, كينشك دونانمسي guemînuñ donânmaci.

ARMER (S'), v. pron., se munir, se précautionner, contre les choses qui peuvent nuire, قورونمۇق qourounmaq, t.; تەھافۇز تەھافۇز it. — S'armer contre la pluie, باراندىن تەھافۇز باراندىن tehaffuz it. — Armé, e, سلاحلو silâhlu, يراقلىو iārāqlu, مىسىلەر olaraq. — A main armée, بىنچاسە berendjâcè, الده سلاح eldè silâh verâtîqa, t.; حب الراعى habaq ur-râ'y, a.

ARMOISE, s. f., plante, نشانلىرىنى شاشانلىرىنى khânedânle-ruñ nichânlarîni muchtemildefter, t.

ARMURIER, s. m., سلاجى silâh-dji, t.

AROMATIQUE, adj. com., خوش khol qokhoulu, t.; عطرى 'ythrü, a. — Plantes aromatiques, نباتات عطرية nabâtâti 'ythrüüe.

AROMATISER, v. a., خوش قوخولو شىئىلر شىئىلر قاتىمىق khoch qokhoulu cheïler qâtmaq, t. — Aromatisé, e, معطر qâtilmich, t.; ممزوج بالعطريات mumzevedj bil-'ythrüät, a.

ARPENTAGE, s. m., mesure de terre par arpent, دونم اوچىمەسى devnum eultchmeci. — Art de mesurer les terres par arpent, دونم اوچىمەنك فتى fenni. devnum eultchmènuñ

ARPENTEUR, subst. masc., دونم deunum eultchidji, t.

ARQUER, v. a., بوکريلەتك beug-

rîltmek, t.; تەقويس taqvis it, a.-t. — S'arquer, بوکريلەتك beugrîlenmek, t.; تەقوس teqavvus it. — Arqué, e, بوکريلەمش beugrîlenmich, t.; مقوس eülmich, mouqavves.

ARRACHEMENT, s. m., قلع qopärma, t.; قلع qal'.

ARRACHER, v. a., قلع qal' it, a.-t. — Retirer, enlever, چىكوب tchekup qopärmaq, almaq, t.; قوپارمۇق - المق نزع nez' it. — Arracher les yeux, كوز چىقارمۇق gueuz tchyqärmaq. — Au fig., arracher de l'argent à quelqu'un, بىر كىمسەندىك الندىن bedeninden djänini nez' it. — Arraché, e, قوپارمۇش qopärilmich, t.; چىكوب آيرمۇق tchekulp ñäarmaq. — Arracher la vie, بىر كىمسەندىك بدندىن جانى نزع bir kimesnenuñ bedeninden djanini nez' it. — Arraché, e, قوپارمۇش qopärilmich, t.; چىكوب آيرمۇش tchekilup ñäirlmich, t.; مقلوع maqlou'.

ARRANGEMENT, s. m., louable économie, حسن رابطه husni râbytha, حسن اداره husni idâre. — Mesures pour terminer une affaire, تدابير tedâbîri lâzemî.

ARRANGER, v. a., mettre dans l'ordre convenable, دوزمەك duzmek, t.; حسن نظامە وضع husni nizâmè vaz' it; تنسظيم tanzîm it, a.-t.

ARRÉRAGER, v. n., ويرلهجى vîrilédjigui soñraïa صىكىرىيە براقمۇق brâqmaq, t.; تاخىر ادا téékhýrê edâ it, a.-t.

ARRÉRAGES, s. m. pl., بقايا مالي *beqāīā mālī*, a.-t.; اموال بقايا *em-vālī beqāīā*, a.

ARRESTATION, s. f., action d'arrêter, توقیف *ālıqoma*, t.; Prise de corps, *tevqyf*, a. — Étre en état d'arrestation, حال محبوسیت *hāli mahbouciyet*; — حال توقيفه او *hāli tevqyfıe ol*.

ARRÊT, s. m., saisie, طوتمه *thoutma*, t.; ضبط *zabth*. — Action du cheval qui s'arrête, وقفه *vaqfe*.

ARRÊTER (S'), v. pron., cesser, discontinuer de faire quelque chose, الچكمك *vāz guelmek*, وازلمك *el tchekmek*, t.; كف يدا *kessi ied it*, a.-t. — Se fixer, se déterminer, قرار *qyrār virmek*. — Avoir égard, ياقمق *dyqqat it*, دقت *a bāqmaq*. — Arrêté, e, الیقونمش *ālıqonmich*.

ARRIÈRE, v. a., پى ويرمك *peüi virmek*, t.

ARRHES, s. f. pl., عربون *'areboun*, a.

ARRIÈRE, adv. — Arrière-moi, الله تعالى *Satan ! loin de moi, Satan !* شيطان شرینى بندن ايراق ايلىد *şıّطان şırını benden allah te'ala cheithan chirrini benden iraq eileti*. — Avoir vent arrière ou en poupe, روزكار اكسىدن او *rouz-guiär eñseden ol*. — En arrière, en reculant, كىرسويمه وارهرق *guiruñe vāraraq*. — Rester en arrière, كىروده *guirudə qālmaq*. — Faire un pas en arrière, براًدم يې كىرولنمك *bir adum ier guirulenmek*. — Arrière-boutique, ايچ دكان *itch duk-*

kiān. — Arrière-cour, ايچ حولي *itch havly*. — Arrière-garant, كفيлик *keşilik kefili*. — Arrière-goût, كفيلى *keşilik kefili*. — Arrière-neveu, صوكل *soñda qālān dād*. — Arrière-neveux, يكىن اوغلى *ięguen oghlou*. — Nos arrière-neveux, pour dire la postérité la plus reculée, بزدىنكىرە كله جىڭلەر *bizdenoñra guellekjekler*. — اخلاف واعتاب, akhlāfu a'qāb. — Arrière-pensée, كىزلى مرام *guızlu merām*, طورن زاده *merāmi khasii*. — Arrière-petit-fils, thourounzādè, بنت الحفيد *ibn ul-hasid*. — Arrière-petite-fille, طورن *thouroun qızı*, بنت الحفيد *bent el-hasid*. — Arrière-saison, fin de l'automne, كوزك صوك وقنى *guzuñ soñ vaqtı*. — Au fig., commencement de la vieillesse, اوراق *eunri insānuñ vaqtı hyzāni*. — Les derniers mois qui précédent les récoltes, اوراق وقى *orāq vaqtı mevsiminden ilerudjè*. — Arrière-saison, se dit aussi des mois qui précédent les vendanges, باع بوزمى *bāgh bozoumou vaqtinden evvel*.

ARRIMEUR, s. m., كىمى يوكى *guemi üuku istifdjici*, t.

ARRISER, v. a., t. de mar., et par abréviation, RISER, détendre la surface des voiles en les amenant un peu, يىلکنى اشاخى آلمق - ايندرمبىك *ielkeni achäghy álmaq*, تىزىيل *indurmek*, *tenzil it*.

ARRIVAGE, s. m., abord des navi-

res dans un port, **لیمانه یناشمه** *līmānē ianāchma*, **لیمانلمه** *līmānlama*, **لیمانه کلمه** *līmānē guelmē*. — Se dit aussi de l'arrivée des marchandises, **کلمه guelmē**, **توارد tevārud**.

ARRIVÉE, s. f., action d'arriver, **کلمه guelmē**, t.; **قدوم qoudoum**. — Le temps de l'arrivée d'une personne, **بر کمسنده زک کلدیکی وقت** *bir ki-mesnēnuñ gueldīgñi vaqyt*, **حین** *haïni* **ورود vuroud**. — Arriver, en t. de mar., se dit d'un vaisseau qui vient sur un autre, **بر سفینه دیگر بر سفینه او زینه وارمک** *bir sefīnē dīguer bir sefīnē uzerīnē vārmaq*. — **مرامه واصل** *merāmē vācyl, nāil ol*. — Arrivé, e, **کلمش guelmich**, **irichmich**, **وارد vārid**, **واصل vācyl**, **واقع vāqq'**, **وقوع بولاش vouqu' boulmich**.

ARROCHE, s. f., plante, **قویون** *qoïoun*, **صرمشغی** *sarmachyghy*, **قره** *qara*, **پازی** *pāzy*, t.

ARROGER (S'), v. pron., **کندو** *guendu*, **کندویه ایدنیک** *guendu guendüe idinmek*, t.; **ادعای استحقاق** *iddi'āi isty-hqāq it*, **غصبًا اتخاذ ا ghasben ittikhāz it**.

ARRONDI, e, adj., **دکرمی** *deürmi*, t.; **مستدیر** *mustedir*, a.

ARRONDISSEMENT, s. masc., état d'une chose arrondie, **دکرمیلک** *deürmīlik*, t.; **استداره** *istidārē*, a.

ARROSAGE, s. m., action de conduire l'eau d'une rivière ou d'un ruisseau sur des terres trop sèches, **آرق** *āryq*, t.; **ساقیه** *sāqyē*, a.

ARROSER, v. a., humecter, mouiller, **صوالاتمق soulātmaq**, t. — Arroser le jardin, **باغچه یی صوارمق bāghtchēii souvārmaq**. — Arroser en versant, en répandant dessus, **اوزرینه سرپمک uzerīnē serpmek**.

ARRUMAGE, s. m. Voy. **ARRIMAGE**, **ARRIMER**.

ARS, s. m. pl., t. de vétérin., ne se dit guère que dans cette phrase : Saigner un cheval des quatre ars, aux quatre ars, aux quatre membres, **بر آتسک درت ایاغندن قان الـق bir ātuñ dort aīāghynden qān al-maq**, t.

ARTS, s. m. pl., **صنایع sanātī**. — Arts libéraux, ceux dont les productions sont plus l'ouvrage de l'esprit que de la main, — **فنون عقلیه funouni 'aqlüe, 'älüe**. — Arts en général, tant libéraux que mécaniques, **فنون و صنایع funoun u sanātī**. — Les beaux-arts, **فنون شریفه funouni cherifé**, **فنون شریفه sanātī cherifé**. — Se conduire, agir avec art, **حذاقت ایله عمل hazāqat ilē 'amel u haraket it**. — L'art métrique et de la rime, **علم العروض والقوافی 'ylm el-'arouz vel-qavāfi**.

شريانى cheriānī, a.

شريان صغير cheriānī saghyr, a.

ARTÉRIELOGIE, s. fém., **بحث الاحوال الشريانی bah sul-ahvāl uch-cherātin**, a.

شريانی بارمه cheriānī iārma, t.; **تبزيل** *tibzil*.

الشريان *bathth, tebzîl uch-che-riān, a.*

عطنيشا *ARTHANITA, s. m., plante, 'artheniçā, a. Voy. CYCLAMEN.*

وجع المفاصل *vadja' ul-mefâcyl, ریح طیار ryhy thaiiār, التهاب مفاصل iltihâbi mefâcyl, a.; اویناق يرلزك كزریل oinâq ierlerindè guezer iel, t.*

ARTICLE, s. m., une des parties d'un écrit composé de divers chefs, **ابحاث** *bahs, pl. ebhâs*; **مقامات** *meqâmet, pl. meqâmât*. — C'est un autre article, pour dire qu'une chose est différente de celle dont il est question, **بحث** *bashqê mâdeh dr, آخر در bâchqa mâddè dur.* — A l'article de la mort, **آخر نفسيده** *akheri nefestè.*

ARTICULER, v. a., un fait, le circonstancier, **على التفصيل تقرير** *tâfsyl taqrîri kelâm it.* — Articuler, prononcer distinctement, **كلام** *'alet-tâfsyl nouthqa guelmek, نطق* *nouthqy kelâm it.* — Articuler, se joindre, en parlant des os, **تعاقد** *te'âqud it.*

— Articulé, e, prononcé, **تلفظ** *teleffuz olounmich.* — Exprimé nettement, **بالصراحة** *teleffuz olounmich.* — منطوق **بالصراحة** *menthouq bis-sarâhat.*

ARTIFICE, s. m., ruse, déguisement, **دک** *dekk, t.; تصنّع tecannu', mekr, a.*

ARTIFICIEUSEMENT, adv., **دک** *dekk ilè, t.; بالحيلة bil-hylè, a.; ايله dekk ilè, t.; كازانه hylè kiârânè, p.*

مكار *mekkiär, محتال mouhtâl, a.*

ARTILLÉ, e, t. de mar., garni de son artillerie, **دونانمش** *donänmich, t.; مجھز mudjehhez, a.*

ARTILLERIE, s. f., canons et tout ce qui y a rapport, **انواع طوب** *envâ'y thop thâqqymy, اجناس طاقمى* *edjnâci thop, t.* — La grosse artillerie, **اغر طوپلار** *aghyr thoplar.* — Parc d'artillerie, **طوبخانه** *thop-khânè.* — L'artillerie, le corps des officiers qui servent dans l'artillerie, **طوبجي صابطاني** *thoptchi zâby-thâni.* — Le corps, la carrière de l'artillerie, **طوبجي اوچاغى** *thoptchi odjâghy.*

ARTIMON, s. m., mât de poupe, **قیچی دیرکى** *qytch dîregui, t.*

ARTISAN, s. m., ouvrier dans un art mécanique, **ایشجى** *ichdjî, t.* Un simple artisan, **بیانى ایشجى** *baiâghy ichdjî.* — Celui qui est l'auteur de quelque chose, **صانع** *sâny', خلاق* *khâlyq, khallâq.*

ARTISONNÉ, e, adjet., **قردینکلو** *qourd ïeniklu,* **قردلنمش** *qourdlanmich, t.*

ARTISTE, s. m., **أهل فن** *chli fenn, أرباب فن erbâbi fenn.* — Artiste vétérinaire. **VÉTÉRINAIRE.**

ARYTÉNOÏDE, adj. et s. m., l'un des cartilages du larynx, **الى طرجه** *thyrdjehâli.*

ASCARIDE, s. m., petit ver rond qui ne se trouve que dans les gros intestins, **بغرسق** *baghýr-saq* **صوغلىجانى** *soghoouldjâni, t.*

ASCENDANT, *e*, adj. — La ligne ascendante, **نسب بالطول جهتيه**، **اولان ابا واجدادك سلسلي** *neceb bith-thouli djehetiüe olân abâ vu edjdâduñ silsileci*. — Ascendants, les personnes dont on descend, **اهل الاباء** *ahl al-abâ' ehl un-neseb bîth-thoul'an el-abâ*. — Ascendant, pouvoir d'une personne sur l'esprit d'une autre, **عقله غالبك** *aqlê ghâliblik*, **استيلا** *istîlâ*. — Prendre un grand ascendant sur quelqu'un, **بر كمسنه نك عقلنده كسب** *bir kimesnènuñ aqliné kesbi istîlâ tâmm it*. — Ascendant, en parlant des divers vaisseaux du corps, **صاعد** *sâ'yd*. — Les vaisseaux descendants et descendants, **محارف** *medjârû sâ'ydè vu nâzyléi beden*.

ASCENSION, *s. f.* — Fête de l'Ascension, **عيد المراجح المبارك** *yâd el-mîrâdj el-mubârek*, **يوم السلّاق** *iyâm us-sellâq*. — Ascension, action par laquelle un fluide s'élève dans des tuyaux, **يوقارو چيقدمه** *iyoqârou tchyqma*, **صعود** *sou'oud*, **تصاعد** *teçâ'yd*, **عروج** *'ouroudj*. — L'ascension de l'eau dans les pompes, **طولة بهده** *mî-zâni havâda djîvanuñ 'ouroudj u sou'oudi*. — Ascension aérostatique, **صويك تصاعدى** *thouloumbada souüuñ teçâ'ydi*. — L'ascension du mercure dans le baromètre, **ميزان** *mî-zâni havâda djîvanuñ 'ouroudj u sou'oudi*. — Ascension aérostatique, **بالون ايله هوايه چيقدمه سى** *bâloun ilâ havâïe tchyqmaci*.

ASCÉTIQUE, *s. f.*, la vie contemplative, mysticité, **تصوف** *teçavvuf*, *a*.

ASCLÉPIADE, *s. f.*, ou **ASCLÉPIAS**, *s. m.*, plante, appelée aussi domptevénin, **پاد زاهر اوتنى** *pâd zehir oty*.

ASIATIQUE, *adj. com.*, *machriqyi*, *a*. — Mœurs asiatiques, **اهل شرق اخلاق و ادابي** *charquñ akhlâq u adâbi*, **اخلاق و مشرقيه** *akhlâq machriqyie*.

ASILE, *s. m.*, au fig., retraite dans l'infortune, **قرىنه حق پير** *qorouna-djaq ier*, *t*; **ملاذ** *meldjâ*, *melâz*.

ASPALATH, *s. m.*, sorte de bois qui vient des Indes Orientales, **قرمزى صندل** *qyrmizî sandal*, *t*; **قرنوه** *qarnouh*, *a*.

ASPECT, *s. masc.*, perspective que présente un lieu, **منظره** *manzarâ*, *a*, **منظر** *gueusterich*, *t*. — Un bel aspect, **حسن منظره** *husni manzarâ*.

— Aspect, en astrologie, situation des planètes les unes à l'égard des autres, **نظارت** *nazâret*. — Aspect bénin, **نظارت ميمونه** *nazâreti meïmounâ*. — Mauvais aspect, **نظارت سوء** *nazâreti süe*.

— Malin aspect, **نظارت منحوسة** *nazâreti menhoucâ*.

— Aspect, au fig., en parlant d'un projet, d'une affaire, **صورت** *souret*, **نمایش** *gueurunuch*, **كورنش** *numâich*.

ASPERGER, *v. a.*, **رش** *rechch it*, *a.-t*.

ASPÉRITÉ, *s. f.*, **سرتلک** *sertlik*, *t*; **حرشت** *harechet*.

ASPERSION, *s. f.*, **رش** *rechch*, **ما** *rechchi mâ*, *a*.

ASPHODÈLE, s. f., plante, چوش خنثی اوتسی *tchirich oty*, t.; *khansa*, a.

ASPHYXIE, s. f., اوغنمە *oghounma*, تعطل الحواس *yghmā*, t.; *te'aththul ul-havāss*. — Tomber en asphyxie, عارضه اغمایه کوفتار او *'āryzaiy għmāt ġueristār ol*, بوغلق *bogħoulmaq*.

ASPIRANT, e, adj., استکلو *isteklu*, خواهشـکار *rāghyb*, a.; راغب *khāħiċħkiār*, p.; طلبـکار *thalebkiār*.

ASPIRATION, s. f.; صولق آلمه *soulq ālma*, t.; نفس آلمه *neses ālma*, nefci itcheru نفسي ايچرو چكمه *so-loughy itcheruiē tchekmè*, a.-t.; انجداب نفس *teneffus*, *indjizābi nefes*. — Terme de gram.; بوغـازدن تلقـظ *bogħażden teleffuz*.

— En t. d'hydraulique, action par laquelle une pompe élève l'eau en faisant le vide, هوايى ايچرو چكمه *havāii itcheru tchekmè*, انجداب *indjizābi havā*. — Pompe qui agit par aspiration, انجداب هوا *indjizābi havā*. — Pompe qui agit par aspiration, تقریبـیله ایشـیان طـولـبـه *havā taqrībilē ichleċčan thouloumba*.

ASPIRER, v. a., désirer, اشتیاق *ichtiāq it*, ارزوکـش او *arzoukech ol*, وقف انتـظر اشتیاق *vaqfi enzārè ichtiāq it*.

ASPRE, s. m., اوفـاق اقـجه *oufāq aqtchè*, t.

ASSAILLIR, v. a., اوزـینـه صـالـمـق *uzerinē sälmaq*, حـملـه صـولـت *hamlè, sawlet it*.

ASSAINIR, v. a., صـاغـلـتمـق *sāghaltmaq*, t.; صحـیـح هـوا *tashyhy havā it*.

ASSAISONNER, v. a., au fig., accompagner ce qu'on dit de manières douces et agréables, طـاطـلـونـدـرـمـق *thätlulandurmaq*, t.; تـاطـیـف *tel-thyf it*, a.-t.; خـوشـکـوـسـتـرـمـک *khoch gueustermek*.

ASSASSINER, v. a., tuer de guet-apens, اوغرـیـلـین اوـلـدـرـمـک *oghroulaen culdurmek*, t.; غـیـلـة قـتـل *ghyleten qatl it*. — Outrager, excéder de coups en trahison, دـپـهـلـک *tepèlemek*. — Importuner avec excès, تعـجـیـزـا *djān saqmaq*, جـانـصـمـق *ta'djiz it*.

ASSAUT, s. m., attaque de vive force, حـملـه *hamlè, sawlet*. — Au fig., faire assaut d'esprit, de savoir, etc., اوـسـتـلـك دـعـاـسـنـی *ustlik da'vācini it*, دـعـوـای تـقـضـل *da-vāvāi tefazzul it*.

ASSEMBLAGE, s. m., برـکـمـه *birikmè*, اجتماع *idjittimā*.

ASSEMBLER, v. a., mettre ensemble, طـوـپـلـمـق *birikturmek*, برـکـدـرـمـک *thoplamaq*. — Joindre, بـرـبرـیـة *bir birinè tħātturmaq*. — S'assembler, طـوـپـلـنـمـق *thoplanmaq*, تـجمـع *tedjemmu' it*. — Assemblé, e, réuni, طـوـپـلـنـمـش *thoplanmich*, برـکـمـش *birikmich*, مجـتـمـع *mudjtemi*.

ASSÉNER, v. a., - پـکـ چـارـپـمـق *pek, tħārpmaq, ourmaq*, t.; اوـرـمـق *ourmaq*

ASSENTIMENT, s. m., approbation intérieure et forcée qu'on donne à

une chose évidemment vraie, قبول *qa-*
boul, تسلیمیت *teslímüet*. — Assen-
 timent de conviction, علم یقینه مبنی *ylmî iaqynâ mebnî*
 اولان تسلیمیت *olân teslímüet*.

ASSENTIR, v. n., donner son assentiment, قبوله—ق *qaboullamaq*, t.; تسلیم *teslim it*, a.-t. — Assentir à un acte, سندی *senedi qa-boul it*.

ASSEOIR, v. a., mettre sur, dans
 الجلّاس ا jylas it, اقعاد idjlās it, a.-t. — En parlant des oiseaux, داله قونمق dālē qonmaq. —
 ايراد يرلشدurmek irād īerlechturmek, ترتیب ایراد tertībi irād it. — Asseoir son juge-
 ment, تثیت ذهن tesbīti zyhn it.

ASSERMENTER, v. act.,	يَمِينٌ—يَمِينٍ
	تحلیف
üemîn vîrdurmek	ویردرمک
tahlîf itturmek, a.-t.	ایتدرمک
Assermenter une personne,	بَر
bir kimes-	کمسنده
nâïe üemîn vîrdurmek.	ویردرمک
Asser-	menté, e, يَمِينًا
mouhallaf.	يَمِينًا

ASSERVIR, v. a., assujettir, قوله كتورمك *qoulloughha gueturmek*, t.; تحت حكمه - تحت تبعيته ادخال ايتدرمك *tahti hukmè, tahti teb'üiaté idkhäl itturmek*. — Asservi, e, مسكون *mahkioum*, اطاعته كتورلمش *ithā'até gueturilmich*. — S'asservir à..., محاكمه او *mah-kioum ol.* تبعيته

ASSESSEUR, s. m., adjoint à un juge, معين فاضي *mou'īni qāzy*.— Conseiller assesseur, مُحَمَّدْ جَالِس.

و مستشار قاضی *medjalis vè mus-techāri qāzy.*

ASSIDU, *e*, adj., qui a une application continue à quelque chose,
چالشکر *tchālichquer*. — Qui est
toujours auprès de quelqu'un, *آیرلمز* *âirilmaz*, غير منفك *ghaïri munfik*.
— Assidu, se dit de certaines choses
pour en marquer la continuation,
بر برى اردنجە *bir biri ardindjé*,
غىر منقطع *seuq seuq*, صيق صيق
ghaïri mounqathy, دايىمى *däimi*.

دوروشدرک ASSIDUMENT, adv., بالمداؤمت duruchèrek, t.; بالمواظبة dāvemet, باللازمية bil-muwâzebet, بالالملازمة bil-mulâzemet, a. — Tra-vailler assidûment, بالمداؤمة ايشلنك bil-mudâvemé ichlemek.

assiéger, v. a., faire le siège
d'une place, حصاره - *mou-hacerè*, *hasr it*, a.-t.; قوشاتمق - *qouchātmaq*, t. — Au fig., entourer, environner, اطرافی الْمَق *ethrāfi al-maq*, احاطةا *qouchātmaq*, *yhātha it*. — Importuner. Voy. ce mot. — Assiégué, e, قوشادلِمش *qou-chādilmich*, محاصره اوْلَمْش *mou-hacerè olounmich*, محسور *mahsour*.

ASSIETTE, s. fém., manière d'être assis, أو تورش otourich, قعدة qa'det.

— Situation d'un solide posé sur un autre, ثبوت *terlechmè*, يرلشمه استقرار *istyqrār*. — Disposition de l'esprit, قرار ذهن *qarāri zihن*, اوتورشقلىغى *aqluñ otourouchouqlyghy*. — Assiette d'une rente; une rente en bonne et sûre assiette, صاغ مال او زره مربوط اولان *sāgh māl uzrē merbouth olān irād*.

ASSIGNATION, s. f., destination de fonds pour tel payement; mandat, حوالات *havālə*, pl. a. *havālāt*. — Exploit par lequel on est assigné à comparaître, احضار امرى - *istyshāb*. — Assignation, dans le langage ordinaire, rendez-vous, كورسلمك *gueuru-chilmek* itchoun *ta'ün olounmich ier*, ايجـون تعـيـين اوـلـمـش يـرـمـك *mahalli mev'oudi mulāqāt*.

ASSIGNER, v. a., affecter un fonds au payement d'une dette, d'une rente, etc., احواله *havālə it*. — تعيين - *ta'ün, takhsīs it*, Indiquer, désigner, مخصوص قلمق *makhsoos qylmaq*. — بيلدرمك *bildurmek*, اعلام *beñān, r'läm it*. — Donner un exploit pour comparaître devant le juge, احضار *yhzāri murācelēcini virmek*.

ASSIMILER (S'), verbe pronom., توازن - *tevâzen, mou'ādelē it*. — Assimilé, e, معاذله *beñzedilmich, mutchäbih*.

ASSISTANCE, s. f., compagnie, assemblée, les personnes présentes, حاضر بالمجلس اولانلر *häzyr bil-medjlis olänlar, a.-t.*; — Le corps des assistants qui compose le conseil d'un ordre religieux, طـريـقـتـك سـوز صـاحـبـلـرـى *tharyqatūn seuz sähybleri, endjumeni chouräi tharyqat*.

ASSISTER (Se faire), v. pronom., يـانـه آـلـمـق *iänina álmaq*; — par quelqu'un, بـركـسـنـدـيـيـي معـيـتـنـه *bir kimesnëii me'ütiné istyshāb it*.

ASSOCIER A, v. a., prendre quelqu'un pour compagnon dans..., اورـتاـقـلـغـه آـلـمـق *ortäqlygha álmaq, ortaq it, 1* اورـتاـقـ اـتـرـسـقـ *terfıq, techrık it*. — Avoir part, حصـهـكـيرـاـو پـاـيـ المـقـ *pää álmaq, hyssèguir ol*. — Recevoir dans sa compagnie, اورـتاـقـلـغـه قـبـولـاـ *ortäqlygha qaboul it*, شـرـكـتـهـ قـبـولـاـ *chirketiné qaboul it*. — S'associer, اورـتاـقـلـشـمـق *ortäqlachmaq, t.*; اـشـتـرـاكـ *ichtirâk it*. — Fréquenter quelqu'un, avoir commerce avec lui, مـصـاحـبـتـ *qonouchmaq, mouçähebet, mudjäveret it*. — Associé, e, adj., مـجاـوـرـتـ *mudjäverit*; اورـتاـقـلـشـمـشـ *ortäqlachmich, muchterik*; مشـتـرـكـ *cherik, pl. a. churckia*.

ASSOMMER, v. a., tuer, قـتـلـاـ *euldurmek, t.*; بـكـثـ دـوكـمـكـ *qatl it, a.-t.* — Battre avec excès, شـدـيـداـ ضـربـاـ *che-pek deuwmek, a.*

dülen zarb it. — Incommoder, بىقدرمك *beyq-turmaq*, بزدرمك *bezdurmek*, ايراث سامت ا *irāci se'met it*. — Assommé, e, دېلەنمش *tepə-lennich*, اولدۇلمىش *euldurulmich*.

ASSOMMOIR, s. masc., bâton garni d'une languette pour tuer les bêtes, چوماڭ *tchomaq*, t.; مېقۇة *mīqa'at*. — Bâton garni dans le haut d'une balle de plomb, صوپىمانلى *soïmanty*, مقرعە *myqra'at*.

ASSOMPTION, s. f., enlèvement miraculeux de la sainte Vierge au ciel, ارتحال حضرت مريم *irtihāli hazreti meriem*. — Jour qu'on célèbre cette fête, عيىد الارتحال حضرت مريم *ydi ul-irtihāli hazreti meriem*, a. — Assomption, seconde partie d'un syllogisme, autrement appelée la minceure, صغرا *syghrā*.

ASSONANCE, s. f., ressemblance imparfaite de sons dans la terminaison des noms, يارى قافيه *iāry qāfiē*, t.-a.; قافيه ناقصه *qāfiē nāqṣa*.

ASSONATH, ou ASSONAH, s. f. Voy. SONNA.

ASSORTIR, v. a., réunir des choses qui se conviennent, برى بىرىنە ياقشدۇرماق *biribiriné iāqycturmaq*, احدهما آخره توفيق ا *ahadēhoumā akharē tevfiq it*, a.-t. — Fournir de toutes les choses convenables, طاقم دوزمك *donātmaq*, دوناتمق *thāqqym duzme*, t.; تجهيزا *tedjhēz it*. — Convenir, بىرىنە اوېغۇن ياقشۇرماق *bir biriné ouīghoun guelmek*, كلمك *bir* ياقشىق *iāqycturmaq*. — S'assortir, ياقشۇق *iāqycturmaq*, اتراكشىق *iarāchmaq*, توافق ا *tevāsuq it*. — Ces deux pièces ne s'assortissent pas,

بوايىكى پارچە برى بىرىلە ياقشىز *bou iki pārtcha biri biri ilē iāqych-maz*. — S'assortir, en parlant des caractères, امتزاج ا *imtizādj it*. — Assorti, e, اوېغۇن *ouīghoun*, موافق ياقشىش *iāqycturmaq*, mu-wāfīq.

ASSORTISSANT, e, adject., یاراچىق *iārāchyq*, t.; موافق *muwāfīq*, خليلق *khalyq*, a.

ASSOUPIR, v. a., endormir à demi, اوېقو امزىغندۇرماق *imizghandurmaq*, بىقلەنگى كىتۈرمك *ouïouqou bacyq-lyghy gueturmek*, t.; تعيس ا *ten'is it*, ايراث سبات ا *irāci sabāt it*, a.-t. — Apaiser les douleurs aiguës, اوېشدرماق *ouïouchturmaq*. — Assoupi, e, اوغرامش *ouïouqou bacyqlyghyna oghrāmich*, سکونت بولىش *bacylmich*, بىصلەن *sukiounet boulmich*.

ASSOUPISSANT, e, adject., اوېقو بىقلەنگى كىتۈرىجى *ouïouqou bacyq-lyghy gueturidji*, t.; مورث سبات *mouriçi subāt*, a.

ASSOUPISSEMENT, s. m., qui conduit à un sommeil profond, اوېقو بىقلەنگى *ouïouqou bacyqlyghy*, t.; سبات *subāt*, a. — Sommeil léger, نعاش *nou'ās*, اوېوقلمە *ouïouqlama*. — Nonchalance, تېبللىك *tembellik*, رخاوت *rakhāvet*, futour, كسل *kesl*.

ASSOUBLIR, v. a., le caractère, خويى يواشلىق *khouūi iāvāchlat-maq*, t.; تىلىين مزاج ا *telüini mizādj it*. — Assoupli, e, يواشلىمش *iāvāchlanmich*, ملايم لىين *mulāim leïin*. — ASSOURDIR, v. a., عىاغلىتمق *sā-*

ایرات صمم ا *irāci samem it*, a.-t. — Assourdi, e, متضمّم *saghylanmich*, صاغرلمنش *muteçammem*.

ASSOUVIR, v. a., rassasier pleinement, اشباع ا *ichbā' it*, a.-t. — Au fig., en parlant des passions, غنا گتورمک *ghynā gueturmek*,

تشفی ا *techeffi it*. — Assouvi, e, شبیع شبعان *cheb'ān*, طوقی *thoq* *chebī'*, متشفی *mutecheffi*.

ASSOUISSEMENT, s. m., آچلغى طوبورمه *ātchlygħy doūurma*, t.; — دفع جوع *def'y djou'*; — استفای حظّ *istifā'i hazz*; — استفای حظوظات *istifā'i houzouzāti nefsāniye*.

ASSUJETTIR, v. a., soumettre à sa domination, اطاعتہ گتورمک *ythā'-atē gueturmek*, قید محکومیتہ ادخال ا *qaïdi mahkioumietē idkhāl it*; — امراض نفسانیه یىرى *tābi' qylmaq*.

مغلوب و مقهور قلمق *emrāzy nefsā-niyeū maghloub u maqhour qylmaq*. — Astreindre, زورلماق *zorlamaq*, مضطراً تابع قلمق *mouzthyr it*. — S'assujettir, تابع او، *tābi' ol*, تبییت ا *tibüet it*. — Fixer, rendre stable, يرلشدرمک *ierlech-turmek*. — Assujetti, e, اطاعتہ *ythā'-atē gueturilmich*, گتورلمنش *zorlanmich*, مختار *mahkioum*, زورلمنش *zorlanmich*, مضطэр *mouzthyr*.

ASSUJETTISSANT, e, adj., موجب مجبوریت *zorlaüidji*, t.; — moudjibi medjbouriët, a. — Un

خیلی مرتبہ مجبوریتی موجب برصنت *khaïli mertebè medjbouriëti moudjib bir san'at*.

ASSUJETTISSEMENT, subst. masc., اضطرار *medjbouriët*, مجبوریت *yzthyrär*.

ASSURANCE, s. f., certitude, وثوق *vuċouq*, تحقق *tehaqqeq*. — Forte probabilité, توثيق *tevsyq*, pl. a. نویقات *tevsyqat*; تأمین *téémén*, pl. تأمینات *tééménat*. — État où l'on est hors de péril, امنیلک *emnlik*, حال امنیت *hāli emnūet*. — Nantissement qu'on donne pour sûreté, سبب امنیت *sebebi emnūet*; اسباب امنیت *esbābi emnūet*.

— Assurances maritimes, دکز *deñyz zararlerinė kesillik*. — Assurance, hardiesse, ثبات *metāneti qalb*, متنانت قلب *sebāti qalb*.

ASSURER, v. a., affirmer une chose, کرچکلندرمک *guertcheklendurmek*, t.; — تأیید ا *téeiid it*, a.-t. — Render témoignage de quelque chose, تاکیدا افهم *bildurmek* بيلدرمک و بيان ا *téckiden ifshām u beïān it*. — S'assurer d'un fait, تحقیق ا *tahqiq it*, تحسیل یقین ا *tahsyli īaqra it*, کرچکلکنی بیلهمک *guertchekli-guini bilmek*. — Assurer, faire qu'une chose ne périclite pas, قویلشدرمک *qavilechturnek*, رابطہ قوییدہ بند ا *rāby-thā' qavüetiē bend it*. — روابط قویید ایله تحکیم *qavilechturnek*.

وَتَوْثِيقٌ أَعْتَادَهُ *revâbrythy qavîc ilê takhîmî u tevsysq it.* — S'assurer, avoir confiance, اعتماد ايانماق *inânmaq*, ايميت *y'timâd it.* — S'assurer de quelqu'un, تحسيل محبوس *alyqomaq*, االيقومق *mâhbous it.* — Assurer, étayer, appuyer une muraille, etc., طيأندرمق *thaïândurmaq*, اورمق *dhaïâq ourmaq*, t.; اعمادا *y'mâd it.* — Assurer un vase, le poser de manière qu'il ne puisse tomber, محكم قومق *muhkem qomaq*, يرلشدرمك *ierlechturmek.* — Assurer, faire qu'on n'ait point de peur, يوركلندرمك *iureklendurmek.* ثبات وجسارت ويرمك *sebât u djeçâret vîrmek.* — Assuré, e, كـ رچكـلـمـش *guertcheklenmich*, تـصـدـيقـ اوـلـمـش *tastyq olounmich*, كـ رـچـكـدن *mouçaddaq*, مـصـدـقـ بـيـلـمـش *guertchekten bîlinmich*, محـكـمـ مستـحـكـمـ *muhkem mustahkem.* — Hardi, يورـكـلوـ دـجـسـورـ *djecour*, جـسـورـ *iureklu.*

ASSUREUR, s. m., qui assure un navire, دـكـزـصـرـلـرـىـ كـفـيـلىـ *deñyz zararleri kefili*, t.

برـچـكـكـ bir tchitcheguñ ismi, t.

ASTÉRIE, s. f., ou étoile de mer, genre d'animaux marins, بـرجـنـسـ bir djins deñyz djânveri.

ASTÉRISME, s. m., t. d'astron., assemblage de plusieurs étoiles,

صـورـتـ كـوكـبـةـ soureti kevkebiyet, pl. سورـكـبـةـ siveri kevkebiyet.

عـلامـتـ الـأـرـسـالـ ASTÉRISQUE, s. masc., 'alâmet ul-îrsâl, a.

صـولـغـانـ صـولـغـانـ ASTHIMATIQUE, adj. com., عـلـّتـهـ اـوـغـرـامـشـ soloughân 'ylletinè oghrâmich.

صـولـغـانـ عـلـّتـيـ صـيـقـ نـفـسـ عـلـّتـيـ ASTHME, s. m., soloughân 'ylleti, zyg nefs 'ylleti, a.-t.

عـلـّةـ دـيـرـكـ بـرـزـيـنـتـيـ ASTRAGALE, s. m., moulure qui embrasse l'extrémité supérieure d'une colonne, هـيـةـ دـيـرـكـ بـرـزـيـنـتـيـ hejeti dîregûñ bir zîneti. — Terme d'anat., l'un des os du tarse, آـشـقـ achyq, كـعـبـ كـعـبـ ki'ab, pl. a. كـعـوبـ كـعـوبـ ki'oub. — Plantelégumineuse, اـصـيلـوـ قـنـدـيـلـ acylu qandîl.

پـلـدـزـهـ مـتـعـلـقـ نـجـوـمـيـ ASTRAL, e, adject., نـجـوـمـيـ iyldyzè mute'allyq, a.-t.; nudjoumû, a. — Lampe astrale, suspendue, اـصـيلـوـ قـنـدـيـلـ acylu qandîl.

نـجـومـ كـوكـبـ نـجـومـ ASTRE, s. m., nedjm, pl. a. كـوكـبـ kevkeb, pl. كـواـكـبـ كـواـكـبـ kevâkib. — Le mouvement

كـواـكـبـ سـيـرـوـ حـرـكـتـىـ kevâkibuñ seür u hareketi. — L'aspect des astres, طـلـعـتـ كـواـكـبـ thâlati kevâkib. — En poésie, l'astre du jour, le soleil, شـمـسـ chems,

نـيـرـ اـعـظـمـ neüiri a'zem. — L'astre de la nuit, la lune, قـمـرـ qamer, الصـيـاـيـ لـلـيلـ neüiri kecîr uz-zîâl leîl.

كـواـكـبـ قـاـثـيـرـيـ كـواـكـبـ kevâkibuñ téécíri.

ASTREINDRE, v. a., اجباراً *qasr, idjbār it*, a.-t.; — à faire quelque chose, زور ایله ایتدرمک *zor ilē itturmek*. — **Astreint**, e, زورلنمش *zorlanmich*, مضطّر *mouzthyrr*.

ASTRINGENT, e, adj.; remède —, دوای قابض *devāq qābyz*.

ASTROLOGIQUE, adj. com., منجمملکه متعلق *munedjdjimliguē mute'allyq, a.-t.*; نجومی *nudjoumīi*, a. — Pré-diction astrologique, استخراج نجومی *istykhrādji nudjoumi*. — Figure astrologique, شکل الزیج *chekl uz-zīdj*.

ASTUCE, s. f., مکيدة *mekr, keid, mekīdet*, a.

ASTUCIEUX, se, adj., دوباره جی *doubāradji*, t.; مکار *mekkiār*, a.

ATARAXIE, s. f., t. de philos., quiétude, tranquillité de l'âme, کوکل *gucuñul rāhatlyghy*, t.; راحتلی *rāhatlyghy*, t.; طمانیست بال *thoumānīneti bāl*, سلوت قلب *sulveti qalb*, a.

ATELIER, s. m., réunion d'ouvriers travaillant sous un maître, عمله طایفه سی *'amelē thāfeci*.

ATÉMADOULET, s. m., titre du premier ministre de Perse, اعتتماد الدولت *y'timād ud-devlet*, a.

ATERMOIEMENT, s. m., وعده بی *va'dēii ouzātma*, تنسیط او زاتمه *taqsythē bāghlama*, a.-t.; با غلمه *rabth bit-taqsyth*, a.

ATERMOYER, v. a., تمدید *va'dēii ouzātma*, او زاتھ *temdīdi va'dē it*. — S'atermoyer, s'accommoder avec ses créanciers pour les payements à certains termes, تقسیط با غلمق *taqsythē*.

bāghlamaq. — Il s'est atermoyé pour ses dettes, دینی اداسنے *duouni edācini taqsythē rabth eīledi*. — Atermoyé, e, مربوط تقسیطه با غلو *taqsythē bāghlu*, على التقسيط *merbouth 'alet-teqācyth*.

ATHÉISME, s. m., انکار الالوهیت *inkiār ul-oulouhüet*, a.

ATHÉRINE, s. f., poisson, آترینه *āterīna bālyghy*, t.

ATHÉROME, s. m., de méd., tumeur remplie d'un pus qui ressemble à de la bouillie, دبیلة کلیسیة *debīlet keliciyet*, a.

ATHLÈTE, s. m., lutteur, مصارع *muçāri*, pl. a. مصارعين *muçāri īn*. — Au fig., homme fort et robuste, مبارز قوى *iqūt*, t.; يكث *iguit*, t.; المبدن *mubārizy qavi ul-beden*. — مجاهدين دین *mudjāhidīn dīn*.

ATHLÉTIQUE, s. f., partie de la gymnastique, l'art des athlètes, فن کورشجیا لک *gurechdjīlik*, t.; مصارعة *fenni muçāre'at*. — Adj., کورشجی *ye*, مخصوص صراعی *gurechdjüe makhsous*, صراعی *sarrā'yī*. — Force athlétique, قوت صرایعه *qouvveti syrrā'yīe*. — Les formes athlétiques d'un homme, برآدمک هیئت پهلوانه سی *bir ādemūn heieti pehluvānēci*.

ATOME, s. m., corps regardé comme indivisible à cause de sa petitesse, جزء لا يتجزى *djuz' lā ietedjezza*. — Petite poussière que l'on voit voler en l'air à travers les rayons du soleil,

ذرات *zerrat*, ذره *zerrè*, pl. *zerrāt*.

ATONIE, s. f., درمانسلق *dermānsyzlyq*, p.-t.; درمانلک کی *dermāndegi*, p.

ATOIRS, s. m. pl. — Dame d'atoirs, قوتوجی اوسته *qoutoudjî ous-ta*, t.; ماشظه *mâchatha*, a.

ATOURNER, v. a. (vieux mot) orner, parer, زینتلمک *zînetlemek*, a.-t. — Atourner l'épousée, عروسی *'arouci tezün it*.

ATOUT, s. m., couleur qui au jeu de cartes emporte les autres, قوز *qoz*, t. — Jouer de l'atout, قوز اوینامق *qoz oïnâmaq*.

ATRE, s. masc., اوجاغك آتش *odjâghuñ átech* طوتشدره جق بىرى *thoutouchturadjaq ieri*, t.; آتشكاھ *átechguiâhi kiänoun*, p.

ATROCE, adj. com., énorme, excessif, پك بىوك *pekk biiuk*, اغرلۇق *aghyllyq*, t.; اشىد *ashedd*, جسيم *djecim*, اضخم *azkham*, a. — Crime atroce, جرم جسيم و اضخم *djurmi djecim u azkham*. — Atroce, caractère noir et cruel, پكشىش و قرارمىش يورك *pekichmich veqarârmich ürek*.

ATROCITÉ, s. f., énormité, بشدة *pekk buiuklik*, اغحرلىق *aghyllyq*, t.; شدت *chiddet*, جسامت *djeçämet*, a. — L'atrocité des crimes, جسامت جنایت *djeçämeti dijnäiet*. — Atrocité des tourments, اشکنجه واذىتك *ichkendjè ve eziuetuñ kemäli chid-deti*.

Atrocité, caractère noir et cruel, يورك قره لغى *iurek qara-lyghy*.

ATTABLER, v. a., faire asséoir à table, سفره ده او قورتمق *sofrada otourtmaq*.

ATTACHE, s. f. — Mettre à l'attache, باع اورماق *bâgh ourmaq*, باغلماق *bâghlamaq*. — Attache, au fig., ميل الفت *ulfet*, علاقه *alâqa*, meil. — Lettre d'attache, commission expédiée pour l'exécution de حكم موجنجە انفاذە *hukm moudjebindjè infâzè dâïr vîrilân emr nâmè*.

ATTACHEMENT, s. m., علاقە درون *alâqaï deroun*, ارتباط قلب *irtibâthy qalb*.

ATTACHER, v. a., lier, ربط *rabth it*, شد *chedd it*. — Joindre, وصل *vasl it*, a.-t.; بتشرىمك *bitichturmek*. — Attacher avec un cordon, un clou, اكسرايله يايپشدرمق *ip, ekser ilè iápichturmaq*; — avec de la colle, - طونقال ايله يايپشدرمق *thoutqâl ilè iápichturmaq, bitichturmek*. — S'attacher, se joindre, چاتشمق *tchâtichmaq*; — à quelqu'un, auprès de quelqu'un, كسب تعلق *kesbi te'allouq it*; — كباردن *kibärden biricinè intiqâb it*. — Attaché, e; lié, مربوط *merbouth*, يايپشىمىش *iápichmich*, متصلق *multecyq, mute'allyq*. — Dépendant, انتسابلو *intiqâbli*.

ATTAQUABLE, adj. com., دوكىمسى مەكن *deuvulmeci mumkin*, دوكەن *deuvulè bílur*, t.; قابل تعرض *qâbili te'arruz*.

ATTAKANT, s. masc., assaillant,

دوکشن *deuwuchen*, t.; مهاجم *mou-hādjim*, pl. a. مهاجمین *mouhādji-mīn*; صایل *sāil*, pl. a. صایلین *sāilīn*.

ATTAQUE, s. f., action d'attaquer, مقارعة *mouqāra'at*, ضربة *zarbē*. — Assaut donné à une place, يوریش *iurich*, صولت *savlet*. — Travaux faits pour s'approcher d'une place, ياقشلمه متسلرى *iāqqylama mete-resleri*. — Paroles qu'on lâche pour sonder les intentions de quelqu'un, القای کلام *seuz ātma*, سوز آتمه *ilqāt kelām*. — Donner attaque à quelqu'un, lui faire des reproches indirects, طوقندرمق *dhoqondurmaq*, حرف اندازق *harf endāz-lyq it*. — Attaque, en parlant des maladies, حمله *hamlē*, pl. حملات *hamlāt*.

ATTAQUER, v. a., assaillir, اوزریند *utzerinè* *sālmaq*, صالمق *uzerinè ourmaq*, افتحام *yqtihām u savlet it*, وصولت *iqāli te'arruz it*. — Attaquer, offenser par des paroles, دیل ایله انجتىك *dil ilē indjitmek*, طعن لسان ایله طوقنمق *thā'ni liçān ilē dhoqounmaq*. — S'attaquer à quelqu'un, طوقشمق *dhoqouchmaq*, چكشمك *tchekichmek*; — à plus fort que soi, كندوستدن اقوا كىسىد *guenducinden aqvā kimesnē ilē tchekichmek*.

ATTEINDRE, v. a., toucher, *deimek*, *deigmek*, ايرشمك *irichmek*, واصل او *vācyl ol*. — Atteindre, arriver à un certain âge, بالغ او *bālygh ol*, وارمق *vārmaq*.

ATTELAGE, s. m., animaux attelés, چفت حیوانى *tchift haüvāni*. — Bœufs d'attelage, چفت اوکوزلىرى *tchift eukuzleri*. — Attelage, chevaux qui traînent la voiture, قوشوم باركىرلىرى *qochoum bārguirleri*, عربىه باركىرلىرى *'araba bār-guirleri*.

ATTENDRE, v. a., ترقب *te-raqqub it*, متربق او *muteraqqyb ol*, مامول ا *mé-moul it*. — Attendre, espérer, بكلئمش *beklenmich*, منتظر *mowntazyr*. — Attendu, adv., vu, eu égard, حسيبله *hacebilé*. — Vu la faiblesse de sa santé, ضعف مراجنه *za'sfi mizādjinè mebni*.

ATTENDRIR, v. a., rendre tendre, ايرات ملايمىت *irāci mulāiemet it*. — Rendre sensible à la compassion, رقت كتورمك *ryqqat gueturmek*, ايرات رقت *irāci ryqqat it*. — S'attendrir, devenir tendre, كسب kesbi mulāienet *it*. — S'émouvoir, رقت كلهك *ryqqat guelmek*. — Attendri, e, يموشامش *ioumouchāmich*, ملئىن *muleïien*, رقتانمش *ryqqatlanmich*.

ATTENDRISSANT, e, adj., merhametè *gueturidji*, كتورىجى رقت كتورىجى *ryqqat gueturidji*.

ATTENTAT, s. masc., طوقنده *dho-qounma*, t.; تعدى *te'addi*, اسانت *eqā'et*, a.

ATTENTATOIRE, adjectif com., كملك طوقنيجى *dhoqounidji*, كملك طوقنيجى *kemlik gueturidji*, t.;

خَلْلٌ كَـةـ وَرَنْ *khalel gueturen*,
مُوجِبٌ تَعْدِي *moudjibi te'addi*.

ATTENTE, s. f., بِكَاهْمَهْ *beklemè*, t.;
حَالٌ انتظارـ تَرْقَبْ *hāli intizār, teraqqyb*. — Être dans l'attente d'une chose, بِبَرْشِيْكَ انتظارْنَكَ او *bir cheūtūn intizārinde ol*. — Attente, opinion qu'on a conçue d'un homme, d'une chose, مَأْمُولَاتْ *méémoul*, pl. a. طَنْ *zann*, pl. طَنْونْ *zounoun*.

ATTENTER, v. n., طَوْقَنْمَقْ *dho-gounmaq*, كَمْلَكْ *kemlik it*, t. — Attenter à la vie de quelqu'un, بِرْ *bir kimesnēnuñ dğänina soui qasd it*, *te'addi it*; — à la pudeur d'une femme, بِرْخَاـتُونـكَ عَرْضَنـه اـرـتـكـابْ *bir khätounuñ 'yrzyninè irtikiäbi eçä'et it*.

ATTENTIF, IVE, adject., تَقْيَـيـدـ *teqaiiid ididji*, a.-t.; صَاحِبْ دَقْتْ *sahyb dyqqat*, a. — أَيْشَدَهْ *iyshde* صَاحِبْ دَقْتْ *sahyb dyqqat*, a. — إِيشَدَهْ *iyshde* صَاحِبْ دَقْتْ او صَرْفْ دَقْتْ *ichde sahyb dyqqat ol, sarf dyqqat it*.

ATTENTION, s. f., application d'esprit à quelque chose, اعْتَنَى *y'tinā*, صَرْفْ ذَهَنْ *sarf zyhn*. — Prêter attention, بَذَلْ دَقْتْ *bezli dyqqat it*, صَرْفْ ذَهَنْ *sarf zyhn it*. — Travailler avec attention, اعْتَنَى *y'tinā*, اـيـشـلـمـكـ *dyqqat ilè ichlemek*. — Attention, soin officieux, مَرَاعَاتْ *muräati khäthyr*.

ATTENTIVEMENT, adv., دَقْتـلـوـجـهـ *dyqqatludjè*, a.-t.; بـالـدـقـةـ *bid-*

dyqqat, a. — Écouter attentivement, دَقْتـ اـيـلـهـ اـسـتـمـاعـ *dyqqat ilè istimāt it*.

ATTÉNUANT, E, adj., se dit des remèdes qui procurent de la fluidité aux humeurs, خَلْطَلَرِي يوقـهـ لـدـيـجـيـ *khylthleri iousqaladidji*, a.-t.; مرـقـ *muraqqyr ul-akhlāth*. — Circonstances atténuantes, celles qui diminuent la gravité d'un délit, وَسَائِلْ تَفْتِيرْ تَهْمَـتـ *veçäili testiri teuhmet*.

ATTÉNUER, verbe act., affaiblir, زَبُونـلـقـمـقـ *zebounlatmaq*, t.; ضَعِيفـ *za'if it*, تَوهِينـ *tevhin it*, a.-tuc. — Atténuer les humeurs, أَخْلَاطِي يوقـهـ لـتـمـقـ *akhlāthy iousqalatmaq*, تَرْقِيقـ أَخْلَاطـاـ *terqyyqy akhlāth it*. — Attenué, e, ضَعِيفـ *tāb u thāqati kecil mich*, بـيـتـابـ *bütāb*, مَسـاـلـمـشـ *za'if ul-häl*.

ATTERRAGE, subst. masc., endroit où un vaisseau peut prendre terre, كَمْيـ *iyanachadjaq ier*, يـناـشـهـ جـقـ يـرـ *guemi iatädjaq ier*, t.; مكان مـسـاحـلـةـ *mekiäni muçähelet*.

ATTERRER, v. a., fig., ruiner entièrement, يـيـقـمـهـ فـ *iÿqmaq*, t.; خـرـابـ *kharab it*. — Affaiblir excessivement, بـصـوبـ يـيـقـمـقـ *buçup iÿqmaq*, توـسـيـمـ *levsüm it*. — Atterré, e, يـرـهـ يـيـقـلـمـشـ *ierè iÿqylmichi*, مـنـدـرـسـ خـرـابـ *kharab, munderris*. — Atterrer, prendre terre. Voy. ATTERRIR.

صـكـرـهـ دـنـ *soñraden gue-* كـلـوبـ بـرـكـمـشـ طـيـرـاقـ *soñraden gue-*

lup birikmich thoprāq, t.; elhāq ul-arz. **الحاق الأرض.**

ATTESTER, verbe act., certifier, شاهدلك *chāhidlik*, a.-t. — Prendre à témoin, شاهدلك كتورمك *chāhidliguè gucturmek*, a.-t. اشہادا *ich-hād it.*

ATTIÉDIR, v. a., ايلى *ili it*, تنتير *ililetmek*, t.; يليلتمك *ililenmek*, a.-t. — S'attiédir, ايليلمنك *ililenmè*, t.; فتار *fitār*, سکونة *sukiouneti harāret*.

ATTIÉDISSEMENT, s. m., état de ce qui passe de la chaleur à la tiédeur, ايليلمنه *ililenmè*, t.; سکونة حرارت *sukiouneti harāret*.

ATTIFÉ, e, adj., بزمش *bezen-mich*, t.; مزّين *muzeiün*, a.

ATTIRAIL, s. m. — Attirail de chasse, لوازمات صيد وشکار *levāzīmāti saïd u chikiār*. — L'attirail, le matériel d'une imprimerie, بصمه خانه طاقمى *basmakhānè thāqymi*, طبعخانه لوازمانى *thab'khānè levāzymāti*; — d'un voyage, يقول *iöl levāzymāti*; — de cuisine, مطبخ طاقمى *mathbakh thāqymi*. — Attirail, grande quantité de bagage, احمال و انتقال *Ahmal u esqāl*.

ATTIRANT, e, adject., qui attire, كوكل چيچى *gueuñul tchekidji*, t.; جاذب قلوب *djazibi qouloub*.

ATTIRER, v. a., au propre et au fig., استجلاب *djelb it*, جلب *istidjlāb it*, جرّا *djirr it*, a.-t.; منجذب *tchekilmich*, t.; مستجذب *djezib*, مجنوب *medjloub*, mustedjirr.

ATTISER, v. a., au fig., le feu, aigrir les esprits, آتش شقاق و نفاقي *âtechî chyqāq u nifāqr yhsāb it*. — Attisé, e, احساب طوتشمش *thoutouchmich*, مخصوص *mahsoub*.

ATTISOIR, ou **ATTISONNOIR**, s. m., آتشي طوتشدره جق آلت *âtechî thoutouchturadjaq âlet*, كوسكى مسعار *kusku*, t.; mis'är, محراك *mihräk*, a.

ATTITUDE, s. f., طورش *dhou-rouch*, سخت *vaz'*, وضع *sahagnet*, a. — Belle attitude, وضع احسن *vaz'y ahsen*. — L'attitude du respect, وضع تأدب *vaz'y téed-dub*. — Prendre une attitude impo-sante, بر نوع وضع مهابت اتخاذ *bir nev'y vaz'y mehabet ittikhāz it.*

ATTOUCHEMENT, s. m., ال ايله ملامسة *el ilè ioqlama*, t.; يوقلمه mulāmecet.

ATTRACTIF, ve, adj., چيچى *tchekidji*, t.

ATTRACTIONNAIRE, adj. et s. com., اهل المذهب الانجذاب *chl ul-mezheb ul-indjizāb*, pl. a. ارباب المذهب الانجذاب *erbāb ul-mezheb ul-indjizāb*.

ATTRAIRe, v. a., attirer par un appât, جلب *djelb it*, a.-t. — Le sel est bon pour attirer les pigeons, توز كوكريجنلرک خلبنه وسيله در *touz guverdjinleruñ djelbinè vecilè dur*.

ATTRAIT, s. m., جذبة *djezbet*, pl. a. جذبات *djezbāt*. — La beauté est un puissant attrait, حسن و جمال *حسن و جمال*.

<p>جاذب قويدر <i>husn u djemāl djāzibi qavīdur.</i></p>	<p>خصايس خصيصة <i>khacyet, pl. a. khaçais.</i></p>
<p>Attrape, s. f., دوباره <i>doubāra, t.; fend, p.</i> خدعة <i>khoud'at, a.</i></p>	<p>مخصص <i>attibutif, ive, adject.</i>, <i>moukhassys, a.</i> — Attributif de jurisdiction, مخصص الى القضايا <i>moukhassys ilal-qazā.</i></p>
<p>Attraper, v. a., prendre au piège, دوزاغه طوتفق <i>douzāgha thoutmaq, t.</i> احتبال <i>yhtibāl it.</i> — Obtenir par industrie, قزانمهق <i>qazānmaq, t.</i> تفصيل <i>tahsyl it.</i> — Saisir, prendre à la volée, قايمق <i>qāpmaq.</i> — Empoigner, قاورامق <i>qāvrāmaq.</i></p>	<p>Attribution, s. f., partie d'administration assignée à une fonction publique, مخصوص ايش <i>makhsoos ich</i> امر متخصص <i>emri mutekhassas, pl. a.</i> امور مخصوصه <i>oumouri makhcoucē.</i></p>
<p>Attraper, en parlant des incommodités, des maladies, اكسب <i>kesb it.</i> — J'ai attrapé, j'ai gagné la fièvre, حمایی اكسب <i>houmāii kesb ittum.</i> — Surprendre artificieusement, tromper, دوباره ايله الداتمق <i>doubāra ilè oldātmaq.</i> — Attraper, pénétrer le sens, la pensée d'un auteur, مؤلف مراد ايلديكى معنائي <i>muellisiñ murād cīledīgui ma'nāü vu merāmi akhz it.</i></p>	<p>Attristant, e, adj., kederlu <i>kederlu, a.t.; mukedder, سخن <i>mouhzin, a.</i> — Nouvelles attristantes, كدرلو حدادلر <i>kederlu havādisler, اخبار مكتدره <i>akhbāri mukedderē.</i></i></i></p>
<p>Attrapé, e, مكتبل <i>douzāqta thoutoulmich, t.</i> — مكتبل <i>mouhtebil.</i></p>	<p>Attrister, v. a., kederlendurmek, <i>t.; tekdir it.</i> ايراث حزن <i>irāci huzn u keder it.</i></p>
<p>Attrayant, e, adject., چكىچى <i>gueuñul tchekidji, t.</i> نازع <i>djālib ul-qalb, t.</i> جالب القلب <i>nāzy' ul-qalb.</i></p>	<p>Attrouement, s. m., خلقك <i>kederlendurmek, t.; tekdir it.</i> ايراث حزن <i>irāci huzn u keder it.</i></p>
<p>Attribuer, v. a., attacher, annexer, ربط <i>bāghlamaq, rabth it, a.-t.</i> — Référer une chose à celui qu'on prétend en être cause, عزو و اسناد <i>'yżv u isnād it.</i> — Attribué, e, مسند <i>musned, t.</i> حمل <i>haml olounmich.</i></p>	<p>Attrouper, v. a., طوبلنمهسى <i>thoplanmaci, birikmeci, t.</i> محاربت <i>mouhāzebeti nās, t.</i> جمعيت ناس <i>djen'yieti nās.</i></p>
<p>Attrayant, e, adject., چكىچى <i>gueuñul tchekidji, t.</i> نازع <i>djālib ul-qalb, t.</i> جالب القلب <i>nāzy' ul-qalb.</i></p>	<p>Attrouper, v. a., بركه مىسى <i>birikturup thoplatmaq, t.</i> تحرزيب <i>birikturmek, t.</i> احساد <i>tahzib, yhchād it, a.-t.</i></p>
<p>Attribuer, v. a., attacher, annexer, ربط <i>bāghlamaq, rabth it, a.-t.</i> — Référer une chose à celui qu'on prétend en être cause, عزو و اسناد <i>'yżv u isnād it.</i> — Attribué, e, مسند <i>musned, t.</i> حمل <i>haml olounmich.</i></p>	<p>S'attrouper, طوبلنمهنى <i>thoplanmaq, birikmek, t.</i> اجتماع <i>idjtimā' it, fevdjen fevdjen tedjemmu' it, tehazzub yhtichād it.</i> — Attroué, e, تحرزيب <i>birikup thoplan-</i></p>
<p>Attribut, s. m., ce qui est propre et particulier à chaque sujet,</p>	<p>برکه مىسى <i>birikturup thoplatmaq, t.</i> تحرزيب <i>birikturmek, t.</i> احساد <i>tahzib, yhchād it, a.-t.</i> — S'attrouper, طوبلنمهنى <i>thoplanmaq, birikmek, t.</i> اجتماع <i>idjtimā' it, fevdjen fevdjen tedjemmu' it, tehazzub yhtichād it.</i> — Attroué, e, تحرزيب <i>birikup thoplan-</i></p>

mich, بركمش *birikmich*, مجة-مع *mudjtemi'*, متحزب *mutchazzyb*.

أق ياوشان *aq iāyshān*, يانديق اوتى *iāndyrqoty*, t.

AUBERGE, s. f., مسافرخانه *musāfirkhānè*, a.-p.; مهمانسرا *mihmānserā*, p.

مسافرخانه صاحبى *muçāfirkhānè sāhybi*, t.

AUBIN, s. m., allure d'un cheval entre l'amble et le galop, چاپقون اشکنى *tchāpqoun echkini*, t.

AUCUN, e, adj., pas un, هیچ بىر *hītch bir*.

AUCUNEMENT, adv., en style de chancellerie ou de jurisprud., s'emploie pour dire en quelque sorte, من جهة اولقدر *min olqadar*, t.; من نوعاً *nev'ymen*, a.

AUDACE, s. f., پرواسزلق *pervācyzlyq*, t.; عدم محابات *'ademi mehābāt*.

AUDACIEUSEMENT, adv., پرواسزلق بيمحاباً *pervācyzlyq ilè*, t.; ايله *bîmehāban*, a.; جسورانه *djeçourānè*.

AUDACIEUX, se, adj., qui a de l'audace, effronté, كستاخ *kustākh*,

ادبىز *edebsyz*. — Audacieux, pris en bonne part, يوركلو *iureklu*, جسور *djeçour*.

AUDIENCE, s. f., attention donnée à celui qui parle, اصغاً *ysghā*, a. — Prêter audience à quelqu'un, بىر

كمىنه نك كلامنه حواله سمع و اصغاً *bir kimesnēnuñ kelāminè havâlēi sem' u ysghā* it. — Entrevue accordée par une autorité, رخصت ملاقات *roukhsati mulāqāt*; كورشمە *gueuruchmè*. — Demander une audience,

استدعای ملاقات است *istid' aū mulāqāt* it. — Audience, séance dans laquelle les juges écoutent les causes, حاكم مجلس شرع دیوانى *hākim dīvāni*, medjlici cher'. — Assemblée de ceux à qui on donne audience, حضار مجلس *houzzāri medjlis*.

DIBYAN, AUDIENCER, subst. masc., چاوشى *dīvān tchāwouchi*, t.

SAMUEINS, AUDITEURS, s. m. pl., دكليانلر *sāmi' īn*, a.; AUDITEURS, s. m. pl., سامعين *dyñleïenler*. — Auditeur des comptes, officier de la chambre des comptes, محاسبه ممیزی *mouhācebè mumeüzy*, محاسبات *mumeüzy mouhācebāt*.

QOLLAGHED متعلق *goulāgha mute'allyq*, سمعى *sem'yì*, a. — Nerf auditif, قولاچ سکرى *qoulāq syñiri*, عصب الاذن *'açab ul-użn*.

AUDITION, s. f., دكمە *dyñlemè*, t.; استماع *istimā'*, حال استماع *hâli istimā'*, a. — Audition des témoins, شاهدلرگ دكمەسى *chāhidleruñ dyñlemèci*, استماع الشهود *istimā' ych-chouhoud*.

AUDITOIRE, s. m., le lieu, l'enceinte où l'on plaide dans les tribunaux, مراجعه يرى *murāfe'a iéri*. — L'assemblée de ceux qui écoutent une personne qui parle en public, جماعة السامعين *djemā'at us-sāmi' īn*.

AUGE, s. f., pour donner à manger aux animaux, يم تكنەسى *iem tek-nèci*, t.; ناوه *nāvè*, p. — Vaisseau en bois dans lequel les maçons délaient le plâtre, دیوارجي تكنەسى *dīvārdji tek-nèci*, t.

AUGET, s. m., petite auge où l'on met la mangeaille des oiseaux, قوش qouch īemligui, t.

AUGMENT, s. m., portion des biens du mari que la loi donnait à la femme survivante, اولن قوجه نك مالندن زوج، يه جهازى ناعيله عايد اولان حصدە eulen qodjanuñ mālindén zev-djèiè djiħäzy nāmilē āid olān hyssé.

AUGMENTATIF, ve, adj., t. de gram., إدات التفصيل adāt ut-tafzyl, a.

AUGMENTATION, s. fém., زياده لک ziādēlik, t. — Réparations et augmentations, تعییرات و تزايدات ta'mīrāt u tezāiudāt.

AUGMENTER, v. act., accroître, زياده لندرمك ziādēlendurmek, a.-t.; تزييد tezüid, tevsi' it. — Augmenter les employés, accroître leur traitement, مأمور لرك علوه سنى meémourleruñ 'ouloufscini tezüid it. — Augmenter, v. n. ou pron., زياده لنمك kesbi teraqqy it, تزييد tezāiud it. — Augmenté, e, زياده لنمش artmich, ارتمنش lenmich, مترايد muteraqqy, مترايقه mutesāid, مزاداد muzdād.

AUGURAL, e, adj., عياف 'aūiāfi, a. — Bâton augural, عصای عياف 'açāi 'aūiāfi. — Robe augurale, خلعت عيافية khyl'ati 'aūiāfi.

AUGURE, s. m., celui qui lisait l'avenir, etc., dans le vol des oiseaux, عراف 'arrāf.

AUGURER, v. a., اوغور طوتـمق oghour thoutmaq, استخراج فالا is-

tykhrādjî fāl it. — Je n'en augure rien de bon, بركونه فال خير استدلل bir guionè fāl khaïr istidlāl idèmem.

AUGUSTE, adj. com., اولو olou, t.; واجب التفخيم mufakhkham, مفتّح vādjib ut-tefkhyim, a. — Auguste empereur, ايمپراطور imperā-thori mufakhkham.

AUJOURD'HUI, adv., au temps où nous sommes, زمانه مزده zemāni-muzdè, شمديكى وقىڭ chimdik'i va-qytte, في زماننا هذا fi zemāninā hazā, في يومنا هذا fi ievminā hazā.

AUMAILLES, adj. f. pl., se disait des bêtes à cornes, بوينوزلو حيوانلار boinouzlu haïvānlar, t.; مواشىء ذات القرون mevāchii zāt el-qourroun, a.

AUMONER, v. a., t. de prat. anc., payer une somme au profit des pauvres, en vertu d'une condamnation judiciaire, جريمہ صورتنىك و حكم dje-remè souretindè ve hukmi cher'j moudjebindjé sadaqa vîrmek.

AUMONIER, ÈRE, adject., qui fait souvent l'aumône aux pauvres, صدقى چىوق بر آدم sadaqaci tchoq bir ádem, فقرا باباسى fou-qarā bābāci, a.-t.; متصدق mouteçaddyq, pl. a. متصدقين mouteçad-dyqyn.

AUNAGE, s. m., ارشينلامه archīn-lama, ارشين ايله اوچىمه archīn ilè eultchmè, t.

AUNER, v. a., ارشونلمق archoun-lamaq, ارشين ايله اوچىمك ar-

اندازه يه اورمق choun ilè eultchmek, ارشون endāzēiè ourmaq. — Auné, e, ايله archoun ilè eultchul-mich, ارشونلنمش archounlanmich.

ارشونلمه ناظري AUNEUR, s. m., archounlama nāzyri, t.

AUPARAVANT, adv., مقدم mou-qaddem.

AUPRÈS, prép.; — Auprès de..., قربن qourbindè; — adv., de près, قریدن qaribten, يقيندن iaqynden. — Auprès de..., en comparaison, ايله nisbet ilè, نسبة nisbeten, ايله قياس nazaren, نظراً qyās ilè.

AURICULAIRE, adjet. com., qui a entendu de ses propres oreilles, كندو guendu qoulāghylè ichitmich. — Témoin auriculaire, سمع اذن ايله مستمع اولان شاهد seni'y uzn ilè mustemi' olān chāhid.

AURONE, s. fém., plante, قيصوم qaiçoum, a.

AURORE, s. f., تباشير صبح tebā-chīri soubh, حيط ابيض haīthy ebīaz. — Le lever de l'aurore, طلوع حيط ابيض thoulou'i y haīthy ebīaz. — Aurore, au fig., en parlant d'une chose qui commence, باشلغنج باشمير tebāchīri hāl, حال evā'il. — Cela n'est encore qu'à

بو كييفيت هنوز اوائل evā'il. — Les climats de l'aurore, اقاليم مشرقيه bou keifüet henouz evāili hāldur. — Aurore, se dit aussi pour le Levant, كون طوفيسى gun dho-ghouçou, mehryq. —

eqālīmi mechriqyè. — Couleur aurore, espèce de jaune doré, اخشم akhchām gunechi rengui.

AUSPICE, s. m., manière de consulter et de connaître l'avenir, تقّال tesa'ul, pl. a. فال tefā'ulat. — Sous d'heureux auspices, بخت ميمون qouvveti bakhti meimoun ilè. — Sous les auspices de quelqu'un, بر كمسنه نك يمن مساعده سنه سبله bir kimesnēnuñ üumni mucā'edēi se-nüècile.

AUSSI, conj., autant, également, عاقل اولدیغى qadrindjè. — Il est aussi sage que brave, قدر نجه شجيعدر āqyr oldoughy qarindjè chedji'dur. — Aussi magnifiquement que possible, ممکن مرتبه دارا تيله mumkini mertebé dārātilé. — Aussi bien que..., قدر كبى qadar, guibi. — Je sais cela aussi bien que vous, بماده يى بن دخى سنك bou māddēii ben dakhy senuñ guibi bīlurum.

AUSTÈRE, adj. com., سخت sakht, موجب المشادة chedid, شديد moudjib ul-muchāddet. — Une règle austère, قانون شديد qānouni chedid. — Mener une vie austère, مشادات اوزره امرار عمرها muchāddet uzrè imrāri 'eumr it.

قاتيلق ايله qātylyq ilè, t.; بالمشادة bil-muchāddet, رياضت bit-techeddud, بالتشدد ايله riāzet ilè, a-t.

AUSTÉRITÉ, s. f., rigueur qu'on

exerce sur son corps, mortification des sens, مشادة قاتيلق *qātylyq*, *muchāddet*. — Sévérité, قسوة *qasvet*, صلابت *salābet*. — Austérité de mœurs, صلابت اخلاق *salābeti akhlāq*.

برقات AUTANT (D') PLUS, adv., زیاده او له رق *bir qāt ziādē olaraq*. — D'autant mieux, برقات دخى *bir qāt dakhy a'lāki*. — D'autant que, اندن *edjilden*, *andēn euturu*, او ترى *li-ann*.

AUTEL, s. m., espèce de table à l'usage des sacrifices, قربان يرى *qourbān ieri*, t.; مذبحه *mazbaha*, a.; منحر *qourbānguiāh*, p.; شریف *munharri cherif*. — Les autels, pour dire la religion, دین *dīn*, pl. دیان *ediān*. — Respecter les autels, اديان حقنه رعایت شرط *ediān haqqyna ri'āeti* واحترام اcharth u yhtirām it. — Autel, constellation de l'hémisphère austral, مجرة *midjmiret*. Voy. ENCENSOIR.

AUTEUR, s. m., celui qui est la cause première de quelque chose, مبدأ اول *mebdēè*, مبدأ اول *mebdēèi ev-vel*, صانع *sāni'*, a., سبب *ilk sebeb*, t. — L'auteur de tous les êtres créés, l'auteur de la nature, سانع كافة موجودات *sāni'y kiäffēi mevdjoudāt*. — Auteur, inventeur, چیقاران *tchyqārān*, مخترع *moukhteri'*. — Celui de qui on a appris quelque nouvelle, خبر ویریجی *khaber vīridji*, خبرک ناقلى *kha-beruñ nāqyli*, مأخذ *méekhaz*. —

اشته مأخذم اولان كىمسىنەك اسمى بىان Je vous nomme mon auteur, ماخذم اولان كىمسىنەك اسمى بىان *ichtē méékhazum olān kimes-nēnuñ ismini beñān iderum*.

AUTHENTIQUE, adj. com., revêtu des formes requises, معمول به *méemouluñ bih*, دستور العمل *destour ul'-amel*, شایان اعتبار *chāiāni y'tibār*, a. — Pièce authentique, ورقه *varaqañ mu'teberè*. — Écrit authentique, نميقه معتبره *nemīqāñ mu'teberè*. — Témoignage authentique, شهادت واجبة الاعتبار *chehādeti vādjibet ul-y'tibār*. — Authentique, en parlant d'une copie certifiée, légalisée, أصليله تطبيق اولنيش *aslilè tathbyq oloun-mich nuskhēi sānūiè*. — En parlant de l'original, نسخه اصليه *nuskhēi aslīiè*. — J'ai vu l'authentique et la copie, اصل نسخه يى و صورتنى *asl nuskhēi vē souretini gueurdum*.

AUTHENTIQUEMENT, adv., رسوم مرعىه اوزره معنون ومصدور *rouçoumi mer'yìe uzrè mou'anven u masdour*.

AUTHENTIQUER, v. a., تصدقىق ا *tastyq it*.

AUTOCRATE, TRICE, s., باشلار، باشنل پادشاه *bāchlu bāchinda pādichāh*, t.

AUTOCRATIE, s. f., باشلو باشنل پادشاھلىق *bāchlu bāchindè pādichāhlyq*, t.; سلطنت مستقله - متفرّدة *salthaneti moustaqylè, muteferridè*.

AUTOCHTHONE, s. m. Voy. ABORIGÈNES.

AUTOGRAPHHE, adj. com., qui est

écrit de la main même de l'auteur,
 كندو خطیله یازلش *guendu khath-thylé tāzilmich*, محرر بخط یده *mou-harrer bikhaththy iedihī*; — s. m.,
 خط یذیله محرر *khatththy iedilé mouhar-rer olān tahrīr*.

AUTOMATE, s. m., machine qui a en soi les principes de son mouvement كندو كند يلکندن يورر, *guendu*
guenduliguinden iurur, t.; متحرک *mutcharrik* برأسه *bira'cihi*.

AUTOMNAL, E, adj., کوز و قتنده کی، خریفی، *guiuz vaqtindéki*, a.-t.; *kharífii*.

AUTOMNE, s. m. et f., كوز وقتى *guiuz vaqtı*, t.; فصل موسم خريف *fasl mevsimi kharif*.

AUTOPSIE, s. f., t. de méd., l'action de voir de ses propres yeux, كندو كوزيله *guendu gueuzu*, ilè *gueurmè*, t. — Autopsie cadastrale, بدن میتک رأى العين *bedeni meütün reï ul'-äin kechf u mou'äienèci.*

AUTORISER (S'), v. pron., acquérir de l'autorité, جواز ا کسب kesbi *djevāz it*, مساغ ا کسب kesbi *meçāgh it*, a.-t. — Autorisé, e, اذنلو *izinlu*, مأذون *méézoun*, مرتخص *mourakhhhas*.

AUTORITÉ, s. f. — Autorité absolue حکومت مطلقة hukioumeti mouthlaqa; — des lois قوانین qavānīn موضوعه ذکر قوت حکومتی mevzou'anuñ qouveti kukioumeti; — spirituelle روحانیة hu-kioumeti rouhānië; — temporelle, حکومت دنیویہ hukioumeti dunie-

نفوذ کلام *nufuz kelām*. — Autorité, crédit, considération, اعتبار *tibār*, قدر و اعتباری *qadr u y'tibāri* وارد *vārdur*.

AUTOUR, prép., ce qui environne, چوره سنگ tchevrecindé, t. — Autour de soi, اطرافنی nessi ethrā-sindé. — Autour, auprès, یانک iāndé. — Autour, يانى باشنى tāni bāchindé, عند 'ynd. — Il est toujours autour de moi, يانمده در على الدوام 'aled-devām tānumdè dur.

چاقرجیلچ AUTOURSERIE, s. f., صنعتی *tchāqyrdjılıq san'ati*, t.

AUTOURSIER, s. m., **چاقرچی** *tchāqyr*
 qyrdji, **چاقر الشدريجى** *tchāqyr alychturidji*, t.

AUTRE, adj. com., distinction entre deux choses, اول بـر *ol bir*, vulg. اول بـرى *ol obir*. — L'autre, بـري *biri*. — L'autre jour, كـون *guetchen guñ*. — Autre, marquant l'égalité, ثانى *sāni*. — C'est un autre Alexandre, اسكندر ثانيدر *is-kenderi sānī dur*.

AUTREFOIS, adv., و قتلرده *guetchen vagytlerdē*, او~~ق~~ات ماضیده *evqāti māzūiēdē*.

AUTREMENT, adv., كونه بشقه *bachqa guiouné*, t. — Je le veux autrement, آخر كونه استرم *akher guiouné isterum*. — Autrement, précédé de pas, signifie guère, اولقدر *olqadar deïl*. — C'est un homme qui n'est pas autrement riche, اولقدر دکل *olqadar māldär* مالدار ادم دکلدر *adəm deïldur*.

AUTRE PART (D'), loc. adv., d'ailleurs, de plus, بِرْ طَرْفَدَن *bir tharaftan*.

AUTRUI, s. masc., les autres personnes, آخر بِشَقْهَسِي *bachqaci*, t.; آخر سَائِر *sāir*.

AUVENT, s. m., صَحَاقِ *satchāq*, t.

AUXILIAIRE, adj. com., امدادجى *imdāddji*, t.; معین *mu'yin*. — Armée auxiliaire, امداد عسکری *imdād 'askeri*.

aval, s. m., souscription qu'on met au bas d'un effet de commerce et par lequel on s'oblige d'en payer le montant, كَفِيلُك امضاى *kefillik imzāci*, امضاى كفالۃ *imzāi kefālet*. — Aval, opposé d'amont, qui descend la rivière, آشاغى اقتىدىن *aqyntiden*, مصب النهر *āchāghy*, *moucybb un-nehr*. — Le vent d'aval, ریح غربی *bāthy ieli*, باطی يلى *ryhy gharbii*.

A-VAU-L'EAU, loc. adv., suivant le courant de l'eau, صوبىك آقندىسيله *souïün āqyndicile*, مجرای مایه *medjrāi māie*, تبعیت ایدرک *medjrāi māie teb'yiet iderek*.

AVALAISON, où AVALASSE, s. f., chute d'eau impétueuse qui vient des grosses pluies, هارل صو *hāril sou*, دوكلهسى *deukulmeci*, t.; تسلسل الماء *techelchul el-mā*, a.

AVALANCHE, ou AVALANGE, s. f., قارقياسى *qār qaūaci*, t.

AVALER, v. a.; — le calice, le morceau, se soumettre à quelque chose de fâcheux, حبی يوتمق *habbi toutmaq*; — des mortifications qu'il

faut dissimuler, زهْرلِيْوْتْمَق zeherler ioutmaq. — Le bateau avale, il suit le courant de la rivière, قايك نهْرُك اقندىسيله يورز *qāiq nehruñ aqyndicilə iürur*. — S'avaler, descendre trop bas, صارقمق *sārqmaq*, سلپوكلنmek *sulpuklenmek*.

AVALEUR, s. m., يَوْدَان *ioudān*, t.; بالع *bāly*.

AVANCE, s. f., espace de chemin qu'on a devant quelqu'un, يَلْرُولْمَه مسابقت *ilerulemè*, t.; مدار *medār*.

— Ce qui se trouve de fait on de préparé dans une affaire, ايلرولنمه يە *ilerulenmēi*; مدار *medār ul-istyqdām*. — En avance, ou d'avance, اوْلَجَه *evveldjē*, همان وقتinden *evvel*, وقتىدىن اول شمدىدىن *hemān chimdīden*. — Faire des avances, faire les premières démarches, عرض مقدمات رغبت ا *'arzy mouqaddemāti ragħbet it*, استكل اوڭ *istekkət euñ aïāq ol*.

AVANCEMENT, s. m., progrès en quelque matière que ce soit, ايلرولنمه ميدان آلمە *ilerulenmē meidān ālma*, t.; اقبال *yqbāl*. — Établissement de fortune, رفت *rif'at u yqbāl*. — Procurer de l'avancement, بير كىمسىنەنك اقبال *bir kimesnēnuñ yqbālinè vecilə ol*.

AVANCER, v. a., pousser, porter en avant, ايلرو كتورمك *ileru geturmek*, ايلرو سورمك - يورتمك *ileru surmek*, iürutmek, ايلرو بىسە اوزاتەق - وق *ileru bise* اوزاتەق - وق *-*

ouzātmag, *sevq it.* — Avancer, accélérer, **تعجیل** *ta'djil it.* — Avancer une montre, **ساعتی ایلوولتمک** *sā'ati ileruletmek.* — Faite faire du progrès, **ایلوولتمک سوق** *ileruletmek, sevq it.* — Avancer la besogne, **ایش سوق مصلحت** *ich surmek, savqy maslahat it.* — Payer par avance, **ایلوو ویرمک** *ileru virmek, mou'adjelen edā it.* — Mettre en avant, proposer, **درمیان** *ortaïa brāqmaq, dermīān it.* — **ایلوویده سوق کلام** *sevqy kelām it.* — Faire avancer, **ایلوویده سوق** *ileruüe sevq it.* — Avancer, aller en avant et faire des progrès, **تقدم ایلوولنمک** *ilerulenmek, - tegaddum, istyqdām it.* — Anticiper, dépasser, **ایلوو کچمک** *ileru guetchmek, تجاوز* *tedjāvuz it.* — Avancé, e, منتقدم *muteqaddem,* متسابق *muteçabyq.* — Avancé en âge *iächlu, ياشلـو* *iachini álmich, kebir us-sinn.* — Esprit avancé, **قبل الوقت** *qabl el-vaqt kemalè recidè olmich 'aql.* — En t. de guerre, ouvrage avancé, fortifications en avant des autres, **اوك مترس**, *euñ meteris.*

AVANIE, s. f., **جور** *djevr, te'addi*, pl. a. **تعديات** *te'addiāt.*

AVANT, prép. marquant priorité de temps ou d'ordre, **مقدم** *mouqaddem, قبل* *qabl, a.* — Avant la fin de l'année, **ختام سندهدن** *khy-*

tāmi seneden mouqaddem. — Avant le lever du soleil, **كونش طوغمزدن** *gunech dhoghmazden evvel, قبل طلوع الشمس* *qabl thoulou uch-chems.* — Avant, adv. de lieu marquant mouvement et progrès, **بعيداً ba'iden, عميقاً 'amiqen.** — Pénétrer fort avant dans une chose, **بر شیک ایچنہ بغایت درین بره** *bir cheün itchiné begħaġiet derin terè värmaq.* — L'avant, en t. de marine, la proue, **کمینک باشی** *guemīnuñ bāchi.* — Eu avant, au-delà du lieu où l'on est, **ایلوویده ileruüe** *muteqaddimen.* — Pousser en avant, **ایلوویده سوق** *ileruüe sevq it.*

AVANT-BRAS, s. m., **آرش** *árich, t.. ذراع* *zirā', a.*

AVANT-COUR, s. f., **دیش حولی** *dich havli.*

AVANT-COUREUR, s. m., **برید** *beriđ, a.; پیش آهندک* *pich āhenk.* — En parlant des prophètes qui ont annoncé la venue de Jésus-Christ, **مبشرین** *mubechchir, pl. a.* **مقدمة** *mubechchirin.* — Avant-coureur, au fig., tout ce qui annonce ou présage l'arrivée prochaine d'une chose, **مقدمات** *mouqaddemè, pl. a.* **مقدمة** *mouqaddemät.*

AVANT-GARDE, s. f., **مقدمة الجيش** *mouqaddemet ul-djeičh.*

AVANT-GOUT, s. m., **ایلك داد** *ilk dād, t.; لذت عاجله* *lezzeti 'ādjelē.*

AVANT-HIER, adv., **اوته كون** *eute gun, دونکى كونك اوليسي* *dunki gunuñ evvelici, t.; قبل الايام* *qabl ul-emis, a.*

AVANTAGE, s. m., ce qui est utile, profitable, favorable à quelqu'un, فایدہ *fāidē*, pl. a. فوابید *fevāid*; منفعة *menfa'at*, pl. منافع *menāfi'*; نفع *nef'*. — Avantage considérable, نفع جسمی *nef'y djecīm*. — Tirer avantage de quelque chose, برشیبدن *bir şeviden*, *bir cheüden istifādē it*. — اوست کلمہ *ust guelmē*, تفوق *mezüet*, مزیت *teşevvouq*, فضل *fazl*. — Ce qu'un père donne à quelqu'un de ses enfants de plus qu'à un autre dans le partage de sa succession, سهم مفترضدن *sehmi mefrouz-den zāid olān muçā'adē*. — Avantage, en général tout traitement avantageux fait à quelqu'un, مساعدہ *muçā'adē*, pl. a. مساعدات *muçā'adāt*.

AVANTAGER, v. a., فایل لندرمک *fāidēlendurmek*, تمتیع *temti'* *it*, a.-t. — Avantage, e, فایل لنمش *fāidēlenmich*, مظہر مساعدک اولش *mazheri muçā'adē olmucht*, منتفع *muntefi'*.

AVANTAGEUSEMENT, adv., فایل لو *fāidēlu vedjhilē*, على وجهه *vedjh ul-ensā'*, بطور *'ala vedjh ul-ensā'*, الانفع *bethavr ul-ahsen*, a. — طور احسن *thalvri ahsen ilē mulebbes*.

AVANTAGEUX, se, adj., qui apporte, qui produit de l'avantage, خیرلو *khaïrlu*, a.-t.; نافع *nāfi'*, متتفع *muntefi'*. — Taille avantageuse, قدر شیق *qaddi rachyq*. — Couleur avantageuse, يراشق برزنک *iārā-*

chyq bir renk. — Avantageux, pré-somptueux, تفضل ادعاسنک اولان *tefazzul iddi' ācindē olān*.

AVARE, adj. com., au fig., celui qui épargne des choses utiles, ضئین اسرکیسجی *ecirguiidji*, t.; زانین *zanin*, a.; دریغکار *dirighkiār*.

AVARICIEUX, se, adj. (mot vieilli). Voy. AVARE.

AVARIE, s. f., dommage arrivé à un navire ou à son chargement, خسار *khaçāret*, pl. a. خسارات *khaçārāt*; افت *āset*, pl. a. آفات *āfāt*; قضاذهلك *qazāzedēlik*. — Droit d'ancre, دمو *demir haqqı*. — Avarié, e, آفسزده اولش *āsetzedē olmucht*.

Marchandises avariées, آفسزده اولش *āsetzedē olmucht emvāl u echīā*.

AVEINDRÉ, v. a.; اخراج *ykhrađj* it, a.-t.

AVELANÈDE, s. f., cosse du gland, پلامود قبوغی *palāmoud qaboughy*, t.

AVELINE, s. f., هند فندخی *hind findoughy*, t.

AVELINIER, s. masc., arbre, فندخی اغاچی *hind findoughy aghādjī*, t.

AVENAGE, s. masc., عیناً يولاف *'aïnen ioulāf olaraq vīrlān džāizē*, t.

AVENANT, e, adjct., خوش *khoch edālu*, اداسی خوش *edāci khoch*, t.; ملیح النظر *melyh un-nāzar*, a.; دلبر *dilber*.

AVENANT (A L'), adv., اکا کوره *ala' aña gueure*, t.; على هذا القياس *ala hazal-qyās*, a.

AVÉNEMENT, s. m., en parlant du Messie, le temps où il s'est manifesté aux hommes, مسيحک کورنديکی زمان *mecyhūn gueurundugui zemān*, t.; وقت ظهور مسیح *vaqti zouhouri necyh*. — Celui où il doit paraître pour juger les hommes, مسيحک کله جکی زمان *mecyhūn guelədjegui zemān*, مجتی مسیح *medjii mecyh*.

AVENIR, v. n., arriver par accident, وقوعه کامک *vouqu'a guelmek*, ظهوره کلمک *zouhouré guelmek*. — Avenant, part. actif du verbe Avenir; s'il avient que..., s'il arrive que...، اوله جق اولور ایسه *oladjaq olour iça*, ظهور ایله جک اولور ایسه *zouhour idèdjem olour iça*, اولدیغی تقدیرنل *oldoughy hälde*, حالن *taqdírindé*. — Avenu, e, participe du verbe précédent, واقع اولش *vāqy' olmich*, وقوعه کلمش *vouqu'a guelmich*. — Les choses qui sont avenues, وقوعه کلان احوال *vouqu'a guelen ahväl u kefītāt*. — Regarder une chose comme non avenue, بر شیئی کان *bir cheii ke-an lam ie-kun 'add it*.

AVENIR, s. m., le temps futur, زمان *zemāni* moustaqbil, مسْتَقْبِل زمان اتنی *zemān āty*, a. — Prédire l'avenir, قُبْلَات اموردن خبر, *moustaqbilāti oumourden* ویرمک *moustaqbilati virmek*. — A l'avenir, khaber vîrmek. فيما بعد *fîmâ ba'd*, boundan beuîlè.

AVENTURE, s. f., ce qui arrive

باشہ کلان بارہ کل
 ماج-را ایش bācha guelen ich, t.;
 mādjerā حادثہ hādicē pl. a.
 عارضہ اتفاقیہ ; hādiqāt حادثات
 'ārizāt ittifāqiyē. — Aventure heu-
 reuse حادثہ میمونہ hādicē mei-
 mounè; — surprenante, غریبہ hādicē gharibè. — Dire la bonne
 aventure, فالجیل-ق ۱ fāldjīlyq it,
 تکھن ا tekiehhun it. — Faire pro-
 fession de dire la bonne aventure,
 فالجیل-گی حرفت ایدنمک fāldjī-
 lyghy hyrfet idinmek, کھانستی
 ا تھاذہ حرفت kihāneti hyrfet itti-
 khāz it. — Aventure, événement ex-
 traordinaire ou surprenant, عجایب
 حال 'adjāib hāl. — Aventure péril-
 leuse, حادثہ خطرناک hādicē kha-
 tharnāk. — Aventure, hasard, اتفاق
 ittifāq, pl. اتفاقات ittifāqāt. — A
 l'aventure, au hasard, sans dessein,
 کیف ما اتفاق keif mā boasha
 ittifāq. — Marcher à l'aventure,
 کیف ما اتفاق روانہ او keif mā
 ittifāq revānē ol. — Par aventure,
 par hasard, اتفاقاً ittifāqan. — Si
 اتفاقاً واصل par aventure il arrive,
 اولہ جق اولور ایسہ ittifāqan vācyl
 oladjaq olour iça.

مخاطره يه AVENTURER, v. a.,
 براقمق *moukhātharaïè brāqmaq*,
 a.-t. — Aventurer tout son bien,
 مجموع مالنى معرض خطره القا *medj-*
mou' mālini ma'razy khatharé ilqā
 it. — S'aventurer, قىھلکد يه اتلەق
tehlukəïè atilməq, اخ-طار نفس ا *atilməq*

ykhthāri nefs it. — Aventuré, e., تهلكده برا قاشش tehluketē brāqyl-mich, موقع خطرده اولش khatharda olmush.

AVENTURIER, ère, s., qui est sans nom, sans fortune et vit d'intrigue, و بش vebch, pl. a. (employé quelquesfois pour le sing.) او باش evbāch. — C'est un aventurier, او باش evbāch maqouléci bir ḫdemdur.

AVENUE, s. f., passage, معبر ma'ber, pl. a. معابر me'ābir.

AVÉRER, v. a., ثبات isbāt it, a.-t. — Avéré, e., ثبات اولنمش isbāt olounmich, متحقق mutehaq-qaq. — C'est une chose avérée, ثابت sābit u mutehaq-qaq bir maddèdur.

VERSE, s. f., سيل يغموري seïl iaghmourī, t.; مطر هطال mathari haththāl, a.

AVERSION, s. fém., haine, بغض boughz, a. — Répugnance, اكرش igrenich, t.; ابائت طبع ibā'eti thab', a.

AVERTIR, v. a., اخبارا ykhbār it, a.-t.; بيلدرمك bildurmek, t. — Averti, e., خبر آمش khaber ālmich, اکاه khaberdār, aguiāh, خبردار khabir. —

AVERTISSEMENT, s. m., بيلدرمه bildurmē, t.; اخبار ykhbār, pl. a. اخبارات ykhbārāt; اخطارات ykhthār, pl. a. اخطارات ykhthārāt.

AVEU, s. m., témoignage, شاهدك chāhidlik, t.; شهادت chehādet. — ادى شانى Homme sans aveu,

مجھول بيلورسز adi chāni bīlursyz, الاحوال medjhoul ul-ahwāl.

AVEUGLE, adj. com. — Aveugle né ou aveugle de naissance, افادن طوغمه كور anāden dhoghma keur, t.; ضرير zarīr, pl. a. اضراء azrā. — Aveugle, au fig., une personne chez qui la passion offusque l'entendement, عقلی عمى 'aqly gueuzu kieur, كوزى كور 'amil-qalb. — Aveugle, en parlant de la passion même, عديم البصيرة 'adim ul bacýret. — Désir aveugle, اشتياق بي بصيرت ich-tüaqy bi bacýret. — Obéissance aveugle, على العميا اطاعت وانقياد 'alel'-oumīā ythā'at u ingyād. — La fortune est aveugle, فلک كوزى seleguñ gueuzu keurdur. — A l'aveugle, aveuglement, كوركبي keur guibi, كورجهه keurdjé.

AVEUGLEMENT, s. m., cécité, 'amā, عما amā ul-baçar. — Aveuglement, au fig., trouble, obscurcissement de la raison, عقل كوزينك 'aql gueuzunuñ keurligui, عمای bacýretsyzlik, بصيرتسزلك قلب amāt qalb.

AVEUGLÉMENT, adv., كورينه keur gueurunē, كورلمدن gueurulmē-den, t.; على العميا 'alel' oumīā, a. — كورلمدن gueurulmēden ythā'at it.

AVEUGLER, v. a., rendre aveugle, ازاله بصرا izālet baçar it, a.-t. — Eblouir, كوزى قماشدرق gueuzu qamāchturmag, تكليل بصرا teklli baçar it. — Au fig., priver de l'usage de la raison, عقل كوزينى كورلتمك.

بصیرتی 'aql gueuzunu keurletmek, بـالچـقلـدـيـجـى
ازـالـةـ bacyreti bāghlamaq, باـغـلـمـقـ
بصـيرـتـ izālēi bacyret it. — Aven-
glé, e, ڪـورـلـنـمـشـ keurlenmich,
معـتـعـمـىـ mute' amma.

AVEUGLETTE (A L'), adverbe, کـوزـىـ قـپـالـوـ imekleïerek, اـيمـكـلـيـهـرـكـ
gueuzu qapālu, t. — Aller à l'aveuglette, خـبـطـ عـشـواـ اـيـلـهـ يـورـيـمـكـ
khyb-thy 'achvā ilē iurumek.

AVIDE, adj. com., qui a un désir
immodéré de manger, de boire,
نهـيـمـ soghouumsouz, t., صـوـغـوـمـسـزـ
hām, شـرـهـانـ cherhān. — Au fig.,
اـخـرـكـ être avide du bien d'autrui,
اـخـرـكـ مـالـهـ كـوزـ دـيـكـمـكـ akheruñ mālinè
gueuz dīmek, حـرـيـصـ gueuz dīmek, حـرـيـصـ
اـخـرـكـ مـالـهـ akheruñ mālinè harys u
maghrem ol.

AVIDITÉ, s. f., نـهـاـمـتـ nahāmet,
شرـهـ chereh, a. — Manger avec une
grande avidité, فـرـطـ نـهـاـمـتـ اـيـلـهـ اـكـلـ farthy nehāmet ilē ekli tha'ām
it. — L'avidité des biens, حـرـصـ مـالـ حـرـصـ māl ; — des honneurs, حـرـصـ شـانـ حـرـفـتـ hyrsy māl ; — وـ رـفـعـتـ hyrsy chān u rif'at.

تـذـلـلـ tezlîl it. a.-t.; الـجـقـلـتـمـقـ altchaqlatmaq, t. — S'avilir, نـفـسـنـىـ اـذـلـلـ نـفـسـنـىـ اـذـلـلـ neßini yztlâl u tahqyr it.
قدـرـىـ الـجـقـلـتـمـقـ qadri altchaqlatmaq, t. — تـنـزـيلـ قـيـمـتـ اـتـهـويـنـ tenzili qymet it, اـتـهـويـنـ tehvîn it.
ماـلـكـ Avilir la marchandise, اـعـتـبـارـيـنـىـ اـسـقـاطـ اـسـقـاطـ māluñ y'tibārñi isqāth it. — Avili, e, الـجـقـلـنـمـشـ altchaqlanmich, مـحـقـرـ mouhaqqar, مـذـلـلـ muzellel.

الـجـقـلـدـيـجـىـ AVILISSANT, e, adj., مـوجـبـ التـحـقـقـ قـيرـ altchaqladîdji, t.; مستـلـزمـ التـذـلـلـ moudjib ut-tahqîr, مـورـثـ التـهـويـنـ mustelzem ut-tezlîl, mouris ut-tehvîn.

الـجـقـلـقـ حـالـ AVILISSEMENT, s. m., حالـ altchaqlıq hāli, t.; حالـ مـهـانـتـ hāli mezelle, مـذـلـتـ hāli mehānet, a.

ڪـمـىـ كـورـكـيـ guemi keuregui, t.

avis, s. m., opinion, sentiment, رـأـيـ reëi, pl, a. أـرـأـيـ arā. — C'est mon avis, بـنـمـ رـأـيـ benum reëum bou dur. — Changer d'avis, تـبـدـيـلـ tebdili reëi it. — Avis, aver-

تـسـيـسـتـ اـخـبـارـ khaber, pl. اـخـبـارـ akhbâr. — Conseil, اوـكـوـتـ eugut, نـصـيـحـتـ nacyhat, نـصـحـ noush, pl.

a. اـخـطـارـ neçäyh; نـصـايـحـ ykhthär, pl. اـخـطـارـاتـ ykhthärât. — Avis amical, نـصـيـحـتـ دـوـسـتـانـهـ nacyhati dostānè. — Avis en tête d'un livre, نـنـيـهـ tembih. — Moyen, disposition, تـدـبـيرـ tedbir.

عقلـ عـاقـلـ 'aqyl, e, adj., وـ درـاـيـتـ صـاحـبـيـ 'aql u dirâyet sahybi, مـتـبـصـرـ mutebassyr.

AVISER, v. act., avertir, اـخـطـارـاـ اـخـطـارـاـ ägwiäh it, p.-t.; فـرـجـيـنـاـ اـذـلـلـاـ اـذـلـلـاـ mouthâla'a it. — Faire réflexion, faire attention, v. n., دـوـشـنـهـ ڪـدـuchunmek, مـطـالـعـهـ اـمـلـاـحـظـهـ moulâhaza it, درـخـاطـراـ اـمـلـاـحـظـهـ der khâthyr it, عـقـلـهـ قـوـمـقـ 'aqlê qomaq, فـكـرـاـ اـفـكـرـ fikr it.

AVITALLEMENT, s. m. Voy. APPROVISIONNEMENT.

AVITAILLER, v. a. Voy. APPRO-VISIONNER.

AVIVER, v. a., *tazé-letmek* ایزه لتمک *irāci nazāret it* ایراث نصارت ایزه *tenzir it* تنضیر ایزه.

AVOCAT, s. m., défenseur en justice, مکافل مخاصمات *mukiāfili moukhācymāt*, مکافل دعوا *mukiāfili da'vā*. — Au fig., celui qui intercède pour un autre, شفيع *chesfī'*.

AVOIR, verbe auxil., posséder, او *sāhyb ol*. — Avoir une place, منصب صاحبی او *mansyb sāhybi ol*. — Avoir de l'amour, بر *bir ki-mesnēnuñ ychq u mouhabbeti ol*.

Avoir raison, حقی او *haqqy ol*; — de la haine, بغض و نفرتی او *boughz u nefreti ol*; — un procès, دعوا *da'vāci ol*. — Il y a un an, برسنه *birsenē vārdur*. — Il y a beaucoup de monde, وارد *vāfir keçān vārdur*.

AVOIR, s. m., ce que l'on possède de bien, مال و منال *vārlyq, vārlyq*. — En parlant d'une possession, d'un bien, ملك *mulk*, pl. a. املاك *emlāk*. — En t. de comparabilité, avoir, opposé à doit, مال موجود *māli mevdjoud*. — Les livres de compte portent d'un côté avoir, et de l'autre doit, محاسبه دفترلرینك *sahyfeleri* بالاسنک *bir طرفك* مال *māl* و مقابلنک دین *lafzlerini* يازيلور *hācebē defterlerinū sahyfeleribālā-cindē bir tharafsta māl vē mouqābilindē dein lafzleri iāzileur*.

AVOISINER, v. act., être voisin, قوکشولشمق *qoñchoulachmaq*, t.;

قرب و جوارده او *qoarb u djivārdē ol* مجاورت ای *mudjāveret it*, a.-t. — ياقاشمق *iāqlachmaq*, تقارب ای *teqāroub it*, تقرب ای *teqarroub it*.

ASQUAT جنین *isqāthy djenīn*, a.

AVORTER, v. n., accoucher avant le terme, چوچق دوشورمك *tchodjouq duchurmek*, t.; اسقاط جنین *isqāthy djenīn it*, a.-t. — Avorter, en parlant des animaux, ياورى دوشورمك *iāvrō duchurmek*. — Par extension, en parlant des fruits qui ne parviennent pas à maturité, چييك قالق *tchīg qālmaq*. — Au fig., en parlant de dessein, d'entreprise, حصوله کلامامك *houçoulé guelmemek*. — Ce dessein avorta, بوم نتیجه پذير حصول اوله مدي *bou merām netidjē pezīri houçoul olamadi*. — Avorté, e, au fig. seulement, باشه چيقماتش *bācha tchyqmāmich*, حصوله کلاماش *houçoulé guelmemich*.

AVORTON, s. m., en parlant des animaux qui sont au-dessous de leur grandeur naturelle, يرادلشى *iāradilichi eksik*, ناتمام اكسك *-zatmam*, ناقص الخلقة *nāqys ul-khylqat*. — Cet animal est un avorton, ناقص الخلقة بـ حيواندر *nāqys ul-khylqat bir haïvāndur*. — C'est un avorton, au fig., se dit aussi d'un ouvrage d'esprit défectueux, ناقص الخلقة بـ تأليفدر *nāqys ul-khylqat bir tēlīfstor*. — Avorton, se dit également des arbres, des plantes, پيش *pîsch*.

AVOUER, v. a., confesser, مقرّ او *mouqyrr ol.* — Avouer un crime, اعتراف *y'tirâf djurni it.* — Avouer, autoriser une chose, يوللو *iollu thoutmaq,* تجويز *ṭ-w̄tmc* *tedjiv̄z it.* — Avouer un homme, déclarer qu'on l'approuve en tout ce qui fait ou fera, مقبول و معتبر *maqboul u mu'teber thoutmaq* *beiemmek*, تحسين *tahsín it*, *qaboul it.* — Avoné, e, اقربارلىميش *yqrârlanmich*, رهين الاعتراف *reh̄n ul-y'tirâf*, قرب *qarîn ul-yqrâr:*

AXILLAIRE, adj. com., قولتغىك *qoltooughuñ*, t.; ابطى *abthyi*, a. — Nerf axillaire, قولتق سكري *qoltoaq syñyri.* — Veine axillaire; قولتق طمرى *qoltoaq dhamari.*

AXIOME, s. m., قاعل مسلم الشبوت *qāyđēi mucellem us-subout*, a.

AXONGE, s. f., بورك ياخى *beubrek iāghy*, t.

AZADERAC, s. m., arbre, تسبیح *tesbih aghâdji*, t.; اگاجى *qyqab*, a.; ازاد درخت *āzād dirakht*, p.

AZAMOGLAN, s. m., mot formé de deux mots turcs, enfant étranger employé aux fonctions les plus basses et les plus pénibles, سجم او غلاني *'adjem oghlani*, t.

AZEROLE, s. m., fruit, زعور *zou'rur*, a.

AZIME, adj. Voy. AZYME.

BABA, s. m., sorte de pâtisserie, بونوی بورک *bir nev'y heurek*, t.

BABEL, s. fém., grande confusion

سوز d'opinions et de discours, درلو *sez qārychylqlyghy*, قارشقلغى *turlu turlu dil-* بلبلة الافكار *qārychylqlyghy*, t.; والاقوال *belbalet ul-eskiär vel-aq-* تبلبل السنة والاصوات *tebelbul et-sinet vel-asvāt.*

BABEURRE, s. m., liqueur séreuse, پنیر صویی *penîr souïi*, t.

BABBILLARD, e, adj., فارفه *fârsara.* — Homme qui ne saurait garder un secret, دیلى طوتمز *dîli thôutmaz*, كوشك *aghz̄y guevchek*, t.

BABILLER, v. n., يكشمق *iañcha-* چکه *tchenè tchâlmaq*, چيڭىلەقلىق *iañchâqlıq it.*

BABIOLE, s. f., چوچق او يونچى *tchodjouq öioundjaghy*, t.; ملعبة *mel'abet us-sybâän*, a. الصيان *meïceret us-sc-* ھېمىنەت *guemînuñ sol dîwâreci*, دیوارەسى *meïssotha sîfînne*, a.

BABORD, s. m., كەمىنكىت صول *guemînuñ sol dîwâreci*, دیوارەسى *meïceret us-sc-* ھېمىنەت *dîwâreci*, a.

BABOUIN, e, s. et adj., enfant badin et étourdi, جيوه لىك چوچق *djevalik tchodjouq*, t.; طفل طياش *thyfli-thâtiäch*, a. — Sorte de gros singe, ميمون آزمەسى *meïmoun ázmaci.*

BABYLONE, ancienne et célèbre ville d'Asie, مدینە بابل *medînâ bâbil.*

BAC, s. m., كەيدىد صندالى *gue-tchid sandâli*, t.

BACCALAURÉAT, s. m., prenier degré qu'on prend dans une faculté pour parvenir au doctorat, ابتدا داخل *ibtidâ dâkhyl*, a.

BACCANALE, s. f., débauche faite avec grand bruit, كوركىيلو عشرت *gurultulu y'chret*, t.

BACCHANTE, s. f., femme adonnée aux plaisirs de la table, عيش و نوشة

أنيسون *iabān anīcoun*, t.;
أنيسون بري *anīcouni berri*, a.

BADINAGE, s. m., plaisanterie, هزل *hezl*, a. — Certaine manière particulière d'agir, رز-ط *tharz*, ادا *edā*, t.; طو-ط *thavr*.

BADINERIE, s. f., bagatelle, chose
frivole, مسخره لق maskharalyq, t.;
لغویات laghv, pl. لغویات laghvīāt;
هزله hezlet, pl. a. هزلیات hezliāt.

BAFOUER, v. a., سخّره لغه آلمق maskharaly gha álmaq, t.; ذوقلنك zevqlenmek.

BAFREUR, se, s., أکول ekioul, a.
 BAGAGE, s. m., يوک iuk, t.
 احمال و اثقال ahmāl u esqāl, a. —
 بارکیری يوک Cheval de bagage, —
 غر iuk bārguīri. — Gros bagage,
 يوکلر aghyr iukler. — Menu bagage
 خفيف oufāq iukler, يوکلر
 النقل اولان khasif un-naq
 olān iukler.

BAGARRE, s. f., chose frivole et de peu d'importance, هیچ مقوله‌سی لاشی *lā cheï*; *hîtch maqoulèci*, t.; لا شی a. — S'amuser à des bagatelles لاشی مقوله‌سی امور ایله اوینا شمپق *lā cheï maqoulèci cunour ilè oïnâch maq.* — Conter des bagatelles لغوه‌رات نقل *laghvîiat naql it.*

BAGNE, s. m., زندانی *zindāni*, t.

BAGUES ET JOYAUX, en t, de ju-

risp., les piergeries, perles et autres choses semblables de prix, qui appartiennent à une femme mariée,
عیالاک مالی اولان حاتیات *aïälüñ mäli olän hul-lüiät u mudjevherüt.*

BAGUENAUDER, v. n., s'amuser à des bagatelles. Voy. BAGATELLE.

BAGUENAUDIER, s. m., celui qui baguenaude, **لا شىء مقولهسى امور** *lā cheï maqoulécii oumour ilè oïnächän*, t.

BAGUER, v. a., t. de couturière et de tailleur, arranger les plis d'un habit, d'une robe, **چاتوب ایلمک** *tchätup ilmek*, t.; **ایلمک** *ilmek*, t.; **تمليل ا** *temlil it*, a.-t.

BAGUETTE, s. m., bâton menu, **قضبان** *qazyb*, pl. a. **قازبان** *qazbän*, — Baguette de tambour, **طوره** *thoura*; — de fusil, **تفنک اوقي**, *tufenk oqy*.

BAHUTIER, s. m., **سپدجي** *seped-dji*, **سنڌوچجي** *sandougtchi*, t.

BAIE, s. f., rade, espèce de golfe, **كمى يياتىغى** *guemi iatäghy*, t. — Petit fruit mou, **دانە** *dänë*, **hab**, pl. a. **حوب** *houboub*. — Baie de laurier, **دانەسى دفنه** *tefné däneci*.

BAIGNER, v. a., mettre dans le bain, **صويه قومق** *souïe qomaq*, t.; **جھازى** *jhaza it*, a.-t. — Se baigner, **سویه كېرمك** *souïe guürmek*, **استئناع** *istihäze it*, **استئنقا** *istinqä' it*. — Baigner, mouiller, arroser, **صويه قاندرمك** *souïe qändermaq*, **اسقا** *isqä*, **اروا** *irwä it*. — Baigner, v. n., être plongé, tremper longtemps, **صوده باصلەق** *soudë baschel*.

نقع اولنمق *nauq oloun-maq*. — Baigné, e, **صويه قونمش** *souïe qonmich*.

BAIGNOIR, s. m., endroit de la rivière où l'on peut se baigner, **صويه** *souïe **كىرەجەك يىرىئەجق يىر** *kiirähjek ier*, **يېقەنەجق يىر** *yäiqanadjaq ier*, t.; **ماغسل** *maghsil*, a.*

BAIL, s. m., contrat par lequel on donne à ferme, **التزام تمسكى** *iltizäm temessugui*. — Bail de trois ans, **أوج سنه اىچون ويريلان التزام** *utch senè itchoun vîrîlân iltizäm temessugui*. — Bail conventionnel, **شروط وقيودى محتوى التزام** *chourouth u quïoudi muh-tevi iltizäm temessugmi*. — Rompre, résilier un bail, **فسخ التزام** *feskhy iltizäm it*. — Bail, contrat de louage d'une maison, **كرا سندى** *kirä senedi*, **سند كرالاما سندى** *kîrälama senedi*, **الايجار** *sened ul-üdjär*.

BAILLEMENT, s. m., **اسنەمە** *esnemë*, t.; **تتاوب** *sâb*, **ثاب** *teçävub*, a.

BAILLER, v. n., au fig., s'entrouvrir, être mal joint, **اچلمق** *atchilmäq*, **أىرلشەق** *äirilichmaq*, t.; **متخلخل او** *mutekhalkhal ol*, a.-t. — Bâiller, donner, mettre en main, livrer, **ياعطا - تفویض** *y'tha, tefvîz*, **تسليم** *teslim* it. — Bailler à ferme, **بروجە مقطوعىت الزام واعطا** *ber vedjhi maythou'iit ilzäm u y'tha it*.

BAILLET, s. m., **اقچىل آل** *aqchyl ol*, t.

BAILLEUR, s. m., celui qui bâille, qui est sujet à bâiller souvent.

أمسنة يجى esnēiidji, t. — Celui qui baille à ferme, **التزامجي** iltizāmdji. — Bailleur de fonds, **اقچە ويرن** aqtchē vîren.

BAILLI, s. m., قاضى قصات qâzy, pl. a. **qouzât**.

BAILLIAGE, s. m., **محمد** mehkîemè, pl. a. **محاكم** mehâkim.

BAIN, s. m., immersion du corps dans l'eau pour la propreté ou la santé, **صويه كيرمه** souïe guîrmè, **حياض** haïâz, a. — Bain entier, **بسبتون صويه كيرمه** busbutun souïe guîrmè, **حياض كلی** hyâzy kulli. — Demi-bain, **پارى صويه كيرمه** iâry souïe guîrmè, **نصف حياض** nysfi haïâz. — Bain de pieds, **اياقلىرى** aiâqlari souïe qoïma, **صويه قويمه** souïe qoïma, **حياض الاقدام** haïâz ul-aqdâm. — Bain de mer, **دكزه كيرمه** deñyzè guîrmè, **حياض في البحر** haïâz fil-bahr; — de rivière, **نهر ايجنه كيرمه** nehr itchinè guîrmè. — Prendre un

bain, **بر دفعه احتياض** bir def'a yhtüaz it. — Bain, cuve où l'on prend le bain, **صويه كيرله جك قاب** souïe guîriliédjek qâb. — L'endroit où l'on prend le bain, **حمام** hammâm, pl. a. **Hammamat**. — Bains d'eaux chaudes naturelles, et les endroits où ils se prennent, **قاپلوجە** qâploudja, **بانە** bâna. — Les bains de Brousse, **بروسە قاپلوجە لرى** brouça qâploudja-leri. — Bain, chez les teinturiers, cuve où il y a de l'eau et des drogues pour la teinture, **بوياجي تكنەسى** boïâdjî tekneçi.

TENK حربەسى, s. f., tufonk harbaç, t.

BAISE-MAIN, s. masc., cérémonie usitée dans quelques cours et qui consiste à baisser la main du prince, **تنقیيل يدرسمى**; **ال اوپمه** el eupmè, t.; **taghbîli ïed resmi**. — Baise-mains, au pl. Voy. CIVILITÉ, COMPLIMENT. — Baiser la main, porter la main par respect près de sa bouche quand on veut saluer, **تمنا** temennâ it.

BAISER, s. m., **اوپمه** eupmè, t.; **لشمە** lesmè, a.; **بوسە** boucè, p. — Baiser de paix, **بارشمەق اوپمهسى** bârichmaq eupmèci. — Donner un baiser à quelqu'un, **بر كمسنە يىسى** bir kimesnëi tagbîl it.

BAISSE, s. f.; — des fonds, des effets publics commerçables, **اسهام** eshâm **قائمه لرينىڭ تنزل** - **قيەتى بىاسى** qâimelerinuñ tenezzuli qymeti, behâci enmèci; — du prix en général, **بىها اشاغىلەمەسى**, behâ achâghylanmaci, **تنزل قيمت** tenezzuli qymet.

BAISSER, v. a., mettre plus bas, **اشاغىلەمەق** achaghylatmaq. — Render plus bas, **قصەلتەمەق** qyssaltmaq. — Baisser, ou abaisser le pavillon, **بىراق اندرەك** bârâq endurmek. — Se baisser bien bas, **خىلەيىجە** khaïlidjè achâghylanmaq, tenzzul it. — Baisser la tête, **باش اكمك** bâch eïgmek; — la voix, **سىسى اندرەك** seci endurmek. — Aller en diminuant, **كسب** kesbi noqsân it. — Le jour **نەھار** نەھار **كسب نقصان** kesbi noqsân ider. — La rivière a baissé, **نەھر كسب نقصان** nehr kesbi noqsân ider. — Baisser, perdre **تەنەھىر** تەنەھىر nehrûn souleri endi. — Baisser, perdre

de sa force, گوشە-ك *gucchemek*,
كسب فتورا *kesbi futour it*. — Baisser de prix, بىها اشاغىلەنەق *behā achāghylanmaq*. — Les effets publics et autres baissent, اسهام قاڭمەلرى *qadr u yitibari*, وسائل او راق ميرىيەنەك *qātmeleri vē sār evrāqy mīriēnū qymetiné tenez-zul'āryz oldou*. — On dit que les actions d'une personne baissent, pour dire que son crédit diminue, قدر واعتبارى دوشىكى دوشىكى در *bāri duchmekte dur*. — Baissé, e, اشاغىلەنەش *endurilmich*, اندىرلىش *achāghylanmich*, انهش *enmich*, اكسىلەنەش *eksilmich*, دوشىش *duchmich*, ساقط *sāqqyth*, مېبىوط *mehbouth*. — Tête baissée, se dit de ceux qui vont hardiment au combat, باشنى يېداۋەنە قويىدەرق *bāchini meüdānē qoïaraq*.

فوجى دىبىي، BAISSE, s. f., *foutchou dibi charābi* شرابى

BAL, s. m., حوره جمعىتى *hora djem'ietti*, t.; رقص مجلسى *raqs medjlici*, a.-t.

BALADINAGE, s. m. Voy. BOUFFONERIE.

BALAFRE, s. fém., blessure longue faite au visage, يوزى كرتىكى *iuz ker-tigui*. — Cicatrice qui reste quand la blessure est guérie, ياره يىرى *iāra ieri*, nedbet, pl. a. ندبة *nudoub*.

يوزى كرتەك *BALAFRER*, v. a., *iuzu kirtmek*. — Balafré, e, يوزى *iuzu kertiklu*.

BALAFS, s. m., sorte de rubis de couleur de vin paillet, پنبه ياقوت *pembə iāqout*, t.

BALANCE, s. f., instrument dont on se sert pour peser, ميزان *mīzān*, pl. a. موازىن *mevāzīn*. — Balance juste, صەھىخ ميزان *mīzāni sahīh*; — fausse, ميزان خىر صحىخ *mīzāni ghāiri sahīh*. — Le fléau d'une balance, ترازو قولى *terāzou qolou*, شاهىن ميزان *chāhīni mīzān*. — Au fig., mettre des raisons en balance, علل واسبابى ميزان عقل *'aylə vezn it*. — Mettre en balance. Voy. COMPARER. — Balance, en t. de com., l'état final ou la solde du livre de compte, ميزان الحساب *mīzān ul-hīsāb*. — Balance du commerce, résultat général du commerce actif et passif d'une nation, اموال مبيوعە و مشتراك ميزانى *emvālī mebiou'a vu muchterānuñ mīzāni*.

BALANCEMENT, s. m., *sālynich*, ذبذبه *sālynti*; صالحى *salalı*, t.; زبزبە *zebzəbə*, a.; — de corps en marchant, خرام *khyrām*.

BALANCER, v. a., tenir en équilibre, طارتى يى *thārtii berābar lech turmek*; تعديل - تسوية *ta'dil*, *tesvīeti muvāzenē it*. — Se balancer, pencher tantôt d'un côté, tantôt de l'autre, صالحى *sālynmaq*. — Balancer, au fig., examiner les raisons pour et contre, عقل ترازو سىنەك *'aylə terāzou cində thārtmaq*. — Balancer une affaire, مصلحتى ميزان عقل *maslahati mīzāni 'aylə vezn it*. — Balancer, rendre incertain, قرار سىلغە دوشۇرەك *qarārsyzlygha duchur-*

mek. — Compenser une chose par une autre, قارشولماق *qārçoulamaq*, مقابل *mouqābil*, *bedel qylmaq*, *ol*, تعويض *ta'vīz it*. — Ses vertus balancent tous ses vices, مجبول أولديغى فضايل ومناقب كافد *medjboul oldoughy fezā'il u menāqyb kiäfə'i me'aibinē bedel olour*.

BALANCIER, s. m., artisan qui fait et vend des balances, ترازوچى *terāzoudji*, t.

BALAUTIER, s. m., grenadier sauvage ييانى نار اجاجى *iabāni nār aghādji*, t.; شجر الرمان البرقى *chedjer ur-roummān ul-berrü*, a.

BALAYAGE, s. m., سپرمە *supurmë*, t.

BALAYER, v. a., traîner, en parlant d'une robe, d'un manteau qui traîne, سوركىنمك *surunmek*, سورننك *suruklenmek*. — En t. de guerre, balayer l'ennemi, le mettre en fuite, دشمنى برحالدىن مكنسىه طرد ايله *duchmeni bir mahallden mik-necëi thard ilè def' it*. — En t. de mar., balayer les corsaires, en purger la mer, روى دريابى قورسانلاردن *tathhîr* *tathhîr it*. — Au fig. : le vent du nord balaye le ciel, رىح شمالي تصفيه سماىي مۇددىر *rîhy chimâli tasfiët semâii mueddidur*. — Balayé, e, سپورلمىش *supurulmich*.

BALBUTIEMENT, s. m., پلتكمە *peltklemë*, t.; تغتغه *taghtagha*, a.

BALBUTIER, v. n., au fig., parler sur quelque chose confusément, قارشق سوزلو صحبت *qārichyq*

تجليليت كلام ا *seuzlu sohbet it*, t.; takhlythy keläm it.

اوست اورتۇ *ust eurtu*, t.; سما semā, a.

قادرغە بالغى *qādergha bâlygħy īavrou-ċou*, t.

لييمانلىرده نشان *līmānlerdè nichān olmaq uzrè 'ādeten vaz' olounān soutchou*. اوبلق اوزرە عادتا وضع اولنان فوچے *līmānlerdè nichān olmaq uzrè 'ādeten vaz' olounān soutchou*.

اورمان كىسلدكىل *BALIVEAU*, s. m. يېنىڭ ترك اولنان يىشماش اغاچ *ormān kecildikte ierindè terk olounān ietichmemich aghādj*, t.

BALIVERNE, s. f., خلطىيات *khal-thiät*, a. — Counter des balivernes, اباتيل و ترهات نقل *ebāthy u turrehät naql it*.

BALIVERNER, v. a., كوزهملەك *guevezèlemek*, t.; خلط كلام ا *khal-thy keläm it*.

BALLE, s. fém., au fig. : à vous la balle, c.-à-d., à vous à dire ou à faire quelque chose, نوبت سزه كىدى *nevbet sizè gueldi*. — Renvoyer la balle, se décharger sur quelqu'un d'un soin, d'un travail, بىر مصلحتى اخرك اوزرىنە تحميل *bir maslahati akheruñ uzeriñe tahmîl it*. — Faire retomber la balle sur quelqu'un, lui renvoyer le trait qu'il a lancé, طوقنلى سوزى سوپىليانە اعاده *dho-qounyqly seuzy seuiléienè y'ādè it*. — Balles ramées, deux balles de mousquet attachées ensemble, چىته قورشون *tchistè qourchoun*. — Balle, boulet dont on charge le canon, طوب گىلدسى *thop guiulleci*. — Canon chargé à balle, گىلدلو طوب *guiullelu*.

ioulâf صوينديسي يلاف — Balle d'avoine, petite enveloppe qui couvre le grain de l'avoine,

BALLOT, s. masc., gros paquet de
meubles et de marchandises, يوك *iuk dengui*, t.

آنک درت BALLOTTADE, s. f., آیاچ ایله پرتاو ایلمسی *ātuñ dort
ātāqylè pertāv eilemeci.*

BALLOTTAGE, s. m., قرعة آتمة *qour'a âtma*, t.; مقارعه *mouqâ-ra'at*, a.

BALLOTTE, s. f., petite balle dont
on se sert pour donner des suffrages
ou pour tirer au sort. Cemot a vieilli :
on dit maintenant Boule، قرعة يوالعى
qour'a iouvâlaghy. — Ballotte ،
plante, marrube noir، اسود فراسیون
feräciouni esved.

BALLOTTEMENT, s. m., *صاريف*
särsalma, *سلك* *silkmè*, t.

BALLOTTER, v. a., agiter en divers sens, سالكمك *silmek*, قملدانمق *qymildātmaq*, اويناتمق *oünätmaq*, دېرتەمك *tepretmek*; — v. n., remuer, éprouver des secousses, يىرندن *qymildānmag*, قملدانمك *terinden teprenmek*, اوينامق *oünämag*. — Ballotter, se servir des ballottes pour donner les suffrages ou pour tirer au sort, قرعە آتمق *qour'a ätmaq*.

اوافق يوک BALLOTTIN, s. m., oufāq iuk dengui, t. دنکی

BALOURD, E, s., قبا bir qabā, جاف kimesnē, t.; كمسنة qabā bir al-houlq, a.

BALOURDISE, s. f., chose faite ou

يولسز ايش *iol-sz a'ish*, dite mal à propos, يولسز لاقردى *iolsz lā-qyrdy*, t.; فعل غير معقول *fyl'i ghāri ma'qoul*, كلام غير معقول *kelāmi ghāri ma'qoul*. — Balourdise, caractère d'un balourd, قبالتق *qabālyq*, ناتراشلق *nāturāchlyq*.

BALSAMIER, s. m. Voy. BAUMIER.

چىچكى *qyna tchítchegui.*

BALSAMIQUE, adj. com., qui tient du baume بلسانيتلو *beleçānīietlu*, a.-t.; بلساني *beleçānīi*, a. — Une odeur balsamique، بلسانيتھ *rāiħā beleçānīiē*. — Un air balsamique، عطر يتلو هوا *'athrūietlu havā*.

BALUSTRADE, s. f., suite et rangée de plusieurs balustres servant d'ornement de clôture, طرابزان *thrâbuzân*, t. — Toute sorte de clôture à jour, پرده *perdè*, p.; قور قولق *qor-goulyq*, t.

BALUSTRE, s. m., پرمقلق قولی طرابیزان قولی *parmaqlyq qolou* *thrabuzān qolou*.

پرمقلق ایله، BALUSTRER, v. a., parmaqlıq ilə donatmaq, دوناتمچ t. — Balustré, e, پرمقلاق ایله، parmaqlıq ilə donānmich. دونانمش

BALZAN, adj. m., مُحَاجِل *mouhadj-*
djil, a. — Cheval —، اسپ *mouhadjdjil*.

BAMBIN, s. masc., وجروجفر *tchodjouqdjaghaz*, t.; معصوم *ma-coum*, a.

BAMBOU, s. m., حیزان hizou-rān, a. — Canne de bambou, حیزاندن hizourānden masnot' acā.

BAN, s. m., cri public pour ordonner ou défendre quelque chose, اعلان بالنادات *y'lān bil-munādāt*.

BANAL, E, adject., t. de féod., se disait des choses à l'usage desquelles le seigneur avait droit d'assujettir ses vassaux اعهال واستعنه الله مجبوريت *y'māl u isty'mālinē medjbouriitet charthilē mevzou' olān be'ilik nesnē*. — Au fig., témoin banal, شاهد زور شاهدى *ortālyq chāhidi*, العامة *chāhidi zor ul-'āmmē*. — اورتالق كفيلي *ortālyq kefili*. — Trivial, قوللش *quollanilmich*, مبتدل *mubtezyl*, مطرد *mouththarid*.

BANC, s. m., fait en pierre ou en planche devant les maisons ou les boutiques, سکى *seki*, t.; مصطبة *masthaba*. — Banc, place destinée à certain ordre de personnes, ير *iер*, مقام *maqām*. — Le banc de la noblesse, اصحاب نسبك *zumrəi ashābi necebui maqāmi*.

BANDAGE, s. m., lien qui sert à bander, لفافة *lisāfet*, pl. a. لفائف *lisāif*; طولاق *dholāq*, t. — Faire un bandage, صارخي يامق *sārghy īāpmaq*, ترتيب لفافه *tertībi lifāsē it*. — Défaire, délier un bandage, چوزمك صارخي يي *sārghouü tcheuzzmek*, فسخ لفافه *feskhy lifāsē it*. — Bandage, manière de bander quelque chose, صارغو باغليشى *sārghou bāghlaüchi*, تلقيف لفافه *telsifi li-fāse*. — Les bandes de métal qui maintiennent les roues, etc., قصناق *qasnaq*.

qysnāq, چنبر *tchember*. — Bandage, instrument dont on se sert pour retenir les hernies, قاسق صارغوسى *qācyq sārghouçou*.

QASQ, s. masc., صارغوسى يپان *qācyq sārghouçou īapān*.

BANDE, s. f., sorte de lien plat et large pour serrer quelque chose, باغلمه *bāghlama*, قولهن *qolān*, t.; باغلمه *mouhazemē*. — Bande de fer, محزمه *mahzemē nouhāciē*. — La bande d'une saignée, قان النمش طمره صاريلان *qān ālinmich dhamarèsārylān bāghlama*. — Bande, armement plus long que large qu'on applique sur des meubles ou des vêtements, شريت *chīrit*. — Bande de velours, قطيفدن *qadhyfeden chīrit*. — Bande, troupe, compagnie, سورى *suru*, احزاب *ahzāb*. — Les oiseaux vont par bandes, قوشلر سورى *gouchlar suru* كززلر *guezerler*. — Bande, parti, ligue, فرق *syraqa*, pl. فرق *syraq*. — Faire bande à part, se séparer de ceux avec lesquels on est, اييلق *aïrilmaq*. — En t. de mar., bande du nord, le côté du nord, يلدز طرف *yldyz tharasi*.

BANDEAU, s. m., bande qui sert à ceindre le front et la tête, قاش *qāch*, باش باغلمهسى *bāch bāghlamaci*. — Bandeau de linge, بزدن *bezden*, عصابه *'yçabē*. — Bandeau de religieuse, راهبه لرك *rāhibēleruñ*, باشه باغلدقلىرى *rāhibēleruñ*.

bâcha bâghladyqleri 'yçâbè. — Bandeau, bande qu'on met sur les yeux de quelqu'un, كوز اورتىسى *gueuz eurtuçu*.

BANDELETTE, s. f., petite bande, انجەھە صارغى *indjë sârghy*.

BANDER, v. a.; — les yeux, كوزى *gueuzu bâghlamaq*. — Bander, tendre avec effort, گىرمك *guermek*, طولدۇرمق *dholdourmaq*, تېتىر - *tevtîr*, tentîr it. — Se bander, se raidir, قاتىلشەق *qâtîlachmaq*. — Bander, être tendu, گىرلىك *guerilmek*. — Bandé, e, طولدۇرمىش *dhol-dourilmich*, گۈرلىمچى *guerilmich*, مۇتىر *muvetter*, مەنتىر *muntatir*.

BANDEROLE, s. f., شىنلىك بىراغى *chenlik baïräghy*, t.

BANDIÈRE, s. f. Voy. BANNIÈRE.

BANDOULIÈRE, s. f., تەنگى قولانى *tusenq qolâni*, پلاسقە قولانى *palâsqâ qolâni*.

BANLIEUE, s. f., قلمرو *qalemrev*, a.-p.; ناحيە قضا *qazâ*, سواد *sevâd*, — La banlieue de Paris, *nâhiëci*, a. — پارس ناحيەسى *pâris nâhiëci*.

BANNE, s. f., تىتىه *tenta*, t., غاشىة *ghâchüet*, a.

BANNER, v. a., couvrir avec une banne, تىتىه ايلە اورتىك *tenta ilê curtmek*, t.

BANNIR, v. a., سۈرمىك *surmek*, t.; اجلا *idjlâ it*, a.-t. — Bannir du royaume, داخىل ملکىنى نفى ا *dâkhyli mulkten nesi it*. — Bannir à son de trompe, صدای نفیر ايلە *ilê y'lâni nesi it*; اعلان نفى ا *sadâî nesîr ilê u'zgen nesi it*; — à perpétuité, بىر جىئىت *ber vedjhi téchîd nesi* تأبىد نفى ا.

it. — Bannir, chasser, éloigner, exclure, طرد - قوغەمەق *qoghmaq*, thard, *teb'îd it*. — Bannir, dans le sens d'éloigner de soi, دفع - ازالە گىدرىمك *guidermek*, def', izâlè it. — Se bannir d'une réunion, s'abstenir d'y aller, بىر جمعىتە وارمۇدىن اختيار مباعدت ا *bir djem'ücte vârmagtan ykhtiâri mubâ'adet it*. — Banni, e, adj. et s., سورەمەش *surugun*, سورىكۈن *surul-much*, مرددود *merdoud*.

BANNISSABLE, adjetif com., سۈرەلەجك آدم *surulëdjem ädem*, t.; شايان نفى *châïâni nefi*, p.-a.

BANQUE, s. f., ou maison de banque, صرىاف دەكانى *sarrâf dukkiâni*. — Caisse publique dans lequel l'argent des particuliers est mis en dépôt, بىكىك صندوقى *beïlik sandoughy*, t.

BANQUET, s. m., festin, ve-لىمە، a.; somptueux, طمطراقلۇ *thamtharâqlu ziâset*. — Banquet royal, repas de cérémonie où le roi mange en public avec sa famille, پادشاھ سفرەسى *pâdichâh sofraci*.

BANQUETTE, s. f., sorte de banc, اوتوراق تختەسى *otourâq takhtaci*. — Banquette, en t. de fort., petite élévation de terre ou de gazon sur laquelle on monte pour tirer par-dessus le parapet d'un bastion, يابا سىكىرمى *iâiä seguierdumi*.

BAPTÈME, s. m., معەودىت *ma-moudiiet*, a. — Nom de baptême, لدى التعميد وضع اولنان اسم *ledi u'l-tâ mid vuz' olounân ism*.

BAPTISMAL, e, adj., معهودی *ma'moudi*, a. — L'eau baptismale, ماء معهودی *mā'i ma'moudi*.

BAPTISTAIRE, adj. m. — Registre baptistaire, تعمید اولنمش صیانک *ta'mid olounmich sybiānuñ defteri*. — Baptistaire, extrait de ce registre, بر چوجوغك معهودیتی *bir tchodjoughuñ ma'moudi eti senedi*.

BARAGOUIN, s. m., langage corrompu, بوزوق دیل *bozouq dīl*, t.; لغة كلام *leslecēt kelām*, a. — Langue qu'on n'entend pas, ou étrangère à sa propre langue, اجنبى دیلى *edjnebi dīli*, مراتنه *murāthenē*.

BARAGOUNER, v. a., parler en termes improches, barbares, قبا سوز، سویلمک *qabā seuz ilē seuilemek*. — Prononcer confusément, parler inintelligiblement, قارشق، سویلمک *qārichyq dīl seuilemek*, تلثلت کلام ا *telesluci kelām it*. — En parlant d'une langue étrangère, qu'on n'entend pas, اجنبى دیل سویلمک *edjnebi bir dīl seuilemek*.

BARAGOUNEUR, se, adj., بوزوق دیل ایله سویلیجی *bozouq dīl ilē seuileüdji*, t.

BARAQUE, s. f., hutte que font les soldats en campagne pour se mettre à couvert, عسکر قبدهسى 'asker qalibaci, زمینیک *ziminik*.

BARAQUER, v. a., ou SE BARAQUER, قلبہ قورماق *qaliba qourmaq*, زمینیک ا *ziminik it*, t.

BARATTERIE, s. f., حیله کارلیق *hylēkärlilik*, t.; خیانت *khyānet*, a.

BARBARE, adject. com., grossier, جاهل وحشی *vahchii*, a. — Un peuple barbare, جاهل جهالت *djāhil bir khalq*. — L'irruption des barbares, اقوام جهلاز استیلاسی *djehāleti akhlāq u adāb ilē méélouf bir millet*. — Langue barbare, لسان غلظی *liçāni ghalyz*.

BARBAREMENT, adv., cruellement, بالقصوة قاتيلق ایله *qātilyq ilē*, t.; بالشدّة *bich-chiddet*, a. — Au fig., sans politesse, قباقق ایله *qabālyq ilē*, قباجه *qabādjé*, غلطلة *ghalzatilē*, بالغلطة *bil-ghoulzat*.

BARBARIE, s. f., manque de politesse, grossièreté de mœurs, غلطت اخلاق *ghoulzati akhlāq*, djehālet.

BARBARISME, s. m., سوز بوزو قلغى *seuz bozouqlyghy*, t.; لحن *lahn*, pl. a. لحون *louhoun*.

BARBE-DE-BOUC, s. fém., plante, تکه صقالی *tekiè saqāli*.

BARBE-DE-RENARD, s. f., plante, باغ صرسشغى *bāgh sarmachyghy*.

BARBE (SAINTE-), s. f., l'endroit du vaisseau où l'on tient la poudre, کمینك سانته باربادسى *guemīnuñ sānta bārbaci*.

BARBES, s. f. pl., bandes de toile ou de dentelle qui pendent aux cornettes des femmes, سچاق *satchāq*.

— Pointe des épis, بشاق قلجمى *bachāq qyldjyghy oudjou*, اوچى *bachāq*.

BARBIFIER, v. a., تراش *trāch it*,

t. — Barbisié, e, تراش اوبلش *trāch olmucht*.

BARBON, s. m., قوجامش *qodjā-mich*, t.; هرم *herm*, a.

BARBOTER, v. n., marcher dans la boue, آیاغی چاموره باترمق *āīāghy tchāmoura bāturmaq*, t.

BARBOTEUSE, subst. fém., سپورکهسى *soqāq supurguièci*, t.

BARBOUILLET, v. a., salir, کيرلتىك *kirletmek*, t.; تلطيخ *telthykh it*, a.-t. — Prononeer mal, parler sans ordre, مىش ياش سوبىلمك *mich iāch seuilemek*, t. — Peindre grossièrement, بويما ايله بولاشتىرق *boīā ilē boulāchturmaq*. — Gâter sa réputation, نام وشانه اي راث شين *nām u chāninē irāci cheīn it*. — Barbuillé, e, بولاشمىش *boulāchmich*, kirlu, ملطخ *mulaththykh*, ملۇت *mulevvəs*.

BARBOUILLEUR, se, s., artisan qui peint grossièrement, قبا بوياجى *qabā boīādji*. — Méchant écrivain, كاغد بولاشتىرىجى *kiāghyd boulāchturidji*, t. — Bavard inintelligible, مش ياش سوپىلر *mich iāch seuīler*.

BARDE, s. f., sorte d'ancienne armure, كچوقال *tchoqāl*, كجيم *guedjēm*, چەندىرە تختەسى *tchenderē takh-taci*, t.

BARDEUR, s. m., تكىنەجى *tek-nēdji*, t.

BARDIS, s. m., séparation de planches dans un navire, كەمى *guemi*, انبارلىرىنىك *embärlerīnuñ beulmèlcri*, t.

قاطرو سورىسنىك *BARDOT*, s. m., باشى *qāthyr surucynuñ bāchi*, t.

BARÈGE, s. m., étoffe légère de laine, بر نوع انجه پياق قماشى *bir nev'y indjē iopāq qoumāchi*, t.

BARET, s. m. (vieux mot), cri de l'éléphant, فيلك سسى - باغرمهسى *filūñ seci, bāghyrmaci*, t.

BARGUIGNAGE, s. masc., عقل *'aql qarārsyzlyghy*, t.; قرار سزلىغى *'ydāl*, تردد *tereddud*, a. — بواسدر عدال *hou qadar* و تردد اقتضا ايتمىز *'ydāl u tereddud yqtizā itmez*.

BARGUIGNER, v. n., حال تردد *hāli tereddud* او زره او تردد *tereddud it*, a.-t.

BARGUIGNEUR, EUSE, s., رأينك قرار *reīndē qarārsyz*, قرار سز *reīndē qarār vīrmeien*, t.; متربدد الرأى *mutereddi ur-reī*, a.

BARILLET, s. masc., petit baril, وارولجىغۇز *vāroldjyghaz*, t.

BARLONG, GUE, adject., ياقشقىز طويل *iāqchyqsyz ouzoun*, t.; او زون قرار و بىرمىيان *reīndē qarār vīrmeien*, a.

BAROMETRIQUE, adj. com., ميزان هوايد مبني *mīzāni hāvātē mebni*, داير, a.-t. — Observations barometriques, ميزان هوايد مبني *mīzāni havātē mebni*, او لان مطالعات *olān mouthāla'āt*.

BAROQUE, adj. com., en t. de joaillerie, perles baroques, celles qui ne sont pas bien rondes et sont moins estimées, اندامسىز انجو *endāmsyz indjou*, portouqāl انجو *portouqāl*, چەندىرە تختەسى *tchenderē takh-taci*, t.

BARQUE, s. f., تکنە teknè, t.; زوارق zevraq, pl. a. زورق zevāryq. — Barque de pêcheur, بالچىرى bālyqtchi tekneci; — de passage, كچىد تکنەسى guetchid tekneci.. — Conduire une barque, ا سوق ۋەرقىي zevraqy sevq it. — Au fig., conduire bien sa barque, كشتى امورىنى ماھرا نە ادارە اوmourini māhirānē idārē it.

BARQUEROLLE, s. f., چىرنىق tcher-niq, t.; بىستوق boustouq, t.

BARRAGE, s. m., barrière qui ferme un chemin, une rivière, بر يولى - سد bir iolou, bir nehri qapādān sedd. — Droit que l'on paye au barrage pour passer avec des bêtes de somme, des voitures, etc., بساج bādj, t.

BARRAGER, s. m., باجى bādj-dji, t.; باجدار bājdār, t.-p.

BARRE, s. f., banc de sable qui barre une rivière, قوم يېغندىسى quom iīghyntiçey. — La barre du Nil, quom iīghyntili. — Barres, s. fém. pl.. نهر نىلك بوعازنلەكى قوم يېغندىلىرى nehri niluñ boghāzindëki quom iīghyntili. — Barres, s. fém. pl.. دابەنلەك چىڭلەرى dābbēnuñ tchen-neleri.

BARREAU, s. m., barres qui grillent les portes, les fenêtres, etc., شىتاڭ parmaqlıq t.; پرمقلىق chebbāket, pl. شتاك chebbāk. — Barreau de fenêtre, پنجرە پارماقلۇغى pendjeré pārmaqlıghy. — Lieu où se mettent les avocats pour plaider, مکافلىن مخاصلاتە مخصوص اولان mukiaſilin mukiaſilin makhācimat zumrēci.

مقام mukiāſilīni moukhācymâtè makhsous olān maqām. — Tout le corps des avocats, مکافلىن مخاصلات زەرەسى mukiaſilin mukiaſilin makhācimat zumrēci.

BARRER, v. a., fermer avec une barre derrière, قپاتىق thyrqāz ilē qapātmaq; — une porte, قپويىمى طرقازايىله qapouii thyrqāz ilē qapātmaq. — Barrer, raturer, چىزىمك nesk̄ it. — Il faut barrer ces deux lignes, بوايىكى سطرى چىزىلودر bou iki satheri tchyzméludur. — Barrer quelqu'un, lui faire rencontrer des obstacles, آلىقۇمك ályqomaq, t.; احداث موانع ا منع ا yh-dāci mevāni' it, اعتراض ا اعتراف y'tiraz it. — Barrer le chemin à quelqu'un, l'empêcher d'avancer sa fortune, اقبالى يولنك اوكتى كىسمك rq-bāli iōlynūñ euñunu kesmek. — Barrer les veines d'un cheval, بر آتك ئەمرلىرىنى ياقىق bir åtuñ dhamarlarini iāqmaq.

BARRICADE, s. f., retranchement, برگىنتى شىئر ايىلە قورىمىش متىرس birikinti cheiler ilē qouroulmich meteris, a.-t. — Faire une barricade, برگىنتى شىئر ايىلە بىر سەت حاجز seddi hādjyz yhdās it.

BARRICADER, v. a., يىغدروب birikinti cheiler iyghturup qapātmaq, سەد و بند ا zedd u bend it. — Barricader les rues, برگىنتى شىئر يىغدروب يول, يۈلۈر يىغدروب يۈل, يۈلۈر يىغدروب يول.

اڭزلىنىنچى قپانمىق *birikinti cheüler iyghturup iol aghyzlerini qapätmaq.*
— Se barricader, قپانمىق *qapān-maq.* — Barricadé, e, برکىتى شىئلر *birikinti cheüler iyghtirilüp qapānmich.*

BARRIÈRE, s. f., pièce de bois servant à fermer un passage, كچىدى *guetchidi qapā-dadjaq nesnè*, a.-t.; سدّ معبّر *seddi ma'beri ref' u ku-chād it.* — Fermer la barrière, كچىدى سدّ *guetchidi seddi it*; — l'ouvrir, سدّ معبرى رفع *seddi ma'beri ref' u ku-chād it.* — Barrière, au fig., empêchement, obstacle, سدّ ممانعت *seddi numāne'ut.* — Ce qui sert de borne et de défense, آره حدودى *āra houdoudi*, حدّ فاصل *haddi fā-cyl*, pl. a. *houdoudi fācyl*; سدّ فاصل *suddi fācyl*, pl. اسداد فاصله *esdādi fācylē.*

BARRIQUE, s. f., *iri* فوجى *soutchou*, t.

BAS, se, adject., qui a peu de hauteur, قصّه *qyssa*, t.; قصیر *qacyr*, پست *kutāh*, كوتاه *doun*, a.; pest, p. — Un siège bas, بىر *boii* قصّه *qyssa*, قصیر *qacyr ul-qāmè.* — La rivière est basse, نهرك صولرى *nahruñ sou-lari altchaqta dur, áchüghylandi.* — Au fig., en parlant d'une personne à qui l'argent commence à manquer, on dit que chez elle les eaux sont

مال جەتىلە صولرىي صىغدر *basses, mäl djehetilə soulari syghtur.* — Le temps est bas, il est chargé de nuages كوك يورى بولوتلودر *gueuk iuzu bouloutludur.* — Avoir la vue basse, قاصر البصر او *qācyr ul-baçar ol.* — Qui a la voix basse, انجه سسلو خفى الصوت *indjè seslu, khafî us-savt.* — Parler bas, d'un ton peu élevé, أحفاض صوت ايلە تكلم *yhfâzy savt ilè tekellum it.* — Bas, situé dans un lieu peu élevé, اسفل *esfel*, تھتاني *tahtanü.* — Bas étage, طبقه سفلاء *thabaqai sufelā.* — La basse région de l'air, هوانك طبقة سفلائي *havānuñ thabaqai sufelāci.* — Bas, vil, méprisable, الچق *al-tchaq*, سفيل *sefil*, دنلى *denii*, rezil. — D'une basse extraction, دنلى النسب *denii un-neceb.* — Bas pris, أشاغى بىها *achāghy behā*, ادنا بىها *ednā behā.* — Le bas, la partie inférieure, alt طرف اسفللى *esfeli*, اسفل *tharasi esfeli.* — Mettre pavillon bas, *tharasi esfeli.* — A bas, express. pour dire descendez, اشاغى اين *achāghy īn.* — Cri d'improbation, يېلسون *iyyalsoun guitsoun.* — Là-bas, اول طرفك *ol tharasta.* — Ici-bas, بو طرفك *bou tharasta.* — Venez ici-bas, بىرو بىه كل *beruñe guel*, بو طرفه كل *bou tharasa guel.*

BASANE, s. f., مشين *mechin*, t.

BASER, v. a., fonder, établir sur une base solide, يېلدەرمك *ierlech-*

turmek, t.; *téécis it*, a.-t.
— Se baser, se fonder, تمل ایدنمک
temel idinmek, اتخاذ اساس *itti-khāzy eçās it*. — Basé, e, تملنیش
temellenmich, موسس *muesses*.

باصق ير *bacyq ier*, t., اراضی منخفضه *arāzy munkhafaza*.

BAS-RELIEF, s. m. Voy. RELIEF.

BASILAIRE, adj. com.; artère basilaire, ارقة طمری *arpa dhamari*, t.; نیاط *niāth*, a.

BASILIQUE, s. f., église principale, کلیساي سلطانی *kelicāi soulthāni*.
— Une veine du bras, قول طمری *qol dhamari*, عرق الباسیلیق *yrg ul-bacylyq*, a.

BASSESE, s. f.; — d'extraction, de naissance, صوی الچلغی *soi altchaqlıghy*, t.; دنائیت نسب *denāeti neceb*, a.

BASSET, subst. masc., chien, قصہ *qyssa* بجاقلو کوپک *badjāqlu keupek*. — En parlant d'une personne dont les jambes sont trop courtes, بجاقسز *badjāqsyz*.

BASSIN, s. m., lieu d'un port où les navires jettent l'ancre, دمیر *demir brāqyladjaq ier*, براقله ج-ق ير *denirleièdjek ier*. — Grande plaine entourée de montagnes, طاغلر اورتەسىنگ اولان *dhāghlar ortacinda olān buüuk ova*, فجح *fedjdj*, pl. a. *fedjādż*. — Bassin de garde-robe, ح-وروز *havroz*. — La partie inférieure du tronc, كودەنگ دىب *guevdēnuñ dib kiācēci*, کاسەددىسى *djenklechmek*.

قەققەح *qouhqouh*. — Bassin dont se servent les pharmaciens, اجزاجی *edjzādji teknecci*; — les chimistes, كييمياجى تكنەسى *kī-miādji teknecci*.

بيوك *tekne*, تکند *buiuk leguen*, t. لكن

BASSINER, v. a., chauffer avec une bassinoire, مسخنە ايلە تسخین *muskhana ilè teskhyn it*. — Fomenter en mouillant un liquide chaud, استىجق و اصلانىش بز *issidjaq və islān-mich bez pārtchaci ilè yssitmaq*.

BASSINET, s. m., en t. d'anat., cavité dans laquelle aboutissent les entonnoirs du rein, جایفە البول *djāt-set ul-buvel*, a. — Sorte de renoncule, بىرنۇع دوکن *bir nev'yr dugun tchütchegui*.

يتاغى قىزدەجىق منغال *iatāghy qızdu-radjaq mangħāl*, t.

BASSON, s. m., زورنا *zournā*, t.

BASTANT, e, adj., qui suffit, يېتىر *ieter*, t.; كاف *kiāfi*, a.

BASTILLE, s. f., château fort, حصار *hycär*, قلعه *qal'a*, a.

BASTION, s. m., طابىيە *tchyqma thābiä*, t.

BASTIONNÉ, e, adj., طابىيەلو *thābialu*, t.

BASTONNADE, s. f., coups de bâton, طياق *dhaïaq*, t. كوتىك *keutek*.

— Donner la bastonnade, طياق اورماق *dhaïaq ourmaq*; — la recevoir, كوتىك يېك *keutek iemek*.

BATAILLER, verbe n., contester, جنكاشىمك *djenklechmek*, t.

BATARD, e., adj. et s., né hors de légitime mariage, حرامزاده *harāmzādē*, a.-p. — Une fille bâtarde ou une bâtarde, ولد زنا بر قز, *veledi zinā bir qyz*. — Ligne bâtarde, زنادن اولان سلسۀ نسب *veledi zināden olān silsilei neceb*. — Bâtard, en t. de jardinage, fruit qui n'est pas de la véritable espèce dont il porte le nom, خلاف پیچ *pitch*, *khyläfi djins*.

BATARDISE, s. f., پیچکلک *pītchlik*, t.; حال زنیت *zenīt* زنیت *hāli zenīt*, a.

BATEAU, s. m. — Pont de bateaux, طونباز کوپریسی *thoumbāz keupruçu*, t.

BATELÉE, s. f., برقایق طولوسی *bir qāiq dholouçou*.

BATÈME, BATISER. Voy. BAPTÈME, BAPTISER.

BATER, v. a., سمر اور مق *semər ourmaq*, t. — Bâté, e., سمرلو *semərlu*.

BATIER, s. m., سمرجری *semerdji*, t.

BATIFOLAGE, s. m., چوچق اوینی *tchodjouq oïouni*, شقا *chaqā*, t.

BATIMENT, s. m., édifice, عمارۃ *'ymāret*, pl. a. عمارات *'ymārāt*; ابنيہ *ebniē*.

BATIR, v. a., construire, éllever, انشا *inchā* it; a.-t. — Bâtir en pierre, کارکیر بنا انشا *küärguîr binā inchā* it, طاش بنا پامق *thach binā iäpmaq*. — Bâtir un pont, برو قطعه جسر انشا *bir qytha' djesr inchā* it. — Bâtir, en t. de tailleur,

ایلمد ایله قورمق - چاتمق اویوقله مق *ilmē ilē qourmaq, tchätmaq*, — Bâtir, au fig., éta-

blir, تمکین ا قورمق *qourmaq, temkīn* it, تأسیس ا اقامت - تأسیس *yqāmet, tééc̄s* it. — Bâti, e., ياپلمش *iäpilmich*, بنا اولنمش *binā olounmich*, مبني *mebni*. — Bien bâti, bien fait, مطبوع الشكل *iäqychyqlu*, ياقشقلو *mathbou' uch-chekel*, خوش اندام *endām* khoch *endām*. — Mal bâti, endāmsyz, قبيح الشكل *qabih uch-chekel*.

BATISSEUR, s. m., بنا دلوسى *binā delucy*, t.; هوسکار بنا *haveskiāri binā*, p.-a.

BATISTE, s. f., باستته بزى *bātista bezý*, t.

BATON, s. m., en parlant de diverses choses, bâton de cire d'Espagne, مهر موئی چبوغى *muhur moumi tchyboughy*; — de cannelle, دارچىن چبوغى *tārtchīn tchyboughy*, t.

BATONNIER, s. m., دکنکلو *deïnecklu*, t.; صاحب العصا *sāhyb ul'-acā*, a.

BATRACHE, s. f., pierre représentant un œil au milieu، گوز *gueuz boundjoughy*, t.; بونجغى جزع *djez'*, a.

BATTAGE, s. m., action de battre le blé, غلله دوکمه *ghallè deuigmè*. — Temps où on le bat, خلله نك *ghallēnuñ deuigmè* vaqtı, t.

BATTANT, e, adj., en parlant d'un métier actuellement employé, اليوم دردست استعمال اولان دستکاه *el-iem derdesti isti'mäl olān destiglāh*. — Porte battante, qui se ferme

كندودن قپانور قپو
guenduden qapāneur qapou.

BATTE, s. f., pour battre la terre,
كىسەك طوقماڭى *kecek thoqmāghy*,
t. — Petit banc sur lequel les blan-
chisseuses battent et savonnent le
linge, چۈرۈجى طۇرمۇغى *tchirpīdji*
thoumroughy.

BATTELLEMENT, s. m., double rang
de tuiles par où le toit s'égoutte,
كىرمىد اولىغى *keremūt oloughy*, t.

BATTEMENT, s. m.; — de cœur,
يۈرۈك اوينامسى *ürek oñāmaci*,
t.; خفقات قلب *khafqāni qalb*;
— d'artères, نبضان الشرايين *nab-
zān uch-cherāïin*.

BATTERIE, s. f., rangée de canons,
طوب صرهسى *thop syraci*, t.
— Mettre les canons en batterie,
ثولپارى صرهماق *thoplari syrala-
maq*. — Compagnie d'artillerie et son
matériel, طوب طاقمى ايلە بىر,
آلات و ادوات لازىمىنى تدارك *älät u adevāti lazemēcini*
tedärük it. — Changer de batterie,
تبديل اصول *tebdili ouçoul it*. — Bat-
terie de fusil, تفنك چقماڭى *tufenk*
tchaqmāghy; — de cuisine, مطبخ

طاقمى *mathbakh thāqymı*. — Bat-
terie, diverses manières de battre le
tambour, طاولجىلۇق *dhāvouldjılıq*.

BATTEUR, s. m., celui qui aime à
à battre, à frapper, كوتىجى *keutekdji*, t.; صرّاب *zarrāb*, a.
— Batteur de pavé, fainéant, سورۇك

surtuk. — Batteur, en t. de chasse,
homme employé à battre les bois
pour en faire sortir le gibier, شكار سۈرۈچى *chikiär surudjuçu*.

BATTOLOGIE, s. f., répétition inu-
tile, تىكىرىرى بى فايىدە *tekerruri bi*
fāidə, a.

BATTRE, v. a.; — monnaie, ضرب
سەكە *zarbi sikkè it*; — l'ennemi,
دشمنى بوزمق - قىرمىق - كىسر
و شكسىت *duchmeni bozmaq, qyr-
maq, kesr u ckikest it*; — une per-
sonne, la réduire à l'extrême, la
ruiner, يېقىقىق *iýqmaq*. — Battre
du plâtre, آلچى دوكىك *älchi*
deuimek. — On dit qu'une rivière
bat les murs d'une ville, qu'elle passe
auprès, سورى شهرى ضرب *souri*
chehri zarb ider. — Battre la re-
traite, ضرب طبل رجعت *zarbi*
thabli ridj'at it. — Battre le pavé,
errer sans occupation, زوقاقلارى *zogāqları*
طولاشماق *dholāchmaq*,
زوقاقلەر سورتمىك *zogāqlarè surt-
mek*. — Battre, v. n., éprouver un
mouvement d'agitation, اوينامق
oñāmaq. — Le cœur lui bat,
يۈركى *üregui oñār*. — Battre de
l'aile, قناد فاقمۇق *qunād qāqmaq*.
— Qui ne bat plus que d'une aile,
se dit d'une personne ou d'une chose
dont l'activité a diminué, قولى
قىنادى كىسلەش *qolou qanādi kecil-
mich*. — Battre, en parlant du fer
d'un cheval qui loche, نعل اوينامق
na'l oñāmaq. — Se battre, com-
battre, جىنكىشىك *djenklechmek*,
محارىد - طوقشمۇق *dhoqouchmaq*.

مقاتله ا *mouhārebè, mouqātelè it.* — On dit d'un oiseau qu'il se bat à la perche, qu'il se tourmente sur sa perche, قوش اوْت-وراغى اوْزرنىڭ چبالنور *qouch otourāghy uzerindè tchabālaneur.* — Battu, e, دوكىمش *deuülmuch*, اورلماش *ouroulmich*, مضرروب *mazroub*, زدە *zedè*. — Yeux battus, خسته كوز *khasta gueuz.* — Chemin battu, fréquenté, ايشك يول *ichlek iol.*

BATTUE, s. f., action de plusieurs personnes qui battent les bois pour en faire sortir le gibier et les bêtes sauvages, آوى اوْركيدوب سوره جك *ávi eurkudup surédjek ádemler*, آدملىرى *ádemli* كروه محاوشين *kurohi mouhāvuchín.*

BAUDET, s. m., au fig. et par injure, homme stupide, بوداله *boudala*, اشک *ashék*, t.

BAUDIR, v. a., t. de chasse, كويكى *keupegui qychqyrtaq*, t.

BAUGE, s. f., lieu fangeux où se retire le sanglier, طوكوز يياتىغى اولان *dhoñouz iatāghy olān tcheplek ier.* — Mortier de terre grasse mêlée de paille, صمانلو چامور *samānlu tchāmour*, t.

BAVE, s. f., salive qui découle de la bouche, أغىزىن اقان سالىيارى *aghyzdan aqān sāliār*, سالىيارى *sāliār*, اغىز ياري *aghyz iāry*, t.; لعاب *lou'āb*, a. — Espèce d'écumie que jettent certains animaux, داڭىنك *dābbēnuñ sāliāri*, t.; رواں *rouāl*, راۋوں *rāvvoul*, a.

اغىيارى دوكىك *aghyz iāry deukmek*, t.

سالىيارى اقان سالىيارى *sāliāri aqān*, اغىزدىن دوكىلور *sāliāri aghyzdan deukulur*, مەرخ *mumerrygh*, a.

BAYER, v. n., ouvrir la bouche, حرص تام اغز آچمۇق *aghyz átchmaq.* — Au fig., désirer avec avidité, حرص تام ايله ارزولماق *hyrsy tāmm ilè arzoulamaq.*

اغزىنى آچىجى دهنكشا *aghzñi átchidji*, t.; dehenkuchā, p.

БДЕЛЛИУМ, s. m., gomme, كورن *guren samghy*, t. — La plante qui la produit et qui se nomme БДЕЛЛА, كورن *guren aghādji*, شجر الدوم *chedjer ed-doum.*

БЕАНТ, e, adj., اغزى آچق *aghzy átchyq*, مكشوف الفم *mekchous ul-sem*, a. — Lion à la gueule béante, اغزى آچق اولان ارسلان *aghzy átchyq olān arslān.* — Gouffre béant, اغزى آچق چقور *aghzy átchyq tchouqour.*

صوفيلىق صاتىجى - كوتىرىجى *sofoulyq sātūdji*, gueus-teridji, متعابىد *mute'ābid*, a.

БЕАТИФICATION, s. f., سلک السعدا *teslik fi silk es-sou'edā.*

أولىشلارك جانى مونلۇ مرتبەسىدە قۇمۇق *cilmuchleruñ djānini moutlu mertebecinè qomaq*, سلک سعدا و مفاسىخىنە تسلیك *silki sou'edā ve mouflihînè teslik it.*

БЕАТИФIQUE, adj. com., مستلزم *mouthu ididji*, a.; ايديجى

السعادة الابدية *mustelzim us-se'ādet ul-ebediyye*, a.

BEAU, BEL, fém. BELLE, adj., en parlant de l'agrément et de l'éclat des couleurs, طیف پارلقو *pārlaq*, طیف *lathif*, نفیس *nefis*. — Beau vert, صدای پارلقو *pārlaq*, guzel iechīl. — Belles fleurs, ازهار طیف *lathysè*. — Belle voix, صدای دلکشا *sadāi dilkuchā*. — Une belle vue, منظرة طفيفه *manzarēi lathysè*. — Belle âme, نفس طيّب *nefsi thaüib*. — Belle pensée, معنای مطبوع *ma'nāi mathbou'*. — Beaux sentiments, افکار حسنہ *efkiāri hacené*. — Le beau monde, ظرفًا طاقمی *zourejā thāqymu*. — Voir le beau monde, کرمای ناس ایله کورشمک *kuremāi nās ilē gueuruchmek*. — Qui est du bel air, کوزل ادالا و *guzel edālu*. — كریم الاطوار *kerím ul-athvār*. — Beau, pour grand, fort dans son genre, بیوک *buüük*, عظیم *'azím*. — Bean mangeur, اکال عظیم *ekkiāli 'azím*. — Honnête, bienséant, ياقشق *iäqychyq*, جدیر لا يق *läiq djetir*, خلیق *khalyq*. — Cela n'est pas beau à un jeune homme, بـ و کیفیت بر *bou keifiiet bir guendj ádemè iäqychmaz*. — Beau, inutile, فـ ایلک سز *fäidēcyz*, عـ بـ *'abes*, بـ یـ هـ وـ دـ *bihoudé*. — Vous avez beau prier, نیازکـ زـ عـ بـ *iärdé dur*. — Donner beau, donner à quelqu'un une belle occasion de dire, de faire, سبـ وـ رـ مـ کـ *sebeb vîrmek*.

كثير وافر *vâfir*, BEAUCOUP, adv., — چوـقـةـ بالـدـفـعـاتـ *tchoq kerrè*, a. — Beaucoup de fois, كـرـهـ *biddef'āt*.

BEAUTÉS, pl. f., réunion de plusieurs belles choses, مـحـاسـنـ *mehācin*, حـسـنـیـاتـ *mouhassenāt*, housnūiāt, a.; كـوـزـلـ لـكـلـكـلـ *guzellikler*, t. — Les beautés d'un ouvrage d'esprit, بـرـ تـأـلـیـفـ کـ مـحـسـنـاتـ *bir téélísfuñ mouhassenāti*. — Beauté, belle personne, صـاحـبـ جـالـ *dilber*, سـاحـنـاـ *sâhyb djemāl*. — Au fém., حـسـنـاـ *housnā*. — Une beauté incomparable, بـرـ حـسـنـایـ بـیـ نـظـیرـ *bir housnāi bi nazir*.

BECQUETER, ou BÉQUETER, v. a., نـقـرـاـ *naqr it*.

BÉDÉGAR, s. m. Voy. ÉGLANTIER.

BÉGAIEMENT, s. m., لـکـنـتـ *luknet*, leuknet, رـتـتـ *ruttet*, a.

BÈGUE, adj. et s., الـکـنـ *elken*, a.

BELLE-SOEUR, s. f., nom donné par le mari à la sœur de sa femme, أـخـتـ الـزـوـجـةـ *oukht uz-zevdjet*, a.

BÉNÉDICTION, s. f., vœux en faveur de quelqu'un pour sa prospérité, تـحـیـاتـ *tahüiet*, pl. تـحـیـاتـ *tahüüat*.

BÉNÉFICE, s. m., privilége, avantage accordé par la loi ou par le prince, پـادـشـاهـ کـرمـیـ *pâdichâh keremi*, انـعـامـ پـادـشـاهـیـ *in'āmi pâdi-châhi*, t.; انـعـامـ *in'ām*, pl. a. انـعـامـاتـ *in'āmāt*. — En t. de méd., bénéfice de nature, les évacuations extraordinaires, مـسـاعـدـ طـبـیـعـتـ *muçā'edēi thabi'at*. — Bénéfice, le lieu même où est le bien du bénéfice, زـعـامـتـ *zi'ā-*

met. — Résider dans son bénéfice, كندو زعامتلڭ مقىم او *guendu zi'ā-metindē mugym ol.*

BÉNI, E, adj., qui est l'objet de la bénédiction divine, مظہر رحمت خدا *mazheri rahmeti khoudā ol-much.* — Un peuple bénit de Dieu, سزاوار رحمت الہیہ اولش قوم *sizā-vāri rahmeti ilahīe olmush qavm.*

BÉNIN, IGNE, adj. Astres bénins, كواكب میہوند - متهمند *kevākibi-meemounè, muteiemimenè,* a.; مونلو *moutlu* یلدزلر *ıldızler.* — Remède bénin, دواء هین العهل *devāū heün ul'-amel.* — Maladie bénigne, مرض سلیم *marazy selīm.*

BERGER, ÈRE, s., celui ou celle qui garde les brebis, راعی *rā'y*, pl. a. رعاۃ *rā'āt.*

BERLUE, s. f., sorte d'éblouissement passager, كورقاش تلغى *gueuz qamāchmaqlyghy*, t.; زیغان بصر *zygh ul-baçar.* — Au fig., action de mal juger des choses, عقل کوزینىڭ *aql gueuzunūn boulānyq-lyghy* زیغ البصر بصیرة *ul-bacýret.* — Avoir la berlue, بصر بصیرت زایغ او *baçari bacýret zāīgh ol.*

BESOGNE, s. f., travail, ouvrage, اشغال *choughl*, pl. a. شغل *echghāl.* — L'ouvrage même qui résulte du travail, عهل ایش *ich, 'amel.* — Bonne besogne, كوزل ایش *guzel ich, 'amel ahsen.* — mauvaise, فندا ایش *senā ich.* — Faire voir sa besogne, عهل یدینى اظهارا 'amel iedini yzħar it. — Besogne de

commande, اصهارله ایش *ismārlama ich.* — Besogne d'affection, celle que l'on fait comme on l'entend, ایشچىنك طبعتىچە ايشلىمش ایش *ichdjīnuñ thaby'atindjé ichlenmich ich.* — Aller vite en besogne, مصاحتل عجلە *maslahattè 'adjelè it.*

BESOIN, s. m., manque de quelque chose qui est nécessaire, محتاجلى حاجت *mouhtādjlýq, a.-t.*; حاجات *hādjet, hādjāt, havāidj.*

— Grand besoin, احتياج ظیم *yhtiādji 'azīm.* — Avoir besoin de quelque chose, بريشىء محتاج او *bir cheïtē mouhtādj ol, yhtiādji ol.* — Besoin, indigence, nécessité, حال احتياج *hāli yhtiādji, حال ضرورة و مضايقه *hāli zarouret u mouzāīqa.**

BESTIAL, E, adj., animal muté, حیوانلۇ متعلق *haïvānlýghy muté'allyq, a.-t.* — Fureur bestiale, جذون سېعى *dju-nouni seb'y.*

BÊTE, s. f., animal irraisonnable, حیوان غیر ناطق *haïvāni ghairi nāthyq, بهيمه behimè, pl. a. behāüm.* — Bête à quatre pieds, درت اياقلو حیوان *dort aīāqlu haïvān, ماشية māchiët, pl. mevāchi.* — Bête à laine, يوكلو حیوان *ieuñlu haïvān;* — à poil, قيللو حیوان *qyllu haïvān.* — On dit : C'est une vraie bête, en parlant d'une personne stupide, صرف برجيوانىدر *syrs bir haïwāndur, بهيمه محندر behimē mahzdur.* — Une grosse bête, une grande bête, يوغۇن برجيوانىدر *io-*

ghoun bir haïvāndur. — Une autre bête, احمق بر حیوان *ahmaq bir haïvān.* — Bête, pris adjectivement, كلام بوداله *boudāla.* — Propos bête, بلادت أمیز *belāmi belādet āmīz.* — Conduite bête, بلیدانه حرکت *beli-dānē hareket.*

BÊTEMENT, adv., بوداله جه *boudāla-ladjé*, t.; كالبهيمه *kel-behīmē*, a. — Parler bêtement, بلیدانه نکلم *beli-dānē tekellum it.*

BEURRÉE, s. f., او زرینه ياغ *uzerinē iāgh surulmich etmek dīlimi.*

BÉVUE, s. f., هفوة *hefvet*, pl. a. هفوات *hefvāt.*

BEYLERBEY, s. m., gouverneur général en Turquie, lequel a plusieurs gouverneurs inférieurs sous lui, میرعمیه—ران بکلربکی *beîlerbeîi*, t.; mîrmîrân, a.-p. Voy. le mot بکلربکی dans le Dict. turc-français.

BIAIS, s. m., obliquité, ligne oblique, قاچق *qātchaq*, صاپاق *sāpaq*, زیغوت *zīgūwt* صاپقلق *sāpaqlıq*, t.; ghoughet, a. — Couper une étoffe en biais, de biais, قهاشی قاچقایجه *qoumāchi qath' it.* — Aller en biais, صاپهرق *qath' it.* — Couper une étoffe du bon biais, du mauvais biais, قماشی خوش بچمله وياخود *qoumāchi khoch bitchimdè vē iākhod qabā bitchimdè kesmek.* — Biais, au fig., les diverses faces d'une affaire, سمت بیول *iol semt*, جهات *djehet*, pl. a. طرق *tharyq*, pl.

thourouq. — Il y a plusieurs biais dans toutes les affaires, هر مصاحتله *her maslahatté* كونا کون *guiounā guioun iollar vārdur.* — Le tout est de prendre le bon biais, الزم امور طریق صوابی اخذ ایمکدر *elzemi oumour tharyqy savābi akhz itmektur.* — Prendre une personne de biais, la gagner avec habileté, حسن تدبیر ایله جلب *husni tedbîr ilē djelb it.*

BIAISEMENT, s. m., manière d'aller en biaisant, طوغریقدن قاچقلق *dhoghroulyqtan qātchaqlıq*, صاپهـه *sāpma*, زیغوغت، مهایلت *mumāillet* zīghoughat. — Détour pour tromper, حیله بازلق *hylēbāzlıq.*

BIAISER, v. n., aller de biais, صاپلجه وارمق *sāplygha vārmaq*, t.; تمايل *temāil*, tezāigh *it.* بویول *bou iol* صاپلق ایلد وار *sāplyq ilē vārur.* بو طریق تزایغ ایدر *bou tharyq tezāygh ider.* — Employer la finesse, حیله بازلق *hylēbāzlıq it.* — Prendre quelque tempérament dans une affaire, میل اکلمک *eilmek*, meil *it.* — Il est des circonstances où, bon gré, mal gré, il faut biaiser, بعض احوال طوعاً وکرها تهایل *ba'zy ahvâldè thav'en vu kerhen temāil u in'ythâf yqtizā ider.*

BIBERON, s. m., petit vase qui a un bec, امزکلو برداق *emzeklu bardāq*, t.

BIBLIOGRAPHE, s. masc., عارف الاحوال الكتب *'ārif ul-ahvâl ul-kioutoub.*

BIBLIOGRAPHIE, s. f., كتب فن احوال *fenni ahvālī kioutoub*, a.

BIBLIOMANE, s. m., كتاب دلوسى *kitāb deluci*, a.-t.; مجنون الكتب *medjnoun ul-kutoub*, a.

BIBLIOPHILE, s. m., كتابلرى سون *kitābleri seven*, كتاب دليسى *kitāb delíci*.

BIBLIOTHÉCAIRE, s. m., كتابخانه *kitābkhānē hāfzyz*, a.-t.; حافظى *hāfyz ul-kutoub*, a.

BIBLIOTHEQUE, s. f., lieu où l'on tient des livres rangés en ordre, دارالكتب *dār el-kutoub*, a. — Armoire destinée à contenir des livres, كتاب دولابى *kitāb dolābi*. — Recueil des extraits des catalogues raisonnés d'ouvrages, كليات *kullūiāt*. — La bibliothèque du droit français, أحكام وقوانين *ahkiām u qavānīni frānsāvīiēnuñ kullūiāti*. — On dit d'un homme très-savant, qu'il est une bibliothèque vivante, فلان *felān* كمسنه بركتابخانه ذى روحدر *kimesnē bir kitābkhānēi zi rouhtur*.

BICEPS, s. m., muscles, عضلة ذات الشجن *'azalet zāt uch-chedjn*, a.

BICHON, n. e., sorte de petit chien, بوجو *boudjou*, t.

BIDON, s. m., صومطرسى *sou mathraci* مطرسه *mathra*, t.

BIEN, s. m., chose dont on reçoit quelque avantage, منفعت *menfa'at*, فايل *fāidē*, اطف *louthf*, a. — C'est une chose qui fait du bien, فايكلو *fāidēlu* bir شيدر *chéidur*. — Bien, vertu, probité, ce qui est loua-

ble, estimable, خير *khaïr*, *birr*, ايولك *eülik*, خيريت *khaïrüet*.

أرباب *erbābi khaürden* bir zāttur. — En tout bien tout honneur,

مال *nīieti khaïrüe ilē* نيت خيريه ايله.

— Avoir du bien, de la richesse, مال *māl sāhybi ol* صاحبى او

acquérir, كسب مال *kisbi māl it*.

— Manquer de bien, منالدن *māl u menālden bi behrē ol*.

— Amasser du bien, djem'y *māl it*. — Biens meubles et immeubles, ناطق وصامت اموال *nāthyq u sāmit envāl*.

— Passagers, les biens de ce monde, سريع الذهاب دنيا *tene'uumāti seri' uz-zihābi dunīā*.

— Les biens éternels, نعيم جاويد *na'ymi djāvīdi' ouqabā*.

— Rien, عقبا *adv.*, ايوا *eüu*, كوزل *guzel*.

— Il se conduit bien, حسن سلوك وحركتى *husni sulouk u hareketi vārdur*,

واردر *guzel hareket ider*. — Il se porte bien, مزاجي خوشدر *mizādji khochtur*,

واردر *husni 'āfieli vārdur*. — Un homme bien né, كريم النسب براًدم *kerim un-neceb bir adem*,

صوى ادم *soi adem*. — Un homme bien fait, متناسب الاعضا *mutenācib ul-'azā bir adem*.

— Bien, beaucoup, وافر *vāfir*. — Bien du temps, زمان *vāfir zemān*.

— Bien de l'argent, خيلي اقچه *khaili aqtchē*.

— Bien que, encore que, quoique, ايسه دخى *aiesse dixi*.

BIEN-DISANT, e, adj., qui parle bien كوزل سوييليشلو, *guzel seu-
leichlu*, t.; فصيح الانسان *facyh ul-
licān*, a.— Par opposition à Médisant, عذب الانسان *thātlu dillu*, طالوديللو
'azeb ul-licān.

BIEN-ÊTRE, s. m., existence aisée, commode، خوشحالی *khochhālīyq*,

خوش دیرلک *khoch dırlik*, سعید ^۵
 حال *sa'ēt hāl*, a.— Situation agréa-
 ble du corps et de l'esprit, خوشلق *khochlyq*. — Sentir du bien-être,
 طیب حال حس *thybi hāl hyss*.

BIENFAISANCE, s. f., كرم kerem,
خیریت *khaïrüt*, a.

BIENFAITEUR, TRICE, subst., ولیاء نعمت *velii ni'met*, pl. a. ولیاء التعم *evliā'i un-ni'am*.

BIENHEUREUX, se, adj., fort heureux
 بختلو *bakhtlu*, موتلو *moutlu*,
 t.; مسعود *mes'oud*, a.; فرخنل *serkhoundè bakht*, p. — Qui
 jouit de la béatitude éternelle, أهل الْجَنَّةِ الْجَنَّةِ
 ارباب *ehl ul-djennet*, pl. — Béatifié,
 عزيزler رتبه سنه قونيش *azízler rut-*
 حنسيلك في سلنك *bècinè qonmich*, في المباركين *munselik si silk ul mubâr-
 rekîn*.

ایکی یللق BIENNIAL, E, adject., iki üllyq, t.; جاری senetein, a.; dou سالہ dou sälé, p.

BIENSÉANCE, s. f., convenance de ce qui se dit, de ce qui se fait, حسن ادبه ياشقلق *husni edebé*, فاعده حسن ادب *iāqyhyqlyq*, t.;

BIEN-TENANT, e, s., qui possède
ال قومش les biens d'une succession,
el qomuch, t.; واصع اليد *vāzy' ul-
iēd*, a. — Les héritiers bien-tenants,
واضع اليد اولان ورثه *vāzy' ul-
iēd olān verecē*.

Bienveillance, s. fém., حسن
توجّه husni tevedjdjuh, a.

BIENVENU, *e*, adj., que l'on accueille avec plaisir, خوش کلمش *khosh guelmich*, *t.*; تقبیل القدوم *maqboul ul-qoudoum*, *a.*

دکرمن او لو غی *deir-men oloughy*, t.

BIFTECK, s. m., tranche de bœuf
اسقره ده پشورلش صغر اتی grillé, *usqarada pichurilmich sy-*
ghyr eti dilimi, t.

BIFURQUER (SE), v. pronom.,
چتاللنمق tchatällanmaq. — Bifur-
qué, e, چتاللنمش tchatällanmich, t.

BIGAME, adj. et s., qui est marié à deux personnes en même temps, ایکی قاریسی اولان iki qāryci olān;

ذو زوجتين *zouïi zevdjetein.* — ايکى *t..*; Celui qui a été marié deux fois, دفعه اولنمش *iki def'a evlenmich,* متزوج مررتين *mutezevidji marratein.*

BIGAMIE, s. f., mariage avec deux personnes en même temps, ايکى *t..*; قارى يە اولنده *iki qäryiè evlenmè, t..*; نکاح بزوجتين *nikiähy bezevdjetein,* a. — État de ceux qui ont passé à un second mariage, ايکنجى نکاح *ikindji nikiäh,* مزاوجة ثانية *muzāvedjeti sānīet.*

الاجد بولادجه *alädja boulädja it,* تندسيغ *ten-mygh it.*

BIGARRURE, s. f., variété de couleurs رنكلر قارشقلغى *renkler qärychyqlyghy, t..*; اختلاف الالوان *ykhtiläf ul-elvän,* اختلاط الوان *ykhtiläthy elvän, a.* — En parlant des choses ou des personnes, اجناس مختلفه *edjnäci moukhtelife.*

BIGLE, s. et adj., louche, qui a un œil ou les deux yeux tournés en dedans, چتال كورن شاشى *tchatäl gueuren chächi, t..*

BIGLER, v. n., چتال كورمك *tchatäl gueurmek, t..*

-BIJOU, s. m., تحفه *teuhfë, pl. a. تحف *touhaf.**

BIJOUTERIE, s. f., تحفچىلىق *tohaf-djılıq, t..*

BIJOUTIER, s. m., تحفچى *tohaf-dji, t..* تفاريقجي *tesäryqdji, t..*

آلحق ويره جك *äladjaq vîrédjek desteri, t..* دفترى صفرانك *safranuñ, a.-t..*

BILIAIRE, adj. com., Conduits biliaires, صفرانك يولي *safranuñ ioly, medjräi us-safrä, a..*

صفراسى چوق *BILIEUX, se, adj.,* safräci tchoq, a.-t. — Complexion bilieuse, مزاج صفروى *mizädj safrevi.* — Bilieux, colère, طارشـن سربع الغصب *dhärghoum, serît ul-ghazab.*

BILL, s. m., projet d'acte du parlement d'Angleterre, انگلستانه پارلamentoسى *inguiltera pârlâmentocinuñ lâihaci, t..*

قارش مورش *BILLEBARRER, v. a.,* رنكلراورمك *qärich mourich renkler ourmaq, t..*

BILLEBAUDE, s. f., confusion, désordre, قارشقاـق *qärichyqlyq,* پريشانلىق *perîchânlıq, t..* — A la billebaude, sans ordre, en confusion, قارش *qärich mourich.*

BILLET, s. m., écrit par lequel on informe le public de quelque chose, خبر تذكرةسى *khaber tezkerëci.* — Billet d'invitation, دعوت تذكرةسى *da'vet tezkerëci.* — Billets, papiers de crédit qui ont cours dans le public, ميري كاغدىلى *mîri hiäghydléri, evräqy mîrûiè.* — بين الناس نقد *evräqy mîrûiè.* — Billet de banque, مقامنل اولان ميري كاغدى *bein un-nâs nuqd maqämîndè mutedâvil olân mîri kiäghydi.* — Billet, écrit ou promesse par laquelle on s'oblige à payer une somme, تحويل *tahvîl, pl. a. تحويلات *tahvîlat.**

Hamâlinه اذا اولنمك او زره ويرلان تحويل *hämiline edâ olounmaq üzrë vîrilân tahvîl.* — Escompter un billet, تحويللى تنزيل ايله اذا *tenzîl ilê edâ it;* — l'acquitter,

ادا تھویلى ادا *tahvili edā it.* — اذن Billet d'entrée, d'admission, *izni doukhoul tezkerèci*.

BILLETER, v. a., attacher des étiquettes, des numéros, نشانلماق *nichānlamaq*, t. — يافته يپاشدرمق *iāftā tāpichturmaq*, t. — Billeté, e, نشانلو *nichānlu*.

BILLON, s. m., monnaie de cuivre pur ou de cuivre mêlé avec un peu d'argent, اوزرى كومش سوزلمىش *uzeri gumuch surulmich manghyr*. — Monnaies défectueuses, قلب آقچە *qalb āqtchē*.

BILLONNAGE, s. m., كچورمه *qalb āqtchē guetchurmē*, t.; ترويچ زیوف *tervīdji zuouf*, a.

BILLONNER, v. n., كچورمك *qalb āqtchē guetchurmek*, t.

BILLONNEUR, s. m., كچورن *qalb āqtchē guetchuren*, t. — **BIMBELOT**, subst. masc., چچوق *tchodjouq* اویونجغىز *oïoundjazghaz*, t.

BINAGE, s. masc., ايكنجى نطس *nathas*, t.

BINAIRE, adj. com., چفت *tchift*, t.; زوج *zevdj*, a. — Nombre binaire, عدد شفع *adedi chef*.

درت تکرلکلو بىر نوع يوك عربىسى *dort tekerlekli bir nev'y iuk 'arabaci*, t.

BINER, v. act., ايكنجى دفع *def'a nathas it.*

BINOCLÉ, s. m., چفته دوربىن *tchifté dourbun*, t.

BIOGRAPHIE, s. m., محرر الترجمة *chîw kecilmich oudj*, t.

الاحوال *mouharrir ut-terdjemet ul-ahvâl*, a.

ترجمة الاحوال *terdjemet ul-ahvâl*, ترجمە *terdjeme-mé*, t.

BIPÈDE, adj. ets. com., ذو الرجلين *zour-ridjleïn*, a. — L'homme est un bipède انسان ذو الرجليندر, *insân zour-ridjleïn dur*.

BIQUE, s. f., ديشى اوغلاق *dichi oghläq*, t.

BIQUET, s. m., petit de la bique, ديشى اوغلاق *dichi oghläq tâvrouçou*, t. — Espèce de trébuchet qui sert à peser l'or et l'argent, التون وزنه سى *veznè*, وزنه *vezneci*.

BIS, e, adj., بوز رنكى *bouz rengui*, خرجى *khardji*, t. — Pain bis, خرجى اتمك *khardji etmek*.

BISAÏEUL, s. m., جد اكبر *djeddi ekber*, جد اعلا *djeddi a'lâ*, a. — Bisäieul paternel, پدر طرفندن دده *bâbâci*. — Bisäieule maternelle, بیوک ولده فك والك سى *buïuk vâlidênuñ vâlidêci*.

BISBILLE, s. f., كشمكش جدال *kechmekchi djidâl*, p.-a.

BISCAÏEN, s. m., grosse balle de fonte, ايرى دمر گلەسى *iri demir gullêci*, t.

اكرى بوكرى كچ *eğri beugri*, t.; بىزىج *guedj*, p. — Esprit biscornu, ترس عقل *ters 'aql*, a.

BISCOTIN, s. m., اوافق كورك *ousfâq guevrek*, t.

BISEAU, s. m., شيو كسلەش *chîw kecilmich*, طرف اوج *oudj*, t.

مُخْدِرُ الْقَطْعِ *tharafî munhadîr ul-qath'*, a.

بُوزْلَمْقُ *biser*, v. n., devenir bis, *bouzlanmaq*.

بِيْنَ اُوكُوزِي *bison*, s. masc., bœuf sauvage, *iabân eukuzu*, t.

فَضْلُ السَّنَدِ *bissexte*, s. m., *sawl us-senâ*, a.

قَرْهَ سَاقْزَرْ *bitume*, s. m., *qara sâqyz*, t.

قَرْهَ سَاقْزُلُو *bitumineux*, se, adj., *qara sâqyzlu*, t.

اُسْتِيْ اِجْقُ يِرْ *bivac*, ou *bivouac*, s. m., *ustu atchyq ier*, t.; **مَكَانٌ اِجْقُ يِرْ** *mekiân ul-arâ*, a. — Coucher au bivac, *ustu atchyq ierdé iâtmaq*, **اِجْقُلُ يَا تِمْقُ** *atchyqta iâtmaq*.

بِيْلَفُو الصَّدَفَيْنِ *bivalve*, adj. et s. com., *tchistè sadeflu*, t.; **ذُو صَدَفَلِو** *zou us-sadefin*, a.

بِيْلَفُورُ اِلَيْهِ اِجْقُ يِرْدَه يَا تِمْقُ *bivaquer*, ou *bivouaquer*, v. n., *guïdjé ilé atchyq ierdé iâtmaq*, t.; **اِجْقُلُ اِمْرَارِ اِوقَاتِ لِيَالِ اِقْرَاتِ لِيَالِ** *atchyqta imräri evqät leïäl it.*

بِيْلَفُورُ اِلَيْهِ اِجْقُ يِرْدَه نَكِيرُ اِعْقَلِي صَادِرُ اِعْقَلِي *bizarre*, adj. com., fantasque, extravagant, *ekmed*, a. — **نَكِيرُ اِعْقَلِي صَادِرُ اِعْقَلِي** *nekir ul-aql*. — Extraordinaire, *nekre*, **نَكِيرُ اِعْقَلِي غَيْرُ مَالُوفٍ** *ghâiri méelous*.

بِيْلَفُورُ اِلَيْهِ اِجْقُ صَوْرَتِ اِلَيْهِ *bizarrement*, adv., *adjâib souret ilé*, **صَوْرَتِ اِلَيْهِ اِجْقُ عَجَابِ اِلَهْرَقِ** *adjâib olaraq*, a. — Agir bizarrement, *ghâribané*. — **وَجْهٌ غَرِيبٌ اِوْزَرَه عَمَلٌ حَرَكَتٌ اِلَيْهِ** *vedjhi ghârib uzrê amel u harcket it.*

بِيْلَفُورِيَّةٌ اِلَيْهِ *bizarrie*, s. f., qualité, caractère de celui qui est bizarre, **عَقْلَلُ**

صَادِرُ اِعْقَلِي *aql sâvraqlı ghy*, t.; **غَرَابَتُ الطُّورِ** *gharâbet ut-thavr*, **نَكَارَةُ الْعُقْلِ** *nekiâret ul-aql*. — **عَجَابِيَّةٌ اِلَيْهِ** *adjâiblyq*, **غَرَابَتُ** *gharâbet*.

صَوْنَقُ اِلَيْهِ *blafard*, e, adj., *ekmed*, a. — Couleur blafarde, **صَوْنَقُ رَنْكِ لَوْنِ** *sonouq renk*, **اِكْمَدُ لَوْنِ** *levni ekmed*.

تَعَيِّبُ اِلَيْهِ *blamable*, adjet. com., *ta'üb olounadjaq*, a.-t.; **مَسْتَحْقُقُ مَلَامِتِ** *mustehaqqy melâmet*, **وَاجِبُ مَذَمَّتِ** *vâdjibi muzemmet*, **سَزاُورُ لَوْمِ ذَمِيمِ** *sizâvari levni*, p.-a. — Action blâmable, **فَعْلُ ذَمِيمِ** *fyl'i zemim*. — Une personne blâmable, **سَخَنْشَقُ اِلَيْهِ** *sonne blâmable*, **اللَّوْمُ** *bir chakhs mustehaqqy ul-levm*.

بَلَمَرُ اِلَيْهِ *blamer*, v. a., reprendre, condamner, **طَعْنُ وَنَقْبَيْحِ** *tha'n u taqbyh it*. — Réprimander, **عَتَابٌ** *-* **تَعْزِيرٌ** *ytab, ta'zîr it*. — Blâmé, e, **عَيْلَنْمِيشُ** *'äylanmich*, **مَذْهُومٌ** *mezmoum*.

بَلَانِصُ اِلَيْهِ *blanc*, che, adj., *ebiaz*, a. — Cheveux blancs, **شَعْرَابِيَّاصُ** *cha'ri ebiáz*, اشارة مش صاح *aghâr-mich sâtch*. — Pain blanc, **بَيَّاصُ اِلَيْهِ** *pain blanc*, **خَبَّازُ اِلَيْهِ** *bebâz etmek*, **خَبَّازِيَّاصُ** *khoubz ebiáz*. — Armes blanches, **كَسِيجَى سَلاَحٌ** *kecîlji sylâh*. — Argent blanc, **آقَ آقْجَهُ** *âq âqtchê*. —

Blanc-manger, espèce de gelée qui se fait ordinairement avec des amandes et du sucre, **بَرْنُونُ مَحْلَبِيٌّ** *bir nev'j mouhalibi*. — Gelée blanche, **فَرَاغُو** *qyrâghou*. — Drapeau blanc, **لَهْلَهْ**

qui on arbore pour capituler, ويره بيراغي *vîrè baïrâghy*. — Donner carte blanche ou plein pouvoir, رخصت كامله ويرمك *roukhsati kiāmilè vîrmek*. — Blanc, matière que les peintres emploient pour rendre blanc, بياض بويا *beïāz boïā*. — Sorte de fard, أقلاق *âqlyq*, آق *âq*. — Blanc, s. m., se dit des peuples qui ont le teint blanc, چهره لو *tchehrêlu*, بياض اللون *beïāz ullevn*. — Blanc ou blanc-seing, papier signé que l'on donne dans quelques occasions, أمضا ايله ممضى *imzâ ilâ*, بر قطعه يازلamesh *mounzy bir qyth'a iâzilmâmich kiâghyd*. — Procuration en blanc, وكيلك اسمى آچق بر قطعه وكالة *vekiluñ ismi âtchyq bir qyth'a vekiâlet nâmé*.

BLANCHAILLE, s. f., frétin, menu poisson اوافق بالقلدر *oufâq bâlyqler*, t.

آچپل *âqtchel*, adj. com., اطحل *athhal*, a. — Couleur blanchatre, آچپل رنک *âqtchel renk*, لون اطحل *levni athhal*.

تميز أوله رق *temiz olaraq*, t.; بالطهارة *bith-the-hâret*, a.

BLANCHERIE, s. fém., چريجى *tchirpîdji*, يرى *teri*, بز اغاردجق *bez oghârdadjaq*, ير *ter*.

BLANCHEUR, s. f., بياض *beïâz*, a. — La blancheur du teint, لون وجہك *levni vedjhûn beïâzy*.

BLANCHIMENT, s. masc., چريمه *tchirpmâ*, t.; قصارة *qaçâret*, a.

BLANCHIR, v. a., rendre blanc, تبيض *tebîz it*, a.-t. — Faire blanchir, اغارتمق *aghârtmaq*. — Blanchir, laver, يايقمق *iâiqamaq*, غسل - تغسيل *ghousl*, taghsyl *it*. — Blanchir, en parlant des cheveux, صاج اغارمق *sâtch aghârmaq*. — Commencer à blanchir, باشلامق *sâtch aghârmagha bâch-lâmaq*. — Cet homme commence à blanchir, بو آدمك شعرى تشيب *bou âdemûn* و توشي يه بوز طوتنى *cha'ri techeiub u tevachchi iê üuz thoutty*. — Blanchir, au fig., faire paraître innocent, پاكه چيقارمق *pâkê tchyqârmaq*. — Blanchir dans le service, خدمت ايچنل صاج اغارمق *khydmet itchindè sâtch aghârtmaq*. — Blanchi, e, aghârmich, بياضلمنش *beïâzlan-mich*, يائتمش *mubaïâz*, مبىض *iâiqanmich*, مخسول *maghsoul*, صاچى اغارمش *sâtchi oghârmich*.

BLANCISSAGE, s. m., action de blanchir du linge, يايقايجى *iâiqama*, t.; غسل *ghousl*, a. — Payer le blanchissage, اجرت غسلى اددا *eudjreti ghousli edâ it*.

BLANCISSANT, e, adj., qui blanchit, qui paraît blanc, آچپل *âqtchyl*, قريب البياض *qarîb ul-beïâz*, a.

BLANCHISSEUR, se, s., celui qui blanchit du linge, چهاشىر يايقايجى *tchamâchîr*, يايقايدجى *iâiqâidji*. — Blanchisseur, چهاشىر يايقايجى قارى *tchamâchîr iâiqâidji qâry*.

BLASER, v. a., affaiblir le goût, دادك قوتنى كيدرسك *dâduñ*

quouvetini guidermek, تقتیه-ر ذایقہ ا *testiri zaiqa it*. — Assaiblir les sens, دادینک قرتی کشش *a.-t.* — *Blasé*, e. اضعف حواس ا *afsi havass it*, متحتر *dädïnuñ quouveti guitmich*, *mutchattir*.

نسب *BLASON*, s. m., armoiries, علامتلىرى *neceb 'alāmetleri*, a.-t. — Connaissance de ce qui est relatif aux armoiries, نسب علامتلىرىنىك علم و معرفتى *neceb 'alāmetlerinuñ 'ylm u ma'rifeti*.

BLASONNER, v. a., peindre les armoiries, تصویرا *neceb 'alāmetlerini tasvir it*, a.-t.

BLASPHEMATEUR, s. m., كنود *kenoud*, a. — Grand blasphémateur, كنود عظیم *kenoudi 'azim*.

BLASPHEMATOIRE, adj. com., كفرلو *kufrlu*, a.-t.; متضمن الكنود *mutezammin ul-kunoud*, a.

BLASPHEME, s. m., سوز *kufrlu scuz*, t. — Proférer un blasphème, كفر سویامك *kufr seülemek*.

BLATIER, s. m., se dit de ceux qui transportent le blé d'un marché à l'autre sur des chevaux, حبوبات *houboubat djelebi gue-turen*.

BLATTE, s. fém., genre d'insecte, حمام بوجکى *hammām beudjegui*, t.

BLÉ, s. m., dans le sens général de grain, أکین *ekin*, t.; حبوبات *houboubat*, a. — Blé en épis, بشاقلپيش *bışaqılpış*; اکین *bachäqlanmich ekin*. — Terre à blé, اکین اکھجک يىر *ekin ekedjek ier*.

BLÈCHE, adj. com., t. d'injure, se

دنكسز دنكسز، *denksyz*, t.; همچ hemedj, pl. a. هموج hemoudj. — C'est un grand blé-*che*, بىر همچ هامجدىر *bir hemedji hāmidjtur*.

BLÉCHIR, v. n., denksyz ol.

بىكى صارارمش خاسف اللون *beñzy sārarmich*, t.; اشحاب اللون *khācif ul-levn*, a. — اشحاب *achhab ul-levn*, a.

BLÉMIR, v. n., pâlir. V. ce mot.

BLESSER, v. a., donner un coup qui fait plaie, تجريح tedjrīh it, a.-t. — Blessier dangereusement, جرح *djerhj* خطروناك ايله تجريح *khatharnāk ilē tedjrīh it*. — Blessier, causer quelque incommodité, زجت تعذيب *zahmet vîrmek*, ويرمك *ta'zib it*. — Cela blesse la vue, كوزه *ta'zib it*. — On dit qu'un son blesse l'oreille, تخدیش سمع *takhdîch sem' ider*. — Blessier l'amitié, قاعدة *ādābi* مرعیه يه خلل ويرمك *mer'jičiè khalel vîrmek*. — Blessier, offendre, كوكل - خاطر قيرمق *gueñul*, *khâthyryqyrmaq*. — Se blesser de tout, هر شيیدن خاطرمانل او *her cheiden khâthyrmând ol*. — Se blesser, se faire du mal, زده لنمك *zedelenmek*, ضرره *indjinmek*. — Qui مسروج الفواد اوغرامق *zararé oghrâmaq*.

ا le cœur blessé,

nedjrouh ul-fuvād. — Blesser, faire tort, ضرر كتورمك *zarar gueturmek*, مضر او *mouzyrr ol.*

BLESSURE, s. f., جراحه *djirāhat*, pl. a. جراحات *djirāhāt*, جروح *djurouh*.

BLETTE, s. f., plante, اشتر او تى *uchtur oty*, t.

BLEU, e, adj., couleur d'azur, كبودى *māī*, p. — ساتن bleu, رنكلو اطلس *keboudi*, مائى *satn bleu*, رنكلو اطلس *athlas*. — Des yeux bleus, الا كوز *alā gueuz*. — Qui a des yeux bleus, الا كوزلو *alā gueuzlu*. — La couleur bleue, رنكى *gueuk rengui*, لون ازرق *levni azraq*. — Bleu foncé, قويوماوي *quouiou māvi*; —clair, اچق ماوى *ātchyq māvi*.

BLEUIR, v. a., faire devenir bleu, ماو يلندر مك *māvilendurmek*. — Bleui, e, ماو يلنمش *māvilenmich*.

BLINDER, v. a., garnir de blindes un ouvrage de fortification, استحکامات *istyhkiāmāt* پرده چوپرمهك *perdeh c̄op̄ermek*, t.

BLINDES, s. fém. pl., pièces de bois soutenant des fascines, etc., استحکامات و مترس *istyhkiāmāt u meteris perdēci*, t.

BLOC, s. m., assemblage de diverses choses, كومه *kumē*, t. — Un bloc de marchandises, بركومه امتعه *bir kumē emti'a*, t. — En bloc, en gros, طوبىدن *thoptan*.

BLOCAGE, s. masc., ou BLOCAILLE, s. f., مولوز *moloz*, t.

BLOCUS, s. m., وارله جق يوللرك *väriladjaq iollaruñ bāgh-*

lamaci, بلوقة *bloqa*, سد الموارد والمسالك *sedd ul-mevārid vel-meçālik*, a. — Faire le blocus d'une place, قلعه ذك داير *dāir*, مدار موارد ومسالكى سدا *qal an-nāñ dāir mādār meuārid u meçālikini sedd it.*

BLOND, e, adj., صارى اصفر *asfar*, a.; صارو صاچلو *sārou sātchlu*. — Cheveux blonds, صارى صاج *sāry sātch*. — Un blond, صارى چېرەلۇ *sāry tchahrèlu*, اصفر الوجه *asfar ul-vedjh*. — Blond doré, التون صارىسى *altoun sārycy*; — ardent, كىشكىن *keskīn sāry*.

BLONDIR, v. n., اصفرارا *isfirār* it, a.-t.

BLONDISSANT, e, adj., qui blondit, صارى مصقر *sārarmich*, t.; مصقر *mo-çaffir*, a.

BLOQUER, v. a., وارله جق يوللرى *väriladjaq iollari bāghlamaq*, اطرافى قوشاتيق *ethrāfi quachātmaq*, سد الموارد والمسالك *sedd ul-mevārid vel meçālik it.*

Bloqué, e, اطرافى قوشادلىش *ethrāfi qouchādilmich*, وارله جق يوللرى *väriladjaq iollari bāghlanmich*, t.; مسدود المسالك والموارد *mesdoud ul-meçālik vel-mevārid*.

BLOTTIR (SE), v. pron., در طوب *der thop beuzulmek*, t.

BLUTERIE, s. f., اونى الەجك يير *ouni elədjek ier*, t.

BOBINE, s. fém., ماسور *māçour*, ماسوره *māçourè*, p.-t.

BOBINER, v. a., ماسوره يە صارمق *māçourè iè sārmaq*, t.

BOCAL, s. m., بوقال *boqāl*, t.; مشربه *machrapa*, a.

BOEUF, s. m. بقر *baqar*, pl. a. صغیر *bouqour*. — Bœuf salé et fumé *syghyr püsturmaci*. — Bœuf sauvage, بیبان اوکوزی *iabān eukuzu*. — Bœuf, homme stupide, اوكوزکبی آدم *eukuz guibi ädem*, ou simpl. اوکوز *eukuz*. — En t. d'arch., ائل-دے-بœuf, sorte de fenêtre ronde, باجه *bādja*.

BOGUE, s. m., sorte de poisson, بر جنس بالقی *bir djins bālyq*. — S. f., enveloppe piquante de la châtaigne, کستانه نک طش قبوغى *kestānēnuñ dhich qaboughy*.

BOIRE, v. a., نوش ا *nouch it*, p.-t.; — à la glace, بوزلى صو ایچمك *bouzlu sou itchmek*. — Boire d'un trait, بر نسلك ایچمك *bir nefestè itchmek*; — à longs traits, ازجه ازجه ایچمك *ärdjè ärdjè itchmek*. — Boire un affront, souffrir une injure sans en témoigner de ressentiment, رذالتى يوتق *rezaleti ioutmaq*. — Buvant, شارب ایچىجى *itchidji*, *charib*, نوشنىڭ *nouchindè*. — Bu, c., اچلمش *itchilmich*, مشروب *mechrōub*.

BOIRE, s. m., ce qu'on boit, ایچقى *itchqq*, t.

Bois, s. m., substance dure des arbres, خشب *khacheb*, pl. a. اخشاب *akhchāb*, خطب *khathab*, عود *'oud*, pl. عیدان *'ydān*. — Bois vermolu, قوردنگلوا-اچ *qourd ieniklu aghādj*. — Bois de chêne, طوملان *thoumlān*, میشه اجاجى *michè aghādj*. — à brûler et autre, اوطن *odhoun*.

تخته بچەلەجك اخاج *takhta bitchilədjek aghādj*. — دېرکاكك اغاچ *dïreklik aghādj*; — de charrionage, عربە كراستەسى *'araba kerāsteci*. — Bois, lieu planté d'arbres et moins grand qu'une forêt, قورى *qory*, *qorou*. — Garde de bois, قورى بىكچىسى *qorou bekchisi*. — Bois de lit, ياتاق *iataq seriri*. — Bois de cerf. Voy. CORNE. — Bois puant. Voy. ANAGYRIS.

BOISER, v. a., garnir de menuiserie, تخته لر ايله قاپلماق - دوناتمق *takhtalar ilè qāplamaq, donātmaq*. — Boisé, c., garni de menuiserie, تخته لر ايله قاپلو *takhtalar ilè qāplu*.

BOISERIE, s. f., ouvrage de menuiserie, سالىھى ايشى *silidji ichi*, t.

BOISEUX, SE, adj., اغاچلو *aghādjlu*, t.. خشبي *khachabii*, a.

BOISSELEE, s. f., بىكىلەلەك *birkiləlik*, اوچىك طلوسى *cultchek dholouçou*.

اشاج قابلىرى *aghādj qābleri ichlei-djicj*, t.

BOISSELLIER, s. f., ايشاچىلىكى *aghādj qābleri ichlei-djiligu*, t.

BOISSELLERIE, s. f., بىقۇطلى قايىسى *aghādj qābleri ichlei-djicj*, t.

BOÎTE, s. f., le contenu d'une boîte, بىر قۇطۇرلىقىسى *bir qouthou qāicj*, t.

BOÎTIER, s. m., boîte de chirurgien, جراح قوطىپسى *djerrāh qouthouçou*, t.

BOLET, s. m., plante, طوملان *thoumlān*, bir نوع مفتار *bir nev'yr mantär*, t.

اور کجلک BOMBEMENT, s. m., شکل مسند chekl mousannam, a.

BOMBER, v. a., rendre convexe, بالق اور کجاتمک eukudjlik, t.; تنسیم ا صرتی tesnîm it, a.

BON, NE, adj., qui a de la bonté, خیر khaîr. — Bon, appliqué aux productions de l'art ou de l'esprit,

جييد طيب lathyf, لطيف djiid. — Bon poème, نشيل لطيفه nechîdêi lathysf. — Bon air, هواي havâi lathyf. — Un bon

homme de guerre, اوز جنکجي euz djenkdji, اعلا بر اهل حرب a'lâ bir ehli harb. — Bon médecin, طيب havâi lathyf. — Un bon

thabibi mahir, ماهر thabib. — Bon poète, اعلا شاعر a'lâ châyr. — Bon à..., propre à..., صالح sâlyh. — C'est un homme bon

à employer, استخدامه صالح بر, بر آدمدر istykhâdâmè sâlyh bir âdemdur.

— Bon à manger, اكله صالح eklé sâlyh. — Bon, avantageux, favorable, en parlant des choses, khaîrlu, خيرلو موافق muvâfsyq, خير موافق munâcyb. — C'est un bon temps pour les voyageurs,

ابنای سبیل ایچون بر موافق هوا در ibnâi sebil itchoun bir muvâfsyq havâ dur. — Prendre une chose en bonne

part, برشيشك معناستى خيره صرف bir cheiüñ ma'nâcini khaïre sarf it.

— A quelque chose malheur est bon, بعضًا كدرك صوکى ايو اولور ba-zen kederüñ soñy eüu olour. — Bon,

بوكا adv. d'approbation, sans doute, سوز يوق bouñâ seuz iog. — Acquiescement à une proposition, پك pek eüu, نه كوزل ne guzel. —

مناسب Trouver bon, approuver, تجويز munâcyb gueurmek, كورمك tedvjîz tasvîb it. — Trouver tout bon, her cheiè qâil ol. — Tenir bon, مقام

ماقاومتلع اظهار متنانت maqâmi muqâvemette izhâri metânet it. —

Bon génie, djinni khaîr. —

Bon ange, ange gardien, كوزد بجي gueuzedidji melek. — Bon compagnon, اي او رتاق eüu ortaq, نعم الرفيق ne'am ur-resyq. — On dit qu'un homme est de bonne mai-

son, خاندان khânédân âdemdur, كريم النسب بر كمسنه در kerîm un-neceb bir kimesnè dur. —

Bonne année, bollouq senèci, بركت سندهسى bereket senèci. — Bon jour, jour de fête, كون mubârek gun. — De bonne heure, تيز tîz. — Venir de

bonne heure, مستعجلًا كلنك erken, musta'djelen guelmek. — A la bonne heure, soit, نه اعلا nè a'lâ, فبيها sebiha. — Mettre quelqu'un sur le bon pied, بوكىستەيى bir يولىد قومق. —

انصافه كتورمك kimesnëü iolyna qomaq, insâfe geturmek. — Être sur un bon pied dans le monde, بين الناس مظهر beñ un-nâs mazheri

husni y'tibär ol. — Bon, s. m.,

APPENDICE.

bonne qualité، ایولك *eiulik*, حسن *husn*, pl. محسن *mehācin*. — Cette personne a du bon et du mauvais, بوکشیلک حسن و قبچ طرفی وارد *bou kichidé husn u qorbh tharasi vārdur*. — Le revenant-bon, ce qui revient de profit, d'une affaire, d'une entreprise, ربح صحیح *ribhy sahyh*.

BONASSE, adj. com., simple, sans malice, یورکى حىلەسز *iuregui hy-lécyz*, صاف القلب *sāfi ul-qalb*, a.

RONBON, s. m., شکرلمە *chekerlem*, t.

BONBONNIÈRE, subst. fém., شکرلمە *chekerlemé qouthouçou*, t.

BOND, s. masc., سکمە *seimé*, t.; قفزات *qafeza*, pl. a. قفزى - قفزى *qafezat*. — Le boulet a fait un bond, دوشن كله سكمە ايتدى *duchen guillèle seimé itti*. — Prendre la balle au bond (au propre), كله يى *gullcii seier iken qāpmaq*. — Au fig., faire une chose en temps convenable, برايىشى تمام وقتنىڭ ايشلەك *bir ichi tamām vaqtindé ichlemek*. — Faire un faux bond, en parlant d'un boulet ou d'une balle qui s'écarte du lieu où elle devait tomber, سپارق سكمك *sapāraq seimek*. — Aller par sauts et par bonds, سچرامق *sytchrāmaq*, وثبات و قفزات ايله روانه او *vesbat u qafezat ilé revané ol*.

BONDE, s. f., pièce de bois qui retient les eaux d'un étang, صاوەجق *sāvadjaq*, t.; صناعة *synnā'at*, a. — Trou rond fait dans un tonneau, فوجى دىكى *soutchou deligui*.

BONDIR, v. n., faire un ou plusieurs bonds, سكمك *seimek*, t. — Sauter, en parlant des animaux, سچرامق *qasazān it*, قفزان *sytchrāmaq*.

BONDISSANT, e, adj., sytchrāidji, t.; قافز *qāfyz*.

BONDON, s. m., - طاپەسى *soutchou thāpacı*, ئەپەنەمىش *ty-qādji*, t.

BONDONNER, v. a., دلىكتە *soutchou deliguinè thāpa ourmaq*, t. — Bondonné, e, طيقانىش *thāpalanmich*, طاپەنەمىش *thy-qānmich*, اورلىش *thāpacı ouroulmich*.

BONDUC, s. masc., arbrc, bir nev'y *dikenlu aghādj*, t.

BON-HENRI, s. m., plante. Voy. PATTE-D'OEIE.

BONHEUR, s. masc., félicité, état heureux, موتلۇق *moutlulyq*, t.; نعيم *ne'y'm*, pl. a. تنعم *tena'um*; خوشحالى *tena'umāt*; تسعمات *kochchāli*, p.-a. — Grand bonheur, سعادت كاملىك *se'ādeti 'azīmē*. — Parfait —، سعادت عظيمه *se'ādeti kiāmilē*. — Bonheur, prospérité, bonne fortune, ياقبال *yqbāl*, بخت *bakht*, بختيارى *bakhtiāri*, كامرانى *kiāmrāni*.

BONHOMIE, s. fémin., صاده دلى *safveti qalb*, a.; صاده دلى *sādē dili*.

BONIFICATION, s. f., ايولنەدە *eū-lenni*; اصلاحىت حال *ysla-hüeti hāl*, a.

BONIFIEN, v. a., mettre en meilleur état, ايولىتمك *eiuletmek*, t.;

اصلح ا *ylslāh it*, a.-t. — Faire bon, suppléer *eksigui* اكسكى طولدرمق *dholdourmaq*, تكميل نقصان *tek-mili* نقصان *noqsān it*.

BONNE-DAME, s. f., plante. Voy. ARROCHE.

BONNEMENT, adv., naïvement, avec simplicité, و اخلاص *safvet u akhlās ilè*, a.-t.; بالصفوة; ايله *bis-safvet vel-khoulous*, a.; و الخلوص *sādē dilānè*, p. — Précisément, حقيقته *haqqat ilè*, صحیحاً *sahyhen*.

BONNET, s. m., vêtement de tête, باش اورتوسى *bāch eurtuçu*, t.; قلانس *qalensavet*, pl. a. قلنسوة *qalānis*. — Bonnet de satin, اطلس *athlas qalensavè*. قلنسوه

طاقیه جیلچ *thāqyadjīlyq*, t.

BONNETIER, s. masc., طاقیه جى *thāqyadjī*, t.

BOONTÉ, s. f., qualité de ce qui est bon, جودت *djcvdet*, a. — La bonté de l'air, جودت هوا *djevdeti havā*; — du vin, جودت خمر *djevdeti khamr*. — Bonté, qualité morale qui porte à faire le bien, خیرلilik *khaïrlulik*; خوش خوبیق *khoch khouïlyq*. — جودت طبع, *djevdeti thab'*. — Bonté naturelle, فطریه *djevdeti sythriiè*. — La bonté de Dieu, كرم الہی *keremi ilahi*. — Bonté, égard, témoignage de politesse, bons offices, لطف *louthf*, pl. a. الطاف *elthāf*; حسن همت *husni himmet*, pl. a. هم حسنة *himemi hacenè*; احسانات *yhsān*, pl. *yhsā-*

nāt. — Vous avez trop de bonté, لطف و كرمكز مرتبه غایتلدر *louthf u keremuñz mertebəi ghāitté dur*. — Bonté, trop grande facilité, مساهلت طبع *guevcheklik*, كوشكك *muçāheleti thab'*.

BONZE, s. m., چینلو قسیس *tchînlu qacys*, t.-a.

BOOTÈS, s. m., constellation. Voy. BOUVIER.

BORBORISME, s. m., بورونتى *borouny*, t.; قرقر *qarqar*, pl. a. قاراقر *qarāqyr*.

BORD, s. m.; — d'un verre, d'un gobelet, برداغك دوداغي *bārdāghūn doudāghy*. — Bord de la mer, دکز قیسی *deñyz qyici*. — Bords, poétiquement et au pl., les régions environnées d'eau, عراق يرaq. — Les bords africains, عراق افريقيه *yraq y afriqiyè*. — Avoir l'âme sur le bord des lèvres, جانى دوداغند کلمك *djāni doudāghyna guelmek*. — Rouge bord, verre plein jusqu'au bord, طاشقين قدح *thāchqyn qadeh*. — Être au bord d'un précipice, كناره مغاك تباھ و فزاده او *kenārēti meghāki tebāh u fenādè ol*. — Vaisseau de haut bord, بیوک ڪھى *būuk guemi*; — de bas bord, اافق تکنه *ousāq tekne*. — Bord à bord, en parlant des liqueurs qui remplissent toute la capacité de ce qui les contient, آغز برابر لکنہ *āghyz berāberliguinè*. — Changer le bord, reverir le navire, ڪمي يى يولدن *guemii iolyndan sāpatmaq*, صاپتمق. — Courir bord à bord, louoyer,

اورچ-ه پوجه کتمک ortcha podja
guitmek.

گمینک BORDAGE, s. masc.,
guemīnuñ qāplamaci, t.

بوردایلر, ou BORDAYER, v. n.,
اولته ایله يوریمک olta ilē iurumek, i.

BORDÉ, s. m., galon d'or ou d'argent. Voy. GALON.

BORDÉE, s. f., décharge de tous les canons d'un des côtés du vaisseau, الاباندہ alābānda. — Lâcher une bordée contre l'ennemi, دشمن دشمن، او زربنہ بر الاباندہ طوب آتھق

ductmen uzerinè bir alābānda thop åtmaq. — Essuyer une bordée, یکپارہ بر الاباندہ طوب ضربہ iekpärè bir alābānda thop zARBINÈ doutchär ol, — Au fig., une bordée d'injures, ou simpl. une bordée. Il lui a lâché une bordée, فلانہ بر الاباندہ ویردی selanè bir alābānda virdi. — Bordée, chemin que fait un vaisseau en bordayant, او لته olta. — Le navire fit une bordée, کمی بر او لته ایتدی guemi bir olta itti.

BORDEL, s. masc., خانہ orouspou khānè, t.; قھپہ خانہ qahpè khānè, p.

BORDER, v. a., garnir d'une bordure, پرواز pervāz qomaq, سنجف sindjef tchevirmek, t.; تطريز tathryz it, a.-t. — Border, v. n., s'étendre le long de certaines choses, lui servir de bord, بىنسنەذك کناري او زونلغە او زانمق bir nesnenuñ kenäri ouzounlyghyna ouzänmaq, اطرارا ythrâr it. — Border la haie, en parlant des troupes,

يولك کنارنىڭ صره لنمق - دېزلىك ioluñ kenärindè syralanmaq, dízlemek, زوقاق کنارنىڭ صق بىستە او zoqaq kenärindè saff bestë ol. — Lieu bordé de précipices, چ-پ چ-وژه او چرم tchop tchevrè outchouroum ilè tchevirilmich ier. — Bordé, c, adj., كنارلو kenärli, مظرز sindjeflenmich moutharraz, a.

BORDEREAU, s. masc., حاسابى سکەلرک edjnäci sikkèle-ruiñ hyçäbi.

BORDIGUE, s. f., enceinte formée de claires pour prendre le poisson, بالق دالیانى dälän balyq däläni, t.

BORDURE, s. fém., ce qui borde, حواسى hâchiè, pl. a. havâachi. — Bordure de miroir, آينه پروازى äüna pervâzy; — de tapis, قالىچە ذك كناري qälidjanuñ kenäri; — d'un parterre, او رمان کنارنىڭ كىي pervâzy; — d'une forêt, چىچكلاڭ پروازى tchîtcheklik pervâzy; — En t. d'armoiries, brisure qui entoure l'écu, زنجير zindjir.

BORGNE, adj. et s. com., بىر كوزى اعور bir gueuz kieur, t.; كور a'ver, pl. عوران 'ouran. — Une femme borgne, بىر كوزى كور عورت bir gueuzu keur 'avret.

BORNAGE, s. m., سنور نشانلىرى sinor nichänleri díkmie, t.; دىكمە nasbi a'lâmi houdoud.

BORNE, s. f., pierre qui marque

سنور نشانى - علامتى
sinor nichāni, 'alāmeti, t. — Planter des bornes, علایم فاصله نصب ا
'alāmi fāçylē nasb it. — Bornes, pierres qu'on met à côté des portes, ou devant les maisons, pour les préserver des atteintes des voitures,

قورقولق طاش *qorqoulyq thāch.* — Au fig., tout ce qui sert à limiter, حدود *houdoud.* — Les bornes de l'empire, حدود ملك دولت *houdoudi mulk u devlet.* — Passer les bornes, حدودی تجاوزا *houdoudi tedjāvuz it.* — Passer les bornes d'un sujet, l'outrer, صددک حدودندن *sadeduñ houdoudinden khouroudj it.* — Mettre des bornes à son ambition, حرص نام و اقباله *hyrsy nām u yq-bālinē vaz'y haddi ytidāl it.*

BORNER, v. a., mettre des bornes, سنور نشانلىرى *dīkmek*. — Limiter, resserrer dans un certain espace, قوشاتمق *gouchātmaq*, حصارا *hasr it.* — Être borné, محسور او *mahsour ol.* — Borner, au fig., modérer, وضع *vaz'y houdoud it.* — Borné ses espérances, مأمولاته تعیین *meémoulātinè ta'iini houdoud it.* — Borné, e, وضع *vaz' olounmich, mahdoud, mouthacyr.* — Au fig., avoir des vues bornées, دائره افكار و مط العاتى *dāïrē eskiār u mouthā-la'āti mahdoud u qācyr ol.* — Une fortune bornée, قوت مالية غير *qouyyeti mālīiēi ghairi vācy'a.*

واسعه *qouyyeti mālīiēi ghairi vācy'a.*

برکوزى قىپەرق باقەق *bir gueuzu qyparaq bāq-maq*, t.

كرسى طاشى *kursi thāchi*, t.

BOSQUET, s. m., t. d'archit., اغاجلق *aghādj-lyq*, قوريلق *qouroulyq*, t.

BOSSAGE, s. m., اوركچىك *eur-kudjlik*, t.; سنم *senem*, a. — Mur à bossage, اوركچلو دیوار *eurkudjlu dīvār.*

BOSSE, s. f., grosseur au dos, أرقة قنبوري *ārqa qanbouri*, t.; حدب *hadeb*, a. — Grosseur à l'estomac, كوكس قنبوري *gueuskū qanbouri.* — Enflure qui provient de contusion, قبارق *qabāraq*, طوماله *dhoumālama.* — Aspérité, محدب *dhoumāledj*, طومالج *dhoumāledj.*

haddeb. — Un terrain plein de bosses, طومالجى چوق بىر *dhoumāledji tchoq bir ier.* — Bosse, en t. de sculpture, relief d'une figure, قبارمه *qabārma*, a. — Ouvrage de ronde bosse, تسنيم *tesnîm*, a. — Dessiner d'après la bosse, copier une figure en relief, برتصويرك صورت *bir tasviruñ soureti mouçannemini álmaq.*

قبارمه ايشى *Boselage*, s. m., *qabārma ichi*, t.

قبارمه ايشى *Boseler*, v. a., *qabārma ichi ichlemek*, t.

BOSSU, e, adj. et s., qui a une bosse au dos, احدب *ahdeb*, a. —

Une femme bossue, قنبور قارى *qanbour qāry*. — Qui a une bosse à l'estomac, كوكسى قنبور *gueukuçu qanbour*. — Bossu, en parlant d'un terrain inégal et montueux, اكري بوكرىسى چوق بىر ير *egri beugrīci tchoq bir ier*.

BOSSUER, v. a., ازىمك *ezmek*, azdrmek, **BOSSUÉ**, e, ازدرمك *ezdurmek*, t. — Bossué, e, ارمش *ezylmich*, azklu, t.

BOTANISTE, s. m., اهل علم نباتات *ehli 'ylmi nebātāt*, pl. ارباب علم *erbābi 'ylmi nebātāt*. نباتات *nebātāt*

BOTRYS, s. m., plante, قربغه اوئى *qourbagha oty*, t.

BOTTE, s. f., assemblage de choses liées ensemble, دمت *demet*, t.; حزم *houzmè*, pl. حزم *houzm*.

Botte d'asperges, قوش قونمز دمىتى *qouch qonmaz demeti*. — Mettre en bottes, دمت باغلەق *demet bāghlamaq*. — Botte de soie, ايپك *ipek keltəci*. — Grosses bottes, grosses chaussures, يوغۇن چۈمە *ioughoun tchyzmè*. — Botte cirée, موم سورلاش چۈمە *moum surulmich tchyzmè*. — A propos de bottes, sans motif, سېبىز *sebebsyz*, مناسبىز *munâcebetsyz*. — Bottes, au fig., terre qui s'attache aux pieds, à la chaussure, en marchant dans un terrain gras et humide, چامور بولاشقى *tchāmour boulāchyghy*.

BOTTELAGE, subst. masc., دمت باغلەمىسى *demet bāghlamaci*.

BOTTELER, v. a., lier en bottes, دمت باغلەق *demet bāghlamaq*, t.

BOTTELEUR, subst. masc., دمت باغلەيىجي *demet hāghlaïdji*, t.

BOTTER, v. a., pourvoir de bottes, چۈمە وېرمك *tchyzmè virmek*. — Faire des bottes, چۈمە يا پەمق *tchyzmè üäpmaq*, t.; خفافت *khafāset it*, a.-t. — Chausser des bottes, چۈمە كىدرمك *tchyzmè gueidurmek*. — Se botter, چۈمە كىيمك *tchyzmè gueimek*.

BOUC, s. m., le mâle de la chèvre, تىوس *teüs*, pl. a. تىس *tuöös*. — Peau de bouc où l'on met du vin ou de l'huile, طلوم *thouloum*.

BOUCASSIN, s. m., étoffe de coton, بوجاھى *boughācy*.

BOUCHE, s. f., partie du visage, فوه *souh*, p.; دهن *dehen*, pl. a. افواه *esvāh*. — Fermer la bouche, faire taire, صوسردەرق *sousturmaq*.

— Dire quelque chose de bouche à quelqu'un, بىرمادەيى بىركىسىدەيە *bir mäddëi bir kimes-nëë chifâhen ifäde it*. — Bouche close, pour dire qu'il convient de garder le secret sur une affaire, أغزى كىلىدىك *aghzy keliidlemek* guerekultur. — Passer de bouche en bouche, اغزدن اغزى دورا *aghzyzen aghzden aghzè devr it*. — Prendre sur sa bouche, épargner sur la dépense de sa nourriture, اغزدن كىسمك *aghzyzen kesmek*. — La bouche d'un cheval, لجهه آتىك اغزى *ätün aghzy ledjmë feres*. — Cheval qui a la bouche dure, فرس شديد الاجام *fars şedid al-ğām*. — Fort en bouche, se dit d'un homme qui parle avec véhémence, أغزى كىسکين *aghzy keskin*, حديد اللسان *hadid ul-li-* fereci chedid ul-liđām.

قان. — Bouche d'une pièce à feu, طوب اغزى *thop aghzy*.

BOUCHER, v. a., le passage, - يولى *ioly*, *guetchidleri qapamaq*. — Boucher la vue d'une chose, نظارتى كسر ا *nezāreti kesr it*; نظارتە حايل او *nezāretē hāil ol*. — Se boucher les yeux, كوزى قيامق *gueuzi qapāmaq*; — les oreilles, قولاڭ قيامق *qoulāq qapāmaq*. — Bouché, fermé, clos, قپانىش *qapānmich*, باغانىش *bāghlanmich*, طيقانىش *thyqānmich*, مسدود *mesdoud*. — Qui a l'esprit bouché, عقلى طيقانىش *'aqly thyqānmich*.

BOUCHERIE, s. f., lieu où l'on tue le bétail, قناره *qynnārē*. — Tuerie, massacre, au fig., مقاتله *mouqātèle*, مذابحة *mezābehət*, a.; قيرشين *qyrghyn*, t. — Une grande boucherie, مذابحة عظيمه *mezābahaï 'azīmè*.

BOUCHOIR, s. m., plaque de fer qui sert à fermer la bouche d'un four, فرون قياني *souroun qapāghy*.

BOUCHON, s. m., ce qui sert à boucher une bouteille, طيقاج *thyqādj*, t. — Bouchon de liège, مندار طيقاجى *mantār thyqādji*; — de papier, كاغذ طيقاجى *kiāghyd thyqādji*; — de foin, اوئلاق يوالغى *otlouq iōwāla-ghy*. — Bouchon de cabaret, branche ou rameau de verdure qui lui sert d'enseigne, ميخانە نشانى *meikhānē nichāni*; et par extension, le cabaret même, ميخانە *meikhānè*.

BOUCHONNER, v. a., chiffonner, بوزمك *bourouchturmaq*, بوروشدرمق *beuzmek*, t. — Bouchonner du linge, بزى بوروشدرمق *bezî Bourouchturmaq*; — un cheval, آتى بر سهان *āty bir samān*; دوتامى ايله او ماق *toutāmi ilē ovmaq*.

BOUCLE, s. f., de cheveux, صاج حلقەسى *sātch halqaci*, t.; جعد *dja'd*, a.

BOUCLER, v. a., attacher avec une boucle, طوقه ايله باغلمق *thoqa ilē bāghlamaq*. — des cheveux, صاجى حلقە قبورمق *sātchi halqa halqa qyvyrmaq*. — Boucler un port, en fermer l'entrée, cette locution a vieilli, ليمانى سد و بند *līmāni sedd u bend it*.

BOUCLIER, s. m., arme défensive, مجن ترس *turs*, pl. a. ترس *turus*; مجان midjenn, pl. مجنون midjennet, pl. medjān. — Au fig., le bouclier de la foi, سپر دين و شريعت *siperi dīn u cheri'at*. — Faire son bouclier d'un argument, بردليلى كندو حقنه سپر قوى اتخاذ *bir delili guendu haq-qyna siperi qavi ittikhāz it*.

BOUDER, v. n., faire la mine, يوز اظهار *iuz ekclitmek*, t.; اكتشمك معارت *yzhāri me'āret it*. — Rompre tout d'un coup avec quelqu'un, دوستلقي اپىنى كىسمك *dustlyq ipini kesmek*, كوسك ون او كوسكونلوك *kuskun ol, kuskunkuluk*; كوسترمك *kusunlik gueustermek*, قطع الفت *qath'ı ulset it*.

BOUDERIE, s. f., *kuskunlik*, *kuskunkuluk*, t.

BOUDIN, s. m., boyau rempli de sang et de graisse de porc, طوكز قانيله طولوش كودن *dhoñouz qāni ilē*

dholmucht guden, t. — Petit portemanteau de cuir qu'on met sur le dos d'un cheval, *khourdj*.

خلوت اوطهسى *khalvet odhaci*, t.

BOUE, s. f., fange des rues, *vahal*, pl. a. اوحال *evhāl*, *vouhoul*. — Des rues pleines de boue, *vahal ilè memlou olān zoqāqlar*. — Construction de boue et de crachat, چالى *tchāli tchyrypti-den tāpilmich binā*. — Tirer quelqu'un de la boue, le tirer d'un état misérable, خاڭ مذلتىن رفع *khāki mezellesten ref' it*. — Trâiner quelqu'un dans la boue, le vilipender, چاموره *tchāmoura bāturmāq*. — Boue, pus qui sort d'un abcès, یاره مىدارلىغى *iāra moudārlyghy*, قىوح *iryñ*, pl. a. قىح *qyh*, *qouïouh*.

چامور طاشىدىجى *tchāmour thāchididji*, t.

BOUFFANT, e, adj., *dīk dhourour*, t. — Étoffe —, دىك طورر *dīk bāturmāq*, طورر بىرقماش *dīk bir qoumāch*.

BOUFFE, s. m. Voy. BOUFFON.

BOUFFÉE, s. f., souffle du vent, يىلەك اسەدسى *ieluñ esmèci*. —

بۇھمە دخان *hedjmeï doukhān*; — de fièvre, حمّا *hummā sirpintici*. — سرپندىسى *charab qoqouçou*.

BOUFFEE, s. f., neutre, de colère,

اوېكەدن پوڤلەق *euïguèden pufla-maq*, t. — Il bouffe de colère, عرق *yrrgy ghazabi muntefyl olour*. — Bouffer, en parlant des étoffes qui se soutiennent d'elles-mêmes, دىك طورمىق *dīk dhourmaq*.

BOUFFETTE, s. f., پىسکول *pus-kiul*, t.

BOUFFIR, v. a., شىشىرمك *chi-churmek*, قبارتىق *qabārtmaq*, شىشىمك *tenfykh it*. — v. n. تنفيخ *chichmek*, انتفاح *intisākh it*. — Bouffi, e, شىشىكن *chichkin*, قبارمىش *qabārmich*, منتفخ *muntefekh*.

SHISHKELIK, s. f., شىشكىلىك *chichkinlik*, نفحە *nafakhat*, a. — du visage, يۈز شىشكىلىكى *iuz chichkinligui*, نفحە وجه *nafakhaï vedjh*.

BOUFFON, s. m., facétieux, مقلد *mouqallid*.

BOUFFONNERIE, s. f., مقلدلىك *mouqallidlik*, سخريّة *soukh-rriet*, a.

BOUFFONNER, v. n., مقلدلىك ايج *mouqallidlik it*, a.-t.

BOUGE, s. m., petit cabinet auprès d'une chambre, ايج اوطهسى *itch odhaci*, t.

BOUGETTE, s. f., petit sac de cuir qu'on porte en voyage, هېگبە *heig-be*, t.

BOUGIE, s. f., chandelle de cire, شمع *moumi 'acel*, موم chem', pl. شموع *choumon'*, a. — Pain de bougie, بىال مومى كالچەسى *bāl moumi kultchèci*. — Bougie, petite

bou gal'a memleketuū seddi sedidi
meçābēcindē dur.

BOULEVERSEMENT, s. m., renversement, باش اشاغى يېقەلەدە bâch achâghy iyqylma, t.; انهدام inhidâm, a. — انتكاس intikiâs. — Au fig., désordre qui arrive dans les affaires, الت اوست alt ust olmaq-lyq, a. — النى اوستنە چوپىرمە altini ustunê tchevîrmè, a. هرج ومرج herdj u merdj, a. انتكاس الاحول intikiâs ul-ahvâl.

BOULEVERSER, v. a., mettre sens dessus dessous, الاق بولاق alâq boulâq it, a. انهدام inhidâm it. — امور oumour u ahvalini târ u mär it. — Bouleverser le royaume, l'Etat, نظام ملک و دولتى nizâmi mulk u devleti zîr u ziber it, alt ust it. — Bouleverser l'esprit de quelqu'un, le troubler, شاشرمق châ-churmaq, a. پريشانى ذهنه بادى او perîchânii zyhninè bâdi ol. — Boulevercé, e, الت اوست اوش alt ust olmich, a. باش اشاغى يېقەلەش bâch achâghy iyqylmich, a. منه munhedim.

BOULEVUE(A LA),adv.. صايمەرق sâimañaraq, t.; من غير تأمل min ghaïrite ammul, a.—Faire une chose à la boulevue, برايشى من غير تأمل bir ichi min ghaïri te'ammul ichlemek.

BOULICHE, s. f., كوب keup, t.

BOULIMIE, s. f., جوع بقرى djou'y baqarüü, a. بوليموس boulîmous, a.

كوكرجين خانە BOULIN, s. m., gueuierdjîn khâne boudjâ-ghy, a. بوجاغى كوكرجين بواسى gueuierdjîn iouvâci, t.

BOULINE, s. f., بوريئە ايپى bouřina ipi, t.

BOULINER, v. n., naviguer avec un vent de biais, بورىندە ھاسىلە Bourîna havâcilé guitmek. — Il va boulinant, se dit d'un homme qui va d'un pas pesant, penchant du côté où il appuie, يان يان بورىپەك iän iän iurumek.

BOULINGRIN, s. m., tchîm evlek, t. چىم اولك

BOULINIER, s. m., بورىندە يە چيقانbourînaïe tchyrqân guemi, t. كىمى

BOULOIR, s. m., instrument pour remuer la chaux, ڪرج چالقدان kiredj tchâlqadân, t.

BOULON, s. masc., پرچىنلۇ چاوتە pertchînlu tchâvta, t.

BOULONNER, v. a., پرچىنلۇ چاوتە ايلە قويىلدەرك - بىشدرەك per-tchînlu tchâvta ilè qavîlechturemek, bitichturmek, t.

BOUQUET, s. m., دستە بنفسەنە bouquet tchîtchek bâghy, a. حزمه ازهار houzmiî ezhär. — Un bouquet de violettes, دستە destëi benefchë. — Bouquet, assemblage de certaines choses liées ensemble, باغ bâgh, a. عدد 'aded, aqd, pl. a. عقود 'ouqoud. — Un bouquet de plumes, بير عدد قوش يلىكى باغى bir 'aded qouch ielegui bâghy; — de perles, اينجو باغى indjon bâghy.

BOUQUETIER, s. m., چىچىكلەك قاب vase propre à mettre des fleurs, tchîtcheklik qâb, t.

BOUQUIN, s. masc., vieux bouc, قوجهه مش تکه *qodjamich tekiè*. — Lièvre mâle, ارکىك طاوشان *erkek thāouchān*, t.

BOUQUINER, v. n., en parlant des lièvres qui couvrent leurs femelles, ارکىك طاوشان دېشى يە آشەق *erkek thāouchān dîchüe áchanaq*.

BOURACAN, s. m., قبا فرنك شالىسى *qabā frenk chālīci*, t.

BOURBEUX, se, adj., بالچقلو, *bâl-tchyqlu*, t.; كثیر الوحل *kecir ul-vahal*, a.

BOURBIER, s. m., بتاقلق *batāq-lyq*, t. — Au fig., affaire d'où il est difficile de se retirer, خروجى مشكل *khouroudji muchkil oladjaq vertha*.

BOURDER, v. n., ذولنكىك *zevk-lenmek*, يلان سويمك *yalan scuilemek*, t.

BOURDEUR, s. m. Voy. MENTEUR.

BOURDILLON, s. masc., فوجى تختەسى اغاچى *soutchou takhtaci aghādji*, t.

BOURDON, s. m., grosse cloche, ذاكوس ايرى چاڭ *iri tchāñ*, t.; كېبىر *nāqouci kebîr*, a.

BOURDONNEMENT, s. m., bruit des bourdons, des abeilles, وزردى *vizyrdi*, t.; طنین *thanîn*, a. — Au fig., bruit sourd de voix non articulées et qui ordinairement expriment un murmure, فسلدى مىلدەمە *mirildama*, *sicildy*.

BOURDONNER, v. n., وزدامق اغنان *vizyrdāmaq*, t.; آغانان *yghnān it*, a.-t.

BOURGEOIS (LE), s. m., le corps des citoyens d'une ville, شهر اهالىسى

اهالىء بىلەل *ehālīi bîlêl* beldè. — Bourgeois, le maître chez lequel des ouvriers travaillent, اوستە معلم *mou'allim*. — Bourgeois, t. de dénigrement, pour reprocher à un homme qu'il n'est pas noble ou qu'il manque d'usage, فظ قبا *qabā*, *fyzz*.

BOURGEOISIE, s. fém., qualité de bourgeois, شهرلولك *chehirlulik*, t.; بلدیت *belediyyet*, a. — Droit de bourgeoisie, شهرلولك حقى *chehir-lulik haqqı*. — Collectivement, les bourgeois mêmes d'une ville, جميع اهالىء بلك *djemî' ehālīi beldè*.

BOURGEON, s. m., de vigne, اصەھە فارىز *asma filizi*. — Bourgeon, bube qui vient au visage, قعولة *quom' outlet*, pl. a. قياعيل *qamā'ył*.

BOURGEONNER, v. n., pousser des bourgeons, طومروجتلۇمۇق *thouumrou-djyrylanmaq*. — Bourgeonné, e, en parlant du visage, قبارچقلۇو *qabār-djyqlu*.

BOURRASQUE, s. f., tourbillon de vent impétueux et de peu de durée, ريسح ثائب قاي *ryhy sâib*, a.

BOURRE, s. f., amas de poils d'animaux quadrupèdes, يوك اۋاتىسى *ieuñ oufânticy*. — Bourre d'une arme à feu, خرتوج طاپەسى *khartoudj thāpacı*. — Bourre de laine ou bourre lanice, يوك وىپانچى طلاشى *ieuñ ve iapāghy thylächi*. — Bourre de soie, اىپك خردەسى *ipek khour-deci*. — Bourre, remplissage dans un écrit, يونغە *iiongha*.

BOURREAU, s. m. et adj., au fig., cruel, inhumain, مرحمسز *merhamet-syz*. — C'est un vrai bourreau, صرف برجلاّد در *syrf bir djel-lädtur*.

BOURRÉE, s. f., چالى دمتى *tchâli demeti*, اغاج بودانتسى دمتى *aghâdj boudântici demeti*, t.

احکاك قلب ا يوركى *yhkiäki qalb it*, a.-t.; طرملايوب قازيمق *iüregui thyrma-läiup qäzymaq*, t. — Bourrelé, e, شديد *thyrmäntilu*, الاختاك *chedid ul-yhtikiäk*, پر خراش *pur khyrâch*. — Conscience *bourreléc*, قلب اختاك الود *qalbi yhtikiäk åloud*.

BOURRELIER, s. m., سراج *sarrädj*, pl. a. سراجين *sarrädjîn*.

BOURRER, v. a.; — une arme à feu, خرتوج او زرينه طاپه او رمق *khartoudj uzerînè thâpa ourmaq*; — تفنكه و طوپه طاپه او رمق *tufenguè vè thopè thâpa ourmaq*.

اورزون زنبيل *ourzoun zembîl*, a.

BOURRIQUET, s. m., civière qui sert à enlever des moellons et du mortier, مولوز طاشى وبالچق *moloz thâchi vè bâltchyg qälduradjaq tedjkerè*, قالدره-چق تجكره *moloz thâchi vè bâltchyg qälduradjaq tedjkerè*, چرخلو تجكره *tcherkhlu tedjkerè*, t.

BOURRU, e, adj., چتىن خويلىو *tchetîn khouiïlu*, t.; شرييس *cherîs*, a.; شرييس الطبع براًدم *cherîs uth-thab' bir ädem*.

BOURSE, s. féin., كيس *kîs*, pl. a.

اكياس *ekîas*. — Bourse à ressort, زنبركلو كيسه *zembereklu kîcê*. — Faire bourse commune entre soi, دخل و خرج بينلرنك مشترك او *dakhl u khardj beinlerindë muchterek ol*. — Faire une affaire sans bourse délier, كيسه يه طوقنىقسزىن *muchte-rek kîs*. — مصلحتى بتوترك *kicëti dhoqoun-maqszîn maslahati biturmek*. — Bourse, pension fondée dans un collège pour entretenir un écolier, مكتبل كى طالبه مدار معاش أولدرق *mektebdëki thâlebë medâri mo'âch olaraq vîrilân mev-qous*. — Bourse, ويلان موقف *mevqous*. — lieu où s'assemblent les négociants et autres pour traiter d'affaires, بازركانلار و ساير كىمسەنلر لىك ايش يرى *bâzyrgüänlar vè sâîr kimesnelerüñ ich ieri*. — Bouses, sacs de cuir qui se mettent aux deux côtés de la selle du cheval, هكبه *heigbë*. — Bourse, la peau qui enveloppe les testicules, خايە طوبرەسى *khâïe thobraci*.

BOURSIER, s. m., celui qui jouit d'une bourse dans un collège, مكتبل صاحبى اولان طالب *mektebdë mevqous sâhybi olân thâlib*.

BOURSILLER, v. a., قورامە ايلە *qavrâma ilè eudêmek*, او دەمك على طريق الغرما ويرمك - ادا *'ala tharyq ul-ghouremâ vírmek, edâ it*.

BOURSOUFLER, v. a., تنفيخ *tensykh it*, a.-t. — Boursouflé, e, شيشمش قبارميش *qabärmich*, شيششك *chich-mich*, قبارميش *chichkin*.

BOURSOULURE, s. f., شيشكيناڭ *shishkinan*.

chichkînlik, t.; فُخْخَة *nafakhat*, a. — Il a de la boursoufure dans le visage, يوزنلۇ شىشىكىنىڭ واردر *iuzundè chichkînlik vârdur*.

التي اوستنە BOUSCULER, v. a., چویرمك *alty ustunè tchevîrmek*, t.; زير وزير *zîr u ziber it*, p.-t.— Bousculé, e, الـ اـ اوـتـ alt ust, التـ اوـتـنـهـ الـ تـيـ اوـتـنـهـ چـوـيرـمـشـ *alty ustunè tchevîrilmich*.

اوکوز فـشـقـیـسـیـ BOUSE, s. fém., - تـرـسـیـ *eukuz fychqyci*, tersy. — اـینـكـ تـرـسـیـ *inek tersi*.

BOUSILLAGE, s. masc., chaume et terre détrempée, صـمـانـلـوـ بـالـچـقـ *samanlu bâltchyq*.

بـالـچـقـ صـوـامـقـ BOUSILLER, v. a., *bâltchyq syvâmaq*. — Bousillé, e, يـالـچـقـ صـوـالـوـ *bâltchyq syvâlu*.

بـالـچـقـ يـاـپـجـيـسـیـ BOUSILLEUR, s. masc., يـوـغـورـيـجـىـ *bâltchyq iápoudjicî toughourîdji*, t.

غاـيـاتـ غـايـاتـ BOUT, s. m., extrémité, *ghâiet*, pl. a. باـغـچـهـ فـكـ غـايـتـىـ *bâghtchenuñ ghâieti*. — Le bout de l'oreille, ۋـلـاقـ يـوـشـغـىـ *qoulâq ioumouchaghy*. — Rire du bout des dents, كـوـكـسـرـ كـلـمـكـ *gueuñulsyz gulmek*. — Savoir sur le bout du doigt, النـ طـوـتـارـ كـبـىـ مـضـبـطـ *elindè thoutâr guibi marbouth u ma'loumi ol*. — Toucher du bout du doigt, ne pas trop appuyer, بـرـايـشـ پـرـمـغـكـ اوـجـىـ *bir ichi parmaghuñ oudjou ilè thoutmaq*.

اوـجـىـ طـوـتـهـ قـ بـرـايـشـ مـمـدـ اـمـزـكـىـ *memî emzegui*.

اوـجـىـ اوـلـاشـمـشـ Bout à bout, كـنـارـىـ سـكـنـارـىـ *oudjoudjinè oulâchmich*, — كـنـارـىـنـهـ بـتـشـكـ kenâri kenârinè bitchik. — Avoir peine à joindre les deux bouts, ايـكـىـ اوـجـىـ كـوـجـ اـيـلـهـ *iki oudjou gutch ilè bir ierè gueturmek*. — Au bout du compte, après tout, صـوـكـنـكـ soñinda, اـخـرـ الـأـمـرـ akher ul-emr, نهاـيـاتـ كـارـ *nihâeti kiâr*. — De bout en bout, d'une extrémité à l'autre, بـرـ باـشـدـنـ بـرـ باـشـهـ قـدرـ *bir bâchdan bir bâcha qadar*, باـشـنـدـنـ صـوـكـنـهـ قـدـرـ *bâchindan soñina qadar*, مـنـ اوـلـهـ الىـ اـخـرـ *min evvelihi ila akherihi*.

BOUTADE, s. f., جـلـالـ *djelâl*, t.; فـلـتـاتـ feltet, pl. a. — C'est un homme qui a des boutades, كـثـيـرـ الـفـلـتـاتـ بـرـ آـدـمـدـرـ *kecîr ul-feltât bir âdemdur*.

BOUTANT, adj. m. Voy. BUTANT.

BOUTE-FEU, s. masc., incendiaire, قـونـدـاـقـچـىـ *qondâqtchi*, t. — Bâton dont le bois est garni d'une mèche pour mettre le feu au canon, فـتـيلـ قـونـدـاـغـىـ *fîtl qondâghy*, t.

BOUTEILLE, s. f., vase propre à contenir les liqueurs, بـوقـالـ *boqâl*. — en bois, pour mettre de l'eau en voyage; sorte de calebasse, چـوـتـرـهـ *tchotra*, t. — Bouteille de vinaigre, سـرـكـهـ بـوقـالـ *sirkè boqâli*. — Coiffer une bouteille, بـوقـالـكـ اـغـزـىـنـىـ *boqâluñ aghzîni*, باـغـلـمـقـ *bâglamcq*.

BOUTEROLLE, s. fém., garniture qu'on met au bout du fourreau d'une épée, قـينـ دـيـبـلـكـىـ *qyrn dibligui*, t.

BOUTIQUES, au pl. a. دکاکیین *dekiākīn*. — Avoir boutique, صاحب دکان او *sāhyb dukkiān ol*. — Garçon de boutique, دکان او شاشي *dukkiān ouchāghy*. — Ouvrir une boutique, دکان اچمق *dukkiān atchmaq*. — Fonds de boutique, marchandise passée de mode, qui ne se vend plus, دکان قائمش یانغین مال *dukkiāndē qālmich iätghyn māl*.

BOUTOIR, s. m., instrument des maréchaux, سونتراج *sontrālj*.

BOUTON, s. m., bourgeon des arbres et des plantes, طومروج—ق *thoumroudjyq*. — Bouton de feu, bouton de fer rougi au feu, dont les chirurgiens et les maréchaux font usage, داغلغى دوكىمىسى *dhāghlyghy deūmeci*.

BOUTONNER, v. n., pousser des boutons, غنچە سورمك *ghontchë surmek*.

اناىندن آيرلىش *anācinden*, دال فدانى *āirilmich däl fidāni*, t.

موته قوشى *mouta qouchou*, t.

BOVINE, adj. f. — Les bêtes bovines, صغرقىمندن اولان حيوانات *syghyr qysminden olān haïvānat*.

BOYAU, s. m., intestin, معا *mi'ā*, pl. a. امعا *em'ā*. — Descente de boyaux, rupture du péritoine, بغرسق *baghyrsaq inmèci*. — Cheval qui a du boyau, qui a beaucoup de flanc, قبورغىسى قوند ات *qabourghaci qond ät*. — Boyau, conduit de cuir adapté à une machine pour transporter l'eau, خرطوم *kharthoum*.

BOZAN', s. m., breuvage fait avec du millet, بوزة *bouza*, t.

BRACHIAL, e, adject., قوله متعلق *qola mute'allyq*, t.; ذراعي *zirā'yī*, a.

Muscle brachial, عضله ذراعيه *'azalēi zirā'yīc*. — Artère brachiale, قول طمري *qol dhamari*. — Nerfs brachiaux, قول سكرلرى *qol siñyrleri*.

BRACHYGRAPHE, s. masc., كاتب الارقام المختمة *kiālib ul-arqām el-murakhkhyet*, a.

BRACHYGRAPHIE, s. f., فن الكتابة بالترخيمات *fenn ul-kitābet bit-terkhymāt*, a.

BRAHMANE, s. m., برهمن *berhemen*, berchmen, pl. براهمة *berāhemet*.

قال اولىش و پىشىش *qäl olmich vē pekichmich* قطران *qathrān*. — Brai gras, ياغلو قطران *iäghlu qathrān*, t.

BRAILLARD, e, adj. et s., باخرش *bâghyrghan*, يايغره جى *yāïgharadjî*.

BRAILLER, v. n., يايغره ا *iäi-ghare* it.

BRAIRE, v. n., نهيق ا *nehiq it*, a.-t.

BRAISE, s. f., جمرة *djumret*, pl. a. جمرات *djumrāt*.

BRAISIER, s. m., قور قويىد جق *qor qoïadjaq tekne*, t.

BRAISIERE, s. f., صحن *sahn*, a.

BRAMER, v. n., كىيك مللەمك *gueïk mellemek*, t.; فزاب ا *nizāb it*, a.-t.

BRANCHE, s. f., le bois que pousse le tronc d'un arbre, خصن *ghousn*, pl. a. اخسان *aghsān*, غصون *ghou-*

çoun; شاخ *châkh*, p.—Grosse branche, غصن *kebîr* اییری دال *iri däl*, اییری دال *ghousni kebîr*. — Branche, au fig., les différentes parties d'une affaire, d'une entreprise, d'une science, فرع *fer'*, فروعات *serou'ât*, فروعات *furou'*, شعب *cha'b*, pl. شعاب *cha'âb*. — Les différentes branches des mathématiques, علوم ریاضیه‌نک *furou'at* فروعات، عدیده مختلفه‌سی *'ouloumi riäzüie-nüñ furou'âti' adîdëi moukhtelisëci*. — Sauter de branche en branche, دالدن داله قونم—ق *dâlden dâlè qonmaq*. — Branches, en t. d'anat., فروع الشراین *furou' uch-cherâin*. — Branche, en t. de généalogie, شعبه *cha'bè*. — Il est l'aîné de sa branche, شجن شجره نسبتک ولد کبیریدر *chedjni chedjerëi necebînuñ veledi kebîridur*. — Une branche de commerce, تجارتک بر شعبه‌سی *tidjâretuñ bir cha'bèci*. — Branches, les deux pièces de fer qui tiennent au mors du cheval, کم قولی *guem qoly*. — Un chandelier à plusieurs branches, قوللری چوق برمعدان *qol-lerî tchoq bir cham'dân*, شمعدان *sham'dân* کثیر الاشسان *cham'dâni kecîr ul-aghsân*.

BRANCHER, v. n., en parlant des oiseaux qui perchent sur des branches, دال او زرنل قونم—ق *däl uzerindë qonmich*, استطمام *istyth-mâm it*, a.-t. — Branché, e, دال او زرنل قونمش *däl uzerindë qonmich*.

BRANCHIES, s. f. pl., les ouïes des poissons, بالگر قولاقلری *bâly-ghuñ qoulâqleri*, t.

BRANDE, s. f., اوینجه دال *indjë däl*, اوافق دال *ousaq däl*, t. اللری *elleri* اویناتمك *ouïnatmag*, t.; ارفال اویناتمك *irfâli ciädi it*, a.-t. BRANDIR, v. a., اویناتمك *ouïnatmag*, t. BRANDON, s. m., sorte de flambeau de paille tortillée, مشعله *mech'alè*, pl. a. *mechâyl*. — Corps enflammé qui s'élève d'un incendie, آتشلاو کوسکو *âtechlu keusku*, t.; جذوات *djizvet*, pl. a. *djezvât* جذاء *djezâ*. — Au fig., les bran- dards de la discorde, جذوات عدوان *djezvâti' oudvân u chiqâq*. وشقاق *djezvâti' oudvân u chiqâq*. BRANLANT, e, adj., qui branle, صارصایجی *sâlynûdjî*, مرجف *murdjif*, a. — Tête branlante, ساللور باش *sâl-lyneur bâch*. — Au fig., branlant, mal assuré, زاییدار *mutezelzel*, متزلزل *nâpâidär*.

BRANLE, s. m., agitation de ce qui est remué tantôt d'un côté, tantôt de l'autre, اوینايش *oïnâich*, مراجف *sarsylich*, t.; رجفان *redjfan*, a. — Première impulsion donnée à une chose, دپرنش *teprenich*, هزهze *hez-hezè*. — Donner le branle à une affaire, la mettre en mouvement, بـر مصالحتی *bir maslahati iürutmek*. — Branle, espèce de hamac, اصمہ یتاق *asmâ iatâq*.

BRANLE-BAS, s. m., t. de mar., جنکه تدارکی *guemidé djengue tedâruki*, t.

BRANLEMENT, s. masc., مصالش *sarsylich*, t.; رجفان *redjfan*, a. —

بۈك
عىرەتىك صارىلىشى
سârsylichî; — de la tête, باش
صارىلىشى سârsylichî.

BRANLER, v. a., agiter, remuer,
تەھرىيەك ا تەھرىيەق
tahrîk it. — Être agité, pencher de
côté et d'autre, اينامق oïnâmaq,
sarsalmaq, تۆزۈل ا تۆزۈلق
tezel-zul it. — Ne
branlez pas, ne bougez pas, اول
يىردىن قىلدانەد ol ierden qymyl-
dânma.

BRAQUEMENT, s. masc., دوندرەمە
deundurmë, دونمە deunmë, چویرلە دونمە
tchevîrilmë, t. — Le braquement du
canon, طۆپك دوندرىمىسى, thopun
deundurilmeci.

BRAQUER, v. a., دوندرىمەك
deundurmek, چویرىمەك tchevîrmek, t. —
Braquer le canon contre l'ennemi,
طوبى دشمن اوزرىنى دوندرىمەك
thopy duchmen uzerinê deundurmek.
— Braquer la vue, les yeux, كوز
gueuz dikmek.

BRAS, s. m., el. Ce mot, qui
en turc signifie main, s'emploie par
extension pour bras. — Le bras droit,
صاغ ال sâgh el, قول قول قول قول
sâgh qol, صاغ قول sâgh qol.
— Un bras fort, قوتلى قول قول قول
qol, ساعد قول sâ'ydi qavi; — ner-
veux, سکرلو قول siñyrlu qol. — Le-
ver, hausser le bras, الى فالدرىمەق
eli qâldurmaq. — Étendre le bras,
ال او زاتق el ouzatmaq. — Moulin
à bras, ال دىئرمەنى el deiermени.
— Au propre, couper bras et jambes
à quelqu'un, بىر كىمسەنەتك النى bir kimes-
نى كىمسەتك - قىرقىق.

nênuñ elini aüäghyni kesmek, qyr-
maq; au fig., قولنى قفادىنى كىسمك
qolyny qanâdîni kesmek. — Cette
nouvelle nous coupe bras et jambes,

بو خېر قولىزى قنادىمىزى كىسر
haber qolumizy qanâdimizy kecer.
— Porter un enfant sur ses bras,
قوجاڭندە بىر چۈچۈق كوتۇرمەك
qodjâghynda bir tehodjouq gutur-
mek; — un paquet sous le bras,
قولتىقدە بىر بوغىچە كوتۇرمەك
touqta bir boghtcha guturmek. —

قوللىرى Avoir les bras retroussés,
صىغەمەق qollari syghamaq. — Vivre
عمل يىدىلە تعىيش ا ameli iedile te aiiuch it. — Avoir les
bras croisés, rester à rien faire, الى
باڭلۇ طورمەق eli bâghlu dhourmaq.

قول قوتىي qol quovveti, يىد قدرت iedi qoudret.
— Qui a les bras longs, qui a de la
puissance, الى او زون eli ouzoun. —
Bras, vaillance, exploits militaires,
الى لىك زورى eluñ zori. — On dit
qu'une personne est le bras droit
d'une autre, ou le principal instru-
ment dont il se sert, صاغ الى مقامنى
sâgh eli maqâmindë dur, يىد در
iedi üumnâci meçâbécindë dur. — Chaise à bras,
قوللى قوللى sandâlîc. — A
bras, à force de bras, الى قوتىلە el
quovvetilé, كىد ايتادى ايادى keddi
eüändi ilé.

BRASIER, s. m., feu de charbons
ardents, آتش قورى átech qory, t.

آتش قورى átech qory nze-
rindë pichurmek, t.

BRASSARD, s. m., sorte d'ancienne armure, قولچاق *qoltchāq*, t.

BRASSÉE, s. f., قوجاقلق *qodjāqlyq*, t. — Une brassée de bois, بـر *bir* قوجاقلق اوـن *qodjāqlıq odhoun*. — Importer à brassées,

قوجاقلق قوجاقلق الـب كـتـورـمـك *qodjāqlıq qodjāqlıq alup guturmek*.

BRASSER, v. a., remuer les liquides à force de bras, چـالـقـمـق *tchālqamaq*, t.; تـرجـيـح *terdjīd* it, a.-t. Brassier de la bière, اـرـپـه صـوـيـي *arpa souii iāpmaq*.

BRASSEUR, s. m., اـرـپـه صـوـيـي يـپـان *arpa souii iāpan*, t. قـولاـجـ اـيلـهـ اوـلـچـهـ *goulādj ilē eultchmē*, قـولاـجـمـهـ *goulādjlama*, t.

BRASSIAGE, s. m., صـايـمـقـسـلـقـ *sāimqesləq*, t.; عدم مـحـابـاتـ *ademi mehābat*, a.; بيـپـواـقـ *bi pervałyq*.

BRAVE, adj. com., valeureux, شـجـاعـ *chedji'*, pl. a. شـجـاعـ *chudjā'*, p.—Brave, honnête, اـهـلـ عـرـضـ *ehli yrz*.

BRAVEMENT, adv., vaillamment, يـكـتـقـهـ سـنـهـ *iiguitcheciné*, t.; بالـشـجـاعـةـ *bil-chedjā'at*, a.—Habillement, adroitemeht, استـادـجـهـ سـنـهـ *ustāddjeciné*, مـهـارـتـ اـيلـهـ *mehāret ilē*, a.-t.; بالـمـهـارـةـ *bil-mehāret*.

BRAVER, v. a., affronter, قـورـقـوبـ *qorqoup* صـاقـنـامـقـ *sāqynmāmaq*, t.

استـحـقـارـ خـطـراـ *istyhqāri khathar* it.—Braver, morguer, آورـدـ كـوـسـتـرـمـكـ *āvourd gueustermek*, طـفـرـهـ كـوـسـتـرـمـكـ *thafra gueustermek*, اـظـهـارـ جـبـرـوتـ *izhāri djebrouit*.

BRAVOURE, s. f., hamācet, بـسـالـهـ *beçālet* جـلـادـتـ *djelādet*, a.; دـلـاوـرـىـ *dilāveri*, p..

BRAYER, v. a., enduire de brai liquide, كـمـىـيـيـ يـاـغـلـوـ قـطـرـانـ *guemüi īāghlu qathrān ilē īāghlamaq*.

BREBIS, s. f. En parlant d'une personne dont on craint l'exemple corrupteur, on dit que c'est une brebis galeuse qu'il faut séparer du troupeau اـيـچـنـدـنـ چـيـقارـلـهـ جـقـ *itchinden tchygāryladjaq oïouzlu bir qoïoundur*. — Brebis, en langage de l'Écriture, un chrétien, en tant qu'il est sous la conduite de son pasteur, سورـىـ اـويـزـلىـ بـرـ قـوـيـونـدـرـ *suru itchinden rabyz*, pl. a. رـبـاصـ *rubazā*.

BRÈCHE, s. f., ouverture faite à ce qui sert de clôture, فـرـجـدـ ثـلـمـهـ *sulmē*, ferdjē.—Faire une brèche à un cou-
teau, بـچـاغـيـ كـدـمـكـ *bitchāghy guedemek*. — Brèche, au fig., tort fait à une chose, سـكـتـهـ رـخـنـهـ *rakhnē*. — Faire brèche à la fortune de quelqu'un, برـكـمـسـنـهـ نـكـ قـوـتـ مـالـيـهـ سـنـهـ *bir kimesnēnuñ qouveti mālliéciné irāci kesr u rakhnē it*.

BRÈCHE-DENT, s. com., اوـكـ دـوشـوكـ *eū dīchi duchuk*, t.; اـثـرـمـ *esrem*, a.

BRECHET, s. m. fam., os de la partie inférieure de la poitrine ,

وزی BREDOUILIER, v. n., کوه لیده رک seuzu gueeve-lierek seuülemek, t.; تشغش teçagh-sagh it, a.-t.

—وزی BREDOUILLEUR, se, s.,
شغاغه کوه لر seuzu guevèler, t.;
ساغه زبار saghsāgh, a.; کلته زبان kelté zebān.

BREF, adv., en peu de mots,
سوزك قىسى سى sezuñ qyssaci, t.;
حاصلى hacyli, a. — Parler bref,
چاپك سويمك tchāpouk seuilemek.

بِرِيمْ پاپا BREF, s. m., du pape, ریم پاپا طرفندن ویریلان روس *rīm pāpā* *tarafindan vīrilān rou'ous.*

BREF, ève, adj., court, de peu de durée, قاصِر qācīr, مختصر moukhtaçar, a. — Le délai ou temps accordé est trop bref, ويريلان virillān مهملات بغايت قصهه در let begħuċet qyssadur. — La première voyelle de ce mot est brève, بـ لفظك جـءـ اوـلـيـ مـقـصـورـ در zuñ djuż̊ y evveli maqsourdur.

BREHAIGNE, s. f., se dit des femelles des animaux qui sont stériles, قسيير *qaṣīr*, عاقر *'āqyr*, a.

قمار بازلغه BRELANDER, v. a.,
دوشکون او *qoumār bāzlygha duch-kun ol*, t.

قماردلیسی BRELANDIER, ÈRE, s.,
qoumârdelici, t.

أوفاتمق oufâtmq, v. a., بستون busbutun, اوفانمشدر oufân-michtur, i.—Voilà qui est tout brésillé,

BRETTELLE, s. f., قولاك *qolāñ*, t.

BRETELLER, v. act., tailler une

pierre, طاش يونمق *thāch ionmaq*,

t. — Gratter un mur avec un instrument à dents, رنگ ایله rend ēlemek, قازمق rend ēlē qāzmaq, t.

BREU, s. m., buisson, lieu planté
d'arbres گورۇق qourou, aghādjlyq, t.

BREUILLER, v. a. Voy. CARGUER.

BREUILS, s. m. pl. Voy. CARGUE.

BREUVAGE, s. m., شربت *cherbet*,

مشروبات *mechroub, pl. a.* *mechroubāt.*

نماز کتابی BRÉVIAIRE, s. m., *namāz kitābi*, t.

BRIBE, s. f., gros morceau de pain.
ای-ری اتمک پارچه سی *iri etmek pārtaħaci*, t.

BRIDES, s. f. pl., restes d'un repas, يمكدن باقى قالانى *iemekten bāqy qālāni*, t., بقية طعام *baqqēi tha'ām*, a.

BRICK ou BRIG, s. m., navire à deux mâts, ایکی دیرکا - و کمی iki direklu guemi, بربق کمیسی briq guemici. — Brick de guerre, بیلک brick de guerre, بربق کمیسی briq guemici; بازارکان بربق کمیسی bazarqan briq guemici.

BRICOLE, s. f., partie du harnais
d'un cheval, كوكسيلک *gueugucilik*, t. — Au fig., jouer de bricole,
user de voies trompeuses et détour-
nées, حقة بازلق *hoqqabâzlyq* it.
— De bricole, par bricole, indirecte-
ment, صاپه يولدن *sâpa ioldan*. —
Bricoles, sorte de filet pour prendre
des cerfs, كىكىت آغى *gucik äghy*.

BRIDE, s. f., les rênes seules du cheval, دزکن - *dízguín*, t.

-- Mener un cheval par la bride,

دیزکیننى آنلىك طوندرق كوتورمك
dızguınini eldè thoutaraq aty gueuturmek. — Au fig., tenir la bride haute à quelqu'un, le traiter avec une sorte de sévérité, بىر كەمسەندىك *bir kimes-nenüñ dızguınini syq thoutmaq;* — ارخاى عنان رخصت ا *irkhāt' ynäni rouksat it.* — Bride, petit cordon d'un béguin d'enfant, معصومك اسکوفهسى ياخى *muhkem bāghlamaq, t.*; قېچال *tazyyq it, a.-t.*

BRIDER, v. act., ceindre, serrer étroitement, قىصرىمىق *qysturmaq,* حكم *syqqıchturmaq, t.*; صيقشىدرمىق باغمىق *muhkem bāghlamaq, t.*; تضييق *mudjidden thaleb it.*

BRIÈVEMENT, adv., قصاجه *qys-sädjè, a.-t.*; مختصرًا *moukhtaçaren, 'ala tharyq ul-ykhtiçär.*

BRIÈVETÉ, s. f., قصارت *qaçäret, a.* — La brièveté de la vie, مدت قصارت *qath' uth-tharyq, pl. a.* عمرك قصارت و اختصارى *muddeti eumruñ qaçäret u ykhtiçäri.*

BRIGAND, s. m., voleur de grand chemin, قاطع الطريق *qāthy' uth-tharyq, pl. a.* — Concussionnaire, قطاع الطريق *qouth-thā' uth-tharyq.* — *Concussionnaire, nehb*, نهاب *nehâb, iaghmāguer, p.* يغماكر *iaghmāguer, a.*

BRIGANDAGE, s. m., vol de grands chemins, قطع الطريق *qath' uth-tharyq, a.*; رەزىلەك *rehzenlik.* — Concussion, exaction, injustice, نهبا *nehb, pl. a.* ئەنۋەجىلەك *iaghmādjılık, t.* ئەنۋەجىلەك *nehâb;* ئەنۋەجىلەك *iaghmādjılık, t.*

zoulm, pl. mezâlim. — Toute espèce de volerie, خىرسازلىق *khyrsyz-lyq, seriqat.*

BRIGANTIN, s. m., براغانلىق تعىير اولۇنۇر بۇ نوع چىتىرى *brāghāntin ta'bîr olounour bir nev' y tchektiri.*

BRIGUE, s. fém., poursuite vive, محاولات *mouhâvelè, pl. a.* محاولة *mouhâvelât.* — Faire une brigue, محاولة يە تصدى *mouhâvelât te-caddi it.* — Brigue, faction, parti, فرقە معاقدىن *fırqâi mou' āqydîn.*

BRIGUER, v. a., poursuivre par brigue, اطراف پېيدا ايلىك رىك *ethrâf peidâ iderek tchâlichmaq.* — Rechercher avec empressement, مجدداً طلب *mudjidden thaleb it.*

BRIGUEUR, s. m., celui qui brigue, طلبكار *isteklu, t.* استكلو *thalebkiär.*

BRILLAMENT, adv., پارلاقلىق ايلە، دېنلىق و پېرتە، دېنلىق *pârlâqlıq ilè, t.*; رەنقاڭ *revnaq u pertev ilè.*

BRILLANT, e, adj., qui a un grand éclat, بىرلاقلىق *berrâq lâmy', a.*; درخشان *dirakhchân, p.* — Vertus brillantes, فضايل جليلە *sezâili dje-lîlè.* — Brillant, s. m., éclat, lustre, فروع پارلاقلىق *furoough, pârlâqlıq, lem'a.* — Diamant taillé à facettes, پىرانىتە طاشى *pirlânta thâchi.*

BRILLANTER, v. a., tailler des diamants à facettes, الماسى پىرانىتە *elmâci pirlânta terâchilè ichlemek.* — Au fig., style brillanté, مەھۋە سېك و عبارە *mumevveh u memzouq sebk u'ybârê.* يلاپىمىق *Briller, v. n., reluire,*

تَلَالَوْا *talâbîmaq*, t.; نَشْرٌ صِيَا *nechri zîâ* نَشْرٌ نُورًا *nechri nour it*, t. — تَلَالَلَى *tilâlou it*, t. او *mutelâli ol*.

Briller, au fig., رونق افسان او *rev-naq eschân ol*, پرتوتام ايله فايق *pertevi tâmm ilè fâyq ul-agrân ol*.

BRIN, s. m., ce que le grain pousse d'abord hors de terre, يَرْدَن يَكَى *ierden ienî* چیقان نبات اوچى *ichyqân nebât oudjou*. — Scion, كورپە *keurpê silyz*. — Brin, en parlant du poil et du crin, توى تلى *tüü telî*.

— Arracher le crin brin à brin, آت يَلِيسْنِى تَل تَل قَوْپارْمَق *ât ielîcini tel tel qopârmaq*. — Brin, paille, parcelle de bois, etc., چوپ *tcheup*, بىرل *djivîl*. — Brin à brin, بىر *birer birer*. — Oter brin à brin, بىر قوپاروب *birer qopârup tchyqârmaq*.

BRINDILLE, s. f., اینجه دال *indjë däl*, t.

BRION, s. m., mousse des arbres, توڑاق *touzâq*, t.

BRIQUE, s. fém., آجر *âdjour*, a.; خشت *khycht*, p. — Maison en briques, خشت پختىدىن *pukhtedîn* مصنوع منزل *masnou' menzyl*.

BRIQUET, s. m., sabre court, قصمه *qyssa* بىر قلچ *bir qylidj*, t.

BRIS, s. m., fracture, كسر *kesr*, a.; شكسىت *chikest*, p. — Bris de scellé, كسر مهير *kesri muhur*. — Bris de prison, evasion de prison, جىسىدەن قاچمىسى *hapys-tan qâtchmaci*, firuri. — Bris, les pieces d'un navire qui s'est brisé

قضایه اوغرامش كىمي *qazaiè oghrämic guemi qyrintyleri*.

BRISANTS, s. m. pl., vagues de la mer poussées impétueusement à la côte, چاقىشوب طالقلار *tchäqyçup tchätlaïän dhâlgalar*, t.; امواج متاطمه *emvâdji mute'aththemè*.

BRISÉES, s. f. pl., branches que le veneur coupe aux arbres pour reconnaître l'endroit où est la bête, آوك بىرىنى بولق ايچۈن اورمانلىك سىيلن اشاج داللىرى *âvûñ ûrîni boulmaq itchoun ormânda kecilen aghâdj dâllari*. — Suivre les brisées de quelqu'un, بىر كىمسىز دىنك *bir kimesnenuñ izînê oïmaq*. — Revenir sur ses brisées, مطلب سابق يكىدىن باشلمق *mathlabi sâbiqa ienîden bâchlamaq*.

BRISEMENT, s. m., au fig., douleur véhemente de ses péchés, كناھكارك بورك *gunâhkiâruñ iurek thymânticy*, t.

BRISER, v. a., mettre en pièces, كسر oufâtmaj, t.; اوفاتىمىق و شكسىت *kesr u chikest it*, بىك پارچە بىن پارتcha it. — Briser en mille pièces, قىرقلاق كىتۇرمىك *qyryqlyq gueturmek*, بىك ايراث كسرا irâci kesr it. — Se briser, se plier, بىكلىمك beukulmek. — Brisé, e, قىرىلىم *qyrilmich*, منكسىر ousânnich, اوغانمىش mun-kecir.

BRISE-RAISON, s. masc., celui qui parle sans suite et hors de propos,

خلط کلام ایدن *khalthy kelām iden*, t.

BRISEUR, s. m., قیریجى *qyrıdji*, t.; كاسىر *kiacir*, a.

BRISE-VENT, s. m., clôture ou abri pour garantir du vent, روزگاری کسر، rouzguiāri kecer perdē.

BRISOIR, s. m., طوقماق *thoqmāq*,
t.; مدقق *madaqq*, a.

BRISURE, s. f., كسر kesr, pl. a.
كوسو kucour.

BROCANTEUR, s. masc., *تحفجي*
tohafdzi, t.

BROCARD, s. f., raillerie piquante,
طوقانقلۇ سوز *dhoqānyqlu seuz*, t.;
نواقر *nāqyr*, pl. a. *nevāqyr*. —
طوقانقلۇ بىر سوز *dhoqānyqlu bir seuz seü-
lemek*.

BROCARDER, v. a., سوز طوقانقلو سویلمنک *doqanyqlu-seuz seuilemek*, t.

طوقانقلی BROCARDEUR, se, s., سوزلر dhoqānyqly seuzler
سوپلیچى seuleidji, t.

BROCATELLE, s. f., étoffe fabriquée
à la manière du brocard, دیبا تقلیدی *dibā taqlīdi*, t. — Sorte de
marbre, بُر نوْع مَرْمَر طاشی *bir nev'yr mermer thāchi*, t.

BROCHAGE, s. m., action de brocher, de tisser, اورمه *curmè*; — de brocher des livres, کتابا بک جزولرینى *kitâbuñ djuzlerinî* دستدلىوب باخلمە *destèleüp bâghlama*.

BROCHE, s. f., ustensile de cuisine,
مَفَادِه mefādē, pl. a. مَفَادِد mefād. — Mettre la viande à la broche ,
اتی کباب شیشنه کچورمهک eti kebâb chîchiné guetchurmek, تسفید

لَحْمٌ *tesfidi lahmi it.* — Broche,
 اوْرِيْجى petite verge pour tricoter, اکنڈسی *euridji igneci.* — Cheville
 dont on se sert pour boucher le trou
 دلیک d'un tonneau qu'on a percé, طیقہ جوی *delik thyqadjaq tchivi.* — Pointe de fer qui est dans
 la serrure et qui entre dans la clef,
 دلی کلید *kelid dili.* — Baguette de
 bois dont on se sert pour ensiler di-
 verses choses، سرچہ *syrraq.*

BROCHOIR, s. m., نعلبند چکجی
na'l bend tchekidji, t.

BROCHURE, s. f., action de brocher des livres. Voy. BROCHAGE. — Livre non relié, *djild-syz kitāb*, كتاب غير مجلد *kitābi ghairi mudjelled*.

BRODER, v. a.; — à l'aiguille, سوزنی ایشلمک *souzeni ichlemek*.

— Au fig., broder un conte, l'orner,
حکایه‌یی کوژل نقش و تزیین ای *hi-kiātēi guzel naqeh u tézīin it.* —
Broder une nouvelle, l'amplisier, بر خبری بالندرمک *bir khaberi bâllan-durmaq.*

BRODERIE, s. f., ouvrage de celui qui brode، سوزنی *souzeni* ichi, t.

BROIE, s. f., instrument pour broier le chanvre, **کندر دوکنی** *kendir deugueni*, t.

BROIEMENT, s. m., سحق sahq,

سحق سهار صغير mis-mārī saghyr, a.
بويالرك اصياغ sahqy asbāgh, t.
ازلشی boīñlaruñ ezilichi, t.

BRONCUER, v. n., faire un faux pas, chopper, ایاق سورچهک aïāq surtchmek, t. — Faillir, زلت zellet it, a.-t. — Il n'y a si bon cheval qui ne bronche, prov.; il n'y a point d'homme, quelque habile qu'il soit, آت کھیلان اوسلہ بیله آیانی سورچر keuhīlān olsa bilè ãtāghy surtcher.

CHOLWOC خرتلاق solouq borouleri, بوريلرى khyrtlāq borouleri, t.; مغارى النفس medjāri un-nefes, قصبات الريبة qasbāt ur-riat, a.

BRONCHIAL, e, adjct., متعلق بوريلينه mute'allyq. — La veine bronchiale, صولوق solouq dhamari.

BRONCHIES, s. f. pl. Voy. BRANCHIES.

BRONCHIQUE, adj. com. V. BRONCHIAL.

BRONCHOCELE, s. f., بوغاز شيشى bogħaż chichi, t.; ورم الحلق verem ul-halq, a.

BRONZE, s. m. — Cœur de bronze, se dit d'une personue qui a le cœur dur, سرت يوركلو sert iureklu, دمر حديدى demir iureklu, t.; يوركلو hadidii ul-suād, a.

BRONZER, v. a., پرنج رنکنل pirindj renguindé boüamaq, بويمق t. — Bronzé, e, پرنج رنکلو piriindj renklu.

BROQUETTE, s. f., شيششه اكسري shișše akseri,

دش اوشتەھە ق فورچە dîch ovouchtu-radjaq fourtcha, t. — Brosse, sorte de gros pinceau qui sert à étendre les couleurs, ارى توى قلم iri tuü qalem, t.

BROUÉE, s. f., bruine, brouillard. Voy. ces mots.

BROUET, s. m., espèce de bouillon au lait et au sucre, سود بولاجى sud boulamādji, t.

BROUETTER, v. a., ال عربى سيله el 'arabacîlè nagl it.

BROUHAHA, s. m., های هوی hāi houü, شماطه chamātha, t.

BROUILLARD, s. m., vapeur épaisse qui obscurcit l'air, صباب zabāb, a.

BROUILLER, v. a., mettre pêle-mêle, قارش مورش qārich mourich it, تار هرج و مرچ tar u merdj it, طارطغان و مارا dhār-daghān it, t.; تخليط takhly it, a.-t. | — Brouiller des affaires, اموری oumouri techvîch it. —

Mettre en mauvaise intelligence, افساد ذات البيين issādi zāt ul-bein it. — Brouiller du papier, écrire des choses inutiles ou ridicules, تلویث صحيفه telvíci sahfē it. —

شاشهـق سوزى شامشـرق senzu chāchmaq, مبتلاـى حسر او mub-telāi hasr ol. — Se brouiller, en parlant du temps, se couvrir de nuages, هوا بولـلـنـمـق havā boutloutlanmaq.

BROUILLERIE, s. f., بوزـشق اختلاف ykhṭulāf, pl. a. منازع اختلافات ykhṭilāfāt; munāzy', pl. munāzy'at.

BROUILLON, e, adj., qui brouille, ایشلری قارشدربجی *ichleri qārych-turūdji*, t.; مشوش الاحوال *muchev-vich ul-ahvāl*, a. — Brouillon, s., qui sème la dissension, خوغا قشقر بجی *ghaoghā qychqyridji*, فتنه اتکیز *fitnē enguīz*.

BROUIR, v. a., griller, en parlant du soleil qui dessèche et brûle les productions végétales, کونش چالوب کویندرمک *gunech tchālup gueuin-durmek*, t.; لفح و تسفیع *lesh u tessi* it, a. — Broui, e, کونش چالنمش *gunech tchālinmich*, مسفلوح *mesfou'*, مسفووج *meslouh*. — Des fruits brouis, کونش چالنمش *gunech tchālinmich iemich*. يمش

BROUSSURE, s. f., صوغوق چالمه *soghouq tchālma*, t.

BROUSSAILLES, s. f. pl., دکنلک *dikenlik*, چور چوب *tchor tchop*, دکنلى چالى *dikenli tchāli*, t.

BROUTANT, e, adject., او تلاسیجی *otlāuidji*, t.; متورق *mutavarraq*.

BROUTER, v. a., manger les feuilles des arbres, پیراق او تلامق *iaprāq otlāmaq*, t.; تورق ا *tevarruq* it, a.-t. — Manger l'herbe qui tient à la terre, او تلامق *otlāmaq*, ثم ا *semm* it.

BROYER, v. a., دوکمک *deuümek*, او کتمک *eugutmek*, t. — Broyer menu, اینجه دوکمک *indjé deuümek*.

BROYEUR, s. m., دوکیجی *deuü-dji*, t.

BROYON, s. m., سماقى طاشى *samāqy thāchi*, t.

BRUGNON, s. m., آتلوشقة الو *etlu cheftālou*, t.

BRUINE, s. fém., پوس *pous*, t.; سدیم *sedim*, a.

BRUINER, v. imp., پوس یاغمق *pous tāghmaq*. — Bruiné, e, پوس چالنمش *pous tchālinmich*.

BRUIRE, v. n., کورلدەمك *gue-rudləmek*, t.

BRUYANT, e, adj., ساطع الدوى *sā-thy' ud-devii*, a. — Voix bruyante, کورلەلو سس *gueurultūlu ses*, صدای هزیز انداز *sadāi hezīz endāz*.

BRUISSEMENT, s. m., کورلدەمه *gueuruldəmə*, کورلدی *gueurultu*, t.; دوى *hezīz*, هاد *hādd*, هزیز *devii*. — Le bruissement des vagues, هاد امواج بحر *hāddi emwādji bahr*; — des vents, هشیف ریاح *hafisi riāh*.

BRUIT, s. m., son ou assemblage de sons, abstraction faite de toute articulation distincte et de toute harmonie, سس *ses*, t.; صدا *sadā*, p.; صتیت *sytit*.

شمانته قارشق سس *qārichyq ses*, شماتا طراقہ *tharāqa*. — Grand bruit, صتیت شدید *sytit chedid*.

— Petit —, اینجه سس *indjé ses*, صدای خفیف *sadāi khafif*; — کورلەکیجی سس *gueuruldəiidji ses*, صدای رعد آشوب *sadāi ra'd áchoub*; — agréable, صدای مطبوع - دلکشا *sadāi math-bou'*, *dilkuchā*. — Le bruit de l'eau,

صو چاغلەپسى *sou tchāghylđici*. — Loin du bruit, du tumulte du

دنيا شماته سندن اي-راق دنیا شماته سندن اي-راق *dunia chamatcindan iraq.* — Sans bruit, doucement, صداسزجه sadā-cyzdjé, كورلديسزجه gueurultucyz-djé, بى صيت و صدا bi syt u sadā. — Bruit, nouvelle, حواوـث havādis, شـاعـة tevātur, pl. a. شـاعـات chā'i at, چـاوـه tchāv, p. — برـحـادـث كـزـرـه bir havādis guezer. — Semer, repandre un bruit, چـاوـبرـاقـقـه tchāv brāqmaq. — Semer des bruits, نـشـرـه nechri havādis u akhbār it. — Faux bruit, خـبـرـه khaberi kiāzib, pl. a. اخـبـارـه kāzib, كـاذـبـه akhbāri kiāzibē; كـاذـبـه boch tevāturlar. — Bruit, éclat que font les choses dans le monde, كـورـلـشـه gueurulin. — Bruit, ostentation, دـبـدـبـه debdebè. — Démêlé, querelle, منازـعـه tchekichmè, چـكـشـه munāza'at. — Il y a eu du bruit entre eux, بينـلـفـلـه منازـعـه وـاقـعـه وـاقـعـه olmuchtur. — Bruit, murmure, sédition, قـيلـ وـقلـه qrl u qāl.

BRULANT, e, adj., يـاقـيـجـي iāqyrdji, t.; مـحـرـقـه qyzghyn, t.; قـيـزـغـيـنـه qyzghyn, t.;

BRULEMENT, s. m., يـانـمـه iānma, حرقة yhtirāq, a. اـحـتـرـاقـه hourqāt, a.

BRULER, v. a., consumer par le feu, اـحرـاقـه بالـنـارـه yhrāq bin-nār it, حـرقـه harq it. — Brûler du bois, اوـدونـه odoun iāqmaq. — اـتشـخـيفـه atsh khif. — Brûler à petit feu, اـيـچـنـه åtechi khasif itchindè yhrāq it. — Brûler, échauf-

fer excessivement, قـيزـدـرـمـقـه qyzdur-maq. — Brûler le sang, اـحـمـاـيـ دـمـاـه yhmā dem it. — Brûler, en parlant de l'effet du soleil sur le teint, تـسـفـيـعـه tesfi' it. — Effet du froid excessif, صـوغـوقـه soghouq tchālmaq. — La gelée a brûlé la racine des arbres, يـاغـانـه يـاقـمـقـه يـاغـانـه qyrāghou aghādjerūn keuklerīnī iāqly. — Brûler, au n., être consumé par le feu, اـحـتـرـاقـه اوـزـرـه اـحـتـرـاقـه ozre ol. — Voilà une maison qui brûle, اـشـتـهـ اـحـتـرـاقـه اـزـرـه ashthē iāqylaq uzrē olān khānē. — Brûler, au fig., être possédé d'une violente passion, يـانـوبـه يـاقـلـمـقـه يـانـوبـه iānup iāqylmaq. — Il brûle d'amour, درـدـعـشـقـه يـانـوبـه derdi ychqylē iānup iāqylur. — Brûlé, e, يـانـمـيـه يـانـمـيـه iānmich, يـانـمـشـه mouhteryq, mouhteraq.

BRULEUR, s. m.; — de maisons, ev iāqyrdji, t.

BRUME, s. f. Voy. BROUILLARD.

ذـوـالـصـبـابـه zu uz-zabāb, a. — Temps brumeux, ذـوـالـصـبـابـه اـيـامـه eiiāmi kecīr uz-zabāb.

BRUN, e, adj., يـغـزـه iaghyz, قـرـمـتـرـقـه qaramtraq, بـوزـه bouz, لـونـه levni, اـسـمـرـه esmer. — Teint brun, قـرـمـتـرـقـه بـوزـه رـنـكـي qaramtraq bouz rengui. — Sur la brune, اـخـشـامـه akhchām, قـرـالـتـيـسـنـه qarūlticindè. — Vers le soir,

BRUNI, s. m., partie polie et brillante, مصيقل pārlāq, t.; بارلاق mouçaïqal, a.

BRUNIR, v. a., rendre de couleur brune, قرعترق بوز رنكڭ بوياق qaramtraq bouz renguindè boïämaq. — Brunir, v. n., devenir brun, قرمترق بوز او اسىراره يوز طوتمق qaramraq bouz ol, ismîrârâ inz thoutmaq.

BRUNISSEUR, s. fém., بوز رنگ bouz renk; t.; لون كدر levi keder, a.

BRUSQUE, adj. com., rude, تشييز titiz, t.; عنيف 'anîf. — Homme d'un caractère brusque, تسيز طبیعت titiz thabit at, مزاج حدّت آلد Mizâdjî hyddet âloud. — Air brusque, وضع عنيف vaz'y 'anîf. — Réponse brusque, جواب عنف unf djevâbi 'unf âmîz.

BRUSQUEMENT, adv., تبيزلك ايله titizlik ilè, t.; عنف و شدت ايله 'unf u chiddet ilè, a.-t. — Répondre brusquement, بالعنف والحدّه bil-'unf vel-hyddé djevâb vîrmek.

BRUSQUER, v. a., سرت معامله sert mou'âmelè it, تبيزلك tetizlik it, طـونـقـلـوـ سـوـزـ اـيـلـهـ تـكـدـيـرـاـ dhoqanyqlu seuz ilè tekdi'r it. — Brusquer l'aventure, prendre brusquement son parti, هـرـچـهـ بـادـ بـادـ hertchê bâdâ bâd deïerek sâlmaq.

BRUSQUERIE, s. f., تبيزلك titizlik, t.

BRUT, e, adj., qui n'est pas mis

en œuvre, أيشلئنما مش ichleinmemich, t.; غير معمول ghâiri mémoul, a.

BRUTAL, e, adj., tenant de la bête, grossier, féroce, حيوان كبي haïvân guibi, t.; بهيمى behîmû. — Esprit brutal, عقل بهيمى 'aqli behîmi. — Homme brutal, المزاج اولان behîmû ul-mizâdj olân âdem. — C'est un brutal, بهيمى مخضدر behîmî mahzdur.

BRUTALITÉ, s. f., بهيميت behîmîet, a. — Faire une brutalité, بر فعل بهيمى biq sy'li behîmi it. — Dire des brutalités, كلام بهيميت kelâmi behîmîet âmîz senilemek.

BRUYÈRE, s. f., lieu où croissent les bruyères, سپرکه اوئى يىرى supurgiè oty ieri, t.

BUBE, s. f., سيلجىءه sîvildjë, t.; بشور başcar, pl. a. buçour.

BUBON, s. masc., tumeur, حبن hybn, pl. a. حبون houboun. — Bubon pestilentiel, حبن وبائيي, hybn vebâii.

BUBONOCÈLE, s. m., hernie inguinale, دبه ظشاش debbè thachâq, t.; ادرة edret, a.

BUCCAL, e, adj., t. d'anat., فوهى aghyzè muté'allyq, t.; متعلق souhii, a. — Glandes buccales, غدد buccales ghadedi souhüe. — Artère buccale, شريان الفوه cherîän ul-souh.

BUCCINATEUR, adj. et s., muscle buccinateur, غصرف الفينيك ghazrouf elfeinik, a.

BUCHE, s. f., pièce de gros bois de

chaufage, طومرق *thomrouq*, t. —
Grosse bûche, ایرى طومرق *iri thomrouq*. — Bûche de chêne, میشه طومرغى *mîchê thomroughy*.

اودون BUCHETTE, subst. fém., او قانقىسى *odoun oufântïci*, t.

BUFFET, s. m., par extension, la vaisselle de table, سفره طاقمى *sofra thâqymi*.

BUISSON, s. m., touffe d'arbrisseaux, مشوکة *muchviket*. — Bois de peu d'étendue, بوك قورى *qory, beuk*, t.

BUISSONNEUX, se, adj. چالىلغى تچوق *tchâlyghy tchoq*, t.

BULBEUX, se, adject., بصلى *ba-cali*, t.

BULBONAC, s. m., plante. Voy. LUNAIRE.

BULLE, s. f., نفّاخة *neffâkhat*, pl. a. نفّاخات *neffâkhât*.

BULLETIN, s. masc., اخبار يوميّه *akhbâri ievmüie* ورقهسى *raqaci*, t.

BUREAU, s. m.; — d'administration, d'un ministère, قلم *qalem*. — Bureau de la marine, امور بحرىّه *oumouri bahrië qalemi*; — de la guerre, امور حربىّه *oumouri harbië qalemi*. — Employé de bureau, بر قلمك خلفاسى *bir qalemuñ khalfâci*. — Bureau, les personnes qui y travaillent, ارباب قلم *erbâbi qalem*, كتاب *kuttâb*.

BURINER, v. a., قلم ايله قازيمق *qalem ilè qâzymaq*, او يمق *oymaq*, t. — Buriné, e, قلم ايله قازىلش *qalem ilè qâzylmich*, منقور *men-qour*.

مضحك BURLESQUE, adj. com., — Paroles burlesques, كلامات مضحكه *kelimâti mouzhyka*. — Vers burlesques, ابيات مضحكه *ebiâti mouzhyka*.

على وجه المضحك BURLESQUEMENT, adv., 'ala vedjh ul-mazhak, a.

يارى كوده NCF Buste, s. masc., تصويري *iâry guevdè tasvîri*, بدن اولدرق *nyşsi beden olaraq resm u tasvîr*.

BUT, s. m., point où l'on vise, نشان يرى Viser au but, نشان المق *nichân álmaq*. — Atteindre le but, اصابت *yçäbet it*; — le toucher, فشانه طوقنیق *nichânè dhoqounmaq*.

BUTE, s. f., instrument de maréchal qui sert à couper la corne des chevaux, سونتراج *sontrâdj*.

BUTER (SE), v. pron., se fixer, se déterminer avec obstination, نصب nasbi nefs it. — Se buter, être contraire l'un à l'autre, بيئنلرنك كشمكش اختلاف او *beinlerindé kechmekchi ykhtilâf ol*. — Buter, au fig., tendre à quelque fin, كوز اطماع نظرا gueuz dîkmek, ديكمك *ythmâhy nazâr it*. — Buter, broncher : ce cheval bute à chaque pas, بوآتك اياغى هر خطوهه سورچر *bou âtuñ aïâghy her khathvede surtcher*. — Buter, en t. de maçonnerie, soutenir un mur, etc., avec pilier boutant, دستك اورمق *destek ourmaq*, دستكلامك *desteklemek*. — Buter un mur, ديواره دستك او رمق *divâre destek ourmaq*; — une voûte, قبّه يى دستك ايله طياندر مق *qibbâye destek ilâhî tyanدرmaq*.

qoubbeï destek ilé dhaiāndurmaq.
— En t. de jardinage, garnir tout
autour le pied d'un arbre, اجاجك aghā-
دیبینی طپراق ایله او رتمک djuñ dībini thoprāq ilé eurtmek.

BUTIN, s. masc., طویملق مال *mäl*, *doïoumlyq mäl*, t.; غنیمت *ghanā'üm*, *nîmet*, pl. a. غنایم *ghanā'üm*. — Faire butin, تحصیل غنایم *tahsyili ghanā'üm it.* — Partager le butin, مال غنایمی تقسیم *mâli ghanā'üm itaqsim it.* — Avoir part au butin, اموال غنایمدن حصہدار او *emvâli ghanâ'ümden hyssèdâr ol.*

اخذ غنائم ا BUTINER, v. n., akhzy ghanäim it, a.-t.; طویل ملق dhoïoumlyq mäli álmaq, مالی الملق غیمت الملق ghanümet álmaq.

BUTIREUX, SE, adj., سمنی *sem-ni* *nüi*, a.; وغنى *roughani*, p.

BUTOR, s. m., oiseau de proie, بغرتلق قوشی *baghyrtlaq gou-chou*, t.

طپراق BUTTE, s. fém., tertre, تل tell, يغى *thoprāq iygħyni*, t.; تلّاں telāl. — Élévation où l'on place le but auquel on tire, نشان *nishān* دیکیلان *nichān dikkilān* ier.

BUVABLE, adj. com., بیلور italicized b̄lur, t. — C'est un vin qui n'est pas buvable, باده italicized bādē deildur.

بَرْ قِيمَت بَرْ قِيمَت
Byssus, s. m., sorte d'étoffe de
soie très-précieuse, *أَيْپِكْ قَمَاشِي* *qymet ipek gou-machi*, t. — Sorte de lichen, *نُوع صَغْر مَنْتَارِي* *bir nev'y syghyr mantari.*

CACIOU, s. m., substance qu'on tire d'un arbre des Indes et dont on fait des pastilles, قاد هندی *qādi hindi*, t.-a.

CAPRICIEUX, se, adj., fantasque,
قَلِيلٌ مُسْبِطٌ qyblèsyz, t.

CHALOUPÉ, s. f.; — canonnier,
الصلوپ *thon sundāli*, t.

CHEVAUCHER, v. n., aller à cheval, آنده بندک *āta binmek*, بندک *binmek*, t.

CHIFFRE, s. m., arrangement des lettres capitales d'un nom. — Mono-gramme du sultan, طخرا thoughrā, t.

CONCORDANCE, s. f.; — de l'anisée
solaire, مَرْبِطَةُ سَنَةٍ شَمْسِيَّةٍ *ma'rebeti senëi chemsiüe.*

CONFIDENT, *e*, *adject.* et *subst.*

CONFISEUR, s. m., حلواجي *halvādji*, t. — Boutique de confiseur, دکانی *dukkiāni*.

CONGRÈS, s. masc., assemblée de plénipotentiaires, قون-غرهسو *qon-*
ghrəço, t.

CONSONNANCE, s. fém., accord de sons, **امالة** *imālē*, a.

CURIOSITÉ, s. f., désir d'apprendre des choses nouvelles, intéressantes, etc., استمہ بیلمک هر شی her chei bilmek istemci, t.; هوس haves، تحدّس haveslik، هولسک haveslik،

téhaddus, نطلب *tethalloub*, a. —
Grande curiosité, تحدس عظيم *téhadduc* 'azím. — Louable —,

تَحْدُس مَمْدُوح *téhadduci memdouh.*
 تَطْلُب حَمَاقَةً الْوَدِ *— Sotte —* *tethalloubi hamāqat aloud.* — Cu-
 riosité, grande envie, grand empres-

sement de savoir les secrets, les affaires d'autrui, أستقصا *istyqṣā*,

تجسس *djācouslyq*, جاسوسية *tedjessus*. — Chose rare et curieuse, كورماششى *gueurulmamichcheï*, غريبات *gharībè*, pl. a. غريبه *gharībāt*, غرائب *gharāib*; نوادر *nevādir*, تھف *tefāryq*, tohaf.

DÉCLINAISON, s. f., manière de faire passer les noms par les cas, قسم الاسماء *tasrif*, تصریف *tasrif ul-esmā'*, a.

DÉVIDOIR, s. m., الميه *elemiè*, t.; جهره *djeħre*, p.-t.

DIAPHRAGME, s. m., جان اوی *djān evi*, t.

DROGMANAT, s. m., t. diplom., qualité, fonction de drogman, ترجمانلۇق *terdjumānlıq*. — La carrière du drogmanat, ترجمانلۇق طریقى *terdjumānlıq tharyqati*, a.-t.

ÉMÉRILLON, s. masc., oiseau de proie, چاقر *tchāqyr*, t.

ENRAYURE, s. fémin., كومتىك *keustek*, t.

خود رأى *khod reïi*, p.-t.

ÉPICÉA, ou ÉPICIA, s. m., sorte de pin ordinaire, بیانگی چام اغاچى *baīāghy tchām aghādji*, t.

ÉPOUVANTAIL, s. m.; — de jardin, pour éloigner les oiseaux, بوستان اویونچى *bostān oīoughy*, t.

FABRICANT, s. m., قابوقاجى *fā-brīqādji*, t.

FAISCEAU, s. m., تیردسته *tērdestè*, p.-t.

FANFARON, adject. et s. m., faux brave, خود فروش *khod furouch*, p.-t. — Qui se vante, بادمچى *bādem-djū*, t.

FANFARONNAGE, s. f., بادم *bādem*, t.

FERMAGE, s. m., possession en forme de propriété, مالکانه *mālikānè*, p.-t.

FOURCHU, e., adj., qui se fourche, چتال *tchatāl*, چتاللنور *tchatalla-neur*, t.

FRANCHIR, v. n., passer au delà, آشمق *āchmaq*, t.

Page 4, colonne 1, ligne 15, après ابتداسى *ibtidāci*, ajoutez : ابجدى ; et à la suite de la l. 16, abjdedi.

— 9. col. 1, l. 14, ajoutez : حکومت : مطلقة *hukioumeti mouthlaqa*.

— 14, col. 1, l. 55, ضلوع *chāb*, ajoutez : ضلوع *chabb*.

Page 25, col. 1, l. 12, maiuetiné, lisez : meüietiné.

— 26, col. 2, l. 20, تعذير *lisex* : تعزير.

— 26. col. 2, l. 29, شاب *chāb*, lisez : شاب *chabb*.

— 30, col. 2, l. 1, après maslahat, ajoutez : pl. a. مصالى *meçālyh*.

- Page 58, col. 1, l. 28, Agathe, lisez :
Agate.
- 41, col. 1, l. 1, *sarghoudj*, lisez : *sorghoudj* ou *serghoudj*.
- 45, col. 1, l. 22, après Alcohol, lisez : ou Alcool.
- 46, col. 1, l. 1, après Alègre, lisez : ou Allègre.
- 46, col. 1, l. 4, après Alègrement, lisez : ou Allégrement.
- 52, col. 1, l. 27, Althea, lisez : Althaea.
- 62, col. 2, l. 1, طمار, lisez : *dhamar*.
- 64, col. 2, l. 26, après عام 'ām, ajoutez : pl. عوام *a'vām*.
- 65, col. 2, l. 4, يلتكمك *ieltkemek*, lisez : پلتکمک *pelteklemek*.
- 68, col. 2, l. 3, شاه طمار *chāh-dhamār*, lisez : شاه طمر : *chāh-dhamar*.
- 74, col. 1, l. 20, après Application, s. f., lisez : Attention suivie.
- 74, col. 2, l. 11, après *'ulufēlu*, a.-t.; ajoutez : موظف *muwazzaf*, a.
- Page 75, col. 2, l. 3, après Apprêt, s. m., ajoutez : Préparatif.
- 77, col. 2, l. 5, سرتلچ *sertlyq*, lisez : سرتلک *sertlik*.
- 79, col. 1, l. 8, après Arborer, v. a., ajoutez : planter.
- 81, col. 1, l. 14, *qāīghan*, lisez : *qāīaghan*.
- 81, col. 1, l. 25, après Arête, s. f., ajoutez : de poisson.
- 90, col. 2, l. 33, *tenefes*, lisez : *nefes*.
- 93, col. 2, l. 21, adj., lisez : subst.
- 95, col. 2, l. 22, سلوغان, lisez : صوغان.
- 96, col. 1, l. 14, منجماق, lisez : منجملک *munedjdjümlük*.
- 106, col. 2, l. 14, ریم پاپانک, lisez : بطریقنک *rum patrigynuñ*.
- 106, col. 2, l. 15 et 16, *rīni pā-pānuñ*, lisez : *roum patriqynuñ*.
- 131, col. 2, l. 26, ترکه بیی *terekēü*.
- 164, col. 2, l. 17, مما ممه, lisez : *mamə memə*.
- 176, col. 2, l. 12, منصوب منسوب, lisez : *menzib*.

INSTITUTE OF ISLAMIC STUDIES

PL
193
F8B6
1843
t.1

Bianchi, Thomas Xavier
Dictionnaire français-turc

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

For use in
the Library
ONLY

